

Lagrådsremiss

En ny reglering för tjänstepensionsföretag

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 16 maj 2019

Per Bolund

Tord Gransbo
(Enheten för försäkring, pension och myndighetsstyrning)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnas förslag till en ny reglering för att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet) med avseende på en ny typ av institut, tjänstepensionsföretag. Andra tjänstepensionsdirektivet ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (första tjänstepensionsdirektivet). Med tjänstepensionsinstitut avses i båda direktiven sådana institut som inte redan lyder under harmoniserade regler på EU-nivå och som förvaltar fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla tjänstepensionsförmåner. Liksom första tjänstepensionsdirektivet är andra tjänstepensionsdirektivet byggt på en princip om minimiharmonisering, dvs. medlemsstaterna har frihet att införa mera långtgående krav än vad som följer av direktivet. Den nya regleringen ska enligt vad som föreslås i lagrådsremissen tas in i en ny lag om tjänstepensionsföretag med andra tjänstepensionsdirektivet som grund.

Understödsföreningar som meddelar försäkring avseende tjänstepension, s.k. tjänstepensionskassor, omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet, liksom de omfattas av första tjänstepensionsdirektivet. Tjänstepensionskassor tillämpar i dag den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar. I lagrådsremissen föreslås bestämmelser som gör det möjligt för tjänstepensionskassor att fortsätta driva verksamhet som tjänstepensionsföretag enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Försäkringsföretag som endast meddelar försäkring avseende tjänstepension har enligt den bedömning som görs i lagrådsremissen möjlighet

att driva verksamhet som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet. Denna möjlighet bör utnyttjas i svensk rätt. Det föreslås därför att försäkringsföretag efter omvandling ska få driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag.

I lagrådsremissen föreslås särskilda rörelseregler för tjänstepensionsföretag. De rörelsereglerna motsvarar delvis den befintliga regleringen i försäkringsrörelselagen (2010:2043). Bland annat ska särskilda bestämmelser om investeringar, kapitalkrav, företagsstyrning och information tillämpas enligt den nya lagen. Dessa rörelseregler baserar sig delvis direkt på andra tjänstepensionsdirektivet. När det gäller kapitalkrav föreslås en förstärkt reglering i förhållande till direktivet genom införande av ett riskbaserat kapitalkrav för tjänstepensionsföretag.

I lagrådsremissen föreslås även att tjänstepensionsföretag ska offentliggöra sina principer för aktieägarengagemang samt delar av sina investeringsstrategier och överenskommelser med kapitalförvaltare. Förslaget innebär att ett EU-direktiv om ökat aktieägarengagemang genomförs även beträffande tjänstepensionsföretag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2019, utom en bestämmelse om avgifter vid återköp och överföring av försäkring som föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. Det föreslås även att bestämmelser om att tjänstepensionsföretag ska lämna vissa årliga redogörelser ska tillämpas första gången 2020. Vissa övergångsbestämmelser föreslås för befintliga understödsföreningar och livförsäkringsföretag som överväger att gå över från att driva verksamhet enligt den upphävda lagen om understödsföreningar respektive försäkringsrörelselagen till att driva verksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Innehållsförteckning

1	Beslut	12
2	Lagtext	13
2.1	Förslag till lag om tjänstepensionsföretag	13
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.	85
2.3	Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)	87
2.4	Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)	88
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda	91
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	92
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag	93
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.....	95
2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion	96
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige	97
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.....	111
2.12	Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)	112
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag	113
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål	115
2.15	Förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)	116
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse	118
2.17	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag	120
2.18	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	122
2.19	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat	123
2.20	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ	135
2.21	Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	138
2.22	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	141

2.23	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	142
2.24	Förslag till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932)	143
2.25	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	144
2.26	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043)	154
2.27	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar	155
2.28	Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	156
2.29	Förslag till lag om ändring i lagen (2014:836) om näringsförbud	158
2.30	Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterade bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning	160
2.31	Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	161
3	Ärendet och dess beredning	163
4	Tjänstepension – en bakgrund.....	164
4.1	Inledning	164
4.2	Tjänstepensionsplanen.....	165
4.3	Olika tjänstepensionsmodeller.....	166
4.4	Tjänstepensionsförmånerna	167
4.5	Tryggande av tjänstepension	167
4.5.1	Tryggande genom försäkring	168
4.5.2	Tryggande i pensionsstiftelse	173
4.5.3	Kontotryggande	174
4.6	Finansinspektionens tillsynsverktyg trafikljuset	175
4.7	Första tjänstepensionsdirektivet	176
4.8	Andra tjänstepensionsdirektivet	178
5	Tillämpningsområde och utgångspunkter för den nya regleringen	178
5.1	En ny tjänstepensionsreglering bör införas	178
5.2	Regleringen avser försäkringsavtal och försäkringsrörelse	181
5.3	Vilka företag ska kunna bli tjänstepensionsföretag?	185
5.4	Vad avses med tjänstepensionsförsäkring?	192
5.5	En ny lag om tjänstepensionsföretag	197
5.6	Utgångspunkter för den nya lagen.....	199
5.7	Konkurrensneutralitet.....	201
6	Villkor för verksamhet som tjänstepensionsföretag.....	204
6.1	Tillståndsplikt för verksamhet som tjänstepensionsföretag	204
6.2	Vad ett tillstånd ska avse	206

6.3	Omvandling av försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag och vice versa.....	209
6.4	Förutsättningar för omvandling	212
6.5	Grundläggande bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags verksamhet	215
7	Gränsöverskridande verksamhet	224
7.1	Gränsöverskridande verksamhet som drivs av tjänstepensionsföretag	224
7.2	Utländska tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige.....	233
8	Solvensregler.....	239
8.1	Försäkringstekniska avsättningar	239
8.1.1	Omfattningen av de försäkringstekniska avsättningarna.....	239
8.1.2	Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.....	242
8.1.3	Bestämmande av premier	252
8.2	Investeringar.....	253
8.2.1	Grundläggande bestämmelser.....	253
8.2.2	Förvaring av tillgångar	264
8.2.3	Användning av derivatinstrument.....	268
8.2.4	Investeringar i uppdragsgivande företag.....	270
8.2.5	Särskilt om fondförsäkringstillgångar	274
8.2.6	Investeringar i särskilda typer av tillgångar.....	275
8.2.7	Villkorade investeringsbeslut	276
8.2.8	Kvantitativa investeringsbestämmelser	276
8.2.9	Investeringsbestämmelser för gränsöverskridande verksamhet.....	278
8.2.10	Kapitalförvaltning.....	279
8.2.11	Nya EU-regler om aktieägares rättigheter	280
8.3	Skuldtäckning	284
8.3.1	Grundläggande principer	284
8.3.2	Värdering av tillgångar som används för skuldtäckning.....	287
8.3.3	Aktier och andelar i dotterföretag.....	289
8.3.4	Fordringar på någon annan än försäkringstagare som används för skuldtäckning.....	291
8.3.5	Register över tillgångar som används för skuldtäckning.....	292
8.3.6	Förmånsrätt.....	294
8.4	Kapitalbas.....	296
8.4.1	Tjänstepensionsföretag ska ha en tillräcklig kapitalbas	296
8.4.2	Kapitalbasens sammansättning	298
8.4.3	Värdering av kapitalbasen	306
8.4.4	Nivåindelning av kapitalbasen.....	310
8.5	Kapitalkrav	311

	8.5.1	Ett riskkänsligt kapitalkrav anpassat för tjänstepensionsförsäkring	311
	8.5.2	Väsentliga risker ska beaktas i det riskkänsliga kapitalkravet	320
	8.5.3	Uttaxeringsrätt och garantier från arbetsgivaren	328
	8.5.4	Minimikapitalkravet motsvarar direktivets kapitalkrav	329
	8.5.5	Ett garantibelopp anger den lägsta tillåtna solvensnivån	332
	8.5.6	Underrättelse om kapitalkraven inte uppfylls	334
9		Företagsstyrning	336
	9.1	Styrelsens ansvar m.m.	336
	9.2	Grundläggande krav på företagsstyrningssystemet	338
	9.3	Proportionalitet	340
	9.4	Styrdokument	342
	9.4.1	Ett tjänstepensionsföretags olika styrdokument	342
	9.4.2	Försäkringstekniskt beräkningsunderlag och ingivande av försäkringstekniska riktlinjer	349
	9.4.3	Ingivande av investeringsriktlinjer och offentliggörande samt deras innehåll	352
	9.5	Kontinuitet	356
	9.6	Ett tjänstepensionsföretags ledning och centrala funktioner	357
	9.6.1	Två personer i ledningen för ett tjänstepensionsföretag	357
	9.6.2	Ett tjänstepensionsföretags centrala funktioner	358
	9.6.3	Lämplighetskrav för ledning och centrala funktioner	360
	9.6.4	Rapportering från dem som arbetar med centrala funktioner	369
	9.7	Riskhantering	374
	9.7.1	System för riskhantering	374
	9.7.2	Regelbunden utvärdering	378
	9.7.3	Användande av externa kreditvärderingsinstitut	379
	9.7.4	Riskhanteringsfunktion	381
	9.8	Risk- och solvensbedömning	384
	9.9	System för internkontroll	391
	9.9.1	Innehållet i systemet för internkontroll	391
	9.9.2	Funktion för regelefterlevnad	392
	9.10	Aktuariefunktion	395
	9.11	Funktion för internrevision	401
	9.12	Uppdragsavtal	403
	9.12.1	Ett tjänstepensionsföretags möjligheter att ingå uppdragsavtal	403

9.12.2	Anmälan av uppdragsavtal	408
9.12.3	Åtgärder som krävs av ett tjänstepensionsföretag som ingår uppdragsavtal.....	410
9.13	System för ersättningar.....	412
10	Information	416
10.1	Grundläggande bestämmelser om information.....	416
10.2	Pensionsbesked.....	422
11	Överlåtelse av försäkringsbestånd	425
11.1	Tillåtna överlåtelse av försäkringsbestånd mellan svenska företag och var de överlåtelse ska regleras	425
11.2	Krav på stämmans godkännande av överlåtelse mellan svenska företag	432
11.3	Tillståndskrav för att verkställa ett överlåtelseavtal	433
11.4	Förutsättningar för tillstånd	434
11.5	Finansinspektionens utredningsåtgärder.....	435
11.6	Registrering, underrättelse och övergång av ansvar	436
11.7	Gränsöverskridande överlåtelse till ett utländskt tjänstepensionsinstitut.....	438
11.8	Övertagande av bestånd från ett utländskt tjänstepensionsinstitut.....	443
11.9	Medling	451
11.10	Särskilda bestämmelser vid likvidation och konkurs	451
12	Associationsrättsliga och avtalsrättsliga frågor	453
12.1	Associationsrättsliga regler för tjänstepensionsaktiebolag	453
12.2	Associationsrättsliga regler för ömsesidiga tjänstepensionsbolag.....	460
12.3	Associationsrättsliga regler för tjänstepensionsföreningar	467
12.4	Europabolag och europakooperativ	471
12.5	Avtalsrätt	473
13	Tillsyn och ingripanden.....	478
13.1	Tillsyn över tjänstepensionsföretag	478
13.1.1	Registrering av och tillsyn över tjänstepensionsföretag	478
13.1.2	Kapitaltillägg	492
13.2	Ingripanden mot tjänstepensionsföretag	495
13.2.1	När Finansinspektionen ska ingripa.....	495
13.2.2	Hur Finansinspektionen ska ingripa	499
13.2.3	Ingripande om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet	504
13.2.4	Förlängd tidsfrist vid synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden	511
13.2.5	Ingripande om minimikapitalkravet eller garantibeloppet inte uppfylls	516
13.2.6	Återkallelse av tillstånd i vissa fall	521

	13.2.7	Ingripanden mot vissa typer av moderföretag och mot den som saknar tillstånd	525
14	Grupper och finansiella konglomerat		527
	14.1	Grupptillsyn	527
	14.1.1	Tjänstepensionsföretag ska omfattas av grupptillsyn	527
	14.1.2	Fall då grupptillsyn ska utövas	532
	14.1.3	Grupptillsyn över tjänstepensionsföretag ska utövas vid sidan av grupptillsynen över försäkringsföretag	543
	14.1.4	Nivån för grupptillsyn	551
	14.1.5	Fortsatt tillsyn över de enskilda företagen i en grupp	555
	14.1.6	Grupptillsynsmyndighet	556
	14.1.7	Beslut att inte beakta företag i grupptillsynen	558
	14.1.8	Parallella regelverk	560
	14.1.9	Gruppsolvans – kapitalbas och kapitalkrav på gruppnivå	563
	14.1.10	Gruppsolvans – beräkning av kapitalbas och kapitalkrav på gruppnivå	565
	14.1.11	Gruppsolvans – tillsyn över och övervakning av den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet	571
	14.1.12	Gruppsolvans – kapitaltillägg och åtgärder om en grupp inte uppfyller kapitalkravet	575
	14.1.13	Gruppsolvans för tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till vissa typer av holdingföretag	578
	14.1.14	Risikkoncentrationer och interna transaktioner	581
	14.1.15	Transaktioner inom grupper med vissa typer av moderföretag	587
	14.1.16	Företagsstyrning inom en grupp	589
	14.1.17	Tillgång till information	593
	14.1.18	Offentliggörande på gruppnivå	598
	14.1.19	Krav på vissa holdingföretag som är moderföretag och ingripanden mot dem	599
	14.2	Särskild tillsyn över finansiella konglomerat	603
	14.2.1	Tjänstepensionsföretag ska omfattas av den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat	603
	14.2.2	Ändrade definitioner i konglomeratlagen	608
15	Vissa övriga frågor		615
	15.1	Ägarprövning	615
	15.2	Återförsäkring	619
	15.3	Redovisningsregler	621

15.4	Distributionsfrågor	626
15.4.1	Distributionsregler för tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut.....	626
15.4.2	Avtalsfrihet när det gäller distributionsregler.....	635
15.5	Överklagande m.m.	638
15.6	Följdändringar i annan lagstiftning.....	641
15.7	Lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.....	643
15.8	Offentliggörande	645
15.9	Avräkning från kapitalbasen i kreditinstitut av innehav i tjänstepensionsföretag	647
16	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	647
16.1	Ikraftträdande	647
16.2	Ikraftträdandebestämmelse för tjänstepensionsföretags årliga redogörelser.....	649
16.3	Ingen ytterligare förlängning av övergångsperioden för understödsföreningar	649
16.4	Förlängd övergångstid för försäkrings-företagens tjänstepensionsverksamhet	651
16.5	En övergångsbestämmelse för annan försäkringsverksamhet än tjänstepensionsverksamhet	652
17	Konsekvensanalys.....	654
17.1	Inledning.....	654
17.2	Problem och mål med regleringen.....	655
17.3	Alternativa lösningar	656
17.3.1	Vad händer om inte reglerna införs?.....	656
17.3.2	Konsekvenser om de nationella tilläggen inte införs.....	656
17.4	Berörda av regleringen	658
17.4.1	Understödsföreningar (tjänstepensionskassor).....	659
17.4.2	Försäkringsföretag	659
17.4.3	Särskilt om små och medelstora företag.....	661
17.5	Konsekvenser för företagen.....	661
17.5.1	Konsekvenser för nya företag.....	661
17.5.2	Konsekvenser för tjänstepensionskassor	662
17.5.3	Konsekvenser för försäkringsföretag.....	663
17.5.4	Konsekvenser av det nya riskkänsliga kapitalkravet	667
17.5.5	Konkurrensförhållanden	667
17.5.6	Penningtvätsregler	668
17.6	Konsekvenser för tjänstepensionsmarknaden.....	668
17.7	Konsekvenser för nuvarande och framtida pensionärer	669
17.8	Samhällsekonomiska konsekvenser m.m.	670
17.9	Konsekvenser för myndigheter.....	671
17.9.1	Bolagsverket.....	671

	17.9.2	Finansinspektionen	671
	17.9.3	Sveriges Domstolar	672
17.10		Konsekvenser av genomförandet av direktivet om aktieägares rättigheter.....	673
18		Författningskommentar	674
18.1		Förslaget till lag om tjänstepensionsföretag	674
18.2		Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.	781
18.3		Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)	782
18.4		Förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)	782
18.5		Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda	783
18.6		Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	783
18.7		Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag	784
18.8		Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti	784
18.9		Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.....	785
18.10		Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige	785
18.11		Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.....	791
18.12		Förslaget till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)	792
18.13		Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag	792
18.14		Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål	793
18.15		Förslaget till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)	793
18.16		Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.....	793
18.17		Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag	794
18.18		Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	794
18.19		Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.....	795
18.20		Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ.....	802
18.21		Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden	803
18.22		Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	803

18.23	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	803
18.24	Förslaget till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932)	804
18.25	Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	804
18.26	Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043)	809
18.27	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar.....	809
18.28	Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna	810
18.29	Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:836) om näringsförbud.....	810
18.30	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterade bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning	810
18.31	Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	811
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.....	812
Bilaga 2	Sammanfattning av promemorian En ny reglering för tjänstepensionsföretag.....	861
Bilaga 3	Promemorians lagförslag.....	863
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	983
Bilaga 5	Parallelluppställning över genomförandet i svensk rätt av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (omarbeting).....	984
Bilaga 6	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/828 av den 17 maj 2017 om ändring av direktiv 2007/36/EG vad gäller uppmuntrande av aktieägares långsiktiga engagemang.....	992

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om tjänstepensionsföretag,
2. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,
3. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
4. lag om ändring i konkurslagen (1987:672),
5. lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelsrepresentation för de privatanställda,
6. lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,
7. lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag,
8. lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
9. lag om ändring i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion,
10. lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige,
11. lag om ändring i lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.,
12. lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078),
13. lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag,
14. lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
15. lag om ändring i revisorslagen (2001:883),
16. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
17. lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag,
18. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551),
19. lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,
20. lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ,
21. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
22. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
23. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster,
24. lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932),
25. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043),
26. lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043),
27. lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar,
28. lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna,
29. lag om ändring i lagen (2014:836) om näringsförbud,
30. lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning,
31. lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om tjänstepensionsföretag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om den tjänstepensionsverksamhet som drivs av svenska tjänstepensionsföretag.

2 § För utländska tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige gäller lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Ord och uttryck i lagen

Tjänstepensionsföretag

3 § Med tjänstepensionsföretag avses tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsförening.

Tjänstepensionsförsäkring

4 § Med tjänstepensionsförsäkring avses livförsäkring enligt 2 kap. 11 § som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar.

Behörig myndighet, EES, försäkringsföretag och försäkringsholdingföretag m.fl.

5 § I denna lag betyder

1. *behörig myndighet*: en utländsk myndighet som har behörighet att utföra uppgifter enligt nationella bestämmelser som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen,

2. *blandat finansiellt holdingföretag*: ett sådant företag som avses i 1 kap. 3 § 4 lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG av den 11 juli 2007 om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i börsnoterade företag, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/828.

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsrådet,
4. *Solvens II-direktivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/51/EU,
5. *EES-försäkringsgivare*: en utländsk försäkringsgivare vars hemland hör till EES och som omfattas av Solvens II-direktivet,
6. *försäkringsföretag*: ett företag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043),
7. *försäkringsgivare från tredjeland*: en utländsk försäkringsgivare vars hemland inte hör till EES och som skulle omfattas av Solvens II-direktivet om dess hemland hörde till EES,
8. *försäkringsholdingföretag*: ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, ett försäkringsföretag från tredjeland eller ett blandat finansiellt holdingföretag och vars huvudsakliga verksamhet är att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag, EES-försäkringsgivare eller försäkringsgivare från tredjeland,
9. *försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet*: ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, en försäkringsgivare från tredjeland, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett försäkringsholdingföretag och som har minst ett dotterföretag som är försäkringsföretag,
10. *MTF-plattform, OTF-plattform och reglerad marknad*: detsamma som i 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, och
11. *uppdragsgivande företag*: den som i egenskap av arbetsgivare betalar försäkringspremier till tjänstepensionsföretaget.

Försäkringstagare och försäkrad

6 § Med försäkringstagare avses den som har ingått ett avtal om försäkring med ett tjänstepensionsföretag. Med försäkrad avses den vars intresse är försäkrat mot en skada eller den vars liv eller hälsa en försäkring gäller för.

Ägarintresse

7 § Med ägarintresse avses att ett företag direkt eller indirekt innehar minst 20 procent av kapitalet eller minst 20 procent av samtliga röster i ett annat företag.

Nära förbindelser

8 § Ett tjänstepensionsföretag och ett annat företag ska anses ha nära förbindelser, om

1. det ena företaget direkt eller indirekt genom dotterföretag äger minst 20 procent av kapitalet eller disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i det andra företaget,

2. det ena företaget direkt eller indirekt utgör moderföretag till det andra eller det finns en annan likartad förbindelse mellan företagen, eller

3. båda företagen är dotterföretag till eller har en likartad förbindelse med en och samma juridiska person eller står i ett motsvarande förhållande till en och samma fysiska person.

Nära förbindelser ska även ett tjänstepensionsföretag och en fysisk person anses ha, om

1. den fysiska personen

a) äger minst 20 procent av kapitalet i tjänstepensionsföretaget,

b) disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i tjänstepensionsföretaget, eller

c) på annat sätt har sådant inflytande över tjänstepensionsföretaget att personens ställning motsvarar den som ett moderföretag har i förhållande till ett dotterföretag, eller

2. det finns en annan likartad förbindelse mellan tjänstepensionsföretaget och den fysiska personen.

Kvalificerat innehav

9 § Med ett kvalificerat innehav avses ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller på annat sätt möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

10 § Vid bedömningen av om ett innehav är kvalificerat enligt 9 § ska följande bestämmelser i 4 kap. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument tillämpas:

– 2 § första stycket 1 om depåbevis,

– 4 § om beräkning av innehavet,

– 5 § andra stycket om beräkning av antalet aktier eller röstetal,

– 12 § 1 och 2 om undantag för aktier som innehas för clearing och avveckling eller förvaltas för någon annans räkning,

– 13 § om aktier som ingår i handelslager,

– 14 § om aktier som innehas av marknadsgaranter, och

– 16 och 17 §§ om undantag för vissa moderföretag.

Vid bedömningen ska det också tillämpas sådana föreskrifter

– om marknadsgaranters aktier som har meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 3 lagen om handel med finansiella instrument eller 23 kap. 15 § 1 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, och

– om undantag för vissa moderföretag som har meddelats med stöd av 7 kap. 1 § 4 lagen om handel med finansiella instrument.

Det som föreskrivs om aktier i de bestämmelser som ska tillämpas enligt första och andra styckena ska också tillämpas för andra andelar i företag.

11 § Aktier eller andelar som ett värdepappersinstitut eller ett kreditinstitut som driver finansieringsrörelse innehar till följd av verksamhet enligt 2 kap. 1 § 6 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska dock inte beaktas vid bedömningen av om ett innehav är kvalificerat enligt 9 §, under förutsättning att

1. rösträtten inte utnyttjas eller används på annat sätt för att ingripa i emittentens förvaltning, och

2. aktierna eller andelarna avyttras inom ett år från förvärvet.

Första stycket gäller också för aktier eller andelar som innehas under motsvarande förutsättningar av ett utländskt värdepappersföretag eller av ett utländskt kreditinstitut som driver finansieringsrörelse.

Anknutet företag

12 § Ett anknutet företag är ett företag som är

1. ett dotterföretag,
2. ett företag som annars är föremål för ägarintresse, eller
3. ett företag som har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat företag.

Gemensam eller i huvudsak gemensam ledning

13 § Företag har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning om de

1. står under samma ledning på grund av ett avtal mellan företagen eller en bestämmelse i företagens bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar, eller
2. har styrelser eller motsvarande organ i utländska företag som till större delen består av samma personer och som har fullgjort sitt uppdrag under räkenskapsåret och fram till dess att årsredovisningar har upprättats i de berörda företagen.

Tillämpning av andra lagar

Tillämpning av lagen om försäkringsdistribution på tjänstepensionsföretag

14 § Utöver bestämmelserna i denna lag gäller för tjänstepensionsföretag bestämmelserna i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution. Vid tillämpningen av bestämmelserna i den lagen ska det som sägs om försäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag. Vid tillämpningen av 9 kap. 14 § tredje stycket lagen om försäkringsdistribution, får avgiften inte vara så stor att tjänstepensionsföretaget därefter inte uppfyller kraven i 4 kap. 1 § denna lag.

Bemyndigande

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad tjänstepensionsföretag ska iaktta vid tillämpningen av 14 §.

Tillämpning av försäkringsrörelselagen på tjänstepensionsföretag

16 § Utöver bestämmelserna i denna lag gäller för tjänstepensionsföretag och för tillsynen över sådana företag de bestämmelser i försäkringsrörelselagen (2010:2043) som särskilt anges i denna lag. Bestämmelser i försäkringsrörelselagen som gäller för tjänstepensionsföretag anges i följande bestämmelser i denna lag:

- 17 § som innehåller övergångsregler för vissa försäkringar,
- 4 kap. 8 och 9 §§ som innehåller grundläggande bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags verksamhet,
- 10 kap. 2, 21 och 49 §§ som innehåller associationsrättsliga bestämmelser,
- 12 kap. 1 § som avser lämplighetsprövning av ägare i tjänstepensionsaktiebolag, och
- 14 kap. 1 § som avser tillsyn.

17 § Bestämmelserna i 1 kap. 24 och 25 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) om övergångsregler för vissa försäkringar gäller för tjänstepensionsföretag.

2 kap. Tillstånd för tjänstepensionsföretag

Tillståndsplikt

1 § Tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag får bara drivas efter tillstånd. Tillstånd får ges ett aktieföretag, ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag, en tjänstepensionsförening, ett ömsesidigt försäkringsbolag eller en försäkringsförening.

Europabolag och europakooperativ

2 § I fråga om europabolag och europakooperativ som driver tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag enligt denna lag och som har ett sådant förvaltningsystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar ska följande bestämmelser om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

- 4 § första stycket 4 om ledningsprövning,
- 15 kap. 12 § om återkallelse av tillstånd,
- 16 kap. 36 § om tystnadsplikt,
- 4 kap. 9 § första stycket 1 försäkringsrörelselagen (2010:2043) om avtal med eller till förmån för styrelseledamot,
- 11 kap. 8 § och 13 kap. 17 § försäkringsrörelselagen om uppgifter inför styrelseval,
- 11 kap. 10 § och 13 kap. 11 § försäkringsrörelselagen om jäv för styrelseledamot, och
- 17 kap. 13 § försäkringsrörelselagen om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen och närvara vid sådant sammanträde samt delta i överläggningarna.

Av 16 § andra stycket och 22 § lagen (2004:575) om europabolag samt 21 § andra stycket och 26 § lagen (2006:595) om europakooperativ framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter ska tillämpas också på ett europabolags eller ett europakooperativs lednings- eller förvaltningsorgan eller dess ledamöter.

Förhandsbesked

3 § Finansinspektionen ska, efter ansökan, lämna förhandsbesked om huruvida det krävs tillstånd för en planerad verksamhet.

Förutsättningar för tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag

Förutsättningar för tillstånd

4 § Ett företag ska ges tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag, om

1. bolagsordningen eller stadgarna stämmer överens med denna lag och andra författningar som reglerar ett företags bolagsordning eller stadgar samt i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av den planerade verksamheten,

2. den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

3. den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i ett tjänstepensionsaktiebolag bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av tjänstepensionsaktiebolaget, och

4. den som avses ingå i styrelsen för företaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, eller den som avses ansvara för en sådan central funktion som anges i 9 kap. 8 § uppfyller de lämplighetskrav som anges i 9 kap. 3 §.

Vid bedömningen enligt första stycket 3 ska kriterierna i 12 kap. 2 och 3 §§ beaktas.

Omvandling av försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag

5 § Ett försäkringsföretag ska ges tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag (omvandling), om

1. förutsättningarna enligt 4 § är uppfyllda,

2. den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade inte försämras, och

3. ansökan om tillstånd har godkänts

a) i fråga om ett försäkringsaktiebolag, genom ett bolagsstämmobeslut som har stöds av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädde på stämman,

b) i fråga om ett ömsesidigt försäkringsbolag, genom ett bolagsstämmobeslut som stöds av minst två tredjedelar av de röstande, och

c) i fråga om en försäkringsförening, genom ett föreningsstämmobeslut som stöds av minst två tredjedelar av de röstande.

Tillstånd för företag med nära förbindelser

6 § Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn över företaget.

Tillstånds varaktighet

Tidsperiod

7 § Tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag ges tills vidare eller, om särskilda omständigheter ger anledning till det, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

Vid förlängning av ett tillstånd som har getts ett tjänstepensionsföretag för bestämd tid samt vid ändring av ett meddelat tillstånd gäller 4 och 6 §§ i tillämpliga delar.

Beslut att ansöka om förlängning av tillstånd

8 § Beslut att ansöka om förlängning av ett tillstånd ska i ett tjänstepensionsaktiebolag och ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag fattas av bolagsstämman och i en tjänstepensionsförening av föreningsstämman.

Prövning av bolagsordning och stadgar

9 § Frågan om godkännande av bolagsordning eller stadgar för ett företag ska prövas i samband med prövningen av om företaget ska få tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag.

Ett företags beslut om att anta bolagsordning eller stadgar får inte registreras innan bolagsordningen eller stadgarna har godkänts.

10 § Ett tjänstepensionsföretag som har beslutat att ändra sin bolagsordning eller sina stadgar ska ansöka om godkännande av ändringen. Ändringen ska godkännas om bolagsordningen eller stadgarna stämmer överens med denna lag och andra författningar som reglerar ett företags bolagsordning eller stadgar samt i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av företagets verksamhet.

Ett tjänstepensionsföretags beslut om ändring av bolagsordning eller stadgar får inte registreras innan det har godkänts.

Vad ett tillstånd ska avse

11 § Tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag ska avse en eller flera av följande försäkringsklasser eller risk som hänför sig till sådan klass:

– I a, försäkring där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av en persons eller flera personers liv, dock inte försäkringar enligt klass III,

– I b, försäkring som meddelas som tillägg till försäkring enligt klass I a,

– II a, försäkring som utfaller vid giftermål,

– II b, försäkring som utfaller vid födelse,

– III, försäkring som avses i klasserna I a, II a och II b och som är anknuten till fonder vilka förvaltas av den som har rätt att driva fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder eller till specialfonder vilka förvaltas av den som har rätt att förvalta specialfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (fondförsäkring), och

– IV, sjukförsäkring och olycksfallsförsäkring som gäller för längre tid än fem år, under obestämd tid eller till dess den försäkrade uppnått en viss ålder och som inte får sägas upp av tjänstepensionsföretaget eller får sägas upp bara under särskilda förhållanden som anges i försäkringsavtalet.

Ansökan om tillstånd

Ansökan om tillstånd före registrering eller bildande

12 § Ett aktiebolag får ansöka om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag innan bolaget har registrerats i aktiebolags- eller europabolagsregistret.

Om ett aktiebolag har ansökt om tillstånd inom sex månader från det att stiftelseurkunden undertecknades, ska tidsfristen i 2 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) för när styrelsen ska anmäla bolaget för registrering räknas från tillståndsbeslutet.

Ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag och en tjänstepensionsförening ska ansöka om tillstånd innan bolaget respektive föreningen har bildats.

Verksamhetsplan

13 § En ansökan om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag ska innehålla en plan för den tilltänkta verksamheten.

Prövningen av ansökningar

14 § En ansökan om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag, liksom frågor om godkännande av bolagsordning eller stadgar enligt 9 och 10 §§, prövas av Finansinspektionen.

Bemyndigande

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad en sådan verksamhetsplan som avses i 13 § ska innehålla.

3 kap. Gränsöverskridande verksamhet

Rätt att driva gränsöverskridande verksamhet

1 § Ett tjänstepensionsföretag får driva gränsöverskridande verksamhet om Finansinspektionen godkänner det.

Med gränsöverskridande verksamhet avses tjänstepensionsverksamhet där förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och den som i egenskap av försäkringstagare eller försäkrad har rätt till ersättning regleras av social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på tjänstepensionsområdet i ett annat land inom EES.

Underrättelse om den planerade verksamheten

2 § Ett tjänstepensionsföretag ska underrätta Finansinspektionen om det avser att driva gränsöverskridande verksamhet.

Underrättelsen ska innehålla uppgift om

1. det uppdragsgivande företags namn och hemvist,
2. vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som reglerar förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och den som i egenskap av försäkringstagare eller försäkrad har rätt till ersättning, och
3. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för tjänstepensionsförsäkringarna.

Finansinspektionens prövning

Vad Finansinspektionen ska bedöma

3 § Finansinspektionen ska bedöma

1. om tjänstepensionsföretagets organisation är ändamålsenlig med hänsyn till den planerade verksamheten,
2. om tjänstepensionsföretagets finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamheten, och
3. om den som ska leda den planerade verksamheten har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämplig för uppgiften.

Meddelande till den behöriga myndigheten

4 § Om Finansinspektionen godkänner den planerade verksamheten ska inspektionen lämna ett meddelande till den behöriga myndigheten i det land där verksamheten ska drivas.

Meddelandet ska lämnas inom tre månader från det att underrättelsen enligt 2 § togs emot.

Finansinspektionen ska underrätta tjänstepensionsföretaget om att meddelandet lämnas.

Beslut ifall verksamheten inte godkänns

5 § Om Finansinspektionen bedömer att det inte finns förutsättningar för tjänstepensionsföretaget att driva den planerade verksamheten eller av någon annan anledning inte lämnar ett meddelande enligt 4 § första stycket, ska inspektionen meddela beslut om detta inom tre månader från det att underrättelsen enligt 2 § togs emot.

Underrättelse om tillämpliga regler

6 § Om Finansinspektionen med anledning av ett meddelande enligt 4 § första stycket får information om vilka regler för verksamheten som är tillämpliga i det land där verksamheten ska drivas, ska inspektionen underrätta tjänstepensionsföretaget om dessa regler.

Om Finansinspektionen får information om att reglerna för verksamheten har ändrats, ska inspektionen underrätta tjänstepensionsföretaget om ändringarna.

När verksamheten får påbörjas

7 § Den gränsöverskridande verksamheten får påbörjas när tjänstepensionsföretaget har tagit emot en underrättelse från Finansinspektionen om vilka regler för verksamheten som är tillämpliga i det land där verksamheten ska drivas, eller i varje fall sex veckor efter det att den behöriga myndigheten i det landet tagit emot inspektionens meddelande enligt 4 § första stycket.

Underrättelse om ändrade förhållanden

8 § Om något av de förhållanden som angetts i en underrättelse enligt 2 § ska ändras sedan verksamheten har inletts, ska tjänstepensionsföretaget underrätta Finansinspektionen om ändringen minst en månad innan den genomförs.

Om Finansinspektionen anser att ändringen inte får göras utan ett nytt förfarande enligt 1–7 §§, ska inspektionen meddela beslut om det inom en månad från det att underrättelsen om ändringen togs emot.

4 kap. Grundläggande bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags verksamhet

Stabilitet

1 § Tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag ska drivas med en för verksamhetens omfattning och art tillfredsställande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisker, investeringsrisker och verksamhetsrisker, så att åtagandena mot försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade kan fullgöras.

Information

Skyldighet att lämna information

2 § Ett tjänstepensionsföretag ska lämna den information som behövs om företaget och de tjänstepensionsförsäkringar som företaget meddelar till försäkringstagarna, de försäkrade, andra ersättningsberättigade och dem som erbjuds att teckna en tjänstepensionsförsäkring. Informationen ska vara anpassad efter försäkringarnas art och tydligt visa försäkringarnas villkor och värdeutveckling.

Pensionsbesked

3 § Ett tjänstepensionsföretag ska varje år lämna ett pensionsbesked till dem som i egenskap av försäkringstagare eller försäkrade är berättigade till ersättning ur en tjänstepensionsförsäkring. Pensionsbeskedet ska innehålla uppgifter om de individuella förmånerna för den aktuella försäkringen och en upplysning om var ytterligare information finns tillgänglig.

God tjänstepensionsstandard

4 § Ett tjänstepensionsföretags verksamhet ska drivas enligt god tjänstepensionsstandard.

Förbud mot främmande verksamhet

5 § Ett tjänstepensionsföretag får inte driva annan verksamhet än tjänstepensionsverksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet.

Förbud mot att ställa säkerhet för tredje man

6 § I tjänstepensionsverksamhet som drivs enligt denna lag får säkerhet inte ställas för tredje man.

Upplåning

7 § Ett tjänstepensionsföretag får ta upp eller ta över lån (upplåning) bara om det görs för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov eller för att uppfylla kraven på en tillräcklig kapitalbas i 7 kap.

Utöver första stycket krävs att den samlade upplåningen är av ringa betydelse med hänsyn till verksamhetens omfattning och kapitalbasens storlek.

Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta om undantag från kravet på att upplåningen ska vara av ringa betydelse.

Tillämpning av bestämmelser i försäkringsrörelselagen

8 § Följande bestämmelser i 4 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller för tjänstepensionsföretag:

- 9 och 10 §§ om avtal med en jävskrets om tjänster,
 - 11 § om försäkringar med solidarisk ansvarighet,
 - 12 § om förbud mot att förespegla återbäring,
 - 13 § om förbud mot meddelande av nya försäkringar vid likvidation eller konkurs,
 - 14–16 §§ om sekretess m.m.,
 - 17 § om huvudkontor i Sverige, och
 - 17 a och 17 b §§ om återköp och överföring.
- Vid tillämpning av bestämmelserna ska det som sägs om försäkringsföretag gälla tjänstepensionsföretag.

9 § Tjänstepensionsföretag ska även tillämpa 4 kap. 17 c § försäkringsrörelselagen (2010:2043) och föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 kap. 18 § 5 samma lag. Vid tillämpning av bestämmelserna ska det som sägs om försäkringsföretag gälla tjänstepensionsföretag.

Rätt att meddela föreskrifter

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder ett tjänstepensionsföretag ska vidta för att uppfylla de krav på soliditet, likviditet och riskhantering som avses i 1 §,
2. vilken information ett tjänstepensionsföretag ska lämna enligt 2 §,
3. innehållet i pensionsbeskedet som avses i 3 §,
4. vilka åtgärder ett tjänstepensionsföretag ska vidta för att uppfylla de krav på god tjänstepensionsstandard som avses i 4 §, och
5. villkor för upplåning enligt 7 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur information ska lämnas enligt 2 och 3 §§.

5 kap. Försäkringstekniska avsättningar

Omfattningen av de försäkringstekniska avsättningarna

1 § Ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar ska motsvara det belopp som krävs för att företaget vid varje tidpunkt ska kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

De försäkringstekniska avsättningarna ska motsvara företagets ansvarighet för

1. försäkringsfall, förvaltningskostnader och andra kostnader under resten av avtalsperioden för löpande försäkringar (livförsäkringsavsättning),

2. inträffade oreglerade försäkringsfall, kostnader för regleringen av dessa samt återbäring som förfallit till betalning men inte betalats ut (oreglerade skador),

3. sådan återbäring som är garanterad i nominella eller reala belopp (garanterad återbäring) och som inte omfattas av 1 eller 2,

4. återbäring som är villkorad av värdeförändringar på tillgångar eller av ett visst försäkringstekniskt resultat som försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står risken för (villkorad återbäring), och

5. fondförsäkringar som försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken för (fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken).

Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna

Beräkningsmetoder

2 § Ett tjänstepensionsföretag ska beräkna de försäkringstekniska avsättningarna utan avdrag för avgiven återförsäkring och de ska motsvara det förväntade nuvärdet av de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

Försäkringstekniska avsättningar som motsvarar ett tjänstepensionsföretags ansvarighet enligt 1 § andra stycket 4 eller 5 får tas upp till värdet på placeringstillgångarna för vilka försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken, om värdet inte är lägre än resultatet av en beräkning enligt första stycket.

Aktsam beräkning

3 § Beräkningen enligt 2 § ska grundas på antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntesatser samt driftskostnader som var för sig är aktsamma.

Beräkning vid solidarisk ansvarighet

4 § Ett tjänstepensionsföretag som ansvarar solidariskt för en försäkring ska vid beräkningen av företagets försäkringstekniska avsättningar bara beakta den del av försäkringen som enligt avtal mellan företagen avser det företaget.

Hur ofta beräkningen ska göras

5 § Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna ska göras minst en gång om året.

Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta om undantag från första stycket. Beräkningarna ska dock alltid göras minst vart tredje år.

Aktuariefunktion och krav på dem som utför beräkningarna

6 § De försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas under överinseende av aktuariefunktionen som avses i 9 kap. 13 §. De som utför beräkningarna ska ha den kunskap och erfarenhet av dessa frågor som krävs med hänsyn till omfattningen och arten av företagets verksamhet.

Bemyndigande

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll och beräkning enligt 1–6 §§.

6 kap. Investeringar

Grundläggande principer för samtliga investeringar

Aktsamhet

1 § Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska investeras i enlighet med 2–11 §§ och också i övrigt på ett aktsamt sätt.

Bestämmelserna i 4 och 5 §§ gäller inte för tillgångar som motsvarar avsättningar för villkorad återbäring och för fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken.

Intressekonflikter

2 § Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska investeras på det sätt som bäst gagnar försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades intressen. Vid intressekonflikter ska investeringar göras utslutande i försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades intressen.

Riskkontroll

3 § Ett tjänstepensionsföretag får bara göra investeringar i sådana finansiella instrument och andra tillgångar vars risker företaget kan identifiera, mäta, övervaka, hantera, kontrollera och rapportera samt på lämpligt sätt beakta i den egna risk- och solvensbedömningen enligt 9 kap. 20 §.

Riskspridning

4 § Ett tjänstepensionsföretag ska göra sina investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar så att lämplig riskspridning uppnås.

Samtliga tillgångar ska, med beaktande av tjänstepensionsföretagets försäkringsåtaganden och förändringar i tillgångarnas framtida värde och avkastning, investeras så att företagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig.

5 § Ett tjänstepensionsföretag ska göra sina investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar på ett sådant sätt att det undviker

1. överdrivet beroende av någon särskild tillgång, emittent, låntagare eller företagsgrupp, och

2. ackumulering av risker i företagets samlade portfölj.

Investeringar i tillgångar från en och samma emittent eller låntagare eller från företag i en sådan grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning som avses i tredje stycket får inte innebära att det blir en överdriven riskkoncentration för tjänstepensionsföretaget.

Med en grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att

– någon av dem har direkt eller indirekt ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller

– de har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Första och andra styckena gäller inte i fråga om sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

Reglerade marknader, andra handelsplatser och onoterade tillgångar

6 § Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska till övervägande del investeras på reglerade marknader. Investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform ska hållas på aktsamma nivåer.

Hänsyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer

7 § Ett tjänstepensionsföretag får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i sina investeringsbeslut.

Förvaring av tillgångar

8 § Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska förvaras på ett sådant sätt att de alltid är identifierbara och åtkomliga för företaget. Förvaringen ska ske på ett säkert sätt och ska inte ge upphov till intressekonflikter.

Särskilda krav för investeringar i vissa tillgångar

Derivatinstrument

9 § Ett tjänstepensionsföretag får använda derivatinstrument för att sänka den finansiella risken i företaget eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av företags tillgångar och skulder.

Uppdragsgivande företag

10 § Av de samlade tillgångarna i ett tjänstepensionsföretag som bara har ett enda uppdragsgivande företag, får högst

1. 5 procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapperen eller skuldförbindelserna getts ut av det uppdragsgivande företaget, och

2. 10 procent utgöras av sådana tillgångar som avses i 1 och som har getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning som det uppdragsgivande företaget ingår i.

Första stycket gäller inte i fråga om sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

Särskilt om fondförsäkringstillgångar

11 § Ett tjänstepensionsföretag ska investera premier för fondförsäkring så att de så nära som möjligt motsvarar andelar i sådana fonder som är knutna till försäkringen och som försäkringstagaren eller den försäkrade från tid till annan bestämmer. Företaget får begränsa antalet fonder som premier får investeras i.

Tjänstepensionsföretaget får använda utdelning och ersättning vid inlösen av andelarna bara för förvärv av nya andelar i anknutna fonder och för utbetalning eller betalning av kostnader enligt försäkringsavtalet.

Skuldtäckning

Krav på skuldtäckning

12 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha tillgångar för skuldtäckning som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna.

De tillgångar som motsvarar försäkringstekniska avsättningar ska, utöver det som följer av 1–11 §§, investeras och värderas enligt 13–15 §§.

Hänsyn till åtagandenas art och löptid

13 § Ett tjänstepensionsföretags tillgångar som motsvarar försäkringstekniska avsättningar ska investeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till åtagandenas art och löptid.

Värdering till verkligt värde

14 § De tillgångar som ett tjänstepensionsföretag använder för skuldtäckning ska värderas till verkligt värde. Från detta värde ska avdrag göras för skulder som hänför sig till förvärvet av tillgången.

Fordringar på någon annan än försäkringstagare

15 § Ett tjänstepensionsföretags fordringar på någon annan än försäkringstagare ska beaktas bara till den del de överstiger fordringar som gäldenären har på företaget.

Register över tillgångar som används för skuldtäckning

16 § Ett tjänstepensionsföretag ska föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång som har antecknats i registret har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, ska detta antecknas i registret.

Förmånsrätt

17 § Förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran som

1. grundas på försäkringsavtal, eller
2. avser återbetalning av premier för att ett försäkringsavtal inte har kommit till stånd eller har upphört att gälla.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i 16 § när tjänstepensionsföretaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Principer för aktieägarengagemang

18 § Ett tjänstepensionsföretag som investerar i aktier som är upptagna till handel på en reglerad marknad och som har getts ut av ett bolag inom EES, ska anta principer för sitt aktieägarengagemang i fråga om sådana aktier. Av principerna ska det framgå hur företaget integrerar aktieägarengagemanget i sin investeringsstrategi.

Principerna ska beskriva hur tjänstepensionsföretaget

1. övervakar relevanta frågor om bolag som det investerar i (portföljbolag), däribland bolagens strategi, finansiella och icke-finansiella resultat och risker, kapitalstruktur, sociala och miljömässiga påverkan och bolagsstyrning,

2. för dialoger med företrädare för portföljbolag,

3. utövar rösträtt och andra rättigheter som är knutna till aktieinnehavet,

4. samarbetar med andra aktieägare,

5. kommunicerar med relevanta intressenter i portföljbolag, och

6. hanterar faktiska och potentiella intressekonflikter.

Paragrafen gäller inte för tillgångar som motsvarar avsättningar för villkorad återbäring och för fondförsäkringsåtaganden där försäkringsåtagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken.

19 § Ett tjänstepensionsföretag ska varje år redogöra för hur principerna för aktieägarengagemang som avses i 18 § har tillämpats.

Redogörelsen ska innehålla

1. en allmän beskrivning av tjänstepensionsföretagets röstningsbeteende i portföljbolagen,

2. en förklaring av de viktigaste omröstningarna, och

3. uppgift om i vilka frågor tjänstepensionsföretaget har använt sig av råd eller röstningsrekommendationer från en röstningsrådgivare.

Av redogörelsen ska det också framgå hur tjänstepensionsföretaget har röstat på portföljbolagens stämmor. Omröstningar som är obetydliga på grund av ämnet eller storleken på aktieinnehavet behöver dock inte redovisas.

20 § Ett tjänstepensionsföretag får avstå från att uppfylla ett eller flera av kraven i 18 och 19 §§, om företaget tydligt anger skälen för det.

21 § Principerna för aktieägarengagemang enligt 18 §, den årliga redogörelsen enligt 19 § och uppgifter enligt 20 § ska hållas tillgängliga på tjänstepensionsföretagets webbplats. Om tjänstepensionsföretaget inte har en egen webbplats får informationen hållas tillgänglig på en annan webbplats som enkelt kan nås.

Om tjänstepensionsföretaget inte redovisar omröstningar i den årliga redogörelsen på grund av att företaget har gett en sådan kapitalförvaltare som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG av den 11 juli 2007 om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i

börsnoterade företag, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/828, i uppdrag att ansvara för investeringarna, ska tjänstepensionsföretaget på webbplatsen uppge var kapitalförvaltaren har offentliggjort informationen om omröstningarna.

Informationen ska tillhandahållas utan kostnad.

Bemyndiganden

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. användning av derivatinstrument enligt 9 §,
2. värdering av de tillgångar som avses i 14 § till verkligt värde, och
3. förande av register enligt 16 §.

7 kap. Kapitalbas

Tillräcklig kapitalbas

1 § Ett tjänstepensionsföretag ska vid varje tidpunkt, utöver tillgångar som krävs för skuldtäckning enligt 6 kap. 12 §, ha en tillräcklig kapitalbas.

Kapitalbasen ska minst uppgå till det riskkänsliga kapitalkravet beräknat enligt 8 kap. 1–6 §§. Kapitalbasen ska dock aldrig vara mindre än det högsta av minimikapitalkravet beräknat enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garanti-beloppet enligt 8 kap. 13 och 14 §§.

Kapitalbasens sammansättning

2 § Kapitalbasen får omfatta följande poster:

1. inbetalt aktiekapital, garantikapital eller verksamhetskapital,
2. konsolideringsfond,
3. övrigt eget kapital, och
4. obeskattade reserver.

Beslut om att andra poster får ingå i kapitalbasen

3 § Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta att också andra poster än de som anges i 2 § får ingå i kapitalbasen.

Avräkning från kapitalbasen

Immateriella tillgångar, utdelning och förutbetalda anskaffningskostnader

4 § Från kapitalbasen enligt 2 § ska tjänstepensionsföretaget räkna av immateriella tillgångar, utdelningar och förutbetalda anskaffningskostnader.

Aktier och tillskott i vissa företag

5 § Avräkning från kapitalbasen ska också göras, i de fall som anges i andra stycket, av det bokförda värdet av aktierna och av det som har skjutits till i annan form (tillskott) i

1. ett tjänstepensionsföretag,

2. ett försäkringsföretag, ett kreditinstitut, ett institut för elektroniska pengar, ett värdepappersbolag eller motsvarande utländska företag,
3. ett utländskt återförsäkringsföretag,
4. ett försäkringsholdingföretag, eller
5. ett finansiellt institut.

En sådan avräkning av det bokförda värdet av aktier eller tillskott ska göras om

1. tjänstepensionsföretagets ägarandel överstiger 10 procent av företagets eget kapital, eller
2. tjänstepensionsföretagets ägarandel understiger 10 procent av företagets eget kapital men
 - a) tillskottet eller summan av tillskotten överstiger 10 procent av det egna kapitalet eller de egna fonderna i företaget eller det sammanlagda bokförda värdet av sådana tillskott överstiger 10 procent av tjänstepensionsföretagets kapitalbas, eller
 - b) tjänstepensionsföretaget direkt eller indirekt äger minst 20 procent av kapitalet eller av samtliga röster i företaget eller i övrigt utövar ett betydande inflytande över företagets driftsmässiga och finansiella styrning och ägandet utgör ett led i en varaktig förbindelse mellan tjänstepensionsföretaget och det andra företaget.

6 § Avräkning enligt 5 § ska inte göras för tillskott som avser företag som tillsammans med tjänstepensionsföretaget omfattas av grupp tillsyn med avseende på gruppens. Avräkning ska inte heller göras för tillskott som avser företag som gemensamt med tjänstepensionsföretaget omfattas av tillsyn enligt lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Skillnad i värderingen av försäkringstekniska avsättningar

7 § Om det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt 5 kap. 2 § är högre än det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar, ska skillnaden mellan beloppen räknas av från kapitalbasen.

Bemyndigande

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för att ta in, räkna av och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen samt hur den i övrigt ska beräknas enligt 2–7 §§.

8 kap. Kapitalkrav

Riskkänsligt kapitalkrav

Beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet

1 § Det riskkänsliga kapitalkravet utgör den minsta storlek på kapitalbasen som krävs för att tjänstepensionsföretaget med 97 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna, de försäkrade och

andra ersättningsberättigade (skyddsnivå). Denna skyddsnivå ska även beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för var och en av de risker som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet.

Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas under antagandet att tjänstepensionsföretaget kommer att fortsätta driva sin verksamhet.

Beräkningsmetod

2 § Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk enligt 3 § och försäkringsrisk enligt 4 § med tillägg av kapitalkravet för operativ risk enligt 5 §. Det riskkänsliga kapitalkravet ska därefter minskas med ett justeringsbelopp enligt 6 §.

Kapitalkravet för marknadsrisk

3 § Kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för

1. ränterisk,
2. aktiekursrisk,
3. fastighetsprisrisk,
4. ränteskillnadsrisk,
5. valutakursrisk, och
6. koncentrationsrisk.

Kapitalkravet för försäkringsrisk

4 § Kapitalkravet för försäkringsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för åtminstone

1. långlevnads- och dödlighetsrisk,
2. sjuklighetsrisk,
3. annullationsrisk, och
4. kostnadsrisk.

Kapitalkravet för operativ risk

5 § Kapitalkravet för operativ risk ska beräknas med beaktande av sådana operativa risker som tjänstepensionsföretaget är utsatt för och som inte har beaktats vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk eller försäkringsrisk.

Justeringsbelopp

6 § Justeringsbeloppet enligt 2 § ska motsvara den minskning av tjänstepensionsföretagets oförutsedda förluster som beror på

1. att företagets åtaganden gentemot försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade minskar till följd av villkoren i försäkringsavtalet,
2. att företagets uppskjutna skatt förändras, eller
3. en kombination av 1 och 2.

Minimikapitalkrav

Beräkning av minimikapitalkravet

7 § Minimikapitalkravet för försäkring som avses i 2 kap. 11 § klasserna I a, II, III och IV utgör summan av följande belopp:

1. Det belopp som är lika med 4 procent av den del av försäkringstekniska avsättningar enligt 5 kap. 1 § som motsvarar åtaganden med en finansiell eller försäkringsteknisk risk för tjänstepensionsföretaget, utan avdrag för avgiven återförsäkring (bruttoavsättning), multiplicerat med en faktor som motsvarar förhållandet för det föregående räkenskapsåret mellan sådana försäkringstekniska avsättningar efter avdrag för avgiven återförsäkring och bruttoavsättningen. Faktorn får dock inte understiga 0,85.

2. Det belopp som är lika med 1 procent av försäkringstekniska avsättningar i övrigt beräknade på det sätt som anges i 1, om det belopp som ska täcka driftskostnaderna är bestämt för längre tid än fem år.

3. Det belopp som är lika med 25 procent av de nettodriftskostnader som är hänförliga till sådana avtal under föregående räkenskapsår som inte är förenade med någon investeringsrisk för tjänstepensionsföretaget och där det belopp som ska täcka driftskostnaderna inte är bestämt för längre tid än fem år.

4. Det belopp som är lika med 0,3 procent av samtliga positiva risksummor multiplicerat med en faktor som motsvarar förhållandet för det föregående räkenskapsåret mellan de positiva risksummorna efter avdrag för avgiven återförsäkring och de positiva risksummorna utan sådant avdrag. Faktorn får dock inte understiga 0,5.

För försäkringar enbart för dödsfall ska vid tillämpningen av första stycket 4 i stället för 0,3 procent gälla 0,1 procent om försäkringstiden är högst tre år och 0,15 procent om försäkringstiden är längre än tre år men högst fem år.

Minimikapitalkrav för tilläggsförsäkringar

8 § Minimikapitalkravet för försäkringar enligt 2 kap. 11 § klass I b (tilläggsförsäkring) ska beräknas med utgångspunkt i premiebasen eller ersättningsbasen.

Premiebasen

9 § Premiebasen grundas på det högsta av

1. ett belopp som uppgår till förfallna premier brutto under det föregående räkenskapsåret med avdrag för dels ingående skatter och avgifter, dels premier för de försäkringsavtal som annullerats under samma tid, eller

2. bruttovärdet av de intjänade premierna.

Premiebasen utgörs av 18 procent av det högsta beloppet enligt första stycket, till den del beloppet motsvarar högst femtio miljoner euro, och 16 procent av återstoden.

Ersättningsbasen

10 § Ersättningsbasen grundas på ett belopp bestående av

1. genomsnittet av utbetalda ersättningar brutto för vart och ett av de tre föregående räkenskapsåren med avdrag för mottagna regressbelopp under samma tid, och

2. en tredjedel av avsättningen för oreglerade skador brutto vid det föregående räkenskapsårets utgång minskad med en tredjedel av avsättningen för oreglerade skador brutto vid början av den treårsperiod som slutar med det föregående räkenskapsårets utgång.

Ersättningsbasen utgörs av 26 procent av detta belopp till den del beloppet motsvarar högst trettiofem miljoner euro och 23 procent av återstoden.

Beräkning av minimikapitalkravet för tilläggsförsäkring

11 § Minimikapitalkravet för tilläggsförsäkring utgörs av det högsta av premiebaser eller ersättningsbasen, multiplicerad med en kvot som för de närmast föregående räkenskapsåren motsvarar förhållandet mellan å ena sidan summan av utbetalda ersättningar och förändringen i avsättningen för oreglerade skador efter avdrag för återförsäkrares andel samt å andra sidan summan av utbetalda ersättningar och förändringen i avsättningen för oreglerade skador utan avdrag för återförsäkrares andel. Kvoten får dock inte understiga 0,5.

Om tjänstepensionsföretagets verksamhet inte har pågått så länge som förutsätts enligt bestämmelserna om ersättningsbasen, ska minimikapitalkravet beräknas med utgångspunkt i premiebaser.

12 § Om det beräknade minimikapitalkravet för tilläggsförsäkring för ett tjänstepensionsföretag är lägre än föregående års minimikapitalkrav, ska minimikapitalkravet i stället bestämmas till minimikapitalkravet för föregående år multiplicerat med förhållandet mellan försäkringstekniska avsättningar för oreglerade skador vid utgången av det närmaste föregående räkenskapsåret och de försäkringstekniska avsättningarna för oreglerade skador i början av det närmast föregående räkenskapsåret. Vid beräkningarna ska återförsäkring inte ingå i de försäkringstekniska avsättningarna. Kvoten får inte överstiga 1,0.

Garantibelopp

13 § För ett tjänstepensionsföretag ska garantibeloppet uppgå till ett belopp som motsvarar 790 prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken.

14 § Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta att garantibeloppet sätts ned med högst hälften.

Underrättelse ifall kapitalkraven inte uppfylls

15 § Ett tjänstepensionsföretag ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om företaget inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet, minimikapitalkravet eller garantibeloppet eller om det finns risk för detta under de närmaste tre månaderna.

Bemyndiganden

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet enligt 2–6 §§, och
2. villkoren för nedsättning av garantibeloppet enligt 14 §.

9 kap. Företagsstyrning

Företagsstyrningssystem

1 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Systemet ska regelbundet ses över.

Företagsstyrningssystemet ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet.

Kontinuitet i verksamheten

2 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha system, resurser och rutiner som är lämpliga för att verksamheten ska kunna bedrivas med kontinuitet och i enlighet med gällande regler.

Ett tjänstepensionsföretag ska ha en beredskapsplan.

Lämplighetskrav

3 § Ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa att

1. den som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem, har de insikter och den erfarenhet som krävs för att delta i ledningen av tjänstepensionsföretaget och i övrigt är lämplig för uppgiften, och

2. den som ansvarar för eller utför arbete i en sådan central funktion som avses i 8 § har de insikter och den erfarenhet som krävs för en sådan uppgift och i övrigt är lämplig för uppgiften.

Tjänstepensionsföretaget ska snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning enligt första stycket 1 eller som ansvarar för en central funktion i företaget enligt första stycket 2.

Tjänstepensionsföretaget ska underrätta inspektionen om någon av de personer som avses i första stycket har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller lämplighetskraven.

Styrdokument

Vilka styrdokument ett tjänstepensionsföretag ska ha

4 § Ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa följande styrdokument:

1. styrdokument för riskhantering med avseende på de risker som avses i 15 § andra stycket 1–7,
2. styrdokument för internkontroll,
3. styrdokument för internrevision,
4. försäkringstekniska riktlinjer,

5. styrdokument för verksamhet som omfattas av bestämmelser om uppdragsavtal enligt denna lag,

6. styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna,

7. styrdokument för ersättningar,

8. investeringsriktlinjer, och

9. styrdokument för hantering av intressekonflikter mellan företagets intressenter.

Styrdokumenterna ska fastställas av styrelsen. De ska utvärderas och ses över minst en gång per år.

Ingivande av försäkringstekniska riktlinjer och försäkringstekniskt beräkningsunderlag

5 § De försäkringstekniska riktlinjerna ska ges in till Finansinspektionen senast den dag de börjar användas. Detta gäller också när riktlinjerna ändras.

Tillsammans med riktlinjerna ska det lämnas en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för tjänstepensionsföretaget, försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade.

Riktlinjerna ska kompletteras med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Om det med hänsyn till försäkringarnas beskaffenhet eller av något annat särskilt skäl saknas anledning att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta om undantag från skyldigheten att upprätta ett sådant underlag.

Offentliggörande av information om styrdokument för ersättningar

6 § Ett tjänstepensionsföretag ska regelbundet offentliggöra information om styrdokumentet för ersättningar som avses i 4 § första stycket 7.

Ingivande av investeringsriktlinjer och deras innehåll samt offentliggörande

7 § Investeringsriktlinjerna ska ges in till Finansinspektionen senast den dag de börjar användas. Detta gäller också när riktlinjerna ändras. Investeringsriktlinjerna ska ses över snarast möjligt om det sker en väsentlig förändring av investeringspolicyn. Investeringsriktlinjerna ska offentliggöras.

Tillsammans med riktlinjerna ska det lämnas en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för tjänstepensionsföretaget, försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade.

Investeringsriktlinjerna ska innehålla uppgifter om

1. metoder för att mäta investeringsrisker,

2. tjänstepensionsföretagets processer för riskhantering och fördelning mellan olika tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och löptid, samt

3. hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer.

Centrala funktioner

Vilka centrala funktioner ett tjänstepensionsföretag ska ha

8 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha funktioner för riskhantering, regelefterlevnad och internrevision samt en aktuariefunktion (centrala funktioner).

Skyldighet att rapportera till Finansinspektionen

9 § Den som ansvarar för en central funktion i ett tjänstepensionsföretag är skyldig att underrätta Finansinspektionen, om styrelsen eller den verkställande direktören inte vidtar lämpliga åtgärder inom skälig tid efter att de informerats om att

1. det inom den centrala funktionen har upptäckts att det finns en betydande risk att företaget inte kommer att uppfylla ett väsentligt krav enligt lag och detta kan få väsentlig påverkan på försäkringstagarnas, de försäkrades eller andra ersättningsberättigades intressen, eller

2. det inom den centrala funktionen har konstaterats att det förekommit en väsentlig överträdelse av lag eller andra bestämmelser som gäller för företagets verksamhet.

Funktion för riskhantering

10 § Funktionen för riskhantering ska ges en struktur som underlättar genomförande av riskhanteringssystemet.

Funktionen för riskhantering ska

1. utvärdera systemet för riskhantering,

2. identifiera, värdera och övervaka de risker som omfattas av systemet för riskhantering, och

3. rapportera till styrelsen och den verkställande direktören om de risker som tjänstepensionsföretaget är eller kan komma att bli exponerat för samt beroenden mellan risker.

Funktion för regelefterlevnad

11 § Funktionen för regelefterlevnad ska

1. rapportera till styrelsen och den verkställande direktören i fråga om efterlevnaden av

a) bestämmelserna i denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag,

b) bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (2010:2043) som enligt denna lag gäller för tjänstepensionsföretag, och

c) föreskrifter och riktlinjer som har meddelats av en behörig myndighet i ett annat land inom EES där tjänstepensionsföretaget, i förekommande fall, driver gränsöverskridande verksamhet,

2. lämna råd till företagets styrelse och den verkställande direktören om hur bristande efterlevnad av bestämmelser enligt 1 kan förebyggas,

3. bedöma konsekvenserna av förändringar i bestämmelser enligt 1, och

4. identifiera och bedöma risker för bristande efterlevnad av bestämmelserna enligt 1.

Funktion för internrevision

12 § Funktionen för internrevision ska

1. utvärdera systemet för internkontroll,
2. utvärdera andra delar av företagsstyrningssystemet, och
3. rapportera resultat och lämna rekommendationer efter utvärderingarna till tjänstepensionsföretagets styrelse.

Funktionen för internrevision ska utföra sina uppgifter med opartiskhet och vara oberoende från den verksamhet som utvärderas.

Den som ska ansvara för eller utföra arbete i funktionen för internrevision ska ha de kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter som är tillräckliga med hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av företagets verksamhet.

Aktuariefunktion

13 § Aktuariefunktionen ska

1. samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna,

2. bistå styrelsen och den verkställande direktören och på eget initiativ rapportera till dem i frågor som rör metoder, beräkningar och bedömningar av

- a) de försäkringstekniska avsättningarna,
- b) värderingen av försäkringsriskerna, och
- c) återförsäkringsskydd och andra riskreduceringstekniker, och

3. bidra till tjänstepensionsföretagets riskhanteringssystem.

Den som ska ansvara för eller utföra arbete i aktuariefunktionen ska ha de kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter som är tillräckliga med hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av riskerna i tjänstepensionsföretagets verksamhet.

Tjänstepensionsföretaget ska utse minst en oberoende person som ansvarar för aktuariefunktionen.

System för riskhantering

Grundläggande bestämmelse om riskhanteringssystem

14 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha ett system för riskhantering. Systemet ska innehålla de strategier, processer och rapporteringsrutiner som behövs för att säkerställa att företaget fortlöpande kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera risker samt beroenden mellan risker.

Systemet ska vara integrerat i företagets organisations- och beslutsstruktur. Det ska vara utformat med hänsyn till de personer som leder företaget eller ingår i en central funktion.

Omfattningen av ett tjänstepensionsföretags riskhanteringssystem

15 § Ett tjänstepensionsföretags system för riskhantering ska avse såväl de risker som täcks av det riskkänsliga kapitalkravet som risker som inte, eller bara delvis, täcks av det kravet.

Systemet ska omfatta risker inom följande områden:

1. försäkringsrisker,
2. matchningsrisker,
3. investeringsrisker, särskilt avseende derivatinstrument och liknande åtaganden,

4. likviditets- och koncentrationsrisker,
5. operativa risker,
6. risker hänförliga till återförsäkring och andra riskreduceringstekniker,
7. miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till investeringsportföljen och dess förvaltning, och
8. beroenden mellan risker som företaget är eller kan komma att bli exponerat för.

Om försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisker, ska systemet för riskhantering även beakta riskerna från deras perspektiv.

Regelbunden utvärdering

16 § Ett tjänstepensionsföretag ska regelbundet bedöma hur känsliga de försäkringstekniska avsättningarna och kapitalbasen är för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av den ränta som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Analys av externa bedömningar från kreditvärderingsinstitut

17 § Ett tjänstepensionsföretag som använder bedömningar från externa kreditvärderingsinstitut vid beräkningar av de försäkringstekniska avsättningarna eller det riskkänsliga kapitalkravet ska, när det är möjligt, göra en egen bedömning av de externa värderingarna.

System för internkontroll

18 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha ett system för internkontroll.

Systemet ska omfatta

1. förvaltnings- och redovisningsmetoder,
2. ramar för internkontrollen,
3. lämpliga rapporteringsrutiner, och
4. en sådan funktion för regelefterlevnad som avses i 11 §.

System för ersättningar

19 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha ett system för ersättningar som skapar en sund och effektiv riskhantering.

Systemet ska omfatta ersättningar till

1. dem som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem,
2. dem som ansvarar för eller utför arbete i centrala funktioner, och
3. andra som kan påverka företagets riskprofil.

Risk- och solvensbedömning

Egen risk- och solvensbedömning

20 § Ett tjänstepensionsföretag ska genomföra och dokumentera en egen risk- och solvensbedömning.

I den egna risk- och solvensbedömningen ska det göras en bedömning av

1. företagets totala solvensbehov med hänsyn till dess specifika riskprofil, risktolerans och affärsstrategi,

2. företagets fortlöpande efterlevnad av bestämmelserna om det riskkänsliga kapitalkravet och minimikapitalkravet samt försäkrings-tekniska avsättningar, och

3. hur betydande skillnaderna är mellan företagets riskprofil och de antaganden om risker som har legat till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

För bedömningen enligt andra stycket 1 ska tjänstepensionsföretaget ha processer som säkerställer att de risker som företaget är eller kan komma att bli exponerat för, på såväl kort som lång sikt, identifieras och värderas. Företaget ska redovisa de processer som använts vid bedömningen.

Den egna risk- och solvensbedömningen ska ingå som en integrerad del i tjänstepensionsföretagets affärsstrategier och ska beaktas vid företagets strategiska beslut.

Regelbundna bedömningar

21 § Den egna risk- och solvensbedömningen ska genomföras minst en gång per år. Om en väsentlig förändring skett av de risker som företaget är utsatt för, ska en ny sådan bedömning genomföras snarast möjligt.

Rapportering

22 § Ett tjänstepensionsföretag ska rapportera resultatet av varje egen risk- och solvensbedömning till Finansinspektionen.

Uppdragsavtal

Grundläggande bestämmelse om uppdragsavtal

23 § Ett tjänstepensionsföretag får, med de begränsningar som följer av 24 §, uppdra åt någon annan att utföra ett visst arbete och vissa funktioner som ingår i företagets tjänstepensionsverksamhet (uppdragsavtal). Ett sådant uppdrag inskränker dock inte företagets ansvar enligt denna lag.

Begränsningar i möjligheten att ingå uppdragsavtal

24 § Ett uppdragsavtal mellan ett tjänstepensionsföretag och en uppdragstagare får inte leda till att

1. kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras,
2. den operativa risken i företaget ökar väsentligt,
3. Finansinspektionens möjlighet att utöva tillsyn över tjänstepensionsföretagets verksamhet försämras, eller
4. försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades möjlighet till tillfredsställande och fortlöpande service inte kan upprätthållas.

Tjänstepensionsföretaget ska välja uppdragstagare med omsorg och löpande följa upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal för att säkerställa att verksamheten fungerar tillfredsställande.

Ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och tydligt ange parternas rättigheter och skyldigheter.

Anmälan av uppdragsavtal

25 § Ett tjänstepensionsföretag ska anmäla ett uppdragsavtal till Finansinspektionen innan avtalet börjar gälla. Om det inträffar väsentliga förändringar som rör den verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal, ska företaget snarast möjligt anmäla det till Finansinspektionen.

Åtgärder som krävs av ett tjänstepensionsföretag som ingår ett uppdragsavtal

26 § Ett tjänstepensionsföretag som ingår ett uppdragsavtal ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att uppdragstagaren

1. samarbetar med Finansinspektionen när det gäller den verksamhet eller de funktioner som omfattas av uppdragsavtalet,
2. ger tjänstepensionsföretaget, dess revisorer och Finansinspektionen tillgång till uppgifter som rör den verksamhet eller de funktioner som omfattas av uppdragsavtalet, och
3. ger Finansinspektionen faktiskt tillträde till uppdragstagarens lokaler.

Rätt att meddela föreskrifter

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. de krav som ska gälla för dem som är verksamma i ett tjänstepensionsföretag enligt 3, 12 och 13 §§,
2. innehållet i styrdokumentet enligt 4 §,
3. innehållet i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget enligt 5 §,
4. vad redogörelsen enligt 7 § ska innehålla,
5. uppgifterna för funktionen för riskhantering enligt 10 §,
6. uppgifterna för funktionen för regelefterlevnad enligt 11 §,
7. uppgifterna för funktionen för internrevision enligt 12 §,
8. aktuariefunktionens uppgifter enligt 13 §,
9. innehållet i systemet för riskhantering enligt 15 § samt omfattningen av riskerna i detta system,
10. kraven på de regelbundna utvärderingar som enligt 16 § ska göras av tjänstepensionsföretag när det gäller företagets känslighet för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av den ränta som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna,
11. hur en bedömning av externa värderingar enligt 17 § ska genomföras.
12. vad som ska ingå i risk- och solvensbedömningen enligt 20 § och rapporteringen av resultatet av denna enligt 22 §, och
13. vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när ett uppdragsavtal ingås enligt 24 § och innehållet i ett sådant avtal.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur information om styrdokumentet för ersättningar ska offentliggöras enligt 6 §.

10 kap. Associationsrättsliga bestämmelser för tjänstepensionsföretag

Tjänstepensionsaktiebolag

Tillämpning av allmänna bestämmelser för aktiebolag

1 § För tjänstepensionsaktiebolag gäller föreskrifter för aktiebolag i allmänhet, om inte något annat följer av denna lag eller av bestämmelser i försäkringsrörelselagen (2010:2043) som det hänvisas till i denna lag. Hänvisningar i aktiebolagslagen (2005:551) till bestämmelser i samma lag ska i förekommande fall avse de bestämmelser i denna lag eller i försäkringsrörelselagen som gäller i stället för eller utöver bestämmelserna i aktiebolagslagen.

Det som sägs om Bolagsverket i 8 kap. 9 och 30 §§ och 37 § andra stycket och 23 kap. 21 a § aktiebolagslagen ska i stället gälla Finansinspektionen.

Bestämmelserna i 32 kap. aktiebolagslagen om aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning gäller inte för tjänstepensionsaktiebolag.

Tillämpning av bestämmelser i försäkringsrörelselagen

2 § Följande bestämmelser i 11 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska tillämpas på tjänstepensionsaktiebolag:

- 4–6 §§ om bolagsstämma,
- 7, 7 a och 8–11 §§ om bolagets ledning,
- 12 och 13 §§ om revision,
- 14 och 15 §§ om vissa penninglån och emissioner i livförsäkringsaktiebolag som inte får dela ut vinst,
- 16–19 §§ om värdeöverföringar från och överskottshantering i livförsäkringsaktiebolag,
- 20 och 21 §§ om ombildning till livförsäkringsaktiebolag som får dela ut vinst,
- 22–29 §§ om minskning av aktiekapitalet och reservfonden,
- 30 § om lån m.m. till närstående,
- 38 och 39 §§ om särskilt bokslut och ogiltighet vid fusion,
- 40–44 §§ om delning,
- 46 och 47 §§ om likvidation, och
- 51 § om skadestånd.

Vid tillämpning av bestämmelserna ska det som sägs om försäkringsaktiebolag och livförsäkringsaktiebolag gälla tjänstepensionsaktiebolag.

Hinder mot bildande

3 § Ett tjänstepensionsaktiebolag får inte bildas om teckning av aktier innebär att någon som inte har bedömts och ansetts lämplig enligt 2 kap. 4 § första stycket 3 kommer att ha ett kvalificerat innehav i bolaget.

Bolagsordningens innehåll

4 § Ett tjänstepensionsaktiebolags bolagsordning ska, utöver vad som följer av 3 kap. 1 § aktiebolagslagen (2005:551), innehålla uppgifter om

1. vilka försäkringsklasser verksamheten ska avse, och
2. huruvida bolaget ska driva tjänstepensionsverksamhet utanför EES.

I ett tjänstepensionsaktiebolag gäller, i stället för 3 kap. 3 § aktiebolagslagen, att det i bolagsordningen ska anges hur bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst eller på annat sätt täcka bolagets förlust.

Revisionsutskott

5 § I fråga om revisionsutskott ska ett tjänstepensionsaktiebolag anses som ett sådant aktiebolag som avses i 8 kap. 49 a § aktiebolagslagen (2005:551).

Revisorns uppdragstid

6 § I fråga om uppdragstid för revisorn ska ett tjänstepensionsaktiebolag anses som ett sådant aktiebolag som avses i 9 kap. 21 a § aktiebolagslagen (2005:551). Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i ett tjänstepensionsaktiebolag.

Domstols entledigande av revisorn

7 § I fråga om en domstols entledigande av revisorn ska ett tjänstepensionsaktiebolag anses som ett sådant aktiebolag som avses i 9 kap. 22 a § aktiebolagslagen (2005:551).

EU:s revisorsförordning

8 § Bestämmelser om revision av tjänstepensionsaktiebolag finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

Överlåtande bolag vid fusion

9 § Ett tjänstepensionsaktiebolag får vara överlåtande bolag vid en fusion bara om ett annat svenskt tjänstepensionsaktiebolag eller en motsvarande juridisk person med hemvist i ett annat land inom EES än Sverige är övertagande bolag.

Tillämpliga bestämmelser vid fusion

10 § Vid fusion med ett tjänstepensionsaktiebolag gäller 11–13 och 15 §§ i detta kapitel i stället för 23 kap. 19–21, 22–24, 32, 33 och 45 §§ aktiebolagslagen (2005:551).

Ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan

11 § Ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan ska göras av såväl överlåtande som övertagande bolag. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan dock göras av det eller de svenska bolag som deltar i fusionen. Ansökan ska ges in till Finansinspektionen inom en månad från det att planen har blivit gällande i samtliga bolag. Om planen har registrerats enligt 23 kap. 14 § första stycket aktiebolagslagen (2005:551), ska ansökan dessutom ges in senast två år efter det att uppgift om registreringen har kungjorts enligt 27 kap. 3 § samma lag.

Vid fusion genom kombination ska bolagen också ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 4 § och godkännande av bolagsordningen enligt 2 kap. 9 § för det övertagande bolaget. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om det övertagande bolaget ska ha hemvist i Sverige.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket och Skatteverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har fått laga kraft och som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

12 § Vid behandlingen av en ansökan enligt 11 § första stycket ska det prövas om försäkringstagarna, de försäkrade och andra borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, i fall de inte redan har en sådan säkerhet och om ett sådant skydd behövs med hänsyn till de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden.

När en ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen ska avslås

13 § En ansökan enligt 11 § första stycket ska avslås, om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen,

2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer eller om prövning enligt den lagen eller förordningen pågår,

3. försäkringstagarna, de försäkrade och andra borgenärer inte har tillförsäkrats betryggande säkerhet enligt 12 § eller de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med försäkringstagarnas, de försäkrades och andra borgenärens intressen, eller

4. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

Vid fusion genom kombination ska en ansökan också avslås om revisorsyttrandena enligt 23 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) inte utvisar att de överlåtande bolagens sammanlagda verkliga värde för det övertagande bolaget uppgår till minst aktiekapitalet i detta.

Om ansökan inte kan beviljas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får tillståndsfrågan förklaras vilande under högst sex månader.

Registrering av fusionen

14 § I stället för det som föreskrivs i 23 kap. 25 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) om tidpunkten för anmälan av fusionen för registrering ska anmälan göras senast två månader från det att Finansinspektionens tillstånd att verkställa fusionsplanen har fått laga kraft.

Absorption av helägt dotterbolag

15 § Vid absorption av ett helägt dotterbolag ska ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen göras av moderbolaget. Ansökan ska ges in till Finansinspektionen inom en månad efter det att fusionsplanen har blivit gällande hos moderbolaget. Om fusionsplanen har registrerats enligt 23 kap. 30 § aktiebolagslagen (2005:551), ska ansökan dessutom ges in

senast två år efter det att uppgift om registreringen har kungjorts enligt 27 kap. 3 § samma lag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om en ansökan och om beslut som har fått laga kraft som har meddelats med anledning av ansökningen.

Vid behandling av en ansökan ska 12 och 13 §§ tillämpas.

Tvångslikvidation

16 § Utöver det som föreskrivs i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) om i vilka fall allmän domstol eller Bolagsverket ska besluta att ett bolag ska gå i likvidation gäller för tjänstepensionsaktiebolag att Bolagsverket ska besluta att bolaget ska gå i likvidation om

1. ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag för en bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har getts, eller

2. tillståndet att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag enligt denna lag har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

En fråga om likvidation prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en aktieägare eller på anmälan av Finansinspektionen.

I ärenden om likvidation enligt första stycket 2 ska 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte tillämpas. Beslut om likvidation i sådana ärenden ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet gäller omedelbart.

Kontrollbalansräkningens innehåll

17 § Utöver det som föreskrivs i 25 kap. 14 § aktiebolagslagen (2005:551) om kontrollbalansräkningens innehåll ska det vid beräkningen av ett tjänstepensionsaktiebolags eget kapital lämnas uppgift om den ökning av tillgångarnas sammanlagda värde som skulle följa om de redovisades till försäljningsvärdet med avdrag för de förväntade försäljningskostnaderna. Sådana tillgångar som anges i 4 kap. 2 § 4 och 5 lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag ska tas upp till anskaffningsvärdet minskat med nödvändiga avskrivningar och nedskrivningar, om ett högre värde fås genom detta.

Följande värdehandlingar får tas upp till högre värde än det som följer av lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, om de används för skuld-täckning och om de kan avyttras till detta högre värde vid sådana tidpunkter att förutsättningarna att infria de försäkringsåtaganden som värdehandlingarna säkerställer kan anses tillfredsställande:

1. obligationer eller andra skuldförbindelser som svenska staten, en svensk kommun eller därmed jämförlig samfällighet svarar för,

2. obligationer eller andra skuldförbindelser som Europeiska unionen eller en utländsk stat eller centralbank svarar för,

3. obligationer eller andra skuldförbindelser som en utländsk kommun eller därmed jämförlig utländsk samfällighet med befogenhet att kräva in offentligt uppbörd svarar för,

4. obligationer eller andra skuldförbindelser som en internationell organisation svarar för,

5. obligationer och andra skuldförbindelser som en bank, ett kreditmarknadsföretag, Svenska skeppshypotekskassan eller ett värdepappersbolag med tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden svarar för,

6. obligationer och andra skuldförbindelser som ett utländskt kreditinstitut svarar för,

7. obligationer och andra skuldförbindelser som ett publikt aktiebolag eller ett motsvarande utländskt bolag svarar för,

8. skuldförbindelser som fysiska personer och andra subjekt än de som anges i 1–7 svarar för och för vilka panträtt i fastighet inom en viss andel av fastighetens eller tomträttens värde, eller tomträtt har lämnats som säkerhet, och

9. skuldförbindelser som fysiska personer och andra subjekt än de som anges i 1–7 svarar för och för vilka annan betryggande säkerhet än panträtt i fastighet eller tomträtt har lämnats.

Om det finns särskilda skäl för det får andra värdehandlingar än de som avses i andra stycket tas upp över det verkliga värdet, dock högst till anskaffningsvärdet. Detta gäller värdehandlingar som utgörs av reversfordringar som ska betalas eller kan sägas upp till betalning av tjänstepensionsaktiebolaget först efter längre tid än ett år.

Hinder mot beslut om upphörande av likvidation

18 § Om ett tjänstepensionsaktiebolags tillstånd enligt 2 kap. 4 § har avsett en bestämd tid som har gått ut utan att något nytt tillstånd har getts eller om tillståndet har återkallats, får det inte beslutas att en likvidation ska upphöra och verksamheten återupptas. Detta gäller utöver det som föreskrivs i 25 kap. 45 § aktiebolagslagen (2005:551).

Företagsnamn

19 § Ett tjänstepensionsaktiebolags företagsnamn ska innehålla ordet tjänstepension.

Ömsesidiga tjänstepensionsbolag

Hänvisningar till lagen om ekonomiska föreningar

20 § När det i 22–46 §§ eller i de bestämmelser som anges i 21 § hänvisas till lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska det som sägs om

1. ekonomisk förening avse ömsesidigt tjänstepensionsbolag,
2. medlem avse delägare,
3. stadgar avse bolagsordning, och
4. föreningsstämma avse bolagsstämma.

Hänvisningar i lagen om ekonomiska föreningar till bestämmelser i samma lag ska i förekommande fall avse de bestämmelser i denna lag eller i försäkringsrörelselagen (2010:2043) som gäller i stället för eller utöver bestämmelserna i lagen om ekonomiska föreningar.

Tillämpning av bestämmelser i försäkringsrörelselagen

21 § Följande bestämmelser i 12 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska tillämpas på ömsesidiga tjänstepensionsbolag:

- 1 § om delägare,
- 4 § med definitioner,
- 4 a § om elektroniska hjälpmedel vid kallelser m.m.,
- 6–9 och 12–17 §§ om bildande av ett ömsesidigt försäkringsbolag,
- 18–22 §§ om registrering av bolaget,
- 22 a § om ändring av bolagsordningen,
- 23 § om förlagsinsatser,
- 25 och 26–30 §§ om bolagets ledning,
- 33–40 §§ om bolagsstämma,
- 43 § om kompetenskrav m.m. vid revision,
- 44–62 §§ om allmän granskning,
- 63–67 §§ om vinstutdelning m.m.,
- 68–72 §§ om förlusttäckning och fördelning av överskott i ömsesidiga livförsäkringsbolag,
- 76–78 §§ om likvidation,
- 79 § om konkurs,
- 90 § om registrering m.m., och
- 91 § om straff och vite.

Vid tillämpning av bestämmelserna ska det som sägs om ömsesidiga försäkringsbolag och ömsesidiga livförsäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag.

Ansvar för ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags förpliktelser

22 § I ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag har delägarna inte något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser.

I bolagsordningen för ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag får det dock föreskrivas att en delägare som i egenskap av arbetsgivare är försäkringsstagare ska täcka sådana skulder, avsättningar eller förluster i tjänstepensionsverksamheten som bolaget inte kan täcka med egna tillgångar eller medel, genom att göra kapitaltillskott till bolaget (uttaxering).

Bemyndigande

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att bestämmelserna om koncerner i denna lag, i föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag, i försäkringsrörelselagen (2010:2043), i föreskrifter som har meddelats med stöd av försäkringsrörelselagen och i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska gälla helt eller delvis för en grupp av företag som inte utgör en koncern enligt 1 kap. 10–14 §§ lagen om ekonomiska föreningar, men som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning.

Återbetalning av garantikapital

24 § Garantikapitalet ska betalas tillbaka när det inte längre behövs för att verksamheten ska kunna drivas ändamålsenligt och om en återbetalning är förenlig med bestämmelserna om kapitalbasens sammansättning och

storlek i 7 kap. Bestämmelser om villkor för sådan återbetalning finns i 12 kap. 66 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Garantikapitalet ska också betalas tillbaka om inte registrering sker enligt 12 kap. 18 § försäkringsrörelselagen.

Bolagsordningens innehåll

25 § Ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags bolagsordning ska innehålla uppgifter om

1. bolagets företagsnamn,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse ska ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet och vilka försäkringsklasser verksamheten ska avse,
4. huruvida tjänstepensionsverksamhet ska drivas utanför EES,
5. antalet eller lägsta och högsta antalet av de styrelseledamöter, revisorer och eventuella styrelsesuppleanter som får utses av bolagsstämman och tiden för styrelseledamöternas och revisorernas uppdrag,
6. den krets av försäkrade som i denna egenskap är delägare, om inte bara försäkringstagarna är delägare,
7. garantikapitalet,
8. regler för hur rösträtten och förslagsrätten ska utövas, hur beslut ska fattas på stämman och i vilken utsträckning garanterna ska ha rösträtt,
9. för vilka tjänstepensionsförsäkringar, i vilka situationer, intill vilket belopp eller vilken andel och i vilken ordning uttaxering kan ske hos de delägare som i egenskap av arbetsgivare är försäkringstagare och hur uttaxeringen ska genomföras,
10. i vilken ordning garanterna ska betala in det tecknade garantikapitalet,
11. huruvida och i vilken ordning vinst ska delas ut till garanterna och i vilken ordning garantikapitalet ska betalas tillbaka,
12. hur en bolagsstämma ska sammankallas,
13. de ärenden som ska förekomma på en ordinarie bolagsstämma,
14. de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst eller på annat sätt täcka bolagets förlust,
15. antal och sammanlagt belopp av de tjänstepensionsförsäkringar som ska vara tecknade innan bolaget kan anses bildat,
16. hur tillgångarna ska fördelas mellan delägarna vid bolagets upplösning,
17. huruvida förlagsinsatser som avses i 11 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska förekomma och vad som i så fall ska gälla för dem, och
18. huruvida bolaget ska ha euro som redovisningsvaluta.

Tillämpliga bestämmelser om bolagets ledning

26 § Bestämmelserna i 7 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar om föreningens ledning ska gälla även för ömsesidiga tjänstepensionsbolag med de undantag och tillägg som följer av 27 § i detta kapitel och av 12 kap. 25 och 26–30 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Revisionsutskott

27 § I fråga om revisionsutskott ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 7 kap. 47 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Tillämpliga bestämmelser om bolagsstämma

28 § Bestämmelserna om föreningsstämma i 6 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska tillämpas på ömsesidiga tjänstepensionsbolag med de undantag och tillägg som följer av 29 § i detta kapitel och 12 kap. 29 och 33–40 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Kungörande av beslut om uttaxering

29 § Ett beslut om att ändra bolagsordningen i fråga om delägarnas ansvar vid uttaxering enligt 22 § andra stycket ska kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer. Beslutet ska kungöras genast efter att det har registrerats. Dessutom ska en underrättelse om beslutet skickas till varje delägare vars postadress är känd.

Tillämpliga bestämmelser om revision och särskild granskning

30 § Bestämmelserna om revision och särskild granskning i 8 och 9 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska tillämpas på ömsesidiga tjänstepensionsbolag med de avvikelser och tillägg som följer av 31–34 §§ i detta kapitel och 12 kap. 43 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Revisorns uppdragstid

31 § I fråga om uppdragstid för revisorn ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 54 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag.

Revisionsberättelsen

32 § I fråga om revisionsberättelsens innehåll ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 56–59 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Koncernrevision

33 § I fråga om koncernrevision ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 60 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Domstols entledigande av revisorn

34 § I fråga om en domstols entledigande av revisorn ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 55 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

EU:s revisorsförordning

35 § Bestämmelser om revision av ömsesidiga tjänstepensionsbolag finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014.

Frivillig likvidation

36 § Beslut om frivillig likvidation av ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag fattas av bolagsstämman. För beslut om likvidation i andra fall än när det finns grund för tvångslikvidation enligt 37 § krävs att det stöds av två tredjedelar av samtliga röstande. Mer långtgående villkor för att beslutet ska bli giltigt får föreskrivas i bolagsordningen.

När det finns grund för tvångslikvidation enligt 37 § gäller beslutet omedelbart. I övriga fall får bolagsstämman bestämma att beslutet om likvidation ska gälla omedelbart eller från och med en viss senare dag.

Bestämmelsen i 17 kap. 9 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar om anmälan av beslutet ska tillämpas på ömsesidiga tjänstepensionsbolag.

Tvångslikvidation

37 § Bestämmelsen om allmän domstols beslut om likvidation i 17 kap. 16 § första stycket 1 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska tillämpas på ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Bolagsverket ska besluta att ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag ska gå i likvidation, om

1. bolagets hela försäkringsbestånd har överlåtits,
2. ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag för en bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har getts,
3. tillståndet att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag enligt denna lag har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043),
4. bolaget är försatt i konkurs som avslutats med överskott och bolagsstämman inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation enligt 12 kap. 79 § försäkringsrörelselagen, eller
5. bolaget inte har någon behörig styrelse eller verkställande direktör som är anmäld till försäkringsregistret.

Frågor om likvidation enligt första stycket prövas på anmälan av Finansinspektionen eller på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören eller en delägare eller röstberättigad som inte är delägare. I de fall som avses i första stycket 4 eller 5 prövas frågan även på ansökan av en borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget. I de fall som avses i första stycket 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket.

Beslut om likvidation ska inte meddelas om det styrks att likvidationsgrunden upphört under ärendets handläggning. Ett beslut om likvidation gäller omedelbart.

Tillämpliga bestämmelser för genomförande av likvidationen

38 § För genomförandet av en likvidation enligt 37 § tillämpas 17 kap. 12, 18, 19 och 23–45 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar med de tillägg som föreskrivs i 12 kap. 76–78 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043). I ärenden om likvidation enligt 37 § första stycket 3 tillämpas dock inte 17 kap. 12 och 18 §§ lagen om ekonomiska föreningar.

Överlåtande bolag vid fusion med ömsesidigt tjänstepensionsbolag

39 § Ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag får vara överlåtande bolag vid en fusion bara om ett annat ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller motsvarande juridisk person med hemvist i ett annat land inom EES är övertagande bolag.

Tillämpliga bestämmelser vid fusion

40 § Vid fusion med ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag tillämpas 16 kap. 1–16, 20, 24–40 och 42–51 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar med de ändringar och tillägg som föreskrivs i 41–45 §§ i detta kapitel.

Ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen

41 § Ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan ska göras av såväl överlåtande som övertagande bolag. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan dock göras av det eller de svenska bolag som deltar i fusionen. Ansökan ska ges in till Finansinspektionen inom en månad från det att fusionsplanen blivit gällande i samtliga bolag. Om planen har registrerats enligt 16 kap. 12 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska ansökan dessutom ges in senast två år efter att uppgift om registreringen har kungjorts enligt 19 kap. 5 § samma lag.

Vid fusion genom kombination ska bolagen också ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 4 § och godkännande av bolagsordningen enligt 2 kap. 9 § för det övertagande bolaget. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om det övertagande bolaget ska ha hemvist i Sverige.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket och Skatteverket om ansökningar enligt första stycket och om beslut som har fått laga kraft och som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

42 § Vid behandlingen av en ansökan enligt 41 § första stycket ska Finansinspektionen pröva om försäkringstagarna, de försäkrade och andra borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, i fall de inte redan har en sådan säkerhet och om ett sådant skydd behövs med hänsyn till de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden.

När ansökan ska avslås

43 § En ansökan enligt 41 § första stycket ska avslås om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot bolagsordningen,

2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 eller om prövning av fusionen pågår enligt den lagen eller förordningen,

3. försäkringstagarna, de försäkrade och andra borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 42 § eller de fusionerande bolagens ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med försäkringstagarnas, de försäkrades eller andra borgenärers intressen, eller

4. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

Om ansökan inte kan beviljas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får ärendet förklaras vilande under högst sex månader.

Registrering av fusion

44 § Det som sägs om föreningsregistret i 16 kap. 12 § och 24 § första stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska i stället avse försäkringsregistret.

I stället för det som föreskrivs om tidpunkten för anmälan för registrering i 16 kap. 24 § andra stycket lagen om ekonomiska föreningar, ska en sådan anmälan göras senast två månader efter det att Finansinspektionens tillstånd att verkställa fusionsplanen har fått laga kraft.

Absorption av helägt dotterbolag

45 § Bestämmelserna om fusion genom absorption i 16 kap. 28 och 29 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska bara gälla vid fusion mellan bolag enligt 39 § i detta kapitel. Ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen ska göras av moderbolaget och ges in till Finansinspektionen senast en månad efter det att planen har blivit gällande hos det bolaget. Om planen har registrerats enligt 16 kap. 12 § lagen om ekonomiska föreningar, ska ansökan dessutom ges in senast två år efter det att uppgift om registreringen har kungjort enligt 19 kap. 5 § samma lag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningar enligt första stycket och om beslut som har fått laga kraft och som har meddelats med anledning av sådana ansökningar. Bolagsverket ska registrera tillståndet enligt 16 kap. 29 § lagen om ekonomiska föreningar. Det som sägs där om föreningsregistret ska i stället avse försäkringsregistret.

Vid behandlingen av en ansökan tillämpas 42 och 43 §§.

Ömsesidiga tjänstepensionsbolags företagsnamn

46 § Ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags företagsnamn ska innehålla orden ömsesidig och tjänstepension.

Bolagets styrelse får anta ett särskilt företagsnamn. Ett särskilt företagsnamn får inte innehålla ordet ömsesidig.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från företagsnamn som är införda i försäkringsregistret. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i lagen (2018:1653) om företagsnamn.

Tjänstepensionsföreningar

Vad en tjänstepensionsförening är

47 § En tjänstepensionsförening är en förening som har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att som tjänstepensionsföretag driva tjänstepensionsverksamhet i vilken medlemmarna deltar genom att använda föreningens tjänster som försäkringstagare eller som försäkrad.

Tillämpning av allmänna bestämmelser för ekonomiska föreningar

48 § Lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller för tjänstepensionsföreningar om inte något annat följer av denna lag eller av de bestämmelser i försäkringsrörelselagen (2010:2043) som det hänvisas till i denna lag. Vid tillämpningen av lagen om ekonomiska föreningar på tjänstepensionsföreningar ska det som sägs om

1. ekonomisk förening avse tjänstepensionsförening, och
2. föreningsregistret avse försäkringsregistret.

Hänvisningar i lagen om ekonomiska föreningar till bestämmelser i samma lag ska i förekommande fall avse de bestämmelser i denna lag eller i försäkringsrörelselagen som gäller i stället för eller utöver lagen om ekonomiska föreningar.

Tillämpliga bestämmelser i försäkringsrörelselagen

49 § Följande bestämmelser i 13 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) tillämpas på tjänstepensionsföreningar:

- 3 § med grundläggande bestämmelser,
- 7 § om registrering m.m.,
- 8 § om föreningens medlemmar m.m.,
- 10–12 §§ om föreningens ledning,
- 14–17 §§ om föreningsstämma,
- 18 § om revision och särskild granskning,
- 19–25 §§ om återbäring och annan användning av föreningens egendom,
- 28–30 §§ om likvidation,
- 30 a § om upplösning utan föregående likvidation,
- 36 och 37 §§ om fusion, och
- 38 § om skadestånd.

Vid tillämpning av bestämmelserna ska det som sägs om försäkringsförening och livförsäkringsförening gälla tjänstepensionsförening.

Ansvar för en tjänstepensionsförenings förpliktelser

50 § Utöver bestämmelserna om ansvar för en förenings skyldigheter i 1 kap. 9 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar får det i en tjänstepensionsförenings stadgar föreskrivas att en medlem som i egenskap av arbetsgivare intar ställning av försäkringstagare ska täcka sådana skulder, avsättningar eller förluster i tjänstepensionsverksamheten som föreningen inte kan täcka med egna tillgångar eller medel, genom att göra kapitaltillskott till föreningen (uttaxering).

Verksamhetskapital

51 § En tjänstepensionsförening får inte bildas utan verksamhetskapital. Kapitalet får tillskjutas även av andra än medlemmar.

För registrering av en tjänstepensionsförening krävs att hela verksamhetskapitalet har betalats in.

Verksamhetskapitalet ska betalas tillbaka när det inte längre behövs för att verksamheten ska kunna drivas ändamålsenligt och en återbetalning är förenlig med bestämmelserna om kapitalbasens storlek och sammansättning i 7 kap. Verksamhetskapitalet ska också betalas tillbaka om inte registrering sker enligt 13 kap. 7 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Stadgar

52 § En tjänstepensionsförenings stadgar ska, utöver vad som följer av 3 kap. 1 § 1–3 och 5–10 lagen om (2018:672) om ekonomiska föreningar, innehålla uppgifter om

1. vilka försäkringsklasser verksamheten ska avse,
2. huruvida föreningen ska driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag utanför EES,
3. de villkor som ska gälla för inträde i föreningen,
4. storleken på verksamhetskapitalet,
5. den eventuella rätt till avkastning som tillfaller den som skjutit till verksamhetskapital,
6. den eventuella rösträtt på föreningsstämma som tillfaller den som skjutit till verksamhetskapital,
7. i vilken ordning verksamhetskapitalet ska betalas in och betalas tillbaka,
8. för vilka slag av försäkringar, i vilka situationer, intill vilket belopp och i vilken ordning uttaxering kan göras hos medlemmar som i egenskap av arbetsgivare är försäkringstagare samt hur uttaxeringen ska genomföras, och
9. hur föreningens förlust får täckas.

Revisionsutskott

53 § I fråga om revisionsutskott ska en tjänstepensionsförening anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 7 kap. 47 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Revisorns uppdragstid

54 § I fråga om uppdragstid för revisorn ska en tjänstepensionsförening anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 54 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i en tjänstepensionsförening.

Revisionsberättelsen

55 § I fråga om revisionsberättelsens innehåll ska en tjänstepensionsförening anses som en sådan förening som avses i 8 kap. 56–59 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Koncernrevision

56 § I fråga om koncernrevision ska en tjänstepensionsförening anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 60 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Domstols entledigande av revisorn

57 § I fråga om domstols entledigande av revisorn ska en tjänstepensionsförening anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 55 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

EU:s revisorsförordning

58 § Bestämmelser om revision av tjänstepensionsföreningar finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014.

Tvångslikvidation

59 § Utöver bestämmelserna om tvångslikvidation i 17 kap. 11 § och 16 § första stycket 1–3 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller för tjänstepensionsföreningar att Bolagsverket ska besluta att föreningen ska gå i likvidation, om

1. föreningens hela försäkringsbestånd har överlåtits,
2. ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag för en bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har getts, eller
3. tillståndet att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag enligt denna lag har återkallats utan att föreningen i stället har fått ett tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043).

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en föreningsmedlem eller en innehavare av förlagsandelar eller på anmälan av Finansinspektionen.

I ärenden enligt första stycket 3 ska bestämmelserna i 17 kap. 12 § lagen om ekonomiska föreningar inte tillämpas. Bolagsverket ska fatta beslut om likvidation i sådana ärenden så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

Överlåtande förening vid fusion

60 § En tjänstepensionsförening får vara överlåtande förening vid en fusion bara om en annan tjänstepensionsförening eller en motsvarande juridisk person med hemvist i ett annat land inom EES än Sverige är övertagande förening.

Tillämpliga bestämmelser

61 § Vid fusion med en tjänstepensionsförening tillämpas 62–64 §§ i detta kapitel i stället för 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Särskilda bestämmelser om tillämpning av 16 kap. 24 § lagen om ekonomiska föreningar finns i 13 kap. 36 § försäk-

ringsrörelselagen (2010:2043). När fusionen avser en tjänstepensionsförening och ett helägt dotterbolag tillämpas 62–64 §§. Det som sägs där om överlåtande förening ska i stället avse dotterbolaget.

Ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen

62 § Ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan ska göras av såväl överlåtande som övertagande tjänstepensionsförening. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan dock göras av den eller de svenska föreningar som deltar i fusionen. Ansökan ska ges in till Finansinspektionen inom en månad från det att fusionsplanen blivit gällande i samtliga föreningar. Om planen har registrerats enligt 16 kap. 12 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska ansökan dessutom ges in senast två år efter det att uppgift om registreringen har kungjorts enligt 19 kap. 5 § samma lag.

Vid fusion genom kombination ska tjänstepensionsföreningarna också ansöka om tillstånd enligt 2 kap. 4 § och godkännande av stadgarna enligt 2 kap. 9 § för den övertagande föreningen. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om den övertagande föreningen ska ha hemvist i Sverige.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket och Skatteverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har fått laga kraft och som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

63 § Vid behandlingen av en ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan ska Finansinspektionen pröva om försäkringstagarna, de försäkrade och andra borgenärer tillförsäkras en betryggande säkerhet, i fall de inte redan har en sådan säkerhet och om ett sådant skydd behövs med hänsyn till de fusionerande tjänstepensionsföreningarnas ekonomiska förhållanden.

När en ansökan om att verkställa en fusionsplan ska avslås

64 § En ansökan enligt 62 § ska avslås, om

1. fusionsplanen inte har godkänts i behörig ordning eller till sitt innehåll strider mot lag eller annan författning eller mot stadgarna,

2. fusionen har förbjudits enligt konkurrenslagen (2008:579) eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 eller om prövning av fusionen pågår enligt den lagen eller förordningen,

3. försäkringstagarna, de försäkrade och andra borgenärer inte har tillförsäkrats en sådan betryggande säkerhet som avses i 63 § eller de fusionerande föreningarnas ekonomiska förhållanden i övrigt är sådana att fusionen inte kan anses förenlig med försäkringstagarnas, de försäkrades och andra borgenärers intressen, eller

4. det är motiverat av hänsyn till allmänintresset.

Om ansökan inte kan beviljas på grund av att prövning pågår enligt konkurrenslagen eller rådets förordning (EG) nr 139/2004 och prövningen kan antas bli avslutad inom kort tid, får Finansinspektionen förklara att ärendet ska vila under en viss tid som inte får överstiga sex månader.

Företagsnamn

65 § I stället för det som föreskrivs om en förenings företagsnamn i 20 kap. 1 § första stycket första meningen och 2 § tredje meningen lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska följande gälla. En tjänstepensionsförenings företagsnamn ska innehålla ordet tjänstepensionsförening. Ordet tjänstepensionsförening eller en förkortning av det ordet får inte finnas med i ett särskilt företagsnamn.

Endast tjänstepensionsföreningar får använda ordet tjänstepensionsförening i sitt företagsnamn.

Straff

66 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 65 § andra stycket.

11 kap. Överlåtelse av försäkringsbestånd

Ett tjänstepensionsföretags rätt överlåta försäkringsbestånd

1 § Ett tjänstepensionsföretag får helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till

1. ett annat tjänstepensionsföretag,
2. ett försäkringsföretag, eller
3. ett utländskt tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat i ett land inom EES (utländskt tjänstepensionsinstitut).

Ett tjänstepensionsföretag får helt eller delvis överta ett bestånd av tjänstepensionsavtal från ett utländskt tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige.

I 14 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) finns bestämmelser om överlåtelser av försäkringsbestånd från ett försäkringsföretag. I 9 kap. lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige finns bestämmelser om överlåtelser av bestånd av tjänstepensionsavtal från ett utländskt tjänstepensionsinstitut som driver verksamhet i Sverige.

Överlåtelse från ett tjänstepensionsföretag till ett annat tjänstepensionsföretag eller från ett tjänstepensionsföretag till ett försäkringsföretag

Stämmans godkännande och handlingar som ska hållas tillgängliga

2 § Ett avtal om överlåtelse ska för att bli giltigt godkännas av stämman i det överlåtande företaget. Minst en vecka före den stämma då den frågan ska behandlas ska följande handlingar hållas tillgängliga för aktieägarna och de röstberättigade och sedan även läggas fram på stämman:

1. ett förslag till stämmobeslut,
2. överlåtelseavtalet,
3. styrelsens redogörelse för omständigheter som kan vara av vikt vid bedömningen av förslaget lämplighet för företaget och för de försäkrade, försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade, och
4. ett yttrande av revisorerna över redogörelsen som avses i 3.

Om årsredovisningen inte ska behandlas på stämman, ska även följande handlingar hållas tillgängliga enligt första stycket:

1. den årsredovisning som innehåller de senast fastställda balans- och resultaträkningarna, tillsammans med stämmans beslut om företagets vinst eller förlust,

2. revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,

3. styrelsens redogörelse för sådana händelser efter det att årsredovisningen lämnades som är av väsentlig betydelse för företagets ställning, och

4. ett yttrande av revisorerna över redogörelsen som avses i 3.

Handlingarna ska genast skickas till de aktieägare och röstberättigade som begär det och uppger sin postadress.

Registrering av stämmobeslut

3 § Inom fyra månader från stämmans beslut om godkännande av överlåtelseavtalet ska det överlåtande företaget anmäla beslutet om Bolagsverket för registrering. Om en talan mot stämmans beslut har ogillats ska tiden dock räknas från den dag när domen fick laga kraft.

Om en anmälan inte har gjorts inom föreskriven tid eller om Bolagsverket genom ett beslut som har fått laga kraft har avskrivit en anmälan eller vägrat registrering av beslutet, har frågan om överlåtelse fallit.

Tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal

4 § Ett tjänstepensionsföretag får verkställa ett överlåtelseavtal med tillstånd av Finansinspektionen.

Ansökan om tillstånd

5 § Ansökan om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal ska göras av både det överlåtande och det övertagande företaget. Ansökningarna ska ges in till Finansinspektionen inom fyra månader från det att stämmans beslut registrerades.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningarna och om beslut som har meddelats med anledning av dem och som har fått laga kraft. Om ansökningarna inte har gjorts inom föreskriven tid eller om de har avslagits, ska Bolagsverket förklara att frågan om överlåtelse har fallit.

Förutsättningar för tillstånd

6 § Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet ska ges, om

1. den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade inte försämras,

2. det övertagande företaget har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats, och

3. behörig myndighet i det land där gränsöverskridande verksamhet i förekommande fall ska drivas samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Föreläggande om komplettering

7 § Finansinspektionen får förelägga de ansökande företagen att ge in den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen ska kunna bedöma om den rätt som tillkommer de försäkrade, försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade försämras.

Kungörande av ansökningar

8 § Om ansökningarna inte ska avslås genast ska Finansinspektionen i Post- och Inrikes Tidningar och lämpliga ortstidningar kungöra ansökningarnas innehåll med uppgift om att ett avtal om överlåtelse av försäkringsbestånd har ingåtts och var avtalet och annan utredning hålls tillgängliga.

Kungörelsen ska innehålla föreläggande för försäkrade, försäkringstagare och andra ersättningsberättigade som berörs av överlåtelsen att inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsen, anmäla till Finansinspektionen om de har något att invända mot ansökningarna.

Yttrande från behörig myndighet

9 § Innan Finansinspektionen ger tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal som leder till gränsöverskridande verksamhet ska inspektionen ge den behöriga myndigheten i det land där verksamheten ska drivas tillfälle att yttra sig. Tiden för den behöriga myndigheten att yttra sig får inte vara kortare än tre månader.

Registrering av och ansvar för överlåtet bestånd

10 § När tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal har getts ska det övertagande företaget genast anmäla tillståndsbeslutet till Bolagsverket för registrering.

Bolagsverket ska genast registrera beslutet. När registreringen har gjorts övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på det övertagande företaget.

Underrättelser från det övertagande företaget

11 § När överlåtelsen har verkställts ska det övertagande företaget underrätta varje försäkringstagare och försäkrad som berörs. Finansinspektionen får besluta på vilket sätt en underrättelse ska lämnas.

Kungörande vid gränsöverskridande verksamhet

12 § Om en överlåtelse leder till gränsöverskridande verksamhet, ska Finansinspektionen offentliggöra överlåtelsen i det land där verksamheten ska drivas enligt bestämmelserna där. Om överlåtelsen offentliggörs på motsvarande sätt i det berörda landet, behöver inspektionen inte offentliggöra beslutet där.

Överlåtelse av försäkringsbestånd från ett tjänstepensionsföretag till ett utländskt tjänstepensionsinstitut

En överlåtelse ska godkännas av behörig myndighet

13 § Ett tjänstepensionsföretag får verkställa ett avtal om överlåtelse till ett utländskt tjänstepensionsinstitut efter godkännande från den behöriga myndigheten i det övertagande institutets hemland enligt bestämmelserna i det landet.

Godkännanden som krävs för att avtalet ska bli giltigt

14 § För att ett avtal om överlåtelse till ett utländskt tjänstepensionsinstitut ska bli giltigt ska överlåtelsen godkännas av

1. en majoritet av de försäkringstagare och försäkrade som är ersättningsberättigade enligt de försäkringsavtal som omfattas av överlåtelsen, eller av en majoritet av deras företrädare, och
2. det uppdragsgivande företaget.

Det överlåtande företaget ska göra information om villkoren för överlåtelsen tillgänglig för dem som ska godkänna överlåtelsen enligt första stycket. Informationen ska lämnas i god tid innan det övertagande institutet lämnar in en ansökan om godkännande av överlåtelsen till den behöriga myndigheten i institutets hemland.

Finansinspektionens bedömning av en överlåtelse

15 § Finansinspektionen ska på begäran av den behöriga myndigheten i det övertagande institutets hemland göra en bedömning av en överlåtelse. Finansinspektionen ska bedöma om

1. den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade försämras, och
2. det överlåtande företaget har den kapitalbas som krävs med beaktande av det försäkringsbestånd som ska överlåtas.

Finansinspektionen ska lämna sin bedömning till den andra myndigheten inom åtta veckor från det att begäran togs emot.

Information från Finansinspektionen till behörig myndighet

16 § Om överlåtelsen leder till gränsöverskridande verksamhet ska Finansinspektionen informera den behöriga myndigheten i det övertagande institutets hemland om vilka regler för verksamheten som är tillämpliga på det försäkringsbestånd som överlåts. Informationen ska lämnas inom fyra veckor från det att Finansinspektionen tog emot en underrättelse om ett beslut om godkännande av överlåtelsen från den behöriga myndigheten.

Ansvar för ett överlåtet försäkringsbestånd

17 § Ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet övergår från det överlåtande företaget till det övertagande institutet när institutet har tagit emot ett beslut om godkännande av överlåtelsen från den behöriga myndigheten i hemlandet. Om institutet inte har tagit emot någon information om godkännandet inom sju veckor från det att beslutet fattades, får avtalet ändå verkställas och ansvaret för försäkringsbeståndet övergår därmed till institutet.

Övertagande från ett utländskt tjänstepensionsinstitut

Tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal

18 § Ett tjänstepensionsföretag får med tillstånd av Finansinspektionen verkställa ett avtal om överlåtelse som innebär övertagande av ett bestånd av tjänstepensionsavtal från ett utländskt tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige.

Ansökan om tillstånd

19 § En ansökan om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal ska göras av det övertagande företaget och ges in till Finansinspektionen.

Ansökan ska innehålla

1. det skriftliga överlåtelseavtalet,
2. uppgifter om avtalsparternas namn, hemvist och det land inom EES där respektive part är registrerad eller auktoriserad,
3. en beskrivning av det bestånd av tjänstepensionsavtal som ska övertas och det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser om pensionsförmåner som ligger till grund för avtalen,
4. namn och hemvist för arbetsgivare eller egenföretagare som erbjuder pensionsförmåner enligt de tjänstepensionsavtal som ingår i det bestånd som ska överlåtas, eller som gör inbetalningar till tjänstepensionsinstitutet,
5. dokumentation om att överlåtelsen har godkänts av den arbetsgivare eller egenföretagare som avses i 4 och en majoritet av de personer som har eller kommer att ha rätt till pensionsförmåner enligt tjänstepensionsavtalen eller den överenskommelse som ligger till grund för dem, eller av en majoritet av företrädare för dessa personer, och
6. uppgifter om vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som är tillämplig på de tjänstepensionsavtal som ingår i överlåtelsen.

Översändande av ansökan till behörig myndighet i det överlåtande institutets hemland

20 § Finansinspektionen ska utan dröjsmål översända en inkommen tillståndsansökan till den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemland för bedömning.

Förutsättningar för tillstånd

21 § Tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal ska ges, om

1. all information enligt 19 § har lämnats,
2. den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemland har godkänt överlåtelsen,
3. de rättigheter som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade hos det övertagande företaget före och efter överlåtelsen är tillräckligt skyddade,
4. det övertagande företaget har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats,
5. det övertagande företags organisation är ändamålsenlig med hänsyn till överlåtelsen, och
6. den som deltar i ledningen av det övertagande företaget har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämplig för uppgiften med hänsyn till överlåtelsen.

Föreläggande om komplettering

22 § Finansinspektionen får förelägga det övertagande företaget att ge in den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen ska kunna bedöma om de rättigheter som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade hos det övertagande företaget är tillräckligt skyddade.

Frister för beslut och underrättelser

23 § Finansinspektionen ska meddela beslut med anledning av en ansökan om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal inom tre månader från det att ansökan togs emot. Inspektionen ska därefter inom två veckor underätta den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemland om beslutet.

Finansinspektionen ska till det övertagande företaget lämna information om de regler för verksamheten som ska tillämpas på det överlåtna beståndet av tjänstepensionsavtal. Informationen ska lämnas inom en vecka från det att inspektionen tog emot den från den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemland.

Registrering av ett tillståndsbeslut

24 § När tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal har getts ska det övertagande företaget genast anmäla tillståndsbeslutet till Bolagsverket för registrering.

Bolagsverket ska genast registrera beslutet. När registreringen har gjorts övergår ansvaret för det överlåtna beståndet på det övertagande företaget.

Medling av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten

25 § Om Finansinspektionen och den behöriga myndigheten i ett utländskt tjänstepensionsinstitut hemland inte kan komma överens om förfarandet eller innehållet i en åtgärd, får inspektionen hänskjuta ärendet till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten för medling i enlighet med artikel 31 andra stycket c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG.

Överlåtelse vid ett tjänstepensionsföretags likvidation eller konkurs

Överlåtelser vid likvidation eller konkurs

26 § Försäkringsbestånd får överlätas även om det överlåtande tjänstepensionsföretaget har gått i likvidation eller försatts i konkurs.

Försäkringsbeståndet ska vid företagets likvidation eller konkurs om möjligt överlätas till ett eller flera tjänstepensionsföretag, försäkringsföretag eller utländska tjänstepensionsinstitut.

Förutsättningar för överlåtelse vid likvidation eller konkurs

27 § För överlåtelse av ett försäkringsbestånd vid tjänstepensionsföretagets likvidation eller konkurs ska samma förutsättningar gälla som om företaget inte hade gått i likvidation eller försatts i konkurs, med undantag för kravet i 6 § 1.

Talan i konkurs om återgång av överlåtelseavtal

28 § Vid tillämpning av det som föreskrivs i konkurslagen (1987:672) om rätt till talan om återgång av avtal ska ett överlåtelseavtal anses ingånget den dag tillstånd att verkställa avtalet gavs.

12 kap. Lämplighetsprövning av ägare i tjänstepensionsaktiebolag

Tillämpning av bestämmelser i försäkringsrörelselagen

1 § Följande bestämmelser i 15 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller för tjänstepensionsaktiebolag:

- 1 och 2 §§ om krav på förvärvstillstånd,
- 3 § om bekräftelse av att ansökan kommit in,
- 7 § om förvärvstillstånd vid nära förbindelser,
- 8 § om när beslut i fråga om förvärvstillstånd ska meddelas m.m.,
- 10 § om beslut om tid för genomförande av förvärv,
- 11 § om anmälningsskyldighet för den som avyttrar,
- 12 § om anmälningsskyldighet för försäkringsaktiebolag,
- 13 § om anmälningsskyldighet för ägare som är juridisk person,
- 15 och 16 §§ om avyttringsplikt,
- 17 § om när aktier inte får medräknas, och
- 18 § om förordnande av förvaltare.

Vid tillämpning av bestämmelserna ska det som sägs om försäkringsaktiebolag gälla tjänstepensionsaktiebolag. Hänvisningarna i 15 kap. 15, 17 och 18 §§ försäkringsrörelselagen till 15 kap. 14 § den lagen ska i stället avse 5 §.

Förutsättningar för tillstånd till förvärv

2 § Tillstånd till förvärv som avses i 15 kap. 1 och 2 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ges om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av tjänstepensionsaktiebolaget och det kan antas att förvärvet är ekonomiskt sunt. Hänsyn ska tas till förvärvarens sannolika påverkan på tjänstepensionsaktiebolaget.

3 § Vid bedömningen av förvärvarens lämplighet ska följande beaktas:

1. förvärvarens anseende och kapitalstyrka,
2. om den som till följd av förvärvet kommer att ingå i styrelsen för tjänstepensionsaktiebolaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av ett tjänstepensionsaktiebolag och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift, och
3. om det finns skäl att anta att förvärvaren kommer att motverka att tjänstepensionsaktiebolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

4 § Om förvärvaren är ett försäkringsholdingföretag, ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om ett eller flera av dess dotterföretag som är tjänstepensionsföretag i stället var försäkringsföretag,

eller ett blandat finansiellt holdingföretag, ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 19 kap. 63 § första stycket försäkringsrörelselagen (2010:2043), 16 kap. 40 § första stycket denna lag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Röstningsförbud

5 § Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier inte får företräda fler aktier vid stämman än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att tjänstepensionsaktiebolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet,

2. om ägaren i väsentlig mån har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet, eller

3. om ägaren är ett försäkringsholdingföretag, ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om ett eller flera av dess dotterföretag som är tjänstepensionsföretag i stället var försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 19 kap. 63 § första stycket försäkringsrörelselagen (2010:2043), 16 kap. 40 § första stycket denna lag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 15 kap. 1 eller 2 § försäkringsrörelselagen, får Finansinspektionen besluta att ägaren inte får företräda aktierna vid stämman till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier, får innehavaren inte företräda aktierna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

Bemyndigande

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om handläggningen av tillståndsärenden enligt 2–4 §§ samt 15 kap. 1–3 och 7 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) jämförda med 1 §.

13 kap. Offentliggörande

Redogörelser för investeringar i vissa aktier

1 § Ett tjänstepensionsföretag som investerar i aktier som är upptagna till handel på en reglerad marknad och som har getts ut av ett bolag inom EES, ska i fråga om sådana aktier redogöra för hur de viktigaste inslagen i investeringsstrategin stämmer överens med profilen och löptiden för företagets åtaganden och hur de inslagen bidrar till tillgångarnas utveckling på medellång till lång sikt.

Paragrafen gäller inte för tillgångar som motsvarar avsättningar för villkorad återbäring och för fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken.

2 § Om en sådan kapitalförvaltare som avses i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG av den 11 juli 2007 om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i börsnoterade företag, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/828, investerar för ett tjänstepensionsföretag och investeringarna avser aktier som är upptagna till handel på en reglerad marknad och som har getts ut av ett bolag inom EES, ska tjänstepensionsföretaget i fråga om sådana aktier redogöra för

1. hur överenskommelsen med kapitalförvaltaren främjar att investeringsstrategin och investeringsbesluten stämmer överens med profilen och löptiden för tjänstepensionsföretagets åtaganden,

2. hur överenskommelsen med kapitalförvaltaren främjar investeringsbeslut som grundas på bedömningar av portföljbolagens finansiella och icke-finansiella resultat på medellång till lång sikt och främjar ett engagemang i portföljbolagen i syfte att förbättra deras resultat på medellång till lång sikt,

3. hur dels metoden och tiden för utvärdering av kapitalförvaltarens prestationer, dels ersättningen för kapitalförvaltningstjänsterna stämmer överens med profilen och löptiden för tjänstepensionsföretagets åtaganden och hur det långsiktiga resultatet i absoluta tal beaktas,

4. hur tjänstepensionsföretaget bevakar dels kapitalförvaltarens kostnader för portföljens omsättning, dels portföljens avsedda omsättningshastighet eller gränser för omsättningshastigheten, och

5. hur lång tid överenskommelsen med kapitalförvaltaren gäller.

Om överenskommelsen med kapitalförvaltaren saknar en eller flera av de delar som redogörelsen ska omfatta, ska tjänstepensionsföretaget tydligt ange skälen för det.

3 § Den information som avses i 1 och 2 §§ ska hållas tillgänglig utan kostnad på tjänstepensionsföretagets webbplats. Om tjänstepensionsföretaget inte har en egen webbplats får informationen hållas tillgänglig på en annan webbplats som enkelt kan nås.

Informationen ska uppdateras varje år. Tjänstepensionsföretaget får dock avstå från att göra en uppdatering om det inte har skett någon väsentlig förändring.

14 kap. Tillsyn

Tillämpning av bestämmelser i försäkringsrörelselagen

1 § Följande bestämmelser i 17 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller för tjänstepensionsföretag och för tillsynen över dem:

– 4 § om underrättelse från ett försäkringsföretag om påbörjad verksamhet,

– 10 § om förordnande av aktuarie,

– 11 § om förordnande av revisor,

– 13 § om sammankallande av styrelsen eller stämma,

– 15 § om Finansinspektionens befogenheter vid ett försäkringsföretags likvidation, och

– 17 § om rapport angående de försäkringstekniska avsättningarna.

Vid tillämpning av bestämmelserna ska det som sägs om försäkringsföretag gälla tjänstepensionsföretag.

Registreringsmyndighet

2 § Bolagsverket är registreringsmyndighet för tjänstepensionsföretag.

Bolagsverket ska enligt 17 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) föra ett försäkringsregister. I registret skrivs de uppgifter in som enligt denna lag, aktiebolagslagen (2005:551), lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar eller andra författningar ska anmälas för registrering.

Tillsynen och dess omfattning

3 § Finansinspektionen har tillsyn över tjänstepensionsföretag.

Tillsynen omfattar att verksamheten drivs enligt

1. denna lag,
2. andra författningar som reglerar företagets verksamhet,
3. företagets bolagsordning eller stadgar, och
4. styrdokument som företaget har upprättat och som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet.

Finansinspektionen har dessutom tillsyn över att tjänstepensionsföretagets ägare och styrning uppfyller lämplighetskraven i denna lag.

Finansinspektionens tillsyn ska utgå från en proaktiv och riskbaserad metod.

Samarbete och utbyte av information

4 § Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter, Europeiska kommissionen och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Upplysningar från ett tjänstepensionsföretag

5 § Ett tjänstepensionsföretag ska lämna Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet som inspektionen begär. Om företaget driver verksamhet i ett annat land inom EES ska det, i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, lämna de upplysningar till behörig myndighet i det landet som den myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter.

Platsundersökning

6 § Finansinspektionen får när inspektionen anser att det är nödvändigt genomföra en undersökning hos ett tjänstepensionsföretag.

Styrelsen och den verkställande direktören ska vid den tidpunkt som Finansinspektionen bestämmer hålla tjänstepensionsföretagets tillgångar, räkenskapsmaterial och andra handlingar tillgängliga för granskning av

befattningshavare hos inspektionen eller av någon annan som inspektionen har förordnat.

Finansinspektionen får genomföra en undersökning hos ett företag som har fått i uppdrag av ett tjänstepensionsföretag att utföra viss verksamhet eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen över tjänstepensionsföretaget.

Upplysningar från och undersökningar hos andra än tjänstepensionsföretag

7 § Skyldigheten enligt 5 och 6 §§ att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller även för

1. styrelsen och den verkställande direktören eller motsvarande organ i ett företag vars verksamhet uteslutande ska vara att biträda ett tjänstepensionsföretag eller som ett tjänstepensionsföretag har ett bestämmande inflytande i,

2. ordföranden och den verkställande direktören eller motsvarande befattningshavare i en skaderegleringsnämnd, villkorsnämnd eller annat liknande organ som biträder ett tjänstepensionsföretag, och

3. styrelsen och den verkställande direktören i ett aktieföretag, om Finansinspektionen med bolagets samtycke har fattat beslut om en sådan skyldighet.

8 § Om det finns intressegemenskap mellan å ena sidan ett tjänstepensionsföretag och å andra sidan ett aktieföretag som denna lag inte är tillämplig på eller en ekonomisk förening, får Finansinspektionen förelägga aktieföretaget eller föreningen att lämna en särskild redovisning över intressegemenskapen. Finansinspektionen får dock bara besluta om ett sådant föreläggande om det behövs med hänsyn till tillsynen över tjänstepensionsverksamheten. Redovisningen ska lämnas enligt anvisningar av Finansinspektionen.

Revisorers och särskilda granskares rapporteringsskyldighet

9 § En revisor eller en särskild granskare ska genast rapportera till Finansinspektionen om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett tjänstepensionsföretag får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av de författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. kan påverka företagets fortsatta drift negativt,

3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 9 kap. 33 eller 34 § aktieföretagslagen (2005:551) eller 8 kap. 36 eller 37 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, eller

4. kan innebära att företaget brister eller har brutit i uppfyllandet av kapitalkrav som gäller för företaget enligt 8 kap.

Revisorn och den särskilda granskaren har en motsvarande rapporteringsskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag som revisor eller särskild granskare i tjänstepensionsföretagets moderföretag eller

dotterföretag eller ett företag som har en likartad förbindelse med tjänstepensionsföretaget.

Allmänt ombud vid konkurs

10 § När ett tjänstepensionsföretag har försatts i konkurs, ska Finansinspektionen förordna ett allmänt ombud. Det allmänna ombudet ska som konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning tillsammans med den eller de förvaltare som utses enligt konkurslagen (1987:672) och se till att försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade omfattas av den förmånsrätt som följer av försäkringsavtalen.

Det allmänna ombudet kan göra en sådan framställning om entledigande av förvaltare som avses i 7 kap. 5 § konkurslagen.

Även om beslut om delning av konkursboets förvaltning har fattats, får det allmänna ombudet delta i förvaltningen i dess helhet.

Bestämmelserna i konkurslagen om arvode till konkursförvaltare gäller också det allmänna ombudet.

Redogörelse för ett tjänstepensionsföretags förmåga att hantera ändrade ekonomiska förhållanden

11 § På begäran av Finansinspektionen ska ett tjänstepensionsföretag upprätta och till inspektionen lämna en redogörelse för företagets förmåga att hantera händelser eller förändringar av ekonomiska förhållanden som skulle kunna påverka företagets finansiella ställning negativt.

Första stycket gäller även för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal enligt 9 kap. 23 §.

Kapitaltillägg

Befogenhet att besluta om kapitaltillägg och förutsättningar för ett sådant beslut

12 § Finansinspektionen får besluta om ett tillägg till det riskkänsliga kapitalkravet (kapitaltillägg) för ett tjänstepensionsföretag, om

1. företagets riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet enligt 8 kap. 1–6 §§, eller

2. företagets företagsstyrningssystem avviker väsentligt från kraven i 9 kap. 1 §, samtidigt som avvikelserna medför att företaget inte kan garantera en korrekt identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering av de risker som företaget exponeras för eller kan komma att bli exponerat för och det är osannolikt att bristerna kan åtgärdas inom skälig tid.

Beräkning av kapitaltillägg

13 § Ett kapitaltillägg som avses i 12 § 1 ska beräknas så att det säkerställer att tjänstepensionsföretaget uppfyller skyddsnivån enligt 8 kap. 1 §.

Ett kapitaltillägg som avses i 12 § 2 ska vara proportionellt mot de risker som finns på grund av bristerna i företagsstyrningssystemet.

Kapitalkrav efter beslut om kapitaltillägg

14 § Efter ett beslut om kapitaltillägg ska tjänstepensionsföretagets risk-känsliga kapitalkrav utgöras av summan av kapitaltillägget och det risk-känsliga kapitalkravet beräknat enligt 8 kap. 1–6 §§.

Föreläggande i samband med beslut om kapitaltillägg

15 § När kapitaltillägg beslutas enligt 12 § 2, ska Finansinspektionen förelägga tjänstepensionsföretaget att vidta de åtgärder som behövs för att avhjälpa de brister som har föranlett kapitaltillägget.

Omprövning av beslut om kapitaltillägg

16 § Ett beslut om kapitaltillägg ska omprövas minst en gång per år. Beslutet ska ändras när de förhållanden som låg till grund för beslutet har ändrats.

Avgifter

17 § Tjänstepensionsföretag ska med avgifter bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Rätt att meddela föreskrifter

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka upplysningar ett tjänstepensionsföretag ska lämna till Finansinspektionen enligt 5 § och när de ska lämnas, och
2. att vissa uppgifter som enligt 5 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Regeringen får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i 17 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur upplysningar ska lämnas enligt 5 §.

15 kap. Ingripanden

Grundläggande bestämmelser om ingripande mot tjänstepensionsföretag

När Finansinspektionen ska ingripa

1 § Finansinspektionen ska ingripa om

1. ett tjänstepensionsföretag har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning eller stadgar eller företagets försäkringstekniska riktlinjer, beräkningsunderlag, investeringsriktlinjer eller riktlinjer för hantering av intressekonflikter eller sådana styrdokument som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. bolagsordningen, stadgarna, de försäkringstekniska riktlinjerna, beräkningsunderlaget, investeringsriktlinjerna, riktlinjerna för hantering

av intressekonflikter eller styrdokumenterna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och arten av företagets verksamhet, eller

3. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för den riskutjämning som krävs.

Om ett tjänstepensionsföretag driver verksamhet i ett annat land inom EES och företaget inte rättar sig efter ett föreläggande om rättelse som Finansinspektionen eller en behörig myndighet i det landet har beslutat, ska inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Finansinspektionen ska underrätta den behöriga myndigheten i det andra landet om vilka åtgärder som vidtas.

Hur Finansinspektionen ska ingripa

2 § Ett ingripande med stöd av 1 § sker genom beslut om

1. föreläggande att inom viss tid vidta en viss åtgärd eller upphöra med ett visst agerande,

2. förbud att verkställa beslut, eller

3. anmärkning.

Finansinspektionen får också med stöd av 10 § begränsa ett tjänstepensionsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige.

Om en överträdelse är allvarlig ska tjänstepensionsföretagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Omständigheter som ska beaktas och Finansinspektionens möjligheter att avstå från ingripande

3 § Vid valet av ingripande ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar.

Finansinspektionen får avstå från ingripande om

1. en överträdelse är ringa eller ursäktlig,

2. tjänstepensionsföretaget gör rättelse, eller

3. någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot företaget och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

4 § I försvarande riktning ska det beaktas om tjänstepensionsföretaget tidigare har begått en överträdelse.

I förmildrande riktning ska det beaktas om

1. företaget i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och

2. företaget snabbt har upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen.

Åtgärder vid bristande uppfyllelse av det riskkänsliga kapitalkravet

Skyldighet att upprätta en åtgärdsplan och att följa den

5 § Om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet enligt 8 kap. 1–6 §§, ska företaget inom två månader från det att bristen upptäcktes

1. upprätta en åtgärdsplan för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet inom högst tolv månader från samma tidpunkt, och

2. överlämna planen till Finansinspektionen.

Om ett tjänstepensionsföretag inte fullgör sina skyldigheter enligt första stycket, får inspektionen förelägga företaget att fullgöra skyldigheterna.

Ett tjänstepensionsföretag ska vidta de åtgärder som anges i åtgärdsplanen.

Finansinspektionens behandling av en överlämnad åtgärdsplan

6 § Om Finansinspektionen anser att åtgärderna i en åtgärdsplan som avses i 5 § första stycket 1 är otillräckliga, ska inspektionen förelägga tjänstepensionsföretaget att göra de ändringar i planen som krävs för att företaget, om planen följs, inom högst tolv månader från det att bristen upptäcktes åter ska uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet.

Om det är lämpligt, får Finansinspektionen genom ett eller flera beslut förlänga tidsfristen för ett tjänstepensionsföretag att enligt en sådan plan som avses i 5 § första stycket 1 åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet med sammanlagt högst ett år och sex månader.

Vid prövningen av om förlängning ska ske och när tiden för en sådan förlängning fastställs, ska Finansinspektionen särskilt beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av det riskkänsliga kapitalkravet beror på förhållanden som stått utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och om företaget skäligen kunde förväntas räkna med dem.

Förlängd tidsfrist vid synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden

7 § Om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet och det beror på synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden som företaget inte skäligen kunde förväntas räkna med, får Finansinspektionen förlänga tidsfristen för företaget att enligt en sådan plan som avses i 5 § första stycket 1 åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet. Tidsfristen får förlängas med sammanlagt högst tolv år, genom ett eller flera beslut.

Ett tjänstepensionsföretag ska under tidsfristen regelbundet ge in en lägesrapport om vilka åtgärder som har vidtagits och i vilken mån det riskkänsliga kapitalkravet åter uppfyllts. Finansinspektionen ska i samband med beslut om förlängd tidsfrist också besluta hur ofta rapporten ska ges in. Inspektionen ska då särskilt beakta tiden för förlängning av tidsfristen. En lägesrapport ska inte ges in oftare än var tredje månad.

Om ett tjänstepensionsföretags lägesrapport visar att det inte har skett några väsentliga framsteg med att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet från det att bristen konstaterades fram till dess att rapporten gavs in, ska Finansinspektionen besluta att den förlängda tidsfristen ska upphöra att gälla. Finansinspektionen får avstå från att fatta ett sådant beslut om det finns särskilda skäl.

Åtgärder vid bristande uppfyllelse av minimikapitalkrav eller garantibelopp

Skyldighet att upprätta en finansiell saneringsplan

8 § Om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garantibeloppet enligt 8 kap. 13 §, ska företaget inom en månad från det att bristen upptäcktes

1. upprätta en finansiell saneringsplan med åtgärder för att åter uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet inom högst tre månader från samma tidpunkt, och

2. överlämna planen till Finansinspektionen.

Ett tjänstepensionsföretag ska vidta de åtgärder som anges i den finansiella saneringsplanen.

Finansinspektionens behandling av en överlämnad finansiell saneringsplan

9 § Om Finansinspektionen anser att åtgärderna i en finansiell saneringsplan som avses i 8 § är otillräckliga, ska Finansinspektionen förelägga tjänstepensionsföretaget att göra de ändringar i planen som enligt inspektionens mening krävs för att företaget, om planen följs, inom tre månader från det att bristen upptäcktes åter ska uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

Om det är lämpligt, får Finansinspektionen genom ett eller flera beslut förlänga tidsfristen enligt 8 § första stycket 1 med sammanlagt högst nio månader.

Vid prövningen av om förlängning ska ske och när tiden för en sådan förlängning fastställs, ska Finansinspektionen särskilt beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av minimikapitalkravet eller garantibeloppet beror på förhållanden som stått utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och om företaget skäligen kunde förväntas räkna med dem.

Förbud eller begränsning i rätten att förfoga över tillgångar

10 § Finansinspektionen får begränsa ett tjänstepensionsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. företaget inte följer gällande bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar,

2. företaget inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet enligt 8 kap. 1–6 §§ och det finns särskilda omständigheter som ger anledning att befara att företagets finansiella ställning kommer att försämrats ytterligare,

3. företaget inte uppfyller minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garantibeloppet enligt 8 kap. 13 §, eller

4. det vid beslut om återkallelse av företagets tillstånd bedöms vara nödvändigt för att skydda de intressen som försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade har.

Finansinspektionen får besluta hur tjänstepensionsverksamheten ska drivas efter ett beslut enligt första stycket.

Återkallelse av tillstånd

När ett tjänstepensionsföretags tillstånd ska återkallas

11 § Finansinspektionen ska återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd, om företaget

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avlagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

2. har förklarat sig avstå från tillståndet,

3. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation,

4. inte uppfyller minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garanti-beloppet enligt 8 kap. 13 § och företagets finansiella saneringsplan enligt 8 §, trots ett föreläggande enligt 9 §, är uppenbart otillräcklig,

5. inte inom en månad från den tidpunkt då företaget upptäckte att det inte uppfyllde minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garanti-beloppet enligt 8 kap. 13 § har överlämnat en finansiell saneringsplan i enlighet med 8 § till Finansinspektionen,

6. inte inom de tidsfrister som anges i 8 och 9 §§ har vidtagit de åtgärder som finns angivna i företagets finansiella saneringsplan, i förekommande fall efter ändringar till följd av ett föreläggande enligt 9 §, eller

7. får tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043).

12 § Om någon som ingår i ett tjänstepensionsföretags styrelse eller är dess verkställande direktör eller ansvarar för en sådan central funktion som anges i 9 kap. 8 § inte uppfyller de krav som anges i 9 kap. 3 §, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Det får dock ske bara om Finansinspektionen först har beslutat att anmärka på att personen ingår i styrelsen eller är verkställande direktör eller ansvarar för en central funktion och om han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid av högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör eller som ansvarig för en central funktion.

I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör eller den som ansvarar för en central funktion inte längre får kvarstå i sin befattning. Finansinspektionen får då förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag gäller till dess tjänstepensionsföretaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör eller ansvarig för en central funktion.

När ett tjänstepensionsföretags tillstånd får återkallas

13 § Finansinspektionen får återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd, om företaget

1. inte längre uppfyller kraven för tillstånd,

2. inte inom ett år från det tillstånd gavs har börjat driva sådan verksamhet som tillståndet avser,

3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit tjänstepensionsverksamhet,

4. inte inom två månader från det att bristen i fråga om uppfyllelse av det riskkänsliga kapitalkravet enligt 8 kap. 1–6 §§ konstaterades har upprättat en åtgärdsplan enligt 5 § och överlämnat den till Finansinspektionen,

5. inte inom de tidsfrister som anges i 5–7 §§ har vidtagit sådana åtgärder för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet enligt 8 kap. 1–6 §§ som finns angivna i en åtgärdsplan, i förekommande fall efter ändringar till följd av ett föreläggande enligt 6 §, eller

6. i annat fall allvarligt åsidosätter bestämmelser som gäller för företagets verksamhet.

I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen meddela en varning, om det är tillräckligt.

Vad ett beslut om återkallelse av tillstånd får förenas med

14 § Om ett tjänstepensionsföretags tillstånd återkallas, får Finansinspektionen bestämma hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta hela eller delar av verksamheten.

Anmälan av vissa beslut till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten

15 § Finansinspektionen ska anmäla beslut om begränsning av ett tjänstepensionsföretags förfoganderätt över sina tillgångar, beslut om förbud för ett tjänstepensionsföretag att förfoga över tillgångarna och beslut om återkallelse av ett tjänstepensionsföretags tillstånd till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten.

Sanktionsavgift

16 § Om Finansinspektionen har meddelat ett beslut om anmärkning eller varning mot ett tjänstepensionsföretag, får inspektionen besluta att företaget ska betala en sanktionsavgift.

Avgiften tillfaller staten.

17 § Sanktionsavgiften ska fastställas till lägst 5 000 kronor och högst 50 miljoner kronor.

Avgiften får inte överstiga tio procent av tjänstepensionsföretagets omsättning närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under tjänstepensionsföretagets första verksamhetsår eller om uppgifter om omsättningen saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Avgiften får inte vara så stor att tjänstepensionsföretaget därefter inte uppfyller kraven enligt 4 kap. 1 §.

18 § När sanktionsavgiftens storlek fastställs, ska särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 3 § första stycket och 4 § samt till tjänstepensionsföretagets finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av regelöverträdelsen.

Förseningsavgift

19 § Om ett tjänstepensionsföretag inte i tid lämnar de upplysningar som har föreskrivits med stöd av 14 kap. 18 § första stycket, får Finansinspektionen besluta att företaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift

20 § En sanktionsavgift eller förseningsavgift ska betalas till Finansinspektionen inom 30 dagar efter det att beslutet om den har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

21 § Finansinspektionens beslut om sanktionsavgift eller förseningsavgift får verkställas enligt utsökningsbalken, om avgiften inte har betalats inom den tid som avses i 20 §.

22 § Om sanktionsavgiften eller förseningsavgiften inte betalas inom den tid som anges i 20 §, ska Finansinspektionen lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning av statliga fordringar finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

23 § En beslutad sanktionsavgift eller förseningsavgift faller bort i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Ingripande mot vissa typer av moderföretag

24 § Om någon i ledningen för ett sådant holdingföretag som avses i 16 kap. 2 § 3 b eller c inte uppfyller de krav som anges i 16 kap. 40 § första stycket, får Finansinspektionen förelägga företaget att rätta till förhållandet.

Vite

25 § Finansinspektionens beslut om föreläggande enligt denna lag får förenas med vite.

Bemyndiganden

26 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. innehållet i en åtgärdsplan enligt 5 §, och
2. innehållet i en finansiell saneringsplan enligt 8 §.

16 kap. Grupptillsyn

Grupptillsyn över tjänstepensionsföretag

1 § Särskild tillsyn över tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp (grupptillsyn) ska utövas enligt detta kapitel.

I en grupp ingår ett företag, dess dotterföretag och andra anknutna företag samt de företag som dotterföretaget har ett ägarintresse i.

Fall då grupptillsyn ska utövas

Fullständig grupptillsyn

2 § Grupptillsyn enligt 14–26 och 29–40 §§ ska utövas över

1. tjänstepensionsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeländ,

2. tjänstepensionsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt

tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, och

3. tjänstepensionsföretag vars moderföretag är

a) ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland,

b) ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag, eller

c) ett blandat finansiellt holdingföretag.

Begränsad grupp tillsyn

3 § Grupp tillsyn enligt 27 och 28 §§ ska utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är

1. ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet, eller

2. ett företag som inte är ett tjänstepensionsföretag eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut och som skulle vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag.

Förhållandet mellan grupp tillsynen över tjänstepensionsföretag och grupp tillsynen över försäkringsföretag

4 § Ett tjänstepensionsföretag som omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller av nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet, ska inte omfattas av grupp tillsyn enligt denna lag.

5 § Om ett tjänstepensionsföretag enligt 4 § inte ska omfattas av grupp tillsyn enligt denna lag och den grupp tillsyn som annars skulle utövas enligt denna lag är mer omfattande än den grupp tillsyn som ska utövas över företaget enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller enligt nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet, ska grupp tillsyn utövas över företaget enligt denna lag i den omfattning företaget inte omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller av nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet.

6 § Om ett tjänstepensionsföretag som omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller enligt nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet är anknutet företag till ett tjänstepensionsföretag som inte omfattas av sådana bestämmelser, ska båda företagen omfattas av grupp tillsyn enligt denna lag.

Nivån för grupp tillsyn

7 § Om det i toppen av en grupp finns ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare som är moderföretag till ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 § 1 eller 2, ska bestämmelserna om grupp tillsyn i detta kapitel tillämpas bara på nivån för detta yttersta moderföretag.

Första stycket gäller även om

1. det yttersta moderföretaget är ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget som är dotterföretag i stället var ett försäkringsföretag, eller

2. det yttersta moderföretaget är ett blandat finansiellt holdingföretag.

8 § Om det i toppen av en grupp finns ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare som är moderföretag till ett sådant moderföretag som avses i 2 § 3 b eller c, ska bestämmelserna om grupp tillsyn i detta kapitel tillämpas bara på nivån för detta yttersta moderföretag.

Fortsatt tillsyn över enskilda tjänstepensionsföretag

9 § Ett tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp som omfattas av grupp tillsyn enligt denna lag eller försäkringsrörelselagen (2010:2043) står även under tillsyn som enskilt tjänstepensionsföretag enligt denna lag.

Grupptillsynsmyndighet

10 § Finansinspektionen ska vara grupptillsynsmyndighet och ansvara för den grupptillsyn som ska utövas enligt 2, 3, 5 och 6 §§.

Beslut om att inte beakta ett företag i en grupp vid grupptillsynen

11 § Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta att, helt eller delvis, inte beakta ett företag som ingår i en grupp vid grupptillsynen enligt denna lag, om

1. företaget är beläget utomlands och det finns rättsliga hinder mot överföring av nödvändig information,

2. företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupptillsynen, eller

3. det skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med grupptillsynen att låta företaget omfattas av den.

När första stycket 2 är tillämpligt på flera företag, får ett sådant beslut fattas bara om företagen tillsammans är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupptillsynen.

Parallella regelverk

Beslut om undantag från grupptillsyn när tillsyn utövas enligt lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

12 § Om ett blandat finansiellt holdingföretag omfattas av tillsyn enligt lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat och av grupptillsyn enligt detta kapitel, får Finansinspektionen besluta om undantag från detta kapitel så att det blandade finansiella holdingföretaget bara behöver tillämpa de relevanta bestämmelserna för konglomerat.

Ett beslut enligt första stycket får fattas bara om tillsynen över företaget enligt den lagen kan anses likvärdig med grupptillsynen enligt detta kapitel, särskilt när det gäller riskbaserad tillsyn.

Beslut om undantag från grupp-tillsyn när tillsyn utövas enligt lagen om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag

13 § Om ett blandat finansiellt holdingföretag omfattas av grupp-tillsyn enligt detta kapitel och av grupp-baserad tillsyn enligt lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, får Finansinspektionen besluta om undantag från detta kapitel så att det blandade finansiella holdingföretaget bara behöver tillämpa de relevanta bestämmelserna för den största sektorn enligt 2 kap. 3 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Ett beslut enligt första stycket får fattas bara om tillsynen över företaget enligt lagen om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag kan anses likvärdig med grupp-tillsynen enligt detta kapitel, särskilt när det gäller riskbaserad tillsyn.

Grupp-solvens

Kapitalbas och kapitalkrav på grupp-nivå

14 § Ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 § ska säkerställa att det inom gruppen sammantaget finns en grupp-baserad kapitalbas som alltid minst uppgår till

1. ett grupp-baserat kapitalkrav beräknat enligt 15–17 §§, eller
2. det högre belopp som Finansinspektionen har beslutat enligt 20 §.

Metoder för beräkning av kapitalbas och kapitalkrav

15 § Kapitalbasen och kapitalkravet för en grupp som står under grupp-tillsyn enligt detta kapitel ska beräknas enligt en sammanläggnings- och avräkningsmetod. Om det är lämpligt, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta att kapitalbasen och kapitalkravet i stället ska beräknas enligt en konsolideringsmetod, eller enligt en kombination av de metoderna.

Proportionellt beaktande av innehav

16 § Vid beräkningen av den grupp-baserade kapitalbasen och det grupp-baserade kapitalkravet ska ett anknutet företag beaktas proportionellt efter det innehav som ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 § 1 eller 2 eller ett sådant moderföretag som avses i 2 § 3 a, b eller c har i det anknutna företaget. Om det finns särskilda skäl, får innehav beaktas till en annan andel.

Finansinspektionen ska besluta vilken proportionell andel som ska beaktas när det inte finns kapitalbindningar mellan vissa av företagen i en grupp.

Vissa avdrag vid beräkning av den grupp-baserade kapitalbasen

17 § När den grupp-baserade kapitalbasen beräknas ska avdrag göras så att inte dubbelräkning sker av poster som ingår i kapitalbasen i flera företag i gruppen.

Avdrag ska också göras för värden som skapats internt inom gruppen och som härrör från ömsesidig finansiering.

Återkommande beräkningar av kapitalbas och kapitalkrav på gruppnivå

18 § Den gruppbaseade kapitalbas och det gruppbaseade kapitalkrav som gäller enligt detta kapitel ska beräknas minst en gång per år. Beräkningarna ska utföras av ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 §. Företaget ska även rapportera resultatet av beräkningen till Finansinspektionen.

Övervakning av kapitalkrav på gruppnivå

19 § Det företag som ska ansvara för rapporteringen enligt 18 § ska fortlöpande övervaka kapitalkravet för gruppen. Om det finns grundad anledning att anta att gruppens riskprofil förändrats väsentligt sedan dagen för den senaste rapporteringen av kapitalkravet på gruppnivå, ska företaget göra en ny beräkning av detta krav och snarast möjligt rapportera resultatet till Finansinspektionen. Inspektionen får under samma förutsättningar begära en förnyad beräkning av kapitalkravet.

Kapitaltillägg på gruppnivå till det gruppbaseade kapitalkravet

20 § Finansinspektionen får besluta om ett kapitaltillägg utöver det gruppbaseade kapitalkravet, om detta kapitalkrav inte stämmer överens med gruppens riskprofil eller om förutsättningarna enligt 14 kap. 12 § 2 är uppfyllda.

Bestämmelserna i 14 kap. 13–16 §§ ska gälla för ett sådant beslut om kapitaltillägg som avses i första stycket.

Åtgärder om en grupp inte uppfyller det gruppbaseade kapitalkravet

21 § Om en grupp inte uppfyller det gruppbaseade kapitalkrav som gäller enligt 14 § eller om det finns risk för detta under de närmaste tre månaderna, ska det tjänstepensionsföretag som anges i 18 § underrätta Finansinspektionen omgående.

Bestämmelserna i 15 kap. 5–9 §§ om åtgärdsplan, förlängd tidsfrist, underrättelse och finansiell saneringsplan ska gälla i tillämpliga delar vid en sådan brist.

Gruppsolvans för tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till vissa typer av företag

22 § När ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag eller till ett blandat finansiellt holdingföretag, ska beräkningen av gruppsolvans göras med hänsyn även till det moderföretaget. Beräkningen ska göras enligt 15–17 och 20 §§.

Vid beräkningen enligt första stycket ska moderföretaget hanteras som ett tjänstepensionsföretag som omfattas av

1. bestämmelserna om riskkänsligt kapitalkrav i 8 kap. 1–6 §§, och
2. villkor enligt 7 kap. 2–7 §§ för att poster ska få ingå i kapitalbasen.

Riskkoncentrationer och interna transaktioner

Rapportering och tillsyn av väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp

23 § Väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp ska minst en gång per år rapporteras till Finansinspektionen.

Även betydande transaktioner som har gjorts med fysiska personer som har nära förbindelser med något företag inom gruppen ska rapporteras.

Om en transaktion har en mycket betydande omfattning, ska den rapporteras snarast möjligt.

Rapporteringen ska göras av ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 §.

24 § Finansinspektionen ska för varje enskild grupp besluta vilka riskkoncentrationer och transaktioner som ska anses vara väsentliga och betydande. Tillsammans med detta ska inspektionen bestämma lämpliga tröskelvärden. Tröskelvärdena ska baseras på kapitalkrav eller försäkringstekniska avsättningar eller båda dessa värden och hänsyn ska tas till gruppens struktur och riskhanteringssystem.

Inspektionen ska, innan dessa beslut meddelas, ha hört gruppen.

Vid bedömningen av riskkoncentrationer ska Finansinspektionen beakta risker för spridning inom gruppen, intressekonflikter samt riskernas nivå och omfattning.

Undantag då tillsyn även ska utövas enligt lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

25 § Om det i en grupp finns ett sådant moderföretag som avses i 7 eller 8 § och det företaget i sin tur är dotterföretag till ett sådant företag som avses i 3 kap. 1 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, får Finansinspektionen besluta att på nivån för detta dotterföretag inte tillämpa bestämmelserna om tillsyn enligt 23 och 24 §§ avseende riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp.

Undantag från kravet på tillsyn över riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp

26 § Finansinspektionen får besluta att tillsyn över sådana riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp som avses i 23 och 24 §§ inte ska utövas på nivån för ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 § 1 eller 2 eller på nivån för det moderföretag som avses i 2 § 3 b eller c och som är ett anknutet företag till ett reglerat företag eller självt är ett reglerat företag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som omfattas av lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Transaktioner inom grupper med vissa typer av moderföretag

27 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha god kontroll över sina transaktioner med moderföretaget och dess andra anknutna företag, om tjänstepensionsföretaget är dotterföretag till

1. ett företag som är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet, eller

2. ett företag som inte är ett tjänstepensionsföretag eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut och som skulle vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag.

Ett tjänstepensionsföretag ska rapportera sådana transaktioner som anges i första stycket som är betydande till Finansinspektionen. Företaget ska göra detta minst en gång per år. Om en transaktion har en mycket betydande omfattning, ska företaget rapportera den snarast möjligt.

28 § Finansinspektionen ska för varje enskild grupp besluta vilka transaktioner som ska anses vara betydande. Tillsammans med detta ska inspektionen bestämma lämpliga tröskelvärden. Tröskelvärdena ska baseras på kapitalkrav eller försäkringstekniska avsättningar eller båda dessa värden och hänsyn ska tas till gruppens struktur och riskhanteringssystem.

Finansinspektionen ska, innan dessa beslut meddelas, ha hört gruppen.

Företagsstyrning inom en grupp

Företagsstyrningssystem

29 § Bestämmelserna i 9 kap. om företagsstyrning ska gälla i tillämpliga delar på gruppnivå.

Ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 § ska ansvara för att kraven på företagsstyrning följs på gruppnivå.

I en grupp där det ingår ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 § 1 eller 2 eller ett sådant moderföretag som avses i 2 § 3 a, b eller c ska system för riskhantering, internkontroll och rapportering genomföras konsekvent i alla företag som omfattas av grupp tillsyn så att dessa system och rapporter kan kontrolleras på gruppnivå.

System för internkontroll

30 § Systemet för internkontroll inom en grupp ska omfatta

1. rutiner avseende gruppsolvens för att identifiera och mäta alla betydande risker gruppen är utsatt för och på lämpligt sätt anpassa kapitalbasen till riskerna, och

2. sunda rapporterings- och redovisningsmetoder för att övervaka och hantera transaktioner inom gruppen och riskkoncentrationer.

Egen risk- och solvensbedömning

31 § Ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 § ska genomföra en egen risk- och solvensbedömning som omfattar hela gruppen i enlighet med 9 kap. 20–22 §§.

Finansinspektionen får besluta att företag som avses i första stycket i stället får göra en egen risk- och solvensbedömning enligt 9 kap. 20–22 §§ på gruppnivå och på nivån för ett dotterföretag inom gruppen. En enda handling ska då omfatta samtliga bedömningar.

Ett beslut enligt andra stycket påverkar inte dotterföretagets skyldigheter enligt 9 kap. 20–22 §§ denna lag eller enligt 10 kap. 11–13 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Tillgång till information

Informationsutbyte inom en grupp

32 § Ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, ett företag som ingår i samma grupp som ett sådant tjänstepensionsföretag och sådana fysiska personer som avses i 23 § andra stycket ska på begäran lämna information till varandra som behövs för att uppfylla kraven i detta kapitel.

Första stycket gäller bara företag och fysiska personer som har hemvist i Sverige.

Skyldighet att lämna upplysningar till Finansinspektionen

33 § Ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 § ska på begäran av Finansinspektionen lämna de upplysningar till inspektionen som behövs för grupp tillsynen enligt detta kapitel.

34 § Om ett tjänstepensionsföretag inte fullgör sin upplysningsskyldighet enligt 33 § inom skälig tid, får Finansinspektionen förelägga ett annat företag inom gruppen som har hemvist i Sverige att lämna upplysningar som rör detta företag direkt till inspektionen, om upplysningarna behövs för grupp tillsynen enligt detta kapitel.

Finansinspektionens kontroller på plats

35 § Finansinspektionen får på plats kontrollera all information som behövs för grupp tillsynen enligt detta kapitel hos

1. ett tjänstepensionsföretag som omfattas av grupp tillsynen,
2. företag som är anknutna till tjänstepensionsföretaget,
3. moderföretag till tjänstepensionsföretaget, och
4. företag som är anknutna till moderföretaget till tjänstepensionsföretaget.

Tystnadsplikt

36 § En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett företag som vid fullgörande av skyldigheter enligt detta kapitel får kunskap om affärsförhållanden i ett företag eller hos en person som enligt 32 § ska lämna uppgifter, får inte obehörigen röja vad han eller hon fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med uppgiftslämnarens intresse.

Uppgiftsskyldighet i samband med utredningar om brott

37 § Ett företag som vid fullgörandet av skyldigheter enligt detta kapitel får sådan kunskap som avses i 36 §, är skyldigt att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Meddelandeförbud

38 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 37 § får besluta att företaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 37 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Ansvarsbestämmelse

39 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 38 § döms till böter.

Särskilda bestämmelser för vissa typer av moderföretag

40 § Ett sådant moderföretag som avses i 2 § 3 b eller c och som har hemvist i Sverige ska säkerställa att de som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem, uppfyller de krav som anges i 9 kap. 3 § första stycket 1.

Moderföretaget ska snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning enligt första stycket.

Moderföretaget ska underrätta inspektionen om någon av de personer som avses i första stycket har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller lämplighetskraven.

Rätt att meddela föreskrifter

41 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 15–17, 20 och 22 §§,
2. innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 18 §,
3. innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan enligt 21 § andra stycket,
4. vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 23 och 33 §§,
5. företagsstyrningssystem inom en grupp enligt 29 §, och

6. innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp enligt 31 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur och när ett företag ska lämna upplysningar enligt 23 och 33 §§.

17 kap. Överklagande m.m.

Överklagande av Finansinspektionens beslut

1 § Finansinspektionens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Förordnande om att ett beslut ska gälla omedelbart

2 § Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Förklaring att ärendet onödigt uppehålls

3 § Om beslut i ett ärende om tillstånd enligt 2 kap. 4 § inte har meddelats inom sex månader från det att ansökan gavs in, eller i ett ärende enligt 3 kap. 2 § eller 11 kap. 23 § första stycket inom tre månader eller i ett ärende enligt 3 kap. 8 § andra stycket inom en månad, får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls.

En sådan begäran ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om rätten lämnar en förklaring ska ansökan anses ha avslagits av Finansinspektionen om beslut därefter inte har meddelats inom motsvarande tidsfrister som anges i första stycket för respektive ärende.

Överklagande av Bolagsverkets beslut

4 § Bolagsverkets beslut i ärenden enligt 10 kap. 16, 37 och 59 §§ får överklagas till tingsrätten i den ort där tjänstepensionsföretagets styrelse har sitt säte.

Skrivelsen med överklagandet ska ges in till Bolagsverket inom tre veckor från dagen för beslutet.

Vid ett överklagande enligt första stycket gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2020 i fråga om 4 kap. 9 § och i övrigt den 1 december 2019.

2. Lagen tillämpas första gången i förhållande till ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som inte är en medlemsstat i Europeiska unionen från den tidpunkt då Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut införlivas i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet).

3. En årlig redogörelse enligt 6 kap. 19 § ska hållas tillgänglig första gången 2020.

4. Tjänstepensionsföretag får trots vad som sägs i 4 kap. 5 § till utgången av år 2034 driva verksamhet avseende andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar som avses i 1 kap. 4 § om

a) de försäkringsavtal som verksamheten avser har ingåtts före ikraftträdandet av denna lag, och

b) verksamheten avseende de försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar utgör en ringa andel av företagets verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med ringa andel i första stycket b.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Arbetsgivare äger i balansräkningen som skuld under rubriken Avsatt till pensioner upptaga vad han enligt allmän pensionsplan åtagit sig att redovisa under denna rubrik.

Aktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag, ekonomisk förening och sparbank äger under rubriken Avsatt till pensioner redovisa även upplupen del av pensionsutfästelse som ej omfattas av allmän pensionsplan. I fråga om arbetstagare, som har bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, eller sådan arbetstagares efterlevande får, under den tid inflytandet består, vid redovisningen avseende dock icke fästas vid annan pensionsutfästelse än sådan som ingår i allmän pensionsplan. Till grund för bedömandet huruvida en person har bestämmande inflytande lägges hans eget samt hans föräldrars, far- och morföräldrars, makes, avkomlings och avkomlings makes samlade innehav av aktier eller andelar.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan förordna att vad som sägs i andra stycket första punkten skall äga tillämpning även på annan arbetsgivare än som avses där.

En arbetsgivare får i balansräkningen som skuld under rubriken Avsatt till pensioner redovisa vad arbetsgivaren enligt en allmän pensionsplan har åtagit sig att redovisa under denna rubrik.

Aktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar, ömsesidiga tjänstepensionsbolag, tjänstepensionsföreningar, ekonomiska föreningar och sparbanker får under rubriken Avsatt till pensioner redovisa även upplupen del av en pensionsutfästelse som inte omfattas av en allmän pensionsplan. I fråga om arbetstagare, som har ett bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, eller sådan arbetstagares efterlevande får, under den tid inflytandet består, arbetsgivaren dock inte redovisa andra pensionsutfästelser än sådana som ingår i en allmän pensionsplan. Vid bedömningen av om en arbetstagare har ett bestämmande inflytande ska, utöver arbetstagarens eget innehav av aktier eller andelar, även arbetstagarens föräldrars, far- och morföräldrars, makes, avkomlings och avkomlings makes samlade innehav räknas med.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att det som sägs i andra stycket första punkten ska gälla även för andra arbetsgivare än som avses där.

¹ Senaste lydelse 1975:1388.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.3 Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Härigenom föreskrivs att 4 a § förmånsrättslagen¹ (1970:979) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förmånsrätt följer med försäkringstagares och andra ersättningsberättigades fordran hos försäkringsgivare i den egendom och i den omfattning som anges i 6 kap. 13 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 5 kap. 11 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

4 a §²

Förmånsrätt följer med försäkringstagares och andra ersättningsberättigades fordran hos försäkringsgivare i den egendom och i den omfattning som anges i 6 kap. 13 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), 6 kap. 17 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag och 5 kap. 11 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

¹ Lagen omtryckt 1975:1248.

² Senaste lydelse 2015:709.

2.4 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 13 §, 8 kap. 7 § och 9 kap. 5 § konkurslagen (1987:672) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

13 §¹

Förvaltaren *skall* upprätta en bouppteckning. I denna *skall* boets tillgångar tas upp till noggrant uppskattade värden. Bouppteckningen *skall* vidare innehålla uppgift om varje borgenärs namn och postadress.

Om det finns anledning, *skall* bouppteckningen också innehålla uppgift om egendom som inte ingår i boet på grund av att den finns utomlands. *Har* gäldenären *uppgivit* att sådan egendom saknas *skall* bouppteckningen innehålla uppgift om detta.

I den utsträckning det behövs *skall* bouppteckningen också innehålla en förteckning över dels räkenskapsmaterial, dels andra handlingar som rör boet.

Bouppteckningen *skall* av förvaltaren ges in till rätten och tillsynsmyndigheten så snart som möjligt och senast en vecka före edgångssammanträdet.

Har en av gäldenären underskriven bouppteckning förut getts in till rätten, behöver någon ny bouppteckning inte upprättas, om förvaltaren anser att denna är tillförlitlig. I så fall *skall han* snarast anmäla det till rätten och tillsynsmyndigheten.

Skall bevakningsförfarande äga rum och *har* någon bouppteckning ännu inte getts in till rätten, *skall* förvaltaren så snart som möjligt och senast en vecka från beslutet om

Förvaltaren *ska* upprätta en bouppteckning. I denna *ska* boets tillgångar tas upp till noggrant uppskattade värden. Bouppteckningen *ska* vidare innehålla uppgift om varje borgenärs namn och postadress.

Om det finns anledning, *ska* bouppteckningen också innehålla uppgift om egendom som inte ingår i boet på grund av att den finns utomlands. *Om* gäldenären *har uppgett* att sådan egendom saknas, *ska* bouppteckningen innehålla uppgift om detta.

I den utsträckning det behövs *ska* bouppteckningen också innehålla en förteckning över dels räkenskapsmaterial, dels andra handlingar som rör boet.

Bouppteckningen *ska* av förvaltaren ges in till rätten och tillsynsmyndigheten så snart som möjligt och senast en vecka före edgångssammanträdet.

Har en av gäldenären underskriven bouppteckning förut getts in till rätten, behöver någon ny bouppteckning inte upprättas, om förvaltaren anser att denna är tillförlitlig. I så fall *ska förvaltaren* snarast anmäla det till rätten och tillsynsmyndigheten.

Om bevakningsförfarande *ska* äga rum och någon bouppteckning ännu inte *har* getts in till rätten, *ska* förvaltaren så snart som möjligt och senast en vecka från beslutet om

bevakningsförfarandet skicka en förteckning över borgenärerna med uppgift om varje borgenärs postadress till rätten och tillsynsmyndigheten. I konkurs hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet *skall* till bouppteckningen eller borgenärsförteckningen bifogas uppgift om insättningsborgenärerna och deras fordringsbelopp med upplupen ränta. Detsamma gäller i ett värdepappersbolags konkurs om bolaget har tillstånd att ta emot insättningar på konto. I ett livförsäkringsbolags konkurs *skall* på motsvarande sätt bifogas uppgift om försäkringstagarna och deras fordringar.

bevakningsförfarandet skicka en förteckning över borgenärerna med uppgift om varje borgenärs postadress till rätten och tillsynsmyndigheten. I konkurs hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet *ska* till bouppteckningen eller borgenärsförteckningen bifogas uppgift om insättningsborgenärerna och deras fordringsbelopp med upplupen ränta. Detsamma gäller i ett värdepappersbolags konkurs om bolaget har tillstånd att ta emot insättningar på konto. I ett livförsäkringsbolags *eller ett tjänstepensionsföretags* konkurs *ska* på motsvarande sätt bifogas uppgift om försäkringstagarna och deras fordringar.

8 kap. 7 §²

Försäljning av lös egendom som inte sker genom fortsättande av gäldenärens rörelse ska ske på auktion eller på annat sätt efter vad förvaltaren anser vara mest fördelaktigt för boet. Om egendom säljs till konkursgäldenären eller någon denne sådan närstående person som anges i 4 kap. 3 § ska försäljningen ha föregåtts av ett offentligt anbuds-förfarande, om särskilda skäl inte gör det obehövligt.

Lös egendom i vilken en borgenär har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt får inte utan hans samtycke säljas på annat sätt än på auktion, om hans rätt är beroende av försäljningen. Även om samtycke inte lämnas, får egendomen säljas på annat sätt än på auktion, om det är sannolikt att högre pris uppnås därigenom och om tillsynsmyndigheten medger det.

Samtycke enligt andra stycket krävs inte när förvaltaren säljer finansiella instrument, upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller valuta till gällande marknadspris eller när det är fråga om försäljning av lös egendom genom fortsättande av gäldenärens rörelse.

Särskilda bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd finns i 14 kap. 16 § försäkrings-rörelselagen (2010:2043).

Särskilda bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd finns i 14 kap. 16 § försäkrings-rörelselagen (2010:2043) och 11 kap. 26 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

² Senaste lydelse 2015:711.

9 kap.

5 §³

En borgenär som till säkerhet för sin fordran har panträtt i fast eller lös egendom behöver inte bevaka fordringen för att få rätt till betalning ur den pantsatta egendomen.

En borgenär som har en fordran hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet på grund av en insättning på räkning behöver inte bevaka sin fordran i ett sådant instituts konkurs, om uppgift om fordringen har lämnats enligt 7 kap. 13 § sjätte stycket. Detsamma gäller beträffande värdepappersbolag som har tillstånd att ta emot insättningar på konto. En försäkringstagare behöver inte bevaka sin fordran i ett livförsäkringsbolags konkurs, om uppgift om fordringen lämnats enligt det angivna lagrummet.

En borgenär som har en fordran hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet på grund av en insättning på räkning behöver inte bevaka sin fordran i ett sådant instituts konkurs, om uppgift om fordringen har lämnats enligt 7 kap. 13 § sjätte stycket. Detsamma gäller beträffande värdepappersbolag som har tillstånd att ta emot insättningar på konto. En försäkringstagare behöver inte bevaka sin fordran i ett livförsäkringsbolags *eller ett tjänstepensionsföretags* konkurs, om uppgift om fordringen lämnats enligt det angivna lagrummet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserrepresentation för de privatanställda

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1987:1245) om styrelserrepresentation för de privatanställda ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Med företag avses i denna lag aktiebolag, bank, hypoteksinstitut, försäkringsföretag och ekonomisk förening samt europakooperativ för vilket lagen gäller enligt 1 b §.

Med företag avses i denna lag aktiebolag, bank, hypoteksinstitut, försäkringsföretag, *tjänstepensionsföretag* och ekonomisk förening samt europakooperativ för vilket lagen gäller enligt 1 b §.

Med koncern avses i denna lag svenska juridiska personer som enligt 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 5 § lagen (1995:1570) om medlemsbanker eller 1 kap. 10–14 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra, eller företag som enligt 13–16 §§ lagen (2011:427) om europeiska företagsråd utövar ett bestämmande inflytande över ett annat företag och de företag över vilka detta inflytande utövas.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

¹ Senaste lydelse 2018:714.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §²

Med bankinstitut förstås i denna lag bankaktiebolag, sparbanks- och medlemsbanker och utländska bankföretag som med stöd av 4 kap. 1 eller 4 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse driver bankrörelse från filial här i landet.

Med finansinstitut förstås bankinstitut, kreditmarknadsföretag, värdepappersinstitut, Första–Fjärde AP-fonderna enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder), Sjätte AP-fonden enligt lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden, försäkringsföretag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse här i landet enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), Svenska skeppshypotekskassan samt utländska företag som med stöd av 4 kap. 1, 3 eller 4 § lagen om bank- och finansieringsrörelse driver verksamhet från filial i Sverige.

Med finansinstitut förstås bankinstitut, kreditmarknadsföretag, värdepappersinstitut, Första–Fjärde AP-fonderna enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder), Sjätte AP-fonden enligt lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden, försäkringsföretag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse här i landet enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), *tjänstepensionsföretag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag*, Svenska skeppshypotekskassan samt utländska företag som med stöd av 4 kap. 1, 3 eller 4 § lagen om bank- och finansieringsrörelse driver verksamhet från filial i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

¹ Lagen omtryckt 1999:19.

² Senaste lydelse 2011:457.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag är tillämplig på försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Denna lag är tillämplig på försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses *i denna lag*

1. försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som omfattas av försäkringsrörelselagen

(2010:2043), och

2. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar som omfattas av lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag på tjänstepensionsföretag ska det som sägs om

1. livförsäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag,

2. försäkringsaktiebolag avse tjänstepensionsaktiebolag,

3. ömsesidiga försäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,

4. ömsesidiga livförsäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,

5. försäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar, och

6. livförsäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar.

Bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. ska tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som är försäkringsföretag eller utländska företag av motsvarande slag. Med finansiellt holdingföretag avses ett aktiebolag, ett handelsbolag eller en ekonomisk förening vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

¹ Senaste lydelse 2015:713.

Från denna lag får medges undantag för sådana försäkringsföretag som får undantas från försäkringsrörelselagen enligt 1 kap. 20 § samma lag. Frågor om sådana undantag prövas av Finansinspektionen.

För sådana företag som medgivits undantag från denna lag ska i stället sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § andra stycket gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Följande insättare, eller utländska motsvarigheter, kan inte få ersättning enligt garantin:

1. en bank,	
2. ett kreditmarknadsföretag,	
3. ett värdepappersbolag,	
4. ett försäkringsföretag,	
5. ett återförsäkringsföretag,	
	6. ett tjänstepensionsföretag,
6. en understödsförening,	7. en understödsförening,
7. ett finansiellt institut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,	8. ett finansiellt institut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
8. en värdepappersfond eller en alternativ investeringsfond,	9. en värdepappersfond eller en alternativ investeringsfond,
9. en pensionsfond,	10. en pensionsfond,
10. ett landsting, en kommun eller en statlig myndighet, eller	11. ett landsting, en kommun eller en statlig myndighet, eller
11. en insättare som inte har identifierats enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.	12. en insättare som inte har identifierats enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

¹ Senaste lydelse 2017:638.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹

Bestämmelserna i denna lag om gäldenär gäller inte bankaktiebolag, sparbank, medlemsbank, kreditmarknadsföretag, försäkringsföretag, värdepappersbolag, clearingorganisation och värdepapperscentral.

Bestämmelserna i denna lag om gäldenär gäller inte bankaktiebolag, sparbank, medlemsbank, kreditmarknadsföretag, försäkringsföretag, *tjänstepensionsföretag*, värdepappersbolag, clearingorganisation och värdepapperscentral.

Bestämmelserna avser inte heller sådana gäldenärer i vars verksamhet staten, en kommun, ett landsting, ett kommunalförbund, en församling eller en kyrklig samfällighet har ett bestämmande inflytande.

Bestämmelserna i denna lag om gäldenär gäller inte heller ett finansiellt institut eller holdingföretag som är försatt i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige²

dels att 1 kap. 5–7 §§, 2 kap. 1 a–3 §§, 3 kap. 2 och 6 §§, 8 kap. 1 b § och 9 kap. 1 och 4 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas elva nya paragrafer, 8 kap. 6 §, 9 kap. 9–17 §§ och 10 kap. 4 b §, och närmast före 9 kap. 9 § och 10 kap. 4 b § nya rubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före 10 kap. 4 a § ska införas en ny rubrik som ska lyda ”Förordnande om att ett beslut ska gälla omedelbart”.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §³

I denna lag avses med

1. *EES-försäkringsgivare*: utländsk försäkringsgivare vars hemland hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och vars verksamhet inom EES står under finansiell tillsyn endast av den behöriga myndigheten i hemlandet,

2. *försäkringsgivare från tredje land*: annan utländsk försäkringsgivare än EES-försäkringsgivare som enligt sitt hemlands lag är en juridisk person,

3. utländskt tjänstepensionsinstitut: utländskt institut vars hemland hör till EES och som utan att vara försäkringsgivare enligt denna lag omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut,

3. utländskt tjänstepensionsinstitut: utländskt institut vars hemland hör till EES och som utan att vara försäkringsgivare enligt denna lag omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen,

4. *hemland*: det land där försäkringsgivaren eller det utländska tjänstepensionsinstitutet har sitt säte och, när det gäller försäkringsgivaren i en försäkringssammanslutning, det land där sammanslutningens ledning finns,

5. *behörig myndighet*: den nationella myndighet utomlands som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över EES-försäkringsgivare, utländskt tjänstepensionsinstitut eller försäkringsgivare från tredje land.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse av lagens rubrik 2005:1123.

³ Senaste lydelse 2005:1123.

Bestämmelserna i 2 och 3 kap. i denna lag tillämpas på EES-försäkringsgivare och bestämmelserna i 4–7 kap. på försäkringsgivare från tredje land. Bestämmelserna i 8–10 kap. gäller både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

För utländska tjänstepensionsinstitut gäller bestämmelserna i 2, 3, 8 och 10 kap. i tillämpliga delar. För utländska tjänstepensionsinstitut gäller bestämmelserna i 2, 3, 8, 9 och 10 kap. i tillämpliga delar.

6 §⁴

Med *skadeförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 2 kap. 11 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Med *livförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 2 kap. 12 § försäkringsrörelselagen.

Med *tjänstepensionsförsäkring* förstås i denna lag sådan *livförsäkring som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkring som meddelas som tillägg till sådana livförsäkringar.*

Med *tjänstepensionsförsäkring* förstås i denna lag sådan *försäkring som avses i 1 kap. 4 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.*

Med *återförsäkring* förstås i denna lag sådan försäkring som avses i 1 kap. 9 § försäkringsrörelselagen.

Med *tjänstepension* förstås i denna lag sådana avtal som ett utländskt tjänstepensionsinstitut ingår med arbetsgivare *här i landet* och som syftar till att trygga förmåner som har samband med yrkesutövning och som

Med *tjänstepension* förstås i denna lag sådana avtal som ett utländskt tjänstepensionsinstitut ingår med arbetsgivare och som syftar till att trygga förmåner som har samband med yrkesutövning och som

1. betalas ut i form av engångsbelopp eller periodiska utbetalningar och beror av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder, eller

2. kompletterar förmåner enligt 1 och tillhandahålls sekundärt i form av utbetalningar vid dödsfall, invaliditet eller upphörande av anställning eller i form av bidrag eller tjänster vid sjukdom, medellöshet eller dödsfall.

Femte stycket gäller inte sådana avtal om tjänstepension som tecknas för egen räkning av egenföretagare.

Ersättning som betalas i form av livränta eller sjukränta tillhör livförsäkring, om ersättningen betalas från en livförsäkring, och skadeförsäkring, om ersättningen betalas från en skadeförsäkring. Om en sådan ränta har köpts i ett livförsäkringsföretag, ska den dock i detta företag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör skadeförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 5 kap. 2, 5 och 11 §§ samt 7 kap. 4–12 §§.

7 §⁵

Med *skadeförsäkringsrisk som är belägen i Sverige* avses

1. risk som är hänförlig till egendom som finns i Sverige, när försäkringen avser antingen en byggnad eller en byggnad och dess lösöre, till den del byggnaden och lösöret täcks av samma försäkring,

2. risk som är hänförlig till ett fordon som är registrerat i Sverige utom, när fordonet köps i syfte att införas och stadigvarande brukas i ett annat EES-land, under 30 dagar från det att fordonet kommit i köparens besittning,

3. risk som är hänförlig till ett fordon som är registrerat i ett annat EES-land än Sverige och som köps i syfte att införas och stadigvarande brukas i Sverige, under 30 dagar från det att fordonet kommit i köparens besittning,

4. risk i samband med resa eller semester, när försäkringen har ingåtts för högst fyra månader och försäkringstagaren har tecknat den i Sverige.

När försäkringen inte avser försäkringsobjekt som avses i första stycket eller motsvarande försäkringsobjekt i utlandet anses skadeförsäkringsrisken vara belägen i Sverige, om försäkringstagaren är en fysisk person som har sin vanliga vistelseort här eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det etableringsställe som försäkringen gäller finns i Sverige.

När det gäller *livförsäkring* anses Sverige vara det land där åtagandet skall fullgöras om, i det fall då försäkringstagaren är en fysisk person, denne har sin vistelseort här eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det etableringsställe som försäkringen gäller finns i Sverige.

När det gäller *tjänstepensionsförsäkring* anses Sverige vara det land där åtagandet skall fullgöras, om det uppdragsgivande företag som åtagandet avser och som i egenskap av arbetsgivare skall göra inbetalningar till EES-försäkringsgivaren, har sitt etableringsställe i Sverige.

När det gäller *tjänstepension* anses Sverige vara det land där åtagandet skall fullgöras, om det uppdragsgivande företag som åtagandet avser och som i

När det gäller *livförsäkring* anses Sverige vara det land där åtagandet ska fullgöras om, i det fall då försäkringstagaren är en fysisk person, denne har sin vistelseort här eller, om försäkringstagaren är en juridisk person, det etableringsställe som försäkringen gäller finns i Sverige.

När det gäller *tjänstepensionsförsäkring* anses Sverige vara det land där åtagandet ska fullgöras, om det uppdragsgivande företag som åtagandet avser och som i egenskap av arbetsgivare ska göra inbetalningar till EES-försäkringsgivaren, har sitt etableringsställe i Sverige.

När det gäller *tjänstepension* anses Sverige vara det land där åtagandet ska fullgöras, om förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och den som har

⁵ Senaste lydelse 2007:337.

egenskap av arbetsgivare skall eller kommer att få rätt till göra inbetalningar till det ersättning regleras av svensk utländska tjänstepensionsinstitutet, social- och arbetsmarknads- har sitt etableringsställe i Sverige. lagstiftning på tjänstepensions- området.

2 kap.

1 a §⁶

Ett utländskt tjänstepensionsinstitut som i sitt hemland har tillstånd eller är registrerat för att bedriva verksamhet avseende tjänstepension får bedriva sådan verksamhet i Sverige

1. från en sekundäretablering här i landet,
2. genom gränsöverskridande verksamhet.

Tjänstepensionsverksamheten får inledas så snart tjänstepensionsinstitutet tagit emot de uppgifter från Finansinspektionen som avses i 3 kap. 2 § tredje stycket, eller i varje fall två månader efter det att inspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 § tredje stycket eller 3 § fjärde stycket.

Tjänstepensionsverksamheten får inledas så snart tjänstepensionsinstitutet tagit emot de uppgifter från Finansinspektionen som avses i 3 kap. 2 § fjärde stycket, eller i varje fall sex veckor efter det att inspektionen från den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 § tredje stycket eller 3 § fjärde stycket.

2 §⁷

En underrättelse enligt 1 § 1 om sekundäretablering ska innehålla

1. uppgifter om sekundäretableringens adress och om vem som ska vara dess företrädare,
2. en plan över den tilltänkta verksamheten där det framgår hur etableringen är organiserad och vilket slags försäkringsrörelse som ska drivas där, och
3. ett intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om EES-försäkringsgivarens kapitalbas.

Varje gång en EES-försäkringsgivare åtar sig ett uppdrag att från en sekundäretablering här i landet meddela tjänstepensionsförsäkring ska en särskild underrättelse lämnas till den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland. Underrättelsen ska innehålla

1. uppgift om den som i egenskap av arbetsgivare ska betala försäkringspremierna, och
2. uppgift om det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för försäkringarna.

Varje gång ett utländskt tjänstepensionsinstitut åtar sig ett uppdrag att från en sekundäretablering här i landet ingå avtal

Varje gång ett utländskt tjänstepensionsinstitut åtar sig ett uppdrag att från en sekundäretablering ingå avtal om tjänste-

⁶ Senaste lydelse 2005:1123.

⁷ Senaste lydelse 2010:2060.

om tjänstepension ska en särskild underrättelse med de uppgifter som anges i andra stycket lämnas till den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemland.

pension som ska fullgöras här i landet ska en särskild underrättelse lämnas till den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemland. Underrättelsen ska innehålla uppgift om

1. det uppdragsgivande företags namn och hemvist,
2. i vilket land tjänstepensionsavtalen ska fullgöras, och
3. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för tjänstepensionsavtalen.

För verksamhet rörande försäkringar som avses i 2 kap. 11 § första stycket klass 10 försäkringsrörelselagen (2010:2043) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande gäller försäkring av fraktförarens ansvar ska underrättelsen enligt första stycket dessutom innehålla en försäkran att EES-försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första stycket 1 och 2, får ändringen göras tidigast en månad efter det att försäkringsgivaren underrättat Finansinspektionen om ändringen. Om ändringen innebär att verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska inledas, ska dock bestämmelserna i 1 § andra stycket samt andra stycket i denna paragraf tillämpas.

Om ett utländskt tjänstepensionsinstitut avser att ändra sin verksamhet på ett sådant sätt som innebär att verksamhet avseende tjänstepension ska inledas, ska bestämmelserna i 1 a § andra stycket samt tredje stycket i denna paragraf tillämpas.

3 §⁸

En underrättelse enligt 1 § 2 om gränsöverskridande verksamhet ska innehålla

1. uppgifter om vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna ska täcka, och

2. ett intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om

a) försäkringsgivarens kapitalbas, och

b) de försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession omfattar.

För verksamhet rörande försäkringar som avses i 2 kap. 11 § första stycket klass 10 i försäkringsrörelselagen (2010:2043) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande gäller försäkring av fraktförarens ansvar ska underrättelsen dessutom innehålla

1. uppgifter om vem som är försäkringsgivarens representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och

2. en försäkran att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Varje gång en EES-försäkringsgivare åtar sig ett uppdrag att genom gränsöverskridande verksamhet meddela tjänstepensionsförsäkring ska en

⁸ Senaste lydelse 2010:2060.

särskild underrättelse lämnas till den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland. Underrättelsen ska innehålla

1. uppgift om den som i egenskap av arbetsgivare ska betala försäkringspremierna, och

2. uppgift om det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för försäkringarna.

Varje gång ett utländskt tjänstepensionsinstitut åtar sig ett uppdrag att genom gränsöverskridande verksamhet ingå avtal om tjänstepension ska en särskild underrättelse *med de uppgifter som anges i tredje stycket* lämnas till den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemland.

Varje gång ett utländskt tjänstepensionsinstitut åtar sig ett uppdrag att genom gränsöverskridande verksamhet ingå avtal om tjänstepension ska en särskild underrättelse lämnas till den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemland. *Underrättelsen ska innehålla uppgift om*

1. det uppdragsgivande företags namn och hemvist,

2. i vilket land tjänstepensionsavtalen ska fullgöras, och

3. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för tjänstepensionsavtalen.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första och andra styckena, får ändringen göras tidigast en månad efter det att Finansinspektionen underrättats om ändringen av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland. Om ändringen innebär att verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska inledas, ska dock bestämmelserna i 1 § andra stycket samt tredje stycket i denna paragraf tillämpas.

3 kap.

2 §⁹

Finansinspektionen ska, i samarbete med den behöriga myndigheten i hemlandet, utöva tillsyn över att en EES-försäkringsgivare eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut bedriver sin verksamhet i Sverige i enlighet med denna lag och andra författningar som reglerar deras näringsverksamhet.

Finansinspektionen ska lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna i hemländerna, om dessa myndigheter behöver uppgifterna för sin tillsyn över försäkringsgivares och utländska tjänstepensionsinstituts verksamheter, samt i övrigt ha ett nära samarbete med dessa myndigheter och Europeiska kommissionen.

När det gäller EES-försäkringsgivare som meddelar tjänstepensionsförsäkring *och utländska*

När det gäller EES-försäkringsgivare som meddelar tjänstepensionsförsäkring ska Finansinspektionen, om det behövs,

tjänstepensionsinstitut ska Finansinspektionen, om det behövs, senast två månader efter det att inspektionen tagit emot en underrättelse enligt 2 kap. 2 § andra eller tredje stycket eller 3 § tredje eller fjärde stycket till den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens eller tjänstepensionsinstitutets hemland lämna uppgifter om i Sverige tillämplig arbetsrätt på tjänstepensionsområdet samt om de bestämmelser om information som gäller här i landet gentemot dem som ingår eller avser att ingå ett avtal om tjänstepensionsförsäkring eller tjänstepension, liksom gentemot dem som annars är ersättningsberättigade på grund av ett sådant avtal.

senast två månader efter det att inspektionen tagit emot en underrättelse enligt 2 kap. 2 § andra stycket eller 3 § tredje stycket till den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland lämna uppgifter om tillämplig svensk social- och arbetsmarknadslagstiftning på tjänstepensionsområdet samt om de bestämmelser om information som gäller här i landet gentemot dem som ingår eller avser att ingå ett avtal om tjänstepensionsförsäkring, liksom gentemot dem som annars är ersättningsberättigade på grund av ett sådant avtal.

När det gäller utländska tjänstepensionsinstitut ska Finansinspektionen senast sex veckor efter det att inspektionen tagit emot en underrättelse enligt 2 kap. 2 § tredje stycket eller 3 § fjärde stycket till den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemland lämna uppgifter om tillämplig svensk social- och arbetsmarknadslagstiftning på tjänstepensionsområdet samt om de bestämmelser om information som gäller här i landet gentemot dem som ingår eller avser att ingå ett avtal om tjänstepension, liksom gentemot dem som annars är ersättningsberättigade på grund av ett sådant avtal.

Finansinspektionen ska, när försäkringsgivaren eller tjänstepensionsinstitutet påbörjat sin verksamhet här i landet, underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet om väsentliga ändringar i de bestämmelser som anges i tredje stycket.

Finansinspektionen ska, när försäkringsgivaren eller tjänstepensionsinstitutet påbörjat sin verksamhet här i landet, underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet om väsentliga ändringar i social- och arbetsmarknadslagstiftningen och i de bestämmelser om information som gäller här i landet.

Om en EES-försäkringsgivare överträder denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag eller på annat sätt visar sig olämplig att driva verksamhet här, får Finansinspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Inspektionen ska underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland när den förelägger om sådan rättelse. Om försäkringsgivaren inte följer föreläggandet, ska hemlandsmyndigheten också underrättas.

Om rättelse ändå inte sker, får Finansinspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya försäkringsavtal om risker som är belägna här i landet eller, när det gäller livförsäkring, om försäkringsåtaganden som ska fullgöras här i landet.

Om rättelse ändå inte sker, får Finansinspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya försäkringsavtal om risker som är belägna här i landet eller, när det gäller livförsäkring, om försäkringsåtaganden som ska fullgöras här i landet. *Innan ett förbud meddelas, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.*

Innan ett förbud meddelas, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

I brådskande fall får Finansinspektionen, utan att den behöriga myndigheten underrättats, vidta åtgärder som anges i andra stycket för att hindra ytterligare överträdelser.

Finansinspektionen får i brådskande fall, och utan att den utländska behöriga myndigheten underrättats, även förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne när det gäller redan meddelade försäkringar. Inspektionen ska genast införa kungörelse enligt 10 kap. 1 § 1 om förordnandet. Till dess att en sådan kungörelse har införts får en försäkringstagare, om försäkringsgivaren inte är en försäkringssammanslutning, sätta in förfallna försäkringspremier hos inspektionen med samma verkan som om de har betalats till försäkringsgivaren.

Om en EES-försäkringsgivare som meddelar tjänstepensionsförsäkring överträder sådana bestämmelser som anges i 2 § tredje stycket, ska Finansinspektionen genast underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Om en EES-försäkringsgivare, trots de åtgärder som vidtagits av den behöriga myndigheten i hemlandet, fortsätter att överträda den i Sverige tillämpliga arbetsrätten på tjänstepensionsområdet, får Finansinspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya avtal om tjänstepensionsförsäkring som ska fullgöras här i landet. Innan ett förbud meddelas, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Ett förbud enligt sjätte stycket får meddelas först sedan Finansinspektionen har förelagt EES-försäkringsgivaren att vidta rättelse, om inte motsvarande åtgärd har vidtagits av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Det som sägs i femte–sjunde styckena om EES-försäkringsgivare ska tillämpas på motsvarande sätt för utländska tjänstepensionsinstitut.

8 kap.

1 b §¹¹

De personer, vilkas pensioner tryggas av ett utländskt tjänstepensionsinstitut, *skall* ges den information som behövs om institutet och dess verksamhet samt om tjänstepensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna. Även de som erbjuds att ingå avtal om tjänstepension *skall* ges sådan information.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *närmare* föreskrifter om vilken information som ett utländskt tjänstepensionsinstitut *skall* lämna.

De personer, vilkas pensioner tryggas av ett utländskt tjänstepensionsinstitut, *ska* ges den information som behövs om institutet och dess verksamhet samt om tjänstepensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna. Även de som erbjuds att ingå avtal om tjänstepension *ska* ges sådan information.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken information som ett utländskt tjänstepensionsinstitut *ska* lämna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om hur information ska lämnas enligt första stycket.

6 §

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller för utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver försäkringsdistribution i Sverige bestämmelserna i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution. Vid tillämpningen av bestämmelserna i den lagen ska det som sägs om försäkringsföretag avse utländska tjänstepensionsinstitut.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad

¹¹ Senaste lydelse 2005:1123.

utländska tjänstepensionsinstitut ska iakta vid tillämpning av första stycket.

9 kap.

1 §

En utländsk försäkringsgivare (överlåtande försäkringsgivare) som driver verksamhet enligt denna lag kan helt eller delvis överlåta ett bestånd av försäkringar som hör till verksamheten till en svensk eller utländsk försäkringsgivare (övertagande försäkringsgivare) under de förutsättningar som anges i detta kapitel.

Ett utländskt tjänstepensionsinstitut som driver verksamhet enligt denna lag får helt eller delvis överlåta ett bestånd av tjänstepensionsavtal under de förutsättningar som anges i detta kapitel.

4 §¹²

En försäkringsgivare från *tredje land* får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd som avses i 1 § till en annan försäkringsgivare. Överlåtelse får ske till

En försäkringsgivare från *tredje land* får med Finansinspektionens tillstånd helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd som avses i 1 § *första stycket* till en annan försäkringsgivare. Överlåtelse får ske till

1. ett svenskt försäkringsföretag, eller
2. en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Överlåtelse från ett utländskt tjänstepensionsinstitut

9 §

Ett utländskt tjänstepensionsinstitut får med Finansinspektionens tillstånd verkställa ett avtal om att helt eller delvis överlåta sitt bestånd av tjänstepensionsavtal till ett svenskt tjänstepensionsföretag.

10 §

Ansökan om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal enligt 9 § ska göras av det övertagande företaget. Ansökan ska innehålla:

1. *det skriftliga överlåtelseavtalet,*

2. uppgifter om avtalsparternas namn, hemvist och det land inom EES där respektive part är registrerad eller auktoriserad,

3. en beskrivning av det bestånd tjänstepensionsavtal som ska överlåtas och det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser om pensionsförmåner som ligger till grund för avtalen,

4. namn och hemvist för arbetsgivare eller egenföretagare som erbjuder pensionsförmåner enligt de tjänstepensionsavtal som ingår i det bestånd som ska överlåtas, eller som gör inbetalningar till tjänstepensionsinstitutet,

5. dokumentation om att överlåtelserna har godkänts av den arbetsgivare eller egenföretagare som avses i 4 och en majoritet av de personer som har eller kommer att ha rätt till pensionsförmåner enligt tjänstepensionsavtalen eller den överenskommelse som ligger till grund för dem, eller av en majoritet av företrädare för dessa personer,

6. uppgifter om vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som är tillämplig på de tjänstepensionsavtal som ingår i överlåtelserna.

11 §

Finansinspektionen ska utan dröjsmål översända en inkommen tillståndsansökan till den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemland för bedömning.

12 §

Tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal ska ges, om

1. all information enligt 10 § har lämnats,

2. den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemland har godkänt överlåtelserna,

3. de rättigheter som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade

hos det övertagande företaget före och efter överlåtelsen är tillräckligt skyddade,

4. det övertagande företaget har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats,

5. det övertagande företags organisation är ändamålsenlig med hänsyn till överlåtelsen, och

6. den som deltar i ledningen av det övertagande företaget har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämplig för uppgiften med hänsyn till den föreslagna överlåtelsen.

13 §

Finansinspektionen får förelägga det övertagande företaget att ge in den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen ska kunna bedöma om de rättigheter som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade hos det övertagande företaget är tillräckligt skyddade.

14 §

Beslut med anledning av en ansökan om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal ska meddelas av Finansinspektionen inom tre månader från det att ansökan togs emot. Inspektionen ska därefter inom två veckor underrätta den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemland om beslutet.

15 §

Om överlåtelsen leder till gränsöverskridande verksamhet ska Finansinspektionen informera det övertagande företaget om de regler för verksamheten som ska tillämpas på det överlåtna beståndet. Informationen ska lämnas inom en vecka från det att inspektionen tog emot den från den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemland.

16 §

I fråga om anmälan och registrering av tillståndsbeslutet och om övergång av ansvaret för det överlåtna beståndet ska 11 kap. 24 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag tillämpas.

17 §

Om Finansinspektionen och den behöriga myndigheten i ett utländskt tjänstepensionsinstitut hemland inte kan komma överens om förfarandet eller innehållet i en åtgärd inom ramen för en gränsöverskridande överlåtelse, får inspektionen hänskjuta ärendet till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten för medling i enlighet med artikel 31 andra stycket c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG.

10 kap.

Förklaring att ärendet onödigt uppehålls

4 b §

Om beslut i ett ärende om tillstånd enligt 9 kap. 14 § inte har meddelats inom tre månader från det att ansökan togs emot, får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls.

En sådan begäran ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om rätten lämnar en förklaring att ärendet onödigt uppehålls ska ansökan anses ha avslagits av

*Finansinspektionen, om beslut där-
efter inte har meddelats inom tre
månader.*

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 och 5 §§ lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt försäkringsföretag får avvika från bestämmelser i bolagsordningen.

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt försäkringsföretag *eller ett svenskt tjänstepensionsföretag* får avvika från bestämmelser i bolagsordningen.

5 §²

Under krigsförhållanden och till dess krigsbokslut upprättats får återbäring inte gottskrivas livförsäkringstagare och beslut inte fattas om vinstutdelning till aktieägare eller garanter i livförsäkringsföretag.

Under krigsförhållanden och till dess krigsbokslut upprättats får återbäring inte gottskrivas livförsäkringstagare *eller andra ersättningsberättigade* och beslut inte fattas om vinstutdelning till aktieägare eller garanter i livförsäkringsföretag *eller tjänstepensionsföretag*.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

¹ Senaste lydelse 2010:2063.

² Senaste lydelse 2010:2063.

2.12 Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

6 §¹

Affärshändelserna ska kunna presenteras i en och samma redovisningsvaluta. Redovisningsvalutan ska vara svenska kronor. I aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker, medlemsbanker och försäkringsföretag får dock redovisningsvalutan i stället vara euro.

Affärshändelserna ska kunna presenteras i en och samma redovisningsvaluta. Redovisningsvalutan ska vara svenska kronor. I aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker, medlemsbanker, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag får dock redovisningsvalutan i stället vara euro.

Byte av redovisningsvaluta får ske endast vid ingången av ett nytt räkenskapsår. Bestämmelser om omräkning i samband med byte av redovisningsvaluta finns i årsredovisningslagen (1995:1554).

Om företaget har bytt redovisningsvaluta, får ett nytt byte göras endast om Skatteverket tillåter det. Tillstånd får vägras endast om det finns anledning att anta att bytet har ett otillbörligt syfte.

Trots första–tredje styckena får ett avdelningskontor som är beläget utomlands och som har självständig förvaltning ha sin redovisning i en valuta som i det andra landet godtas som redovisningsvaluta.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

Härigenom föreskrivs att 2 och 3 §§ lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

1. försäkringsföretag: försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043),

1. försäkringsföretag:
a) försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och

b) tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsförening som omfattas av lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,

2. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 14 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

3. finansiellt företag: de företag som anges i 1 och 2 samt

a) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

b) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

c) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) svensk clearingorganisation enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

e) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och

f) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

4. koncern: detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

3 §²

Med stadgar avses

1. bolagsordning i ett aktiebolag, ett försäkringsaktiebolag eller ett ömsesidigt försäkringsbolag,

1. bolagsordning i ett aktiebolag, ett försäkringsaktiebolag, ett tjänstepensionsaktiebolag, ett ömsesidigt försäkringsbolag eller

¹ Senaste lydelse 2017:687.

² Senaste lydelse 2010:2065.

ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag,

2. reglemente i en sparbank eller
3. stadgar i en medlemsbank, en försäkringsförening eller en ekonomisk förening.

3. stadgar i en medlemsbank, en försäkringsförening, *en tjänstepensionsförening* eller en ekonomisk förening.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 10 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §¹

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster, 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar och 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster, 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar, 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag och 16 kap. 37 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

I de lagar som anges i första stycket finns även bestämmelser om meddelandeförbud och ansvarsbestämmelser för den som bryter mot ett sådant förbud.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

¹ Senaste lydelse 2016:56.

2.15 Förslag till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)

Härigenom föreskrivs att 2 § revisorslagen (2001:883) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

1. *revisor*: en auktoriserad eller godkänd revisor,
2. *auktoriserad revisor*: en revisor som har auktoriserats enligt 4 §,
3. *godkänd revisor*: en revisor som ursprungligen har godkänts enligt äldre bestämmelser utan att ha avlagt revisorsexamen,
4. *revisionsföretag*:
 - a) en revisor som utövar revisionsverksamhet som enskild näringsidkare,
 - b) ett enkelt bolag med annan revisor, ett handelsbolag eller ett aktiebolag som en revisor utövar revisionsverksamhet i, eller
 - c) ett företag som av en behörig myndighet i en annan stat inom EES än Sverige har godkänts att utföra lagstadgad revision,
5. *registrerat revisionsbolag*: ett revisionsföretag som har registrerats enligt 13, 14 eller 16 a §,
6. *revisor från ett tredjeland*: någon som har registrerats enligt 16 b §,
7. *nätverk*: en struktur för samarbete i vilken minst ett revisionsföretag ingår och som
 - a) tydligt syftar till vinstdelning eller kostnadsdelning,
 - b) har ett gemensamt ägande eller en gemensam kontroll eller ledning,
 - c) har gemensamma system för kvalitetssäkring,
 - d) har en gemensam affärsstrategi,
 - e) använder ett gemensamt namn, eller
 - f) i betydande omfattning har gemensam personal,
8. *revisionsverksamhet*:
 - a) verksamhet som består i sådan granskning av förvaltning eller ekonomisk information som utmynnar i en rapport eller någon annan handling som är avsedd att utgöra bedömningsunderlag även för någon annan än uppdragsgivaren, samt
 - b) rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid granskning enligt a,
9. *företag av allmänt intresse*:
 - a) företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,
 - b) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 - c) värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, *eller* c) värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

d) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom sådana företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § i den lagen,

d) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom sådana företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § i den lagen, *eller*

e) företag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,

10. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

11. *tredjeland*: en stat utanför EES.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

Tillstånd enligt denna lag behövs inte för finansieringsrörelse som drivs av

1. en bank,
2. ett utländskt bankföretag som har tillstånd att driva bankrörelse i Sverige enligt 4 kap. 4 §,
3. ett försäkringsföretag, ett värdepappersföretag, Svenska skeppshypotekskassan eller en pantbank enligt pantbankslagen (1995:1000), i den utsträckning det är tillåtet enligt den för dem tillämpliga lagstiftningen,
3. ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag, ett värdepappersföretag, Svenska skeppshypotekskassan eller en pantbank enligt pantbankslagen (1995:1000), i den utsträckning det är tillåtet enligt den för dem tillämpliga lagstiftningen,
4. ett företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av
 - a) företaget, eller
 - b) ett annat företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp, förutsatt att
 - koncernen eller företagsgruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet, och
 - företaget som tillhandahåller finansieringen lånar upp medel från allmänheten bara genom att ge ut sådana överlåtbara värdepapper som avses i punkt 2 i definitionen i 1 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden med en löptid på minst ett år,
5. ett aktieföretag eller en ekonomisk förening om
 - a) verksamheten består i att vid enstaka tillfällen förvärva fordringar, och
 - b) medel för verksamheten inte löpande anskaffas från allmänheten,
6. ett företag som bara finansierar andra företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp, förutsatt att koncernen eller företagsgruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet,
7. en ekonomisk förening, vilken
 - a) som medlemmar vid varje tillfälle har högst 1 000 fysiska personer,
 - b) som medlemmar antar bara personer som ingår i en i förväg identifierbar begränsad krets som också anges i föreningens stadgar,
 - c) tar emot återbetalningspliktiga medel bara från medlemmarna eller från finansiella företag, och

d) har till ändamål bara att med sådana medel som avses i c tillgodose finansieringsbehov hos medlemmarna.

Undantagen enligt första stycket 5 och 7 för rörelse som drivs av aktiebolag eller ekonomisk förening gäller även för sådan rörelse som drivs av motsvarande utländska företag.

Tillstånd att driva finansieringsrörelse behövs inte heller för tillhandahållande av betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag

Härigenom föreskrivs att 6 och 16 §§ lagen (2004:575) om europabolag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Bolagsverket ska utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen, när beslut om tillstånd har meddelats enligt 23 kap. 23 eller 24 § aktiebolagslagen (2005:551) och beslutet har *vunnit* laga kraft. När det gäller bolag som driver bank- eller finansieringsrörelse tillämpas i stället 10 kap. 38 § respektive 11 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

När det gäller europabolag som driver försäkringsrörelse ska Bolagsverket utfärda intyget när beslut om tillstånd att verkställa en fusionsplan har meddelats enligt 11 kap. 33 eller 35 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) och beslutet har *vunnit* laga kraft.

Bolagsverket ska utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen, när beslut om tillstånd har meddelats enligt 23 kap. 23 eller 24 § aktiebolagslagen (2005:551) och beslutet har *fått* laga kraft. När det gäller bolag som driver bank- eller finansieringsrörelse tillämpas i stället 10 kap. 38 § respektive 11 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

När det gäller europabolag som driver försäkringsrörelse *som försäkringsföretag eller tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag* ska Bolagsverket utfärda intyget när beslut om tillstånd att verkställa en fusionsplan har meddelats enligt 11 kap. 33 eller 35 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) *eller 10 kap. 11 eller 13 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag* och beslutet har *fått* laga kraft.

16 §²

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen (dualistiskt organiserade europabolag) gäller följande.

Om inte annat följer av SE-förordningen, ska bestämmelserna i aktiebolagslagen (2005:551) och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på ledningsorganet eller dess ledamöter. Detta gäller dock inte bestämmelserna i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Det som sägs i följande bestämmelser i aktiebolagslagen om styrelsen eller dess ledamöter ska tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

¹ Senaste lydelse 2010:2068.

² Senaste lydelse 2014:544.

7 kap. 32, 34 och 35 §§ om upplysningsplikt mot bolagsstämman,
7 kap. 50 § om styrelsens eller en styrelseledamots talan mot
bolagsstämmobeslut,
7 kap. 53 § om styrelsens talan mot bolaget,
7 kap. 54 § om skiljeförfarande,
8 kap. 3 § om styrelsesuppleanter,
8 kap. 4 § fjärde stycket om delegation av uppgifter,
8 kap. 9 § om bosättningskrav,
8 kap. 10–12 §§ om hinder mot att vara styrelseledamot,
8 kap. 13 § första stycket andra meningen om ändringar i styrelsens
sammansättning,
8 kap. 14 § om förtida avgång,
8 kap. 20 § första stycket om inträde av suppleant,
8 kap. 21 § andra stycket om beslutsunderlag,
8 kap. 23 § om jäv för styrelseledamot,
8 kap. 23 a § om arvoden och annan ersättning till styrelseledamot,
8 kap. 24 och 26 §§ om styrelseprotokoll,
8 kap. 43 § om registrering,
8 kap. 45 § om anmälan av aktieinnehav,
8 kap. 46 a § om arbetsordning,
8 kap. 48 § om information inför styrelseval,
9 kap. 7 § om tillhandahållande av upplysningar m.m.,
9 kap. 17 § om jäv,
9 kap. 28 § första stycket om revisionsberättelsen,
9 kap. 43 § om revisorns underrättelse om brottsmisstanke,
10 kap. 10 § om jäv,
10 kap. 13 § om granskningsrapport,
16 kap. om vissa riktade emissioner m.m.,
21 kap. om lån från bolaget till aktieägare m.m.,
25 kap. 11 § om tvångslikvidation på grund av Bolagsverkets beslut,
25 kap. 45 § andra och tredje styckena om upphörande av likvidation,
25 kap. 46 § om styrelseval efter upphävande av likvidationsbeslut,
27 kap. 6 § om avregistrering av obehöriga företrädare, och
29 kap. 1 och 5–14 §§ om skadestånd.

För dualistiskt organiserade europabolag som driver försäkringsrörelse gäller även 2 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

För dualistiskt organiserade europabolag som driver försäkringsrörelse *som försäkringsföretag* gäller även 2 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (2010:2043). *För dualistiskt organiserade europabolag som driver tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag gäller även 2 kap. 2 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.*

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019

2.18 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 1 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

1 §¹

Bolagsverket ska föra ett aktiebolagsregister för registrering enligt denna lag eller annan författning.

Av 13 kap. 1 § första stycket lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse framgår att bankaktiebolag ska registreras i bankregistret. Av 17 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) framgår att försäkringsaktiebolag ska registreras i försäkringsregistret. När det i denna lag hänvisas till aktiebolagsregistret, ska hänvisningen beträffande bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag avse bankregistret respektive försäkringsregistret.

Av 13 kap. 1 § första stycket lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse framgår att bankaktiebolag ska registreras i bankregistret. Av 17 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 14 kap. 2 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag framgår att försäkringsaktiebolag respektive tjänstepensionsaktiebolag ska registreras i försäkringsregistret. När det i denna lag hänvisas till aktiebolagsregistret, ska hänvisningen beträffande bankaktiebolag avse bankregistret och hänvisningen beträffande försäkringsaktiebolag och tjänstepensionsaktiebolag avse försäkringsregistret.

I fråga om registrering i aktiebolagsregistret av redovisnings- och revisionshandlingar gäller bestämmelserna i tillämplig lag om årsredovisning i stället för bestämmelserna i detta kapitel.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.19 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 3 §§, 2 kap. 1 §, 3 kap. 3 §, 4 kap. 2 och 4 §§, 5 kap. 2, 4, 6 och 12–14 §§, 6 kap. 1, 7, 8 och 10 §§, 7 kap. 1 och 4 §§ och 8 kap. 1, 3 och 4 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om särskild tillsyn över finansiella konglomerat. Vad som avses med finansiella konglomerat framgår av 2 kap.

Bestämmelser i denna lag *skall* enligt 3 kap. 3 § i vissa fall också tillämpas på institut *och* försäkringsföretag.

Bestämmelser i denna lag *ska* enligt 3 kap. 3 § i vissa fall också tillämpas på institut, försäkringsföretag *och tjänstepensionsföretag*.

För ett beslut om tillämpning av vissa bestämmelser i 2 och 3 kap. krävs att Finansinspektionen enligt 6 kap. 2 § första stycket har kommit överens med utländska relevanta behöriga myndigheter om beslutets innehåll.

3 §¹

I denna lag betyder

1. *AIF-förvaltare*: en svensk förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt 1 kap. 3 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

2. *anknutet företag*: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet är att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla data-tjänster eller driva annan liknande verksamhet som har samband med den huvudsakliga verksamheten i ett eller flera kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländska företag,

3. *behörig myndighet*: Finansinspektionen eller någon annan myndighet inom EES som utövar tillsyn, individuellt eller på gruppnivå, över ett reglerat företag med huvudkontor inom EES,

4. *blandat finansiellt holdingföretag*: ett moderföretag som inte är ett reglerat företag och som tillsammans med sina dotterföretag, varav minst ett är ett reglerat företag med huvudkontor inom EES, och andra företag utgör ett finansiellt konglomerat,

5. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

6. *finansiellt institut*: ett företag som inte är ett kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag, eller AIF-förvaltare eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att

a) förvärva aktier eller andelar,

¹ Senaste lydelse 2015:720.

b) driva en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2–10, 12 och 15 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § samma lag, eller

c) driva värdepappersrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

7. *finansiell sektor*: ett eller flera av följande företag

a) kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag, AIF-förvaltare eller motsvarande utländska företag samt finansiella institut och anknutna företag (bank- och värdepapperssektorn),

b) försäkringsföretag eller motsvarande utländska företag, försäkringsholdingföretag och specialföretag (försäkringssektorn), och b) försäkringsföretag eller motsvarande utländska företag, försäkringsholdingföretag, specialföretag och tjänstepensionsföretag (försäkringssektorn), och

c) blandade finansiella holdingföretag,

8. *fondbolag*: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

9. *försäkringsföretag*: ett försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag eller en försäkringsförening enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043),

10. *försäkringsholdingföretag*: ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag eller ett motsvarande utländskt företag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och vars huvudsakliga verksamhet är att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag eller motsvarande utländska företag eller specialföretag,

11. *institut*: kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag och AIF-förvaltare,

12. *konglomeratdirektivet*:

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/87/EG av den 16 december 2002 om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat och om ändring av rådets direktiv 73/239/EEG, 79/267/EEG, 92/49/EEG, 92/96/EEG, 93/6/EEG och 93/22/EEG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG och 2000/12/EG, *senast ändrat genom* Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU,

12. *konglomeratdirektivet*:

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/87/EG av den 16 december 2002 om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat och om ändring av rådets direktiv 73/239/EEG, 79/267/EEG, 92/49/EEG, 92/96/EEG, 93/6/EEG och 93/22/EEG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG och 2000/12/EG, *i lydelsen enligt* Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU,

13. *kreditinstitut*: en bank eller ett kreditmarknadsföretag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse,

14. *reglerat företag*:

a) ett institut eller ett motsvarande utländskt företag, eller

b) ett försäkringsföretag eller motsvarande utländskt företag eller ett specialföretag,

b) ett försäkringsföretag eller motsvarande utländskt företag, ett specialföretag eller ett tjänstepensionsföretag,

15. *relevant behörig myndighet:*

a) en behörig myndighet som ansvarar för tillsynen över en finansiell företagsgrupp, försäkringsgrupp eller en motsvarande utländsk grupp som ingår i ett finansiellt konglomerat, särskilt över det företag som är det överordnade moderföretaget i bank- och värdepapperssektorn respektive försäkringssektorn,

b) någon annan behörig myndighet än som avses i a som utsetts till samordnare för ett finansiellt konglomerat, eller

c) någon annan behörig myndighet som de myndigheter som avses i a och b kommer överens om är relevant,

16. *samordnare:* den behöriga myndighet som enligt 4 kap. ansvarar för tillsynen över ett finansiellt konglomerat,

17. *sektorsbestämmelser:* de bestämmelser i lag och andra författningar som gäller för den rörelse som drivs av institut och försäkringsföretag, och

17. *sektorsbestämmelser:* de bestämmelser i lag och andra författningar som gäller för den rörelse som drivs av institut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag,

18. *tjänstepensionsföretag:* ett tjänstepensionsaktiebolag, ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag, och

18. *värdepappersbolag:* ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden.

19. *värdepappersbolag:* ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden.

2 kap.

1 §

Ett finansiellt konglomerat enligt denna lag består av en grupp som uppfyller samtliga följande villkor:

1. minst ett institut eller försäkringsföretag ingår i gruppen,

1. minst ett institut, försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag ingår i gruppen,

2. ett reglerat företag som är auktoriserat inom EES

a) är moderföretag till ett företag inom den finansiella sektorn,

b) har ägarintresse i ett företag inom den finansiella sektorn,

c) har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett företag inom den finansiella sektorn, eller

d) är dotterföretag till ett annat företag och gruppens verksamhet drivs huvudsakligen inom den finansiella sektorn enligt 2 §,

3. minst ett av företagen i gruppen tillhör försäkringssektorn,

4. minst ett av företagen i gruppen tillhör bank- och värdepapperssektorn, och

5. gruppens verksamhet i såväl försäkringssektorn som bank- och värdepapperssektorn är betydande enligt 3 eller 4 §.

3 kap.

3 §

Bestämmelserna i denna lag, eller vissa av dem enligt vad som framgår av beslut enligt 4 kap. 4 § 2, *skall* tillämpas på ett institut *eller* ett försäkringsföretag om

1. en fysisk eller juridisk person har ägarintresse i, kapitalbindningar med eller annars utövar ett väsentligt inflytande över institutet *eller* försäkringsföretaget,

2. villkoren i 2 kap. 1 § 3–5 är uppfyllda för de företag som den fysiska eller juridiska personen har sådana förbindelser med som anges i 1, och

3. det bedöms särskilt viktigt att institutet *eller* försäkringsföretaget står under sådan särskild tillsyn som utövas över finansiella konglomerat.

När första stycket är tillämpligt *skall* hänvisningarna i denna lag till finansiella konglomerat i stället avse de förbindelser mellan en fysisk eller juridisk person och ett institut *eller* ett försäkringsföretag som avses i första stycket 1.

Bestämmelserna i denna lag, eller vissa av dem enligt vad som framgår av beslut enligt 4 kap. 4 § 2, *ska* tillämpas på ett institut, ett försäkringsföretag *eller* ett tjänstepensionsföretag om

1. en fysisk eller juridisk person har ägarintresse i, kapitalbindningar med eller annars utövar ett väsentligt inflytande över institutet, försäkringsföretaget *eller* tjänstepensionsföretaget,

3. det bedöms särskilt viktigt att institutet, försäkringsföretaget *eller* tjänstepensionsföretaget står under sådan särskild tillsyn som utövas över finansiella konglomerat.

När första stycket är tillämpligt *ska* hänvisningarna i denna lag till finansiella konglomerat i stället avse de förbindelser mellan en fysisk eller juridisk person och ett institut, ett försäkringsföretag *eller* ett tjänstepensionsföretag som avses i första stycket 1.

4 kap.

2 §

Finansinspektionen *skall* vara samordnare av den särskilda tillsynen över ett finansiellt konglomerat, om det i toppen av konglomeratet finns

1. ett institut *eller* ett försäkringsföretag,

2. ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige som är moderföretag till ett institut *eller* ett försäkringsföretag,

3. två eller flera blandade finansiella holdingföretag med huvudkontor i olika stater inom EES, däribland Sverige, och det dessutom i konglomeratet finns reglerade företag i samma stater under förutsättning att

a) det av de reglerade företagen som, om de tillhör samma sektor, har den största balansomslutningen

Finansinspektionen *ska* vara samordnare av den särskilda tillsynen över ett finansiellt konglomerat, om det i toppen av konglomeratet finns

1. ett institut, ett försäkringsföretag *eller* ett tjänstepensionsföretag,

2. ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige som är moderföretag till ett institut, ett försäkringsföretag *eller* ett tjänstepensionsföretag,

a) det av de reglerade företagen som, om de tillhör samma sektor, har den största balansomslutningen

är ett institut *eller* ett försäkringsföretag, eller

b) det av de reglerade företagen som, om de tillhör olika sektorer, verkar inom den största sektorn är ett institut *eller* ett försäkringsföretag, eller

4. ett blandat finansiellt holdingföretag som är moderföretag till flera reglerade företag som inte är auktoriserade i den medlemsstat där holdingföretaget har sitt huvudkontor, och det dotterföretag som har den största balansomslutningen inom den största sektorn är ett institut *eller* ett försäkringsföretag.

Finansinspektionen *skall* även vara samordnare om

1. det inte följer av artikel 10.2 a och b i–iii i konglomeratdirektivet att någon behörig myndighet är samordnare och om ett institut *eller* ett försäkringsföretag har den största balansomslutningen inom den största sektorn, eller

2. inspektionen tillsammans med övriga relevanta behöriga myndigheter kommer överens om det i enlighet med bestämmelserna i 3 §.

När Finansinspektionen enligt första stycket eller andra stycket 1 *skall* vara samordnare, får inspektionen tillsammans med övriga relevanta behöriga myndigheter komma överens om att en annan behörig myndighet inom EES än inspektionen *skall* utses till samordnare. Finansinspektionen får ingå en sådan överenskommelse, om det är olämpligt att inspektionen utses till samordnare med hänsyn till det finansiella konglomeratets struktur och den relativa betydelsen av konglomeratets verksamhet i olika länder.

är ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag*, eller

b) det av de reglerade företagen som, om de tillhör olika sektorer, verkar inom den största sektorn är ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag*, eller

4. ett blandat finansiellt holdingföretag som är moderföretag till flera reglerade företag som inte är auktoriserade i den medlemsstat där holdingföretaget har sitt huvudkontor, och det dotterföretag som har den största balansomslutningen inom den största sektorn är ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag*.

Finansinspektionen *ska* även vara samordnare om

1. det inte följer av artikel 10.2 a och b i–iii i konglomeratdirektivet att någon behörig myndighet är samordnare och om ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* har den största balansomslutningen inom den största sektorn, eller

När Finansinspektionen enligt första stycket eller andra stycket 1 *ska* vara samordnare, får inspektionen tillsammans med övriga relevanta behöriga myndigheter komma överens om att en annan behörig myndighet inom EES än inspektionen *ska* utses till samordnare. Finansinspektionen får ingå en sådan överenskommelse, om det är olämpligt att inspektionen utses till samordnare med hänsyn till det finansiella konglomeratets struktur och den relativa betydelsen av konglomeratets verksamhet i olika länder.

4 §

När Finansinspektionen är samordnare *skall* inspektionen fatta beslut i frågor som gäller om

1. det finns ett finansiellt konglomerat enligt 2 kap. 1–6 §§,
2. bestämmelserna i denna lag *skall* tillämpas på ett institut *eller* ett försäkringsföretag enligt 3 kap. 3 §,
3. ett finansiellt konglomerat *skall* upphöra att vara ett finansiellt konglomerat, och
4. bestämmelserna i 3 kap. 3 § inte längre *skall* tillämpas på ett institut *eller* ett försäkringsföretag.

När Finansinspektionen är samordnare *ska* inspektionen fatta beslut i frågor som gäller om

2. bestämmelserna i denna lag *ska* tillämpas på ett institut, ett försäkringsföretag *eller* ett tjänstepensionsföretag enligt 3 kap. 3 §,
3. ett finansiellt konglomerat *ska* upphöra att vara ett finansiellt konglomerat, och
4. bestämmelserna i 3 kap. 3 § inte längre *ska* tillämpas på ett institut, ett försäkringsföretag *eller* ett tjänstepensionsföretag.

5 kap.

2 §

För ett finansiellt konglomerat *skall* det finnas en kapitalbas som uppfyller ett för finansiella konglomerat särskilt kapitalkrav.

Institut *och* försäkringsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat *skall* ha en kapitalbas som är tillräckligt stor med hänsyn till kapitalkravet för det finansiella konglomeratet.

För ett finansiellt konglomerat *ska* det finnas en kapitalbas som uppfyller ett för finansiella konglomerat särskilt kapitalkrav.

Institut, försäkringsföretag *och* tjänstepensionsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat *ska* ha en kapitalbas som är tillräckligt stor med hänsyn till kapitalkravet för det finansiella konglomeratet.

4 §

Om det i toppen av ett finansiellt konglomerat finns ett institut *eller* ett försäkringsföretag, *skall* kapitalbasen och kapitalkravet för det finansiella konglomeratet beräknas enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden (metod 2 enligt bilaga I till konglomeratdirektivet). Om det finns skäl, får kapitalbasen och kapitalkravet i stället beräknas enligt konsolideringsmetoden (metod 1 enligt bilaga I till konglomeratdirektivet) eller enligt en kombination av de angivna metoderna.

Första stycket *skall* tillämpas även i fråga om andra finansiella konglomerat än sådana som har ett institut *eller* ett försäkringsföretag i

Om det i toppen av ett finansiellt konglomerat finns ett institut, ett försäkringsföretag *eller* ett tjänstepensionsföretag, *ska* kapitalbasen och kapitalkravet för det finansiella konglomeratet beräknas enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden (metod 2 enligt bilaga I till konglomeratdirektivet). Om det finns skäl, får kapitalbasen och kapitalkravet i stället beräknas enligt konsolideringsmetoden (metod 1 enligt bilaga I till konglomeratdirektivet) eller enligt en kombination av de angivna metoderna.

Första stycket *ska* tillämpas även i fråga om andra finansiella konglomerat än sådana som har ett institut, ett försäkringsföretag *eller*

toppen om Finansinspektionen är den enda relevanta behöriga myndigheten.

ett tjänstepensionsföretag i toppen om Finansinspektionen är den enda relevanta behöriga myndigheten.

6 §

Finansinspektionen *skall* besluta om undantag för ett företag som ingår i ett finansiellt konglomerat från beräkningen av kapitalbasen och kapitalkravet för konglomeratet om

Finansinspektionen *ska* besluta om undantag för ett företag som ingår i ett finansiellt konglomerat från beräkningen av kapitalbasen och kapitalkravet för konglomeratet om

1. företaget är beläget i ett land utanför EES där det finns rättsliga hinder för att överföra nödvändig information om företaget,

2. företaget har försumbar betydelse med hänsyn till syftet med den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat, eller

3. det skulle vara olämpligt eller missvisande att låta företaget omfattas av beräkningen med hänsyn till syftet med den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat.

När bestämmelsen i första stycket 2 är tillämplig på flera företag, får undantag inte beslutas, om de tillsammans inte har försumbar betydelse med hänsyn till syftet med den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat.

Innan Finansinspektionen beslutar att med stöd av första stycket 3 undanta ett företag från beräkningen, *skall* inspektionen höra de andra relevanta behöriga myndigheterna. Detta krävs inte i brådskande fall.

Innan Finansinspektionen beslutar att med stöd av första stycket 3 undanta ett företag från beräkningen, *ska* inspektionen höra de andra relevanta behöriga myndigheterna. Detta krävs inte i brådskande fall.

Om Finansinspektionen med stöd av första stycket 2 eller 3 undantar ett institut *eller* ett försäkringsföretag från beräkningen, *skall* det företag som finns i toppen av konglomeratet, på begäran av Finansinspektionen, lämna upplysningar som inspektionen behöver för sin tillsyn över institutet *eller* försäkringsföretaget.

Om Finansinspektionen med stöd av första stycket 2 eller 3 undantar ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* från beräkningen, *ska* det företag som finns i toppen av konglomeratet, på begäran av Finansinspektionen, lämna upplysningar som inspektionen behöver för sin tillsyn över institutet, försäkringsföretaget *eller tjänstepensionsföretaget*.

12 §

När ett reglerat företag hemmahörande inom EES finns i toppen av det finansiella konglomeratet, *skall* rapporteringen enligt 10 och 11 §§ göras av det företaget.

I andra fall *skall* rapporten lämnas av det blandade finansiella holdingföretaget i det finansiella konglomeratet eller det institut

När ett reglerat företag hemmahörande inom EES finns i toppen av det finansiella konglomeratet, *ska* rapporteringen enligt 10 och 11 §§ göras av det företaget.

I andra fall *ska* rapporten lämnas av det blandade finansiella holdingföretaget i det finansiella konglomeratet eller det institut

eller försäkringsföretag i konglomeratet som Finansinspektionen i ett enskilt fall beslutar efter att ha hört de övriga relevanta behöriga myndigheterna och konglomeratet.

försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag i konglomeratet som Finansinspektionen i ett enskilt fall beslutar efter att ha hört de övriga relevanta behöriga myndigheterna och konglomeratet.

13 §

Institut och försäkringsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat *skall* ha system för riskhantering och rutiner för intern kontroll som är betryggande med hänsyn till konglomeratets samlade risksituation.

Institut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat *ska* ha system för riskhantering och rutiner för intern kontroll som är betryggande med hänsyn till konglomeratets samlade risksituation.

14 §

Institut, försäkringsföretag och blandade finansiella holdingföretag med huvudkontor i Sverige som enligt 12 § ansvarar för rapporteringen till Finansinspektionen *skall* ha nödvändiga rutiner för intern kontroll för att kunna ta fram uppgifter som kan vara av betydelse för tillsynen över det finansiella konglomeratet.

Institut, försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag och blandade finansiella holdingföretag med huvudkontor i Sverige som enligt 12 § ansvarar för rapporteringen till Finansinspektionen *ska* ha nödvändiga rutiner för intern kontroll för att kunna ta fram uppgifter som kan vara av betydelse för tillsynen över det finansiella konglomeratet.

Om ett institut, ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige ansvarar för ett finansiellt konglomerats rapportering till en utländsk behörig myndighet som är samordnare av tillsynen över konglomeratet, *skall* företaget ha sådana rutiner för intern kontroll som anges i första stycket.

Om ett institut, ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige ansvarar för ett finansiellt konglomerats rapportering till en utländsk behörig myndighet som är samordnare av tillsynen över konglomeratet, *ska* företaget ha sådana rutiner för intern kontroll som anges i första stycket.

6 kap.

1 §

Finansinspektionen övervakar att denna lag följs.

I fråga om tillsynen över institut och försäkringsföretag gäller det som är föreskrivet i sektorsbestämmelserna, om inte annat följer av denna lag.

I fråga om tillsynen över institut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag gäller det som är föreskrivet i sektorsbestämmelserna, om inte annat följer av denna lag.

7 §

En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, som vid fullgörandet av skyldigheter enligt denna lag får kunskap om affärsförhållanden hos ett annat företag inom samma finansiella konglomerat, får inte obehörigen röja vad han eller hon har fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med det företags intresse.

En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett försäkringsföretag, *ett tjänstepensionsföretag* eller ett blandat finansiellt holdingföretag, som vid fullgörandet av skyldigheter enligt denna lag får kunskap om affärsförhållanden hos ett annat företag inom samma finansiella konglomerat, får inte obehörigen röja vad han eller hon har fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med det företags intresse.

8 §²

Ett försäkringsföretag och ett blandat finansiellt holdingföretag är skyldigt att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

Ett försäkringsföretag, *ett tjänstepensionsföretag* och ett blandat finansiellt holdingföretag är skyldigt att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form.

10 §³

Ett institut *eller* ett försäkringsföretag som står under tillsyn enligt denna lag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Om Finansinspektionen vid tillsynen enligt denna lag behöver

Ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* som står under tillsyn enligt denna lag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Om Finansinspektionen vid tillsynen enligt denna lag behöver

² Senaste lydelse 2018:1792.

³ Senaste lydelse 2014:489.

anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga, ska kostnaden för detta betalas av det institut *eller* det försäkringsföretag som tillsynen avser.

anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga, ska kostnaden för detta betalas av det institut, det försäkringsföretag *eller det tjänstepensionsföretag* som tillsynen avser.

7 kap.

1 §

Om ett institut *eller* ett försäkringsföretag inom ett finansiellt konglomerat inte uppfyller de krav som anges i 5 kap. eller om kraven är uppfyllda men solvensen eller den finansiella ställningen hos ett reglerat företag inom konglomeratet ändå är hotad, *skall* Finansinspektionen förelägga det företag som *skall* rapportera enligt 5 kap. 12 § att vidta åtgärder för att rätta till förhållandet.

Om ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* inom ett finansiellt konglomerat inte uppfyller de krav som anges i 5 kap. eller om kraven är uppfyllda men solvensen eller den finansiella ställningen hos ett reglerat företag inom konglomeratet ändå är hotad, *ska* Finansinspektionen förelägga det företag som *ska* rapportera enligt 5 kap. 12 § att vidta åtgärder för att rätta till förhållandet.

Om ett institut *eller* ett försäkringsföretag bryter mot denna lag, gäller dessutom det som föreskrivs i sektorsbestämmelserna.

Om ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* bryter mot denna lag, gäller dessutom det som föreskrivs i sektorsbestämmelserna.

4 §

Om ett institut, ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige inte i tid lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 9 kap. 1 § 6 och 7, får Finansinspektionen besluta att företaget *skall* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Om ett institut, ett försäkringsföretag, *ett tjänstepensionsföretag* eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige inte i tid lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 9 kap. 1 § 6 och 7, får Finansinspektionen besluta att företaget *ska* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

8 kap.

1 §

När moderföretaget till ett institut *eller* ett försäkringsföretag är ett reglerat företag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som har sitt huvudkontor utanför EES gäller 2–4 §§, om Finansinspektionen enligt bestämmelserna i 4 kap. 2 §

När moderföretaget till ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* är ett reglerat företag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som har sitt huvudkontor utanför EES gäller 2–4 §§, om Finansinspektionen

första stycket eller andra stycket 1 skulle ha varit samordnare. Vid bedömningen av om inspektionen skulle ha varit samordnare *skall* det bortses från den del av toppen av gruppen som ligger utanför EES.

enligt bestämmelserna i 4 kap. 2 § första stycket eller andra stycket 1 skulle ha varit samordnare. Vid bedömningen av om inspektionen skulle ha varit samordnare *ska* det bortses från den del av toppen av gruppen som ligger utanför EES.

3 §

När en tillsynsmyndighet utanför EES utövar tillsyn över ett finansiellt konglomerat som bedömts likvärdig, gäller 5 kap. 2 § andra stycket samt 5 kap. 7 och 9 §§ för institut *och* försäkringsföretag som ingår i konglomeratet.

När en tillsynsmyndighet utanför EES utövar tillsyn över ett finansiellt konglomerat som bedömts likvärdig, gäller 5 kap. 2 § andra stycket samt 5 kap. 7 och 9 §§ för institut, försäkringsföretag *och tjänstepensionsföretag* som ingår i konglomeratet.

4 §

Om tillsynen inte bedöms vara likvärdig, *skall* Finansinspektionen besluta att bestämmelserna i denna lag *skall* tillämpas på konglomeratet på samma sätt som om företaget i toppen av konglomeratet hade haft sitt huvudkontor inom EES.

Om tillsynen inte bedöms vara likvärdig, *ska* Finansinspektionen besluta att bestämmelserna i denna lag *ska* tillämpas på konglomeratet på samma sätt som om företaget i toppen av konglomeratet hade haft sitt huvudkontor inom EES.

Efter att ha hört övriga relevanta behöriga myndigheter får Finansinspektionen i stället besluta att använda sig av andra tillsynsmetoder som säkerställer att tillsynen över de reglerade företagen i det finansiella konglomeratet är tillräcklig. Inspektionen får *därvid* förelägga en ägare som har ett bestämmande inflytande över institutet *eller* försäkringsföretaget att inrätta ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES. Inspektionen får då besluta att bestämmelserna i denna lag *skall* tillämpas på de reglerade företagen i det finansiella konglomerat som leds av detta holdingföretag.

Efter att ha hört övriga relevanta behöriga myndigheter får Finansinspektionen i stället besluta att använda sig av andra tillsynsmetoder som säkerställer att tillsynen över de reglerade företagen i det finansiella konglomeratet är tillräcklig. Inspektionen får *i ett sådant fall* förelägga en ägare som har ett bestämmande inflytande över institutet, försäkringsföretaget *eller tjänstepensionsföretaget* att inrätta ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES. Inspektionen får då besluta att bestämmelserna i denna lag *ska* tillämpas på de reglerade företagen i det finansiella konglomerat som leds av detta holdingföretag.

Finansinspektionen *skall* underätta det finansiella konglomeratet, berörda behöriga myndigheter och Europeiska *gemenskapernas*

Finansinspektionen *ska* underätta det finansiella konglomeratet, berörda behöriga myndigheter och Europeiska *kommissionen* när

kommission när sådana tillsyns- sådana tillsynsmetoder som anges i
metoder som anges i andra stycket andra stycket används.
används.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.20 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ

Härigenom föreskrivs att 7, 8 och 21 §§ lagen (2006:595) om europakooperativ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

I fråga om skyddet för en fusionerande förenings borgenärer ska bestämmelserna i 23 kap. 20 och 22–24 §§ aktiebolagslagen (2005:551) om tillstånd att verkställa en fusionsplan tillämpas. När det gäller föreningar som driver finansieringsrörelse tillämpas i stället 12 kap. 21 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. *När det gäller föreningar som driver försäkringsrörelse tillämpas i stället 13 kap. 33–35 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043).*

I fråga om skyddet för en fusionerande förenings borgenärer ska bestämmelserna i 23 kap. 20 och 22–24 §§ aktiebolagslagen (2005:551) om tillstånd att verkställa en fusionsplan tillämpas. När det gäller föreningar som driver

– finansieringsrörelse tillämpas i stället 12 kap. 21 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

– försäkringsrörelse *som försäkringsföretag* tillämpas i stället 13 kap. 33–35 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043),

– *tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag tillämpas i stället 10 kap. 62–64 §§ lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.*

8 §²

Bolagsverket ska utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 29.2 i SCE-förordningen, när beslut om tillstånd har meddelats enligt 23 kap. 23 eller 24 § aktiebolagslagen (2005:551) och beslutet har *vunnit* laga kraft. När det gäller föreningar som driver finansieringsrörelse tillämpas i stället 12 kap. 22 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

När det gäller europakooperativ som driver försäkringsrörelse ska Bolagsverket utfärda intyget när beslut om tillstånd har meddelats

Bolagsverket ska utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 29.2 i SCE-förordningen, när beslut om tillstånd har meddelats enligt 23 kap. 23 eller 24 § aktiebolagslagen (2005:551) och beslutet har *fått* laga kraft. När det gäller föreningar som driver finansieringsrörelse tillämpas i stället 12 kap. 22 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

När det gäller europakooperativ som driver försäkringsrörelse ska Bolagsverket utfärda intyget när beslut om tillstånd har meddelats

¹ Senaste lydelse 2010:2074.

² Senaste lydelse 2010:2074.

enligt 13 kap. 33–35 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) och beslutet har *vunnit* laga kraft.

enligt 13 kap. 33–35 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) *eller 10 kap. 62–64 §§ lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag* och beslutet har *fått* laga kraft.

21 §³

I fråga om europakooperativ som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 37–41 i SCE-förordningen, i den ursprungliga lydelsen, (dualistiskt organiserade europakooperativ) gäller följande.

Om något annat inte följer av någon annan författning eller av SCE-förordningen, i den ursprungliga lydelsen, ska lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på ledningsorganet eller dess ledamöter.

Det som sägs om styrelsen eller dess ledamöter i följande bestämmelser i lagen om ekonomiska föreningar ska tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

- 6 kap. 29–32 §§ om upplysningsplikt mot föreningsstämman,
- 6 kap. 47 § om talan mot föreningsstämmans beslut,
- 6 kap. 50 § om talan mot föreningen,
- 6 kap. 51 § om skiljeförfarande,
- 7 kap. 3 § andra stycket om styrelsesuppleanter,
- 7 kap. 4 § andra stycket om delegation av uppgifter,
- 7 kap. 7 § första stycket om krav på medlemskap,
- 7 kap. 8 § om bosättningskrav,
- 7 kap. 9–11 §§ om hinder mot att vara styrelseledamot,
- 7 kap. 13 § om när en ändring i styrelsens sammansättning får verkan,
- 7 kap. 14 § om förtida avgång,
- 7 kap. 20 § första stycket om inträde av suppleant,
- 7 kap. 21 § andra stycket om beslutsunderlag,
- 7 kap. 23 § om jäv,
- 7 kap. 24 och 25 §§ om protokoll,
- 7 kap. 26 § om arvode och annan ersättning till styrelseledamot,
- 7 kap. 44 och 45 §§ om registrering,
- 7 kap. 46 § om anmälan av aktieinnehav,
- 8 kap. 7 § om tillhandahållande av upplysningar till revisorn,
- 8 kap. 19 § om revisorsjäv,
- 8 kap. 32 § första stycket om revisionsberättelsen,
- 8 kap. 46 § om underrättelse om brottsmisstanke,
- 17 kap. 11 § om tvångslikvidation,
- 17 kap. 43 § andra och tredje styckena om styrelseval i samband med upphörande av likvidation,
- 17 kap. 44 § om styrelseval efter upphävande av likvidationsbeslut,
- 19 kap. 9 § om avregistrering av ledamot, och
- 21 kap. 1 och 4–13 §§ om skadestånd.

När 7 kap. 7 § lagen om ekonomiska föreningar tillämpas på europakooperativ, ska den paragrafens första stycke inte gälla arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (2006:477) om arbetstagarinflytande i europakooperativ.

För dualistiskt organiserade europakooperativ som driver försäkringsrörelse gäller även 2 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

För dualistiskt organiserade europakooperativ som driver försäkringsrörelse *som försäkringsföretag* gäller även 2 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (2010:2043). *För dualistiskt organiserade europakooperativ som driver tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag* gäller även 2 kap. 2 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.21 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § och 16 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §¹

Tillstånd enligt 1 § behövs inte för

1. Sveriges riksbank, Riksgäldskontoret och Kammarkollegiet,
2. anknutna ombud för de verksamheter som anges i 1 kap. 4 b §,
3. börs som driver verksamhet med stöd av sitt tillstånd,
4. försäkringsföretag med tillstånd enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043),
4. försäkringsföretag med tillstånd enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) *eller tjänstepensionsföretag med tillstånd enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,*
5. företag inom en koncern som tillhandahåller investeringstjänster utslutande till andra företag i koncernen,
6. fysiska och juridiska personer som tillhandahåller investeringstjänster, om tjänsten tillhandahålls tillfälligt i samband med annan yrkesmässig verksamhet som regleras av
 - a) bestämmelser i lag eller annan författning, eller
 - b) etiska regler som avser yrkesverksamheten i fråga och som inte utsluter att tjänsten tillhandahålls,
7. fysiska och juridiska personer som för egen räkning handlar med andra finansiella instrument än råvaruderivat eller utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter och som inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller utför annan investeringsverksamhet med andra finansiella instrument än råvaruderivat eller utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter, såvida de inte
 - a) är marknadsgaranter,
 - b) är deltagare på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller har direkt elektroniskt tillträde till en handelsplats, med undantag av icke-finansiella enheter som på en handelsplats genomför transaktioner som på ett objektivet mätbart sätt minskar risker som står i direkt samband med affärsverksamheten eller likviditetsförvaltningen hos dem eller de koncerner de ingår i,
 - c) tillämpar en teknik för algoritmisk högfrekvenshandel, eller
 - d) handlar för egen räkning vid utförandet av kundorder,
8. företag som tillhandahåller investeringstjänster som utslutande består i förvaltning av ett program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget,
9. företag som tillhandahåller både

a) investeringstjänster som uteslutande består i förvaltning av program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget, och

b) andra investeringstjänster än sådana som anges i a uteslutande till andra företag i koncernen,

10. fondbolag, förvaltningsbolag och fondföretag som får driva verksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder samt AIF-förvaltare som får driva verksamhet enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i andra fall än efter registrering enligt 2 kap. den lagen,

11. företag som handlar med råvaruderivat, utsläppsätter eller derivat hänförliga till utsläppsätter för egen räkning utan att utföra kundorder, eller tillhandahåller investeringstjänster i fråga om sådana instrument till kunderna i sin huvudsakliga verksamhet, om

a) detta utgör en kompletterande verksamhet eller, om företaget ingår i en koncern, detta utgör en kompletterande verksamhet sett till koncernen i dess helhet,

b) den huvudsakliga verksamheten inte utgörs av tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller verksamhet som marknadsgarant för råvaruderivat,

c) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrekvenshandel, och

d) företaget årligen anmäler till Finansinspektionen att undantaget utnyttjas samt på inspektionens begäran rapporterar på vilken grund företaget anser att verksamheten endast är en kompletterande verksamhet,

12. fysiska och juridiska personer som tillhandahåller investeringsrådgivning inom ramen för annan yrkesmässig verksamhet än sådan som omfattas av bestämmelserna i denna lag, om det inte lämnas någon specifik ersättning för rådgivningen,

13. fysiska och juridiska personer som utför investeringsverksamhet, dock inte drift av en andrahandsmarknad, eller tillhandahåller investeringstjänster rörande råvaruderivat för att fullgöra uppgifter

– enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG, i den ursprungliga lydelsen,

– enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, i den ursprungliga lydelsen,

– enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003 eller enligt sådana nätföreskrifter eller riktlinjer som har antagits enligt förordningen, eller

– enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 eller enligt sådana nätföreskrifter eller riktlinjer som har antagits enligt förordningen, om

a) personen är en sådan systemansvarig för överföringssystemet som avses i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG, i den ursprungliga lydelsen, eller artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG, i den ursprungliga lydelsen,

b) personen tillhandahåller tjänster till en systemansvarig som avses i a och fullgör uppgifterna för den systemansvariges räkning, eller

c) personen är operatör eller förvaltare av energibalanseringssystem, rörledningsnät eller system för balansering av tillgången och efterfrågan på energi,

14. företag som är verksamhetsutövare enligt 1 kap. 2 a § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter som handlar med utsläppsrätter för egen räkning, om

a) företaget inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller ägnar sig åt annan investeringsverksamhet, och

b) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrekvenshandel, och

15. värdepapperscentraler med tillstånd enligt artikel 16 i förordningen om värdepapperscentraler för att tillhandahålla de tjänster som uttryckligen anges i avsnitten A och B i bilagan till den förordningen.

Tillstånd krävs inte heller för sådan förvaltning av finansiella instrument som är reglerad i någon annan lag.

16 kap.

4 §²

Emittenten ska så snart som möjligt och senast fyra månader efter utgången av varje räkenskapsår offentliggöra sin årsredovisning och i förekommande fall en koncernredovisning.

Års- och koncernredovisningarna ska vara granskade av emittentens revisor. Revisionsberättelsen ska offentliggöras tillsammans med års- och koncernredovisningen. Bestämmelser om revision finns i 4 a kap. sparbankslagen (1987:619), 7 a kap. lagen (1995:1570) om medlemsbanker, revisionslagen (1999:1079), 17 kap. 11 och 12 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043), 9 kap. aktiebolagslagen (2005:551) och 8 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Års- och koncernredovisningarna ska vara granskade av emittentens revisor. Revisionsberättelsen ska offentliggöras tillsammans med års- och koncernredovisningen. Bestämmelser om revision finns i 4 a kap. sparbankslagen (1987:619), 7 a kap. lagen (1995:1570) om medlemsbanker, revisionslagen (1999:1079), 9 kap. aktiebolagslagen (2005:551), 17 kap. 11 och 12 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043), 8 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och 14 kap. 9 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.22 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag *eller* försäkringsaktiebolag,

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag *eller tjänstepensionsaktiebolag,*

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, clearingorganisation, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

¹ Senaste lydelse 2016:1030.

2.23 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Ett betalningsinstitut ska vid varje tidpunkt ha en kapitalbas som motsvarar minst startkapitalet enligt 1 § eller ett kapitalkrav beräknat enligt 3 eller 4 §. Betalningsinstitutets kapitalbas får inte underskrida det högsta av dessa två belopp. Om betalningsinstitutet endast tillhandahåller betalningsinstitieringstjänster gäller enbart kravet att institutet vid varje tidpunkt ska ha en kapitalbas som motsvarar minst startkapitalet enligt 1 §.

Vid beräkningen av kapitalbasen tillämpas tillsynsförordningen. Minst 75 procent av primärkapitalet ska vara i form av kärnprimärkapital, och supplementärkapitalet får uppgå till högst en tredjedel av primärkapitalet.

Ett betalningsinstitut som tillhör samma grupp som ett annat betalningsinstitut, eller ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag, ett fondbolag, ett försäkringsföretag, en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder eller ett institut för elektroniska pengar får inte vid beräkning av kapitalbasen ta med sådana poster som ingår i beräkningen av något av dessa företags kapitalbas.

Ett betalningsinstitut som tillhör samma grupp som ett annat betalningsinstitut, eller ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag, ett fondbolag, ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag, en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder eller ett institut för elektroniska pengar får inte vid beräkning av kapitalbasen ta med sådana poster som ingår i beräkningen av något av dessa företags kapitalbas.

Ett betalningsinstitut som driver annan verksamhet i enlighet med 5 § får inte vid beräkningen av kapitalbasen ta med sådana poster som ingår i beräkningen av kapitalbasen i sådan annan verksamhet.

För ett betalningsinstitut som har bytt redovisningsvaluta gäller att kapitalbasen inte får understiga det högsta av de belopp som följer av 6 och 7 §§ lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.24 Förslag till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932)

Härigenom föreskrivs att 29 § delgivningslagen (2010:1932) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

Särskild delgivning med juridisk person får användas av en myndighet om ett försök till vanlig delgivning eller förenklad delgivning har misslyckats i samma delgivningsärende eller ett sådant delgivningsförsök bedöms som utsiktslöst vid delgivning med

1. aktiebolag som är registrerade i aktiebolagsregistret,
2. ekonomiska föreningar, bostadsrättsföreningar, kooperativa hyresrättsföreningar och sambruksföreningar som är registrerade i föreningsregistret,
3. handelsbolag, kommanditbolag, ideella föreningar och registrerade trossamfund som är registrerade i handelsregistret,
4. bankaktiebolag, sparbanker och medlemsbanker som är registrerade i bankregistret,
5. försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag som är registrerade i försäkringsregistret,
5. försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, tjänstepensionsaktiebolag och ömsesidiga tjänstepensionsbolag som är registrerade i försäkringsregistret,
6. europabolag som är registrerade i europabolagsregistret, och
7. europakooperativ som är registrerade i europakooperativsregistret.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.25 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)

dels att 1 kap. 9 och 12 §§, 2 kap. 1 och 2 §§, 11 kap. 45 §, 12 kap. 74, 88 och 89 §§, 13 kap. 27 §, 14 kap. 1, 2 och 13 §§, 15 kap. 14 §, 18 kap. 12 § och 21 kap. 1 och 2 §§ ska ha följande lydelse,

dels att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 4 a §, och närmast före 2 kap. 4 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

9 §

Med återförsäkring avses verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett försäkringsföretag *eller av* en utländsk försäkringsgivare.

Med återförsäkring avses verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett försäkringsföretag, en utländsk försäkringsgivare *eller ett tjänstepensionsföretag.*

12 §²

I denna lag betyder

1. *behörig myndighet*: en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över en utländsk försäkringsgivare,

2. *blandat finansiellt holdingföretag*: ett sådant företag som avses i 1 kap. 3 § 4 lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *EES-försäkringsgivare*: en utländsk försäkringsgivare vars hemland hör till EES och som omfattas av Solvens II-direktivet,

5. *externt kreditvärderingsinstitut*: ett kreditvärderingsinstitut som har fått tillstånd eller blivit certifierat enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut eller en centralbank som utfärdar kreditvärderingar som inte omfattas av den förordningen,

6. *försäkringsholdingföretag*: ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, ett försäkringsföretag från tredjeland eller ett blandat finansiellt holdingföretag och vars huvudsakliga verksamhet är att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag, EES-försäkringsgivare eller försäkringsgivare från tredjeland,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341.

² Senaste lydelse 2015:700.

7. *försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet*: ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, en försäkringsgivare från tredjeland, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett försäkringsholdingföretag och som har minst ett dotterföretag som är försäkringsföretag,

8. *försäkringsgivare från tredje land*: en utländsk försäkringsgivare vars hemland inte hör till EES och som skulle omfattas av Solvens II-direktivet om dess hemland hörde till EES,

9. *grupp tillsynsmyndighet*: den myndighet som enligt 19 kap. 6 § ansvarar för grupp tillsynen,

10. *Solvens II-direktivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/51/EU,

11. *specialföretag*: ett aktiebolag eller en ekonomisk förening som, utan att vara ett försäkringsföretag eller en utländsk försäkringsgivare, övertar försäkringsrisker från ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare och som till fullo finansierar sin exponering för riskerna genom inkomster från emissioner av skuldebrev eller någon annan liknande form av finansiering, för vilken rätten till återbetalning är underordnad företagets skyldigheter enligt avtal om riskövertagande, och

12. *tillsynskollegium*: en permanent men flexibel struktur för samarbete, samordning och beslutsfattande mellan Finansinspektionen och en eller flera behöriga myndigheter eller mellan flera behöriga myndigheter vid tillsynen över en grupp enligt 19 kap.

11. *specialföretag*: ett aktiebolag eller en ekonomisk förening som, utan att vara ett försäkringsföretag eller en utländsk försäkringsgivare, övertar försäkringsrisker från ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare och som till fullo finansierar sin exponering för riskerna genom inkomster från emissioner av skuldebrev eller någon annan liknande form av finansiering, för vilken rätten till återbetalning är underordnad företagets skyldigheter enligt avtal om riskövertagande,

12. *tillsynskollegium*: en permanent men flexibel struktur för samarbete, samordning och beslutsfattande mellan Finansinspektionen och en eller flera behöriga myndigheter eller mellan flera behöriga myndigheter vid tillsynen över en grupp enligt 19 kap., och

13. *tjänstepensionsföretag*: ett företag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

2 kap.

1 §

Försäkringsrörelse får drivas bara efter tillstånd. Tillstånd får ges ett aktiebolag, ett ömsesidigt försäkringsbolag eller en försäkringsförening.

Försäkringsrörelse får drivas bara efter tillstånd. Tillstånd får ges ett aktiebolag, ett ömsesidigt försäkringsbolag, en försäkrings-

förening, ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening.

2 §³

I fråga om europabolag och europakooperativ som driver försäkringsrörelse och som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar ska följande bestämmelser i denna lag om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 4 § 4 om ledningsprövning,

4 kap. 9 § första stycket 1 om avtal med eller till förmån för styrelseledamot,

11 kap. 8 § och 13 kap. 17 § om uppgifter inför styrelseval,

11 kap. 10 § och 13 kap. 11 § om jäv för styrelseledamot,

13 kap. 13 § om överskridande av befogenhet och behörighet,

17 kap. 13 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen och närvara vid sådant sammanträde samt delta i överläggningarna,

18 kap. 11 § om återkallelse av tillstånd, och

19 kap. 45 § om tystnadsplikt.

Av 16 § andra stycket och 22 § lagen (2004:575) om europabolag samt 21 § andra stycket och 26 § lagen (2006:595) om europakooperativ framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter ska tillämpas också på ett europabolags eller ett europakooperativs lednings- eller förvaltningsorgan eller dess ledamöter.

2 kap. 4 § första stycket 4 om ledningsprövning,

4 kap. 9 § första stycket 1 om avtal med eller till förmån för styrelseledamot,

11 kap. 8 § och 13 kap. 17 § om uppgifter inför styrelseval,

11 kap. 10 § och 13 kap. 11 § om jäv för styrelseledamot,

17 kap. 13 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen och närvara vid sådant sammanträde samt delta i överläggningarna,

18 kap. 11 § om återkallelse av tillstånd, och

19 kap. 45 § om tystnadsplikt.

Omvandling

4 a §

Ett tjänstepensionsföretag ska ges tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt denna lag (omvandling), om

1. förutsättningarna enligt 4 § är uppfyllda,

2. den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade

och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar inte försämrats, och

3. ansökan om tillstånd har godkänts,

a) i fråga om ett tjänstepensionsaktiebolag, genom ett bolagsstämmobeslut som stöds av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädde på stämman,

b) i fråga om ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag, genom ett bolagsstämmobeslut som stöds av minst två tredjedelar av de röstande, och

c) i fråga om en tjänstepensionsförening, genom ett föreningsstämmobeslut som stöds av minst två tredjedelar av de röstande.

11 kap.

45 §⁴

Utöver det som föreskrivs i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) om i vilka fall allmän domstol eller Bolagsverket ska besluta att ett bolag ska gå i likvidation gäller för försäkringsaktiebolag att Bolagsverket ska besluta att bolaget ska gå i likvidation om

1. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller

2. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

2. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva *tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag* eller någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

Beslutet enligt första stycket 2 ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

I ärenden om likvidation av försäkringsaktiebolag vars tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell

I ärenden om likvidation av försäkringsaktiebolag vars tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva *tjänstepensionsverksamhet enligt*

⁴ Senaste lydelse 2013:166.

rörelse, ska 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte tillämpas.

lagen om tjänstepensionsföretag eller någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse, ska 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte tillämpas.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en aktieägare eller på anmälan av Finansinspektionen.

12 kap.

74 §⁵

Bestämmelsen i 17 kap. 16 § första stycket 1 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar om allmän domstols beslut om likvidation ska gälla också för ömsesidiga försäkringsbolag.

Bolagsverket ska besluta att ett ömsesidigt försäkringsbolag ska gå i likvidation om

1. bolagets hela försäkringsbestånd har överlåtits,
2. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse som har beviljats för en bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats,
3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats,
3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats *utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,*
4. bolaget är försatt i konkurs som avslutats med överskott och bolagsstämman inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation enligt 79 §, eller
5. bolaget saknar till försäkringsregistret anmäld behörig styrelse eller verkställande direktör.

Ett beslut om likvidation ska inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden upphört under ärendets handläggning. Frågor om likvidation enligt första eller andra stycket prövas på anmälan av Finansinspektionen eller på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören eller en delägare eller röstberättigad som inte är delägare.

I de fall som avses i andra stycket 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket.

I de fall som avses i andra stycket 4 eller 5 prövas frågan på ansökan även av en borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

88 §⁶

Ett ömsesidigt försäkringsbolags företagsnamn ska innehålla orden ömsesidig och försäkring. Om verksamheten avser att meddela försäkring av egendom bara inom ett begränsat geografiskt område, ska

⁵ Senaste lydelse 2018:731.

⁶ Senaste lydelse 2018:1689.

företagsnamnet ange området för bolagets verksamhet men ordet ömsesidig får utelämnas.

Bolagets styrelse får anta ett särskilt företagsnamn. Ett särskilt företagsnamn får inte innehålla ordet ömsesidig.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från företagsnamn som är införda i det register som avses i 14 kap. 1 §. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i lagen (2018:1653) om företagsnamn.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från företagsnamn som är införda i det register som avses i 17 kap. 1 §. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i lagen (2018:1653) om företagsnamn.

89 §

I 14 kap. 1 § finns bestämmelser om registreringsmyndighet och försäkringsregister.

I 17 kap. 1 § finns bestämmelser om registreringsmyndighet och försäkringsregister.

13 kap.

27 §⁷

Utöver bestämmelserna om tvångslikvidation i 17 kap. 11 § och 16 § första stycket 1–3 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller för försäkringsföreningar att Bolagsverket ska besluta att föreningen ska gå i likvidation, om

1. föreningens hela försäkringsbestånd har överlåtit,
 2. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller
 3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats.
3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats *utan att föreningen i stället har fått ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.*

I de fall som avses i första stycket 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en föreningsmedlem eller en innehavare av förlagsandelar eller på anmälan av Finansinspektionen.

I ärenden enligt första stycket 3 ska 17 kap. 12 § lagen om ekonomiska föreningar inte tillämpas.

14 kap.

1 §⁸

Ett försäkringsföretag (det överlåtande företaget) får helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till en annan försäkringsgivare (den övertagande försäkringsgivaren). Överlåtelse får ske till

⁷ Senaste lydelse 2018:731.

⁸ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 2015:700.

1. ett svenskt försäkringsföretag,
eller

2. en utländsk försäkringsgivare som har tillstånd att driva försäkringsrörelse i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom EES.

1. ett svenskt försäkringsföretag,

2. en utländsk försäkringsgivare som har tillstånd att driva försäkringsrörelse i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom EES, *eller*

3. *ett tjänstepensionsföretag.*

Försäkringsbestånd får överlåtas även om det överlåtande företaget har gått i likvidation.

2 §⁹

Ett avtal mellan försäkringsföretag om överlåtelse av försäkringsbestånd ska för att bli giltigt godkännas av stämman i det överlåtande företaget.

Ett avtal mellan försäkringsföretag om överlåtelse av försäkringsbestånd ska för att bli giltigt godkännas av stämman i det överlåtande företaget. *Detsamma gäller för ett avtal om överlåtelse från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag.*

13 §¹⁰

Om överlåtelsen sker till ett försäkringsföretag *eller* en utländsk försäkringsgivare med tillstånd att driva försäkringsrörelse i Sverige ska, sedan överlåtelsen har verkställts, den övertagande försäkringsgivaren lämna en underrättelse om överlåtelsen till varje försäkringstagare som berörs av den. Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta på vilket sätt underrättelsen ska lämnas.

Om överlåtelsen sker till ett försäkringsföretag, en utländsk försäkringsgivare med tillstånd att driva försäkringsrörelse i Sverige *eller ett tjänstepensionsföretag* ska, sedan överlåtelsen har verkställts, den övertagande försäkringsgivaren lämna en underrättelse om överlåtelsen till varje försäkringstagare som berörs av den. Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta på vilket sätt underrättelsen ska lämnas.

15 kap.

14 §¹¹

Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier vid stämman inte får företräda fler aktier än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att försäkringsaktiebolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet,

⁹ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 2015:700.

¹⁰ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 2015:700.

¹¹ Senaste lydelse 2017:653.

2. om ägaren i väsentlig mån har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet,

3. om ägaren är ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 9 kap. 10 § denna lag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, eller

3. om ägaren är ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 19 kap. 63 § första stycket denna lag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, eller

4. om det finns skäl att anta att innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 1 eller 2 §, får Finansinspektionen besluta att ägaren vid stämman inte får företräda aktierna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier, får innehavaren inte företräda aktierna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

18 kap.

12 §¹²

Finansinspektionen ska återkalla ett försäkringsföretags tillstånd, om företaget

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har vunnit laga kraft,

2. har förklarat sig avstå från tillståndet,

3. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation,

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, och företagets finansiella saneringsplan är uppenbart otillräcklig, eller

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, och företagets finansiella saneringsplan är uppenbart otillräcklig,

¹² Senaste lydelse 2015:700.

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan.

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan, *eller*

6. får tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

21 kap.

1 §¹³

Finansinspektionens beslut i ärenden enligt 17 kap. 13 § första stycket och 18 kap. 26 § andra stycket samt beslut om sanktionsföreläggande får inte överklagas.

Finansinspektionens beslut i ärenden enligt 17 kap. 13 § första stycket och 18 kap. 25 § andra stycket samt beslut om sanktionsföreläggande får inte överklagas.

2 §¹⁴

Finansinspektionens beslut som avses i 11 kap. 1 § andra stycket 1 får överklagas *hos regeringen*.

Finansinspektionens beslut som avses i 11 kap. 1 § andra stycket 1 får överklagas *till allmän förvaltningsdomstol*.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

2. För försäkringsföretag som vid lagens ikraftträdande bedriver verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar gäller för den delen av verksamheten, till och med den 31 december 2019, tillämpliga bestämmelser i 1–7, 14, 16 och 17 kap. i den äldre lydelsen samt föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser. För verksamheten som avser tjänstepensionsförsäkring gäller under angiven tid i övrigt tillämpliga bestämmelser i 10–15 och 19 kap. denna lag.

2. För försäkringsföretag som vid lagens ikraftträdande bedriver verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar gäller för den delen av verksamheten, till och med den 31 december 2022, tillämpliga bestämmelser i 1–7, 14, 16 och 17 kap. i den äldre lydelsen samt föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser. För verksamheten som avser tjänstepensionsförsäkring gäller under angiven tid i övrigt tillämpliga bestämmelser i 10–15 och 19 kap. denna lag.

¹³ Senaste lydelse 2017:653.

¹⁴ Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 2015:700.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillämpningen enligt första stycket av bestämmelserna i 10 och 19 kap. denna lag på ett försäkringsföretags tjänstepensionsverksamhet.

För ett försäkringsföretag som avses i första stycket gäller bestämmelserna enligt det stycket även den del av försäkringsrörelsen som avser övrig livförsäkringsverksamhet, om denna är av endast ringa omfattning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med ringa omfattning enligt tredje stycket.

Ett försäkringsföretag som avses i första stycket får, efter anmälan till Finansinspektionen, tillämpa denna lag även på verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.26 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2018/19:67 Föreslagen lydelse

7 §

En understödsförening som före den 1 april 2011 är registrerad enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar får fortsätta att driva verksamheten och ska då omfattas av bestämmelserna i den lagen till utgången av år 2020 eller, om den driver sådan verksamhet som anges i 7 § tredje stycket den lagen, till utgången av april 2020.

Om understödsföreningen dessförinnan har gett in en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043), får den driva verksamheten vidare till dess att ett beslut med anledning av en sådan ansökan har fått laga kraft. Om en sådan ansökan inte har getts in i tid eller om den avslås, ska föreningen träda i likvidation. Likvidationen ska handläggas enligt bestämmelserna i lagen om understödsföreningar.

Om understödsföreningen dessförinnan har gett in en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller 2 kap. lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag, får den driva verksamheten vidare till dess att ett beslut med anledning av en sådan ansökan har fått laga kraft. Om en sådan ansökan inte har getts in i tid eller om den avslås, ska föreningen träda i likvidation. Likvidationen ska handläggas enligt bestämmelserna i lagen om understödsföreningar.

Har sådant förhållande inträffat som påkallar likvidation enligt andra stycket och har inte inom sex veckor därefter i understödsföreningsregistret införts uppgift om att föreningen trätt i likvidation, ska rätten på anmälan av Finansinspektionen och efter föreningens hörande förklara att föreningen ska träda i likvidation.

Bestämmelserna i 44 § lagen om understödsföreningar ska tillämpas vid rättens handläggning av en anmälan enligt tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.27 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Ett institut för elektroniska pengar ska vid varje tidpunkt ha en kapitalbas som lägst motsvarar startkapitalet enligt 1 § eller ett kapitalkrav beräknat enligt 3 §. Institutets kapitalbas får inte underskrida det högsta av dessa belopp.

Vid beräkningen av kapitalbasen och dess sammansättning ska Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 tillämpas. Därutöver gäller följande vid beräkningen:

1. Ett institut för elektroniska pengar som tillhör samma grupp som ett annat institut för elektroniska pengar, eller ett betalningsinstitut, ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag, ett fondbolag, en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder *eller* ett försäkringsföretag får vid beräkning av kapitalbasen inte ta med sådana poster som ingår i beräkningen av något av dessa företags kapitalbas.

1. Ett institut för elektroniska pengar som tillhör samma grupp som ett annat institut för elektroniska pengar, eller ett betalningsinstitut, ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag, ett fondbolag, en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* får vid beräkning av kapitalbasen inte ta med sådana poster som ingår i beräkningen av något av dessa företags kapitalbas.

2. Ett institut för elektroniska pengar som bedriver annan verksamhet i enlighet med 5 § får vid beräkningen av kapitalbasen inte ta med sådana poster som ingår i beräkningen av kapitalbasen i den andra verksamheten.

3. För ett institut för elektroniska pengar som har bytt redovisningsvaluta får kapitalbasen inte understiga det högsta av de belopp som följer av 6 och 7 §§ lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

¹ Senaste lydelse 2014:989.

2.28 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

I databasen får sådana uppgifter behandlas som har samlats in med stöd av

1. 6 kap. 9 § första och andra styckena lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank,

2. 9 kap. 3 § första stycket lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument,

3. 10 kap. 2 § första stycket lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

4. 13 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

5. 8 kap. 5 § första stycket lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution,

6. 5 kap. 10 och 11 §§ lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat,

7. 23 kap. 2 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

8. 8 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. 17 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043),

10. 5 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

11. 13 kap. 6 § första stycket lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

12. 6 kap. 1 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag,

13. 6 kap. 2 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensions-systemet, *och*

13. 6 kap. 2 § lagen (2017:230) om Pensionsmyndighetens försäkringsverksamhet i premiepensions-systemet,

14. 14 kap. 5 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag, *och*

14. artiklarna 99–101, 394, 415, 416, 430 och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

15. artiklarna 99–101, 394, 415, 416, 430 och 451 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.29 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:836) om näringsförbud

Härigenom föreskrivs att 3 och 11 §§ lagen (2014:836) om näringsförbud ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Bestämmelserna i 4–9 §§ ska tillämpas på dem som faktiskt har utövat ledningen av en näringsverksamhet som en juridisk person har bedrivit.

Bestämmelserna i 4–9 §§ ska alltid tillämpas på följande befattningshavare:

1. i kommanditbolag: komplementär,	
2. i andra handelsbolag: bolagsman,	
3. i aktiebolag <i>och</i> ömsesidiga försäkringsbolag: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,	3. i aktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag <i>och ömsesidiga tjänstepensionsbolag</i> : ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,
4. i sparbanker, ekonomiska föreningar <i>och</i> försäkringsföreningar: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,	4. i sparbanker, ekonomiska föreningar, försäkringsföreningar <i>och tjänstepensionsföreningar</i> : ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,
5. i europeiska ekonomiska intressegrupperingar med säte i Sverige: företagsledare,	
6. i europabolag och europakooperativ med säte i Sverige: ledamot och suppleant i förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,	
7. i utländska filialer som omfattas av lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.: verkställande direktör och vice verkställande direktör, och	
8. i stiftelser som omfattas av 2 kap. 3 § bokföringslagen (1999:1078): ledamot och suppleant i styrelsen samt, när en stiftelse har anknuten förvaltning, sådana befattningshavare hos förvaltaren som anges i detta stycke.	

11 §

Den som har näringsförbud får inte

1. driva näringsverksamhet,	
2. faktiskt utöva ledningen av en näringsverksamhet eller av en sådan juridisk person som är bokföringspliktig även om den inte driver näring,	
3. vara bolagsman i ett annat handelsbolag än ett kommanditbolag eller komplementär i ett kommanditbolag eller medlem i en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige,	
4. vara stiftare av ett aktiebolag eller en sparbank,	
5. vara ledamot eller suppleant i styrelsen för	5. vara ledamot eller suppleant i styrelsen för

– ett aktiebolag,
– en ekonomisk förening,
– en sparbank,
– ett ömsesidigt försäkringsbolag,

– en försäkringsförening,
– en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige,

– en pensionsstiftelse, eller
– en sådan ideell förening eller stiftelse som driver näringsverksamhet,

6. vara ledamot eller suppleant i förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet för ett europabolag eller ett europakooperativ med säte i Sverige,

7. vara verkställande direktör eller vice verkställande direktör i

– ett aktiebolag,
– en ekonomisk förening,
– ett ömsesidigt försäkringsbolag,

– ett europabolag eller ett europakooperativ med säte i Sverige,

– en sparbank,
– en medlemsbank, eller
– en filial enligt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,

8. vara företagsledare i en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige eller föreståndare enligt 2 § andra stycket lagen om utländska filialer m.m.,

9. vara firmatecknare eller i annan egenskap vara ställföreträdare för en sådan juridisk person som anges i 3–5 eller vara firmatecknare för ett utländskt bankföretags filial,

10. äga så många aktier i ett aktiebolag eller ett europabolag med säte i Sverige att hans eller hennes andel av röstetalet för samtliga aktier i bolaget överstiger femtio procent,

11. inneha fullmakt att företräda en enskild näringsidkare i dennes näringsverksamhet eller en juridisk person som anges i 3–5,

12. vara anställd eller återkommande ta emot uppdrag i en näringsverksamhet som drivs av en närstående till honom eller henne eller där en närstående har en sådan ställning som anges i 3 §, eller

13. vara anställd eller återkommande ta emot uppdrag i den näringsverksamhet där han eller hon har åsidosatt sina skyldigheter.

– ett aktiebolag,
– en ekonomisk förening,
– en sparbank,

– ett ömsesidigt försäkringsbolag
eller ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag,

– en försäkringsförening *eller en tjänstepensionsförening,*

– en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige,

– en pensionsstiftelse, eller
– en sådan ideell förening eller stiftelse som driver näringsverksamhet,

7. vara verkställande direktör eller vice verkställande direktör i

– ett aktiebolag,
– en ekonomisk förening,

– ett ömsesidigt försäkringsbolag
eller ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag,

– ett europabolag eller ett europakooperativ med säte i Sverige,

– en sparbank,
– en medlemsbank, eller
– en filial enligt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,

2.30 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterade bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 9 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

9 §¹

Med finansiellt företag avses i 7 och 8 §§

1. ett svenskt företag som är

a) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

b) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

c) clearingorganisation enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

e) försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043),

e) försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043) *eller tjänstepensionsföretag som omfattas av lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,*

f) kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § 10 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

g) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, eller

h) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och

2. ett utländskt företag som hör hemma utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som, efter tillstånd från Finansinspektionen, från filial i Sverige driver motsvarande verksamhet som ett företag som avses i 1.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

2.31 Förslag till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Lydelse prop. 2018/19:125

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

2. livförsäkringsrörelse, 2. livförsäkringsrörelse, *dock inte tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,*

3. värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om valutaväxling och annan finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,

5. försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, i fråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av sådana försäkringsförmedlare som har tillstånd enligt 2 kap. 1 § den lagen eller bedriver verksamhet enligt 3 kap. 1 § andra stycket 2 eller 3 § den lagen,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2011:755) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

8. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

9. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut, dock inte om verksamheten uteslutande avser kontoinformationstjänster,

10. verksamhet som förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

11. verksamhet med konsumentkrediter enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter,

12. verksamhet med bostadskrediter enligt lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter,

13. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (2011:666),

14. spelverksamhet som bedrivs med licens eller registrering enligt spellagen (2018:1138),

15. yrkesmässig handel med varor, om det kan antas att det i verksamheten eller en del av verksamheten genomförs eller kommer att genomföras transaktioner, enstaka eller sådana som kan antas ha samband,

som innebär att utbetalt eller mottaget belopp i kontanter uppgår till motsvarande 5 000 euro eller mer,

16. verksamhet enligt pantbankslagen (1995:1000),

17. verksamhet som auktoriserad eller godkänd revisor eller registrerat revisionsbolag,

18. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster som inte omfattas av 17,

19. yrkesmässig rådgivning avseende skatter och avgifter (skatterådgivare),

20. verksamhet som advokat eller advokatbolag, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket,

21. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 20, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § första stycket, eller

22. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 4 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 17–21.

Vissa speltjänster får undantas från tillämpning av lagen eller bestämmelser i den enligt föreskrifter som meddelas med stöd av 8 kap. 1 § 1.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2019.

3 Ärendet och dess beredning

Genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet

Regeringen beslutade den 21 mars 2013 att ge en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till ny rörelsereglering för tjänstepensionsinstitut. Utredningen antog namnet Tjänstepensionsföretagsutredningen. Tjänstepensionsföretagsutredningen lämnade i augusti 2014 slutbetänkandet En ny reglering för tjänstepensionsföretag (SOU 2014:57). Betänkandet har remissbehandlats.

Den 14 december 2016 antog Europaparlamentet och rådet direktiv (EU) 2016/2341 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet). Direktivet finns i *bilaga 1*. Direktivet skulle vara genomfört i medlemsstaterna senast den 13 januari 2019.

Regeringen gav den 16 mars 2017 Finansinspektionen i uppdrag att analysera och lämna förslag på hur en lämplig kapitalkravsreglering för tjänstepensionsföretag bör utformas. Finansinspektionen redovisade uppdraget den 1 september 2017 i rapporten Förslag till kapitalkravsreglering för tjänstepensionsföretag (dnr 17-4640).

Finansdepartementet har därefter tagit fram promemorian En ny reglering för tjänstepensionsföretag med förslag till hur andra tjänstepensionsdirektivet ska genomföras i svensk rätt. I promemorian lämnas förslag till reglering för en ny typ av institut, tjänstepensionsföretag, som enligt en ny lag ska få driva försäkringsrörelse på tjänstepensionsområdet. Förslagen bygger delvis på de förslag som tidigare lagts fram av Tjänstepensionsföretagsutredningen. Promemorians huvudsakliga innehåll och lagförslag finns i *bilagorna 2 och 3*. Promemorian har remitterats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2018/02661/FPM).

I denna lagrådsremiss behandlas förslagen i det nämnda slutbetänkandet En ny reglering för tjänstepensionsföretag och den nämnda promemorian med samma namn.

I *bilaga 5* finns en uppställning som visar vilka bestämmelser i svensk rätt som genomför andra tjänstepensionsdirektivet med avseende på tjänstepensionsföretag.

I lagrådsremissen Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av andra tjänstepensionsdirektivet lämnas förslag till vissa nya och ändrade regler som krävs för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet med avseende på pensionsstiftelser.

Förslag till ändringar i skattelagstiftningen med anledning av genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet bereds i särskild ordning (promemorian Skatteregler för tjänstepensionsföretag, Fi2018/03052/S1).

Genomförande av ändringar i direktivet om aktieägares rättigheter

Den 17 maj 2017 antog Europaparlamentet och rådet direktiv (EU) 2017/828 om ändring av direktiv 2007/36/EG vad gäller uppmuntrande av aktieägares långsiktiga engagemang (ändringsdirektivet). Direktivet finns i *bilaga 6*. Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG av den

11 juli 2007 om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i börsnoterade företag (direktivet om aktieägares rättigheter) är genomfört i svensk rätt (prop. 2009/10:247, bet. 2010/11:CU7, rskr. 2010/11:40).

I departementspromemorian Direktivet om ett ökat aktieägarengagemang (Ds 2018:15) lämnas förslag till författningsändringar med anledning av ändringsdirektivet. Tjänstepensionskassor behandlas i promemorian men omfattas inte av promemorians författningsförslag. I promemorian beaktas även Tjänstepensionsföretagsutredningens slutbetänkande. Promemorian har remissbehandlats. Remissvaren finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2018/03135/L1).

I denna lagrådsremiss lämnas förslag till författningsändringar för att genomföra ändringsdirektivet med avseende på tjänstepensionsföretag (se avsnitten 8.2.11 och 16.2).

I lagrådsremissen Nya EU-regler om aktieägares rättigheter lämnas förslag till författningsändringar för att genomföra ändringsdirektivet med avseende på pensionsstiftelser.

4 Tjänstepension – en bakgrund

4.1 Inledning

Pensionssystemet brukar delas in i tre pelare. Detta gäller såväl i Sverige som internationellt. Den första pelaren består av den allmänna statliga, lagstadgade pensionen, dvs. den pension som erhålls via socialförsäkringssystemet. Den andra pelaren består av den del av pensionen som är kopplad till en anställning, där arbetsgivaren har utfäst att betala pension. Denna andra pelare brukar benämnas tjänstepension (avtalspension). Den tredje pelaren utgörs av frivilligt pensionssparande på individnivå som den enskilde själv sköter och ansvarar för.

Tjänstepensionerna utgör alltså ett komplement till den allmänna pensionen och grundar sig på en utfästelse från arbetsgivaren till arbetstagaren att utge olika förmåner kopplat till pensioneringen. Tjänstepensionen kan i Sverige ha sin grund i ett kollektivavtal, i ett individuellt avtal mellan en arbetsgivare och en enskild arbetstagare eller i en ensidig utfästelse av en arbetsgivare. Det finns inte något krav på att en arbetsgivare ska tillhandahålla tjänstepension till sina anställda enligt svensk lagstiftning. Det har helt överlåtits åt arbetsmarknadens parter och åt enskilda arbetsgivare och arbetstagare att komma överens om huruvida tjänstepension ska tillhandahållas och hur den ska utformas.

I Sverige omfattas omkring 90 procent av arbetstagarna av kollektivavtal om tjänstepension, vilket i en internationell jämförelse är en stor andel. Till detta kommer de arbetstagare som har individuell tjänstepension. Det innebär att det finns ett mycket betydande kapital, cirka 3 000 miljarder kronor, på den svenska tjänstepensionsmarknaden i dag. Tjänstepensionen har en stor betydelse för pensionärers ekonomiska situation.

4.2 Tjänstepensionsplanen

Som nämnts inledningsvis kan tjänstepensionen ha sin grund i ett kollektivavtal, i ett individuellt avtal mellan en arbetsgivare och en enskild arbetstagare eller i en arbetsgivares ensidiga utfästelse. Det som i hög grad skiljer Sverige från större delen av övriga Europa när det gäller tjänstepensioner är att det råder avtalsfrihet på området. Däremot gäller arbetsrättslig lagstiftning som reglerar hur arbetsgivare och arbetstagare binds av utfästelser om förmåner i anställningen. Den svenska tjänstepensionsmarknaden karaktäriseras dock – som nämnts – av att det stora flertalet anställda har sina pensionsförmåner reglerade genom kollektivavtal, vilka är till alla delar bindande för de parter som omfattas av avtalet.

De pensionsförmåner som har sin grund i ett kollektivavtal har tillkommit efter förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter och ingår som en del i en samlad uppgörelse om anställningsvillkor. Villkoren för tjänstepensionerna bestäms av parterna i kollektivavtalet. Överenskommelsen angående tjänstepensionerna innehåller normalt sett regler om förmåner, ersättningsnivåer och former för hur pensionsutfästelsen ska tryggas.

I lagen (2018:131) om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension finns bestämmelser om rättigheter för arbetstagare och deras efterlevande gentemot arbetsgivare vid avtal om tjänstepension. Genom lagen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/50/EU om minimikrav för ökad rörlighet mellan medlemsstaterna för arbetstagare genom förbättrade villkor för intjänande och bevarande av kompletterande pensionsrättigheter. I lagen definieras avtal om tjänstepension som ett avtal om ålderspension och vilande efterlevandepension som ingås mellan å ena sidan arbetsgivare eller arbetsgivarorganisation och å andra sidan arbetstagare eller arbetstagarorganisation.

Det avtal om tjänstepension som ingås mellan arbetsmarknadens parter benämns vanligen pensionsplan. I lag finns en civilrättslig respektive en skatterättslig definition av vad som avses med det uttrycket. Den civilrättsliga definitionen – som är mest relevant i detta sammanhang – finns i 4 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen). Med allmän pensionsplan avses enligt detta lagrum sådana allmänna grunder för pensionering av arbetstagare eller arbetstagers efterlevande som innehåller regler om tryggnad av arbetsgivarens utfästelse genom kreditförsäkring, avsättning till pensionsstiftelse i enlighet med tryggandelagen eller annan likvärdig anordning och som på arbetstagersidan är godkända av organisation vilken enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet är att anse såsom central arbetstagarorganisation.

De anställda omfattas av olika pensionsplaner beroende på vilken sektor – exempelvis statlig eller privat – som personerna är anställda inom. Kollektivavtalsparterna inom de olika arbetsmarknadssektorerna har förhandlat fram separata pensionsplaner för respektive avtalsområde. Villkor och förmåner skiljer sig därför åt mellan de olika pensionsplanerna.

Det finns fyra stora pensionsplaner: ITP-planen för tjänstemän i privat sektor, SAF-LO-planen för arbetare i privat sektor, KAP-KL/AKAP-KL för anställda i kommuner och landsting samt PA16 för anställda i statlig sektor.

Gemensamt för de omnämnda pensionsplanerna är att de alla i varierande utsträckning ger arbetstagaren möjlighet att utifrån upphandlade alternativ välja dels sparform (traditionell försäkring eller fondförsäkring), dels vilket institut som ska ta emot arbetsgivarens betalningar av tjänstepension. För dem som inte gör något aktivt val placeras premierna i en upphandlad traditionell försäkring. En utförligare redogörelse för de olika pensionsplanerna finns i Tjänstepensionsföretagsutredningens betänkande En ny reglering för tjänstepensionsföretag (SOU 2014:57 s. 240 f.).

Utöver dessa fyra stora pensionsplaner finns det även några mindre planer, olika varianter av de stora pensionsplanerna samt pensionsavtal som är reglerade genom s.k. hängavtal mellan en enskild arbetsgivare och de fackliga arbetstagarrepresentanterna. Det finns också tjänstepensioner som har sin grund i ett fristående individuellt avtal mellan en arbetsgivare och en enskild arbetstagare. Även beträffande sistnämnda fall förekommer att arbetsgivare – oftast med hjälp av försäkringsförmedlare – kollektivt upphandlar en pensionsplan.

4.3 Olika tjänstepensionsmodeller

Tjänstepensioner – liksom pensioner i allmänhet – delas traditionellt in i två olika huvudtyper: förmånsbestämda och premiebestämda (avgiftsbestämda) pensioner. De två typerna kan även kombineras.

En förmånsbestämd pensionsplan innebär att arbetsgivaren utfäster en förmån av viss storlek, vanligen relaterad till lönenivå och antal tjänsteår. Detta innebär att det på förhand är bestämt vilka förmåner som den enskilda arbetstagaren ska få som pensionär. En pension som bestäms på detta sätt kallas förmånsbestämd. När pensionen sedan ska tryggas ska arbetsgivaren göra de inbetalningar eller avsättningar som krävs för att den utlovade utfästelsen ska kunna infrias.

Vid förmånsbestämd pension är kostnaden för pensionen en osäkerhetsfaktor för arbetsgivaren, eftersom förändrade förhållanden, särskilt de finansiella upp- och nedgångarna, gör det svårt att beräkna kostnaderna för de utställda pensionslöftena. Å andra sidan ger modellen en förutsebarhet för arbetstagarna, eftersom de vet hur hög deras framtida pension kommer att bli.

I en avgiftsbestämd tjänstepensionsmodell utfäster sig arbetsgivaren att betala en premie av viss storlek, ofta en viss procentuell andel av den anställdes lön. Det är alltså bestämt hur mycket arbetsgivaren ska betala men inte hur mycket den enskilda arbetstagaren ska få som pensionär. Ofta får arbetstagaren själv välja placeringsalternativ. En sådan pensionsmodell benämns premiebestämd eller avgiftsbestämd och förmånens storlek kommer sedan till viss del att bero på avkastningen på inbetalade medel.

I premiebestämda tjänstepensionsmodeller är således förmånens storlek en osäkerhetsfaktor för arbetstagaren. Systemet har däremot fördelar för arbetsgivaren, som har möjlighet att förutse storleken på pensionskostnaderna.

4.4 Tjänstepensionsförmånerna

Hur stor andel av en persons totala pension som utgörs av tjänstepension beror delvis på personens tidigare inkomster. Pensionsmyndigheten uppskattar att tjänstepensionen för dem som går i pension kan utgöra 15–20 procent av en individs totala pension medan motsvarande andel för yngre generationer kan komma att bli 20–30 procent.

Tjänstepensionsförmånerna följer av den pensionsutfästelse som arbetsgivaren har gjort. Med en pensionsutfästelse avses vanligen ett löfte från arbetsgivaren till en anställd eller tidigare anställd, eller efterlevande till sådana anställda, om ålders-, sjuk- eller efterlevandepension. På senare år har det även blivit allt vanligare att arbetstagaren kommer överens med arbetsgivaren om att löneökningar, övertidsersättning, bonus och liknande inte ska betalas ut på sedvanligt sätt utan omvandlas till pensionsförmåner (s.k. löneväxling).

En pensionsutfästelse kan vara antingen oantastbar eller antastbar. En oantastbar utfästelse är inte förenad med några villkor, vilket innebär att den anställde har rätt till intjänad pension oavsett om han eller hon slutar sin anställning i förtid eller påbörjar en ny anställning före ordinarie pensionsålder. Den anställde tjänar således fortlöpande in en fordran på framtida pension och arbetsgivaren åtar sig motsvarande pensionsåtagande. För en antastbar utfästelse gäller däremot villkor. Exempel på antastbara pensionsutfästelser är löften om garantipension och visstidspension. De pensionerna är att jämställa med en bruttoförmån från vilken övriga inkomster ska avräknas. Majoriteten av de svenska pensionsutfästelserna är oantastbara.

Intjänade förmåner som är oantastbara går inte förlorade om arbetstagaren byter arbetsplats. Om arbetstagaren exempelvis byter till en annan arbetsgivare inom samma kollektivavtalsområde kvarstår arbetstagaren inom samma pensionsplan. Lämnar arbetstagaren avtalsområdet får arbetstagaren ett fribrev (en försäkring till vilken det inte längre sker några premieinbetalningar) avseende intjänad pensionsrätt. Medel som betalats in till en premiebestämd pension kvarstår för förvaltning i den trygghandform som tidigare valts. En närmare beskrivning av hanteringen av kollektivavtalade försäkringar för arbetare och tjänstemän inom privat sektor finns i Livförsäkringsutredningens betänkande Förstärkt försäkringstagarskydd (SOU 2012:64 s. 854 f.).

4.5 Tryggande av tjänstepension

Pensionsutfästelser är långsiktiga eftersom de i regel sträcker sig flera decennier framåt i tiden. För att arbetsgivarens löfte om framtida pensionsutbetalningar till den anställde ska få någon substans anses det därför nödvändigt att säkerställa – trygga – pensionsutfästelsen. Som nämnts finns det inte några tvingande civilrättsliga regler för valet av tryggande, men de kollektivavtal som finns på området innehåller särskilda regler för hur detta ska ske. Skatterättsligt finns också särskilda krav på tryggande för att arbetsgivaren ska få göra avdrag för sina pensionskostnader (inbetalningar och avsättningar).

Det dominerande sättet att trygga tjänstepension i Sverige är genom inbetalning av premier till ett försäkringsföretag eller till en understödsförening (s.k. tjänstepensionskassa). I sådana fall brukar man tala om tjänstepensionsförsäkring. Pensionsutfästelsen kan också tryggas genom att arbetsgivaren skuldför pensionsåtagandena i sin balansräkning (s.k. kontotryggande). Vidare kan tryggande ske genom att arbetsgivaren gör överföringar till en pensionsstiftelse. De två senare fallen regleras i tryggandelagen.

Tryggandet i pensionsstiftelse eller kontotryggande kombineras vanligtvis med att arbetsgivaren tecknar en kreditförsäkring eller ställer annan säkerhet. Olika kombinationer av tryggandeformer förekommer också, exempelvis inom ramen för ITP-planen (pensionsplanen för de privatanställda tjänstemännen).

Om pensionsöverenskommelsen inte föreskriver annat, får arbetsgivaren själv välja formen för tryggandet. Arbetsgivare som inte omfattas av kollektivavtal tecknar i allmänhet en försäkring eller skuldför pensionsåtagandet i balansräkningen.

4.5.1 Tryggande genom försäkring

Den vanligaste tryggandeformen för tjänstepension är att arbetsgivaren tecknar en tjänstepensionsförsäkring för den anställde och betalar in försäkringspremierna. Tjänstepensionsförsäkringar tillhandahålls av försäkringsföretag som har tillstånd enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), FRL, och understödsföreningar (s.k. tjänstepensionskassor) som är registrerade enligt den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar, UFL. Arbetsgivaren som har ingått försäkringsavtalet är vanligtvis försäkringstagare och den anställde är vanligtvis den försäkrade, dvs. den som har rätt till tjänstepensionsförmånerna, de kommande utbetalningarna ur försäkringen. Som behandlas närmare i avsnitt 5.4 kan det dock ibland förekomma att den anställde är försäkringstagare. Det kan också förekomma att en tjänstepensionsförsäkring som från början tecknats av en arbetsgivare som försäkringstagare sedermera överläts på en anställd, som då inträder som försäkringstagare i arbetsgivarens ställe.

Livförsäkringsföretag

Försäkringsföretagens verksamhet regleras i försäkringsrörelselagen, som innehåller både associationsrättsliga och näringsrättsliga bestämmelser. Försäkringsföretagen kan vara försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag eller försäkringsföreningar. Det finns både försäkringsaktiebolag som delar ut vinst till ägaren och sådana som inte gör det. Det brukar sägas att den sistnämnda kategorin, de som inte delar ut vinst, drivs enligt ömsesidiga principer. Det främsta kännetecknet för de ömsesidiga försäkringsbolagen är att försäkringstagarna både är kunder och ägare. I en försäkringsförening är försäkringstagarna och de försäkrade medlemmar. Även försäkringsföreningen utmärks därför som associationsform av principen om ömsesidighet.

Med livförsäkringsföretag avses försäkringsföretag som uteslutande, eller så gott som uteslutande, driver direkt livförsäkringsrörelse eller rörelse avseende återförsäkring av livförsäkring (1 kap. 4 § FRL). Det

finns inte några krav på att livförsäkringsföretagen endast ska rikta sig till en sluten krets personer som försäkringstagare eller försäkrade. Däremot förekommer det i praktiken att sådana företag har inrättats av arbetsmarknadens parter för att enbart trygga tjänstepension för en viss bestämd krets personer, t.ex. Alecta som är ett ömsesidigt försäkringsbolag och som tryggar pensionsutfästelser enligt ITP-planen, och AMF som är ett icke vinstutdelande försäkringsaktiebolag och som tryggar pensionsutfästelser enligt SAF-LO-planen.

Näringsrättsligt görs det åtskillnad mellan fondförsäkring och andra livförsäkringar. Med fondförsäkring avses sådan livförsäkring som är knuten till fonder vilka förvaltas av fondförvaltare som har rätt att driva fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder eller till specialfonder vilka förvaltas av den som har rätt att förvalta specialfonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, se 2 kap. 12 § FRL. Försäkringsföretaget placerar premier i andelar i fonder som är knutna till försäkringen och som försäkringstagaren bestämmer. För fondförsäkring står försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade placeringsrisken. När det gäller tjänstepensionsförsäkringar bärs placeringsrisken av den anställde i dennes egenskap av försäkringstagare eller försäkrad. Andra livförsäkringar är bl.a. sådana som hör till kategorin traditionell livförsäkring, vilket är försäkringar som livförsäkringsföretaget bär placeringsriskerna för genom att garantera viss avkastning på inbetalda premier. En ytterligare typ av livförsäkring är depåförsäkring. Den liknar en fondförsäkring på så sätt att det är försäkringstagaren eller den försäkrade som bär placeringsriskerna. Den skiljer sig från en fondförsäkring på så sätt att placeringar får ske även i andra finansiella instrument än fondandelar, t.ex. i aktier eller obligationer.

I försäkringsrörelselagen fanns tidigare, i lydelsen före den 1 januari 2016, särskilda bestämmelser för tjänstepensionsverksamhet. Den 1 januari 2016 trädde dock ny lagstiftning i kraft som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II-direktivet), varvid de särskilda bestämmelserna om tjänstepensionsverksamhet upphävdes.

I samband med detta infördes en övergångsreglering som innebär att försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet för den delen av verksamheten kan tillämpa de bestämmelser om tillstånd, verksamhet i ett annat land inom EES, grundläggande bestämmelser om ett försäkringsföretags rörelse, solvensregler, tillsyn, och ingripande som gällde före den 1 januari 2016 och även föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser. För de delar som rör företagsstyrning, associationsrätt, överlåtelse av bestånd, lämplighetsprövning av ägare i försäkringsaktiebolag och grupp-tillsyn gäller emellertid de nya reglerna enligt Solvens II-regelverket. Övergångsregleringen upphör att gälla vid utgången av 2019 (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043] samt prop. 2015/16:9 s. 201). Detta innebär att huvuddelen av den tjänstepensionsverksamhet som drivs av svenska livförsäkringsföretag omfattas av de försäkringsrörelseregler som gällde före genomförandet av Solvens II-direktivet.

För att få driva försäkringsrörelse krävs tillstånd av Finansinspektionen (2 kap. FRL). Tillståndsprövningen innefattar både formella och

materiella delar och för att tillstånd ska beviljas krävs bl.a. att bolagsordningen eller stadgarna stämmer överens med försäkringsrörelselagen och andra författningar. Även arten och omfattningen av företagens verksamhet har betydelse. Vid tillståndsprövningen ska bolagets ledning bedömas och det ställs krav på att de personer som ingår i ledningen har de insikter och den erfarenhet som måste krävas av den som deltar i styrningen av ett försäkringsföretag och även i övrigt är lämpliga för en sådan uppgift.

De grundläggande bestämmelserna om ett försäkringsföretags rörelse kan sammanfattas i fyra principer: stabilitetsprincipen, genomlysningprincipen, standardprincipen och proportionalitetsprincipen.

Stabilitetsprincipen innebär att en försäkringsrörelse ska drivas med en för rörelsens omfattning och art tillfredsställande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker, så att åtagandena mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringen kan fullgöras (4 kap. 1 § FRL). Genomlysningprincipen innebär att företaget ska lämna information som tydligt visar försäkringens villkor och värdeutveckling och som är anpassad efter försäkringens art (4 kap. 2 § FRL). Standardprincipen innebär att verksamheten ska drivas enligt god försäkringsstandard (4 kap. 3 § FRL). Proportionalitetsprincipen innebär att solvens-, företagsstyrnings-, tillsyns- och grupp-tillsynsreglerna ska tillämpas proportionellt i förhållande till arten, omfattningen och komplexiteten av riskerna i varje försäkringsföretags verksamhet (4 kap. 5 § FRL).

Därutöver finns bestämmelser om att försäkringsföretag som huvudregel inte får driva annan verksamhet än försäkringsrörelse och att det bara är under vissa givna omständigheter som livförsäkringsrörelse får drivas tillsammans med skadeförsäkringsrörelse.

Försäkringsrörelselagen innehåller ett omfattande regelverk som har till syfte att skydda försäkringstagarna och garantera att försäkringsföretaget vid varje tidpunkt kan uppfylla sina åtaganden enligt ingångna försäkringsavtal. Regelverket kallas med en sammanfattande beteckning för solvensregler och innefattar bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar, investeringar, kapitalbas och kapitalkrav (5–9 kap. FRL och 5–8 kap. FRL i lydelsen före den 1 januari 2010).

Bestämmelserna om kapitalbas och kapitalkrav har till syfte att säkerställa att försäkringsföretaget har möjlighet att täcka förluster som uppstår i verksamheten och att det finns tillräckligt med tillgångar som kan täcka företagets åtagandena. Det finns därför bestämmelser om att kapitalbasen aldrig får understiga ett visst minsta belopp, ett kapitalkrav. För dem som lyder under övergångsregleringen kallas kapitalkravet solvensmarginal, medan det benämns solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav för dem som följer försäkringsrörelselagen i nu gällande lydelse, som är baserad på Solvens II-direktivet.

Ett försäkringsföretag är skyldigt att göra försäkringstekniska avsättningar för sina åtaganden, dvs. ta upp en post på skuldsidan i balansräkningen motsvarande nuvärdet av försäkringsåtagandena. För de företag som lyder under övergångsregleringen ska avsättningarna motsvara det belopp som krävs för att företaget vid varje tidpunkt ska kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal. För de företag som följer nu gällande lydelse

av försäkringsrörelselagen ska avsättningarna motsvara det belopp som försäkringsföretaget skulle få betala om de omedelbart skulle föra över sina åtaganden till ett annat försäkringsföretag, som är oberoende och som har intresse av att transaktionen genomförs. Nivån på de försäkringstekniska avsättningarna kan därmed skilja sig åt beroende på vilket regelverk som företaget följer.

Ett försäkringsföretag ska alltid inneha tillgångar motsvarande de försäkringstekniska avsättningarna. Dessa tillgångar ska placeras enligt aktsamhetsprincipen. Dessutom finns det krav på riskspridning för att förhindra att bolagen tar för stora risker med dessa tillgångar. För de försäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket ska dessutom hänsyn tas till åtagandenas art och löptid.

Bestämmelserna om placering av tillgångar skiljer sig åt för de två regelverken. För de försäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket gäller aktsamhetsprincipen för samtliga tillgångar. Det finns bestämmelser om riskkontroll, riskspridning, lokalisering av tillgångar och begränsningar för investeringar i derivatinstrument och onoterade tillgångar. För de försäkringsföretag som följer övergångsregleringen gäller placeringsreglerna endast för de tillgångar som svarar mot försäkringstekniska avsättningar.

Utöver de ovan nämnda skyddsreglerna ska ett försäkringsföretag föra ett särskilt register som vid varje tidpunkt visar vilka tillgångar som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna och tillgångarnas värde. Registret ska ligga till grund för försäkringstagarnas förmånsrätt i bolagets tillgångar om bolaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Ett försäkringsföretag ska tillämpa bestämmelser om företagsstyrning (10 kap. FRL). Det finns bl.a. bestämmelser om skyldighet att upprätta och följa försäkringstekniska riktlinjer. Kravet ska ses som ett komplement till bestämmelserna om försäkringstekniska avsättningar. De försäkringstekniska riktlinjerna ska innehålla principerna för hur de försäkringstekniska avsättningarna beräknas, premier bestäms, försäkringar återköps och belånas, återbäring fördelas, återförsäkring avges och tas emot samt hur soliditeten ska tillgodoses. De försäkringstekniska riktlinjerna ska kompletteras med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag där de åtaganden som används för att beräkna premier, försäkringstekniska avsättningar, tekniska återköpsvärden, belåningsvärden, gränserna för skyldighet att teckna återförsäkring och begränsningar för mottagen återförsäkring, fördelning av återbäring och soliditetsreserven framgår.

Försäkringsföretagen står under tillsyn av Finansinspektionen. För att Finansinspektionen ska kunna fullgöra tillsynen åläggs försäkringsföretagen vissa skyldigheter. Ett försäkringsföretag är exempelvis skyldigt att lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen begär. Finansinspektionen har vidare rätt att inom ramen för sin tillsyn sammankalla försäkringsföretagets styrelse när det anses nödvändigt. Finansinspektionen kan vidare meddela förelägganden om rättelse samt begränsa eller förbjuda ett försäkringsföretag att förfoga över sina tillgångar i Sverige. Vid fall av allvarligare överträdelse kan ett försäkringsföretags tillstånd återkallas.

I Sverige fanns det 29 aktivt verksamma livförsäkringsföretag vid utgången av år 2018. Av dessa driver 23 tjänstepensionsverksamhet i

någon form (vissa enbart tjänstepensionsverksamhet). Tjänstepensionsverksamheten uppgår till cirka 64 procent av dessa livförsäkringsföretags totala verksamhet. Det fanns åtta fondförsäkringsföretag som alla meddelade tjänstepensionsförsäkring. Det samlade tjänstepensionskapitalet för fondförsäkrings- och livförsäkringsföretagen uppgick till cirka 2 650 miljarder kronor. De tre största företagen stod för strax över 50 procent av detta kapital.

Understödsföreningar

Understödsföreningar är företag som driver försäkringsrörelse och tillhör en särskild medlemsbaserad associationsform (personalassociation). En understödsförening får inte driva affärsmässig försäkringsrörelse, utan tillhandahåller försäkringar till en viss bestämd krets av personer, såsom anställda i ett visst företag eller personer som tillhör en viss yrkesgrupp eller bransch. Understödsföreningarna brukar delas in med utgångspunkt i vilken form av försäkring som meddelas. En understödsförening som meddelar tjänstepensionsförsäkringar benämns tjänstepensionskassa.

Tjänstepensionskassorna tillämpar lagen om understödsföreningar. Den upphävdes dock när försäkringsrörelselagen trädde i kraft den 1 april 2011. De understödsföreningar som var registrerade vid den tidpunkten får dock fortsätta att driva sin verksamhet enligt lagen om understödsföreningar till utgången av juni 2019 med stöd av övergångsbestämmelser. De föreningar som då inte har ansökt om tillstånd att driva verksamhet enligt försäkringsrörelselagen ska träda i likvidation (7 § lagen [2010:2044] om införande av försäkringsrörelselagen [2010:2043]). I proposition 2018/19:67 föreslår regeringen att övergångsperioden ska förlängas till utgången av april 2020.

En understödsförening ska bestå av minst 100 medlemmar och för viss verksamhet minst 500 medlemmar (5 § UFL). Finansinspektionen har rätt att genom dispens tillåta att medlemsantalet understiger dessa nivåer om särskilda skäl föreligger.

I lagen om understödsföreningar uppställs ett förbud mot affärsmässighet (1 §). Förbudet mot affärsmässighet har ansetts utgöra en skiljelinje mellan understödsföreningarna och de ömsesidiga försäkringsbolagen. Förbudet kompletteras av en bestämmelse som begränsar värdet på de kapitalförsäkringar som en understödsförening meddelar till ett basbelopp (6 § UFL). Finansinspektionen har dock möjlighet att meddela dispens från denna regel.

En understödsförening måste vara sluten, vilket innebär att föreningen bara får meddela försäkringar för en på visst sätt begränsad persongrupp (1 § UFL). Det medför att tjänstepensionskassorna i första hand verkar på företagsmarknaden, dvs. den marknad där det är arbetsgivaren, eller det kollektivavtal som arbetsgivaren är ansluten till, som bestämmer leverantör av tjänstepension.

Lagstiftningen för understödsföreningarna vilar på soliditetsprincipen och skälighetsprincipen (11 § UFL). Soliditetsprincipen innebär att föreningen alltid ska kunna fullgöra sina försäkringsutfästelser mot sina medlemmar. Enligt skälighetsprincipen ska medlemmarnas försäkringsavgifter vara skäligen avvägda i förhållande till de förmåner som försäkringarna ger.

Kapitalplaceringsreglerna för understödsföreningar innebär enligt huvudregeln att ett belopp som täcker dels summan av föreningens försäkringsfonder, vilket i princip motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna i försäkringsföretag, dels föreningens övriga skulder ska redovisas i vissa angivna tillgångar, i första hand obligationer och skuldförbindelser mot säkerhet i fast egendom (24 § UFL).

För en understödsförening som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska de samlade tillgångarna placeras så att lämplig riskspridning uppnås. Vidare ska tillgångarna, med beaktande av bolagets försäkringsåtaganden och förändringar i tillgångarnas framtida värde och avkastning, placeras så att bolagets betalningsberedskap är tillfredsställande. Den förväntade avkastningen ska också vara tillräcklig och placering ske på det sätt som bäst gagnar de ersättningsberättigades intressen men också i övrigt på ett aktsamt sätt.

Försäkringstekniska avsättningar för en understödsförening som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska motsvara det belopp som krävs för att företaget vid varje tidpunkt ska kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal (22 a § UFL jämförd med 7 kap. 1 § FRL).

Understödsföreningar ska vara registrerade och stå under tillsyn av Finansinspektionen.

Tjänstepensionskassorna är förhållandevis små aktörer på den svenska tjänstepensionsmarknaden. Vid utgången av år 2018 fanns det sammanlagt 11 tjänstepensionskassor i Sverige, vilka förvaltade ett samlat kapital om cirka 199 miljarder kronor. De tre största tjänstepensionskassorna stod för cirka 67 procent av detta kapital.

4.5.2 Tryggande i pensionsstiftelse

Som nämnts regleras överföring till en pensionsstiftelse i tryggandelagen. En pensionsstiftelses uteslutande ändamål är att trygga en sådan utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande, som har lämnats av en arbetsgivare och som denne bär ansvaret för (9 §). En pensionsstiftelse kan aldrig utfästa pension och ansvarar följaktligen inte heller för pensionsutfästelserna (12 §). Stiftelsens medel kan inte tas i anspråk för arbetsgivarens övriga skulder och berörs inte av arbetsgivarens obestånd.

När arbetsgivaren har gjort en inbetalning till stiftelsen, får medlen disponeras endast för pensioner. Enligt tryggandelagen får stiftelsen dock låna ut medel till arbetsgivaren om det ställs betryggande säkerhet för lånet eller om tillsynsmyndigheten medger det (11 § första stycket). En betryggande säkerhet kan exempelvis vara en kreditförsäkring. En sådan försäkring meddelas i Sverige i princip uteslutande av Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti, ömsesidigt.

Alla arbetsgivare har rätt att bilda en pensionsstiftelse. En sådan stiftelse kan bildas av ett enskilt företag eller av flera arbetsgivare gemensamt. Stiftelsen är en juridisk person. Den skiljer sig från andra associationsformer genom att den inte har några ägare eller medlemmar. Stiftelsens förmögenhet förvaltas av en styrelse med representanter för såväl arbetsgivaren som berörda arbetstagare.

En arbetsgivare tillför medel till pensionsstiftelsen genom att till denna föra över tillgångar såsom kontanter, aktier, obligationer, fastigheter eller liknande. Det är inte tillåtet att överföra reverser eller liknande fordringar på arbetsgivaren. För varje år som de anställda tjänar in pensionsförmåner ökar arbetsgivarens pensionsskuld dels med värdet av de ytterligare intjänade pensionsbeloppen, dels med den förräntning som har förutsatts i beräkningsgrunderna. Pensionsutfästelsens värde – dvs. det kapitaliserade värdet (eller nuvärdet) av de utfästelser som ska tryggas i stiftelsen – fastställs mot bakgrund av de föreskrifter om försäkringstekniska grunder för beräkning av kapitalvärde som Finansinspektionen anvisar (3 § och FFFS 2007:24).

Någon skyldighet för arbetsgivaren att göra inbetalningar till stiftelsen uppställs inte i tryggandelagen. Stiftelsens enda uppgift är att förvalta kapital, och eftersom den inte har något eget pensionsåtagande eller ansvar för pensionsutfästelserna finns ingen motsvarande skuldpost i stiftelsens balansräkning.

Eftersom en pensionsstiftelses uteslutande ändamål är att säkerställa att arbetsgivarens pensionsutfästelser uppfylls, får stiftelsen i normalfallet inte betala ut pensioner. Det är arbetsgivaren som beräknar pensionsåtagandena och utifrån dem gör erforderliga inbetalningar till stiftelsen. Det ankommer vidare på arbetsgivaren att sköta utbetalningen av pensionerna. Pensionsstiftelsens förmögenhet kan därför karaktäriseras som en form av pant för den pensionsberättigades pensionsfordran. Arbetsgivaren har dock ingen möjlighet att begränsa sin ansvarighet till pantens värde, dvs. stiftelsens förmögenhet.

Arbetsgivaren kan begära kompensation eller gottgörelse från pensionsstiftelsen för utbetalda pensioner under förutsättning att arbetsgivarens pensionsreserv inte överstiger pensionsstiftelsens tillgångar efter gottgörelsen, eller att gottgörelsen högst motsvarar årets avkastning på stiftelsens kapital. Det ankommer på stiftelsen att kontrollera att de gottgörelser som arbetsgivaren begär står i överensstämmelse med stiftelsens ändamål och bestämmelserna i tryggandelagen.

Det finns som nämnts inget krav på att pensionsstiftelsens tillgångar ska täcka arbetsgivarens pensionsåtaganden. Ofullständig fondering medför dock att arbetsgivaren i balansräkningen måste skuldföra (avsätta) ett belopp som motsvarar skillnaden mellan stiftelsens tillgångar och pensionsåtagandet.

4.5.3 Kontotryggande

Även bestämmelserna om särskild redovisning av pensionsskuld (s.k. kontotryggande) finns, som nämnts, i tryggandelagen.

Enligt huvudregeln får alla arbetsgivare oavsett företagsform skuldföra (avsätta) pensionsutfästelser enligt allmän pensionsplan genom kontoavsättning i balansräkningen (5 §). Härutöver får vissa särskilt utpekade juridiska personer, såsom aktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, ekonomiska föreningar och sparbanker, även skuldföra upplupen del av pensionsutfästelser som inte omfattas av en allmän pensionsplan. Skuldföring av pensionsutfästelse avseende arbetstagare med bestämmande

inflytande (t.ex. ledande befattningshavare) och sådan arbetstagares efterlevande får ske endast såvitt avser pensionsutfästelser enligt allmän pensionsplan så länge som inflytandet består. Tryggandelagen innehåller bestämmelser om vad som avses med begreppet bestämmande inflytande.

Den särskilda redovisningen av pensionskulden fungerar så att arbetsgivaren redovisar det aktuella värdet av sina pensionsutfästelser som en skuld (avsättning) i balansräkningen i årsredovisningen.

En förutsättning för att skuldföring i balansräkning ska godtas skatte- rättsligt, dvs. att arbetsgivaren ska ha rätt till skatteavdrag motsvarande skuldföringen, är att skuldföringen kombineras med en kreditförsäkring eller med en kommunal eller statlig borgen eller liknande garanti. Pensionskostnaderna belastar rörelsens resultat och den skuld som finns i balansräkningen motsvaras av kapitalvärdet av intjänade pensionsrätter samt i vissa fall tillkommande värdesäkringsmedel.

Kreditförsäkring av pensionsutfästelser som är skuldförda i företagets egen balansräkning meddelas av Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti, ömse- sidigt (PRI Pensionsgaranti). PRI Pensionsgaranti är det enda försäkrings- företag som meddelar sådana kreditförsäkringar, i det så kallade PRI-systemet. PRI-systemet tillkom i samband med ITP-planen. Tanken med systemet är att företagen genom att teckna kreditförsäkring hos PRI Pensionsgaranti efter skuldföring i balansräkningen kan behålla pensionskapitalet i verksamheten och själva avgöra hur det ska användas, samtidigt som de anställdas pensionsutfästelser är tryggade. Genom kreditförsäkringen garanterar PRI Pensionsgaranti pensionerna för de anställda om företaget skulle komma på obestånd. Innan försäkringen beviljas gör PRI Pensionsgaranti en noggrann kreditbedömning av företaget. I vissa fall krävs att företaget ställer säkerhet för hela eller delar av pensionskulden. För företag som ingår i en koncern begärs ofta borgen eller någon annan typ av förbindelse från koncernens moderföretag. Om företagets kreditvärdighet skulle försämrats avsevärt kan PRI Pensionsgaranti kräva att pensionskulden avvecklas genom inlösen. Om ett företag går i konkurs tas företagets kreditförsäkring i anspråk och PRI Pensionsgaranti sörjer för att avveckla skulden genom inlösen i en pensionsförsäkring.

Inom ramen för PRI-systemet kan företaget också välja att föra över hela eller del av pensionskapitalet till en pensionsstiftelse för att göra finans- iella placeringar, s.k. PRI-stiftelser.

4.6 Finansinspektionens tillsynsverktyg trafikljuset

När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt 2007 införde Finansinspektionen ett tillsynsverktyg för försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som kallas trafikljuset. Den nya regleringen innebar att tidigare kvantitativa placeringsregler ersattes av aktsamhetsprincipen – dvs. en långtgående placeringsfrihet för de berörda företagen – och att de antaganden som låg till grund för beräkningen av försäkringstekniska avsättningar skulle vara aktsamma i stället för betryggande, vilket innebar att tidigare inbyggda buffertar togs bort.

Trafikljuset fungerar som ett riskbaserat kapitalkrav och mäter hur väl ett försäkringsföretag eller en tjänstepensionskassa klarar förändringar i

tillgångspriser, räntenivåer och i försäkringsutfall, dvs. uppfyller stabilitetsprincipen enligt försäkringsrörelselagen. I modellen beräknas ett företags kapitalbuffert utifrån det verkliga värdet på företagets tillgångar och skulder. Därefter utsätts företaget för ett antal fiktiva stressscenarier, som påverkar både tillgångs- och skuldsidan, och som är förutbestämda i modellen. Utfallet av dessa visar ett sammantaget kapitalbehov med hänsyn till de risker som företaget är utsatt för. Genom att ställa kapitalbufferten i förhållande till kapitalbehovet erhålls den s.k. trafikljuskvoten. Om trafikljuskvoten är högre än ett får företaget s.k. grönt ljus, dvs. företaget har en tillräcklig kapitalbuffert med avseende på de risker som företaget är utsatt för. Är däremot trafikljuskvoten mindre än ett får företaget rött ljus, dvs. företaget har inte en tillräcklig kapitalbuffert med avseende på de risker som det är utsatt för. Trafikljuset rapporteras till Finansinspektionen kvartalsvis.

Benämningen trafikljus kommer från att företagen får antingen grönt eller rött ljus. Syftet med trafikljuset är att kunna identifiera företag som har så stora riskexponeringar att de inte med fullgod säkerhet kan uppfylla sina åtaganden gentemot sina kunder. Målet är att förhindra att ett företag har ett för högt risktagande i förhållande till sin kapitalbuffert, och att i ett tidigt skede kunna identifiera företag som tar överdrivet stora risker. Eftersom trafikljuset endast är ett tillsynsverktyg har Finansinspektionen inga ingripandemöjligheter som är direkt kopplade till nivåerna i trafikljuset. Om ett företag får rött ljus gör emellertid Finansinspektionen en mer ingående tillsyn av både kvantitativt och kvalitativt slag, vilket bl.a. kan innebära att företaget underkastas utökad rapportering till Finansinspektionen.

Trafikljusmodellen är utformad på ett sätt som ska vara anpassat till såväl skadeförsäkringsföretag som livförsäkringsföretag, och för både tjänstepensionsverksamhet och övrig livförsäkringsverksamhet. Som en del av förberedelserna inför ikraftträdandet av Solvens II-regelverket anpassade Finansinspektionen år 2013 trafikljusmodellen till det regelverket. Detta innebär att värderingsprinciperna för försäkringstekniska avsättningar i modellen motsvarar de principer som gäller i Solvens II-regelverket.

I samband med att Solvens II-regelverket trädde ikraft den 1 januari 2016 infördes ett riskkänsligt kapitalkrav (solvenskapitalkravet) i försäkringsrörelselagen. För de företag som följer försäkringsrörelselagen upphörde samtidigt kravet på att rapportera enligt trafikljuset. Därmed är det endast tjänstepensionskassorna och de försäkringsföretag som följer övergångsregleringen som i dag rapporterar enligt trafikljuset.

4.7 Första tjänstepensionsdirektivet

Den 3 juni 2003 antog Europaparlamentet och rådet direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (första tjänstepensionsdirektivet). Direktivet avsåg att reglera verksamhet i tjänstepensionsinstitut, institut av skiftande slag i de olika medlemsländerna som då ännu inte omfattades av någon gemenskapsreglering. Direktivet utgjorde ett första steg mot en inre marknad för tjänstepensioner. Syftet med reglerna

var att garantera en hög grad av trygghet när det gäller tjänstepensionerna, samtidigt som en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet möjliggjordes. En överflyttning av sparandet till tjänstepensionsområdet bedömdes bidra till såväl ekonomiska som sociala framsteg. I detta ligger bl.a. att tjänstepensionsinstitutens gränsöverskridande verksamhet möjliggör en större rörlighet för kapital inom EU (skäl 4–7 i direktivet).

De svenska institut som omfattades av direktivets tillämpningsområde var understödsföreningar som meddelar tjänstepensionsförsäkringar (tjänstepensionskassor) och pensionsstiftelser. Nya svenska regler om tjänstepensionsinstitut trädde i kraft den 1 januari 2006 (prop. 2004/05:165). De pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension till färre än 100 personer undantogs från de nya reglerna, men stiftelserna får själva välja att ändå tillämpa dem. Vissa delar av direktivet tillämpas också på livförsäkringsbolagens tjänstepensionsverksamhet, med stöd av en medlemsstatsoption om detta i artikel 4 i första tjänstepensionsdirektivet.

Särskilda verksamhetsvillkor för tjänstepensionskassor och pensionsstiftelser infördes. För de nämnda instituten och för livförsäkringsbolagens tjänstepensionsverksamhet infördes även särskilda bestämmelser om information till ersättningsberättigade eller motsvarande. För livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet och för tjänstepensionskassorna infördes bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar där antagandena nu skulle vara aktsamma istället för som tidigare betryggande, vilket – som nämnts ovan – innebar att tidigare systematiskt byggda dolda säkerhetsmarginaler (buffertar) i avsättningarna togs bort. För tjänstepensionskassorna infördes även nya bestämmelser om skuldtäckning och kapitalkrav. För såväl livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet som för tjänstepensionskassorna och pensionsstiftelserna infördes nya placeringsregler. Tidigare kvantitativa placeringsregler ersattes av aktsamhetsprincipen vilket innebar att i stället för att regelverket innehöll en katalog av tillåtna tillgångar skulle tillgångarna nu placeras på det sätt som bäst gagnar de ersättningsberättigades intressen och också i övrigt på ett aktsamt sätt. För tjänstepensionskassorna gällde placeringsreglerna för samtliga tillgångar medan de för livförsäkringsföretagen endast gällde för de tillgångar som användes för skuldtäckning.

Även för tillsynen över dessa finansiella instituts tjänstepensionsverksamhet genomfördes vissa ändringar, bl.a. i form av att den finansiella tillsynen över pensionsstiftelser delades mellan länsstyrelserna och Finansinspektionen.

I lagen om understödsföreningar infördes bestämmelser om verksamhet över gränserna, dvs. om möjligheter för ett tjänstepensionsinstitut inom EES att driva verksamhet i ett annat EES-land. Med anledning av direktivets bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet gjordes också justeringar i den då gällande försäkringsrörelselagen (1982:713), samtidigt som det infördes nya bestämmelser i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

4.8 Andra tjänstepensionsdirektivet

Första tjänstepensionsdirektivet har nu ersatts av andra tjänstepensionsdirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut). Andra tjänstepensionsdirektivet skulle vara genomfört i nationell lagstiftning senast den 13 januari 2019. Genom andra tjänstepensionsdirektivet upphävs första tjänstepensionsdirektivet. Det övergripande syftet är detsamma, dvs. att tjänstepensionsinstitut ska ha möjlighet att driva verksamhet i andra medlemsstater, samtidigt som en hög skyddsnivå säkerställs när det gäller tjänstepensionerna.

Syftet med andra tjänstepensionsdirektivet är att förbättra minimiskyddet och säkerställa en god företagsstyrning, tillhandahållande av information till de nuvarande och framtida pensionärerna samt att skapa transparens och trygghet på tjänstepensionsområdet (skäl 4 i direktivet). I övrigt är mycket oförändrat jämfört med första tjänstepensionsdirektivet, t.ex. tillämpningsområdet, begreppet tjänstepensionsinstitut och bestämmelser om tekniska avsättningar, investeringar och kapitalkrav.

Direktivet syftar till minimiharmonisering vilket innebär att medlemsstaterna kan behålla eller införa ytterligare bestämmelser för att skydda de nuvarande och framtida pensionärerna.

5 Tillämpningsområde och utgångspunkter för den nya regleringen

5.1 En ny tjänstepensionsreglering bör införas

Regeringens bedömning: Det bör införas en svensk reglering på grundval av andra tjänstepensionsdirektivet som tillåter bildandet av tjänstepensionsinstitut i Sverige i annan form än pensionsstiftelser. De nya instituten bör benämnas tjänstepensionsföretag.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansinspektionen* avstyrker bedömningen. Inspektionen anser att avgiftsbestämda tjänstepensionsförsäkringar i princip är identiska med privata pensionsförsäkringar och att samma regler bör gälla för samma risker. *Sveriges riksbank* är inte övertygad om att riskerna skiljer sig så mycket mellan tjänstepensionsföretag och livförsäkringsföretag att det motiverar en differentierad reglering i Sverige. *Arbetsgivarverket* anser att arbetsmarknadens parter får sämre möjligheter att finna lösningar för pensionsförvaltning om det inte införs en särskild tjänstepensionsreglering i Sverige. *Svenskt Näringsliv* välkomnar, med instämmande av *Folksam* och *Alecta*, en särreglering för tjänstepensionsinstitut och framhåller att det är av stor vikt att svenska företag och deras anställda ges samma möjligheter till effektiv hantering av

tjänstepensionerna som konkurrerande företag inom EU. *LO* anser att en särskild sektorreglering är nödvändig för att göra det möjligt för arbetsmarknadens parter att skapa anpassade lösningar kring ägandet av avsatta pensionsmedel, medelsförvaltning och frågor relaterade till avkastning och risk.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning: I dag är det inte möjligt att i Sverige bilda tjänstepensionsinstitut – dvs. institut som unionsrättsligt är sådana institut som omfattas av första tjänstepensionsdirektivet – i annan form än pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen). Som anges i avsnitt 4.5.1 fanns det tidigare en lagstiftning – lagen (1972:262) om understödsföreningar – som möjliggjorde för understödsföreningar, de s.k. tjänstepensionskassorna, att driva tjänstepensionsverksamhet i enlighet med första tjänstepensionsdirektivet. Den lagstiftningen upphävdes emellertid den 1 april 2011. Tjänstepensionskassor, liksom övriga understödsföreningar, får enligt 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) fortsätta driva verksamhet till utgången av juni 2019. I prop. 2018/19:67 föreslås att denna tid ska förlängas till utgången av april 2020.

Under övergångsperioden ska understödsföreningarna omfattas av bestämmelserna i den upphävda lagen om understödsföreningar.

Varken första eller andra tjänstepensionsdirektivet ställer något krav på medlemsstaterna att tillåta tjänstepensionsinstitut i någon viss form (se bl.a. skäl 5 i andra tjänstepensionsdirektivet). De båda direktiven innehåller bestämmelser för de nationella institutstyper som motsvarar begreppet tjänstepensionsinstitut i direktiven. Ett mera begränsat genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet som innebär att tjänstepensionsinstitut endast tillåts i form av pensionsstiftelser skulle därför vara förenligt med unionsrätten. Ett sådant genomförande skulle innebära att arbetsgivare som vill trygga sina pensionsutfästelser genom försäkring skulle vara hänvisade till att teckna försäkringar hos försäkringsföretag som lyder under försäkringsrörelselagen.

Försäkringsrörelselagen grundar sig sedan den 1 januari 2016 på Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), nedan benämnt Solvens II-direktivet. Det direktivet innehåller en omfattande reglering av försäkringsföretagens rörelse. Det rör sig till stor del om bestämmelser på hög teknisk detaljnivå om bl.a. försäkringstekniska avsättningar, kapitalbas och kapitalkrav. Direktivet bygger på principen om fullharmonisering, dvs. medlemsstaterna har inte någon möjlighet att genom nationell reglering avvika från direktivet.

Redan regleringen i Solvens II-direktivet är av hög detaljeringsgrad. Direktivet åtföljs dessutom av delegerade akter med föreskrifter som meddelats av Europeiska kommissionen med stöd av bemyndiganden i direktivet. Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) har också meddelat en rad riktlinjer och rekommendationer med anledning av direktivet.

Både första och andra tjänstepensionsdirektivet präglas av en lägre detaljeringsgrad än Solvens II-direktivet. Det finns inte heller någon möjlighet för kommissionen att meddela föreskrifter i form av genomförandeåtgärder eller delegerade akter till de direktiven. Dessutom är båda direktiven minimidirektiv vilket innebär att medlemsstaterna får införa mera långtgående bestämmelser än vad som följer av direktiven (skäl 3 i andra tjänstepensionsdirektivet). Andra tjänstepensionsdirektivet erbjuder således helt andra möjligheter än Solvens II-direktivet när det gäller att skapa en särskilt anpassad reglering för den svenska tjänstepensionssektorn.

Tjänstepensionen är en mycket viktig försörjningskälla för dagens pensionärer och kommer att vara det även för framtidens pensionärer. Som bl.a. *LO* och *Svenskt Näringsliv* påpekar är det centralt för den svenska kollektivavtalsmodellen att det finns tillgång till effektiva och särskilt anpassade lösningar för tjänstepensionerna. Med tanke på de mycket stora medel som finns avsatta och investerade för framtida tjänstepensioner, har tjänstepensionerna därutöver ett stort värde för kapitalförsörjningen på de finansiella marknaderna.

Tjänstepensionernas betydelse för samhällsekonomin och för nuvarande och framtida pensionärer innebär att regleringen av de institut som ska förvalta tjänstepensionerna måste utformas med omsorg. En rad intresseavvägningar måste göras. Det gäller bl.a. avvägningen mellan tryggheten när det gäller tjänstepensionerna och pensionernas storlek. Även samspelet med den arbetsrättsliga lagstiftningen och socialförsäkringssystemen – däri inbegripet den allmänna pensionen – bör beaktas.

När en ny reglering av den svenska tjänstepensionssektorn ska utformas har det därför ett särskilt värde att regleringen kan anpassas till de speciella förhållanden som råder inom den sektorn. Som nämnts är det unionsrättsliga regelverket för försäkringsrörelse sammantaget mycket omfattande. Utrymmet för nationell särreglering och anpassning till nationella förhållanden är därför starkt begränsat, vilket *LO* särskilt framhåller. Regelverket erbjuder inte en sådan flexibilitet som är eftersträvarvärd när det gäller regleringen av den svenska tjänstepensionssektorn.

Det bör därför införas en ny, modern och fristående sektorreglering för svenska tjänstepensionsinstitut som har egna åtaganden i förhållande till de framtida pensionärerna och som grundas på bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet. De nya instituten bör benämnas tjänstepensionsföretag.

Genom att införa en sådan reglering kan, som *Arbetsgivarverket* framhåller, det nuvarande utbudet när det gäller förvaltningen på tjänstepensionsområdet behållas och breddas, vilket ökar möjligheterna att skapa olika former av tjänstepensionslösningar. Genom en sådan reglering kan svenska tjänstepensionsinstitut, som *Svenskt Näringsliv*, *Folksam* och *Alecta* påpekar, fullt ut utnyttja den inre marknadens fördelar.

Som *Finansinspektionen* och *Sveriges riksbank* anför sammanfaller skyddsintressena i hög grad inom tjänstepensionsverksamhet och livförsäkringsverksamhet. Det innebär att en särreglering för tjänstepensionsverksamhet sannolikt leder till att verksamheter som sakligt sett är liknande kommer att styras av olika regler, enbart beroende på om en verksamhet hör hemma inom tjänstepensionssektorn eller inte. Med hänsyn till tjänstepensionssektorns samhällsekonomiska betydelse är det dock viktigt

att skapa en ändamålsenlig reglering för svenska tjänstepensionsinstitut. Intresset av att samma regler gäller för verksamheter som sakligt sett överensstämmer eller ligger nära varandra väger enligt regeringens uppfattning mindre tungt i detta sammanhang.

5.2 Regleringen avser försäkringsavtal och försäkringsrörelse

Regeringens bedömning: Den nya regleringen för tjänstepensionsföretag bör inte skapa några nya former för tryggnad av tjänstepension. Regleringen bör i stället ske inom ramen för de befintliga tryggnadsformerna. Tjänstepensionsföretag bör anses driva tjänstepensionsverksamhet, vilket är en form av försäkringsrörelse.

Terminologin i den nya regleringen bör återspegla det faktum att regleringen avser försäkringsavtal och försäkringsrörelse.

Utredningens bedömning överensstämmer inte med regeringens bedömning. Utredningen anser att regleringen för tjänstepensionsföretag bör bygga på en grundläggande reformering av den gällande regleringen i syfte att skapa ett modernt och EU-anpassat fristående regelverk för svenska tjänstepensionsinstitut som står risk och att tryggnad i tjänstepensionsinstitut ska införas som en särskild form för tryggnad av tjänstepension vid sidan om avsättning i balansräkningen, överföring till pensionsstiftelse och betalning av premie för pensionsförsäkring. Utredningen anser att rörelsen som de svenska tjänstepensionsinstituten ska driva bör benämnas tjänstepensionsrörelse och att det som instituten tillhandahåller bör benämnas tjänstepensionsförmåner och inte försäkringar.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansinspektionen* påpekar att definitionen av begreppet livförsäkring i Solvens II-direktivet och definitionen av begreppet pensionsförmån i första tjänstepensionsdirektivet i allt väsentligt beskriver samma typ av produkt. *Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt* har uppfattningen att det är sakligt och juridiskt felaktigt att kalla tjänstepensionsföretagens verksamhet för tjänstepensionsrörelse, eftersom den utgör försäkringsrörelse. Vidare gör Skandia gällande att produkter som tillhandahålls av tjänstepensionsföretagen enligt utredningens förslag är att betrakta som försäkringar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansinspektionen* anser att den föreslagna regleringen underlättar för livförsäkringsföretag att omvandlas till tjänstepensionsföretag och anpassa sig till den nya regleringen. *Svenskt Näringsliv* och *Sveriges Kommuner och Landsting* instämmer inte i bedömningen att verksamheten i tjänstepensionsföretagen är försäkringsrörelse och deras avtal försäkringsavtal, utan anser att genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt ska utgå från begreppen tjänstepensionsrörelse och avtal om tjänstepensionsförmåner. *LO, Saco* och *TCO* avstyrker promemorians förslag att inte fullt ut utnyttja de

möjligheter som EU-lagstiftningen ger för att skapa en funktionell och självständig sektorreglering. *Tjänstepensionsförbundet* anser att det är olyckligt att basera tjänstepensionsregleringen på försäkringsregleringen eftersom tjänstepensionsverksamhet i flera väsentliga avseenden skiljer sig från försäkringsverksamhet, exempelvis på så vis att det är arbetsgivaren som tecknar tjänstepensionen. *Kåpan pensioner* pekar på att tjänstepensionsförsäkring skiljer sig från kortsiktigt vinstdrivande skadeförsäkring genom sina långsiktiga åtaganden och sin ofta ömsesidiga verksamhetsform. *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* anser att genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet inte kan utgå från de allmänna beskrivningarna av försäkringsavtal i svensk doktrin, eftersom det leder till en otillåten sammanblandning av försäkrings- och tjänstepensionsdirektiven. De framför att de allmänna beskrivningarna av begreppet försäkringsrörelse i svensk rättsdoktrin härrör från tiden före Sveriges inträde i EU och att de inte tar hänsyn till att Sverige nu omfattas av en separat EU-reglering för tjänstepensionsinstitutens verksamhet. *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *ömsesidigt*, *Länsförsäkringar AB*, *Swedbank Försäkring AB* och *SEB Pension och Försäkring AB* välkomnar ställningstagandet att den nya regleringen av tjänstepensionsföretag ska ansluta till redan etablerade former för tryggnad av pension och att tjänstepensionsverksamheten ska ses som det den faktiskt är och kommer att vara, nämligen försäkringsrörelse.

Skälen för regeringens bedömning

Försäkringsavtal och försäkringsrörelse

Ett tjänstepensionsinstitut är ett institut som oavsett sin rättsliga form förvaltar fonderade medel och som är etablerat oberoende av uppdragsgivande företag eller branschorganisation utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner (artikel 6 a i första tjänstepensionsdirektivet och artikel 6.1 i andra tjänstepensionsdirektivet). Pensionsförmåner definieras som förmåner som betalas ut med anledning av uppnådd pensionsålder eller förväntat uppnående av pensionsålder eller, om de kompletterar dessa förmåner och tillhandahålls sekundärt, i form av utbetalningar vid dödsfall, invaliditet eller upphörande av anställning eller i form av bidrag eller tjänster som tillhandahålls vid sjukdom, medellöshet eller dödsfall (artikel 6 d i första tjänstepensionsdirektivet och artikel 6.4 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Som konstaterades när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes är definitionerna av tjänstepensionsinstitut och pensionsförmåner produktneutrala i den meningen att de inte pekar ut någon viss tryggnadmodell (prop. 2004/05:165 s. 122). Andra tjänstepensionsdirektivet kräver därför inte – vilket inte heller första tjänstepensionsdirektivet gör – att medlemsstaterna ska se till att tjänstepensioner finns i viss form. Inget av de båda direktiven kräver ens att tjänstepension ska finnas som företeelse i en medlemsstat (se angående första tjänstepensionsdirektivet EU-domstolens dom den 14 januari 2010 i mål C-343/08). Direktiven syftar endast till att införa en minimireglering för de institut – tjänstepensionsinstituterna – som direktivet ska tillämpas på och de produkter – pensionsförmåner – som instituten tillhandahåller.

Av det följer att Sverige har möjlighet att utgå från sin befintliga nationella reglering när andra tjänstepensionsdirektivet ska genomföras. Inga nya former för tryggnad av tjänstepension behöver införas för att tillgodose direktivets krav. De civilrättsliga former för tryggnad av tjänstepension som förekommer i Sverige behöver inte ändras till följd av andra tjänstepensionsdirektivet.

Utredningen föreslår att de avtal som ska ingås av tjänstepensionsföretag ska benämnas tjänstepensionsförmånsavtal. Avtalen är enligt utredningen inte försäkringsavtal, men liknar försäkringsavtal. Ett tjänstepensionsförmånsavtal innebär, på samma sätt som ett försäkringsavtal, att den ena parten – tjänstepensionsföretaget – mot vederlag åtar sig ett ansvar om en viss oviss händelse inträffar. I de flesta fall handlar det om att betala pension för den händelse den försäkrade (tjänstepensionsberättigade) personen uppnår pensionsåldern. I likhet med försäkringsavtal är tjänstepensionsförmånsavtalen varaktiga avtal som gäller under viss tid. De karakteriseras också på samma sätt som försäkringsavtal av riskgemenskap och samverkan.

Regeringen anser att de avtal som ska ingås av de nya tjänstepensionsföretagen av de angivna skälen bör betraktas som försäkringsavtal. Det innebär att den nya regleringen kan ansluta till den befintliga civilrättsliga försäkringslagstiftningen, bl.a. försäkringsavtalslagen (2005:104) (se vidare avsnitt 12).

Verksamheten som de nya tjänstepensionsföretagen ska driva är, liksom försäkringsrörelse, tänkt att bestå i att yrkesmässigt göra bindande åtaganden mot vederlag. Åtagandena avser i de flesta fall att i framtiden betala pensioner. Vederlaget utgörs av de premier som arbetsgivarna betalar in. Åtagandenas innebörd är, precis som vid försäkringsrörelse, att kompensation ska utges om en oviss händelse inträffar. När det gäller tjänstepensioner är det oftast uppnåendet av pensionsåldern som är den ovissa händelsen.

Som *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* anför grundar sig gällande svensk rätt i frågan om vad som är ett försäkringsavtal och vad som är försäkringsrörelse på doktrin och praxis som sträcker sig bakåt till tiden före tillkomsten av första tjänstepensionsdirektivet och före Sveriges inträde i EU. Detta faktum ändrar dock inte på ställningstagandena när det gäller hur avtalen och rörelsen i de nya svenska tjänstepensionsinstituterna ska betraktas. Som angetts ovan syftar varken första eller andra tjänstepensionsdirektivet till en harmonisering på EU-nivå av formerna för tjänstepensionstryggnad. Därför gjordes inga ändringar av tryggnadens formerna när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt. Inga sådana ändringar bör heller göras vid genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet. Den verksamhet som regleras av första och andra tjänstepensionsdirektiven kan drivas i form av försäkringsrörelse, men behöver inte göra det. I Sverige kan tjänstepensionsverksamhet också drivas av pensionsstiftelser, under helt andra avtals- och näringsrättsliga former än försäkringsrörelse. Att betrakta de nya tjänstepensionsinstitutens rörelse som försäkringsrörelse leder därför inte i sig till någon enligt unionsrätten otillåten sammanblandning av försäkrings- och tjänstepensionsverksamhet, som *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* hävdar.

Regeringen anser därför, i likhet med det som *Skandia, Länsförsäkringar, Swedbank Försäkring* och *SEB Pension och Försäkring AB* förespråkar, att den verksamhet som ska drivas av de nya tjänstepensionsföretagen bör betraktas som en form av försäkringsrörelse. Det innebär att den nya regleringen kan utformas med utgångspunkt i regleringen av försäkringsrörelse, bl.a. försäkringsrörelselagen (2010:2043). Regleringen kommer därmed att ta sikte på institut som förvaltar premier som betalats för tjänstepensionsförsäkringar.

Denna lösning har fördelen, som *Finansinspektionen* lyfter fram, att det blir lätt för försäkringsföretag och tjänstepensionskassor, som i dag driver försäkringsrörelse, att övergå till att bli tjänstepensionsinstitut (se avsnitt 5.3). De kommer då inte att driva någon annan rörelse än förut. Vidare uppnås full kontinuitet när det gäller de försäkringsavtal som försäkringsföretag och tjänstepensionskassor ingått om tjänstepension. Ingen ändring behöver göras i den civilrättsliga lagstiftning som gäller för avtalen (se avsnitt 12.5). Dessutom förenklas samexistensen mellan de nya tjänstepensionsinstituten och de försäkringsföretag som driver verksamhet enligt försäkringsrörelselagen avseende tjänstepensionsförsäkringar. Om båda institutskategorierna driver försäkringsrörelse och ingår försäkringsavtal finns ett gemensamt ramverk att utgå från vid behandlingen av frågorna om beståndsöverlåtelse (se avsnitt 11) och överföringar av försäkringars värde (se avsnitt 12.5). Tillträdet till den nya regleringen för tjänstepensionsinstitut underlättas också, vilket främjar intresset av konkurrensneutralitet mellan de aktörer som meddelar tjänstepensionsförsäkring i Sverige (se avsnitt 5.7).

Direktivets begrepp medlem, förmånstagare och presumtiv medlem

Vid genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet för de tjänstepensionsinstitut som ska ha egna åtaganden mot de framtida pensionärerna är det lämpligt att använda en terminologi som återspeglar att instituten kommer att ingå försäkringsavtal och driva försäkringsrörelse.

I direktivet används begreppet medlem om en person som inte är förmånstagare eller presumtiv medlem och vars tidigare eller nuvarande yrkesverksamhet ger, eller kommer att ge honom eller henne, rätt till pensionsförmåner enligt bestämmelserna i en pensionsplan (artikel 6.5). En förmånstagare är enligt direktivet en person som uppbär pensionsförmåner och en presumtiv medlem en person som har rätt att ansluta sig till en pensionsplan (artikel 6.6 och 6.7).

I den svenska försäkringslagstiftningen används begreppet försäkrad för den person vars intresse är försäkrat mot en skada eller den vars liv eller hälsa en försäkring gäller för (1 kap. 11 § FRL). I tjänstepensions-sammanhang är det oftast inte arbetstagaren, den framtida pensionären, som ingår ett avtal om en tjänstepensionsförsäkring och som därför är försäkringstagare. I vissa fall (se avsnitt 5.4) är det dock arbetstagaren som är försäkringstagare enligt ett tjänstepensionsavtal. I de allra flesta fall är det arbetstagarens intresse som är försäkrat mot – i huvudsak – risken att på ålderdomen stå utan tillräckliga inkomster. Begreppet försäkrad bör användas i den svenska lagstiftningen som genomför andra tjänstepensionsdirektivet som motsvarighet till begreppet medlem i direktivet.

I andra tjänstepensionsdirektivet används begreppet förmånstagare om en person som uppbär pensionsförmåner. Även det motsvaras i svensk rätt huvudsakligen av begreppet försäkrad. En arbetstagare som har gått i pension, och får sin tjänstepension utbetald, uppbär pensionsförmåner i direktivets mening men är fortfarande försäkrad enligt försäkringsrörelselagens terminologi. Detsamma gäller en arbetstagare som ännu inte gått i pension och som uppbär pensionsförmåner i form av exempelvis en kollektivavtalad sjukförsäkring.

En närstående till arbetstagaren som omfattas av ett kollektivavtalat efterlevandeskydd – dvs. en försäkring som ingår i en pensionsplan och som ger efterlevande till en avliden försäkringstagare eller försäkrad rätt till ersättning – kan också vara en förmånstagare i andra tjänstepensionsdirektivets mening. Personen i fråga får nämligen anses uppbära pensionsförmåner. En sådan närstående är vare sig försäkringstagare eller försäkrad i försäkringsrörelselagens mening, men omfattas av begreppet ”ersättningsberättigad på grund av försäkring”, som används i bl.a. 4 kap. 1 § FRL. Begreppet förmånstagare i andra tjänstepensionsdirektivet motsvaras alltså i dessa fall av begreppet ersättningsberättigad på grund av försäkring i försäkringsrörelselagen.

Begreppet presumtiv medlem i andra tjänstepensionsdirektivet, dvs. en person som har rätt att ansluta sig till en pensionsplan, torde i stort sett sakna praktisk och juridisk motsvarighet i Sverige. Det handlar i direktivet om personer som är anställda hos en viss arbetsgivare men som inte får någon tjänstepension, vare sig kollektivavtalad, icke-kollektivavtalad eller individuell. Som framgår av avsnitt 4 är sådana personer ovanliga i Sverige, eftersom de flesta arbetstagare redan i och med anställningen omfattas av en kollektivavtalad tjänstepensionsplan. Övriga arbetstagare omfattas i många fall av en icke-kollektivavtalad tjänstepensionsplan, som de ansluts till vid anställningen, utan att de har någon möjlighet att avstå från det. Ett mindre antal personer, som inte är anslutna till vare sig någon kollektivavtalad tjänstepensionsplan eller någon icke-kollektivavtalad sådan, träffar avtal individuellt med arbetsgivaren om tjänstepension. De personerna kan dock knappast sägas ha rätt att ansluta sig till en pensionsplan redan innan avtal träffas med arbetsgivaren om tjänstepension. De torde därför inte vara presumtiva medlemmar i andra tjänstepensionsdirektivets mening.

Hur begreppet presumtiv medlem ska översättas i svensk rätt får avgöras efter vad som visar sig lämpligast i varje enskild bestämmelse.

5.3 Vilka företag ska kunna bli tjänstepensionsföretag?

Regeringens bedömning: Försäkringsföretag som endast driver tjänstepensionsverksamhet bör kunna bli tjänstepensionsföretag. Detsamma bör gälla för tjänstepensionskassor. Det bör också vara möjligt att bilda nya tjänstepensionsföretag.

Sverige bör inte tillämpa tjänstepensionsdirektivet i någon del på livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansinspektionen* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* anser att utredningen inte tillräckligt har utrett frågan om förhållandet mellan tjänstepensionsdirektivet och Solvens II-direktivet eller motiverat sitt ställningstagande. Inspektionen avstyrker utredningens lagförslag och anför att principen om samma regler för samma risker bör vara vägledande för hur tjänstepensionsverksamhet ska regleras. Riskinnehållet och formerna för tjänstepensionsåtagandet är enligt inspektionens mening inte i sig en grund för särbehandling. *Sveriges advokatsamfund* anser att utredningen inte anför tillräckliga skäl för att utmönstra det krav på slutenhet som i dag gäller för att livförsäkringsverksamhet ska få drivas utanför ramen för försäkringsrörelselagstiftningen. *Sveriges Riksbank* anför att finansiella företag som hanterar och är utsatta för samma risker bör omfattas av samma reglering, bl.a. för att minska risken för regelarbitrage, och att banken inte är övertygad om att riskerna skiljer sig så mycket mellan tjänstepensionsföretag och livförsäkringsföretag att det är motiverat med en differentierad reglering i Sverige. *Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt* anser att det saknas skäl att behandla företag som tillhandahåller tjänstepensioner utan att vara slutna till en viss krets personer på något annat sätt än försäkringsföretag.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *AFA Försäkring, Alecta, AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* anser att det i promemorian görs en för snäv och därmed felaktig tolkning av bestämmelserna i Solvens II-direktivet när det gäller undantaget från direktivets tillämpningsområde för viss livförsäkringsverksamhet. De framför att tillämpningsområdet för undantaget i Solvens II-direktivet sammanfaller med tillämpningsområdet för andra tjänstepensionsdirektivet och att avsikten måste vara att uttryckligen undanta tjänstepensionsinstitutens verksamhet från livförsäkringsregleringens tillämpningsområde. *Svenskt Näringsliv* anser att Sverige bör utnyttja möjligheten att tillämpa vissa av andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser på livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet.

Skälen för regeringens bedömning

Tjänstepensionsdirektiven

Andra tjänstepensionsdirektivet är, liksom första, tillämpligt på verksamhet i tjänstepensionsinstitut (artikel 2.1). Det begreppet definieras utifrån den verksamhet som instituten driver (se avsnitt 5.2).

Liksom enligt första tjänstepensionsdirektivet undantas vissa institutstyper från direktivets tillämpningsområde (artikel 2.2). Till de undantagna instituten hör bl.a. försäkringsföretag som omfattas av Solvens II-direktivet, fondföretag som omfattas av UCITS-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper [fondföretag]) och AIF-förvaltare

som omfattas av AIFM-direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna [EG] nr 1060/2009 och [EU] nr 1095/2010).

Medlemsstaterna får välja att tillämpa delar av direktivet på tjänstepensionsverksamhet som drivs av livförsäkringsföretag (artikel 4). Det gäller bestämmelserna om registrering, auktorisering, operativa krav, gränsöverskridande verksamhet, tekniska avsättningar, investeringar, företagsstyrning, informationsgivning och tillsyn.

Genomförande av första tjänstepensionsdirektivet

När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes gjordes bedömningen att understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet, s.k. tjänstepensionskassor, var att betrakta som tjänstepensionsinstitut i direktivets mening. De omfattades inte av det konsoliderade livförsäkringsdirektivet – föregångaren på livförsäkringsområdet till Solvens II-direktivet – och inte heller av något av de andra direktiv som undantogs från direktivets tillämpningsområde. De var samtidigt externt inrättade och från arbetsgivaren fristående juridiska personer med uppgift att förvalta de premier som en arbetsgivare enligt avtal erlägger i syfte att trygga och tillhandahålla tjänstepension (se prop. 2004/05:165 s. 108 f.). Bestämmelser motsvarande direktivets infördes därför i den numera upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar (UFL).

Tjänstepensionskassorna skulle vara slutna på ett sådant sätt att de huvudsakligen var avsedda för anställda i visst eller vissa företag, personer tillhörande viss yrkesgrupp eller medlemmar i en sammanslutning med sådan intressegemenskap att en samverkan även för personförsäkring är naturlig (1 § UFL). Kravet på slutenhet för tjänstepensionskassor och övriga understödsföreningar har gällt sedan lagen om understödsföreningar trädde i kraft 1972.

När det gäller livförsäkringsföretagen konstaterades att de tillhörde den grupp av redan gemenskapsreglerade institut som var undantagna från direktivets tillämpningsområde (prop. 2004/05:165 s. 108). Livförsäkringsföretag ansågs därför inte som tjänstepensionsinstitut i första tjänstepensionsdirektivets mening.

Det beslutades dock att Sverige skulle utnyttja möjligheten att tillämpa vissa av direktivets bestämmelser på livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (samma prop. s. 116–119). Särskilda bestämmelser om livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet infördes därför i försäkringsrörelselagen. De bestämmelserna upphävdes sedan när Solvens II-direktivet genomfördes (prop. 2015/16:9 s. 201 f.). Enligt en övergångsbestämmelse gäller dock de aktuella bestämmelserna för livförsäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet till och med den 31 december 2019 (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]). I avsnitt 16.4 föreslås att tiden ska förlängas.

Genomförande av första tjänstepensionsdirektivet i andra medlemsstater i EU

Det finns inte behov av att ta in någon fullständig redogörelse över andra medlemsstaters genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet i denna lagrådsremiss. Framställningen här begränsar sig till genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet i Danmark, Tyskland och Frankrike. Utredningen har redogjort för förhållandena i ytterligare några medlemsstater (se SOU 2014:57 s. 274–282).

I *Danmark* uppställs, i likhet med det som gällt i Sverige för tjänstepensionskassorna, ett krav på att ett danskt företag som önskar driva verksamhet i den unionsrättsliga formen av tjänstepensionsinstitut – en firmapensionskasse – ska vara slutet och endast tillhandahålla pensioner till en viss sluten krets av personer. En firmapensionskasse får bara driva verksamhet som knyter an till de anställda i ett visst företag (se § 2 lov om tilsyn med firmapensionskasser [LBK nr 1561 af 19/12/2007]).

I *Tyskland* gäller följande beträffande de institut som undantas från Solvens II-direktivets tillämpningsområde med stöd av artikel 9.2 i direktivet. Den tyska rörelselagstiftningen (den tyska försäkringsrörelselagen Gesetz über die Beaufsichtigung der Versicherungsunternehmen [Versicherungsaufsichtsgesetz – VAG]) innehåller bestämmelser om två olika typer av tjänstepensionsinstitut (på tyska ”Einrichtungen der betrieblichen Altersversorgung”). Dels finns i § 232 VAG bestämmelser om Pensionskassen (ung. pensionskassor) som är en typ av livförsäkringsföretag. Dels finns i § 236 bestämmelser om s.k. Pensionsfonds (ung. pensionsfonder) som inte behöver meddela försäkringsmässiga utfästelser om utbetalningar i framtiden (se § 236.2 VAG). Båda institutstyperna är, enligt besked från det tyska förbundsfinansministeriet, med stöd av artikel 9.2 i Solvens II-direktivet undantagna från den tyska reglering som genomför det direktivet i tysk nationell rätt. Inte för någondera kategorin institut har det uppställts krav på att de ska vara slutna och endast tillhandahålla pensioner till en viss krets personer. Det krav som gäller för dem är att de endast får driva tjänstepensionsverksamhet.

I *Frankrike* har lagstiftningen kommit att utformas på likartat sätt som i Tyskland. Där har försäkringslagstiftningen (på franska ”Code des Assurances”) under våren 2017 ändrats genom ett presidentdekret (på franska ”ordonnance”). Genom dekretet har det införts möjligheter för franska livförsäkringsföretag, dvs. företag som omfattas av den franska lagstiftning som genomför Solvens II-direktivet, att genom ett särskilt tillståndsförfarande ombilda sig till tjänstepensionsinstitut (på franska ”fonds de retraite professionnelle supplémentaire”). Den nya franska lagstiftningen innehåller inte något krav på att tjänstepensionsinstituten ska vara slutna och endast tillhandahålla pensioner till en viss krets personer, exempelvis anställda i ett visst företag eller en viss bransch. Däremot får tjänstepensionsinstituten bara driva tjänstepensionsverksamhet, dvs. tillhandahålla pensioner som är knutna till yrkesverksamhet (på franska ”fourniture de prestations de retraite liées à une activité professionnelle”, se artikel L. 143-1 Code des assurances i den lydelse artikeln fått genom ovan nämnda presidentdekret).

Tjänstepensionskassor ska kunna bli tjänstepensionsföretag

Understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet (tjänstepensionskassor) motsvarar beskrivningen av tjänstepensionsinstitut i andra tjänstepensionsdirektivet. De lyder inte under Solvens II-direktivet eller någon av de övriga gemenskapsregleringar som omnämns i artikel 2.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. De omfattas därför av andra tjänstepensionsdirektivets tillämpningsområde.

Det är angeläget att tjänstepensionskassorna, de enda svenska tjänstepensionsinstituterna som finns i dag utöver pensionsstiftelserna, ges möjlighet att fortsätta driva verksamhet som tjänstepensionsinstitut när en ny svensk reglering om tjänstepensionsinstitut nu kommer att införas. Det bör därför vara möjligt för tjänstepensionskassorna att ansöka om tillstånd att driva verksamhet enligt den nya regleringen för tjänstepensionsföretag. Detta behandlas vidare i avsnitt 16.3.

Fler befintliga företag än tjänstepensionskassor bör få bli tjänstepensionsföretag

Den största delen av tjänstepensionssektorn är den som består av att tjänstepensionsförsäkringar tillhandahålls för att trygga tjänstepensioner. Med hänsyn till tjänstepensionssektorns samhällsekonomiska betydelse (se avsnitt 5.1) bör den nya regleringen för tjänstepensionsföretag ges ett så vidsträckt tillämpningsområde som möjligt. Det är därför önskvärt att en större del av försäkringssektorn än den som utgörs av tjänstepensionskassornas verksamhet kan omfattas av den nya regleringen.

Ett led i bedömningen av om ett företag som driver tjänstepensionsverksamhet omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet är om företaget omfattas av Solvens II-direktivet. Solvens II-direktivet intar visserligen inte någon överordnad normhierarkisk ställning i förhållande till andra tjänstepensionsdirektivet men konstruktionen är sådan att andra tjänstepensionsdirektivet bara gäller för sådana institut som är undantagna från Solvens II-direktivets tillämpningsområde.

När det gäller verksamhetens art motsvarar tjänstepensionsverksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar verksamhet enligt artikel 2.3 a i Solvens II-direktivet, dvs. livförsäkring som omfattar kapitalförsäkring för livsfall och/eller dödsfall. En tjänstepensionsförsäkring avser oftast det fallet att någon lever vid pensionsålderns inträde och då har rätt till försäkringsersättning i form av ålderspension, dvs. det är en försäkring för livsfall. Tjänstepensionsverksamhet är således sådan verksamhet som omfattas av Solvens II-direktivet och de företag som driver verksamheten är sådana som Solvens II-direktivet ska tillämpas på (artikel 2.1).

Frågan är då om det finns någon undantagsregel som tillåter att företag som driver tjänstepensionsverksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar undantas från Solvens II-direktivets tillämpningsområde.

I artikel 9.2 finns ett undantag som tar sikte på tillhandahållande av tjänstepension. Det innebär att bedömningen av vilka företag som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivets tillämpningsområde behöver ske med utgångspunkt i den artikeln. Om ett institut omfattas av undantaget kan det finnas förutsättningar för att låta institutet driva verksamhet enligt andra tjänstepensionsdirektivet. Det måste dock självfallet också prövas om

institutet uppfyller kraven för att räknas som ett tjänstepensionsinstitut enligt andra tjänstepensionsdirektivet.

Tillämpningsområdet för artikel 9.2 i Solvens II-direktivet sammanfaller därmed inte nödvändigtvis med tillämpningsområdet för andra tjänstepensionsdirektivet, som *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* hävdar. Ett institut kan driva verksamhet som motsvarar beskrivningen i andra tjänstepensionsdirektivet av att tillhandahålla pensionsförmåner utan att samtidigt vara undantaget från Solvens II-direktivets tillämpningsområde. Eftersom den aktuella undantagsbestämmelsen i artikel 9.2 i Solvens II-direktivet har ingått i EU:s försäkringsreglering sedan slutet av 1970-talet, dvs. redan långt före tillkomsten av första tjänstepensionsdirektivet, kan den inte heller ha tillkommit för att undanta tjänstepensionsinstitut från EU:s försäkringslagstiftning, som de nyss angivna remissinstanserna framför.

Artikel 9.2 i Solvens II-direktivet får anses tämligen svårtillgänglig. Den föreskriver att där angiven livförsäkringsverksamhet inte ska omfattas av Solvens II-direktivet om den drivs av andra organisationer än företag som avses i artikel 2 (en artikel som beskriver de verksamheter som omfattas av direktivet), och som har till ändamål att tillhandahålla förmåner för anställda eller självständiga näringsidkare, som är knutna till ett företag eller grupp av företag eller till en viss bransch eller grupp av branscher, i händelse av dödsfall eller överlevnad eller vid nedläggning eller inskränkning av verksamhetskällan, oavsett om de åtaganden som verksamheten omfattar vid varje tillfälle helt motsvaras av de försäkringsmatematiska avsättningarna.

Det kan konstateras att de institut som i Sverige sålunda ansågs undantagna från livförsäkringsregleringen, tjänstepensionskassorna, enligt 1 § UFL skulle vara slutna på ett sådant sätt att deras verksamhet bara vänder sig till en viss krets personer, samma begränsning som fortfarande gäller för de danska tjänstepensionsinstituterna, firmapensionskassorna.

Försäkringsföretag som endast driver tjänstepensionsverksamhet bör få bli tjänstepensionsföretag

Det står klart att tillämpningsområdet för den nya regleringen för tjänstepensionsföretag skulle begränsas avsevärt om ett tjänstepensionsinstitut måste vara slutet på det sätt som hittills gällt för tjänstepensionskassorna.

Vilket tillämpningsområde andra tjänstepensionsdirektivet ska ges är ytterst en fråga för EU-domstolen. Varken i Frankrike eller Tyskland har dock något krav ställts på att ett institut ska vara slutet för att kunna omfattas av den lagstiftning som genomför andra tjänstepensionsdirektivet. En sådan tolkning av direktivet innebär att det finns utrymme enligt unionsrätten att låta fler företag som inte är slutna till viss krets men som endast driver tjänstepensionsverksamhet bli tjänstepensionsinstitut. För att lämna så stort utrymme som möjligt för att skapa en lämplig och väl anpassad reglering för den svenska tjänstepensionssektorn bör försäkringsföretag som endast driver tjänstepensionsverksamhet ges möjlighet att bli tjänstepensionsföretag. Ett försäkringsföretag som önskar fortsätta att driva tjänstepensionsverksamhet enligt försäkringsrörelselagen och Solvens II-direktivet bör ha möjlighet att göra det.

I avsnitt 6.3 behandlas de närmare formerna för hur försäkringsföretag ska kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag. Den närmare innebörden av kravet på företaget att det bara får driva tjänstepensionsverksamhet behandlas i avsnitt 6.5 och avsnitt 16.5.

Som *Svensk Försäkring* påpekar kan det vara så att viss verksamhet som i dag drivs av skadeförsäkringsföretag uppfyller kraven för att räknas som tjänstepensionsverksamhet enligt andra tjänstepensionsdirektivet. Det gäller verksamhet som kan drivas inom ramen för livförsäkringsklassen tilläggsförsäkring (klass I b enligt 2 kap. 12 § FRL), vilket är försäkringar som skulle vara att betrakta som skadeförsäkringar om de tillhandahölls utan samband med en livförsäkring (se avsnitt 5.4). Enligt regeringens uppfattning bör ett försäkringsföretag inte vara förhindrat att bli ett tjänstepensionsföretag enbart av det skälet att det driver verksamhet som skadeförsäkringsföretag. Om företaget bara driver vad som kan anses som tjänstepensionsverksamhet och övriga krav är uppfyllda, bör företaget kunna driva verksamhet som tjänstepensionsinstitut.

Det bör införas möjligheter att bilda helt nya tjänstepensionsföretag

Den nya regleringen om tjänstepensionsföretag ska inte bara stå öppen för befintliga företag som vill bli tjänstepensionsföretag – försäkringsföretag och tjänstepensionskassor. Det bör även vara möjligt att bilda helt nya företag i form av tjänstepensionsföretag. Därigenom utnyttjar Sverige fullt ut de möjligheter som andra tjänstepensionsdirektivet ger. Tjänstepensionsinstitut kan då bildas i Sverige både av det slag som inte gör något åtagande i förhållande till de framtida pensionärerna (pensionsstiftelser) och av det slag som gör det (tjänstepensionsföretag).

Sverige bör inte tillämpa tjänstepensionsdirektivet på livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet

Regeringen fann när Solvens II-direktivet genomfördes att det inte fanns skäl att fortsätta använda möjligheten att tillämpa delar av första tjänstepensionsdirektivet på tjänstepensionsverksamhet som drivs av livförsäkringsföretag (artikel 4 i första tjänstepensionsdirektivet, se prop. 2015/16:9 s. 201 f.). De särskilda bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet utmönstrades därför.

Regeringen gör, som nämnts ovan, bedömningen att de försäkringsföretag som endast driver tjänstepensionsverksamhet bör få bli tjänstepensionsföretag. Försäkringsföretagen ges alltså, på vissa villkor, möjlighet att omfattas av andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser genom att i stället driva verksamhet som tjänstepensionsföretag. Det saknas skäl att därutöver tillämpa vissa av tjänstepensionsdirektivets bestämmelser på en del av livförsäkringsföretagens verksamhet (tjänstepensionsverksamheten) som drivs inom ramen för Solvens II-regelverket. Därför bör det ställningstagande som gjordes i samband med genomförandet av Solvens II-direktivet stå fast, dvs. Sverige bör inte utnyttja möjligheten att tillämpa delar av tjänstepensionsdirektivet på tjänstepensionsverksamhet som drivs av livförsäkringsföretag. Regeringen ansluter sig därmed inte till den uppfattning som förs fram av *Svenskt Näringsliv* i denna fråga.

Kontotryggande

Företag som tryggar sina pensionsåtaganden genom bokföringsmässiga avsättningar (kontotryggande) är undantagna från andra tjänstepensionsdirektivets tillämpningsområde (enligt artikel 2.2 e i direktivet). Det är samma ordning som den som hittills gällt enligt artikel 2.2 e i första tjänstepensionsdirektivet. På samma sätt som vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet påverkas inte de svenska bestämmelserna om kontotryggande av genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet (se prop. 2004/05:165 s. 109).

5.4 Vad avses med tjänstepensionsförsäkring?

Regeringens förslag: Med tjänstepensionsförsäkring ska avses livförsäkring som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar.

Försäkringar som tecknas för egen räkning av egenföretagare ska inte anses som tjänstepensionsförsäkringar.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas något bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad som ska omfattas av begreppet tjänstepensionsförsäkring.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. Utredningen föreslår att tjänstepensionsföretagen ska få tillhandahålla allt som räknas som tjänstepensionsförmåner. Det begreppet definieras som förmåner som betalas ut med anledning av uppnådd pensionsålder eller förväntat uppnående av pensionsålder, dödsfall (efterlevandepension), sjukdom och invaliditet, upphörande av anställning eller medellöshet, där förmånen har sin grund i en överenskommelse om pensionsförmåner mellan arbetsgivare och arbetstagare. Begreppet tjänstepensionsförmån är inte knutet till begreppet livförsäkring utan innefattar huvudförmån (ålderspension) och tilläggsförmån (övriga moment i en tjänstepensionsplan). Utredningen föreslår också att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om vilka förmåner som ska hänföra sig till begreppen huvudförmån och tilläggsförmån.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. Flera remissinstanser – bl.a. *Arbetsgivarverket*, *Svensk Försäkring*, *Tjänstepensionsförbundet*, *Svenskt Näringsliv* och *Sveriges Kommuner och Landsting* – efterlyser en tydligare reglering av vilka typer av produkter som kan vara föremål för verksamhet i ett tjänstepensionsföretag. Arbetsgivarverket, *PTK*, *TCO* och *AFA Försäkring* ifrågasätter också om uppdelningen i huvudförmån och tilläggsförmån fyller något syfte, vilket Svenskt Näringsliv instämmer i. Svensk Försäkring, Tjänstepensionsförbundet, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Landsting, TCO och AFA Försäkring avstyrker

utredningens förslag att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad som ska anses ingå i begreppen tilläggsförmån och huvudförmån. Svensk Försäkring välkomnar att tillämpningsområdet enligt utredningens förslag vidgas till att även omfatta produkter som i dagsläget anses som skadeförsäkring, så länge de motsvarar vad som räknas som personförsäkring enligt försäkringsavtalslagen. Sveriges Kommuner och Landsting anser att begreppet tjänstepensionsförmån bör ges en sådan innebörd att den bredd av lösningar som ryms inom tjänstepensionssektorn omfattas. *LO* anför att definitionen av tjänstepensionsförmån bör vara väldigt vid, vilket *PTK* och *TCO* instämmer i. *AFA Försäkring* efterfrågar ett förtydligande så att det klarare framgår att egenföretagares förmåner täcks av begreppet tjänstepensionsförmån. Även Svensk Försäkring anser att egenföretagares förmåner bör omfattas av det begreppet. *Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt* framför att utredningen inte förklarat hur det skulle kunna vara förenligt med EU:s försäkringsrörelsereglering att låta tjänstepensionsinstitut driva det som enligt Solvens II-direktivet är att anse som direkt skadeförsäkringsrörelse.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag och bedömning. I promemorian är dock bedömningen att det inte behöver tas in något bemyndigande formulerat som ett förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att arbetsgivaren helt eller delvis måste betala premierna för att en livförsäkring ska anses ha ett sådant samband med yrkesutövningen att den är en tjänstepensionsförsäkring. *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* framför att tjänstegrupplivförsäkring ska ses som tjänstepensionsförsäkring och att det inte längre finns samma praktiska problem som förut med att behandla egenföretagares försäkringar som tjänstepensionsförsäkringar. *Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR)* har samma uppfattning när det gäller tjänstegrupplivförsäkringar med det tillägget tjänstepensionsföretag även bör få meddela efterlevandeskydd. *Ågarföreningen ProSkandia* instämmer i Svensk Försäkrings och Tjänstepensionsförbundets uppfattning när det gäller egenföretagares försäkringar. *Saco* och *TCO* understryker att definitionen av tilläggsförsäkring inte får bli så snäv i den svenska lagstiftningen att den utesluter kompletterande förmåner som är centrala i det svenska systemet. *Sveriges Kommuner och Landsting* avstyrker förslaget om vad som ska vara tjänstepensionsförsäkring och anser att definitionen bör utgå från begreppet tjänstepensionsförmån, vilket *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* instämmer i.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller samma definition av begreppet pensionsförmån (artikel 6.4) som första tjänstepensionsdirektivet (artikel 6 d). En pensionsförmån är enligt definitionen en förmån som betalas ut med anledning av uppnådd pensionsålder eller förväntat uppnående av pensionsålder eller, om de kompletterar dessa förmåner och tillhandahålls sekundärt, i form av utbetalningar vid dödsfall, invaliditet eller upp-

hörande av anställning eller i form av bidrag eller tjänster som tillhandahålls vid sjukdom, medellöshet eller dödsfall. I definitionen anges vidare att pensionsförmåner får betalas ut som livslång utbetalning, under viss tid, i form av ett engångsbelopp eller genom en kombination av dessa alternativ.

Medlemsstaterna får föreskriva att kompletterande förmåner såsom täckning av risker kopplade till lång levnad och invaliditet, efterlevandeskydd och viss återbetalningsgaranti erbjuds till medlemmarna om arbetsgivarna och arbetstagarna, eller deras respektive företrädare, kommer överens om detta (artikel 10.2 som motsvarar artikel 9.2 i första tjänstepensionsdirektivet). Enligt direktivet gäller detta i enlighet med subsidiaritetsprincipen och med vederbörligt beaktande av storleken på pensionsförmåner från socialförsäkringssystemen.

Gällande rätt

Begreppet tjänstepensionsförsäkring utmönstrades ur försäkringsrörelselagen när Solvens II-direktivet genomfördes, eftersom det då bestämdes att Sverige inte längre skulle utnyttja valmöjligheten för medlemsstaterna att tillämpa vissa av tjänstepensionsdirektivets bestämmelser på livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se prop. 2015/16:9 s. 201 f.). Begreppet fortsätter dock att vara en del av gällande rätt till följd av övergångsbestämmelser. För livförsäkringsföretagens del finns en sådan i punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 1 kap. 8 § försäkringsrörelselagen i lydelsen före den 1 januari 2016. För tjänstepensionskassornas del finns den relevanta övergångsbestämmelsen i 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 7 § tredje stycket lagen (1972:262) om understödsföreningar.

Som tjänstepensionsförsäkring har hittills räknats livförsäkring som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) beror av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar (prop. 2004/05:165 s. 123 f.).

När denna definition utformades var utgångspunkten att begreppet tjänstepensionsförsäkring skulle ges en vid tolkning. Allt som enligt gängse uppfattning räknades som tjänstepensionsförsäkringar borde, enligt de överväganden som då gjordes, kunna hänföras till kategorin tjänstepensionsförsäkring. Dock fann regeringen att en yttersta gräns för begreppet tjänstepensionsförsäkring var att det måste vara fråga om livförsäkring, eftersom skadeförsäkringsverksamhet är undantagen från tjänstepensionsdirektivets tillämpningsområde (samma prop.).

Regeringen uttalade också att livförsäkring i form av ålders-, sjuk- och efterlevandepension som är knutna till tjänsteförhållanden, och för vilka arbetsgivaren helt eller delvis står för premiekostnaderna, skulle räknas som tjänstepensionsförsäkringar. Också försäkringar som meddelas som tillägg till ovan nämnda försäkringar, t.ex. sjukförsäkringar och premiefrielseförsäkringar, skulle enligt regeringens uppfattning omfattas av tjänstepensionsverksamheten, utan något krav på att tilläggsförsäringen

tecknas i samband med huvudförsäkringen. Vidare borde enligt regeringens uppfattning sådana livförsäkringar som arbetstagarna erbjuds att frivilligt teckna falla under definitionen, men även försäkringar som överläts på en arbetstagare, eftersom även sådana försäkringar erbjuds som ett led i yrkesutövningen och därmed är anknutna till anställningsförhållandet.

Egenföretagares försäkringar omfattas inte av begreppet tjänstepensionsförsäkring. Sverige har alltså inte utnyttjat den valmöjlighet som erbjuds medlemsstaterna i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 6 a andra strecksatsen) att behandla egenföretagares försäkringar på samma sätt som försäkringar som tillhandahålls enligt ett avtal mellan arbetsgivare och arbetstagare (samma prop.).

Den tidigare definitionen av tjänstepensionsförsäkring bör behållas

Den reglering som nu föreslås tar sikte på tryggandeformen tjänstepensionsförsäkring. Det innebär att det liksom när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes gäller att fastställa vilka typer av försäkringar som ska kunna tillhandahållas enligt regleringen. Frågan är alltså vad som ska avses med tjänstepensionsförsäkring. Eftersom regleringen ska passas in i den systematik som finns på försäkringsområdet är det inte lämpligt att i svensk rätt använda direktivets uttryck – pensionsförmåner – som bl.a. *Sveriges Kommuner och Landsting*, *Alecta* och *AMF* önskar.

Utgångspunkten för definitionen av tjänstepensionsförsäkring bör vara att ge begreppet en vid innebörd, som regeringen fann vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet (se prop. 2004/05:165 s. 123). Det är samma utgångspunkt som intas av flera remissinstanser, bl.a. *LO*, *PTK*, *TCO* och *Sveriges Kommuner och Landsting*. Till kategorin tjänstepensionsförsäkring bör, liksom tidigare, hänföras det som enligt gängse uppfattning inom det svenska försäkringsväsendet räknas som tjänstepension.

Sveriges tolkningsutrymme är dock inte oinskränkt när det gäller definitionen av tjänstepensionsförsäkring. Som *Skandia* påpekar, måste den tjänstepensionsverksamhet som ska drivas av tjänstepensionsföretag vara undantagen från Solvens II-direktivets tillämpningsområde (se avsnitt 5.3). Om det inte finns någon tillämplig undantagsregel, finns det inte heller förutsättningar enligt unionsrätten att reglera verksamheten någon annanstans än i den nationella lagstiftning som genomför Solvens II-direktivet, dvs. i försäkringsrörelselagen.

Tjänstepension i form av ålderspension är, som regeringen konstaterat i avsnitt 5.3, att betrakta som livförsäkringsverksamhet enligt artikel 2.3 i Solvens II-direktivet. Viss tjänstepensionsverksamhet kan också vara att betrakta som skadeförsäkringsverksamhet enligt artikel 2.2 i Solvens II-direktivet och i det direktivets bilaga A. Det kan t.ex. röra sig om sjuk- och olycksfallsförsäkringar som är en del av tjänstepensionsplanerna på det kollektivavtalade området. Det bör dock noteras att tilläggsförsäkring till livförsäkring är en verksamhet som i Solvens II-direktivet betraktas som livförsäkring (Solvens II-direktivets artikel 2.3 a iii). En skadeförsäkring kan således i vissa fall vara att betrakta som en livförsäkring, om den meddelas som ett tillägg till en livförsäkring. Det krävs alltså att det finns en

undantagsregel som tillåter att tjänstepensionsverksamheten regleras någon annanstans än i den lagstiftning som i Sverige genomför Solvens II-direktivet.

Den undantagsregel som kan tillämpas är, även i detta sammanhang, artikel 9.2 i Solvens II-direktivet. Den avser uttryckligen livförsäkringsverksamhet. När det gäller skadeförsäkringsverksamhet finns ingen motsvarande undantagsbestämmelse. Av detta följer att det inte finns någon möjlighet att undanta det som enligt Solvens II-direktivet är att betrakta som direkt skadeförsäkringsverksamhet från det direktivets tillämpningsområde. I sin tur innebär det att sådan verksamhet på grund av artikel 2.2 b i andra tjänstepensionsdirektivet är undantagen från det direktivets tillämpningsområde. Sverige kan alltså inte tillåta de nya tjänstepensionsföretagen att driva direkt skadeförsäkringsrörelse.

Det betyder att som en yttersta gräns bör det gälla att en tjänstepensionsförsäkring måste vara en livförsäkring (2 kap. 12 § FRL). Detta är också bedömningen som gjordes vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet (samma prop. s. 124). Till tjänstepensionsförsäkring kan då höra centrala delar av tjänstepensionsordningarna som ålders-, sjuk- och efterlevandepension, men även vissa sjukförsäkringar och premiebefrielseförsäkringar. Därför kan tjänstegrupplivförsäkringar anses som tjänstepensionsförsäkringar i den nya regleringens mening, som bl.a. *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* önskar.

Som regeringen kom fram till vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet kan även andra typer av försäkringar, som sedda för sig skulle vara att betrakta som skadeförsäkringar, vara att anse som livförsäkringar, under förutsättning att de tecknas som tillägg till en livförsäkring, dvs. inom livförsäkringsklassen I b enligt 2 kap. 12 § FRL. Regeringen instämmer med *Saco* och *TCO* i att definitionen av tilläggsförsäkring inte bör göras för snäv. Inte heller i fortsättningen bör det därför krävas att tilläggsförsäkringen tecknas i direkt samband med huvudförsäkringen (se prop. 1992/93:257 s. 189). I motsats till det som anges i promemorian torde det vara möjligt att meddela exempelvis arbetslöshetsförsäkring inom ramen för en tjänstepensionsverksamhet, så länge denna utgör ett tillägg till en livförsäkring

En alltför vid definition av begreppet tilläggsförsäkring riskerar dock å andra sidan att leda till gränsdragningsproblem och tolkningssvårigheter kring vad som ingår i begreppet tilläggsförsäkring, och i förlängningen vad som kan inrymmas i begreppet tjänstepensionsförsäkring. För att undvika sådana bör det krävas att en försäkring, för att kunna utgöra en tilläggsförsäkring, är kopplad till en person. Det bör alltså krävas att en tilläggsförsäkring är en försäkring där försäkringsfallets inträffande är beroende av en eller flera personers liv, hälsa, ålder, graviditet, arbetsförmåga, arbetslöshet eller annan liknande omständighet.

Liksom tidigare bör frivilligt tecknade försäkringar och försäkringar som överläts på en arbetstagare kunna anses som tjänstepensionsförsäkringar. Som *Finansinspektionen* påpekar krävs dock att arbetsgivaren helt eller delvis står för premiekostnaden. Att betalningen av premiekostnaderna ges en central betydelse bidrar också till att gränsen kring begreppet tjänstepensionsförsäkring kan dras på ett tillräckligt enkelt sätt i rättstillämpningen.

Av det som hittills behandlats följer att arbetstagaren är försäkrad inom en tjänstepensionsförsäkring, dvs. den vars intresse är försäkrat mot en skada eller den vars liv eller hälsa en försäkring gäller för (1 kap. 11 § FRL). Ibland kan det dock, när det handlar om sådana frivilligt tecknade eller överlåtna försäkringar som nyss nämnts, vara arbetstagaren som är försäkringstagare, dvs. den som är part i försäkringsavtalet.

För att ge begreppet tjänstepensionsförsäkring en vid innebörd utan att låta det omfatta försäkringar som hör till direkt skadeförsäkringsrörelse bör tjänstepensionsförsäkring definieras på samma sätt som vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet. Därigenom åstadkoms också en nationell reglering som motsvarar andra tjänstepensionsdirektivets definition av pensionsförmån.

Med tjänstepensionsförsäkring bör alltså avses livförsäkring som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar.

Något behov av att förtydliga begreppet tjänstepensionsförsäkring i föreskrifter på lägre nivå än lag finns inte. Därmed finns inte skäl att i enlighet med utredningens förslag införa något bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka produkter som ska kunna tillhandahållas av tjänstepensionsföretagen, ett förslag som flera remissinstanser motsätter sig, bl.a. *Svenskt Näringsliv* och *TCO*.

Egenföretagares försäkringar ska inte räknas som tjänstepensionsförsäkringar

Som regeringen konstaterade när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes är det i de flesta fall omöjligt att hos ett försäkringsföretag skilja en försäkring som tecknats av en egenföretagare från en försäkring som samma egenföretagare tecknat privat, dvs. individuellt (se prop. 2004/05:165 s. 124). Gränsdragningsproblemen är sådana att Sverige inte heller i fortsättningen, i motsats till det bl.a. *Svensk Försäkring* och *AFA Försäkring* anser, bör utnyttja möjligheten att låta egenföretagares försäkringar meddelas av tjänstepensionsinstitut (artikel 6.1 b i andra tjänstepensionsdirektivet).

5.5 En ny lag om tjänstepensionsföretag

Regeringens förslag: Andra tjänstepensionsdirektivet ska, när det gäller tryggandeformen tjänstepensionsförsäkring, genomföras i svensk rätt genom en ny lag om tjänstepensionsföretag. I den lagen ska de bestämmelser som krävs för att genomföra direktivet tas in. Därutöver ska vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen gälla för tjänstepensionsföretagen i de fall detta särskilt anges i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

För utländska tjänstepensionsinstitut ska direktivet genomföras genom ändringar i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen föreslår en ny lag om tjänstepensionsrörelse som ska innehålla de bestämmelser som ska gälla för de nya tjänstepensionsföretagen och utan att hänvisningar görs till försäkringsrörelselagen.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås att bestämmelserna i försäkringsrörelselagen ska gälla för tjänstepensionsföretag med undantag för de fall när det sägs att en viss bestämmelse inte ska gälla.

Remissinstanserna: Många remissinstanser invänder mot den lagstiftningsteknik som föreslås i promemorian. *Bolagsverket* anser att lagstiftningstekniken är svår att överblicka. Antalet hänvisningar, särregler och undantag innebär enligt verkets mening att lagstiftningen blir krångligare än nödvändigt. Det är svårt att få ett helhetsgrepp över vilka bestämmelser som ska tillämpas. *Sveriges advokatsamfund*, *Tjänstepensionsförbundet* och *Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR)* framför liknande synpunkter. *Finansinspektionen* anför att inspektionen hellre hade sett en självständig reglering utan omfattande hänvisningar till försäkringsrörelselagen och anser, med instämmande av *Kammarrätten i Stockholm*, att den valda lagstiftningstekniken försvårar tillämpningen av den föreslagna regleringen. *Svensk Försäkring* instämmer i inspektionens och kammarrättens synpunkter och kan tänka sig två alternativa tekniker än den som valts i promemorian, antingen en helt fristående lag utan hänvisningar eller en lagstiftningsteknik där det anges i den nya lagen vilka bestämmelser i försäkringsrörelselagen som ska gälla. *Kåpan Pensioner* framför att utvecklingen av Solvens II-direktivet respektive andra tjänstepensionsdirektivet sannolikt kommer komplicera den föreslagna lagstiftningstekniken. *Sveriges Kommuner och Landsting* avstyrker förslaget om att den nya lagen ska anpassas till försäkringsrörelselagen. *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* invänder mot den lagstiftningsteknik som används i promemorian och förordar den lagstiftningsteknik som utredningen använder.

Skälen för regeringen förslag: I avsnitt 5.1 görs bedömningen att det bör införas en ny svensk reglering för den verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring som i dag drivs av försäkringsföretag och tjänstepensionskassor. Genom den nya regleringen ska tryggande av tjänstepension kunna ske i form av tjänstepensionsförsäkring som meddelas av tjänstepensionsföretag. Andra tjänstepensionsdirektivet ska vara den unionsrättsliga grunden för regleringen.

I promemorian föreslås att regleringen ska tas in i en ny lag om tjänstepensionsföretag. En sådan ordning ligger i linje med det *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* förordar och innebär att den unionsrättsliga systematiken, med skilda rörelseregleringar för försäkringsföretag och tjänstepensionsinstitut, kommer till klart uttryck i svensk rätt. Detta kan, som *Kåpan Pensioner* anser, underlätta när framtida ändringar i Solvens II-direktivet och andra tjänstepensionsdirektivet ska genomföras. Regleringen bör därför tas in i en ny lag om tjänstepensionsföretag.

Som flera remissinstanser anmärker, bl.a. *Svensk Försäkring*, *Bolagsverket* och *Sveriges advokatsamfund*, är dock den lagstiftningsteknik som

föreslås i promemorian mindre lämplig eftersom lagstiftningen blir svårare att förstå och överblicka om försäkringsrörelselagens bestämmelser, som föreslås i promemorian, ska tillämpas om inget annat anges i den nya lagen.

Regeringen anser att det är en fördel om regleringen är enkel, lättillgänglig och flexibel. I enlighet med det *Finansinspektionen* förordar bör den nya lagen därför innehålla de bestämmelser som krävs för att genomföra direktivet och reglera de nya tjänstepensionsföretagens rörelse och associationsrättsliga form. För det fall det är lämpligt av redaktionella eller andra skäl kan hänvisningar göras till försäkringsrörelselagen eller annan lagstiftning. Det bör då vara fråga om direkta hänvisningar, så att det är tydligt vilka bestämmelser i andra lagar som tjänstepensionsföretagen ska tillämpa, dvs. en sådan hänvisningsteknik som *Svensk Försäkring* vill se.

Den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör, som föreslås i promemorian, bara reglera svenska företags verksamhet i Sverige och sådana företags gränsöverskridande verksamhet. Utländska tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige bör liksom i dag regleras i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige. Andra tjänstepensionsdirektivet bör därför genomföras genom bestämmelser i den lagen när det gäller utländska tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige.

5.6 Utgångspunkter för den nya lagen

Regeringens bedömning: Den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör möjliggöra en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapital samtidigt som den bör säkerställa ett fullgott skydd för de nuvarande och framtida pensionärerna.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Arbetsgivarverket* framför att för rigorösa eller omfattande regler som inte tar hänsyn till tjänstepensioners förutsättningar kan innebära att kostnaderna för att tillhandahålla tjänstepensionsförmåner blir för stora i förhållande till den förmån de genererar. *Finansinspektionen* betonar tjänstepensionernas skyddsvärde till följd av deras betydelse för framtidens pensionärer. *Svenskt Näringsliv* anser att regelverken för tjänstepensioner måste utformas så att de möjliggör en effektiv och säker hantering av tjänstepensionsförmåner. *Alecta* och *Folksam* framhåller att det övergripande syftet med all tjänstepensionsverksamhet är att generera en bra tjänstepension och att ett väl balanserat regelverk ger förutsättningar för en effektiv förvaltning av tjänstepensionsplaner och bidrar till att säkerställa trygga och tillräckliga tjänstepensioner. *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *ömsesidigt* anför att skyddet för de framtida pensionärerna är det mest centrala vid utformningen av en svensk reglering för tjänstepensionsinstitut.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansförbundet* framför att de framlagda lagförslagen i huvudsak innebär att all tjänstepension regleras på samma sätt, oavsett om den är förmånsbestämd eller premiebestämd, kollektivavtalad eller individuell.

Skälen för regeringens bedömning: Syftet med andra tjänstepensionsdirektivet är i grunden att skydda och erbjuda trygghet från fattigdom på ålderdomen (skäl 2 och 10). Vidare syftar direktivet till att underlätta gränsöverskridande verksamhet och rörligheten för arbetstagare mellan medlemsstaterna i EU (skäl 2, 4 och 6). Direktivet är också avsett att främja tjänstepension som företeelse (skäl 8).

De skyddsintressen som ligger till grund för andra tjänstepensionsdirektivet bör ligga till grund även för den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Skyddet för de nuvarande och framtida pensionärerna bör, som *Finansinspektionen* och *Skandia* anför, stå i förgrunden. Som regeringen uttalade redan vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet är tjänstepensionen en väsentlig del av pensionsförmånerna och i vissa fall kan tjänstepensionen till och med uppgå till högre belopp än socialförsäkringsförmånerna (prop. 2004/05:165 s. 98 f). Det är således av yttersta vikt att tjänstepensionsåtagandena i slutändan kan infrias. Den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör därför säkerställa ett fullgott skydd för de nuvarande och framtida pensionärerna. Som *Svensk Försäkring* framhåller bör även behovet av trygghet när det gäller andra förmåner än själva ålderspensionen beaktas.

Skyddet för de nuvarande och framtida pensionärerna måste med nödvändighet balanseras mot intresset av att tillräcklig avkastning kan uppnås på de medel som arbetsgivare betalar för att trygga tjänstepension, vilket bl.a. *Alecta* och *Folksam* framhåller. Om regleringen ställer höga krav på t.ex. begränsning av risktagandet i tjänstepensionsinstitutens placeringar kommer det att leda till att de placeringarna måste ske i tillgångar med låg risknivå. Sådana tillgångar är förenade med lägre förväntad avkastning. Alltför låg avkastning på tjänstepensionsföretagens placeringar leder i sin tur till alltför låga pensioner. Lägre tjänstepensioner medför sannolikt att belastningen ökar på de offentliga trygghetssystemen, eftersom framtidens pensionärer då i högre grad måste förlita sig på dem.

Den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör, utöver att tillgodose ett fullgott skydd för de nuvarande och framtida pensionärerna, möjliggöra en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet. Lagen måste således, som *Svenskt Näringsliv* påpekar, utformas så att en effektiv och säker hantering av de premier som betalas in till tjänstepensionsförsäkringar möjliggörs. Som uttalades vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet kan en sådan effektiv förvaltning också bidra till att arbetsgivarna får rimliga kostnader för sina pensionsåtaganden, vilket ökar incitamenten att erbjuda tjänstepension. Detta gynnar arbetstagarkollektivet generellt och främjar försörjningen av långsiktigt kapital på de finansiella marknaderna.

Enligt regeringens uppfattning bör man också vid utformningen av den nya lagen sträva efter att ge regleringen en flexibel utformning, så att den kan anpassas till de olika typer av tjänstepensionslösningar som finns på marknaden. Institut som driver en mindre riskfylld eller komplicerad verksamhet bör inte behandlas på samma sätt som institut vars verksamhet är mer komplicerad eller riskfylld. Skillnaderna kan exempelvis vara av de

slag som *Finansförbundet* påtalar, mellan förmånsbestämd och premiebestämd pension eller mellan kollektivavtalad och icke kollektivavtalad pension. I de olika slagen av tjänstepensionslösningar och från tid till annan kan det helt enkelt vara motiverat med något olika krav, beroende på hur starkt intressena av skydd respektive av tillräcklig avkastning gör sig gällande.

5.7 Konkurrensneutralitet

Regeringens bedömning: Den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör utformas på ett sådant sätt att omotiverad snedvridning av konkurrensen undviks. Strävan att undvika konkurrenssnedvridning bör dock inte drivas så långt att den motverkar en effektiv förvaltning av pensionskapitalet eller ett fullgott skydd för de nuvarande och framtida pensionärerna.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Arbetsgivarverket* anför att utgångspunkten för den svenska regleringen för tjänstepensionsinstitut bör vara att föreslå ett så lämpligt regelverk som möjligt för tjänstepensionsinstitut. *Finansinspektionen* ifrågasätter om det är möjligt att på grundval av tjänstepensionsdirektivet skapa regler som inte snedvrider konkurrensen mellan svenska tjänstepensionsinstitut och deras motsvarigheter i andra EES-länder, eftersom direktivet endast syftar till minimiharmonisering och därför tillåter nationella särlösningar. *Sveriges Kommuner och Lands-ting* pekar på behovet av konkurrensneutralitet mellan svenska tjänstepensionsföretag och deras utländska motsvarigheter och framför att det inte är önskvärt att svenska företag missgynnas så att kapital måste förvaltas av utländska aktörer som har bättre förutsättningar att generera högre nivåer på tjänstepensionerna. *Alecta* och *Folksam* anser att ett centralt syfte är att svenska och utländska aktörer ska kunna konkurrera med varandra på lika villkor såväl på den svenska som på den EU-gemensamma marknaden och att arbetsmarknadens parter kan komma att välja att trygga tjänstepensionsförmånerna i utländska institut om regleringen i andra länder bedöms ge bättre förutsättningar för att generera en hög nivå på tjänstepensionerna. *Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt* framför att konkurrensen på tjänstepensionsmarknaden så gott som uteslutande är nationell bl.a. till följd av marknadens starka koppling till nationella skatte- och socialförsäkringssystem.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansinspektionen* anser att en strängare nationell reglering kan medföra en snedvriden konkurrens mellan svenska tjänstepensionsföretag och tjänstepensionsinstitut i andra EES-länder. Inspektionen vidhåller dock att det kan ifrågasättas om andra tjänstepensionsdirektivet är avsett att uppnå långtgående konkurrens-

neutralitet inom EU. *Svensk Försäkring* framhåller vikten av att bedömningen i fråga om konkurrensneutralitet tillämpas konsekvent och att viktiga förutsättningar är flytträtt, möjligheten att överlåta bestånd och att omvandling kan ske från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag och tvärtom. *Svenskt Näringsliv* anför att den föreslagna regleringen på sikt skapar drivkrafter för svenska företag att lägga tjänstepensioner i utländska tjänstepensionsinstitut och att en hög grad av nationell konkurrensneutralitet uppnås genom att försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ges lika möjligheter att genom omvandling gå från det ena regelverket till det andra. *Sveriges Kommuner och Landsting* anser att nationell konkurrensneutralitet och harmonisering mellan de olika regelverken har fått omotiverat stor betydelse i promemorian och att för liten hänsyn har tagits till konkurrensförhållandet till institut i andra EES-länder. *TCO* anser att den svenska tjänstepensionsregleringen fullt ut borde använda de möjligheter som unionsrätten ger att skapa en funktionell och självständig sektorreglering för tjänstepensionsinstitut, vilket ger förutsättningar för ökad konkurrens och en fungerande och långsiktig marknad för tryggnad och förvaltning av tjänstepensioner. *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* instämmer inte i de överväganden om konkurrensneutralitet som görs i promemorian och anser att promemorian tillmäter inhemsk konkurrensneutralitet alltför stor betydelse på ett sätt som åsidosätter konkurrensneutraliteten inom EU. *Handelsbanken Liv* anser att regleringen bör utformas så att omotiverad snedvridning av konkurrensen mellan olika aktörer på den svenska marknaden undviks. *PTK* har uppfattningen att det inte är hållbart i ett långsiktigt perspektiv att försöka skapa konkurrensneutralitet på en nationell försäkringsmarknad mellan företag som driver tjänstepensionsverksamhet enligt två skilda regelverk med delvis olika syften. *Skandia*, *Länsförsäkringar AB*, *Swedbank Försäkring AB* och *SEB Pension och Försäkring AB* anser att det är nödvändigt utifrån ett konkurrensperspektiv att alla bolag med samma typ av verksamhet, oavsett associationsform, ska kunna konkurrera på lika villkor, och att det inte är tillräckligt att reglerna är likvärdiga i dag utan att de också bör följas åt i framtiden.

Skälen för regeringens bedömning: En riktlinje vid utformningen av finansiell reglering är sedan lång tid att de funktioner som verksamheten fyller bör tas till utgångspunkt för regleringen. Det innebär att regleringen är mindre inriktad på att särreglera olika grupper av finansiella institut och mer ser till den funktion som utövas (se regeringens skrivelse 2002/03:141 Staten och den finansiella sektorn, s. 14). En funktionsinriktad och konkurrensneutral reglering främjar konkurrensen och intresset av en effektiv tillsyn. Konkurrensneutralitet bör eftersträvas såväl på den inhemska marknaden som i ett internationellt perspektiv. Det är angeläget att svenska företag inte missgynnas i förhållande till sina utländska motsvarigheter till följd av inhemsk reglering. Att undvika omotiverad snedvridning av konkurrensen, både på den inhemska marknaden och den europeiska marknaden, bör därför vara en utgångspunkt när andra tjänstepensionsdirektivet genomförs.

Det kan som regeringen tidigare konstaterat (prop. 2009/10:246 s. 216) ibland vara svårt att skapa konkurrensneutrala regler på nationell nivå samtidigt som konkurrensneutralitet också ska uppnås i ett vidare

perspektiv, t.ex. på EU:s inre marknad. Hur tungt intresset av konkurrensneutralitet på den inhemska marknaden väger i förhållande till intresset av konkurrensneutralitet i ett internationellt perspektiv måste beaktas när regleringen utformas. Utfallet kan variera från tid till annan och från bransch till bransch.

Som regeringen tidigare funnit är dagens tjänstepensionsmarknad i stort sett en nationell företeelse (samma prop.). Som *Skandia* anför är tjänstepensionsmarknaden i Sverige starkt knuten till den nationella skatte- och socialförsäkringslagstiftningen. Även anknytningen till den svenska kollektivavtalsmodellen är tydlig. Såvitt känt är det sällsynt att svenska arbetsgivare tryggar tjänstepensioner i utländska institut. Den helt dominerande ordningen är att trygandet sker i ett svenskt försäkringsföretag, en svensk tjänstepensionskassa eller en svensk pensionsstiftelse. Likaså är det sällsynt att utländska arbetsgivare, som inte agerar på den svenska arbetsmarknaden, tryggar tjänstepensioner i svenska företag. Den situationen kan dock av olika skäl komma att ändras.

Det kan tänkas att det i ett längre perspektiv kan finnas skäl för de farhågor som *Alecta*, *Folksam* och *Sveriges Kommuner och Landsting*, *Svenskt Näringsliv* ger uttryck för när det gäller risken för att svenska arbetsgivare väljer att trygga tjänstepensioner i utländska institut. Det skulle då bli relativt sett viktigare med konkurrensneutralitet för svenska tjänstepensionsinstitut i förhållande till tjänstepensionsinstitut i andra EES-länder. *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet*, *PTK* och *TCO* anser att denna aspekt redan nu bör få större genomslag, i motsats till *Handelsbanken Liv*, *Skandia*, *Länsförsäkringar*, *Swedbank Försäkring* och *SEB Pension och Försäkring*.

För närvarande måste dock frågan om konkurrensneutralitet på EU:s inre marknad anses ha lägre relativ betydelse för aktörerna på den svenska tjänstepensionsmarknaden. Mera betydelsefull är konkurrensneutraliteten på den inhemska marknaden, där olika svenska institut konkurrerar, exempelvis inom ramen för det s.k. kryssvalssystemet. Som *Finansinspektionen* påpekar kan det i sammanhanget ifrågasättas om andra tjänstepensionsdirektivet kan läggas till grund för en reglering som syftar till att uppnå långtgående konkurrensneutralitet på det europeiska planet. Eftersom direktivet vilar på en princip om minimiharmonisering är det inbyggt i dess konstruktion att medlemsstaterna kan välja olika lösningar och olika omfattande reglering för tjänstepensionsinstituten.

Andra tjänstepensionsdirektivet är tillämpligt på institut av skiftande karaktär i medlemsstaterna. Vissa har åtaganden i förhållande till de framtida pensionärerna medan andra inte har det. Vissa är slutna på så sätt att de endast tryggar pensioner åt anställda i visst företag eller viss bransch, som dagens tjänstepensionskassor, medan andra institut inte har några sådana begränsningar. Regleringen av tjänstepensionsmarknaden i de olika medlemsländerna och inom EES ser därför olika ut och det kommer sannolikt också att förbli så, till stor del av historiska skäl. Det är därför svårt att dra några entydiga slutsatser om vilka möjligheter institut i andra EES-länder har att driva gränsöverskridande verksamhet i Sverige. Även detta talar enligt regeringens uppfattning för att låta den konkurrens som faktiskt förekommer mellan institut i Sverige få större vikt än konkurrens som skulle kunna förekomma mellan svenska tjänstepensionsinstitut och tjänstepensionsinstitut i andra EES-länder.

Intresset av konkurrensneutralitet kan mot den bakgrunden inte tillåtas få alltför stort genomslag i den svenska regleringen för tjänstepensionsinstitut. Den svenska regleringen bör dock syfta till att undvika omotiverad snedvridning av konkurrensen. I enlighet med det *Arbetsgivarverket* anför bör den grundläggande utgångspunkten vara att föreslå en så lämplig reglering som möjligt för tjänstepensionsföretag. Skälet till att alls införa en ny reglering för tjänstepensionsinstitut är att möjliggöra en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapital samtidigt som ett fullgott skydd för de nuvarande och framtida pensionärerna säkerställs. Strävan efter att uppnå konkurrensneutralitet får inte drivas så långt att den inverkar negativt på möjligheterna att uppnå det syftet.

6 Villkor för verksamhet som tjänstepensionsföretag

6.1 Tillståndsplikt för verksamhet som tjänstepensionsföretag

Regeringens förslag: Det ska krävas tillstånd för att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag. Tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag ska få ges ett aktieföretag, ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening.

Det ska vara möjligt att begära förhandsbesked från Finansinspektionen om huruvida viss rörelse utgör verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring.

Bestämmelserna om förutsättningarna för tillstånd, ett tillstånds varaktighet, prövning av ett tjänstepensionsföretags bolagsordning och ansökningar om tillstånd ska motsvara motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om innehållet i en sådan verksamhetsplan som ska bifogas en tillståndsansökan.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller lämnar inga synpunkter på det.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget i alla väsentliga delar eller lämnar inga synpunkter på det.

Skälen för regeringens förslag

Bakgrund

Andra tjänstepensionsdirektivet kräver att medlemsstaterna ska säkerställa att de tjänstepensionsinstitut som har sin huvudsakliga förvaltningsort inom deras territorium antingen registreras i ett nationellt register av den behöriga myndigheten eller är auktoriserat av denna (artikel 9). Kravet på

registrering eller auktorisation är inte nytt utan finns även i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 9.1 a).

Vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet ansågs direktivets krav på registrering eller auktorisation vara tillgodosett genom kravet på registrering i lagen (1972:262) om understödsföreningar (UFL) och kravet på tillstånd (då benämnt koncession) i då gällande försäkringsrörelselagen (1982:713). De kraven gäller fortfarande, även om lagen om understödsföreningar är upphävd och endast tillämpas enligt en särskild övergångsbestämmelse.

Tillståndsplikt för tjänstepensionsföretag

Tjänstepensionsföretagen kan komma att driva finansiell verksamhet i stor skala och av komplicerat slag. Tjänstepensionsverksamhet drivs redan i dag till största delen i institut – försäkringsföretagen – för vilka ett krav på tillstånd gäller. Det finns inga skäl till att frånga den ordningen och det bör därför krävas tillstånd för att få driva verksamhet med tjänstepensionsförsäkringar enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Bestämmelser om tillståndsplikt bör således tas in i den nya lagen. Bestämmelserna bör utformas efter mönster från bestämmelsen om tillståndsplikt i 2 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043, FRL). Genom kravet på tillstånd tillgodoses artikel 9.1 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Andra tjänstepensionsdirektivet ställer inte några krav på att ett tjänstepensionsinstitut ska ha en viss rättslig form (artikel 6.1, se även avsnitt 5.2). I försäkringsrörelselagen finns tre associationsformer för försäkringsföretag, försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar (1 kap. 3 § FRL). Dessa utgör egna associationsformer som regleras i försäkringsrörelselagen. I samband med reformen på försäkringsområdet 2010 uttalade regeringen att utgångspunkten bör vara att regleringen av försäkringsverksamhet liksom av annan verksamhet ska vara neutral i fråga om formerna för rörelsens drivande och att största möjliga näringsfrihet ska råda (prop. 2009/10:246 s. 214 f.). Utgångspunkten bör nu vara densamma, nämligen att tillåta största möjliga näringsfrihet. Som promemorian konstaterar har alla de tre företagsformerna använts på försäkringsområdet, och det finns därför skäl att tro att motsvarande företagsformer behöver finnas tillgängliga för den verksamhet som består i meddelande av tjänstepensionsförsäkringar. Ett tjänstepensionsinstitut bör därför kunna driva verksamhet med tjänstepensionsförsäkring i former som motsvarar försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening. Genom att tillåta alla tre företagsformerna för tjänstepensionsföretagen får arbetsgivare och arbetstagare goda möjligheter att skapa anpassade lösningar för ägandet av de tjänstepensionsmedel som avsätts, för medelsförvaltningen och för frågor relaterade till avkastning och risk.

Tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag bör därför få ges ett aktiebolag, ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag och en tjänstepensionsförening.

I lagen om tjänstepensionsföretag bör det vidare införas bestämmelser om förutsättningar för tillstånd, tillstånds varaktighet, prövning av bolagsordning och ansökningar om tillstånd som motsvarar dem i 2 kap. FRL. När det gäller förutsättningarna för tillstånd finns det inte skäl att uppställa

andra krav än de som gäller för tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen. Lämplighetskraven behandlas närmare i avsnitt 9. Frågorna om ägarprövning tas upp i avsnitt 15.1.

I likhet med det som gäller enligt 2 kap. 19 § 3 FRL bör regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer få meddela föreskrifter om innehållet i en sådan verksamhetsplan som ska bifogas en tillståndsansökan.

Som en del av tillståndsprövningen ska Finansinspektionen bedöma om det sökande företaget uppfyller kravet på att verksamheten endast avser tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet (se avsnitt 6.5). Om ett företag har för avsikt att driva annan rörelse än verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet, kan den planerade verksamheten inte antas uppfylla kraven enligt bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag. Övergångsvis kommer det dock att vara tillåtet för vissa företag att behålla bestånd av försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar (se avsnitt 16.5).

Förhandsbesked i lagen om tjänstepensionsföretag

Enligt 2 kap. 3 § FRL är det möjligt att hos Finansinspektionen ansöka om förhandsbesked huruvida viss verksamhet kräver tillstånd, dvs. utgör försäkringsrörelse.

Den verksamhet som ska drivas av tjänstepensionsföretagen är verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar. Det är både rimligt och lämpligt att den som vill ha besked om huruvida en viss planerad verksamhet kräver tillstånd enligt den nya sektorregleringen kan få ett sådant besked av Finansinspektionen. I lagen bör därför införas en bestämmelse som skapar en möjlighet att få ett sådant besked.

6.2 Vad ett tillstånd ska avse

Regeringens förslag: Tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska avse en eller flera av de livförsäkringsklasser som i dag finns i försäkringsrörelselagen.

Utredningens förslag: Överensstämmer inte med regeringens förslag. Utredningen föreslår att ett tillstånd ska kunna avse antingen huvudförmåner eller tilläggsförmåner eller båda de angivna kategorierna.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker utredningens förslag eller kommenterar det inte särskilt. *Arbetsgivarverket* finner det väsentligt att kollektivavtalsparterna inte begränsas till att hantera olika förmåner hos samma institut. *Finansinspektionen* anser att företag som endast tillhandahåller tilläggsförmåner inte bör kunna driva verksamhet som tjänstepensionsinstitut. *LO* anser däremot att det är viktigt att ett tjänstepensionsföretag har möjlighet att enbart tillhandahålla tilläggsförmåner. *PTK* och *TCO* önskar att det förtydligas att olika förmåner kan tryggas i olika tjänstepensionsföretag och oberoende av huruvida de grundar sig på samma kollektivavtal eller inte.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. Enligt promemorians förslag ska det inte vara tillåtet att ha tillstånd avseende endast försäkringsklassen tillägg till livförsäkring. Vidare föreslås det inte i promemorian att försäkringsklasserna för tjänstepensionsföretag ska anges i lagen om tjänstepensionsföretag.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring, Sveriges Kommuner och Landsting, Tjänstepensionsförbundet, AFA Försäkring, Alecta och AMF* anser att tillstånden inte bör kopplas till livförsäkringsklasserna i försäkringsrörelselagen. *Svensk Försäkring* anser att det bör vara tillräckligt att tillstånd ges för tjänstepensionsverksamhet, eller att motsvarigheten till livförsäkringsklasserna anges i lagen om tjänstepensionsföretag. *Tjänstepensionsförbundet, AFA Försäkring, Alecta och AMF* anser i stället att ett tillstånd bör avse tjänstepensionsförmåner i form av huvudförmåner eller tilläggsförmåner eller både och. *LO, Svensk Försäkring, Svenskt Näringsliv, SACO, SKL, TCO, Tjänstepensionsförbundet, AFA Försäkring, Alecta, AMF, Folksam, Handelsbanken Liv, Jusek, Länsförsäkringar, Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR), ProSkandia, PTK, SEB Pension och Försäkring, Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, Swedbank Försäkring och SPP* avstyrker förslaget att tjänstepensionsföretag inte ska kunna få tillstånd avseende endast tilläggsförmåner. *Finansinspektionen* menar att det inte bör vara tillåtet för ett tjänstepensionsföretag som har tillstånd i flera livförsäkringsklasser att trots det endast meddela tilläggsförsäkringar.

Skälen för regeringens förslag

Ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet ska avse en eller flera av de livförsäkringsklasser som i dag anges i försäkringsrörelselagen

De avtal som tjänstepensionsinstituterna ingår med arbetsgivarna till förmån för de anställda är att betrakta som försäkringsavtal. Därav följer att det inte är aktuellt att benämna det som tillhandahålls av tjänstepensionsföretagen som huvudförmåner och tilläggsförmåner, som utredningen har föreslagit, och som *Alecta* och andra remissinstanser förordat. I stället bör de aktuella avtalen inordnas i den systematik som finns i försäkringsrörelserätten.

Det betyder att ett tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag bör, på samma sätt som för försäkringsföretag, avse en eller flera typer av försäkringar (2 kap. 11–13 §§ FRL). En sådan ordning innebär stora fördelar, inte minst eftersom redan befintliga definitioner kan användas vilket bidrar till en ökad tydlighet. Eftersom tjänstepensionsföretagen driver en form av försäkringsrörelse är det inte lämpligt att införa nya försäkringsklasser som bygger på direktivets begrepp om tjänstepensionsförmåner. Skulle det i framtiden ske förändringar i exempelvis Solvens II-direktivets definition av försäkringsklasser får behovet av att ändra regelverket för tjänstepensionsföretagen övervägas då.

I avsnitt 5.4 föreslås att det enbart är sådana försäkringar som ryms inom någon av livförsäkringsklasserna i försäkringsrörelselagen som kan vara tjänstepensionsförsäkringar i den mening som avses i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Tjänstepensionsföretagen kommer därmed inte att

tillåtas driva skadeförsäkringsrörelse (dvs. verksamhet inom de försäkringsklasser som anges i 2 kap. 11 § första stycket FRL). Detta är en begränsning som följer av unionsrätten. Det står alltså inte Sverige fritt att välja vilka försäkringar som ska kunna meddelas av tjänstepensionsföretagen. Eftersom skadeförsäkringar som är ett tillägg till livförsäkring utgör en livförsäkringsklass kommer dock tjänstepensionsföretagen att kunna meddela försäkringar som skulle vara att betrakta som skadeförsäkringar om de meddelades fristående.

Mot den bakgrunden bör ett tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag avse en eller flera av de klasser av livförsäkringar som anges i försäkringsrörelselagen (se 2 kap. 12 § FRL). Ett tjänstepensionsföretags tillstånd ska alltså kunna avse försäkringar där utbetalning av försäkringsbelopp är beroende av en eller flera personers liv (dvs. både s.k. livsfalls- och dödsfallsförsäkringar), försäkringar som är tillägg till de förstnämnda försäkringarna, försäkringar som utfaller vid giftermål, försäkringar som utfaller vid födelse, livförsäkringar som är anknutna till värdepappersfonder eller specialfonder (fondförsäkringar) samt sjuk- och olycksfallsförsäkringar som avser längre tid än fem år.

Detta innebär att kollektivavtalsparterna inte kommer att vara tvungna att trygga all tjänstepension i samma institut, som *Arbetsgivarverket* befarar. Själva ålderspensionen, som är en s.k. livsfallsförsäkring, kan tryggas i ett tjänstepensionsföretag, medan ett eventuellt efterlevandeskydd, dvs. en dödsfallsförsäkring, kan tryggas i ett annat. Denna lösning innebär inte heller något hinder mot att försäkringar som har sitt ursprung i olika kollektivavtal kan meddelas av samma tjänstepensionsföretag, vilket är den ordning som *PTK* och *TCO* efterfrågar.

Ett tillstånd ska kunna avse enbart försäkringsklassen tilläggsförsäkring

Bestämmelser om försäkringsklasser, i den form de nu har, infördes som en följd av EES-avtalet när första och andra livförsäkringsdirektiven genomfördes i svensk rätt (se prop. 1992/93:257). De olika försäkringsklasserna har sitt ursprung i första livförsäkringsdirektivet (Rådets första direktiv av den 5 mars 1979 om samordning av lagar och andra författningar om rätten att starta och driva direkt livförsäkringsrörelse 79/267/EEG).

I 2 kap. 12 § FRL finns bestämmelser om försäkringsklasser för livförsäkringsrörelse. Försäkringsklassen I a avser konventionella livförsäkringar. Till klass I b hör försäkring som meddelas som tillägg till försäkring enligt klass I a. Med försäkringar enligt klass I b avses tillägg till en konventionell livförsäkring (se prop. 1992/93:257 s. 189). I första livförsäkringsdirektivet angavs att tilläggsförsäkring särskilt rör olika former av olycksfallsförsäkringar och sjukförsäkring som meddelas som tillägg till livförsäkring (artikel 1.1 c i första livförsäkringsdirektivet). Detta överensstämmer i huvudsak med det som anges om tilläggsförsäkring i Solvens II-direktivet (artikel 2.3. a iii). Vid genomförandet av första och andra livförsäkringsdirektiven angavs att uppräkningsen i första livförsäkringsdirektivet inte kunde anses uttömmande och att premiebefrielseförsäkring kunde omfattas (prop. 1992/93:257 s. 189). När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes angavs att också försäkringar som

meddelas som tillägg till de livförsäkringar som ska räknas som tjänstepensionsförsäkringar, t.ex. sjukförsäkringar och premiebefrielseförsäkringar, skulle anses vara omfattade av tjänstepensionsverksamheten (prop. 2004/05:165 s. 124).

I promemorian föreslås att tjänstepensionsföretag inte ska kunna få tillstånd avseende endast klassen tillägg till försäkring. Förslaget motiveras framförallt av att det annars finns en risk att ett tjänstepensionsföretag i praktiken skulle kunna driva skadeförsäkringsrörelse inom regelverket för tjänstepensionsförsäkringar.

En tilläggsförsäkring tecknas som ett tillägg till en konventionell livförsäkring och blir därmed en livförsäkring, och i förlängningen en tjänstepensionsförsäkring. Tilläggsförsäkringen behöver inte tecknas samtidigt som den livförsäkring till vilken den utgör ett tillägg. Inte heller kan det anses vara något krav att huvudförsäkringen tecknas i samma företag som tilläggsförsäkringen. Skulle samma försäkring tecknas separat och utan koppling till en livförsäkring skulle det dock röra sig om en skadeförsäkring (se prop. 1992/93:257 s. 182).

Av det sagda följer att de risker (bl.a. sjuk- och olycksfallsrisker) som tilläggsförsäkringar avser kommer att finnas hos tjänstepensionsföretag, oavsett om ett tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag skulle avse enbart tilläggsförsäkringar. Inte heller en sådan ordning som *Finansinspektionen* förespråkar, att det skulle vara otillåtet att enbart driva verksamhet avseende tilläggsförsäkringar om ett företag har tillstånd i flera försäkringsklasser utöver klassen tilläggsförsäkringar, skulle leda till att skadeförsäkringsrisker inte kunde ingå i en verksamhet som tjänstepensionsföretag. Tvärtom skulle en verksamhet avseende tilläggsförsäkringar, både med promemorians förslag och enligt det *Finansinspektionen* förordar, kunna utgöra en mycket stor eller dominerande del av ett tjänstepensionsföretags verksamhet.

Om tjänstepensionsföretagen i stället tillåts att ha tillstånd avseende endast tilläggsförsäkringen får företagen större frihet att själva utforma sin verksamhet på det sätt som de bedömer gagnar de nuvarande och framtida pensionärerna bäst. Regeringen anser därför, likhet med bl.a. *Svenskt Näringsliv*, *TCO* och *Sveriges Kommuner och Landsting* att ett tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag ska kunna avse enbart försäkringsklassen tilläggsförsäkring. En sådan ordning skapar bättre förutsättningar för tjänstepensionsföretagen att själva avgöra hur de vill organisera och driva sin verksamhet. Därigenom förbättras företagens möjligheter att erbjuda ändamålsenliga och effektiva lösningar.

6.3 Omvandling av försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag och vice versa

Regeringens förslag: Försäkringsföretag ska kunna få tillstånd att bli tjänstepensionsföretag och tjänstepensionsföretag ska kunna få tillstånd att bli försäkringsföretag. För dessa möjligheter ska ingen tidsbegränsning gälla. Förfarandet som styr sådana övergångar ska benämnas omvandling och ska innefatta särskilda krav på de sökande företagen.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen föreslår att tjänstepensionskassor och försäkringsföretag som uppfyller vissa krav ska kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag under en tid om fyra år.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser lämnar inga synpunkter på utredningens förslag. *Svensk Försäkring, Svenskt Näringsliv, LO, PTK, TCO, SACO, AFA Försäkring, Folksam, Alecta, Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, Ågarföreningen ProSkandia* och *Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR)* anser att det bör finnas möjlighet för försäkringsföretag att omvandla sig till tjänstepensionsföretag utan någon särskild tidsbegränsning.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar inga synpunkter på det.

Skälen för regeringens förslag

Försäkringsföretag ska få omvandlas till tjänstepensionsföretag och vice versa

I dag drivs den allra största delen av tjänstepensionsverksamheten i Sverige i försäkringsföretag, dvs. i företag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen. Det är viktigt att skapa en så väl anpassad reglering för tjänstepensionssektorn som möjligt. Det är därför angeläget att den nya tjänstepensionsregleringen blir tillgänglig för den tjänstepensionsverksamhet som i dag drivs av försäkringsföretag. Det bör därför skapas möjligheter för försäkringsföretag att bli tjänstepensionsföretag, som utredningen också föreslagit.

Den nya regleringen bör medge så enkla och lättanvända tillvägagångssätt för sådan ombildning som möjligt, utan att kravet på skydd för försäkringstagarna eftersätts.

Utredningen föreslår att försäkringsföretag ska kunna bli tjänstepensionsföretag genom ett särskilt förfarande som benämns omvandling (se SOU 2014:57, s. 139 och 329–331).

För de försäkringsföretag som i dag omfattas av bestämmelserna i punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring av försäkringsrörelselagen (2010:2043) rör det sig om en övergång från en icke riskbaserad till en riskbaserad solvensreglering. Skillnaderna i reglering har i huvudsak sin grund i att det här är fråga om två parallella regelsystem som genomför Solvens II-direktivet respektive andra tjänstepensionsdirektivet.

Det är därför naturligt att utforma regleringen som styr hur ett försäkringsföretag ska kunna bli ett tjänstepensionsföretag med utgångspunkt i bestämmelserna om tillstånd i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Försäkringsföretag bör alltså kunna ansöka om tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag. Det kan noteras att den franska lagstiftningen om tjänstepensionsinstitut har utformats på detta sätt. De franska institut som önskar driva verksamhet som tjänstepensionsinstitut behöver ett tillstånd som meddelas av tillsynsmyndigheten innan verksamheten får påbörjas (Ordonnance n° 2017-484 du 6 avril 2017 relative à la création d'organismes dédiés à l'exercice de l'activité de retraite

professionnelle supplémentaire et à l'adaptation des régimes de retraite supplémentaire en unités de rente, Art. L.382-1). Tillståndskravet gäller enligt den franska lagstiftningen även för försäkringsföretag som ansöker om tillstånd att bli tjänstepensionsinstitut (Ordonnance n° 2017-484 du 6 avril 2017 relative à la création d'organismes dédiés à l'exercice de l'activité de retraite professionnelle supplémentaire et à l'adaptation des régimes de retraite supplémentaire en unités de rente, Art. L.143-3).

Som föreslås i avsnitt 6.1 ska det vara möjligt för ett aktieföretag att ansöka om tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag. Det behöver därför inte särskilt anges i den nya lagen om tjänstepensionsföretag att ett försäkringsaktieföretag ska kunna ansöka om tillstånd. Det bör även anges i den nya lagen att ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar får ges tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag.

Ett företag som övergår från verksamhet enligt försäkringsrörelselagen till verksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag kommer i viss utsträckning att styras av nya regler. I grunden kommer dock associationen att vara densamma och en omvandling enligt den föreslagna bestämmelsen innebär inte att företaget i fråga ska anses vara en ny juridisk person. Ett försäkringsaktieföretag som beviljas tillstånd enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag blir ett tjänstepensionsaktieföretag, ett ömsesidigt försäkringsbolag blir ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag och en försäkringsförening blir en tjänstepensionsförening.

I bland kan det vara mest ändamålsenligt att en verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar drivs tillsammans med en försäkringsverksamhet som inte avser tjänstepensionsförsäkringar. I avsnitt 6.5 föreslås att dock att ett tjänstepensionsföretag endast ska få driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar. Det bör därför vara tillåtet för ett tjänstepensionsföretag att bli ett försäkringsföretag, som *Svenskt Näringsliv* förordar. Bestämmelser om tillstånd och omvandling bör alltså införas även i försäkringsrörelselagen.

Ett tillståndsförfarande som avser ett företag med tillstånd antingen enligt försäkringsrörelselagen eller lagen om tjänstepensionsföretag och som söker tillstånd att i stället driva verksamhet enligt den andra lagen, bör skiljas från övriga tillståndsförfaranden. Förfarandet som avser företag som redan har ett rörelsetillstånd bör betecknas omvandling. Vidare bör det omges av särskilda krav, för att säkerställa att skyddet för försäkrings-tagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade inte försämras.

Ingen tidsbegränsning för möjligheterna att omvandlas till tjänstepensionsföretag

Utredningen föreslår att det under en övergångsperiod om fyra år ska vara möjligt för tjänstepensionskassor och försäkringsföretag att omvandlas till tjänstepensionsföretag. För att skapa goda möjligheter för omvandling av verksamhet till tjänstepensionsregleringen anser dock regeringen att försäkringsföretag bör tillåtas bli tjänstepensionsföretag utan någon sådan tidsbegränsning. En sådan ordning skapar en flexibilitet för de berörda företagen, vilket bl.a. *Svenskt Näringsliv* fäster vikt vid.

Flera starka skäl talar emot en tidsbegränsning. Med en tidsbegränsad möjlighet att bli tjänstepensionsföretag tvingas – som bl.a. *Folksam* och

Alecta påpekar – de berörda företagen fatta väldigt avgörande strategiska beslut med kort varsel och med ont om tid till sitt förfogande. Som *Skandia* lyfter fram riskerar också en tidsbegränsning av möjligheterna för försäkringsföretag att omvandlas att skapa orättvisa verksamhetsvillkor. Försäkringsföretag som efter övergångstidens slut uppfyller kraven för att bli tjänstepensionsföretag skulle trots det av närmast formella skäl vara utestängda från tjänstepensionsregleringen.

Tjänstepensionskassor ska kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag senast den 1 april 2020

För tjänstepensionskassorna, som omfattas av bestämmelserna i 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043), ska gälla att de senast den 1 april 2020 ska kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag för att undvika att träda i likvidation. Detta behöver dock inte anges särskilt i den nya lagen om tjänstepensionsföretag utan kan framgå av den nyss nämnda övergångsbestämmelsen.

6.4 Förutsättningar för omvandling

Regeringens förslag: Förutom allmänna krav för tillstånd krävs för omvandling av försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag och vice versa dels att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett stämmobeslut med viss kvalificerad majoritet, dels att den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade inte försämras.

Om ett försäkringsföretag får tillstånd att driva verksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska dess tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen återkallas. På motsvarande sätt ska tillståndet att driva verksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag återkallas om ett tjänstepensionsföretag får tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen.

Utredningens förslag skiljer sig från regeringens förslag på så sätt att utredningen inte lämnar något förslag om omvandling av tjänstepensionsföretag till försäkringsföretag.

Remissinstanserna tillstyrker utredningens förslag eller lämnar inga synpunkter på det.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag innebär att en förutsättning för tillstånd är att en ansökan om tillstånd för ett ömsesidigt försäkringsbolag, en försäkringsförening eller en understödsförening är att den har godkänts av ett stämmobeslut som har biträtts av nio tiondelar av de röstberättigade eller minst två tredjedelar av de röstande.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller lämnar inga synpunkter på det. *Svensk Försäkring* avstyrker det föreslagna kravet på kvalificerad majoritet vid bolagsstämma och anser att detta bör ligga i nivå med vad som krävs för ändring av bolagsordningen. *Finansinspektionen* avstyrker kravet på viss kvalificerad majoritet för understödsföreningarnas del. *Svensk Försäkring* riktar även

kritik mot förslaget att en förutsättning för tillstånd är att Finansinspektionen bedömer att den rätt som tillkommer försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade inte försämras. Svensk Försäkring menar att det är oklart vad prövningen ska omfatta och vilka aspekter som Finansinspektionen ska bedöma. *Tjänstepensionsförbundet*, *AFA Försäkring*, *Alecta* och *AMF* anser att bestämmelserna om omvandling bör kompletteras med ett föreskriftsbemyndigande och förtydliganden i lagmotiven eftersom det är oklart vad Finansinspektionens prövning ska avse vid omvandling.

Finansinspektionen anför att det finns en risk att återkallelse av tillstånd enligt försäkringsrörelselagen inte sker samtidigt som ett tillstånd enligt tjänstepensionsföretagslagen beviljas. Finansinspektionen efterfrågar även en närmare reglering av vad som ska gälla vid omvandling, t.ex. när det gäller frågan om hur ett försäkringsföretags förlagslån ska hanteras. Finansinspektionen föreslår också att bestämmelserna om omvandling kompletteras så att det framgår att inte heller de försäkrades rätt får försämras vid en omvandling. Finansinspektionen anser slutligen att det är viktigt att förhindra att omvandlingsmöjligheten används för att undvika ett ingripande från Finansinspektionen och efterlyser därför en uttrycklig möjlighet att i ett ärende om omvandling beakta hur företaget följer den näringsrättsliga reglering som det omfattats av innan omvandlingen.

Skälen för regeringens förslag

Omvandling kräver ett särskilt beslut av bolags- eller föreningsstämma

Som nämnts kan omvandlingen från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag och vice versa innebära förhållandevis omfattande verksamhetsförändringar. Beslutet att omvandlas måste anses så pass genomgripande att det bör krävas ett särskilt beslut vid bolagsstämma, utöver det beslut om ändring av bolagsordning eller stadgar som sannolikt kommer krävas för många befintliga försäkringsföretag.

Enligt promemorians förslag krävs att beslut om att ansöka om tillstånd enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag fattas med viss kvalificerad majoritet vid bolags- eller föreningsstämman. Som *Svensk Försäkring* påpekar framstår dock kravet på att nio tiondelar av de röstberättigade ska ha biträtt beslutet om ansökan om tillstånd som väl högt ställt. Enligt regeringens mening är det tillräckligt att beslutet om ansökan godkänns i enlighet med de krav som ställs för de olika associationsformerna när det gäller ändring av bolagsordning eller stadgar. För försäkringsaktiebolagen innebär det att beslutet ska ha biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädade vid bolagsstämman. För de ömsesidiga försäkringsbolagen och försäkringsföreningarna innebär kravet att två tredjedelar av de röstande ska ha ställt sig bakom beslutet.

En annan fråga är om dessa verksamhetsförändringar vid övergången från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag riskerar att försämra den rätt som tillkommer försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade. Det regelverk som föreslås gälla för tjänstepensionsföretagen skiljer sig i vissa delar åt från reglerna i försäkringsrörelselagen. Bland annat föreslås att ett annat kapitalkrav ska gälla för tjänstepensionsföretagen. Utgångspunkten är emellertid att skyddet för försäkringstagarna

och andra ersättningsberättigade enligt de olika regelverken ska vara likvärdigt. Som bl.a. *Tjänstepensionsförbundet* påpekar kan det därför framstå som oklart vad en sådan prövning som föreslås i promemorian ska omfatta, utöver den allmänna prövning om förutsättningarna för tillstånd som ska ske.

Det är dock svårt att nu förutse alla de situationer som kan uppstå i samband med att företag omvandlas till tjänstepensionsföretag. Därför bör det ställas ett krav på att en omvandling inte medför att skyddet för försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade försämras. Därigenom ges Finansinspektionen ytterligare en möjlighet att bevaka försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades rätt i samband med omvandlingar. Enbart den omständigheten att ett försäkringsföretag byter till regelverket för tjänstepensionsföretag, med bl.a. ett annat kapitalkrav som följd, innebär inte att någon försämring uppstår. Att de båda regelverken ger ett likvärdigt skydd åt försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade utesluter dock inte att försämringar i skyddet eller villkoren för försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade uppstår i det enskilda fallet till följd av omvandlingen. Den föreslagna bestämmelsen säkerställer att Finansinspektionen kan bevaka att skyddsnivån upprätthålls.

Även om de försäkringsföretag som vill övergå till att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag måste ansöka om ett nytt tillstånd torde tillståndsprövningen i många fall kunna ske något förenklat. Finansinspektionen får antas ha god kännedom om företagen i fråga och om den verksamhet de driver. Den prövning som ska göras skiljer sig därför på ett tydligt sätt från den prövning som Finansinspektionen har att göra när ett nybildat företag söker verksamhetstillstånd. Att låta försäkringsföretagen omfattas av tillståndskrav behöver alltså inte medföra ett alltför resurskrävande arbete vare sig för de berörda försäkringsföretagen eller för Finansinspektionen. Trots att de försäkringsföretag som kan förväntas ansöka om att omvandlas till tjänstepensionsföretag är kända av Finansinspektionen är det, som flera remissinstanser pekat på, svårt att på förhand veta omfattningen av den tillståndsprövning som Finansinspektionen ska göra. Detsamma gäller prövningen avseende de tjänstepensionskassor som väljer att träda in i den nya regleringen. Det är dock inte lämpligt att i lag reglera hur tillståndsprövningen ska gå till. Finansinspektionen bör i stället ges möjlighet att utforma tillståndsprocessen på det sätt som inspektionen bedömer är mest ändamålsenligt.

Det är inte lämpligt att företag både har tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen och verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Om så var fallet skulle två olika kapitalkrav samtidigt gälla för samma rörelse. Vidare skulle då institut som unionsrättsligt är försäkringsföretag driva verksamhet enligt en reglering baserad på andra tjänstepensionsdirektivet, trots att försäkringsföretag är undantagna från tjänstepensionsdirektivets tillämpningsområde (artikel 2.2 b i det direktivet). Det bör därför införas en bestämmelse i försäkringsrörelselagen med innebörd att ett tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt den lagen ska återkallas när ett försäkringsföretag får tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen om tjänstepensionsföretag. En motsvarande bestämmelse bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag för det

fall att ett tjänstepensionsföretag får tillstånd att driva försäkringsrörelse. Enligt regeringens bedömning är det tillräckligt att det på detta sätt anges att ett tillstånd ska återkallas när ett företag får ett tillstånd att driva verksamhet enligt en annan rörelsereglering.

Frågan om hur företagens förlagslån ska hanteras berörs närmare i avsnitt 6.5.

Finansinspektionen anser att det i lagen bör anges att Finansinspektionen vid tillståndsprovningen ska beakta hur företaget följer den näringsrättsliga reglering som det omfattats av innan omvandlingen. Det är dock företaget som ska visa att förutsättningarna för tillstånd föreligger. I det ligger bl.a. att det ska kunna antas att den planerade verksamheten kommer att uppfylla de krav som ställs och att de som ingår i ledningen har tillräckliga kvalifikationer.

Ett företag med tillstånd att driva försäkringsrörelse står under Finansinspektionens tillsyn enligt försäkringsrörelselagen. Detsamma föreslås gälla ett tjänstepensionsföretag med tillstånd enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Detta påverkas inte av att företaget ger in en ansökan om omvandling till tjänstepensionsföretag respektive försäkringsföretag och att en sådan tillståndsprocess påbörjas. Om ett företag och dess ledning dessförinnan uppvisat brister när det gäller efterlevnaden av de krav som försäkringsrörelselagen eller lagen om tjänstepensionsföretag ställer på företaget kan det naturligtvis påverka bedömningen av exempelvis om de som ingår i ledningen för det blivande tjänstepensionsföretaget kan anses lämpliga i den provning som sker av en ansökan om omvandling – allt efter vad de aktuella bristerna avser. Regeringen finner därför att det saknas behov av att införa en sådan bestämmelse som Finansinspektionen föreslagit.

6.5 Grundläggande bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags verksamhet

Regeringens förslag: Grundläggande rörelseregler för ett tjänstepensionsföretag om stabilitet, information, god tjänstepensionsstandard, förbud mot främmande verksamhet, förbud mot att ställa säkerhet för tredje man och förbud mot upplåning annat än för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov eller för att uppfylla kraven på en tillräcklig kapitalbas, ska införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om avtal med en jävskrets om tjänster, tillstånd att meddela försäkringar med solidarisk ansvarighet, förbud mot att förespegla återbäring, förbud mot att meddela nya försäkringar vid likvidation och konkurs, sekretess samt huvudkontor i Sverige ska gälla för tjänstepensionsföretagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om de åtgärder ett tjänstepensionsföretag ska vidta för att uppfylla krav på soliditet, likviditet och riskhantering (stabilitet), information, god tjänstepensionsstandard och villkor för upplåning.

Regeringens bedömning: Svensk lagstiftning uppfyller redan direktivets krav på juridisk åtskillnad mellan uppdragsgivande företag och tjänstepensionsinstitut.

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om proportionalitetsprincipen samt direkt liv- och skadeförsäkringsrörelse i samma företag bör inte gälla för tjänstepensionsföretagen.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med promemorians förslag. Utredningen föreslår att ett tjänstepensionsföretags verksamhet ska drivas på ett sådant sätt att företagets förmåga att fullgöra sina åtaganden inte äventyras och så att företaget har en tillfredsställande likviditet. Utredningens förslag innebär också att tjänstepensionsföretag ska kunna ta upp lån om det görs för att uppfylla kraven på tillräcklig kapitalbas. Vidare föreslår utredningen att ett tjänstepensionsföretag ska identifiera, mäta, styra, internt rapportera och ha kontroll över de risker som är förknippade med verksamheten, ha en tillfredsställande intern kontroll samt även i andra avseenden driva verksamheten på ett sätt som är sunt. Utredningen föreslår också att ett tjänstepensionsföretags verksamhet ska drivas i enlighet med god tjänstepensionsstandard. Utredningen föreslår inte att det ska införas någon bestämmelse för tjänstepensionsföretagen om krav på tillstånd för meddelande av försäkringar med solidarisk ansvarighet. Utredningen föreslår att ett tjänstepensionsföretag ska få meddela både huvudförmåner och tilläggsförmåner. Utredningen gör inte någon bedömning när det gäller direktivets krav på juridisk åtskillnad mellan uppdragsgivande företag och tjänstepensionsinstitut.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker utredningens förslag eller kommenterar det inte särskilt. *Svensk Försäkring* menar att de avvikelser från stabilitetsregeln i försäkringsrörelselagen som utredningen föreslår knappast tillför något och förordar att en bestämmelse i stället införs som är utformad i enlighet med den nämnda stabilitetsregeln. Vidare anser Svensk Försäkring att innebörden av regeln i försäkringsrörelselagen om god försäkringsstandard är oklar och inte bör föras över till det nya regelverket för tjänstepensionsföretag. Slutligen menar branschorganisationen att det inte bör införas något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka åtgärder ett tjänstepensionsföretag ska vidta för att uppfylla kravet på god tjänstepensionsstandard. *Tjänstepensionsförbundet* för fram synpunkten att tjänstepensionsföretagen rimligen måste delta och aktivt bidra till att definiera vad god tjänstepensionsstandard ska innebära.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås ett förbud för tjänstepensionsföretag mot upplåning utom när upplåning sker för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, däribland *Svenskt Näringsliv*, *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet*, efterfrågar en möjlighet för de företag som omvandlas att behålla ett mindre bestånd av övriga försäkringar. Dessa remissinstanser menar att det är svårt att renodla verksamheten för att möjliggöra en omvandling till tjänstepensionsföretag eftersom det är svårt att överlåta dessa mindre bestånd. De efterfrågar därför en möjlighet att – i vart fall under en

övergångsperiod – ha kvar sådana mindre bestånd. *Svensk Försäkring* avstyrker förslagen angående god tjänstepensionsstandard och avtal med en jävskrets. *Svensk Försäkring* avstyrker även förslaget till upplåningsbegränsning och anför att det är uppenbart att andra tjänstepensionsdirektivet tillåter att tjänstepensionsföretag tar upp förlagslån och att dessa får utgöra en del av företagens kapitalbas. *Svensk Försäkring* uppger även att man utgår ifrån att kravet på att ett tjänstepensionsinstitut ska vara etablerat oberoende av det uppdragsgivande företaget inte heller för tjänstepensionsföretagen kommer innebära ett hinder mot att trygga egna anställdas tjänstepensioner.

Finansinspektionen tillstyrker promemorians förslag till bestämmelse om förbud mot främmande verksamhet. *Finansinspektionen* anser dock att det i motiven bör förtydligas att verksamhet avseende försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar aldrig kan anses vara verksamhet som sammanhänger med verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet saknar i stort sett sådana allmänt hållna grundläggande rörelser regler som finns i 4 kap. FRL. I direktivet sägs dock att tjänstepensionsinstitut i sin verksamhet, där så är relevant ska beakta målet att skapa en rättvis fördelning av risker och förmåner mellan generationerna (artikel 7 tredje stycket). Direktivet föreskriver även att medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium ska begränsa sin verksamhet till sådan verksamhet som avser pensionsförmåner inbegripet verksamheter som föranleds av dessa. Vidare anges att medlemsstaterna ska säkerställa att uppdragsgivande företag är juridiskt åtskilda från ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, så att tjänstepensionsinstitutets tillgångar skyddas i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse (artikel 8). Därtill föreskrivs ett förbud att ta upp lån eller ställa säkerhet för tredje man (artikel 19.3). Medlemsstaterna får dock tillåta tjänstepensionsinstitut att för en begränsad period ta upp vissa lån som endast syftar till att tillgodose likviditetsbehov. Vidare anges att samtliga tjänstepensionsinstitut ska ha upprättat ett effektivt företagsstyrningssystem som ger en sund och ansvarsfull ledning av deras verksamhet (artikel 21.1).

Andra tjänstepensionsdirektivet har i de angivna avseendena samma innehåll som första tjänstepensionsdirektivet (se artikel 7 första stycket, artikel 8 och artikel 18.2 i det direktivet).

I andra tjänstepensionsdirektivet finns också bestämmelser om operativa krav som medlemsstaterna ska ställa på tjänstepensionsinstituten (artikel 10.1). Dels anges att medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitutet har genomfört korrekt upprättade regler för förvaltningen av pensionsplaner, dels att medlemsstaterna ska säkerställa att det uppdragsgivande företaget är skyldigt att, om det garanterar pensionsförmånerna, regelbundet finansiera detta åtagande (artikel 10.1 a och b). De angivna reglerna motsvarar en del av artikel 9.1 c samt artikel 9.1 e i första tjänstepensionsdirektivet, vilka inte ledde till några lagstiftningsåtgärder vid genomförandet av det direktivet.

Gällande rätt

För försäkringsföretag finns i 4 kap. FRL en rad grundläggande rörelse-regler. I kapitlet finns inledningsvis en bestämmelse om den s.k. stabilitetsprincipen, som påbjuder att försäkringsrörelse ska drivas med en för rörelsens omfattning och art tillfredsställande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker, så att åtagandena mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar kan fullgöras (1 §). Därtill finns bestämmelser om information och den s.k. standardprincipen, som kräver att ett försäkringsföretags verksamhet ska drivas enligt god försäkringsstandard (2 och 3 §§).

Vidare gäller att försäkringsföretag endast får driva försäkringsrörelse och därmed sammanhängande verksamhet (4 §).

Proportionalitetsprincipen innebär att ett stort antal av rörelsereglerna i försäkringsrörelselagen – de i 5–10, 17 och 19 kap. – ska tillämpas proportionellt i förhållande till arten, omfattningen och komplexiteten av riskerna i varje försäkringsföretags verksamhet (5 §).

I 6 § stadgas att ett försäkringsföretag får ta upp lån eller ta över lån (upplåning) bara om det görs för att effektivisera kapitalförvaltningen eller om det i övrigt är motiverat av försäkringsrörelsen. Försäkringsföretagen omfattas inte längre av något förbud att ställa säkerhet för tredje man. Ett sådant förbud fanns fram till den 1 januari 2016 i 6 § i verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar. Den regeln gäller fortfarande för försäkringsföretag som omfattas av den särskilda regleringen i punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Det är endast i vissa speciella fall tillåtet att driva direkt skadeförsäkringsrörelse och direkt livförsäkringsrörelse i samma företag (7 §). Vidare föreskrivs att ett försäkringsföretag inte får ingå avtal om tjänster på andra villkor än sådana som företaget normalt tillämpar eller ingå andra avtal på villkor som inte är affärsmässigt betingade med eller till förmån för vissa särskilt angivna ledande befattningshavare i företaget, eller sådana fysiska eller juridiska personer som på sätt som anges är närstående till dessa ledande befattningshavare (9 §). Ingående av avtal med dessa personer, den s.k. jävskretsen, ska behandlas av försäkringsföretagets styrelse (10 §).

Vidare gäller krav på tillstånd av Finansinspektionen för att ett försäkringsföretag ska få meddela försäkringar med solidarisk ansvarighet (11 §). Försäkringsföretag får inte förespegla framtida återbäring som saknar grund i försäkringsavtalet, eller meddela nya försäkringar efter att det gått i likvidation eller försatts i konkurs (12 och 13 §§). Försäkringsföretag är också underkastade särskilda sekretessregler, dels i fråga om dispositioner som en försäkringstagare vidtagit beträffande försäkringsbelopp som utfaller i framtiden till förmån för någon annan, dels i fråga om uppgift om genetisk undersökning eller genetisk information som avser enskild person (14–16 §§). Ett försäkringsföretag ska ha sitt huvudkontor i Sverige (17 §).

För de försäkringsföretag som omfattas av den särskilda regleringen i punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller inte proportionalitetsregeln i

4 kap. 5 § FRL. För de företagen gäller den bestämmelse som före den 1 januari 2016 fanns i 1 kap. 8 § FRL, och som innehöll ett krav på att ett försäkringsföretags tjänstepensionsverksamhet (förvaltning av tillgångar och försäkringstekniska avsättningar) skulle hållas åtskild från den verksamhet som företaget drev i övrigt.

När det gäller tjänstepensionskassorna fanns i lagen (1972:262) om understödsföreningar (UFL) ett krav på att en understödsförenings stadgar skulle vara ägnade att trygga att föreningen kunde fullgöra sina försäkringsutfästelser och samtidigt tillgodose medlemmarnas intresse av att kostnader och villkor för försäkringarna var skäliga med hänsyn till förmånernas art och omfattning och föreningens förhållanden. Även i övrigt skulle stadgarna ha ett för verksamheten lämpligt innehåll (11 § UFL). Vidare fanns i lagen om understödsföreningar bestämmelser om tystnadsplikt avseende genetisk undersökning och genetisk information (20 b § UFL).

För tjänstepensionskassor som omfattas av 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller enligt 7 § tredje stycket UFL att de inte får driva någon annan verksamhet än försäkringsrörelse med avseende på tjänstepensionsförsäkringar, om den inte är föranledd av tjänstepensionsverksamheten. För dessa tjänstepensionskassor gäller även att säkerhet inte får ställas för tredje man (26 § fjärde stycket UFL).

Grundläggande bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags verksamhet

Tjänstepensionsföretagen ska driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring, vilket är en form av försäkringsrörelse. Det är samma typ av verksamhet som idag drivs av försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen och av tjänstepensionskassor enligt lagen om understödsföreningar. I avsnitten 5.3 och 6.4 föreslås att försäkringsföretag och tjänstepensionskassor ska kunna ansöka om tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring som tjänstepensionsföretag. Förslagen i avsnitt 5.5 innebär bl.a. att försäkringsrörelselagens bestämmelser i viss utsträckning ska gälla för tjänstepensionsföretagen.

Som anges i avsnitt 5.6 är motiven för den nya regleringen för tjänstepensionsföretag att möjliggöra en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapital samtidigt som ett fullgott skydd för de nuvarande och framtida pensionärerna säkerställs. För att det syftet ska uppnås bör den nya regleringen uppställa ett antal grundläggande krav på hur verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen om tjänstepensionsföretag ska drivas.

Det är lämpligt att uppställa de grundläggande rörelsereglerna för ett tjänstepensionsföretag om stabilitet, information, god tjänstepensionsstandard, förbud mot främmande verksamhet, förbud mot att ställa säkerhet för tredje man och upplåning i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. På samma sätt som för försäkringsföretag bör tillstånd att meddela försäkringar med solidarisk ansvarighet, förbud mot att förespegla återbäring, förbud mot att meddela nya försäkringar vid likvidation och konkurs, sekretess samt huvudkontor i Sverige gälla för tjänstepensionsföretagen. Det krävs för att skyddet för de nuvarande och framtida pensionärerna ska säkerställas och kan inte anses vara till nackdel för en

effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet. Bestämmelser om detta behöver dock inte tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag utan det är tillräckligt att i den lagen hänvisa till bestämmelserna i försäkringsrörelselagen.

Genom införandet av grundläggande regler om stabilitet och god försäkringsstandard får artikel 7 tredje stycket och 10.1 a i andra tjänstepensionsdirektivet anses tillgodosedda. Inom tryggandeformen tjänstepensionsförsäkring garanterar arbetsgivaren (det uppdragsgivande företaget) i allmänhet inte pensionerna. Det krävs därför inte några särskilda lagstiftningsåtgärder för att genomföra artikel 10.1 b i andra tjänstepensionsdirektivet.

Frågorna om den s.k. genomlysningssprincipens (se 4 kap. 2 § FRL) tillämpning på tjänstepensionsföretag, dvs. om vilken information ett tjänstepensionsföretag ska vara skyldigt att tillhandahålla försäkringstagare och försäkrade, behandlas närmare i avsnitt 10.

Stabilitetsprincipen

Det finns anledning att instämma i *Svensk Försäkrings* synpunkt att de omfattande avvikelser som utredningen föreslagit från den s.k. stabilitetsprincipen (4 kap. 1 § FRL) inte bidrar till en tydligare och bättre reglering för tjänstepensionsföretag. I sammanhanget kan dessutom konstateras att utredningens förslag har sin grund i kommissionens ursprungliga förslag till andra tjänstepensionsdirektivet, en lydelse som inte motsvaras av den slutliga texten till direktivet.

Stabilitetsregeln tillämpas i dag av försäkringsföretagen och tar tydligt sikte på det grundläggande skyddsintresset vid reglering av försäkringsrörelse, nämligen att trygga att försäkringsåtagandena kan fullgöras. Genom den allmänna princip som regeln uttrycker kan lagstiftningen styra den många gånger hastiga utvecklingen på försäkringsområdet i en riktning som är förenlig med rörelseregleringens övergripande stabilitets syfte (se bl.a. prop. 2015/16:9 s. 222).

En stabilitetsprincip bör införas för tjänstepensionsföretagens verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring. Finansinspektionen bör få meddela föreskrifter om vilka åtgärder som ett tjänstepensionsföretag ska vidta för att uppfylla de särskilda kraven på soliditet, likviditet och riskhantering som avses i nu nämnd bestämmelse i lagen om tjänstepensionsföretag.

God tjänstepensionsstandard

Bestämmelsen om god försäkringsstandard i försäkringsrörelselagen (4 kap. 3 § FRL) syftar till att lagfästa en kvalitativt tillfredsställande standard hos en representativ krets av försäkringsgivare, och dess krav avser främst skyddet för konsumenter och mindre företag (se prop. 1998/99:87 s. 392). Även de vars tjänstepensionsförsäkring meddelas av ett tjänstepensionsföretag bör komma i åtnjutande av det skydd som den bestämmelsen ger. En bestämmelse om god tjänstepensionsstandard bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Genom att bestämmelsen tar avstamp i den standard som faktiskt tillämpas av de företag som är verksamma i tjänstepensionssektorn tillgodoses i viss mån det

önskemål som *Tjänstepensionsförbundet* för fram, dvs. att tjänstepensionsföretagen blir delaktiga när det bestäms vad som utgör god försäkringsstandard. Bestämmelsen är visserligen allmänt hållen, men inte oklar som *Svensk Försäkring* gör gällande. I rättstillämpningen torde också dess innebörd successivt bli allt klarare. För att säkerställa att begreppet fylls med ett relevant innehåll bör Finansinspektionen genom föreskrifter närmare ange vad som ska avses med god tjänstepensionsstandard. De föreskrifter som kan komma att meddelas av inspektionen med stöd av bemyndigandet torde närmast innebära att den kvalitativt tillfredsställande branschpraxis som kommer att utvecklas på marknaden kan ges en bindande form.

Förbud mot främmande verksamhet

Som framgår ovan är det enligt andra tjänstepensionsdirektivet – liksom det är enligt första tjänstepensionsdirektivet – förbudet för tjänstepensionsinstitutet att driva annan verksamhet än sådan som tar sikte på pensionsförmåner. För tjänstepensionskassorna är det därför förbudet enligt lagen om understödsföreningar att driva annan verksamhet än tjänstepensionsverksamhet. Bestämmelsen i den lagen föranleddes av förbudet mot annan verksamhet i första tjänstepensionsdirektivet (se prop. 2004/05:165 s. 231).

Eftersom andra tjänstepensionsdirektivet innehåller ett förbud mot främmande verksamhet bör det vara förbudet för tjänstepensionsföretagen att driva annan rörelse än verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar. Det finns därför inte utrymme för att, som vissa remissinstanser efterfrågar, tillåta tjänstepensionsföretagen att ha mindre bestånd av övriga försäkringar annat än övergångsvis, se nedan.

Enligt regeringens mening finns det dock inte skäl att, som *Finansinspektionen* efterfrågar, i lagen ange vad som aldrig kan anses vara verksamhet som sammanhänger med verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar. Förbudet mot främmande verksamhet i förening med lagens definition av vad som utgör tjänstepensionsförsäkring innebär att det blir tillräckligt tydligt att tjänstepensionsföretagen inte ska kunna meddela andra försäkringar än de som ryms inom definitionen av begreppet tjänstepensionsförsäkring. Däremot bör det vara tillåtet för tjänstepensionsföretagen att driva annan verksamhet än försäkringsrörelse som hänger samman med verksamheten avseende tjänstepensionsförsäkringar, på samma sätt som det enligt 4 kap. 4 § FRL är tillåtet för försäkringsföretag att driva verksamhet som sammanhänger med försäkringsrörelse. En sådan grundläggande bestämmelse bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

En övergångsreglering för mindre bestånd av övriga försäkringar

Som flera remissinstanser påpekar är det förenat med stora svårigheter att på en förhållandevis kort tid renodla verksamheten så att den bara avser tjänstepensionsförsäkringar. Det bör därför införas övergångsbestämmelser som innebär att tjänstepensionsföretagen får förutsättningar att avveckla de mindre bestånd av övriga försäkringar som de har. Denna övergångsreglering behandlas i avsnitt 16.5.

Förbud mot att ställa säkerhet för tredje man och upplåning

I andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 19.3) uppställs ett förbud mot att ta upp lån eller ställa säkerhet för tredje man. Medlemsstaterna får dock tillåta tjänstepensionsinstitut att för en begränsad period ta upp vissa lån som endast syftar till att tillgodose likviditetsbehov. Ett förbud mot att ställa säkerhet för tredje man bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Möjligheten enligt direktivet att tillåta viss upplåning bör utnyttjas och en bestämmelse med den innebörden bör införas i den nya lagen.

Frågan om i vilken mån tjänstepensionsföretagen ska tillåtas att ta upp eller överta lån hänger även samman med andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om vilket kapital den disponibla solvensmarginalen får bestå av. I direktivet finns bl.a. en bestämmelse som medger att förlagslån, dvs. lån med efterställningsvillkor, får ingå i denna (artikel 16.3). Första tjänstepensionsdirektivet innehåller en bestämmelse med samma lydelse om upplåningsförbud för tjänstepensionsinstitut. Som *Svensk Försäkring* påpekar är det alltså tydligt att direktivet medger att bl.a. förlagslån under vissa förutsättningar kan ingå i kapitalbasen för tjänstepensionsföretag. Det är däremot inte helt klart, vilket *Svensk Försäkring* också pekat på, hur direktivets bestämmelser i dessa avseenden förhåller sig till varandra.

Vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet gjordes bedömningen att bestämmelsen om upplåningsförbud inte utgjorde något hinder mot att livförsäkringsbolag och tjänstepensionskassor fick räkna in förlagslån i kapitalbasen (prop. 2004/05:165 s. 176 f.). Inte heller vid tillkomsten av den nya försäkringsrörelselagen gjordes någon annan bedömning (prop. 2009/10:246 s. 252). Bestämmelsen om upplåning i tjänstepensionsverksamhet enligt försäkringsrörelselagen innebar efter genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet att försäkringsbolag och tjänstepensionskassor fick ta upp lån för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov eller för att uppfylla kraven på en tillräcklig kapitalbas. Begränsningarna för upplåning har motiverats av att åtagandena gentemot försäkringstagarna inte ska riskeras och att gränsen mellan försäkringsverksamhet och annan finansiell affärsrörelse inte ska bli otydlig (se prop. 1998/99:87 s. 260 ff. och prop. 2009/10:246 s. 252). De lån som uppfyller direktivets krav för att få ingå i kapitalbasen måste bl.a. ha lång löptid och vara förenade med särskilda efterställningsvillkor.

Att tjänstepensionsföretag tar upp sådana lån kan därför inte sägas stå i konflikt med de hänsyn som ligger till grund för upplåningsförbudet. Det finns inte skäl att nu göra en annan bedömning än den som gjordes vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet, nämligen att direktivet tillåter viss belåning som syftar till att uppfylla kraven på en tillräcklig kapitalbas. En sådan bestämmelse bör därför införas i den nya lagen. Under vilka förutsättningar förlagslån kan ingå i kapitalbasen beskrivs närmare i avsnitt 8.4.

I enlighet med det som hittills gällt bör det krävas att den samlade upplåningen är av ringa betydelse med hänsyn till rörelsens omfattning och kapitalbasens storlek. Finansinspektionen bör dock i enskilda fall få besluta om undantag från denna begränsning om det finns särskilda skäl.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få möjlighet att meddela föreskrifter om villkoren för upplåning, i enlighet med det som hittills har gällt.

Tillstånd att meddela försäkringar med solidarisk ansvarighet m.m.

I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om tillstånd att meddela försäkringar med solidarisk ansvarighet, förbud mot att förespegla återbäring, förbud mot att meddela nya försäkringar vid likvidation och konkurs, sekretess, huvudkontor i Sverige. Dessa bestämmelser är viktiga ur ett stabilitets- och skyddsperspektiv och bör gälla även för tjänstepensionsföretagen. Det finns inte något behov av att ta in motsvarande bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag utan det är tillräckligt att i den lagen hänvisa till bestämmelserna i försäkringsrörelselagen.

Det gäller även de bestämmelser om avtal med en jävskrets om tjänster som finns i försäkringsavtalslagen (4 kap. 9 och 10 §§). Även om det, som *Svensk Försäkring* påtalar, kan medföra inte obetydliga praktiska svårigheter i hanteringen av avtal med jävskrets är dessa inte tillräckliga för att i det här lagstiftningsärendet göra någon annan bedömning av jävskretsens omfattning. Här bör avslutningsvis påtalas att bestämmelserna inte gäller frågan om ställande av säkerhet för tredje man, där ett förbud råder (se ovan).

Proportionalitetsprincipen

Den proportionalitetsprincip som finns i 4 kap. 5 § FRL bör inte gälla för tjänstepensionsföretagen. Bestämmelsen har sin grund i Solvens II-direktivet och tar uttryckligen sikte på de bestämmelser i försäkringsrörelselagen som är föranledda av det direktivet.

Att försäkringsrörelselagens proportionalitetsregel inte gäller för tjänstepensionsföretagen betyder inte att proportionalitetsöverväganden saknar relevans i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I ett flertal sammanhang enligt lagen, bl.a. i fråga om kraven på företagsstyrning (se avsnitt 9), kommer det att bli aktuellt att avgöra innebörden av ett visst rörelsekrav i relation till art, omfattning och komplexitet hos den verksamhet som drivs. Ett företag med verksamhet av mindre omfattning eller av mindre komplicerat slag kan då anses uppfylla lagens krav genom att vidta åtgärder som inte kan anses tillräckliga för ett företag med verksamhet som är mer omfattande eller av större komplexitet.

Skade- och livförsäkringsrörelse i samma företag

Det finns inte heller behov av att låta bestämmelserna om direkt skade- och livförsäkringsrörelse i samma företag (4 kap. 7 § FRL) gälla för tjänstepensionsföretagen. Som framgår av avsnitt 5.4 är det bara livförsäkring som ryms inom definitionen av tjänstepensionsförsäkring i lagen om tjänstepensionsföretag. Detta förändras inte av bedömningen att ett tillstånd även ska kunna avse endast försäkringsklassen tillägg till livförsäkring, som ju definitionsmässigt utgör livförsäkringar. Vidare föreslås ett förbud för tjänstepensionsföretagen att driva annan verksamhet än verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar. Därav följer att

direkt skadeförsäkringsrörelse inte kommer att förekomma hos tjänstepensionsföretagen. Därmed behövs inte heller någon reglering om när direkt skadeförsäkringsrörelse och direkt livförsäkringsrörelse får drivas i samma företag.

Juridisk åtskillnad mellan uppdragsgivande företag och tjänstepensionsinstitut

Alla de tre associationsformer som kan bli aktuella för tjänstepensionsföretag är juridiska personer. Det innebär, precis som konstaterades vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet (prop. 2004/05:165 s. 136 f.), att svensk lagstiftning redan uppfyller kravet på juridisk åtskillnad i mellan uppdragsgivande företag och tjänstepensionsinstitut. Därför krävs ingen lagstiftningsåtgärd för att genomföra artikel 8 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Svensk Försäkring tar upp om det ska vara tillåtet för tjänstepensionsföretag att trygga de egna anställdas tjänstepensioner. Regeringen har tidigare bedömt att kravet på att ett tjänstepensionsinstitut ska vara etablerat oberoende av det uppdragsgivande företaget inte hindrar att tjänstepensionsföretag tryggar de egna anställdas tjänstepensioner (prop. 2004/05:165 s. 137). Det har inte framkommit några skäl att nu göra någon annan bedömning.

7 Gränsöverskridande verksamhet

7.1 Gränsöverskridande verksamhet som drivs av tjänstepensionsföretag

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska få driva gränsöverskridande verksamhet om Finansinspektionen godkänner det. Andra tjänstepensionsdirektivets definition av gränsöverskridande verksamhet ska tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Ett tjänstepensionsföretag ska underrätta Finansinspektionen om det avser att driva gränsöverskridande verksamhet. Underrättelsen ska innehålla uppgift om det uppdragsgivande företags namn och hemvist, vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som reglerar förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och den som i egenskap av försäkringstagare eller försäkrad har rätt till ersättning, och det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för tjänstepensionsförsäkringarna.

Finansinspektionen ska bedöma om tjänstepensionsföretagets organisation är ändamålsenlig med hänsyn till den planerade verksamheten, om den finansiella situationen är tillfredsställande och om den som ska leda den planerade verksamheten har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämplig för uppgiften.

Om verksamheten godkänns ska Finansinspektionen inom tre månader lämna ett meddelande om underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten ska

drivas. Företaget ska underrättas om detta. Om verksamheten inte godkänns eller Finansinspektionen av någon annan anledning inte meddelar den behöriga myndigheten ska inspektionen meddela beslut om detta inom tre månader från företagets underrättelse.

Information om vilka regler som gäller för verksamheten ska vidareförmedlas till tjänstepensionsföretaget. Verksamheten ska få påbörjas när informationen lämnats till företaget eller i varje fall sex veckor efter det att den behöriga myndigheten tagit emot inspektionens meddelande.

Ett tjänstepensionsföretag ska underrätta Finansinspektionen om ändrade förhållanden minst en månad innan ändringen genomförs. Om inspektionen anser att ändringen inte får göras utan ett nytt förfarande ska inspektionen meddela beslut om det inom en månad från det att underrättelsen om ändringen togs emot.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser om inrättande av en filial, agentur eller annat liknande driftställe (sekundäretablering) i ett annat land inom EES eller särskilda bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet från en sådan etablering i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag utgår från artikel 20 i första tjänstepensionsdirektivet som skiljer sig i vissa delar från bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet, bl.a. när det gäller innebörden av gränsöverskridande verksamhet, tidsfristen för när verksamheten för påbörjas och vad en underrättelse om gränsöverskridande verksamheten ska innehålla. Utredningens förslag avviker även från regeringens förslag genom att utredningen föreslår särskilda bestämmelser som rör tjänstepensionsföretags sekundäretablering i andra medlemsstater. Vidare finns inget förtydligande i utredningens förslag om att verksamheten förutsätter godkännande från Finansinspektionen och om vad inspektionens prövning vid ändrade förhållanden ska avse.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anför att kravet på godkännande i förväg i första tjänstepensionsdirektivet rimligen får tolkas som att det enbart knyter an till att företaget uppfyllt alla formella krav, inte att det ska vara fråga om någon ny typ av tillstånd för företaget som sådant.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att det i promemorian föreslås särskilda bestämmelser som rör tjänstepensionsföretags sekundäretablering i andra medlemsstater. I promemorian föreslås också att tidsfristen för när gränsöverskridande verksamhet ska få påbörjas i vissa fall ska räknas från den tidpunkt då företaget tagit emot Finansinspektionens underrättelse om att meddelande lämnats till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten. Vidare finns inget förtydligande i promemorian av att verksamheten förutsätter godkännande från Finansinspektionen och om vad inspektionens prövning vid ändrade förhållanden ska avse. Det finns inget förslag om att direktivets definition av gränsöverskridande verksamhet ska tas in i den nya lagen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* ifrågasätter om det

behövs en särskild bestämmelse om gränsöverskridande verksamhet från en sekundäretablering och för fram att det är att bedöma som gränsöverskridande verksamhet oavsett om förmånen meddelas från en utländsk sekundäretablering eller direkt från Sverige.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller, liksom första tjänstepensionsdirektivet, bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet. Medlemsstaterna ska tillåta tjänstepensionsinstitut inom deras territorium att driva gränsöverskridande verksamhet (artikel 11.1). Med gränsöverskridande verksamhet avses i andra tjänstepensionsdirektivet att ett tjänstepensionsinstitut förvaltar en pensionsplan där förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och berörda medlemmar och förmånstagare styrs av social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten (artikel 6.19).

Ett tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att driva gränsöverskridande verksamhet och att åta sig uppdrag för ett uppdragsgivande företag måste godkännas i förväg av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten (artikel 11.2). Ett tjänstepensionsinstitut ska anmäla att det avser att driva gränsöverskridande verksamhet och direktivet anger vissa uppgifter som ska finnas med i ansökan (artikel 11.3). Myndigheten ska antingen vidarebefordra uppgifterna till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten eller fatta ett motiverat beslut om att tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad, dess finansiella ställning eller dess lednings anseende eller yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området inte är förenliga med den föreslagna verksamheten. Detta ska ske inom tre månader från det att uppgifterna togs emot. Om uppgifterna vidarebefordras ska tjänstepensionsinstitutet underrättas om detta (artikel 11.3 och 11.4).

Därefter ska enligt direktivet ett förfarande följa där den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten ska informera myndigheten i hemmedlemsstaten om de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftningen som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och om medlemsstatens informationskrav enligt direktivet. Detta ska ske inom sex veckor efter det att uppgifterna från myndigheten i hemmedlemsstaten togs emot. Informationen från värdmedlemsstaten ska lämnas vidare till tjänstepensionsinstitutet och institutet får påbörja verksamheten när detta skett eller, om ingen information lämnas, när tidsfristen om sex veckor har gått ut (artikel 11.7 och 11.8). En motsvarande förmedling av information ska ske om reglerna för verksamheten ändras i värdmedlemsstaten (artikel 11.9).

Gällande rätt

Ett försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen (2010:2043), FRL, ska underrätta Finansinspektionen om det vill meddela försäkringar från Sverige för åtaganden som ska fullgöras i något annat EES-land (3 kap. 15 § FRL). Finansinspektionen ska inom en månad lämna ett meddelande till den behöriga myndigheten i det land där verksamheten ska drivas och bl.a. ett intyg om att företaget uppfyller kapitalkraven (3 kap.

17 § FRL). Försäkringsföretaget får påbörja den gränsöverskridande verksamheten när det underrättats om att ett meddelande har lämnats (3 kap. 18–19 §§ FRL). Om Finansinspektionen finner att det inte finns förutsättningar för att driva gränsöverskridande verksamhet, ska inspektionen inte lämna något meddelande. Beslut om detta ska fattas inom en månad från det att företagets underrättelse togs emot (3 kap. 20 § FRL). Om ett försäkringsföretag avser att ändra något av de förhållanden som Finansinspektionen ska underrättas om efter att den gränsöverskridande verksamheten inletts, ska underrättelseförfarandet tillämpas på nytt (3 kap. 21 § FRL).

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller i stället bestämmelser i 3 kap. 8–14 §§ jämförda med 3 kap. 22 § första stycket FRL i lydelsena före den 1 januari 2016. Bestämmelserna genomför första tjänstepensionsdirektivet och innebär när det gäller tjänstepensionsförsäkringar att ett särskilt underrättelse- och anmälningsförfarande ska tillämpas. Underrättelsen till Finansinspektionen ska innehålla uppgift om den som i egenskap av arbetsgivare ska betala försäkringspremierna och om det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för försäkringarna (3 kap. 8 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). När Finansinspektionen lämnar ett meddelande till den behöriga myndigheten i det land där verksamheten ska drivas ska samtidigt ett intyg lämnas om att företaget har en tillräcklig kapitalbas och en underrättelse om vilka försäkringsklasser företagets tillstånd omfattar (3 kap. 22 § andra stycket FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Verksamheten får påbörjas när företaget har underrättats om vilka regler för verksamheten som är tillämpliga i det land där verksamheten ska drivas eller i varje fall två månader efter det att den behöriga myndigheten i det landet tog emot inspektionens meddelande (3 kap. 12 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Vid ändrade förhållanden som innebär att verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska påbörjas ska underrättelseförfarandet tillämpas på nytt (3 kap. 14 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

För tjänstepensionskassor, dvs. understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet, gäller i huvudsak motsvarande bestämmelser som för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (14 c–14 d §§ lagen [1972:262] om understödsföreningar, UFL).

Nya regler om gränsöverskridande verksamhet enligt andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser som har till syfte att underlätta tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet. Utgångspunkten i direktivet är att gränsöverskridande verksamhet ska tillåtas och att den ska godkännas i förväg av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten. Den gränsöverskridande verksamheten ska omfattas av de informationskrav som värdmedlemsstaten ställer upp och de krav som följer av denna medlemsstats social- och arbetsmarknadslagstiftning på tjänstepensionsområdet.

Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet överensstämmer till stor del med bestämmelserna i första

tjänstepensionsdirektivet. De skiljer sig däremot en del från motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att de bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag som genomför andra tjänstepensionsdirektivet i denna del som utgångspunkt bör ha en liknande utformning som de bestämmelser som gäller för tjänstepensionskassorna och för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna, eftersom de bestämmelserna motsvarar första tjänstepensionsdirektivet. Det har dock hittills bara indirekt framgått, genom bestämmelser om Finansinspektionens prövning och vid vilken tidpunkt verksamheten får påbörjas, att det krävs godkännande för att få driva gränsöverskridande verksamhet. Att det krävs godkännande bör enligt regeringens uppfattning förtydligas genom att det anges i den nya lagen att ett tjänstepensionsföretag får driva gränsöverskridande verksamhet om Finansinspektionen godkänner det.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller en ny definition av gränsöverskridande verksamhet. Med gränsöverskridande verksamhet avses enligt direktivet förvaltning av en pensionsplan där förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och berörda medlemmar och förmånstagare styrs av social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten.

Som promemorian konstaterar skiljer sig detta något från det som föreskrivs i första tjänstepensionsdirektivet. I det direktivet finns ingen särskild definition av gränsöverskridande verksamhet men det anges att tjänstepensionsinstitut ska tillåtas att åta sig uppdrag för företag som är etablerade inom andra medlemsstaters territorium (artikel 20.1). Själva innebörden av gränsöverskridande verksamhet är huvudsakligen densamma i andra tjänstepensionsdirektivet, med tillägget att också den situation då ett institut och ett uppdragsgivande företag är belägna i samma medlemsstat faller inom ramen för vad som klassas som gränsöverskridande verksamhet, om de omfattas av olika social- och arbetsmarknadslagstiftningar på tjänstepensionsområdet. Det som är avgörande för bedömningen av om verksamheten är gränsöverskridande är alltså om förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och berörda personer omfattas av en annan lagstiftning än den som gäller i hemmedlemsstaten. Det kan därmed undantagsvis förhålla sig så att det *inte* är fråga om gränsöverskridande verksamhet trots att företaget och institutet är belägna i olika medlemsstater, nämligen om de omfattas av samma social- och arbetsmarknadslagstiftning på tjänstepensionsområdet.

I promemorian föreslås att bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet i lagen om tjänstepensionsföretag ska omfatta situationer när ett tjänstepensionsföretag åtar sig uppdrag att meddela tjänstepensionsförsäkring för åtaganden som ska fullgöras i ett annat land inom EES än Sverige. Regeringen anser dock att det bör förtydligas vad gränsöverskridande verksamhet innebär genom att det i den nya lagen tas in en definition av gränsöverskridande verksamhet som överensstämmer med direktivets definition.

Underrättelse om gränsöverskridande verksamhet

Det första ledet i det anmälnings- och underrättelseförfarande som direktivet föreskriver är att ett tjänstepensionsinstitut ska anmäla att det avser att driva gränsöverskridande verksamhet.

Motsvarande bestämmelse i första tjänstepensionsdirektivet har genomförts genom krav på att en underrättelse ska lämnas till Finansinspektionen med uppgift om arbetsgivaren och det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för försäkringarna. Andra tjänstepensionsdirektivet bör genomföras på motsvarande sätt i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det bör dock anges att underrättelsen även ska innehålla uppgift om vilket lands social- och arbetsmarknads- lagstiftning som reglerar förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och den som i egenskap av försäkringstagare eller försäkrad har rätt till ersättning. Enligt direktivet ska det uppdragsgivande företaget i förekommande fall ange namnet på värdmedlemsstaten eller värdmedlemsstaterna. Detta bör förstås på det sättet att det uppdragsgivande företaget är skyldigt att ge institutet information om värdmedlemsstaten så att denna kan anges i anmälan om den gränsöverskridande verksamheten. På så sätt talar det uppdragsgivande företaget indirekt också om vilken medlemsstats social- och arbetsmarknads- lagstiftning som är tillämplig på förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget, dess medlemmar och förmånstagare (jfr definitionen av värdmedlemsstat i artikel 6.11). Detta har också fördelen att det klargör att det är fråga om gränsöverskridande verksamhet. Även om det som utgångspunkt är arbetsgivaren som måste tala om vilken lagstiftning som ska tillämpas kan det inte anses nödvändigt att ta in någon särskild bestämmelse om detta i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Andra tjänstepensionsdirektivets krav på att anmälan ska innehålla uppgift om det uppdragsgivande företags huvudsakliga förvaltningsort är nytt i förhållande till första tjänstepensionsdirektivet. Detta bör i enlighet med promemorians förslag genomföras genom att det anges i den nya lagen att tjänstepensionsföretaget även ska lämna uppgift om arbetsgivarens hemvist i underrättelsen till Finansinspektionen.

Av direktivet framgår inte uttryckligen att en anmälan ska göras varje gång ett institut åtar sig ett nytt uppdrag. Att så skulle ske ansågs dock självklart när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes (prop. 2004/05:165 s. 188). Det saknas skäl att nu göra någon annan bedömning. I enlighet med det resonemang som förs i promemorian får ett tjänstepensionsföretag anses åta sig ett nytt uppdrag varje gång företaget sluter avtal med en arbetsgivare om tjänstepensionsförsäkring för en viss grupp av människor. Om det inom ramen för avtalet därefter tillkommer enskilda individer i värdmedlemsstaten som omfattas av samma pensionsplan hos det uppdragsgivande företaget utlöser det emellertid inte i sig en skyldighet att på nytt anmäla gränsöverskridande verksamhet.

Finansinspektionens prövning

Det andra ledet i direktivets anmälnings- och underrättelseförfarande innefattar en prövning av om den planerade verksamheten ska godkännas.

I likhet med det som gäller i dag för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna bör Finansinspektionen bedöma om tjänstepensionsföretagets organisation är ändamålsenlig och om företagets finansiella situation är tillfredsställande. Det bör dock förtydligas att inspektionens prövning avser den planerade gränsöverskridande verksamheten.

När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes angavs att ledningsprövningen endast skulle relateras till utlandsverksamheten (prop. 2004/05:165 s. 192). Detta bör gälla även fortsättningsvis. Det kan dock konstateras att det inte har någon betydelse för prövningen om verksamheten är avsedd att drivas från Sverige eller i en annan medlemsstat. Det bör därför förtydligas att ledningsprövningen ska omfatta den som ska leda den planerade verksamheten och inte, som hittills gällt, företrädaren för företaget. Ledningsprövningen bör när det gäller gränsöverskridande verksamhet alltid omfatta styrelsen och den som är verkställande direktör men i förekommande fall också andra inom organisationen som ska leda den gränsöverskridande verksamheten, t.ex. en företrädare för en sekundäretablering i ett annat land. Prövningen bör inte beskrivas som att den endast avser formella krav, som *Svensk Försäkring* föreslår i fråga om utredningens förslag, men en prövning till nackdel för företaget bör som i dag inte innebära att företaget underkänns beträffande den övriga verksamheten (samma prop. s. 222).

För att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet bör det, i enlighet med förslaget i promemorian, tas in en bestämmelse i den nya lagen där det anges att Finansinspektionen ska lämna ett meddelande till den behöriga myndigheten i det land där verksamheten ska drivas om inspektionen godkänner den planerade verksamheten. På så sätt får den behöriga myndigheten kännedom om de uppgifter som tjänstepensionsföretaget angett i underrättelsen. I enlighet med direktivet bör meddelandet lämnas inom tre månader från det att företagets underrättelse togs emot. Inspektionen bör även underrätta företaget om att meddelandet lämnas.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten utfärda ett motiverat beslut om den gör bedömningen att de förutsättningar som behandlats ovan inte är uppfyllda. För att genomföra direktivet i denna del bör det tas in en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag där det anges att Finansinspektionen inom tre månader ska meddela beslut om inspektionen bedömer att det inte finns förutsättningar för tjänstepensionsföretaget att driva gränsöverskridande verksamhet eller inspektionen av någon annan anledning inte lämnar ett meddelande till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att myndighetens beslut ska vara motiverat och att det ska kunna överklagas till domstol. I avsnitt 15.5 föreslås att beslut av Finansinspektionen i enskilda fall enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Att en myndighets beslut av de slag som nu är aktuella ska vara motiverade följer av förvaltningslagen (32 § förvaltningslagen [2017:900], FL). Det behöver därför inte införas någon särskild bestämmelse om detta i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Information om värmedlemsstatens regler för verksamheten

Det tredje och avslutande steget i direktivets anmälnings- och underrettelseförfarande innebär att den behöriga myndigheten i värmedlemsstaten ska informera myndigheten i hemmedlemsstaten om relevanta krav som institutet ska följa i värmedlemsstaten. Myndigheten i hemlandet ska lämna uppgifterna vidare till institutet.

För att genomföra andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser i denna del bör det införas en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag som anger att Finansinspektionen ska vidareförmedla information om vilka regler för verksamheten som ska tillämpas i det land där verksamheten ska drivas, om inspektionen får sådan information med anledning av meddelandet till den behöriga myndigheten.

Enligt direktivet ska den behöriga myndigheten i värmedlemsstaten också informera om alla väsentliga ändringar i de aktuella kraven enligt lagstiftningen i värmedlemsstaten. Även denna information ska vidareförmedlas av myndigheten i hemmedlemsstaten. Det bör därför framgå av bestämmelsen att Finansinspektionen ska underrätta tjänstepensionsföretaget om inspektionen får information om att reglerna för verksamheten har ändrats.

När verksamheten får påbörjas

Ett tjänstepensionsinstitut får enligt andra tjänstepensionsdirektivet börja driva gränsöverskridande verksamhet så snart som institutet har tagit emot information om reglerna för verksamheten i värmedlemsstaten eller, om ingen information kommer in från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten, efter utgången av den tidsfrist som gäller för den behöriga myndigheten i värmedlemsstaten. Som anges ovan ska den behöriga myndigheten i värmedlemsstaten inom sex veckor efter det att den tog emot uppgifter från myndigheten i hemmedlemsstaten lämna information om tillämpliga regler för verksamheten.

I promemorian föreslås att tidsfristen om sex veckor bör räknas från när tjänstepensionsföretaget underrättas av Finansinspektionen om att myndigheten lämnat ett meddelande till den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten. Regeringen anser dock att tidsfristen bör utformas i enlighet med andra tjänstepensionsdirektivet, dvs. att den ska räknas från när den behöriga myndigheten i värmedlemsstaten tar emot de aktuella uppgifterna från myndigheten i hemmedlemsstaten. Detta stämmer överens med det utredningen föreslår och med det som gäller i dag för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor.

Underrättelse om ändrade förhållanden

Som konstateras i promemorian ger andra tjänstepensionsdirektivet inte någon ledning för hur man ska gå till väga vid ändrade förhållanden. I promemorian föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska vara skyldigt att underrätta Finansinspektionen minst en månad innan en ändring genomförs som gäller något av de förhållanden som angetts i en underrättelse om gränsöverskridande verksamhet. Vidare föreslås att inspektionen ska meddela beslut inom en månad från företagets underrättelse om ändringen, om Finansinspektionen finner att ändringen inte får göras.

Regeringen instämmer i huvudsak i promemorians förslag i denna del. Det finns dock skäl att något precisera vad Finansinspektionens prövning ska avse. Ett tjänstepensionsföretag har normalt inte kontroll över t.ex. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ligger till grund för tjänstepensionsförsäkringarna. Detta är en fråga som normalt rör förhållandet mellan arbetsgivarna och arbetstagarna. Det bör därför förtydligas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag att Finansinspektionens prövning endast ska avse om ändringen får göras utan ett nytt anmälnings- och underrättelseförfarande.

Bestämmelser om tillsyn

Av andra tjänstepensionsdirektivet följer att det är den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten som har det huvudsakliga ansvaret för tillsynen över tjänstepensionsinstitut och för att åtgärder vidtas om ett institut inte följer de regler som gäller för verksamheten (artikel 11.10). I avsnitt 13.2.1 lämnas förslag som syftar till att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet i denna del.

Gränsöverskridande verksamhet från en sekundäretablering

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om inrättande av en filial eller liknande driftställe i en annan medlemsstat (sekundäretablering). Som promemorian konstaterar finns det inte anledning att införa en särskild bestämmelse som reglerar denna rätt, eftersom rätten att etablera sig i ett annat land följer direkt av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (artiklarna 49–55 EUF-fördraget, jfr prop. 2004/05:165 s. 188).

I promemorian föreslås dock att det ska införas bestämmelser som reglerar gränsöverskridande verksamhet från en sekundäretablering och krav på underrättelse till Finansinspektionen för företag som avser att inrätta en sekundäretablering. *Svensk Försäkring* ifrågasätter om det behövs en särskild bestämmelse om gränsöverskridande verksamhet från en sekundäretablering eftersom det är att bedöma som gränsöverskridande verksamhet oavsett om förmånen meddelas från en utländsk sekundäretablering eller direkt från Sverige.

Regeringen delar Svensk Försäkrings uppfattning att det inte är nödvändigt att ha olika bestämmelser för gränsöverskridande verksamhet som drivs direkt från Sverige och gränsöverskridande verksamhet som drivs från en sekundäretablering i en annan medlemsstat eftersom andra tjänstepensionsdirektivets definition av gränsöverskridande verksamhet inte gör någon skillnad mellan dessa fall. Det finns därför inte något skäl att införa särskilda bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet från en sekundäretablering i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det behöver inte heller tas in några bestämmelser om att tjänstepensionsföretag ska underrätta Finansinspektionen när en sekundäretablering inrättas i den nya lagen. Det får anses tillräckligt att inspektionen underrättas när gränsöverskridande verksamhet ska drivas från sekundäretableringen i enlighet med det anmälnings- och underrättelseförfarande som följer av andra tjänstepensionsdirektivet.

7.2 Utländska tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige

Regeringens förslag: Utländska tjänstepensionsinstitut ska få inleda gränsöverskridande verksamhet i Sverige i varje fall sex veckor efter det att Finansinspektionen tagit emot en underrättelse om gränsöverskridande verksamhet.

Tidsfristen för Finansinspektionen att informera om i Sverige tillämplig social- och arbetsmarknadslagstiftning och informationskrav ska för utländska tjänstepensionsinstitut vara sex veckor från mottagandet av underrättelsen.

Utländska tjänstepensionsinstitut med verksamhet i Sverige ska vara skyldiga att i en underrättelse även lämna uppgift om arbetsgivarens hemvist och i vilket land tjänstepensionsavtalen ska fullgöras.

Vissa justeringar ska göras av de definitioner som rör utländska tjänstepensionsinstituts verksamhet i enlighet med andra tjänstepensionsdirektivets definition av gränsöverskridande verksamhet.

Definitionen av ett utländskt tjänstepensionsinstitut ska innehålla en s.k. statisk hänvisning till andra tjänstepensionsdirektivet.

Det ska tas in en upplysning i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur utländska tjänstepension ska lämna information till enskilda.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas något krav på att utländska tjänstepensionsinstitut ska följa svenska investeringsregler för sin verksamhet i Sverige.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning i fråga om svenska investeringsregler. Utredningen föreslår inte några ändringar i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige, LUFT.

Remissinstanserna instämmer i bedömningen eller har inga invändningar mot den.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag och bedömning genom att det i promemorian föreslås vissa justerade tidsfrister beträffande EES-försäkringsgivare. I promemorian föreslås inte några justeringar i de definitioner som finns i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige och inte heller någon upplysningsbestämmelse om rätten att meddela föreskrifter om hur utländska tjänstepensionsinstitut ska lämna information.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och instämmer i bedömningen eller har inga invändningar mot dem. *Finansinspektionen* anser att det behöver förtydligas om medlemmar ska anses vara försäkrade och om uppdragsgivande företag ska anses vara försäkringstagare eller om de ska behandlas på något annat sätt. Myndigheten

efterfrågar även ett bemyndigande för att kunna genomföra andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om hur utländska tjänstepensionsinstitut ska lämna information.

Svensk Försäkring ställer sig frågande till varför EES-försäkringsgivares gränsöverskridande verksamhet regleras på annat sätt än deras övriga verksamhet. Även Finansinspektionen ställer sig frågande till om samtliga EES-försäkringsgivare bör omfattas av regler i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige, som genomför tjänstepensionsdirektivet i stället för Solvens II-direktivet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten informera om de krav som ska tillämpas i värdmedlemsstaten inom sex veckor. De krav som avses är krav i social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och värdmedlemsstatens informationskrav enligt avdelning IV i direktivet (artikel 11.6 och 11.7). Tidsfristen är även sex veckor för när tjänstepensionsinstitutet får påbörja sin verksamhet om ingen information inkommer om värdmedlemsstatens krav (artikel 11.8).

När ett tjänstepensionsinstitut anmäler att det avser driva gränsöverskridande verksamhet ska uppgift lämnas om bl.a. värdmedlemsstaterna och den huvudsakliga förvaltningsorten för det uppdragsgivande företaget (artikel 11.3).

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller också en ny definition av gränsöverskridande verksamhet som beskrivs i avsnitt 7.1. Det anges även att medlemsstaterna ska tillåta företag som är belägna inom deras territorier att stödja tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att driva eller faktiskt driver verksamhet (artikel 11.1). Vidare finns bestämmelser om skyldighet för den behöriga myndigheten att informera om väsentliga ändringar av de krav som följer av lagstiftningen (artikel 11.9) och om denna myndighets uppgifter och behörighet när det gäller tillsyn och ingripanden (artikel 11.10 och 11.11).

Gällande rätt

EES-försäkringsgivare och utländska tjänstepensionsinstitut har rätt att driva verksamhet i Sverige enligt bestämmelser i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. I lagen finns bl.a. bestämmelser som anger att ett utländskt tjänstepensionsinstitut får inrätta en sekundäretablering eller driva gränsöverskridande verksamhet utan sekundäretablering. Institut får inleda verksamheten i varje fall två månader efter det att Finansinspektionen tagit emot en underrättelse från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten (2 kap. 1 a § LUFT).

Vad som är att anse som tjänstepension och gränsöverskridande verksamhet definieras i lagen (1 kap. 6–7 och 13 §§ LUFT). Det finns också bestämmelser om vilka uppgifter som utländska tjänstepensionsinstitut ska lämna i en underrättelse till den behöriga myndigheten i

hemmedlemsstaten när de åtar sig uppdrag. Hänvisningar görs i dessa delar till de uppgifter som EES-försäkringsgivare ska lämna, vilket omfattar uppgift om den som i egenskap av arbetsgivare ska betala försäkringspremierna och om det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för försäkringarna (2 kap. 2 och 3 §§ LUFT).

Finansinspektionen ska, om det behövs, senast två månader från att den tog emot en underrättelse från den behöriga myndigheten i hemlandet lämna uppgifter om i Sverige tillämplig arbetsrätt på tjänstepensionsområdet samt om de bestämmelser om information som gäller här i landet gentemot den som ingår avtal eller avser att ingå ett avtal, liksom gentemot dem som annars är ersättningsberättigade. Finansinspektionen ska även underrätta den behöriga myndigheten om väsentliga ändringar i bestämmelserna (3 kap. 2 § LUFT). Den behöriga myndigheten i hemlandet har ansvaret för den finansiella tillsynen medan Finansinspektionen ansvarar för tillsynen i övrigt (3 kap. 1 § LUFT). När det gäller tillsyn och ingripanden ska Finansinspektionen samarbeta med den behöriga myndigheten i hemlandet och inspektionen har också vissa möjligheter till ingripanden (3 kap. 2 och 6 §§ LUFT).

Tjänstepensionsinstitut ska lämna information om bl.a. de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilken information som ett utländskt tjänstepensionsinstitut ska lämna (8 kap. 1 b § LUFT).

Utländska tjänstepensionsinstitut har rätt att driva verksamhet i Sverige

Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet överensstämmer till stor del med bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet i första tjänstepensionsdirektivet. Dessa bestämmelser har i fråga om utländska tjänstepensionsinstitut genomförts genom bestämmelser i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. Av den lagen följer bl.a. att utländska tjänstepensionsinstitut får driva verksamhet i Sverige och att företag i Sverige får ge uppdrag åt utländska institut. Det som anges i andra tjänstepensionsdirektivet om att medlemsstaterna ska tillåta företag inom deras territorier att stödja tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att driva eller faktiskt driver gränsöverskridande verksamhet är därmed genomfört i svensk rätt. Det finns inte något som hindrar svenska företag från att stödja gränsöverskridande verksamhet som tjänstepensionsinstitut driver. Det saknas därför anledning att vidta några lagstiftningsåtgärder i dessa delar.

Den nya definitionen av gränsöverskridande verksamhet som finns i andra tjänstepensionsdirektivet föranleder dock några justeringar i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. Som nämnts avses med gränsöverskridande verksamhet i andra tjänstepensionsdirektivet förvaltning av en pensionsplan där förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och berörda medlemmar och förmånstagare styrs av social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten (artikel 6.19). Det kan därmed, som beskrivs ovan,

vara fråga om gränsöverskridande verksamhet i Sverige också om arbetsgivaren finns i samma medlemsstat som det utländska tjänstepensionsinstitutet. Den avgörande frågan är om svensk lagstiftning på området ska tillämpas på förhållandet mellan arbetsgivaren och berörda arbetstagare eller ersättningsberättigade.

Enligt de befintliga definitionerna i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige avses med tjänstepension vissa avtal som ingås med arbetsgivare här i landet (1 kap. 6 §). Sverige anses vara det land där åtagandena ska fullgöras om det uppdragsgivande företaget har sitt etableringsställe i Sverige (1 kap. 7 §). Dessa begränsningar till företag och arbetsgivare i Sverige bör tas bort för att bestämmelserna i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige ska överensstämma med definitionen av gränsöverskridande verksamhet i andra tjänstepensionsdirektivet. Regeringen anser att definitionen av i vilket land åtagandena ska fullgöras bör ändras i enlighet med direktivets definition.

Även när det gäller den information som Finansinspektionen ska lämna om de krav som gäller i Sverige bör direktivets begrepp ”social- och arbetsmarknadslagstiftning” användas (3 kap. 2 § LUFT). När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes konstaterades att det för tjänstepensionsinstitut som vill driva gränsöverskridande verksamhet i Sverige främst blir fråga om att respektera ingångna kollektivavtal (prop. 2004/05:165 s. 194 och 242–243). Det saknas skäl att nu göra en annan bedömning.

Finansinspektionen anser att det i fråga om utländska tjänstepensionsinstitut behöver förtydligas om medlemmar ska anses vara försäkrade och om uppdragsgivande företag ska anses vara försäkringstagare eller om de ska behandlas på något annat sätt. Utländska tjänstepensionsinstitut anses meddela tjänstepension i den mening som avses i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige. Den definition av tjänstepension som togs in i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes var avsedd att täcka in de olika slags produkter som utländska tjänstepensionsinstitut kan tänkas erbjuda och tydliggöra att de förmåner som avses inte ska anses utgöra försäkring i lagens mening (samma prop. s. 240).

De lösningar som valdes vid det första genomförandet bör ses mot bakgrund av att det inte finns något krav i unionsrätten på att ha tjänstepensionsinstitut som har egna åtaganden. Den verksamhet som tjänstepensionsinstitut driver i medlemsstaterna kan vara utformad på olika sätt och avse produkter av skilda slag. Den definition som tagits in i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige får anses omfatta även sådan verksamhet som inte kan anses utgöra försäkring men som ändå ska tillåtas i Sverige i enlighet med direktivets bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet. Att de förmåner som utländska tjänstepensionsinstitut tillhandahåller inte ses som försäkring i den mening som avses i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige kan dock inte anses ha någon betydelse för tillämpningen av annan lagstiftning i Sverige. Att detta varit avsikten framgår inte minst genom de hänvisningar

som gjordes till försäkringsavtalslagen (2005:104) när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes (samma prop. s. 243). Det får alltså bedömas i varje enskilt fall vilken lagstiftning som är tillämplig på den verksamhet som kan komma att drivas i Sverige av utländska tjänstepensionsinstitut och vilka begrepp som i dessa sammanhang ska användas för de utländska instituten.

EES-försäkringsgivares verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring

I promemorian lämnas förslag om vissa ändringar i de bestämmelser i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige som rör EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige avseende tjänstepensionsförsäkring. Bestämmelserna infördes i lagen med anledning av genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet. Regleringen måste ses mot bakgrund av den möjlighet som finns enligt artikel 4 i såväl första som andra tjänstepensionsdirektiven att tillämpa bestämmelserna i tjänstepensionsdirektivet om bl.a. gränsöverskridande verksamhet på tjänstepensionsverksamheten hos livförsäkringsföretag. När det gäller försäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet enligt försäkringsrörelselagen har Sverige valt att inte längre tillämpa den möjligheten (prop. 2015/16:9 s. 201).

Svensk Försäkring och *Finansinspektionen* anför att det kan ifrågasättas om lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige bör reglera EES-försäkringsgivares verksamhet i Sverige avseende tjänstepensionsförsäkring på det sätt som sker i dag. Regeringen anser att eventuellt ändrade tidsfrister enligt promemorians förslag och ändringar i enlighet med de synpunkter som förs fram kräver mer omfattande beredning än vad som kan ske inom ramen för detta lagstiftningsarbete.

Ändrade tidsfrister och krav på uppgifter i underrättelsen om gränsöverskridande verksamhet

I andra tjänstepensionsdirektivet har vissa tidsfrister ändrats från två månader till sex veckor. Enligt direktivet är tidsfristen sex veckor för den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten att informera om de krav som ska tillämpas i landet. Tidsfristen är sex veckor för när tjänstepensionsinstitutet tidigast får påbörja sin verksamhet i de fall då ingen information inkommer om värdmedlemsstatens krav. Motsvarande tidsfrister i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige bör justeras så att de överensstämmer med andra tjänstepensionsdirektivet. Utländska tjänstepensionsinstitut bör alltså få inleda gränsöverskridande verksamhet i Sverige i varje fall sex veckor efter det att Finansinspektionen tagit emot anmälan om gränsöverskridande verksamhet. Tidsfristen för inspektionen att informera om i Sverige tillämplig arbetsrätt och informationskrav enligt svensk rätt bör för utländska tjänstepensionsinstitut vara sex veckor från det att underrättelsen togs emot.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstituts anmälan om gränsöverskridande verksamhet innehålla uppgifter om det uppdragsgivande företags huvudsakliga verksamhetsort och om värd-

medlemsstaten. Det bör därför anges i lagen om utländska försäkringsgivarens och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige att en under rättelse ska innehålla uppgifter om arbetsgivarens hemvist och i vilket land tjänstepensionsavtalen ska fullgöras.

Bemyndigande avseende hur utländska tjänstepensionsinstitut ska lämna information

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller vissa skärpta krav om den information som tjänstepensionsinstitut ska lämna till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare (artiklarna 36–44). Tjänstepensionsinstitut ska omfattas av de informationskrav som värdmedlemsstaten ställer upp i enlighet med direktivet (artikel 11.6).

I lagen om utländska försäkringsgivarens och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige finns en bestämmelse som anger att utländska tjänstepensionsinstitut ska ge berörda personer den information som behövs om bl.a. de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna (8 kap. 1 b §).

Enligt ett bemyndigande i lagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela närmare föreskrifter om vilken information som ett utländskt tjänstepensionsinstitut ska lämna. Finansinspektionen har meddelat sådana föreskrifter om information (Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om information som gäller försäkring och tjänstepension [FFFS 2011:39]). Även de skärpta informationskraven bör därför genomföras i föreskrifter. Det är också lämpligt att direktivets krav på hur information ska lämnas genomförs på föreskriftsnivå. Detta kan ske med stöd av ett bemyndigande att meddela verkställighetsföreskrifter. Regeringen anser därför att det bör tas in en upplysning i lagen om utländska försäkringsgivarens och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur information ska lämnas.

Tillsyn över och ingripanden mot utländska tjänstepensionsinstitut

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser som bl.a. anger att tjänstepensionsinstitutet ska vara föremål för löpande tillsyn av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten i fråga om verksamhetens förenlighet med värdmedlemsstatens informationskrav och kraven i denna stats social- och arbetsmarknadslagstiftning (artikel 11.10 och 11.11). Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet.

I promemorian lämnas inte några förslag om ändringar i sak av de bestämmelser i lagen om utländska försäkringsgivarens och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige som avser tillsyn över och ingripanden mot utländska tjänstepensionsinstitut. Regeringen instämmer i att sådana ändringar inte kan anses nödvändiga för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet.

Inga särskilda placeringsregler för utländska tjänstepensionsinstitut

I avsnitt 8.2.9 konstateras att andra tjänstepensionsdirektivet inte tillåter värdmedlemsstaten att fastställa investeringsregler utöver dem som ska

gälla för samtliga tjänstepensionsinstitut enligt direktivet. Utredningen och promemorian har behandlat denna fråga mot bakgrund av att det var tillåtet enligt första tjänstepensionsinstitutet att låta utländska tjänstepensionsinstitut omfattas av vissa kvantitativa investeringsregler. Sverige har dock inte utnyttjat denna möjlighet, något som alltså numera inte heller är tillåtet. Regeringen instämmer i promemorians bedömning att det inte bör införas något krav på att utländska tjänstepensionsinstitut ska följa svenska investeringsregler för sin verksamhet i Sverige.

Definitionen av ett utländskt tjänstepensionsinstitut

I lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige finns en definition av vad som avses med ett utländskt tjänstepensionsinstitut som hänvisar till första tjänstepensionsdirektivet. Hänvisningen bör ändras så att den görs till andra tjänstepensionsdirektivet. Den bör även göras statisk, vilket innebär att den görs till direktivet i dess ursprungliga lydelse. Anledningen till det är att eventuella ändringar i direktivet bör föranleda överväganden av lagstiftaren om huruvida lagtexten behöver ändras.

8 Solvensregler

8.1 Försäkringstekniska avsättningar

8.1.1 Omfattningen av de försäkringstekniska avsättningarna

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar ska motsvara det belopp som krävs för att företaget vid varje tidpunkt ska kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

De försäkringstekniska avsättningarna ska motsvara företagets ansvarighet för

1. försäkringsfall, förvaltningskostnader och andra kostnader under resten av avtalsperioden för löpande försäkringar (livförsäkringsavsättning),

2. inträffade oreglerade försäkringsfall, kostnader för regleringen av dessa samt återbäring som förfallit till betalning men inte betalats ut (oreglerade skador),

3. sådan återbäring som är garanterad i nominella eller reala belopp (garanterad återbäring), och som inte omfattas av 1 eller 2,

4. återbäring som är villkorad av värdeförändringar på tillgångar eller av ett visst försäkringstekniskt resultat som försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står risken för (villkorad återbäring), och

5. fondförsäkringar som försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står investeringsrisken för (fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att det i utredningens förslag inte närmare anges vilka avsättningar som ska göras. I utredningens förslag används även en delvis annan terminologi.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att det bör anges i lag vilka avsättningar som ska göras.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Enligt promemorians förslag omfattar posterna villkorad återbäring och fondförsäkring inte ett tjänstepensionsföretags ansvarighet för åtaganden som försäkringstagare, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står risk för.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner för samtliga pensionsplaner alltid inneha tillräckliga tekniska avsättningar motsvarande deras finansiella åtaganden till följd av gällande pensionsavtal (artikel 13.1). Om ett tjänstepensionsinstituts åtagande täcker biometrisk risker – risker kopplade till dödsfall, invaliditet och lång levnad (se definition i artikel 6.9) – eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå, ska institutet göra tekniska avsättningar som är tillräckliga i förhållande till samtliga åtaganden (artikel 13.2). Motsvarande bestämmelser finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 15.1 och 15.2).

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen (2010:2043), förkortad FRL, finns bestämmelser om de försäkringstekniska avsättningar som ett försäkringsföretag ska göra (5 kap. 3 §). Ett försäkringsföretag ska göra försäkringstekniska avsättningar för sina åtaganden med anledning av ingångna försäkringsavtal. De försäkringstekniska avsättningarna ska motsvara det belopp som försäkringsföretaget skulle få betala om det omedelbart skulle föra över sina åtaganden till ett annat försäkringsföretag, som är oberoende och som har intresse av att transaktionen genomförs. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll (5 kap. 18 § 1 FRL).

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller i stället bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar i försäkringsrörelselagen i lydelsen före den 1 januari 2016 (5 kap. 1 §). Enligt dessa bestämmelser ska ett försäkringsföretags försäkringstekniska avsättningar motsvara belopp som krävs för

att försäkringsföretaget vid varje tidpunkt ska kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal. De försäkringstekniska avsättningarna ska motsvara företagets ansvarighet för

1. försäkringsfall, förvaltningskostnader och andra kostnader under resten av avtalsperioden för åtagandena (livförsäkringsavsättning),
2. inträffade oreglerade försäkringsfall, kostnader för regleringen av dessa samt återbäring som förfallit till betalning men inte betalats ut (oreglerade skador),
3. sådan återbäring som är garanterad i nominella eller reala belopp (garanterad återbäring),
4. sådan återbäring inom livförsäkringsrörelse som är villkorad av värdeförändringar på tillgångar eller av ett visst försäkringstekniskt resultat som försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade står risken för (villkorad återbäring), och
5. fondförsäkringar som försäkringstagarna eller andra ersättningsberättigade står placeringsrisken för (fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagaren bär placeringsrisken).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll (5 kap. 17 § 1 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

För tjänstepensionskassor, dvs. understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet, gäller motsvarande bestämmelser som för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (7 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen [1982:713], i det följande benämnd 1982 års FRL, jämförd med 22 a § lagen [1972:262] om understödsföreningar, förkortad UFL).

Omfattningen av de försäkringstekniska avsättningarna

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut alltid inneha tillräckliga tekniska avsättningar motsvarande deras finansiella åtaganden till följd av gällande pensionsavtal. Det bör därför införas bestämmelser om sådana avsättningar i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I försäkringsrörelselagen benämns avsättningar som motsvarar ett försäkringsföretags åtaganden *försäkringstekniska avsättningar*. Eftersom även tjänstepensionsföretag kommer att driva en form av försäkringsrörelse bör samma terminologi användas i den nya lagen.

Som framgår ovan överensstämmer andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om omfattningen av de tekniska avsättningarna (artikel 13.1 och 13.2) med motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 15.1 och 15.2). Vid genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet gjordes bedömningen att bestämmelserna i 1982 års FRL uppfyllde direktivets krav (prop. 2004/05:165 s. 163). Dessa bestämmelser överfördes sedan till försäkringsrörelselagen (se prop. 2009/10:246 s. 448). De grundläggande bestämmelserna om försäkringstekniska avsättningar i den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör därför utformas efter förebild av de bestämmelser som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor (5 kap. 1 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 respektive 7 kap. 1 § första stycket 1982 års FRL jämförd med 22 a § UFL).

Ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar ska alltså motsvara det belopp som krävs för att företaget vid varje tidpunkt ska kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal. Som *Svensk Försäkring* förordar bör det därutöver i den nya lagen närmare anges vilka avsättningar som ska göras. I likhet med det som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor bör de försäkringstekniska avsättningarna omfatta posterna livförsäkringsavsättning, oregerade skador, garanterad återbäring, villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden.

Enligt promemorians förslag ska posterna villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden omfatta avsättningar för åtaganden som de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står risken för. Vid tjänstepensionsförsäkring är det vanligtvis arbetsgivaren som är försäkringstagare och den anställde som är försäkrad, se avsnitten 5.2 och 5.4. Försäkringstagaren är i dessa fall inte ersättningsberättigad. Som framgår i de angivna avsnitten kan det dock finnas situationer där den anställde är den som tecknar försäkringen och därmed är ersättningsberättigad försäkringstagare. Regeringen anser därför att det i förhållande till promemorians förslag behöver förtydligas att posterna villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden ska omfatta avsättningar för sådana åtaganden där försäkringstagare, försäkrade eller andra ersättningsberättigade står för risken.

Det kan finnas behov av mer detaljerade bestämmelser i föreskrifter på lägre nivå än lag när det gäller omfattningen av de försäkringstekniska avsättningarna, t.ex. om gränsdragningen mellan de olika avsättningarna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll.

8.1.2 Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar ska som huvudregel beräknas utan avdrag för avgiven återförsäkring och motsvaras av det förväntade nuvärdet av de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal (kassaflödesmetod). Försäkringstekniska avsättningar som motsvarar företagens ansvarighet för villkorad återbäring eller fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken får i stället tas upp till värdet på placeringstillgångarna för vilka försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken, om värdet inte är lägre än resultatet av en beräkning enligt en kassaflödesmetod.

Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna ska grundas på antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntesatser samt driftskostnader som var för sig är aktsamma.

Om ett tjänstepensionsföretag ansvarar solidariskt för en försäkring ska det vid beräkningen av det enskilda företags försäkringstekniska

avsättningar beaktas bara den del av försäkringen som enligt avtal mellan företagen avser det företaget.

De försäkringstekniska avsättningarna ska som huvudregel beräknas minst en gång om året. Finansinspektionen ska få medge undantag från detta krav. Beräkningarna ska dock alltid göras minst vart tredje år.

De försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas under överinseende av aktuariefunktionen. Den som utför beräkningarna ska ha den kunskap och erfarenhet av dessa frågor som krävs med hänsyn till omfattningen och arten av företagets verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas någon bestämmelse om att de försäkringstekniska avsättningarna ska innehålla en tillräcklig säkerhetsmarginal.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag och bedömning när det gäller den närmare utformningen av metoderna för beräkning av avsättningarna. Utredningen föreslår även att det ska införas en uttrycklig bestämmelse om att en tillräcklig säkerhetsmarginal ska ingå i beräkningen av avsättningarna. Utredningen föreslår inte någon bestämmelse om solidarisk ansvarighet vid beräkningen av tekniska avsättningar.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska försäkringstekniska avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden alltid få tas upp till värdet på placeringstillgångarna. Enligt promemorians bedömning är andra tjänstepensionsdirektivets krav på konsekvent beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna tillgodosett genom befintliga bestämmelser i redovisningslagstiftningen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Finansinspektionen* anser att försäkringstekniska avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden endast ska kunna tas upp till värdet på placeringstillgångarna. Som skäl anges bl.a. att en beräkning enligt en kassaflödesmetod kan leda till att värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna skiljer sig åt i förhållande till den finansiella redovisningen. Detta får till följd att de försäkringstekniska avsättningarna inte motsvarar åtagandet enligt redovisningsreglerna. Enligt inspektionen kan eventuella omvärderingsskillnader inte beaktas i kapitalbasen eftersom posterna i den härrör från den finansiella redovisningen. Skillnader i värderingarna skulle även kunna bidra till att det blir oklart vilken värdering som ska ligga till grund för minimikapitalkravet. *Svensk Försäkring* anser däremot att en kassaflödesmetod är lämplig för alla former av åtaganden. De värderingsskillnader som kan uppstå jämfört med den finansiella redovisningen ska enligt *Svensk Försäkring* påverka kapitalbasen. *Svenska Aktuarieföreningen* anser att det är olämpligt med två värderingsmetoder för en viss typ av åtaganden om det inte är tydligt när den ena eller andra metoden

får tillämpas. Om försäkringstekniska avsättningar tas upp till värdet av placeringstillgångarna och en värdering enligt en kassaflödesmetod skulle vara högre kan avsättningar för åtaganden där den försäkrade står placeringsrisk underskattas. Aktuariereferensen föreslår därför att det exempelvis endast ska vara tillåtet att ta upp avsättningarna till värdet på placeringstillgångarna om det värdet är högre än vad en kassaflödesvärdering skulle ge upphov till.

Några remissinstanser, bl.a. *Svensk Försäkring* och *Livförsäkringsbolaget Skandia*, ömsesidigt, anser att de grundläggande delarna av metoden för att bestämma diskonteringsräntan bör anges i lag, t.ex. att en långsiktig jämviktsränta ska användas. Enligt *Svensk Försäkring* är det samtidigt viktigt att valet av diskonteringsränta inte styrs alltför mycket. Finansinspektionen bör utifrån objektiva grunder kunna använda viss flexibilitet för att det ska vara möjligt att hantera oväntade händelser på de finansiella marknaderna. Skandia m.fl. anser att det är viktigt att diskonteringsräntan förblir riskfri och föreslår att den jämviktsränta som följer av Solvens II-regelverket bör ligga till grund eller nära ansluta till den ränta som ska gälla för tjänstepensionsföretagen.

Tjänstepensionsförbundet efterfrågar ett klargörande av vilka underliggande antaganden som ska ligga till grund för fastställandet av räntan.

Finansinspektionen anser att det bör förtydligas att beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna ska göras vid behov, dock minst en gång per år.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet är aktsamhet vid beräkning av de tekniska avsättningarna en grundläggande förutsättning för att det ska kunna säkerställas att pensionsåtagandena kan uppfyllas (skäl 40).

De tekniska avsättningarna ska beräknas varje år (artikel 13.3). Medlemsstaterna får dock tillåta att beräkningarna utförs var tredje år, om tjänstepensionsinstitutet överlämnar ett intyg eller en rapport till medlemmarna eller de behöriga myndigheterna om justeringar avseende de mellanliggande åren. Intyget eller rapporten ska ge en klar bild av den justerade utvecklingen av de tekniska avsättningarna och av förändringarna av de risker som täcks.

Beräkningen av de tekniska avsättningarna ska utföras och bestyrkas av en aktuarie eller någon annan expert på området, till exempel en revisor, i enlighet med nationell lag och på grundval av erkända aktuariella metoder (artikel 13.4). Tjänstepensionsinstitutets aktuariefunktion ska bl.a. samordna och övervaka beräkningen av de tekniska avsättningarna (artikel 27.1 a).

I direktivet anges även ett antal grundläggande principer för beräkningen av tekniska avsättningar (artikel 13.4).

Minimibeloppet för de tekniska avsättningarna ska beräknas genom en tillräckligt aktsam aktuariell värdering, i vilken hänsyn tas till alla åtaganden avseende förmåner och inbetalningar, i enlighet med tjänstepensionsinstitutets pensionsarrangemang (artikel 13.4 a). Det ska vara tillräckligt både för den fortsatta utbetalningen av de pensioner och andra förmåner som redan är under betalning till förmånstagare och för att

återspegla de åtaganden som följer av medlemmarnas intjänade pensionsrättigheter. De ekonomiska och aktuariella antaganden som valts för värderingen av åtagandena måste också väljas på ett aktsamt sätt, vid behovs med beaktande av en tillräcklig säkerhetsmarginal.

Maximiräntesatserna ska väljas på ett aktsamt sätt och fastställas i enlighet med alla relevanta regler i hemmedlemsstaten (artikel 13.4 b). Dessa aktsamt valda räntesatser ska fastställas med beaktande av

i) avkastningen på de motsvarande tillgångar som tjänstepensionsinstitutet har och den förväntade avkastningen på framtida investeringar,

ii) den aktuella marknadsavkastningen på obligationer av hög kvalitet, statsobligationer, obligationer från Europeiska stabilitetsmekanismen, Europeiska investeringsbanken (EIB) eller Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten, eller

iii) en kombination av leden i och ii.

De biometriska tabeller som används för att beräkna de tekniska avsättningarna ska grunda sig på aktsamma antaganden med beaktande av de viktigaste särdragen hos medlemsgruppen och pensionsplanerna, i synnerhet förväntade förändringar i de relevanta riskerna (artikel 13.4 c).

Metoden och underlaget för beräkningen av de tekniska avsättningarna ska i regel förbli desamma från ett räkenskapsår till ett annat (artikel 13.4 d). Ändringar kan dock vara motiverade till följd av förändringar i de rättsliga, demografiska eller ekonomiska förutsättningar som ligger till grund för antagandena.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får hemmedlemsstaten fastställa ytterligare mer detaljerade krav för beräkningen av de tekniska avsättningarna för att säkerställa att medlemmarnas och förmånstagarnas intressen skyddas på ett fullgott sätt (artikel 13.5).

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om beräkning av tekniska avsättningar överensstämmer i sak med motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 15.3–15.5).

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om hur försäkringsföretag ska beräkna försäkringstekniska avsättningar. Bestämmelserna infördes när Solvens II-direktivet genomfördes i svensk rätt (prop. 2015/16:9 s. 238–252).

Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna ska grundas på antaganden om riskmått, räntesatser och driftskostnader som var för sig är ansvarsfulla, tillförlitliga och objektiva (5 kap. 4 § FRL).

De försäkringstekniska avsättningarna ska utgöras av summan av en bästa skattning av framtida kassaflöden samt en riskmarginal (5 kap. 5 § FRL). Någon separat beräkning av riskmarginal ska inte göras, om de förväntade framtida kassaflödena till följd av ingångna försäkringsavtal har en motsvarighet i kassaflöden hos finansiella instrument för vilka det finns ett säkert marknadsvärde. I ett sådant fall ska värdet av de försäkringstekniska avsättningarna i stället motsvara marknadsvärdet för dessa finansiella instrument.

Den bästa skattningen av framtida kassaflöden ska motsvara det förväntade nuvärdet av de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal och beräknas med en relevant

riskfri räntestruktur (5 kap. 6 § FRL). Riskmarginalen ska motsvara det belopp som ett annat försäkringsföretag kan förväntas kräva, utöver den bästa skattningen av framtida kassaflöden, för att ta över och infria försäkringsföretagets åtaganden mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade (5 kap. 13 § FRL).

I Solvens II-förordningen finns detaljerade bestämmelser om beräkningen av försäkringstekniska avsättningar (kapitel III). Sådana bestämmelser finns också i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse (4 kap.).

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna gäller bestämmelser om beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna i försäkringsrörelselagen i lydelsen före den 1 januari 2016 (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Livförsäkringsavsättningen ska beräknas så att den alltid motsvarar summan av avsättningarna för varje försäkringsavtal (5 kap. 4 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Hänsyn ska tas till kostnader för att försäkringarna upphör i förtid. Avsättningar ska därmed som huvudregel beräknas individuellt för varje avtal. En annan beräkningsmetod för kollektiv beräkning får dock användas om den ger i stort sett samma resultat.

Vidare ska livförsäkringsavsättningen utföras enligt en nettometod. Metoden innebär att avsättning ska göras för skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av företagets framtida utgifter för försäkringsavtalet och det förväntade kapitalvärdet av framtida premier (prospektiv beräkningsmetod) (5 kap. 5 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). En annan försäkringsmatematisk beräkningsmetod (t.ex. retrospektiv metod) får användas, om avsättningen enligt en sådan metod inte blir lägre eller om en prospektiv metod inte är möjlig att tillämpa för det aktuella försäkringsavtalet.

Beräkningen ska grundas på aktsamma antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntesats och driftskostnader (5 kap. 6 och 7 §§ FRL i lydelsena före den 1 januari 2016). Beräkningen ska göras minst en gång om året (5 kap. 8 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Det finns möjlighet att söka dispens från detta krav hos Finansinspektionen. I de fall dispens har meddelats, måste dock beräkningarna alltid göras minst vart tredje år.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de försäkringstekniska avsättningarnas beräkning (5 kap. 17 § 1 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Finansinspektionen har meddelat sådana föreskrifter (Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2013:23] om försäkringsföretagens val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar). om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar.

För tjänstepensionskassor gäller motsvarande bestämmelser om beräkningen av försäkringstekniska avsättningar som för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (7 kap. 2 § 1982 års FRL jämförd med 22 a § UFL).

Beräkning av försäkringstekniska avsättningar enligt Finansinspektionens tillsynsverktyg trafikljuset

Som anges i avsnitt 4.6 ska försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor rapportera enligt Finansinspektionens tillsynsverktyg trafikljuset. Trafikljusmodellen är anpassad till Solvens II-regelverket och värderingsprinciperna för försäkringstekniska avsättningar motsvarar därmed de principer som gäller enligt den regleringen.

I trafikljusmodellen ska de försäkringstekniska avsättningarna utgöras av bästa skattningen av värdet av försäkringsåtaganden med ett tillägg som motsvarar kapitalkostnaden för att ta över åtagandena (riskmarginal). Bästa skattningen är det förväntade diskonterade värdet av de framtida kassaflödena för åtagandena. De framtida beloppen ska diskonteras med antagande om ränta i enlighet med det som gäller för tjänstepensionsförsäkring i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretagens val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Diskonteringsräntekurvor publiceras löpande av Finansinspektionen. Försäkringsföretag som driver fond- eller depåförsäkringsverksamhet får värdera sådana åtaganden så att bästa skattningen motsvarar det aktuella värdet av motsvarande tillgångar som företaget äger för försäkringstagarnas räkning.

Metoder för beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tekniska avsättningar beräknas med aktuariella metoder som erkänns i medlemsstaterna (artikel 13.4). Det är upp till medlemsstaterna att närmare fastställa vilka beräkningsmetoder som ska användas inom ramen för de grundläggande principer som anges i direktivet. Bestämmelser om detta bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna är av central betydelse för hela solvensregleringen av tjänstepensionsföretag, eftersom storleken på avsättningarna avgör hur mycket kapital som krävs i rörelsen för att säkra de åtaganden som företaget gjort. Beräkningen av avsättningarna har även betydelse för kapitalbasens storlek (kapitalbasen behandlas i avsnitt 8.4).

Enligt promemorians förslag ska ett tjänstepensionsföretag som huvudregel beräkna de försäkringstekniska avsättningarna utifrån en kassaflödesvärdering av företagets åtaganden. De försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas utan avdrag för avgiven återförsäkring och motsvaras av det förväntade nuvärdet av de framtida kassaflöden (dvs. in- och utbetalningar) som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal (en s.k. kassaflödesmetod).

Regeringen anser, i likhet med *Svensk Försäkring*, att den föreslagna kassaflödesmetoden är lämplig som huvudmetod för beräkning av ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar. En sådan metod innebär att företagets verkliga kassaflöden ligger till grund för avsättningsberäkningen. Enligt regeringens uppfattning kan metoden antas ge en rättvisande bild av företagets åtaganden. Att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna med en prospektiv beräkningsmetod är också huvudregel

för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor.

När det gäller försäkringstekniska avsättningar som motsvarar ett tjänstepensionsföretags ansvarighet för villkorad återbäring (inklusive depåförsäkring) och fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär risken ska det enligt promemorians förslag vara möjligt att använda en alternativ beräkningsmetod. Dessa avsättningar ska enligt förslaget även få tas upp till värdet på placeringstillgångarna som de försäkrade bär placeringsrisken för.

Regeringen anser att det är rimligt att avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden där tjänstepensionsföretag inte står för någon risk får tas upp till värdet på placeringstillgångarna. Detta överensstämmer med det som gäller vid värderingen av de nu aktuella avsättningarna i den finansiella redovisningen. Det innebär också en förenklad avsättningsberäkning för tjänstepensionsföretagen.

Frågan är då om tjänstepensionsföretag bör kunna välja mellan två olika metoder vid beräkning av de nu aktuella avsättningarna. *Finansinspektionen* anser att det inte ska vara möjligt, utan att dessa avsättningar endast ska få tas upp till värdet på placeringstillgångarna. Finansinspektionen påpekar att värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna för solvensändamål annars kan skilja sig från den värdering som tjänstepensionsföretag gör enligt den externa redovisningen. Enligt inspektionen kan eventuella omvärderingsskillnader inte beaktas i kapitalbasen eftersom kapitalbasposterna härrör från den finansiella redovisningen.

Regeringen delar Finansinspektionens uppfattning att det kan uppstå skillnader i värderingen av de nu aktuella avsättningarna om olika metoder tillåts. I avsnitt 8.4.3 föreslås dock att dessa skillnader ska hanteras genom att avdrag i vissa fall ska göras från kapitalbasen. Därmed utgör det problem som Finansinspektionen uppmärksammar inte i sig ett skäl för att inte tillåta alternativa beräkningsmetoder. Utgångspunkten bör därför vara att de försäkringstekniska avsättningarna för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden antingen ska beräknas enligt en kassaflödesmetod eller tas upp till värdet på placeringstillgångarna. Detta överensstämmer också, som framgår ovan, med de värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar som gäller vid rapportering enligt trafikljuset.

Som *Svenska Aktuarieföreningen* påpekar är det dock inte lämpligt att tillåta full valfrihet mellan de olika beräkningsmetoderna eftersom det i vissa fall kan leda till att de försäkringstekniska avsättningarna blir för låga. Regeringen anser, i likhet med Aktuarieföreningen, att avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden endast ska få tas upp till placeringstillgångarnas värde om värdet inte är lägre än resultatet av en beräkning enligt kassaflödesmetoden. Därmed tydliggörs också att kassaflödesmetoden ska utgöra huvudmetod vid beräkningen av dessa avsättningar.

Sammanfattningsvis bör ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar som huvudregel beräknas utan avdrag för avgiven återförsäkring och motsvaras av det förväntade nuvärdet av de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal. Försäkringstekniska avsättningar som motsvarar företagets ansvarighet för villkorad återbäring eller fondförsäkringsåtaganden ska i stället få tas upp

till värdet på placeringstillgångarna för vilka försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken, om värdet inte är lägre än resultatet av en beräkning enligt kassaflödesmetoden. Begreppet investeringsrisk motsvarar begreppet placeringsrisk som används i försäkringsrörelselagen.

Aktsamma antaganden ska ligga till grund för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna

Ovan föreslås att de försäkringstekniska avsättningarna som huvudregel ska beräknas utifrån en kassaflödesvärdering av ett tjänstepensionsföretags åtaganden. För att värdera åtagandena måste ett antal ekonomiska och aktuariella antaganden göras om exempelvis framtida dödlighet och framtida ränta. Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska dessa antaganden väljas på ett aktsamt sätt, vid behov med beaktande av en tillräcklig säkerhetsmarginal (artikel 13.4 a).

För att uppfylla direktivets grundläggande krav på aktsamhet bör det införas en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om att beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna ska grundas på antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntesatser samt driftskostnader som var för sig är aktsamma. Därigenom tillgodoses även direktivets krav på att de biometriska tabeller som används för att beräkna avsättningarna ska grundas på aktsamma antaganden som är kopplade till de försäkrade och pensionsplanerna (artikel 13.4 c). Detta motsvarar i sak de bestämmelser som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor (5 kap. 6 och 7 §§ FRL i lydelse före den 1 januari 2016 respektive 7 kap. 2 § fjärde och femte styckena 1982 års FRL jämförd med 22 a § UFL).

Regeringen anser, i likhet med den bedömning som görs i promemorian och till skillnad från utredningen, att det inte finns något behov av en uttrycklig bestämmelse om att en tillräcklig säkerhetsmarginal ska ingå i beräkningen av avsättningarna. Detta får nämligen anses följa redan av kravet på att aktsamma antaganden ska ligga till grund för avsättningsberäkningen. Som konstaterades vid genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet (se prop. 2004/05:165 s. 161) innebär en aktsam beräkningsmetodik att de försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas utifrån en värdering av åtagandena som ligger så nära en fiktiv marknadsvärdering som möjligt. Annorlunda uttryckt bör beräkningarna ske utifrån en realistisk värdering av åtagandena. Kravet på aktsamhet kan i vissa fall innebära att säkerhetsmarginaler är nödvändiga. I de fall det råder osäkerhet avseende vilket antagande som är mest realistiskt bör det antagande som ger den högsta beräknade avsättningen göras. Därmed beaktas även behovet av en tillräcklig säkerhetsmarginal, i enlighet med andra tjänstepensionsdirektivet.

Precis som flera remissinstanser påpekar är valet av diskonteringsränta av stor vikt för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Enligt bl.a. *Svensk Försäkring* och *Skandia* bör därför de mest grundläggande delarna av metoden för att bestämma räntan framgå av lag. Som framgår ovan föreslås att andra tjänstepensionsdirektivets krav på aktsamma antaganden om bl.a. räntesatser ska införas i den nya lagen. Regeringen anser dock att det inte är lämpligt att i lag närmare reglera hur

valet av räntesatser ska gå till eftersom det kräver detaljerade bestämmelser av teknisk natur. Principerna för att beräkna diskonteringsräntorna bör därför, som vid genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet, fastställas i föreskrifter på lägre nivå än lag (prop. 2004/05:165 s. 162). I sådana föreskrifter kan även bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om maximiräntesatser genomföras (artikel 13.4 b). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Tjänstepensionsförbundet önskar ett klagörande angående vilka antaganden som ska ligga till grund för fastställandet av räntan. Regeringen vill därför, i likhet med de uttalanden som gjordes vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet (samma prop. s. 162 f.), framhålla följande. När det gäller diskonteringsräntan bör principerna vara att aktsamt valda räntesatser ska användas med beaktande av den aktuella marknadsavkastningen på obligationer av hög kvalitet, statsobligationer eller liknande obligationer. Diskonteringsräntan bör alltså vara riskfri, som bl.a. *Skandia* påpekar. När räntesats bestäms bör det även beaktas i vilken valuta tjänstepensionsföretagets åtaganden är utfästa. Den eller de diskonteringsräntor som används bör i praktiken härledas via terminsstrukturer på marknaden som svarar mot åtagandenas längd och de valutor som åtagandena är uttryckta i. Det bör alltså finnas olika maximiräntesatser att tillgå beroende på sammansättningen av de individuella företagens åtaganden. Diskonteringsräntorna bör vidare uppdateras löpande allt eftersom marknadsräntorna förändras. Med hänsyn till att tjänstepensionsföretagens verksamhet i allt väsentligt utgörs av åtaganden med lång löptid bör det dock samtidigt finnas utrymme att beakta en långsiktig normalräntenivå.

Beräkning av försäkringstekniska avsättningar vid solidarisk ansvarighet

I denna lagrådsremiss föreslås att tjänstepensionsföretag, i likhet med försäkringsföretag och tjänstepensionskassor, ska kunna få tillstånd att meddela försäkringar med solidarisk ansvarighet (se avsnitt 6.5). I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas en särskild bestämmelse om beräkning av försäkringstekniska avsättningar vid solidarisk ansvarighet. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av de bestämmelser som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor (5 kap. 2 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 respektive 7 kap. 1 § andra stycket 1982 års FRL jämförd med 22 a § UFL). Dessa bestämmelser överensstämmer i sak även med motsvarande bestämmelse i nuvarande lydelse av försäkringsrörelselagen (5 kap. 16 §).

Hur ofta ska de försäkringstekniska avsättningarna beräknas?

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet krävs det att tekniska avsättningar beräknas varje år med möjlighet till dispens (artikel 13.3), vilket överensstämmer med det som anges i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 15.3). Det bör därför regleras i den nya lagen hur ofta de försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas.

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor har hittills gällt att de försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas minst en gång per år (5 kap. 8 § första stycket FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 respektive 7 kap. 2 § sjätte stycket 1982 års FRL jämförd med 22 a § UFL). Dessa krav infördes i samband med att första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt (prop. 2004/05:165 s. 163). Samma krav bör gälla för tjänstepensionsföretag.

Kravet på att beräkningarna ska göras minst en gång per år måste, som *Finansinspektionen* påpekar, ses i ljuset av att avsättningarna ska motsvara belopp som krävs för att ett tjänstepensionsföretag *vid varje tidpunkt* ska kunna uppfylla sina åtaganden (se avsnitt 8.1.1). För att säkerställa att detta krav är uppfyllt kan det vara nödvändigt att utföra beräkningarna oftare än en gång per år beroende på vilka åtaganden tjänstepensionsföretaget har. Enligt regeringens uppfattning finns det dock inte skäl att, som *Finansinspektionen* föreslår, uttryckligen ange i den nya lagen att beräkningen ska ske vid behov.

Finansinspektionen bör få möjlighet att besluta om undantag från kravet på att försäkringstekniska avsättningar ska beräknas minst en gång per år. Andra tjänstepensionsdirektivet medger, i likhet med första tjänstepensionsdirektivet, att undantag ges, så att försäkringstekniska avsättningar inte behöver beräknas varje år utan mera sällan, så länge beräkningen görs minst vart tredje år. Det bör därför införas en bestämmelse om detta i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. De särskilda förutsättningar för undantag som anges i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 13.3) bör dock genomföras i föreskrifter på lägre nivå än lag, precis som motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet (samma prop.).

Vem ska utföra beräkningarna?

I andra tjänstepensionsdirektivet ställs krav på att beräkningen av de tekniska avsättningarna ska utföras och bestyrkas av en aktuarie eller annan expert på området, t.ex. en revisor, när så är tillåtet enligt nationell rätt (artikel 13.4). Vidare krävs att tjänstepensionsinstitutets aktuariefunktion övervakar beräkningen av avsättningarna (artikel 27.1 a).

I denna lagrådsremiss föreslås att tjänstepensionsföretag ska ha en aktuariefunktion som bl.a. ska samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna (se avsnitten 9.6.2 och 9.10). För att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivet bör det även införas en bestämmelse i den nya lagen om att de försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas under överinseende av aktuariefunktionen. Det bör även krävas att den som utför beräkningarna ska ha den kunskap och erfarenhet av dessa frågor som krävs med hänsyn till omfattningen och arten av tjänstepensionsföretagets verksamhet.

Konsekvent beräkning av försäkringstekniska avsättningar

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att metoden och underlaget för beräkningen av de tekniska avsättningarna i regel ska förbli desamma från ett räkenskapsår till ett annat, men att ändringar kan vara motiverade till följd av vissa förändrade förhållanden (artikel 13.4 d). Motsvarande krav finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 15.4 d).

Enligt promemorians bedömning tillgodoses andra tjänstepensionsdirektivets krav genom grundläggande principer i redovisningslagstiftningen (2 kap. 4 § första stycket 2 årsredovisningslagen [1995:1554] jämförd med 2 kap. 2 § lagen [1995:1560] om årsredovisning i försäkringsföretag). Regeringen konstaterar att förslagen i lagrådsremissen innebär att bestämmelserna om beräkning av försäkringstekniska avsättningar i den nya lagen om tjänstepensionsföretag är frikopplade från redovisningslagstiftningen. Direktivet kan därför inte tillgodoses i denna del genom hänvisning till bestämmelser som gäller för den finansiella redovisningen. Regeringen anser att de nu aktuella bestämmelserna i direktivet i stället lämpligen bör genomföras i svensk rätt i föreskrifter på lägre nivå än lag som kan meddelas med stöd av det bemyndigande som föreslås ovan.

8.1.3 Bestämmande av premier

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser om hur premier för tjänstepensionsförsäkring ska bestämmas.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om hur premier ska bestämmas.

Gällande rätt

Enligt försäkringsrörelselagen ska premier för livförsäkringar och skadeförsäkringar som meddelats för längre tid än tio år bestämmas på antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntesats och driftskostnader som var för sig är ansvarsfulla, tillförlitliga och objektiva, om inte en avvikelse är försvarlig med hänsyn till försäkringsföretagets ekonomiska situation (5 kap. 17 § FRL).

För de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller att premier för tjänstepensionsförsäkringar ska bestämmas på grundval av aktsamma antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntesats samt driftskostnader, om inte en avvikelse är försvarlig med hänsyn till företagets ekonomiska situation (5 kap. 6, 7 och 13 §§ FRL i lydelserna före den 1 januari 2016).

Tjänstepensionskassor omfattas inte av några bestämmelser om hur premier för tjänstepensionsförsäkringar ska bestämmas.

Bestämmande av premier

I samband med genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet infördes en bestämmelse för försäkringsföretag om bestämmande av premier för tjänstepensionsförsäkringar. Bestämmelsen föranleddes inte av direktivets krav utan var en följdändring av mer teknisk karaktär för att upprätthålla sambandet mellan beräkningen av livförsäkringsavsättningar och premieberäkningen (prop. 2004/05:165 s. 225). Det infördes dock inte någon motsvarande bestämmelse i lagen om understödsföreningar avseende premier för tjänstepensionsförsäkringar.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om hur premier ska bestämmas. Det finns inte heller i övrigt skäl att införa några sådana bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

8.2 Investeringar

8.2.1 Grundläggande bestämmelser

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska investeras på ett aktsamt sätt.

Tillgångarna ska investeras på det sätt som bäst gagnar försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades intressen. Vid en eventuell intressekonflikt ska investeringar göras uteslutande i försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades intressen.

Ett tjänstepensionsföretag ska bara få göra investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar vars risker företaget kan identifiera, mäta, övervaka, hantera, kontrollera och rapportera samt på lämpligt sätt beakta i den egna risk- och solvensbedömningen.

Investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar ska göras så att lämplig riskspridning uppnås. Samtliga tillgångar ska, med beaktande av tjänstepensionsföretagets försäkringsåtaganden och förändringar i tillgångarnas framtida värde och avkastning, investeras så att företagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig.

Ett tjänstepensionsföretag ska göra sina investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar på ett sådant sätt att det undviker

1. överdrivet beroende av någon särskild tillgång, emittent, låntagare eller företagsgrupp, och

2. ackumulation av risker i företagets samlade portfölj.

Investeringar i tillgångar från samma emittent eller låntagare eller från företag i en grupp med inbördes anknytning får inte innebära att det blir en överdriven riskkoncentration för tjänstepensionsföretaget. Kraven ska dock inte gälla sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för. Det ska införas en definition i den nya lagen om tjänstepensionsföretag av uttrycket grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning.

Kraven på riskspridning ska inte gälla i fråga om tillgångar som motsvarar avsättningar för villkorad återbäring och för fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken.

Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska till övervägande del investeras på reglerade marknader. Investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform ska hållas på akt-samma nivåer.

Ett tjänstepensionsföretag ska få beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i sina investeringsbeslut.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad som avses med lämplig riskspridning.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag och bedömning genom att utredningen inte föreslår något allmänt krav på att investeringar ska göras på det sätt som bäst gagnar de försäkrade och andra ersättningsberättigades intressen. Utredningen föreslår inte heller några detaljerade krav i lag om riskspridning, utan föreslår i stället att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad som avses med lämplig riskspridning. Utredningens förslag avviker även från regeringens förslag genom att utredningen föreslår ett uttryckligt krav på att de samlade tillgångarna i ett tjänstepensionsföretag ska vara lämpliga med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. Utredningen föreslår också ett mer generellt utformat bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om aktsamhetsprincipen. Utredningen behandlar inte frågor om riskkontroll, beaktande av hållbarhetsfaktorer och undantag från investeringsbestämmelser för tillgångar som svarar mot avsättningar för villkorad återbäring och för fondförsäkringsåtaganden. Vidare föreslår utredningen att kravet på att vissa investeringar ska hållas på aktsamma nivåer ska omfatta tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade marknader.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* avstyrker det föreslagna bemyndigandet att meddela föreskrifter om aktsamhetsprincipen.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag och bedömning genom att det i promemorian inte föreslås något allmänt krav på att investeringar ska göras på det sätt som bäst gagnar de försäkrade och andra ersättningsberättigades intressen. I promemorian föreslås det inte heller några detaljerade krav i lag om riskspridning, utan i stället att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad som avses med lämplig riskspridning. Promemorian behandlar inte frågan om undantag från investeringsbestämmelser för tillgångar som svarar mot avsättningar för villkorad återbäring och för fondförsäkringsåtaganden. Promemorians förslag avviker även från regeringens förslag genom att det i promemorian inte föreslås något krav

i lag på att ett tjänstepensionsföretags tillgångar till övervägande del ska investeras på reglerade marknader. Vidare föreslås i promemorian att kravet på att vissa investeringar ska hållas på aktsamma nivåer ska omfatta tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade marknader.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att förslaget inte genomför bestämmelserna om aktsamhetsprincipen i andra tjänstepensionsdirektivet på ett korrekt sätt. Enligt inspektionen reglerar förslaget endast hur tillgångarna ska investeras om det föreligger intressekonflikter medan direktivet reglerar vad tjänstepensionsinstitut i allmänhet ska beakta vid investeringar. Förslaget tar också bara sikte på vissa intressekonflikter och inte intressekonflikter i allmänhet. Vidare framgår det inte att tillgångarna ska investeras på det sätt som på *lång sikt* bäst gagnar de försäkrade och andra ersättningsberättigades intressen. Finansinspektionen anser även att det bör anges att det *uteslutande* är de försäkrades och andra ersättningsberättigades intressen som ska beaktas vid en eventuell intressekonflikt. Finansinspektionen efterfrågar också ett klargörande av hur tjänstepensionsföretagen ska uppfylla kraven enligt förslaget när det gäller försäkringar där den försäkrade bär placeringsrisken och företagen inte påverkar hur placeringar ska göras.

Svensk Försäkring anser att möjligheten att meddela föreskrifter bör begränsas. Om vissa av andra tjänstepensionsdirektivets mer detaljerade krav är avsedda att genomföras genom föreskrifter bör det klargöras att det endast är detta som bemyndigandena ska användas till. Svensk Försäkring anser även att obligationer utgivna av kommuner och landsting bör likställas med statsobligationer när det gäller undantag från kraven på riskspridning.

Enligt *Finansinspektionen* bör det framgå av lag att tillgångar till övervägande del ska investeras i tillgångar på reglerade marknader. *Svensk Försäkring* påpekar att andra tjänstepensionsdirektivet föreskriver att en övervägande del av placeringarna ska göras på reglerade marknader och att investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader under alla förhållanden måste hållas på aktsamma nivåer. Begreppet reglerade finansmarknader är, till skillnad från begreppet reglerade marknader, inte definierat i direktivet. Enligt Svensk Försäkring är förslaget alltför restriktivt eftersom direktivets krav att hålla vissa investeringar på aktsamma nivåer endast avser tillgångar som inte är upptagna till handel någonstans.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska aktsamhetsprincipen (eng. ”the prudent person rule”) vara den grundläggande principen för ett tjänstepensionsinstituts kapitalplaceringar (skäl 46). Alla institutets tillgångar ska investeras i enlighet med aktsamhetsprincipen och särskilt i enlighet med ett antal investeringsregler som anges i direktivet (artikel 19.1).

Tillgångarna ska investeras på det sätt som på lång sikt bäst gagnar medlemmarnas och förmånstagarnas intressen som helhet (artikel 19.1 första stycket a). Vid en eventuell intressekonflikt ska tjänstepensionsinstitutet eller

den enhet som förvaltar dess portfölj säkerställa att investeringen görs utslutande i medlemmarnas och förmånstagarnas intressen.

Inom ramen för aktsamhetsprincipen ska medlemsstaterna tillåta tjänstepensionsinstituterna att ta hänsyn till investeringsbeslutens möjliga långsiktiga konsekvenser när det gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (artikel 19.1 första stycket b).

Tillgångarna ska investeras på ett sätt som tillförsäkrar säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet för den samlade portföljen (artikel 19.1 första stycket c).

Tillgångarna ska vara diversifierade på ett lämpligt sätt för att undvika dels ett överdrivet beroende av någon särskild tillgång, emittent eller företagsgrupp, dels ackumulation av risker i den samlade portföljen (artikel 19.1 första stycket f). Investeringar i tillgångar som emitteras av samma emittent eller emittenter som tillhör samma grupp, får inte innebära överdriven riskkoncentration för ett tjänstepensionsinstitut. Medlemsstaterna får besluta att dessa krav inte ska gälla för investeringar i statsobligationer (artikel 19.1 andra stycket).

Ett tjänstepensionsinstituts tillgångar ska till övervägande del investeras på reglerade marknader (artikel 19.1 första stycket d). Investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader måste under alla förhållanden hållas på aktsamma nivåer. Med reglerad marknad avses en reglerad marknad enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (förkortat MiFID II) (artikel 6.14 i andra tjänstepensionsdirektivet). En reglerad marknad är alltså ett multilateralt system inom EES som möjliggör handel med finansiella instrument i enlighet med särskilda regler (1 kap. 4 b § lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden som i svensk rätt genomför artikel 4.1.21 i MiFID II).

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om aktsamhetsprincipen överensstämmer i allt väsentligt med motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.1).

Gällande rätt

Enligt försäkringsrörelselagen ska ett försäkringsföretags samtliga tillgångar investeras på ett aktsamt sätt (6 kap. 1 §). Vid intressekonflikter mellan försäkringsföretaget och försäkringstagarna ska tillgångarna investeras på det sätt som bäst gagnar försäkringstagarnas och andra ersättningsberättigades intressen. Investeringar får endast göras i sådana finansiella instrument och andra tillgångar vars risker försäkringsföretaget kan identifiera, mäta, övervaka, hantera, kontrollera och rapportera samt på lämpligt sätt beakta i den egna risk- och solvensbedömningen (6 kap. 2 § FRL). Vidare ska investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar göras så att lämplig riskspridning uppnås (6 kap. 3 § FRL). Samtliga tillgångar ska, med beaktande av försäkringsföretagets försäkringsåtaganden och förändringar i tillgångarnas framtida värde och avkastning, investeras så att företagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig. Regeringen eller den myndighet som regering bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med lämplig riskspridning (6 kap. 14 § 1 FRL). Dessa bestämmelser i

försäkringsrörelselagen infördes när Solvens II-direktivet genomfördes i svensk rätt (prop. 2015/16:9).

Investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad ska i ett försäkringsföretag hållas på aktsamma nivåer (6 kap. 6 § FRL). Med reglerad marknad avses i detta sammanhang antingen en reglerad marknad enligt definitionen i MiFID II eller en finansiell marknad belägen i tredjeland som uppfyller vissa villkor (se prop. 2015/16:9 s. 579, artikel 13.22 i Solvens II-direktivet och artikel 94 i MiFID II).

Även för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) finns bestämmelser om investeringar. Bestämmelserna gäller dock endast tillgångar som används för skuldtäckning. Sådana tillgångar ska placeras på det sätt som bäst gagnar de ersättningsberättigades intressen och också i övrigt på ett aktsamt sätt (6 kap. 20 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Vidare ska tillgångarna placeras så att lämplig riskspridning uppnås (6 kap. 2 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Tillgångarna ska, med beaktande av försäkringsföretagets försäkringsåtaganden och förändringar i tillgångarnas framtida värde och avkastning, placeras så att företagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig. Vidare omfattas ett försäkringsföretags skuldtäckningstillgångar av bestämmelser för enskilda placeringar (6 kap. 14 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). De tillgångar som används för skuldtäckning ska även placeras så att risken för valutakursförluster begränsas (6 kap. 19 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om bl.a. lämplig riskspridning och högsta tillåtna valutakursrisk (6 kap. 34 § 6 och 8 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

De försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna omfattas även av bestämmelser om hur stor andel av skuldtäckningstillgångarna i verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring som får utgöras av finansiella instrument som inte är föremål för handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför EES (6 kap. 21 § 1 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Tjänstepensionskassor ska placera sina samlade tillgångar på det sätt som bäst gagnar de ersättningsberättigades intressen och också i övrigt på ett aktsamt sätt (24 b § andra stycket UFL). Vidare ska en tjänstepensionskassa placera samtliga tillgångar så att lämplig riskspridning uppnås och att kassans betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig (7 kap. 9 a § 1982 års FRL jämförd med 24 b § andra stycket UFL). I fråga om tillgångar som svarar mot försäkrings tekniska avsättningar gäller motsvarande bestämmelser avseende enskilda placeringar och valutakursförluster som för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (7 kap. 10 c § och 10 e § 1982 års FRL jämförd med 24 b § femte stycket UFL).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fick meddela föreskrifter för tjänstepensionskassor om lämplig riskspridning och högsta tillåtna valutakursrisk (7 kap. 10 c § femte stycket och 7 kap. 10 e § andra stycket 1982 års FRL jämförda med 24 b § femte stycket UFL).

Tjänstepensionskassor omfattas av begränsningar när det gäller möjligheten att skuldtäcka med tillgångar som inte föremål för handel på reglerade marknader (7 kap. 12 § 1982 års FRL jämförd med 24 b § femte stycket UFL). Dessa bestämmelser överensstämmer med bestämmelserna i försäkringsrörelselagen i lydelsen före 1 januari 2016.

Aktsamhetsprincipen

Andra tjänstepensionsdirektivet kräver, precis som första tjänstepensionsdirektivet, att tjänstepensionsinstitut investerar sina tillgångar i enlighet med aktsamhetsprincipen. Aktsamhetsprincipen reglerar endast institutens investeringar. Denna princip ska därför inte sammanblandas med de bestämmelser om aktsamhet som förekommer i samband med beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Nästan samtliga bestämmelser om investeringar i andra tjänstepensionsdirektivet omfattar, på samma sätt som i första tjänstepensionsdirektivet, tjänstepensionsinstitutens samlade tillgångar (dvs. både skuldtäckningstillgångar och s.k. fria tillgångar). När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt utnyttjades möjligheten att tillämpa det direktivets bestämmelser på tillgångar och skulder som hänförde sig till livförsäkringsbolagens tjänstepensionsverksamhet (prop. 2004/05:165 s. 172). Med sådana tillgångar avsågs de försäkringstekniska avsättningarna för tjänstepensionsförsäkringar samt motsvarande skuldtäckningstillgångar. Bestämmelserna om investeringar kom därför att endast gälla skuldtäckningstillgångarna i livförsäkringsbolagens tjänstepensionsverksamhet. Den ordningen gäller fortfarande för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (6 kap. 20 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). För tjänstepensionskassorna var det inte möjligt att göra samma avgränsning och aktsamhetsprincipen omfattar därmed en tjänstepensionskassas samlade tillgångar (24 b § UFL).

I avsnitt 6.5 föreslås att tjänstepensionsföretag enbart ska få driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar. Det finns därför inte skäl att låta bestämmelserna om investeringar omfatta endast skuldtäckningstillgångarna i dessa företag, på det sätt som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna. Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om aktsamhetsprincipen bör i stället som huvudregel omfatta alla tillgångar i ett tjänstepensionsföretag. Detta överensstämmer med det som gäller för tjänstepensionskassor och enligt försäkringsrörelselagen. En grundläggande bestämmelse om att ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska investeras på ett aktsamt sätt bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Aktsamhetsprincipen är ett exempel på en kvalitativ regleringsansats för hur förvaltningen av pensionsmedel bör vara anordnad. Investeringarna ska utföras med omsorg och skicklighet av en person med god kunskap om den specifika verksamheten. Där särskild expertis bedöms nödvändig ska uppdraget delegeras till personer som besitter den rätta kompetensen, samtidigt som tjänstepensionsföretaget har att övervaka och följa upp effekterna av besluten. Vidare har förvaltaren en lojalitetsplikt gentemot de ersättningsberättigade och ska agera i deras intressen. Lojalitetsplikten syftar till att säkerställa att risken för intressekonflikter minimeras och kan

även innebära att tillgångarna ska vara juridiskt åtskilda från det uppdragsgivande företag som gjort pensionsutfästelsen.

Det bör betonas att aktsamhetsprincipen är inriktad på beslutsprocessen snarare än på resultatet av det individuella tjänstepensionsföretagets investeringar. Ingen typ av investering betraktas som oaktsam i sig. En mycket riskfylld investering kan bedömas vara aktsam om investeringsbeslutet bygger på en väl utformad strategi där de relevanta riskerna är analyserade och utsikterna till hög avkastning goda. Alltför försiktiga investeringar med mycket begränsad risk kan däremot råka i strid med aktsamhetsprincipen, eftersom en sådan investering riskerar att generera för låg avkastning och därmed inte vara i de ersättningsberättigades intresse. Aktsamhet ska alltså i detta sammanhang inte anses vara samma sak som försiktighet.

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser som ytterligare förtydligar aktsamhetsprincipen (artikel 19.1 första stycket a–f). Dessa bestämmelser behandlas nedan i detta avsnitt och i avsnitten 8.2.2–8.2.4.

Intressekonflikter

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstituts tillgångar investeras på det sätt som på lång sikt bäst gagnar medlemmarnas och förmånstagarnas intressen som helhet (artikel 19.1 första stycket a). Detta krav bör införas i en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Regeringen anser däremot, i likhet med *Finansinspektionen*, att kravet inte, som enligt utredningens och promemorians förslag, bör gälla enbart vid eventuella intressekonflikter. Det bör i stället tydligt framgå att det är en grundläggande utgångspunkt att ett tjänstepensionsföretag alltid ska investera sina tillgångar på det sätt som bäst gagnar de ersättningsberättigades intressen. Ett sådant allmänt krav motsvarar det som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor (6 kap. 20 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 respektive 24 b § andra stycket UFL). Bestämmelsen i den nya lagen bör därför utformas efter förebild av de bestämmelser som infördes när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt (se prop. 2004/05:165 s. 174 och 228).

Finansinspektionen anser att det bör framgå av bestämmelsen i den nya lagen att det är de ersättningsberättigades intressen *på lång sikt* som ska beaktas eftersom det följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Regeringen konstaterar att det i första tjänstepensionsdirektivet inte preciserades i vilket tidsperspektiv som medlemmarnas och förmånstagarnas intressen skulle beaktas (artikel 18.1 första stycket a). Det får dock anses vara underförstått att det som anges i det direktivet framför allt tar sikte på ett längre perspektiv eftersom tjänstepensionsåtaganden generellt har mycket lång löptid. Det tillägg som har gjorts i andra tjänstepensionsdirektivet skulle därmed kunna ses som ett förtydligande av det som har gällt hittills. Samtidigt är det möjligt att tolka tillägget som att tjänstepensionsinstitut inte längre behöver beakta medlemmar och förmånstagares intressen på kort sikt. Enligt regeringens uppfattning kan det finnas situationer där det av aktsamhetsskäl är nödvändigt att tjänstepensionsföretag tar sådan hänsyn. Det finns därför anledning att i detta avseende ställa högre krav än de som uttryckligen följer av andra tjänstepensionsdirektivet, vilket är möjligt

eftersom det är fråga om ett minimidirektiv. Mot bakgrund av det anförda bör det alltså inte preciseras i vilket tidsperspektiv som tjänstepensionsföretag ska beakta de ersättningsberättigades intressen.

Syftet med den bestämmelse som föreslås ovan är att undvika intressekonflikter. I likhet med den bedömning som gjordes vid genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet får bestämmelsen också anses innebära att de ersättningsberättigades intressen alltid ska gå före andra intressen om de står mot varandra (se prop. 2004/05:165 s. 174). Regeringen anser dock, i likhet med *Finansinspektionen*, att det även bör införas en uttrycklig bestämmelse i den nya lagen om att vid intressekonflikter ska investeringar göras uteslutande i försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades intressen. Ett sådant krav framgår direkt av andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 19.1 första stycket a). För att bestämmelsen ska uppfylla direktivets krav bör den, som Finansinspektionen påpekar, omfatta intressekonflikter i allmänhet och inte enbart särskilt angivna konflikter såsom i utredningens och promemorians förslag.

Riskspridning

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att ett tjänstepensionsinstituts tillgångar ska investeras på ett sätt som tillförsäkrar säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet för den samlade portföljen (artikel 19.1 första stycket c). Motsvarande krav finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.1 första stycket b). Det överensstämmer även i sak med ett krav som anges i Solvens II-direktivet (artikel 132.2 andra stycket första meningen). När Solvens II-direktivet genomfördes i svensk rätt gjorde regeringen bedömningen att det i praktiken kan vara svårt att uppfylla krav på att en investering både ska vara garanterat säker och lönsam (prop. 2015/16:9 s. 254). I stället infördes en mer allmän bestämmelse om riskspridning i försäkringsrörelselagen (6 kap. 3 § första stycket). Den allmänna riskspridningsregeln kompletterades med en bestämmelse om att samtliga tillgångar ska – med beaktande av försäkringsföretagets försäkringsåtaganden och förändringar i tillgångarnas framtida värde och avkastning – investeras så att företagets betalningsberedskap är tillfredsställande och förväntad avkastning tillräcklig (6 kap. 3 § andra stycket FRL). Motsvarande bestämmelser om riskspridning gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor (6 kap. 2 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 respektive 7 kap. 9 a § 1982 års FRL jämförd med 24 b § UFL). Vid genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet bedömdes de bestämmelserna uppfylla det direktivets krav (prop. 2004/05:165 s. 174).

Det saknas skäl att nu göra en annan bedömning än när motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet och Solvens II-direktivet genomfördes i svensk rätt. Andra tjänstepensionsdirektivets krav i fråga om tillförsäkrad säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet bör därför genomföras genom att det införs ett allmänt krav på riskspridning i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Denna allmänna riskspridningsregel bör på motsvarande sätt som när de båda nämnda direktiven genomfördes kompletteras med krav på tillfredsställande betalningsberedskap och tillräcklig förväntad avkastning. Det bör betonas att kraven inte innebär att

ett tjänstepensionsföretag är förhindrat att placera i t.ex. illikvida tillgångar, så länge akksamhetsprincipen iakttas. Ett tjänstepensionsföretag bör kunna ha enskilda investeringar som inte klarar samtliga kvalitetskrav så länge företagets investeringar totalt sett uppfyller kraven om aktsamma investeringar.

I andra tjänstepensionsdirektivet finns även mer detaljerade bestämmelser om diversifiering av tillgångar (artikel 19.1 första stycket f). Motsvarande bestämmelser finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.1 första stycket e). Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om hur riskspridningen ska utföras innebär att investeringar ska ske i olika typer av tillgångar för att undvika ett överdrivet beroende av någon enskild tillgång, emittent eller företagsgrupp (s.k. enhandsengagemang). När ett tjänstepensionsinstitut beslutar om investeringar ska också den totala risken i investeringsportföljen beaktas. Investeringar som ges ut av samma emittent eller emittenter som tillhör samma grupp ska begränsas så de inte medför en överdriven riskkoncentration för institutet. Syftet med regleringen är att undvika risktagande som inte står i rimlig relation till den förväntade avkastningen och inte att ett institut alltid ska följa en riskminimerande strategi.

Regeringen anser, till skillnad från utredningen och den bedömning som görs i promemorian, att de nu aktuella bestämmelserna om diversifiering av tillgångar i direktivet bör genomföras i bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag i stället för i föreskrifter på lägre nivå än lag. För att underlätta tillämpningen av bestämmelserna bör det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag även införas en definition av det som i andra tjänstepensionsdirektivets uttrycks som *emittenter som tillhör samma grupp*. I direktivet definieras inte vad som avses med uttrycket. Enligt regeringens uppfattning bör definitionen dock utformas efter förebild av de bestämmelser om enhandsengagemang som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor (6 kap. 15 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 respektive 7 kap. 10 c § tredje stycket 1982 års FRL jämförd med 24 b § UFL). I dessa bestämmelser används uttrycket *grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning*. Med en sådan grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet ur risksynpunkt därför att någon av dem har direkt eller indirekt, ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller därför att de, utan att stå i sådant förhållande, har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem. En motsvarande definition av det uttrycket bör införas i den nya lagen.

Den möjlighet som andra tjänstepensionsdirektivet ger att undanta statsobligationer från de detaljerade kraven på diversifiering av tillgångar bör utnyttjas. Det bör noteras att undantaget endast gäller kraven i de nu aktuella bestämmelserna. I enlighet med den övergripande akksamhetsprincipen måste givetvis en bedömning av motpartens kreditvärdighet göras även vid investeringar i sådana tillgångar. *Svensk Försäkring* anser att undantaget även bör omfatta obligationer utgivna av kommuner och landsting eftersom sådana tillgångar kan anses jämställda med statsobligationer ur säkerhetshänseende. Regeringen konstaterar dock att det av andra tjänstepensionsdirektivet uttryckligen framgår att det endast är investe-

ringar i statsobligationer som får undantas från de nu aktuella bestämmelserna. Det finns därmed inte utrymme enligt direktivet att utvidga undantaget till att gälla även investeringar i obligationer utgivna av kommuner och landsting.

Som framgår ovan bör bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om riskspridning i sin helhet genomföras i bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det finns därmed inte något behov av att förtydliga vad som avses med lämplig riskspridning i föreskrifter på lägre nivå än lag. Regeringen anser därför, i likhet med *Svensk Försäkring* och till skillnad från utredningens och promemorians förslag, att det inte bör införas något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela sådana föreskrifter.

Riskkontroll

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får medlemsstaterna fastställa mer detaljerade föreskrifter om investeringar om det är berättigat av aktsamhetsskäl (artikel 19.6). Som framgår ovan är aktsamhetsprincipen inriktad på beslutsprocessen snarare än på resultatet av det individuella tjänstepensionsföretagets investeringar. En mycket riskfylld investering kan bedömas vara aktsam om investeringsbeslutet bygger på en väl utformad strategi där de relevanta riskerna är analyserade och utsikterna till hög avkastning goda. Med stor investeringsfrihet och utan kvantitativa regler är det viktigt att säkerställa att tjänstepensionsföretaget förstår och kan hantera de risker som investeringarna ger upphov till. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas en bestämmelse med krav på riskkontroll. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen (6 kap. 2 §). Ett tjänstepensionsföretag bör därmed endast få investera i finansiella instrument och andra tillgångar vars risker företaget kan identifiera, mäta, övervaka, hantera, kontrollera och rapportera samt på lämpligt sätt beakta i den egna risk- och solvensbedömning som företaget ska genomföra och dokumentera enligt förslaget i avsnitt 9.8.

Miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitut tillåtas att ta hänsyn till investeringsbeslutens långsiktiga konsekvenser när det gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (s.k. hållbarhetsfaktorer) (artikel 19.1 första stycket b). Det är vedertaget att försäkringsföretag som tillhandahåller tjänstepensionsförsäkringar, tjänstepensionskassor och även andra företag får välja en etisk inriktning på sin investeringsstrategi.

Aktsamhetsprincipen kan inte anses tvinga ett tjänstepensionsföretag att välja en investering som framstår som olämplig med hänsyn till hållbarhetsfaktorer. Däremot riskerar underlåtenhet att beakta sådana faktorer vid investeringsbeslut att öka risken i förvaltningen, utan motsvarande ökning av förväntad avkastning, vilket inte ligger i de ersättningsberättigades intresse. Hållbarhetsriskernas betydelse för den finansiella avkastningen uppmärksammas alltmer och ett omfattande arbete för att identifiera och kvantifiera sådana risker bedrivs internationellt och nationellt.

Mot den bakgrunden och för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 19.1 första stycket b) är det befogat att införa en uttrycklig bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om att tjänstepensionsföretag får beakta hållbarhetsfaktorer i sina investeringsbeslut. Vidare föreslås i avsnitt 9.4.3 att ett tjänstepensionsföretags investeringsriktlinjer ska innehålla uppgifter om hur hållbarhetsfaktorer beaktas i investeringspolicyn.

Undantag från vissa bestämmelser för tillgångar som svarar mot avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden

Regeringen konstaterar, i likhet med *Finansinspektionen*, att promemorians förslag innebär att bestämmelserna om investeringar i den nya lagen ska gälla även för tillgångar som svarar mot avsättningar för fondförsäkringsåtaganden där tjänstepensionsföretag inte bär investeringsrisken. Vid genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet gjordes bedömningen att sådana tillgångar och tillgångar som svarar mot avsättningar för villkorad återbäring skulle undantas från vissa av kraven enligt aktsamhetsprincipen (prop. 2004/05:165 s. 180). Som skäl angavs att det i dessa fall är den försäkrade som bär den finansiella risken avseende värdeutvecklingen av vissa, särskilt öronmärkta tillgångar. Det ansågs därmed följa av produkternas konstruktion att det inte är möjligt för försäkringsföretaget att särskilt beakta krav på bl.a. diversifiering och tillfredsställande betalningsberedskap.

Regeringen anser att det inte finns anledning att göra någon annan bedömning när det gäller tillgångar som svarar mot ett tjänstepensionsföretags avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagare, försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär risken. En bestämmelse om att dessa tillgångar ska vara undantagna från kraven på riskspridning bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av den motsvarande undantagsbestämmelse som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (6 kap. 25 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Reglerade marknader och onoterade tillgångar

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsföretags tillgångar till övervägande del investeras på reglerade marknader (artikel 19.1 första stycket d första meningen). Regeringen anser därför, i likhet med utredningen och till skillnad från den bedömning som görs i promemorian, att det bör införas en uttrycklig bestämmelse med ett sådant krav i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Som *Finansinspektionen* påpekar är det nödvändigt för att genomföra direktivet på ett korrekt sätt. Termen reglerad marknad bör ges samma betydelse som den har i lagen om värdepappersmarknaden (1 kap. 4 b §), som i svensk rätt genomför MiFID II (artikel 4.1.21, se artikel 6.14 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Både utredningen och promemorian föreslår att ett tjänstepensionsföretags investeringar i tillgångar som inte är upptagna till handel på *reglerade marknader* ska hållas på aktsamma nivåer. Regeringen konstaterar dock, i likhet med *Svensk Försäkring*, att andra tjänstepensionsdirektivets krav avseende aktsamma nivåer omfattar tillgångar som

inte är föremål för handel på *reglerade finansmarknader* (artikel 19.1 första stycket d andra meningen).

Vad som ska avses med reglerad finansmarknad anges, till skillnad från reglerad marknad, inte i någon definition i andra tjänstepensionsdirektivet. I skälen i direktivet (skäl 48) anges dock bl.a. följande. Eftersom tjänstepensionsinstituten är mycket långsiktiga investerare med låga likviditetsrisker, har de förutsättningar att inom aktsamma gränser investera i icke-likvida tillgångar, t.ex. aktier, och i andra instrument som har en långsiktig ekonomisk profil och inte är föremål för handel på reglerade marknader, multilaterala handelsplattformar (MTF-plattformar) eller organiserade handelsplattformar (OTF-plattformar). Med MTF-plattformar och OTF-plattformar avses detsamma som i definitionerna i MiFID II (artikel 6.15 och 6.16 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Mot bakgrund av det som anges i skälen i andra tjänstepensionsdirektivet om att vissa investeringar får göras inom aktsamma gränser gör regeringen bedömningen att begreppet reglerade finansmarknader avser reglerade marknader, MTF-plattformar och OTF-plattformar. Det är alltså tillgångar som inte föremål för handel på en sådan handelsplats som under alla förhållanden ska hållas på aktsamma nivåer enligt direktivet (artikel 19.1 första stycket d). Regeringen anser därför, i likhet med Svensk Försäkring, att utredningens och promemorians förslag är alltför restriktivt i förhållande till direktivet. Det bör i stället införas en bestämmelse i den nya lagen om att investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller en OTF-plattform ska hållas på aktsamma nivåer.

I sammanhanget bör det poängteras att ett tjänstepensionsföretags samtliga investeringar måste ske i enlighet med den övergripande aktsamhetsprincipen.

8.2.2 Förvaring av tillgångar

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska förvaras så att de alltid är identifierbara och åtkomliga för företaget. Förvaringen av tillgångarna ska ske på ett säkert sätt och ska inte ge upphov till intressekonflikter.

Regeringens bedömning: Svensk lagstiftning uppfyller kravet i andra tjänstepensionsdirektivet att tjänstepensionsinstitut ska ha rätt att anlita förvaringsinstitut. Det bör inte vara obligatoriskt för ett tjänstepensionsföretag att anlita ett förvaringsinstitut. Det behöver inte införas några särskilda bestämmelser om förvaringsinstituts hantering av ett tjänstepensionsföretags tillgångar.

Det behöver inte införas några bestämmelser om ingripande mot förvaringsinstitut som är etablerade i Sverige.

Det bör inte införas något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förvaring av tillgångar.

Utredningens bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Utredningen föreslår inte några bestämmelser om förvaring av tillgångar.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att det i promemorian inte föreslås någon bestämmelse om att tillgångar ska förvaras så att de alltid är identifierbara. I promemorian föreslås det inte heller någon bestämmelse om att förvaringen av tillgångarna ska ske på ett säkert sätt och inte ge upphov till intressekonflikter. I promemorian föreslås ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förvaring av tillgångar.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Finansinspektionen* anser att användningen av begreppen förvaring och lokalisering måste ses över. Det måste också förtydligas om det föreslagna bemyndigandet avser såväl förvaring som lokalisering. Finansinspektionen efterfrågar också skälen till varför det inte krävs någon lagstiftningsåtgärd för att genomföra bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om vilka skyldigheter ett tjänstepensionsinstitut har om det inte utser ett förvaringsinstitut.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får medlemsstaterna införa krav på att tjänstepensionsinstitut ska anlita förvaringsinstitut, dvs. förvara sina tillgångar hos en särskild extern part (artikel 33.1 och 33.2). Medlemsstaterna får inte begränsa tjänstepensionsinstitutens rätt att utse auktoriserade förvaringsinstitut som är etablerade i en annan medlemsstat (artikel 33.3). Tillsynsmyndigheten ska kunna förbjuda förvaringsinstitut att fritt förfoga över förvarade tillgångar på begäran av tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat (artikel 33.4). Motsvarande bestämmelser finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 19.2 och 19.3).

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det även krav på avtalet mellan ett tjänstepensionsinstitut och ett förvaringsinstitut (artikel 33.5), krav på hederlighet m.m. och hantering av intressekonflikter när ett förvaringsinstitut anlitas (artikel 33.6 och 33.7) samt krav på hantering av intressekonflikter om ett tjänstepensionsinstitut inte anlitar något förvaringsinstitut (artikel 33.8).

Det finns också bestämmelser om förvaringsinstitutens hantering av tillgångar som förvaras åt ett tjänstepensionsinstitut (artikel 34.1–34.4). Dessa bestämmelser omfattar bl.a. kontoföring och registrering av tjänstepensionsinstitutets tillgångar samt ansvar för brister i förvaringen. Förvaringsinstitut ska även utföra vissa tillsynsuppgifter i samband med uppdrag åt tjänstepensionsinstitut (artikel 35). Uppgifterna omfattar att följa institutets anvisningar, regler och nationell rätt samt att säkerställa att ersättningar för transaktioner betalas till tjänstepensionsinstitutet inom sedvanliga frister och att inkomster används i enlighet med tjänstepensionsinstitutets regler. Om ett tjänstepensionsinstitut inte anlitar något förvaringsinstitut ska institutet självt utföra dessa uppgifter.

Om ett tjänstepensionsinstitut inte utser något förvaringsinstitut ska tjänstepensionsinstitutet hantera finansiella instrument med vederbörlig

omsorg och skydd samt föra register som gör det möjligt att alltid och utan dröjsmål identifiera alla tillgångar (artikel 34.5). Tjänstepensionsinstitutet ska även vidta de åtgärder som är nödvändiga för att undvika intressekonflikter när det gäller förvaringen av tillgångar och på begäran underätta de behöriga myndigheterna om det sätt på vilket tillgångar förvaras.

Gällande rätt

Vid genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet bedömdes att svensk lagstiftning möjliggör att förvaringsinstitut från andra medlemsstater anlitas av ett tjänstepensionsinstitut (prop. 2004/05:165 s 212). Det framhölls även att det i svensk rätt inte fanns några krav på anlitan av förvaringsinstitut. Någon ny sådan reglering ansågs inte heller behövas.

Enligt försäkringsrörelselagen ska ett försäkringsföretags tillgångar förvaras så att de är åtkomliga för företaget (6 kap. 4 § FRL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förvaringen (6 kap. 14 § 2 FRL). Därigenom uppfylls Solvens II-direktivets krav om att tillgångarnas lokalisering ska vara sådan att deras åtkomst garanteras (prop. 2015/16:9 s. 255 och 579).

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller krav på lokalisering av tillgångar som används för skuldäckning (6 kap. 18 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Tillgångarna ska finnas inom EES om försäkringsföretagets verksamhet finns inom EES. För verksamhet utanför EES ska tillgångarna finnas i Sverige. Tillgångar kan dock få finnas utanför EES om verksamheten utövas inom EES respektive inom EES om verksamheten utövas utanför EES, förutsatt att det inte kan antas försämma förmånsrätten enligt förmånsrättslagen (1970:979) och lokaliseringen även i övrigt är betryggande. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fick meddela föreskrifter om lokalisering av tillgångar (6 kap. 34 § 7 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Tjänstepensionskassor omfattas av motsvarande bestämmelser om lokalisering av tillgångar som försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (7 kap. 10 d § 1982 års FRL jämförd med 24 b § femte stycket UFL).

Anlitan av förvaringsinstitut

Vid genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet ansågs att det inte fanns något behov av att införa ett krav på att försäkringsföretag och tjänstepensionskassor ska anlita förvaringsinstitut. Situationen har inte förändrats i något avseende som ger regeringen anledning att göra en annan bedömning när det gäller tjänstepensionsföretag. Därför bör det inte införas något sådant krav. Liksom tidigare möjliggör den svenska lagstiftningen att tjänstepensionsinstitut anlitar förvaringsinstitut, såväl inom Sverige som inom övriga EES. Det saknas därmed behov av lagstiftningsåtgärder med anledning av bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om utseende av förvaringsinstitut (artikel 33.1–33.3).

I Sverige är kreditinstitut och värdepappersbolag aktuella för uppdrag som förvaringsinstitut i den mening som avses i andra tjänstepensionsdirektivet. Kreditinstitut får i sin verksamhet bl.a. förvara värdepapper och värdepappersbolag kan få tillstånd för bl.a. förvaring av finansiella instrument (se 7 kap. 1 § andra stycket 9 lagen [2004:297] om bank- och finansieringsrörelse respektive 2 kap. 2 § första stycket 1 lagen [2007:528] om värdepappersmarknaden). Finansinspektionen har möjlighet att ingripa mot sådana institut om de åsidosätter sina skyldigheter (se 15 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse och 25 kap. 1 § lagen om värdepappersmarknaden). Därigenom tillgodoses kravet i andra tjänstepensionsdirektivet på att den behöriga myndigheten i en medlemsstat ska kunna agera mot ett förvaringsinstitut inom medlemsstatens territorium som anlitas av ett tjänstepensionsinstitut i en annan medlemsstat om den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat begär det (artikel 33.4).

Eftersom det i svensk rätt inte bör införas något krav på att tjänstepensionsföretag ska anlita förvaringsinstitut finns det inte heller skäl att införa några bestämmelser om hur förvaringsinstitut ska utses och vilka uppgifter de ska ha. Det krävs därför inga lagstiftningsåtgärder för att uppfylla det som anges om detta i andra tjänstepensionsdirektivet (artiklarna 33.5–33.7, 34.1–34.4, 35.1 och 35.2).

Egen förvaring av tillgångar

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om förvaring av tillgångar när ett tjänstepensionsinstitut inte anlitar ett förvaringsinstitut (artiklarna 33.8, 34.5 och 35.3). *Finansinspektionen* påpekar att det i promemorian inte föreslås några lagstiftningsåtgärder med anledning av dessa bestämmelser och efterfrågar en motivering till detta. Regeringen anser dock, till skillnad från den bedömning som görs i promemorian, att direktivet kräver att dessa bestämmelser genomförs i svensk rätt eftersom det, som framgår ovan, inte bör ställas upp något i svensk rätt på att tjänstepensionsföretag ska anlita förvaringsinstitut.

Enligt regeringens uppfattning är det grundläggande syftet med de nu aktuella bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet är att tjänstepensionsföretag ska ha kontroll över sina tillgångar. Ett minimikrav för att ett tjänstepensionsföretag ska ha en sådan kontroll är att tillgångarna åtminstone är identifierbara och åtkomliga. Detta minimikrav kan i regel antas vara uppfyllt för tillgångar som är införda i ett oberoende konto- eller registersystem i tjänstepensionsföretagets namn. För tillgångar som inte är införda i ett sådant system, kan företaget uppfylla kravet på identifiering och åtkomst genom att föra ett eget register som är tillräckligt utförligt. Det bör i detta sammanhang noteras att det inte kan anses vara tillräckligt att enbart ha ett register över de tillgångar som används för skuldtäckning (se avsnitt 8.3.5). Direktivets krav på identifiering och åtkomst gäller nämligen för ett tjänstepensionsföretags samlade tillgångar, dvs. både skuldtäckningstillgångar och fria tillgångar.

I promemorian föreslås att det bör införas en bestämmelse i den nya lagen om att ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska förvaras så att de är åtkomliga för företaget. Enligt regeringens bedömning tillgodoser en sådan bestämmelse till viss del kraven på egen förvaring av tillgångar i

andra tjänstepensionsdirektivet. Mot bakgrund av det som anförs ovan anser regeringen dock att det även bör krävas att tillgångarna ska vara identifierbara. Det bör också förtydligas att kraven gäller vid varje tidpunkt. Slutligen bör det uttryckligen anges i bestämmelsen att förvaringen av tillgångarna ska ske på ett säkert sätt och att förvaringen inte ska ge upphov till intressekonflikter. Därmed uppfylls kraven i direktivet fullt ut (artiklarna 33.8 och 34.5 a–c och 35.3).

I avsnitt 13.1.1 föreslås att tjänstepensionsföretag ska vara skyldiga att lämna begärda upplysningar om sin verksamhet till Finansinspektionen. Därigenom tillgodoses kravet i andra tjänstepensionsdirektivet på att ett tjänstepensionsinstitut på begäran ska underrätta de behöriga myndigheterna om det sätt på vilket tillgångar förvaras (artikel 34.5 d).

Eftersom förslaget innebär att andra tjänstepensionsdirektivets krav i fråga om förvaring av tillgångar tillgodoses i den nya lagen om tjänstepensionsföretag saknas behov av ytterligare bestämmelser om detta i föreskrifter på lägre nivå än lag. Det finns därför inte skäl att införa något sådant bemyndigande som föreslås i promemorian.

Lokalisering av tillgångar

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om lokalisering av tillgångar. Medlemsstaterna får dock införa bestämmelser om investeringar som är striktare än de regler som anges i direktivet om det är motiverat av aktsamhetsskäl (artikel 19.6 och 19.7).

Den bestämmelse som föreslås ovan om att ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska förvaras så att de alltid är identifierbara och åtkomliga för företaget överensstämmer till viss del med det som gäller för försäkringsföretag. Enligt försäkringsrörelselagen ska ett försäkringsföretags tillgångar förvaras så att de är åtkomliga för företaget (6 kap. 4 §). Innebörden av kravet på åtkomlighet i försäkringsrörelselagen är att tillgångarna ska vara geografiskt lokaliserade så att de är tillgängliga men även förvarade på så sätt att det inte finns några legala hinder för deras tillgänglighet (prop. 2015/16:9 s. 579). Regeringen anser att det krav på åtkomlighet som enligt förslaget ska gälla för tjänstepensionsföretag bör ha motsvarande innebörd. Att tillgångarna ska förvaras så att de alltid är åtkomliga för företaget får alltså, utöver det som anförs ovan, även anses innebära att de geografiskt är lokaliserade ett sådant sätt att de är tillgängliga.

Regeringen anser, till skillnad från den bedömning som görs i promemorian, att det i övrigt inte finns behov av några särskilda bestämmelser om lokalisering av ett tjänstepensionsföretags tillgångar. Det finns därmed inte skäl att införa något sådant bemyndigande som föreslås i promemorian.

8.2.3 Användning av derivatinstrument

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska få använda derivatinstrument för att sänka den finansiella risken i företaget eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av företagets tillgångar och skulder.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om användning av derivatinstrument.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt utredningens förslag ska det anges i lag att ett tjänstepensionsföretag ska undvika en överdriven riskexponering gentemot samma motpart avseende derivatinstrument eller annan derivatverksamhet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* avstyrker förslaget i den del det gäller riskexponering gentemot samma motpart avseende derivatinstrument eller annan derivatverksamhet eftersom det saknar motsvarighet i första tjänstepensionsdirektivet.

Promemorians förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om särskilda begränsningar för investeringar i vissa tillgångar.

I direktivet anges att det ska vara möjligt för tjänstepensionsinstitut att investera i derivatinstrument, förutsatt att sådana instrument bidrar till att minska investeringsriskerna eller underlättar effektiv förvaltning av portföljen (artikel 19.1 första stycket e). Derivatet måste värderas enligt aksamhetsprincipen med beaktande av den underliggande tillgången och tas med vid värdering av institutets tillgångar. Tjänstepensionsinstitutet ska även undvika överdriven riskexponering gentemot en och samma motpart och gentemot annan derivatverksamhet.

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen finns särskilda begränsningar för investeringar i derivatinstrument. Derivatinstrument får användas för att sänka risken i ett försäkringsföretag eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av företagets tillgångar och skulder (6 kap. 5 § FRL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om användning av derivatinstrument (6 kap. 14 § 3 FRL).

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller en motsvarande bestämmelse avseende användandet av derivatinstrument. Optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument får användas för att sänka den finansiella risken i ett försäkringsföretag eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av företagets tillgångar (6 kap. 32 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fick meddela föreskrifter om användning av derivatinstrument (6 kap. 34 § 10 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Även tjänstepensionskassor omfattas av bestämmelser om användning av optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument

(7 kap. 17 b § 1982 års FRL jämförd med 24 b § fjärde stycket UFL). Dessa bestämmelser överensstämmer med bestämmelserna i försäkringsrörelselagen i lydelsen före 1 januari 2016.

Användning av derivatinstrument

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsföretag få investera i derivatinstrument under förutsättning att det minskar investeringsriskerna eller effektiviserar förvaltningen av företagets samlade portfölj (artikel 19.1 första stycket e). En bestämmelse om detta bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Det finns däremot inte behov av några särskilda bestämmelser om värdering av derivatinstrument i den nya lagen för att genomföra direktivet. Enligt förslaget i avsnitt 15.3 ska tjänstepensionsföretag omfattas av lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (förkortad ÅRFL). Av bestämmelser i den lagen och årsredovisningslagen (1995:1554), förkortad ÅRL, följer att derivatinstrument ska värderas till verkligt värde (4 kap. 2 § 12 ÅRFL och 4 kap. 14 a § ÅRL). För att kunna beräkna värdet måste den underliggande tillgången beaktas. Direktivets krav på att derivatinstrument måste värderas enligt aktsamhetsprincipen med beaktande av den underliggande tillgången får därigenom anses uppfyllt. Genom redovisningslagstiftningen tillgodoses även direktivets krav på att derivatinstrument måste tas med vid värderingen av ett tjänstepensionsinstituts tillgångar.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges vidare att överdriven riskexponering ska undvikas gentemot en och samma motpart och gentemot annan derivatverksamhet. En motsvarande bestämmelse finns även i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.1 första stycket d), till skillnad från det som *Svensk Försäkring* gör gällande. Andra tjänstepensionsdirektivets krav i denna del bör genomföras i föreskrifter på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter för tjänstepensionsföretag om användningen av derivatinstrument, på samma sätt som för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor.

8.2.4 Investeringar i uppdragsgivande företag

Regeringens förslag: Av de samlade tillgångarna i ett tjänstepensionsföretag som bara har ett enda uppdragsgivande företag ska högst

1. 5 procent få utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapperen eller skuldförbindelserna getts ut av det uppdragsgivande företaget, och

2. 10 procent få utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser som getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning som det uppdragsgivande företaget ingår i.

Med uppdragsgivande företag ska avses den som i egenskap av arbetsgivare betalar försäkringspremier till tjänstepensionsföretaget.

Begränsningarna av investeringar i uppdragsgivande företag ska inte gälla sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt utredningens förslag ska de kvantitativa begränsningarna gälla även för tjänstepensionsföretag som har flera uppdragsgivande företag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska de kvantitativa begränsningarna gälla även för tjänstepensionsföretag som har flera uppdragsgivande företag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring*, *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Folksam* anser att begränsningarna inte bör gälla för tjänstepensionsföretag som har flera uppdragsgivande företag. Enligt *Svensk Försäkring* kan förslaget få negativa konsekvenser för tjänstepensionsföretag som har en stor andel uppdragsgivande företag och försvåra möjligheterna att sätta samman en väl diversifierad portfölj. Förslaget kan även innebära hinder att äga dotterbolag om dessa är uppdragsgivande företag. *Svensk Försäkring* föreslår även att det förtydligas att begränsningsregeln inte ska gälla för investeringar där de försäkrade bär placeringsrisken.

Flera remissinstanser, bl.a. *Svensk Försäkring* och *Sveriges Kommuner och Landsting*, anser att även obligationer utgivna av kommuner och landsting bör vara undantagna från begränsningarna. Enligt dessa remissinstanser kan sådana obligationer likställas med statsobligationer eftersom de får anses ha samma riskbild.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om investeringar i uppdragsgivande företag (artikel 19.1 första stycket g). Med uppdragsgivande företag avses varje företag eller annat organ, oavsett om det omfattar eller består av en eller flera juridiska eller fysiska personer, vilket handlar i egenskap av arbetsgivare eller egenföretagare eller en kombination av dessa, och som erbjuder en pensionsplan eller gör inbetalningar till ett tjänstepensionsinstitut (artikel 6.3).

Investeringar i det uppdragsgivande företaget får inte överstiga fem procent av den samlade portföljen. När det uppdragsgivande företaget ingår i en grupp får investeringar i företag som ingår i samma grupp som det uppdragsgivande företaget inte överstiga tio procent av portföljen.

Om ett tjänstepensionsinstitut har fått sitt uppdrag av flera företag ska investeringar i dessa uppdragsgivande företag göras på ett aktsamt sätt och med hänsyn till behovet av lämplig diversifiering.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa dessa krav på investeringar i statsobligationer (artikel 19.1 andra stycket).

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen finns det inte några särskilda bestämmelser om investeringar i uppdragsgivande företag eller i företag som ingår i samma grupp som ett uppdragsgivande företag.

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) finns vissa begränsningar när det gäller investeringar i uppdragsgivande företag (6 kap. 21 § 3 och 4 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Av det belopp som ska skuldtäckas i verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring får en andel på högst fem procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser från samma emittent eller låntagare, om denne i egenskap av arbetsgivare betalar försäkringspremier till försäkringsföretaget (uppdragsgivande företag). Tio procent av beloppet får utgöras av sådana tillgångar som avses ovan och som getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare som ett uppdragsgivande företag ingår i och som har inbördes anknytning. Med en sådan grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har direkt eller indirekt ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen eller därför att de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem (6 kap. 15 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Begränsningarna gäller inte sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för (6 kap. 22 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

För tjänstepensionskassor gäller motsvarande bestämmelser (24 b § andra och tredje styckena UFL).

Investeringar i uppdragsgivande företag

För att uppfylla kraven i andra tjänstepensionsdirektivet bör det införas bestämmelser om investeringar i uppdragsgivande företag i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Andra tjänstepensionsdirektivets definition av uppdragsgivande företag (artikel 6.3) överensstämmer i huvudsak med motsvarande definition i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 6 c). Utöver arbetsgivare som gör inbetalningar till ett tjänstepensionsinstitut omfattas dock numera även arbetsgivare som erbjuder en pensionsplan. Den utvidgade kretsen av uppdragsgivande företag i andra tjänstepensionsdirektivet får antas avse arbetsgivare vars anställda utgör presumtiva medlemmar enligt direktivet, dvs. personer som har rätt att ansluta sig till en pensionsplan (artikel 6.7). Som anges i avsnitt 5.2 saknar begreppet presumtiv medlem i stort sett praktisk och juridisk motsvarighet i Sverige. Enligt regeringens bedömning är det även ovanligt med arbetsgivare i Sverige som erbjuder en pensionsplan utan att göra inbetalningar till ett tjänstepensionsinstitut.

Den arbetsgivare som ingår avtal om tjänstepensionsförsäkring med ett tjänstepensionsföretag kommer att betala premier för försäkringarna till tjänstepensionsföretaget och därmed utgöra ett uppdragsgivande företag i direktivets mening. Regeringen anser därför att det är tillräckligt om begreppet uppdragsgivande företag i den nya lagen omfattar den som i

egenskap av arbetsgivare betalar försäkringspremier till ett tjänstepensionsföretag. En sådan definition motsvarar det som gäller i dag för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor.

I andra tjänstepensionsdirektivet finns både kvantitativa begränsningar och kvalitativa krav avseende investeringar i uppdragsgivande företag (artikel 19.1 första stycket g). De bestämmelserna omfattar, i likhet med övriga bestämmelser om aktsamhetsprincipen, ett tjänstepensionsinstitut samlade tillgångar.

Enligt promemorians förslag ska de kvantitativa begränsningarna i direktivet gälla för samtliga tjänstepensionsföretag. Enligt regeringens bedömning är däremot dessa begränsningar enbart avsedda att tillämpas på tjänstepensionsinstitut som endast har *ett* enda uppdragsgivande företag. I sådana situationer gäller att investeringar i det uppdragsgivande företaget inte får överstiga fem procent av tjänstepensionsinstitutets samlade portfölj. Investeringar i företag som ingår i samma grupp som det uppdragsgivande företaget får inte överstiga tio procent av portföljen. Om ett tjänstepensionsinstitut har *flera* uppdragsgivande företag föreskriver direktivet i stället kvalitativa krav på att investeringar i företagen ska göras på ett aktsamt sätt och med hänsyn till behovet av lämplig diversifiering.

Regeringen anser därför, i likhet med flera remissinstanser, att de kvantitativa begränsningarna bör gälla enbart för tjänstepensionsföretag som bara har ett enda uppdragsgivande företag. För att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivets krav bör det i bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag anges att begränsningarna gäller enbart för sådana tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna bör i övrigt utformas efter förebild av de bestämmelser som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor (6 kap. 21 § 3 och 4 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 respektive 24 b § andra stycket UFL). I likhet med övriga bestämmelser som genomför aktsamhetsprincipen bör begränsningarna omfatta tjänstepensionsföretagens samlade tillgångar (se avsnitt 8.2.1).

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte någon definition av uttrycket *företag som ingår i samma grupp*. För att bestämmelserna i den nya lagen om investeringar i det uppdragsgivande företaget ska kunna tillämpas måste det dock i lagen anges vad som avses med en *sådan* grupp. Precis som vid genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet bör innebörden i detta sammanhang vara densamma som när det gäller de allmänna begränsningarna om enhandsengagemang (se avsnitt 8.2.1). Direktivets begränsning i denna del bör alltså gälla investeringar i aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser som getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare som det uppdragsgivande företaget ingår i och som har inbördes anknytning. Även uttrycket *grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning* bör ges samma innebörd i detta sammanhang som i bestämmelserna om diversifiering av tillgångar (se avsnitt 8.2.1).

När det gäller tjänstepensionsföretag som har flera uppdragsgivande företag behöver det inte införas några särskilda bestämmelser i den nya lagen för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet. De kvalitativa kraven i direktivet om att investeringar i de uppdragsgivande företagen ska

göras på ett aktsamt sätt och med hänsyn till behovet av lämplig diversifiering tillgodoses redan av de grundläggande bestämmelser om aktsamhet och riskspridning som föreslås i avsnitt 8.2.1. Precis som *Svensk Försäkring* förordar innebär detta att kravet på diversifiering inte kommer att gälla för sådana investeringar i uppdragsgivande företag där de ersättningsberättigade bär investeringsrisken (se avsnitt 8.2.1).

Den möjlighet som andra tjänstepensionsdirektivet ger att undanta investeringar i statsobligationer från de föreslagna bestämmelserna bör utnyttjas. I enlighet med den övergripande aktsamhetsprincipen måste dock givetvis en bedömning av motpartens kreditvärdighet göras även vid investeringar i sådana tillgångar. Flera remissinstanser, bl.a. *Svensk Försäkring* och *Sveriges Kommuner och Landsting*, anser att obligationer utgivna av kommuner och landsting inte heller bör omfattas av bestämmelserna eftersom de får anses ha samma riskbild som statsobligationer. Regeringen konstaterar dock att det enligt andra tjänstepensionsdirektivet endast är investeringar i statsobligationer som får undantas från de nu aktuella kraven. Det finns därmed inte utrymme enligt direktivet att utvidga undantaget till att gälla även investeringar i obligationer utgivna av kommuner och landsting.

8.2.5 Särskilt om fondförsäkringstillgångar

Regeringens förslag: Premier för fondförsäkringar ska investeras så att de så nära som möjligt motsvarar andelar i sådana fonder som är knutna till försäkringen och som försäkringstagaren eller den försäkrade från tid till annan bestämmer. Tjänstepensionsföretaget ska få begränsa antalet fonder som premier får investeras i.

Utdelning och ersättning vid inlösen av andelarna ska bara få användas för förvärv av nya andelar i anknutna fonder och för utbetalning eller betalning av kostnader enligt försäkringsavtalet.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt utredningens förslag ska premier investeras i anknutna fonder som försäkringstagaren eller den försäkrade valt. I utredningens förslag används även en delvis annan terminologi.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska premier investeras i anknutna fonder som försäkringstagaren eller den försäkrade valt.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att premier för fondförsäkringar ska investeras så att de så nära som möjligt motsvarar andelar i sådana fonder som de försäkrade har valt eftersom det i vissa fall kan förekomma en viss kortare tids fördröjning innan premierna har placerats i den valda fonden.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några särskilda bestämmelser om fondförsäkringstillgångar.

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen anges att premier för fondförsäkring ska investeras så att de så nära som möjligt motsvarar andelar i sådana fonder som är knutna till försäkringen och som försäkringstagaren eller den försäkrade från tid till annan bestämmer (6 kap. 9 §). Försäkringsföretaget får begränsa antalet fonder i vilka premier får placeras. Utdelning och ersättning vid inlösen av andelarna får bara användas för förvärv av nya andelar i anknutna fonder och för utbetalning eller betalning av kostnader enligt försäkringsavtalet.

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller i huvudsak motsvarande bestämmelser (6 kap. 33 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Premier för fondförsäkringar ska dock placeras i andelar i sådana till försäkringen anknutna fonder som försäkringstagaren eller den försäkrade från tid till annan bestämmer.

Tjänstepensionskassor omfattas inte av några motsvarande bestämmelser.

Hur premier för fondförsäkring ska investeras

I avsnitt 6.2 föreslås att tjänstepensionsföretag ska få tillhandahålla fondförsäkringar. Kännetecknande för sådana försäkringar är att försäkringstagaren eller den försäkrade bestämmer hur premierna ska investeras. Det bör därför införas särskilda bestämmelser om detta i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Regeringen anser, i likhet med *Svensk Försäkring*, att bestämmelserna bör utformas efter förebild av bestämmelserna i nuvarande lydelse av försäkringsrörelselagen (6 kap. 9 §). Dessa bestämmelser överensstämmer i sak med dem som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (se prop. 2015/16:9 s. 580).

8.2.6 Investeringar i särskilda typer av tillgångar

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om att medlemsstaterna inte får kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium investerar i särskilda typer av tillgångar kräver inga lagstiftningsåtgärder.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att medlemsstaterna inte får kräva att de tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium investerar i särskilda typer av tillgångar (artikel 19.4).

Det finns inte några krav i svensk rätt om att tjänstepensionsföretag ska investera i särskilda typer av tillgångar. Eftersom svensk lagstiftning redan står i överensstämmelse med andra tjänstepensionsdirektivet i denna del krävs inga lagstiftningsåtgärder.

8.2.7 Villkorade investeringsbeslut

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om att medlemsstaterna inte får kräva att investeringsbeslut som fattas av ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom dess territorium eller av dess kapitalförvaltare ska vara villkorat av något godkännande i förväg eller någon systematisk anmälan kräver inga lagstiftningsåtgärder.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att medlemsstaterna inte får kräva att investeringsbeslut som fattas av ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom dess territorium eller av dess kapitalförvaltare ska vara villkorat av något godkännande i förväg eller någon systematisk anmälan (artikel 19.5).

Det finns inte några krav i svensk rätt om att investeringsbeslut som fattas av tjänstepensionsföretag eller av dess kapitalförvaltare ska vara villkorade. Eftersom svensk lagstiftning redan står i överensstämmelse med andra tjänstepensionsdirektivet i denna del krävs inga lagstiftningsåtgärder.

8.2.8 Kvantitativa investeringsbestämmelser

Regeringens bedömning: Tjänstepensionsföretag bör inte omfattas av några kvantitativa begränsningar när det gäller investeringar utöver dem som följer av andra tjänstepensionsdirektivet.

Utredningens bedömning överensstämmer i sak med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Promemorians bedömning överensstämmer i sak med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får medlemsstaterna fastställa mer detaljerade föreskrifter om investeringar för tjänstepensionsinstitut, om föreskrifterna är berättigade av aktsamhetsskäl, för att ta hänsyn till samtliga planer som dessa tjänstepensionsinstitut förvaltar (artikel 19.6). Föreskrifterna får innefatta kvantitativa bestämmelser. Medlemsstaterna får dock inte hindra tjänstepensionsinstituten från att investera

- upp till 70 procent av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna – eller när det gäller planer där medlemmarna står för den finansiella risken, 70 procent av hela portföljen – i aktier eller andra överlåtbara värdepapper som kan jämföras med aktier och företagsobligationer som är föremål för handel på reglerade marknader eller genom MTF-plattformar eller OTF-plattformar och att besluta om dessa tillgångars relativa vikt i investeringsportföljen; om det är motiverat av aktsamhetsskäl får medlemsstaterna tillämpa en lägre gräns, som inte får understiga 35 procent, för tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner med en långsiktig lägsta garanterad räntesats, står för investeringsrisken och själva står för garantin, och
- upp till 30 procent av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna i tillgångar denominerade i andra valutor än dem som åtagandena är uttryckta i.

Medlemsstaterna får dock, även i enskilda fall, ställa upp striktare investeringsregler, särskilt med tanke på tjänstepensionsinstitutets åtaganden om det är motiverat av aktsamhetsskäl (artikel 19.7).

Gällande rätt

Försäkringsrörelselagen innehåller inga kvantitativa begränsningar när det gäller försäkringsföretags investeringar.

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) finns bestämmelser med kvantitativa begränsningar avseende placering av skuldtäckningstillgångar (6 kap. 14 och 21 §§ FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Bestämmelserna anger dels hur mycket som får placeras i vissa tillgångsslag, dels hur stora placeringar som får göras i enskilda tillgångar.

För tjänstepensionskassor gäller motsvarande bestämmelser som för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (7 kap. 10 c § och 12 § andra stycket 1982 års FRL jämförd med 24 b § UFL).

Kvantitativa investeringsbestämmelser

Vid genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet behövs ett antal kvantitativa placeringsbestämmelser i försäkringsrörelselagen och lagen om understödsföreningar (se prop. 2004/05:165 s. 178 f.). Bestämmelserna uppfyllde krav i det numera upphävda konsoliderade livförsäkringsdirektivet och de bedömdes inte strida mot första tjänstepensionsdirektivet. Som skäl för att behålla bestämmelserna anfördes bl.a. intresset av en likformig reglering för all livförsäkring.

I samband med genomförandet i svensk rätt av Solvens II-direktivet utmönstrades de nämnda bestämmelserna ur försäkringsrörelselagen (prop. 2015/16:9). Försäkringsföretags investeringar omfattas därmed inte längre av några kvantitativa begränsningar. Som framgår ovan gäller dock begränsningarna fortfarande för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor.

Som föreslås i avsnitten 8.2.1–8.2.6 bör huvudsakligen kvalitativa krav ställas på ett tjänstepensionsföretags investeringar. Det enda undantaget är de kvantitativa begränsningar av investeringar i uppdragsgivande företag som krävs enligt andra tjänstepensionsdirektivet (se avsnitt 8.2.4). Enligt regeringens bedömning finns det inte skäl att införa ytterligare bestämmelser av kvantitativ art eftersom den föreslagna regleringen ger tillräckligt skydd för försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades intressen. Det finns därför inte behov att utnyttja den möjlighet som andra tjänstepensionsdirektivet ger att införa sådana bestämmelser.

8.2.9 Investeringsbestämmelser för gränsöverskridande verksamhet

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om att det för gränsöverskridande verksamhet inte får fastställas några investeringsregler utöver dem som anges i direktivet kräver inga lagstiftningsåtgärder.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. Utredningen föreslår att om ett tjänstepensionsföretag driver verksamhet i annat land inom EES (gränsöverskridande verksamhet) ska företaget i vissa fall tillämpa de investeringsregler som gäller i det landet.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten för ett tjänstepensionsinstitut som driver gränsöverskridande verksamhet inte fastställa investeringsregler utöver dem som

anges i direktivet för den del av tillgångarna som täcker tekniska avsättningar för gränsöverskridande verksamhet (artikel 19.8).

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen finns det inte några bestämmelser om särskilda investeringsregler för gränsöverskridande verksamhet.

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) finns en bestämmelse om tillämpning av utländska placeringsregler. Om ett annat land inom EES har bestämmelser som innebär begränsningar för ett försäkringsföretags placering av tillgångar i verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring utöver de bestämmelser som framgår av försäkringsrörelselagen, ska ett företag som driver sådan verksamhet där, på begäran från behörig myndighet i det landet, tillämpa även de utländska bestämmelserna (6 kap. 24 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Tjänstepensionskassor omfattas av en motsvarande bestämmelse som de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (7 kap. 14 § 1982 års FRL jämförd med 24 b § femte stycket UFL)

Investeringsbestämmelser för gränsöverskridande verksamhet

I samband med genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet infördes bestämmelser om tillämpning av utländska placeringsregler vid gränsöverskridande verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring. Bestämmelserna föranleddes av att det enligt det direktivet var möjligt för en värmedlemsstat att kräva att vissa särskilt angivna begränsningsregler skulle gälla ett utländskt instituts verksamhet i det landet. Svenska tjänstepensionsinstitut kunde därmed underkastas strängare placeringsregler beträffande verksamhet i ett annat land inom EES (se prop. 2004/05:165 s. 181).

Utredningens förslag baseras på bestämmelserna i första tjänstepensionsdirektivet. Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några motsvarande bestämmelser. Som framgår ovan är det i stället förbjudet för värmedlemsstaten att fastställa investeringsregler utöver dem som ska gälla för samtliga tjänstepensionsinstitut enligt direktivet. De bestämmelserna kräver inte några lagstiftningsåtgärder.

Frågan om investeringsregler för utländska tjänstepensionsinstitut som driver verksamhet i Sverige behandlas i avsnitt 7.2.

8.2.10 Kapitalförvaltning

Regeringens bedömning: Svensk lagstiftning uppfyller redan kravet i andra tjänstepensionsdirektivet att tjänstepensionsföretag ska ha rätt att anlita kapitalförvaltare som är auktoriserade i andra länder inom EES.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får medlemsstaterna inte begränsa tjänstepensionsinstitutens rätt att för förvaltningen av investeringsportföljen utse kapitalförvaltare som är etablerade och auktoriserade i en annan medlemsstat (artikel 32). Motsvarande bestämmelser finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 19.1).

Vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet gjordes bedömningen att svensk lagstiftning möjliggör att svenska tjänstepensionsinstitut anlitar auktoriserade kapitalförvaltare i andra medlemsstater (prop. 2004/05:165 s. 212). Rättsläget har inte förändrats i detta avseende. Därmed krävs inga lagstiftningsåtgärder för att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivets krav när det gäller förebyggande av hinder mot att tjänstepensionsföretag anlitar kapitalförvaltare i andra länder inom EES.

8.2.11 Nya EU-regler om aktieägares rättigheter

Regeringens förslag: Tjänstepensionsföretag ska när det gäller aktier som är utgivna av bolag inom EES och som är upptagna till handel på en reglerad marknad

- anta principer för aktieägarengagemang, som bl.a. ska beskriva hur tjänstepensionsföretaget integrerar aktieägarengagemang i sin investeringsstrategi, och
- årligen redogöra för hur principerna tillämpas, bl.a. genom att beskriva hur tjänstepensionsföretaget röstat i frågor som inte är obetydliga.

Det ska vara möjligt att avvika från kraven, under förutsättning att det anges tydliga skäl.

Tjänstepensionsföretag ska också när det gäller sådana aktier redogöra för vissa inslag i sina aktieinvesteringsstrategier, bl.a. hur de viktigaste inslagen bidrar till tillgångarnas utveckling på medellång till lång sikt. Redogörelsen ska uppdateras årligen, men bara om det skett någon väsentlig förändring.

Tjänstepensionsföretag som träffar en överenskommelse med en kapitalförvaltare om investering i sådana aktier ska dessutom redogöra för vissa inslag i överenskommelsen, bl.a. hur den främjar ett engagemang i portföljbolagen. Om överenskommelsen saknar ett eller flera av inslagen, ska tjänstepensionsföretaget tydligt ange skälen för det.

Informationen ska publiceras på tjänstepensionsföretagets webbplats. Om tjänstepensionsföretaget inte har någon egen webbplats får publiceringen ske på en annan webbplats som enkelt kan nås. Om tjänstepensionsföretaget har gett en kapitalförvaltare i uppdrag att genomföra principerna för aktieägarengagemang, ska även uppgift om var kapitalförvaltaren har offentliggjort information om omröstningarna publiceras.

Skyldigheterna ska inte omfatta tillgångar som motsvarar avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken.

Bedömningen i promemorian Direktivet om ett ökat aktieägar-engagemang att även tjänstepensionsföretag ska omfattas av ändringsdirektivets krav, överensstämmer med regeringens förslag (se promemorian s. 214–220, 233 och 268–270).

Remissinstanserna tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens förslag

EU-regler om aktieägars rättigheter

Direktivet om aktieägars rättigheter antogs 2007. Syftet med direktivet är i första hand att underlätta för aktieägare som bor i en annan medlemsstat inom EU än den medlemsstat där bolagen är hemmahörande att utöva sitt ägarinflytande i bolagen. Bakgrunden till detta är att internationellt verk samma aktieägare har en allt större ägarandel i de stora europeiska bolagen. Genom en förbättrad ägarstyrning ska företagets effektivitet och konkurrenskraft stärkas.

I maj 2017 antog EU ändringar i direktivet om aktieägars rättigheter. Bakgrunden till ändringsdirektivet är att det visat sig att aktieägarna i många fall stödde kapitalförvaltarnas överdrivna och kortsiktiga risktaganden under finanskrisen. Enligt skälen i direktivet brister institutionella investerare och kapitalförvaltare ofta i engagemang i de bolag som de investerar i och de är alltför inriktade på kortsiktiga vinster, vilket kan leda till att bolagsstyrning och resultat inte blir optimala (skäl 2). Med institutionella investerare avses, något förenklat, livförsäkringsföretag och tjänstepensionsinstitut (nya artikel 2 e i direktivet om aktieägars rättigheter). Med kapitalförvaltare avses, något förenklat, värdepappersföretag, förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare) och förvaltningsbolag (nya artikel 2 f i direktivet om aktieägars rättigheter). Det övergripande målet med ändringsdirektivet är att motverka kortsiktiga risktaganden och främja ett transparent och långsiktigt engagemang i de stora europeiska bolagen.

Principer för aktieägar-engagemang och årliga redogörelser

Ändringsdirektivet ställer bl.a. krav på transparens hos institutionella investerare. Institutionella investerare ska utarbeta och offentligt redovisa en policy för aktieägar-engagemang som beskriver hur de integrerar aktieägar-engagemanget i sin investeringsstrategi. Policyn ska ange hur aktörerna övervakar sina investeringsobjekt i relevanta frågor, bl.a. med avseende på strategi, finansiella och icke-finansiella resultat och risker, kapitalstruktur, social och miljömässig påverkan samt bolagsstyrning. Policyn ska också beskriva hur aktören för dialoger med investeringsobjekten, utövar rösträtter och andra rättigheter knutna till aktier, samarbetar med andra aktieägare, kommunicerar med relevanta intressen-

ter i investeringsobjekten och hanterar faktiska och potentiella intressekonflikter i samband med sitt engagemang (nya artikel 3g.1 a i direktivet om aktieägares rättigheter).

Institutionella investerare ska dessutom en gång per år offentligt redovisa hur denna policy för aktieägarengagemang har genomförts, med en allmän beskrivning av röstningsbeteende, en förklaring av de viktigaste omröstningarna och en uppgift om användningen av röstningsrådgivares tjänster. De ska också offentligt redovisa hur de har röstat vid bolagsstämmor. Denna redovisning får utelämnas omröstningar som är oviktiga på grund av ämnet för omröstningen eller storleken på aktieinnehavet (nya artikel 3g.1 b i direktivet om aktieägares rättigheter).

Institutionella investerare ska kunna avstå från att anta en policy och från att lämna en årlig redogörelse. De ska också kunna avvika från det föreskrivna innehållet i policyn och redogörelsen. I sådant fall ska de lämna en tydlig och motiverad förklaring till varför de valt att inte följa ett eller flera av kraven (nya artikel 3g.1 i direktivet om aktieägares rättigheter).

Enligt direktivet ska policyn, den årliga redogörelsen och förklaringarna kostnadsfritt finnas tillgängliga på den institutionella investerarens webbplats. Medlemsstaterna får kräva att informationen ska offentliggöras kostnadsfritt på andra tillgängliga sätt på internet (nya artikel 3g.2 i direktivet om aktieägares rättigheter).

När en kapitalförvaltare genomför policyn för aktieägarengagemang för en institutionell investerare räknas även vad gäller omröstningar, ska den institutionella investeraren ange var kapitalförvaltaren har offentliggjort informationen om omröstningarna (nya artikel 3g.2 i direktivet om aktieägares rättigheter).

Investeringsstrategier och överenskommelser med kapitalförvaltare

Enligt ändringsdirektivet ska institutionella investerare offentligt redovisa hur de viktigaste inslagen i deras kapitalinvesteringsstrategi stämmer överens med deras ansvarsförbindelsers profil och löptid, i synnerhet för långfristiga ansvarsförbindelser, och hur de bidrar till tillgångarnas utveckling på medellång sikt (nya artikel 3h.1 i direktivet om aktieägares rättigheter).

Vidare ska en institutionell investerare för vars räkning en kapitalförvaltare investerar, antingen på grundval av ett diskretionärt arrangemang med varje enskild kund eller genom ett företag för kollektiva investeringar, offentligt redovisa följande information om sin överenskommelse med kapitalförvaltaren:

- Hur överenskommelsen med kapitalförvaltaren uppmuntrar denne att anpassa sin investeringsstrategi och sina investeringsbeslut efter profilen och löptiden för den institutionella investerarens ansvarsförbindelser, i synnerhet långfristiga ansvarsförbindelser.
- Hur den överenskommelsen uppmuntrar kapitalförvaltaren att fatta investeringsbeslut som grundas på bedömningar av investeringsobjektets finansiella och icke-finansiella resultat på medellång till lång sikt, och att engagera sig i investeringsobjekten i syfte att förbättra deras resultat på medellång till lång sikt.
- Hur metoden och tidshorisonten för utvärdering av kapitalförvaltarens prestationer och ersättningen för kapitalförvaltningstjänsterna stämmer överens med profilen och löptiden för den institutionella investerarens

ansvarsförbindelser, i synnerhet långfristiga ansvarsförbindelser, samt beaktar det långsiktiga resultatet i absoluta snarare än relativa termer.

- Hur den institutionella investeraren bevakar kapitalförvaltarens kostnader för portföljens omsättning och hur den definierar och bevakar portföljens avsedda omsättningshastighet eller hastighetsintervall.
- Varaktigheten av överenskommelsen med kapitalförvaltaren.

Om överenskommelsen med kapitalförvaltaren inte innehåller ett eller flera sådana inslag, ska den institutionella investeraren lämna en tydlig och motiverad förklaring till varför det förhåller sig så (den nya artikel 3h.2 i direktivet om aktieägars rättigheter).

Informationen ska finnas tillgänglig kostnadsfritt på den institutionella investerarens webbplats och uppdateras årligen. Om ingen väsentlig förändring har skett, behöver dock ingen uppdatering göras. Medlemsstaterna får föreskriva att denna information ska finnas tillgänglig kostnadsfritt på andra lättillgängliga sätt på internet (nya artikel 3h.3 i direktivet om aktieägars rättigheter).

Institutionella investerare som regleras genom Solvens II-direktivet ska få ta med denna information i sin rapport om solvens och finansiell ställning enligt artikel 51 i det direktivet.

Tjänstepensionsföretagen ska omfattas av kraven

I svensk rätt finns det i dag inte några bestämmelser som ålägger tjänstepensionsföretag sådana skyldigheter som följer av ändringsdirektivet. Bestämmelser om detta måste därför införas. I propositionen Nya EU-regler om aktieägars rättigheter (prop. 2018/19:56) lämnas sådana förslag för livförsäkringsföretag, försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) och pensionsstiftelser. Bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör ges samma språkliga utformning som i försäkringsrörelselagen (bet. 2018/19:CU16).

Även med avseende på tjänstepensionsföretagen bedömer regeringen att ändringsdirektivets krav inte är tillämpligt på fond- och depåförsäkringar. Sådana placeringar bör därför undantas från skyldigheterna. Detta bör, i likhet med hur det uttrycks på andra ställen i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, uttryckas som att skyldigheterna inte ska omfatta tillgångar som svarar mot avsättningar för villkorad återbäring och fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken.

Regler om intressekonflikter

Av ändringsdirektivet följer att befintliga regler om intressekonflikter som är tillämpliga på institutionella investerare ska vara tillämpliga också i fråga om aktieägarengagemang (nya artikel 3g.3 i direktivet om aktieägars rättigheter).

De uppföranderegler som föreslås för tjänstepensionsföretag i denna lagrådsremiss är så generellt utformade att de kommer att omfatta de nu aktuella skyldigheterna. Ett tjänstepensionsföretag ska t.ex. upprätta och följa styrdokument för hantering av intressekonflikter mellan företaget

intressenter (se avsnitt 9.4.1). Därigenom tillgodoses skyldigheterna i anledning av ändringsdirektivet.

Tillsyn och sanktioner

Medlemsstaterna ska enligt direktivet om aktieägares rättigheter fastställa regler om åtgärder och sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antas enligt det direktivet och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Åtgärderna och sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (nya artikel 14b i direktivet om aktieägares rättigheter).

Tjänstepensionsföretags verksamhet föreslås stå under tillsyn av Finansinspektionen (se avsnitt 13.1.1). Finansinspektionen ska i sin tillsynsverksamhet se till att verksamheten drivs i enlighet med den nya lagen.

För att Finansinspektionen ska kunna fullgöra sitt tillsynsuppdrag föreslås att tjänstepensionsföretag ska lämna upplysningar till Finansinspektionen (se avsnitt 13.1.1). Finansinspektionen ska också ha rätt att ingripa om ett tjänstepensionsföretag åsidosätter sina skyldigheter, bl.a. genom att utfärda förelägganden och göra anmärkningar. I vissa fall ska Finansinspektionen även kunna återkalla tillstånd eller meddela varning och besluta om sanktionsavgifter (se avsnitt 13.2.2).

Det föreslagna regelverket utgör en tillräcklig garanti för att de nu aktuella skyldigheterna ska fullgöras. Finansinspektionen har enligt det regelverket effektiva möjligheter att kontrollera att skyldigheterna fullgörs och möjlighet att ingripa i de situationer när så inte är fallet. Detta gäller även i förhållande till de skyldigheter som följer av ändringsdirektivet.

8.3 Skuldtäckning

8.3.1 Grundläggande principer

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska ha tillgångar för skuldtäckning som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de försäkringstekniska avsättningarna.

De tillgångar som används för skuldtäckning ska investeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till arten och löptiden hos åtagandena.

Regeringens bedömning: Möjligheten enligt andra tjänstepensionsdirektivet att ge tillfälliga undantag från kravet på full skuldtäckning bör inte utnyttjas.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Sveriges advokatsamfund* påpekar att det tidigare framgick av försäkringsrörelselagen att tillgångar bara får användas för skuldtäckning till den del de inte belastas av panträtt eller annan säkerhetsrätt. Advokatsamfundet anser att det bör

införas en uttrycklig bestämmelse om pantsättningsförbud i den nya lagen eftersom det fortfarande upprätthålls ett sådant förbud i rättstillämpningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om skuldtäckning av tekniska avsättningar (artikel 14).

Ett tjänstepensionsinstitut ska alltid inneha tillräckliga och lämpliga tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna för alla pensionsplaner som det förvaltar (artikel 14.1).

Hemmedlemsstaten får tillåta ett tjänstepensionsinstitut att under en begränsad tid inneha otillräckliga tillgångar för att täcka de tekniska avsättningarna (artikel 14.2). I detta fall ska de behöriga myndigheterna kräva att tjänstepensionsinstitutet antar en konkret och genomförbar återhämtningsplan med tidsangivelser så att kraven på skuldtäckning blir uppfyllda igen. Av planen ska framgå hur institutet inom rimlig tid avser att återställa tillgångarnas storlek till den nivå som krävs för att helt täcka de tekniska avsättningarna. Planen ska godkännas av den behöriga myndigheten och hållas tillgänglig för institutets medlemmar. När planen upprättas ska bl.a. institutets specifika situation, särskilt när det gäller dess matchning av tillgångar och skulder, riskprofil, likviditetsplan, och åldersprofil beaktas. Om pensionsplanen upphör att gälla under dispensperioden ska institutet underrätta den behöriga myndigheten. Institutet ska i dessa fall inrätta ett förfarande om hur tillgångar och motsvarande åtaganden ska överföras till ett annat tjänstepensionsinstitut eller försäkringsföretag samt underrätta den behöriga myndigheten om detta och göra denna information tillgänglig för medlemmar eller deras företrädare.

Om det är fråga om gränsöverskridande verksamhet ska de tekniska avsättningarna alltid täckas av tillgångar som är tillräckliga i förhållande till samtliga planer som förvaltas (artikel 14.3). Om detta villkor inte är uppfyllt ska den behöriga myndigheten direkt ingripa och kräva att tjänstepensionsinstitutet omedelbart utformar lämpliga åtgärder och genomför dem utan dröjsmål på ett sådant sätt att medlemmar och förmånstagare har ett adekvat skydd.

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om skuldtäckning överensstämmer i huvudsak med motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 16).

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om investering av tillgångar som svarar mot försäkringstekniska avsättningar (6 kap. 7 §). Dessa tillgångar ska, utöver det som följer av övriga bestämmelser, investeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till åtagandenas art och löptid. Investeringar ska även göras på ett sätt som bäst gagnar försäkringstagarnas intressen, mot bakgrund av de mål för investeringar som har ställts upp och offentliggjorts.

Försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) ska ha tillgångar för skuldtäckning som minst

uppgår till ett belopp som svarar mot de försäkringstekniska avsättningarna för egen räkning, med tillägg av depositioner av en återförsäkringsgivare (6 kap. 1 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Med försäkringstekniska avsättningar för egen räkning avses de försäkringstekniska avsättningarna inklusive mottagen återförsäkring och med avdrag för avgiven återförsäkring. Om avgiven återförsäkring inte bidrar till att minska försäkringsföretagets risktagande får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta att avdrag inte får göras för sådan återförsäkring. Det saknas möjlighet till dispens från kravet på full skuldtäckning.

För tjänstepensionskassorna gäller motsvarande bestämmelser om skuldtäckning som för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (7 kap. 9 § 1982 års FRL jämförd med 24 b § femte stycket UFL).

Grundläggande principer för skuldtäckning

Andra tjänstepensionsdirektivet kräver, i likhet med första tjänstepensionsdirektivet, att tjänstepensionsinstitut alltid ska ha tillräckliga tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna, s.k. skuldtäckningstillgångar. Det bör därför införas bestämmelser om detta i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet gjordes bedömningen att svensk rätt redan uppfyllde direktivets krav om skuldtäckning avseende livförsäkringsföretagen (se prop. 2004/05:165 s. 165). För tjänstepensionskassor infördes bestämmelser om att de skulle omfattas av samma bestämmelser som livförsäkringsföretag.

Regeringen anser att andra tjänstepensionsdirektivet genomförs i svensk rätt på motsvarande sätt för tjänstepensionsföretag eftersom direktivets krav i fråga om tillräckliga skuldtäckningstillgångar är detsamma som i första tjänstepensionsdirektivet. De grundläggande bestämmelserna om skuldtäckning i den nya lagen bör utformas efter förebild av de bestämmelser som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor (6 kap. 1 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 respektive 7 kap. 9 § 1982 års FRL jämförd med 24 b § femte stycket UFL). Det bör alltså krävas att ett tjänstepensionsföretag ska ha tillgångar för skuldtäckning som minst uppgår till ett belopp som svarar mot de försäkringstekniska avsättningarna. Därigenom tillgodoses andra tjänstepensionsdirektivets krav på att de tekniska avsättningarna alltid ska täckas av tillräckliga tillgångar (artikel 14.1 och 14.3 första meningen).

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet krävs också att de tillgångar som används för skuldtäckning är lämpliga för detta ändamål (artikel 14.1). I första tjänstepensionsdirektivet kompletterades motsvarande krav med ett krav på att tillgångarna ska investeras på ett sätt som är anpassat till de förväntade framtida pensionsförmånernas typ och varaktighet, dvs. i enlighet med matchningsprincipen (artikel 18.1 första stycket b). Något sådant uttryckligt krav finns inte i andra tjänstepensionsdirektivet.

Vid bedömningen av om en skuldtäckningstillgång uppfyller kravet i andra tjänstepensionsdirektivet på lämplighet får det dock anses vara en naturlig utgångspunkt att beakta relationen till de åtaganden som tillgångarna är avsedda att täcka. Det bör därför införas en bestämmelse i den nya lagen om att de tillgångar som används för skuldtäckning ska investeras på ett som är lämpligt med hänsyn till åtagandenas art och löptid. En

motsvarande bestämmelse finns även i försäkringsrörelselagen (6 kap. 7 §). Övriga bestämmelser om investeringar behandlas i avsnitt 8.2.

Sveriges advokatsamfund anser att det bör framgå av den nya lagen att det gäller ett pantsättningsförbud för skuldtäckningstillgångar. Regeringen konstaterar att före genomförandet i svensk rätt av Solvens II-direktivet innehöll försäkringsrörelselagen en uttrycklig katalog över vilka tillgångsslag som var tillåtna för skuldtäckning (6 kap. 3 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Katalogen kompletterades med bl.a. en bestämmelse om att tillgångar fick användas för skuldtäckning bara till den del de inte belastades av panträtt eller annan säkerhetsrätt (6 kap. 8 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Motsvarande bestämmelser fanns även i 1982 års försäkringsrörelselag (7 kap. 10 §). De bestämmelserna gällde dock inte i tjänstepensionsverksamhet och tillämpas följaktligen inte heller av de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (se 6 kap. 20 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 och 7 kap. 12 § 1982 års FRL). I samband med genomförandet i svensk rätt av första tjänstepensionsdirektivet gjordes nämligen bedömningen att i tjänstepensionsverksamhet skulle bestämmelserna om tillåtna tillgångsslag och begränsningar för olika tillgångsslag ersättas med en lämplighetsbedömning i det enskilda fallet (se prop. 2004/05:165 s. 174 och 228). Som framgår ovan bör en liknande ordning gälla för tjänstepensionsföretag. Vid bedömningen av om en tillgång är lämplig för skuldtäckning finns utrymme att beakta i vilken utsträckning tillgången belastas av panträtt eller annan säkerhetsrätt. Regeringen anser därför, till skillnad från Advokatsamfundet, att det inte behövs införas något uttryckligt pantsättningsförbud i den nya lagen.

När första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt gjordes bedömningen att möjligheten till dispens från full skuldtäckning inte borde utnyttjas (prop. 2004/05:165 s. 166). Samma bedömning bör göras när det gäller andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 14.2). Som framgår nedan föreslår regeringen att försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade i ett tjänstepensionsföretag ska ha förmånsrätt i de tillgångar som används för skuldtäckning (se avsnitt 8.3.6). Eftersom förmånsrätten utgör en trygghet för de ersättningsberättigade krävs mycket goda skäl för en generell möjlighet till undantag från full skuldtäckning. Det har inte framkommit några sådana skäl.

I avsnitt 13.2.1 föreslås att Finansinspektionen ska ingripa mot ett tjänstepensionsföretag om företaget har åsidosatt sina skyldigheter. Därigenom tillgodoses kravet i andra tjänstepensionsdirektivet om att åtgärder ska vidtas mot tjänstepensionsinstitut som vid gränsöverskridande verksamhet inte innehar tillräckliga skuldtäckningstillgångar (artikel 14.3 andra meningen).

8.3.2 Värdering av tillgångar som används för skuldtäckning

Regeringens förslag: De tillgångar som används för skuldtäckning ska värderas till verkligt värde. Eventuella skulder som hänförs till förvärvet av tillgångarna ska dras av när värdet fastställs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om värdering av skuldtäckningstillgångar till verkligt värde.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* ifrågasätter om det behövs närmare föreskrifter om värdering av skuldtäckningstillgångar. Enligt *Svensk Försäkring* bör bemyndigandet begränsas till att avse endast de tillgångar som inte värderas till verkligt värde i den finansiella redovisningen. Det bör i vart fall undvikas att det uppstår diskrepanser mellan värdering till verkligt värde i redovisningen och för skuldtäckning.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några särskilda bestämmelser om värdering av tillgångar som används för skuldtäckning. Det finns dock bestämmelser om värdering av investeringar i derivat-instrument. Dessa behandlas närmare i avsnitt 8.2.3.

Gällande rätt

Enligt försäkringsrörelselagen ska ett försäkringsföretags samtliga tillgångar och skulder tas upp till verkligt värde (5 kap. 2 §). Med verkligt värde avses det belopp till vilket en tillgång eller en skuld skulle kunna överlätas eller regleras i en transaktion mellan sinsemellan oberoende parter som har ett intresse av att transaktionen genomförs.

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller att de tillgångar som används för skuldtäckning ska värderas till verkligt värde. Från detta värde ska avdrag göras för skulder som hänför sig till förvärvet av tillgången (6 kap. 27 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fick meddela föreskrifter om värdering till verkligt värde (6 kap. 34 § 9 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Motsvarande bestämmelser gäller även för tjänstepensionskassor (7 kap. 10 f § andra och tredje styckena 1982 års FRL jämförd med 24 b § UFL).

Värdering av tillgångar som används för skuldtäckning

För att säkerställa att ett tjänstepensionsföretag har tillräckligt med skuldtäckningstillgångar och att dessa företag använder likartade värderingsmetoder bör det införas bestämmelser om att en huvudprincip ska användas vid värderingen av de tillgångarna. Det finns klara fördelar med att ha en enhetlig och etablerad värderingsprincip. Framför allt leder en sådan värdering av tillgångarna till den bästa jämförbarheten mellan tjänstepensionsföretagen. Huvudprincipen bör i likhet med det som gäller för försäkringsföretag och tjänstepensionskassor vara värdering till verkligt värde.

I värderingen bör skulder som är hänförliga till förvärvet av en tillgång beaktas (dras av) eftersom de kan påverka försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades rätt. Bestämmelserna i den nya lagen bör alltså utformas efter förebild av de bestämmelser som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor (6 kap. 27 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 respektive 7 kap. 10 f § andra stycket 1982 års FRL jämförd med 24 b § UFL).

Som framgår ovan får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om värderingen till verkligt värde för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor. Regeringen anser, till skillnad från *Svensk Försäkring*, att ett motsvarande bemyndigande bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det är enligt regeringens uppfattning inte lämpligt att i lag närmare precisera vilken värderingsmetodik som ska användas för att fastställa det verkliga värdet. Detta bör i stället göras i föreskrifter på lägre nivå än lag. Därigenom bör även uppkomsten av diskrepanser mellan värdering till verkligt värde i den finansiella redovisningen och för skuldtäckning, som *Svensk Försäkring* varnar för, kunna förhindras.

8.3.3 Aktier och andelar i dotterföretag

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser om förutsättningarna för att få använda aktier och andelar i dotterföretag för skuldtäckning. Det bör inte heller införas några särskilda bestämmelser om värderingen av sådana aktier och andelar som används för skuldtäckning.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. Enligt utredningens förslag ska det införas bestämmelser om förutsättningarna för att få använda aktier och andelar i dotterföretag för skuldtäckning och om värderingen av dessa tillgångar.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* avstyrker de föreslagna bestämmelserna om förutsättningarna för att få använda aktier och andelar i dotterföretag för skuldtäckning.

Promemorians förslag och bedömning avviker delvis från regeringens bedömning. Promemorians förslag och bedömning avviker från regeringens bedömning genom att det i promemorian föreslås en bestämmelse om att för det fall ett tjänstepensionsföretag endast äger en del av aktierna i ett dotterföretag, ska bara den del av dotterföretagets tillgångar och skulder som svarar mot aktieinnehavet beaktas i värderingen av tillgångarna.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Svensk Försäkring* anser att den föreslagna bestämmelsen är otydlig och inte lämplig i den utformning den har i förslaget. Att värdet på ett tjänstepensionsföretags innehav av ett dotterbolag endast ska motsvara den ägda andelen borde enligt *Svensk Försäkring* vara självklart. Enligt *Svensk Försäkring* kan

bestämmelsen leda till en märklig värdering av vissa dotterföretag, t.ex. försäkringsföretag.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några särskilda bestämmelser om investeringar i aktier i dotterföretag. Dessa tillgångar omfattas av bestämmelserna om akksamhetsprincipen, diversifiering av tillgångar samt investeringar i uppdragsgivande företag. Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte heller några bestämmelser om värdering av aktier i dotterföretag som används för skuldtäckning.

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen finns inga bestämmelser om förutsättningarna för att få använda aktier och andelar i dotterföretag för skuldtäckning eller om värderingen av dessa tillgångar. Försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) omfattas däremot av sådana bestämmelser.

Aktier och andelar i dotterföretag som är ett publikt försäkringsaktiebolag, ett publikt bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag eller fondbolag, eller ett utländskt företag av motsvarande slag får användas för skuldtäckning utan särskilda begränsningar (6 kap. 4 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Avseende aktier och andelar i övriga dotterföretag gäller däremot att de endast får användas för skuldtäckning om dotterföretaget äger vissa typer av tillgångar, direkt eller indirekt, såsom obligationer och andra skuldförbindelser, vissa typer av aktier och andra värdepapper eller fastigheter. För att aktier och andelar i dotterföretag som bedriver fastighetsverksamhet ska få användas i skuldtäckningen krävs dessutom att byggnader som hör till fastigheten ska vara brandförsäkrade. Detta krav gäller även för vissa skuldförbindelser för vilka panträtt i fastighet eller tomträtt lämnats som säkerhet. För dessa skuldförbindelser ska dessutom panträttens ligga inom en viss andel av fastigheten eller tomträttens värde.

När det gäller värdering finns särskilda bestämmelser för aktier i dotterföretag som har till uppgift att direkt eller indirekt äga vissa tillgångar (6 kap. 28 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). För sådana aktier får inte fastställas högre värde än det som skulle ha fastställts för dotterföretagets tillgångar, efter avdrag för dess skulder, om de ägts direkt av försäkringsföretaget. Om försäkringsföretaget inte äger samtliga aktier i dotterföretaget, beaktas bara så stor del av tillgångarnas värde som svarar mot aktieinnehavet.

För tjänstepensionskassor gäller motsvarande bestämmelser (7 kap. 10 a § och 10 f § fjärde stycket 1982 års FRL jämförd med 24 b § femte stycket UFL).

Användningen av aktier och andelar i dotterföretag för skuldtäckning

Regeringen anser, i likhet med den bedömning som görs i promemorian och till skillnad från utredningen, att det inte finns något behov av särskilda bestämmelser om förutsättningarna för tjänstepensionsföretag att använda aktier och andelar i dotterföretag för skuldtäckning. I avsnitt 8.2.1 föreslås att aktsamhetsprincipen ska gälla för ett tjänstepensionsföretags samtliga investeringar samt att bestämmelser med krav på riskspridning och riskkontroll ska införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Dessutom föreslår regeringen att tjänstepensionsföretag ska omfattas av ett riskkänsligt kapitalkrav som bl.a. innebär att företagen får ett högre kapitalkrav om koncentrationsrisken, dvs. risken för att ett företag har för stora exponeringar mot en och samma emittent (företag eller grupp av närstående företag), är hög (se avsnitt 8.5.2). Det finns därför inte skäl att införa ytterligare villkor i den nya lagen om tjänstepensionsföretag avseende användningen av aktier och andelar i dotterföretag för skuldtäckning.

I promemorian föreslås att det ska införas en bestämmelse i den nya lagen som anger att om ett tjänstepensionsföretag endast äger en del av aktierna i ett dotterföretag, ska bara den del av dotterföretagets tillgångar och skulder som svarar mot aktieinnehavet beaktas i värderingen av tillgångarna. Enligt regeringens bedömning finns det inte något behov av en sådan bestämmelse. Om ett tjänstepensionsföretag använder aktier och andelar i dotterföretag för skuldtäckning ska dessa tillgångar, i likhet med övriga skuldtäckningstillgångar, värderas till verkligt värde (se avsnitt 8.3.2). Vid en sådan värdering får det, som *Svensk Försäkring* påpekar, anses vara självklart att värdet på innehavet ska motsvara den andel som tjänstepensionsföretaget äger i dotterföretaget. Någon uttrycklig bestämmelse om detta är därför inte nödvändig.

8.3.4 Fordringar på någon annan än försäkringstagare som används för skuldtäckning

Regeringens förslag: Fordringar på någon annan än försäkringstagare ska bara tas upp i skuldtäckningen till den del de överstiger gäldenärens fordringar på tjänstepensionsföretaget.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om värdering av fordringar på någon annan än försäkringstagare som används för skuldtäckning.

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen finns det inte några bestämmelser om värdering av fordringar på någon annan än försäkringstagare som används för skuldtäckning.

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller att fordringar på någon annan än försäkringstagare bara ska beaktas i skuldtäckningen till den del de överstiger belopp som gäldenären har att fordra av försäkringsföretaget (6 kap. 29 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Motsvarande bestämmelser gäller för tjänstepensionskassor (7 kap. 10 f § första stycket 1982 års FRL jämförd med 24 b § femte stycket UFL).

Fordringar på någon annan än försäkringstagare som används för skuldtäckning

En av de grundläggande redovisningsprinciperna i årsredovisningslagstiftningen innebär att tillgångar, skulder och avsättningar inte får kvittas mot varandra (2 kap. 4 § första stycket 6 ÅRL jämförd med 2 kap. 2 § ÅRFL). Detta medför att det i vissa fall kan finnas tillgångar och skulder mot samma motpart som inte nettoredovisas, men som kan räknas av mot varandra civilrättsligt.

För att säkerställa att ett tjänstepensionsföretags fordringar på andra än försäkringstagare inte tas upp till ett högre värde i skuldtäckningen än vad de ersättningsberättigade har rätt till, bör det införas en bestämmelse om värdering av dessa tillgångar i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av de bestämmelser som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor. Fordringar på någon annan än försäkringstagare bör alltså bara beaktas i skuldtäckningen till den del de överstiger fordringar som gäldenären har på tjänstepensionsföretaget. Detta förhindrar att ett för högt tillgångsbelopp tas upp i skuldtäckningen om det finns en skuld som är reglerbar (kvittningsbar) mot tillgången. De tillgångar som kan vara aktuella är exempelvis skattefordringar, vissa typer av återköpstransaktioner och koncerninterna fordringar.

8.3.5 Register över tillgångar som används för skuldtäckning

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska föra ett register över de tillgångar som används för skuldtäckning. Om en tillgång har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan nyttjas för skuldtäckning, ska detta antecknas i registret.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om förande av registret.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, Länsförsäkringar AB, Swedbank Försäkring AB* och *SEB Pension och Försäkring AB* anser att det vid fondförsäkringsverksamhet, oberoende av storleken på de försäkringstekniska avsättningarna, bör vara ett krav att fondandelarna för vilka de försäkrade bär placeringsrisk alltid ska föras in i skuldtäckningsregistret.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några krav på att det ska finnas ett register över de tillgångar som används för skuldtäckning.

Gällande rätt

Enligt försäkringsrörelselagen ska ett försäkringsföretag föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna (6 kap. 11 §). Om en tillgångs fulla värde inte kan nyttjas för skuldtäckning ska detta antecknas i registret. I försäkringsrörelselagen anges även vilka tillgångar som inte ska antecknas i registret (6 kap. 12 §). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förande av register (6 kap. 14 § 4 FRL).

Motsvarande bestämmelser gäller även för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]). Dessa försäkringsföretag ska föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde (6 kap. 30 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Försäkringsföretagen ska dessutom föra ett särskilt register över de tillgångar som används för skuldtäckning i verksamheten avseende tjänstepensionsförsäkring. Om en tillgångs fulla värde inte kan nyttjas för skuldtäckning ska detta antecknas i registret.

För tjänstepensionskassor finns det inte något uttryckligt krav på att ett register över skuldtäckningstillgångar ska upprättas. I Finansinspektionens numera upphävda föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:7) om skuldtäckning i svenska försäkringsbolag och tjänstepensionskassor angavs dock att tjänstepensionskassor bör ha en förteckning över tillgångar som används för skuldtäckning (allmänt råd till 8 kap. 3 §).

Register över tillgångar som används för skuldtäckning

Det krav på register över skuldtäckningstillgångar som försäkringsföretag omfattas av är bl.a. föranlett av de särskilda bestämmelser om förmånsrätt som gäller för försäkringstagare om försäkringsföretaget skulle gå i konkurs eller om utmätning skulle ske.

I avsnitt 8.3.6 föreslås att försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade i ett tjänstepensionsföretag ska omfattas av förmånsrätt. Det får därför anses berättigat ur ett kundskyddsperspektiv att tjänstepensionsföretag, i likhet med försäkringsföretag, ska föra ett register som vid

varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde. Om en tillgång har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, ska detta antecknas i registret. Bestämmelser om detta bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Detaljerade bestämmelser om hur registret ska föras bör tas in i föreskrifter på lägre nivå än lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om detta. I sådana föreskrifter kan t.ex. krav av det slag som bl.a. *Skandia* efterfrågar införas.

Förutom att ligga till grund för förmånsrätt bör ett register över tillgångar som används för skuldtäckning även kunna vara ett medel för Finansinspektionens tillsyn över tjänstepensionsföretag (jfr prop. 1994/95:184 s. 200). Frågor om tillsyn behandlas i avsnitt 13.

8.3.6 Förmånsrätt

Regeringens förslag: Försäkringstagares, försäkrades och andra ersättningsberättigades fordringar hos ett tjänstepensionsföretag ska omfattas av förmånsrätt. Förmånsrätten ska knytas till de tillgångar som finns upptagna i register över tillgångar som används för skuldtäckning.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att den föreslagna bestämmelsen i förmånsrättslagen (1970:979) ska förtydligas så att det klart framgår att även försäkrade har förmånsrätt.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om förmånsrätt vid konkurs eller utmätning.

Gällande rätt

Enligt förmånsrättslagen (4 a §) följer förmånsrätt med försäkringstagares och andra ersättningsberättigades fordran hos försäkringsgivare i den egendom och den omfattning som anges i försäkringsrörelselagen. Fordringarna ska grundas på försäkringsavtal eller avse återbetalningar av premier för att ett försäkringsavtal inte har kommit till stånd eller har upphört att gälla (6 kap. 13 § FRL). Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns angivna i ett särskilt register över tillgångar som svarar mot försäkringstekniska avsättningar när försäkringsföretaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) omfattas av motsvarande bestämmelser (6 kap. 31 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

För medlemmar och andra ersättningsberättigade i tjänstepensionskassor finns det inte några särskilda bestämmelser om förmånsrätt. Förmånsrätten kan dock anses reglerad indirekt via kraven på stadgarnas innehåll. Dessa ska bl.a. ange försäkringsförmånernas beskaffenhet och storlek eller grunderna för beräkning av förmånerna, hur medel som inte ska avsättas i försäkringsfond ska användas, hur återbäring ska fördelas samt hur föreningens tillgångar ska behandlas vid en upplösning (11 § UFL). Det finns dessutom bestämmelser om hur föreningens egendom ska hanteras till dess att konkursen är avslutad (60 och 61 §§ UFL).

Förmånsrätt

Försäkringstagare och andra ersättningsberättigade har sedan länge en särskild förmånsrätt om försäkringsföretaget försätts i konkurs eller är föremål för utmätning. Förmånsrätten omfattar enligt försäkringsrörelselagen de tillgångar som finns upptagna i det register som används för att utvisa tillgångar som svarar mot försäkringstekniska avsättningar (6 kap. 13 § FRL). Bestämmelserna har sin grund i bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/17/EG av den 19 mars 2001 om rekonstruktion och likvidation av försäkringsföretag. Numera finns bestämmelser om förmånsrätt i Solvens II-direktivet (artikel 275). Motsvarande bestämmelser finns däremot inte i andra tjänstepensionsdirektivet. Även om det unionsrättsliga regelverket inte omfattar tjänstepensionsföretag finns det dock starka skäl att ha särskild förmånsrätt på hela tjänstepensionsområdet. De som har fordringar relaterade till tjänstepensionsförsäkringar i ett tjänstepensionsföretag – dvs. försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade – har samma behov av skydd om företaget skulle gå i konkurs eller om utmätning skulle ske som de ersättningsberättigade i ett försäkringsföretag har i motsvarande situation. Samma förmånsrätt bör därför gälla i tjänstepensionsföretag som i försäkringsföretag.

För att ett system med särskild förmånsrätt ska fungera krävs att även tjänstepensionsföretagen för ett register över de tillgångar som används för skuldtäckning. Som framgår ovan i avsnitt 8.3.5 föreslås att det ska införas en bestämmelse om förande av sådant register i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I den nya lagen bör det även införas en bestämmelse om att förmånsrätten ska omfatta de tillgångar som finns upptagna i registret, i likhet med det som gäller enligt försäkringsrörelselagen.

Därutöver bör det införas en hänvisning i förmånsrättslagen till bestämmelsen om förmånsrätt i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Enligt regeringens bedömning står det klart att den som är försäkrad enligt en tjänstepensionsförsäkring omfattas av begreppet *andra ersättningsberättigade* i den mening som avses i förmånsrättslagen (4 a §). Regeringen anser därför, till skillnad från *Svensk Försäkring*, att det inte behöver anges uttryckligen i förmånsrättslagen att försäkrade omfattas av förmånsrätt.

8.4 Kapitalbas

8.4.1 Tjänstepensionsföretag ska ha en tillräcklig kapitalbas

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska vid varje tidpunkt, utöver tillgångar som krävs för skuldtäckning, ha en tillräcklig kapitalbas.

Kapitalbasen ska minst uppgå till det riskkänsliga kapitalkravet. Kapitalbasen ska dock aldrig vara mindre än det högsta av minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

Utredningens förslag överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att bestämmelserna om kapitalbasens storlek även framöver borde utformas i enlighet med det som föreskrivs i 7 kap. FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 och utan den koppling till ett riskkänsligt kapitalkrav som utredningen föreslår.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorians förslag anges dock inte uttryckligen att ett tjänstepensionsföretag, utöver tillgångar som krävs för skuldtäckning, ska ha en tillräcklig kapitalbas.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet ställs det upp krav på ett visst buffertkapital för tjänstepensionsinstitut som står för åtaganden där de täcker biometrisk risker (risker kopplade till dödsfall, invaliditet och lång levnad) eller som garanterar en viss avkastning eller en viss förmånsnivå. Tjänstepensionsinstituten ska ständigt, som en buffert, inneha kompletterande tillgångar utöver det som motsvarar de tekniska avsättningarna. Storleken på de kompletterande tillgångarna ska återspegla typen av risk och tillgångssammansättningen avseende samtliga pensionsplaner som institutet förvaltar. Tillgångarna ska vara fria från alla förutsebara åtaganden och fungera som en buffert för att kompensera skillnader mellan förväntade och verkliga kostnader och intäkter (artikel 15.1).

Den lägsta storleken på de kompletterande tillgångarna ska enligt direktivet (artikel 15.2) beräknas enligt bestämmelserna om disponibel solvensmarginal (artikel 16) och om föreskriven solvensmarginal (artiklarna 17 och 18). Om det är berättigat av aktsamhetsskäl får medlemsstaterna kräva att tjänstepensionsinstitut som är belägna inom deras territorier ska uppfylla lagstadgade kapitalkrav eller införa mer detaljerade regler än de som följer av direktivet (artikel 15.3).

För att säkerställa att tjänstepensionerna är långsiktigt hållbara ska tjänstepensionsinstitut vid varje tidpunkt ha en tillräcklig disponibel solvensmarginal som åtminstone motsvaras av kraven i direktivet (artikel 16.1).

Motsvarande bestämmelser finns i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 17.1–17.3).

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om tillräcklig kapitalbas för försäkringsföretag (7 kap. 1 § FRL). Ett försäkringsföretag ska ha en kapitalbas som minst uppgår till det solvenskapitalkrav som gäller enligt lagen. Kapitalbasen ska dock aldrig vara mindre än minimikapitalkravet.

Försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna ska vid varje tidpunkt, utöver tillgångar som krävs för skuldtäckning, ha en tillräcklig kapitalbas (7 kap. 1 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). När verksamheten utövas ska kapitalbasen minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens omfattning och art (solvensmarginalen). Kapitalbasen ska dock aldrig vara mindre än ett visst garantibelopp.

Regleringen för tjänstepensionskassor motsvarar i huvudsak det som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (25 § UFL). För tjänstepensionskassor finns dock inget krav på att kapitalbasen inte får vara mindre än ett visst garantibelopp.

Finansinspektionens förslag i kapitalkravsrapporten

Finansinspektionen föreslår i sin rapport Förslag till kapitalkravsreglering för tjänstepensionsföretag av den 1 september 2017 (FI Dnr 17-4640), nedan benämnd kapitalkravsrapporten, att ett tjänstepensionsföretag vid varje tidpunkt, utöver de tillgångar som krävs för skuldtäckning, ska ha en tillräcklig kapitalbas. Kapitalbasen ska minst uppgå till det högsta av det riskkänsliga kapitalkravet och det schablonmässiga kapitalkravet eller garantibeloppet.

Tjänstepensionsföretag ska ha en tillräcklig kapitalbas

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller, liksom första tjänstepensionsdirektivet, en solvensreglering som innebär att ett tjänstepensionsinstitut ska ha ett visst buffertkapital med kompletterande tillgångar utöver de tillgångar som krävs för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna. Syftet är att säkerställa att varje tjänstepensionsinstitut kan täcka förluster och uppfylla de åtaganden som institutet har gentemot försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade. De nu aktuella bestämmelserna i första tjänstepensionsdirektivet har i svensk rätt genomförts i bestämmelser som innebär att försäkringsföretag och tjänstepensionskassor, utöver tillgångar som krävs för skuldtäckning, ska ha en tillräcklig kapitalbas. Kapitalbasen ska minst uppgå till det kapitalkrav som försäkringsföretaget eller tjänstepensionskassan omfattas av. Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet bör genomföras på motsvarande sätt i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

När det gäller kapitalbasens storlek så bör den minst uppgå till de kapitalkrav som föreslås ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I avsnitt 8.5.1 föreslås att tjänstepensionsföretag ska omfattas av ett riskkänsligt kapitalkrav, vilket är en nationell reglering som föreslås gälla utöver andra tjänstepensionsdirektivets krav på visst minsta buffert-

kapital. Det föreslås att direktivets krav på minsta buffertkapital genomförs i form av ett minimikapitalkrav (avsnitt 8.5.4). Vidare föreslås att det ska finnas ett bestämt garantibelopp som sätter en lägsta nivå för kapitalbasen, vilket framför allt har betydelse för nystartade tjänstepensionsföretag (avsnitt 8.5.5).

Avsikten är att det riskkänsliga kapitalkravet ska innebära en förstärkt solvensreglering. Det är därför naturligt att regleringen om kapitalbasens storlek tar sin utgångspunkt i att kapitalbasen minst ska uppgå till det riskkänsliga kapitalkravet. Det kan dock anses mer problematiskt om ett tjänstepensionsföretag hamnar i en situation där det inte ens når upp till andra tjänstepensionsdirektivets krav på lägsta tillåtna buffertkapital. På samma sätt finns det skäl att se mer allvarligt på om kapitalbasen inte når upp till garantibeloppet. Det föreslås i avsnitt 13.2.5 att ett tjänstepensionsföretag i sådana situationer skyndsamt ska återställa kapitalbasen. I enlighet med detta bör det anges i den nya lagen att ett tjänstepensionsföretags kapitalbas aldrig ska understiga det högsta av minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

8.4.2 Kapitalbasens sammansättning

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretags kapitalbas ska få omfatta inbetalt aktiekapital, garantikapital eller verksamhetskapital, konsolideringsfond, övrigt eget kapital och obeskattade reserver.

Efter tillstånd från Finansinspektionen ska även andra poster få ingå i kapitalbasen.

Avräkning från kapitalbasen ska göras för immateriella tillgångar, utdelningar och förutbetalda anskaffningskostnader. Avräkning ska även göras för det bokförda värdet av aktier och tillskott i annan form i ett tjänstepensionsföretag, ett försäkringsföretag, ett kreditinstitut, ett institut för elektroniska pengar, ett värdepappersbolag eller motsvarande utländskt företag, ett utländskt återförsäkringsföretag, ett försäkringsholdingföretag eller ett finansiellt institut. Avräkning ska dock inte göras för tillskott som avser företag som tillsammans med tjänstepensionsföretaget omfattas av grupp tillsyn med avseende på grupp solvens eller tillsyn över finansiella konglomerat.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om villkor för att ta in, räkna av och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen samt hur kapitalbasen i övrigt ska beräknas.

Regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivet medger inte att förekomst av uttaxeringsrätt eller garantier från arbetsgivaren beaktas i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen inte föreslår några bestämmelser om grupp tillsyn och det enligt utredningens förslag ska anges i lagen att vissa särskilt angivna former av kapital får ingå i kapitalbasen om det medges. Utredningen behandlar inte frågan om huruvida uttaxeringsrätt bör få beaktas i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* och *LO* instämmer i utredningens förslag att det ska framgå att konsolideringsfonden ska få ingå i kapitalbasen. Enligt *Svensk Försäkring* finns det ingen anledning att i lagtexten räkna upp vilka ytterligare poster som kan få ingå i kapitalbasen efter beslut av Finansinspektionen utan det bör i stället införas en generell möjlighet till dispens. *Svensk Försäkring* invänder också mot utredningens resonemang om att förutbetalda anskaffningskostnader ska dras av från kapitalbasen då de förutbetalda anskaffningskostnaderna får tas upp som en tillgång i redovisningen. Beträffande avräkning från kapitalbasen föreslår *Svensk Försäkring* att de närmare anvisningarna om när avräkning ska ske från kapitalbasen tas in i lagtexten. *Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt* anser att bestämmelserna om kapitalbas för tjänstepensionsföretag bör utformas på liknande sätt som i försäkringsrörelselagen för att tjänstepensionsföretagens motståndskraft vid en negativ utveckling inte ska vara sämre än för försäkringsföretag.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i sak med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Svensk Försäkring* tillstyrker att det ska anges att konsolideringsfonden ska få ingå i kapitalbasen. Enligt *Svensk Försäkring* är det väsentligt att denna post får räknas med i kapitalbasen även om de internationella standarder som styr redovisningen förändras. Vidare anser man att det i promemorian förs ett otydligt resonemang beträffande övrigt eget kapital och att den posten bör gälla enligt sin lydelse. *Svensk Försäkring* anser även att uttaxeringsrätt inte kan anses som helt irrelevant för att bedöma ett företags finansiella ställning och då även i tider när företaget inte befinner sig i finansiellt trångmål.

Svenska Aktuarieföreningen anser att de principer som ska gälla för att fastställa solvensbalansräkningen bör förtydligas, i likhet med det som gäller för försäkringsföretag enligt Solvens II-direktivet. Föreningen anser att det i den föreslagna nya lagen inte bör hänvisas till den finansiella redovisningen. *Ägarföreningen ProSkandia* lyfter fram att andra tjänstepensionsdirektivet inte innehåller något förbud mot att ta med förutbetalda anskaffningskostnader i kapitalbasen. Enligt *ProSkandia* bör posten inte räknas av från kapitalbasen eftersom den kan ge ett inte oväsentligt tillskott.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 16.2) ska den disponibla solvensmarginalen motsvaras av tillgångar i tjänstepensionsinstitutet som är fria från alla förutsebara förpliktelser, med avdrag för immateriella värden, inklusive följande:

- Det inbetalda aktiekapitalet eller det faktiska garantikapitalet med tillägg för eventuella medlemskonton, förutsatt att vissa särskilda kriterier är uppfyllda.
- Reserver (lagstadgade och fria) som inte motsvarar ingångna försäkringsförpliktelser.
- Vinsten eller förlusten efter avdrag för utdelning.

- De vinstreserver som enligt nationell lag redovisas i balansräkningen, om dessa kan användas för att täcka eventuella förluster och inte har avsatts för utdelning till medlemmar och försäkringstagare.

Den disponibla solvensmarginalen ska minskas med beloppet för de egna aktier som institutet självt innehar.

Vidare får medlemsstaterna föreskriva att den disponibla solvensmarginalen också får utgöras av kumulativt preferensaktiekapital, förlagslån samt värdepapper utan fast löptid och andra instrument, förutsatt att vissa särskilda kriterier är uppfyllda. Det medräkningsbara beloppet för dessa poster ska dock begränsas bl.a. i förhållande till storleken på den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen (artikel 16.3).

Efter ansökan och godkännande av den behöriga myndigheten får den disponibla solvensmarginalen med vissa begränsningar också utgöras av en justering till följd av att s.k. zillmering inte utnyttjas fullt ut, dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar och hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital så snart den inbetalda delen uppgår till 25 procent av kapitalet (artikel 16.4).

Gällande rätt

Enligt försäkringsrörelselagen består ett försäkringsföretags kapitalbas av primärkapital och tilläggskapital som har godkänts av Finansinspektionen (7 kap. 2 §). Primärkapitalet består av den positiva skillnaden mellan tillgångar och skulder, inklusive försäkringstekniska avsättningar och efterställda skulder (7 kap. 3 § FRL). Tilläggskapital är en post som inte ingår i primärkapitalet, men som kan krävas in för att täcka förluster. I tilläggskapitalet får det ingå aktiekapital eller garantikapital som inte har betalats in och som inte heller har begärts in, kreditutrymme hos bank, garantier, framtida fordringar grundade på uttaxeringsrätt och andra rättsligt bindande utfästelser till försäkringsföretaget. För att posten ska godkännas som tilläggskapital krävs att förlusttäckningsförmågan är tillräcklig (7 kap. 4 och 5 §§ FRL). Finansinspektionen ska fastställa det belopp som en post i tilläggskapitalet får tas upp till eller den metod som ska användas för att fastställa ett visst belopp (7 kap. 6 § FRL).

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna får kapitalbasen som huvudregel omfatta inbetalt aktiekapital, garantikapital, verksamhetskapital, övrigt eget kapital med avdrag för utdelning samt obeskattade reserver (7 kap. 2 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Finansinspektionen får i enskilda fall besluta att också andra poster än de som anges i bestämmelsen får ingå i kapitalbasen. En förutsättning är att posterna inte är i konflikt med de absoluta kraven på sammansättningen av kapitalbasen (7 kap. 3 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Avräkning ska göras för vissa innehav av aktier och tillskott (7 kap. 4 § i lydelsen före den 1 januari 2016). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för att ta in, räkna av och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen samt hur den i övrigt ska beräknas enligt 2 och 4 §§ (7 kap. 21 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Även en tjänstepensionskassas kapitalbas får omfatta inbetalt aktiekapital, garantikapital, övrigt eget kapital och obeskattade reserver. Finansinspektionen får med vissa begränsningar medge att även andra

poster får ingå i kapitalbasen (25 § UFL och 7 kap. 22 och 26 §§ 1982 års FRL).

Finansinspektionens förslag i kapitalkravsrapporten

Finansinspektionen föreslår i kapitalkravsrapporten att bestämmelserna om kapitalbasens sammansättning i huvudsak ska överensstämma med de krav som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt Finansinspektionens förslag bör kapitalbasen få omfatta inbetalt aktiekapital, garantikapital eller verksamhetskapital, konsolideringsfond, övrigt eget kapital och obeskattade reserver som inte motsvarar förpliktelser samt öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångarna.

Om vissa villkor är uppfyllda och efter medgivande från Finansinspektionen bör även förlagslån, värdepapper utan fast löptid, ännu inte inbetalt aktiekapital, garantikapital eller verksamhetskapital och justering till följd av zillmering (en metod för beräkning av premiereserven) få ingå i kapitalbasen.

Vidare bör immateriella tillgångar, utdelningar, förutbetalda anskaffningskostnader och det bokförda värdet av aktier och tillskott i vissa företag dras av från kapitalbasen.

Finansinspektionen föreslår också att myndigheten ska få föreskriva om villkor för att ta in, räkna av och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen samt hur den i övrigt ska beräknas.

Kapitalbasen ska bestämmas med utgångspunkt i redovisningen

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser som rör kapitalbasens sammansättning (artikel 16). För att genomföra dessa bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet bör det tas in bestämmelser om kapitalbasens sammansättning i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Kapitalbasen bör bestå av kapital som tjänstepensionsföretaget kan använda för löpande förlusttäckning. Syftet är att säkerställa att tjänstepensionsföretag har tillräckligt med kapital av viss kvalitet för att kunna infria sina åtaganden gentemot försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade.

Några remissinstanser, bl.a. *Aktuarieföreningen*, anser att kapitalbasen bör utformas på ett självständigt sätt och utan att hänvisning görs till det som gäller för den finansiella redovisning som företag rapporterar i årsbokslut som vänder sig till externa intressenter. En sådan ordning gäller enligt Solvens II-regelverket. Enligt försäkringsrörelselagen, som i svensk rätt genomför Solvens II-direktivet, ska försäkringsföretag upprätta en särskild balansräkning för solvensändamål. I denna bestäms primärkapitalet, som nämns ovan, med utgångspunkt i skillnaden mellan tillgångar och skulder (7 kap. 3 § FRL).

Det kan finnas fördelar med en sådan ordning där kapitalbasen på ett enkelt sätt förhåller sig till övriga delar av balansräkningen och där företagets solvensställning inte påverkas av utvecklingen inom de internationella standarder som styr delar av den externa redovisningen. En nackdel är dock att en sådan ordning förutsätter en mer heltäckande solvensreglering än den som nu föreslås. Det kan också ifrågasättas om en sådan ordning är förenlig med andra tjänstepensionsdirektivet. Det direktivet

utgår, liksom första tjänstepensionsdirektivet, från att tjänstepensionsinstitut endast behöver upprätta en enda balansräkning där de poster som redovisas som eget kapital också utgör grund för tjänstepensionsföretagets kapitalbas.

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om kapitalbasens sammansättning motsvarar dem som finns i första tjänstepensionsdirektivet. För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor finns grundläggande bestämmelser om vilka poster som kapitalbasen får omfatta angivna i lag. Utgångspunkten är att det är fråga om poster som finns i den externa redovisningen. Detta bör gälla även enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Poster som får räknas med i kapitalbasen utan krav på medgivande

Kapitalbasen ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet motsvaras av tillgångar som är fria från alla förutsebara förpliktelser (artikel 16.2). Den ska omfatta visst kapital som räknas upp i direktivet och som redovisas på skuldsidan i ett tjänstepensionsföretags balansräkning.

Inbetalt aktiekapital, garantikapital eller verksamhetskapital bör anges som poster som får ingå i kapitalbasen. Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får dock inbetalt aktiekapital och garantikapital, med tillägg för medlemskonton, ingå i kapitalbasen under förutsättning att vissa kriterier är uppfyllda. De kriterier som anges avser betalningar från medlemskonton. Medlemmar i tjänstepensionsföreningar och delägare i ömsesidiga tjänstepensionsbolag kommer dock enligt den föreslagna nya lagen inte att betala in medlemsinsatser. Det kommer därför inte heller att förekomma betalningar från sådana medlemskonton som avses i direktivet. De angivna kriterierna i direktivet föranleder därför inte några lagstiftningsåtgärder.

Vidare kan det nämnas att aktiekapital givetvis endast kommer att förekomma i tjänstepensionsaktiebolag. Garantikapital ges ut av ömsesidiga tjänstepensionsföretag. Verksamhetskapital finns inte som begrepp i direktivet utan är en nationell benämning för det startkapital som tjänstepensionsföreningar ska ha när de bildas. Verksamhetskapital kan villkorsmässigt likställas med aktiekapital och garantikapital. Det bör därför framgå att även sådant kapital får ingå i kapitalbasen. Detta överensstämmer med det som i dag gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna.

Beträffande aktiekapital bör det också nämnas att Finansinspektionen anser att s.k. kumulativt preferensaktiekapital ska behandlas som inbetalt aktiekapital. När det gäller den frågan kan det konstateras att kumulativt preferensaktiekapital nämns i artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Den artikeln behandlar även vissa andra finansieringsformer, bl.a. förlagslån, och det framgår att medlemsstaterna med vissa kvantitativa begränsningar får tillåta sådant kapital i kapitalbasen under förutsättning att vissa kriterier är uppfyllda. Finansinspektionen har emellertid gjort bedömningen att sådana preferensaktier med kumulativa inslag som kan ges ut av svenska försäkringsföretag inte kan anses ha sämre kvalitet än andra aktier. Såvitt nu kan bedömas kommer tjänstepensionsföretag i enlighet med detta resonemang inte att ge ut någon form av aktiekapital som har sämre kvalitet från kapitaltäckningssynpunkt, vilket torde vara vad som avses med de finansieringsformer som behandlas i den nu aktuella

artikeln i direktivet. Detta medför att allt inbetalt aktiekapital som ges ut av tjänstepensionsföretag får räknas med i kapitalbasen. Om det skulle förekomma att tjänstepensionsföretag skulle ge ut någon form av aktiekapital som inte uppfyller detta krav är det i så fall något som får hanteras genom bestämmelser i Finansinspektionens föreskrifter (se nedan).

Nästa post som bör tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag är konsolideringsfonden. Konsolideringsfonden intar en viss särställning som buffertfond inom kategorin eget kapital för livförsäkringsföretag som inte får dela ut vinst (prop. 1998/99:87 s. 208). Den kommer på motsvarande sätt att vara betydelsefull även för tjänstepensionsföretag som inte får dela ut vinst. Regeringen anser att konsolideringsfonden bör tas med i den uppräknig av tillättna poster som tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Detta är även något som flera remissinstanser, bl.a. *Svensk Försäkring*, efterfrågar i klagörande syfte. Enligt nuvarande bestämmelser får konsolideringsfonden ingå i kapitalbasen under posten övrigt eget kapital.

Utöver konsolideringsfonden, som särskilt bör nämnas enligt förslaget ovan, finns det inte skäl att räkna upp poster av olika slag som utgör eget kapital i ett tjänstepensionsföretags balansräkning och som därför ska få räknas med i kapitalbasen. I likhet med det som gäller i dag för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor är det tillräckligt att det anges att övrigt eget kapital får ingå. Posten avser bl.a. årets vinst eller förlust samt ett antal fonder vars förekomst och tillgänglighet främst styrs av rörelsereglering, associationsrättslig reglering och redovisningsreglering. I promemorian nämns att fonder som består av kapital som förvaltas för arbetsmarknadsparternas räkning får räknas med enligt det som i dag gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor. Det finns inte skäl att nu göra någon annan bedömning beträffande sådana fonder. Avgörande för att de får ingå i kapitalbasen är att de inte motsvarar ingångna förpliktelser, vilket är det krav som ställs i andra tjänstepensionsdirektivet för att kapitalet ska få räknas med i kapitalbasen utan krav på medgivande.

När det gäller övrigt eget kapital bör det även i sammanhanget nämnas att Svensk Försäkring för fram att denna post måste gälla enligt sin lydelse, dvs. att allt kapital som utgör eget kapital enligt redovisningen ska få ingå i kapitalbasen utan krav på medgivande. Beträffande den frågan kan det förtydligas att avsikten är att allt kapital som räknas som eget kapital enligt redovisningsreglerna också som utgångspunkt ska få ingå i kapitalbasen. För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna gäller dock att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för att ta in, räkna av och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen samt hur kapitalbasen i övrigt ska beräknas. Bemyndigandet omfattar även posten övrigt eget kapital. Det finns inte något som motiverar att en annan ordning ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Regeringen anser således att det bör finnas utrymme att precisera vad som får ingå i posten övrigt eget kapital genom föreskrifter på lägre nivå än lag. En sådan ordning framstår inte minst som lämplig mot bakgrund av att de internationella standarder och regler i övrigt som gäller på redovisningsområdet kan komma att förändras utifrån vad som anses ändamålsenligt för externa intressenter. Detta är något som

bl.a. *Aktuarieföreningen* uttrycker en viss farhåga för när det gäller den föreslagna regleringen. Genom det föreslagna bemyndigandet kan det säkerställas att tjänstepensionsföretag får räkna med allt kapital i kapitalbasen som uppfyller andra tjänstepensionsdirektivets krav.

Slutligen bör obeskattade reserver få ingå i kapitalbasen eftersom sådana normalt sätts av när företaget går med vinst och löses upp om företaget går med förlust. Obeskattade reserver torde omfattas av den punkt i direktivet som avser vinstreserver som redovisas i balansräkningen och som kan användas för att täcka eventuella förluster.

Poster som får räknas med i kapitalbasen efter medgivande

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet får medlemsstaterna föreskriva att kapitalbasen också får utgöras av bl.a. förlagslånekapital, värdepapper utan fast löptid och andra instrument som uppfyller vissa kriterier (artikel 16.3). Om vissa villkor är uppfyllda får kapitalbasen också, efter godkännande, bestå av ännu inte inbetalt aktiekapital, garantikapital eller verksamhetskapital (artikel 16.4). Under samma förutsättningar får kapitalbasen utgöras av dolda nettoreserver till följd av värdering av tillgångar samt justering till följd av zillmering (en metod för beräkning av premiereserven).

Som Svensk Försäkring påpekar genomfördes motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt dels som en generell dispensregel i lag, dels i föreskrifter på lägre nivå än lag (7 kap. 3 § och 21 § 1 FRL i lydelserna före den 1 januari 2016). Modellen med en förhållandevis generell bestämmelse i lag och mer detaljerade föreskrifter som meddelas med stöd av ett bemyndigande får anses väl lämpad för att genomföra bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om att även andra poster får ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas om vissa villkor är uppfyllda (artikel 16.3 och 16.4). I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför tas in en bestämmelse om att även andra poster får ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas efter tillstånd från Finansinspektionen och, som nämns ovan, ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om villkor för att ta in, räkna av och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen samt hur den i övrigt ska beräknas.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges vilka poster som får ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas (artikel 16). Direktivet ger inte någon möjlighet att även ta in andra poster i kapitalbasen. Detta innebär att Finansinspektionen endast får tillåta de i direktivet uppräknade posterna.

Uttaxeringsrätt och garantier från arbetsgivare

Som nämns ovan anges det i andra tjänstepensionsdirektivet vilka poster som får ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas (artikel 16). Till skillnad från det som är fallet inom Solvens II-regelverket nämns inte uttaxering eller garantier från arbetsgivare som poster som medlemsstaterna får tillåta att företagen räknar med. Regeringen gör därför bedömningen att andra tjänstepensionsdirektivet inte medger att förekomsten av uttaxeringsrätt eller garantier från arbetsgivaren beaktas i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas. Det finns visserligen skäl att instämma i det som *Svensk Försäkring* anför om att uttaxeringsrätt inte är helt irrelevant för att

bedöma ett tjänstepensionsföretags finansiella ställning, även i tider när företaget inte befinner sig i finansiellt trångmål. Det får dock anses tillräckligt att lagstiftningen tar hänsyn till förekomsten av uttaxeringsrätt eller garantier från arbetsgivare när det gäller de åtgärdsplaner som tjänstepensionsföretag ska upprätta om kapitalbasen inte är tillräcklig för att uppfylla kapitalkraven (se avsnitt 13.2).

Avräkning från kapitalbasen

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska posterna i kapitalbasen motsvaras av tillgångar som är fria från alla förutsebara förpliktelser och immateriella värden och utdelning dras av (artikel 16.2). I enlighet med detta bör det införas en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om att immateriella tillgångar och utdelning ska räknas av från kapitalbasen. Till skillnad från det bl.a. *Svensk Försäkring* framför ska även tillgångsposten förutbetalda anskaffningskostnader räknas av från kapitalbasen eftersom den inte uppfyller vad som enligt direktivet räknas som godkända tillgångar. Förutbetalda anskaffningskostnader är snarast en periodisering av betalda utgifter. Det innebär att denna tillgångspost inte är realiserbar utan kan sägas representera en form av immateriellt värde.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska även avräkning från kapitalbasen göras för tjänstepensionsföretagets egna aktier. Eftersom egna aktier inte får tas upp som en tillgång enligt de redovisningsregler som tjänstepensionsföretag kommer att omfattas av (4 kap. 14 § ÅRL jämförd med 4 kap. 1 § ÅRFL) föranleder direktivet i denna del inte några lagstiftningsåtgärder.

Finansinspektionen föreslår i kapitalkravsrapporten att det bokförda värdet av aktier och tillskott i vissa företag ska dras av från kapitalbasen. Detta gäller redan i dag för försäkringsföretag och tjänstepensionskassor enligt de bestämmelser som i svensk rätt genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/87/EG av den 16 december 2002 om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat och om ändring av rådets direktiv 73/239/EEG, 79/267/EEG, 92/49/EEG, 92/96/EEG, 93/6/EEG och 93/22/EEG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG och 2000/12/EG, vilket benämns konglomeratdirektivet (prop. 2005/06:45). Regleringen syftar till att undvika att det kapital som ska användas till skydd för verksamheten i ett företag under tillsyn samtidigt utgör riskkapital i ett annat företag under tillsyn (eng. ”double gearing”). Motsvarande bestämmelser bör gälla även för tjänstepensionsföretag. Avräkning behöver emellertid inte göras för tillskott som avser företag som tillsammans med tjänstepensionsföretaget omfattas av grupp-tillsyn med avseende på gruppsolvens eller tillsyn enligt lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat. Det är då tillräckligt att företagen tillämpar de bestämmelser som avser solvens för företag i grupp eller i finansiella konglomerat (se avsnitt 14).

8.4.3 Värdering av kapitalbasen

Regeringens förslag: Om det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag är högre än det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar, ska skillnaden mellan beloppen räknas av från kapitalbasen.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen föreslår att solvensregleringen ska utgå från redovisningen, med de justeringar som behövs när det gäller sammansättningen och värderingen av kapitalbasen.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska värderingen följa de värderingsregler som gäller för redovisningen med ett generellt undantag för de omvärderingsskillnader som i vissa fall uppstår till följd av värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. De remissinstanser som yttrat sig över förslaget har i huvudsak kritiska synpunkter. *Finansinspektionen* konstaterar att omvärderingsskillnader inte kan beaktas i kapitalbasen eftersom posterna i kapitalbasen härrör från redovisningen. *Svensk Försäkring* anser att värderingsskillnader torde kunna få stor effekt på kapitalbasen. Svensk Försäkring motsätter sig inte förslaget men anser att avsikten måste vara tydlig och att ett antal grundläggande frågor bör redas ut. Det bör klargöras vad värderingsskillnaderna består av och om de ska behandlas som en särskild post eller vilken post som annars ska påverkas. Inte minst bör detta, enligt Svensk Försäkring, påverka lagstiftningens lydelse. *Svenska Aktuarieföreningen* anser att det är olyckligt att beräkningen av solvensbalansräkningens poster inte är väl definierade i promemorians förslag och att det därför uppstår tvetydigheter. Föreningen framhåller att det finns risker med att hänvisa värderingen av kapitalbasposterna till den finansiella redovisningen eftersom redovisningsreglerna kan komma att ändras. Föreningen understryker att långsiktigt olönsamma affärer riskerar att inte ge upphov till något kapitalbehov om hänsyn inte tas till omvärderingsskillnader. Detta är enligt föreningen olämpligt från ett solvenskapitalperspektiv och kan leda till osund priskonkurrens.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om hur kapitalbasen ska värderas.

Gällande rätt

Ett försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen ska upprätta en särskild balansräkning för solvensändamål (solvensbalansräkning). Det

finns även bestämmelser om hur tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar ska värderas i denna (5 kap. 1 § FRL). Tillgångar och skulder ska tas upp till verkligt värde. Med verkligt värde avses det belopp till vilket en tillgång eller skuld skulle kunna överlåtas eller regleras i en transaktion mellan sinsemellan oberoende parter som har ett intresse av att transaktionen genomförs (5 kap. 2 § FRL).

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor utgår värderingen av kapitalbasen från den redovisning som företaget ska göra enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Finansinspektionens förslag i kapitalkravsrapporten

Finansinspektionen föreslår i kapitalkravsrapporten att värderingen av kapitalbasposterna ska följa redovisningens värderingsregler, med undantag för den omvärderingsskillnad som i vissa fall uppkommer till följd av värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna och att öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångarna får räknas med i kapitalbasen.

Värderingen av kapitalbasen ska följa den externa redovisningen

Kapitalbasen för tjänstepensionsföretag utgår enligt förslaget i avsnitt 8.4.2 från tjänstepensionsföretagets finansiella redovisning för externa intressenter. Detta gäller även i dag för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor. Andra tjänstepensionsdirektivet ställer, till skillnad från Solvens II-regelverket, inte krav på att en särskild solvensbalansräkning ska upprättas. De poster som får räknas med i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas är sådana som finns i den externa redovisningen. Det finns inte något som motiverar att dessa poster skulle bestämmas till något annat belopp för solvensändamål än de belopp som tas upp i den externa redovisningen. Till exempel bör aktiekapitalet och årets vinst eller förlust tas upp till de belopp som finns i den externa redovisningen. Det är sedan en annan fråga att t.ex. beslutad utdelning ska räknas av från kapitalbasen. Det finns dock utrymme att meddela föreskrifter om värderingen av kapitalbasen genom det bemyndigande som föreslås i avsnitt 8.4.2.

I promemorian nämns posten öppet redovisade övervärden i det avsnitt som avser värderingen av kapitalbasen. Som *Svensk Försäkring* påpekar är detta en post som får räknas med i kapitalbasen efter tillstånd från Finansinspektionen. Avsikten är inte att sådana övervärden på något annat sätt ska påverka kapitalbasens storlek.

Avräkning ska göras för vissa skillnader i beräkningen av försäkringstekniska avsättningar

När det gäller de försäkringstekniska avsättningarna måste emellertid vissa skillnader beaktas för att andra tjänstepensionsdirektivets kapitalkrav ska genomföras i svensk rätt på ett riktigt sätt. Anledningen till detta är att enligt förslaget ska den nya lagen om tjänstepensionsföretag innehålla särskilda bestämmelser om beräkningen av försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål (se avsnitt 8.1.2). Den beräkningen kan skilja sig från den beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna som företaget gör enligt den externa redovisningen. Det är sådana skillnader som

behandlas i detta avsnitt. Det problem som finns i förhållande till direktivet, och som Finansinspektionen även uppmärksammat, har att göra med att kapitalbasen enligt direktivet ska vara en buffert som företaget håller utöver de tillgångar som krävs för att täcka de avsättningar som ska göras enligt direktivet och de bestämmelser i den föreslagna nya lagen som i denna del genomför direktivet.

Anledningen till att skillnader när det gäller storleken av försäkringstekniska avsättningar måste beaktas åskådliggörs enklast med ett exempel där man tänker sig att ett visst tjänstepensionsföretag beräknar sina åtaganden enligt den nya lagen och kommer fram till att tillgångarna är lika stora som avsättningarna. Om de försäkringstekniska avsättningarna samtidigt beräknas till ett lägre belopp i den externa redovisningen eftersom den omfattas av andra regler får företaget som utgångspunkt en positiv kapitalbas eftersom kapitalbasen ska värderas utifrån den externa redovisningen. Om skillnaden inte beaktas är det möjligt att det i tillsynen inte går att komma fram till något annat än att företaget uppfyller samtliga kapitalkrav, trots att företaget från ett solvensperspektiv inte har något buffertkapital alls. Detta skulle inte vara förenligt med direktivets solvensreglering.

Det finns alltså starka skäl att, såsom föreslås i promemorian, beakta skillnader i beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna när avsättningarna beräknas till ett högre belopp enligt den nya lagen än enligt den externa redovisningen.

Det bör dock, vilket *Svensk Försäkring* poängterar behovet av, förtydligas i den nya lagen hur justeringen ska gå till. När det gäller den frågan finns det skäl att instämma i Finansinspektionens bedömning att det knappast är en framkomlig väg att i egentlig mening värdera om någon specifik post i kapitalbasen. Skillnader i beräkningen av avsättningarna kan dock hanteras genom en bestämmelse om avräkning från kapitalbasen. En sådan avräkning bör göras när de försäkringstekniska avsättningarna är högre enligt den nya lagen än enligt den externa redovisningen och innebär då att kapitalbasens storlek minskas med skillnaden mellan beloppen.

En sådan avräkning medför att kapitalbasens storlek bestäms på ett riktigt sätt i förhållande till direktivet. Kapitalbasen får funktionen av en buffert som hålls utöver de försäkringstekniska avsättningarna såsom dessa värderas enligt den nya lagen. De särskilda beräkningsreglerna för de försäkringstekniska avsättningarna får samtidigt en ändamålsenlig funktion. Avräkningen medför att den beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna som ska göras enligt den nya lagen påverkar kapitalbasens storlek när beräkningen medför högre avsättningar enligt lagen än enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar. Detta är en lämplig ordning eftersom den nya lagen utgår ifrån det som är ändamålsenligt utifrån ett solvensperspektiv. Regleringen hanterar därigenom de problem som *Aktuarieföreningen* tar upp när det gäller långsiktigt olönsamma affärer. Sammanfattningsvis bör ett tjänstepensionsföretag vara skyldigt att göra avräkning från kapitalbasen om det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt den nya lagen är högre än det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt de regler för extern redovisning som företaget tillämpar. Skillnaden mellan beloppen ska då räknas av från kapitalbasen.

Det kan nämnas att det sannolikt kommer att vara mindre vanligt att de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till ett högre belopp enligt den

nya lagen än enligt den externa redovisningen. Den avräkning som föreslås får därigenom mer karaktär av en ventil, som ser till att regleringen fungerar på rätt sätt om en sådan situation ändå uppstår. Detta är delvis en följd av att skillnaderna, som Aktuarieföreningen uppmärksammar, främst kan förväntas uppstå för fondförsäkringsåtaganden. När det gäller andra åtaganden kommer snarlika beräkningsregler att gälla som därför inte ger upphov till några större skillnader. Det är också så att tjänstepensionsföretag enligt förslaget som huvudregel kommer att ha möjlighet att värdera fondförsäkringsåtaganden enligt en s.k. kassaflödesmetod (se avsnitt 8.1.2). En sådan metod ger för välskötta företag normalt en lägre värdering än den värdering som ska göras i den externa redovisningen där fondförsäkringsåtagandena ska tas upp till placeringstillgångarnas värde. Genom kassaflödesmetoden kommer företag i viss utsträckning kunna beakta framtida positiva kassaflöden (framtida vinster) som sätter ned behovet av avsättningar. Det är därför troligt att värderingen enligt den nya lagen normalt kommer att vara lägre för välskötta företag med fondförsäkringsåtaganden jämfört med den värdering som samma företag gör i den externa redovisningen.

Frågan är då om tjänstepensionsföretag även ska få möjlighet att ta upp en positiv justeringspost i kapitalbasen som motsvarar den skillnad som uppstår om de försäkringstekniska avsättningarna beräknas till ett lägre belopp enligt den nya lagen än enligt den externa redovisningen. En sådan post skulle i allt väsentligt bestå av sådana framtida vinster som berörs ovan. Det kan konstateras att värden av detta slag får beaktas i kapitalbasen för försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen eftersom kapitalbasen för dessa företag bestäms med utgångspunkt i skillnaden mellan tillgångar och skulder. Andra tjänstepensionsdirektivet har dock, i likhet med första tjänstepensionsdirektivet, en mer restriktiv syn på att beakta sådana värden i kapitalbasen. Enligt direktivet ska bl.a. dolda nettovärden i tillgångar få ingå i kapitalbasen om den behöriga myndigheten godkänner det. Någon motsvarande möjlighet att godkänna positiva poster som beror på skillnader i beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna ger inte direktivet. Även den historik som ligger till grund för hur de nu aktuella bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 16.4) har utformats ger stöd för att avsikten varit att framtida vinster inte ska tillåtas i kapitalbasen (skäl 41 och artikel 27.4 i konsoliderade livförsäkringsdirektivet).

Det finns därmed mycket som talar för att andra tjänstepensionsdirektivet inte tillåter att positiva värderingsskillnader tas upp i kapitalbasen såsom föreslås i promemorian. Det kan konstateras att detta i dag inte är tillåtet för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna eller för tjänstepensionskassor. I enlighet med den bedömning som nu görs bör omvärderingsskillnader inte få beaktas när de försäkringstekniska avsättningarna beräknas till ett lägre belopp enligt den nya lagen än enligt den externa redovisningen.

Som Aktuarieföreningen poängterar skulle det finnas vissa fördelar med att ha en särskild balansräkning för solvensändamål, i likhet med det som gäller enligt Solvens II-regelverket. Med de värderingsregler som föreslås kommer dock solvensregleringen att fungera på ett ändamålsenligt sätt och vara förenlig med andra tjänstepensionsdirektivet. Regleringen torde samtidigt vara något enklare att tillämpa och därmed kostnadsbesparande för

berörda företag, eftersom den med mindre justeringar utgår från den externa redovisningen.

8.4.4 Nivåindelning av kapitalbasen

Regeringens bedömning: Det bör inte införas någon nivåindelning utifrån kvaliteten på posterna i den kapitalbas som ska täcka det riskkänsliga kapitalkravet, minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna: *Livförsäkringsbolaget Skandia*, ömsesidigt påpekar att utredningen inte föreslår några bestämmelser liknande dem i Solvens II-direktivet om nivåindelning av kapitalbasen med utgångspunkt i dess förlusttäckningsförmåga.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om nivåindelning av kapitalbasen.

Gällande rätt

För försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen finns en nivåindelning av kapitalbasen i tre nivåer utifrån efterställdhet och förlusttäckningsförmåga. Detta styr i sin tur i vilken grad posterna får räknas med i kapitalbasen som ska täcka solvenskapitalkravet respektive minimikapitalkravet (7 kap. 7–12 §§ FRL).

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser angående nivåindelning av kapitalbasen.

Finansinspektionens förslag i kapitalkravsrapporten

Finansinspektionen gör i kapitalkravsrapporten bedömningen att det inte ska införas en nivåindelning utifrån kvaliteten på posterna i den kapitalbas som ska täcka det riskkänsliga kapitalkravet, minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

Nivåindelning av kapitalbasen

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller, till skillnad från Solvens II-direktivet, inte något krav på uppdelning av kapitalposterna i olika nivåer. Däremot finns det bestämmelser om kapitalbasens sammansättning och bestämmelser som begränsar medräkningen av vissa kapitalposter (se avsnitt 8.4.2). En nivåindelning skulle innebära att vissa poster i det egna kapitalet som enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska räknas med i sin helhet inte kan räknas med i den omfattning som anges i direktivet. Detta skulle innebära en skärpning både i förhållande till direktivet och jämfört

med det som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestäm-
melserna och för tjänstepensionskassor. Enligt den rapportering som gjorts
till Finansinspektionen när kapitalkravsrapporten togs fram består kapital-
basen i de företag som driver tjänstepensionsverksamhet nästan ute-
slutande av eget kapital och obes kattade reserver, dvs. av kapital med god
kvalitet som ska kunna räknas med i kapitalbasen i sin helhet.

Eftersom kraven i fråga om kapitalbasens sammansättning innebär att
kapitalbasens poster får en tillfredsställande förlusttäckningsförmåga finns
det, i motsats till det *Skandia* anför, inte skäl att införa någon nivåindelning
av kapitalbasen för tjänstepensionsföretag.

8.5 Kapitalkrav

8.5.1 Ett riskkänsligt kapitalkrav anpassat för tjänstepensionsförsäkring

Regeringens förslag: Tjänstepensionsföretag ska omfattas av ett risk-
känsligt kapitalkrav. Det riskkänsliga kapitalkravet ska utgöra den
minsta storlek på kapitalbasen som krävs för att tjänstepensions-
företaget med 97 procents sannolikhet ska ha tillgångar under
kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot
försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade
(skyddsnivå).

Denna skyddsnivå ska även beaktas vid beräkningen av kapitalkravet
för var en av de risker som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet.

Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas under antagandet att
tjänstepensionsföretaget kommer att fortsätta driva sin verksamhet.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag.
Utredningen föreslår en interimistisk nationell solvensreglering med ett
riskkänsligt kapitalkrav, i avvaktan på ytterligare en omarbetning av
tjänstepensionsdirektivet. Enligt utredningens förslag ska konfidensnivån
inte anges i lag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser avstyrker förslaget om en
interimistisk solvensreglering och förespråkar en fortsatt användning av
Finansinspektionens trafikljusmodell tills solvensregleringen är beslutad
på EU-nivå. Detta gäller bl.a. *Svensk Försäkring*, *Svenska Aktuarie-
föreningen* och *Tjänstepensionsförbundet*. Svensk Försäkring påpekar
särskilt att det medför ökade kostnader för företagen att anpassa sig till
ändrade regelverk och att det är viktigt att noga överväga utformningen så
att det är möjligt att göra korrekta avvägningar. Svensk Försäkring anser
vidare att regleringen av kapitalkravet bör anges i lag och att andra före-
skrifter endast ska vara av kompletterande karaktär. Flera remissinstanser
som avstyrker utredningens förslag anför att de inte principiellt motsätter
sig ett riskkänsligt kapitalkrav. Bland annat *Alecta*, *AMF* och *Folksam*
påpekar att nuvarande solvensreglering i viss utsträckning är en olämplig
blandning av två i grunden olika typer av regelsystem. Dessa företag
motsätter sig inte att den typ av riskbaserat kapitalkrav som Finans-
inspektionen tillämpar i sin tillsyn för tydlighets skull lagfästs och knyts

till ingripandemöjligheter. De anser dock att det pågående arbetet inom EU bör avvaktas.

Sveriges riksbank välkomnar utredningens förslag att införa ett riskkänsligt kapitalkrav för tjänstepensionsföretag. Riksbanken poängterar att detta inte bara är viktigt med hänsyn till konsumentskyddet utan också för den finansiella stabiliteten. Genom att företagen görs mer motståndskraftiga för störningar minskar deras potentiellt negativa påverkan på det finansiella systemet. Enligt Riksbanken bör det riskkänsliga kapitalkravet överensstämma med det som gäller för försäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket. Även *Finansinspektionen* har svårt att se att det skulle finnas skäl som motiverar att kapitalkravsreglerna för tjänstepensionsföretag skulle skilja sig från de regler som gäller för försäkringsföretag, inte minst i fråga om konfidensnivån som är av avgörande betydelse för det riskbaserade kapitalkravets storlek och för de försäkrades och förmånstagarnas skyddsnivå. *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *ömsesidigt* anser att det är av stor vikt att det riskbaserade kapitalkravet för tjänstepensionsföretag följer av lag, att lagstiftaren tydligt anger konfidensnivån och att nivån är densamma för tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska konfidensnivån i det riskkänsliga kapitalkravet vara 98 procent.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget att införa ett riskkänsligt kapitalkrav eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* välkomnar att det införs ett riskkänsligt kapitalkrav. Det gör även *Tjänstepensionsförbundet* samt *Alecta*, *AMF* och *AFA Försäkring* i ett särskilt yttrande. Även *LO*, *TCO* och *Saco*, liksom *Sveriges Kommuner och Landsting*, stödjer att det införs ett riskkänsligt kapitalkrav. *Svenskt Näringsliv* avstyrker förslaget att införa ett kapitalkrav som innebär att tjänstepensionsföretag i Sverige skulle få högre kapitalkrav än tjänstepensionsinstitut i andra länder. Även *Arbetsgivarverket* avstyrker förslaget. *Kåpan Pensioner* förordar att Finansinspektionen i stället bör ges förstärkta möjligheter till ingripande inom ramen för dagens trafikljussystem. *Svenskt Näringsliv*, *Arbetsgivarverket* och *Kåpan Pensioner* hänvisar bl.a. till att dyrare finansiering kan innebära att intresset för att tillhandahålla tjänstepensionsförmåner kan komma att minska och att företagen i stället kan komma att söka sig till andra länder för att trygga förmånerna. *Arbetsgivarverket* anser att förslaget på sikt kan medföra att den traditionella pensionsförsäkringen förvinner till förmån för mer osäkra fondalternativ som innebär att risken flyttas till individerna. Myndigheten pekar även på risken för s.k. procykliska effekter samt att det nuvarande systemet fungerar väl och ger ett tillräckligt skydd.

Flera av de remissinstanser som tillstyrker förslaget att införa ett riskkänsligt kapitalkrav anser emellertid att den föreslagna nivån är för hög. Detta gäller bl.a. *Tjänstepensionsförbundet* samt *Alecta*, *AMF* och *AFA Försäkring*. De anser att det tydligt bör framgå att syftet är att nivån på kapitalkravet ska motsvara nivån i dagens trafikljussmodell, vilket enligt dem innebär att konfidensnivån bör bestämmas till 97 procent. Även *LO* och *Saco* anser att nivån i absoluta tal bör motsvara dagens trafikljussmodell och att det enligt *Finansinspektionens* beräkningar innebär en

konfidensnivå på 97 procent. Även *PTK* har denna uppfattning. Att kapitalbehovet inte bör bli högre poängterar även *Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR)*. Flera remissinstanser, bl.a. LO och Sveriges Kommuner och Landsting anser att promemorians förslag riskerar att leda till lägre pensionsnivåer. Även *Kåpan Pensioner* pekar på den risken och anför att för föreningens del och med samma beräkningsteknik motsvarar trafikljusmodellen en konfidensnivå på omkring 96 procent.

Skandia, Länsförsäkringar AB, Swedbank Försäkring AB och *SEB Pension och Försäkring AB* har motsatt uppfattning och ifrågasätter om promemorians förslag om en konfidensnivå på 98 procent innebär ett tillräckligt skydd för tjänstepensionerna. De anser att utgångspunkten för avvägningen bör vara vilket skydd som ska ligga i begreppet garanti och att det är viktigt att underlätta en jämförelse mellan bolag som följer olika regelverk. Enligt deras uppfattning bör konfidensnivån ligga på samma nivå som i Solvens II-regelverket, dvs. 99,5 procent. *Ågarföreningen ProSkandia* kan acceptera konfidensnivån 98 procent under förutsättning att det görs en noggrann löpande uppföljning av företagets risktagande och finansiella ställning.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om riskkänsligt kapitalkrav.

Gällande rätt

För försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen finns det sedan införandet av Solvens II-regelverket 2016 bestämmelser om ett riskkänsligt kapitalkrav, det s.k. solvenskapitalkravet. Solvenskapitalkravet utgör den minsta storlek på det medräkningsbara primärkapitalet som krävs för att försäkringsföretaget med 99,5 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar (8 kap. 1 § FRL). Detta anger den s.k. skyddsnivån.

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor finns inget riskkänsligt kapitalkrav i den lagstiftning som dessa företag omfattas av. Däremot ska företagen rapportera enligt Finansinspektionens trafikljusmodell som är ett riskkänsligt tillsynsverktyg (se avsnitt 4.6). Trafikljusmodellen fyller i princip samma funktion som ett riskkänsligt kapitalkrav och mäter hur väl ett försäkringsföretag eller en tjänstepensionskassa klarar förändringar i tillgångspriser, räntenivåer och försäkringsutfall. Eftersom trafikljusmodellen är ett tillsynsverktyg saknas ingripandemöjligheter som är direkt kopplade till nivåerna i modellen.

Finansinspektionens förslag i kapitalkravsrapporten

Finansinspektionen föreslår i sin rapport Förslag till kapitalkravsreglering för tjänstepensionsföretag av den 1 september 2017 (FI Dnr 17-4640), nedan benämnd kapitalkravsrapporten, att det riskkänsliga kapitalkravet ska fastställas med utgångspunkt i en enkel s.k. Value-at-Risk-metod. Vid

beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet ska förluster som kan uppkomma under den kommande tolv månadersperioden beaktas. Vidare ska det riskkänsliga kapitalkravet alltid vara större än det schablonmässiga kapitalkravet.

Finansinspektionen lämnar inget förslag till konfidensnivå, men anger att konfidensnivån inte bör innebära att kapitalkravet understiger kapitalbehovet enligt dagens trafikljusmodell.

Tjänstepensionsföretag ska omfattas av ett riskkänsligt kapitalkrav

I Sverige utgör tjänstepensionen för många en stor och viktig del av den slutliga pensionen. Det är därför av stor vikt att ett fullgott skydd säkerställs, samtidigt som en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet möjliggörs. Som anges i avsnitt 5.6 ska den nya regleringen med anledning av andra tjänstepensionsdirektivet möjliggöra en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapital samtidigt som den bör säkerställa ett fullgott skydd för de nuvarande och framtida pensionärerna. Enkelt uttryckt måste försäkringstagare och försäkrade kunna lita på att tjänstepensionsföretagen har förmåga att betala ut de ersättningar som utlovats. Samtidigt är det viktigt att de premier som betalas in kan investeras och förvaltas väl så att tjänstepensionerna uppnår en tillfredsställande nivå. Detta är inte bara av stor betydelse för de anställda och för arbetsgivarna utan också för samhället i stort eftersom tjänstepensionen fyller en viktig funktion som komplement till den allmänna pensionen. Som *Finansinspektionen* och *Sveriges riksbank* betonar är det även centralt att tjänstepensionsföretagen har en god finansiell ställning så att de inte bidrar till finansiell instabilitet i händelse av ett allvarligt marknadsläge.

Det finns flera skyddsregler som syftar till att säkerställa ett gott skydd för försäkringstagarna och de försäkrade. Med beaktande av förmånernas skyddsvärde är det dock, som *Svensk Försäkring* påpekar, nödvändigt att storleken på tjänstepensionsföretagens kapitalbuffert är tillräcklig för att företagen i tid ska kunna agera innan det finns en risk för att de garanterade åtagandena inte kan infrias. Behovet av buffertkapital ökar om företaget gör mer riskfyllda placeringar med högre avkastningspotential. För att spegla detta finns ett riskkänsligt kapitalkrav för försäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket där den minsta tillåtna storleken på buffertkapitalet bestäms utifrån företagets riskprofil. En reglering med motsvarande funktion finns även på bankområdet. Som nämns ovan tillämpas också en riskkänslig modell i Finansinspektionens tillsyn, den s.k. trafikljusmodellen. Tillsynsmodellen omfattar försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor. Det är alltså inte något nytt för de företag som i dag driver tjänstepensionsverksamhet att förhålla sig till ett riskkänsligt kapitalkrav eller till en motsvarande riskkänslig modell i tillsynen.

Den solvensreglering som finns i andra tjänstepensionsdirektivet är avsedd att vara en minimireglering för alla sorters tjänstepensionsinstitut som förekommer i EU. Solvensregleringen motsvarar det lagstadgade kapitalkrav som gäller i dag för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor. Det minsta tillåtna buffertkapital som följer av andra tjänstepensionsdirektivet beräknas schablon-

mässigt utifrån bl.a. storleken på företagets försäkringstekniska avsättningar. Kapitalkravet är förhållandevis lågt. Bestämmelserna har en historisk bakgrund i tidigare försäkringsdirektiv inom EU. Den tidigare regleringen har dock innehållit ett större inslag av buffertar i sättet att beräkna avsättningarna (genom krav på s.k. betryggande antaganden). Det totala kapitalbehovet har därför varit högre. Det har även funnits relativt strikta och detaljerade placeringsbestämmelser, som begränsat möjligheten att ta risk men också i vissa mån försämrat förmågan att göra väl avvägda investeringar. I modernare solvensregleringar beräknas de försäkringstekniska avsättningarna i princip utan buffertar (s.k. verkligt värde-värdering) och de detaljerade placeringsbestämmelserna har slopats. Detta kombineras dock med ett riskkänsligt kapitalkrav som är avsett att fånga de faktiska riskerna i verksamheten, oavsett om riskerna finns på åtagande- eller tillgångssidan i solvensbalansräkningen.

Som *Alecta*, *AMF* och *Folksam* anför får den solvensreglering som följer av andra tjänstepensionsdirektivet anses vara en olämplig blandning av två i grunden olika typer av regelsystem. Det finns en risk att solvensregleringen i direktivet inte i tillräcklig grad beaktar de risker som finns hos tjänstepensionsföretag bl.a. till följd av de investeringar som görs och den bristande matchning som kan finnas mellan skuld- och tillgångssidan i en tänkt balansräkning. Tjänstepensionsinstitut med helt olika sammansättning av tillgångar och med olika grad av riskspridning kan ha samma kapitalkrav, trots att det faktiska behovet av buffertkapital skiljer sig åt mellan företagen. Det bör givetvis finnas goda möjligheter för tjänstepensionsföretag att investera inbetalda premier väl så att en hög avkastning möjliggörs. Men det är då lämpligt att solvensregleringen i direktivet kompletteras med ett riskkänsligt kapitalkrav av det slag som för närvarande används i Finansinspektionens tillsyn.

En nackdel med den reglering som i dag gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor är att Finansinspektionen saknar möjlighet att ingripa om ett företag inte uppfyller kraven enligt den riskkänsliga tillsynsmodellen. Regeringen anser att det är viktigt att utöka samhällets ansvar för tjänstepensionerna genom att säkerställa att det finns en möjlighet för den ansvariga myndigheten att vidta effektiva åtgärder om ett tjänstepensionsföretag inte har ett tillräckligt buffertkapital med hänsyn till riskerna i verksamheten. Det kan konstateras att det finns ett brett stöd hos många aktörer i branschen för att förstärka solvensregleringen för tjänstepensionsföretag med ett riskkänsligt kapitalkrav som följer av lag och som är förenat med väl avvägda ingripandemöjligheter för Finansinspektionen. Även flera fackliga organisationer, *Sveriges Kommuner och Landsting* och myndigheter som Finansinspektionen och Sveriges riksbank ställer sig positiva till detta.

När utredningen lämnade sina förslag hösten 2014 fanns en diskussion på EU-nivå om en framtida revidering av kapitalkravet för tjänstepensionsföretag. För närvarande förs emellertid inga diskussioner om en över syn på EU-nivå av kapitalkravet för tjänstepensionsföretag. Någon revidering av direktivet i denna del kan därmed inte förutses de närmaste åren. Det finns därför inte anledning att avvakta med att införa ett riskkänsligt kapitalkrav för tjänstepensionsföretag.

Svenskt Näringsliv och *Arbetsgivarverket* anför som skäl mot att införa ett riskkänsligt kapitalkrav att det riskerar att leda till lägre pensionsnivåer

och en övergång till lösningar som innebär att en större del av risken läggs på försäkringstagare och försäkrade. De anser även att tjänstepensionsföretagens konkurrenskraft kan försämrats jämfört med institut i andra medlemsstater i EU. Regeringen bedömer dock att ett lagstadgat riskkänsligt kapitalkrav i sig inte kan anses medföra någon risk för lägre tjänstepensioner eller att en större del av riskerna läggs på enskilda. Det är dock viktigt att skyddsnivån och den närmare utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet är väl avvägda. Avsikten är inte att kapitalkravet ska förhindra ett lämpligt risktagande inom någon form av tjänstepensionsverksamhet. Till skillnad från det *Finansinspektionen och Riksbanken* framför bör kapitalkravet utformas med beaktande av de särskilda förhållanden som gäller för tjänstepensionsföretag i Sverige. Det är alltså inte nödvändigtvis så att skyddsnivån behöver vara densamma som i Solvens II-regelverket, där skyddet har anpassats utifrån de risker som ett genomsnittligt försäkringsbolag i Europa är exponerat för.

Vidare är det inte troligt att ett väl avvägt riskkänsligt kapitalkrav får några större konsekvenser för tjänstepensionsföretagens möjligheter att konkurrera med institut i andra länder inom EES. Det kan konstateras att den nuvarande riskkänsliga trafikljusmodellen inte förefaller ge upphov till någon negativ konkurrenseffekt för de företag som i dag omfattas av denna. Det kan inte uteslutas att det i viss mån kan innebära en fördel för tjänstepensionsföretag att de omfattas av en reglering som säkerställer att de har en lämplig kapitalbuffert med hänsyn till deras riskprofil. I ljuset av tjänstepensionernas stora betydelse för enskilda och för samhället har denna aspekt dessutom mindre vikt än intresset av att säkerställa ett fullgott och väl avvägt skydd för tjänstepensionerna, i enlighet med den bedömning som regeringen gör i avsnitt 5.6. När det gäller betydelsen för samhället instämmer regeringen också i Finansinspektionens och Riksbankens bedömning att ett högre kapitalkrav kan medföra positiva följder för stabiliteten i det finansiella systemet.

Sammanfattningsvis finns det starka skäl för att införa ett riskkänsligt kapitalkrav som följer av lag och som är förenat med väl avvägda ingripandemöjligheter för Finansinspektionen. Regeringen återkommer nedan till frågan om vilken skyddsnivå som bör beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för de risker som ingår i kapitalkravet och när kapitalkravet läggs samman.

Utformningen ska bygga på vedertagen teknik för beräkning av risker

Finansinspektionen föreslår att det riskkänsliga kapitalkravet ska utformas med utgångspunkt i en vedertagen teknik för beräkning av risker som bygger på statistiska metoder och riskmättet Value-at-Risk. En sådan teknik används i Solvens II-regelverket och i Finansinspektionens trafikljusmodell. Tekniken medför att det sammanlagda kapitalkravet blir relativt enkelt att beräkna genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för enskilda risker. Regeringen anser att det är en fördel att det riskkänsliga kapitalkravet utformas med metoder som är beprövade och förhållandevis enkla att tillämpa. Det finns därför anledning att följa Finansinspektionens förslag i denna del. I likhet med det som gäller för försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen bör det riskkänsliga

kapitalkravet beräknas under antagandet att företaget kommer fortsätta att driva sin verksamhet, vilket ger uttryck för den s.k. fortlevnadsprincipen.

Svensk Försäkring anser att det bör klargöras hur den riskreducerande effekten av avgiven återförsäkring ska hanteras. Enligt Svensk Försäkrings uppfattning står det i strid med skälen bakom ett riskkänsligt kapitalkrav att inte beakta återförsäkring. Regeringen instämmer i att effekten av riskreducerande åtgärder som t.ex. avgiven återförsäkring bör beaktas i det riskkänsliga kapitalkravet. Avsikten är att det riskkänsliga kapitalkravet ska fånga upp de väsentliga risker som företaget faktiskt är utsatt för. Detta är även något som Finansinspektionen för fram i kapitalkravsrapporten. På vilket sätt riskreducerande åtgärder ska beaktas vid beräkningen av kapitalkravet och om detta t.ex. bör förenas med några särskilda villkor är dock frågor som inte bör regleras i lag utan i föreskrifter på lägre nivå än lag.

Vidare föreslår Finansinspektionen att förluster som kan uppkomma under den kommande tolv månadersperioden ska beaktas vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet. Denna tidsperiod används i Solvens II-regelverket och i Finansinspektionens trafikljusmodell. Från ett teoretiskt perspektiv bör tidsperioden spegla den tid över vilken ett företag inte kan undvika förluster genom att förändra sammansättningen av åtaganden och tillgångar. Tjänstepensionsåtaganden är generellt sett mycket långa och kan vara svåra att justera på kort sikt för ett företag. Sammansättningen av tillgångssidan kan däremot förändras relativt snabbt. Från ett praktiskt perspektiv är det dock rimligt att välja samma tidsperiod för åtagandena och tillgångarna. Sammantaget anser regeringen, i likhet med Finansinspektionen, att tidsperioden tolv månader bör användas vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet för tjänstepensionsföretag.

Konfidensnivån ska vara 97 procent

Det riskkänsliga kapitalkravet innebär att tjänstepensionsföretag ska ha en tillräcklig buffert för att klara av ekonomiskt ofördelaktiga utfall som exempelvis ett allvarligt marknadsläge kan resultera i. Konfidensnivån anger hur stora ekonomiskt ofördelaktiga utfall som ett företag minst ska ha kapital att klara av innan företaget får problem med att uppfylla sina åtaganden. Den valda skyddsnivån kan sägas ge uttryck för en acceptabel risk för att försäkringstagare, de försäkrade och andra ersättningsberättigade inte ska få ut hela sin garanterade pension. Ju högre skyddsnivå desto säkrare är det att tjänstepensionsföretaget kan infria de garanterade åtagandena. Men en hög skyddsnivå minskar samtidigt utrymmet för företaget att ta finansiell risk i syfte att uppnå en högre avkastning. Det finns en koppling mellan risknivån i förvaltningen och den förväntade avkastningen. Ett lägre risktagande i förvaltningen innebär lägre förväntad avkastning. Lägre förväntad avkastning innebär lägre framtida pensioner. Valet av skyddsnivå innebär alltså en viss avvägning mellan säkerhet och möjlighet till avkastning, även om det som bl.a. *Skandia* påpekar är riktigt att företagen själva kan öka avkastningspotentialen genom att justera den andel av premierna som används som grund för garantier.

Flera omständigheter måste beaktas vid valet av skyddsnivå. Det riskkänsliga kapitalkravet bör, som nämns ovan, vara utformat med beaktande av de särskilda förhållanden som gäller för tjänstepensionsföretag. En

sådan aspekt är att det precis som för andra former av livförsäkring i regel är fråga om långa åtaganden. Den större delen av de sammantagna riskerna finns i de tillgångar som företagen måste hålla för att kunna uppfylla sina åtaganden. Tjänstepensionernas betydelse för de nuvarande och framtida pensionärernas försörjning innebär att det måste gå att förlita sig på att garanterade åtaganden kan infrias. Tjänstepensionen är också en viktig del av det svenska pensionssystemet och utgör ett komplement till den allmänna pensionen. För många kommer tjänstepensionen att utgöra en stor andel av den slutgiltiga pensionen. Pensionsmyndigheten uppskattar att tjänstepensionen för dem som går i pension nu kan utgöra 15–20 procent av en individs totala pension medan den för yngre generationer kan komma att utgöra 20–30 procent. Tjänstepensionen fyller därmed en betydelsefull funktion som inkomstförstärkare vid pensioneringen. Regeringen anser därför att det är lika viktigt som tryggheten när det gäller tjänstepensionerna att inbetalade premier kan förvaltas väl så att en tillfredsställande nivå på tjänstepensionerna möjliggörs. Även om det för företag och enskilda finns möjlighet att välja mer riskfyllda alternativ eller lösningar så måste de företag som erbjuder produkter med vissa garanterade åtaganden ha goda förutsättningar att uppnå en hög avkastning och därigenom högre nivåer på utbetalningarna än det som utlovats.

Ytterligare en omständighet som bör beaktas är att de långa åtaganden som ett tjänstepensionsföretag har medför att risken är relativt sett större att det någon gång under avtalstiden ska inträffa ett allvarligt marknads-läge som företaget har svårt att klara av. Detta talar för att konfidensnivån inte bör vara alltför låg. Om tjänstepensionsföretagen är välkapitaliserade minskar också risken för att de behöver göra stora förändringar i sammansättningen av tillgångsportföljerna om ett allvarligt marknads-läge inträffar, vilket kan ha en negativ inverkan för den finansiella stabiliteten. I sammanhanget kan nämnas risken att det riskkänsliga kapitalkravet i sig bidrar till ökad instabilitet om ett allvarligt marknads-läge inträffar, vilket *Arbetsgivarverket* anför som skäl mot att införa ett riskkänsligt kapitalkrav. Sådana effekter kan finnas och kan enligt Finansinspektionens rekommendationer motivera att en förhållandevis lång återhämtningsperiod tillåts om det riskkänsliga kapitalkravet underskrids. Denna aspekt bör dock inte ges någon större vikt när det ska bestämmas vilken konfidensnivå som bör väljas. Det bör dock beaktas att den valda skyddsnivån inte bör försämra Finansinspektionens möjligheter att på ett tidigt stadium ingripa och granska företagens åtgärder i finansiellt ansträngda situationer. Återhämtningsstider och ingripanderegler i övrigt behandlas i avsnitt 13.2.

Avvägningarna kring valet av skyddsnivå bör också kompletteras med en bedömning av hur den nuvarande regleringen för företag med tjänstepensionsverksamhet har fallit ut. Enligt Finansinspektionens rapport är det stora flertalet företag som tillhandahåller tjänstepension välkapitaliserade. De håller också betydande buffertar utöver det som krävs enligt Finansinspektionens tillsynsmodell. Detta kan givetvis ha olika orsaker, men erfarenheterna kan anses ge visst stöd för att den nuvarande riskkänsliga tillsynsmodellen haft en god effekt. Som utgångspunkt kan det därför finnas skäl för viss försiktighet när det gäller att förändra den skyddsnivå som trafikljusmodellen ger uttryck för.

Modellen är utformad med utgångspunkt i samma konfidensnivå som i Solvens II-regelverket (99,5 procent), men innehåller vissa antaganden

som sätter ned kapitalbehovet, såsom att utfallet av finansiella risker är okorrelerade. Som Finansinspektionen belyser kan rimligheten av sådana antaganden ifrågasättas, men det innebär inte i sig att den sammantagna skyddsnivån som modellen ger uttryck för skulle vara olämplig.

Många remissinstanser, bl.a. de fackliga centralorganisationerna samt *Sveriges Kommuner och Landsting*, förespråkar att en konfidensnivå väljs som innebär att det totala kapitalkravet är oförändrat i förhållande till trafikljusmodellen. Det finns alltså ett brett stöd för att det nuvarande systemet ger uttryck för en lämplig avvägning mellan trygghet och möjlighet till risktagande. Regeringen finner sammantaget skäl att instämma i den bedömningen. Med hänsyn till tjänstepensionernas viktiga betydelse för enskilda och för samhället är det knappast aktuellt att försämra det skydd som finns i det nuvarande systemet. Erfarenheterna av trafikljusmodellen ger emellertid inte heller något starkt stöd för att skyddsnivån behöver höjas.

I promemorian föreslås med utgångspunkt i de nivåer som testats och redovisats i Finansinspektionens rapport att konfidensnivån 98 procent ska väljas. Många remissinstanser anser att konfidensnivån borde vara 97 procent för att motsvara kapitalbehovet enligt trafikljusmodellen. Enligt en fördjupad analys som nu gjorts innebär en sänkning av konfidensnivån till omkring 97 eller 97,5 procent att kapitalkravet hamnar i nivå med kapitalbehovet enligt trafikljusmodellen. Analysen ger stöd för att vissa företag med den konfidensnivån kommer att få ett högre kapitalkrav, medan andra företag får ett lägre kapitalkrav jämfört med trafikljusmodellen. Detta är dock en naturlig följd av kapitalkravets riskkänsliga karaktär och att Finansinspektionen funnit anledning att se över antagandena för de riskkategorier som föreslås ingå i det riskkänsliga kapitalkravet. För företag som meddelar tjänstepensionsförsäkringar i form av s.k. traditionell livförsäkring, där viss avkastning på premier garanteras, kommer förändringarna sannolikt att vara små. För företag som meddelar tjänstepensionsförsäkringar i form av fondförsäkring kan ökningen vara större, men det ska ses i ljuset av att trafikljusmodellen ger upphov till ett mycket lågt kapitalbehov för sådana åtaganden.

Regeringen gör, i likhet med många remissinstanser, bedömningen att konfidensnivån 97 procent bör användas i det riskkänsliga kapitalkravet. Denna skyddsnivå ger enligt regeringens uppfattning uttryck för en lämplig avvägning mellan trygghet och möjlighet till avkastning i den verksamhet som de nya tjänstepensionsföretagen kommer att driva. Det kan förtydligas, vilket *Tjänstepensionsförbundet* och *Alecta, AMF* och *AFA Försäkring* efterfrågar, att syftet med den föreslagna nivån är att kapitalkravet i absoluta tal ska motsvara nivån i dagens trafikljusmodell, men då givetvis med beaktande av att någon exakt överensstämmelse inte kan uppnås, vare sig totalt sett eller – i synnerhet – för de enskilda företagen.

Det kan, som *Skandia* m.fl. påpekar, få en viss negativ inverkan på konkurrensneutraliteten mellan svenska företag att en särskilt anpassad, lägre konfidensnivå väljs för tjänstepensionsföretag. Att ett riskkänsligt kapitalkrav föreslås som är avsett att ge ett fullgott men väl avvägt skydd för försäkringstagarna och de försäkrade medför dock i sig att skillnaderna inte blir så stora mellan företag som erbjuder tjänstepensionsförsäkring och som följer olika regelverk, å ena sidan Solvens II-regelverket och å andra sidan den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Som arbetsgivare

och anställd ska det gå att förlita sig på att tjänstepensionerna är trygga och att förvaltningen ger goda möjligheter till avkastning oavsett vilken lagstiftning som följs av det företag som tryggar tjänstepensionen. Det finns dock inte skäl att därutöver ge konkurrenshänsyn någon avgörande betydelse vid valet av konfidensnivå. Strävan efter att motverka snedvridning av konkurrensen ska inte, som anges i avsnitt 5.7, drivas så långt att den motverkar en effektiv förvaltning av pensionskapitalet eller ett fullgott skydd för de nuvarande och framtida pensionärerna. Som nämns ovan görs också bedömningen att det inte är troligt att ett väl avvägt riskkänsligt kapitalkrav får några större konsekvenser för tjänstepensionsföretagens möjligheter att konkurrera med institut i andra länder inom EES.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att konfidensnivån 97 procent ska väljas som skyddsnivå för det riskkänsliga kapitalkravet. Det innebär att kapitalkravet kommer att vara i nivå med det kapitalbehov som följer av Finansinspektionens nuvarande tillsynsmodell. Den föreslagna nivån har också fördelen att det inte är sannolikt att det skulle ske några större omallokeringar av tjänstepensionsföretagens samlade investeringar när det riskkänsliga kapitalkravet får effekt. Avsikten är, i enlighet med det regeringen anför i avsnitt 5.6, att uppnå en god balans mellan intresset av att uppnå ett fullgott skydd och samtidigt möjliggöra en effektiv förvaltning med goda möjligheter till hög avkastning på det förvaltade kapitalet. Genom att det riskkänsliga kapitalkravet knyts till sådana ingripande-möjligheter som föreslås i avsnitt 13.2 medför den föreslagna regleringen samtidigt ett förstärkt skydd för försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade.

8.5.2 Väsentliga risker ska beaktas i det riskkänsliga kapitalkravet

Regeringens förslag: Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas genom en sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk, försäkringsrisk och operativ risk. Vid sammanläggningen av kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk ska justering ske för diversifieringseffekter. Det riskkänsliga kapitalkravet ska minskas med ett justeringsbelopp.

Kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för ränterisk, aktiekursrisk, fastighetsprisrisk, ränteskillnadsrisk, valutakursrisk och koncentrationsrisk.

Kapitalkravet för försäkringsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för åtminstone länglevnads- och dödlighetsrisk, sjuklighetsrisk, annullationsrisk och kostnadsrisk.

Kapitalkravet för operativ risk ska beräknas med beaktande av sådana operativa risker som tjänstepensionsföretaget är utsatt för och som inte har beaktats vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk eller försäkringsrisk.

Justeringsbeloppet ska motsvara den minskning av ett tjänstepensionsföretags oförutsedda förluster som beror på att företagets åtaganden gentemot försäkringstagarna, de försäkrade eller andra

ersättningsberättigade minskar till följd av villkoren i försäkringsavtalet, att företagets uppskjutna skatt förändras eller en kombination av dessa orsaker.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt utredningens förslag ska kapitalkravet för operativ risk ingå i det schablonmässiga kapitalkravet och inte i det riskkänsliga kapitalkravet. Utredningen lämnar inga förslag när det gäller justeringsbelopp och annullationsrisk. I utredningens förslag behandlas långlevnads- och dödlighetsrisk som separata undergrupper och enligt förslaget finns det inte något utrymme för att låta andra risker ingå vid beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk än de som anges i den nya lagen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Sveriges riksbank* ifrågasätter att det riskkänsliga kapitalkravet inte ska beakta motpartsrisiker eftersom även tjänstepensionsföretag använder derivatinstrument där motpartsrisiken kan vara betydande. *Alecta*, *AMF* och *Folksam* anser att koncentrationsrisk inte bör ingå i beräkningen eftersom denna risk inte är en del av trafikljusmodellen. De anser även att annullationsrisk bör läggas till som en av förmånsriskerna. Även *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *ömsesidigt* påpekar att det inte framgår hur annullationsrisk ska beaktas i det riskkänsliga kapitalkravet. Vidare anser Skandia att det är olämpligt att det inte tas med något särskilt kapitalkrav för motpartsrisk eftersom tjänstepensionsföretag i betydande omfattning torde investera i obligationer.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att i promemorians förslag behandlas långlevnads- och dödlighetsrisk som separata undergrupper och genom att det inte ger något utrymme för att låta andra risker ingå vid beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk än de som räknas upp i den nya lagen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. Många remissinstanser anser dock att investeringar i infrastruktur tillgångar borde vara en egen riskklass. Till dessa hör *Svensk Försäkring*, *Tjänstepensionsförbundet*, *Alecta*, *AMF* och *AFA Försäkring*, *Folksam*, *Sveriges Kommuner och Landsting*, *LO* och *Saco*. Svensk Försäkring anser att långlevnadsrisk och dödlighetsrisk inte bör utgöra två olika riskgrupper. Beträffande koncentrationsrisk anser Svensk Försäkring att det är väsentligt att kravet för svenska säkerställda obligationer anpassas så att den marknads funktion för bostadsfinansiering inte äventyras.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om riskkänsligt kapitalkrav.

Gällande rätt

För försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen ska solvenskapitalkravet beräknas med beaktande av alla mätbara risker som företaget är utsatt för. Vid beräkningen ska åtminstone försäkringsrisker, marknadsrisker, kreditrisker och operativa risker beaktas (8 kap. 2 § FRL). Solvenskapitalkravet ska beräknas enligt en standardformel eller, efter tillstånd, en intern modell (8 kap. 4 § FRL). När det gäller standardformeln finns detaljerade bestämmelser om hur solvenskapitalkravet ska beräknas och läggas samman för ingående risker.

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassor finns, som anges i avsnitt 8.5.1, inte några bestämmelser om ett riskkänsligt kapitalkrav. Däremot ska sådana företag rapportera enligt Finansinspektionens trafikljusmodell som är ett riskkänsligt tillsynsverktyg, se avsnitt 4.6. I trafikljusmodellen prövas företagens känslighet för finansiella risker, försäkringsrisker och driftskostnadsrisk.

Finansinspektionens förslag i kapitalkravsrapporten

Finansinspektionen föreslår i kapitalkravsrapporten att det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas genom en sammanläggning av separata kapitalkrav för marknadsrisk, förmånsrisk och operativ risk. Vid sammanläggningen av kapitalkraven för marknadsrisk och förmånsrisk ska justering ske för diversifieringseffekter.

Vidare föreslås att kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av separata kapitalkrav för aktiekursrisk, ränterisk, fastighetsprisrisk, ränteskillnadsrisk (spreadrisk), valutakursrisk och koncentrationsrisk. Kapitalkravet för förmånsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av separata kapitalkrav för långlevnadsrisk, dödlighetsrisk, sjuklighetsrisk, annullationsrisk och kostnadsrisk. Kapitalkravet för operativ risk ska beräknas med en enkel modell liknande den i Solvens II-regelverket, där beräkningen utgår från premieintäkterna och de försäkringstekniska avsättningarna.

Finansinspektionen lämnar även förslag som syftar till att skapa en särskild hantering för infrastruktur tillgångar och säkerställda obligationer. Det föreslås att myndigheten ska få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Det riskkänsliga kapitalkravet ska fånga väsentliga risker

Det riskkänsliga kapitalkravet bör omfatta de väsentliga risker som förekommer inom den verksamhet som tjänstepensionsföretagen kommer att driva. Finansinspektionen har i kapitalkravsrapporten analyserat vilka risker som företagen är mest exponerade för inom tjänstepensionsverksamhet och som därför bör beaktas vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet. Enligt rapporten bör det riskkänsliga kapitalkravet fånga upp väsentliga risker inom huvudkategorierna marknadsrisk, försäkringsrisk och operativ risk. Regeringen instämmer i den bedömningen.

Det kan redan inledningsvis nämnas att regeringen anser att det är lämpligt att det tas in bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag som syftar till att fånga upp de väsentliga risker som förekommer

i tjänstepensionsverksamhet. Det rör sig dels om bestämmelser där det anges vilka huvudkategorier och undergrupper som bör ingå i beräkningen, dels om bestämmelser där det anges hur det riskkänsliga kapitalkravet ska läggas samman. Vid beräkningen för respektive risk har valet av skyddsnivå som redogörs för ovan stor betydelse och regeringen föreslår (se avsnitt 8.5.1) att den konfidensnivå som ska användas bör anges i lag. Det kan inte anses lämpligt att närmare föreskriva i lag hur beräkningen för respektive risk ska gå till eftersom sådana föreskrifter är av en alltför teknisk karaktär för att tas in i den nya lagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör i stället få meddela föreskrifter om beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Väsentliga undergrupper inom marknadsrisk

De väsentliga marknadsriskerna som företag med tjänstepensionsverksamhet är exponerade mot delas i Finansinspektionens kapitalkravsrapport upp i ränterisk, aktiekursrisk, fastighetsprisrisk, ränteskillnadsrisk (spreadrisk), valutakursrisk och koncentrationsrisk. Det rör sig i huvudsak om risk som är relaterad till marknadsrörelser som påverkar värderingen av tjänstepensionsföretagets åtaganden och värdet av de investeringar som företaget gör.

Med ränterisk avses risken för att ett tjänstepensionsföretags finansiella ställning påverkas negativt av förändringar i marknadsräntor. Risken är både relaterad till tillgångs- och skuldsidan. Åtagandenas räntekänslighet beror på att de i regel ges ett nuvärde som beräknas med hänsyn till den aktuella räntenivån.

De risker som fångas upp inom kategorierna aktiekursrisk, fastighetsprisrisk och ränteskillnadsrisk uppstår till följd av att företag med tjänstepensionsverksamhet gör investeringar i olika slags riskfyllda tillgångar för att uppnå en effektiv förvaltning med en god avkastning på det förvaltade kapitalet.

Aktiekursrisken är risken för att marknadsvärdet på tjänstepensionsföretagets innehav i aktier sjunker. Kategorin bör även innefatta motsvarande risk vid innehav av andra riskfyllda tillgångar som inte omfattas av undergrupperna ränterisk, fastighetsprisrisk och ränteskillnadsrisk.

Fastighetsprisrisk är risken för en nedgång i marknadsvärdet för direkt och indirekt ägda fastigheter och byggnader. Eftersom kategorin är avsedd att fånga en viss typ av risk bör den inte begränsas till att endast omfatta fast egendom i juridisk mening.

Ränteskillnadsrisk är risken för att marknadsvärdet på räntebärande tillgångar och andra finansiella skulder till tjänstepensionsföretaget sjunker på grund av ökad s.k. kreditspread. Med kreditspread avses skillnaden mellan den riskfria räntan och räntan för riskfyllda investeringar, oavsett om denna skillnad motsvarar en premie för kredit-, motparts-, likviditetsrisk eller något annat. Ett annat ord som ofta används för samma risk är spreadrisk. Detta ord används bl.a. i Solvens II-regelverket. Det ord som enligt förslaget ska tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag är inte avsett att ha någon annan betydelse. I sammanhanget kan nämnas att räntan på bl.a. statsskuldväxlar och statsobligationer historiskt har uppfattats som riskfri. Senare erfarenheter har dock gett anledning att något ompröva denna syn. Ledning för att bestämma den riskfria räntan i det nu

aktuella avseendet kan därför behöva hämtas från räntan på statligt utgivna värdepapper med högsta kreditrating eller på något annat sätt som säkerställer att det verkligen är fråga om en riskfri ränta. Exempel på riskfyllda investeringar som kan ge upphov till ränteskillnadsrisk är investeringar i obligationer utgivna av företag.

Ett tjänstepensionsföretag kan även vara utsatt för valutakursrisk. Med valutakursrisk avses risken för att företagets finansiella ställning påverkas negativt på grund av förändringar i de valutakurser som företaget har exponering mot. Valutakursrisk kan bl.a. uppstå om företaget gör investeringar i utländska tillgångar.

Ytterligare en form av marknadsrisk som ett tjänstepensionsföretag kan vara utsatt för är koncentrationsrisk. Med koncentrationsrisk avses den risk som följer av att ett företag har stora exponeringar mot en och samma emittent (företag eller grupp av närstående företag) och på så sätt riskerar att marknadsvärdet på dessa exponeringar samtidigt påverkas negativt. Det kan finnas skäl för ett tjänstepensionsföretag att ha stora exponeringar mot någon eller några emittenter, men det medför samtidigt en förhöjd risk på grund av minskad riskspridning. *Alecta*, *AMF* och *Folksam* påpekar att koncentrationsrisk inte ingår den modell som Finansinspektionen för närvarande använder i sin tillsyn. Att inkludera koncentrationsrisk ger dock enligt regeringens uppfattning ett mer rättvisande kapitalkrav för företag som har en mindre grad av riskspridning i sin investeringsportfölj. Det ger därigenom incitament att förbättra riskspridningen, vilket i förlängningen sänker risken för försäkringstagarna och de försäkrade utan att möjligheterna till god avkastning påverkas. Vidare ges en viss täckning för den typ av motpartsrisk som *Skandia* efterfrågar, dvs. exponeringar mot en enskild emittent genom stora obligationsinnehav. Det riskkänsliga kapitalkravet bör därför omfatta även en undergrupp som fångar upp den samlade koncentrationsrisken för tjänstepensionsföretagets exponeringar.

Resultatet av Finansinspektionens testrapportering ger stöd för att de nämnda undergrupperna var för sig ger väsentliga bidrag till den samlade risken inom tjänstepensionsverksamhet. Det bör därför anges i den nya lagen om tjänstepensionsföretag att undergrupperna ska ingå i kapitalkravet för marknadsrisk. Det kan dock finnas möjligheter att reducera den totala marknadsrisken genom att kombinera investeringar i olika slags riskfyllda tillgångar. Sådan riskspridning kan minska den totala risken utan att möjligheterna att uppnå god avkastning påverkas. I den nya lagen bör kapitalkravet för marknadsrisk därför beräknas genom en justerad sammanläggning av de separata kapitalkraven för ränterisk, aktiekursrisk, fastighetsprisrisk, ränteskillnadsrisk, valutarisk och koncentrationsrisk. Genom justeringen tas hänsyn till diversifieringseffekter på grund av riskspridning.

Säkerställda obligationer och investeringar i infrastruktur

Flera remissinstanser, bl.a. *Svensk Försäkring* och *Sveriges kommuner och landsting*, anser att infrastrukturinvesteringar bör vara en egen undergrupp. När det gäller den frågan är det emellertid så att det inte har något större egenvärde att det bestäms i lag att vissa investeringsslag ska ingå vid beräkningen. Regeringens förslag avseende vilka undergrupper som bör tas in i den nya lagen utgår från en analys av vilka marknadsrisker som

ger väsentliga bidrag till den samlade riskbilden inom tjänstepensionsverksamhet. Den analys som Finansinspektionen har gjort ger inte stöd för att det skulle vara motiverat att av den anledningen ta med infrastrukturinvesteringar som en särskild undergrupp. Det kan nämnas att infrastruktur enligt den kartläggning som Finansinspektionen gjort endast uppgick till två procent av de aktierelaterade innehaven hos försäkringsföretag med tjänstepensionsverksamhet och tjänstepensionskassor. Regeringen anser därför att infrastrukturinvesteringar inte bör tas in som en särskild undergrupp i den nya lagen om tjänstepensionsverksamhet. Det kan noteras att sådana investeringar inte heller är en särskild undergrupp inom Solvens II-regelverket utan att andra metoder används där för att på ett väl avvägt sätt beräkna de risker som finns i investeringarna.

Regeringen instämmer dock i det som Svensk Försäkring m.fl. framför om att infrastrukturinvesteringar många gånger kan matcha de långa åtagandena hos tjänstepensionsföretag väl och att de kan bidra till en god riskspridning i tillgångsportföljen. Som flera remissinstanser påpekar är det också ett samhällsintresse att det finns goda möjligheter till finansiering av investeringar i infrastruktur, inte minst i ljuset av den pågående omställningen till ett hållbart samhälle. Lämpliga infrastrukturinvesteringar torde i många fall kunna ge lägre risk än andra investeringar och på det sättet vara gynnsamma för försäkringstagare och försäkrade. Det finns därför skäl att särskilt överväga hur risker som är förknippade med investeringar i infrastruktur bör hanteras vid den närmare utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet som görs i föreskrifter på lägre nivå än lag.

När det gäller koncentrationsrisk anser regeringen, i likhet med Svensk Försäkring, att det är viktigt att kraven beträffande säkerställda obligationer anpassas så att den marknadens funktion för bostadsfinansiering inte äventyras. Att hänsyn bör tas till den lägre risk som är förknippad med säkerställda obligationer är också något som Finansinspektionen framhåller i kapitalkravsrapporten. Även detta bör beaktas vid den närmare utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

I enlighet med ovan förda resonemang bör det, som Svensk Försäkring påpekar, vara möjligt att differentiera kapitalkravet inom en riskgrupp. Utöver att detta leder till att relevanta risker fångas upp på ett bättre sätt i det riskkänsliga kapitalkravet kan det öka incitamenten för tjänstepensionsföretag att välja olika slag av investeringar så att en lämplig riskspridning uppnås. Ytterligare en positiv konsekvens av en väl utformad differentiering är att det i viss mån kan gynna investeringar i tillgångar som ges ut av emittenter med god finansiell ställning. Som exempel kan nämnas att kreditbetyg enligt Finansinspektionens rapport bör beaktas vid beräkningen av ränteskillnadsrisk. Detta torde bl.a. vara positivt för många kommuner med hänsyn till deras utgivning av obligationer. Vilka avvägningar som bör göras för att ge incitament till ett väl avvägt skydd och en effektiv förvaltning kan dock behöva anpassas och förändras från tid till annan. Det är därför lämpligt att sådana avvägningar görs i föreskrifter på lägre nivå än lag.

Väsentliga undergrupper inom försäkringsrisk

De väsentliga försäkringsrisker som företag med tjänstepensionsverksamhet är exponerade mot delas i Finansinspektionens rapport upp i långlevnadsrisk, dödlighetsrisk, sjuklighetsrisk, annullationsrisk och kostnadsrisk. I rapporten används begreppet förmånsrisk i stället för försäkringsrisk. Med hänsyn till att de nya tjänstepensionsföretagen kommer att meddela tjänstepensionsförsäkring bör begreppet försäkringsrisk användas. Det finns dock ingen skillnad i sak mellan begreppen. Enkelt uttryckt rör det sig om risker som är relaterade till företagets åtaganden gentemot försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade.

Långlevnadsrisk är risken för att de som omfattas av försäkringen lever längre än vad tjänstepensionsföretaget har antagit. Dödlighetsrisk innebär å andra sidan att de som omfattas av försäkringen avlider tidigare än vad företaget har antagit. Regeringen anser, i likhet med *Svensk Försäkring*, att det är lämpligt att långlevnads- och dödlighetsrisk hanteras i samma undergrupp på grund av det samband som i regel finns mellan de aktuella riskerna hos företag med tjänstepensionsverksamhet. Det kan nämnas att långlevnadsrisk enligt Finansinspektionens rapport är den försäkringsrisk som ger störst bidrag till den totala riskbilden inom tjänstepensionsverksamhet, medan dödlighetsrisk kan vara en väsentlig risk hos företag som inriktar sig på efterlevandeskydd.

Ytterligare en väsentlig försäkringsrisk är sjuklighetsrisk. Sjuklighetsrisk förekommer främst i tilläggförsäkringar som avser t.ex. sjuk- och premiebefrielse. Risken består i att insjuknandet är högre än vad tjänstepensionsföretaget antagit eller att avvecklingen genom tillfrisknande eller dödsfall är lägre än vad företaget antagit. Undergruppen sjuklighetsrisk omfattar även att den s.k. invaliditetsgraden ökar.

Annullationsrisk och kostnadsrisk avser risker av en annan karaktär än övriga försäkringsrisker. Annullationsrisk är risken för att tjänstepensionsföretagets kapital för att bära driftskostnader minskar och att framtida intäkter minskar på grund av att premiebetalningarna upphör eller att försäkringsavtal och kapital flyttas från företaget. Kostnadsrisk är, som namnet antyder, risken för att ett tjänstepensionsföretags finansiella ställning försämras på grund av att kostnaderna ökar. De båda riskerna ger enligt Finansinspektionens rapport förhållandevis små bidrag till den samlade riskbilden inom tjänstepensionsverksamhet. Annullationsrisk och kostnadsrisk kan dock vara dominerande inom fondförsäkring där investeringsrisken bärs av den som omfattas av försäkringen. Annullationsrisk har också betydelse för flertalet företag eftersom tjänstepensionsavtal är föremål för omförhandlingar och försäkringsavtal kan flyttas till andra företag. I enlighet med det *Alecta*, *AMF* och *Folksam* framför bör det riskkänsliga kapitalet därmed fånga upp både annullationsrisk och kostnadsrisk.

I avsnitt 5.4 föreslås att definitionen av tjänstepensionsförsäkring ska omfatta tilläggförsäkringar inom livförsäkringsklassen I b enligt 2 kap. 12 § FRL. I avsnittet nämns även att exempelvis arbetslöshetsförsäkring torde kunna meddelas som tilläggförsäkring i motsats till det som antas i promemorian. Det kan alltså förekomma risker inom tilläggförsäkringar som inte faller in under någon av de nämnda undergrupperna men som ändå bör ingå i beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk för det fall

det är fråga om väsentliga risker inom livförsäkringsklassen. Det innebär att den uppräknade som tas in i den nya lagen inte bör vara uttömmande. Det bör finnas utrymme att genom föreskrifter på lägre nivå än lag låta beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk omfatta även andra väsentliga risker.

I enlighet med det som anges ovan bör långlevnads- och dödlighetsrisk, sjuklighetsrisk, annullationsrisk samt kostnadsrisk ingå som undergrupper inom kategorin försäkringsrisk. Kapitalkravet för försäkringsrisk bör beräknas genom en justerad sammanläggning av de separata kapitalkraven för åtminstone dessa risker.

Operativ risk bör ingå i kapitalkravet

Begreppet operativ risk innefattar olika typer av risker som är kopplade till otillräckliga interna rutiner och som orsakas av personal, system eller externa händelser där oväntade och potentiellt stora kostnader kan uppkomma. Utredningen föreslår att kapitalkravet för operativ risk ska ingå i det schablonmässiga kapitalkravet, men anger även att det kan tas med som en beståndsdel i det riskkänsliga kapitalkravet. Erfarenheter har visat att förluster kopplade till otillräckliga interna processer och handhavandefel kan vara betydande. Det är därför viktigt att tjänstepensionsföretag håller kapital även för operativa risker. Om kapitalkravet för operativ risk inkluderas i minimikapitalkravet innebär det i praktiken att företagen under normala förhållanden inte behöver hålla kapital för att täcka förluster relaterade till operativ risk. Operativ risk bör därför ingå i det riskkänsliga kapitalkravet. Kapitalkravet för operativ risk bör beräknas med beaktande av sådana operativa risker som tjänstepensionsföretaget är utsatt för och som inte har beaktats vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk eller försäkringsrisk.

Motpartsrisk behöver inte räknas med

I solvenskapitalkravet i försäkringsrörelselagen ingår även motpartsrisk. Motpartsrisk kan avse oväntade brister i betalningsförmågan eller försämrade kreditvärdighet hos företagets motparter och gäldenärer. Av Finansinspektionens rapport framgår att motpartsrisk skulle utgöra en mycket liten del av det totala riskkänsliga kapitalkravet. Det nämns också att den senaste tidens regelutveckling innebär att motpartsrisken i vissa typer av tillgångar kommer att sjunka. Motpartsrisk kan, som nämns ovan, till viss del fångas upp inom undergruppen koncentrationsrisk. Eftersom motpartsrisk i sig inte bedöms vara en väsentlig risk inom tjänstepensionsverksamhet finns det, i motsats till det *Sveriges riksbank* och *Skandia* anför, inte anledning att låta motpartsrisk ingå vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Sammanläggning av kapitalkraven

Det riskkänsliga kapitalkravet bör utformas så att det ger incitament till god riskhantering i vid mening. Detta gäller inte minst i fråga om lämplig matchning mellan tillgångs- och skuldsidan i en tänkt balansräkning. I det som ses som vedertagen teknik för beräkning av risker ingår också att hänsyn tas till diversifieringseffekter som uppstår på grund av att riskerna inte samvarierar helt med varandra. Vid beräkningen av det totala riskkänsliga

kapitalkravet bör därför en justerad sammanläggning göras av de separata kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk, där hänsyn tas till diversifieringseffekter. När det gäller kapitalkravet för operativ risk så bör det däremot läggas till kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk.

I likhet med det som gäller enligt Solvens II-regelverket bör en justering göras vid sammanläggningen för förlustkapaciteten hos de försäkringstekniska avsättningarna samt uppskjutna skatter. En sådan justering kan exempelvis användas av företag som meddelar försäkringar med villkorad återbäring (prop. 2015/16:9 s. 272).

8.5.3 Uttaxeringsrätt och garantier från arbetsgivaren

Regeringens bedömning: Förekomsten av uttaxeringsrätt eller garantier från arbetsgivaren bör inte beaktas vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna: *Tjänstepensionsförbundet* anser att sponsorstöd i form av t.ex. uttaxeringsrätt bör kunna beaktas vid beräkningen av kapitalkravet efter kvalitetsbedömning av sponsorn.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om riskkänsligt kapitalkrav.

Gällande rätt

Ingen hänsyn tas till uttaxeringsrätt eller garantier från arbetsgivaren vid beräkningen av solvenskapitalkravet för försäkringsföretag eller vid trafikljusberäkningen för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och tjänstepensionskassor.

Finansinspektionens bedömning i kapitalkravsrapporten

Finansinspektionen gör i kapitalkravsrapporten bedömningen att förekomsten av uttaxeringsrätt eller garantier från arbetsgivare inte bör beaktas vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Förekomsten av uttaxeringsrätt och garantier från arbetsgivaren bör inte beaktas

Den kartläggning som Finansinspektionen har gjort i samband med framtagandet av kapitalkravsrapporten visar att endast ett fåtal tjänstepensionskassor har bestämmelser om full uttaxeringsrätt i sina stadgar. Dessutom går uttaxeringsrätt att tillgripa först när det saknas tillgångar för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna och alla andra medel är uttömda. Kapitaltillskottet är avsett att täcka de försäkringstekniska avsättningarna,

vilket innebär att det även efter kapitaltillskottet saknas medel för att återställa kapitalbasen. Det krävs därför ytterligare åtgärder för att tjänstepensionsföretaget ska kunna uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet. Vid den tidpunkt när företaget kan begära in extra kapital befinner sig företaget i ett ytterst svårt finansiellt läge och har redan brutit mot kapitalkraven. När det gäller det riskkänsliga kapitalkravet är det dessutom centralt att det ska beakta de väsentliga risker som finns i verksamheten. Oavsett om tjänstepensionsföretaget har möjlighet till uttaxeringsrätt eller en garanti från arbetsgivaren är riskerna i verksamheten desamma. Det saknas därmed skäl för att differentiera kapitalkravet med hänsyn till uttaxeringsrätt. Förekomsten av uttaxeringsrätt eller garantier från arbetsgivaren bör därmed inte beaktas vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet. Däremot kan en förekomst av uttaxeringsrätt beaktas vid prövningen av en återhämtningsplan som ett tjänstepensionsföretag ska upprätta i samband med bristande uppfyllelse av det riskkänsliga kapitalkravet (se avsnitt 13.2.5).

8.5.4 Minimikapitalkravet motsvarar direktivets kapitalkrav

Regeringens förslag: Minimikapitalkravet ska enligt huvudregeln beräknas med utgångspunkt i storleken på de försäkringstekniska avsättningarna, s.k. positiva risksummor och nettodriftskostnaderna.

För tilläggsförsäkringar ska minimikapitalkravet beräknas med utgångspunkt i premiebaser och ersättningsbaser.

Regeringens bedömning: Det behövs inte något bemyndigande att meddela föreskrifter om beräkningen av minimikapitalkravet.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt utredningens förslag ska ett kapitalkrav för operativa risker ingå i det schablonmässiga kapitalkravet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *ömsesidigt* anser att det är svårt att överblicka vad det skulle medföra att kapitalkravet för operativ risk ingår i det schablonmässiga kapitalkravet i stället för i det riskkänsliga kapitalkravet och att ytterligare analys behövs i denna del.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorians förslag till lagtext ingår som en särskild grund för beräkningen det fallet att tjänstepensionsföretagets åtaganden är förenade med en rörelserisk som inte är oväsentlig.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* och *Svenska Aktuarieföreningen* anser att det behöver förtydligas vad som avses med ”rörelserisk” och ”belopp som ska täcka driftskostnaderna”.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller detaljerade bestämmelser om hur den föreskrivna solvensmarginalen, dvs. direktivets kapitalkrav, ska

beräknas (artikel 17). Förenklat innebär bestämmelserna att solvensmarginalen ska beräknas på olika sätt beroende på vilka åtaganden det är fråga om. Som huvudregel ska solvensmarginalen beräknas med utgångspunkt i vissa andelar av de försäkringstekniska avsättningarna, institutets s.k. positiva risksummor (belopp som behöver skjutas till vid utbetalning på grund av ett dödsfall utöver de avsättningar som har gjorts för avtalet) och driftskostnaderna. När det gäller tilläggsförsäkringar bestäms solvensmarginalen utifrån den s.k. premiebasen och ersättningsbasen. I direktivet finns även närmare bestämmelser om beräkningen för tilläggsförsäkringar (artikel 18).

Gällande rätt

För försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen utgör minimikapitalkravet den minsta storleken på det medräkningsbara primärkapitalet som krävs för att försäkringsföretaget med 85 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar (8 kap. 13 § FRL).

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna ska kapitalbasen minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens omfattning och art, den s.k. solvensmarginalen (7 kap. 1 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Solvensmarginalen för livförsäkringar beräknas med utgångspunkt i storleken på de försäkringstekniska avsättningarna, s.k. positiva risksummor och nettodriftskostnaderna (7 kap. 12 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). För sjuk- och olycksfallsförsäkringar beräknas solvensmarginalen med utgångspunkt i storleken på de försäkringstekniska avsättningarna samt premie- och skadeindex (7 kap. 13 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Solvensmarginalen för tilläggsförsäkringar beräknas endast med utgångspunkt i premie- och skadeindex (7 kap. 14 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vissa beräkningar avseende solvensmarginalen (7 kap. 21 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

För tjänstepensionskassor gäller motsvarande regler som för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (25 § UFL och 7 kap. 23 och 25 §§ 1982 års FRL).

Finansinspektionens förslag i kapitalkravsrapporten

Finansinspektionen föreslår i kapitalkravsrapporten att det schablonmässiga kapitalkravet ska utformas i enlighet med andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om föreskriven solvensmarginal.

Minimikapitalkravet ska utformas i enlighet med direktivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om kapitalkrav för tjänstepensionsinstitut – den föreskriva solvensmarginalen. Det kapitalkrav som följer av direktivet bör i svensk rätt genomföras i form av ett minimikapitalkrav.

I avsnitt 8.5.1 föreslås att tjänstepensionsföretag, utöver det kapitalkrav som följer av direktivet, ska omfattas av ett riskkänsligt kapitalkrav som

utformas så att det fångar de väsentliga riskerna i verksamheten. Minimikapitalkravet kan då i enlighet med Finansinspektionens förslag utformas i överensstämmelse med direktivet. Att låta minimikapitalkravet vara identiskt med direktivets krav ökar jämförbarheten med tjänstepensionsinstitut i andra länder inom EES. Vidare är det en fördel om minimikapitalkravet är förhållandevis enkelt att beräkna och verifiera för externa parter, som t.ex. en revisor. Den föreskrivna solvensmarginalen i andra tjänstepensionsdirektivet kan sägas uppfylla detta eftersom de uppgifter som behövs för beräkningen kan hämtas från företagets balansräkning och rapportering. Det bör inte, som utredningen föreslår, ingå något särskilt kapitalkrav för operativ risk i minimikapitalkravet. Det är tillräckligt att denna form av risk omfattas av det riskkänsliga kapitalkravet.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därmed införas bestämmelser om att minimikapitalkravet som huvudregel ska beräknas med utgångspunkt i storleken på de försäkringstekniska avsättningarna samt s.k. positiva risksummor och nettodriftskostnader. Bestämmelserna bör väsentligen överensstämma med den reglering som i dag gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna. Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser skiljer sig dock åt från bestämmelserna i första tjänstepensionsdirektivet beträffande livklass IV, som avser långa åtaganden avseende sjuk- och olycksfallsförsäkring. Av andra tjänstepensionsdirektivet följer att beräkningen av minimikapitalkravet för denna livklass ska ske enligt huvudregeln.

För tilläggsförsäkringar ska minimikapitalkravet enligt direktivet beräknas med utgångspunkt i premiebasen och ersättningsbasen, dvs. i huvudsak på det sätt som solvensmarginalen för skadeförsäkringar beräknas enligt regleringen för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna. Det kan vidare konstateras att det finns vissa bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet som inte är relevanta för tjänstepensionsföretag eftersom de inte kommer att bedriva sådan verksamhet som behandlas där (artikel 17.4 och 17.5). Det finns därför inte behov av några lagstiftningsåtgärder i dessa delar.

I promemorian föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om beräkningen av minimikapitalkravet. Detta är emellertid inte nödvändigt för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet i den nu aktuella delen eftersom förslaget i denna lagrådsremiss innebär att direktivets kapitalkrav genomförs genom bestämmelser i den nya lagen. Eventuella kompletterande bestämmelser om t.ex. tillämplig eurokurs kan meddelas i form av verkställighetsföreskrifter. Regeringen bedömer därför att det inte behövs något bemyndigande att meddela föreskrifter om beräkningen av minimikapitalkravet.

Minimikapitalkravet för bl.a. fondförsäkring

Även när det gäller åtaganden där investeringsrisken bärs av den som omfattas av försäkringen, som t.ex. fondförsäkringsåtaganden, bör bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag utformas i överensstämmelse med direktivet. I promemorians förslag till lagtext finns det även ett visst nationellt tillägg som infördes i samband med en översyn av försäkringsrörelselagstiftningen (prop. 1998/99:87 s. 274 och 414). Enligt tillägget ska kapitalkravet omfatta en procent av de försäkringstekniska

avsättningarna om företagets avsättningar är förenade med en rörelserisk som inte är oväsentlig. Eftersom det nu föreslås ett riskkänsligt kapitalkrav som ska fånga de väsentliga riskerna i verksamheten anser regeringen att det inte finns något behov av att ta in något sådant tillägg i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det saknas därmed skäl att förtydliga vad som avses med begreppet rörelserisk.

Svensk Försäkring och Aktuari föreningen efterfrågar ett förtydligande när det gäller uttrycket ”det belopp som ska täcka driftskostnaderna” i den nya lagen. I andra tjänstepensionsdirektivet anges att kapitalkravet för åtaganden där företaget inte står för investeringsrisken bl.a. ska omfatta en procent av de tekniska avsättningarna om det belopp som avsatts till täckande av driftskostnaderna fastställs för en period som överstiger fem år. Som de båda remissinstanserna konstaterar finns uttrycket med i den reglering som i dag gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna. Bakgrunden till regleringen i andra tjänstepensionsdirektivet i denna del är motsvarande reglering i första generationens livförsäkringsdirektiv. Varken direktiven eller tidigare förarbeten ger dock någon närmare ledning i fråga om hur uttrycket ska förstås (jfr prop. 1992/93:257 s. 210). Ändamålet torde vara att fånga den kostnadsrisk som uppstår om företaget över en femårsperiod saknar möjlighet att ändra sitt uttag av premier eller avgifter för att täcka högre driftskostnader. Detta får anses avgörande för hur uttrycket ska förstås. Det kan förhålla sig så att sådana villkor är ovanliga inom den tjänstepensionsverksamhet som i dag bedrivs av försäkringsföretag och tjänstepensionskassor. Om bestämmelsen i fråga inte är tillämplig ska minimikapitalkravet i denna del i stället uppgå till 25 procent av nettodriftskostnaderna. Detta följer av andra tjänstepensionsdirektivet och gäller i dag för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna.

8.5.5 Ett garantibelopp anger den lägsta tillåtna solvensnivån

Regeringens förslag: Garantibeloppet för ett tjänstepensionsföretag ska uppgå till 790 prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken.

Om det finns särskilda skäl, ska Finansinspektionen i ett enskilt fall få besluta att garantibeloppet sätts ned med upp till hälften.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om villkoren för nedsättning av garantibeloppet.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt utredningens förslag ska garantibeloppet vara 3 miljoner euro eller det högre belopp, grundat på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, som Europeiska kommissionen årligen tillkännager. Utredningen föreslår även att Finansinspektionen, om det finns särskilda skäl, ska få besluta att garantibeloppet för ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening får sättas ned med högst en fjärdedel.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att

promemorians förslag inte ger utrymme för att sätta ned garantibeloppet för tjänstepensionsaktiebolag.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte något krav på garantibelopp.

Gällande rätt

Livförsäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen ska ha ett garantibelopp som minst motsvarar 3,7 miljoner euro eller det högre beloppet grundat på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, som Europeiska kommissionen årligen tillkännager (8 kap. 18 § FRL).

För försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna ska garantibeloppet uppgå till ett belopp som motsvarar tre miljoner euro eller det högre beloppet grundat på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, som Europeiska kommissionen årligen tillkännager (7 kap. 18 § första stycket FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Finansinspektionen får besluta att garantibeloppet sätts ned med högst en fjärdedel för ett ömsesidigt försäkringsbolag eller en försäkringsförening om det finns särskilda skäl för detta (7 kap. 20 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

För tjänstepensionskassor finns det inga bestämmelser om garantibelopp.

Finansinspektionens förslag i kapitalkravsrapporten

Finansinspektionen föreslår i kapitalkravsrapporten att det ska finnas ett garantibelopp för tjänstepensionsföretag som ska uppgå till 790 prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken. Vidare föreslås att Finansinspektionen ska få möjlighet att besluta om nedsättning av garantibeloppet för ömsesidiga tjänstepensionsföretag och tjänstepensionsföreningar med upp till hälften om särskilda skäl finns och att inspektionen ska få meddela föreskrifter om de närmare villkoren för nedsättning av garantibeloppet.

Ett garantibelopp anger den lägsta tillåtna solvensnivån

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga krav på garantibelopp. Ett garantibelopp innebär en lägsta nivå för kapitalbasen när försäkringsrörelse inleds och drivs. Det är rimligt att det för tjänstepensionsföretag på samma sätt som för försäkringsföretag finns ett krav på ett lägsta belopp för att få starta och driva rörelsen. Tjänstepensionsföretag bör i detta avseende inte behandlas annorlunda än försäkringsföretag.

Det är lämpligt att garantibeloppet för tjänstepensionsföretag uppgår till den nivå som gäller för livförsäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket. Nivån bygger på en aktuell bedömning av vad ett garantibelopp bör vara för en verksamhet som i flera avseenden ligger nära tjänstepensionsverksamhet. Regeringen anser att garantibeloppet bör uttryckas i pris-

basbelopp och inte i euro som utredningen föreslår. Genom att garantibeloppet anges i prisbasbelopp sker en automatisk indexering. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas en bestämmelse om att garantibeloppet i ett tjänstepensionsföretag ska uppgå till 790 prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken, vilket motsvarar nivån på garantibeloppet i försäkringsrörelselagen.

Det garantibelopp som föreslås kan vara betungande för mindre tjänstepensionsföretag som t.ex. har en särskild inriktning eller vänder sig till en begränsad krets. För att inte försvåra för sådana företag bör Finansinspektionen få besluta att sätta ned garantibeloppet om det finns särskilda skäl. I första tjänstepensionsdirektivet är möjligheten för medlemsstaterna att föreskriva om nedsättning begränsad till 25 procent av beloppet. Möjligheten omfattar dessutom endast ömsesidiga och liknande företag. Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller emellertid, som nämns ovan, inte några bestämmelser om garantibelopp. Direktivet hindrar alltså inte att en medlemsstat som ställer upp krav på garantibelopp även inför en möjlighet till nedsättning av det beloppet. Regeringen anser att garantibeloppet bör kunna sättas ned med högst hälften av beloppet om det finns särskilda skäl. Vidare finns det, i motsats till det som föreslås i promemorian, inte anledning att särbehandla och utesluta tjänstepensionsaktiebolag från möjlighet till nedsättning i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det torde dock sällan finnas särskilda skäl för nedsättning av garantibeloppet för tjänstepensionsaktiebolag som får dela ut vinst.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om eventuella villkor som ska vara uppfyllda för att nedsättning av garantibeloppet ska komma i fråga.

8.5.6 Underrättelse om kapitalkraven inte uppfylls

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om företaget inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet, minimikapitalkravet eller garantibeloppet eller om det finns risk för detta under de närmaste tre månaderna.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* avstyrker att det införs en underrättelseskyldighet när det finns risk för att företaget under de närmaste tre månaderna inte uppfyller något av kapitalkraven.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte något krav på underrättelse avseende bristande uppfyllelse av kapitalkravet.

Gällande rätt

Försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om företaget inte uppfyller solvenskapitalkravet eller minimikapitalkravet eller om det finns risk för detta under de närmaste tre månaderna (8 kap. 12 och 16 §§ FRL).

Det finns ingen motsvarande bestämmelse för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna eller för tjänstepensionskassor.

Underrättelse avseende bristande uppfyllelse av kapitalkraven

För att Finansinspektionen i god tid ska kunna vidta lämpliga ingripandeåtgärder när ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet, minimikapitalkravet eller garantibeloppet är det nödvändigt att tjänstepensionsföretaget omedelbart underrättar Finansinspektionen om företaget inte uppfyller något av dessa krav. För försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen har det mot bakgrund av bestämmelser i Solvens II-regelverket införts en skyldighet att också underrätta Finansinspektionen om det finns risk för att företaget inte uppfyller kapitalkraven under de närmaste tre månaderna. Detta kan ses som krav på en mer proaktiv redovisning som möjliggör för Finansinspektionen att på närmare avstånd följa hur företagets finansiella ställning utvecklar sig (prop. 2015/16:9 s. 280).

Svensk Försäkring påpekar att tre månader är en förhållandevis lång period med beaktande av rörelserna på de finansiella marknaderna. Enligt föreningen kan det inte vara meningen att varje risk ska behöva rapporteras utan det bör krävas att det finns en mer påtaglig risk vilket bör framgå av lagtexten. Svensk Försäkring anser även att det vid en bedömning i efterhand av om företaget uppfyllt sin rapporteringsskyldighet måste beaktas vad företaget kände till och vilka bedömningar som var rimliga för företaget att göra vid det tillfället.

Regeringen anser att det är viktigt att skapa goda förutsättningar för en proaktiv tillsyn även för tjänstepensionsföretag. En bestämmelse som motsvarar den som gäller för försäkringsföretag enligt Solvens II-regelverket bör därför tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det finns, i motsats till det Svensk Försäkring framför, inte skäl att utforma bestämmelsen på något annat sätt än enligt motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen. I fråga om tjänstepensionsföretag kan det dock förtydligas att bestämmelsen bör ses mot bakgrund av syftet med densamma, nämligen att möjliggöra ingripanden men också en proaktiv tillsyn och förutsättningar för en nära dialog med tillsynsmyndigheten när det finns risk för att tjänstepensionsföretaget inte kommer att uppfylla något av kapitalkraven. Det är alltså inte varje teoretisk risk som avses utan sådana situationer då ett aktsamt företag rimligen redan följer hur det finansiella läget utvecklar sig mer noggrant. Därmed kan kravet inte anses vara särskilt betungande för tjänstepensionsföretagen.

9 Företagsstyrning

9.1 Styrelsens ansvar m.m.

Regeringens bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om styrelsens yttersta ansvar för verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut och om att direktivet inte påverkar den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstitutet kräver inga lagstiftningsåtgärder.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Svensk Försäkring* anser att begreppet förvaltnings-, lednings- och tillsynsorganet i vissa situationer skulle kunna avse endast den verkställande direktören. *Tjänstepensionsförbundet* anser att de aktuella begreppen bör förtydligas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna instämmer i bedömningen eller har inget att erinra mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att ett tjänstepensionsinstituts lednings- eller tillsynsorgan ska ha det yttersta ansvaret enligt nationell rätt för att institutet följer de lagar och andra författningar som antas enligt direktivet (artikel 20.1).

I andra tjänstepensionsdirektivet anges även att direktivet inte påverkar den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstitutet (artikel 20.2).

Gällande rätt

Första tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några artiklar som särskilt rör lednings- eller tillsynsorgans ansvar. Inte heller finns någon artikel om arbetsmarknadens parter roll i förvaltningen av tjänstepensionsinstitut i detta direktiv.

Lednings- och tillsynsorgan

Oavsett associationsform (tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller tjänstepensionsförening) ska samtliga tjänstepensionsföretag enligt förslagen i avsnitt 12 ha en styrelse och en verkställande direktör, varvid den verkställande direktören ska utses av styrelsen. Detta innebär att ledningen för ett tjänstepensionsföretag, på samma sätt som vanligtvis gäller för ett aktiebolag eller en ekonomisk förening, kommer att delas mellan styrelsen och den verkställande direktören. Styrelsen kommer att ha det primära ansvaret för företagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter, medan den verkställande direktören svarar för den löpande förvaltningen.

Bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 20.1) om att ett tjänstepensionsinstitutets lednings- eller tillsynsorgan ska ha det yttersta ansvaret för att institutet följer de lagar och andra författningar som har antagits enligt direktivet har i huvudsak samma lydelse som motsvarande bestämmelser för försäkringsföretag i Solvens II-direktivet (artikel 40). Frågan om vad som ska avses med begreppen förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan och i vilken utsträckning det behövs särskilda lagstiftningsåtgärder för att uppfylla kravet på yttersta ansvar har behandlats vid genomförandet av Solvens II-direktivet i svensk rätt (prop. 2015/16:9 s. 301–303). När det gäller innebörden av begreppet ”förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan”, finns det nu inte skäl att frånga den bedömningen. Begreppet förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan får därför anses ha olika betydelse beroende på vilka frågor som avses och kan alltså i vissa fall avse både styrelsen och den verkställande direktören. Begreppen bör emellertid, till skillnad från det *Svensk Försäkring* förespråkar, inte i något fall endast avse den verkställande direktören. Detta var även den bedömning som gjordes vid genomförandet av Solvens II-direktivet (samma prop. s. 302).

Mot denna bakgrund finns det vidare anledning att instämma i det *Tjänstepensionsförbundet* anför, och som regeringen även uttalade i den nämnda propositionen, om att det är lämpligt att i lag ange vilka uppgifter som enbart ankommer på styrelsen och vilka andra uppgifter som ankommer på både styrelsen och den verkställande direktören (samma prop. s. 302 f.).

Ansvarsfördelningen mellan styrelsen och den verkställande direktören ska i grunden följa allmänna associationsrättsliga principer (jfr bl.a. 8 kap. 4 § aktiebolagslagen [2005:551], nedan ABL). Den nu aktuella bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 20.1) om att lednings- eller tillsynsorganet, dvs. styrelsen, har det yttersta ansvaret för att tjänstepensionsinstitutet följer de lagar och bestämmelser som gäller för tjänstepensionsföretagets verksamhet föranleder därför inte någon lagstiftningsåtgärd, eftersom detta redan gäller enligt svensk associationsrätt.

Arbetsmarknadens parter

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att direktivet inte påverkar den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstitut (artikel 20.2). Detta bör enligt regeringens mening tolkas som ett klarläggande av att direktivet inte reglerar den roll som arbetsmarknadens parter kan ha i styrningen av tjänstepensionsinstitut. Därmed finns inte skäl att göra någon annan bedömning än den som utredningen gjorde om att detta klarläggande i direktivet inte föranleder någon lagstiftningsåtgärd (SOU 2014:57 s. 651).

9.2 Grundläggande krav på företagsstyrningssystemet

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Systemet ska regelbundet ses över.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer enligt promemorians förslag ska få meddela föreskrifter om utformningen av företagsstyrningssystemet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. Flera remissinstanser, bl.a. *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet*, framför kritik mot bemyndigandena i promemorians förslag och anför att syftet med varje enskilt bemyndigande bör förtydligas.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Ett tjänstepensionsinstitut ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet ha ett effektivt företagsstyrningssystem som ger en sund och ansvarsfull ledning av dess verksamhet (artikel 21.1). Systemet ska omfatta en tillfredsställande och transparent organisationsstruktur med en tydlig ansvarsfördelning med lämplig grad av uppdelning av uppgifterna och ett effektivt system för att säkerställa att information förs vidare. Företagsstyrningssystemet ska beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i samband med investeringstillgångar vid investeringsbeslut, och systemet ska regelbundet ses över internt.

Gällande rätt

Ett försäkringsföretag ska enligt försäkringsrörelselagen ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Systemet ska ses över regelbundet av företaget (10 kap. 1 § FRL). För försäkringsföretagen finns ytterligare och mer detaljerade bestämmelser om företagsstyrningssystemet i Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II), förkortad Solvens II-förordningen (artikel 258).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Det finns inga bestämmelser i lag för tjänstepensionskassor som motsvarar de nu aktuella bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet

(artikel 21.1). Tjänstepensionskassor omfattas fortfarande av Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2005:1) om styrning och kontroll av finansiella företag, nedan FFFS 2005:1 (1 kap. 2 § Allmänna råd [FFFS 2018:12] om ändring i Finansinspektionens allmänna råd [FFFS 2005:1] om styrning och kontroll av finansiella företag). I FFFS 2005:1 finns allmänna råd om styrning av företaget (2 kap.).

Sund och ansvarsfull styrning

I likhet med det som uttalades vid genomförandet i svensk rätt av Solvens II-direktivet (prop. 2015/16:9 s. 304) bör kravet på ett effektivt företagsstyrningssystem som garanterar en sund och ansvarsfull ledning förstås så att detta är tillgodosett om ett tjänstepensionsföretag har ett system som uppfyller de krav på företagsstyrningssystem som ställs i det direktiv som genomförs (artiklarna 20–30 i andra tjänstepensionsdirektivet) och att detta system regelbundet ses över av företaget.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas grundläggande bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om företagsstyrning (artikel 21.1) och om att systemet regelbundet ska ses över. Artikel 21.1 i andra tjänstepensionsdirektivet överensstämmer i huvudsak med artikel 41.1 i Solvens II direktivet. Bestämmelserna för tjänstepensionsföretag bör därför utformas efter förebild av bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (10 kap. 1 §).

I kravet på att ett tjänstepensionsföretag styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt får det anses ingå att företaget följer de bestämmelser som gäller om företagsstyrning (se samma prop. s. 304). Detta generella krav får även anses innefatta kraven i andra tjänstepensionsdirektivet om att systemet ska omfatta en tillfredsställande och överblickbar organisationsstruktur med en tydlig ansvarsfördelning och ett effektivt system för att säkerställa att information förs vidare.

Ett tjänstepensionsföretag får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (s.k. hållbarhetsfaktorer) i sina investeringsbeslut, se avsnitt 8.2.1. I andra tjänstepensionsdirektivet finns dessutom ett krav om att företagsstyrningssystemet ska beakta hållbarhetsfaktorer i samband med investeringstillgångar vid investeringsbeslut (artikel 21.1). I det generella kravet på att ett tjänstepensionsföretag ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt får det anses ingå att hållbarhetsfaktorer ska beaktas. Andra tjänstepensionsdirektivets krav om att företagsstyrningssystemet ska beakta hållbarhetsfaktorer (artikel 21.1) kräver därmed inte någon uttrycklig reglering i lag.

Ytterligare bestämmelser

För försäkringsföretag finns ytterligare bestämmelser om företagsstyrningssystemet i Solvens II-förordningen (artikel 258). Även för tjänstepensionsföretag finns ett behov av ytterligare och mer detaljerade bestämmelser om företagsstyrningssystemet.

Detta behov tillgodoses delvis genom att det nu föreslås ytterligare bestämmelser om företagsstyrningssystemet, exempelvis föreslås för tjänstepensionsföretag att de centrala funktionerna i vissa fall ska

rapportera till styrelsen och den verkställande direktören samt att tjänstepensionsföretag ska upprätta ett system för ersättningar, en beredskapsplan och riktlinjer för hantering av intressekonflikter. På flera konkreta punkter föreslår regeringen att det ska införas bemyndiganden för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter på företagsstyrningsområdet. Regeringen anser därför, till skillnad från det som föreslås i promemorian, att det inte finns skäl att ge regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer en generell möjlighet att meddela föreskrifter om hur företagsstyrningssystemet ska utformas.

9.3 Proportionalitet

Regeringens förslag: Företagsstyrningssystemet ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna: *Tjänstepensionsförbundet* betonar vikten av att proportionalitetsprincipen tillämpas rent generellt för att på så sätt hålla nere kostnaderna för tjänstepensionsföretag. *Sveriges advokatsamfund* anser att proportionalitetsprincipen bör lagfästas. *Arbetsgivarverket* påpekar vikten av att kostnaderna för företagsstyrningen inte blir orimliga i förhållande till den verksamhet som bedrivs.

Promemorians bedömning överensstämmer inte med regeringens förslag på så sätt att det inte i promemorian lämnas förslag till någon allmän proportionalitetsregel för företagsstyrningssystemet. I promemorian görs bedömningen att det i det grundläggande kravet att ett tjänstepensionsföretag ska styras på ett sunt och ansvarsfullt sätt ingår att företagsstyrningssystemet ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsföretagets verksamhet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansinspektionen*, *Svensk Försäkring* och *Sveriges advokatsamfund* anser att proportionalitetsprincipen uttryckligen bör anges i lag. Finansinspektionen framhåller även att proportionalitetsprincipen inte kan anses innebära att tjänstepensionsföretag kan underlåta att inrätta de särskilda funktioner och system som uttryckligen anges i direktivet, men att principen endast gäller i förhållande till reglerna om företagsstyrning som finns i andra tjänstepensionsdirektivet. Proportionalitetsprincipen är därmed inte tillämplig på kompletterande nationell reglering, vilket innebär att ett tjänstepensionsföretag inte kan underlåta att inrätta t.ex. en funktion för regelefterlevnad, som är ett nationellt krav, med hänvisning till den proportionalitetsprincip som följer av direktivet.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska företagsstyrningssystemet stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos

tjänstepensionsinstitutets verksamhet (artikel 21.2). Även i de mer specifika artiklarna i direktivet om vissa funktioner eller delar av företagsstyrningssystemet finns bestämmelser om proportionalitet (t.ex. artikel 25.1 om ersättningspolicy och artikel 26 om internrevisionsfunktionen).

Gällande rätt

För försäkringsföretagen finns en allmän proportionalitetsprincip i försäkringsrörelselagen (4 kap. 5 §). Denna innebär att bestämmelserna om företagsstyrning i den lagen (10 kap.) ska tillämpas proportionellt i förhållande till arten, omfattningen och komplexiteten av riskerna i varje försäkringsföretags verksamhet.

Före genomförandet av Solvens II-direktivet i svensk rätt fanns det inte någon allmän proportionalitetsprincip i försäkringsrörelselagen. De försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen om ändring i försäkringsrörelselagen) omfattas därmed inte av någon allmän proportionalitetsprincip eftersom de tillämpar 4 kap. FRL i lydelsen före den 1 januari 2016.

För tjänstepensionskassor finns det inte någon allmän proportionalitetsprincip i lag.

En proportionalitetsprincip ska gälla för bestämmelserna om företagsstyrning

Som andra tjänstepensionsdirektivet är utformat med en generell bestämmelse om proportionalitet (artikel 21.2) kan det inte råda någon tvekan om att proportionalitetsprincipen ska gälla som en övergripande princip för hela företagsstyrningssystemet. Detta även om proportionalitet särskilt anges i vissa av direktivets artiklar. Principen innebär att företagsstyrningssystemet inte behöver vara mer omfattande än det som krävs med hänsyn till det enskilda tjänstepensionsföretagets verksamhet. Proportionalitetsprincipen kan dock inte anses innebära att tjänstepensionsföretaget kan underlåta att upprätta styrdokument eller inrätta de särskilda funktioner och system som omfattas av företagsstyrningssystemet och uttryckligen anges i andra tjänstepensionsdirektivet. Till skillnad från det *Finansinspektionen* framför måste detta också anses gälla samtliga bestämmelser om företagsstyrning för tjänstepensionsföretag, oavsett om de har sin grund i andra tjänstepensionsdirektivet eller uteslutande i nationell rätt.

Principen bör få sitt huvudsakliga genomslag på så sätt att ett tjänstepensionsföretags företagsstyrningssystem, och då särskilt styrdokument, system för riskhantering och internkontroll samt centrala funktioner, kommer att vara mer eller mindre omfattande och arbetskrävande utifrån den verksamhet som det enskilda tjänstepensionsföretaget faktiskt driver. Det innebär också att kostnaderna för företagsstyrningen kommer att variera vilket *Arbetsgivarverket* har lyft fram som en viktig fråga.

Proportionalitet är även av särskild vikt vid de ytterligare bestämmelser som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, vilket regeringen uttalat i flera tidigare lagstiftningsärenden (se prop. 2015/16:9 s. 230 och prop. 2006/07:5 s. 136 f.). Genom att proportionalitet beaktas i normgivningen på lägre nivå än lag är det möjligt

att skapa ett regelverk som är anpassat till den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag bedriver i det enskilda fallet. Därmed är det även möjligt att ta hänsyn till att den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska kunna omfatta både en mer omfattande verksamhet, som den som i dag drivs försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen, och en mer begränsad verksamhet, som den som fortfarande drivs av tjänstepensionskassor enligt nu upphävda lagen om understödsföreningar.

Regeringen finner därför, i likhet med *Finansinspektionen, Svensk Försäkring* och *Sveriges advokatsamfund*, att andra tjänstepensionsdirektivets proportionalitetsprincip bör framgå uttryckligen av den nya lagen om tjänstepensionsföretag. För tjänstepensionsföretag bör det därför införas en bestämmelse som uttryckligen anger att företagsstyrningssystemet ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet.

9.4 Styrdokument

9.4.1 Ett tjänstepensionsföretags olika styrdokument

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa följande styrdokument:

1. styrdokument för riskhantering med avseende på de risker som riskhanteringssystemet ska omfatta,
2. styrdokument för internkontroll,
3. styrdokument för internrevision,
4. försäkringstekniska riktlinjer,
5. styrdokument för verksamhet som omfattas av bestämmelser om uppdragsavtal,
6. styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna,
7. styrdokument för ersättningar,
8. investeringsriktlinjer, och
9. styrdokument för hantering av intressekonflikter mellan företagets intressenter.

Styrdokumenterna ska fastställas av styrelsen. De ska utvärderas och ses över minst en gång per år.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om innehållet i styrdokumenterna.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningens förslag inte innebär att ett tjänstepensionsföretag ska upprätta styrdokument för internkontroll och uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna. Utredningens förslag avviker även från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa styrdokument för aktuarier och tekniska riktlinjer, till skillnad från regeringen som i stället föreslår att tjänstepensionsföretagen ska upprätta och följa försäkringstekniska riktlinjer. Vidare föreslår inte utredningen att det ska införas något krav på att upprätta och följa en ersättningspolicy. Utredningens

förslag innehåller inte heller något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om att få meddela föreskrifter om innehållet i styrdokumentet.

Remissinstanserna tar inte upp dessa frågor.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att det bör införas ett krav på styrdokument för aktuariell verksamhet eftersom ett tjänstepensionsföretag enligt förslaget alltid ska ha en aktuariefunktion. *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* föreslår att alla regler om styrdokument samlas i en och samma bestämmelse. *Svensk Försäkring* framför att för tjänstepensionsföreningar bör de försäkringstekniska riktlinjerna kunna framgå direkt av stadgarna, vilka fastställs av stämman. Detta innebär att det inte är lämpligt att ange att riktlinjerna alltid ska fastställas av styrelsen. *Svensk Försäkring* framför även att en årlig översyn kan skapa ett svårhanterligt system och att tjänstepensionsföreningar borde kunna undantas från de kraven i de fall som riktlinjerna framgår av stadgarna.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitut upprätta och tillämpa skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision och, i tillämpliga fall, aktuariell och utkontrakterad verksamhet (artikel 21.3). De skriftliga riktlinjerna ska godkännas av institutets lednings- eller tillsynsorgan och sedan ses över minst vart tredje år, samt anpassas med hänsyn till väsentliga förändringar inom det berörda systemet eller området.

Ett tjänstepensionsinstitut ska upprätta och tillämpa en sund ersättningspolicy för alla personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet och för personer som utövar nyckelfunktioner samt för andra personalkategorier vars yrkesutövning har en väsentlig inverkan på tjänstepensionsinstitutets riskprofil på ett sätt som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet (artikel 23.1).

Om inte annat föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), förkortad dataskyddsförordningen, ska tjänstepensionsinstitutet regelbundet offentliggöra relevant information om ersättningspolicyn (artikel 23.2).

I andra tjänstepensionsdirektivet finns också bestämmelser om riktlinjer för investeringsverksamheten (artikel 30). Ett tjänstepensionsinstitut ska utarbeta och minst vart tredje år se över skriftliga riktlinjer för investeringsverksamheten. Dessa riktlinjer ska ofördröjligen ses över efter varje väsentlig förändring av investeringspolicyn. Riktlinjerna ska i vart fall innehålla sådana uppgifter som metoder för att mäta investeringsrisker, införda processer för riskhantering och den strategiska allokeringen av tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och varaktighet samt

hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Riktlinjerna ska offentliggöras.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om riktlinjer för hantering av intressekonflikter i ett tjänstepensionsinstitut. I olika delar av andra tjänstepensionsdirektivet finns dock bestämmelser om intressekonflikter. För ersättningspolicyn anges att denna ska inkludera åtgärder som syftar till att undvika intressekonflikter (artikel 23.3 c). Om ett tjänstepensionsinstitut tillåts att utföra nyckelfunktioner genom samma person eller organisatoriska enhet som i det uppdragsgivande företaget, ska tjänstepensionsinstitutet förklara hur det förhindrar eller hanterar intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget (artikel 24.3). I ett sådant fall ska den egna riskbedömningen innehålla en beskrivning av hur tjänstepensionsinstitutet förebygger intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget (artikel 28.2 c).

För förvaringsinstitut anges att ett förvaringsinstitut inte får utföra verksamhet avseende tjänstepensionsinstitutet som kan skapa intressekonflikter mellan tjänstepensionsinstitutet, pensionsplanens medlemmar och förmånstagare och sig självt, såvida inte förvaringsinstitutet håller utförandet av sina förvaringsinstitutsuppgifter funktionellt och hierarkiskt åtskilda från andra eventuellt oförenliga uppgifter samtidigt som eventuella intressekonflikter korrekt identifieras, hanteras, övervakas och redovisas för pensionsplanens medlemmar och förmånstagare och för tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan (artikel 33.7). Vidare anges att om inget förvaringsinstitut utses ska tjänstepensionsinstitutet vidta åtgärder för att förebygga och lösa eventuella intressekonflikter i samband med uppgifter som annars utförs av ett förvaringsinstitut och en kapitalförvaltare (artikel 33.8). Om inget förvaringsinstitut utses för förvaring av tillgångar ska tjänstepensionsinstitutet vara skyldiga att minst vidta de åtgärder som är nödvändiga för att undvika intressekonflikter när det gäller förvaringen av tillgångar (artikel 34.5c).

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att de ska upprätta och följa styrdokument för riskhantering, internkontroll, internrevision, verksamhet som omfattas av uppdragsavtal, uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna och ändring av företagets interna modell, om en sådan modell används (10 kap. 2 § första stycket). Styrdokumentet ska fastställas av styrelsen samt utvärderas och ses över minst en gång per år (10 kap. 2 § andra stycket FRL). I Solvens II-förordningen finns ytterligare bestämmelser om styrdokument (se t.ex. artiklarna 258.2, 259.1 c och 261.1). Styrdokumentet för riskhantering ska avse de risker som riskhanteringssystemet ska omfatta (10 kap. 7 § tredje stycket FRL).

För försäkringsföretag finns i försäkringsrörelselagen också bestämmelser om försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag (10 kap. 23 §). Ett försäkringsföretag ska upprätta och följa försäkringstekniska riktlinjer. Riktlinjerna ska kompletteras med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag (10 kap. 23 § första stycket FRL).

För försäkringsföretag finns det inte några bestämmelser om ersättningspolicy i försäkringsrörelselagen, i stället finns bestämmelser om ersättningar i Solvens II-förordningen (artiklarna 258.1 I och 275).

För försäkringsföretag finns det inte heller några bestämmelser i försäkringsrörelselagen som direkt motsvarar bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet om riktlinjer för investeringsverksamheten (artikel 30). Vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen om styrdokument för riskhantering angränsar dock till detta område. För försäkringsföretag gäller att styrdokumenterna för riskhantering bl.a. ska innehålla investeringsrisker (10 kap. 2 § första stycket 1 och 7 § andra stycket 3 och tredje stycket FRL). Det finns även mer detaljerade bestämmelser om innehållet i riktlinjerna i Solvens II-förordningen (artikel 260.1 c).

Försäkringsföretag ska enligt försäkringsrörelselagen upprätta och följa riktlinjer för hantering av intressekonflikter mellan företagets intressenter (10 kap. 24 §). Styrelsen ska fastställa riktlinjerna. Riktlinjerna ska utvärderas och ses över minst en gång per år (10 kap. 25 § FRL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som riktlinjerna för hantering av intressekonflikter ska omfatta (10 kap. 26 § 11 FRL).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen och Solvens II-förordningen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Tjänstepensionskassor omfattas inte av några bestämmelser i lag som direkt motsvarar de nu aktuella bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 21.3). För tjänstepensionskassor gäller dock fortfarande FFFS 2005:1 (1 kap. 2 § Allmänna råd [FFFS 2018:12] om ändring i Finansinspektionens allmänna råd [FFFS 2005:1] om styrning och kontroll av finansiella företag). I dessa finns allmänna råd om interna regler för intern kontroll (3 kap. 4 §), för riskhantering och riskkontroll (4 kap. 2 §), för en funktion som utgör ett stöd för att verksamheten drivs enligt gällande regler (5 kap. 4 §), för en funktion som granskar och utvärderar den interna kontrollen (6 kap. 3 §) och för uppdragsavtal (7 kap. 2 §).

För tjänstepensionskassorna finns inte heller något krav på att upprätta och följa försäkringstekniska riktlinjer (se vidare avsnitt 9.4.2). För dem finns det inte heller några bestämmelser i lag om ersättningspolicy (se vidare avsnitt 9.13). Tjänstepensionskassor omfattas i stället av Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2016:21) om ersättningspolicy i understödsföreningar, börser och clearingorganisationer, nedan FFFS 2016:21 (1 kap.). För tjänstepensionskassor gäller däremot att de ska upprätta och följa placeringsriktlinjer (24 c § första stycket UFL).

Tjänstepensionskassor omfattas inte av några bestämmelser i lag om riktlinjer för hantering av intressekonflikter. För tjänstepensionskassor gäller dock fortfarande FFFS 2005:1. I dessa allmänna råd anges att vid utläggning av verksamhet inom en koncern eller en företagsgrupp bör frågor om jäv och intressekonflikter särskilt uppmärksammas samt att styrelsen bör se till att samtliga dessa frågor identifieras och att företaget har interna regler som hanterar frågor om jäv och intressekonflikter (7 kap. 3 § FFFS 2005:1). För tjänstepensionskassor gäller även att ett företag bör

se till att ersättningspolicyn omfattar åtgärder för att undvika intressekonflikter och att företaget på ett begripligt sätt bör beskriva, dokumentera och öppet redovisa hur det fastställer ersättningar (3 kap. under avsnittet intressekonflikter FFFS 2016:21).

Det ska finnas en bestämmelse om styrdokument i den nya lagen om tjänstepensionsföretag

Ett tjänstepensionsinstitut ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet upprätta och tillämpa skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision och, i tillämpliga fall, aktuariell och utkontrakterad verksamhet (artikel 21.3). De skriftliga riktlinjerna ska godkännas av institutets lednings- eller tillsynsorgan och sedan ses över minst vart tredje år, samt anpassas med hänsyn till väsentliga förändringar inom det berörda systemet eller området.

Dessa bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet överensstämmer i stort med motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 41.3). Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet bör därmed genomföras på samma sätt som bestämmelserna i Solvens II-direktivet har genomförts för försäkringsföretag. En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen om styrdokument i försäkringsrörelselagen (10 kap. 2 §) bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I enlighet med terminologin i försäkringsrörelselagen bör uttrycket styrdokument användas i stället för begreppet skriftliga riktlinjer.

I den bestämmelsen bör, som *Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet* förordat, samtliga de styrdokument anges som ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa, dvs. inte endast de styrdokument som anges i artikel 21.3 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Vilka styrdokument ska ett tjänstepensionsföretag upprätta?

I enlighet med andra tjänstepensionsdirektivets krav (artikel 21.3) bör bestämmelsen om styrdokument i den nya lagen om tjänstepensionsföretag ange att ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa styrdokument om internrevision och riskhantering. Det bör också anges i den bestämmelsen att styrdokumentet om riskhantering ska avse de risker som riskhanteringssystemet ska omfatta, vilket gäller för försäkringsföretag enligt 10 kap. 7 § tredje stycket FRL.

Ett tjänstepensionsföretag kommer att driva en form av försäkringsrörelse (se avsnitt 5.2) och ska enligt det som nu föreslås ha en aktuariefunktion, se avsnitten 9.6.2 och 9.10. Det är därför lämpligt att de, i likhet med försäkringsföretagen, omfattas av ett krav på att upprätta och följa försäkringstekniska riktlinjer. Genom det kravet tillgodoses andra tjänstepensionsdirektivets krav på upprättande av riktlinjer för aktuariell verksamhet. Sådana riktlinjer torde nämligen, utan att det uttryckligen framgår av direktivet, ta sikte på sådana frågor som behandlas i försäkringstekniska riktlinjer. Regeringen kan därför inte instämma med *Finansinspektionen* i uppfattningen att ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa både försäkringstekniska riktlinjer och riktlinjer för aktuariell verksamhet. Därför bör det inte införas något separat krav för tjänstepensionsföretagen på införande av riktlinjer för aktuariell verksamhet.

I avsnitt 9.12 föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska få ingå uppdragsavtal (utkontrakterad verksamhet med direktivets terminologi). Ett tjänstepensionsföretag bör därför, som också följer av andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 21.3), upprätta och följa ett styrdokument för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

Ett tjänstepensionsföretags verksamhet är, som nyss nämnts, en form av försäkringsrörelse. Det finns därför skäl att kräva av tjänstepensionsföretagen, precis som det krävs av försäkringsföretagen, att de upprättar och följer ett styrdokument för intern kontroll samt för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av de uppgifterna (se 10 kap. 2 § 2 och 5 FRL).

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att ett tjänstepensionsinstitut ska upprätta och tillämpa en sund ersättningspolicy (artikel 23.1). En bestämmelse med den innebörden bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Styrdokumentet i fråga bör i den nya lagen benämnas styrdokument för ersättningar. Det styrdokumentet och det ersättningssystem den ingår i behandlas vidare i avsnitt 9.13.

För att genomföra bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet om riktlinjer för investeringsverksamheten (artikel 30) bör det införas en bestämmelse med detta innehåll i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av bestämmelsen i lagen om understödsföreningar (24 c §) och den numera utmönstrade bestämmelsen i försäkringsrörelselagen (8 kap. 4 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

För tjänstepensionskassor (24 c § UFL) används begreppet placeringsriktlinjer och i första tjänstepensionsdirektivet benämns dessa som riktlinjer för placeringsverksamheten (artikel 12). Även för försäkringsföretag användes tidigare begreppet placeringsriktlinjer (8 kap. 4 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). I andra tjänstepensionsdirektivet används istället begreppet riktlinjer för investeringsverksamheten (artikel 30).

För tjänstepensionsföretag bör begreppet investeringsriktlinjer användas för att markera att andra tjänstepensionsdirektivet, jämfört med första tjänstepensionsdirektivet, ställer ytterligare krav på vad dessa riktlinjer ska innehålla. Detta betonar även skillnaden mot de krav som ska gälla för motsvarande riktlinjer hos pensionsstiftelser, vilka driver en annan typ av verksamhet än tjänstepensionsföretag (se lagrådsremissen Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det andra tjänstepensionsdirektivet Fi2018/01129/FPM s. 95). Investeringsriktlinjerna behandlas vidare i avsnitt 9.4.3.

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte något uttryckligt krav på att ett tjänstepensionsinstitut ska upprätta och följa riktlinjer för hantering av intressekonflikter. Några sådana finns inte heller i Solvens II-direktivet men däremot i försäkringsrörelselagen (10 kap. 24 §). När dessa bestämmelser infördes angavs att syftet i första hand var att de skulle fungera som ett verktyg för intern kontroll och att riktlinjerna ska ge vägledning i beslut som avser förmögenhets- och riskfördelning mellan olika intressentgrupper i företaget (prop. 2003/04:109 s. 46). I det sammanhanget anfördes att de beslutssituationer som ska beaktas är dels sådana där det finns risk att intressekonflikter mellan aktieägare, delägare, garantier och försäkringstagare får genomslag, dels sådana där det kan finnas en intressekonflikt gentemot bolagets anställda och andra som

uppbär ersättning från bolaget. Det sistnämnda fallet innebär att de övergripande principerna för olika ersättningsprogram till företagsledning, andra anställda och säljare också ska ingå i riktlinjerna.

I avsnitt 9.13 föreslås att det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska införas bestämmelser om ersättningssystem, som bl.a. syftar till att intressekonflikter ska hanteras. Detta talar mot att ett behov av riktlinjer för hantering av intressekonflikter skulle föreligga.

Mot detta måste dock ställas att en enda person eller organisatoriska enhet, med undantag för funktionen för internrevision, enligt förslaget i avsnitt 9.6.2 ska få ansvara för flera centrala funktioner i ett tjänstepensionsföretag. Ett tjänstepensionsföretag kommer också, enligt förslaget i avsnitt 9.12.1, att i stor utsträckning kunna anlita andra för att utföra visst arbete och vissa funktioner i dess verksamhet. Detta gäller även centrala funktioner. I särskilda fall kommer det dessutom tillåtas att samma person eller organisatoriska enhet ansvarar för centrala funktioner både hos tjänstepensionsföretaget och hos uppdragsgivaren, se avsnitt 9.6.2, och då gäller att tjänstepensionsföretaget ska förklara hur de förhindrar eller hanterar intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget (artikel 24.3 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Dessa omständigheter talar, till skillnad från det *Svensk Försäkring* framför, för att det finns ett behov av riktlinjer för hantering av intressekonflikter i ett tjänstepensionsföretag. Sammantaget finner regeringen att det bör införas bestämmelser om riktlinjer för hantering av intressekonflikter för tjänstepensionsföretag i den nya lagen. En sådan bestämmelse bör ges samma utformning som bestämmelserna om hantering av intressekonflikter som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 24 §).

Regelbunden utvärdering

Ett tjänstepensionsföretags verksamhet kommer att avse samma typ av rörelse som i dag drivs av försäkringsföretag. Det är därför lämpligt att styrdokumentet, på samma sätt som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 2 § andra stycket och 25 § andra meningen), bör utvärderas och ses över minst en gång per år. En bestämmelse av den innebörden bör alltså införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Verksamheten hos tjänstepensionsföretagen kommer i huvudsak att vara densamma oavsett vilken associationsform de har. Samma regler bör därför gälla för dem i fråga om försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag, oavsett vilken associationsform som ett tjänstepensionsföretag har valt att driva sin verksamhet i. Därmed finns inte skäl för att, som *Svensk Försäkring* framför, införa särskilda bestämmelser för tjänstepensionsföreningar, dels om att det inte alltid ska vara styrelsen som ska fastställa riktlinjerna, dels om att riktlinjerna inte ska behöva utvärderas och ses över årligen. En bestämmelse om att de försäkringstekniska riktlinjerna ska ses över minst en gång per år stämmer även överens med det som föreslås för andra typer av styrdokument. För tjänstepensionsföretag bör därmed, oavsett associationsform, gälla att styrelsen ska fastställa de försäkringstekniska riktlinjerna och att riktlinjerna sedan ska utvärderas och ses över minst en gång per år.

Föreskrifter på lägre nivå än lag om vad styrdokumentet ska innehålla

För försäkringsföretag finns ytterligare och mer detaljerade bestämmelser om vad styrdokumentet ska innehålla i Solvens II-förordningen. För tjänstepensionskassorna finns i FFFS 2005:1 ytterligare detaljer om vad de interna reglerna ska innehålla. Även för tjänstepensionsföretag kan det finnas ett behov av kompletterande och mer detaljerade bestämmelser om innehållet i styrdokumentet.

I andra tjänstepensionsdirektivet finns också en rad detaljerade bestämmelser om ersättningspolicy. De mer detaljerade bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om vad ersättningspolicyn ska innehålla (artikel 23.3 a–c) bör genomföras i bestämmelser på lägre nivå än lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör på därför få meddela föreskrifter om innehållet i de styrdokument som ett tjänstepensionsföretag ska ha.

Det är av särskild vikt när sådana föreskrifter tas fram att det tas proportionalitetshänsyn. För tjänstepensionsföretag som driver verksamhet i mindre omfattning eller som inte verkar på en konkurrensutsatt marknad bör styrdokumentet kunna vara mindre omfattande och detaljerade.

9.4.2 Försäkringstekniskt beräkningsunderlag och ingivande av försäkringstekniska riktlinjer

Regeringens förslag: De försäkringstekniska riktlinjerna ska ges in till Finansinspektionen senast den dag de börjar användas eller ändras.

Tillsammans med riktlinjerna ska tjänstepensionsföretaget lämna en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för företaget, för försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade. Ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska riktlinjer ska kompletteras med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Om det med hänsyn till försäkringarnas beskaffenhet eller av något annat särskilt skäl saknas anledning att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag, ska Finansinspektionen i ett enskilt fall få besluta om undantag från skyldigheten att upprätta ett sådant underlag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om innehållet i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen benämner riktlinjerna tekniska riktlinjer och anger att dessa bl.a. ska innehålla principerna för hur de tekniska avsättningarna beräknas och hur återbäring fördelas. Utredningens förslag avviker även från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att det tekniska beräkningsunderlaget bl.a. ska innehålla en beskrivning av de antaganden och metoder som företaget har använt vid beräkningen av de tekniska avsättningarna. Enligt utredningens förslag får tjänstepensionsföretaget, utan tillstånd från Finansinspektionen, helt eller delvis avstå från att upprätta försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Utredningen föreslår inte något bemyndigande om innehållet i försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om försäkringstekniska riktlinjer och försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Däremot finns i artikel 21.3 en bestämmelse om riktlinjer för aktuariell verksamhet (se avsnitt 9.4.1).

Gällande rätt

För försäkringsföretag finns i försäkringsrörelselagen bestämmelser om försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag (10 kap. 23 §). Ett försäkringsföretag ska, som framgår av avsnitt 9.4.1, upprätta och följa försäkringstekniska riktlinjer. Riktlinjerna ska kompletteras med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag (10 kap. 23 § första stycket FRL). Försäkringstekniska riktlinjer för livförsäkring ska ges in till Finansinspektionen senast den dag de börjar användas eller ändras (10 kap. 23 § andra stycket FRL). Tillsammans med riktlinjerna ska det lämnas en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för försäkringsföretaget samt för försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar (10 kap. 23 § tredje stycket FRL). Om det med hänsyn till försäkringarnas beskaffenhet eller av något annat särskilt skäl saknas anledning att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta om undantag från skyldigheten att upprätta ett sådant underlag (10 kap. 23 § fjärde stycket FRL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag (10 kap. 26 § 10 FRL).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

För tjänstepensionskassor gäller att stadgarna ska ange försäkringsförmånernas beskaffenhet och storlek eller grunderna för beräkning av förmånerna, tid och villkor för utbetalning av försäkringsbelopp samt i fråga om kapitalförsäkring högsta tillåtna försäkringsbelopp för en medlem och grunderna för fondbildning (11 § andra stycket 5 och 12 UFL). Styrelsen ska minst vart femte år låta verkställa försäkringsteknisk utredning av föreningens ställning. Utredningen ska ges in till Finansinspektionen inom tid som inspektionen bestämmer (21 § första stycket UFL). Finansinspektionen får helt eller delvis befria en tjänstepensionskassa från skyldigheten att låta verkställa försäkringsteknisk utredning, om rörelsen är av mindre omfattning eller annat skäl till befrielse föreligger (21 § andra stycket UFL). Finansinspektionen har även möjlighet att

ålägga en förenings styrelse att på annan tid låta verkställa försäkringsteknisk utredning (21 § tredje stycket UFL). Den utredningen ska enligt av Finansinspektionen fastställda grunder och meddelade föreskrifter verkställas av person, som är behörig att utöva befattning som aktuarie vid livförsäkringsbolag eller som av inspektionen förklarats behörig att verkställa utredningen (21 § fjärde stycket UFL).

Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

Bestämmelserna för försäkringsföretag i försäkringsrörelselagen om försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag och motsvarande bestämmelser för tjänstepensionskassor i lagen om understödsföreningar är uteslutande svensk nationell lagstiftning. Vid genomförandet av Solvens II-direktivet uttalades att bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag borde behållas eftersom dessa fyller andra och viktiga funktioner vid sidan av att vara ett internt styrinstrument för försäkringsföretag (prop. 2015/16:9 s. 308). Särskilt vid tillsynen över försäkringsföretag ansågs dessa riktlinjer fylla en viktig funktion.

Ett tjänstepensionsföretag kommer att driva en verksamhet som sett till verksamheten i sig och dess omfattning i stort överensstämmer med verksamheten hos ett försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen. Detta tillsammans med att det finns liknande bestämmelser för tjänstepensionskassor i nu upphävda lagen om understödsföreningar talar för att även tjänstepensionsföretag bör upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas bestämmelser om detta. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen (10 kap. 23 §).

För försäkringsföretag gäller att försäkringstekniska riktlinjer för livförsäkring ska ges in till Finansinspektionen senast den dag de börjar användas eller ändras (10 kap. 23 § andra stycket). Motsvarande bör gälla för tjänstepensionsföretag. Ett tjänstepensionsföretag ska därmed ge in de försäkringstekniska riktlinjerna till Finansinspektionen senast den dag de börjar användas eller ändras.

Finansinspektionen bör ges möjligheter att besluta om undantag från kravet på att upprätta försäkringstekniskt beräkningsunderlag i ett enskilt fall i enlighet med det som i dag gäller för försäkringsföretag (10 kap. 23 § fjärde stycket FRL).

Redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får

Försäkringsföretag ska tillsammans med de försäkringstekniska riktlinjerna lämna en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för försäkringsföretaget samt för försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade (10 kap. 23 § tredje stycket FRL).

Vid tjänstepensionsförsäkring är det vanligtvis arbetsgivaren som är försäkringstagare och den anställde som är försäkrad, se avsnitten 4.5.1 och 5.2. Även om den anställde som försäkrad i och för sig omfattas av begreppet andra ersättningsberättigade bör det för att bättre belysa förhållandena vid tjänstepension anges att redogörelsen ska avse konsekvenserna som riktlinjerna får för de försäkrade. Detta markerar också att

försäkringstagaren vid tjänstepensionsförsäkring, som vanligtvis är arbetsgivaren, inte har rätt till ersättning. Ett tjänstepensionsföretag ska därmed tillsammans med de försäkringstekniska riktlinjerna och beräkningsunderlagen lämna en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för företaget samt för försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade.

Föreskrifter på lägre nivå än lag om försäkringstekniskt beräkningsunderlag

För försäkringsföretag gäller att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag (10 kap. 26 § 10 FRL). Detta bör även gälla för tjänstepensionsföretag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om innehållet i ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag som ett tjänstepensionsföretag ska upprätta. Inom ramen för ett sådant bemyndigande finns även möjlighet att anpassa bestämmelserna så att de står i proportion till tjänstepensionsföretagets storlek och interna organisation samt till deras verksamhets storlek, art, omfattning och komplexitet.

9.4.3 Ingivande av investeringsriktlinjer och offentliggörande samt deras innehåll

Regeringens förslag: Riktlinjerna ska ges in till Finansinspektionen senast när de börjar användas. Även ändringar av riktlinjerna ska ges in till Finansinspektionen. Investeringsriktlinjerna ska också ses över snarast möjligt om det sker en väsentlig förändring av investeringspolicyn. Ett tjänstepensionsföretag ska offentliggöra sina investeringsriktlinjer.

Tillsammans med riktlinjerna ska tjänstepensionsföretaget lämna in en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för tjänstepensionsföretaget, försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade.

Investeringsriktlinjerna ska innehålla uppgifter om metoder för att mäta investeringsrisker, införda processer för riskhantering och den strategiska allokeringen av tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och varaktighet, samt hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad redogörelsen för konsekvenserna ska innehålla.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att investeringsriktlinjerna ska innehålla principerna för tjänstepensionsföretagets samtliga investeringar, och särskilt redovisa principerna för investeringar i de tillgångar som ska användas för skuld-täckning. Utredningens förslag avviker även från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att Finansinspektionen eller annan myndighet

som regeringen utser ska få utfärda föreskrifter om vilka uppgifter riktlinjerna ska innehålla, och vad en konsekvensredogörelse ska innehålla. Utredningens förslag innehåller inte någon bestämmelse om att investeringsriktlinjerna ska offentliggöras.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag då det i promemorian inte föreslås att redogörelsen ska omfatta vilka konsekvenser som riktlinjerna får för de försäkrade.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att innehållet i riktlinjerna inte bör framgå av lag, utan i stället endast anges i föreskrifter. En sådan ordning skulle vara mer konsekvent och tydlig. Detta skulle även minska risken för att bestämmelsen kan komma att uppfattas som att det kan ställas ytterligare krav på innehållet i riktlinjerna än det som uttryckligen framgår av den föreslagna bestämmelsen eller föreskrifter. Även ordet åtminstone kan leda till en osäkerhet när det gäller om det kan ställas ytterligare krav på riktlinjerna. *Svensk Försäkring* framför att det bör förtydligas att det endast är de huvudsakliga dragen som behöver anges i de riktlinjer som offentliggörs. De framför även att det inte bör införas en skyldighet att komplettera en anmälan till Finansinspektionen av investeringsriktlinjerna med en konsekvensredogörelse eftersom det dels endast är de huvudsakliga dragen som ska offentliggöras, dels medför en administrativ börda utan något större mervärde.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om riktlinjer för investeringsverksamheten (artikel 30). Ett tjänstepensionsinstitut ska utarbeta och minst vart tredje år se över skriftliga riktlinjer för investeringsverksamheten. Dessa riktlinjer ska ofördröjligen ses över efter varje väsentlig förändring av investeringspolicyn. Riktlinjerna ska i vart fall innehålla sådana uppgifter som metoder för att mäta investeringsrisker, införda processer för riskhantering och den strategiska allokeringen av tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och varaktighet samt hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Riktlinjerna ska offentliggöras.

Gällande rätt

För försäkringsföretag finns det inte några bestämmelser i försäkringsrörelselagen som direkt motsvarar bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet om riktlinjer för investeringsverksamheten (artikel 30). Vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen om styrdokument för riskhantering angränsar dock till detta område. För försäkringsföretag gäller att styrdokumentet för riskhantering bl.a. ska innehålla investeringsrisker (10 kap. 2 § första stycket 1 och 7 § andra stycket 3 och tredje stycket FRL). Det finns även mer detaljerade bestämmelser om innehållet i riktlinjerna i Solvens II-förordningen (artikel 260.1 c).

Före Solvens II-direktivet genomfördes i svensk rätt fanns bestämmelser om placeringsriktlinjer i försäkringsrörelselagen (8 kap. 4, 6, 8 och 9 §§ FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). De försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna ska dock tillämpa försäkringsrörelselagen i den delen, 8 kap., i lydelsen efter den 1 januari 2016 (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]). Detta innebär att det inte heller för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna finns några bestämmelser i försäkringsrörelselagen som direkt motsvarar bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet om riktlinjer för investeringsverksamheten (artikel 30).

För tjänstepensionskassor gäller att de ska upprätta och följa placeringsriktlinjer (24 c § första stycket UFL). Sådana riktlinjer ska innehålla principerna för placering av samtliga tillgångar, med en särskild redovisning av principerna för placering av de tillgångar som används för skuldtäckning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad riktlinjerna ska innehålla. Senast när placeringsriktlinjerna börjar användas, ska de ges in till Finansinspektionen (24 c § andra stycket UFL). Understödsföreningen ska samtidigt lämna in en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för understödsföreningen samt för medlemmarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringarna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen ska innehålla. Detta gäller också vid ändring av placeringsriktlinjerna (24 c tredje stycket UFL). I Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:32) om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver verksamhet avseende tjänstepension, nedan FFFS 2005:32, vilka fortfarande gäller för tjänstepensionskassor (punkt 2 i övergångsbestämmelsen till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2011:16] om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver tjänstepensionsverksamhet), finns ytterligare bestämmelser om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys.

Ingivande av investeringsriktlinjer

Ett tjänstepensionsföretag ska, enligt det som föreslås i avsnitt 9.4.1, upprätta och följa investeringsriktlinjer. På motsvarande sätt som gäller för tjänstepensionskassor och som gällde för försäkringsföretag före genomförandet av Solvens II-direktivet bör för tjänstepensionsföretag gälla att investeringsriktlinjerna ska ges in till Finansinspektionen senast när de börjar användas. Även ändringar av riktlinjerna bör ges in till Finansinspektionen.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att investeringsriktlinjerna ska ofördröjligen ses över efter varje väsentlig förändring av investeringspolicyn (artikel 30). För att genomföra denna del av direktivet krävs att det införs en bestämmelse om detta. Investeringsriktlinjerna hos ett tjänstepensionsföretag bör därför ses över snarast möjligt om det sker en väsentlig förändring av investeringspolicyn.

Investeringsriktlinjerna ska offentliggöras

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att riktlinjerna ska offentliggöras (artikel 30). För att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet fullt ut bör det införas en bestämmelse om att tjänstepensionsföretag ska offentliggöra sina investeringsriktlinjer. Hur detta offentliggörande ska ske bör kunna bestämmas av det enskilda tjänstepensionsföretaget utifrån det som bedöms lämpligast.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att riktlinjerna ofördröjligen ska ses över efter varje väsentlig förändring av investeringspolicy (artikel 30). Detta får, som *Svensk Försäkring* framför, anses innebära att det är de huvudsakliga principerna för investeringar som ska anges i investeringsriktlinjerna som ska offentliggöras och inte tjänstepensionsföretagets fullständiga investeringspolicy.

Redogörelse för de konsekvenser som investeringsriktlinjerna får

För tjänstepensionskassor gäller att de tillsammans med riktlinjerna ska ge in en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för understödsföreningen samt för medlemmarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringarna (24 c § andra stycket UFL). En motsvarande bestämmelse fanns för försäkringsföretag före genomförandet av Solvens II-direktivet (8 kap. 6 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Konsekvensredogörelsen torde alltjämt fylla en viktig funktion som komplement till investeringsriktlinjerna och därmed bidra till en förbättrad intern styrning hos företaget. Konsekvensredogörelsen bör även vara av betydelse vid tillsynen över ett tjänstepensionsföretag, detta särskilt då den ska beakta konsekvenserna för tjänstepensionsföretaget samt för försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade. Detta trots att det införs ytterligare bestämmelser om styrdokument och riktlinjer för tjänstepensionsföretag. Att konsekvenserna ska beaktas för de försäkrade och andra ersättningsberättigade borde dessutom kunna bidra till ett förbättrat konsumentskydd. Regeringen anser därför, trots det som *Svensk Försäkring* anför, att ett tjänstepensionsföretag tillsammans med investeringsriktlinjerna ska ge in en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för företaget, försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade. En bestämmelse med den innebörden bör därför tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Vid tjänstepensionsförsäkring är det vanligtvis arbetsgivaren som är försäkringstagare och den anställde som är försäkrad, se avsnitten 4.5.1, 5.2 och 5.4. Som framgår av dessa avsnitt kan det dock finnas situationer där den anställde är den som tecknar försäkringen (se även prop. 2004/05:165 s. 124). Redogörelsen bör därför även beakta de konsekvenser som riktlinjerna får för försäkringstagarna.

Grundläggande bestämmelser i lag som kompletteras av föreskrifter

För tjänstepensionskassor anges i lagen om understödsföreningar att riktlinjerna ska innehålla principerna för placering av samtliga tillgångar, med en särskild redovisning av principerna för placering av de tillgångar som används för skuldtäckning (24 c §). I den tidigare bestämmelsen för försäkringsföretag angavs att riktlinjerna ska innehålla principerna för placering av samtliga tillgångar och särskilt redovisa principerna för

placering av de tillgångar som används för skuldtäckning (8 kap. 4 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). För tjänstepensionskassor kompletteras bestämmelsen med ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om att få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som placeringsriktlinjerna ska innehålla (24 c § första stycket UFL). Ett motsvarande bemyndigande fanns för försäkringsföretag före genomförandet av Solvens II-direktivet (8 kap. 9 § 3 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

Regeringen anser, till skillnad från *Finansinspektionen*, att denna ordning med översiktliga och mer allmänt hållna bestämmelser i lag som kompletteras med detaljerade bestämmelser på lägre nivå än lag är den mest lämpliga för denna typ av bestämmelser. Ett bemyndigande som möjliggör för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad konsekvensredogörelsen ska innehålla. Genom ett sådant bemyndigande finns möjlighet att anpassa bestämmelserna utifrån den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet. Det kan motverka det som *Svensk Försäkring* befarar, att konsekvensredogörelsen blir en administrativ börda utan något större mervärde.

9.5 Kontinuitet

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska ha system, resurser och rutiner som är lämpliga för att verksamheten ska kunna bedrivas med kontinuitet och i enlighet med gällande regler.
Ett tjänstepensionsföretag ska ha en beredskapsplan.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Ett tjänstepensionsinstitut ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet vidta rimliga åtgärder för att säkerställa att dess verksamhet bedrivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt, inklusive utarbetandet av en beredskapsplan (artikel 21.5). Tjänstepensionsinstitutet ska i detta syfte använda lämpliga och proportionella system, resurser och förfaranden.

Gällande rätt

Försäkringsföretag ska enligt försäkringsrörelselagen ha system, resurser och rutiner som är lämpliga för att verksamheten ska kunna bedrivas med kontinuitet och i enlighet med gällande regler (10 kap. 3 § första stycket). Ett försäkringsföretag ska även ha en beredskapsplan (10 kap. 3 § andra stycket FRL).

Dessa bestämmelser i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser som motsvarar de nu aktuella bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 21.5).

Tjänstepensionsföretagens verksamhet ska bedrivas med kontinuitet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsföretag säkerställa att dess verksamhet bedrivs med kontinuitet och ta fram en beredningsplan (artikel 21.5). Denna bestämmelse motsvarar artikel 41.4 i Solvens II-direktivet. Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet bör därför genomföras på samma sätt som motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör därför införas en bestämmelse om kontinuitet och beredningsplan som motsvarar det som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 3 §).

9.6 Ett tjänstepensionsföretags ledning och centrala funktioner

9.6.1 Två personer i ledningen för ett tjänstepensionsföretag

Regeringens bedömning: Kravet i andra tjänstepensionsdirektivet på att verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut i praktiken ska ledas av två personer behöver inte genomföras i en särskild bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Utredningen behandlar inte denna fråga.

Remissinstanserna tar inte upp denna fråga.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna instämmer i regeringens bedömning eller har inget att erinra mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut ha minst två personer som i praktiken leder institutet (artikel 21.6). Medlemsstaterna får tillåta att endast en person i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut, på grundval av en motiverad bedömning genomförd av de behöriga myndigheterna. Den bedömningen ska ta hänsyn till arbetsmarknadsparternas roll i den samlade ledningen av tjänstepensionsinstitutet samt storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos institutets verksamhet.

Gällande rätt

Försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar ska enligt försäkringsrörelselagen ha en styrelse med minst tre ledamöter (11 kap. 7 §, 12 kap. 24 § och 13 kap. 2 §).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)).

För tjänstepensionskassor gäller enligt den nu upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar, nedan UFL, att styrelsen ska bestå av minst tre ledamöter och att minst hälften av styrelsens ledamöter ska väljas på föreningsstämma eller av organisation som kan anses företräda medlemmarna (27 §).

Det behövs ingen särskild regel i lagen om tjänstepensionsföretag om antalet personer i ledningen

Det som anges i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 21.6) om att det ska vara minst två personer som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut kan inte för svenska förhållanden förstås på annat sätt än att det åtminstone avser styrelsen och den verkställande direktören. I avsnitt 12 föreslås att de flesta associationsrättsliga regler som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen även ska gälla för tjänstepensionsföretag. Detta innebär att styrelsen i ett tjänstepensionsföretag, oavsett associationsform, alltid ska bestå av minst tre ledamöter, som dessutom ska utses enligt särskilda bestämmelser om representation av intressenter. Förslaget innebär även att samtliga tjänstepensionsföretag ska ha en verkställande direktör. Det behöver därför inte särskilt anges i den nya lagen om tjänstepensionsföretag att minst två personer i praktiken ska leda ett tjänstepensionsföretag.

9.6.2 Ett tjänstepensionsföretags centrala funktioner

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska ha centrala funktioner för riskhantering, internrevision och regelefterlevnad samt en aktuariefunktion.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen inte föreslår att tjänstepensionsföretag ska ha någon funktion för regelefterlevnad.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svenska Aktuarieföreningen* anser att uppgifterna för aktuariefunktionen och riskhanteringsfunktionen bör harmoniseras med regleringen för annan livförsäkringsverksamhet. *Svensk Försäkring* motsätter sig inte utredningens bedömning att det inte ska finnas en funktion för regelefterlevnad i de centrala funktionerna, men anser att det är lämpligt om Finansinspektionen utfärdar ett allmänt råd om detta för tjänstepensionsföretag. *Sveriges advokatsamfund* anser att en funktion för regelefterlevnad bör finnas hos tjänstepensionsföretag.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns allmänna bestämmelser om nyckelfunktioner (artikel 24). Ett tjänstepensionsinstitut ska ha följande nyckelfunktioner: en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion (artikel 24.1). Ett tjänstepensionsinstitut ska göra det möjligt för personer som innehar nyckelfunktioner att utföra sina uppgifter effektivt på ett objektivet, korrekt och oberoende sätt.

Gällande rätt

Försäkringsföretag ska enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 4 §) ha funktioner för riskhantering, regelefterlevnad och internrevision samt en aktuariefunktion (centrala funktioner).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Det finns inte några bestämmelser i lag om centrala funktioner för tjänstepensionskassor. Tjänstepensionskassor omfattas dock fortfarande av FFFS 2005:1 (1 kap. 2 § Allmänna råd [FFFS 2018:12] om ändring i Finansinspektionens allmänna råd [FFFS 2005:1] om styrning och kontroll av finansiella företag). I FFFS 2005:1 anges att det bör finnas en samlad funktion i företaget för självständig riskkontroll (4 kap. 3 §), att styrelsen bör se till att det finns en funktion (compliance) som utgör ett stöd för att verksamheten drivs enligt gällande regler (5 kap. 2 §) och att styrelsen även bör se till att det finns en funktion som granskar och utvärderar den interna kontrollen (6 kap. 1 §).

Centrala funktioner – nyckelfunktioner

I andra tjänstepensionsdirektivet definieras en nyckelfunktion som inom ett företagsstyrningssystem, en intern kapacitet att utföra praktiska uppgifter som omfattar riskhanteringsfunktionen, internrevisionsfunktionen och aktuariefunktionen (artikel 6.18). I den engelska versionen av andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 6.18) och i motsvarande definition i den engelska versionen av Solvens II-direktivet (skäl 33) används begreppet ”key function”. Även i den svenska språkversionen av Solvens II-direktivet används begreppet ”nyckelfunktioner” (skäl 33). I de särskilda bestämmelserna om företagsstyrningssystem i Solvens II-direktivet används dock begreppet ”centrala funktioner” (artikel 42).

Vid genomförandet av Solvens II-direktivet i svensk rätt infördes begreppet ”centrala funktioner” i försäkringsrörelselagen. I förarbetena anges att med centrala funktioner ska avses riskhanteringsfunktionen, funktionen för regelefterlevnad, funktionen för internrevision och aktuariefunktionen (prop. 2015/16:9 s. 305). Eftersom innebörden av de olika funktionerna får anses vara desamma enligt andra tjänstepensionsdirektivet och Solvens II-direktivet bör samma begrepp användas för

tjänstepensionsföretag som för försäkringsföretag. Begreppet centrala funktioner bör därmed användas även för tjänstepensionsföretag.

Vilka centrala funktioner ska ett tjänstepensionsföretag ha?

Av andra tjänstepensionsdirektivet följer att ett tjänstepensionsföretag ska ha funktioner för riskhantering och internrevision (artikel 24.1). Om ett tjänstepensionsinstitut självt erbjuder täckning för biometrisk risker eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå ska medlemsstaterna dessutom kräva att tjänstepensionsinstitutet inrättar en ändamålsenlig aktuariefunktion (artikel 27.1). Tjänstepensionsföretag kommer att driva en form av försäkringsrörelse (se avsnitt 5.2) och därmed stå för risk i förhållande till de framtida pensionärerna på det sätt som anges i andra tjänstepensionsdirektivet. Alltså bör de även ha en aktuariefunktion. En bestämmelse om att ett tjänstepensionsföretag ska ha centrala funktioner för riskhantering och internrevision samt en aktuariefunktion bör därför tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Tjänstepensionsföretag kommer att driva en verksamhet som i dag drivs av försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen. Försäkringsföretag ska enligt försäkringsrörelselagen ha en funktion för regelefterlevnad (10 kap. 4 § FRL). För tjänstepensionskassor anges i Finansinspektionens ovan nämnda allmänna råd att styrelsen bör se till att det finns en funktion (compliance) som utgör ett stöd för att verksamheten drivs enligt gällande regler (5 kap. 2 § FFFS 2005:1). Detta talar för att tjänstepensionsföretag ska ha en funktion för regelefterlevnad. Vidare anges i andra tjänstepensionsdirektivet att ett tjänstepensionsföretag ska ha ett effektivt system för internkontroll (artikel 21.4). Motsvarande gäller för försäkringsföretag enligt Solvens II-direktivet (artikel 46.1 första stycket). I Solvens II-direktivet anges också att systemet för internkontroll bl.a. ska innefatta en funktion för regelefterlevnad (artikel 46.1 andra stycket). Även om det i andra tjänstepensionsdirektivet inte uttryckligen anges att ett tjänstepensionsföretag ska ha en funktion för regelefterlevnad så utgör en sådan funktion en så pass viktig del av ett system för internkontroll att ett tjänstepensionsföretag, som *Sveriges advokatsamfund* anser, bör ha en sådan funktion. Regeringen anser, till skillnad från *Svensk Försäkring*, att detta bör framgå av lag. I bestämmelsen om centrala funktioner i den nya lagen bör det därför även anges att tjänstepensionsföretag ska ha en funktion för regelefterlevnad.

9.6.3 Lämplighetskrav för ledning och centrala funktioner

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa att

1. den som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem, har de insikter och den erfarenhet som krävs för att delta i ledningen av företaget och i övrigt är lämplig för uppgiften, och
2. de som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion har de insikter och den erfarenhet som krävs för en sådan uppgift och i övrigt är lämplig för uppgiften.

För dem som ska ansvara för eller utföra arbete i funktionen för internrevision och aktuariefunktionen ska även gälla att deras kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter ska vara tillräckliga med hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av företagets verksamhet.

Tjänstepensionsföretaget ska snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning eller som ansvarar för en central funktion i företaget.

Tjänstepensionsföretaget ska underrätta inspektionen om någon av dem som ingår i företagets ledning eller ansvarar för eller utför centrala funktioner har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller lämplighetskraven.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad som ska gälla för dem som är verksamma i ett tjänstepensionsföretag.

Regeringens bedömning: För utländska medborgare bör det inte införas några bestämmelser om vilka bevis som kan godtas till styrkande av vissa krav kopplat till gott anseende eller konkursfrihet.

Utredningens förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att ett tjänstepensionsföretag ska tillse att de som avses ingå i styrelsen för företaget och vara verkställande direktör i det, eller dennes ställföreträdare, eller de som avses ansvara för en central funktion i företaget, har de insikter och den erfarenhet som måste krävas av den som deltar i styrningen av ett tjänstepensionsföretag och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift. Utredningens förslag avviker även från regeringens förslag då utredningen bedömer att förslagen om tillstånd, tillsyn och ingripande innebär att Finansinspektionen har möjlighet att kontrollera och bedöma de personer som omfattas av de särskilda kraven på kunskap, kompetens och lämplighet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Svensk Försäkring, Försäkringsjuridiska föreningen* och *Sveriges advokatsamfund* framför att det bör förtydligas i lagtexten att de som ansvarar för en central funktion inte behöver vara lämpliga i förhållande till styrningen av företaget utan till uppgiften som personen ska utföra. *Svensk Försäkring* framför även att det bör förtydligas vilket ansvar ett företag har när det gäller lämpligheten hos personer som utsetts av annan än stämman, såsom arbetstagarrepresentanter.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag då promemorian föreslår att de som leder ett tjänstepensionsföretag tillsammans ska vara lämpliga för att delta i ledningen av företaget. Promemorians förslag avviker också genom att promemorian föreslår att även de som utför arbete i de centrala funktionerna ska anmälas till Finansinspektionen, inte endast de som ansvarar för en central funktion.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Finansinspektionen*

anser att det inte finns skäl att ställa lägre krav på dem som deltar i styrningen av ett tjänstepensionsföretag än på motsvarande personer i ett försäkringsföretag och att samma krav bör gälla för tjänstepensionsföretag som för försäkringsföretag. Som skäl framför de att det är viktigt att var och en av de som ingår i styrelsen har tillräcklig insikt och erfarenhet för att kunna utmana andra styrelseledamöters eller den verkställande direktörens uppfattningar i olika frågor. *Finansinspektionen, Svensk Försäkring, Tjänstepensionsförbundet, Ågarföreningen ProSkandia och Svenska aktuarieföreningen* motsätter sig att ett tjänstepensionsföretag ska anmäla dem som utför arbete i de centrala funktionerna till Finansinspektionen eftersom det i skäl 55 i andra tjänstepensionsdirektivet anges att endast personer som innehar nyckelfunktioner omfattas av kraven på anmälan till den behöriga myndigheten. *Sveriges advokatsamfund* framför att det är riktigt att kompetensen hos de som ansvarar för eller utför centrala funktioner ska bedömas mot bakgrund av den uppgift som de faktiskt ska utföra, men att det även i detta sammanhang bör det vara möjligt att flera personer som tillsammans ansvarar för eller utför en central funktion också kollektivt innehar den kompetens, insikt och erfarenhet som krävs.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna kräva att tjänstepensionsinstitut säkerställer att personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, personer som utför nyckelfunktioner och, i förekommande fall, personer eller enheter som genom uppdragsavtal anlitas för att utföra funktioner uppfyller krav på lämplighet och redbarhet (artikel 22).

För krav på lämplighet gäller följande:

– För dem som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet gäller att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter kollektivt ska vara tillräckliga för att de ska kunna säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av tjänstepensionsinstitutet (artikel 22.1 a).

– För dem som utför aktuariefunktioner eller internrevisionsfunktioner gäller att deras yrkeskvalifikationer, kunskaper och erfarenheter ska vara tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt (artikel 22.1 a ii).

– För dem som utför andra nyckelfunktioner gäller att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter ska vara tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt (artikel 22.1 a iii).

Därutöver gäller även krav på redbarhet. Enligt direktivet ska deras anseende och integritet motsvara högt ställda krav (artikel 22.1 b).

Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna kan bedöma om de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner uppfyller kraven på lämplighet och redbarhet (artikel 22.2).

I direktivet regleras även frågor om styrkande av redbarhet för personer från andra medlemsstater (artikel 22.3–22.7).

Gällande rätt

För försäkringsföretag finns bestämmelser om lämplighet hos ledande befattningshavare i försäkringsrörelselagen. Dessa innebär att ett försäkringsföretag ska säkerställa att den som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem, eller den som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion i företaget uppfyller de krav på lämplighet som anges i den lagen (10 kap. 5 § första stycket FRL). De krav på lämplighet som dessa personer ska uppfylla är att de ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas av den som deltar i styrningen av ett försäkringsföretag och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift (2 kap. 4 § första stycket 4 FRL). Försäkringsföretag ska snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning enligt första stycket (den som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem) eller som ansvarar för en central funktion i företaget (10 kap. 5 § andra stycket FRL). Försäkringsföretaget ska även underrätta inspektionen om någon av de personer som avses i första stycket (den som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem, eller den som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion i företaget) har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller kraven på lämplighet (10 kap. 5 § tredje stycket FRL). I Solvens II-förordningen finns mer detaljerade bestämmelser för dem som verkar i ett försäkringsföretag (artikel 258). För de som ska ansvara för eller utföra uppgifter i aktuariefunktionen gäller, utöver kraven i 10 kap. 5 § FRL, att de ska ha de kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter som är tillräckliga med hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av riskerna i företagets verksamhet (10 kap. 18 § andra stycket FRL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om villkor för behörighet för den som ska ansvara för eller utföra uppgifter i aktuariefunktionen (10 kap. 26 § 9 FRL. Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om villkor för behörighet för att utföra uppgifter i eller ansvara för aktuariefunktionen (9 kap. 8–16 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2015:8] om försäkringsrörelse).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

För tjänstepensionskassor gäller att en styrelseledamot eller dennes suppleant i en understödsförening som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan förening och även i övrigt vara lämplig för uppgiften (27 a § UFL). För tjänstepensionskassor gäller fortfarande FFFS 2005:1 (1 kap. 2 § Allmänna råd [FFFS 2018:12] om ändring i Finansinspektionens allmänna råd [FFFS 2005:1] om styrning och kontroll av finansiella företag). I dessa anges för den oberoende granskningsfunktionen att funktionen bör ha tillräckliga resurser för sina uppgifter. Funktionen bör även ha personal med goda kunskaper om företagets risker och de regler som företaget tillämpar, samt särskild

kompetens för att granska och utvärdera utveckling, drift och förvaltning av företagets informationssystem (6 kap. 1 § andra stycket FFFS 2005:1).

En ny bestämmelse om krav på lämplighet och redbarhet hos ledningen införs för tjänstepensionsföretag

För att genomföra artikel 22 i andra tjänstepensionsdirektivet krävs att det införs bestämmelser om krav på lämplighet och redbarhet för personer som deltar i ledningen av ett tjänstepensionsföretag eller som utför centrala funktioner i ett sådant företag.

Dessa bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet har stora likheter med motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 42). Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om lämplighet och redbarhet bör därmed genomföras på samma sätt som bestämmelserna i Solvens II-direktivet har genomförts för försäkringsföretag genom bestämmelser i försäkringsrörelselagen. För tjänstepensionsföretag bör det således införas bestämmelser i lag om lämplighet och redbarhet. Dessa bestämmelser bör utformas efter förebild av de aktuella bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (10 kap. 5 §).

De som leder tjänstepensionsföretaget

Andra tjänstepensionsdirektivet och Solvens II-direktivet skiljer sig åt när det gäller lämplighetskrav för dem som leder företaget. I andra tjänstepensionsdirektivet anges att för personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet innebär kravet på lämplighet att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter kollektivt ska vara tillräckliga för att de ska kunna säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av tjänstepensionsinstitutet (artikel 22.1 a i). I Solvens II-direktivet anges i stället att personer som leder företagets verksamhet vid varje tidpunkt ska ha kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter inom verksamhetsområdet som är tillräckliga för att de ska kunna utöva en sund och ansvarsfull företagsledning (artikel 42.1 a).

Andra tjänstepensionsdirektivets krav får därmed anses innebära att styrelseledamöternas, den verkställande direktörens och deras ersättares samlade kompetenser ska vara tillräckliga för att säkerställa en sund och ansvarsfull ledning. En sådan kollektiv och gemensam bedömning, s.k. bukettprövning, skiljer sig från den individuella bedömning som idag görs för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen där varje styrelseledamot och verkställande direktör eller ersättare för dem, var för sig, ska uppfylla lämplighetskraven (10 kap. 5 § första stycket). Också för tjänstepensionskassor görs bedömningen i dag individuellt där en styrelseledamot eller dennes suppleant ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen och även i övrigt vara lämplig för uppgiften (27 a § UFL).

Inom andra tjänstepensionsdirektivet ryms verksamheter av vitt skilda slag. Verksamheten hos ett tjänstepensionsföretag kommer att avvika väsentligt från verksamheten hos en pensionsstiftelse som inte själv får utfästa pension (12 § lagen [1967:531] om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.). För ett tjänstepensionsinstitut som driver en verksamhet av mindre omfattning, endast tryggar utfästelser om pension till ett mindre antal personer eller som för stiftelserna, inte har några egna pensionsåtaganden,

bör det kunna vara tillräckligt med att de som leder tjänstepensionsinstitutet tillsammans har de kompetenser som är tillräckliga för att säkerställa en sund och ansvarsfull ledning (se förslaget för pensionsstiftelser i lagrådsremissen Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det andra tjänstepensionsdirektivet Fi2018/01129/FPM). Ett tjänstepensionsföretag däremot kommer att driva en verksamhet som i huvudsak överensstämmer med verksamheten hos ett försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen. På samma sätt som ett försäkringsföretag kommer ett tjänstepensionsföretag att ha egna åtaganden mot försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade. Detta talar för att samma krav på lämplighet bör gälla för dem som leder ett tjänstepensionsföretag som för dem som leder ett försäkringsföretag. Som *Finansinspektionen* framför är det även av stor betydelse att var och en av dem som ingår i styrelsen i ett tjänstepensionsföretag har tillräckligt med insikt och erfarenhet för att kunna utmana andra styrelseledamöters eller den verkställande direktörens uppfattningar i olika frågor. Styrelsen måste också ha förmåga att kontrollera hur den verkställande direktören sköter sitt uppdrag. Detta särskilt då vissa tjänstepensionsföretag kommer att driva en verksamhet av stor omfattning. De som leder ett tjänstepensionsföretag ska därför, på samma sätt som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen, var för sig ha de insikter och den erfarenhet som krävs för att delta i ledningen av företaget.

I dag driver både försäkringsföretag och tjänstepensionskassor verksamhet som avser tjänstepension. Dessa verksamheter skiljer sig åt, framförallt sett till omfattningen men även genom att vissa företag inte verkar på en konkurrensutsatt marknad utan endast riktar sig till en sluten krets. Sådana skillnader bör kunna beaktas genom att kraven på dem som leder ett tjänstepensionsföretag tillåts variera med hänsyn till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet. För en mer omfattande verksamhet, eller när tjänstepensionsföretaget verkar på en konkurrensutsatt marknad, bör det ställas högre krav på insikt och erfarenhet hos dem som leder företaget än i de fall verksamheten är av mindre omfattning och tjänstepensionsföretaget inte verkar på en konkurrensutsatt marknad.

När det gäller det *Svensk Försäkring* framför om lämpligheten hos styrelseledamöter som utsetts av annan än stämman, såsom arbetstagarrepresentanter, ska samma lämplighetskrav gälla för dem som för styrelseledamöter i allmänhet. Detta är även det som idag gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 5 § första stycket).

De som ansvarar för eller utför arbete i centrala funktioner

För dem som ansvarar för eller utför centrala funktioner och för dem som genom ett uppdragsavtal har anlåtats för sådana uppgifter i ett tjänstepensionsföretag gäller enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 22.1) att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter ska vara tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt. Detta överensstämmer i huvudsak med det som anges i Solvens II-direktivet (artikel 42.1). En bestämmelse för tjänstepensionsföretag bör därför utformas efter förebild av bestämmelsen i försäkringsrörelselagen som för försäkringsföretag har genomfört Solvens II-direktivet (10 kap.

5 § första stycket). I Solvens II-direktivet anges dock att kraven om kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter inom verksamhetsområdet ska vara tillräckliga för att de ska kunna utöva en sund och ansvarsfull företagsledning (artikel 42.1 a). Denna skillnad mellan direktiven bör få genomslag i bestämmelsen för tjänstepensionsföretag. Lämplighetskravet för dem som ansvarar för eller utför arbete i centrala funktioner i tjänstepensionsföretag ska därför, som *Svensk Försäkring, Försäkringsjuridiska föreningen* och *Sveriges advokatsamfund* framför, gälla i förhållande till den uppgift som faktiskt ska utföras. De som ska ansvara för eller utföra arbete i en central funktion i ett tjänstepensionsföretag ska alltså ha de insikter och den erfarenhet som krävs för en sådan uppgift och i övrigt vara lämpliga för uppgiften.

För dem som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut anges i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 22.1 a i) att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter kollektivt ska vara tillräckliga för att de ska kunna säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av tjänstepensionsinstitutet, en s.k. bukettprovning. Detta skiljer sig från det som anges för dem som ansvarar för eller utför nyckelfunktioner i ett tjänstepensionsinstitut. För dessa anges att deras yrkeskvalifikationer, kunskaper och erfarenheter ska vara tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt (artikel 22.1 a ii och iii i andra tjänstepensionsdirektivet). Andra tjänstepensionsdirektivet ger därmed inte utrymme för att, som *Sveriges advokatsamfund* efterfrågar, pröva kvalifikationerna, kunskaperna och erfarenheterna hos dem som ska ansvara för eller utföra centrala funktioner mot kompetenserna hos andra som är verksamma inom funktionen. De som ska ansvara för eller utföra arbete i centrala funktioner i ett tjänstepensionsföretag ska därmed, var för sig, uppfylla kraven på den insikt och erfarenhet som krävs för den uppgift som de ska utföra.

För dem som ansvarar för eller utför uppgifter i aktuariefunktionen och funktionen för internrevision finns ytterligare krav i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 22.1 a ii). Dessa ska ha de yrkeskvalifikationer, kunskaper och erfarenheter som är tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt. Detta får anses innebära ett särskilt krav på yrkeskvalifikationer genom utbildning för dem som ska ansvara för eller utföra uppgifter i aktuariefunktionen och funktionen för internrevision, dvs. ett särskilt krav på viss och för uppgiften relevant utbildning. För att tydliggöra denna skillnad mot det generella lämplighetskravet bör begreppet kunskaper användas för detta särskilda krav för dem som ska ansvara för eller utföra uppgifter i aktuariefunktionen och internrevisionsfunktionen i ett tjänstepensionsföretag.

Redbarhet

I andra tjänstepensionsdirektivet anges, som krav på redbarhet, att de som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut, de ansvarar för eller utför centrala funktioner och de som genom ett uppdragsavtal har anlåtits för sådana funktioner, ska ha anseende och integritet som motsvarar högt ställda krav (artikel 22.1 b). Detta krav får anses ingå i kravet på att den som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem samt de som ansvarar för eller utför arbete i

en central funktion ska vara i övrigt lämpliga för uppgiften. Denna prövning ska för samtliga typer av befattningshavare göras individuellt, dvs. var för sig.

Bevis om gott anseende m.m.

I andra tjänstepensionsdirektivet finns detaljerade bestämmelser om vilka bevis som kan godtas till styrkande av vissa krav kopplat till anseende och konkursfrihet, särskilt när det gäller utländska medborgare (artikel 22.3–22.7). Dessa bestämmelser kräver enligt regeringens bedömning inte några nya bestämmelser i lag. Samma bedömning gjordes vid genomförandet i svensk rätt av motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet (se prop. 2015/16:9 s. 218).

Underlag för lämplighetsprövning

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna kan bedöma om de personer som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut eller utför nyckelfunktioner uppfyller kraven på lämplighet och redbarhet (artikel 22.2).

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte något uttryckligt krav om att de som omfattas av lämplighetskraven ska anmälas till Finansinspektionen. I skäl 55 i andra tjänstepensionsdirektivet anges att endast personer som innehar nyckelfunktioner bör omfattas av kraven på anmälan till den behöriga myndigheten. Motsvarande anges i skäl 34 till Solvens II-direktivet.

I Solvens II-direktivet (artikel 42.2) anges att försäkrings- och återförsäkringsföretag ska meddela tillsynsmyndigheten om varje förändring av den personkrets som leder verksamheten eller har ansvaret för andra centrala funktioner och därvid ska lämna alla uppgifter som är nödvändiga för att man ska kunna bedöma om nytillkomna medlemmar av företagsledningen har den lämplighet som krävs. Vidare anges i Solvens II-direktivet att försäkrings- och återförsäkringsföretag ska underrätta sina tillsynsmyndigheter om någon av de personer som omfattas av lämplighetskraven har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller kraven på lämplighet (artikel 42.3). Dessa bestämmelser i Solvens II-direktivet har för försäkringsföretag genomförts genom särskilda bestämmelser i försäkringsrörelselagen. För försäkringsföretag gäller att de ska snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning eller som ansvarar för en central funktion i företaget (10 kap. 5 § andra stycket FRL). Försäkringsföretag ska även underrätta inspektionen om den som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem, eller den som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller lämplighetskraven (10 kap. 5 § tredje stycket FRL).

En bestämmelse som motsvarar det som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 5 § andra och tredje stycket) torde tillsammans med de tillsynsregler som nu föreslås för tjänstepensionsföretag, se avsnitt 13.1.1, vara tillräckliga för att uppfylla kraven i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 22.2) om att de behöriga myndigheterna

ska kunna bedöma om de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner uppfyller kraven på lämplighet och redbarhet som gäller enligt andra tjänstepensionsdirektivet. Denna bestämmelse för tjänstepensionsföretag bör därför ges samma utformning som motsvarande bestämmelse för försäkringsföretag i försäkringsrörelselagen (10 kap. 5 § andra och tredje stycket). Som *Finansinspektionen*, *Svensk Försäkring*, *Tjänstepensionsförbundet*, *Ägarföreningen ProSkandia* och *Svenska aktuarieföreningen* anför bör det därmed inte införas någon bestämmelse om att ett tjänstepensionsföretag alltid ska anmäla ändringar av dem som utför arbete i de centrala funktionerna.

Behov av ytterligare bestämmelser

I andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 22.1 a ii) finns särskilda krav på yrkeskvalifikationer för dem som utför nyckelfunktioner i form av aktuariefunktioner eller internrevisionsfunktioner. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får när det gäller försäkringsföretag meddela föreskrifter om villkor för behörighet för den som ska ansvara för eller utföra arbete i aktuariefunktionen (10 kap. 26 § 9 FRL och 7 kap. 2 § första stycket 48 försäkringsrörelseförordningen [2011:257]). Finansinspektionen har meddelat sådana föreskrifter (9 kap. 8–16 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2015:8] om försäkringsrörelse). För tjänstepensionskassor finns det i Finansinspektionens allmänna råd särskilda krav för personalen inom internrevisionsfunktionen (6 kap. 1 § andra stycket FFFS 2005:1).

Även för tjänstepensionsföretag finns ett behov av ytterligare föreskrifter för dem som ska ansvara för eller utföra arbete i aktuariefunktionen. Som bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 22.1 a ii) är utformad, där kravet om yrkeskvalifikationer gäller både för aktuariefunktionen och för internrevisionsfunktionen, bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer även få meddela föreskrifter om villkor för behörighet för den som ska ansvara för eller utföra arbete i internrevisionsfunktionen.

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de krav som ska gälla för deltagande i styrningen av ett försäkringsföretag (2 kap. 19 § 1). Även för tjänstepensionsföretag kan det finnas ett behov av ytterligare bestämmelser för dem som ska delta i ledningen av ett tjänstepensionsföretag. Detta bör också gälla för de som ska ansvara för eller utföra arbete i de centrala funktionerna funktionen för riskhantering och funktionen för regelefterlevnad. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om de krav som ska gälla för dem som på detta sätt ska vara verksamma i ett tjänstepensionsföretag.

9.6.4 Rapportering från dem som arbetar med centrala funktioner

Regeringens förslag: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om att personer som arbetar inom centrala funktioner ska rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till tjänstepensionsföretagets ledning ska i den nya lagen om tjänstepensionsföretag tas in i bestämmelserna om respektive funktion.

Den som ansvarar för en central funktion i ett tjänstepensionsföretag är skyldig att underrätta Finansinspektionen om styrelsen eller den verkställande direktören inte vidtar lämpliga åtgärder inom skälig tid efter att de informerats om att

1. det inom den centrala funktionen har upptäckts att det finns en betydande risk att företaget inte kommer att uppfylla ett väsentligt krav enligt lag och detta kan få väsentlig påverkan på försäkringstagarnas, de försäkrades eller andra ersättningsberättigades intressen, eller
2. det inom den centrala funktionen har konstaterats att det förekommit en väsentlig överträdelse av lag eller andra bestämmelser som gäller för företagets verksamhet.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några särskilda bestämmelser som motsvarar andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om att en enda person eller organisatorisk enhet i vissa fall ska få utföra centrala funktioner både i tjänstepensionsföretaget och hos uppdragsgivaren.

Kravet i andra tjänstepensionsdirektivet på att styrelsen och den verkställande direktören ska agera efter att de fått del av väsentliga resultat och rekommendationer behöver inte genomföras i någon särskild bestämmelse i lagen om tjänstepensionsföretag.

Det behöver inte införas några särskilda bestämmelser till skydd för personer som underrättar myndigheter om brister i ett tjänstepensionsföretags verksamhet.

Utredningen behandlar inte dessa frågor.

Remissinstanserna tar inte upp dessa frågor.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att promemorian även föreslår att den som utför arbete i en central funktion, i vissa fall, ska underrätta Finansinspektionen om allvarliga missförhållanden. Promemorians förslag avviker även från regeringens förslag genom att promemorian föreslår att en anmälningsskyldighet ska kunna inträda om det inom den centrala funktionen har upptäckts att det finns en betydande risk att företaget inte kommer att uppfylla ett materiellt väsentligt krav enligt lag och detta kan få väsentlig påverkan på de försäkrades intressen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag och bedömning eller har inget att invända mot dem. *Finansinspektionen* föreslår att endast de som ansvarar för en central funktion ska vara skyldiga att anmäla allvarliga missförhållanden till Finansinspektionen. Som skäl anför inspektionen att direktivets krav, vid en jämförelse mellan svenska och engelska versionerna, endast avser dem

som ansvarar för en central funktion, samt att det inte finns skäl att utvidga skyldigheten därutöver. Även *Svensk Försäkring* föreslår att anmälnings-skyldigheten endast ska gälla för de som ansvarar för centrala funktioner och anför att denna skyldighet bör gälla för de som normalt rapporterar till ledningen. Svensk försäkring efterfrågar att det närmare anges när en sådan skyldighet inträder och framhåller vikten av att sanktioner inte ska kunna riktas mot de som underlåter att informera Finansinspektionen om missförhållanden. Svensk Försäkring anför vidare att man bör se till att de som ska anmäla missförhållanden får ett tydligt skydd och påpekar att lagen om särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden inte täcker alla fall där det finns krav på anmälningar till myndigheter.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns allmänna regler om dem som arbetar i de centrala funktionerna i ett tjänstepensionsinstitut (artikel 24.3–24.6).

Den enda person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen ska vara en annan än den som utför en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget (artikel 24.3). Medlemsstaterna får, med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, tillåta institutet att utföra nyckelfunktioner genom samma person eller organisatoriska enhet som i det uppdragsgivande företaget, under förutsättning att institutet förklarar hur de förhindrar eller hanterar intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget.

Personer med nyckelfunktioner ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom tjänstepensionsinstitutet som ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas (artikel 24.4).

Personer med nyckelfunktioner ska underrätta den behöriga myndigheten om de upptäckt a) en betydande risk för att tjänstepensionsinstitutet inte kommer att uppfylla ett materiellt väsentligt lagstadgat krav och rapporterat detta till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, om detta skulle kunna få en väsentlig inverkan på medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, eller b) när den person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen har konstaterat en väsentlig materiell överträdelse av lagar eller andra författningar som är tillämpliga på tjänstepensionsinstitutet och dess verksamhet i samband med personens eller den organisatoriska enhetens nyckelfunktion och rapporterat detta till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom nyckelfunktionen, rapporterat detta till ledningen och ledningen därefter inte inom vederbörlig tid har vidtagit lämpliga åtgärder (artikel 24.5).

Denna skyldighet att anmäla allvarliga missförhållanden inom tjänstepensionsinstitutet kompletteras i direktivet med ett krav på att medlemsstaterna ska säkerställa det rättsliga skyddet för personer som underrättar den behöriga myndigheten om brister i verksamheten (artikel 24.6).

Gällande rätt

Det finns varken för försäkringsföretag, företag som följer övergångsbestämmelserna eller tjänstepensionskassor några regler som direkt motsvarar de nu aktuella reglerna i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 24.3–24.6).

Centrala funktioner både hos tjänstepensionsföretag och uppdragsgivare

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska den enda person eller organisatoriska enhet som utför en nyckelfunktion i ett tjänstepensionsinstitut vara en annan än den som utför en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget (artikel 24.3). I särskilda fall får det tillåtas att samma person eller organisatoriska enhet utför nyckelfunktioner både hos tjänstepensionsinstitutet och hos uppdragsgivaren.

Som närmare utvecklas i avsnitt 4.5.1 är det i Sverige vanligtvis en arbetsgivare som tecknar en tjänstepensionsförsäkring och ett försäkringsföretag eller en understödsförening som tillhandahåller tjänstepensionsförsäkringen. Utifrån denna modell är det svårt att se en situation där en och samma person eller organisatoriska enhet ska utföra centrala funktioner både hos försäkringsgivaren, dvs. försäkringsföretaget eller understödsföreningen och enligt lagförslaget tjänstepensionsföretaget, och hos arbetsgivaren, uppdragsgivaren. För det fall en sådan situation ändå skulle bli aktuell i ett tjänstepensionsföretag är detta något som får hanteras utifrån om den som ska ansvara för eller utföra arbete inom de centrala funktionerna är lämplig för uppgiften, se avsnitt 9.6.3. Eftersom det normalt endast är de som ska ansvara för centrala funktioner som ska anmälas till Finansinspektionen, se förslaget i samma avsnitt, är detta något som i första hand får hanteras av det enskilda företaget.

I ett sådant fall ska tjänstepensionsföretaget förklara hur det förhindrar eller hanterar intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget i styrdokumentet för hantering av intressekonflikter, se beträffande det styrdokumentet avsnitt 9.4.1.

Intern rapportering

Andra tjänstepensionsdirektivet kräver att det införs bestämmelser för tjänstepensionsföretag om att personer med nyckelfunktioner ska rapportera väsentliga resultat och rekommendationer till dem som leder företaget (artikel 24.4).

I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser med motsvarande innebörd i de särskilda bestämmelserna som gäller för respektive central funktion (10 kap. 16 § 1 för funktionen för regelefterlevnad, 10 kap. 17 § 3 för funktionen för internrevision och 10 kap. 18 § 2 för aktuariefunktionen). Denna lagstiftningsmodell bör även användas för tjänstepensionsföretag. De nu aktuella bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 24.4) bör därför genomföras på så sätt att det införs bestämmelser om intern rapportering i de bestämmelser som föreslås för respektive funktion.

Åtgärder från styrelse och verkställande direktör

I andra tjänstepensionsdirektivet finns även en bestämmelse om att ett tjänstepensionsinstituts förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas efter att personer med nyckelfunktioner har rapporterat till organet (artikel 24.4).

Då artikel 24.4 i andra tjänstepensionsdirektivet uttryckligen anger flera organ, förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, får denna bestämmelse för svenska förhållanden anses ta sikte på både styrelsen och den verkställande direktören. Detta är även väl förenligt med att de väsentliga resultat och rekommendationer som ska rapporteras kan falla under såväl styrelsens som den verkställande direktörens ansvarsområden.

Att styrelsen och den verkställande direktören efter rekommendationer ska besluta om lämpliga åtgärder är något som får anses följa av de generella bestämmelser som finns i försäkringsrörelselagen om styrelsens respektive den verkställande direktörens uppgifter (för försäkringsaktiebolag 11 kap. 1 § FRL och 8 kap. 4 och 29 §§ ABL, för ömsesidiga försäkringsbolag 12 kap. 24 § FRL och 7 kap. 4 och 29 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, nedan FL, och för försäkringsföreningar 13 kap. 2 § FRL och 7 kap. 4 och 29 §§ FL). Dessa bestämmelser ska enligt förslagen i avsnitt 12 gälla även för tjänstepensionsföretag. Det krävs därmed inte någon uttrycklig bestämmelse i den lag som nu föreslås för tjänstepensionsföretag för att genomföra denna del av artikel 24.4 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Rapportering av allvarliga missförhållanden till Finansinspektionen

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska personer med nyckelfunktioner i ett tjänstepensionsinstitut underrätta den behöriga myndigheten om institutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inte i vederbörlig tid vidtar lämpliga korrigerande åtgärder när personen har upptäckt en betydande risk för att institutet inte kommer att uppfylla ett väsentligt lagstadgat krav och rapporterat detta till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet, om det skulle kunna få en väsentlig inverkan på medlemmarnas och förmånstagarnas intressen (artikel 24.5 a). Detsamma gäller om personen har konstaterat en väsentlig överträdelse av lagar eller andra författningar som är tillämpliga på tjänstepensionsinstitutet och dess verksamhet i samband med personens nyckelfunktion och rapporterat detta till förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet (artikel 24.5 b).

I svensk rätt finns det inte några bestämmelser på försäkringsområdet som motsvarar dessa bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet. För att genomföra direktivet krävs därför att det införs en särskild bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag som motsvarar artikel 24.5 a och 24.5 b i andra tjänstepensionsdirektivet.

Regeringen instämmer i det *Finansinspektionen* framför om att artikel 24.5 a och 24.5 b i andra tjänstepensionsdirektivet och begreppet ”personer med nyckelfunktioner” bör tolkas så att skyldigheten att rapportera om allvarliga missförhållanden endast ska gälla för dem som ansvarar för centrala funktioner. Som *Svensk Försäkring* påpekar är det normalt de som ansvarar för centrala funktioner som rapporterar till

styrelse och verkställande direktör. Skyldigheten att rapportera till Finansinspektionen om allvarigare missförhållanden ska därmed endast gälla dem som ansvarar för centrala funktioner i ett tjänstepensionsföretag.

Den första typen av missförhållanden som är så allvarliga att de ska rapporteras är, i enlighet med direktivet (artikel 24.5 a), om det finns en risk för att tjänstepensionsföretaget inte kommer att uppfylla ett materiellt väsentligt krav enligt lag och detta kan få en väsentlig inverkan på medlemmarnas eller förmånstagarnas intressen. När det gäller tjänstepensionsförsäkring är det vanligtvis arbetsgivaren som är försäkringsstagare och den anställde som är försäkrad, se avsnitten 4.5.1, 5.2 och 5.4. Som framgår av dessa avsnitt kan det dock finnas situationer där den anställde är den som tecknar försäkringen (se även prop. 2004/05:165 s. 124). En skyldighet att underrätta Finansinspektionen bör därmed enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag infalla om det inom den centrala funktionen har upptäckts att det finns en betydande risk att företaget inte kommer att uppfylla ett väsentligt krav enligt lag och detta kan få väsentlig påverkan på försäkringstagarnas, de försäkrades eller andra ersättningsberättigades intressen.

För att genomföra artikel 24.5 b bör det vidare anges i lagen om tjänstepensionsföretag att rapportering till Finansinspektionen ska ske det inom den centrala funktionen har konstaterats att det förekommit en väsentlig överträdelse av lag eller andra bestämmelser som gäller för företagets verksamhet.

En skyldighet att rapportera om missförhållanden uppkommer endast om styrelsen eller den verkställande direktören har informerats om missförhållandena och därefter inte inom skälig tid har vidtagit lämpliga åtgärder. Det kan röra sig om vitt skilda missförhållanden som styrelsen och den verkställande direktören ska informeras om och som senare kan leda till en skyldighet att rapportera till Finansinspektionen. Den tid inom vilken det är skäligt att styrelsen eller den verkställande direktören ska agera kommer därmed att variera utifrån vilken typ av missförhållanden som det rör sig om i det enskilda fallet. Detta medför att det inte är möjligt att, som *Svensk Försäkring* efterfrågar, närmare ange när skyldigheten att rapportera om missförhållandena till Finansinspektionen inträder.

Andra tjänstepensionsdirektivet saknar bestämmelser om sanktioner mot dem som inte rapporterar om allvarliga missförhållanden till Finansinspektionen. Som *Svensk Försäkring* för fram bör det inte heller införas några sådana sanktionsregler. I stället är detta något som i första hand får hanteras inom lämplighetsbedömningen av de som ansvarar för centrala funktioner, se avsnitt 9.6.3. En i efterhand konstaterad underlåtenhet att rapportera till Finansinspektionen om ett allvarligt missförhållande kan leda till att personen inte längre kan anses lämplig för att ansvara för en central funktion i ett tjänstepensionsföretag.

Skydd för dem som rapporterar om missförhållanden

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa det rättsliga skyddet för dem som underrättar den behöriga myndigheten om sådana missförhållanden som anges i artikel 24.5 a och b (artikel 24.6). För att uppfylla direktivets krävs alltså att det finns ett skydd för de som underrättar tillsynsmyndigheten om missförhållanden i den verksamhet

som de själva är en del av, dvs. ett skydd för s.k. visseblåsare. I direktivet anges emellertid inte närmare vad som avses med det rättsliga skyddet.

Frågan om ett system för att ta emot de uppgifter som lämnas och ett skydd för visseblåsare har behandlats i flera tidigare lagstiftningsärenden på finansmarknadsområdet (se bl.a. prop. 2013/14:228 s. 243–259, prop. 2016/17:162 s. 511–521 och prop. 2017/18:216 s. 368–376). I samtliga dessa har det konstaterats att det finns ett tillräckligt skydd mot att anställda som anmäler missförhållanden drabbas av repressalier, diskriminering eller andra former av missgynnande behandling från arbetsgivarens sida i svensk rätt. Det finns inte skäl att i detta lagstiftningsärende göra någon annan bedömning. Några lagstiftningsåtgärder krävs därför inte för att genomföra direktivet i denna del.

9.7 Riskhantering

9.7.1 System för riskhantering

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska ha ett system för riskhantering. Systemet ska innehålla de strategier, processer och rapporteringsrutiner som behövs för att säkerställa att företaget fort-löpande kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera risker samt beroenden mellan risker.

Systemet ska vara integrerat i företagets organisations- och beslutsstruktur och vara utformat med hänsyn till de personer som leder företaget eller ingår i en central funktion.

Ett tjänstepensionsföretags system för riskhantering ska avse såväl de risker som täcks av det riskkänsliga kapitalkravet som de risker som inte, eller bara delvis, täcks av det kravet.

Systemet ska omfatta risker inom följande områden:

1. försäkringsrisker,
2. matchningsrisker,
3. investeringsrisker, särskilt avseende derivatinstrument och liknande åtaganden,
4. likviditets- och koncentrationsrisker,
5. operativa risker,
6. risker hänförliga till återförsäkring och andra riskreducerings-tekniker,
7. miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till investeringsportföljen och dess förvaltning, och
8. beroenden mellan risker som företaget är eller kan komma att bli exponerade för.

Om försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står för investeringsrisker, ska systemet för riskhantering även beakta riskerna från deras perspektiv.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om innehållet i systemet för riskhantering samt omfattningen av riskerna i detta system.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att

utredningen föreslår att regleringen för tjänstepensionsföretag ska vara mer principbaserad än den reglering som finns i Solvens II-direktivet eftersom denna är nära kopplad till utformningen av solvenskapitalkravet.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* instämmer i utredningens bedömning att regleringen avseende systemet för riskhantering bör skiljas åt mellan försäkringsföretag under Solvens II-regelverket och tjänstepensionsföretag och att regleringen för tjänstepensionsföretag därmed kan vara mer principbaserad.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* föreslår att det preciseras att kravet om att riskhanteringssystemet ska beakta risker för de försäkrade och andra ersättningsberättigade när dessa står för risk, endast ska gälla vid fond- och depåförsäkring. Beträffande miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker framför Svensk Försäkring att det bör förtydligas att det är tjänstepensionsföretagens och i förlängningen de försäkrades risker som ska bedömas och hanteras och inte dessa risker ur ett samhällsperspektiv.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om riskhanteringssystem (artikel 25).

Ett tjänstepensionsföretag ska för riskhanteringssystemet anta de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att spåra, mäta, hantera och till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan regelbundet rapportera de risker, på enskild och sammantagen nivå, som institutet och de pensionsplaner det förvaltar är, eller kan komma att bli, exponerade för och det inbördes beroendet mellan dessa (artikel 25.1 första stycket). Systemet ska vara effektivt och väl integrerat i tjänstepensionsinstitutets organisationsstruktur och beslutsprocesser (artikel 25.1 andra stycket).

Riskhanteringssystemet ska täcka risker som kan uppstå inom tjänstepensionsinstitut, eller i företag till vilka ett instituts uppgifter eller verksamheter har utkontrakterats (artikel 25.2). Systemet ska åtminstone omfatta risker inom följande områden:

- a) Teckning av försäkringar och avsättningar.
- b) Asset-liability management.
- c) Investeringar, särskilt i derivatinstrument, värdepapperiseringar och liknande åtaganden.
- d) Hantering av likviditets- och koncentrationsrisker.
- e) Hantering av operativ risk.
- f) Återförsäkring och andra riskreduceringstekniker.
- g) Miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till investeringsportföljen och dess förvaltning.

Om medlemmar och förmånstagare, i enlighet med pensionsplanens villkor, står för risker ska riskhanteringssystemet även ta hänsyn till dessa risker ur medlemmarnas och förmånstagarnas synvinkel (artikel 25.3).

Gällande rätt

För försäkringsföretag finns i försäkringsrörelselagen ett krav på att ha ett system för riskhantering (10 kap. 6 §). Systemet för riskhantering ska innehålla de strategier, processer och rapporteringsrutiner som behövs för att säkerställa att företaget fortlöpande kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera risker samt beroenden mellan risker. Vidare gäller att systemet ska vara integrerat i företagets organisations- och beslutsstruktur. Det ska även vara utformat med lämplig hänsyn till de personer som leder företaget eller annars ingår i en central funktion. I försäkringsrörelselagen anges även vilka risker som systemet ska omfatta (10 kap. 7 §). Systemet ska omfatta:

1. Försäkringsrisker.
2. Matchningsrisker.
3. Investeringsrisker, särskilt avseende derivatinstrument och liknande åtaganden.
4. Likviditets- och koncentrationsrisker.
5. Operativa risker.
6. Risker hänförliga till återförsäkring och andra riskreduceringstekniker.
7. Beroenden mellan risker som företaget är eller kan komma att bli exponerade för.

I Solvens II-förordningen finns ytterligare bestämmelser om vad ett försäkringsföretags riskhanteringssystem ska omfatta (artikel 259). I Solvens II-förordningen finns också bestämmelser om riktlinjer för olika riskhanteringsområden (artikel 260).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

För tjänstepensionskassor finns det inte någon bestämmelse i lag om att de ska ha ett system för riskhantering. I 4 kap. FFFS 2005:1, som fortfarande gäller för tjänstepensionskassor, finns dock allmänna råd om hantering och kontroll av risker. (1 kap. 2 § Allmänna råd [FFFS 2018:12] om ändring i Finansinspektionens allmänna råd [FFFS 2005:1] om styrning och kontroll av finansiella företag).

Ny bestämmelse om riskhanteringssystem

För att genomföra bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om riskhanteringssystem (artikel 25) krävs att det införs bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag ska ha ett riskhanteringssystem. Sådana bestämmelser bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet har stora likheter med motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 44). För försäkringsföretagen har bestämmelserna i Solvens II-direktivet genomförts genom bestämmelser i försäkringsrörelselagen (10 kap. 6 och 7 §§). Ett försäkringsföretags riskhanteringssystem har ett nära samspel med de risker som ska ingå i solvenskapitalkravet (se bl.a. artikel 44.2 i Solvens II-direktivet). För tjänstepensionsföretag föreslås i avsnitt 8.5 bestämmelser om ett riskkänsligt kapitalkrav. Detta riskkänsliga kapitalkrav är uppbyggt

på likartat sätt som det solvenskapitalkrav som gäller för försäkringsföretag enligt Solvens II-regelverket. Detta talar mot, som utredningen föreslår och *Svensk Försäkring* förordar, att för tjänstepensionsföretag införa mer principbaserade regler än det som gäller enligt Solvens II-regelverket. Bestämmelserna i den nya lagen för tjänstepensionsföretag bör i stället utformas efter förebild av bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (10 kap. 6 och 7 §§).

Hållbarhetsrisker

Ett tjänstepensionsinstituts riskhanteringssystem ska omfatta miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker (s.k. hållbarhetsrisker eller ESG-risker) hänförliga till investeringsportföljen och dess förvaltning (artikel 25.2 g i andra tjänstepensionsdirektivet).

Med bestämmelsen avses risker hänförliga till investeringsportföljen och dess förvaltning. I skälen i andra tjänstepensionsdirektivet anges vidare att det är viktigt att tjänstepensionsinstitut förbättrar sin riskhantering, med beaktande av målet att ha en rättvis spridning av risker och förmåner mellan generationerna i tjänstepensioner, så att potentiella sårbarheter med avseende på pensionsplanernas långsiktiga bärkraft kan förstås på rätt sätt och diskuteras med de berörda behöriga myndigheterna (skäl 57). Detta får anses innebära, som *Svensk Försäkring* gör gällande, att det är riskerna för tjänstepensionsföretaget och de framtida pensionärerna som ska beaktas inom ramen för riskhanteringssystemet. En bestämmelse som motsvarar artikel 25.2 g i andra tjänstepensionsdirektivet bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Om försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står för investeringsrisker

Om medlemmar och förmånstagare, i enlighet med pensionsplanens villkor, står för risker ska riskhanteringssystemet enligt andra tjänstepensionsdirektivet även ta hänsyn till de riskerna ur medlemmarnas och förmånstagarnas synvinkel (artikel 25.3). För att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet fullt ut i den delen krävs att systemet även beaktar riskerna från de försäkrades och andra ersättningsberättigades perspektiv, om dessa personkategorier står för risker. Hur begreppen medlemmar och förmånstagare förhåller sig till begreppen försäkrade och andra ersättningsberättigade behandlas i avsnitt 5.2.

Vid tjänstepensionsförsäkring är det vanligtvis arbetsgivaren som är försäkringstagare och den anställde som är försäkrad, se avsnitten 4.5.1, 5.2 och 5.4. Som framgår av dessa avsnitt kan det finnas situationer där den anställde är den som tecknar försäkringen (se även prop. 2004/05:165 s. 124). Systemet för riskhantering ska därmed även beakta riskerna från försäkringstagarnas perspektiv om dessa står för risk.

De risker som är aktuella för försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade är investeringsrisker. Som *Svensk Försäkring* påpekar torde detta, utifrån de pensionsplaner och försäkringsprodukter som finns i dag, endast gälla vid fond- och depåförsäkring.

Bemyndiganden

För försäkringsföretag finns ytterligare och mer detaljerade bestämmelser i Solvens II-förordningen om innehållet i systemet för riskhantering (artikel 259). Även för tjänstepensionsföretag kan det finnas ett behov av ytterligare bestämmelser utöver de bestämmelser som enligt förslaget ska införas i den nya lagen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om innehållet i systemet för riskhantering samt omfattningen av riskerna i systemet.

Inom ramen för ett sådant bemyndigande finns det även möjlighet att beakta att riskhanteringssystemet hos ett tjänstepensionsföretag ska stå i proportion till företagets storlek och interna organisation liksom deras verksamhets storlek, art, omfattning och komplexitet (artikel 25.2 i andra tjänstepensionsdirektivet).

9.7.2 Regelbunden utvärdering

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska regelbundet bedöma hur känsliga de försäkringstekniska avsättningarna och kapitalbasen är för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av den ränta som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om kraven på regelbundna utvärderingar av de försäkringstekniska avsättningarna.

Utredningen behandlar inte dessa frågor.

Remissinstanserna tar inte upp dessa frågor.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* framför att företag måste få kunskap om de antaganden som ligger till grund för fastställandet av diskonteringsräntan för att kunna bedöma känsligheten. Även *Tjänstepensionsförbundet* framför att det måste klargöras vilka underliggande antaganden som avses i bestämmelsen.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om regelbunden utvärdering av försäkringstekniska avsättningarna

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att de regelbundet ska bedöma hur känsliga de försäkringstekniska avsättningarna och de medräkningsbara kapitalbasmedlen är för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av den ränta som används vid beräkningen av den bästa skattningen av framtida kassaflöden (10 kap. 9 §). Finansinspektionen har, med stöd av ett bemyndigande, meddelat föreskrifter om vad utvärderingen ska omfatta (9 kap. 7 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2015:8] om försäkringsrörelse).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om regelbunden utvärdering gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

För tjänstepensionskassor finns inte några bestämmelser i lag om regelbunden utvärdering av försäkringstekniska avsättningar.

Krav på regelbunden utvärdering

Ett försäkringsföretags system för riskhantering ska enligt försäkringsrörelselagen bl.a. omfatta matchningsrisker (10 kap. 7 § första stycket 2). Vidare gäller att ett försäkringsföretag inom ramen för sitt riskhanteringsarbete på det s.k. ALM-området (matchningsrisker), regelbundet ska utvärdera känsligheten hos de försäkringstekniska avsättningarna och medräkningsbara kapitalbasmedlen för de antaganden som ligger till grund för extrapoleringen av den relevanta riskfria räntestrukturen (10 kap. 9 § FRL). Bestämmelsen om regelbunden utvärdering utgör därmed i praktiken en detaljreglering kring vissa av de åtgärder som ska genomföras inom ramen för ett av flera riskhanteringsområden (se prop. 2015/16:9 s. 312 f.).

I avsnitt 9.7.1 föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska ha ett system för riskhantering. Detta system ska bl.a. omfatta matchningsrisker. På motsvarande sätt som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen bör även tjänstepensionsföretag utvärdera sin känslighet för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av den ränta som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. En bestämmelse om regelbunden utvärdering bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Bemyndiganden

Det kan finnas ett behov av ytterligare bestämmelser om kraven på de regelbundna utvärderingar som ska göras av ett tjänstepensionsföretag när det gäller företagets känslighet för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av den ränta som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför, på motsvarande sätt som gäller för försäkringsföretag, få meddela föreskrifter om detta. Inom ramen för arbetet med sådana föreskrifter torde det även finnas möjlighet att ta fram det underlag som *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* efterfrågar om metoden för att bestämma diskonteringsräntan.

9.7.3 Användande av externa kreditvärderingsinstitut

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag som använder bedömningar från externa kreditvärderingsinstitut vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna eller det riskkänsliga kapitalkravet ska, när det är möjligt, göra en egen bedömning av de externa värderingarna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om hur ett tjänstepensionsföretag ska göra en sådan egen bedömning.

Utredningen behandlar inte dessa frågor.

Remissinstanserna tar inte upp dessa frågor.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om tjänstepensionsinstituts användning av bedömningar från externa kreditvärderingsinstitut.

Tjänstepensionsföretag ska göra en egen bedömning av externa värderingar när det är möjligt

För försäkringsföretag som använder bedömningar från externa kreditvärderingsinstitut finns det i försäkringsrörelselagen ett krav att de ska, när det är möjligt, göra en egen bedömning av de externa värderingarna (10 kap. 10 §). Detta ska ske för att undvika ett automatisk och olämpligt beroende av externa värderingar (se artikel 44.4 a första stycket i Solvens II-direktivet [införd genom artikel 2.10 c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/51/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiven 2003/71/EG och 2009/138/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 1095/2010 med avseende på befogenheterna för Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) och Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), förkortat Omnibus II-direktivet] och prop. 2015/16:9 s. 315). Även för tjänstepensionsföretag finns det anledning att motverka ett sådant beroende och därför bör också tjänstepensionsföretag göra en egen bedömning av externa värderingar när detta är möjligt. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas en bestämmelse som motsvarar det som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen.

Bemyndiganden

För försäkringsföretag gäller att Eiopa ska ta fram förslag till tekniska standarder för genomförande av förfaranden för att bedöma externa kreditvärderingar och att kommissionen har befogenhet att anta dessa tekniska standarder för genomförande (artikel 44.4 a andra och fjärde stycket i Solvens II-direktivet [införd genom artikel 2.10 c i Omnibus II-direktivet]). Kommissionen har antagit en genomförandeförordning för förfaranden för att bedöma externa kreditvärderingar (Kommissionens genomförandeförordning [EU] 2015/2015 av den 11 november 2015 om fastställande av tekniska standarder för genomförande av förfaranden för att bedöma externa kreditvärderingar i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG). Enligt försäkringsrörelselagen gäller

dessutom att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur ett försäkringsföretag ska göra en egen bedömning av de externa värderingarna (10 kap. 26 § 6).

Som för försäkringsföretag kan det även för tjänstepensionsföretag finnas ett behov av ytterligare bestämmelser om hur en egen bedömning av de externa värderingarna ska genomföras. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om hur ett tjänstepensionsföretag ska göra en sådan bedömning.

9.7.4 Riskhanteringsfunktion

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretags riskhanteringsfunktion ska ges en struktur som underlättar genomförande av riskhanteringsystemet.

Riskhanteringsfunktionen ska

1. utvärdera systemet för riskhantering,
2. identifiera, värdera och övervaka de risker som omfattas av systemet för riskhantering,
3. rapportera till styrelsen och den verkställande direktören om de risker som tjänstepensionsföretaget är eller kan komma att bli exponerade för samt beroenden mellan risker.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om riskhanteringsfunktionens uppgifter.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att funktionen enligt utredningens förslag endast ska bistå styrelsen och andra funktioner i det arbete som ska utföras inom ramen för riskhanterings-systemet. Utredningen föreslår inte något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om funktionens uppgifter.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svenska Aktuarieföreningen* framför att det inte är helt klart om riskhanteringsfunktionen ska utföra riskkontrollen eller endast bevaka efterlevnaden. Föreningen föreslår att det ska anges att funktionen ska rapportera om problem inom systemet för riskhantering till styrelsen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att riskhanteringsfunktionen enligt promemorians förslag även ska hantera de risker som omfattas av systemet för riskhantering.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* anser att riskhanteringsfunktionen inte ska hantera risker eftersom den enligt direktivet ska ha en övervakande roll. Tjänstepensionsförbundet tillägger även att funktionen snarare ska säkerställa att det finns processer och rutiner så att riskerna hanteras.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Ett tjänstepensionsinstitut ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet ha en riskhanteringsfunktion (artikel 24.1). Personer med nyckelfunktioner ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom tjänstepensionsinstitutet som ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas (artikel 24.4).

Riskhanteringsfunktionen ska vara effektiv och stå i proportion till tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation samt till deras verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet (artikel 25.1). Funktionen ska struktureras på ett sådant sätt att den underlättar hanteringen av ett riskhanteringssystem med avseende på vilket tjänstepensionsinstitutet ska anta de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att spåra, mäta, hantera och till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan regelbundet rapportera de risker, på enskild och sammantagen nivå, som tjänstepensionsinstitutet och de pensionsplaner det förvaltar är, eller kan komma att bli, exponerade för och det inbördes beroendet mellan dessa.

Gällande rätt

Försäkringsföretag ska enligt försäkringsrörelselagen ha en funktion för riskhantering (10 kap. 4 §). Funktionen för riskhantering ska ges en struktur som underlättar genomförande av riskhanteringssystemet (10 kap. 15 § FRL). För försäkringsföretag finns ytterligare bestämmelser om funktionens uppgifter i Solvens II-förordningen (artikel 269).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Det finns inte några bestämmelser i lag om att tjänstepensionskassor ska ha en funktion för riskhantering. För tjänstepensionskassor gäller dock fortfarande FFFS 2005:1 (1 kap. 2 § Allmänna råd [FFFS 2018:12] om ändring i Finansinspektionens allmänna råd [FFFS 2005:1] om styrning och kontroll av finansiella företag). I FFFS 2005:1 finns allmänna råd om en samlad funktion i företaget för självständig riskkontroll och vilka uppgifter som en sådan funktion ska utföra (4 kap. 3 och 4 §§).

Funktionens struktur

I avsnitt 9.6.2 föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska ha en riskhanteringsfunktion. I andra tjänstepensionsdirektivet anges att riskhanteringsfunktionen ska struktureras på ett sådant sätt att den underlättar hanteringen av ett riskhanteringssystem (artikel 25.1). Detta överensstämmer med det som anges i Solvens II-direktivet om att försäkrings- och återförsäkringsföretag ska inrätta en riskhanteringsfunktion som ska ges en struktur som underlättar genomförandet av riskhanteringssystemet (artikel 44.4). För försäkringsföretag har bestämmelsen i Solvens II-direktivet genomförts genom en särskild bestämmelse i försäkringsrörelselagen (10 kap. 15 §). En bestämmelse som motsvarar bestämmelsen

som gäller för försäkringsföretag bör därmed införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Ett tjänstepensionsföretags riskhanteringsfunktion ska således ges en struktur som underlättar genomförande av riskhanteringssystemet.

Funktionens uppgifter

I Solvens II-förordningen (artikel 269) anges vilka uppgifter som riskhanteringsfunktionen i ett försäkringsföretag ska utföra och för tjänstepensionskassor finns motsvarande bestämmelser i FFFS 2005:1 (4 kap. 3 och 4 §§). Även för tjänstepensionsföretag finns ett behov av att ange vilka uppgifter som riskhanteringsfunktionen ska utföra. Detta överensstämmer med de bestämmelser som föreslås för de andra centrala funktionerna, för funktionen för regelefterlevnad i avsnitt 9.9.2, för funktionen för internrevision i avsnitt 9.11 och för aktuariefunktionen i avsnitt 9.10.

Ett tjänstepensionsföretag kommer att driva en verksamhet som i sin egenskap av försäkringsrörelse överensstämmer med den verksamhet som drivs av ett försäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket. Detta talar för att en reglering om vilka uppgifter som riskhanteringsfunktionen ska utföra bör ta sin utgångspunkt i de uppgifter som anges i Solvens II-förordningen. De uppgifter som anges i Solvens II-förordningen (artikel 269) motsvarar dessutom i allt väsentligt de uppgifter som det anges att motsvarande funktion ska utföra hos tjänstepensionskassor i FFFS 2005:1 (4 kap. 3 och 4 §§).

Inledningsvis anges att riskhanteringsfunktionen i ett försäkringsföretag ska assistera förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet och andra funktioner så att riskhanteringssystemet fungerar effektivt (artikel 269.1 a). För tjänstepensionskassor anges i FFFS 2005:1 att funktionen bör föreslå de ändringar i styrdokument och processer som funktionens iakttagelser om riskhanteringen ger anledning till (4 kap. 3 § andra stycket). Därför bör det även för tjänstepensionsföretag införas en bestämmelse om att riskhanteringsfunktionen ska utvärdera systemet för riskhantering. Detta är även förenligt med det *Tjänstepensionsförbundet* framför om att funktionen ska säkerställa att det finns processer och rutiner för att riskerna hanteras.

I Solvens II-förordningen anges att funktionen ska övervaka riskhanteringssystemet (artikel 269.1 b) och den allmänna riskprofilen för företaget som helhet (artikel 269.1 c) samt identifiera och bedöma framväxande risker (artikel 269.1 e). För tjänstepensionskassor anges i FFFS 2005:1 att funktionen kan uppdra åt andra funktioner i företaget att sammanställa underlag för dess rapporter och analyser men att funktionen alltid ansvarar för den samlade rapporteringen och analysen av företagets risker, liksom för att underliggande data är korrekta (4 kap. 4 §). Funktionen ska därför även hos tjänstepensionskassor övervaka, identifiera och bedöma de risker som finns hos företaget.

En bestämmelse med motsvarande innehåll bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Som *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* anför bör riskhanteringsfunktionen inte hantera risker eftersom funktionen enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ha en övervakande roll.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att personer med nyckelfunktioner ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom tjänstepensionsinstitutet som ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas (artikel 24.4). Både i Solvens II-förordningen (artikel 269.1 d) och i FFFS 2005:1 (4 kap. 3 §) anges att funktionen ska informera om de risker företaget är eller kan komma att bli utsatta för. I Solvens II-förordningen anges att rapportering ska ske till förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet och i FFFS 2005:1 anges att detta ska ske till styrelse, ledning och i övrigt dem som har behov av informationen.

Som *Svenska Aktuarieföreningen* föreslår bör det för tjänstepensionsföretag införas en bestämmelse om att riskhanteringsfunktionen ska rapportera om problem inom systemet för riskhantering till styrelsen. Detta bör även gälla i förhållande till den verkställande direktören eftersom ledningen i ett tjänstepensionsföretag kommer att delas mellan styrelsen och den verkställande direktören, se avsnitt 9.1. Ett tjänstepensionsföretags riskhanteringsfunktion ska alltså rapportera till styrelsen och den verkställande direktören om de risker som tjänstepensionsföretaget är eller kan komma att bli exponerat för samt beroenden mellan risker, vilket bör anges i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Bemyndiganden

För försäkringsföretag finns det i Solvens II-förordningen (artikel 269.2) ytterligare bestämmelser om riskhanteringsfunktionens uppgifter. I bestämmelsen som föreslås för tjänstepensionsföretag ska det, till skillnad från bestämmelsen om riskhanteringsfunktionen i försäkringsrörelselagen (10 kap. 15 §), anges vilka uppgifter som funktionen ska utföra. Trots detta kan det finnas ett behov av ytterligare bestämmelser om vilka uppgifter som funktionen ska utföra. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om riskhanteringsfunktionens uppgifter.

Genom ett bemyndigande skapas även möjligheter för att utforma en reglering utifrån den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet. Ett bemyndigande ger således utrymme för att utforma bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags riskhanteringsfunktion som står i proportion till företagets storlek och interna organisation samt till deras verksamhets storlek, art, omfattning och komplexitet.

9.8 Risk- och solvensbedömning

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska genomföra och dokumentera en egen risk- och solvensbedömning.

I den egna risk- och solvensbedömningen ska tjänstepensionsföretaget göra en bedömning av

1. företagets totala solvensbehov med hänsyn till dess specifika riskprofil, risktolerans och affärsstrategi,

2. företagets fortlöpande efterlevnad av bestämmelserna om det riskkänsliga kapitalkravet och minimikapitalkravet samt försäkrings- tekniska avsättningar, och

3. hur betydande skillnaderna är mellan företagets riskprofil och de antaganden om risker som har legat till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

För bedömningen av tjänstepensionsföretagets totala solvensbehov ska företaget ha processer som säkerställer att de risker som företaget är eller kan komma att bli exponerade för, på såväl kort som lång sikt, identifieras och värderas. Företaget ska redovisa de processer som använts vid bedömningen.

Den egna risk- och solvensbedömningen ska ingå som en integrerad del i tjänstepensionsföretagets affärsstrategier och ska beaktas vid företagets strategiska beslut.

En egen risk- och solvensbedömning ska genomföras minst en gång per år. Om en väsentlig förändring skett av de risker som tjänstepensionsföretaget är utsatt för, ska en ny bedömning ske snarast möjligt.

Ett tjänstepensionsföretag ska rapportera resultatet av varje egen risk- och solvensbedömning till Finansinspektionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad som ska ingå i risk- och solvensbedömningen och om rapporteringen av resultatet av bedömningen.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att ett tjänstepensionsföretag ska genomföra en riskutvärdering. Riskutvärderingen ska enligt utredningens förslag innehålla en beskrivning av tjänstepensionsförmånerna och de pensionsöverenskommelser som utgör grunden för förmånerna, bedömningar av företagets riskhanteringssystem, totala kapitalbehov, efterlevnad av bestämmelserna om tekniska avsättningar, marginalen för ogynnsamma avvikelser som ett led i beräkningen av de tekniska avsättningarna samt bedömningar av finansieringen av det totala kapitalbehovet, det sponsorstöd som kan vara tillgängligt för företaget, operativa risker och nya eller framväxande risker som avser klimatförändring, resursanvändning och miljö. Enligt utredningens förslag ska ett tjänstepensionsföretag genomföra riskutvärderingen regelbundet och, om någon väsentlig förändring skett av de risker som företaget är utsatt för, utan dröjsmål. Utredningen föreslår även att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad som ska ingå i de olika bedömningarna, de metoder som ska användas och med vilken regelbundenhet den egna riskutvärderingen ska genomföras. Utredningens förslag avviker vidare från regeringens förslag genom att utredningen inte föreslår att den egna risk- och solvensbedömningen ska dokumenteras.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* ifrågasätter om resultatet av den egna riskutvärderingen regelmässigt ska rapporteras till Finansinspektionen eftersom detta skulle kunna försämrå företagets incitament för att göra utvärderingarna.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att det i promemorian inte föreslås att den egna risk- och solvensbedömningen ska dokumenteras.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* framför att skillnaderna mellan den ORSA (risk- och solvensbedömning) som försäkringsföretagen ska utföra och den riskbedömning som anges i artikel 28 i andra tjänstepensionsdirektivet gör att föreningen är tveksamma till förslaget i dess nuvarande utformning. Framförallt ser Svensk Försäkring en risk att Finansinspektionen i kompletterande föreskrifter ser sig föranledd att, för ett korrekt genomförande av direktivet, ställa ytterligare krav än de som framgår av lagtexten. *Tjänstepensionsförbundet* framför att det är oklart om tanken är att kraven i andra tjänstepensionsdirektivet ska genomföras genom föreskrifter, men om så är fallet blir kraven på tjänstepensionsföretagens risk- och solvensbedömning utökade i förhållande till kraven på försäkringsföretagens ORSA. Svensk Försäkring framför även att för att ett företag ska kunna göra en bedömning av hur betydande skillnaderna är mellan dess riskprofil och de antaganden om risker som har legat till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet, måste det dessutom göras tydligt vilka dessa antaganden är. Svensk Försäkring framför vidare att det är tillräckligt med en rapport som belyser resultat och slutsatser av bedömningen, all dokumentation behöver inte rapporteras.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om egen riskbedömning (artikel 28).

Ett tjänstepensionsinstitut ska på ett sätt som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till dess verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet, vidta en egen riskbedömning och dokumentera denna bedömning (artikel 28.1 första stycket). Riskbedömningen ska genomföras åtminstone vart tredje år, eller utan dröjsmål vid en betydande förändring av tjänstepensionsinstitutets eller dess pensionsplaners riskprofil. Om det sker en betydande förändring av en viss pensionsplans riskprofil kan riskbedömningen begränsas till just den pensionsplanen (artikel 28.1 andra stycket).

I artikel 28.2 anges att riskbedömningen, med beaktande av tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation samt till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, ska innehålla följande:

- a) En beskrivning av hur den egna riskbedömningen är integrerad i tjänstepensionsinstitutets ledningsprocess och beslutsprocesser.
- b) En bedömning av riskhanteringssystemets effektivitet.
- c) En beskrivning av hur tjänstepensionsinstitutet förebygger intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget, när tjänstepensionsinstitutet utkontrakterar nyckelfunktioner till det uppdragsgivande företaget.
- d) En bedömning av tjänstepensionsinstitutets totala finansieringsbehov, i förekommande fall inbegripet en beskrivning av återhämtningsplanen.

e) En bedömning av riskerna för medlemmar och förmånstagare avseende utbetalningen av deras pensionsförmåner och effektiviteten i eventuella korrigerande åtgärder, med beaktande av, i förekommande fall:

i) indexeringsmekanismer,

ii) mekanismer för reducering av förmåner, inbegripet i vilken omfattning intjänade pensionsförmåner kan reduceras, på vilka villkor och av vem.

f) En kvalitativ bedömning av mekanismerna för att skydda pensionsförmåner, inklusive, beroende på vad som är tillämpligt, garantier, överenskommelser eller andra typer av finansiellt stöd från det uppdragsgivande företaget, försäkring eller återförsäkring från ett företag som omfattas av Solvens II-direktivet eller täckning genom ett pensionsgarantisystem till förmån för tjänstepensionsinstitutet eller medlemmarna och förmånstagarna.

g) En kvalitativ bedömning av de operativa riskerna.

h) Om miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas vid investeringsbeslut, en bedömning av nya eller framväxande risker, inbegripet risker med anknytning till klimatförändring, resursanvändning och miljön, sociala risker och risker med anknytning till avskrivningar av tillgångar till följd av regleringsändringar.

Med avseende på vad den egna riskbedömningen ska innehålla, ska ett tjänstepensionsinstitut ha metoder för att kartlägga och bedöma de risker de är utsatta för eller kan utsättas för på kort och på lång sikt och som kan inverka på tjänstepensionsinstitutets förmåga att fullgöra sina skyldigheter. Metoderna ska beskrivas i den egna riskbedömningen (artikel 28.3).

Den egna riskbedömningen ska beaktas vid tjänstepensionsinstitutets strategiska beslut (artikel 28.4).

Gällande rätt

Ett försäkringsföretag ska enligt försäkringsrörelselagen genomföra en egen risk- och solvensbedömning (10 kap. 11 § första stycket).

I den egna risk- och solvensbedömningen ska försäkringsföretaget göra en bedömning av

1. företagets totala solvensbehov med hänsyn till dess specifika riskprofil, risktolerans och affärsstrategi,

2. företagets fortlöpande efterlevnad av bestämmelserna om solvens- och minimikapitalkraven, eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag, samt försäkringstekniska avsättningar, och

3. hur betydande skillnaderna är mellan företagets riskprofil och de antaganden om risker som har legat till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag (10 kap. 11 § andra stycket).

Ett försäkringsföretag ska ha processer som säkerställer att de risker som företaget är eller kan komma att bli exponerade för, på såväl kort som lång sikt, identifieras och värderas. Företaget ska även kunna redovisa de metoder som använts vid bedömningen (10 kap. 11 § tredje stycket).

Den egna risk- och solvensbedömningen ska ingå som en integrerad del i ett försäkringsföretags affärsstrategier och ska beaktas vid företagets strategiska beslut (10 kap. 11 § femte stycket).

Ett försäkringsföretag ska genomföra en egen risk- och solvensbedömning minst en gång per år. Om en väsentlig förändring skett av de risker som försäkringsföretaget är utsatt för, ska en ny sådan bedömning genomföras snarast möjligt (10 kap. 12 §).

Resultatet av varje egen risk- och solvensbedömning ska rapporteras till Finansinspektionen (10 kap. 13 §).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om vad som ska gälla för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043] och Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2015:21] om övergångsreglering för försäkringsrörelse, nedan FFFS 2015:21). De försäkringsföretag som enbart driver verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar eller som endast i ringa omfattning driver övrig livförsäkringsverksamhet, behöver inte tillämpa bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om egen risk- och solvensbedömning (7 kap. 10 § första stycket FFFS 2015:21). Om försäkringsföretaget även driver övrig livförsäkringsrörelse som inte är av ringa omfattning, ska de tillämpa bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om egen risk- och solvensbedömning. Försäkringsföretaget ska beakta verksamheten som avser tjänstepensionsförsäkring i den egna risk- och solvensbedömningen, med de anpassningar som är nödvändiga för den verksamheten (7 kap. 10 § andra stycket FFFS 2015:21).

För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser om egen risk- och solvensbedömning.

Tjänstepensionsföretagen ska göra en egen risk- och solvensbedömning

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut genomföra en egen riskbedömning (artikel 28.1) och därmed krävs att det införs bestämmelser om detta för tjänstepensionsföretag.

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att de ska genomföra en egen risk- och solvensbedömning. I avsnitt 8.5.1 föreslås att det för tjänstepensionsföretag ska införas bestämmelser om ett riskkänsligt kapitalkrav och i avsnitt 8.5.4 föreslås bestämmelser om ett minimikapitalkrav. Dessa kapitalkrav är uppbyggda på liknande sätt som de kapitalkrav som gäller för försäkringsföretag enligt Solvens II-regelverket. Det är därför lämpligt att bestämmelserna om en egen risk- och solvensbedömning för tjänstepensionsföretag utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser för försäkringsföretag. Bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag ska genomföra en egen risk- och solvensbedömning med innehåll motsvarande det som gäller för försäkringsföretag bör således tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att ett tjänstepensionsinstitut ska dokumentera den egna riskbedömningen (artikel 28.1 första stycket). Det bör därför införas en bestämmelse om att ett tjänstepensionsföretag ska dokumentera den egna risk- och solvensbedömningen i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Behov av ytterligare bestämmelser om risk- och solvensbedömningen

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller flera detaljerade bestämmelser om vad den egna riskbedömningen ska innehålla (artikel 28.2 a–h). Detta

gäller även vad som ska ingå i riskbedömningen om det sker en betydande förändring av en viss pensionsplans riskprofil och riskbedömningen då kan begränsas till just den pensionsplanen (artikel 28.1 andra stycket andra meningen). Vissa bestämmelser är mer generella och torde vara relevanta för de flesta tjänstepensionsföretag, exempelvis en beskrivning av hur den egna riskbedömningen är integrerad i tjänstepensionsinstitutets ledningsprocess och beslutsprocesser (artikel 28.2 a) och en bedömning av riskhanteringssystemets effektivitet (artikel 28.2 b). Andra bestämmelser är mer detaljerade och torde endast beröra vissa tjänstepensionsföretag, exempelvis en bedömning av riskerna för medlemmar och förmånstagare avseende utbetalningen av deras pensionsförmåner och effektiviteten i eventuella korrigerande åtgärder, med beaktande av, i förekommande fall: i) indexeringsmekanismer, ii) mekanismer för reduktion av förmåner, inbegripet i vilken omfattning intjänade pensionsförmåner kan reduceras, på vilka villkor och av vem (artikel 28.2 e).

Vissa tjänstepensionsföretag kommer att driva en verksamhet som i huvudsak är densamma som verksamheten hos ett försäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket. Andra tjänstepensionsföretag kommer att driva en verksamhet som mer påminner om den verksamhet som i dag drivs av tjänstepensionskassor enligt den nu upphävda lagen om understödsföreningar. Detta innebär att ett tjänstepensionsföretags egna risk- och solvensbedömning i vissa fall bör vara densamma som ett försäkringsföretags, då de i huvudsak är utsatta för samma risker, medan den i andra fall, där riskerna är mer begränsade, bör kunna vara mer begränsad. Detta är också, så som *Svensk Försäkring* påpekar, det som gäller enligt andra tjänstepensionsdirektivet som anger att riskbedömningen ska ske med beaktande av tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation samt till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet (artikel 28.2).

Mer detaljerade bestämmelser om risk- och solvensbedömningen kan lämpligen anges i myndighetsföreskrifter. Ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om den egna risk- och solvensbedömningen bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. En sådan ordning skapar utrymme för att anpassa risk- och solvensbedömningen till den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet. Vid utformandet av föreskrifterna ska, som *Svensk Försäkring* påtalar, proportionalitet särskilt beaktas. Inom ramen för detta arbete torde det finnas möjlighet att ta fram de uppgifter som *Svensk Försäkring* efterfrågar om de antaganden som ligger till grund för det riskkänsliga kapitalkravet.

Syftet med bemyndigandet är således inte, som *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* befarar, att ett tjänstepensionsföretag ska behöva genomföra en risk- och solvensbedömning som är mer omfattande än det som normalt gäller för försäkringsföretag. I stället är syftet att skapa en särskild reglering för tjänstepensionsföretag som beaktar de risker som ett tjänstepensionsföretag och dess verksamhet är eller kan komma att bli utsatt för, men inte går längre än så.

Regelbundna bedömningar

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att riskbedömningen ska genomföras åtminstone vart tredje år, eller utan dröjsmål vid en betydande förändring av tjänstepensionsinstitutets eller dess pensionsplaners riskprofil (artikel 28.1 andra stycket). För försäkringsföretag gäller att de ska genomföra en egen risk- och solvensbedömning minst en gång per år, eller snarast möjligt om en väsentlig förändring skett av de risker som försäkringsföretaget är utsatt för (10 kap. 12 § FRL).

Verksamheten i ett tjänstepensionsföretag är i huvudsak densamma som verksamheten i ett försäkringsföretag. Det bör därför ställas upp samma krav på regelbundna bedömningar för tjänstepensionsföretag som för försäkringsföretag. En bestämmelse som motsvarar det som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen bör därför införas i den nya lagen för tjänstepensionsföretag.

Rapportering

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att de ska rapportera resultatet av varje egen risk- och solvensbedömning till Finansinspektionen (10 kap. 13 §). Det finns inte något uttryckligt krav i andra tjänstepensionsdirektivet om att ett tjänstepensionsinstitut ska underrätta den behöriga myndigheten om resultatet av den egna riskbedömningen. I direktivet finns dock bestämmelser om att ett tjänstepensionsinstitut ska dokumentera den egna riskbedömningen (artikel 28.1 första stycket) och att de behöriga myndigheterna ska kunna få tillgång till den egna riskbedömningen (artikel 50.c). I skäl 57 anges även att riskbedömningen bör göras tillgänglig för de behöriga myndigheterna.

Ett tjänstepensionsföretag kommer att driva en verksamhet som i huvudsak överensstämmer med verksamheten hos ett försäkringsföretag och den egna riskbedömningen fyller en viktig funktion i tillsynen av tjänstepensionsinstitutet. Regeringen anser därför, till skillnad från det *Svensk Försäkring*, att tjänstepensionsföretagen ska rapportera resultatet av den egna risk- och solvensbedömningen till Finansinspektionen. En bestämmelse om bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse för försäkringsföretag i och tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Som *Svensk Försäkring* lyfter fram är det inte all dokumentation av bedömningen som ska rapporteras, utan i stället är det tillräckligt med en rapport som belyser resultat och slutsatser av bedömningen.

Behov av ytterligare bestämmelser om rapportering

Enligt försäkringsrörelselagen gäller för försäkringsföretag att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om försäkringsföretags rapportering av resultat av den egna risk- och solvensbedömningen (10 kap. 26 § 7). Denna möjlighet bör även finnas när det gäller tjänstepensionsföretag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om tjänstepensionsföretags rapportering av resultat av den egna risk- och solvensbedömningen.

9.9 System för internkontroll

9.9.1 Innehållet i systemet för internkontroll

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska ha ett system för internkontroll.

Systemet för internkontroll ska omfatta

1. förvaltnings- och redovisningsmetoder,
2. ramar för internkontrollen,
3. lämpliga rapporteringsrutiner, och
4. en funktion för regelefterlevnad.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen inte föreslår att systemet för internkontroll även ska omfatta en funktion för regelefterlevnad.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut upprätta ett effektivt system för internkontroll (artikel 21.4). Systemet ska omfatta administrativa förfaranden och redovisningsförfaranden, ramar för internkontrollen och lämpliga rapporteringsrutiner på institutets samtliga nivåer.

Gällande rätt

Försäkringsföretag ska enligt försäkringsrörelselagen ha ett system för internkontroll (10 kap. 14 §). Systemet ska omfatta förvaltnings- och redovisningsmetoder, ramar för internkontrollen, lämpliga rapporteringsrutiner och en funktion för regelefterlevnad.

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Det finns inte några bestämmelser i lag för tjänstepensionskassor som motsvarar bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om system för internkontroll (artikel 21.4). För tjänstepensionskassor dock gäller fortfarande FFFS 2005:1 (1 kap. 2 § Allmänna råd [FFFS 2018:12] om ändring i Finansinspektionens allmänna råd [FFFS 2005:1] om styrning och kontroll av finansiella företag). I FFFS 2005:1 finns allmänna råd om intern styrning och kontroll (3 kap.).

Tjänstepensionsföretag ska ha ett system för internkontroll

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut ha ett system för internkontroll (artikel 21.4) och därmed ska det införas en bestämmelse om att ett tjänstepensionsföretag ska ha ett system för internkontroll i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om vad systemet ska omfatta överensstämmer i huvudsak med motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 46.1 andra stycket). Dessa bestämmelser i Solvens II-direktivet har för försäkringsföretag genomförts genom en särskild bestämmelse i försäkringsrörelselagen (10 kap. 14 §). Bestämmelsen i den nya lagen bör därför utformas efter förebild av bestämmelsen i försäkringsrörelselagen.

I avsnitt 9.6.2 föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska ha en funktion för regelefterlevnad. Systemet för internkontroll hos ett tjänstepensionsföretag bör därför omfatta en sådan funktion på samma sätt som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 14 § andra stycket).

Vid genomförandet av Solvens II-direktivet gjordes bedömningen att det saknas behov av att i lag fastställa att rapporteringsrutinerna ska gälla på alla nivåer i företaget (prop. 2015/16:9 s. 320). Det saknas skäl att nu göra en annan bedömning.

9.9.2 Funktion för regelefterlevnad

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretags funktion för regelefterlevnad ska

1. rapportera till styrelsen och den verkställande direktören i fråga om efterlevnaden av bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen, bestämmelserna i försäkringsrörelselagen som gäller för tjänstepensionsföretag och, om företaget driver gränsöverskridande verksamhet i ett annat land inom EES, föreskrifter och riktlinjer som den behöriga myndigheten i det landet har meddelat,

2. lämna råd till företagets styrelse och den verkställande direktören om hur bristande efterlevnad av de bestämmelser som gäller för företagets verksamhet kan förebyggas,

3. bedöma konsekvenserna av förändringar i de bestämmelser som gäller för företagets verksamhet, och

4. identifiera och bedöma risker för bristande efterlevnad av de bestämmelser som gäller för företagets verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om funktionen för regelefterlevnads uppgifter.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag då utredningen avstår från att föreslå att tjänstepensionsföretag ska ha en funktion för regelefterlevnad.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att det i promemorians förslag inte görs någon begränsning av de bestämmelser i försäkringsrörelselagen som funktionen ska granska efterlevnaden av.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att det bör förtydligas att funktionen endast ska rapportera om efterlevnaden av de bestämmelser i försäkringsrörelselagen som ska tillämpas av tjänstepensionsföretag.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några uttryckliga bestämmelser om att ett tjänstepensionsinstitut ska ha en funktion för regelefterlevnad. Dock anges att ett tjänstepensionsinstitut ska ha ett effektivt system för internkontroll och att detta system ska omfatta administrativa förfaranden och redovisningsförfaranden, ramar för internkontrollen och lämpliga rapporteringsrutiner på tjänstepensionsinstitutets samtliga nivåer (artikel 21.4).

Gällande rätt

Försäkringsföretag ska enligt försäkringsrörelselagen ha en funktion för regelefterlevnad (10 kap. 4 §). Enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 16 §) ska funktionen för regelefterlevnad

1. rapportera till styrelsen och den verkställande direktören i fråga om efterlevnaden av

a) bestämmelserna i försäkringsrörelselagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen,

b) bestämmelser som har meddelats av kommissionen med anledning av Solvens II-direktivet, och

c) de riktlinjer och rekommendationer som har meddelats med anledning av det direktivet av Eiopa, Finansinspektionen och, om företaget har inrättat en sekundäretablering i ett land inom EES, den behöriga myndigheten i det landet,

2. lämna råd till företagets styrelse och den verkställande direktören om förebyggande av bristande efterlevnad av bestämmelser enligt 1,

3. bedöma konsekvenserna av förändringar i bestämmelser, riktlinjer och rekommendationer enligt 1, och

4. identifiera och bedöma risker för bristande efterlevnad av bestämmelser, riktlinjer och rekommendationer enligt 1.

I Solvens II-förordningen finns ytterligare bestämmelser om de uppgifter som ett försäkringsföretags funktion för regelefterlevnad ska utföra (artikel 270).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Det finns inte några bestämmelser i lag om att tjänstepensionskassor ska ha en funktion för regelefterlevnad. För tjänstepensionskassor gäller dock fortfarande FFFS 2005:1 (1 kap. 2 § Allmänna råd [FFFS 2018:12] om ändring i Finansinspektionens allmänna råd [FFFS 2005:1] om styrning och kontroll av finansiella företag). I FFFS 2005:1 finns allmänna råd om regelefterlevnad (5 kap.) som bl.a. innefattar ett allmänt råd om att styrelsen bör inrätta en funktion för regelefterlevnad (5 kap. 2 §).

Regelefterlevnadsfunktionens uppgifter

I avsnitt 9.6.2 föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska ha en funktion för regelefterlevnad. I försäkringsrörelselagen anges vilka uppgifter som funktionen för regelefterlevnad i ett försäkringsföretag ska utföra. Denna modell, där det i lag anges vilka uppgifter som funktionen ska ha, skapar en tydlighet och en ökad förutsebarhet för tjänstepensionsföretag som även överensstämmer med det som föreslås för de andra centrala funktionerna, för riskhanteringsfunktionen i avsnitt 9.7.4, för funktionen för internrevision i avsnitt 9.11 och för aktuariefunktionen i avsnitt 9.10. I den nya lagen för tjänstepensionsföretag bör det därför anges vilka uppgifter som ett tjänstepensionsföretags funktion för regelefterlevnad ska ha.

Ett tjänstepensionsföretag kommer att driva en verksamhet som i stort sett överensstämmer med den verksamhet som drivs av ett försäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket. Detta talar för att utgångspunkten bör vara att en funktion för regelefterlevnad ska ha samma uppgifter oavsett om det rör sig om ett tjänstepensionsföretag eller ett försäkringsföretag.

Hos ett försäkringsföretag ska funktionen för regelefterlevnad rapportera om efterlevnaden av de centrala bestämmelser som gäller för företagets verksamhet och lämna råd om förebyggande av bristande efterlevnad av dessa bestämmelser. Rapporteringen och råden ska lämnas till styrelsen och den verkställande direktören. Funktionen ska även bedöma konsekvenserna av förändringar i de bestämmelser som gäller för företagets verksamhet samt identifiera och bedöma risker för bristande efterlevnad av dessa bestämmelser. Detta överensstämmer i stort med det som anges för motsvarande funktion hos tjänstepensionskassor enligt FFFS 2005:1. Enligt de allmänna råden ska funktionen löpande informera om de risker som kan uppkomma i verksamheten till följd av bristande regelefterlevnad, hjälpa till med att identifiera och bedöma sådana risker samt biträda vid utformningen av interna regler. Funktionen bör också informera styrelsen, verkställande direktören och ledningen i frågor om regelefterlevnad (5 kap. 2 § andra stycket FFFS 2005:1).

Det som anges i bestämmelsen i försäkringsrörelselagen är också relevant för tjänstepensionsföretag och den verksamhet som de kommer att bedriva. För de andra funktionerna, riskhanteringsfunktionen, internrevisionsfunktionen och aktuariefunktionen gäller dessutom enligt andra tjänstepensionsdirektivet att personer med nyckelfunktioner ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom tjänstepensionsinstitutet som ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas (artikel 24.4). Det bör därför det införas en bestämmelse som motsvarar

bestämmelsen för försäkringsföretag i försäkringsrörelselagen i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Vissa justeringar behöver dock göras för sådant som särskilt rör det regelverk som gäller för försäkringsföretag. För försäkringsföretag gäller att funktionen ska rapportera om efterlevnaden av bestämmelser som har meddelats av Europeiska kommissionen med anledning av Solvens II-direktivet. Detta är inte relevant för tjänstepensionsföretag eftersom det inte finns någon bestämmelse i andra tjänstepensionsdirektivet som ger Europeiska kommissionen rätt att meddela bestämmelser för tjänstepensionsföretag.

Som *Finansinspektionen* anför bör funktionen för regelefterlevnad endast rapportera om efterlevnaden av motsvarigheten till de bestämmelser i försäkringsrörelselagen som ska gälla för tjänstepensionsföretag.

Funktionen för regelefterlevnad hos ett tjänstepensionsföretag ska således rapportera till styrelsen och den verkställande direktören i fråga om efterlevnaden av bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen, bestämmelserna i försäkringsrörelselagen som ska gälla för tjänstepensionsföretag och, om företaget driver gränsöverskridande verksamhet i ett land inom EES, föreskrifter och riktlinjer som den behöriga myndigheten i det landet har meddelat. Funktionen ska även lämna råd till företagets styrelse och den verkställande direktören om hur bristande efterlevnad av de bestämmelser som gäller för tjänstepensionsföretagets verksamhet kan förebyggas, bedöma konsekvenserna av förändringar i dessa samt identifiera och bedöma risker för bristande efterlevnad av samma bestämmelser.

Bemyndiganden

För försäkringsföretag finns ytterligare bestämmelser om funktionens uppgifter i Solvens II-förordningen (artikel 270). Även för tjänstepensionsföretag kan det finnas ett behov av ytterligare bestämmelser om funktionens uppgifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om funktionen för regel- efterlevnads uppgifter.

Ett bemyndigande skapar även förutsättningar för att bättre anpassa bestämmelserna till den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet och att funktionens uppgifter därmed står i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet.

9.10 Aktuariefunktion

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretags aktuariefunktion ska

1. samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna,

2. bistå styrelsen och den verkställande direktören och på eget initiativ rapportera till dem i frågor som rör metoder, beräkningar och bedömningar av

a) de försäkringstekniska avsättningarna,

- b) värderingen av försäkringsriskerna, och
 - c) återförsäkringsskydd och andra riskreduceringstekniker, och
3. bidra till företagets riskhanteringssystem.

Tjänstepensionsföretaget ska utse minst en oberoende person som ansvarar för aktuariefunktionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om aktuariefunktionens uppgifter.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att beräkningar och värderingar av de tekniska avsättningarna ska utföras av en aktuariefunktion, under överinseende av en eller flera ansvariga aktuarier. Utredningen föreslår, till skillnad från regeringen, att den ansvarige aktuarien ska registreras. Utredningen föreslår inte något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om att få meddela föreskrifter om aktuariefunktionens uppgifter.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svenska Aktuarieföreningen* framför att aktuariefunktionen är en kontrollfunktion snarare än en funktion för att utföra aktuariella beräkningar. De uppgifter som funktionen ska utföra är därmed inte en del av den löpande affärsverksamheten. *Svensk Försäkring* motsätter sig kravet att aktuarier ska registreras eftersom ansvaret, även i de aktuariella frågorna, ytterst vilar på styrelsen och registrering därmed inte har någon rättslig betydelse. Vidare anser *Svensk Försäkring* att begreppet aktuariefunktion måste ges samma innebörd som i försäkringsregleringen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Pensionsmyndigheten* ifrågasätter att aktuariefunktionen ska vara en kontrollfunktion och menar att funktionen kan vara en utförande funktion. Av försäkringsrörelselagen framgår att aktuariefunktionen är en central funktion och aktuariefunktionen kan därmed vara en utförande funktion. *Svensk Försäkring* menar att kravet på oberoende måste ses som en frihet från påtryckningar från företagets ledning och att det ingår i funktionens uppgifter att utföra försäkringstekniska utredningar. Även *Tjänstepensionsförbundet* har uppfattningen att försäkringstekniska utredningar torde ingå i en aktuariefunktions normala uppgifter. *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* anser att oberoendet inte kan gälla i förhållande till dem som utför aktuariella beräkningar. Vidare anser de remissinstanserna att beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna kan utföras inom aktuariefunktionen och den som ansvarar för aktuariefunktionen bör kunna leda och delta i arbetet med de aktuariella beräkningarna. *Svenska Aktuarieföreningen* anser att det bör tydliggöras att aktuariefunktionen har ett verksamhetsansvar för beräkningarna då funktionen ska samordna och svara för kvalitén i beräkningarna, samt att kravet på oberoende ska ses mot bakgrund av att det i skäl 56 i andra tjänstepensionsdirektivet anges att den person eller den organisatoriska enhet som utövar en nyckelfunktion bör vara en annan än den som utövar en liknande

nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget varför oberoendet därmed ska avse denna intressekonflikt. *Ägarföreningen ProSkandia* menar att det inte finns något motsvarande krav på oberoende för aktuariefunktionen hos de försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen. För vissa försäkringsföretag som bildar ett eget företag för tjänstepensionsdelen av sitt försäkringsbestånd kan det vara praktiskt, inte minst av kostnadsskäl, att ha en gemensam aktuariefunktion både för försäkringsbolaget och för tjänstepensionsbolaget. I ett sådant fall kan man ifrågasätta att samma aktuariefunktion ska verka under två olika regelverk.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att om ett tjänstepensionsinstitut självt erbjuder täckning för biometrisk risker eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå ska medlemsstaterna kräva att tjänstepensionsinstitutet inrättar en ändamålsenlig aktuariefunktion (artikel 27.1). Aktuariefunktionen ska:

- a) samordna och övervaka beräkningen av de tekniska avsättningarna,
- b) bedöma lämpligheten av de metoder och underliggande modeller som används vid beräkningen av tekniska avsättningar och de antaganden som ligger till grund för denna beräkning,
- c) bedöma om de data som används vid beräkningen av de tekniska avsättningarna är tillräckliga, samt bedöma deras kvalitet,
- d) jämföra de antaganden som ligger till grund för beräkningen av tekniska avsättningar med den faktiska utvecklingen,
- e) informera tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan om hur tillförlitliga och lämpliga beräkningarna av tekniska avsättningar är,
- f) yttra sig om den övergripande policyn för teckning av försäkring om tjänstepensionsinstitutet har en sådan policy,
- g) yttra sig om försäkringsarrangemangens lämplighet om tjänstepensionsinstitutet har sådana arrangemang, och
- h) bidra till ett effektivt genomförande av riskhanteringssystemet.

Ett tjänstepensionsinstitut ska utse minst en oberoende person, inom eller utanför tjänstepensionsinstitutet, som ansvarar för aktuariefunktionen (artikel 27.2).

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet gäller även att personer med nyckelfunktioner ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom tjänstepensionsinstitutet som ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas (artikel 24.4).

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att de ska ha en aktuariefunktion (10 kap. 4 §). Aktuariefunktionen ska samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna (10 kap. 18 § första stycket 1). Funktionen ska även bistå styrelsen och den verkställande direktören och på eget initiativ rapportera till dem i frågor som rör metoder, beräkningar och bedömningar av de

försäkringstekniska avsättningarna, värderingen av försäkringsriskerna, och återförsäkringsskydd och andra riskreduceringstekniker (10 kap. 18 § första stycket 2). Vidare gäller att aktuariefunktionen ska bidra till företagets riskhanteringssystem (10 kap. 18 § första stycket 3). Det finns mer detaljerade bestämmelser om aktuariefunktionens uppgifter i Solvens II-förordningen (artikel 272).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

För tjänstepensionskassor finns det inte något uttryckligt krav på att de ska ha en aktuariefunktion. I den nu upphävda lagen om understödsföreningar finns bestämmelser om försäkringsteknisk utredning (21 §). Styrelsen för en understödsförening ska minst vart femte år låta verkställa försäkringsteknisk utredning av föreningens ställning vid närmast föregående års slut och inge utredningen till Finansinspektionen inom tid som inspektionen bestämmer. Finansinspektionen kan helt eller delvis befria en förening från skyldigheten att i visst fall låta verkställa försäkringsteknisk utredning, om föreningens rörelse är av mindre omfattning eller annat skäl till befrielse föreligger. Finansinspektionen kan ålägga en föreningsstyrelse att också på annan tid eller i annat fall låta verkställa försäkringsteknisk utredning. Försäkringsteknisk utredning ska enligt av Finansinspektionen fastställda grunder och meddelade föreskrifter verkställas av person, som är behörig att utöva befattning som aktuarie vid livförsäkringsbolag eller som av inspektionen förklarats behörig att verkställa utredningen.

Aktuariefunktionens uppgifter

I avsnitt 9.6.2 föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska ha en aktuariefunktion. Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om aktuariefunktionen överensstämmer i huvudsak med motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 48.1). Det är därför lämpligt att aktuariefunktionen hos ett tjänstepensionsföretag, som *Svensk Försäkring* påpekar, ges samma uppgifter som aktuariefunktionen hos ett försäkringsföretag. För försäkringsföretag har bestämmelserna i Solvens II-direktivet genomförts genom en bestämmelse i försäkringsrörelselagen. En bestämmelse om aktuariefunktionens uppgifter bör därför tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och utformas efter förebild av bestämmelsen som gäller för försäkringsföretag. Detta är även tillräckligt för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivets krav på intern rapportering.

För tjänstepensionsföretag ska det införas en bestämmelse om att aktuariefunktionen ska samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna. Funktionen ska även bistå styrelsen och den verkställande direktören och på eget initiativ rapportera till dem i frågor som rör metoder, beräkningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna, värderingen av försäkringsriskerna, och återförsäkringsskydd och andra riskreduceringstekniker. Dessutom ska funktionen bidra till företagets riskhanteringssystem.

Genom att funktionens uppgifter anges i lag tydliggörs vilka ansvarsområden som aktuariefunktionen ska ha. Det finns därmed inte skäl att,

som *Svenska Aktuarieföreningen* efterfrågar, särskilt ange vilket verksamhetsansvar som funktionen ska ha. Inte heller finns det några sådana bestämmelser i försäkringsrörelselagen för ett försäkringsföretags aktuariefunktion.

Aktuariefunktionens roll i ett tjänstepensionsföretag

I skäl 54 i andra tjänstepensionsdirektivet anges att en nyckelfunktion är kapaciteten att utföra vissa företagsstyrningsuppgifter och att tjänstepensionsinstitutet bör ha tillräcklig kapacitet för en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion. I direktivet anges bl.a. att aktuariefunktionen ska bedöma lämpligheten av de metoder och underliggande modeller som används vid beräkningen av tekniska avsättningar och de antaganden som ligger till grund för denna beräkning (artikel 27.1 b). Aktuariefunktionen ska även informera tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan om hur tillförlitliga och lämpliga beräkningarna av tekniska avsättningar är (artikel 27.1 e). I direktivet anges också att aktuariefunktionen ska utföra ytterligare uppgifter som, vilket *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF*, *Tjänstepensionsförbundet* och *Pensionsmyndigheten* också framför, mer rör den faktiska verksamheten. Aktuariefunktionen ska som exempel samordna och övervaka beräkningen av de tekniska avsättningarna (artikel 27.1 a). Tilläggas bör även att andra tjänstepensionsdirektivets uttryckliga krav på oberoende endast gäller för internrevisionsfunktionen (artikel 24.2).

Svenska Aktuarieföreningen framför att det bör tydliggöras att aktuariefunktionen har ett verksamhetsansvar för beräkningarna. I stället för att ange om aktuariefunktionen är en kontrollfunktion, eller inte, eller endast delvis, får det väsentliga anses vara att funktionen, som *Svensk Försäkring* anför, har samma uppgifter hos ett tjänstepensionsföretag som hos ett försäkringsföretag. Vissa av aktuariefunktionens uppgifter kommer att utgöra en kontroll av verksamheten medan andra mer rör den löpande verksamheten. Oavsett vilket gäller andra tjänstepensionsdirektivets krav om att ett tjänstepensionsinstitut ska göra det möjligt för personer som innehar nyckelfunktioner att utföra sina uppgifter effektivt på ett objektivt, korrekt och oberoende sätt (artikel 24.1).

Bemyndiganden

För försäkringsföretag finns i Solvens II-förordningen (artikel 272) ytterligare bestämmelser om vilka uppgifter som aktuariefunktionen ska utföra. Även för tjänstepensionsföretag kan det finnas ett behov av ytterligare bestämmelser om vilka uppgifter som aktuariefunktionen ska utföra. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om vilka uppgifter som aktuariefunktionen ska utföra.

Genom ett bemyndigande skapas även utrymme för att utforma bestämmelser som är anpassade till den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet och inom ramen för detta ta hänsyn till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet. Detta medför, till skillnad från det *Ågarföreningen ProSkandia* förespråkar att reglerna till viss del kommer att skilja sig åt

mellan ett tjänstepensionsföretag och ett försäkringsföretag. Detta är dock en naturlig följd av att det rör sig om två fristående regelverk som har sin grund i två olika direktiv, andra tjänstepensionsdirektivet och Solvens II-direktivet.

Aktuariefunktionens oberoende

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut utse minst en oberoende person, inom eller utanför tjänstepensionsinstitutet, som ansvarar för aktuariefunktionen (artikel 27.2). För att genomföra denna del av andra tjänstepensionsdirektivet bör det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag införas en bestämmelse om detta.

I försäkringsrörelselagen finns det inte något uttryckligt krav på oberoende för den som ansvarar för aktuariefunktionen. En bestämmelse för tjänstepensionsföretag kommer därmed inte att ha någon motsvarighet i försäkringsrörelselagen.

I andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 27.2) anges inte närmare vad som avses med oberoende eller i förhållande till vem eller vilka detta ska gälla. Enligt direktivet (artikel 24.2) får en enda person eller enhet, med undantag för internrevisionsfunktionen, utöva flera nyckelfunktioner.

Som *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* framför bör det ingå i aktuariefunktionens uppgifter att utföra försäkringstekniska utredningar. Detta talar mot att oberoendet skulle gälla i förhållande till den som utför de försäkringstekniska beräkningarna. I stället bör, som *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* anser, oberoendet gälla i förhållande till tjänstepensionsföretagets ledning eller uppdragsgivande företag. Detta får även anses vara väl förenligt med kravet att ett tjänstepensionsinstitut ska göra det möjligt för personer som innehar nyckelfunktioner att utföra sina uppgifter effektivt på ett objektivt, korrekt och oberoende sätt (artikel 24.1 i andra tjänstepensionsdirektivet). Ett oberoende bör även, som *Pensionsmyndigheten* framhåller, gälla mot andra intressenter i företaget, exempelvis finans- och marknadsavdelningar eller ägare som kan ha intresse av att de försäkringstekniska avsättningsarna blir lägre eller högre än vad yrkesmässigt utförda beräkningar visar. Detta är dessutom i linje med det *Svenska Aktuarieföreningen* anför om att det i skäl 56 i andra tjänstepensionsdirektivet anges att den person eller den organisatoriska enhet som utövar en nyckelfunktion bör vara en annan än den som utövar en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget och att det är denna intressekonflikt som ska förebyggas.

Registrering av den ansvarige aktuarien

I utredningen föreslås att den ansvarige aktuarien ska registreras. Något krav på registrering finns inte i andra tjänstepensionsdirektivet. Det har inte heller i övrigt framkommit något skäl för att ställa krav på sådan registrering. Därför bör det, som *Svensk Försäkring* framför, inte införas något krav på registrering av den som ansvarar för aktuariefunktionen. Det får i stället anses tillräckligt med den lämplighetsprövning som ska göras av den som ska ansvara för aktuariefunktionen, se avsnitt 9.6.3.

9.11 Funktion för internrevision

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretags funktion för internrevision ska

1. utvärdera systemet för internkontroll,
2. utvärdera andra delar av företagsstyrningssystemet och
3. rapportera resultat och lämna rekommendationer efter dessa utvärderingar till företagets styrelse.

Funktionen för internrevision ska utföra sina uppgifter med opartiskhet och vara oberoende från den verksamhet som utvärderas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om funktionen för internrevisions uppgifter.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att styrelsen ska utse den som svarar för företagets funktion för internrevision. Utredningen föreslår inte något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om att få meddela föreskrifter om funktionens uppgifter.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* motsätter sig att styrelsen ska utse den som ansvarar för funktionen och anför att det är företaget som ska kunna besluta om detta.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att lagstiftningstekniken gör lagstiftningen otydlig och anser att det vore lämpligare att i lagen för tjänstepensionsföretag ange vilka uppgifter som internrevisionsfunktionen ska ha.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut ha en funktion för internrevision (artikel 24.1). Funktionen ska vara oberoende från andra nyckelfunktioner (artikel 24.2). Personer med nyckelfunktioner ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom tjänstepensionsinstitutet som ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas (artikel 24.4).

Ett tjänstepensionsinstitut ska inrätta en effektiv internrevisionsfunktion som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet (artikel 26). Internrevisionsfunktionen ska omfatta en utvärdering av hur lämpligt och effektivt systemet för internkontroll är samt andra aspekter av företagsstyrningssystemet, inklusive, i förekommande fall, verksamheter som utkontrakterats.

Gällande rätt

Försäkringsföretag ska enligt försäkringsrörelselagen ha en funktion för internrevision (10 kap. 4 §). Funktionen ska

1. utvärdera systemet för internkontroll,
2. utvärdera andra delar av företagsstyrningssystemet, och
3. rapportera resultat och lämna rekommendationer efter utvärderingarna till företagets styrelse (10 kap. 17 §).

Vidare gäller att funktionen ska utföra sina uppgifter med opartiskhet och vara oberoende från den verksamhet som utvärderas (10 kap. 17 § andra stycket FRL). I Solvens II-förordningen finns mer detaljerade bestämmelser om vilka uppgifter som funktionen för internrevision i ett försäkringsföretag ska utföra (artikel 271.3).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Det finns inte några bestämmelser i lag om att tjänstepensionskassor ska ha en internrevisionsfunktion. För tjänstepensionskassor gäller dock fortfarande FFFS 2005:1 I vilka det i 6 kap. FFFS 2005:1 finns allmänna råd om en oberoende granskningsfunktion (Internrevision).

Internrevisionsfunktionens uppgifter

I avsnitt 9.6.2 föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska ha en funktion för internrevision. Bestämmelserna om internrevisionsfunktion i andra tjänstepensionsdirektivet överensstämmer i stort med motsvarande bestämmelser för försäkringsföretag i Solvens II-direktivet. För försäkringsföretag har bestämmelserna i Solvens II-direktivet genomförts genom en bestämmelse i försäkringsrörelselagen (10 kap. 17 §). En bestämmelse för tjänstepensionsföretag bör därmed ges samma innehåll som den som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen. Detta bör även vara tillräckligt för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivets krav på intern rapportering.

Regeringen instämmer i det *Svensk Försäkring* framför om att lagstiftningen blir tydligare om det i lagen för tjänstepensionsföretag anges vilka uppgifter som funktionen ska utföra. Därför ska det i lagen för tjänstepensionsföretag uttryckligen anges att ett tjänstepensionsföretags funktion för internrevision ska utvärdera systemet för internkontroll, utvärdera andra delar av företagsstyrningssystemet och rapportera resultat och lämna rekommendationer efter dessa utvärderingar till företagets styrelse.

Bemyndiganden

För försäkringsföretag finns ytterligare bestämmelser om internrevisionsfunktionens uppgifter i Solvens II-förordningen (artikel 271.3) och för tjänstepensionskassor anges ytterligare uppgifter för den oberoende granskningsfunktionen i FFFS 2005:1 (6 kap. 4 §). Även för tjänstepensionsföretag kan det finnas ett behov av ytterligare bestämmelser om denna funktions uppgifter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om uppgifter för funktionen för internrevision.

Ett bemyndigande ger även möjlighet till att bättre utforma bestämmelserna så att uppgifterna för funktionen för internrevision står i proportion till tjänstepensionsföretagets storlek och interna organisation samt till deras verksamhets storlek, art, omfattning och komplexitet.

9.12 Uppdragsavtal

9.12.1 Ett tjänstepensionsföretags möjligheter att ingå uppdragsavtal

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag får uppdra åt någon annan att utföra ett visst arbete och vissa funktioner som ingår i företagets försäkringsrörelse. Ett sådant avtal inskränker dock inte företagets ansvar enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Ett uppdragsavtal får inte leda till att

1. kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras,
2. den operativa risken i företaget ökar väsentligt,
3. Finansinspektionens möjlighet att utöva tillsyn över tjänstepensionsföretagets verksamhet försämras, eller
4. försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades möjlighet till tillfredsställande och fortlöpande service inte kan upprätthållas.

Tjänstepensionsföretaget ska välja uppdragstagare med omsorg och löpande följa upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal för att säkerställa att verksamheten fungerar tillfredsställande.

Ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och tydligt reglera parternas skyldigheter och rättigheter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när det ingår ett uppdragsavtal och om vad avtalet ska innehålla.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att ett uppdragsavtal mellan ett tjänstepensionsföretag och en uppdragstagare inte får leda till att kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras väsentligt. Utredningens förslag avviker även från regeringens förslag genom att utredningen inte föreslår något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när det ingår ett uppdragsavtal och om vad avtalet ska innehålla.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* ifrågasätter om de administrativa uppgifter som valcentralerna utför åt försäkringsbolag som tryggar utfästelser enligt pensionsplan utgör uppdragsavtal. Enligt Svensk Försäkring bör dessa i vart fall inte omfattas av en anmälningsplikt.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att det i promemorian föreslås att ett uppdragsavtal mellan ett tjänstepensionsföretag och en uppdragstagare inte får leda till att kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras väsentligt.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns i artikel 31 bestämmelser om uppdragsavtal.

Medlemsstaterna får tillåta eller kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium helt eller delvis överlåter verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner och ledningen av dessa tjänstepensionsinstitut, till tjänsteleverantörer som arbetar för dessa tjänstepensionsinstituts räkning (artikel 31.1).

Ett tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner eller andra verksamheter behåller det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 31.2).

Enligt artikel 31.3 får nyckelfunktioner eller andra verksamheter inte utkontrakteras på ett sådant sätt att det leder till något av följande:

- a) Kvaliteten på det berörda tjänstepensionsinstitutets företagsstyrningssystem försämras.
- b) Den operativa risken ökas i otillbörlig utsträckning.
- c) De behöriga myndigheterna får försämrade möjligheter att kontrollera att tjänstepensionsinstitutet uppfyller sina förpliktelser.
- d) Möjligheten till ett oavbrutet och tillfredsställande tillhandahållande av tjänster till medlemmar och förmånstagare undergrävs.

Ett tjänstepensionsinstitut ska säkerställa att de utkontrakterade verksamheterna fungerar väl genom valet av tjänsteleverantör och genom den löpande övervakningen av den tjänsteleverantörens verksamheter (artikel 31.4).

Ett tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner, förvaltningen av tjänstepensionsinstitutet eller andra verksamheter som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet, ska ingå ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören. Ett sådant avtal ska vara rättsligt bindande och tydligt ange tjänstepensionsinstitutets och tjänsteleverantörens rättigheter och skyldigheter (artikel 31.5).

Gällande rätt

Ett försäkringsföretag får enligt försäkringsrörelselagen uppdra åt någon annan att utföra ett visst arbete och vissa funktioner som ingår i företagets försäkringsrörelse (uppdragsavtal). Ett sådant uppdrag inskränker dock inte företagets ansvar enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 19 §). Ett uppdragsavtal får inte avse operativ verksamhet eller funktioner som är av väsentlig betydelse, om det kan leda till att kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras väsentligt, den operativa risken i företaget ökar väsentligt, Finansinspektionens möjlighet att utöva tillsyn försämras, eller försäkringstagarnas möjlighet till tillfredsställande och fortlöpande service inte kan upprätthållas (10 kap. 20 §). För försäkringsföretag finns ytterligare och mer detaljerade bestämmelser om uppdragsavtal i Solvens II-förordningen (artikel 274).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Tjänstepensionskassor omfattas inte av några bestämmelser i lag om uppdragsavtal. För tjänstepensionskassor dock gäller fortfarande FFFS 2005:1, där det i 7 kap. finns allmänna råd om uppdragsavtal.

Tjänstepensionsföretag ska få ingå uppdragsavtal

I första tjänstepensionsdirektivet finns en bestämmelse om att medlemsstaterna får kräva eller tillåta att ett tjänstepensionsinstitut helt eller delvis uppdrar driften av ett institut till andra enheter som agerar för institutets räkning (artikel 9.4). Vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt ansågs att bestämmelsen inte hade någon relevans för svenska sammanhang och artikel 9.4 föranledde därför inte någon lagstiftningsåtgärd (se prop. 2004/05:165 s. 145). För försäkringsföretag fanns det före genomförandet av Solvens II-direktivet i svensk rätt inte några bestämmelser i lag om uppdragsavtal (se prop. 2015/16:9 s. 326). Före genomförandet av Solvens II-direktivet omfattades försäkringsföretag av FFFS 2005:1 (Allmänna råd [FFFS 2015:16] om ändring i Finansinspektionens allmänna råd [FFFS 2005:1] om styrning och kontroll av finansiella företag, se även bilaga 2 till Finansinspektionens beslutspromemoria Nya och ändrade regler för försäkringsföretag till följd av Solvens 2, FI dnr 10–9537). I dessa finns allmänna råd om uppdragsavtal (7 kap. FFFS 2005:1).

På samma sätt som första tjänstepensionsdirektivet (artikel 9.4) öppnar andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 31) upp för att tjänstepensionsinstitut ska få ingå uppdragsavtal som rör tjänstepensionsverksamheten. De försäkringsföretag som följer Solvens II-regelverket får enligt försäkringsrörelselagen ingå uppdragsavtal som rör arbete och vissa funktioner som ingår i företagets försäkringsrörelse (10 kap. 19 §). Det finns även bestämmelser om uppdragsavtal i andra lagar på finansmarknadsområdet (se t.ex. 4 kap. 4 § lagen [2004:46] om värdepappersfonder). Inte heller finns det idag något hinder mot att tjänstepensionskassor ingår uppdragsavtal och i så fall omfattas de av FFFS 2005:1 (7 kap.). Sammantaget bör även tjänstepensionsföretag ges möjlighet att ingå uppdragsavtal. En bestämmelse av den innebörden bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Inom vilka områden får tjänstepensionsföretag ingå uppdragsavtal?

Enligt försäkringsrörelselagen gäller bestämmelserna om uppdragsavtal endast sådana uppdragsavtal som ingår i försäkringsföretagets försäkringsrörelse. I skälen i andra tjänstepensionsdirektivet anges att vid tillämpningen av direktivet omfattas inte avtal för operativa tjänster, till exempel säkerhets- eller underhållspersonal (skäl 61). En begränsning motsvarande den som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen bör därför gälla även för tjänstepensionsföretag. Uppdragsavtal som inte rör tjänstepensionsföretags verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring,

dvs. företagets försäkringsrörelse, bör därför inte omfattas av bestämmelserna om uppdragsavtal. I den delen har ett tjänstepensionsföretag samma avtalsfrihet som vilket annat företag som helst.

Ett tjänstepensionsföretags verksamhet kommer till sin natur att vara densamma som ett försäkringsföretags. Bestämmelserna om uppdragsavtal för tjänstepensionsföretag bör därför i största möjliga mån överensstämma med motsvarande bestämmelser för försäkringsföretag. Därför finns det inte skäl att i lag införa ytterligare bestämmelser om vilka avtal som ska omfattas av bestämmelserna om uppdragsavtal. I stället bör en bestämmelse om uppdragsavtal för tjänstepensionsföretag ges samma utformning som motsvarande bestämmelse för försäkringsföretag.

Medlemsstaterna får enligt andra tjänstepensionsdirektivet kräva eller tillåta att ett tjänstepensionsinstitut helt eller delvis uppdrar åt en tjänsteleverantör att för institutets räkning utföra delar av institutets verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner och ledningen av institutet (artikel 31.1). Det finns därmed inte någon uttrycklig begränsning i andra tjänstepensionsdirektivet för vilken typ av verksamhet som ett tjänstepensionsinstitut får anlita någon annan för att utföra. Inte heller i bestämmelserna om uppdragsavtal i försäkringsrörelselagen finns det någon uttrycklig begränsning av vilken typ av arbete eller funktioner som ett försäkringsföretag får anlita någon annan för att utföra (10 kap. 19 § som i svensk rätt genomför artikel 49.1 i Solvens II-direktivet). Motsvarande gäller för tjänstepensionskassor som kan lägga ut delar av verksamheten till en uppdragstagare utanför företaget, såväl inom som utom den egna koncernen eller företagsgruppen (7 kap. 1 § första meningen FFFS 2005:1).

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att ett uppdragsavtal inte inskränker tjänstepensionsinstitutets ansvar enligt direktivet (artikel 31.2). I försäkringsrörelselagen finns en bestämmelse med motsvarande innehåll (10 kap. 19 § andra meningen) som genomför Solvens II-direktivet (artikel 49.1). Även i FFFS 2005:1 anges att styrelsen och verkställande direktören alltid ansvarar för den verksamhet som lagts ut (7 kap. 1 § andra meningen). För tjänstepensionsföretag får detta, som för försäkringsföretag och tjänstepensionskassor, anses innebära att styrelsen och den verkställande direktören alltid kommer att ansvara för den verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal på samma sätt som om verksamheten hade utförts inom tjänstepensionsföretaget. Detta innebär i sig en begränsning av vilken typ av arbete eller funktioner som ett tjänstepensionsföretag får anlita någon annan för att utföra. Ett tjänstepensionsföretag bör därför inte få anlita någon annan för att utföra de uppgifter som styrelsen och den verkställande direktören ska utföra enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Begränsningar av tjänstepensionsföretags möjlighet att ingå uppdragsavtal

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser med krav för att ett tjänstepensionsföretag ska få ingå uppdragsavtal (artikel 31.3). Dessa bestämmelser överensstämmer i huvudsak med motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet. Bestämmelserna i Solvens II-direktivet har för försäkringsföretag genomförts genom en särskild bestämmelse i

försäkringsrörelselagen. Även för tjänstepensionsföretag bör det införas en särskild bestämmelse med de krav som ska gälla för att tjänstepensionsföretag ska få ingå uppdragsavtal. Bestämmelsen bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och utformas efter förebild av bestämmelsen i försäkringsrörelselagen.

Vissa skillnader finns mellan bestämmelserna i de båda direktiven. Detta gäller vilka uppdragsavtal som ska omfattas av kraven. I Solvens II-direktivet anges att kraven ska gälla för uppdragsavtal beträffande kritiska eller viktiga operativa funktioner eller verksamheter (artikel 49.2). I försäkringsrörelselagen har detta genomförts på så sätt att kraven ska gälla för uppdragsavtal som avser operativ verksamhet eller funktioner som är av väsentlig betydelse (10 kap. 20 §). Någon motsvarande begränsning finns inte i andra tjänstepensionsdirektivet där det i stället anges att kraven ska gälla för nyckelfunktioner eller andra verksamheter (artikel 31.3). För att genomföra artikel 31.3 i andra tjänstepensionsdirektivet bör det därför krävas att begränsningarna ska omfatta alla typer av uppdragsavtal i ett tjänstepensionsföretags försäkringsrörelse. Detta bör framgå av den nya bestämmelsen för tjänstepensionsföretag.

Mellan direktiven finns ytterligare en skillnad i kraven för att få ingå uppdragsavtal. Ett försäkringsföretag får enligt Solvens II-direktivet inte ingå ett uppdragsavtal om det leder till att kvaliteten hos det berörda företags företagsstyrningssystem försämras väsentligt (artikel 49.2 a). I andra tjänstepensionsdirektivet anges i stället att nyckelfunktioner eller andra verksamheter inte får utkontrakteras på ett sådant sätt att det leder till att kvaliteten på det berörda tjänstepensionsinstitutets företagsstyrningssystem försämras (artikel 31.3 a). Denna skillnad, att det inte krävs att försämringen är väsentlig, bör framgå av bestämmelsen i den nya lagen om för tjänstepensionsföretag.

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att nyckelfunktioner eller andra verksamheter inte får utkontrakteras på ett sådant sätt att det leder till att möjligheten till ett oavbrutet och tillfredsställande tillhandahållande av tjänster till medlemmar och förmånstagare undergrävs (artikel 31.3 d i andra tjänstepensionsdirektivet). I en tjänstepensionsförsäkring är det vanligtvis arbetsgivaren som är försäkringstagare och den anställde som är försäkrad, se avsnitten 4.5.1, 5.2 och 5.4. Som framgår av dessa avsnitt kan det finnas situationer där den anställde är den som tecknar försäkringen (se även prop. 2004/05:165 s. 124). Möjligheten till tillfredsställande och fortlöpande service bör därför, enligt bestämmelsen i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, gälla i förhållande till för försäkrings-tagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade.

Avtalsvillkor

För försäkringsföretag finns i Solvens II-förordningen ytterligare och mer detaljerade bestämmelser om uppdragsavtal. I Solvens II-förordningen finns bl.a. bestämmelser om vad försäkringsföretag ska beakta när de ingår uppdragsavtal (artikel 274.3) och vad avtalet ska innehålla (artikel 274.4). I Solvens II-förordningen finns även ett krav på att ett uppdragsavtal ska vara skriftligt (artikel 274.3 c). För tjänstepensionskassor finns i FFFS 2005:1 ytterligare krav för uppdragsavtal (7 kap. 2 och 3 §§).

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att ett uppdragsavtal ska vara skriftligt, rättsligt bindande samt tydligt ange tjänstepensionsinstitutets och tjänsteleverantörens rättigheter och skyldigheter (artikel 31.5). En bestämmelse med detta innehåll bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Att ett avtal ska vara rättsligt bindande följer av allmänna avtalsrättsliga principer och behöver därmed inte särskilt anges i lag.

Bemyndiganden

Utöver de mer allmänna bestämmelser om uppdragsavtal som nu införs kan det finnas ett behov av mer detaljerade bestämmelser som motsvarar det som gäller för försäkringsföretag enligt Solvens II-förordningen (artikel 274) och för tjänstepensionskassor enligt FFFS 2005:1 (7 kap.). Detta gäller särskilt vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när de ingår ett uppdragsavtal och vad ett sådant avtal ska innehålla. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när de ingår ett uppdragsavtal och vad ett sådant avtal ska innehålla.

Genom bemyndigandet skapas även utrymme för bestämmelser som beaktar vilken typ av avtal det rör sig om och hur detta förhåller sig till tjänstepensionsföretagets verksamhet, dvs. väga in proportionalitets-hänsyn.

9.12.2 Anmälan av uppdragsavtal

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska anmäla ett uppdragsavtal till Finansinspektionen innan avtalet börjar gälla. Om det inträffar väsentliga förändringar som rör den verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal ska företaget snarast möjligt anmäla det till Finansinspektionen.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att det endast är uppdragsavtal som avser operativ verksamhet eller funktioner av väsentlig betydelse som ska anmälas till Finansinspektionen och att en anmälan ska göras i god tid innan avtalet ingås.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* och *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter att anmälan ska göras innan avtalet ingås. En anmälan bör i stället göras innan avtalet börjar gälla, eftersom det inte ska ske någon förhandsprövning av avtalet.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att promemorian föreslår att uppdragsavtal som avser centrala funktioner eller förvaltningen av tjänstepensionsföretaget ska anmälas innan avtalet börjar gälla.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* framför att det bör förklaras vad som menas med avtal om förvaltningen av företaget, särskilt mot bakgrund av att det anges att tjänstepensionsföretag inte får anlita

någon annan för att utföra de uppgifter som styrelsen och den verkställande direktören ska utföra.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att tjänstepensionsinstitut ska underrätta behöriga myndigheter i god tid om all utkontraktering av verksamheter som omfattas av direktivet (artikel 31.6). Om utkontrakteringen avser nyckelfunktioner eller förvaltning av tjänstepensionsinstitut ska detta anmälas till behöriga myndigheter innan avtalet om en sådan utkontraktering träder i kraft. Ett tjänstepensionsinstitut ska också till sina behöriga myndigheter anmäla alla senare viktiga förändringar med avseende på de utkontrakterade verksamheterna.

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att om de har ingått ett uppdragsavtal som avser sådan operativ verksamhet eller sådana funktioner som är av väsentlig betydelse ska de innan avtalet börjar gälla anmäla detta till Finansinspektionen (10 kap. 21 §). Vidare gäller att de snarast möjligt ska anmäla till Finansinspektionen om det inträffar väsentliga förändringar inom den operativa verksamheten eller funktionerna.

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Tjänstepensionskassor omfattas inte av några bestämmelser i lag om uppdragsavtal. För tjänstepensionskassor gäller dock fortfarande FFFS 2005:1 i vilka anges att om ett företag avser att lägga ut en betydande del av den tillståndspliktiga verksamheten, eller verksamhet som har ett naturligt samband med finansiell verksamhet eller dess stödfunktioner, bör företaget anmäla detta i förväg till Finansinspektionen (7 kap. 4 §).

Tjänstepensionsföretagen ska underrätta Finansinspektionen om uppdragsavtal

Bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet om att ett tjänstepensionsinstitut ska underrätta den behöriga myndigheten om uppdragsavtal överensstämmer delvis med motsvarande bestämmelse i Solvens II-direktivet (artikel 49.3). Bestämmelsen i Solvens II-direktivet har för försäkringsföretag genomförts genom en särskild bestämmelse i försäkringsrörelselagen. Även för tjänstepensionsföretag bör det införas en särskild bestämmelse om att de ska underrätta Finansinspektionen om uppdragsavtal. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av bestämmelsen i försäkringsrörelselagen och tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Vilka uppdragsavtal ska anmälas?

Vissa skillnader finns mellan bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet och i Solvens II-direktivet. I andra tjänstepensionsdirektivet

anges att en underrättelse ska ske om all utkontraktering av verksamheter som omfattas av direktivet (artikel 31.6). I motsvarande bestämmelse i Solvens II-direktivet anges att en underrättelse ska ske för uppdragsavtal beträffande kritiska eller viktiga funktioner eller verksamheter. I försäkringsrörelselagen uttrycks att ett uppdragsavtal som avser sådan operativ verksamhet eller sådana funktioner som är av väsentlig betydelse ska anmälas. Bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet är därmed mer omfattande och medför att fler typer av uppdragsavtal behöver anmälas till Finansinspektionen än vad som gäller enligt motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen. Ett tjänstepensionsföretag bör därför, i överensstämmelse med artikel 31.6 i andra tjänstepensionsdirektivet, anmäla alla uppdragsavtal till Finansinspektionen.

När ska uppdragsavtal anmälas?

I promemorian föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska anmäla ett uppdragsavtal till Finansinspektionen och att detta, om uppdragsavtalet avser centrala funktioner eller förvaltningen av tjänstepensionsföretaget, ska ske innan avtalet börjar gälla. Detta överensstämmer med det som anges i andra tjänstepensionsdirektivet.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet gäller att ett tjänstepensionsinstitut ska anmäla alla uppdragsavtal till den behöriga myndigheten. Den skillnad som görs mellan olika uppdragsavtal är i stället vid vilken tidpunkt som anmälan ska ske. Om utkontrakteringen avser nyckelfunktioner eller förvaltning av tjänstepensionsinstitut ska detta anmälas innan avtalet träder i kraft. Som *Sveriges Advokatsamfund* framhåller ska det inte ske någon förhandsprövning av uppdragsavtal. Regeringen anser därför inte att det finns skäl att ha olika anmälningstid för olika avtal. Den relevanta tidpunkten måste, som *Svensk Försäkring* och *Sveriges Advokatsamfund* menar, vara innan avtalet börjar gälla. Ett krav på anmälan före den tidpunkten bör alltså tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Med en sådan ordning saknas anledning att, som *Svensk Försäkring* efterfrågar, förtydliga vad som avses med uppdragsavtal som avser förvaltningen av tjänstepensionsföretaget.

9.12.3 Åtgärder som krävs av ett tjänstepensionsföretag som ingår uppdragsavtal

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag som ingår ett uppdragsavtal ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att uppdragstagaren

1. samarbetar med Finansinspektionen när det gäller verksamhet som omfattas av uppdragsavtalet,
2. ger företaget, dess revisorer och Finansinspektionen tillgång till uppgifter som rör de funktioner eller arbeten som omfattas av uppdragsavtalet, och
3. ger inspektionen faktiskt tillträde till uppdragstagarens lokaler.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska de behöriga myndigheterna ha de befogenheter som krävs för att när som helst begära information från tjänstepensionsinstitutet och tjänsteleverantörerna om utkontrakterade nyckelfunktioner eller andra verksamheter (artikel 31.7).

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att de, om de ingår ett uppdragsavtal, ska de vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att uppdragstagaren samarbetar med Finansinspektionen när det gäller den verksamhet eller de funktioner som omfattas av uppdragsavtalet (10 kap. 22 §). De ska även säkerställa att uppdragstagaren ger försäkringsföretaget, dess revisorer och Finansinspektionen tillgång till uppgifter som rör den verksamhet eller de funktioner som omfattas av uppdragsavtalet samt ger Finansinspektionen faktiskt tillträde till uppdragstagarens lokaler.

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Tjänstepensionskassor omfattas inte av några bestämmelser i lag om uppdragsavtal. För tjänstepensionskassor gäller dock fortfarande FFFS 2005:1 i vilka det finns allmänna råd om uppdragsavtal (7 kap.).

De skyldigheter ett tjänstepensionsföretag som ingår ett uppdragsavtal har ska framgå av lag

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om att de behöriga myndigheterna ska ha de befogenheter som krävs för att när som helst begära information från ett tjänstepensionsinstitut och en tjänsteleverantör om utkontrakterade nyckelfunktioner eller andra verksamheter är allmänt hållna och det anges inte i detalj vad som krävs av ett tjänstepensionsföretag för att företaget ska kunna uppfylla de krav som anges i direktivet. I det enskilda fallet kan kraven enligt direktivet innebära omfattande skyldigheter för tjänstepensionsföretaget som kan vara svåra att förutse och överblicka. Det finns därför skäl att i den nya lagen om tjänstepensionsföretag närmare ange vad som bör krävas av ett tjänstepensionsföretag som ingår ett uppdragsavtal.

Åtgärder som ett tjänstepensionsföretag bör vidta

I Solvens II-direktivet finns en bestämmelse (artikel 38.1) som på samma sätt som bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet rör vilka åtgärder som kan krävas av ett tjänstepensionsföretag som ingår uppdragsavtal. Till skillnad från bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet anges i Solvens II-direktivet vilka åtgärder som ett försäkringsföretag ska vidta.

Enligt bestämmelsen i Solvens II-direktivet ska försäkrings- och återförsäkringsföretag som ingår uppdragsavtal beträffande en funktion eller försäkrings- eller återförsäkringsverksamhet vidta de åtgärder som krävs för att garantera att följande villkor uppfylls:

a) Tjänsteleverantören ska samarbeta med försäkrings- eller återförsäkringsföretagets tillsynsmyndigheter avseende de funktioner eller verksamheter som omfattas av uppdragsavtal.

b) Försäkrings- och återförsäkringsföretagen, deras revisorer och tillsynsmyndigheterna ska ha faktisk tillgång till uppgifter som rör de funktioner eller verksamheter som omfattas av uppdragsavtal.

c) Tillsynsmyndigheterna ska ha faktiskt tillträde till tjänsteleverantörens lokaler och ska kunna utöva dessa tillträdesrättigheter.

Bestämmelsen i Solvens II-direktivet har i svensk rätt genomförts genom en särskild bestämmelse i försäkringsrörelselagen (10 kap. 22 § FRL). I bestämmelsen anges vilka åtgärder som krävs av ett försäkringsföretag som ingår ett uppdragsavtal. Dessa åtgärder överensstämmer med det som anges i bestämmelsen i Solvens II-direktivet. De åtgärder som anges i bestämmelsen i försäkringsrörelselagen får även anses tillgodose den aktuella bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 31.7) bör därför genomföras i svensk rätt på motsvarande sätt som bestämmelsen i Solvens II-direktivet har genomförts i svensk rätt. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas en bestämmelse som motsvarar bestämmelsen för försäkringsföretag i försäkringsrörelselagen.

Ett tjänstepensionsföretag ska alltså vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att uppdragstagaren samarbetar med Finansinspektionen när det gäller verksamhet som omfattas av uppdragsavtalet, ger företaget, dess revisorer och Finansinspektionen tillgång till uppgifter som rör de funktioner eller arbeten som omfattas av uppdragsavtalet, och dessutom ger inspektionen faktiskt tillträde till uppdragstagarens lokaler.

9.13 System för ersättningar

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska ha ett system för ersättningar som skapar en sund och effektiv riskhantering.

Systemet ska omfatta ersättningar till dem som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem, dem som ansvarar för eller utför arbete i centrala funktioner, och andra som kan påverka tjänstepensionsföretagets riskprofil.

Ett tjänstepensionsföretag ska regelbundet offentliggöra information om sitt styrdokument för ersättningar.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om ersättningspolicy ska genomföras med stöd av ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kopplat till bestämmelser om riktlinjer för hantering av intressekonflikter.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att det i promemorian föreslås att ersättningssystemet ska gälla för dem som kan påverka riskerna i tjänstepensionsföretagets verksamhet, samt genom att det i promemorian inte föreslås någon lagbestämmelse med krav på offentliggörande av information om styrdokumentet för ersättningar.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* föreslår att ersättningssystemet endast ska gälla för personer som kan påverka tjänstepensionsföretagets riskprofil, då detta stämmer bättre överens med andra tjänstepensionsdirektivets krav.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser ersättningspolicy (artikel 23).

Ett tjänstepensionsinstitut ska upprätta och tillämpa en sund ersättningspolicy för alla personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet och för personer som utövar nyckelfunktioner samt för andra personal-kategorier vars yrkesutövning har en väsentlig inverkan på tjänstepensionsinstitutets riskprofil på ett sätt som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet (artikel 23.1).

Om inte annat föreskrivs i dataskyddsförordningen ska tjänstepensionsinstituten regelbundet offentliggöra relevant information om ersättningspolicy (artikel 23.2).

Ett tjänstepensionsinstitut ska enligt artikel 23.3 följa följande principer när de upprättar och tillämpar ersättningspolicy:

a) Ersättningspolicy ska upprättas, genomföras och upprätthållas i enlighet med tjänstepensionsinstitutets verksamheter, riskprofil, mål, långsiktiga intressen, finansiella stabilitet och resultat som helhet, samt bidra till en sund, aktsam och effektiv ledning av tjänstepensionsinstituten.

b) Ersättningspolicy ska vara förenlig med de långsiktiga intressena hos medlemmar och förmånstagare i pensionsplaner som förvaltas av tjänstepensionsinstitutet.

c) Ersättningspolicy ska inkludera åtgärder som syftar till att undvika intressekonflikter.

d) Ersättningspolicy ska vara förenlig med en sund och effektiv riskhantering och får inte skapa incitament till risktagande som är oförenligt med tjänstepensionsinstitutets riskprofiler och regler.

e) Ersättningspolicy ska gälla för tjänstepensionsinstitutet och de tjänsteleverantörer som avses i direktivet (artikel 31.1) såvida inte dessa tjänsteleverantörer omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (benämnt UCITS-direktivet), Solvens II-direktivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG)

nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (benämnt AIFM-direktivet) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (benämnt kapitaltäckningsdirektivet) eller MiFID II.

f) Tjänstepensionsinstitutet ska fastställa allmänna principer för ersättningspolicyn, se över och uppdatera policyn åtminstone vart tredje år och ansvara för dess genomförande.

g) Företagsstyrningen av ersättningar och deras övervakning ska vara tydlig, transparent och effektiv.

Gällande rätt

För försäkringsföretag finns det inte några bestämmelser om ersättningspolicy i försäkringsrörelselagen. I stället finns det för försäkringsföretag bestämmelser om ersättningar i Solvens II-förordningen (artiklarna 258.1 l och 275).

Bestämmelserna i Solvens II-förordningen gäller även för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043], se även Finansinspektionens beslutspromemoria Föreskrifter om övergångsreglering för försäkringsrörelse, FI dnr 10–9537 s. 20).

För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser i lag om ersättningspolicy. Tjänstepensionskassor omfattas istället av Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2016:21) om ersättningspolicy i understödsföreningar, börser och clearingorganisationer, nedan FFFS 2016:21 (1 kap.).

Tjänstepensionsföretagen ska ha ett system för ersättningar

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att ett tjänstepensionsinstitut ska upprätta och tillämpa en sund ersättningspolicy (artikel 23.1) och därmed krävs att det införs bestämmelser om detta för tjänstepensionsföretag.

Det finns inte några bestämmelser om ersättningspolicy i försäkringsrörelselagen och inte heller lagen om understödsföreningar innehåller några bestämmelser om detta. Bestämmelser om ersättningar finns i stället för försäkringsföretag i Solvens II-förordningen (artikel 275) och för tjänstepensionskassor i FFFS 2016:21. Dessa bestämmelser i Solvens II-förordningen och i FFFS 2016:21 är förhållandevis omfattande med en hög detaljnivå vilket talar för att det är mindre lämpligt att utforma bestämmelser för tjänstepensionsföretag efter förebild av något av dessa regelverk. Detta innebär dock inte att delar av det som anges i såväl Solvens II-förordningen som FFFS 2016:21 kan vara relevant även för tjänstepensionsföretag.

På finansmarknadsområdet finns det i flera andra lagar bestämmelser som reglerar ersättningar i finansiella företag, se bl.a. lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter och lagen (2004:46) om värdepappersfonder. Bestämmelserna i lagen om lagen om värdepappersfonder (2 kap. 17 c § och 13 kap. 1 § 6) genomförde UCITS-direktivet i svensk rätt. I artikel 14 a och b i UCITS-direktivet finns bestämmelser om ersättningspolicy.

Dessa bestämmelser påminner om bestämmelserna om ersättningspolicy i andra tjänstepensionsdirektivet.

Det är därför lämpligt att de bestämmelser om ersättningar som ska införas för tjänstepensionsföretag utformas efter förebild av bestämmelserna i lagen om värdepappersfonder. För tjänstepensionsföretag bör det därför för ersättningar införas en generell bestämmelse på motsvarande sätt som i lagen om värdepappersfonder (2 kap. 17 c §) som kompletteras med detaljerade bestämmelser på lägre nivå än lag (13 kap. 1 § 6). I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför anges att ett tjänstepensionsföretag ska ha ett system för ersättningar som skapar en sund och effektiv riskhantering. I avsnitt 9.4.1 föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska ha ett styrdokument för ersättningar samt att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om innehållet i styrdokumentet för ersättningar.

Vilka ska omfattas av bestämmelserna om ersättningar?

I andra tjänstepensionsdirektivet anges att ersättningspolicyn ska omfatta alla personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet och personer som utövar nyckelfunktioner, samt andra personalkategorier vars yrkesutövning har en väsentlig inverkan på tjänstepensionsinstitutets riskprofil (artikel 23.1). Ersättningspolicyn ska gälla både för tjänstepensionsinstitutet och de tjänsteleverantörer som avses i direktivet (artikel 31.1) såvida inte dessa tjänsteleverantörer omfattas av UCITS-direktivet, Solvens II-direktivet, AIFM-direktivet, kapitaltäckningsdirektivet eller MiFID II (artikel 23.3 e).

För försäkringsföretag gäller enligt Solvens II-förordningen att ett styrdokument för ersättningar ska gälla för företaget som helhet (artikel 275.1 c). Även för tjänstepensionskassor anges i Finansinspektionens allmänna råd att ersättningspolicyn bör omfatta alla anställda (2 kap. FFFS 2016:21). Bestämmelserna i Solvens II-förordningen och FFFS 2016:21 är därmed mer omfattande än motsvarande bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet som endast omfattar dem som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, dem som utövar nyckelfunktioner och dem vars yrkesutövning har en väsentlig inverkan på tjänstepensionsinstitutets riskprofil. Denna skillnad bör få genomslag genom att det för tjänstepensionsföretag anges i lag vilka som ska omfattas av ersättningssystemet.

För tjänstepensionsföretag bör området för ersättningssystemet, i enlighet med andra tjänstepensionsdirektivet, avgränsas till att endast avse ersättningar till dem som har en betydande påverkan på tjänstepensionsföretagets verksamhet. Ersättningssystemet bör därför endast omfatta ersättningar till styrelse och verkställande direktör samt ersättare för dessa och de som ansvarar för eller utför arbete i centrala funktioner. I övrigt bör, som *Svensk Försäkring* föreslår, ersättningssystemet endast omfatta dem som kan påverka tjänstepensionsföretagets riskprofil, vilket överensstämmer med ordalydelsen i andra tjänstepensionsdirektivet.

Offentliggörande

Ett tjänstepensionsinstitut ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet regelbundet offentliggöra relevant information om ersättningspolicyn (artikel 23.2). För tjänstepensionskassor anges i Finansinspektionens allmänna råd

att en redogörelse för företagets ersättningar bör offentliggöras i samband med att årsredovisningen fastställs (5 kap. FFFS 2016:21). Vidare anges i de allmänna råden att företaget kan lämna redogörelsen i årsredovisningen, i en bilaga till årsredovisningen eller på företagets webbplats. Om redogörelsen inte tas in i eller läggs som bilaga till årsredovisningen, bör företaget i årsredovisningen upplysa om var informationen offentliggörs. Redogörelsen bör finnas tillgänglig minst ett år efter att den offentliggjorts. Företaget bör lämna relevant, tydlig och begriplig information om företagets ersättningar.

I promemorian föreslås att andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelse om att information om ersättningspolicyn ska offentliggöras ska genomföras i föreskrifter på lägre nivå än lag. Regeringen anser dock att kravet på offentliggörande är av sådan vikt att det bör komma till uttryck i lag. Det ligger också i linje med det som föreslås i fråga om offentliggörande av investeringsriktlinjer i avsnitt 9.4.3. Det bör alltså anges i den nya lagen om tjänstepensionsföretag att ett tjänstepensionsföretag regelbundet ska offentliggöra information om sitt styrdokument för ersättningar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan genom verkställighetsföreskrifter meddela närmare bestämmelser om hur relevant information om ersättningspolicyn ska offentliggöras.

10 Information

10.1 Grundläggande bestämmelser om information

Regeringens förslag: Tjänstepensionsföretag ska lämna den information som behövs om företaget och de tjänstepensionsförsäkringar som företaget meddelar till försäkringstagare, försäkrade, andra ersättningsberättigade och dem som erbjuds att teckna en tjänstepensionsförsäkring. Informationen ska vara anpassad efter försäkringens art och tydligt visa försäkringens villkor och värdeutveckling.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken information som ett tjänstepensionsföretag ska lämna.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har ingen invändning mot det. *Bolagsverket* anser att informationskyldigheten även bör omfatta uppgifter om firma, register och organisationsnummer eller motsvarande nummer. *Svensk Försäkring* framhåller vikten av att försäkringstagare och andra ersättningsberättigade får tillgång till god information som är tillräckligt heltäckande men inte så omfattande att det blir svårt för konsumenten att ta till sig informationen. Svensk Försäkring betonar att företagets kostnader för att uppfylla informationskraven måste vägas mot kundnyttan. Slutligen anser Svensk Försäkring att informationsreglerna bör överensstämma med det som idag

gäller för tjänstepensionsförsäkring och att det inte finns skäl att göra avvikelser med hänsyn till kundskyddet samt att informationskraven för tjänstepensionsförsäkring och tjänstepensionsförmåner bör vara densamma. *Sveriges advokatsamfund* anser att informationskravet bör styras utifrån den förmån som tillhandahålls och således vara detsamma oavsett om tjänstepensionsförmånen tillhandahålls av ett försäkringsföretag eller ett tjänstepensionsinstitut. *Sveriges advokatsamfund* anser även att det bör göras en uppdelning av vilken information som tjänstepensionstecknaren – dvs. i regel arbetsgivaren – ska erhålla och vilken information den tjänstepensionsberättigade – dvs. arbetstagaren – ska erhålla.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser lämnar inga synpunkter på promemorians förslag. *Finansinspektionen* och *Svensk Försäkring* anser att det uttryckligen bör anges att information ska lämnas till de försäkrade eftersom försäkringstagaren normalt sett är arbetsgivaren medan det är arbetstagaren som är den försäkrade och det enligt direktivet är de försäkrade som har rätt till information. *Svensk Försäkring* och *Tjänstepensionsförbundet* anför även att försäkringens värdeutveckling inte alltid är relevant information, exempelvis för förmånsbestämd tjänstepension. *Svensk Försäkring* menar att det är lämpligt att föreskriftsrätten används bland annat för att ange hur kravet på att relevant information ges till försäkringstagarna och de försäkrade ska fullgöras.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns flera bestämmelser om informationslämnande. Dessa finns i artiklarna 36–44.

Enligt direktivet ska tjänstepensionsinstituten åtminstone lämna viss information till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare (artikel 36.1). Dessutom gäller vissa generella krav på den information som lämnas (artikel 36.2). Informationen ska bl.a. uppdateras regelbundet, avfattas på ett tydligt sätt och inte vara vilseledande. Vidare ska informationen vara tillgänglig på ett officiellt språk och göras tillgänglig kostnadsfritt, antingen i elektronisk form eller i pappersform. I direktivet anges även att medlemsstaterna får anta eller behålla ytterligare bestämmelser om vilken information som ska lämnas till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare (artikel 36.3).

I de följande artiklarna anges mer detaljerat vilken information som ska lämnas utifrån om det rör en presumtiv medlem, en medlem eller en förmånstagare. Medlemsstaterna ska säkerställa att medlemmar och förmånstagare hålls tillräckligt informerade om de pensionsplaner som tjänstepensionsinstitutet förvaltar (artikel 37.1). Vidare anges att detta särskilt gäller tjänstepensionsinstitutets namn, var detta är registrerat och namnet på den behöriga myndigheten. Detta gäller även bl.a. de rättigheter och skyldigheter som följer av pensionsplanen samt vilken typ av finansiell risk som medlemmarna och förmånstagarna står för. Medlemmar och förmånstagare eller deras företrädare ska inom skälig tid erhålla relevant information om ändringar av reglerna för pensionsplanen

och det är tjänstepensionsinstitutet som är skyldiga att tillhandahålla informationen (artikel 37.3 och 37.4).

Presumptiva medlemmar ska få information om vilka relevanta alternativ de har, inbegripet investeringsalternativ. De ska även informeras om relevanta inslag i pensionsplanen, inbegripet förmåner. Information ska vidare lämnas om miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt. Om medlemmar bär investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut ska de presumtiva medlemmarna även ges information om den historiska avkastningen under fem år samt information om strukturen på kostnader som bärs av medlemmar och förmånstagare. De som inte ansluts automatiskt till pensionsplanen ska informeras innan de ansluter sig. För de som ansluts automatiskt gäller att de ska informeras direkt efter anslutningen (artikel 41).

Medlemmar ska i god tid innan de uppnår pensionsåldern få information om vilka utbetalningsalternativ som de har (artikel 42).

Förmånstagarna ska informeras om de förmåner som ska utbetalas och om de utbetalningsalternativ som finns. De ska vidare utan dröjsmål få information om att ett slutligt beslut om att förmånsnivåerna reduceras har fattats samt information tre månader innan ett sådant beslut genomförs. Om förmånstagarna står för en betydande del av risken under utbetalningstiden ska de regelbundet få den information som de behöver (artikel 43).

Ytterligare information ska lämnas till medlemmar och förmånstagare på begäran. Den information som omfattas av denna bestämmelse är årsboks slut, förvaltningsberättelse, riktlinjer för investeringsverksamheten och information om de antaganden som ligger till grund för prognoser om pensionsförmånernas värdeutveckling (artikel 44).

Gällande rätt

Som beskrivs i avsnitt 4.5 finns i dag tre olika regelverk för tjänstepension som tryggas genom försäkring. Detta medför att det finns tre olika lagar som reglerar informationslämnande. Samtliga har sin utgångspunkt i den s.k. genomlysningssprincipen, dvs. att information till liv- och skadeförsäkringstagare och sådana som erbjuds att teckna en liv- eller skadeförsäkring i ett bolag ska ge en god genomlysning av försäkringens villkor och värdeutveckling (se prop. 1998/99:87, s. 178 f.). Till det kommer bestämmelserna om information i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

För försäkringsföretagen gäller att information till försäkringstagare och dem som erbjuds att teckna en försäkring ska vara anpassad efter försäkringens art och tydligt visa försäkringens villkor och värdeutveckling. Även andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar ska ges den information de behöver (4 kap. 2 § FRL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer har bemyndigats att meddela närmare föreskrifter om vilken information som ska lämnas (4 kap. 18 § 2 FRL).

Bestämmelserna i 4 kap. 2 § FRL ändrades i samband med genomförandet av Solvens-II direktivet. Den del av bestämmelsen som särskilt avsåg information som ska lämnas vid tjänstepensionsverksamhet och som infördes vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet togs då bort. För de försäkringsföretag som omfattas av den särskilda regleringen

i punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller dock 4 kap. 2 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. För dessa försäkringsföretag gäller att de – utöver den information som ska lämnas enligt nu gällande 4 kap. 2 § FRL – för tjänstepensionsförsäkringar även ska lämna information om försäkringsföretaget och dess verksamhet samt om de eventuella överenskommelser som ligger till grund för försäkringarna. Dessa informationsregler har kompletterats med bestämmelser som Finansinspektionen meddelat, med stöd av ett bemyndigande i 4 kap. 18 § 2 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016, i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension.

Tjänstepensionskassorna följer den nu upphävda lagen om understödsföreningar (7 § lagen [2010:2044] om införande av försäkringsrörelselagen [2010:2043]). Enligt den lagen gäller att medlemmar och andra som är ersättningsberättigade på grund av försäkringar i en understödsförening som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska ges den information som behövs om föreningen och dess verksamhet samt om sina försäkringar och de överenskommelser som ligger till grund för försäkringarna. Informationen ska tydligt visa försäkringarnas villkor och värdeutveckling (20 a § första stycket). Vidare anges att information som avses i första stycket ska ges även i fall då en medlem erbjuds att teckna en tjänstepensionsförsäkring (20 a § andra stycket). Även för tjänstepensionskassorna har Finansinspektionen med stöd av ett bemyndigande, 20 a § tredje stycket UFL, meddelat ytterligare bestämmelser om vilken information som ska lämnas, Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2003:7) om information till livförsäkringstagare och punkt 2 i övergångsbestämmelserna till ovan nämnda FFFS 2011:39.

Det finns även bestämmelser om information i 10 kap. försäkringsavtalslagen (2005:104, FAL). Inledningsvis anges att det är försäkringsbolaget som är skyldigt att lämna information. Informationen ska, i den mån det är möjligt, lämnas i en handling eller i någon annan läsbar och varaktig form som är tillgänglig för mottagaren. Informationen ska vara klar och tydlig och avfattad på svenska (1 §). I kapitlet anges även vilken information som ska lämnas innan en försäkring meddelas och om vilken information som ska lämnas när ett avtal har träffats (2–4 §§). Därtill finns bestämmelser om vilken information som ska lämnas under försäkringstiden (5 §). Om det sker en villkorsändring, ska försäkringstagaren få information om detta (6 §). Det finns även en bestämmelse om vilken information som ska lämnas vid försäkringsfall (7 §). I samband med att ett anspråk på försäkringsersättning regleras ska försäkringsbolaget, om det inte med hänsyn till omständigheterna är obehövligt, upplysa den som har framställt anspråket om vilka möjligheter som finns att få en tvist om ersättningen prövad (8 §). I 10 kap. finns även bestämmelser om det som gäller vid underlåtenhet att lämna information (9–12 §§). För kollektivavtalsgrundad försäkring finns bestämmelser om information i 20 kap. försäkringsavtalslagen.

Slutligen finns bestämmelser om informationslämnande i lagen (2018:131) om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension. I denna lag anges bl.a. att en arbetsgivare på begäran av en arbetstagare ska lämna skriftlig och tydlig information om hur tjänstepensionen skulle påverkas av att anställningen upphör.

Andra tjänstepensionsdirektivets informationskrav bör genomföras i den nya lagen om tjänstepensionsföretag

Bestämmelserna om information i såväl andra tjänstepensionsdirektivet som i försäkringsavtalslagen syftar till att skydda de försäkrade. Bestämmelserna i försäkringsavtalslagen har dock även civilrättslig karaktär och kan åberopas av en enskild gentemot ett försäkringsbolag (se prop. 2004/05:165 s. 150). Reglerna om information i andra tjänstepensionsdirektivet innebär dock inte att enskilda kan åberopa bristande informationsgivning gentemot tjänstepensionsinstitut på det sätt som kan bli fallet enligt bestämmelserna i försäkringsavtalslagen, i stället riktar sig bestämmelserna enbart till tjänstepensionsinstituten. Vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet införde man också de informationsregler som följer av det direktivet i respektive rörelsereglering för de aktörer som omfattas av direktivet, dvs. livförsäkringsbolag, tjänstepensionskassor och pensionsstiftelser (samma prop. s. 150–153). Enligt regeringen är det därför inte lämpligt att genomföra andra tjänstepensionsdirektivets krav på information genom att ändra eller införa nya regler i försäkringsavtalslagen. I stället bör kraven genomföras i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Detta innebär att det kommer finnas bestämmelser om informationslämnande både i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och i försäkringsavtalslagen. Detta medför emellertid inte att ett tjänstepensionsföretag måste lämna samma information flera gånger utan företagen kommer att kunna fullgöra kraven genom ett och samma informationslämnande.

Informationsbestämmelserna bör utformas som motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen

Som närmare utvecklas i avsnitt 5.2 kommer tjänstepensionsföretag att ingå försäkringsavtal och verksamheten kommer bestå i försäkringsrörelse. Försäkringstagarna, de försäkrade, de som erbjuds att teckna en försäkring och andra ersättningsberättigade kommer därmed att, som *Svensk Försäkring* och *Sveriges advokatsamfund* påpekar, ha samma grundläggande behov av information oavsett om deras motpart är ett tjänstepensionsföretag eller ett försäkringsföretag. För tjänstepensionsföretag bör därför utgångspunkten för vilken information som ska lämnas vara densamma som för försäkringsföretag, dvs att tjänstepensionsföretaget ska lämna den information som mottagaren behöver om försäkringens villkor och värdeutveckling. En bestämmelse med krav på lämnande av information bör därför införas i lagen om tjänstepensionsföretag. Bestämmelsen bör utformas med förebild i 4 kap. 2 § FRL.

Enligt direktivet ska informationen lämnas till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare. På samma sätt som enligt försäkringsrörelselagen bör begreppet ”den som erbjuds teckna en försäkring” användas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Som *Finansinspektionen* och *Svensk Försäkring* påpekar bör det särskilt anges i bestämmelsen att den ställer krav på information till försäkrade, eftersom de anställda, de framtida pensionärerna, oftast intar ställning av försäkrade i en tjänstepensionsförsäkring. Som redogörs för i avsnitt 5.2 är det i allmänhet arbetsgivaren som är försäkringstagare. Andra tjänstepensionsdirektivets informationskrav riktar sig emellertid inte till arbetsgivare, som

i regel motsvaras av begreppet uppdragsgivande företag i direktivet, utan till försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Många gånger kommer det därför inte finnas behov av att lämna information till försäkringstagaren, dvs. arbetsgivaren. Som framgår av avsnitt 5.4 kan dock arbetstagare ibland också vara försäkringstagare. I regel är det dock endast försäkrade, de som erbjuds att teckna en försäkring och andra ersättningsberättigade som har behov av information, även om det kan tänkas uppstå situationer när arbetstagare i egenskap av försäkringstagare också har behov av information.

För att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivets krav bör det också framgå av bestämmelsen i den nya lagen att ett tjänstepensionsföretag i fråga om de tjänstepensionsförsäkringar som företaget meddelar ska lämna uppgifter om företaget och dess verksamhet samt om de eventuella överenskommelser som ligger till grund för försäkringarna. I detta rymms de uppgifter som *Bolagsverket* framhåller bör lämnas om firma, register och organisationsnummer eller motsvarande nummer.

I enlighet med de resonemang som fördes vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet finns det inget som hindrar att informations-skyldigheten rent praktiskt fullgörs av någon annan, t.ex. av kollektivavtalsparterna eller av ett företag som fått detta i uppdrag av ett tjänstepensionsföretag. Det är också möjligt att lämna informationen på en webbportal eller liknande. Det är dock alltid tjänstepensionsföretaget som har det yttersta ansvaret för att kravet på information uppfylls och att försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade får den information de ska ha.

Vilken information ska lämnas?

Gränsen för vilken information som ett försäkringsföretag respektive en tjänstepensionskassa i dag är skyldig att lämna är om informationen sett till den enskilda försäkringen är relevant för försäkringstagaren, den försäkrade eller den som kan komma att omfattas av en försäkring. Detta medför att informations-skyldigheten kan vara mer eller mindre omfattande utifrån det enskilda försäkringsavtalet och att det normalt inte utan de särskilda avtalsvillkoren går att avgöra om en viss typ av information ska lämnas. Om det inom ett visst avtal finns flera val med olika risk och avgifter kan detta innebära att en stor mängd information ska lämnas till den försäkrade. Samma gränsdragning bör enligt regeringens mening gälla i fråga om tjänstepensionsföretagens informationsplikt.

Som utvecklas i avsnitt 5.2 föreslås inte någon ny form för tryggnad av tjänstepension och därmed bör prövningen av om ett tjänstepensionsföretag ska lämna viss information, som *Svensk Försäkring* och *Sveriges advokatsamfund* anför, ske på samma sätt som gäller för försäkringsföretag och tjänstepensionskassor. Trots de skärpta kraven på informationslämnande i andra tjänstepensionsdirektivet bör utgångspunkten för tjänstepensionsföretagen vara att informationskravet styrs utifrån det enskilda avtalet och om viss information är relevant för den som är tänkt som mottagare. Inom detta rymms det *Svensk Försäkring* anför om att informationen inte får vara så omfattande att mottagaren har svårt att ta till sig informationen. Till skillnad mot det *Svensk Försäkring* anför ska dock nyttan för mottagaren ges företräde framför tjänstepensionsföretagets

kostnader för att lämna informationen. I linje med det *Sveriges advokatsamfund* anser leder detta även till att olika information ska lämnas utifrån om det är försäkringstagaren, den som erbjuds att teckna en försäkring eller en annan ersättningsberättigad som ska få del av informationen. För tjänstepensionsföretag ska därmed gälla att de i vart fall ska lämna den information som behövs för att mottagaren ska få en god förståelse och överblick av de villkor som gäller enligt det enskilda avtalet.

Rätt att meddela föreskrifter

Modellen med en generell bestämmelse i lag och mer detaljerade föreskrifter som meddelas med stöd av ett bemyndigande används i försäkringsrörelselagen och är vanligt förekommande i lagstiftning på det finansiella området. Denna ordning får anses väl lämpad även för ett fullt genomförande av informationskraven i andra tjänstepensionsdirektivet. Ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, motsvarande bemyndigandet i 4 kap. 18 § 2 FRL, bör därför tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Regeringen kan genom verkställighetsföreskrifter meddela närmare bestämmelser om hur tjänstepensionsföretag ska lämna information.

10.2 Pensionsbesked

Regeringens förslag: Tjänstepensionsföretag ska varje år lämna ett pensionsbesked till dem som i egenskap av försäkringstagare eller försäkrade är berättigade till ersättning ur en tjänstepensionsförsäkring. Pensionsbeskedet ska innehålla uppgifter om de individuella förmånerna för den försäkring som avses. Pensionsbeskedet ska även innehålla en upplysning om var ytterligare information finns tillgänglig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om innehållet i pensionsbeskedet.

Utredningens förslag: Utredningen har inte behandlat denna fråga.

Remissinstanserna har inte yttrat sig över frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorians föreslås dock att pensionsbeskedet ska innehålla information även om de allmänna villkoren för försäkringen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna lämnar inga synpunkter på förslaget. *Finansinspektionen* anser att det är tillräckligt att kravet om information om försäkringsvillkor framgår av den allmänna informationsbestämmelsen. Inspektionen anser även att kravet på information om försäkringens värdeutveckling bör flyttas till bestämmelsen om pensionsbesked i stället för den allmänna bestämmelsen om informationslämnande. Information om försäkringsvillkor lämnas dessutom normalt endast vid tecknandet av en pensionsförsäkring. *Finansinspektionen* föreslår även att bemyndigandet utvidgas så att det även omfattar hur informationen i pensionsbeskedet ska lämnas. Inspektionen konstaterar att det i direktivet finns krav på bl.a. hur informationen i pensionsbeskedet ska lämnas. *Finansinspektionen* bedömer därför att det

bemyndigandet i den föreslagna lagen bör utvidgas så att Finansinspektionen även ska kunna föreskriva hur denna information ska lämnas. *Svensk Försäkring* tillstyrker förslaget men anser att pensionsbeskedet inte bör innehålla de allmänna försäkringsvillkoren, eftersom det skulle innebära att dokumentet blev allt för långt och att informationen inte kan fokusera på väsentliga delar.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Bestämmelser om pensionsbesked finns i artiklarna 38–40 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Dels anges att tjänstepensionsinstituterna ska upprätta ett pensionsbesked för sina medlemmar (artikel 38.1). Vidare anges att informationen i pensionsbeskedet ska uppdateras regelbundet och göras tillgänglig kostnadsfritt i elektronisk form eller i pappersform (artikel 38.3). Enligt samma artikel ska en medlem alltid ha rätt att få del av en papperskopia. Det ska även tydligt anges vilken dag som informationen avser och vilka betydande förändringar som skett efter det senaste pensionsbeskedet (artikel 38.2 och 38.4). Pensionsbeskedet ska vidare alltid innehålla vissa basfakta, dels information som avser pensionsplanen, dels information som direkt utgår från den enskilda medlemmen. Dessa basfakta avser bl.a. personuppgifter om medlemmen, uppgifter om tjänstepensionsinstitutets namn, kontaktadress och medlemmens pensionsplan samt information om intjänade rättigheter och kostnader för pensionsplanen (artikel 39.1). Medlemsstaterna ska fastställa regler för att fastställa antaganden för de prognoser som avses i artikel 39.1 d (artikel 38.5). Därutöver gäller att pensionsbeskedet ska innehålla uppgifter om var medlemmen kan erhålla ytterligare information, exempelvis om valmöjligheterna enligt pensionsplanen, om årsbokslut och riktlinjer för investeringsverksamheten (artikel 40).

Gällande rätt

Bestämmelserna om pensionsbesked i andra tjänstepensionsdirektivet saknar direkt motsvarighet i första tjänstepensionsdirektivet. Det finns inte heller någon direkt motsvarighet till dessa bestämmelser i svensk gällande rätt.

I 2 kap. 1 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension finns allmänna råd om att den viktigaste förköpsinformationen för livförsäkringsprodukter av sparandetyyp bör anges i ett faktablad. Vidare anges att faktabladet bör följa den standarduppställning som finns i en bilaga till föreskrifterna och de allmänna råden och i övrigt utformas så att det blir lätt för en konsument att jämföra likartade produkter. De allmänna råden om faktablad gäller dock bara för privata individuella livförsäkringsprodukter. I bilaga 2 till de allmänna råden finns ytterligare bestämmelser om bl.a. information till försäkrade under försäkringstiden men innan utbetalning och information under utbetalningstiden som ska lämnas årligen. Dessa föreskrifter och allmänna råd är detaljrika och påminner

delvis om de detaljerade bestämmelser om pensionsbesked som finns i andra tjänstepensionsdirektivet.

Nya regler om pensionsbesked införs

Syftet med informationsbestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet och särskilt de som rör pensionsbesked är att ge mer komplett och relevant information till de framtida pensionärerna. Detta gäller framförallt information om förmåner, men även de risker och avgifter som finns i tjänstepensionerna. Pensionsbeskedet får anses vara en handling som är av central betydelse för att öka kunskapen hos de försäkrade. Detta gäller särskilt då pensionsbeskedet ger regelbunden information om förmånerna och hur de förändras över tid. Detta talar för att bestämmelserna om pensionsbesked är så betydelsefulla att de bör införas i lag.

Det kan konstateras att pensionsplanerna kan innehålla vitt skilda villkor och att det därmed är svårt att i lag närmare ange vilken information som bäst kan ge den framtida pensionären en god insyn i de enskilda förhållandena enligt ett visst försäkringsavtal. Således är det mest lämpligt att i detta fall genomföra direktivet genom en mer generell bestämmelse i lag, som sedan kompletteras genom föreskrifter på lägre normgivningsnivå. En bestämmelse om att tjänstepensionsföretag ska vara skyldiga att varje år lämna ett pensionsbesked till dem som i egenskap av försäkringstagare eller försäkrade är berättigade till ersättning ur en tjänstepensionsförsäkring bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör ges rätt att meddela föreskrifter om vilken information som ska finnas i pensionsbeskedet. Genom ett sådant bemyndigande blir det också enklare att vid behov göra ändringar i reglerna enligt den nya praxis kring pensionsbesked som medlemsstaterna ska utbyta (se artikel 39.2).

När det gäller *Finansinspektionens* synpunkt att information om värdeutveckling bör lämnas med stöd av bestämmelsen om pensionsbesked i stället för den allmänna informationsbestämmelsen som behandlas i avsnitt 10.1 framgår det, som behandlats ovan, att pensionsbeskedet ska innehålla information om bl.a. intjänade rättigheter eller ackumulerat kapital med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär (artikel 39.1 e). Regeringens bedömning är att detta krav innebär att pensionsbeskedet behöver innehålla information om värdeutvecklingen, i vart fall när det gäller premiebestämd tjänstepension. Som uttalas i avsnitt 10.1 bedömer regeringen emellertid att information om värdeutveckling även behöver lämnas till presumtiva medlemmar, dvs. dem som inte ännu omfattas av en tjänstepensionsförsäkring. Det är därför inte lämpligt att flytta bestämmelsen om lämnande av information beträffande värdeutvecklingen på det sätt som Finansinspektionen föreslagit.

Det finns däremot anledning att instämma i det som bl.a. Finansinspektionen och *Svensk Försäkring* lyft fram angående de allmänna försäkringsvillkoren. De allmänna försäkringsvillkoren kan många gånger vara omfattande och innehålla komplicerade villkor. Det kan därför ifrågasättas om konsumenterna har nytta av att få del av dem varje år eller om det inte snarare bidrar till att pensionsbeskeden blir onödigt detaljerade och överskådliga. Det får därför anses tillräckligt att pensionsbeskeden

anger var information om de allmänna försäkringsvillkoren finns tillgänglig. En annan fråga är att försäkringstagarna och de försäkrade naturligtvis måste få information för det fall det enskilda försäkringsavtalet förändras. Detta följer dock av den generella informationsbestämmelse som beskrivs i avsnitt 10.1.

I enlighet med det som anförs i avsnitt 10.1 kan pensionsbeskedet rent praktiskt lämnas av någon annan än tjänstepensionsföretaget samt tillhandahållas exempelvis på en webbplats. Pensionsbeskedet ska dock på begäran lämnas i pappersformat.

Som Finansinspektionen påpekar innehåller andra tjänstepensionsdirektivet även krav på hur informationen i pensionsbeskedet ska lämnas. Denna fråga bör i svensk rätt regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag. Med stöd av bemyndigandet kan även regler för att fastställa antagandena för de prognoser som ska ingå i pensionsbeskedet fastställas. Regeringen kan genom verkställighetsföreskrifter meddela närmare bestämmelser om hur tjänstepensionsföretag ska lämna information.

11 Överlåtelse av försäkringsbestånd

11.1 Tillåtna överlåtelse av försäkringsbestånd mellan svenska företag och var de överlåtelse ska regleras

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska helt eller delvis få överlåta försäkringsbestånd till ett annat tjänstepensionsföretag eller ett försäkringsföretag. Ett försäkringsföretag ska helt eller delvis få överlåta sitt bestånd av tjänstepensionsförsäkringar till ett tjänstepensionsföretag.

Bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag ska införas i försäkringsrörelselagen, och de villkor för överlåtelse av försäkringsbestånd som finns i den lagen ska gälla även för sådana överlåtelse.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningen föreslår att överlåtelse mellan tjänstepensionsföretag ska tillåtas.

Remissinstanserna: *Sveriges advokatsamfund, Svenska Aktuarieföreningen, Svensk Försäkring, Tjänstepensionsförbundet* och *Ägarföreningen ProSkandia* anser att beståndsoverlåtelse ska vara tillåtna mellan tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag. Som skäl nämns bl.a. kundskyddet, att det är tillåtet för tjänstepensionskassor att överlåta sin rörelse till ett försäkringsbolag och att det föreslås att det ska vara möjligt att överlåta värdet av ett avtal. Liknande synpunkter framförs av *Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR), PTK* och *Sveriges Kommuner och Landsting* som också anför att en begränsning av beståndsoverlåtelse kan ge inläsnings effekter och svårigheter att prioritera kundernas intressen

vid konkurs, likvidation och omstrukturering. Även *Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt* anser att överlåtelser från ett tjänstepensionsföretag till ett försäkringsbolag borde vara tillåtna med hänsyn till risken för sämre kundskydd.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås att tjänstepensionsförsäkringsbestånd ska få överlåtas från ett tjänstepensionsföretag till ett annat tjänstepensionsföretag eller till ett försäkringsföretag, men inte från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag. I promemorian föreslås också att överlåtelse av bestånd från ett tjänstepensionsföretag till ett försäkringsföretag endast ska få avse åtaganden som ska fullgöras i Sverige. I promemorians förslag regleras alla gränsöverskridande överlåtelser i den nya lagen.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Landsting, Saco och Tjänstepensionsförbundet* anser att beståndsöverlåtelser från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag ska tillåtas. *Finansinspektionen* anser att motiveringen i promemorian, som går ut på att överlåtelser från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag inte kan tillåtas enligt Solvens II-direktivet, är otydlig eftersom omvandling ska tillåtas, vilket enligt inspektionen borde få samma konsekvenser för beståndet som en beståndsöverlåtelse. Även Saco och Tjänstepensionsförbundet anser att förslaget är ologiskt mot bakgrund av den föreslagna möjligheten för försäkringsföretag att ombildas till tjänstepensionsföretag. Svensk Försäkring menar att Solvens II-direktivet inte hindrar överlåtelse från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag eftersom det direktivet endast reglerar överlåtelser som berör mer än ett land. Svensk Försäkring, Svenskt Näringsliv och Tjänstepensionsförbundet anser att olika kapitalkrav inte bör vara skäl för att inte tillåta sådana överlåtelser eftersom den föreslagna kapitalkravsregleringen anses vara den mest lämpliga för tjänstepensionsverksamhet. Saco och Svensk Försäkring anser att möjligheten att överlåta bestånd mellan företagsformerna skulle ge större möjligheter vid omstruktureringar, mindre inlåsnings effekter och bättre skydd för förmånstagarna. Svensk Försäkring menar därför att det även bör vara möjligt med överlåtelse till ett utländskt försäkringsföretag eller tjänstepensionsinstitut. Svensk Försäkring anför vidare att även förmåner som ska fullgöras i annat land än Sverige bör få överlåtas, eftersom det inte finns hinder för det enligt direktivet.

Skälen för regeringens förslag

Bakgrund

Överlåtelser av försäkringsbestånd mellan försäkringsföretag reglerades redan i lagen (1948:433) om försäkringsrörelse och överfördes i stort sett oförändrade i sak till den följande försäkringsrörelselagen (1982:713). Regleringen av överlåtelser omfattade krav på godkännande av bolagsstämman i det överlåtande bolaget, vilka handlingar som skulle hållas tillgängliga för aktieägare och röstberättigade inför stämmobeslutet, anmälan av stämmobeslutet för registrering, tillstånd för verkställighet av avtalet från försäkringsinspektionen, krav på att försäkringstagarnas rätt inte skulle försämrats, möjlighet för inspektionen att utfärda föreläggande om ytterligare utredning, kungörande av ansökan i bl.a. Post- och Inrikes

Tidningar, registrering av tillståndsbeslut, underrättelser till försäkrings- tagarna och särskilda regler vid det överlåtande bolagets konkurs.

År 1993 infördes särskilda bestämmelser om gränsöverskridande över- låtelser och krav på samtycke från behöriga myndigheter i de länder som berörs (prop. 1992/93:257 s. 200 f.). Genom lagändringar 1994 infördes bl.a. ett krav på att den övertagande försäkringsgivaren ska ha den kapital- bas som krävs sedan överlåtelsen beaktats. I propositionen anfördes att det kravet redan torde ha omfattats av gällande bestämmelser, men att det skulle anges i lagtexten för tydlighetens skull i enlighet med tredje livför- säkringsdirektivet (prop. 1994/95:184 s. 283). Bestämmelserna om be- ståndsöverlåtelser överfördes utan större ändringar i sak till den nu gäll- ande försäkringsrörelselagen (2010:2043), förkortad FRL.

I det första tjänstepensionsdirektivet finns inte någon reglering av över- låtelser av tjänstepensionsförsäkringsbestånd. I andra tjänstepensions- direktivet finns bestämmelser om gränsöverskridande överlåtelser, men inte några bestämmelser om överlåtelser mellan tjänstepensionsinstitut i samma land.

Överlåtelse av försäkringsbestånd enligt försäkringsrörelselagen

I 14 kap. FRL finns bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd. Överlåtelse får ske till ett svenskt försäkringsföretag eller en utländsk försäkringsgivare som har tillstånd att driva försäkringsrörelse i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom EES. Överlåtelse får ske även om det överlåtande företaget har gått i likvidation (14 kap. 1 § FRL).

För att bli giltigt ska ett överlåtelseavtal godkännas av stämman i det överlåtande företaget, och vissa handlingar ska hållas tillgängliga för aktieägarna och de röstberättigade i det överlåtande företaget innan frågan om godkännande läggs fram (14 kap. 2 § FRL). Stämmans godkännande ska anmälas för registrering till Bolagsverket (14 kap. 4 § jämfört med 17 kap. 1 § FRL).

Det krävs tillstånd av Finansinspektionen för att få verkställa över- låtelseavtalet (14 kap. 5 § FRL). Ansökan ska göras av både det över- låtande och det övertagande företaget (14 kap. 6 § FRL). Vad som ska ges in tillsammans med ansökan framgår av 2 kap. 13 § försäkringsrörelse- förordningen (2011:257), nämligen en kopia av bolags- eller förenings- stämmans protokoll med beslutet om överlåtelse och de handlingar som har lagts fram på stämman i det överlåtande försäkringsföretaget, en kopia av Bolagsverkets registreringsbevis av stämmans beslut om överlåtelse samt information om huruvida överlåtelsen omfattar risker eller åtaganden utomlands och uppgift om vilka länder som avses.

Förutsättningarna för tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet är att den rätt som tillkommer försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade inte försämras, att den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats (med hänsyn tagen till vissa medgivna undantag) och att behörig myndighet i det land där riskerna är belägna eller där åtaganden ska fullgöras samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig. Om den övertagande försäkringsgivaren inte har tillstånd att driva försäkringsverksamhet i Sverige ska kapitalbasen intygas av en tillsynsmyndighet inom EES (14 kap. 7 § FRL).

Finansinspektionen får förelägga det överlåtande företaget eller den övertagande försäkringsgivaren att komma in med den ytterligare utredning som är nödvändig för att kunna fastställa att den rätt som tillkommer försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade inte försämras (14 kap. 8 § FRL). Finansinspektionen ska kungöra ansökans innehåll i Post- och Inrikes Tidningar och i lämpliga ortstidningar med föreläggande för försäkringstagare och andra ersättningsberättigade att inom viss tid anmäla invändningar mot ansökan (14 kap. 9 § FRL). Den behöriga myndigheten i det land där riskerna är belägna eller där åtaganden ska fullgöras, och, om överlåtelsen avser avtal som träffats genom sekundäretablering, den behöriga myndigheten i det landet, ska ges tillfälle att yttra sig innan tillstånd lämnas (14 kap. 10 § FRL).

När tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet har lämnats ska beslutet anmälas till Bolagsverket för registrering, och när Bolagsverket har registrerat beslutet övergår ansvaret för det överlåtna beståndet på den övertagande försäkringsgivaren (14 kap. 12 § FRL). Om den övertagande försäkringsgivaren är ett försäkringsföretag eller en utländsk försäkringsgivare med tillstånd att driva försäkringsrörelse i Sverige ska lämna en underrättelse om överlåtelsen till varje försäkringstagare som berörs (14 kap. 13 § FRL). Om det i överlåtelsen ingår risker som är belägna i eller åtaganden som ska fullgöras i ett annat land inom EES ska Finansinspektionen som huvudregel offentliggöra överlåtelsen i det landet (14 kap. 14 § FRL).

När ett livförsäkringsföretag har gått i likvidation eller försatts i konkurs ska beståndet av livförsäkringar om möjligt överlåtas till en eller flera andra försäkringsgivare (14 kap. 16 § FRL).

Överlåtelse av en understödsförenings rörelse

Lagen (1972:262) om understödsföreningar (UFL) upphävdes genom lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043), men enligt 7 § i sist nämnda lag får en understödsförening fortsätta att driva verksamhet, och föreningen ska i så fall omfattas av bestämmelserna i den upphävda lagen (se avsnitt 4.5.1). I den upphävda lagen finns bestämmelser om överlåtelse av en understödsförenings rörelse. Föreningsstämman får vid understödsföreningens likvidation besluta om att överlåta föreningens rörelse till en annan understödsförening eller till ett försäkringsbolag (56 § första stycket). Sådant beslut, eller beslut om att överlåta en del av föreningens rörelse, får även fattas utan föregående likvidation (63 § första stycket UFL). Finansinspektionen ska godkänna ett beslut om överlåtelse och vid prövningen se till att inte vissa medlemmar eller andra förmånsberättigade otillbörligt gynnas på övriga medlemmars eller förmånsberättigades bekostnad (56 § tredje stycket och 63 § tredje stycket UFL). När Finansinspektionen registrerar sitt godkännande av beslutet om överlåtelse ska den förening eller det bolag som övertar rörelsen anses ha inträtt i den överlåtande föreningens rättigheter och skyldigheter mot medlemmarna och andra förmånsberättigade (56 § fjärde stycket och 64 § första stycket UFL).

Reglering av beståndsöverlåtelse

Artikel 12 i andra tjänstepensionsdirektivet reglerar det som ska gälla vid gränsöverskridande överlåtelse av bestånd av tjänstepensionsavtal mellan tjänstepensionsinstitut i olika medlemsstater men lämnar i övrigt fritt för medlemsstaterna att reglera överlåtelse av försäkringsbestånd.

I promemorian föreslås gemensamma bestämmelser för alla slag av överlåtelse, dvs. de som inte är gränsöverskridande, överlåtelse från svenska tjänstepensionsföretag till utländska tjänstepensionsinstitut och överlåtelse till svenska tjänstepensionsföretag från utländska institut. Det finns vissa likheter mellan direktivets bestämmelser om gränsöverskridande beståndsöverlåtelse och föreskrifterna i försäkringsrörelselagen om överlåtelse av försäkringsbestånd. Flera av kraven i direktivet är dock särskilt anpassade för de gränsöverskridande momenten för sådana överlåtelse, vilket motiverar att olika typer av överlåtelse regleras var för sig. Det bör ge en mer överskådlig och lättillgänglig lagstiftning. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför finnas ett avsnitt som innehåller bestämmelser om nationella beståndsöverlåtelse, ett annat avsnitt med bestämmelser som genomför direktivets krav i fråga om överlåtelse från utländska tjänstepensionsinstitut till svenska tjänstepensionsföretag, och ytterligare ett avsnitt med de bestämmelser som behövs för att uppfylla direktivets krav i fråga om överlåtelse från svenska tjänstepensionsföretag till utländska tjänstepensionsinstitut.

En ordning med olika bestämmelser beroende på om det är en nationell eller en gränsöverskridande överlåtelse kan knappast anses strida mot diskrimineringsförbudet i EU-fördragen (se bl.a. artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt) eftersom alla institut, både svenska och sådana hemmahörande i andra länder inom EES, ges lika goda möjligheter att genomföra överlåtelse av bestånd. Att förfarandet av praktiska skäl ges en något annan utformning för överlåtelse inom Sverige kan inte anses innebära någon diskriminering på grund av nationalitet.

Överlåtelse mellan tjänstepensionsföretag bör tillåtas

Den nya regleringen för tjänstepensionsföretag bör utformas med utgångspunkt i gällande försäkringsrörelselagstiftning (se avsnitt 5.2). Förutsättningarna för beståndsöverlåtelse på tjänstepensionsområdet bör därför i den utsträckning det är möjligt motsvara det som gäller för försäkringsföretag enligt 14 kap. FRL. Det bör således införas bestämmelser som tillåter tjänstepensionsföretag att utifrån vissa angivna krav helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till andra tjänstepensionsföretag.

I avsnitten 11.7 och 11.8 föreslås att tjänstepensionsföretag även ska få genomföra gränsöverskridande överlåtelse under vissa förutsättningar.

Överlåtelse mellan tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag bör tillåtas

I promemorian föreslås till skillnad från i utredningen att det även ska vara tillåtet för tjänstepensionsföretag att helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till ett försäkringsföretag. Den reglering som föreslås för tjänstepensionsföretagen i denna lagrådsremiss skiljer sig till viss del från försäkringsrörelselagen, men skyddet för försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade enligt de olika regelverken kommer

att vara likvärdigt. Regeringen ställer sig därför bakom förslaget i promemorian i den delen. En överlåtelse från ett tjänstepensionsföretag till ett försäkringsföretag kan avse såväl tjänstepensionsförsäkringar som sådana andra försäkringar som det i avsnitt 16.5 föreslås att ett tjänstepensionsföretag under en övergångsperiod ska få förvalta.

I promemorian föreslås emellertid inte att det ska vara tillåtet för försäkringsföretag att överlåta försäkringsbestånd till tjänstepensionsföretag. Enligt resonemangen i promemorian är det mot bakgrund av de bestämmelser i Solvens II-direktivet som gäller för försäkringsföretagens beståndsöverlåtelser inte möjligt att tillåta överlåtelser från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag. Det anförs att tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd enligt Solvens II-direktivet endast får ges om det mottagande företaget har en tillräcklig kapitalbas för att täcka solvenskapitalkravet enligt det direktivet, och eftersom reglerna om kapitalbas och solvens skiljer sig åt för försäkringsföretag och för tjänstepensionsföretag kan tjänstepensionsföretag inte tillåtas överta bestånd från ett försäkringsföretag. Ett antal remissinstanser, bl.a. *Svensk Försäkring*, *Svenskt Näringsliv*, *SKL* och *Saco*, anser att sådana överlåtelser bör tillåtas. Svensk Försäkring menar att Solvens II-direktivet inte är tillämpligt på överlåtelser som endast involverar en medlemsstat. *Finansinspektionen* anser att bedömningen i promemorian är otydlig mot bakgrund av att det samtidigt föreslås att omvandling från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag ska vara tillåtet för att överföra bestånd från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag (se avsnitt 6.3). En sådan omvandling får enligt inspektionen samma konsekvenser för beståndet som en överlåtelse.

Vissa begränsningar av rätten att överlåta försäkringsbestånd behövs, framförallt för att bevaka att den rätt som tillkommer försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade inte försämrats. Rätten till överlåtelser bör dock inte begränsas mer än nödvändigt. *Saco* och *Svensk Försäkring* anför att förbudet mot överlåtelser från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag snarare kan leda till ett sämre skydd för de framtida pensionärerna på grund av risker för inlåsnings effekter och ett minskat handlingsutrymme för företagen. Regeringen delar denna bedömning. De kapital- och solvenskrav i försäkringsrörelselagen och Solvens II-direktivet som det hänvisas till i promemorian ska visserligen utgöra skydd för den rätt som följer av försäkringar, men de krav som i denna lagrådsremiss föreslås gälla för tjänstepensionsföretagen i fråga om solvens och kapitalbas är enligt regeringens mening tillräckliga och lämpliga för att ge sådant skydd när det gäller tjänstepensionsförsäkringar. Detta är också något som flera remissinstanser påpekar.

Utöver att tillgodose ett fullgott skydd för nuvarande och framtida pensionärer ska det nya regelverket dessutom möjliggöra en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet. En ordning som tillåter överlåtelser av försäkringsbestånd från försäkringsföretag skulle innebära en förenkling i förhållande till om det krävs en omvandling av hela företaget för att överföra försäkringsbestånd till ett annat företag, vilket är det alternativ som nämns i promemorian. Betydelsen av ett enklare förfarande ska inte underskattas.

Frågan är då om det finns hinder enligt Solvens II-direktivet för att tillåta sådana överlåtelse. I artikel 39 finns bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd. Enligt artikel 39.1 ska medlemsstaterna, på de villkor som föreskrivs i nationell lag, ge försäkringsföretag inom deras territorier tillstånd att överlåta bestånd av försäkringsavtal som slutits med stöd av etableringsfriheten eller friheten att tillhandahålla tjänster till ett acceptföretag inom gemenskapen. Tillstånd till en överlåtelse får ges endast om tillsynsmyndigheterna i acceptföretagets hemmedlemsstat intygar att företaget har en tillräcklig kapitalbas enligt föreskrifter i direktivet. I artikel 39.2–6 finns bestämmelser om att den medlemsstat där en filial är belägen ska rådfrågas när en filial avser att överlåta egna bestånd, att tillsynsmyndigheterna i det överlåtande försäkringsföretagets hemmedlemsstat ska ge tillstånd till överlåtelsen efter att ha inhämtat godkännande från myndigheterna i de medlemsstater där kontrakten ingåtts, tidsgränser för myndigheterna i de medlemsstater som rådfrågas att lämna yttranden till myndigheterna i det överlåtande försäkringsföretagets hemmedlemsstat, offentliggörande av överlåtelsen i någon av de berörda medlemsstaterna och försäkringstagarnas bundenhet till överlåtelsen.

Artikel 39 i Solvens II-direktivet rör alltså avtal som ingåtts med stöd av etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster, och reglerar ansvarsfördelningen mellan de berörda medlemsstaternas myndigheter. På samma sätt som motsvarande artikel (artikel 12) i andra tjänstepensionsdirektivet reglerar artikel 39 i Solvens II-direktivet förutsättningarna för gränsöverskridande överlåtelse av bestånd. Regeringen instämmer därför i *Svensk Försäkrings* bedömning att EU-direktiven inte hindrar en särskild svensk reglering av överlåtelse som inte är gränsöverskridande.

Mot bakgrund av att bestämmelser som tillåter gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelse föreslås i enlighet med EU-direktiven på området, kan det inte anses strida mot principen om den fria rörligheten inom EU att tillåta överlåtelse av försäkringsbestånd mellan svenska försäkringsföretag och svenska tjänstepensionsföretag. Det kan i sammanhanget nämnas att bestämmelser som tillåter motsvarande nationella överlåtelse från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag har införts i fransk rätt (Ordonnance n° 2017-484 du 6 avril 2017 relative à la création d'organismes dédiés à l'exercice de l'activité de retraite professionnelle supplémentaire et à l'adaptation des régimes de retraite supplémentaire en unités de rente, Art. L.384-1). Det bör därför införas bestämmelser som tillåter överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringsbestånd från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag.

För att tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal ska ges enligt försäkringsrörelselagen krävs bl.a. att den rätt som tillkommer försäkringstagarna inte försämras och att det övertagande företag har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats (14 kap. 7 § första stycket 1 och 2). Mot bakgrund av att den reglering av tjänstepensionsföretagens verksamhet som föreslås i denna lagrådsremiss ska säkerställa att tjänstepensionsföretagen har en tillräcklig kapitalbas, bör förutsättningarna för att tillåta en överlåtelse från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag vara samma som för övriga överlåtelse enligt försäkringsrörelselagen.

Överlåtelse av utländska försäkringsbestånd bör tillåtas

I promemorian föreslås att möjligheten till överlåtelse från ett tjänstepensionsföretag till ett försäkringsföretag bör begränsas till åtaganden som ska fullgöras i Sverige, med motiveringen att det är olika EU-regelverk som styr försäkringsföretag och tjänstepensionsinstitut, och att samordningen mellan berörda myndigheter inte är reglerad. *Svensk Försäkring* anför att begränsningen är onödig, eftersom det inte finns något sådant hinder enligt direktivet. Eftersom rätten till överlåtelser inte bör begränsas mer än nödvändigt anser regeringen att överlåtelser till och från försäkringsföretag ska tillåtas utan den begränsning som föreslås i promemorian.

11.2 Krav på stämmans godkännande av överlåtelser mellan svenska företag

Regeringens förslag: Det ska krävas godkännande av stämman i det överlåtande företaget för att ett avtal om överlåtelse av ett försäkringsbestånd från ett tjänstepensionsföretag till ett annat tjänstepensionsföretag eller ett försäkringsföretag ska bli giltigt. Under minst en vecka före den stämma vid vilken frågan ska behandlas ska följande handlingar hållas tillgängliga för aktieägare och röstberättigade: förslag till stämmobeslut, överlåtelseavtalet, en redogörelse av styrelsen för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av förslagets lämplighet för företaget och för de försäkrade, försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade och ett yttrande av revisorerna över redogörelsen.

Om årsredovisningen inte ska behandlas på samma stämma ska också följande handlingar hållas tillgängliga: den årsredovisning som innehåller de senaste balans- och resultaträkningarna, stämmans beslut om företagets vinst eller förlust, revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser, styrelsens redogörelse för sådana händelser efter det att årsredovisningen lämnades som är av väsentlig betydelse för företagets ställning och revisorernas yttrande över redogörelsen.

Handlingarna ska genast skickas till de aktieägare och röstberättigade som begär det och uppger sin postadress.

Det överlåtande företaget ska inom fyra månader från stämmans beslut om godkännande av överlåtelserna anmäla beslutet till Bolagsverket för registrering. Om en talan mot stämmans beslut har ogillats ska tiden dock räknas från den dag när domen fick laga kraft.

Om en anmälan inte har gjorts inom föreskriven tid eller om Bolagsverket genom ett beslut som har fått laga kraft har avskrivit en anmälan eller vägrat registrering, har frågan om överlåtelse fallit.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Promemorians förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens förslag. I promemorian föreslås att det ska anges i lag att det ska krävas godkännande av en majoritet av stämman.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Förfarandet för överlåtelse av försäkringsbestånd från ett tjänstepensionsföretag bör så långt som möjligt överensstämma med det som gäller för överlåtelse enligt försäkringsrörelselagen. Ett avtal om överlåtelse av försäkringsbestånd från ett försäkringsföretag ska enligt den lagen godkännas av stämman i det överlåtande företaget för att bli giltigt (14 kap. 2 §). Det bör därför krävas godkännande av stämman i ett överlåtande tjänstepensionsföretag för att ett överlåtelseavtal ska bli giltigt även enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Regeringen anser inte att det är nödvändigt att ange att det är en majoritet av stämman som ska godkänna avtalet, eftersom det följer av allmänna associationsrättsliga bestämmelser om stämmobeslut.

På samma sätt som enligt 14 kap. 3 § FRL bör vissa handlingar hållas tillgängliga för aktieägare och röstberättigade minst en vecka före den stämma då frågan om godkännande av överlåtelsen ska behandlas. De handlingar som ska tillhandahållas enligt försäkringsrörelselagen är ett förslag till stämmobeslut, avtalet om överlåtelse, en redogörelse av styrelsen för de omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av överlåtelsens lämplighet för företaget och för försäkrade, försäkringsstagare och andra ersättningsberättigade, ett yttrande av revisorerna över styrelsens redogörelse och, om årsredovisningen inte ska behandlas på stämman, en kopia av den årsredovisning som innehåller de senast fastställda balans- och resultaträkningarna, försedd med en anteckning om stämmans beslut om företagets vinst eller förlust, en kopia av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser, en av styrelsen undertecknad redogörelse för sådana händelser efter det att årsredovisningen lämnades som är av väsentlig betydelse för företagets ställning och ett av företagets revisorer undertecknat yttrande över den redogörelsen. Motsvarande handlingar bör tillhandahållas även enligt den nya lagen.

I Sverige finns en ordning som innebär att vissa företagsbeslut och handlingar ska registreras hos Bolagsverket i ett försäkringsregister för att få verkan och publicitet (se 17 kap. 1 § FRL). I 14 kap. 4 § FRL föreskrivs t.ex. att ett överlåtande företag ska låta registrera ett stämmobeslut rörande ett överlåtelseavtal inom fyra månader från beslutet, vid äventyr att frågan om överlåtelse annars har förfallit. Bestämmelser om en sådan ordning bör finnas även beträffande överlåtelse av försäkringsbestånd från tjänstepensionsföretag.

11.3 Tillståndskrav för att verkställa ett överlåtelseavtal

Regeringens förslag: Det ska krävas tillstånd av Finansinspektionen för att få verkställa avtal om överlåtelse av försäkringsbestånd mellan tjänstepensionsföretag eller till ett försäkringsföretag.

Ansökan om tillstånd ska göras av både det överlåtande och det övertagande företaget och ges in inom fyra månader från det att stämmobeslut om godkännande av överlåtelsen registrerades.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökningarna och om beslut som har meddelats med anledning av dem och som har fått laga kraft. Om ansökningarna inte görs inom föreskriven tid eller

om de avslås, ska Bolagsverket förklara att frågan om överlåtelse har fallit.

Regeringens bedömning: Ansökans innehåll och form bör inte regleras i lag.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att ansökan ska göras av det övertagande företaget, utom när överlåtelse sker till ett försäkringsföretag, då ansökan ska göras av det överlåtande företaget. I promemorian föreslås också att det av lag ska framgå att ansökan ska vara skriftlig och vad den ska innehålla.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: För att få verkställa en överlåtelse av försäkringsbestånd enligt försäkringsrörelselagen krävs det tillstånd av Finansinspektionen (14 kap. 5 §). Enligt 14 kap. 6 § FRL ska ansökan göras av såväl det överlåtande företaget som den övertagande försäkringsgivaren. Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om sådana ansökningar och om lagakraftvunna beslut som har meddelats med anledning av dem. Bolagsverket ska förklara att frågan om överlåtelse har fallit om ansökningarna inte görs inom föreskriven tid eller om de avslås (14 kap. 6 § andra och tredje styckena FRL).

Regeringen anser att enhetlighet i förfarandena bör eftersträvas, och bestämmelser som motsvarar försäkringsrörelselagen i fråga om tillståndskrav, vem som ska göra ansökan och inom vilka tidsgränser samt myndigheternas skyldigheter i fråga om underrättelser och registrering bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

I promemorian föreslås att det ska anges i lag vad ansökan ska innehålla, och att innehållet ska motsvara kraven vid gränsöverskridande överlåtelser enligt direktivet. Regeringen anser dock att innehållet i och formalia kring ansökningar bör regleras genom verkställighetsföreskrifter.

11.4 Förutsättningar för tillstånd

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska ge tillstånd att verkställa ett avtal om överlåtelse av försäkringsbestånd mellan tjänstepensionsföretag eller till ett försäkringsföretag, om

- den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade inte försämras,
- det övertagande företaget har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelserna har beaktats, och
- behörig myndighet i det land där verksamheten i förekommande fall ska drivas samtycker till överlåtelserna eller inte har yttrat sig.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas någon lagstadgad tidsgräns för när inspektionen ska fatta beslut i tillståndsärenden som gäller överlåtelser av försäkringsbestånd mellan svenska företag.

Utredningens förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens förslag. Utredningen föreslår att det för tillstånd enbart ska krävas att den

rätt som tillkommer tjänstepensionstecknarna och andra ersättningsberättigade inte försämrats och att det övertagande företaget har den kapitalbas som krävs.

Remissinstanserna har inte några synpunkter på förslaget.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås bestämmelser om krav som anges i andra tjänstepensionsdirektivet.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* ifrågasätter om direktivet genomförs korrekt genom promemorians förslag om kapitalbaskrav. *Svensk Försäkring* ifrågasätter om krav på företagets finansiella ställning tillför något i förhållande till kapitalbaskravet.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Förutsättningarna för tillstånd till beståndsöverlåtelse enligt försäkringsrörelselagen är att den rätt som tillkommer försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade inte försämrats, att den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats (med hänsyn tagen till vissa medgivna undantag när det gäller överlåtelse till utländska försäkringsgivare) och att behörig myndighet i det land där riskerna är belägna eller där åtaganden ska fullgöras samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig (14 kap. 7 §). Utredningen föreslår huvudsakligen samma förutsättningar för tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd från ett tjänstepensionsföretag. I promemorian föreslås däremot att kraven för att tillstånd ska överensstämma med direktivets krav för godkännande av gränsöverskridande överlåtelse.

Förfarandet för överlåtelse av försäkringsbestånd från tjänstepensionsföretag bör så långt som möjligt överensstämma med det som gäller enligt försäkringsrörelselagen. Regeringen instämmer därför i utredningens förslag när det gäller förutsättningarna för tillstånd, dock med den skillnaden att det när det är fråga om överlåtelse som omfattar gränsöverskridande verksamhet även bör krävas att behörig myndighet i det land där verksamheten ska drivas samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig.

Finansinspektionens och *Svensk Försäkrings* synpunkter på det föreslagna kapitalbaskravet rör genomförandet av direktivets bestämmelser om godkännande av gränsöverskridande överlåtelse och behandlas därför i avsnitt 11.7.

I försäkringsrörelselagen anges ingen tid för när *Finansinspektionen* ska fatta beslut i ett tillståndsärende. I promemorian föreslås att det ska krävas beslut inom tre månader, vilket överensstämmer med direktivets krav i fråga om gränsöverskridande överlåtelse. Regeringen anser dock inte att det finns skäl att ha samma tidsgräns för nationella överlåtelse.

11.5 Finansinspektionens utredningsåtgärder

Regeringens förslag: *Finansinspektionen* ska ha rätt att förelägga de företag som söker tillstånd att ge in den ytterligare utredning som är nödvändig för att kunna bedöma om den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade försämrats.

Innan *Finansinspektionen* ger tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal som leder till gränsöverskridande verksamhet, ska inspektionen

ge behörig myndighet i det land där verksamheten ska drivas tillfälle att yttra sig över överlåtelsen. Den behöriga myndigheten ska ges minst tre månader att yttra sig.

Finansinspektionen ska i Post- och Inrikes Tidningar och lämpliga ortstidningar kungöra ansökningarnas innehåll med uppgift om att ett avtal om överlåtelse har ingåtts och var avtalet och annan utredning hålls tillgängliga. Kungörelsen ska innehålla föreläggande för försäkringstagare försäkrade och andra ersättningsberättigade som berörs av överlåtelsen att inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsen, anmäla till Finansinspektionen om de har något att invända mot ansökningarna.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om vilka utredningsåtgärder Finansinspektionen kan och ska vidta i ett ärende om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal. Dels gäller att Finansinspektionen får utfärda förelägganden om kompletteringar till ansökningarna som getts in, och dels ska inspektionen genom kungörande förelägga berörda försäkringstagare och andra ersättningsberättigade att inom viss tid anmäla om de har något att invända mot tillståndsansökningen (14 kap. 8 och 9 §§). Regeringen anser att dessa åtgärder är lämpliga även i ärenden om tillstånd att verkställa överlåtelser från tjänstepensionsföretag, och motsvarande bestämmelser bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Enligt 14 kap. 10 § FRL ska inspektionen i ärenden om överlåtelser från försäkringsföretag som rör gränsöverskridande verksamhet ge den behöriga myndigheten i det land där verksamheten ska drivas möjlighet att yttra sig innan tillstånd lämnas. Synpunkter från myndigheten i det land där verksamheten ska drivas bör ges betydelse även vid tillståndsprövning i ett ärende om överlåtelse från ett tjänstepensionsföretag. Som beskrivs i promemorian finns det inte några EU-bestämmelser om myndigheternas skyldigheter att medverka vid överlåtelser som inte omfattas av Solvens II-direktivet eller av andra tjänstepensionsdirektivet, och de direktiven reglerar inte nationella överlåtelser. Det är visserligen inte möjligt att i svensk rätt föreskriva om skyldigheter för utländska myndigheter, men det finns ingenting som hindrar att en svensk myndighet ska ha en skyldighet att ge en utländsk myndighet möjlighet att yttra sig i ett ärende. Det bör därför införas en skyldighet för Finansinspektionen att ge behörig myndighet i det land där verksamheten ska drivas tillfälle att yttra sig innan tillstånd ges, på samma sätt som gäller enligt försäkringsrörelselagen.

11.6 Registrering, underrättelser och övergång av ansvar

Regeringens förslag: Det övertagande företaget ska vid överlåtelse till ett tjänstepensionsföretag eller ett försäkringsföretag genast anmäla ett tillståndsbeslut till Bolagsverket för registrering. Bolagsverket ska

genast registrera beslutet. Ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet övergår på det övertagande företaget när Bolagsverket har registrerat beslutet.

När överlåtelsen har verkställts ska det övertagande företaget underrätta varje försäkringstagare och försäkrad som berörs. Finansinspektionen ska ha rätt att besluta på vilket sätt underrättelsen ska lämnas.

Om en överlåtelse leder till gränsöverskridande verksamhet ska Finansinspektionen offentliggöra överlåtelsen i det land där verksamheten ska drivas enligt bestämmelserna där. Om överlåtelsen offentliggörs på motsvarande sätt i det berörda landet, behöver dock inspektionen inte offentliggöra beslutet där.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Promemorians förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens förslag. I promemorian föreslås att det ska vara det överlåtande företaget som ska göra en anmälan till Bolagsverket om beståndet överläts till ett försäkringsföretag. Vidare föreslås i promemorian att underrättelser om en verkställd överlåtelse enbart ska lämnas till försäkringstagare som berörs av överlåtelsen, inte till försäkrade.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Vissa beslut och handlingar ska enligt försäkringsrörelselagen registreras hos Bolagsverket i ett försäkringsregister (se 17 kap. 1 §) för att få verkan och publicitet. I 14 kap. 12 § FRL föreskrivs t.ex. att ett övertagande företag ska anmäla ett tillståndsbeslut för registrering, varvid ansvaret för beståndet övergår.

I försäkringsrörelselagen finns också bestämmelser om hur en tillåten överlåtelse ska offentliggöras. Ett försäkringsföretag eller en utländsk försäkringsgivare med tillstånd att driva försäkringsrörelse i Sverige ska i egenskap av övertagande försäkringsgivare lämna en underrättelse om överlåtelsen till varje försäkringstagare som berörs (14 kap. 13 §). Om det i överlåtelsen ingår risker som är belägna i eller åtaganden som ska fullgöras i ett annat land inom EES ska Finansinspektionen som huvudregel offentliggöra överlåtelsen i det landet (14 kap. 14 §).

Det är lämpligt att samma ordning med registrering, offentliggörande och underrättelser gäller vid överlåtelser från tjänstepensionsföretag. Motsvarande bestämmelser bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Eftersom det i tjänstepensionssammanhang oftast är den försäkrade som har anspråk på ersättning ur en försäkring som ingår i ett överlåtet bestånd bör en underrättelse om en överlåtelse lämnas även till de försäkrade. Även en bestämmelse som motsvarar det som gäller enligt försäkringslagen i fråga om övergången av det civilrättsliga ansvaret för ett överlåtet försäkringsbestånd bör införas i den nya lagen.

11.7 Gränsöverskridande överlåtelse till ett utländskt tjänstepensionsinstitut

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska helt eller delvis få överlåta sitt försäkringsbestånd till ett utländskt tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat i ett annat EES-land. Tjänstepensionsföretaget får verkställa överlåtelseavtalet efter godkännande från den behöriga myndigheten i det övertagande institutets hemland enligt bestämmelserna i det landet.

För att överlåtelseavtalet ska bli giltigt ska överlåtelsen godkännas av en majoritet av berörda försäkringstagare och försäkrade som är ersättningsberättigade enligt de försäkringsavtal som omfattas av överlåtelsen eller av en majoritet av deras företrädare, och av det uppdragsgivande företaget. Det överlåtande företaget ska i god tid innan ansökan om godkännande av överlåtelsen lämnas in göra information om villkoren för överlåtelsen tillgänglig för dem som ska godkänna överlåtelsen.

Finansinspektionen ska på begäran av den utländska behöriga myndigheten göra en bedömning av överlåtelsen. Finansinspektionen ska bedöma om den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade försämras och om det överlåtande tjänstepensionsföretaget har den kapitalbas som krävs med beaktande av det bestånd som ska överlåtas. Finansinspektionen ska lämna sin bedömning till den andra myndigheten inom åtta veckor från det att begäran togs emot.

Om överlåtelsen leder till gränsöverskridande verksamhet ska Finansinspektionen informera den behöriga myndigheten i det övertagande institutets hemland om de regler för verksamheten som ska tillämpas på det bestånd som överlåts. Informationen ska lämnas inom fyra veckor från det att Finansinspektionen tog emot en underrättelse om ett beslut om godkännande av överlåtelsen från den andra myndigheten.

Ansvaret för det överlåtna beståndet övergår från tjänstepensionsföretaget till det utländska institutet när institutet har mottagit ett beslut om godkännande av överlåtelsen från myndigheten i hemlandet. Om det utländska institutet inte har fått någon information om beslutet inom sju veckor från det att beslutet fattades får avtalet ändå verkställas.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas ett normgivningsbemyndigande i fråga om inhämtande av godkännande från det uppdragsgivande företaget.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår inte några bestämmelser om gränsöverskridande överlåtelser.

Remissinstanserna har inga synpunkter i denna del.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås samma regler som för nationella överlåtelser i fråga om stämmans godkännande, registrering av stämmans beslut och av tillståndsbeslutet, tid för ansökan om tillstånd, tidpunkt för ansvarsövergång, underrättelser till försäkringstagare och offentliggörande av beslutet. I promemorian föreslås också att avtalet ska få verkställas fyra månader

och tre veckor från ansökan om inget beslut har tagits emot och registrering har gjorts. Det föreslås också ett bemyndigande att meddela föreskrifter om godkännande från arbetsgivaren.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* anser att förslaget om krav på bedömning av kapitalbasen inte genomför direktivet på rätt sätt och att bemyndigandet bör avse hur det överlåtande företaget ska inhämta arbetsgivarens godkännande, vilken information som ska lämnas och hur godkännandet ska dokumenteras. Även *Svensk Försäkring* anför att förslaget om bedömning av kapitalbasen inte genomför direktivet på rätt sätt, och att det bör klargöras vad som ska anmälas för registrering om tjänstepensionsföretaget inte har tagit emot ett beslut.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Rätten att överlåta bestånd enligt andra tjänstepensionsdirektivet

I artikel 12 i andra tjänstepensionsdirektivet regleras ett förfarande för överlåtelser av hela eller delar av en pensionsplans skulder, skyldigheter och rättigheter m.m. mellan tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade i olika medlemsstater (gränsöverskridande överlåtelse). Enligt direktivet ska en medlemsstat godkänna att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom medlemsstatens territorium överlåter alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar till ett mottagande tjänstepensionsinstitut (artikel 12.1).

Med pensionsplan avses ett avtal, en överenskommelse, en stiftandeurkund eller bestämmelser vari anges vilka pensionsförmåner som ska lämnas och på vilka villkor (artikel 6.2). Mottagande tjänstepensionsinstitut definieras i direktivet som ett tjänstepensionsinstitut som tar emot tillgångar, skyldigheter och rättigheter från ett tjänstepensionsinstitut i en annan medlemsstat (artikel 6.13). En pensionsplans skulder, tekniska avsättningar, skyldigheter, rättigheter och tillgångar får i detta sammanhang anses omfattade av det i den svenska försäkringslagstiftningen vedertagna begreppet försäkringsbestånd.

För att uppfylla direktivets krav bör det införas en bestämmelse om att tjänstepensionsföretag helt eller delvis får överlåta försäkringsbestånd till utländska tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade i ett annat EES-land.

Godkännande från medlemmar och förmånstagare

En överlåtelse ska enligt artikel 12.3 a i direktivet förhandsgodkännas av en majoritet av berörda medlemmar och förmånstagare eller deras företrädare. Information om villkoren för överlåtelser ska göras tillgänglig för dem i god tid innan en ansökan om godkännande av överlåtelser lämnas in till behörig myndighet. I avsnitt 5.2 konstateras att medlem och förmånstagare i svensk rätt motsvaras av försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade.

I promemorian föreslås att direktivets krav på godkännande från berörda medlemmar och förmånstagare eller deras företrädare genomförs genom ett krav på godkännande från en majoritet av stämman i det överlåtande

företaget. Förslaget utgår från att kunderna eller medlemmarna utövar sitt inflytande genom stämman i ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar. Arbetsgivaren är, i egenskap av försäkringstagare och kund, ägare respektive medlem i sådana företag, och enligt bedömningen i promemorian kan arbetsgivaren anses företräda de försäkrade i detta avseende.

Regeringen anser inte att arbetsgivaren regelmässigt kan anses företräda de försäkrade och andra ersättningsberättigade. För att genomföra direktivets krav bör det i stället införas en bestämmelse om att överlåtelsen ska godkännas av en majoritet av berörda försäkringstagare och försäkrade som är ersättningsberättigade enligt de försäkringsavtal som omfattas av överlåtelsen, eller av en majoritet av deras företrädare. I ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar kan både försäkringstagare och försäkrade ha rösträtt på stämman, och godkännande kan i sådana fall inhämtas från dem på det sätt som beskrivs i promemorian. I andra fall kan kravet innebära att de berörda måste kontaktas direkt eller genom någon företrädare för dem, t.ex. genom arbetstagarorganisationer, eller att godkännandet inhämtas på annat sätt. Hur sådana godkännanden ska inhämtas måste dock bedömas av de överlåtande företagen från fall till fall, och det blir en fråga för den behöriga myndigheten att vid tillståndsprövningen avgöra om förutsättningarna för att verkställa överlåtelsen är uppfyllda.

I förekommande fall måste överlåtelsen enligt artikel 12.3 b även godkännas av det uppdragsgivande företaget. För att genomföra direktivets krav bör det införas en bestämmelse med sådan innebörd. I avsnitt 8.2.4 föreslås att ett uppdragsgivande företag i den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska definieras som den som i egenskap av arbetsgivare betalar försäkringspremier till tjänstepensionsföretaget

Det bör också införas bestämmelser som genomför direktivets krav på att information om villkoren för överlåtelsen i god tid ska göras tillgänglig för dem som ska godkänna överlåtelsen.

Närmare föreskrifter om när och hur godkännandena ska inhämtas och om vilken information som ska tillhandahållas och när det ska ske bör meddelas genom verkställighetsföreskrifter. Det bör därför inte införas ett sådant bemyndigande i lag som föreslås i promemorian.

Godkännande från behöriga myndigheter

En överlåtelse ska enligt direktivet godkännas av den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat efter förhandsgodkännande av den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat (artikel 12.4). Ansökan om godkännande ska lämnas in av det mottagande tjänstepensionsinstitutet och myndigheten i det mottagande institutets hemmedlemsstat ska utan dröjsmål vidarebefordra ansökan till den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemmedlemsstat (artikel 12.6).

För att uppfylla direktivets krav bör bestämmelser motsvarande de nämnda artiklarna införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det bör alltså framgå av den nya lagen att en överlåtelse av ett försäkringsbestånd från ett svenskt tjänstepensionsföretag till ett utländskt tjänstepensionsinstitut måste godkännas av den behöriga myndigheten i det utländs-

ka institutets hemland för att få verkställas. Det bör också införas en bestämmelse om att Finansinspektionen är skyldig att bedöma en överlåtelse från ett svenskt företag när en ansökan om godkännande av överlåtelsen översänds från den behöriga myndighet som ska pröva ansökningen.

Finansinspektionens bedömning av en överlåtelse

Enligt direktivet ska den behöriga myndigheten för det överlåtande tjänstepensionsinstitutet vid en partiell överlåtelse bedöma om medlemmarnas och förmånstagarnas långsiktiga intressen i den kvarvarande delen är tillräckligt skyddade, och i övrigt bedöma om medlemmarnas och förmånstagarnas individuella rättigheter försämras på grund av överlåtelsen och om de tillgångar som hör till pensionsplanen och som ska överlåtas är tillräckliga och lämpliga, i enlighet med tillämpliga regler i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas (artikel 12.8). I artikel 12.2 anges att medlemsstaterna ska säkerställa att kostnaderna för överlåtelsen inte belastar de kvarvarande medlemmarna och förmånstagarna i det överlåtande tjänstepensionsinstitutet.

För att uppfylla direktivets krav bör det införas bestämmelser om det Finansinspektionen ska bedöma när inspektionen tar emot en översänd ansökan från en behörig myndighet för ett övertagande utländskt institut. Kraven på bedömning av skyddet för de långsiktiga intressena hos kvarvarande medlemmar och förmånstagare vid överlåtelse av en del av ett bestånd (artikel 12.8 a), och av om medlemmarnas och förmånstagarnas rättigheter försämras (artikel 12.8 b) bör genomföras genom en bestämmelse om att Finansinspektionen ska bedöma om överlåtelsen innebär att den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade försämras. Därigenom tillgodoses också kravet i artikel 12.2 på att det ska säkerställas att kvarvarande medlemmar och förmånstagare inte belastas med kostnaderna för överlåtelsen.

När det gäller direktivets krav i artikel 12.8 c på en bedömning av om tillgångarna som ska överlåtas är tillräckliga och lämpliga för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas, anförs i promemorian att det bör kunna sammanfattas med att företaget med beaktande av överlåtelsen ska leva upp till krav i fråga om skuldtäckning och kapitalbas. I promemorian föreslås att detta genomförs genom ett krav på bedömning av om det överlåtande företaget har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats. *Finansinspektionen* och *Svensk Försäkring* ifrågasätter om det är ett korrekt genomförande av direktivet. Kapitalbaskravet är dock av tradition i svensk rätt avsett att säkerställa att ett företag har tillräckliga tillgångar i förhållande till skulder och avsättningar. Kravet i artikel 12.8 c bör därför genomföras på det sätt som föreslås i promemorian.

Enligt artikel 12.9 i direktivet ska resultatet av myndighetens bedömning översändas till den myndighet som ska godkänna överlåtelsen inom åtta veckor. Detta bör genomföras genom att en bestämmelse med sådant innehåll införs i den nya lagen.

Informationsskyldighet efter ett beslut om godkännande

När en överlåtelse som utmynnar i gränsöverskridande verksamhet har godkänts ska den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemmedlemsstat enligt artikel 12.11 i direktivet lämna viss information till myndigheten i det mottagande institutets hemmedlemsstat. Informationen ska lämnas inom fyra veckor från det att myndigheten fick information om godkännandet och den ska avse de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och i enlighet med vilka pensionsplanerna måste förvaltas. Information ska också lämnas om vilka informationskrav i värdmedlemsstaten som ska tillämpas på den gränsöverskridande verksamheten. För att uppfylla dessa krav i direktivet bör det införas bestämmelser med sådana skyldigheter för Finansinspektionen.

Verkställighet av överlåtelseavtalet

Direktivet föreskriver i artikel 12.12 att det mottagande tjänstepensionsinstitutet ska få börja förvalta pensionsplanerna när det har mottagit ett beslut om godkännande av överlåtelsen, eller när det har gått två veckor från det att beslutet fattades och ytterligare fem veckor, om ingen information om beslutet mottagits från myndigheten. Direktivet bör genomföras i denna del genom en bestämmelse med motsvarande innehåll.

I promemorian föreslås att tillståndsbeslutet ska anmälas för registrering till Bolagsverket som genast ska registrera beslutet, och att ansvaret för beståndet övergår vid registreringen. Detta föreslås gälla även i de speciella fall då företaget inte har mottagit något beslut om godkännande inom föreskriven tid. Registrering i försäkringsregistret är enligt svensk försäkringslagstiftning den tidpunkt vid vilken ansvaret för ett bestånd övergår till ett övertagande företag. Den ordningen utgår dock från ett nationellt förfarande med registrering av svenska myndighetsbeslut. Det bör inte införas krav på registrering av utländska myndigheters godkännanden av överlåtelser i försäkringsregistret. Därmed uppkommer inte den oklarhet som *Svensk Försäkring* pekar på, nämligen frågan om vad som ska registreras av Bolagsverket när ett institut inte fått del av godkännandebeslutet.

Information och tillsyn vid gränsöverskridande verksamhet efter en gränsöverskridande överlåtelse

Om det mottagande tjänstepensionsinstitutet driver gränsöverskridande verksamhet ska direktivets bestämmelser om informationsskyldighet för och löpande tillsyn av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten tillämpas (artikel 12.14). Lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige (LUFT) är tillämplig på utländska tjänstepensionsinstitut som driver verksamhet i Sverige. I den lagen finns bestämmelser om tillsyn och informationskyldighet vid gränsöverskridande verksamhet, och i avsnitt 7 föreslås de ändringar som krävs för att uppfylla direktivets krav. Lagen är tillämplig från och med den dag som ett tjänstepensionsinstitut börjar driva gränsöverskridande verksamhet efter en överlåtelse, och någon ytterligare bestämmelse för att uppfylla kraven i artikel 12.14 krävs inte.

11.8 Övertagande av bestånd från ett utländskt tjänstepensionsinstitut

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska helt eller delvis få överta ett bestånd av tjänstepensionsavtal från ett utländskt tjänstepensionsinstitut. Det ska krävas tillstånd av Finansinspektionen för att ett sådant överlåtelseavtal ska få verkställas.

En ansökan om tillstånd ska göras av det övertagande tjänstepensionsföretaget. Ansökan ska innehålla det skriftliga överlåtelseavtalet, uppgifter om avtalsparternas namn, hemvist och det EES-land där respektive part är registrerad eller auktoriserad, en beskrivning av det bestånd av tjänstepensionsavtal som ska övertas och det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ligger till grund för avtalen, namn och hemvist för den arbetsgivare eller egenföretagare som erbjuder pensionsförmåner enligt de tjänstepensionsavtal som ingår i beståndet eller som gör inbetalningar till institutet, dokumentation om att överlåtelsen har godkänts av arbetsgivaren eller egenföretagaren och en majoritet av de personer som har eller kommer att ha rätt till pensionsförmåner enligt avtalen eller den överenskommelse som ligger till grund för dem, eller av en majoritet av företrädare för dessa personer och uppgift om vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som är tillämplig på de avtal som ingår i överlåtelsen.

Finansinspektionen ska utan dröjsmål översända en inkommen ansökan till den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemland för bedömning.

Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet ska ges, om

- all information som ansökan ska innehålla har lämnats,
- den utländska myndigheten har godkänt överlåtelsen,
- de rättigheter som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade hos det övertagande företaget före och efter överlåtelsen är tillräckligt skyddade,
- det övertagande företaget har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats, och
- det övertagande företags organisation är ändamålsenlig och den som deltar i ledningen av det övertagande företaget har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämplig för uppgiften med hänsyn till den föreslagna överlåtelsen.

Finansinspektionen får förelägga det övertagande företaget att ge in den ytterligare utredning som är nödvändig för att inspektionen ska kunna bedöma om de rättigheter som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade hos det övertagande företaget är tillräckligt skyddade.

Finansinspektionen ska meddela beslut i ärendet inom tre månader från det att ansökan togs emot och inom två veckor därefter underrätta den behöriga myndigheten för det överlåtande institutet om beslutet. Finansinspektionen ska, om överlåtelsen leder till gränsöverskridande verksamhet, lämna information till det övertagande företaget om de regler för verksamheten som ska tillämpas på det överlåtna beståndet av tjänstepensionsavtal. Informationen ska lämnas inom en vecka från

det att Finansinspektionen tog emot den från den utländska myndigheten.

När tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet har lämnats ska det övertagande företaget genast anmäla tillståndsbeslutet för registrering till Bolagsverket, och Bolagsverket ska genast registrera beslutet. När registrering har gjorts övergår ansvaret för det överlåtna beståndet på det övertagande företaget.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas någon avgiftsbestämelse eller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om avgifter i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår inte några bestämmelser om gränsöverskridande överlåtelser.

Remissinstanserna har inga synpunkter i denna del.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian föreslås att ansökan om tillstånd ska ges in inom fyra månader från det att stämman i det överlåtande utländska tjänstepensionsinstitutet och berörd arbetsgivare godkände överlåtelsen, att tillstånd ska anses ha getts efter fyra månader och tre veckor från det att ansökan togs emot av Finansinspektionen om inspektionen inte har meddelat beslut inom tre månader, att det övertagande företaget ska underrätta varje försäkringstagare om överlåtelsen och att Finansinspektionen ska offentliggöra överlåtelsen i det land där åtagandena ska fullgöras.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* ifrågasätter om direktivet genomförs korrekt genom promemorians förslag. Inspektionen anser bl.a. att kravet på att det övertagande tjänstepensionsföretaget ska ha den kapitalbas som krävs går längre än det som följer av direktivet. *Svensk Försäkring* ifrågasätter om kravet på att företagets finansiella ställning ska vara tillfredsställande tillför något i förhållande till kravet på att företaget ska ha en tillräcklig kapitalbas.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Gällande rätt i fråga om överlåtelser från utländska försäkringsgivare

Försäkringsrörelselagen innehåller inte några krav för att ett svenskt försäkringsföretag ska få överta ett försäkringsbestånd från ett utländskt företag, och inte heller i övrigt något om överlåtelser från en utländsk försäkringsgivare. I lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige finns dock bestämmelser om som riktas till försäkringsgivare från ett EES-land eller tredje land och utländska tjänstepensionsinstitut som driver verksamhet i Sverige (1 kap. 1 §).

I 9 kap. LUFT finns bestämmelser om utländska försäkringsgivares överlåtelser av försäkringsbestånd. Bestämmelserna gäller inte för utländska tjänstepensionsinstitut (jfr 1 kap. 5 § tredje stycket LUFT), men omfattar försäkringsgivare som driver tjänstepensionsverksamhet. En utländsk försäkringsgivare kan helt eller delvis överlåta ett bestånd av försäkringar till en svensk eller utländsk försäkringsgivare under de förutsättningar som anges i kapitlet (9 kap. 1 § LUFT).

I fråga om överlåtelser från en EES-försäkringsgivare gäller följande. När Finansinspektionen av den behöriga myndigheten i det andra EES-

landet ges möjlighet att yttra sig över en fråga om tillstånd till en överlåtelse av ett bestånd av försäkringar som meddelats i en verksamhet som drivits med stöd av lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige, ska inspektionen lämna sitt samtycke om försäkringstagarnas rätt inte försämras och den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats (9 kap. 2 § LUFT). Innan Finansinspektionen yttrar sig ska den som huvudregel ge de berörda försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade möjlighet att anmäla om de har något att invända mot överlåtelsen, varvid bestämmelsen om offentliggörande i 14 kap. 9 § FRL gäller i tillämpliga delar (9 kap. 3 § LUFT).

En försäkringsgivare från tredje land får med Finansinspektionens tillstånd överlåta ett bestånd av försäkringar som hör till verksamheten till ett svenskt försäkringsföretag eller till en utländsk försäkringsgivare som har koncession i Sverige eller som är auktoriserad i ett land inom EES (9 kap. 4 § LUFT). Ansökan ska göras av både den överlåtande och den övertagande försäkringsgivaren (9 kap. 5 § LUFT). Innan inspektionen lämnar tillstånd till en överlåtelse ska den ge den behöriga myndigheten i det land där risker är belägna eller där åtaganden skall fullgöras möjlighet att yttra sig (9 kap. 6 § LUFT). Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet ska ges om försäkringstagarnas rätt inte försämras, den övertagande försäkringsgivaren har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen beaktats och behörig myndighet i det land där risker är belägna eller där åtaganden ska fullgöras samtycker till överlåtelsen eller inte har yttrat sig (9 kap. 7 § första stycket LUFT). Om den övertagande försäkringsgivaren inte har koncession i Sverige ska kapitalbasen intygas av den behöriga myndigheten i det EES-land som övervakar försäkringsgivarens soliditet (9 kap. 7 § andra stycket LUFT).

Om tillstånd att överlåta ett bestånd ges till en försäkringsgivare från tredje land ska Finansinspektionen kungöra beslutet, och de försäkringstagare och andra ersättningsberättigade som berörs av överlåtelsen ska underrättas av den övertagande försäkringsgivaren. Om det ingår risker som är belägna i eller åtaganden som ska fullgöras i ett annat EES-land, ska Finansinspektionen som huvudregel offentliggöra den beslutade överlåtelsen i det landet enligt bestämmelserna där (9 kap. 8 § LUFT).

Var överlåtelser från utländska institut ska regleras

Den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska innehålla bestämmelser som rör och som riktas till svenska företag. När det gäller överlåtelser av försäkringsbestånd från svenska tjänstepensionsföretag föreslås därför att det införs regler om det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag (avsnitten 11.1–11.7). Även när det gäller överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut till svenska företag finns krav i artikel 12 i andra tjänstepensionsdirektivet som kräver bestämmelser som riktas till svenska företag, vilka också bör införas i den nya lagen. Även om det kan framstå som en inte helt given uppdelning, bör dock överlåtelser till svenska tjänstepensionsföretag från utländska tjänstepensionsinstitut som redan driver verksamhet i Sverige regleras i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige, eftersom det förefaller naturligt att det i första hand är i den lagen det kommer att sökas svar på

vad som gäller i fråga om utländska institut i Sverige. Det föreslås således bestämmelser om överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut till svenska tjänstepensionsföretag både i den nya lagen och i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige, med den skillnaden att den förstnämnda lagen ska gälla överlåtelser från institut som inte driver verksamhet i Sverige.

Tillståndskrav för att verkställa avtal om att överta bestånd från ett utländskt tjänstepensionsinstitut

Enligt artikel 12.4 i andra tjänstepensionsdirektivet kräver en överlåtelse av alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar godkännande från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. I Sverige har godkännande av överlåtelser av tradition benämnts tillstånd, vilket bör gälla även i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. För att uppfylla direktivets krav bör det därför införas bestämmelser om att det krävs tillstånd för att verkställa ett avtal om överlåtelse från ett utländskt tjänstepensionsinstitut till ett svenskt tjänstepensionsföretag. Sådana tillstånd bör ges av Finansinspektionen.

I svensk rätt motsvaras pensionsplanen och dess delar i detta sammanhang av det vi kallar försäkringsbestånd. Pensionsplanerna kan dock vara att betrakta som annat än försäkring och verksamheten med att förvalta planerna och tillhörande tjänstepensionsavtal kan anses vara annat än försäkringsrörelse enligt lagstiftningen i ett överlåtande tjänstepensionsinstituts hemland. Bestämmelserna bör därför utformas med hänsyn till att de pensionsplaner som ska överlätas kan ha olika rättslig innebörd i berörda medlemsstater. Bestånd som överläts från ett utländskt institut bör därför kallas bestånd av tjänstepensionsavtal. I avsnitt 6.5 föreslås ett förbud för tjänstepensionsföretag att driva främmande verksamhet, vilket innebär att tjänstepensionsföretag bara får driva verksamhet med tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet. Det medför att de avtal som ingår i en beståndsöverlåtelse efter överlåtelsen måste anses utgöra tjänstepensionsförsäkringar, och förvaltningen måste vara försäkringsrörelse enligt svensk rätt, för att ett svenskt tjänstepensionsföretag ska kunna driva verksamheten efter övertagandet.

Ansökan om tillstånd

I direktivet föreskrivs att en ansökan om godkännande av en överlåtelse ska ges in av det mottagande tjänstepensionsinstitutet till den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten (artikel 12.4). För att uppfylla direktivet i denna del bör det införas en bestämmelse om att ansökan om tillstånd ska göras av det svenska tjänstepensionsföretaget.

En ansökan ska enligt artikel 12.5 i direktivet innehålla det skriftliga överlåtelseavtalet i vilket anges överlåtelsens villkor, en beskrivning av pensionsplanens viktigaste särdrag och av de skulder eller tekniska avsättningar som ska överlätas och andra skyldigheter och rättigheter samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar, namn på och huvudsaklig förvaltningsort för det överlåtande och det mottagande

pensionsinstitutet och medlemsstater där de är registrerade eller auktoriserade, namn på och den huvudsakliga förvaltningsorten för det uppdragsgivande företaget, belägg för förhandsgodkännanden från berörda medlemmar, förmånstagare och uppdragsgivande företag, och i förekommande fall de medlemsstater vars social- och arbetsmarknadslagstiftning på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på den berörda pensionsplanen.

För att genomföra direktivets krav bör det införas bestämmelser som innebär att en tillståndsansökan ska innehålla de uppgifter som direktivet kräver. Ett uppdragsgivande företag kan komma att ha olika innebörd i olika medlemsstater, så länge den ryms inom definitionen i artikel 6.3 i direktivet. Det bör därför lämnas utrymme för sådana olikheter i fråga om dokumentation av de godkännanden som krävs. Samma sak gäller benämningen på de personer som har eller kan ha rätt till pensionsförmåner enligt pensionsplanen.

Det kan visserligen diskuteras om inte innehållet i en ansökan borde regleras genom verkställighetsföreskrifter, på samma sätt som beskrivs i avsnitt 11.3 i fråga om nationella överlåtelse. Eftersom en förutsättning för att tillstånd ska ges enligt direktivet är att samtliga uppgifter har lämnats in i ansökan bör uppgifterna i det här fallet anges i lag.

Yttrande från behörig myndighet

Enligt artikel 12.6 ska den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat utan dröjsmål efter mottagande av en ansökan vidarebefordra ansökan till den behöriga myndigheten för det överlåtande tjänstepensionsinstitutet för bedömning. För att genomföra direktivet i denna del bör det införas en bestämmelse om en sådan skyldighet för Finansinspektionen.

Förutsättningar för tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal

Medlemsstaterna ska säkerställa att kostnaderna för en överlåtelse inte belastar de befintliga medlemmarna och förmånstagarna i det mottagande tjänstepensionsinstitutet (artikel 12.2). Vilka omständigheter en behörig myndighet i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat i övrigt ska bedöma när det gäller godkännande av en överlåtelse anges i artikel 12.7. Bedömningen ska avse att all information finns med i ansökan, att det mottagande tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad och finansiella ställning och dess lednings anseende eller yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området är förenliga med den föreslagna överlåtelsen, att de långsiktiga intressena hos det mottagande institutets medlemmar och förmånstagare och den överlåtna delen av pensionsplanen är tillräckligt skyddade under och efter överlåtelsen och att tillgångarna som överlåts är tillräckliga och lämpliga för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas i enlighet med reglerna i det mottagande institutets hemmedlemsstat. Det mottagande institutets tekniska avsättningar ska även vara fullt skuldtäckta vid tidpunkten för överlåtelsen om det är en överlåtelse som resulterar i gränsöverskridande verksamhet. För att uppfylla kraven i direktivet bör det införas bestämmelser som innebär att de bedömningar som ska göras

enligt direktivet utgör förutsättningar för att Finansinspektionen ska bevilja tillstånd.

Kravet i artikel 12.7 c på att bedöma om de långsiktiga intressena hos det mottagande tjänstepensionsinstitutets medlemmar och förmånstagare och den överlåtna delen av pensionsplanen är tillräckligt skyddade under och efter överlåtelsen bör genomföras genom en bestämmelse om att de rättigheter som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade hos det övertagande företaget före och efter överlåtelsen ska vara tillräckligt skyddade. En sådan bestämmelse uppfyller också direktivets krav i artikel 12.2 på att säkerställa att befintliga medlemmar och förmånstagare inte belastas med kostnaderna för överlåtelsen.

Enligt förslaget i promemorian bör kraven enligt artikel 12.7 d och e på att bedöma om tillgångarna som överläts är tillräckliga och lämpliga och om det mottagande institutets tekniska avsättningar är fullt skuldtäckta genomföras genom en bestämmelse om krav på att det övertagande företaget har den kapitalbas som krävs. *Finansinspektionen* ifrågasätter om direktivet genomförs korrekt genom det förslaget och menar att ett kapitalbaskrav går längre än vad som följer av direktivet. Kapitalbaskravet är av tradition i svensk rätt avsett att säkerställa att ett företag har tillräckliga tillgångar i förhållande till skulder och avsättningar. Regeringen anser därför att de bedömningar av tillgångar och skuldtäckning som anges i artikel 12.7 d och e bör genomföras på det sätt som föreslås i promemorian, och avsikten är inte att det ska innebära ett högre krav än vad som följer av direktivet.

Den bedömning av det övertagande företagens administrativa uppbyggnad och finansiella ställning och dess lednings anseende, yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området som ska göras enligt artikel 12.7 b bör genomföras delvis genom bestämmelser om att det övertagande företagens organisation ska vara ändamålsenlig och att företrädaren för det övertagande företaget ska ha tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt vara lämpad att leda den planerade verksamheten. I promemorian föreslås därutöver ett krav på att det övertagande företagens finansiella ställning ska vara tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens omfattning och art. Regeringen anser i likhet med *Svensk Försäkring* att det inte finns anledning att vid sidan av kravet på tillräcklig kapitalbas också kräva en bedömning av företagens finansiella ställning. Direktivets krav i den delen får anses omfattas av kapitalbaskravet.

Artikel 12.4 i direktivet föreskriver bl.a. att den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska godkänna överlåtelsen efter förhandsgodkännande från den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Detta bör genomföras genom att det i bestämmelsen om förutsättningar för tillstånd anges att den behöriga myndigheten för det överlåtande institutet måste ha godkänt överlåtelsen.

Utredningsåtgärder av Finansinspektionen

Enligt försäkringsrörelselagen får Finansinspektionen i ett ärende om tillstånd till överlåtelse av försäkringsbestånd förelägga de ansökande företagen att komplettera ansökan med ytterligare utredning som är nöd-

vändig för att kunna fastställa att den rätt som tillkommer försäkrings- tagarna och andra ersättningsberättigade inte försämras (14 kap. 8 §). I avsnitt 11.5 föreslås att en sådan bestämmelse tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag för nationella överlåtelse. Även om det inte finns några bestämmelser om sådana utredningsåtgärder i direktivet anser regeringen att det bör finnas en möjlighet till kompletteringar även vid gränsöverskridande överlåtelse. Bestämmelser med den innebörden bör därför införas även för gränsöverskridande överlåtelse som ska prövas av Finansinspektionen. Föreläggande ska dock bara kunna riktas till det företag som har lämnat in ansökan, dvs. det svenska övertagande företaget.

Underrättelser och tidsfrister

Beslut i fråga om godkännande av ett överlåtelseavtal ska enligt artikel 12.4 i direktivet fattas och meddelas av myndigheten i det mottagande företags hemmedlemsstat inom tre månader från det att ansökan mottogs. Enligt artikel 12.11 ska myndigheten informera den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemland om beslutet inom två veckor. När den myndigheten i sin tur informerar myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemland om den social- och arbetsmarknadslagstiftning på tjänstepensionsområdet som är tillämplig på det överlåtna beståndet, och vilka informationskrav som ska tillämpas på den gränsöverskridande verksamheten, ska den myndighet som fattat tillståndsbeslutet översända informationen till det mottagande tjänstepensionsinstitutet inom en vecka. Dessa krav i direktivet bör genomföras genom att det införs bestämmelser med sådan innebörd.

Verkställighet av avtalet

Efter att ha mottagit beslut om godkännande, eller om ingen information om beslutet mottagits från myndigheten vid utgången av en viss angiven period, nämligen inom två veckor efter att beslutet har fattats, inom ytterligare fyra veckor och inom en vecka därefter, ska det mottagande tjänstepensionsinstitutet enligt direktivet få börja förvalta pensionsplanen (artikel 12.12).

I promemorian föreslås att sådana bestämmelser ska införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag men att det också ska krävas en registrering hos Bolagsverket för att ansvaret för beståndet ska övergå till det övertagande företaget. För att genomföra direktivets krav anser regeringen att det bör införas en bestämmelse om att ett överlåtelseavtal får verkställas när det övertagande företaget får del av tillståndsbeslutet. Bestämmelsen bör också så som föreslås i promemorian kompletteras med ett krav på registrering i försäkringsregistret. Som beskrivs i avsnitt 11.7 ska beslut om överlåtelse enligt försäkringsrörelselagen registreras i försäkringsregistret, och det är tidpunkten för registrering som avgör när ansvaret för ett bestånd övergår från det överlåtande till det övertagande företaget. För att det svenska försäkringsregistret ska vara så komplett som möjligt, och för att upprätthålla den av svensk tradition gällande tidpunkten för övergång av ansvar för försäkringsavtal, anser regeringen att det är lämpligt att samma ordning gäller för bestånd som övertas av svenska tjänstepensionsföretag efter tillstånd av Finansinspektionen.

Överklagande

I artikel 12.10 i direktivet föreskrivs att skälen för att en ansökan om godkännande av en överlåtelse avslås ska anges inom tre månader, och att ett avslag ska kunna överklagas till domstol.

Enligt 32 § förvaltningslagen (2017:900) ska som huvudregel ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt innehålla en klagörande motivering. I avsnitt 15.5 föreslås att beslut av Finansinspektionen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol, och enligt 10 kap. 4 § LUFT får även Finansinspektionens beslut enligt den lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Enligt nämnda artikel i direktivet ska också en underlåtenhet att handla från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat kunna överklagas till domstol. I avsnitt 15.5 föreslås bestämmelser om rätt att begära förklaring av domstol om ett ärende onödigt uppehålls. Genom det förslaget uppfylls direktivets krav i den delen.

Det krävs ingen ytterligare bestämmelse för att uppfylla direktivets krav i artikel 12.10.

Avgifter till Finansinspektionen

De ärenden om tillstånd till beståndsöverlåtelser som Finansinspektionen ska handlägga enligt de föreslagna bestämmelserna i 9 kap. LUFT kommer föranleda kostnader för inspektionen som bör täckas av den som söker tillstånd på samma sätt som gäller för andra ansöknings- och anmälningsärenden hos Finansinspektionen.

I 3 § förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen anges att avgift tas ut i de fall som framgår av bilagan till förordningen för prövning av ansökan och anmälan enligt ett antal uppräknade lagar, bl.a. lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Avgifter för ärenden enligt lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige har utfärdats med stöd av ett generellt bemyndigande då riksdagen godkände att avgifter för prövning av tillståndsärenden tas ut i form av ansökningsavgifter och expeditiönsavgifter för de statliga förvaltningsmyndigheterna (prop. 1989/90:138, bet. 1989/90:FiU38, rskr. 1989/90:289). Enligt en ändring i 8 kap. 1 § andra stycket regeringsformen som trädde i kraft den 1 januari 2011 ska ett bemyndigande att meddela föreskrifter alltid ges i lag eller förordning. Enligt övergångsbestämmelsen i punkt 5 till ändringen gäller äldre bemyndiganden fortfarande utan hinder av att de inte har tillkommit i den ordning som anges i regeringsformen i dess nya lydelse. Regeringen kan således även fortsättningsvis föreskriva om avgifter för ärenden enligt lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige, och någon ny avgiftsbestämmelse med bemyndigande att meddela föreskrifter behövs inte.

11.9 Medling

Regeringens förslag: Om Finansinspektionen och den behöriga myndigheten för ett utländskt tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom EES inte kan komma överens om förfarandet vid en gränsöverskridande överlåtelse, får inspektionen hänskjuta ärendet till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten för icke-bindande medling.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår inte några bestämmelser om gränsöverskridande överlåtelser.

Remissinstanserna har inga synpunkter i denna del.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för regeringens förslag

Medling

I andra tjänstepensionsdirektivet föreskrivs att Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) på begäran av någon av de behöriga myndigheterna eller på eget initiativ får genomföra icke-bindande medling i enlighet med artikel 31 andra stycket c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG, om det vid en gränsöverskridande överlåtelse uppstår oenighet om förfarandet, innehållet i en åtgärd eller en utebliven åtgärd dem emellan (artikel 12.13). Artikel 31 i nämnda EU-förordning reglerar en samordningsfunktion för Eiopa. Myndigheten ska svara för den allmänna samordningen mellan behöriga myndigheter, särskilt i situationer då en ogynnsam utveckling kan komma att äventyra finansmarknadernas korrekta funktion och integritet, eller stabiliteten hos det finansiella systemet i unionen. Myndigheten ska främja samordnade reaktioner från unionen, bland annat genom att genomföra icke-bindande medling efter begäran av de behöriga myndigheterna eller på eget initiativ, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 19. Artikel 19 innehåller föreskrifter om bindande medling som kan genomföras av Eiopa i vissa fall.

Direktivet bör i denna del genomföras genom bestämmelser som innebär att Finansinspektionen ges möjlighet att begära sådan icke-bindande medling av Eiopa.

11.10 Särskilda bestämmelser vid likvidation och konkurs

Regeringens förslag: Försäkringsbestånd ska få överlätas även om det överlåtande företaget har gått i likvidation eller försatts i konkurs. Försäkringsbeståndet ska vid likvidation eller konkurs om möjligt överlätas

till ett eller flera tjänstepensionsföretag, försäkringsföretag eller utländska tjänstepensionsinstitut. För en sådan överlåtelse ska samma förutsättningar gälla som om det överlåtande företaget inte hade gått i likvidation eller försatts i konkurs, med undantag för kravet på att den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade inte ska försämrans vid överlåtelse till ett svenskt tjänstepensionsföretag eller försäkringsföretag.

Vid tillämpning av det som föreskrivs i konkurslagen om rätt till talan om återgång ska ett överlåtelseavtal anses ingånget den dag tillstånd att verkställa avtalet lämnades.

Utredningens förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens förslag. Utredningen föreslår inte någon bestämmelse om att ett försäkringsbestånd ska få överlätas även om det överlåtande företaget har försatts i konkurs. Utredningen föreslår att ett bestånd om möjligt ska överlätas till ett annat tjänstepensionsföretag när ett tjänstepensionsföretag har gått i likvidation eller försatts i konkurs.

Remissinstanserna har inga synpunkter på förslaget.

Promemorians förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte någon bestämmelse om att ett försäkringsbestånd ska få överlätas även om det överlåtande företaget har försatts i konkurs. Det föreslås att ett tjänstepensionsföretag som har gått i likvidation eller försatts i konkurs om möjligt ska överlåta beståndet till ett annat tjänstepensionsföretag.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att det bör vara tillåtet med överlåtelse till ett utländskt tjänstepensionsinstitut vid likvidation och konkurs, eftersom det ger fler möjliga mottagare av beståndet.

Skälen för regeringens förslag: Försäkringsrörelselagen tillåter att ett försäkringsföretag som gått i likvidation överlåter sitt försäkringsbestånd till ett annat försäkringsföretag eller en utländsk försäkringsgivare (14 kap. 1 § andra stycket). Beståndet av livförsäkringar ska om möjligt överlätas till en eller flera andra försäkringsgivare när ett livförsäkringsföretag har gått i likvidation eller försatts i konkurs (14 kap. 16 §). Kravet på att den rätt som tillkommer försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade inte försämrans undantas vid sådana överlåtelser (14 kap. 17 § FRL). Vidare gäller att vid tillämpning av det som föreskrivs i konkurslagen (1987:672) om rätt till talan om återgång ska ett överlåtelseavtal anses ingånget den dag tillstånd att verkställa avtalet lämnades (14 kap. 15 § FRL).

Det är enligt regeringens mening lämpligt att ett tjänstepensionsföretag har samma möjligheter som ett försäkringsföretag att överlåta sitt försäkringsbestånd vid likvidation eller konkurs. Motsvarande bestämmelser bör därför med viss anpassning införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. För att öka handlingsutrymmet när ett företag är i trångmål, bör det även, så som *Svensk Försäkring* anför, vara tillåtet att vid likvidation eller konkurs överlåta bestånd till utländska tjänstepensionsinstitut.

Det kan noteras att det inte uttryckligen föreskrivs i försäkringsrörelselagen att försäkringsbestånd för överlätas när ett försäkringsföretag har gått i konkurs, men det följer av övriga bestämmelser i lagen att det är tillåtet. Det bör därför införas en bestämmelse i den nya lagen om

tjänstepensionsföretag som uttryckligen anger att försäkringsbestånd får överlätas även om det överlåtande företaget har gått i konkurs.

Vid överlåtelse till ett utländskt tjänstepensionsinstitut är det den behöriga myndigheten i det utländska institutets hemland som ska godkänna överlåtelsen enligt bestämmelserna i det landet, vilket kan innebära att överlåtelser från företag som gått i likvidation eller försatts i konkurs inte godkänns även om de är tillåtna enligt svensk rätt.

12 Associationsrättsliga och avtalsrättsliga frågor

12.1 Associationsrättsliga regler för tjänstepensionsaktiebolag

Regeringens förslag: Allmänna föreskrifter som gäller för aktiebolag ska gälla för tjänstepensionsaktiebolag om inte annat föreskrivs.

Försäkringsrörelselagens associationsrättsliga bestämmelser om försäkringsaktiebolag ska tillämpas på tjänstepensionsaktiebolag, med undantag för bestämmelserna om tillämpning av allmänna bestämmelser för aktiebolag, hinder för bildande av bolag, bolagsordningens innehåll, skyldighet att ha ett revisionsutskott, revisorns uppdragstid, en domstols entledigande av revisorn, EU:s revisorsförordning, fusion, tvångslikvidation, kontrollbalansräkningens innehåll, hinder mot beslut om upphörande av likvidation och företagsnamn, som det i stället införs särskilda bestämmelser om i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Ett tjänstepensionsaktiebolags bolagsordning ska utöver det som krävs enligt aktiebolagslagen ange vilka försäkringsklasser verksamheten ska avse och om verksamheten ska drivas utanför EES. Det ska också anges hur bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst eller på annat sätt täcka bolagets förlust, i stället för det som enligt aktiebolagslagen ska anges i fråga om annat syfte än att ge vinst till fördelning mellan aktieägarna.

Ett tjänstepensionsaktiebolag ska bara få vara överlåtande bolag vid en fusion om ett annat svenskt tjänstepensionsaktiebolag eller en motsvarande juridisk person med hemvist i ett annat land inom EES än Sverige är övertagandebolag.

Ordet tjänstepension ska ingå i ett tjänstepensionsaktiebolags företagsnamn.

Föreskrifter om tillämpning av allmänna bestämmelser för aktiebolag, hinder för bildande av bolag, skyldighet att ha ett revisionsutskott, revisorns uppdragstid, en domstols entledigande av revisorn, EU:s revisorsförordning, tillstånd att verkställa en fusionsplan, registrering av fusion, absorption av helägt dotterbolag, tvångslikvidation, kontrollbalansräkningens innehåll och hinder mot beslut om upphörande av likvidation ska för tjänstepensionsaktiebolag införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och motsvara det som gäller för försäkringsaktiebolag enligt försäkringsrörelselagen.

I försäkringsrörelselagen ska det införas ett ytterligare undantag från Bolagsverkets skyldighet att besluta om tvångslikvidation, nämligen när ett försäkringsaktiebolags tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats men bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva verksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Alecta*, *Folksam*, *Svensk Försäkring* och *Försäkringsjuridiska föreningen* är negativa till förslaget att förbjuda icke-vinstutdelande bolag att ta upp kapitalandels- och vinstandelslån för icke-vinstutdelande bolag.

Promemorians förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens förslag. I promemorian föreslås att även bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om krav på ytterligare uppgifter som ska finnas i bolagsordningen, överlåtande bolag vid fusion, behandling av ansökan om verkställande av fusionsplan, när en sådan ansökan ska avslås och när fusion ska anmälas för registrering, absorption av helägt dotterbolag, kontrollbalansräkningens innehåll och hinder mot beslut om upphörande av likvidation ska gälla för tjänstepensionsaktiebolag. I promemorian föreslås inte att bolagsordningen ska innehålla uppgift om försäkringsklasser. I promemorians lagförslag anges att förutsättningarna enligt 2 kap. 4 och 5 §§ ska vara uppfyllda vid fusion genom kombination.

Remissinstanserna: *Bolagsverket* anser att det kan behövas undantag från tvångslikvidation om ett tillstånd har återkallats frivilligt men ansökan om tillstånd till annan verksamhet inte har gjorts, och att det är oklart om ansökan om tillstånd till annan verksamhet måste ske samtidigt som tillståndet återkallas för att tvångslikvidation ska undvikas. Bolagsverket anför också att det är oklart vad konsekvensen blir av att ett aktiebolag överlätit hela sitt tjänstepensionsbestånd. Vidare anser Bolagsverket att det bör framgå av den nya lagen vilka associationsformer som ska tillåtas att fusionera med varandra. *Svensk Försäkring* anser att vinst- och kapitalandelslån ska tillåtas för alla bolag och att det bör vara möjligt att dela ett försäkringsaktiebolag till ett försäkringsaktiebolag och ett tjänstepensionsaktiebolag.

Skälen för regeringens förslag

Allmänna aktiebolagsrättsliga regler ska gälla för tjänstepensionsaktiebolag

Den verksamhet som tjänstepensionsaktiebolagen kommer att driva utgör en form av försäkringsrörelse, och utgångspunkten för förslagen i detta avsnitt är därför att de associationsrättsliga reglerna för tjänstepensionsaktiebolag i så stor utsträckning som möjligt ska motsvara de regler som gäller för övrig försäkringsrörelse, närmare bestämt för försäkringsaktiebolag. På det sättet kommer samverkan och övergång mellan olika verksamheter att förenklas.

Enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), FRL, gäller föreskrifterna för aktiebolag i allmänhet för försäkringsaktiebolag om inte något annat är

särskilt föreskrivet (11 kap. 1 §). Detta bör gälla även för tjänstepensionsaktiebolag. I promemorian föreslås en hänvisning till 11 kap. 1 § FRL i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Regeringen anser dock att det blir en tydligare mer lättläst reglering om det framgår direkt i den nya lagen att allmänna föreskrifter för aktiebolag som huvudregel gäller för tjänstepensionsaktiebolag, och en sådan bestämmelse bör därför införas.

Bestämmelser i aktiebolagslagen som bör tillämpas på tjänstepensionsaktiebolag

De allmänna föreskrifter för aktiebolag som föreslås gälla för tjänstepensionsaktiebolagen finns framför allt i aktiebolagslagen (2005:551), förkortad ABL. Frågan är om det krävs några undantag, ändringar eller tillägg i förhållande till aktiebolagslagen beträffande tjänstepensionsaktiebolag.

Regeringen bedömde i prop. 2009/10:246 att flertalet paragrafer i aktiebolagslagen bör tillämpas på försäkringsaktiebolag utan ändringar. De bedömningar som gjordes i den propositionen står sig huvudsakligen även i fråga om tjänstepensionsaktiebolag. När det gäller kravet på aktiekapital i 1 kap. ABL bör dock följande nämnas. Aktiekapitalet i ett privat aktiebolag ska uppgå till minst 50 000 kr (1 kap. 5 § ABL) och i ett publikt aktiebolag till minst 500 000 kr (1 kap. 14 § ABL). I avsnitt 8.5.5 föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska ha en kapitalbas som uppgår till minst ett garantibelopp om 790 prisbasbelopp när verksamheten påbörjas. Beloppet föreslås kunna sättas ned med högst hälften om det finns särskilda skäl. Garantibeloppet kommer alltså att överstiga minsta aktiekapital enligt aktiebolagslagen. För försäkringsaktiebolagens del anses kravet på garantibelopp, som också väl överstiger det aktiekapitalkrav som ställs på publika aktiebolag, innebära att aktiebolagslagens krav på aktiekapital alltid är uppfyllt, och att det således inte finns något som hindrar att aktiebolagslagens bestämmelser om minsta aktiekapital gäller (se prop. 2009/10:246 s. 231). Regeringen gör samma bedömning för tjänstepensionsaktiebolagens del. De bestämmelser i aktiebolagslagen som gäller för försäkringsaktiebolag utan ändringar bör således gälla även för tjänstepensionsaktiebolag.

Avvikelser från aktiebolagslagen som bör var samma för försäkringsaktiebolag och tjänstepensionsaktiebolag

Som konstateras ovan bör de flesta bestämmelserna i aktiebolagslagen gälla för tjänstepensionsaktiebolagen. I 11 kap. FRL finns det ett antal bestämmelser om ändringar, tillägg och undantag i förhållande till aktiebolagslagen för försäkringsaktiebolagens del.

Motiven till behovet av anpassningar för försäkringsaktiebolag redovisas i bl.a. prop. 2009/10:246 och prop. 2013/14:86. Det gäller bestämmelser om att några paragrafer i aktiebolagslagen ska gälla Finansinspektionen i stället för Bolagsverket och behov av särskilda föreskrifter för försäkringsföretag i fråga om vinstutdelningsbegränsning, hinder för bolagsbildning, bolagsordningens innehåll, bolagsstämma, bolagets ledning, revision, penninglån, emissioner, värdeöverföringar, överskottshandling, ombildning till vinstutdelande bolag, minskning av aktiekapital och reservfond, lån till närstående, fusion, delning, likvidation, företagsnamn och skadestånd.

De skäl som redovisas i nämnda förarbeten har enligt regeringens mening till största delen bäring även på tjänstepensionsaktiebolagen. När det gäller revision och revisorer måste dock följande tilläggas för tjänstepensionsaktiebolagens del. I EU:s så kallade revisionspaket (se prop. 2015/16:162), dvs. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG (revisorsförordningen) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG (revisorsdirektivet) finns särskilda revisionsregler för företag av allmänt intresse. Vilka företag som är av allmänt intresse regleras i svensk rätt i revisorslagen (2001:883). I avsnitt 15.6 föreslås att tjänstepensionsföretag ska vara företag av allmänt intresse, vilket innebär att de kommer att omfattas av kraven i revisionspaketet. Försäkringsaktiebolag, utom de som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § FRL, är företag av allmänt intresse enligt 2 § 9 d revisorslagen och omfattas således av unionsrättens revisionspaket. Eftersom aktiebolag i allmänhet inte är företag av allmänt intresse krävs det särskilda bestämmelser om revision för försäkringsaktiebolagen i förhållande till aktiebolagslagen. Sådana särskilda bestämmelser behövs även för tjänstepensionsaktiebolagens del.

Svensk Försäkring anför att kapital- och vinstandelslån lån borde tillåtas för alla försäkrings- och tjänstepensionsaktiebolag, även icke vinstutdelande, och anser också att det bör var tillåtet att dela ett försäkringsaktiebolag till ett försäkringsaktiebolag och ett tjänstepensionsaktiebolag. Regeringen anser inte att det finns skäl att göra sådana ändringar i försäkringsrörelselagen eller att införa det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

De anpassningar i förhållande till aktiebolagslagen som regleras i 11 kap. FRL för försäkringsaktiebolag bör således, med vissa undantag som kräver särskilda anpassningar för tjänstepensionsaktiebolag som redovisas nedan, gälla även för tjänstepensionsaktiebolagen. Det bör därför införas hänvisningar i den nya lagen om tjänstepensionsföretag till försäkringsrörelselagen i dessa delar. Av redaktionella skäl bör dock vissa bestämmelser i stället tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, nämligen de som rör vilka paragrafer i aktiebolagslagen som ska gälla Finansinspektionen i stället för Bolagsverket och föreskrifter om särskild vinstutdelningsbegränsning, hinder mot bolagsbildning, revisionsutskott, revisorns uppdragstid, domstols entledigande av revisorn, upplysning om EU:s revisorsförordning, kontrollbalansräkning och hinder mot beslut om upphörande av likvidation.

Särskilda bestämmelser om bolagsordningens innehåll för tjänstepensionsaktiebolag

Enligt 3 kap. 1 § ABL gäller sammanfattningsvis att bolagsordningen i ett aktiebolag ska ange bolagets företagsnamn, den ort i Sverige där bolagets styrelse ska ha sitt säte, föremålet för bolagets verksamhet, aktiekapitalet, antalet aktier, antalet styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, antalet revisorer, hur bolagsstämma ska sammankallas och den tid som bolagets

räkenskapsår ska omfatta. Av andra stycket i samma paragraf följer att beteckningen (publ) ska anges efter företagsnamnet i bolagsordningen för ett publikt aktiebolag vars företagsnamn inte innehåller ordet publikt. I 3 kap. 3 § ABL föreskrivs att det ska anges i bolagsordningen om bolagets verksamhet helt eller delvis ska ha ett annat syfte än att ge vinst till fördelning mellan aktieägarna, och hur bolagets vinst och behållna tillgångar i så fall ska användas vid bolagets likvidation.

Försäkringsrörelselagens regler om det bolagsordningen ska innehålla går något längre än kraven för ett allmänt aktiebolag (11 kap. 3 §). Ett försäkringsaktiebolags bolagsordning ska utöver det som följer av aktiebolagslagen innehålla uppgifter om i fall verksamheten ska avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring och om bolaget ska driva försäkringsrörelse utanför EES. I livförsäkringsaktiebolag ska de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst eller på annat sätt täcka bolagets förlust anges i bolagsordningen i stället för det som anges enligt 3 kap. 3 § ABL. Kravet på angivande av om verksamheten ska avse såväl direkt försäkring som återförsäkring, vilket i praxis utvecklats till att avse även angivande av försäkringsklasser, hänger samman med tillståndskravet. Också uppgiftsskyldigheten om verksamhet utanför EES är föranledd av kravet på tillstånd, men också av bestämmelserna om tillsyn (prop. 1994/95:184 s. 214 f. och prop. 2009/10:246 s. 235). Kravet på att ange regler om förfogande över bolagets vinst och om förlusttäckning behövs med hänsyn till de särskilda bestämmelserna om överskottshantering som gäller för livförsäkringsaktiebolag enligt 11 kap. FRL.

I promemorian föreslås att bestämmelsen om bolagsordningens innehåll i försäkringsrörelselagen ska tillämpas på tjänstepensionsaktiebolag utan någon ändring. För tjänstepensionsaktiebolag är dock uppgifter om direkt försäkring och mottagen återförsäkring inte relevanta, eftersom de bolagen inte kommer driva återförsäkringsverksamhet. Däremot finns det anledning att kräva att det anges försäkringsklasser på det sätt som utvecklats i praxis för försäkringsaktiebolagens del, och om verksamhet ska drivas utanför EES. Behovet av sådana uppgifter i bolagsordningen hänger samman med förslaget i avsnitt 6.2 om att tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag ska avse en eller flera försäkringsklasser. Också de föreslagna tillsynsbestämmelserna i avsnitt 13 ger anledning att kräva uppgifter i nämnda avseenden. Vidare föreslås det ovan att de särskilda bestämmelserna om överskottshantering i 11 kap. FRL ska tillämpas på tjänstepensionsaktiebolag, och det finns därför anledning att kräva att uppgifter om förfogande över vinst och förlusttäckning anges i bolagsordningen även för ett tjänstepensionsaktiebolag. En bestämmelse om bolagsordningens innehåll som omfattar dessa särskilda krav utöver det som krävs enligt aktiebolagslagen bör tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Särskilda bestämmelser om fusion för tjänstepensionsaktiebolag

Aktiebolagslagen innehåller bestämmelser om fusion av aktiebolag. I 23 kap. ABL regleras bl.a. vad en fusion är och hur den ska gå till. Det finns inga begränsningar i fråga om vilka aktiebolag som får ingå i fusionen, annat än att de ska ha samma redovisningsvaluta (23 kap. 3 § ABL).

I 11 kap. 31 § FRL finns en ytterligare begränsning i fråga om fusion som gäller för försäkringsaktiebolag. Enligt den bestämmelsen får ett försäkringsaktiebolag bara vara överlåtande bolag vid en fusion om ett annat svenskt försäkringsaktiebolag eller en motsvarande juridisk person med hemvist i ett annat land inom EES än Sverige är övertagande bolag. Samma princip gäller bl.a. enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och bör enligt regeringens mening gälla även för tjänstepensionsaktiebolag.

I promemorian föreslås att 11 kap. 31 § FRL ska tillämpas på tjänstepensionsaktiebolag. *Bolagsverket* anför att bestämmelsen i stället bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag för att det ska bli tydligt vilka associationsformer som tillåts fusionera. Regeringen instämmer i det som *Bolagsverket* anför och en bestämmelse om tillåtna fusioner för tjänstepensionsaktiebolag bör tas in i den nya lagen. Det innebär att också att ett antal andra bestämmelser om fusion av redaktionella skäl bör införas i den nya lagen i stället för att motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen tillämpas.

I promemorians föreslås att det i den nya lagen införs en bestämmelse om ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan. Som skäl för en bestämmelse om det i den nya lagen, i stället för att motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen ska tillämpas, anges att vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen rörande fusioner hänvisar till bestämmelser i den lagen som inte gäller för tjänstepensionsföretag, och att det för att det ska bli tydligt vad som gäller därför bör införas en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det anföras vidare att bestämmelsen ska motsvara 11 kap. 33 § FRL. Enligt 11 kap. 33 § FRL krävs det bl.a. att de överlåtande bolagen vid fusion genom kombination förutom att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen även ska ansöka om tillstånd för det övertagande företaget att driva försäkringsrörelse. Det lagförslag som lämnas i promemorian har dock en något annan innebörd. Regeringen instämmer i det som anföras i promemorian om att samma tillståndskrav bör gälla vid kombination av tjänstepensionsaktiebolag som vid kombination av försäkringsaktiebolag, och en bestämmelse med den innebörden bör införas i den nya lagen.

Särskilt om tvångslikvidation av försäkringsaktiebolag och tjänstepensionsaktiebolag

När det gäller tvångslikvidation av aktiebolag föreskrivs i 25 kap. 11 § första stycket ABL att *Bolagsverket* ska besluta att bolaget ska gå i likvidation om bolaget inte har kommit in med anmälan som krävs i fråga om styrelse, verkställande direktör, särskild delgivningsmottagare, revisor, årsredovisning och revisionsberättelse, koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse. Beslut om tvångslikvidation ska också fattas enligt samma lagrum om aktiekapital eller minimikapital i vissa fall inte är korrekt registrerat eller om nödvändiga beslut om kapitalet inte har anmälts på det sätt som krävs, eller om bolaget är skyldigt att minska aktiekapitalet till ett belopp som understiger lägsta tillåtna aktiekapital. Beslut om likvidation ska dock enligt andra stycket i samma paragraf inte meddelas om likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning.

För försäkringsaktiebolag föreskrivs i försäkringsrörelselagen vissa ytterligare fall som ska leda till beslut om tvångslikvidation (11 kap. 45 § första stycket). Det gäller när ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats och när ett tillstånd har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

För att inte tvångslikvidation på grund av att tillståndet har återkallats ska aktualiseras när ett bolag övergår från att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen till att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag, krävs att det i 11 kap. 45 § FRL införs ett undantag från tvångslikvidation. Undantaget bör avse situationen när ett bolag har fått tillstånd att driva verksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det skulle visserligen kunna anses gälla redan genom att tillstånd att driva annan finansiell rörelse hindrar tvångslikvidation. Med tanke på att tjänstepensionsverksamhet kommer att vara en form av försäkringsrörelse, skulle det dock kunna ifrågasättas om det är sådan annan finansiell rörelse som avses i paragrafen. För att det inte ska råda någon tvekan i frågan anser regeringen att bestämmelsen bör ändras.

När det gäller tvångslikvidation av tjänstepensionsaktiebolag bör beslut om tvångslikvidation fattas under samma förutsättningar som gäller för försäkringsaktiebolag enligt aktiebolagslagen och 11 kap. FRL. Det bör även göras undantag för det fallet att tjänstepensionsaktiebolaget övergår från tjänstepensionsverksamhet till annan försäkringsrörelse och har fått tillstånd till det. Bestämmelser med den innebörden bör tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Bolagsverket anser att det kan behövas undantag från tvångslikvidation om ett tillstånd har återkallats frivilligt men ansökan om tillstånd till annan verksamhet inte har gjorts, och att det är oklart om ansökan om tillstånd till annan verksamhet måste ske samtidigt som tillståndet återkallas för att tvångslikvidation ska undvikas. Regeringen anser dock att bestämmelsen i försäkringsrörelselagen inte bör ändras utöver det som föreslås ovan, och att motsvarande bestämmelse i den nya lagen inte bör få annan utformning än den i försäkringsrörelselagen.

I försäkringsrörelselagen finns inte något krav på tvångslikvidation när ett försäkringsaktiebolag har överlåtit hela sitt försäkringsbestånd, på det sätt som lagen kräver beträffande ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar (se 12 kap. 74 § andra stycket 1 och 13 kap. 27 § första stycket 1). I promemorian föreslås motsvarande bestämmelser för tjänstepensionsföretagens del. *Bolagsverket* anför att det därför är oklart vad konsekvensen blir av att ett tjänstepensionsaktiebolag överlåter hela sitt tjänstepensionsbestånd. Skillnaden mellan försäkringsaktiebolag och övriga organisationsformer på försäkringsområdet är att ett aktiebolag kan existera utan att ha tillstånd att driva försäkringsrörelse, vilket inte är möjligt för ömsesidiga bolag och föreningar. På samma sätt kommer det förhålla sig med tjänstepensionsföretagen (se avsnitt 6.3). Bestämmelsen om tvångslikvidation av tjänstepensionsaktiebolag bör därför få samma utformning som motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen i detta avseende, dvs. att det inte krävs tvångslikvidation på grund av att hela försäkringsbeståndet har överlåtit.

Ordet tjänstepension ska ingå i tjänstepensionsaktiebolags företagsnamn

För att skilja tjänstepensionsaktiebolagen och deras verksamhet från bl.a. försäkringsaktiebolagen och för att det tydligt ska framgå vilken typ av tillstånd ett tjänstepensionsaktiebolag har bör det krävas att ordet tjänstepension ingår i företagsnamnet. Det bör därför införas en bestämmelse med sådant krav i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

12.2 Associationsrättsliga regler för ömsesidiga tjänstepensionsbolag

Regeringens förslag: Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om ömsesidiga försäkringsbolag ska tillämpas på ömsesidiga tjänstepensionsbolag med följande undantag.

Bestämmelser om delägarnas betalningsansvar, fusion och likvidation ska införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och i huvudsak motsvara försäkringsrörelselagen. Detsamma gäller bestämmelser om revision, revisionsutskott, särskild granskning och ett bemyndigande att meddela föreskrifter om koncerner.

En bestämmelse om rätt att i bolagsordningen föreskriva om uttaxering av delägare som i egenskap av arbetsgivare är försäkringstagare ska tas in i den nya lagen. Beslut om uttaxering ska skickas till delägarna och kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och ortstidningar.

En bestämmelse om bolagsordningens innehåll ska tas in i den nya lagen. Bolagsordningen ska innehålla uppgifter om företagsnamn, säte och eventuell verksamhet utanför EES. Bolagets verksamhet och vilka försäkringsklasser som ska omfattas ska anges, liksom hur många styrelseledamöter, revisorer och styrelsesuppleanter som får utses av bolagsstämman och tiden för deras uppdrag. Om försäkrade är delägare ska det framgå av bolagsordningen. Bolagsordningen ska också innehålla uppgifter om garantikapitalet, regler för hur rösträtten och förslagsrätten ska utövas, hur beslut ska fattas på stämman och i vilken utsträckning garanterna ska ha rösträtt. Uppgifter i fråga om hur uttaxering ska genomföras, för vilka försäkringar, i vilka situationer, i vilken ordning och till vilket belopp eller vilken andel ska också finnas i bolagsordningen. Vidare ska bolagsordningen innehålla uppgifter om ordningen för inbetalning och återbetalning av garantikapital och utdelning av vinst till garanterna, hur en bolagsstämma ska sammankallas, ärenden till en ordinarie bolagsstämma och regler för bolagsstämmans förfogande över vinst eller förlusttäckande, liksom uppgifter om antal tjänstepensionsförsäkringar och belopp som ska vara tecknade innan bolaget kan anses bildat. Därutöver ska det finnas uppgifter om hur tillgångarna ska fördelas vid bolagets upplösning och vad som ska gälla för förlagsinsatser om sådana ska förekomma. Slutligen ska det också anges om bolaget ska ha euro som redovisningsvaluta.

Vid tillämpningen av försäkringsrörelselagen eller lagen om ekonomiska föreningar ska det som sägs om ömsesidiga försäkringsbolag, ömsesidiga livförsäkringsbolag eller ekonomisk förening avse ömse-

sidiga tjänstepensionsbolag. Det som sägs om medlem ska avse delägare, stadgar ska avse bolagsordning och föreningsstämma ska avse bolagsstämma.

Orden ömsesidig och tjänstepension ska ingå i ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags företagsnamn. Styrelsen får anta ett särskilt företagsnamn, som dock inte får innehålla ordet ömsesidig. Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från andra företagsnamn i försäkringsregistret.

Bolagsverket ska inte besluta om tvångslikvidation enligt försäkringsrörelselagen när ett tillstånd för ett ömsesidigt försäkringsbolag har återkallats men tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag har getts.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Alecta*, *Folksam*, *Svensk Försäkring* och *Försäkringsjuridiska föreningen* är negativa till förslaget att förbjuda icke-vinstutdelande bolag att ta upp kapitalandels- och vinstandelslån för icke-vinstutdelande bolag och till att det saknas möjlighet för ömsesidiga försäkringsbolag att dela verksamheten. *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *ömsesidigt* menar att livförsäkringssektorn kommer klyvas om ömsesidiga livförsäkringsbolag väljer att bli ömsesidiga tjänstepensionsföretag med anledning av att fusion mellan ömsesidigt tjänstepensionsbolag och ömsesidigt försäkringsbolag inte är tillåtet.

Promemorians förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens förslag. I promemorian föreslås att försäkringsrörelselagens bestämmelser om allmänna bestämmelser för ekonomiska föreningar, tillämpliga bestämmelser om bolagsstämma och om revision och särskild granskning, frivillig likvidation och genomförande av likvidation ska tillämpas på ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Det föreslås också att beslut om uttaxering i bolagsordningen ska kunna gälla alla delägare och att en delägare som inte samtycker till uttaxering ska få häva avtalet och att ett beslut om uttaxering som inte stöds av samtliga delägare inte får tillämpas tidigare än ett år efter registrering. I promemorian föreslås inte att bolagsordningen ska innehålla uppgift om försäkringsklasser. I promemorians lagförslag anges att förutsättningarna enligt 2 kap. 4 och 5 §§ ska vara uppfyllda vid fusion genom kombination.

Remissinstanserna: *Bolagsverket* anser att de associationsrättsliga reglerna för ömsesidiga tjänstepensionsföretag bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Enligt *Bolagsverket* framgår det inte av lagtexten att ömsesidigt tjänstepensionsbolag är en egen associationsform. *Bolagsverket* anser också att bestämmelsen om vilka associationsformer som ska få fusioneras med varandra bör tas in i den nya lagen. *Svensk Försäkring* avstyrker möjligheten att uttaxera försäkrade, men tillstyrker uttaxering av försäkringstagare som är arbetsgivare. *Svensk Försäkring* tillstyrker också hävningsrätt för delägare som inte samtycker till beslut om uttaxering och rätten att vid hävning få ut ej intjänade premier. *Svensk Försäkring* påtalar dock svårigheter med en sådan rätt eftersom pensionskapitalet ska tillfalla försäkrade och andra ersättningsberättigade, inte arbetsgivaren. *Svensk Försäkring* menar vidare att det inte bör bli någon skatteeffekt om en delägare häver avtalet.

Skälen för regeringens förslag

Grundläggande bestämmelser för ömsesidiga tjänstepensionsbolag

Avsikten är att den lagstiftning som ska gälla för tjänstepensionsverksamhet som drivs av tjänstepensionsföretag ska utgå från den försäkringsrättsliga regleringen, och de associationsrättsliga reglerna för tjänstepensionsföretagen ska i så stor utsträckning som möjligt motsvara de regler som gäller för försäkringsföretag.

Ömsesidiga försäkringsbolag är en egen organisationsform som regleras i försäkringsrörelselagen. I prop. 2009/10:246 s. 210 f. och 281 finns en allmän beskrivning av sådana bolag. Hur ömsesidiga försäkringsbolag bildas och det som i övrigt gäller för den företagsformen framgår av 12 kap. FRL. Vissa bestämmelser i kapitlet är specifika för ömsesidiga försäkringsbolag, såsom föreskrifterna om vilka som är delägare och delägarnas ansvar för bolagets förpliktelser (1 och 2 §§), bestämmelserna om stiftare, stiftelseurkund, garantikapital, bolagsordning och teckning av försäkringar (6–13 §§), det som gäller i fråga om betalning av försäkringar och garantikapital (16 och 17 §§), registrering av bolaget (18 och 19 §§), rättshandlingar före bolagets registrering (20 och 21 §§), lekmannarevisorer (44–62 §§), användning av årsvinst, fördelning av återbäring, konsolideringsfond och gåvor till allmännyttiga ändamål (68–70 och 72 §§), överlåtande bolag vid fusion (80 §) och företagsnamn (88 §).

I ett antal andra avseenden styrs ömsesidiga försäkringsbolag av samma regler som gäller för ekonomiska föreningar enligt lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar (FL), i vissa fall med särskilda anpassningar för försäkringsbolagen. Det gäller framförallt bestämmelser i 12 kap. FRL om definitioner av moderförening, dotterföretag, koncern m.m. (4–5 §§), konstituerande stämma (14 och 15 §§), ändring av bolagsordning (22 §), förlagsinsatser (23 §), bolagets ledning (24–30 §§), bolagsstämma (32–41 §§), revision och särskild granskning (42–43 e §), vinstutdelning m.m. (63–67 §§), reservfond (71 §), likvidation (73–78 §§), konkurs (79 §), fusion (81–86 §§), skadestånd (87 §), registrering, straff och vite (89–91 §§).

Skälen för de särskilda bestämmelserna som gäller för ömsesidiga försäkringsbolag, vilka bestämmelser i lagen om ekonomiska föreningar som ska tillämpas på bolagen och vilka anpassningar som krävs framgår bl.a. av prop. 2009/10:246 s. 281–342. Det som anförs där motiverar enligt regeringens mening att bestämmelserna om ömsesidiga försäkringsbolag i försäkringsrörelselagen och de bestämmelser i lagen om ekonomiska föreningar som det hänvisas till i försäkringsrörelselagen med undantag och tillägg även tillämpas på ömsesidiga tjänstepensionsbolag.

När det gäller bestämmelser om revisionsutskott och revision bör följande nämnas särskilt för ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Av unionsrättens så kallade revisorspaket (se avsnitt 12.1) följer vissa krav som gäller för företag av allmänt intresse. Försäkringsföretag, utom de som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § FRL, är enligt 2 § 9 d revisorslagen företag av allmänt intresse, och de omfattas således av unionsrättens krav. Därför finns det särskilda bestämmelser om detta i 12 kap. FRL (se prop. 2015/16:162). I avsnitt 15.6 i denna lagrådsremiss föreslås att även tjänstepensionsföretag ska vara företag av allmänt

intresse, och därmed ska kraven i fråga om revision även omfatta ömsesidiga tjänstepensionsbolag.

Sammanfattningsvis bör det införas hänvisningar till 12 kap. FRL i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, med undantag för vissa bestämmelser som kräver särskilda anpassningar för ömsesidiga tjänstepensionsbolag, vilka redovisas nedan. Vidare bör vissa bestämmelser av redaktionella skäl i stället tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, nämligen bestämmelser om innebörden av vissa ord i paragrafer i lagen om ekonomiska föreningar som det hänvisas till, återbetalning av garantikapital, vilka bestämmelser som ska tillämpas i fråga om bolagets ledning, bolagsstämma, revision och särskild granskning, genomförande av likvidation och fusion, bestämmelser om återbetalning av garantikapital, revisionsutskott, revisorns uppdragstid, revisionsberättelsen, koncernrevision, domstols entledigande av revisorn, EU:s revisorsförordning, frivillig likvidation samt bemyndigande att meddela föreskrifter om koncerner.

Särskilda bestämmelser om bolagsordningens innehåll för ömsesidiga tjänstepensionsbolag

Enligt 12 kap. 11 § FRL gäller att bolagsordningen i ett ömsesidigt försäkringsbolag ska innehålla uppgifter om bolagets företagsnamn, den ort i Sverige där bolagets styrelse ska ha sitt säte, föremålet för bolagets verksamhet, varvid det ska anges särskilt om rörelsen ska avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring, om försäkringsrörelse ska drivas utanför EES, antalet eller lägsta och högsta antalet av de styrelseledamöter, revisorer och eventuella styrelsesuppleanter som får utses av bolagsstämman och tiden för styrelseledamöternas och revisorernas uppdrag, den krets av försäkrade som i denna egenskap är delägare, om inte bara försäkringstagarna är delägare, garantikapitalet, regler för hur rösträtten och förslagsrätten ska utövas och hur beslut ska fattas på stämman, varvid det ska anges särskilt i vilken utsträckning garanterna ska ha rösträtt, för vilka försäkringar, i vilka situationer, intill vilket belopp och i vilken ordning uttaxering kan ske hos delägarna i skadeförsäkringsföretag och hur uttaxeringen ska genomföras, i vilken ordning garanterna ska betala in det tecknade garantikapitalet, om och i vilken ordning vinst ska delas ut till garanterna och i vilken ordning garantikapitalet ska återbetalas, hur en bolagsstämma ska sammankallas, de ärenden som ska förekomma på en ordinarie bolagsstämma, de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst eller, i ett livförsäkringsbolag, på annat sätt täcka bolagets förlust, antal och sammanlagt belopp av de försäkringar som ska vara tecknade innan bolaget kan anses bildat, hur tillgångarna ska fördelas mellan delägarna vid bolagets upplösning och det som ska gälla för sådana förlagsinsatser som avses i 11 kap. FL om sådana ska förekomma. Om försäkringsbolaget ska ha euro som redovisningsvaluta, ska det anges i bolagsordningen.

Kravet på angivande av om rörelsen ska avse såväl direkt försäkring som återförsäkring, vilket i praxis utvecklats till att avse även angivande av försäkringsklasser, hänger samman med tillståndskravet. Också uppgiftsskyldigheten om verksamhet utanför EES är föranledd av kravet på tillstånd, men också av bestämmelserna om tillsyn (prop. 1994/95:184

s. 214 f. och prop. 2009/10:246 s. 235). Kravet på att i bolagsordningen ange regler om förfogande över bolagets vinst och om förlusttäckning krävs med hänsyn till de särskilda bestämmelserna om överskottshantering som gäller för livförsäkringsaktiebolag enligt 11 kap. FRL.

I promemorian föreslås att bolagsordningen i ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag ska innehålla i stort sett samma uppgifter. För ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags del kommer det dock inte vara relevant att ange om rörelsen ska avse direkt försäkring och mottagen återförsäkring, eftersom ett tjänstepensionsföretag inte kommer driva återförsäkringsverksamhet. Däremot finns det anledning att kräva angivande av försäkringsklasser på det sätt som utvecklats i praxis för försäkringsföretagens del. Behovet av sådana uppgifter i bolagsordningen hänger samman med förslaget i avsnitt 6.2 som bl.a. innebär att tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska avse en eller flera försäkringsklasser. Också de föreslagna tillsynsbestämmelserna i avsnitt 13 ger anledning att kräva uppgifter i nämnda avseenden. När det gäller uppgifter om hur uttaxering ska ske hos delägarna bör det beaktas att bara delägare som är försäkringstagare i egenskap av arbetsgivare kan uttaxeras.

Regeringen anser att det bör tas in en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om vad en bolagsordning ska innehålla som motsvarar det som gäller för ömsesidiga försäkringsbolag, men med de skillnader som redovisas ovan.

Fusion och delning

Det finns inte några bestämmelser om delning av ömsesidiga bolag i lagen om ekonomiska föreningar eller i försäkringsrörelselagen. I promemorian föreslås inte heller att det införs sådana. *Svensk Försäkring* anser dock att delningsregler bör införas för ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Det har inte framkommit något uppenbart behov av sådana bestämmelser för ömsesidiga försäkringsbolag eller tjänstepensionsbolag, och det bör därför inte införas sådana i den nya lagen.

Fusion mellan ömsesidiga försäkringsbolag är däremot tillåtet och reglerat i försäkringsrörelsen och i lagen om ekonomiska föreningar. Fusion bör även vara tillåtet mellan ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Det är däremot inte lämpligt att införa en möjlighet till fusioner mellan olika associationsformer. För att det tydligt ska framgå att ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag bara får vara överlåtande bolag vid en fusion om ett annat ömsesidigt tjänstepensionsbolag är övertagande bolag bör det införas en bestämmelse om det i den nya lagen.

I promemorians föreslås att det i den nya lagen införs en bestämmelse om ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan. Som skäl för en bestämmelse om det i den nya lagen, i stället för att motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen ska tillämpas, anges att vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen rörande fusioner hänvisar till bestämmelser i den lagen som inte gäller för tjänstepensionsföretag, och att det för att det ska bli tydligt vad som gäller därför bör införas en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det anförs vidare att bestämmelsen ska motsvara 12 kap. 82 § FRL. Enligt den paragrafen krävs det bl.a. att de överlåtande bolagen vid fusion genom kombination

förutom att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen även ska ansöka om tillstånd för det övertagande företaget att driva försäkringsrörelse. Det lagförslag som lämnas i promemorian har dock en något annan innebörd. Regeringen instämmer i det som anförs i promemorian om att samma tillståndskrav bör gälla vid kombination av ömsesidiga tjänstepensionsbolag som vid kombination av ömsesidiga försäkringsbolag, och en bestämmelse med den innebörden bör införas i den nya lagen.

Delägares ansvar och uttaxering i ömsesidiga tjänstepensionsbolag

I ett ömsesidigt försäkringsbolag har delägarna som huvudregel inte något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser (12 kap. 2 § första stycket FRL). I ett ömsesidigt skadeförsäkringsbolag kan det dock föreskrivas i bolagsordningen att delägare i vissa fall ska täcka skulder, avsättningar eller förluster (12 kap. 2 § andra stycket FRL). Delägarnas ansvar innebär en rätt för försäkringstagare att kräva att bolaget uttaxerar för att täcka förluster. Det betyder att försäkringstagarna kan vara säkra på att försäkringen kommer att täcka det som ska ersättas och att det kan ske genom bidrag från alla delägare om andra tillgångar inte räcker för att täcka förluster (se prop.2009/10:246 s. 210). Hur uttaxering ska gå till och till vilket belopp ska enligt 12 kap. 11 § 9 FRL anges i bolagsordningen. Livförsäkring är undantagen från uttaxering med motiveringen att sådan försäkring ofta avser ett godtyckligt sparande till skillnad från ersättningar för egendomsförluster som kan uppskattas åtminstone ungefärligt. Livförsäkring förutsätter inte heller till skillnad från försäkring av egendom en viss grad av solvens hos försäkringstagaren. Att det infördes ett obligatoriskt undantag från personligt delägaransvar för livförsäkringar hängde också samman med att i stort sett samtliga ömsesidiga bolag hade infört sådana begränsningar i bolagsordningen (se NJA II 1904 s. 49 f. och prop. 1948:50 s. 333 f.).

I promemorian föreslås att delägare i ömsesidiga tjänstepensionsbolag, på motsvarande sätt som i ömsesidiga försäkringsbolag, som huvudregel inte ska ha något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser, men att det ska vara tillåtet att i bolagsordningen föreskriva att delägare i vissa fall ska täcka skulder, avsättningar eller förluster genom ett uttaxeringsförfarande. I promemorian anförs att en tjänstepensionsförsäkring är en sorts långsiktigt sparande där det finns all anledning att ställa upp garantier för att de pensionsinbetalningar som arbetsgivaren gör kan betalas ut till de försäkrade. Argumenten för att tillåta uttaxering i skadeförsäkringsbolag gör sig således gällande även på tjänstepensionsområdet.

Svensk Försäkring tillstyrker förslaget men anför att det aldrig bör få förekomma att den framtida pensionären åläggs uttaxering. Regeringen delar Svensk Försäkrings uppfattning. Möjligheterna att införa bestämmelser i bolagsordningen bör därför begränsas så att uttaxering bara får ske hos den som i egenskap av arbetsgivare intar ställning av försäkringstagare enligt ett tjänstepensionsförsäkringsavtal.

En delägare som inte samtycker till ett beslut om att föreskriva om uttaxering i bolagsordningen har enligt 12 kap. 41 § tredje stycket FRL rätt att häva försäkringsavtalet och få ut andelen av ej intjänade premier och återbäring. *Svensk Försäkring* anser visserligen att detta bör gälla även för

delägare i ömsesidiga tjänstepensionsbolag, men påtalar samtidigt ett antal svårigheter med en sådan bestämmelse. Regeringen ser också de svårigheter som Svensk Försäkring tar upp och som hänger samman med att det pensionskapital som förvaltas och tryggas genom en tjänstepensionsförsäkring i ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag i slutändan ska tillfalla de försäkrade och andra ersättningsberättigade. Det ska inte betalas ut till de arbetsgivare som i egenskap av försäkringstagare är delägare som har rätt att häva ett avtal på grund av ett uttaxeringsbeslut. Enligt regeringens uppfattning framstår det inte som lämpligt att införa en hävningsrätt för delägare på den grunden, i och med att det riskerar att drabba de framtida pensionärerna. Det bör därför inte införas någon hävningsrätt.

Tvångslikvidation av ömsesidiga försäkringsbolag och ömsesidiga tjänstepensionsbolag

I 12 kap. 74 § andra stycket FRL anges i vilka fall Bolagsverket ska besluta att ett ömsesidigt försäkringsbolag ska gå i likvidation. Ett av fallen avser situationen att tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats. För att inte tvångslikvidation på grund av återkallelse ska aktualiseras när ett bolag övergår från att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen till att driva samma typ av rörelse enligt lagen om tjänstepensionsföretag krävs att bestämmelsen ändras. En ändring som innebär att tvångslikvidation ska ske när ett ömsesidigt försäkringsbolags tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag bör genomföras. Vidare bör det på samma sätt regleras i den nya lagen om tjänstepensionsföretag att motsvarande gäller vid tvångslikvidation av ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag, dvs. att ett tillstånd att i stället driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen hindrar tvångslikvidation.

Företagsnamn

För att skilja ömsesidiga tjänstepensionsbolag och deras verksamhet från bl.a. försäkringsföretagen, framförallt ömsesidiga försäkringsbolag, är det lämpligt att kräva att ordet tjänstepension ingår i företagsnamnet. Därigenom blir det tydligt vilken typ av tillstånd ett bolag har. Även ordet ömsesidig bör ingå i ömsesidiga tjänstepensionsbolags företagsnamn för att skilja dem från andra bolagsformer, inte minst tjänstepensionsaktiebolag. Det bör dock inte vara tillåtet att använda ordet ömsesidig i ömsesidiga tjänstepensionsbolags särskilda företagsnamn. Det skulle nämligen kunna leda till missförstånd om den juridiska personen, vilket är olämpligt i försäkringsverksamhet. Något hinder mot att använda ordet tjänstepension i det särskilda företagsnamnet finns dock inte eftersom det inte ger sken av någon associationsform. Bestämmelser med denna innebörd bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

12.3 Associationsrättsliga regler för tjänstepensionsföreningar

Regeringens förslag: Det ska anges i lag att en tjänstepensionsförening är en förening som har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att som tjänstepensionsföretag driva tjänstepensionsverksamhet i vilken medlemmarna deltar genom att använda föreningens tjänster som försäkringstagare eller som försäkrad.

Lagen om ekonomiska föreningar ska gälla för tjänstepensionsföreningar om inte annat föreskrivs. Försäkringsrörelselagens associationsrättsliga bestämmelser om försäkringsföreningar ska tillämpas på tjänstepensionsföreningar, utom bestämmelserna om verksamhetskapital, innehålllet i stadgarna, revisionsutskott i styrelsen, revisorns uppdragstid, revisionsberättelsen, koncernrevision, domstols entledigande av revisorn, EU:s revisorsförordning, tvångslikvidation, överlåtande förening vid fusion, tillämpliga bestämmelser om fusion, ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplan och när en ansökan ska avslås. Sådana bestämmelser ska införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag med motsvarande innehåll som för försäkringsföreningar.

Det ska vara tillåtet att i stadgarna föreskriva om uttaxering av medlemmar som i egenskap av arbetsgivare intar ställning av försäkringstagare enligt en tjänstepensionsförsäkring.

En tjänstepensionsförenings stadgar ska utöver det som följer av lagen om ekonomiska föreningar innehålla uppgifter om vilka försäkringsklasser verksamheten ska avse, huruvida föreningen ska driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag utanför EES, de villkor som ska gälla för inträde i föreningen, storleken på verksamhetskapitalet, den eventuella rätt till avkastning som tillfaller den som skjutit till verksamhetskapital, den eventuella rösträtt på föreningsstämma som tillfaller den som skjutit till verksamhetskapital, i vilken ordning verksamhetskapitalet ska betalas in och återbetalas, för vilka slag av försäkringar, i vilka situationer, intill vilket belopp och i vilken ordning uttaxering kan göras hos medlemmar som i egenskap av arbetsgivare är försäkringstagare samt hur uttaxeringen ska genomföras och hur föreningens förlust får täckas.

Tjänstepensionsföreningars företagsnamn ska innehålla ordet tjänstepensionsförening. Ordet tjänstepensionsförening eller en förkortning av det får inte finnas i ett särskilt företagsnamn. Det är bara tjänstepensionsföreningar som får använda ordet tjänstepensionsförening i sitt företagsnamn. Det ska vara straffbart för ett företag som inte är en tjänstepensionsförening att använda ordet tjänstepensionsförening i sitt företagsnamn.

I försäkringsrörelselagen ska det införas ett undantag från Bolagsverkets skyldighet att besluta om tvångslikvidation, nämligen när en försäkringsförenings tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats men föreningen i stället har fått ett tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens förslag. I promemorian föreslås att försäkringsrörelselagens bestämmelse med hänvisning till lagen om ekonomiska föreningar ska tillämpas på tjänstepensionsföreningar. I promemorian föreslås inte att möjligheten till uttaxering begränsas till att avse arbetsgivare i egenskap av försäkringstagare. Det föreslås inte heller att bolagsordningen ska innehålla uppgift om försäkringsklasser. I promemorians lagförslag anges att förutsättningarna enligt 2 kap. 4 och 5 §§ ska vara uppfyllda vid fusion genom kombination.

Remissinstanserna: *Bolagsverket* anser att de associationsrättsliga reglerna för tjänstepensionsföreningarna bör införas i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Enligt *Bolagsverket* framgår det inte av lagtexten att tjänstepensionsföreningar är en egen associationsform. *Bolagsverket* anser också att det bör anges i lagen om tjänstepensionsföretag vilka associationsformer som ska tillåtas fusioneras med varandra. *Svensk Försäkring* tillstyrker att uttaxeringar i tjänstepensionsföreningar blir tillåtna, men avstyrker att det ska vara möjligt att uttaxera försäkrade, dvs. andra än försäkringstagarna (arbetsgivarna).

Skälen för regeringens förslag

Associationsrättslig reglering som ska gälla för tjänstepensionsföreningar

Den verksamhet som tjänstepensionsföretagen ska driva utgör en form av försäkringsrörelse och utgångspunkten för förslagen är därför att de associationsrättsliga reglerna för tjänstepensionsföretagen i så stor utsträckning som möjligt ska motsvara de regler som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen. De allmänna associationsrättsliga föreskrifterna för försäkringsföreningar bör därför gälla även för tjänstepensionsföreningar.

Lagen om ekonomiska föreningar gäller enligt 13 kap. 2 § FRL för försäkringsföreningar om inte annat föreskrivs. I 13 kap. FRL finns ett antal ändringar och tillägg i förhållande till lagen om ekonomiska föreningar som gäller för försäkringsföreningar. Regeringen har i prop. 2009/10:246 utvecklat skälen för vilka bestämmelser i lagen om ekonomiska föreningar som ska tillämpas och vilka undantag eller ändringar som krävs för försäkringsföreningar. Regeringen anser att de bedömningar som görs i den propositionen huvudsakligen gäller även i fråga om tjänstepensionsföreningar. När det gäller bestämmelser om revisionsutskott, revisorns uppdragstid, revisionsberättelsen, koncernrevision, domstols entledigande av revisorn, EU:s revisorsförordning, följer kraven av unionsrättens revisionsregler för företag av allmänt intresse. Försäkringsföretag, utom de som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § FRL, är enligt 2 § 9 d revisorslagen (2001:883) företag av allmänt intresse, och de omfattas således av unionsrättens krav, och därför finns det bestämmelser om detta i 13 kap. FRL (se prop. 2015/16:162). I avsnitt 15.6 i denna lagrådsremiss föreslås att även

tjänstepensionsföretag ska anses vara företag av allmänt intresse, och därmed ska kraven i fråga om revision även omfatta tjänstepensionsföreningar.

Bestämmelserna i 13 kap. FRL som innehåller ändringar och tillägg till lagen om ekonomiska föreningar för försäkringsföreningar när det gäller ansvar för en försäkringsförenings förpliktelser, stadgar, registrering, föreningens medlemmar, föreningens ledning, föreningsstämma, kompetenskrav, återbäring och annan användning av föreningens egendom, likvidation (utom tvångslikvidation), upplösning utan föregående likvidation, överlåtande förening vid fusion, när ansökan om fusion ska avslås, registrering av fusion, talan mot stämmobeslut, skadestånd och vite bör således tillämpas även på tjänstepensionsföreningar. Det bör därför hänvisas till de bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, med undantag för de bestämmelser som kräver särskilda anpassningar för tjänstepensionsföretagen.

Bestämmelser om tillämpning av allmänna bestämmelser för ekonomiska föreningar, verksamhetskaptal, revisionsutskott, revisorns uppdragstid, revisionsberättelsen, koncernrevision, domstols entledigande av revisorn, EU:s revisorsförordning, tvångslikvidation, tillämpliga bestämmelser vid fusion och innehållet i föreningens stadgar bör dock av redaktionella skäl införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Beskrivning av vad en tjänstepensionsförening är

I 13 kap. 1 § FRL finns en definition av vad en försäkringsförening är, nämligen en förening som har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att driva försäkringsrörelse i vilken medlemmarna deltar genom att använda föreningens tjänster som försäkringstagare eller som försäkrad. I promemorian föreslås att den bestämmelsen ska tillämpas även på tjänstepensionsföreningar, och att det som sägs om försäkringsföreningar i stället ska avse tjänstepensionsföreningar. Regeringen anser dock att det bör finnas en bestämmelse om vad som avses med tjänstepensionsföreningar i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Innebörden bör motsvara den som gäller för försäkringsföreningar men anpassas till terminologin för tjänstepensionsföreningar.

Bestämmelser om fusion

Det finns bestämmelser om fusion för försäkringsföreningarnas del i försäkringsrörelselagen och i lagen om ekonomiska föreningar. Fusion bör även vara tillåtet mellan tjänstepensionsföreningar. Det bör därför införas fusionsregler för tjänstepensionsföreningar i den nya lagen.

I promemorians föreslås att det i den nya lagen införs en bestämmelse om ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan. Som skäl för en bestämmelse om det i den nya lagen, i stället för att motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen ska tillämpas, anges att vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen rörande fusioner hänvisar till bestämmelser i den lagen som inte gäller för tjänstepensionsföretag, och att det för att det ska bli tydligt vad som gäller därför bör införas en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det anförs vidare att bestämmelsen ska motsvara 13 kap. 33 § FRL. Enligt den paragrafen

krävs det bl.a. att de överlåtande föreningarna vid fusion genom kombination förutom att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen även ska ansöka om tillstånd för det övertagande företaget att driva försäkringsrörelse. Det lagförslag som lämnas i promemorian har dock en något annan innebörd. Regeringen instämmer i det som anförs i promemorian om att samma tillståndskrav bör gälla vid kombination av tjänstepensionsföreningar som vid kombination av försäkringsföreningar och att det krävs en särskild bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag för att det finns hänvisningar till andra paragrafer som annars blir fel. En bestämmelse som genomför detta bör införas i den nya lagen.

Tjänstepensionsföreningens stadgar

I 12 kap. 6 § första stycket 1 FRL föreskrivs en skyldighet att i försäkringsföreningens stadgar ange huruvida rörelsen ska avse såväl direkt försäkring som mottagen återförsäkring. Sådana uppgifter är inte relevanta för tjänstepensionsföreningar, eftersom de inte kommer driva återförsäkringsverksamhet. Det bör i stället krävas att det anges vilka försäkringsklasser som verksamheten ska avse, på det sätt som utvecklats i praxis av, se vidare och jämför angående om bolagsordningens innehåll i ömsesidiga tjänstepensionsbolag i avsnitt 12.2.

Uttaxering

På samma sätt som när det gäller ömsesidiga tjänstepensionsbolag (se avsnitt 12.2) bör det, som *Svensk Försäkring* lyfter fram, inte kunna komma ifråga att de framtida pensionärerna blir föremål för beslut om uttaxering, dvs. förpliktas utge kapitaltillskott till tjänstepensionsföreningen. Detta bör framgå av lagen om tjänstepensionsföretag.

Tvångslikvidation av tjänstepensionsföreningar

I 13 kap. 27 § FRL anges i vilka fall Bolagsverket ska besluta att en försäkringsförening ska gå i likvidation. Ett av fallen avser situationen att tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats. För att inte tvångslikvidation på grund av återkallelse ska aktualiseras när en förening övergår från att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen till att driva verksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag krävs att bestämmelsen ändras. En ändring som innebär att tvångslikvidation ska ske när en försäkringsförenings tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag bör genomföras. Vidare bör det på samma sätt regleras i den nya lagen om tjänstepensionsföretag att motsvarande gäller vid tvångslikvidation av en tjänstepensionsförening, dvs. att ett tillstånd att i stället driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen hindrar tvångslikvidation.

Krav på tjänstepensionsföretagens företagsnamn

Förslagen i denna lagrådsremiss innebär att tjänstepensionsaktiebolags, ömsesidiga tjänstepensionsbolags och tjänstepensionsföreningars verksamhet ska utgöra tjänstepensionsverksamhet som regleras i lagen om

tjänstepensionsföretag. För att skilja dessa företag och deras verksamhet från bl.a. försäkringsföretagen bör det därför krävas att ordet tjänstepension ingår i företagsnamnet, så att det blir tydligt vilken typ av tillstånd ett tjänstepensionsföretag har. Det bör därför införas bestämmelser med krav på att ordet tjänstepensionsförening ska ingå i en sådan förenings företagsnamn, och att tjänstepensionsförening eller en förkortning av det ordet inte ska få finnas med i ett särskilt företagsnamn. Vidare bör det införas förbud för andra än tjänstepensionsföreningar att använda ordet tjänstepensionsförening i sitt företagsnamn.

Enligt 13 kap. 40 § FRL gäller att den som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot förbudet att använda ordet försäkringsförening i sitt företagsnamn utan att vara en försäkringsförening döms till böter. En motsvarande straffbestämmelse bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

12.4 Europabolag och europakooperativ

Regeringens förslag: Lagen om europabolag och lagen om europakooperativ ska gälla för europabolag och europakooperativ med säte i Sverige som har fått tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag, om inte annat är föreskrivet i de lagarna. I bestämmelserna om dualistiska bolag och kooperativ och fusioner i de lagarna ska det hänvisas till den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det ska även hänvisas till den lagen i bestämmelserna om utfärdande av intyg vid bildande av ett europabolag och ett europakooperativ och om skyddet för borgenärer i samband med bildandet av ett europakooperativ genom fusion i lagen om europakooperativ.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska det finnas en bestämmelse om att dualistiska europabolag och europakooperativ som driver tjänstepensionsverksamhet ska tillämpa bestämmelser om styrelsen eller dess ledamöter på tillsynsorganet eller dess ledamöter avseende bl.a. ledningsprövning, uppgifter inför styrelseval och om tystnadsplikt i den lagen och i försäkringsrörelselagen. Bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter ska tillämpas också på ett europabolags eller ett europakooperativs lednings- eller förvaltningsorgan eller dess ledamöter.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna lämnar inga synpunkter.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna lämnar inga synpunkter.

Skälen för regeringens förslag

Europabolag

Europabolag är en europeisk associationsform för gränsöverskridande samverkan i aktiebolagsform som regleras i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag, SE-förordningen. SE-förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om hur ett

europabolag ska bildas och hur det ska vara organiserat. På flera punkter överlåter dock förordningen den närmare regleringen till medlemsstaterna.

Europabolag med säte i Sverige ska enligt SE-förordningen omfattas av samma regler som svenska publika aktiebolag, om inte annat följer av den förordningen eller annan unionsrätt, samt av kompletterade svenska bestämmelser som specifikt avser europabolag (artikel 9.1). De svenska bestämmelser som kompletterar SE-förordningen har i första hand tagits in i lagen (2004:575) om europabolag. Enligt den lagen ska Bolagsverket föra ett särskilt register över europabolag med säte i Sverige. Det finns även bestämmelser om europabolag som tillämpar s.k. dualistisk organisationsstruktur och bestämmelser om vad som ska gälla om ett europabolag vill flytta sitt säte från Sverige till en annan medlemsstat.

I SE-förordningen anges att om det finns särskilda bestämmelser i nationell lagstiftning för den typ av verksamhet som ett europabolag driver, ska dessa bestämmelser gälla fullt ut för europabolaget (artikel 9.3). Förordningen förutsätter alltså att de särskilda associationsrättsliga och näringsrättsliga bestämmelser som gäller för försäkringsaktiebolag tillämpas även på europabolag. Som en konsekvens av det anförda gäller bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om publika försäkringsaktiebolag för europabolag som har fått tillstånd att driva försäkringsrörelse, när det gäller frågor som inte regleras i SE-förordningen.

Eftersom samma associationsrättsliga regler i så stor utsträckning som möjligt ska gälla för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag bör lagen om europabolag gälla för europabolag med säte i Sverige som har fått tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag. Bestämmelser med sådant innehåll bör därför införas.

Europakooperativ

Ett europakooperativ är en europeisk associationsform för gränsöverskridande samverkan i form av vad som närmast kan liknas vid en ekonomisk förening. Europakooperativen regleras i rådets förordning (EG) nr1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar (SCE-föreningar), SCE-förordningen. SCE-förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om hur ett europakooperativ ska bildas och hur det ska vara organiserat. Europakooperativ med säte i Sverige ska enligt SCE-förordningen omfattas av dels kompletterade svenska regler som specifikt avser europakooperativ, dels det regelverk som skulle gälla för ett kooperativ bildat i överensstämmelse med svensk lag (artikel 8.1). Det innebär att ett europakooperativ, precis som ett europabolag, omfattas av både unionsrättsliga och nationella bestämmelser.

De svenska bestämmelser som kompletterar SCE-förordningen finns i lagen (2006:595) om europakooperativ. Enligt SCE-förordningen ska nationella bestämmelser om inhemsk fusion av publika aktiebolag tillämpas vid bildandet av ett europakooperativ genom fusion, om nationella bestämmelser om fusion av kooperativ saknas (artikel 20).

Lagen om europakooperativ är tillämplig på europakooperativ som hör hemma i Sverige och som har tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen, och bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om försäkringsföreningar är tillämpliga på europakooperativ som har tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt den lagen.

Av samma skäl som anges ovan om europabolag bör lagen om europa-kooperativ gälla för europakooperativ med säte i Sverige som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag och bestämmelser med sådan innebörd bör införas.

Vissa särskilda bestämmelser om europabolag och europakooperativ

Vissa bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag kommer vara relevanta för så kallade dualistiska bolag och kooperativ och de bestämmelserna bör därför tillämpas även på dem. Det rör sig huvudsakligen om bestämmelserna om styrelsen och dess ledamöter, ledningsprövning, uppgifter inför styrelseval och tystnadsplikt (jfr 2 kap. 2 § FRL). Det bör införas bestämmelser med sådan innebörd.

12.5 Avtalsrätt

Regeringens förslag: Försäkringsrörelselagens bestämmelser om återköp eller överföring enligt försäkringsavtalslagen ska gälla för tjänstepensionsföretag.

Tjänstepensionsföretag ska även tillämpa den bestämmelse om avgifter vid återköp eller överföring som föreslås i lagrådsremissen En effektivare flytträtt av försäkringssparande och föreskrifter som meddelats om sådana avgifter. Detta ska gälla från och med den 1 januari 2020.

Försäkringsrörelselagens övergångsregler för vissa äldre försäkringar ska gälla för tjänstepensionsföretag.

Regeringens bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivet kräver inte att det införs några civilrättsliga bestämmelser för regleringen av avtal mellan tjänstepensionsföretag, försäkringstagare och försäkrade. Försäkringsavtalslagen kommer att vara tillämplig på de avtal som tjänstepensionsföretagen ingår. Det bör inte införas någon särskild avtalsrättslig reglering för tjänstepensionsföretag eller någon bestämmelse om avtalsvillkor i en tjänstepensionsförenings stadgar.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. Enligt utredningens förslag ska den civilrättsliga regleringen av avtalen mellan tjänstepensionsföretag och arbetsgivare och arbetstagare ta sin utgångspunkt i bestämmelserna om personförsäkring i försäkringsavtalslagen (2005:104), FAL. Regleringen av tjänstepensionsföretagens avtal ska tas in i försäkringsavtalslagen genom hänvisningar till relevanta bestämmelser i den lagen. Vid tillämpning av bestämmelserna ska avtal om tjänstepensionsförmåner jämföras med motsvarande försäkringsavtal och det som sägs om försäkringsbolag även gälla ett tjänstepensionsföretag. Utredningen föreslår även att det införs en särskild bestämmelse om flytträtt och om förhållandet till borgenärerna vid ett individuellt tjänstepensionsförmånsavtal. Enligt utredningens förslag ska det vara möjligt att reglera avtalsrättsliga frågor i en tjänstepensionsförenings stadgar.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* välkomnar möjligheten

för tjänstepensionsföreningar att reglera avtalsrättsliga frågor i stadgarna. *Tjänstepensionsförbundet* anser att möjligheten att reglera avtalsrättsliga frågor i föreningens stadgar bör framgå av lag. *Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt* anser att det inte behövs någon särskild bestämmelse för att försäkringsavtalslagen ska gälla för de produkter som tjänstepensionsföretag kommer att tillhandahålla.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. I promemorian finns inte något lagförslag som behandlar den nya bestämmelse i försäkringsrörelselagen om avgifter vid återköp eller överföring som föreslås i lagrådsremissen En effektivare flytträtt av försäkringssparande.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och instämmer i bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Svensk Försäkring* för fram att tjänstepensionsföretagens avtal uppvisar så stora likheter med försäkringsavtal att det är lämpligt att låta relevanta bestämmelser i försäkringsavtalslagen gälla. Föreningen anser också att det även fortsättningsvis bör vara möjligt för tjänstepensionskassorna att reglera avtalsrättsliga frågor i stadgarna. Föreningen för fram att stadgarna är det grundläggande avtalet mellan kassan och medlemmarna och att det hittills inte har uppvisats några problem med detta förhållande. Även *Tjänstepensionsförbundet* anser att det ska vara möjligt att reglera avtalsrättsliga frågor i stadgarna. Förbundet anför att det i promemorian bortses från det fallet att samtliga avtalsvillkor regleras i stadgarna och från att det vid förmånsbestämd pension inte finns något enskilt avtal utan endast ett avtal med arbetsgivaren. Föreningen för även fram att det kan diskuteras vad som räknas som avtalsvillkor och att det i promemorian förutsätts att det ska vara möjligt att reglera uttaxeringsrätt i stadgarna.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om avtalsrättsliga förhållanden. Det anges uttryckligen att direktivet inte gäller frågor som rör nationell avtalsrätt (skäl 3).

Försäkringsavtalslagen gäller för tjänstepensionsföretag

Eftersom andra tjänstepensionsdirektivet inte innehåller några bestämmelser om avtalsrättsliga frågor behöver det inte på grund av direktivet införas några civilrättsliga bestämmelser om förhållandet mellan tjänstepensionsföretagen, försäkringstagarna och de försäkrade. Det finns dock naturligtvis ett behov av civilrättsligt skydd för försäkringstagarna och de försäkrade.

Civilrättsliga bestämmelser om förhållandet mellan ett försäkringsbolag och dem som har ingått ett avtal om försäkring med ett försäkringsbolag finns i försäkringsavtalslagen. Enligt försäkringsavtalslagen gäller det som anges om försäkringsbolag också i fråga om andra företag som meddelar försäkring (1 kap. 4 § tredje stycket FAL). Detta innebär att försäkringsavtalslagen även gäller för understödsföreningars försäkringsverksamhet, dvs. för tjänstepensionskassorna (prop. 2003/04:150 s. 371).

Regeringen har i avsnitt 5.4 gjort bedömningen att regleringen till följd av andra tjänstepensionsdirektivet inte bör skapa några nya former av tryggnad av tjänstepension. Regleringen bör i stället ske inom ramen för de befintliga tryggnadsformerna och lagstiftningen om försäkringsavtal och försäkringsrörelse.

Det står alltså klart att de avtal som tjänstepensionsföretag kommer att ingå är en form av försäkringsavtal. Tjänstepensionsföretagen kommer också att meddela tjänstepensionsförsäkring vilket är en form av försäkringsrörelse. Regeringen gör därför bedömningen att försäkringsavtalslagen kommer att vara tillämplig på de avtal som tjänstepensionsföretagen ingår, i likhet med det som i dag gäller för de avtal som tjänstepensionskassorna ingår. Som konstateras i promemorian innebär detta att det inte behövs några lagstiftningsåtgärder för att försäkringstagarna och de försäkrade ska omfattas av det civilrättsliga skydd som försäkringsavtalslagen ger.

Det bör inte införas någon särskild avtalsrättslig reglering för de avtal som ingås av tjänstepensionsföretag

En fördel med den reglering som nu föreslås är att försäkringsavtalslagen kan tillämpas på samma sätt som för försäkringsföretag som följer försäkringsrörelselagen. Framför allt är det bestämmelserna om personförsäkring i försäkringsavtalslagen som kommer att bli aktuella att tillämpa för tjänstepensionsföretagen.

Strukturen i försäkringsavtalslagen är anpassad för de skilda förhållanden som kan förekomma på marknaden för tjänstepensionsförsäkring. Det finns exempelvis bestämmelser som avser individuell personförsäkring (10–16 kap.) och bestämmelser som avser kollektiv personförsäkring, varav särskilt de som gäller kollektivavtalsgrundad personförsäkring bör vara relevanta i många fall (20 kap.). När det gäller individuell personförsäkring som en arbetsgivare tecknar till förmån för en anställd på dennes liv och hälsa ska den anställda vid tillämpning av vissa av lagens bestämmelser ses som försäkringstagare, om inte försäkringsavtalet föreskriver något annat (1 kap. 5 § FAL).

Det kan konstateras att försäkringsavtalslagen är en skyddslagstiftning som till stor del är tvingande till försäkringstagarens eller den försäkrades förmån. Detta innebär att avtalsvillkor som jämfört med bestämmelserna i försäkringsavtalslagen är till försäkringstagarens eller den försäkrades nackdel är utan verkan mot dem, om inte annat anges i den lagen (1 kap. 6 § första stycket FAL). Bestämmelserna är dock inte tvingande vid kollektivavtalsgrundad försäkring, om försäkringen följer en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation (1 kap. 7 § 4 FAL).

Regeringen bedömer att försäkringsavtalslagen får anses ge ett ändamålsenligt civilrättsligt skydd som är väl avvägt för de olika former av tjänstepensionsförsäkring som tjänstepensionsföretag kan komma att erbjuda. Det bör därmed inte införas någon särskild avtalsrättslig reglering för tjänstepensionsföretag.

Avtalsvillkor i tjänstepensionsföreningars stadgar

För tjänstepensionskassor finns i den upphävda lagen om understödsföreningar ett krav på att stadgarna ska innehålla vissa försäkringsvillkor (11 §). När den associationsrättsliga regleringen för försäkringsföretagen sågs över slopades detta krav för försäkringsföreningarna. I stället angavs att utgångspunkten bör vara att denna typ av försäkringsvillkor ska regleras i försäkringsavtalen (prop. 2009/10:246 s. 344).

Det övergripande syftet med den civilrättsliga regleringen är att skydda försäkringstagarna, de försäkrade och eventuella andra ersättningsberättigade. Skyddsintresset innebär särskilda krav på tydlighet och att det på ett enkelt sätt ska vara möjligt att överblicka de rättigheter och skyldigheter som följer av försäkringsavtalet. När det gäller tjänstepension som tryggas genom försäkring är en viktig aspekt också att tjänstepensionen för många kommer att utgöra en betydande del av den framtida pensionen.

Ett regelverk som innebär att en tjänstepensionsförening kan ha vissa försäkringsvillkor reglerade i stadgarna ställer högre krav på försäkringstagarna och de försäkrade. Det kan då förhålla sig på det sättet att vissa avtalsvillkor som reglerar centrala rättigheter och skyldigheter följer av det enskilda avtalet, medan andra bestäms i föreningens stadgar. Därutöver skulle, som huvudregel, de tvingande bestämmelserna i försäkringsavtalslagen gälla för försäkringsavtalet. För tjänstepensionsaktiebolag och ömsesidiga tjänstepensionsbolag föreslås att samma associationsrättsliga bestämmelser som huvudregel ska gälla som för försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag (avsnitten 13.1–13.2). Detta innebär att det för dessa tjänstepensionsföretag inte kommer att finnas något krav på att reglera avtalsrättsliga frågor på annan plats än i försäkringsavtalet. Reglerna skulle därmed, om en sådan skyldighet införs för tjänstepensionsföreningar, skilja sig åt mellan associationsformerna.

Regeringen anser sammantaget att skyddsintresset hos de framtida pensionärerna talar för att avtalsvillkoren främst bör regleras i avtalet och att samma regler så långt möjligt ska gälla oavsett vilken associationsform som tjänstepensionsföretaget har. Det bör därmed inte, som *Tjänstepensionsförbundet* och *Svensk Försäkring* anser, införas någon bestämmelse om att vissa avtalsvillkor ska regleras i en tjänstepensionsförenings stadgar. Utgångspunkten bör, precis som för försäkringsföreningar, vara att försäkringsvillkoren ska regleras i försäkringsavtalen. Det kan dock, som *Tjänstepensionsförbundet* påtalar, finnas behov av att reglera vissa civilrättsliga frågor av associations- eller avtalsrättslig karaktär i stadgarna, som t.ex. uttaxeringsrätt. Det föreslås därför inte heller något förbud mot att sådana frågor regleras i stadgarna.

Återköp och överföring enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen

Försäkringsrörelselagen innehåller bestämmelser om återköp eller överföring enligt den civilrättsliga bestämmelsen om flytträtt i 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen. Om en försäkringstagare har rätt till återköp eller överföring enligt den bestämmelsen ska försäkringsföretaget se till att detta och de närmare villkoren för återköpet eller överföringen framgår av försäkringsavtalet (4 kap. 17 a § FRL). Om försäkringstagaren vill flytta försäkringens värde till ett annat försäkringsföretag, ska det försäkringsföretag från vilket värdet flyttas så snart som möjligt överföra värdet och

de uppgifter om försäkringen som behövs till det andra företaget (4 kap. 17 b § FRL).

I lagrådsremissen En effektivare flytträtt av försäkringssparande föreslås vissa ändringar i de bestämmelser i försäkringsrörelselagen som anger vilka avgifter som får tas ut vid återköp och överföring. Ändringarna syftar till att effektivisera flytträtten genom att förtydliga vilka avgifter som får tas ut. Det föreslås att detta ska regleras i en ny bestämmelse i det kapitel i försäkringsrörelselagen som innehåller grundläggande bestämmelser om ett försäkringsföretags rörelse (4 kap.), samtidigt som befintliga bestämmelser om avgifter vid flytt och återköp i de kapitel som innehåller associationsrättsliga bestämmelser (11–13 kap.) upphör att gälla. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka kostnader som får beaktas vid beräkningen av de direkta kostnaderna för den administrativa hanteringen.

När det gäller de förslag som ligger till grund för lagrådsremissen har *Svensk Försäkring* fört fram att föreningen utgår från att den framtida tjänstepensionsregleringen även tar hänsyn till vad som framkommer i lagstiftningsärendet om effektivare flytträtt.

Regeringen instämmer i promemorians bedömning att de bestämmelser i försäkringsrörelselagen som avser återköp och överföring enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen även ska gälla för tjänstepensionsföretag. De intressen som ligger till grund för bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gör sig gällande på samma sätt för tjänstepensionsföretag. Regeringen föreslår därför, i likhet med promemorian, att den nya lagen ska innehålla hänvisningar till dessa bestämmelser.

De aktuella hänvisningarna bör även omfatta den nya bestämmelsen i försäkringsrörelselagen som föreslås i lagrådsremissen En effektivare flytträtt av försäkringssparande. Tjänstepensionsföretag bör alltså tillämpa den föreslagna bestämmelsen i försäkringsrörelselagen om avgifter vid återköp eller överföring enligt försäkringsavtalslagen och föreskrifter som meddelas med stöd av det bemyndigande som föreslås. Ändringarna i försäkringsrörelselagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. Den hänvisning som görs i denna del bör därför träda i kraft vid samma tidpunkt.

Övergångsregler för vissa försäkringar

Det har tidigare funnits rörelseregler för försäkringsföretag med krav på skälighet som inskränkte möjligheten att avtala om vissa frågor. När dessa regler slopades bestämdes att skälighetsprincipen skulle fortsätta att gälla för försäkringar som tecknats i ett försäkringsaktiebolag eller ett ömsesidigt försäkringsbolag före den 1 januari 2000, om inte annat avtalas (prop. 1998/99:87 s. 362). Denna övergångsregel och motsvarande för understödsföreningar i fråga om försäkringar som meddelats före den 1 april 2011 finns numera i försäkringsrörelselagen. Enligt dessa gäller skälighetsprincipen även om försäkringen har förnyats. Äldre försäkringar kan förekomma även i tjänstepensionsföretag och det finns ingen anledning att behandla dessa på något annat sätt än om de hade förekommit i ett försäkringsföretag. De aktuella övergångsreglerna i försäkringsrörelselagen bör därför gälla även för tjänstepensionsföretag.

13 Tillsyn och ingripanden

13.1 Tillsyn över tjänstepensionsföretag

13.1.1 Registrering av och tillsyn över tjänstepensionsföretag

Regeringens förslag: Bolagsverket ska vara registreringsmyndighet för tjänstepensionsföretag och ska i försäkringsregistret föra in de uppgifter som enligt lagar och andra författningar ska anmälas för registrering.

Finansinspektionen ska ha tillsyn över tjänstepensionsföretag. Tillsynen ska ha samma omfattning som tillsynen över försäkringsföretag.

Vid tillsyn över tjänstepensionsföretag ska vissa bestämmelser om tillsyn över försäkringsföretag i försäkringsrörelselagen tillämpas: bestämmelserna om underrättelse om påbörjad verksamhet, förordnande av aktuarie, förordnade av revisor, sammankallande av styrelsen eller stämma, Finansinspektionens befogenheter vid ett företags likvidation samt rapport angående de försäkringstekniska avsättningarna.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska det införas motsvarande bestämmelser som i försäkringsrörelselagen i fråga om samarbete och utbyte av information, upplysningar som ska lämnas till Finansinspektionen, platsundersökning, upplysningar från andra företag än det som står under tillsyn, revisors och särskild granskares rapporteringsskyldighet, allmänt ombud vid konkurs och redogörelse för förmåga att hantera ändrade ekonomiska förhållanden.

Tjänstepensionsföretag ska genom avgifter bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen om en databas för övervakning av finansmarknaderna. Regeringen ska få meddela föreskrifter om de avgifterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka upplysningar tjänstepensionsföretag ska lämna till Finansinspektionen och när de ska lämnas. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska även få meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som ska lämnas till inspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska det också införas en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur upplysningar ska lämnas.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser om tillsyn över tjänstepensionsföretag när det gäller tvistlösning mellan myndigheter, matchningsjustering, företagsspecifika parametrar eller interna modeller.

Det krävs inga lagstiftningsåtgärder med anledning av bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om transparens och ansvarighet, tystnadsplikt, användning av konfidentiella uppgifter, informationsutbyte mellan behöriga myndigheter, överföring av information till vissa myndigheter och organ, utlämning av information till en central

förvaltning ansvarig för finansiell lagstiftning, villkor för informationsutbyte, nationella bestämmelser av tillsynskaraktär samt behandling av personuppgifter.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Enligt utredningens förslag ska det inrättas ett särskilt tjänstepensionsföretagsregister. Enligt utredningens förslag ska inte några av bestämmelserna om tillsyn i försäkringslagen tillämpas även på tjänstepensionsföretag utan bestämmelser om tillsyn över sådana företag ska anges enbart i den nya rörelselagen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Bolagsverket* avstyrker förslaget att inrätta ett tjänstepensionsföretagsregister. Enligt Bolagsverket kan de funktioner som ska fullgöras av ett sådant register fullgöras av de befintliga registren. *Svensk Försäkring* efterlyser ett klagörande av vilka styrdokument som Finansinspektionens tillsyn ska grunda sig på. Svensk Försäkring anser att tillsynen endast bör avse att tjänstepensionsföretag följer de styrdokument där en överträdelse kan leda till ett ingripande från Finansinspektionen.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. I promemorian föreslås en särskild bestämmelse om att Finansinspektionen ska ha tillsyn över lämpligheten i ett tjänstepensionsföretags kreditvärderingsförfaranden och lämpligheten av att det i ett tjänstepensionsföretags investeringsriktlinjer hänvisas till kreditbetyg som har utfärdats av kreditvärderingsinstitut. Det föreslås också ett särskilt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om hur upplysningar ska lämnas.

Remissinstanserna: Flertalet tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. *Finansinspektionen* påpekar att det inte föreslås något krav på att tjänstepensionsföretag ska upprätta och lämna in regelbundna tillsynsrapporter till myndigheten. Ett sådant krav gäller för försäkringsföretag enligt Solvens II-förordningen och dessa rapporter är viktiga verktyg i tillsynsarbetet. Finansinspektionen kan visserligen meddela föreskrifter om detta med stöd av det föreslagna bemyndigandet. Enligt inspektionen bör dock kravet i stället framgå av lag med ett särskilt bemyndigande som ger en uttrycklig rätt för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om innehållet i rapporterna samt när och hur dessa ska lämnas in.

Sveriges advokatsamfund anser att det är ett principiellt och praktiskt problem att Finansinspektionen ges rollen dels av utfärdare av detaljerade föreskrifter och riktlinjer, dels av tillsynsmyndighet avseende efterlevnaden av regelverket. Enligt Advokatsamfundet bör dock tillsynsansvaret inte flyttas från Finansinspektionen. Däremot bör det bildas en särskild fristående nämnd inom Finansinspektionen med extern representation för hantering av sanktionsärenden.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om registrering av tjänstepensionsinstitut (artikel 9). Medlemsstaterna ska med avseende på

alla tjänstepensionsinstitut som har sin huvudsakliga förvaltningsort inom deras territorier, säkerställa att institutet registreras i ett nationellt register av den behöriga myndigheten eller är auktoriserat av denna (artikel 9.1). Av det register där uppgifter om ett tjänstepensionsinstitut förs in ska det framgå i vilka medlemsstater institutet är verksamt vid gränsöverskridande verksamhet (artikel 9.2). Informationen från registret ska meddelas Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) som ska publicera den på sin webbplats (artikel 9.3).

En relativt stor del av bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet behandlar frågor om tillsynen över tjänstepensionsinstituterna (se artikel 19.2 samt avdelning V, artiklarna 45–59). Direktivet innehåller även bestämmelser om samarbete mellan medlemsstaterna, kommissionen och Eiopa (artikel 60) samt om behandling av personuppgifter (artikel 61).

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska de behöriga myndigheterna övervaka lämpligheten hos tjänstepensionsinstitutens kreditvärderingsförfaranden (artikel 19.2). Det motsvarar det som gäller enligt första tjänstepensionsdirektivet (artikel 18.1a).

Tillsynens grundläggande syfte är enligt andra tjänstepensionsdirektivet att skydda medlemmarnas och förmånstagarnas rättigheter och att säkerställa tjänstepensionsinstitutens stabilitet och sundhet (artikel 45.1). Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna ges de medel och har den expertis, den kapacitet och det mandat som krävs för att uppnå det syftet (artikel 45.2).

I direktivet anges vilka områden som tillsynen ska avse, bl.a. tekniska avsättningar, kapitalkrav, investeringsregler och information (artikel 46). I direktivet anges även allmänna principer för tillsynen, bl.a. att tillsynen ska baseras på en framåtblickande och riskbaserad metod (artikel 47). Tillsynen ska omfatta en lämplig kombination av åtgärder på distans och inspektioner på plats.

I direktivet behandlas även de behöriga myndigheternas möjligheter att ingripa mot regelöverträdelser hos tjänstepensionsinstituterna (artikel 48). Dessa bestämmelser behandlas i avsnitt 13.2.

Vidare reglerar direktivet vilka tillsynsbefogenheter som de behöriga myndigheterna åtminstone ska ha (artikel 49). De behöriga myndigheterna ska ha nödvändiga befogenheter för att granska strategier, processer och rapporteringsrutiner som tjänstepensionsinstituterna har infört för att följa lagar och andra författningar som genomför direktivet (artikel 49.1). Det anges också vad tillsynens granskningsprocess ska innehålla – bl.a. en bedömning av de risker som ett tjänstepensionsinstitut står inför. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har övervakningsinstrument, däribland stresstester, som ger dem möjlighet att identifiera försämringar av ett tjänstepensionsinstituts finansiella ställning och att övervaka hur en försämring åtgärdas (artikel 49.2). Det anges även krav på att de behöriga myndigheterna ska ha nödvändiga befogenheter för att kräva att ett tjänstepensionsinstitut åtgärdar svagheter eller brister som identifierats i samband med tillsynens granskningsprocess (artikel 49.3). De behöriga myndigheterna ska fastställa hur ofta granskningar av tjänstepensionsinstituterna ska göras och vilken omfattning de ska ha, med hänsyn tagen till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos det berörda tjänstepensionsinstitutets verksamhet (artikel 49.4).

I direktivet finns även bestämmelser om uppgiftslämnande från ett tjänstepensionsinstitut till de behöriga myndigheterna och vissa tillsyns- befogenheter som har samband med detta (artikel 50). Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och de medel som är nödvändiga för att kräva att tjänstepensionsinstitutet och angivna funktionärer hos dem ska lämna information om alla affärs- angelägenheter och överlämna alla affärshandlingar. Vidare ska de behöriga myndigheterna kunna utöva tillsyn över affärsförbindelser mellan tjänstepensionsföretaget och andra företag, få tillgång till vissa särskilt angivna handlingar, bl.a. riktlinjerna för investeringsverksamheten och årsbokslut. Det krävs bl.a. att den behöriga myndigheten ska få utföra inspektioner på plats och när som helst begära information om utkontrakterade verksamheter.

Direktivet innehåller även bestämmelser om transparens och ansvarighet som tar sikte på den offentliga förvaltningen i medlemsstaterna (artikel 51). Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utför sina uppgifter på ett transparent, oberoende och ansvarsfullt sätt med vederbörlig hänsyn till skyddet av konfidentiella uppgifter (artikel 51.1). Det ställs upp krav på offentliggörande av viss information: texter till lagar och andra författningar och regler om administrativa sanktioner och andra åtgärder, information om tillsynens granskningsprocess, aggregerade statistiska uppgifter om centrala aspekter av tillämpningen av tillsyns- regelverket, samt om huvudsyftet med tillsynen och information om de behöriga myndigheternas huvudsakliga funktioner och verksamhet (artikel 51.2). I direktivet anges att medlemsstaterna ska säkerställa att ”tjänstepensionsinstitutet har och tillämpar transparenta rutiner för utnämning och entledigande av ledamöter i de behöriga myndigheternas styrelser och verkställande organ” (artikel 51.3). Det är dock en felskrivning i den svenska språkversionen av direktivet; i den engelska språkversionen anges att denna skyldighet gäller endast medlemsstaterna (”Member states shall ensure that they have in place and apply transparent procedures ...”).

Medlemsstaterna ska enligt direktivet ha regler som säkerställer att samtliga personer som tjänstgör eller har tjänstgjort hos de behöriga myndigheterna, liksom revisorer och sakkunniga som agerar för dessa myndigheters räkning, är bundna av tystnadsplikt (artikel 52.1). Dessa personer får inte röja konfidentiella uppgifter som de mottagit i tjänsten, utom i sammanfattad eller aggregerad form som säkerställer att enskilda tjänstepensionsinstitut inte kan identifieras. Konfidentiella uppgifter får lämnas ut i civilrättsliga eller kommersiella förfaranden i samband med att en pensionsplan håller på att avvecklas (artikel 52.2).

I direktivet finns bestämmelser om begränsningar av de behöriga myndigheternas användning av konfidentiella uppgifter enligt direktivet (artikel 53). De innebär att konfidentiella uppgifter endast får användas för kontroll, övervakning och korrigerande åtgärder avseende tjänstepensions- institutets verksamhet. Uppgifterna får även användas för att publicera nyckeltal för alla tjänstepensionsinstitut om detta är tillåtet enligt nationell rätt. Vidare får uppgifter användas vid överklaganden av behöriga myndig- heters beslut samt vid domstolsförfaranden om de bestämmelser i nationell rätt som genomför direktivet. Några motsvarande bestämmelser finns inte i första tjänstepensionsdirektivet.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller även bestämmelser om Europaparlamentets utredningsbefogenheter (artikel 54).

Enligt direktivet ska det vara tillåtet för behöriga myndigheter att utbyta information med andra behöriga myndigheter inom en medlemsstat eller i andra medlemsstater (artikel 55). Det ska även vara tillåtet att utbyta information med myndigheter eller organ som har i uppdrag att upprätthålla finansiell stabilitet, delta i avvecklingen av pensionsplaner, personer som ansvarar för lagstadgad revision i tjänstepensionsinstitut, försäkringsföretag och andra finansiella institut. Tystnadsplikten ska gälla för mottagarna av uppgifterna. Information får även utbytas med myndigheter som övervaka organ eller personer som deltar i avveckling av pensionsplaner eller ansvarar för lagstadgad revision. Liknande bestämmelser finns i Solvens II-direktivet (artiklarna 67 och 68).

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om överföring av uppgifter till centrala myndigheter på nationell nivå och inom EU (artikel 56.1). Bestämmelserna om tystnadsplikt i direktivet ska inte hindra att behöriga myndigheter för över uppgifter till centralbanker, myndigheter som övervakar betalssystemen samt de europeiska myndigheterna Europeiska systemrisknämnden, Eiopa, Europeiska bankmyndigheten (Eba) och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma). Dessa myndigheter ska även ha rätt att vidarebefordra uppgifter som de nationella behöriga myndigheterna kan behöva i sin tillsynsverksamhet (artikel 56.2). Informationen som tas emot ska omfattas av tystnadsplikt som är minst lika sträng som den som framgår av andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 56.3).

Bestämmelserna om tystnadsplikt i direktivet hindrar inte att uppgifter lämnas till andra avdelningar inom deras centrala förvaltning som ansvarar för tillämpningen av lagstiftning om tillsyn över tjänstepensionsinstitut, kreditinstitut, finansiella institut, investeringstjänster och försäkringsföretag eller till inspektörer som agerar för sådana avdelningars räkning (artikel 57).

I direktivet finns bestämmelser om villkor för det informationsutbyte som behandlas i de ovan redovisade artiklarna. Informationen ska utbytas, föras över eller lämnas ut för utförande av övervakning eller tillsyn (artikel 58.1 a). Den information som tas emot ska omfattas av tystnadsplikt enligt det som anges ovan (artikel 58.1 b). När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, när så är lämpligt, endast för de ändamål för vilka myndigheten gett sitt samtycke (artikel 58.1 c). I direktivet anges (artikel 58.2 första stycket) anges att bestämmelserna omanvändning av konfidentiella uppgifter (artikel 53) inte hindrar medlemsstaterna från att, i syfte att stärka stabiliteten och integriteten i det finansiella systemet, tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och de myndigheter eller organ som är ansvariga för att avslöja och utreda överträdelser av bolagsrätt som är tillämplig på uppdragsgivande företag. I direktivet ställs vissa villkor upp för de medlemsstater som tillåter sådant informationsutbyte (artikel 58.2 andra stycket). Det finns även bestämmelser om det som ska gälla för det fall myndigheter som har till uppgift att utreda och avslöja överträdelser av bolagsrätt anlitar personer som inte är anställda inom den offentliga förvaltningen (artikel 58.3).

Medlemsstaterna ska underrätta Eiopa om bestämmelser av tillsynskaraktär som är relevanta när det gäller pensionsplaner (artikel 59). Medlemsstaterna ska regelbundet och minst vartannat år uppdatera dessa uppgifter och Eiopa ska offentliggöra dem på sin webbplats.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller även bestämmelser om samarbete mellan medlemsstaterna, kommissionen och Eiopa (artikel 60). Medlemsstaterna ska på lämpligt sätt säkerställa att direktivet tillämpas enhetligt genom regelbundet utbyte av information och erfarenheter i syfte att utveckla bästa praxis på detta område och ett närmare samarbete med deltagande av arbetsmarknadens parter i tillämpliga fall och därigenom förhindra snedvridning av konkurrensen och skapa de nödvändiga förutsättningarna för oproblematiskt gränsöverskridande medlemskap (artikel 60.1). Kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter ska ha ett nära samarbete för att underlätta tillsynen över tjänstepensionsinstitutens verksamhet (artikel 60.2). Därefter anges att de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna ska samarbeta med Eiopa vid tillämpning av direktivet, i enlighet med förordning (EU) nr 1094/2010 (Eiopa-förordningen) och utan dröjsmål förse Eiopa med all information som Eiopa behöver för att utföra sina uppgifter enligt direktivet och Eiopa-förordningen, i enlighet med artikel 35 i den förordningen (artikel 60.3). Slutligen anges att varje medlemsstat ska informera kommissionen och Eiopa om allvarigare problem som tillämpningen av direktivet ger upphov till, samt att kommissionen, Eiopa och berörda medlemsstaters behöriga myndigheter ska undersöka sådana problem så snart som möjligt för att finna en lämplig lösning (artikel 60.4).

Direktivet innehåller också bestämmelser om behandling av personuppgifter (artikel 61). Tjänstepensionsinstitut och behöriga myndigheter ska när det gäller behandling av personuppgifter utföra sina uppgifter inom ramen för direktivet i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan benämnd dataskyddsförordningen. Vidare anges vad Eiopa ska iaktta i fråga om behandling av personuppgifter.

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen (2010:2043), FRL, finns bestämmelser om tillsyn över försäkringsföretag (17 kap). Där anges att Bolagsverket är registreringsmyndighet för försäkringsföretag och att verket ska föra ett försäkringsregister där uppgifter om försäkringsföretag ska föras in (17 kap. 1 §).

Finansinspektionen är den myndighet som har tillsyn över försäkringsföretag och tillsynen ska omfatta att verksamheten drivs enligt bl.a. försäkringsrörelselagen och andra författningar som reglerar företagets verksamhet (17 kap. 2 §). Finansinspektionen har även tillsyn över att försäkringsföretagets ägare och styrning uppfyller lämplighetskraven i försäkringsrörelselagen. Tillsynen ska utgå från en proaktiv och riskbaserad metod.

I försäkringsrörelselagen finns också bestämmelser om samarbete och utbyte av information mellan å ena sidan Finansinspektionen och å andra sidan behöriga myndigheter i andra länder inom EES, Europeiska kommissionen och Eiopa (17 kap. 3 §). Sådant samarbete och utbyte ska äga rum i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Huvuddelen av bestämmelserna om tillsyn i försäkringsrörelselagen behandlar olika befogenheter för Finansinspektionen och åligganden för försäkringsföretag.

Finansinspektionen har befogenhet att genomföra platsundersökningar hos ett försäkringsföretag eller hos vissa uppdragstagare (17 kap. 7 § FRL), att förordna aktuarie (17 kap. 10 § FRL), förordna revisor (17 kap. 11 § FRL), sammankalla styrelse eller stämma (17 kap. 13 § FRL) och förordna allmänt ombud vid konkurs (17 kap. 14 § FRL).

Ett försäkringsföretag är skyldigt att underrätta Finansinspektionen när det har påbörjat sin verksamhet (17 kap. 4 § FRL) och att, på begäran av Finansinspektionen, lämna de upplysningar om sin verksamhet som inspektionen begär, vilket är en skyldighet som i vissa fall även gäller i förhållande till en myndighet i ett annat land inom EES (17 kap. 5 § FRL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om att vissa uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån (17 kap. 6 § FRL). Upplysningsskyldigheten gäller även för vissa ledande befattningshavare (17 kap. 8 § FRL) och andra juridiska personer (17 kap. 9 § FRL). Därutöver gäller att försäkringsföretag genom avgifter ska bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet samt viss verksamhet som bedrivs av Statistiska centralbyrån (17 kap. 29 § FRL).

I försäkringsrörelselagen finns därutöver bestämmelser som inte innefattar direkta befogenheter för Finansinspektionen eller skyldigheter för försäkringsföretag. Det handlar om bestämmelser om revisors och särskild granskares rapporteringsskyldighet (17 kap. 12 §), Finansinspektionens befogenheter vid ett försäkringsföretags likvidation (17 kap. 15 §) och om bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen (17 kap. 30 § andra stycket), samt för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter (17 kap. 30 § första stycket).

I försäkringsrörelselagen finns vissa bestämmelser som är direkt förankrade av Solvens II-direktivet. Det handlar om bestämmelserna om tvistlösning mellan myndigheter (17 kap. 3 a §), om tillsyn med anledning av bestämmelserna om matchningsjustering (17 kap. 7 a §), om redogörelse för företagets förmåga att hantera ändrade ekonomiska förhållanden (17 kap. 16 §), om rapport angående de försäkringstekniska avsättningsarna (17 kap. 17 §), om tillsyn över interna modeller (17 kap. 18–21 och 23 §§), om tillsyn över användningen av företagsspecifika parametrar (17 kap. 22 §) och om kapitaltillägg (17 kap. 24–28 §§). Frågorna om kapitaltillägg behandlas i avsnitt 13.1.2. Även den ovan nämnda bestämmelsen om en proaktiv och riskbaserad metod för tillsyn härrör från Solvens II-direktivet (prop. 2015/16:9 s. 609 f.).

De försäkringsföretag som omfattas av övergångsbestämmelserna ska tillämpa bestämmelserna om tillsyn i 14 kap. FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700]

om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]). De bestämmelserna är i huvudsak likalydande med dem som nu gäller enligt 17 kap. FRL. Eftersom de inte baserar sig på Solvens II-direktivet innehåller de dock inte några sådana bestämmelser som nämns ovan och som tillkommit till följd av genomförandet av det direktivet.

För tjänstepensionskassor finns bestämmelser om tillsyn i den upphävda lagen om understödsföreningar (67–74 §§). Bland dem kan nämnas skyldigheten för en tjänstepensionskassas styrelse att hålla kassa, tillgångar, räkenskaper m.m. tillgängliga för granskning och meddela de upplysningar och uppgifter som Finansinspektionen begär. Därutöver finns bl.a. bestämmelser liknande dem i försäkringsrörelselagen om samarbete med utländska tillsynsmyndigheter, förordnande av revisor av Finansinspektionen samt kallelse till föreningsstämma och styrelsesammanträde av inspektionen.

Registrering

Bolagsverket bör vara registreringsmyndighet för tjänstepensionsföretag, liksom verket är för försäkringsföretag. Regeringen anser dock, i likhet med *Bolagsverket*, att det inte bör inrättas något sådant särskilt register för tjänstepensionsföretag som utredningen föreslår. I enlighet med promemorians förslag bör uppgifter om tjänstepensionsföretag i stället, som Bolagsverket förordar, föras in i det försäkringsregister som Bolagsverket ska föra enligt försäkringsrörelselagen (17 kap. 1 §). Detta rimmar väl med ställningstagandet att tjänstepensionsföretag driver en form av försäkringsrörelse (se avsnitt 5.2). I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas bestämmelser om registreringsmyndighet och om vilka uppgifter avseende tjänstepensionsföretag som ska föras in i försäkringsregistret.

Närmare bestämmelser om försäkringsregistret kan meddelas genom verkställighetsföreskrifter. Något bemyndigande i lag krävs därför inte för dessa föreskrifter. På så sätt kan bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om registrering genomföras fullt ut (artikel 9.2 och 9.3).

Tillsynen och dess omfattning

Tillsynen över tjänstepensionsföretag bör utövas av Finansinspektionen. Det är fallet i dag beträffande såväl försäkringsföretag som tjänstepensionskassor. Hos inspektionen finns de resurser och den kompetens som krävs för att fullgöra det uppdraget. Genom att införa en bestämmelse av den innebörden i den nya lagen om tjänstepensionsföretag tillgodoses andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelse om tillsynsansvar (artikel 47.1). Det finns dock inte någon möjlighet att inom ramen för detta lagstiftningsärende behandla de frågor om Finansinspektionens organisation som *Sveriges advokatsamfund* tar upp.

När det gäller tillsynens omfattning bör det som gäller beträffande försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (17 kap. 2 §) gälla även beträffande tjänstepensionsföretag. Tillsynen bör alltså omfatta att verksamheten drivs enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag, andra författningar som reglerar tjänstepensionsföretagets verksamhet, företagets bolagsordning eller stadgar, företagets försäkringstekniska riktlinjer eller beräkningsunderlag samt riktlinjer för hantering av intressekonflikter

och styrdokument som företaget har upprättat och som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet. Liksom enligt försäkringsrörelselagen bör tillsynen också omfatta att tjänstepensionsföretagets ägare och styrning uppfyller lagstadgade lämplighetskrav (17 kap. 2 § tredje stycket). Vidare bör det i lag anges att tillsynen, liksom tillsynen över försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen, ska utgå från en proaktiv och riskbaserad metod (17 kap. 2 § fjärde stycket).

Genom att i lag reglera att tillsynen ska ha denna omfattning genomförs bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om tillsynens huvudsyfte och omfattning (artiklarna 45.1 och 46), allmänna principer för tillsynen (artikel 47.2–47.4) och tillsyn över att tjänstepensionsföretag har sunda förvaltnings- och redovisningsmetoder samt mekanismer för intern kontroll (48.1).

I promemorian föreslås även att det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör införas en särskild bestämmelse för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om de behöriga myndigheternas övervakning av tjänstepensionsinstitutens kreditvärderingsförfaranden (artikel 19.2). Vid genomförandet av motsvarande bestämmelser i första tjänstepensionsdirektivet gjordes bedömningen att övervakningen av försäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet i dessa avseenden omfattades av befintliga bestämmelser om tillsyn i försäkringsrörelselagen (se prop. 2013/14:108 s. 15–19). Eftersom de föreslagna bestämmelserna om tillsynens omfattning i den nya lagen om tjänstepensionsföretag motsvarar det som gäller enligt försäkringsrörelselagen finns det inte skäl att göra någon annan bedömning avseende de nu aktuella bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet. Det är därför inte nödvändigt att införa en särskild bestämmelse om tillsyn över lämpligheten i tjänstepensionsföretags kreditvärderingsförfaranden och deras användning av kreditbetyg som har utfärdats av kreditvärderingsinstitut.

Det krävs inga lagstiftningsåtgärder för att genomföra bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet som behandlar medlemsstaternas skyldighet att tillse att de behöriga myndigheterna ges de medel och har den expertis, den kapacitet och det mandat som är nödvändigt för att uppnå tillsynens huvudsyfte (artikel 45.2). Frågorna om medel, expertis och kapacitet hanteras i de årliga regleringsbrev till Finansinspektionen. Finansinspektionens mandat (uppgifter) regleras i förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen. Enligt den förordningen är Finansinspektionen skyldig att överväga om åtgärder som myndigheten vidtar kan påverka stabiliteten i de finansiella systemen i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (5 § 2). Därigenom tillgodoses andra tjänstepensionsdirektivets krav i detta avseende (artikel 47.5).

De angivna bestämmelserna om tillsynen och dess omfattning måste i fråga om tjänstepensionsföretag ges en delvis annan utformning än motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen. Bestämmelserna bör därför tas in i den nya lagen och inte gälla genom hänvisning i den lagen till försäkringsrörelselagen. Det är dessutom viktigt att införa en sådan portalparagraf när det gäller tillsyn i den nya lagen.

Finansinspektionens tillsynsbefogenheter

Finansinspektionen bör i huvudsak ha samma befogenheter inom ramen för tillsynen över tjänstepensionsföretag som inspektionen har i dag inom ramen för tillsynen över försäkringsföretag. Det är samma typ av verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring som ska drivas och det kommer i vissa fall att röra sig om verksamhet i mycket stor skala.

Finansinspektionen bör därför få befogenhet att genomföra platsundersökningar hos tjänstepensionsföretag och vissa uppdragstagare till ett sådant företag, att förordna en aktuarie eller en revisor, att sammankalla styrelsen eller stämman och att förordna allmänt ombud i konkurs. Vidare bör Finansinspektionen vid likvidation även beträffande tjänstepensionsföretag ha samma befogenheter i förhållande till likvidatorerna som i förhållande till styrelsen. De grundläggande bestämmelserna i försäkringsrörelselagen bör därför vara tillämpliga även inom tillsynen över tjänstepensionsföretag. Det sker lämpligen genom att i den nya lagen om tjänstepensionsföretag införa en hänvisning till de relevanta bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (se avsnitt 5.5 beträffande den lagstiftningstekniken). Bestämmelsen om allmänt ombud vid konkurs måste dock ges en delvis annan utformning i förhållande till försäkringsrörelselagen och bör därför tas in i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Även bestämmelsen om platsundersökningar bör införas i den nya lagen eftersom den har samband med vissa bestämmelser om tjänstepensionsföretagens åligganden som enligt förslaget ska införas i den lagen. Därigenom genomförs bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om inspektioner på plats (artiklarna 47.3 och 50 e).

Tjänstepensionsföretags åligganden inom ramen för tillsynen m.m.

Tjänstepensionsföretags åligganden inom ramen för tillsynen bör vara i huvudsak desamma som försäkringsföretags åligganden enligt försäkringsrörelselagen. Även för ett tjänstepensionsföretag bör därför gälla att företaget ska underrätta Finansinspektionen när det påbörjat sin verksamhet och att det på begäran av Finansinspektionen ska lämna de upplysningar om sin verksamhet som inspektionen begär, en skyldighet som även för ett tjänstepensionsföretag i vissa fall bör gälla i förhållande till en myndighet i ett annat land inom EES samt för vissa ledande befattningshavare och andra juridiska personer.

Bestämmelsen i försäkringsrörelselagen om påbörjad verksamhet bör gälla även för tjänstepensionsföretag genom hänvisning i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna om upplysningsskyldighet måste dock ges en delvis annan innebörd och bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. *Finansinspektionen* anser att det även bör införas en uttrycklig bestämmelse om att tjänstepensionsföretag ska lämna regelbundna tillsynsrapporter till inspektionen. Enligt regeringens mening är det dock lämpligare med en allmän bestämmelse avseende upplysningsskyldigheten. Bestämmelsen bör kompletteras med ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka upplysningar som ska lämnas till Finansinspektionen och när de ska lämnas. Därmed kan exempelvis detaljerade föreskrifter om periodisk rapportering meddelas på lägre nivå än lag. I den nya lagen bör det även införas en upplysningsbestämmelse om att

regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen om hur upplysningar ska lämnas. Något särskilt bemyndigande om detta är inte nödvändigt. Däremot bör det införas ett bemyndigande i den nya lagen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt upplysningsskyldigheten ska lämnas till inspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Även tjänstepensionsföretag bör vara skyldiga att genom avgifter bidra till att täcka kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn överfinansmarknaderna. Regeringen bör få meddela föreskrifter om dessa avgifter.

Det saknas skäl att göra avsteg från det som gäller enligt försäkringsrörelselagen i fråga om revisorers och särskilda granskares rapporteringsskyldighet och om Finansinspektionens befogenheter vid ett försäkringsföretags likvidation. De bestämmelserna i den lagen bör därför gälla även för tjänstepensionsföretag. För att hänvisningarna till bestämmelserna om kapitalkrav ska bli korrekta bör en bestämmelse om revisors och särskild granskares rapporteringsskyldighet införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Bestämmelsen i försäkringsrörelselagen om befogenheter vid likvidation bör däremot gälla även beträffande tjänstepensionsföretag genom en hänvisning i den nya lagen.

Bestämmelsen om tjänstepensionsföretags upplysningsskyldighet genomför andra tjänstepensionsdirektivet när det gäller kravet på att de behöriga myndigheterna ska ha nödvändiga befogenheter för att granska strategier, processer och rapporteringsrutiner (artikel 49.1). Vidare genomför bestämmelsen om upplysningsskyldighet direktivet när det gäller möjligheterna för den behöriga myndigheten att identifiera försäkringar av ett tjänstepensionsinstitutts finansiella ställning och övervaka hur en försäkring åtgärdas (artikel. 49.2). Kravet på att den behöriga myndigheten ska ha nödvändiga befogenheter (artikel 49.3 i direktivet) tillgodoses genom den möjlighet för Finansinspektionen att utfärda förelägganden att vidta rättelse som föreslås (se avsnitt 13.2.2). I övrigt tillgodoses de nu aktuella bestämmelserna i direktivet genom Finansinspektionens verksamhetsformer – tillsynen är inte författningsreglerad i detalj – och den styrning av inspektionen som sker i regleringsbrev.

Genom att införa en skyldighet för tjänstepensionsföretag att lämna de upplysningar som begärs av Finansinspektionen, i förening med ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka upplysningar som ska lämnas och hur det ska ske, genomförs även bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om skyldighet att lämna uppgifter till den behöriga myndigheten i de delar som inte rör inspektioner på plats (artikel 50).

Bestämmelser om tillsyn i försäkringsrörelselagen som föranletts av Solvens II-direktivet

Vissa bestämmelser om Finansinspektionens tillsyn över försäkringsföretag är, som framgår ovan, föranledda av Solvens II-direktivet. Som utgångspunkt bör de bestämmelserna inte gälla inom ramen för inspek-

tionens tillsyn över tjänstepensionsföretag, eftersom tjänstepensionsföretag i sin unionsrättsliga egenskap av tjänstepensionsinstitut inte omfattas av Solvens II-direktivet. Därtill kommer att vissa av de bestämmelserna är nära knutna till Solvens II-direktivets solvensreglering, och därför inte passar för tjänstepensionsföretag.

I enlighet med detta ställningstagande bör tjänstepensionsföretag inte omfattas av bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om tvistlösning mellan myndigheter (17 kap. 3 a §), om tillsyn med anledning av bestämmelserna om matchningsjustering (17 kap. 7 a §), om tillsyn över interna modeller (17 kap. 18–21 och 23 §§) eller om tillsyn över användningen av företagsspecifika parametrar (17 kap. 22 §).

Däremot är vissa av de bestämmelser om tillsyn i försäkringsrörelselagen som föranletts av Solvens II-direktivet lämpliga även för tillsynen över tjänstepensionsföretag och de bör därför gälla inom ramen för den tillsynen. Det handlar om den ovan behandlade bestämmelsen om att Finansinspektionens tillsyn ska utgå från en proaktiv och riskbaserad metod (17 kap. 2 § fjärde stycket), om bestämmelsen om att ett försäkringsföretag ska lämna en redogörelse för sin förmåga att hantera ändrade ekonomiska förhållanden (17 kap. 16 §) och om bestämmelsen om en rapport angående de försäkringstekniska avsättningarna (17 kap. 17 §). Den sistnämnda bestämmelsen bör göras tillämplig för tjänstepensionsföretag genom att det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag införs en hänvisning till försäkringsrörelselagen.

Finansinspektionens samarbete och utbyte av information

För att tillgodose krav på samarbete och informationsutbyte som ställs upp i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 60) anser regeringen att Finansinspektionen bör åläggas att i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter i andra länder inom EES, med Europeiska kommissionen och med Eiopa. Enligt promemorian ska det som föreskrivs i försäkringsrörelselagen om Finansinspektionens samarbetsskyldighet (17 kap. 3 §) gälla även vid tillsyn över tjänstepensionsföretag genom en hänvisning i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Enligt regeringens uppfattning bör det i stället införas en bestämmelse om detta i den nya lagen, eftersom försäkringsrörelselagens definition av behörig myndighet (se 1 kap. 12 § 1 FRL) inte överensstämmer med motsvarande definition i andra tjänstepensionsdirektivet. Med behörig myndighet avses i andra tjänstepensionsdirektivet en nationell myndighet som har utsetts för att utföra de uppgifter som anges i det direktivet (artikel 6.8). Bestämmelsen i den nya lagen bör dock utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen.

Övriga bestämmelser om tillsyn i andra tjänstepensionsdirektivet

Kraven i andra tjänstepensionsdirektivet på att de behöriga myndigheterna ska utföra sina uppgifter på ett transparent och ansvarsfullt sätt (artikel 51) är redan uppfyllda genom de regler, instruktioner och verksamhetsformer som gäller för Finansinspektionen och de föranleder därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

För svenskt vidkommande regleras det som anges om tystnadsplikt i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 52) i första hand i offentlighets-

och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, och i brottsbalken. Enligt 30 kap. 4 § OSL gäller sekretess i verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bl.a. försäkringsväsendet. Den bestämmelsen är tillämplig även i den kommande tillsynen över tjänstepensionsföretag eftersom dessa driver en form av försäkringsrörelse. Sekretessen avser uppgift om affärs- eller driftförhållanden hos den som myndighetens verksamhet avser, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs. Sekretessen gäller vidare för uppgift om personliga eller ekonomiska förhållanden för annan som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som myndighetens verksamhet avser. Den sistnämnda sekretessen är absolut, dvs. den är inte förenad med något skaderekvisit. Den som röjer en uppgift som är hemlig enligt lag eller annan författning kan dömas för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. De redovisade bestämmelserna i svensk rätt tillgodoser kraven i andra tjänstepensionsdirektivet när det gäller tystnadsplikt och någon ytterligare lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om Europaparlamentets utredningsbefogenheter (artikel 54) bedöms inte vara av den arten att de ska genomföras i nationell rätt.

Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om användning av konfidentiella uppgifter och informationsutbyte (artiklarna 53 och 55) tillgodoses genom bestämmelser i 7–10 kap. offentlighets- och sekretesslagen. Motsvarande bedömning gjordes vid genomförandet av bestämmelser i Solvens II-direktivet (artiklarna 67 och 68) som har stora likheter med de nu aktuella bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet (se prop. 2015/16:9 s. 361 f). Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

Som anges ovan gäller sekretess i verksamhet avseende tillsyn över tjänstepensionsföretag. Sådan överföring av information till centrala institutioner som ska möjliggöras enligt andra tjänstepensionsdirektivet kan därmed omfatta uppgifter som är sekretessbelagda enligt offentlighets- och sekretesslagen (artikel 56).

En uppgift för vilken sekretess gäller får inte röjas för enskilda eller för andra myndigheter, om inte annat anges i offentlighets- och sekretesslagen eller i lag eller förordning som den lagen hänvisar till (8 kap. 1 § OSL). Sekretessbelagda uppgifter får inte heller röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation om inte utlämnande sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning, eller uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till en svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten eller den mellanfolkliga organisationen (8 kap. 3 § OSL). Sekretess hindrar dock inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning (10 kap. 28 § OSL).

Beträffande överföring av information till centralbanker och andra liknande organ finns bestämmelser om Finansinspektionens uppgiftsskyldighet i förordningen med instruktion för Finansinspektionen. Enligt förordningen ska Finansinspektionen bl.a. samråda med och lämna de uppgifter som behövs till Riksbanken i viktigare frågor som har samband med betalningssystemets stabilitet eller som berör Riksbankens ansvar för valuta- och kreditpolitiken och för betalningsväsendet (7 § första stycket 3

och andra stycket). Detta utgör en sådan sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör överföring av information på det sätt som krävs enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 56.1 a och b).

När det gäller informationsöverföring till ESRB och de europeiska tillsynsmyndigheterna (artikel 56.1 c i andra tjänstepensionsdirektivet) följer Finansinspektionens uppgiftsskyldighet av de EU-förordningar som ligger till grund för det Europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS). Som framgår ovan får sekretessbelagda uppgifter lämnas ut till en utländsk myndighet om det sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning. Eftersom EU-förordningar likställs med lag hindrar svensk sekretesslagstiftning inte Finansinspektionen från att lämna nödvändiga uppgifter inom ramen för ESFS (jfr prop. 2011/12:70 s. 76).

Det som anförs ovan innebär att andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om överföring av information till centrala institutioner inte kräver någon lagstiftningsåtgärd (artikel 56).

När det gäller utlämning av information till central förvaltning med ansvar för finansiell lagstiftning kan det konstateras att sekretess inte hindrar att uppgift lämnas till riksdagen eller regeringen (10 kap. 15 § OSL). Det krävs därför inte någon lagstiftningsåtgärd för att genomföra direktivet i denna del (artikel 57.1).

Andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om utlämnande av information som rör tillsyn över tjänstepensionsinstitut till vissa nationella organ (artikel 57.2) har stora likheter med bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (kapitaltäckningsdirektivet) (artikel 59.2). De bestämmelserna medförde inga åtgärder vid genomförandet av kapitaltäckningsdirektivet eftersom det inte ansågs föreligga skäl att utöka Finansinspektionens möjligheter enligt sekretesslagstiftningen att överlämna sekretessbelagd information till andra myndigheter (prop. 2013/14:228 s. 218). Det finns inte skäl att göra någon annan bedömning avseende bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelserna bör därför inte föranleda någon lagstiftningsåtgärd.

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om villkor för informationsutbyte (artikel 58.1) har stora likheter med bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 68.2 andra stycket). Vid genomförandet av det direktivet bedömdes att offentlighets- och sekretesslagen innehåller bestämmelser som är förenliga med de bestämmelserna (jfr prop. 2015/16:9 s. 362). Det finns inte skäl att göra någon annan bedömning avseende bestämmelserna om villkor för informationsutbyte i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelser som avser nu aktuellt informationsutbyte finns särskilt i 7, 8 och 11 kap. OSL. Det behövs därför inte några ytterligare bestämmelser i svensk rätt för att genomföra direktivet i denna del.

Även bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet som behandlar utbyte av information mellan de behöriga myndigheterna och myndigheter som ansvarar för att utreda överträdelser av bolagsrättslig lagstiftning (artikel 58.2 och 58.3) har stora likheter med bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 68.3). På samma sätt som vid genomförandet av

Solvens II-direktivet anser regeringen att Sverige inte bör utnyttja den möjlighet till reglering som andra tjänstepensionsdirektivet ger (jfr samma prop.). De nu aktuella bestämmelserna i direktivet kräver därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Kravet i andra tjänstepensionsdirektivet på underrättelser till Eiopa om nationella bestämmelser av tillsynskaraktär (artikel 59), tillgodoses genom att den samarbets skyldighet som enligt förslaget ovan ska åläggas Finansinspektionen.

När det gäller kraven i andra tjänstepensionsdirektivet avseende behandling av personuppgifter (artikel 61), kan det konstateras att dataskyddsförordningen numera är i alla delar bindande och är direkt tillämplig i Sverige. Dataskyddsförordningen kompletteras i Sverige av bl.a. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Det krävs därför ingen lagstiftningsåtgärd för att genomföra artikel 61 i andra tjänstepensionsdirektivet.

13.1.2 Kapitaltillägg

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska få besluta om ett tillägg till det riskkänsliga kapitalkravet (kapitaltillägg) för ett tjänstepensionsföretag, om företagets riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet eller om företagets företagsstyrningssystem uppvisar vissa allvarliga brister. Ett kapitaltillägg ska beräknas så att det säkerställer att tjänstepensionsföretaget uppfyller den skyddsnivå som det riskkänsliga kapitalkravet är tänkt att ge eller vara proportionellt i förhållande till de risker som finns på grund av bristerna i företagsstyrningssystemet.

Efter ett beslut om kapitaltillägg ska ett tjänstepensionsföretags riskkänsliga kapitalkrav utgöras av summan av kapitaltillägget och det riskkänsliga kapitalkravet som ska gälla för företaget.

När ett kapitaltillägg beslutas ska Finansinspektionen förelägga tjänstepensionsföretaget att vidta de åtgärder som behövs för att avhjälpa de brister som har föranlett tillägget. Ett beslut om kapitaltillägg ska omprövas minst en gång per år. Beslutet ska ändras när de förhållanden som låg till grund för beslutet har ändrats.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* påpekar att tillämpningen av bestämmelsen om kapitaltillägg är beroende av att det går att bedöma hur stora avvikelser som finns mellan företagets riskprofil och de antaganden som ligger till grund för det riskkänsliga kapitalkravet. Svensk Försäkring anser att det inte finns något i promemorian som kan tjäna som stöd för en sådan bedömning och att det inte är rimligt att ge Finansinspektionen ett fritt skön.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om kapitaltillägg.

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller att Finansinspektionen genom ett beslut om kapitaltillägg kan höja solvenskapitalkravet, det riskkänsliga kapitalkravet enligt Solvens II-regelverket. Förutsättningarna för ett sådant beslut anges i försäkringsrörelselagen (17 kap. 24 §). Finansinspektionen får besluta om kapitaltillägg för ett försäkringsföretag om företagets riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt standardformeln, ett beslut om användning av en intern modell är olämpligt eller har visat sig sakna verkan, eller en fullständig eller partiell intern modell håller på att utarbetas. Finansinspektionen får även besluta om kapitaltillägg om företagets riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av solvenskapitalkravet enligt en fullständig eller partiell intern modell, till följd av att en eller flera kvantifierbara risker inte beaktats i tillräcklig utsträckning och företaget inte inom skälig tid har anpassat modellen till sin riskprofil. Finansinspektionen får också besluta om kapitaltillägg om företaget använder matchningsjustering, volatilitetsjustering, en tillfälligt justerad riskfri räntestruktur eller ett tillfälligt avdrag vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna och företagets riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för justeringarna. Kapitaltillägg får även beslutas om företagets företagsstyrningssystem avviker väsentligt från kraven i försäkringsrörelselagen samtidigt som avvikelserna medför att företaget inte kan garantera en korrekt identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering av de risker som företaget exponeras för eller kan komma att bli exponerat för och det är osannolikt att bristerna kan åtgärdas inom skälig tid.

Ett kapitaltillägg ska beräknas så att det säkerställer att försäkringsföretaget uppfyller den skyddsnivå som solvenskapitalkravet ska ge eller så att det är proportionellt mot de risker som uppkommer till följd av bristerna som föranlett kapitaltillägget (17 kap. 25 § FRL). Efter ett beslut om kapitaltillägg ska det aktuella försäkringsföretagets solvenskapitalkrav utgöras av summan av solvenskapitalkravet och kapitaltillägget (17 kap. 26 § FRL). När ett kapitaltillägg beslutas ska Finansinspektionen förelägga försäkringsföretaget att vidta de åtgärder som behövs för att avhjälpa de brister som föranlett kapitaltillägget (17 kap. 27 § FRL). Ett beslut om kapitaltillägg ska omprövas minst en gång per år, och ska ändras när de förhållanden som låg till grund för beslutet har ändrats (17 kap. 28 § FRL).

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om kapitaltillägg är föranledda av Solvens II-direktivet (prop. 2015/16:9 s. 378–382).

För försäkringsföretag som omfattas av övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller inte några bestämmelser om kapitaltillägg. Inte heller för tjänstepensionskassor finns det några bestämmelser om kapitaltillägg.

Kapitaltillägg för tjänstepensionsföretag

Som föreslås i avsnitt 8.5.1 ska det för tjänstepensionsföretag, i likhet med för försäkringsföretag, gälla ett riskkänsligt kapitalkrav. Det kapitalkravet ska, liksom solvenskapitalkravet enligt försäkringsrörelselagen, ta hänsyn till alla de risker som företaget i fråga är exponerat för. Att nå det resultatet är inte okomplicerat. Arbetet med att beräkna det riskkänsliga kapitalkravet utgår från de antaganden som ligger till grund för utformningen i lag och andra föreskrifter av det riskkänsliga kapitalkravet.

Mot den bakgrunden är det viktigt att Finansinspektionen i sin tillsyn har tillgång till verktyg för att korrigera beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet, om inspektionen skulle finna att ett tjänstepensionsföretag i sin riskprofil avviker från de antaganden som regelverket utgår från. Ett lämpligt sådant verktyg är beslut om höjning av det riskkänsliga kapitalkravet, dvs. beslut om kapitaltillägg. Genom ett sådant beslut kan Finansinspektionen kompensera för en kapitalkravsberäkning som resulterat i ett alltför lågt kapitalkrav, och därigenom i det enskilda fallet säkerställa att den skyddsnivå uppnås som det riskkänsliga kapitalkravet är tänkt att ge de framtida pensionärerna. Bestämmelser om kapitaltillägg bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Förutsättningarna för beslut om kapitaltillägg för tjänstepensionsföretag bör vara i huvudsak desamma som enligt försäkringsrörelselagen.

För det första bör ett sådant beslut kunna meddelas om företagets riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet. I dessa fall är det alltså fråga om befarade brister i beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet. *Svensk Försäkring* anser att det behövs vägledning avseende hur bedömningen av avvikelser ska göras. Enligt regeringens uppfattning är det dock en fråga som inte på ett tillräckligt enkelt och tydligt sätt kan författningsregleras. Hur bedömningen ska ske i det enskilda fallet får avgöras i rättstillämpningen. Även vad som ska anses utgöra en väsentlig avvikelse får avgöras i rättstillämpningen. Klart är dock att det måste vara fråga om en på något sätt kvalificerad avvikelse för att den ska kunna anses väsentlig.

För det andra bör beslut om kapitaltillägg kunna meddelas om företagets företagsstyrningssystem avviker väsentligt från det grundläggande kvalitetskrav som gäller för det systemet (se avsnitt 9.2). En förutsättning bör vara att avvikelserna från kvalitetskravet medför att företaget inte kan garantera en korrekt identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering av de risker som företaget exponeras för eller kan komma att bli exponerat för och det är osannolikt att bristerna kan åtgärdas inom skälig tid. De båda fallen motsvarar kapitaltillägg enligt två av grunderna i försäkringsrörelselagen (17 kap. 24 § 1 och 4).

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det dock inte införas några motsvarigheter till de ytterligare två fall där kapitaltillägg får beslutas enligt försäkringsrörelselagen (17 kap. 24 § 2 och 3). De möjligheterna att besluta om kapitaltillägg tar sikte på situationer när det föreligger avvikelser i förhållande till bestämmelser som är specifika för Solvens II-regelverket, om interna modeller respektive matchningsjustering, volatilitetsjustering, tillfälligt justerad riskfri räntestruktur och tillfälligt avdrag vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningarna. De bestämmelserna ska enligt förslaget i denna lagrådsremiss inte gälla för

tjänstepensionsföretag och då är det inte heller aktuellt att införa bestämmelser om kapitaltillägg för tjänstepensionsföretag som är kopplade till dem.

Liksom för försäkringsföretag bör det för tjänstepensionsföretag anges i lag att ett kapitaltillägg på grund av avvikande riskprofil ska beräknas så att den lagstadgade skyddsnivån, för tjänstepensionsföretag 97 procent på ett års sikt, uppnås (se avsnitt 8.5.1). Likaså bör det anges att ett kapitaltillägg som beslutas på grund av brister i företagsstyrningen ska vara proportionellt mot riskerna som finns på grund av bristerna i företagsstyrningssystemet. Därigenom tydliggörs i lag principerna för beräkningen av ett kapitaltillägg. Det bör alltså införas bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag som motsvarar dem i försäkringsrörelselagen (17 kap. 25 § första och tredje styckena).

Även i övrigt bör det som gäller om kapitaltillägg för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen gälla för tjänstepensionsföretag (17 kap. 26–28 §§). Det bör därför införas bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om att det riskkänsliga kapitalkravet efter ett beslut om kapitaltillägg utgörs av summan av kapitaltillägget och det riskkänsliga kapitalkravet och om att Finansinspektionen ska förelägga ett tjänstepensionsföretag som fått ett beslut om kapitaltillägg att vidta de åtgärder som behövs för att avhjälpa bristerna som föranlett kapitaltillägget. Det bör även för tjänstepensionsföretag gälla att ett beslut om kapitaltillägg ska omprövas minst en gång per år, och ändras när de förhållanden som låg till grund för beslutet har ändrats.

13.2 Ingripanden mot tjänstepensionsföretag

13.2.1 När Finansinspektionen ska ingripa

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska ingripa om

1. ett tjänstepensionsföretag har åsidosatt sina skyldigheter enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning eller stadgar eller företagets försäkringstekniska riktlinjer, beräkningsunderlag, investeringsriktlinjer eller riktlinjer för hantering av intressekonflikter eller sådana styrdokument som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. bolagsordningen, stadgarna, de försäkringstekniska riktlinjerna, beräkningsunderlag, investeringsriktlinjerna, riktlinjerna för hantering av intressekonflikter eller styrdokumenten inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och arten av företagets verksamhet, eller

3. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för den riskutjämnning som krävs.

Om ett tjänstepensionsföretag driver verksamhet i ett annat land inom EES och företaget inte rättar sig efter ett föreläggande om rättelse som Finansinspektionen eller en behörig myndighet i det landet har beslutat, ska inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Finansinspektionen ska underrätta den behöriga myndigheten i det andra landet om vilka åtgärder som vidtas.

Regeringens bedömning: Det krävs inga lagstiftningsåtgärder för att genomföra bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om offentliggörande av beslut och motivering av beslut.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag och bedömning. I promemorian föreslås även att Finansinspektionen ska ingripa mot vissa fysiska personer i ett tjänstepensionsföretag om företaget har befunnits ansvarigt för en överträdelse av regelverket mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem. Flera remissinstanser, bl.a. *Svenskt Näringsliv*, *AFA Försäkring*, *Alecta* och *AMF*, anser att tjänstepensionsföretagens verksamhet inte ska omfattas av regelverket mot penningtvätt och finansiering av terrorism (se även avsnitt 15.7).

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om de behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa samt deras förpliktelser (artikel 48).

Enligt direktivet ska de behöriga myndigheterna ha rätt att vidta sanktioner och andra åtgärder för alla överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför direktivet (artikel 48.2). Sanktioner och andra åtgärder ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna kan välja straffrättsliga bestämmelser i stället för administrativa sanktioner (artikel 48.3). De behöriga myndigheterna ska, med vissa undantag, offentliggöra alla sanktioner som har fått laga kraft (artikel 48.4). Beslut om att förbjuda eller begränsa ett tjänstepensionsinstitutets verksamhet ska vara utförligt motiverat och delges institutet och Eiopa (artikel 48.5). De behöriga myndigheterna får inskränka ett tjänstepensionsinstitutets rätt att fritt förfoga över sina tillgångar (artikel 48.6). Om det behövs för att skydda de förmånsberättigades intressen får de behöriga myndigheterna utse en särskild förvaltare som övertar ledningens ansvar för driften (artikel 48.7). De behöriga myndigheterna får förbjuda eller begränsa verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut om institutet inte kan skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, institutet inte längre uppfyller villkoren för att få driva sin verksamhet, institutet allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt de regler det omfattas av, eller vid gränsöverskridande verksamhet inte följer kraven i den tillämpliga social- och arbetsmarknadslagstiftningen i värdlandet (artikel 48.8). Beslut avseende tjänstepensionsinstitut, som fattats i enlighet med nationella regler som antagits till följd av direktivet, ska kunna överklagas till domstol (artikel 48.9). I första tjänstepensionsdirektivet (artikel 14) finns bestämmelser som i sak motsvarar flera av de nämnda bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 48.2 och 48.5–48.9).

I andra tjänstepensionsdirektivet finns även särskilda bestämmelser om ingripande vid gränsöverskridande verksamhet. Tjänstepensionsinstitut som driver gränsöverskridande verksamhet ska vara föremål för löpande tillsyn av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten (artikel 11.10). Om oriktigheter upptäcks vid denna tillsyn ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska i samordning med den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att tjänstepensionsinstitutet upphör med de upptäckta överträdelserna. Motsvarande bestämmelser finns även i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 20.9).

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen regleras när Finansinspektionen ska ingripa mot ett försäkringsföretag (18 kap. 1 §). Ingripande ska ske om

1. ett tjänstepensionsföretag har åsidosatt sina skyldigheter enligt den lagen, andra författningar som reglerar försäkringsföretagets verksamhet, företagets bolagsordning eller stadgar eller företagets försäkringstekniska riktlinjer, beräkningsunderlag, investeringsriktlinjer eller riktlinjer för hantering av intressekonflikter eller sådana styrdokument som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. bolagsordningen, stadgarna, de försäkringstekniska riktlinjerna, beräkningsunderlag, investeringsriktlinjerna, riktlinjerna för hantering av intressekonflikter eller styrdokumenten inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och arten av försäkringsföretagets verksamhet, eller

3. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning.

I försäkringsrörelselagen regleras även ingripande mot dem som ingår i ett försäkringsföretags styrelse, är dess verkställande direktör eller ersättare för någon av dessa (18 kap. 1 a §). Sådana ingripanden ska ske om företaget har befunnits ansvarigt för en överträdelse av lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och överträdelserna är allvarliga, upprepad eller systematisk och personen i fråga uppsåtliga eller av grov oaktsamhet orsakat överträdelserna.

Om ett försäkringsföretag driver verksamhet i ett annat land inom EES och företaget inte rättar sig efter Finansinspektionens eller behörig utländsk myndighets begäran om rättelse, ska inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser (18 kap. 9 § FRL). Inspektionen ska underrätta den behöriga utländska myndigheten om vilka åtgärder som vidtas.

För försäkringsföretag som omfattas av övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller bestämmelserna om ingripande i 16 kap. FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. När det gäller i vilka situationer Finansinspektionen ska ingripa mot ett försäkringsföretag gäller samma bestämmelser för dem som för de företag som omfattas av gällande lydelse av försäkringsrörelselagen (16 kap. 1 och 6 §§ i lydelsen före den 1 januari 2016). Däremot omfattas de nämnda försäkringsföretagen inte av några bestämmelser om ingripanden mot ledande befattningshavare till följd av överträdelser av penningtvättsregelverket.

För tjänstepensionskassor ska bestämmelserna om tillsyn i den upphävda lagen om understödsföreningar tillämpas (71 §). Det innebär att Finansinspektionen ska förelägga en understödsförening (t.ex. en tjänstepensionskassa) att vidta de åtgärder som behövs för rättelse om avvikelse skett från den lagen eller de för föreningen gällande stadgarna eller de författningar eller föreskrifter som i övrigt gäller för verksamheten, om stadgarna inte längre uppfyller de allmänna kraven i den lagen, om placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av föreningens rörelse, om tillgångarna inte är tillräckliga för att trygga försäkringsutfästelserna, eller om annan allvarlig anmärkning kan riktas mot föreningens verksamhet. Finansinspektionen ska även ingripa mot en tjänstepensionskassa som driver verksamhet i ett annat land inom EES och kassan inte rättar sig efter inspektionens eller behörig utländsk myndighets föreläggande om rättelse.

Bestämmelser om ingripanden mot tjänstepensionsföretag ska införas

För att främja intresset av effektiv tillsyn och för att uppfylla Sveriges förpliktelser enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 48.2) bör det införas en allmän bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om när Finansinspektionen ska ingripa mot ett tjänstepensionsföretag. Den bör ges en vid utformning som överensstämmer med den allmänna bestämmelsen om ingripande i försäkringsrörelselagen (18 kap. 1 §). Därmed genomförs bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om att de behöriga myndigheterna ska ha rätt att vidta sanktioner och andra åtgärder för alla överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför direktivet.

För att uppfylla kraven i andra tjänstepensionsdirektivet om tillsynsbefogenheter vid gränsöverskridande verksamhet (artikel 11.10 tredje meningen) bör det även införas en bestämmelse i den nya lagen om när Finansinspektionen, i egenskap av hemlandsmyndighet, ska ingripa mot ett tjänstepensionsföretag som driver verksamhet i ett annat land inom EES. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av de motsvarande bestämmelser som gäller vid tillsyn över försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som driver gränsöverskridande verksamhet (18 kap. 9 § FRL och 71 § sjätte stycket UFL). Den tillsyn som Finansinspektionen i egenskap av världlandsmyndighet ska utföra enligt andra tjänstepensionsdirektivet behandlas i avsnitt 7.2.

I promemorian föreslås även en bestämmelse om ingripande mot vissa fysiska personer i ett tjänstepensionsföretag om företaget har befunnits ansvarigt för en överträdelse av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Eftersom regeringen, i likhet med flera remissinstanser, anser att tjänstepensionsföretag inte ska omfattas av penningtvättregleringen (se avsnitt 15.7) finns det inte skäl att införa en sådan bestämmelse i den nya lagen.

Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet bedöms inte ta sikte på något handlande som är straffsanktionerat enligt gällande svensk rätt. Det finns därför inte behov av att i enlighet med direktivet inte fastställa bestämmelser om administrativa sanktioner för överträdelser som också utgör brott (artikel 48.3).

I förvaltningslagen (2017:900) finns ett krav på motivering av beslut (32 §). I den lagen finns även krav på underrättelse av den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet (33 §). En sådan underrättelse ska alltid vara skriftlig, om det begärs av en part. Underrättelse får ske genom delgivning. Ett beslut blir en allmän handling som i de flesta fall är offentlig. Dessa bestämmelser i förvaltningslagen tillgodoser kraven i andra tjänstepensionsdirektivet på offentliggörande och motivering av beslut (artikel 48.4 och 48.5). Det krävs därför inte några lagstiftningsåtgärder för att genomföra de bestämmelserna i direktivet. Frågor om överklagande av Finansinspektionens beslut behandlas i avsnitt 15.5.

Bestämmelsen i andra tjänstepensionsdirektivet om att de behöriga myndigheterna ska få utse en särskild företrädare som övertar ledningens ansvar för driften (artikel 48.7) behandlas i avsnitt 13.2.6.

13.2.2 Hur Finansinspektionen ska ingripa

Regeringens förslag: Ingripande mot ett tjänstepensionsföretag ska ske genom ett föreläggande att vidta rättelse inom viss tid, genom förbud att verkställa beslut eller genom anmärkning. Finansinspektionen ska också få begränsa ett tjänstepensionsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige.

Om en överträdelse är allvarlig ska tjänstepensionsföretagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas. Om ett tjänstepensionsföretags tillstånd återkallas ska Finansinspektionen få bestämma hur avvecklingen av verksamheten ska ske. Ett beslut om återkallelse ska få förenas med förbud att fortsätta hela eller delar av verksamheten.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska det införas motsvarande bestämmelser som i försäkringsrörelselagen i fråga om omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande och om möjligheter att avstå från ingripande.

Finansinspektionen ska till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) anmäla beslut om förbud eller begränsning för ett tjänstepensionsföretag i rätten att förfoga över sina tillgångar, samt beslut om återkallelse av ett tjänstepensionsföretags tillstånd.

Beslut om varning och anmärkning för ett tjänstepensionsföretag ska få förenas med beslut att företaget ska betala sanktionsavgift. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska det införas bestämmelser om storleken på sanktionsavgiften, hur den ska fastställas och hur verkställighet ska ske som i huvudsak motsvarar bestämmelserna i försäkringsrörelselagen.

Om ett tjänstepensionsföretag inte i tid lämnar upplysningar i enlighet med föreskrifter som har meddelats med stöd av den nya lagen om tjänstepensionsföretag, ska Finansinspektionen få besluta att företaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor. Motsvarande bestämmelser som i försäkringsrörelselagen om förseningsavgift ska gälla även för förseningsavgifter som ska betalas av tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionens beslut om förelägganden enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska få förenas med vite.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår inte några bestämmelser om vad som ska beaktas i förmildrande respektive försvårande riktning vid valet av ingripande. Utredningen föreslår inte heller någon bestämmelse om att beslut om förbud eller begränsning för ett tjänstepensionsföretag i rätten att förfoga över sina tillgångar ska anmälas till Eiopa.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås även bestämmelser om ingripande mot vissa fysiska personer, sanktionsavgift och sanktionsföreläggande vid överträdelse av regelverket mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att det måste förtydligas vilka möjligheter inspektionen har att ingripa mot ett tjänstepensionsföretag som har tillstånd enligt flera försäkringsklasser men endast meddelar tilläggsförsäkringar. *AFA Försäkring*, *Alecta* och *AMF* anser att begränsningsregeln för sanktionsavgift inte bör utgå från ett tjänstepensionsföretags omsättning. I ett försäkringsföretag, eller ett framtida tjänstepensionsföretag, används inte begreppet omsättning utan intäkter redovisas i form av premieinkomster. Premier som betalas in i fondförsäkring redovisas inte som en premieinkomst i resultaträkningen utan bokförs som en tillgång i balansräkningen. I stället redovisas administrationsavgift för denna försäkring såsom ”Intäkter investeringsavtal”. Omsättningen i fondförsäkring kommer därmed endast att bli en bråkdel av omsättningen i en traditionell försäkring givet samma premievolymer. Att basera sanktionsavgiften på omsättningen blir därmed felaktigt. Dessutom kommer sanktionsavgiften för ett företag som driver traditionell försäkringsverksamhet att baseras på hela premievolymer. Begränsningsregeln bör därför i stället utgå från avgiftsuttaget.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Bestämmelserna om ingripanden i andra tjänstepensionsdirektivet behandlas i avsnitt 13.2.1. När det gäller sättet för ingripande anges i direktivet att behöriga myndigheter får begränsa eller förbjuda ett tjänstepensionsinstitut rätt att fritt förfoga över sina tillgångar, särskilt om institutet inte gjort tillräckliga tekniska avsättningar, om tillgångarna som motsvarar de tekniska avsättningarna är otillräckliga eller om institutet inte längre uppfyller lagstadgat kapitalkrav (artikel 48.6).

I direktivet finns också bestämmelser om att ett beslut om att förbjuda eller begränsa ett tjänstepensionsinstituts verksamhet ska anmälas till Eiopa, som ska vidarebefordra det till alla behöriga myndigheter i fall med gränsöverskridande verksamhet (artikel 48.5).

Motsvarande bestämmelser finns även i första tjänstepensionsdirektivet (artikel 14.2 andra stycket och 14.4 andra stycket).

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen regleras hur Finansinspektionen ska ingripa mot ett försäkringsföretag (18 kap. 2 §). Ingripande sker genom ett föreläggande att vidta rättelse inom viss tid, genom förbud att verkställa beslut eller genom anmärkning. Finansinspektionen får också begränsa ett försäkringsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige (18 kap. 10 §). Om en överträdelse är allvarlig ska företagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas. Om ett försäkringsföretags tillstånd återkallas, får Finansinspektionen bestämma hur avvecklingen ska ske (18 kap. 14 §). Ett beslut om återkallelse får förenas med förbud att fortsätta hela eller delar av rörelsen. Förbud och förelägganden enligt försäkringsrörelselagen får förenas med vite (18 kap. 27 §).

Beslut om varning och anmärkning för ett försäkringsföretag får även förenas med beslut att företaget ska betala sanktionsavgift (18 kap. 16 § FRL). Sanktionsavgiften ska fastställas till lägst 5 000 kronor och högst 50 miljoner kronor (18 kap. 17 § FRL). Avgiften får dock inte överstiga tio procent av försäkringsföretagets omsättning närmast föregående räkenskapsår. Om överträdelsen har skett under företagets första räkenskapsår eller om uppgifter om omsättningen annars saknas eller är bristfälliga, får omsättningen uppskattas.

Om ett försäkringsföretag inte i tid lämnar upplysningar i enlighet med föreskrifter som har meddelats med stöd av försäkringsrörelselagen, får Finansinspektionen besluta att företaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor (18 kap. 19 § FRL).

Vidare finns bestämmelser om verkställighet av beslut om sanktionsavgift och förseningsavgift (18 kap. 20–23 §§ FRL).

Ett ingripande mot en fysisk person som är ledande befattningshavare i ett försäkringsföretag sker genom beslut att personen i fråga inte får upprätthålla en sådan funktion i företaget eller genom beslut om sanktionsavgift i form av ett sanktionsföreläggande (18 kap. 2 a och 18 a §§ FRL).

Vid valet av ingripande ska Finansinspektionen ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen i fråga är och hur länge den har pågått (18 kap. 3 § första stycket FRL). Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar. I försvårande riktning ska det beaktas om försäkringsföretaget tidigare begått en överträdelse eller om den fysiska personen tidigare orsakat en sådan överträdelse (18 kap. 3 a § FRL). I förmildrande riktning ska det beaktas om företaget eller den fysiska personen i väsentlig utsträckning underlättat Finansinspektionens utredning och om företaget snabbt har upphört med överträdelsen, eller den fysiska personen snabbt verkat för att överträdelsen ska upphöra, sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen. De angivna omständigheterna ska även beaktas särskilt när sanktionsavgiftens storlek fastställs (18 kap. 18 § FRL).

Finansinspektionen får avstå från ett ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, försäkringsföretaget gör rättelse eller den fysiska personen verkat för att försäkringsföretaget gör rättelse eller någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot företaget eller den fysiska personen och dessa åtgärder bedöms tillräckliga (18 kap. 3 § andra stycket FRL).

Finansinspektionen ska anmäla beslut om förbud eller begränsning för ett tjänstepensionsföretag i rätten att förfoga över sina tillgångar till de

behöriga myndigheterna i de EES-länder där ett försäkringsföretag driver gränsöverskridande verksamhet (18 kap. 15 § FRL). Ett sådant beslut ska även anmälas till de behöriga myndigheterna i de länder där försäkringsföretaget har tillgångar samt till Eiopa. Ett beslut om återkallelse av tillstånd att driva försäkringsrörelse ska anmälas till behöriga myndigheter i övriga länder inom EES samt till Eiopa. Finansinspektionen får i samband med en anmälan begära att andra behöriga myndigheter i samarbete med inspektionen vidtar motsvarande åtgärder. Om ett tillstånd återkallats får inspektionen begära att den behöriga myndigheten även i övrigt vidtar de åtgärder som behövs för att skydda de intressen som försäkringstagare och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar har.

För försäkringsföretag som omfattas av övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller i huvudsak samma bestämmelser om hur Finansinspektionen får ingripa. I 16 kap. FRL i lydelsen före den 1 januari 2016, som ska tillämpas av de aktuella försäkringsföretagen, finns dock inte några bestämmelser om ingripanden mot fysiska personer (se avsnitt 13.2.1). Därmed saknas också bestämmelser om hur sådana ingripanden ska ske. Det finns inte heller några bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid val av ingripande.

För tjänstepensionskassor gäller Finansinspektionens möjligheter att besluta om förelägganden att vidta rättelse, som berörs i avsnitt 13.2.1. Därutöver finns i den upphävda lagen om understödsföreningar möjlighet för Finansinspektionen att begränsa en tjänstepensionskassas förfoganderätt över sina tillgångar eller förbjuda tjänstepensionskassan att förfoga över dem om tjänstepensionskassan inte följer gällande bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar och skuldtäckning eller om kapitalbasen (solvensmarginalen) på visst sätt inte uppfylls (71 § sjunde stycket). Om en tjänstepensionskassa inte följer ett föreläggande att vidta rättelse, får Finansinspektionen ansöka hos domstol om att tjänstepensionskassan ska förklaras skyldig att träda i likvidation (71 § nionde stycket UFL).

Hur Finansinspektionen ska ingripa mot tjänstepensionsföretag

Tjänstepensionsföretag bör omfattas av i allt väsentligt samma bestämmelser om hur ingripanden ska ske som försäkringsföretag. Båda institutstyperna driver försäkringsrörelse och det finns inte anledning att anta att Finansinspektionens behov av en bred uppsättning ingripandeåtgärder skulle vara mindre när det gäller tjänstepensionsföretag. Som utgångspunkt bör därför bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om sätt för ingripande mot försäkringsföretag vara tillämpliga även på tjänstepensionsföretag. I promemorian föreslås att flertalet bestämmelser ska göras tillämpliga på tjänstepensionsföretag genom hänvisning i den nya lagen om tjänstepensionsföretag till försäkringsrörelselagen. Enligt regeringens uppfattning är det dock lämpligare att motsvarande bestämmelser i tillämpliga fall införs i den nya lagen.

I likhet med det som gäller enligt försäkringsrörelselagen bör ingripande mot tjänstepensionsföretag ske genom utfärdande av föreläggande om rättelse, genom förbud att verkställa beslut eller genom anmärkning. Om en överträdelse är allvarlig bör företagets tillstånd återkallas, eller om det är tillräckligt, varning meddelas. Om ett tjänstepensionsföretags tillstånd

återkallas bör Finansinspektionen få bestämma hur avvecklingen av verksamheten ska ske. Ett beslut om återkallelse bör även får förenas med förbud att fortsätta hela eller delar av verksamheten. Bestämmelser om detta bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Därigenom tillgodoses kraven i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 48.2). Finansinspektionens befogenheter avseende återkallelse av ett tjänstepensionsföretags tillstånd behandlas även i avsnitten 13.2.3, 13.2.5 och 13.2.6.

Vidare bör Finansinspektionen få befogenhet att begränsa ett tjänstepensionsföretags möjligheter att förfoga över sina tillgångar eller förbjuda företaget att förfoga över dem. Därigenom tillgodoses motsvarande bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 48.6).

Vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen om hur ingripande ska ske infördes när Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (fjärde penningtvättsdirektivet) genomfördes i svensk rätt (se prop. 2016/17:173 s. 391–393). Det gäller bl.a. bestämmelser om ingripande mot vissa fysiska personer, sanktionsavgift och sanktionsföreläggande vid överträdelse av regelverket mot penningtvätt (18 kap. 2 a, 17 a, 17 b och 18 a §§ FRL). Eftersom regeringen, till skillnad från det som anges i promemorian, anser att tjänstepensionsföretag inte ska omfattas av penningtvättsregleringen (se avsnitt 15.7) finns det inte skäl att införa några motsvarande bestämmelser i den nya lagen.

Försäkringsrörelselagens bestämmelser om vilka omständigheter som ska beaktas vid valet av ingripande infördes också i samband med genomförandet av fjärde penningtvättsdirektivet (18 kap. 3 och 3 a §). Dessa bestämmelser gäller dock generellt och tillämpas inte enbart vid överträdelse av regelverket mot penningtvätt. Enligt regeringens uppfattning är det lämpligt att det klart framgår vilka omständigheter som ska beaktas och hur dessa ska påverka valet av ingripande. Motsvarande bestämmelser bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

När det gäller skyldigheten för Finansinspektionen att anmäla vissa beslut till Eiopa, bör en bestämmelse införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag för att genomföra bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet i den del de avser anmälan av beslut (artikel 48.5). Anmälningsskyldigheten bör omfatta beslut om förbud eller begränsningar för ett tjänstepensionsföretag att förfoga över sina tillgångar och beslut om återkallelse av ett tjänstepensionsföretags tillstånd på motsvarande sätt som i försäkringsrörelselagen (18 kap. 15 § första och andra styckena). Däremot finns det inte utrymme enligt direktivet att införa någon bestämmelse i den nya lagen som motsvarar den i försäkringsrörelselagen som ger Finansinspektionen rätt att begära motsvarande åtgärder av en annan behörig myndighet (18 kap. 15 § tredje stycket). I enlighet med ordalydelsen i direktivet bör anmälningsskyldigheten gälla bara i förhållande till Eiopa och inte även i förhållande till andra behöriga myndigheter, som det i stället är Eiopas uppgift att underrätta.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det även införas bestämmelser om sanktionsavgift på motsvarande sätt som i försäkringsrörelselagen (18 kap. 16, 17 och 18 §§). *AFA Försäkring*, *Alecta* och *AMF* anser att tjänstepensionsföretag inte bör omfattas av motsvarande begränsningsregel för sanktionsavgiften som försäkringsföretag. Enligt försäkringsrörelselagen får, som anges ovan, avgiften inte överstiga tio procent av ett försäkringsföretags omsättning närmast föregående räkenskapsår (18 kap. 17 § andra stycket). De poster som ingår i omsättningen, enligt bilaga 2 till lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, beror på vilken typ av försäkringsverksamhet som försäkringsföretaget driver. Omsättningen för livförsäkringsföretag utgörs av premieinkomsten efter avgiven återförsäkring enligt resultaträkningen. För livförsäkringsföretag med fondförsäkringsprodukter kommer endast en del av de inbetalda premierna att redovisas i resultaträkningen, medan den större delen av de inbetalda premierna redovisas i balansräkningen. Därför utgörs omsättningen i ett livförsäkringsföretag med fondförsäkringsprodukter av inbetalda premier (se prop. 2016/17:162 s. 765).

Det innebär, till skillnad från det *AFA Försäkring*, *Alecta* och *AMF* gör gällande, att det är den totala premievolymen som ingår i omsättningen oavsett vilken typ av livförsäkringsverksamhet som försäkringsföretaget driver. Som anges i avsnitt 15.3 föreslås att även tjänstepensionsföretag ska omfattas av bestämmelserna i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Regeringen anser därför att det inte finns skäl att utforma begränsningsregeln för tjänstepensionsföretag på annat sätt än för försäkringsföretag. Bestämmelserna om sanktionsavgift i den nya lagen bör därmed utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen.

Slutligen bör det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag införas bestämmelser om förseningsavgift, verkställighet av beslut om sanktions- och förseningsavgift samt vite. Bestämmelserna bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (18 kap. 19–23 och 27 §§).

Finansinspektionen anser att det behöver förtydligas vilka möjligheter inspektionen har att ingripa mot ett tjänstepensionsföretag som endast meddelar tilläggsförsäkringar. Eftersom regeringen, till skillnad från det som anges i promemorian, anser att ett tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag ska kunna avse enbart försäkringsklassen tilläggsförsäkring (se avsnitt 6.2) finns det inte behov av något sådant förtydligande.

13.2.3 Ingripande om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller det risk känsliga kapitalkravet

Regeringens förslag: Om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller det risk känsliga kapitalkravet, ska företaget inom två månader från det att bristen upptäcktes upprätta en plan med åtgärder för att åter uppfylla kravet inom högst tolv månader från samma tidpunkt, och överlämna planen till Finansinspektionen. Om företaget inte upprättar eller överlämnar en sådan plan, ska Finansinspektionen få förelägga företaget att

fullgöra dessa skyldigheter. Företaget ska vidta de åtgärder som anges i en åtgärdsplan.

Om Finansinspektionen anser att åtgärderna i planen är otillräckliga, ska Finansinspektionen förelägga tjänstepensionsföretaget att göra de ändringar i planen som enligt inspektionens mening krävs för att företaget, om planen följs, inom högst tolv månader från det att bristen upptäcktes åter ska uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet.

Om det är lämpligt, ska Finansinspektionen genom ett eller flera beslut få förlänga tidsfristen med sammanlagt högst ett år och sex månader. Vid prövningen av om förlängning ska ske och när tiden för en sådan förlängning fastställs, ska Finansinspektionen särskilt beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av det riskkänsliga kapitalkravet beror på förhållanden som stått utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och om företaget skäligen kunde förväntas räkna med dem.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om innehållet i en åtgärdsplan.

Om ett tjänstepensionsföretag inte inom gällande tidsfrist har upprättat och överlämnat en plan med åtgärder för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet, eller inte har vidtagit sådana åtgärder för att åter uppfylla det kravet som finns angivna i en åtgärdsplan, i förekommande fall efter ändringar till följd av ett föreläggande, ska Finansinspektionen få återkalla företagets tillstånd eller, om det är tillräckligt, meddela en varning.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att i utredningens förslag anges det inte någon tidsfrist inom vilken av det riskkänsliga kapitalkravet ska vara uppfyllt. Utredningen föreslår inte heller någon särskild bestämmelse om återkallelse av tillstånd eller varning för det fall en åtgärdsplan inte följs.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* motsätter sig att det införs ett riskkänsligt kapitalkrav för tjänstepensionsföretag och avstyrker i enlighet med det att det ska vara möjligt att ingripa om det kapitalkravet inte uppfylls. *Alecta*, *AMF* och *Folksam* anser att de företag som har tillgång till ytterligare medel från någon utomstående, eller möjlighet att justera sina framtida åtaganden, bör kunna medges längre tid för att återställa kapitalnivån. *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *ömsesidigt* pekar på att utredningen inte anger några tidsgränser för när en åtgärdsplan ska upprättas, och anser att det kan finnas en risk för en rent allmänt sämre riskhantering och ett ökat risktagande om det inte är tydligt när ingripande får ske.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att frågan om förlängning av återställandetider enbart bör avgöras utifrån det som bäst kan säkerställa redan intjänade förmåner och framtida utbetalningar till de försäkrade och andra ersättningsberättigade. Bedömningen av om tidsfristerna ska kunna förlängas kan inte göras beroende av orsaken till att ett kapitalkrav inte uppfylls eftersom det skulle motverka syftet att skydda de försäkrade. Även *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Folksam* anser att

utgångspunkten för bedömningen av om tidsfrister ska förlängas ska vara möjligheten att på bästa sätt tillvarata de ersättningsberättigades intressen. Enligt dem tycks förslaget utgå från att företag där det funnits brister i företagsstyrningen inte ska ges tillgång till förlängda tidsfrister. Det blir en slags culpabedömning som i första hand inte drabbar ledningen utan de personer som är ersättningsberättigade i företaget.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte något riskkänsligt kapitalkrav och följaktligen inte några bestämmelser om vad som ska ske om ett sådant kapitalkrav inte uppfylls.

Gällande rätt

För försäkringsföretag som i dag följer försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om ingripanden som blir tillämpliga om ett företag inte uppfyller solvenskapitalkravet, det riskkänsliga kapitalkrav som infördes i den lagen vid genomförandet av Solvens II-direktivet. Finansinspektionen ska förelägga ett försäkringsföretag som inte uppfyller solvenskapitalkravet att dels inom två månader från dagen då bristerna konstaterades upprätta en åtgärdsplan och överlämna planen till inspektionen för godkännande, dels vidta nödvändiga åtgärder för att inom sex månader från dagen då bristen konstaterades åter uppfylla solvenskapitalkravet (18 kap. 4 § första stycket FRL). Finansinspektionen får också förlänga den tidsfristen med tre månader, om det är lämpligt (18 kap. 4 § andra stycket FRL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en åtgärdsplan (18 kap. 28 § 1 FRL).

Om ett försäkringsföretag inte i rätt tid enligt en godkänd åtgärdsplan vidtar åtgärder för att åter uppfylla solvenskapitalkravet, får Finansinspektionen återkalla tillståndet för företaget eller, om det är tillräckligt, meddela en varning (18 kap. 13 § första stycket 4 och andra stycket FRL).

De försäkringsföretag som tillämpar övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) omfattas inte av solvenskapitalkravet, antingen inte med avseende på tjänstepensionsverksamheten (första stycket i övergångsbestämmelsen) eller inte alls (tredje stycket). Det innebär att de företagen inte heller omfattas av några bestämmelser om vad som ska ske om solvenskapitalkravet inte uppfylls.

Den upphävda lagen om understödsföreningar, som tjänstepensionskassor fortfarande ska tillämpa, innehåller inte några bestämmelser om riskkänsligt kapitalkrav, och av det skälet inte heller några bestämmelser om vad som sker om ett sådant krav inte uppfylls.

Hur ska Finansinspektionen ingripa om det riskkänsliga kapitalkravet inte uppfylls?

När det ska införas ett riskkänsligt kapitalkrav för tjänstepensionsföretag behöver det även regleras vad som ska ske om ett företag inte uppfyller det kravet (se avsnitt 8.5). Sådana regler har en viktig roll att spela. Det är

i hög grad de reglerna – om ingripanden – som ger uttryck för ett kapitalkravs egenskaper och styr hur företagen ska förhålla sig till kravet.

Som Finansinspektionen anför i rapporten Förslag till en kapitalkravsreglering för tjänstepensionsföretag av den 1 september 2017 (FI Dnr 17-4640, s. 6) är det önskvärt att det riskkänsliga kapitalkravet får karaktär av en kapitalbuffert snarare än ett fast golv för hur god solvensen i ett tjänstepensionsföretag ska vara. Det ska helt enkelt vara möjligt för ett sådant företag att under kortare perioder, några veckor eller en månad, underskrida det riskkänsliga kapitalkravet utan några åtgärder behöver vidtas, vare sig av företaget eller av Finansinspektionen.

Om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet – och det inte är bara under en kortare tid – bör företaget emellertid påbörja arbetet med att återställa kapitalbasen till den nivå som krävs för att kravet ska uppfyllas. Det sker lämpligen genom att företaget upprättar en åtgärdsplan. Tidsfristen för att upprätta en sådan plan bör, som *Skandia* förordar, anges i lag. Den bör bestämmas till två månader från det att bristen i fråga om att uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet upptäcktes, i likhet med det som i dag gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen. På så sätt medges att kapitalbasen under kortare perioder inte är tillräcklig för att företaget ska uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet. Samtidigt tvingas företaget analysera sin solvenssituation och formulera en strategi för att återgå till den lagstadgade solvensnivån innan läget hinner försämrats alltför mycket.

Enligt försäkringsrörelselagen ska Finansinspektionen förelägga ett försäkringsföretag som inte uppfyller solvenskapitalkravet att lämna in en åtgärdsplan till inspektionen för godkännande, samt att vidta åtgärder för att åter uppfylla kravet. Att det föreligger en sådan brist kommer till Finansinspektionens kännedom genom att ett försäkringsföretag är skyldigt att underrätta inspektionen om det inte uppfyller solvenskapitalkravet (8 kap. 12 § FRL).

För tjänstepensionsföretag bör en i förhållande till försäkringsrörelselagen något annorlunda ordning råda. Det ter sig mer ändamålsenligt att det direkt i den nya lagen om tjänstepensionsföretag anges att en åtgärdsplan ska lämnas in till Finansinspektionen inom två månader från det att bristen upptäcktes. På så sätt behövs det inte något föreläggande från Finansinspektionen för att ett tjänstepensionsföretag ska vara skyldigt att upprätta en plan med åtgärder för att åter uppfylla kapitalkravet och överlämna den till inspektionen. Det bör vidare anges uttryckligen i den nya lagen att ett tjänstepensionsföretag är skyldigt att vidta de åtgärder som anges i en åtgärdsplan.

Om ett tjänstepensionsföretag inte fullgör sin skyldighet att upprätta en plan och överlämna den till Finansinspektionen, bör inspektionen emellertid ha befogenheter att agera kraftfullt mot företaget. Dels bör inspektionen ha möjlighet att förelägga ett tjänstepensionsföretag att upprätta och överlämna en plan med åtgärder, dvs. att göra rättelse. Dels bör inspektionen i en sådan situation ha befogenhet att återkalla företagets tillstånd. Båda dessa befogenheter bör anges uttryckligen i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen bör också ha goda möjligheter att agera om inspektionen finner att en åtgärdsplan som överlämnats inte innehåller tillräck-

liga åtgärder för att tjänstepensionsföretaget åter ska uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet. I en sådan situation bör Finansinspektionen ha rätt att förelägga företaget att göra ändringar i planen så att åtgärderna, enligt inspektionens mening, leder till det eftersträvade målet, dvs. att kapitalkravet åter uppfylls.

Med denna ordning blir ansvarsfördelningen mellan tjänstepensionsföretaget och Finansinspektionen klar och tydlig. Företaget har ansvar för att upprätta en plan och sedan följa den. Det ansvaret fortsätter att vila på företaget till dess Finansinspektionen väljer att agera.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det också anges inom vilken tid det riskkänsliga kapitalkravet åter ska uppfyllas enligt en sådan åtgärdsplan som ska ges in till Finansinspektionen. Vidare bör det anges vilka möjligheter som ska finnas för Finansinspektionen att förlänga den tidsfristen. Dessa frågor regleras i dag i lag för försäkringsföretag, och detsamma bör gälla för tjänstepensionsföretag.

När det för det första gäller vilken tid ett tjänstepensionsföretag bör ha på sig att återställa kapitalbasen så att det riskkänsliga kapitalkravet åter uppfylls, ska den tiden återspegla det riskkänsliga kapitalkravets karaktär av buffert. Tjänstepensionsverksamhet är mycket långsiktig till sin natur och om kapitalkravet inte uppfylls betyder det långt ifrån alltid att ett företag har likviditetsproblem. Tvärtom kan företaget oftast även i en sådan situation sköta sina pensionsutbetalningar under mycket lång tid framöver.

Den tidsfrist på sex månader som anges i försäkringsrörelselagen (18 kap. 4 §) härrör från Solvens II-direktivet (artikel 138.2 och 138.3, prop. 2015/16:9 s. 614) och är avsedd att passa för försäkringsföretag av alla slag, såväl livförsäkringsföretag som skadeförsäkringsföretag. För tjänstepensionsföretagens del handlar det om långsiktigt bedriven livförsäkringsrörelse. Att ändra riskprofil i en sådan verksamhet är en relativt omfattande process, med tanke på den placeringshorisont som de företagen kan förväntas utgå från. Samtidigt får tiden för att återställa kapitalbasen inte vara så lång att det riskkänsliga kapitalkravet under mycket långa perioder inte behöver uppfyllas. I så fall skulle skyddsnivån för de framtida pensionärerna urholkas.

De nu angivna förhållandena ger tillsammans vid handen att tiden för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet bör vara klart längre än de sex månader som gäller enligt försäkringsrörelselagen, men det bör inte i normalfallet handla om en återhämtningstid som sträcker sig över ett antal år. Vid en samlad bedömning ter det sig rimligt att bestämma tiden inom vilken det riskkänsliga kapitalkravet åter ska vara uppfyllt, enligt en åtgärdsplan som ett tjänstepensionsföretag överlämnar till Finansinspektionen, till högst ett år. Det ska alltså stå ett tjänstepensionsföretag fritt att ange en kortare tid för återhämtning, om företaget gör bedömningen att det är lämpligt och möjligt. En sådan utformning av bestämmelserna ligger väl i linje med de grundläggande syftena med regleringen, dvs. att inom de ramar som sätts av unionsrätten skapa en särskilt anpassad reglering som möjliggör en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapital samtidigt som ett fullgott skydd för de framtida pensionärerna säkerställs (se avsnitt 5.6).

Liksom enligt försäkringsrörelselagen och Solvens II-direktivet (18 kap. 4 § andra stycket FRL och artikel 138.3 andra stycket i Solvens II-direk-

tivet) i fråga om solvenskapitalkravet, bör det finnas möjlighet för Finansinspektionen att förlänga tidsfristen för att uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet om det är lämpligt. Därigenom uppnås flexibilitet i regleringen och Finansinspektionen kan anpassa tidsfristen efter förhållandena i det särskilda fallet. Det bör av samma skäl vara möjligt för Finansinspektionen att fatta flera beslut om förlängning av tidsfristen för ett enskilt tjänstepensionsföretag.

Den tid med vilken Finansinspektionen ska kunna förlänga tidsfristen för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet bör bestämmas till högst ett år och sex månader. I jämförelse med den tidsfrist på tre månader som gäller enligt försäkringsrörelselagen (18 kap. 4 § andra stycket) är det en lång tid. Detta får dock anses rimligt av flera skäl. Återhämtningstiden enligt försäkringsrörelselagen är, som nämns ovan, tänkt att passa både liv- och skadeförsäkringsföretag, medan återhämtningstiden enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag endast ska gälla för särskild långsiktigt driven tjänstepensionsverksamhet. Vidare ska möjligheterna till förlängning manifesteras det riskkänsliga kapitalkravets buffertkaraktär. Genom att sätta en yttersta gräns för förlängningen, snarare än en fast tid med vilken förlängning kan ske, skapas också ytterligare flexibilitet för Finansinspektionen att hantera de skiftande förhållanden som kan förekomma vid olika tidpunkter och i olika företag. Intresset av flexibilitet bör dock inte drivas så långt att Finansinspektionen ges obegränsade möjligheter att förlänga fristen. Det eller de förlängningsbeslut som fattas bör alltså inte medföra att den samlade förlängningen blir längre än ett år och sex månader.

Ett beslut av Finansinspektionen om förlängning av tidsfristen för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet bör fattas på grundval av en helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Enligt promemorians förslag ska dock inspektionen särskilt beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av kapitalkravet beror på förhållanden som stått utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och om företaget skäligen kunde förväntas räkna med att de förhållandena skulle föreligga. Flera remissinstanser, bl.a. *Svensk Försäkring*, invänder mot detta och anser att orsaken till bristen i uppfyllelse inte ska ges vikt vid prövningen.

Som anges ovan ger bestämmelserna om ingripande uttryck för ett kapitalkravs egenskaper och styr hur ett tjänstepensionsföretag ska förhålla sig till kravet. Bestämmelserna har därmed ett proaktivt syfte. Regeringen anser därför, i likhet med bedömning som görs i promemorian och till skillnad från *Svensk Försäkring* m.fl., att det vid prövningen av om tidsfristen ska förlängas är av stor betydelse i vilken mån bristen i uppfyllelse av kapitalkravet beror på förhållanden över vilka tjänstepensionsföretaget har eller borde ha haft kontroll. Om en ursprunglig eller fortsatt brist när det gäller att uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet beror på att tjänstepensionsföretaget har agerat kortsiktigt eller överdrivet spekulativt i sin kapitalförvaltning, bör det tala för att kortare förlängning medges. Om å andra sidan plötsliga svängningar på de finansiella marknaderna leder till att ett flertal tjänstepensionsföretag hamnar i trångmål när det gäller att uppfylla kravet, bör tiden för förlängning kunna vara längre. Av betydelse i en sådan situation bör också vara i vilken grad marknadssvängningarna var sådana att företagen borde ha kunnat förutse dem, eller, även om de

inte förutsåg dem, borde ha haft beredskap att möta dem. Bristande hantering av bestående eller förutsägbara yttre förhållanden bör inte belönas med en förlängd tidsfrist att återställa kapitalbasen.

Huruvida bristen i uppfyllelse av kapitalkravet beror på förhållanden som tjänstepensionsföretaget har eller borde ha haft kontroll över bör dock inte vara ensamt avgörande för frågan om förlängning av tidsfristen. Precis som några av remissinstanserna poängterar är ett grundläggande syfte med regleringen att säkerställa skyddet för de framtida pensionärerna (se avsnitt 5.6). Det är därför, som remissinstanserna påpekar, av central betydelse att Finansinspektionen även beaktar konsekvenserna för de ersättningsberättigade vid prövningen av om tidsfristen ska förlängas och, om så är fallet, hur lång förlängningen ska vara.

Vid prövningen av om tidsfristen för att återställa kapitalbasen ska förlängas, och i förekommande fall av hur lång återhämtningstiden ska vara, måste också praktiska hänsyn tas. En åtgärd som i många fall torde behöva vidtas när det riskkänsliga kapitalkravet inte uppfylls är försäljning av tillgångar som är behäftade med stora investeringsrisker, t.ex. aktier. Om en sådan försäljning måste genomföras hastigt, riskeras prisfall för sådana tillgångar och att försäljningen inte inbringar de medel som den normalt sett skulle inbringa. Ett sådant regelverksdrivet kursfall drabbar såväl försäkringstagare och försäkrade i ett tjänstepensionsföretag som andra placerare i tillgångar av det aktuella slaget. Sådana effekter bör undvikas om det är möjligt, och en förlängd tidsfrist för att återställa kapitalbasen kan vara ett sätt att göra det. En annan åtgärd som kan vara aktuell är beslut om uttaxering, som *Alecta*, *AMF* och *Folksam* framför. Sådana beslut fattas normalt vid stämma i företaget i fråga och omgärdas därför av formella krav som det kan ta tid att tillgodose. En förlängning av tidsfristen kan i ett sådant läge vara ett handlingsalternativ som ökar möjligheterna att återställa kapitalbasen.

Hur prövningen ska ske i detalj när det gäller förlängning av tidsfristen och längden på förlängningen, varken kan eller bör regleras i lag. Det är tillräckligt att det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag anges att Finansinspektionen vid prövningen särskilt ska beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av det riskkänsliga kapitalkravet beror på förhållanden som står utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och om tjänstepensionsföretaget skäligen kunde förväntas räkna med att de förhållandena skulle föreligga.

I likhet med det som i dag gäller enligt försäkringsrörelselagen för försäkringsföretag i fråga om solvenskapitalkravet (18 kap. 13 § första stycket 4), men till skillnad från det utredningen föreslår, bör brister i uppfyllelsen av det riskkänsliga kapitalkravet i förlängningen kunna leda till återkallelse av tillståndet för ett tjänstepensionsföretag. Därigenom framgår att det är allvarligt om det riskkänsliga kapitalkravet inte uppfylls. Det bör därför uttryckligen anges i den nya lagen om tjänstepensionsföretag att Finansinspektionen får återkalla tillståndet för ett tjänstepensionsföretag om företaget inte inom de tidsfrister som gäller har vidtagit sådana åtgärder för att återuppfylla det riskkänsliga kapitalkravet som finns angivna i en åtgärdsplan, i förekommande fall efter ändringar till följd av ett föreläggande från Finansinspektionen. Detsamma bör gälla om ett tjänstepensionsföretag inte upprättar och överlämnar en åtgärdsplan inom tvåmånadersfristen.

Återkallelse av tillståndet ska alltså inte vara obligatorisk för det fall det riskkänsliga kapitalkravet inte uppfylls. Det betyder, precis som enligt motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen, att Finansinspektionen inte som utgångspunkt bör återkalla tillståndet i de aktuella fallen (prop. 2015/16:9 s. 392). Liksom enligt försäkringsrörelselagen bör Finansinspektionen i de nu aktuella fallen kunna välja att i stället för att återkalla tillståndet meddela en varning, om det bedöms tillräckligt.

Det bör inte i den nya lagen om tjänstepensionsföretag närmare regleras vilka åtgärder som ett tjänstepensionsföretag kan eller ska ange i en plan för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet, inte heller i övrigt vad planen ska innehålla. Vilka åtgärder som är aktuella varierar mellan företag, mellan situationer och över tiden. För företag som har bestämmelser om uttaxeringsrätt i sin bolagsordning eller sina stadgar, ingår beslut om uttaxering bland de åtgärder som står till buds, beroende på lydelsen av bolagsordningen eller stadgarna i fråga. Som nämns ovan torde det i många fall handla om omallokeringar i tillgångsportföljen, dvs. att mer riskfyllda tillgångar ersätts med mindre riskfyllda.

Liksom enligt försäkringsrörelselagen bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter om innehållet i en åtgärdsplan. Genom föreskrifter på lägre nivå än lag kan det då preciseras hur en åtgärdsplan ska vara utformad. Det gagnar förutsebarheten för tjänstepensionsföretagen och gör det därmed lättare att ta fram åtgärdsplaner inom de trots allt förhållandevis snäva tidsramar som kommer att råda när det riskkänsliga kapitalkravet inte uppfylls.

13.2.4 Förlängd tidsfrist vid synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden

Regeringens förslag: Om ett tjänstepensionsföretags bristande uppfyllelse av det riskkänsliga kapitalkravet beror på synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden som företaget inte skäligen kunde förväntas räkna med, ska Finansinspektionen genom ett eller flera beslut få förlänga tidsfristen för återhämtning med sammanlagt högst tolv år.

Ett tjänstepensionsföretag ska under en sådan tidsfrist regelbundet ge in en lägesrapport till Finansinspektionen om vilka åtgärder som har vidtagits och i vilken mån det riskkänsliga kapitalkravet åter uppfyllts. Finansinspektionen ska i samband med beslut om förlängd tidsfrist besluta hur ofta rapporten ska ges in. Inspektionen ska då särskilt beakta tiden för förlängning av tidsfristen. En lägesrapport ska inte ges in oftare än var tredje månad.

Om en lägesrapport visar att det inte har skett några väsentliga framsteg med att åter uppfylla kravet från det att bristen konstaterades fram till dess att rapporten gavs in, ska Finansinspektionen besluta att den förlängda tidsfristen ska upphöra att gälla. Finansinspektionen ska få avstå från att fatta ett sådant beslut om det finns särskilda skäl.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att

enligt promemorians förslag ska en lägesrapport ges in var tredje månad. I promemorian föreslås inte att Finansinspektionen ska få avstå från att besluta att den förlängda tidsfristen ska upphöra att gälla.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* påpekar att det kan inträffa situationer där ett ogynnsamt marknadsförhållande fortsätter att försämrats och att det därför under en period inte är möjligt att visa väsentliga framsteg. Det är då inte rimligt att Finansinspektionen ska dra in den förlängda återställandetiden. Myndigheten bör ges en större flexibilitet i ett så ansträngt läge. Även *Kåpan Pensioner* anser att förslaget inte är utformat på ett rimligt sätt. Regleringen syftar till att hantera en situation där en ogynnsam marknadsutveckling innebär att ett flertal tjänstepensionsföretag hamnar under det lagstiftade riskbaserade kapitalkravet. Enligt *Kåpan Pensioner* innebär kravet på väsentliga förbättringar och att Finansinspektionen inte får ge utökad dispens att betydande försäljningar av riskfyllda tillgångar är det enda alternativet. Förslaget innebär ett i stort sett förutsägbart procykliskt agerande av de stora tjänstepensionsföretagen och en ökad känslighet för den svenska kapitalmarknaden i samband med externa kriser. Situationen kan utnyttjas både av finansiella aktörer och andra verksamheter för att störa den finansiella stabiliteten. Förslaget kan därför medföra en betydande risk för både den svenska ekonomin och de långsiktiga tjänstepensionsnivåerna. Enligt *Kåpan Pensioner* bör Finansinspektionen i stället få ett tydligt mandat att medge dispens från kraven i lagstiftningen för att stabilisera situationen vid synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden. Möjligheten till dispens bör inte tidsbestämmas utan ses som en helhet inom ramen för uppgiften att i en sådan situation hantera den finansiella stabiliteten i Sverige. Även *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Folksam* anser att det föreslagna kravet på väsentliga framsteg varje tre månadersperiod är olämpligt. Bolagen påpekar att de ekonomiska krissituationer som utlöser en förlängd tidsfrist kan kvarstå under tidsrymder som vida överstiger periodiciteten för lägesrapporteringen. Det föreslagna kravet på väsentliga framsteg kommer att tvinga fram ett kortsiktigt agerande av tjänstepensionsföretagen som direkt motverkar syftet med den förlängda tidsfristen. Som alternativ reglering föreslår de att Finansinspektionen får en möjlighet att återkalla den förlängda fristen om ett företag under en viss period, längre än tre månader, underlåter att vidta de åtgärder som under rådande marknadsförhållanden är möjliga och lämpliga för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte något riskkänsligt kapitalkrav. Därmed finns det inte heller några bestämmelser om följderna av att ett sådant kapitalkrav inte uppfylls.

Gällande rätt

Finansinspektionen har enligt försäkringsrörelselagen (18 kap. 5 §) möjlighet att förlänga tidsfristen för försäkringsföretagen att återställa kapitalbasen så att solvenskapitalkravet – det riskkänsliga kapitalkravet enligt

samma lag – åter uppfylls. Tidsfristen kan förlängas med högst sju år. För att en sådan förlängning ska få beslutas krävs att Eiopa har meddelat att det föreligger exceptionella förhållanden. Vidare krävs att dessa exceptionella förhållanden påverkar ett företag som har fått ett föreläggande av Finansinspektionen att upprätta en åtgärdsplan och vidta åtgärder för att åter uppfylla solvenskapitalkravet (18 kap. 4 § FRL).

Ett försäkringsföretag som får tidsfristen förlängd på grund av att det föreligger exceptionella förhållanden ska var tredje månad ge in en lägesrapport om vilka åtgärder som har vidtagits och i vilken mån solvenskapitalkravet åter uppfylls (18 kap. 5 § andra stycket FRL). Om lägesrapporten visar att det inte har skett några väsentliga framsteg med att åter uppfylla solvenskapitalkravet, ska Finansinspektionen besluta att den förlängda tidsfristen ska upphöra att gälla (18 kap. 5 § tredje stycket FRL).

Ovan nämnda bestämmelser i försäkringsrörelselagen om förlängning av tidsfristen (18 kap. 5 §) genomför i svensk rätt motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 138.4, se prop. 2015/16:9 s. 384–386). I direktivet anges att exceptionellt svåra förhållanden föreligger om den finansiella situationen för försäkrings- och återförsäkringsföretag som utgör en betydande del av marknaden eller berörda försäkringsklasser allvarligt eller negativt påverkas av ett eller flera kursfall på de finansiella marknaderna som är oförutsett, kraftigt och tvärt, förhållanden med ihållande låga räntor eller katastrofer med stora efterverkningar.

För de försäkringsföretag som omfattas av övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) finns i dag inte några bestämmelser om ett riskkänsligt kapitalkrav, och därför inte heller några bestämmelser om tidsfrister för att avhjälpa bristande uppfyllelse av ett sådant kapitalkrav. Detsamma gäller för tjänstepensionskassor.

Längre frist för återhämtning vid synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden

Det bör införas en möjlighet att medge avsevärt längre tidsfrister för tjänstepensionsföretag att återställa kapitalbasen i vissa allvarliga krislägen än de tidsfrister som föreslås i avsnitt 13.2.3. I annat fall finns det risk för att tjänstepensionsföretag tvingas till omfattande omdispositioner i sina tillgångsportföljer i ett krisläge, då tillgångspriserna kan vara starkt nedpressade. I en verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar, med mycket lång placeringshorisont, kan sådana regelverksdrivna försäljningar allvarligt skada solvensen i tjänstepensionsföretagen och under årtionden därefter försvaga eller förstöra deras förmåga att placera i annat än låg-avkastande tillgångar.

För att det ska bli aktuellt att medge en längre tidsfrist bör det dock krävas förhållanden som mycket tydligt avviker från det som är normalt på de marknader – för placeringar i t.ex. obligationer, aktier och fastigheter – där tjänstepensionsföretag är verksamma. Tjänstepensionsföretag ska bedriva ett proaktivt riskhanteringsarbete och ska därför ha beredskap att klara av de flesta tänkbara negativa scenarier. Samtidigt är beredskapen inför negativa scenarier en kostnads- och avkastningsfråga. Intresset av effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet medger inte hur stor försiktighet i riskhanteringen som helst.

Den förlängda tidsfristen bör mot denna bakgrund kunna tillgripas vid synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden. Med detta uttryck avses bl.a. sådana förhållanden som särskilt tvära och oväntade kursfall, långvariga lågräntelägen och katastrofer (se artikel 138.4 i Solvens II-direktivet). Även andra situationer som är att jämföras med de nyss nämnda bör dock kunna föranleda beslut om en längre tidsfrist. Av ordet synnerligen framgår att det ska handla om undantagsfall. Ytterst måste innebörden uttolkas i rättstillämpningen.

Eftersom det riskkänsliga kapitalkrav som föreslås för tjänstepensionsföretag är ett krav som ska införas i nationell rätt utan att det finns något motsvarande krav i unionsrätten kan det inte ankomma på Eioipa att avgöra om det föreligger synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden eller inte. Beslut om förlängd tidsfrist med anledning av att det föreligger sådana förhållanden bör därför fattas av Finansinspektionen.

Möjligheten till en längre tidsfrist på grund av synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden ska inte belöna företag som investerat sina tillgångar utan tillräcklig aktsamhet eller som inte varit tillräckligt vaksamma i sin riskhantering. Om möjligheten den ska tillämpas ska det handla om situationer då en väl fungerande företagsstyrning inte skulle ha varit till någon hjälp för att undvika brist i uppfyllelsen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Därför bör det krävas för en förlängd tidsfrist att de synnerligen ogynnsamma marknadsförhållandena varit sådana att tjänstepensionsföretaget inte skäligen kunde förväntas räkna med dem. Det kravet bör, som berörs ovan, ses i ljuset av bestämmelserna om företagsstyrning. Om företagsstyrningssystemet fungerat väl och tjänstepensionsföretaget likväl inte förutsåg ett negativt scenario av det svåra slag som nu behandlas, då talar det för att förhållandena var sådana att tjänstepensionsföretaget inte skäligen kunde förväntas räkna med dem.

När det sedan gäller tiden för en förlängning av tidsfristen vid synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden, bör återigen långsiktigheten i en verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar beaktas, samt svårigheterna i att återställa en solvens som urholkats till följd av hastiga omplaceringar i ett krisläge. Enligt försäkringsrörelselagen kan tidsfristen för att åter uppfylla solvenskapitalkravet förlängas med högst sju år, om det föreligger exceptionella förhållanden (18 kap. 5 §). Den tidsfristen gäller för all typ av försäkringsrörelse, både skade- och livförsäkringsrörelse, dvs. både för sådan försäkringsrörelse som är mer kortsiktig till sin natur och för den som är mer långsiktig.

Förlängning av tidsfristen för att återställa kapitalbasen i ett tjänstepensionsföretag bör med ledning av dessa överväganden kunna ske med högst tolv år. Förlängning bör, liksom den ordinarie tidsfristen som inte kräver synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden, kunna ske genom flera beslut av Finansinspektionen, så länge tidsfristen sammanlagt inte förlängs mer än tolv år.

Efter mönster från försäkringsrörelselagen föreslås i promemorian att tjänstepensionsföretag som medgetts förlängd tidsfrist ska ge in en lägesrapport till Finansinspektionen var tredje månad. Enligt promemorians förslag ska Finansinspektionen dra in den förlängda tidsfristen om inlämnade lägesrapporter visar att inga väsentliga framsteg skett med att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet. Flera remissinstanser är

kritiska mot förslaget och hänvisar bl.a. till att rådande marknadsförhållanden kan göra det svårt att visa väsentliga framsteg var tredje månad.

Regeringen anser att det, i enlighet med förslaget i promemorian, bör införas krav på att tjänstepensionsföretag ska lämna in regelbundna lägesrapporter för att en tät uppföljning ska kunna ske av de aktuella företagen. För att tillse att företagen arbetar aktivt med att återställa kapitalbasen bör rapporteringskravet också kombineras med ett krav på att de regelbundet ska uppvisa väsentliga framsteg. Regeringen anser dock, i likhet med flera remissinstanser och till skillnad från det som föreslås i promemorian, att det inte är lämpligt med ett generellt krav på att väsentliga framsteg ska rapporteras in var tredje månad. Vid synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden ska Finansinspektionen enligt förslaget få möjlighet att förlänga tidsfristen upp till tolv år. Under sådana svåra förhållanden är det inte ändamålsenligt att kräva väsentliga framsteg så ofta som var tredje månad. Ett krav på kvartalsvis rapportering i dessa situationer riskerar i stället, som *AFA Försäkring* m.fl. påpekar, att tvinga fram ett kortsiktigt agerande från tjänstepensionsföretagen. Regeringen anser därför att Finansinspektionen bör fastställa i varje enskilt fall hur ofta lägesrapporten ska ges in. Detta bör ske i samband med beslut om att förlänga tidsfristen för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet. Vid prövningen av hur ofta lägesrapportering ska ske bör Finansinspektionen särskilt beakta hur lång den förlängda tidsfristen är. Tidsperioden för att uppvisa väsentliga framsteg bör alltså framför allt fastställas med hänsyn till de rådande marknadsförhållandena. Enligt regeringens uppfattning bör årsvis lägesrapportering kunna vara aktuellt i vissa särskilt allvarliga krislägen. Under alla förhållanden bör rapportering inte ske med kortare intervall än var tredje månad.

Regeringen anser, i likhet med det som föreslås i promemorian, att Finansinspektionen ska åläggas att dra in den förlängda tidsfristen om de regelbundna lägesrapporterna visar att det inte har skett några väsentliga framsteg med att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet. Eftersom de aktuella bestämmelserna om förlängd tidsfrist kommer att tillämpas i allvarliga krissituationer bör dock Finansinspektionen, som bl.a. *Svensk Försäkring* och *Kåpan Pensioner* förordar, ges viss möjlighet till flexibilitet utifrån situationen i det enskilda fallet. Huvudregeln bör vara att Finansinspektionen ska besluta om att den förlängda tidsfristen ska upphöra att gälla om det inte har gjorts väsentliga framsteg, men myndigheten bör kunna avstå från att fatta ett sådant beslut om det finns särskilda skäl. Vad som utgör särskilda skäl får ytterst avgöras i rättstillämpningen. Det bör dock exempelvis kunna handla om att marknadsläget är sådant att det inte rimligen kan krävas att tjänstepensionsföretaget uppvisar väsentliga framsteg. Därmed får Finansinspektionen möjlighet att beakta huruvida ett tjänstepensionsföretag har vidtagit möjliga och lämpliga åtgärder för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet under rådande marknadsförhållanden, vilket *AFA Försäkring* m.fl. förordar.

13.2.5 Ingripande om minimikapitalkravet eller garantibeloppet inte uppfylls

Regeringens förslag: Om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller minimikapitalkravet eller garantibeloppet, ska företaget inom en månad från det att bristen upptäcktes upprätta en finansiell saneringsplan med åtgärder för att åter uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet inom högst tre månader från samma tidpunkt, och överlämna planen till Finansinspektionen. Företaget ska vidta de åtgärder som anges i en finansiell saneringsplan.

Om Finansinspektionen anser att åtgärderna i en finansiell saneringsplan är otillräckliga, ska inspektionen förelägga företaget att göra de ändringar i planen som enligt inspektionens mening krävs för att företaget, om planen följs, inom tre månader från det att bristen upptäcktes åter ska uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

Om det är lämpligt, ska Finansinspektionen genom ett eller flera beslut få förlänga tidsfristen med sammanlagt högst nio månader. Vid prövningen av om förlängning ska ske och när tiden för en förlängning fastställs, ska Finansinspektionen särskilt beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av minimikapitalkravet eller garantibeloppet beror på förhållanden som stått utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och om företaget skäligen kunde förväntas räkna med dem.

Finansinspektionen ska återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd om företaget inte uppfyller minimikapitalkravet eller garantibeloppet och företaget finansiella saneringsplan, trots ett föreläggande att ändra den, är uppenbart otillräcklig, eller om företaget inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller garantibeloppet har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en finansiell saneringsplan, i förekommande fall efter ändringar till följd av ett föreläggande från Finansinspektionen. Återkallelse av tillståndet ska också ske om ett tjänstepensionsföretag inte i rätt tid upprättar och lämnar in någon finansiell saneringsplan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om innehållet i en finansiell saneringsplan.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Enligt utredningens förslag ska Finansinspektionen förelägga ett tjänstepensionsföretag vars kapitalbas understiger ett schablonmässigt kapitalkrav att upprätta en plan för att återställa en tillfredsställande finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande. Vidare ska Finansinspektionen förelägga ett tjänstepensionsföretag eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen, om företagets kapitalbas understiger garantibeloppet eller en tredjedel av det schablonmässigt beräknade kapitalkravet. Om ett tjänstepensionsföretag inte inom angiven tid har vidtagit åtgärderna i en godkänd plan för att återställa en tillfredsställande finansiell ställning eller en plan för att skyndsamt återställa kapitalbasen, ska Finansinspektionen få återkalla tjänstepensionsföretagets tillstånd. Det ska dock inte vara någon skyldighet för inspektionen att återkalla tillståndet.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att frågan om förlängning av återställandetider enbart bör avgöras utifrån vad som bäst kan säkerställa redan intjänade förmåner och framtida utbetalningar till de försäkrade och andra ersättningsberättigade. Bedömningen av om tidsfristerna ska kunna förlängas kan inte göras beroende av orsaken till att ett kapitalkrav inte uppfylls eftersom det skulle motverka syftet att skydda de försäkrade. Även *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Folksam* anser att utgångspunkten för bedömningen av om tidsfrister ska förlängas ska vara möjligheten att på bästa sätt tillvarata de ersättningsberättigades intressen. Enligt de fyra remissinstanserna tycks förslaget utgå från att företag där det funnits brister i företagsstyrningen inte ska ges tillgång till förlängda tidsfrister. Det blir en slags culpabedömning som i första hand inte drabbar ledningen utan de personer som är ersättningsberättigade i företaget.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att deras behöriga myndigheter får påföra administrativa sanktioner och andra åtgärder som är tillämpliga på alla överträdelse av de nationella bestämmelser som genomför direktivet (artikel 48.2). Medlemsstaterna ska även vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Medlemsstaterna ska också säkerställa att deras administrativa sanktioner och andra åtgärder är effektiva, proportionella och avskräckande.

Gällande rätt

Enligt försäkringsrörelselagen gäller att Finansinspektionen ska förelägga ett försäkringsföretag som inte uppfyller minimikapitalkravet, eller ett kapitalkrav som gäller sedan företaget helt eller delvis meddelats undantag från den lagen, att inom en månad från dagen då bristen konstaterades upprätta en finansiell saneringsplan och överlämna planen för godkännande (18 kap. 8 §). Den finansiella saneringsplanen ska innehålla åtgärder som företaget ska vidta för att inom tre månader från den dag då bristen konstaterades åter uppfylla minimikapitalkravet eller det kapitalkrav som gäller sedan företaget helt eller delvis meddelats undantag. Om ett försäkringsföretag inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet, eller ett kapitalkrav som gäller sedan företaget helt eller delvis meddelats undantag från försäkringsrörelselagen, inte har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en finansiell saneringsplan (18 kap. 28 § 3 FRL).

De försäkringsföretag som omfattas av övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) ska tillämpa äldre bestämmelser, dvs. i fråga om ingripanden 16 kap. FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Finansinspektionen ska förelägga ett försäkringsföretag eller dess styrelse

att upprätta en plan för att återställa en tillfredsställande finansiell ställning och överlämna planen till inspektionen för godkännande, om företagets kapitalbas understiger solvensmarginalen, det schablonmässigt beräknade kapitalkrav som motsvarar det föreslagna minimikapitalkravet (16 kap. 5 § första stycket FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Om kapitalbasen understiger garantibeloppet – motsvarigheten till garantibeloppet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag – eller en tredjedel av solvensmarginalen, eller om kapitalbasen inte har rätt sammansättning, ska Finansinspektionen förelägga försäkringsföretaget eller dess styrelse att upprätta och för godkännande överlämna en plan för skyndsamt återställande av kapitalbasen. Om ett försäkringsföretag inte vidtar åtgärderna i en plan som överlämnats, får Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd (16 kap. 10 § första stycket 2 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehåll i en finansiell saneringsplan (16 kap. 26 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

När det gäller förelägganden med anledning av att kapitalbasen understiger solvensmarginalen, understiger en tredjedel av solvensmarginalen eller inte har den föreskrivna sammansättningen, gäller för tjänstepensionskassor enligt den upphävda lagen om understödsföreningar (71 § femte stycket) materiellt sett samma reglering som för de försäkringsföretag som omfattas av övergångsbestämmelserna. Om en tjänstepensionskassa inte följer ett sådant föreläggande, kan Finansinspektionen hos rätten ansöka om att tjänstepensionskassan ska försättas i likvidation (71 § nionde stycket UFL).

Hur ska Finansinspektionen ingripa om minimikapitalkravet eller garantibeloppet inte uppfylls?

Den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör innehålla en tydlig reglering av vad som sker om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller minimikapitalkravet, det kapitalkrav som motsvarar den föreskrivna solvensmarginalen i andra tjänstepensionsdirektivet (se artikel 17 samt avsnitt 8.5.4), eller garantibeloppet (se avsnitt 8.5.5). Dels krävs detta för att tillgodose kravet i direktivet om att medlemsstaterna ska införa bestämmelser om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelse av den lagstiftning som genomför direktivet (artikel 48.2). Dels behövs sådana bestämmelser för att tydliggöra minimikapitalkravets karaktär. Följderna av en överträdelse torde i hög grad styra hur tjänstepensionsföretagen förhåller sig till minimikapitalkravet.

Både minimikapitalkravet och garantibeloppet bör betraktas som ”hårda” kapitalkrav, dvs. som en lägsta nivå för finansiell styrka för att verksamheten över huvud taget ska få drivas. Ett tjänstepensionsföretag som inte uppfyller dessa krav bör därför åläggas att skyndsamt återställa kapitalbasen. Det är därför lämpligt att i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, enligt samma modell som i försäkringsrörelselagen, införa bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag som inte uppfyller minimikapitalkravet eller garantibeloppet inom en månad från det att bristen upptäcktes ska upprätta en plan med åtgärder för att åter uppfylla dessa kapitalkrav inom högst tre månader från samma tidpunkt. Vidare bör de förpliktas att inom samma tid överlämna planen till Finansinspektionen.

Dessa kortare tidsfrister ger uttryck för att det i princip inte är acceptabelt att minimikapitalkravet eller garantibeloppet underskrids. Ledningen för ett tjänstepensionsföretag torde regelmässigt ha möjlighet att förutse utvecklingen och vidta åtgärder i god tid innan solvensen blivit så urholkad att företaget inte längre uppfyller minimikapitalkravet eller garantibeloppet. Tidskraven för att upprätta en plan med åtgärder och tids-horisonten för att återställa kapitalkraven ter sig därför också i praktiken som rimliga och lämpliga.

På samma sätt som en plan med åtgärder för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet bör det åligga tjänstepensionsföretaget att både upprätta och följa en finansiell saneringsplan med åtgärder för att åter uppfylla minimikapitalkravet. Det bör inte, som enligt försäkringsrörelselagen (18 kap. 8 §), krävas ett föreläggande från Finansinspektionen. Om däremot inspektionen finner att en överlämnad saneringsplan för att åter uppfylla minimikapitalkravet är otillräcklig, ska Finansinspektionen förelägga tjänstepensionsföretaget att göra de ändringar i planen som enligt inspektionens mening krävs för att planen ska uppfylla de lagstadgade kraven. Därigenom uppnås, som anges ovan, en lämplig ansvarsfördelning mellan tjänstepensionsföretaget i fråga och Finansinspektionen.

Det bör införas en möjlighet för Finansinspektionen att även beträffande bristande uppfyllelse av minimikapitalkravet förlänga tidsfristen för att återställa kapitalbasen. De åtgärder som behöver vidtas för att ett tjänstepensionsföretag åter ska uppfylla minimikapitalkravet kan i många fall vara sådana som är mer tidskrävande. Det skulle exempelvis kunna handla om beståndsöverlåtelser eller om ökning av kapitalbasen genom beslut om uttaxering. I fallet med beståndsöverlåtelse krävs tillstånd av Finansinspektionen för att den ska kunna genomföras, vilket bidrar till tidsutdräkten. För att sådana åtgärder ska kunna genomföras bör det införas en möjlighet till förlängning av tidsfristen för att åter uppfylla minimikapitalkravet.

Med tanke på minimikapitalkravets och garantibeloppets karaktär av mer eller mindre ovillkorliga krav bör tiden för förlängning inte kunna vara alltför lång. I andra riktningen pekar, återigen, den förväntade tidsåtgången för de åtgärder som kan vara aktuella för att åter uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet. En samlad bedömning ger vid handen att det är lämpligt att bestämma den tillåtna förlängningstiden till högst nio månader. Liksom beträffande det riskkänsliga kapitalkravet (se avsnitt 13.2.3) bör Finansinspektionen få fatta flera beslut om förlängning. Det eller de beslut om förlängning som fattas får dock inte medföra att den sammanlagda förlängningen blir längre än nio månader.

Ett beslut av Finansinspektionen om förlängning av tidsfristen för att åter uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet bör – liksom motsvarande beslut i fråga om det riskkänsliga kapitalkravet – fattas på grundval av en helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Även när det gäller minimikapitalkravet eller garantibeloppet anser dock regeringen, i likhet med det som föreslås i promemorian och till skillnad från några remissinstanser, att det bör ges stor vikt vid prövningen av i vilken mån bristen i uppfyllelse beror på förhållanden som tjänstepensionsföretaget har eller borde ha haft kontroll över. Även när det gäller minimikapitalkravet eller garantibeloppet måste alltså frågan ställas om

företaget råkat i svårigheter att uppfylla kapitalkravet till följd av överdrivet risktagande eller kortsiktigt handlande i något annat avseende. Vidare bör företagets beredskap inför en ofördelaktig omvärldsutveckling vägas in. Bristande hantering av bestående eller förutsägbara yttre förhållanden bör inte belönas med en förlängd tidsfrist att återställa kapitalbasen, lika lite som vid motsvarande prövning när det gäller det riskkänsliga kapitalkravet. Som några av remissinstanserna påpekar bör dock även konsekvenserna för de ersättningsberättigade beaktas vid prövningen av om tidsfristen ska förlängas, eftersom ett övergripande syfte med regleringen är att skydda de framtida pensionerna. Självklart måste också praktiska hänsyn tas, som t.ex. den tid det kan antas kräva att genomföra åtgärder som företaget anger i sin plan med åtgärder.

De överväganden som redovisas ovan bör komma till uttryck i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I lagen bör det därför anges att Finansinspektionen, vid prövningen av om förlängning ska ske och när tiden för förlängning fastställs, särskilt ska beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av minimikapitalkravet eller garantibeloppet beror på förhållanden som stått utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och om företaget skäligen kunde förväntas räkna med att de förhållandena skulle föreligga.

Vilka åtgärder som kan komma i fråga för det enskilda företaget att ange i en finansiell saneringsplan för att åter uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet varierar efter omständigheterna. Den saken bör, liksom i fråga om det riskkänsliga kapitalkravet, inte regleras i lag. Möjliga åtgärder är t.ex. beståndsöverlåtelse och kapitaltillskott. Vilka åtgärder som kan komma i fråga får avgöras i första hand av det enskilda företaget och i andra hand av Finansinspektionen vid granskningen av den finansiella saneringsplanen.

Liksom i dag enligt försäkringsrörelselagen (18 kap. 12 § 4) bör bristande uppfyllelse av minimikapitalkravet vara grund för obligatorisk återkallelse av ett tjänstepensionsföretags tillstånd. Återkallelse bör ske om tjänstepensionsföretaget inte uppfyller minimikapitalkravet eller garantibeloppet och företaget finansiella saneringsplan, trots ett föreläggande att ändra den, är uppenbart otillräcklig. Detsamma bör gälla om företaget inte inom tre månader från den tidpunkt då det upptäcktes att företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller garantibeloppet har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en finansiell saneringsplan, i förekommande fall efter ändringar till följd av ett föreläggande från Finansinspektionen. Om tiden för återställande av kapitalbasen har förlängts, bör återkallelse om minimikapitalkravet eller garantibeloppet inte uppfylls i stället ske vid utgången av den tid som tjänstepensionsföretaget fått till sitt förfogande enligt ett beslut om förlängning.

Slutligen bör återkallelse också ske om företaget inte inom föreskriven tid upprättar och överlämnar någon finansiell saneringsplan för att åter uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet. Genom ett krav på återkallelse av tillstånd i dessa situationer framgår minimikapitalkravets och garantibeloppets karaktär av ”hårda” kapitalkrav som ska vara uppfyllda om verksamheten ska få fortsätta drivas.

På samma sätt som i dag enligt försäkringsrörelselagen bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter om innehållet i en finansiell saneringsplan som syftar till att åter uppfylla

minimikapitalkravet eller garantibeloppet. Genom detaljerade bestämmelser i föreskrifter på lägre nivå än lag i det ämnet underlättas tjänstepensionsföretagens förberedande arbete inför en situation då en finansiell saneringsplan måste upprättas.

13.2.6 Återkallelse av tillstånd i vissa fall

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd, om företaget

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft,
2. har förklarat sig avstå från tillståndet,
3. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation
4. får tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen.

Finansinspektionen ska få återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd, om företaget

1. inte längre uppfyller kraven för tillstånd,
2. inte inom ett år från det tillstånd gavs har börjat driva sådan verksamhet som tillståndet avser,
3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar,
4. i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten.

Om det är tillräckligt ska Finansinspektionen i de fall som avses i andra stycket ovan i stället få meddela företaget en varning.

Om någon som ingår i ett tjänstepensionsföretags ledning eller ansvarar för en central funktion i företaget inte längre uppfyller lämplighetskraven, ska Finansinspektionen återkalla företagets tillstånd. Detta ska dock bara få ske om inspektionen först har anmärkt på att personen ingår i ledningen eller ansvarar för en central funktion och om han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid av högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i den aktuella befattningen. I stället för att återkalla tillståndet ska Finansinspektionen få besluta att en som deltar i ledningen eller den som ansvarar för en central funktion i tjänstepensionsföretaget inte längre får kvarstå i sin befattning. Finansinspektionen ska då få förordna en ersättare. Ersättarens uppdrag ska gälla till dess tjänstepensionsföretaget har utsett en ny befattningshavare.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår inte att Finansinspektionen ska återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd om företaget får tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Enligt promemorians förslag ska bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om återkallelse av tillstånd med anledning av att ledande

befattningshavare inte uppfyller lämplighetskraven gälla även för tjänstepensionsföretag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* bedömer att det inte kommer att vara möjligt att ingripa mot ett tjänstepensionsföretag med stöd av bestämmelsen i försäkringsrörelselagen om ingripande när ledande befattningshavare inte uppfyller krav på bl.a. insikt och erfarenhet. Enligt promemorians förslag ska nämligen befattningshavarna i ett tjänstepensionsföretag tillsammans uppfylla dessa krav. I ett försäkringsföretag ska däremot var och en som ingår i styrelsen och den verkställande direktören uppfylla kraven. *Finansinspektionen* anser att det inte finns skäl att ställa lägre krav på dem som deltar i styrningen i tjänstepensionsföretag än på personer i motsvarande positioner i försäkringsföretag. Om det ska ställas andra krav i ett tjänstepensionsföretag bör det dock införas en bestämmelse om ingripande i den nya lagen som är anpassad till dessa krav.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser om de behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa samt deras förpliktelser (artikel 48). Administrativa sanktioner och andra åtgärder ska enligt direktivet kunna påföras vid överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför direktivet och de ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 48.2). De behöriga myndigheterna får förbjuda eller begränsa verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras respektive territorier, särskilt om institutet

- a) inte på ett tillfredsställande sätt kan skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen,
- b) inte längre uppfyller villkoren för att få bedriva sin verksamhet,
- c) allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt de regler det omfattas av, eller
- d) vid gränsöverskridande verksamhet inte följer kraven i den social- och arbetsmarknadslagstiftning i värdlandet som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner (artikel 48.8).

Gällande rätt

Finansinspektionen ska återkalla tillståndet för ett försäkringsföretag om företaget inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft, om företaget har förklarat sig avstå från tillståndet och om företaget har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation (18 kap. 12 § FRL). I avsnitt 13.2.5 behandlas återkallelse av tillstånd med anledning av att ett försäkringsföretag inte uppfyller minimikapitalkravet (18 kap. 12 § 5 FRL).

Finansinspektionen ska även återkalla ett försäkringsföretags tillstånd om någon som ingår i företagets styrelse eller är dess verkställande direktör eller ansvarar för en central funktion inte uppfyller de lagstadgade lämplighetskraven (18 kap. 11 § FRL). Det får dock ske endast om inspek-

tionen först har beslutat att anmärka på att personen har den aktuella befattningen och vederbörande, efter att viss bestämd tid om högst tre månader förflutit, fortfarande har kvar sin befattning. I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen besluta att en befattningshavare inte får kvarstå i sin befattning. Finansinspektionen får då förordna en ersättare vars uppdrag gäller till försäkringsföretaget utsett en ny befattningshavare.

Finansinspektionen får också återkalla ett försäkringsföretags tillstånd om företaget inte längre uppfyller kraven för tillstånd, om företaget inte inom ett år från det tillstånd gavs har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser, om företaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit försäkringsrörelse och om företaget i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten (18 kap. 13 § FRL). Om det är tillräckligt får Finansinspektionen i stället meddela företaget en varning. I avsnitt 13.2.3 behandlas återkallelse med anledning av att ett försäkringsföretag inte uppfyller solvenskapitalkravet (18 kap. 13 § 4 FRL).

För de försäkringsföretag som omfattas av övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller, som nämns i avsnitt 13.2.1, bestämmelserna om ingripande i 16 kap. FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Enligt försäkringsrörelselagen (16 kap. 8 §) i lydelsen före den 1 januari 2016 gällde samma bestämmelser om ingripande på grund av bristande lämplighet hos ledande befattningshavare som de som i dag gäller enligt den lagen (18 kap. 11 §), med den enda skillnaden att det inte ställdes några lämplighetskrav på dem som ansvarade för centrala funktioner. I övrigt gäller att Finansinspektionen ska återkalla ett försäkringsföretags tillstånd om företaget inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft, om företaget inte inom ett år från det tillstånd gavs har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser, om företaget har förklarat sig avstå från tillståndet, om företaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit försäkringsrörelse och om företaget har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation (16 kap. 9 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). Finansinspektionen får även återkalla ett försäkringsföretags tillstånd om företaget inte längre uppfyller kraven för tillstånd eller i annat fall allvarligt åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten (16 kap. 10 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016). I stället för att återkalla tillståndet får Finansinspektionen meddela en varning, om det är tillräckligt.

Tjänstepensionskassor omfattas inte av några bestämmelser om ingripande till följd av att ledande befattningshavare inte uppfyller lagstadgade lämplighetskrav. För tjänstepensionskassor tillämpas bestämmelserna i den upphävda lagen om understödsföreningar om att Finansinspektionen, om ett föreläggande om rättelse mot en tjänstepensionskassa inte följts inom bestämd tid, hos rätten får ansöka om att tjänstepensionskassan ska förklaras skyldig att träda i likvidation (71 § nionde stycket). De förelägganden om rättelse som Finansinspektionen har möjlighet att utfärda kan bl.a. avse avvikelser från bestämmelser i lag eller stadgar (71 § andra stycket 1 UFL) eller om det finns någon annan allvarlig anmärkning att rikta mot tjänstepensionskassans verksamhet (71 § andra stycket 5 UFL).

Grundläggande bestämmelser om återkallelse av tillstånd

Tjänstepensionsföretag bör, i likhet med försäkringsföretag, omfattas av bestämmelser om obligatorisk återkallelse av tillstånd. Det bör därför införas bestämmelser om detta i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. De grunder för återkallelse som anges i försäkringsrörelselagen är sådana att ingen annan åtgärd än återkallelse av tillståndet rimligen kan komma i fråga (18 kap. 12 § 1–4 FRL). Bestämmelserna i den nya lagen bör därför utformas efter förebild av försäkringsrörelselagens bestämmelser. Därutöver bör ett tjänstepensionsföretags tillstånd återkallas om företaget får tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen, dvs. utnyttjar de möjligheter till omvandling som beskrivs i avsnitten 6.3 och 6.4.

Vidare bör det införas bestämmelser om fakultativ återkallelse av tillstånd i den nya lagen. Även de bestämmelserna bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (18 kap. 13 § första stycket 1–3 och 5). Det är fråga om situationer när Finansinspektionen ska ha möjlighet att avstå från att återkalla tillståndet. Det är då också rimligt att Finansinspektionen får välja att meddela företaget en varning i stället för att återkalla tillståndet, på samma sätt som enligt försäkringsrörelselagen (18 kap. 13 § andra stycket).

Genom bestämmelserna om återkallelse av tillstånd för det fall ett tjänstepensionsföretag inte längre uppfyller kraven på tillstånd respektive i annat fall åsidosätter gällande bestämmelser för verksamheten genomförs andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 48.8).

Frågor om återkallelse av tillstånd med anledning av att ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet, minimikapitalkravet eller garantibeloppet behandlas i avsnitten 13.2.3 och 13.2.5.

Återkallelse av tillstånd med anledning av att ledande befattningshavare inte uppfyller krav på lämplighet

Regeringen anser, i likhet med *Finansinspektionen* och till skillnad från den bedömning som görs i promemorian, att var och en som deltar i ledningen av ett tjänstepensionsföretag ska uppfylla de krav på lämplighet som föreslås ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag (se avsnitt 9.6.3). Detta överensstämmer med det som gäller enligt försäkringsrörelselagen. Finansinspektionen bör få ingripa mot ett tjänstepensionsföretag för det fall någon som ingår i företagets ledning eller ansvarar för en central funktion inte uppfyller lämplighetskraven. Det bör därför införas bestämmelser om detta i den nya lagen som utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (18 kap. 11 §). Genom att Finansinspektionen får möjlighet att förordna ersättare för ledande befattningshavare tillgodoses kravet i andra tjänstepensionsdirektivet om att de behöriga myndigheterna ska få utse en särskild företrädare som övertar ledningens ansvar för driften (artikel 48.7).

13.2.7 Ingripanden mot vissa typer av moderföretag och mot den som saknar tillstånd

Regeringens förslag: Om ett företag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag, och skulle vara ett försäkringsholdingföretag om dotterföretaget i stället var ett försäkringsföretag eller är ett blandat finansiellt holdingföretag, har en ledande befattningshavare som inte uppfyller kraven på lämplighet, ska Finansinspektionen få förelägga företaget att rätta till förhållandet.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om ingripande mot den som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring utan tillstånd.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Utredningens förslag avviker från regeringens bedömning genom att utredningen föreslår att det ska införas bestämmelser om ingripande mot den som saknar tillstånd.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag och bedömning. Promemorians förslag avviker från regeringens bedömning genom att det i promemorian föreslås att det ska införas bestämmelser om ingripande mot den som saknar tillstånd.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* påpekar att otillåten försäkringsrörelse avseende tjänstepensionsförsäkringar kan drivas utan tillstånd enligt såväl den nya lagen om tjänstepensionsföretag som försäkringsrörelselagen. Inspektionen anser att det måste förtydligas med stöd av vilken lag myndigheten ska ingripa i en sådan situation. *Svensk Försäkring* anser att det måste införas en särskild bestämmelse i den nya lagen om ingripande mot den som driver verksamhet utan tillstånd. Enligt *Svensk Försäkring* gäller bestämmelsen i försäkringsrörelselagen endast för den som utan tillstånd driver verksamhet som omfattas av den lagen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om ingripande mot moderföretag eller mot den som driver verksamhet enligt direktivet utan registrering eller tillstånd.

Gällande rätt

Finansinspektionen får enligt försäkringsrörelselagen förelägga ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag att vidta rättelse om någon i företagets ledning inte uppfyller de krav på lämplighet som ställs i den lagen (19 kap. 64 § första stycket).

För de försäkringsföretag som omfattas av övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]) gäller motsvarande bestämmelser avseende ingripanden mot försäkringsholdingföretag (16 kap. 22 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016).

För tjänstepensionskassor finns det inte några motsvarande bestämmelser.

Enligt försäkringsrörelselagen ska Finansinspektionen förelägga den som driver försäkringsrörelse utan tillstånd att upphöra med rörelsen (18 kap. 25 §). Finansinspektionen får förelägga den som driver en rörelse utan tillstånd att lämna de upplysningar som krävs för att inspektionen ska kunna bedöma om rörelsen i fråga är tillståndspliktig. Om ett aktiebolag eller en ekonomisk förening inte följer ett föreläggande att upphöra med sin rörelse, får rätten, på ansökan av Finansinspektionen besluta att företaget ska gå i likvidation (18 kap. 26 § FRL).

För de försäkringsföretag som omfattas av övergångsbestämmelserna gäller motsvarande bestämmelser om ingripanden mot den som driver rörelse utan tillstånd (16 kap. 23 och 24 §§ FRL i lydelse före den 1 januari 2016).

I den upphävda lagen om understödsföreningar finns bestämmelser om straff för den som deltar i åtgärd eller beslut som rör verksamheten i en understödsförening, t.ex. en tjänstepensionskassa, som driver försäkringsverksamhet utan registrering enligt den lagen (77 §).

Ingripande mot vissa typer av moderföretag till ett tjänstepensionsföretag

Enligt förslagen i avsnitt 14.1.19 om grupp tillsyn ska det ställas krav på lämpligheten hos den som ingår i ledningen för ett moderföretag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om ett eller flera av dess dotterföretag som är tjänstepensionsföretag i stället var försäkringsföretag eller ett moderföretag som är ett blandat finansiellt holdingföretag. På så sätt skapas en motsvarighet till det krav på lämplighet för personer som ingår i ledningen i försäkringsholdingföretag och blandade finansiella holdingföretag som gäller enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 63 §). För att effektiv tillsyn ska kunna utövas över att kraven följs bör Finansinspektionen kunna ingripa mot sådana moderföretag enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag på motsvarande sätt som enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 64 § första stycket). En bestämmelse om detta bör därför införas i den nya lagen.

Ingripande mot den som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring utan tillstånd

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att tjänstepensionsinstitut som har sin huvudsakliga förvaltningsort inom deras territorium registreras i ett nationellt register av den behöriga myndigheten eller är auktoriserat av denna (artikel 9.1). Denna bestämmelse i direktivet genomförs genom det föreslagna kravet på tillstånd för att få driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag (se avsnitt 6.1).

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om ingripande mot den som driver verksamhet som omfattas av direktivets tillämpningsområde utan tillstånd. I promemorian föreslås dock att sådana bestämmelser ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag genom hänvisning till motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen.

Regeringen konstaterar att försäkringsrörelse avseende tjänstepensionsförsäkringar kommer att omfattas av krav på tillstånd enligt såväl den nya lagen om tjänstepensionsföretag som försäkringsrörelselagen. Promemorians förslag innebär därför, som *Finansinspektionen* påpekar, att det skulle vara möjligt att ingripa med stöd av båda lagarna mot den som driver sådan verksamhet utan tillstånd. Det är enligt regeringens bedömning inte möjligt att ge någon närmare vägledning om vilken av lagarna som bör tillämpas i dessa fall, vilket inspektionen efterfrågar. Otillåten försäkringsrörelse avseende tjänstepensionsförsäkring enligt den nya lagen går nämligen inte att särskilja från sådan otillåten verksamhet enligt försäkringsrörelselagen, eftersom verksamheten i sak är densamma. För att undvika svårigheter i rättstillämpningen anser därför regeringen, i likhet med *Finansinspektionen* och till skillnad från *Svensk Försäkring*, att det inte bör införas några bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om ingripande mot den som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring utan tillstånd. Med hänsyn till det som anförs ovan fyller sådana bestämmelser inte heller något praktiskt behov eftersom *Finansinspektionen* har möjlighet att ingripa mot otillåten försäkringsrörelse avseende tjänstepensionsförsäkringar med stöd av bestämmelserna i försäkringsrörelselagen.

14 Grupper och finansiella konglomerat

14.1 Grupp-tillsyn

14.1.1 Tjänstepensionsföretag ska omfattas av grupp-tillsyn

Regeringens förslag: Tjänstepensionsföretag ska omfattas av grupp-tillsyn.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. Utredningen föreslår att tjänstepensionsföretag inte ska omfattas av grupp-tillsyn.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att det finns skäl att närmare analysera hur tillsynen påverkas av att det inte finns några gruppregler för tillsyn över tjänstepensionsföretag. *Ägarföreningen Pro-Skandia* anser att det är en brist att utredningen inte föreslår några regler om försäkringsgrupper. *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *ömsesidigt* anser att avsaknaden av regler om grupp-tillsyn kommer att få konsekvenser för kundskyddet och har svårt att se att behovet av sådana regler skulle vara mindre för tjänstepensionsföretag än för försäkringsföretag.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* tillstyrker att det införs en nationell reglering om grupper och finansiella konglomerat. Om en sådan reglering inte införs uppstår möjligheter till regelarbitrage. Dess-

utom skulle inspektionens möjligheter att bedöma hur enskilda tjänstepensionsföretag och även försäkringsföretag påverkas av övriga företag i en grupp minska. *Svensk Försäkring* anser att eftersom andra tjänstepensionsdirektivet inte innehåller några gruppregler är det inte nödvändigt att införa några bestämmelser om detta. Det är även osäkert om de gruppregler som föreslås tillför något reellt i förhållande till reglerna för enskilda företag eftersom de regler som föreslås för enskilda företag helt eller delvis har samma syfte som de gruppregler som föreslås. Beträffande förslagen om kontroll och rapportering av interna transaktioner och riskkoncentrationer samt företagsstyrning har *Svensk Försäkring* inte någon invändning mot att sådana krav i sig införs, men man ifrågasätter om det behövs en så omfattande reglering om detta. *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *ömsesidigt*, *Länsförsäkringar AB*, *Swedbank Försäkring AB* och *SEB Pension och Försäkring AB* anser att även de befintliga och redan gällande gruppreglerna bör ses över så att ett moderbolag som omvandlas till ett tjänstepensionsföretag inte riskerar att vid grupp tillsynen ändå behöva tillämpa kapitalkraven enligt försäkringsrörelselagen och Solvens II-regelverket.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några bestämmelser om grupp tillsyn, dvs. tillsyn över företagsgrupper där det ingår fler än ett tjänstepensionsinstitut eller tjänstepensionsinstitut och vissa andra typer av företag, och som särskilt tar sikte på hela gruppens situation när det gäller företagens förmåga att infria sina åtaganden.

I första tjänstepensionsdirektivet finns det inte heller några bestämmelser om detta.

Solvens II-regelverket

I Solvens II-direktivet finns bestämmelser om tillsyn över försäkrings- och återförsäkringsföretag som ingår i en grupp (artiklarna 212–266). Dessa bestämmelser kompletteras av bestämmelser i Solvens II-förordningen (artiklarna 328–377).

På EU-nivå omfattas tjänstepensionsinstitut till viss del av den tillsyn över grupper som gäller för försäkringsföretag. I Solvens II-förordningen anges att solvensberäkningen för en grupp bl.a. ska omfatta kapitalkraven för anknutna företag som är tjänstepensionsinstitut och kapitalbasen för dessa företag (artikel 329.1 b).

Grupptillsyn över tjänstepensionsinstitut i den franska lagstiftningen

I den franska lagstiftningen om tjänstepensionsinstitut anges att vissa tjänstepensionsinstitut, de som är det yttersta moderföretaget i en grupp, ska omfattas av grupp tillsyn och då behandlas enligt den franska lagstiftning som genomför Solvens II-direktivet (artikel L 385-9 i Ordonnance n°2017-484 du 6 avril 2017 relative à la création d'organismes dédiés à l'exercice de l'activité de retraite professionnelle supplémentaire et à l'adaptation des régimes de retraite supplémentaire en unités de rente).

Gällande rätt

För försäkringsföretag finns bestämmelser om grupp tillsyn i försäkringsrörelselagen (2010:2043), förkortad FRL. Dessa bestämmelser infördes när Solvens II-direktivet genomfördes i svensk rätt (prop. 2015/16:9) och ersatte då bestämmelser om försäkringsgrupper. De tidigare bestämmelserna om försäkringsgrupper genomförde i sin tur Europaparlamentets och rådets direktiv nr 98/78/EG av den 27 oktober 1998 om extra tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp, nedan försäkringsgruppsdirektivet (prop. 1999/2000:99).

I försäkringsrörelselagen finns bl.a. bestämmelser som avgränsar vilka grupper och företag som ska stå under grupp tillsyn (19 kap. 1–3 §§), om vilken nivå som grupp tillsynen ska utgå från (19 kap. 4 §) och vilken myndighet som ska ansvara för grupp tillsynen (19 kap. 6 och 7 §§). I försäkringsrörelselagen finns även materiella grupp baserade tillsynskrav. Dessa innebär i huvudsak att gruppen ska uppfylla ett visst grupp baserat kapitalkrav (19 kap. 16–22 §§ FRL), att gruppen ska lämna rapporter om riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp till den berörda behöriga myndigheten (19 kap. 37–41 §§ FRL), att det ställs upp vissa krav på företagsstyrning (19 kap. 42 och 43 §§ FRL) samt tillgång till information och offentliggöranden (19 kap. 44–57 §§ FRL). I de fall grupp tillsynen sträcker sig över flera länder inom EES finns också bestämmelser om gränsöverskridande samordning mellan olika berörda myndigheter (se bl.a. 19 kap. 8, 27 och 83 §§). Även i Solvens II-förordningen finns bestämmelser om grupp tillsyn för försäkringsföretag (se artiklarna 328–377).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043] och Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2015:21] om övergångsreglering för försäkringsrörelse, nedan FFFS 2015:21). Ett försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna ska inte tillämpa 19 kap. FRL i lydelsen efter den 1 januari 2016 om företaget enbart driver verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkring eller har övrig livförsäkringsverksamhet av endast ringa omfattning, och företaget är ett sådant försäkringsföretag som enligt 19 kap. 2 § andra, tredje och fjärde styckena FRL gör att det blir ett fall då grupp tillsyn ska utövas (7 kap. 13 § FFFS 2015:21). I andra fall ska de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna tillämpa bestämmelserna om grupp tillsyn i försäkringsrörelselagen (19 kap.) i lydelsen efter den 1 januari 2016, dvs. efter genomförandet av Solvens II-direktivet.

För tjänstepensionskassor finns bestämmelser om grupp baserad tillsyn i den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar, förkortad UFL. Dessa bestämmelser infördes för att genomföra försäkringsgruppdirektivet (prop. 1999/2000:99 s. 55–58). Därmed finns det även för tjänstepensionskassor bestämmelser om bl.a. vilka företag som ska ingå i en försäkringsgrupp (26 a och 26 b §§ UFL), kontroll av affärshändelser och avtal inom gruppen (26 c § UFL), grupp baserad kapitalbas och grupp baserat kapitalkrav (26 d § UFL), grupp baserad redovisning (26 f § UFL) och tillgång till information (26 h § UFL).

Vilka blir följderna om det inte införs några bestämmelser om grupp-tillsyn för tjänstepensionsföretag

Försäkringsföretag och tjänstepensionskassor omfattas i dag av bestämmelser om grupp-tillsyn som är mer eller mindre omfattande, vilket framgår ovan. Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen är uppbyggda kring ett antal fall då grupp-tillsyn ska utövas (19 kap. 2 §). I samtliga dessa fall är en förutsättning för grupp-tillsyn att det finns ett försäkringsföretag på viss plats i grupp, t.ex. som dotterföretag eller moderföretag. Fallen då grupp-tillsyn ska utövas är desamma som de som anges i Solvens II-direktivet (artikel 213). Bestämmelserna för tjänstepensionskassor är uppbyggda på motsvarande sätt som bestämmelserna för försäkringsföretag (26 a och 26 b §§ UFL).

Om ett försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp-tillsyn omvandlas till ett tjänstepensionsföretag på det sätt som föreslås i avsnitt 6.3 kan det många gånger vara så att bytet av rörelsetillstånd leder till att grupp-tillsynen enligt Solvens II-direktivet antingen helt faller bort eller minskar väsentligt i omfattning. Detta följer av att tjänstepensionsinstitut, som utredningen också konstaterar (SOU 2014:57 s. 343 f.), i huvudsak inte omfattas av bestämmelser om grupp-tillsyn på EU-nivå. Som *Finansinspektionen* påpekar finns det skäl att noga överväga hur detta påverkar tillsynen i stort och i förlängningen skyddet för de som omfattas av en pensionsutfästelse.

En omvandling till tjänstepensionsföretag innebär inte alltid att grupp-tillsynen enligt försäkringsrörelselagen helt faller bort. Ett företag kan även efter en omvandling till tjänstepensionsföretag vara anknutet företag till ett företag som omfattas av grupp-tillsyn enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 2 § andra stycket). Ett tjänstepensionsföretag kommer då, på samma sätt som före omvandlingen, att ingå i gruppen och enligt Solvens II-förordningen gäller att solvensberäkningen för en sådan grupp ska omfatta kapitalkraven för anknutna företag som är tjänstepensionsinstitut och kapitalbasen för dessa företag (artikel 329.1 b).

I andra fall kan en omvandling leda till att företaget inte längre omfattas av grupp-tillsyn. Detta kan bli fallet om det efter omvandlingen inte längre finns någon grupp som det enligt försäkringsrörelselagen ska utövas grupp-tillsyn över (19 kap. 2 § andra stycket). Så kan vara fallet om det är ett moderföretag som omvandlas och varken bestämmelsen i Solvens II-förordningen (artikel 329.1 b) eller bestämmelserna om holdingföretag i försäkringsrörelselagen (19 kap. 36 §) är tillämpliga.

Utan att beakta de enskilda företagsstrukturerna är det svårt att dra några säkra slutsatser om i vilken utsträckning som en omvandling kommer att leda till företagen inte längre omfattas av grupp-tillsyn. Det torde dock vara mer sannolikt att en omvandling leder till att ett företag inte längre omfattas av grupp-tillsyn om det är ett moderföretag som omvandlas.

Situationen för tjänstepensionskassor är i huvudsak densamma. Tjänstepensionskassor omfattas i dag av bestämmelser om grupp-baserad tillsyn enligt den upphävda lagen om understödsföreningar. Om det inte införs bestämmelser om grupp-tillsyn för tjänstepensionsföretag kommer tjänstepensionskassor efter omvandling inte längre att omfattas av bestämmelser om grupp-tillsyn.

Behövs grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag?

Grupptillsyn är, som *Finansinspektionen* påpekar, en väsentlig del av tillsynen över finansiella företag. Genom denna tillsyn kan Finansinspektionen bilda sig en uppfattning om ett företags finansiella ställning i en gruppstruktur och hur ett enskilt företag i en grupp kan komma att påverkas av andra företag som ingår i gruppen. Detta sker i dag för försäkringsföretagens del bl.a. genom att de är skyldiga att rapportera väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp (19 kap. 37 § FRL). Den finansiella ställningen hos försäkringsföretag som ingår i en grupp följs upp enligt bestämmelserna om gruppsolvans (19 kap. 16–36 §§ FRL).

Finansinspektionen har också i sin rapport Förslag till kapitalkravsreglering för tjänstepensionsföretag den 1 september 2017 (FI Dnr 17–4640), nedan kapitalkravsrapporten, förordat att tjänstepensionsföretag ska omfattas av regler om grupp tillsyn (s. 61–65). I denna rapport har Finansinspektionen bl.a. pekat på vikten av att säkerställa att kapitalbasen hos det enskilda företaget håller en god kvalitet och inte påverkas negativt av poster i andra företag i samma gruppstruktur. Detta bör gälla oavsett om det rör sig om ett försäkringsföretag eller ett tjänstepensionsföretag.

Om det inte införs bestämmelser om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag riskerar alltså tillsynen över sådana företag, som *Ågarföreningen ProSkandia* och *Livförsäkringsbolaget Skandia* framför, att bli betydligt svagare än tillsynen över försäkringsföretag. Detta främjar inte intresset av skydd för de som omfattas eller kan komma att omfattas av en pensionsutfästelse, vilket är det grundläggande syftet med hela den nya regleringen för tjänstepensionsföretag som föreslås (se avsnitt 5.6). I detta sammanhang bör särskilt poängteras att det övergripande syftet med grupp tillsyn är att säkerställa att skyddet för dem som omfattas av ett pensionsåtagande inte försämras till följd av att företaget som står för åtagandet ingår i en gruppstruktur med andra företag. Det finns anledning att i bedömningen av om det bör införas bestämmelser om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag ta detta intresse på största allvar, särskilt med beaktande av det stora antal personer som i egenskap av framtida pensionärer kan komma att påverkas av regleringen (se avsnitt 4.5.1).

Om det inte införs några bestämmelser om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag riskerar detta även, som Finansinspektionen framför, att leda till regelarbitrage, dvs. leda till en regelverksdriven snedvridning av konkurrensen mellan företag med samma eller liknande verksamheter. Denna farhåga uttrycks också i kapitalkravsrapporten (s. 62). Ett företag eller en grupp av företag bör inte kunna undandra sig grupp tillsyn genom att låta ett företag i gruppen omvandlas från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag. Detta skulle stå i strid med intresset av att förhindra omotiverad snedvridning av konkurrensen, som är ett av de grundläggande syftena med den nya regleringen för tjänstepensionsföretag (se avsnitt 5.7).

Regeringen anser, till skillnad från *Svensk Försäkring*, att det därför finns starka skäl för att låta tjänstepensionsföretag omfattas av grupp tillsyn och betydande risker med att avstå från detta. Andra tjänstepensionsdirektivet ger medlemsstaterna utrymme för att införa mer långtgående nationella bestämmelser till skydd för de framtida pensionärerna än de som

följer av direktivet (skäl 3). Bestämmelser om grupp-tillsyn bör därför införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, som ett tillägg till den reglering som föreslås för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet.

Utgångspunkten bör vara att ett tjänstepensionsföretag ska omfattas av bestämmelser om grupp-tillsyn på samma sätt som om företaget skulle ha omfattats av sådana bestämmelser om det var ett försäkringsföretag. Bestämmelserna om grupp-tillsyn bör utformas så att de inte, som *Svensk Försäkring* befarar, endast omfattar det som redan ska beaktas inom tillsynen över det enskilda tjänstepensionsföretaget.

14.1.2 Fall då grupp-tillsyn ska utövas

Regeringens förslag: Grupp-tillsyn ska utövas över tjänstepensionsföretag i de fall grupp-tillsyn skulle ha utövats över företaget, om det hade varit ett försäkringsföretag. Grupp-tillsynen över tjänstepensionsföretag ska utgå från samma definition av grupp som grupp-tillsynen över försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen.

Grupp-tillsyn över tjänstepensionsföretag ska avse samma sakområden som grupp-tillsyn enligt försäkringsrörelselagen, dvs. grupp-solvens, rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och betydande interna transaktioner, företagsstyrning inom en grupp och tillgång till information.

I grupp-tillsynen för tjänstepensionsföretag ska det inte göras någon åtskillnad mellan företag som har huvudkontor inom EES och företag som har huvudkontor utanför EES. Åtskillnad ske endast göras mellan svenska och utländska företag.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt – begreppet grupp

För försäkringsföretag finns de grundläggande bestämmelserna om grupp-tillsyn i försäkringsrörelselagen. Enligt försäkringsrörelselagen gäller att i en grupp ingår ett företag, dess dotterföretag och andra anknutna företag samt de företag som dotterföretaget har ett ägarintresse i (19 kap. 1 § första stycket). Med ägarintresse avses att ett företag direkt eller indirekt innehar minst 20 procent av kapitalet eller minst 20 procent av samtliga röster i ett annat företag (1 kap. 13 § FRL). Ett anknutet företag är ett företag som är ett dotterföretag, ett företag som annars är föremål för ägarintresse eller ett företag som har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat företag (1 kap. 16 a § FRL). Företag har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning om de står under samma ledning på grund av ett avtal mellan företagen eller en bestämmelse i företagets bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar, eller har styrelser eller motsvarande organ i utländska företag som till större delen består av samma personer

och som har fullgjort sitt uppdrag under räkenskapsåret och fram till dess att årsredovisningar har upprättats i de berörda företagen (1 kap. 16 b § FRL). I en grupp ingår även företag som förenas av starka och varaktiga finansiella förbindelser på grund av avtal eller på annat sätt, under förutsättning att ett av företagen genom att samordna beslutsfattandet i företagen utövar ett bestämmande inflytande över de övriga företagen. Det företag som utövar ett bestämmande inflytande ska betraktas som moderföretag och övriga företag som dotterföretag (19 kap. 1 § andra stycket FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se ovan i avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor gäller att en försäkringsgrupp består av en understödsförening och dess dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag, och de försäkringsföretag med vilka understödsföreningen har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning (26 a § första stycket UFL). I fråga om vad som är dotterföretag och intresseföretag tillämpas den upphävda försäkringsrörelselagen (1982:713) (1 kap. 9, 9 b, 9 e och 9 f §§). Det som föreskrivs i fråga om intresseföretag ska även gälla företag som inte är ett dotterföretag eller intresseföretag, om ägandet i företaget direkt eller indirekt uppgår till minst 20 procent av kapitalet eller av samtliga röster (26 a § andra stycket UFL). En försäkringsgrupp omfattar även understödsföreningens andra dotterföretag och intresseföretag, och andra företag med vilka understödsföreningen har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning (26 b § UFL).

I lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat (konglomeratlagen) anges att i en grupp av företag ingår ett moderföretag, dess dotterföretag, företag som moderföretaget eller ett dotterföretag har ägarintresse i och företag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning (1 kap. 7 § första stycket). Företag har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning om de står under samma ledning på grund av avtal mellan företagen eller bestämmelse i företagets bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar, eller har förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan som till större delen består av samma personer och som har fullgjort sitt uppdrag under räkenskapsåret och fram till dess att den sammanställda redovisningen upprättats (1 kap. 7 § andra stycket konglomeratlagen).

Gällande rätt – fall då grupp-tillsyn ska utövas

I försäkringsrörelselagen anges flera olika fall då grupp-tillsyn ska utövas över försäkringsföretag. Grupp-tillsynen är mer eller mindre omfattande beroende på hur gruppen ser ut och vilken typ av företag som ingår i gruppen.

Den mest omfattande grupp-tillsynen, fullständig grupp-tillsyn, omfattar krav på gruppsolvens (gruppens finansiella ställning), rapportering av riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp, företagsstyrning för gruppen samt tillgång till information och offentliggöranden (19 kap. 2 § andra stycket FRL). Denna grupp-tillsyn ska utövas över

försäkringsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland (19 kap. 2 § andra stycket 1 FRL), försäkringsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland (19 kap. 2 § andra stycket 2 FRL) och försäkringsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES (19 kap. 2 § andra stycket 3 FRL). En grupp tillsyn enligt särskilda bestämmelser ska utövas över försäkringsföretag vars moderföretag är en försäkringsgivare från tredjeland, ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor utanför EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor utanför EES (19 kap. 2 § tredje stycket FRL).

När ett försäkringsföretag är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet omfattar grupp tillsynen endast att försäkringsföretaget ska ha en god kontroll över transaktioner med försäkringsholdingföretaget med blandad verksamhet och dess andra anknutna företag (19 kap. 2 § fjärde stycket och 41 § FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043] och FFFS 2015:21). Ett försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna ska inte tillämpa 19 kap. FRL om företaget enbart driver verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkring eller har övrig livförsäkringsverksamhet av endast ringa omfattning, och företaget är ett sådant försäkringsföretag som enligt 19 kap. 2 § andra, tredje och fjärde styckena FRL gör att det blir ett fall då grupp tillsyn ska utövas (7 kap. 13 § FFFS 2015:21). I annat fall ska de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna tillämpa bestämmelserna om grupp tillsyn i försäkringsrörelselagen i lydelsen efter den 1 januari 2016, dvs. efter genomförandet av Solvens II-direktivet.

För tjänstepensionskassor omfattar grupp tillsynen kontroll av affärshändelser och avtal inom försäkringsgruppen (26 c § UFL), bestämmelser om grupp baserad kapitalbas (26 d § första stycket UFL), grupp baserad solvensmarginal (26 d § andra stycket UFL) och grupp baserad redovisning (26 f § UFL). För grupp tillsynen finns även bestämmelser om tillgång till information (26 h § UFL).

Lagstiftningsmetod

Det övergripande syftet med att införa bestämmelser om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag är att skyddet för dem som omfattas av ett pensionsåtagande inte ska försämrats till följd av att företaget som står för pensionsåtagandet ingår i en grupp med andra företag. Som anges i avsnitt 14.1.1 bör utgångspunkten för bestämmelserna vara att skyddet ska vara detsamma oavsett vilken typ av företag, ett försäkringsföretag eller ett tjänstepensionsföretag, som står för åtagandet.

Inte heller bör skyddet försämrats till följd av att en tjänstepensionskassa väljer att omvandla sig till tjänstepensionsföretag. I dessa fall är dock situationen delvis en annan eftersom alternativet till omvandling är att tjänstepensionskassan träder i likvidation (se avsnitt 4.5.1).

Bestämmelserna om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag bör därmed utformas efter förebild av de nu gällande bestämmelserna i försäkringsrörelselagen. Detta leder inte heller till några stora skillnader för tjänstepensionskassorna, som även de omfattas av regler om grupp baserad tillsyn i fråga om solvens samt bestämmelser om interna transaktioner och informationslämnande inom en grupp.

Skillnader till följd av unionsrätten

Bestämmelserna om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag bör inte vara utformade helt och hållet på samma sätt som bestämmelserna om grupp tillsyn i försäkringsrörelselagen. Detta följer av att bestämmelserna i den lagen har sin grund i unionsrätten i form av Solvens II-direktivet, och skiljer tydligt mellan företag som hör hemma inom EES och de som inte gör det. Detta krävs också för att samarbetet mellan de behöriga myndigheterna i olika länder inom EES ska fungera som är avsett.

Bestämmelserna om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag är uteslutande en nationell reglering. I en sådan typ av lagstiftning finns det som huvudregel inte skäl att behandla ett företag som hör hemma inom EES på annat sätt än ett företag som hör hemma i ett land utanför EES. I bestämmelserna för tjänstepensionsföretag bör det därmed endast göras skillnad mellan svenska och utländska företag.

När ska grupp tillsyn utövas över tjänstepensionsföretag?

Bestämmelserna om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag bör med de utgångspunkter som anges ovan ta sikte på samma situationer som motsvarande bestämmelser om grupp tillsyn i försäkringsrörelselagen. Det bör därför införas en bestämmelse för tjänstepensionsföretag som är utformad efter förebild av bestämmelsen i försäkringsrörelselagen som anger i vilka situationer som grupp tillsyn ska utövas (19 kap. 2 §).

För att bestämmelserna om grupp tillsyn i den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska fungera tillsammans med bestämmelserna om grupp tillsyn i försäkringsrörelselagen och de särskilda bestämmelserna om tillsyn över finansiella konglomerat i konglomeratlagen, vilka också har sin grund i unionsrätten, bör bestämmelserna för tjänstepensionsföretag utgå från det som avses med en grupp i de två lagarna.

I de delar det som anges i försäkringsrörelselagen inte är relevant för svenska förhållanden bör det inte införas motsvarande bestämmelser för tjänstepensionsföretag. Detta gäller bl.a. bestämmelserna om företag som förenas av starka och varaktiga finansiella förbindelser på grund av avtal eller på annat sätt (19 kap. 1 § andra och tredje styckena FRL, se även prop. 2015/16:9 s. 397).

Ett tjänstepensionsföretag kommer att driva en verksamhet som till sin natur överensstämmer med den verksamhet som i dag drivs av försäkringsföretag. Tjänstepensionsföretag kommer också att kunna ingå i samma typer av grupper som försäkringsföretag. Bestämmelserna om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag bör därför omfatta samma områden som bestämmelserna om grupp tillsyn i försäkringsrörelselagen, dvs. grupp solvens, rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och interna transaktioner, företagsstyrningssystem på grupp nivå och tillgång till information. Detta motsvarar även till viss del bestämmelserna om grupp tillsyn för

tjänstepensionskassor som omfattas av bestämmelser om gruppbaserad kapitalbas och gruppbaserad solvensmarginal, kontroll av affärshändelser inom gruppen, gruppbaserad redovisning och tillgång till information. Genom att grupp tillsynen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag i huvudsak ska omfatta samma områden som grupp tillsynen enligt försäkringsrörelselagen torde den innehållsmässigt bli likvärdig och även kunna fylla samma funktion som grupp tillsynen enligt försäkringsrörelselagen.

På samma sätt som enligt försäkringsrörelselagen bör bestämmelserna om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag utformas så att grupp tillsyn avseende grupp tillsynens samtliga materiella sakområden, dvs. fullständig grupp tillsyn, ska utövas över tjänstepensionsföretag som ingår i vissa typer av grupper. För andra typer av grupper bör grupp tillsynen vara mer begränsad. Gränsdragningen bör på samma sätt som för försäkringsföretag ske utifrån hur gruppen ser ut och vilka typer av företag som ingår i denna.

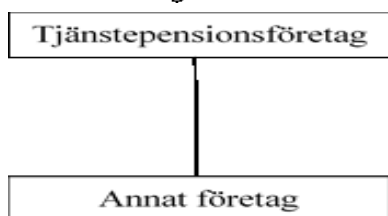
Fullständig grupp tillsyn

Utgångspunkten bör vara att grupp tillsynen inte ska bli mindre omfattande om ett försäkringsföretag omvandlas till ett tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna för tjänstepensionsföretag bör därmed så långt möjligt utformas så att grupp tillsynen blir densamma, oavsett om det rör sig om grupp tillsyn över ett försäkringsföretag eller ett tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna för tjänstepensionsföretag bör även, som för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 2 § andra–fjärde styckena), utformas utifrån var i gruppen som ett tjänstepensionsföretag finns, som moderföretag, med gemensam eller i huvudsak gemensam ledning tillsammans med andra företag i gruppen, eller som dotterföretag. För tjänstepensionsföretag bör fullständig grupp tillsyn, på samma sätt som för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 2 § andra stycket), omfatta krav på gruppsolvens, rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och interna transaktioner, företagsstyrningssystem på gruppnivå och tillgång till information.

När ett tjänstepensionsföretag är moderföretag eller har ett ägarintresse

Den mest omfattande grupp tillsynen, dvs. fullständig grupp tillsyn, bör utövas över tjänstepensionsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, se figur 14.1. Detta överensstämmer i huvudsak med det som gäller för försäkringsföretag (19 kap. 2 § andra stycket 1 FRL).

Figur 14.1 Tjänstepensionsföretag som är moderföretag eller har ett ägarintresse

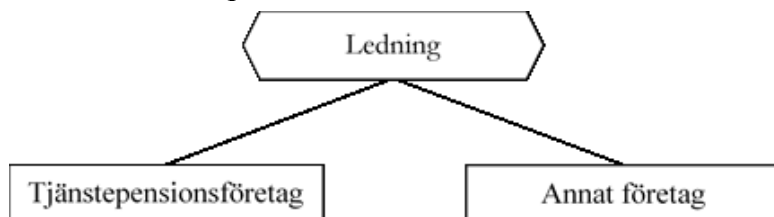
Med annat företag avses ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland

En bestämmelse som är utformad efter förebild av motsvarande bestämmelse för försäkringsföretag (19 kap. 2 § andra stycket 1 FRL) bör alltså införas för tjänstepensionsföretag. Detta torde leda till att tjänstepensionsföretag omfattas av grupp tillsyn i samma omfattning som försäkringsföretag när de är moderföretag eller har ägarintresse i andra företag som driver försäkringsrörelse, i Sverige eller i utlandet. En omvandling av moderföretaget, från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag, leder därmed inte till vare sig utebliven eller inskränkt grupp tillsyn för de företag som ingår i gruppen.

Företag som har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning

Det andra fallet då fullständig grupp tillsyn bör utövas över tjänstepensionsföretag är om ett tjänstepensionsföretag har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat tjänstepensionsföretag, försäkringsföretag, utländskt tjänstepensionsinstitut, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, se figur 14.2. Detta överensstämmer i huvudsak med det som gäller för försäkringsföretag (19 kap. 2 § andra stycket 2 FRL).

Figur 14.2 Företag som har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning

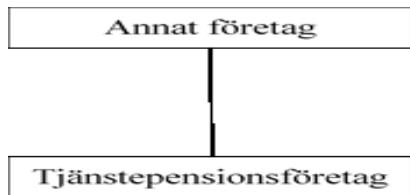
Med annat företag avses ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland

Också för denna typ av grupp bör en bestämmelse införas i lagen om tjänstepensionsföretag som är utformad efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen (19 kap. 2 § andra stycket 2). Detta torde leda till att grupp tillsynen blir av samma omfattning oavsett om det rör sig om ett försäkringsföretag eller ett tjänstepensionsföretag som har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat företag.

När tjänstepensionsföretaget är dotterföretag

Det tredje fallet då full grupp tillsyn bör utövas över tjänstepensionsföretag är då ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till en viss typ av företag, se figur 14.3. Detta överensstämmer i huvudsak med det som gäller för försäkringsföretag (19 kap. 2 § andra stycket 3 FRL).

Figur 14.3 Tjänstepensionsföretag som är dotterföretag

Med annat företag avses ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland

En bestämmelse som är utformad efter förebild av motsvarande bestämmelse för försäkringsföretag (19 kap. 2 § andra stycket 3 FRL) bör därmed införas för tjänstepensionsföretag. Grupp tillsynen torde då inte bli mindre omfattande om ett försäkringsföretag omvandlas till ett tjänstepensionsföretag.

För denna typ av grupper, där ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag, måste vissa justeringar göras i förhållande till bestämmelserna för försäkringsföretag. I enlighet med det som anges ovan bör det för dessa grupper inte göras någon skillnad mellan företag som hör hemma inom EES och företag som inte gör det.

Jämfört med det som gäller för försäkringsföretag (19 kap. 2 § andra stycket 3 FRL) behöver också fler typer av företag anges i bestämmelsen för tjänstepensionsföretag. Ett tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, en försäkringsgivare från tredjeland eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut får anses vara i samma situation och utsatt för samma risker som om tjänstepensionsföretaget vore dotterföretag till ett annat tjänstepensionsföretag (se figur 14.1). Därmed bör fullständig grupp tillsyn även utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, en försäkringsgivare från tredjeland eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut.

När moderföretaget är ett försäkringsholdingföretag eller skulle vara det om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag

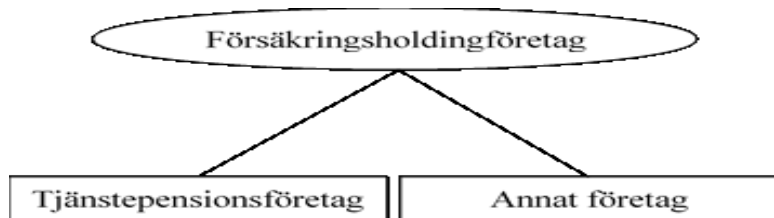
En särskild situation uppstår när företaget i toppen av gruppen, dvs. moderföretaget, har som sin huvudsakliga verksamhet att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

Om företaget i toppen av gruppen inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, ett försäkringsföretag från tredjeland eller ett blandat finansiellt holdingföretag och har som sin huvudsakliga verksamhet att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag, EES-försäkringsgivare eller försäkringsgivare från tredjeland kommer ett sådant moderföretag att vara ett försäkringsholdingföretag enligt försäkringsrörelselagen (1 kap. 12 § 6 FRL). Försäkringsholdingföretaget och dess dotterföretag kommer då att ingå i en grupp som omfattas av bestämmelser om grupp tillsyn (19 kap. 2 § andra stycket 3 eller tredje stycket FRL). Grupp tillsynen omfattar samtliga områden för grupp tillsyn om försäkringsholdingföretaget har sitt huvud-

kontor inom EES (19 kap. 2 § andra stycket 3 FRL). För de fall försäkringsholdingföretaget har sitt huvudkontor utanför EES ska grupp tillsynen utövas enligt särskilda bestämmelser (19 kap. 2 § tredje stycket FRL).

Ett tjänstepensionsföretag kan vara dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag. För att moderföretaget ska vara ett försäkringsholdingföretag krävs dock att det finns i vart fall ytterligare ett dotterföretag och att detta dotterföretag är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland. Ett tjänstepensionsföretag i en sådan grupp, se figur 14.4, kommer att omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 2 § andra stycket 3 eller tredje stycket FRL) eller annan nationell lagstiftning i ett land inom EES som genomför Solvens II-direktivet.

Figur 14.4 Moderföretag som är försäkringsholdingföretag

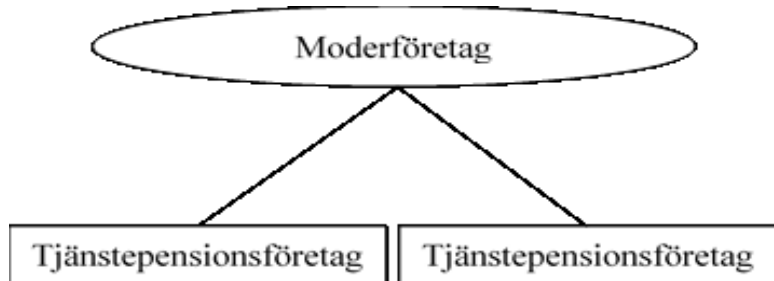

Med annat företag avses ett försäkringsföretag, EES-försäkringsgivare eller försäkringsgivare från tredjeland

I ett sådant fall kommer tjänstepensionsföretaget, i enlighet med det som föreslås i avsnitt 14.1.3, att undantas från grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. För tjänstepensionsföretag behöver det därmed inte införas bestämmelser om grupp tillsyn över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingföretag.

Situationen är en annan om företaget i toppen av gruppen, moderföretaget, inte är ett försäkringsholdingföretag enligt försäkringsrörelselagen (1 kap. 12 § 6). Så är fallet om moderföretaget inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, ett försäkringsföretag från tredjeland eller ett blandat finansiellt holdingföretag och företaget har som sin huvudsakliga verksamhet att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är tjänstepensionsföretag, se figur 14.5.

Figur 14.5 Moderföretag som inte är försäkringsholdingföretag

Moderföretag som inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, ett försäkringsföretag från tredjeländ eller ett blandat finansiellt holdingföretag och har som sin huvudsakliga verksamhet att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är tjänstepensionsföretag

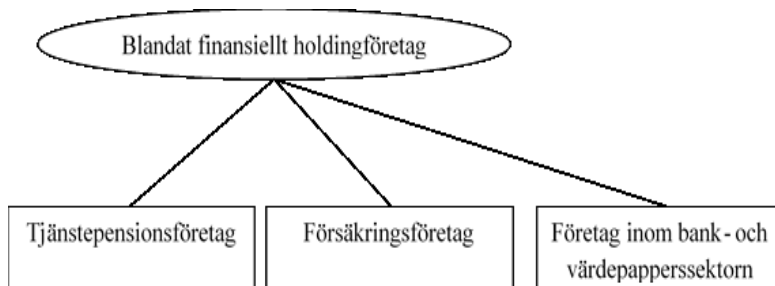
I försäkringsrörelselagen nämns inte tjänstepensionsföretag som möjliga dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag (1 kap. 12 § 6). Ett moderföretag som endast har tjänstepensionsföretag som dotterföretag, som i figur 14.5, kan därmed inte vara ett försäkringsholdingföretag. Tjänstepensionsföretag i en sådan grupp kommer inte att omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp-tillsyn.

Om tjänstepensionsföretagen, eller i vart fall ett av dem, i stället var försäkringsföretag skulle grupp-tillsyn ha utövats enligt försäkringsrörelselagen på samma sätt som i figur 14.4 (19 kap. 2 § andra stycket 3 FRL). Detta gäller även om det bara finns ett dotterföretag i gruppen. Grupp-tillsynen kan dock vara mer eller mindre omfattande beroende på om försäkringsholdingföretaget har sitt huvudkontor inom eller utanför EES (19 kap. 2 § andra stycket 3 jämförd med 19 kap. 2 § tredje stycket FRL). Denna skillnad i hur tjänstepensionsföretag hanteras i de olika grupperna, figurerna 14.4 och 14.5, trots att de i huvudsak är i samma situation och utsatta för samma typer av risker, bör hanteras i de bestämmelser som nu föreslås för tjänstepensionsföretag. Grupp-tillsyn bör därför utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är sådant att det skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget i stället var ett försäkringsföretag. Genom en sådan bestämmelse torde ett tjänstepensionsföretag komma att omfattas av grupp-tillsyn i samma utsträckning som ett försäkringsföretag i motsvarande situation.

När moderföretaget är ett blandat finansiellt holdingföretag

Ett tjänstepensionsföretag kan ingå i en grupp med ett blandat finansiellt holdingföretag. Om det i gruppen även finns ett försäkringsföretag och ett företag inom bank- och värdepapperssektorn, se figur 14.6, ska grupp-tillsyn utövas enligt försäkringsrörelselagen. Detta följer av att det finns ett försäkringsföretag vars moderföretag är ett blandat finansiellt holdingföretag (19 kap. 2 § andra stycket 3 eller 19 kap. 2 § tredje stycket FRL). Olika bestämmelser kommer dock att gälla för grupp-tillsynen beroende på var det blandade finansiella holdingföretaget har sitt huvudkontor, inom eller utanför EES.

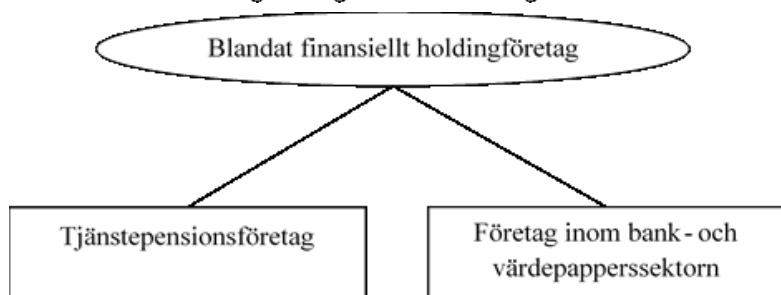
Figur 14.6 Ett blandat finansiellt holdingföretag som har ett dotterföretag som är försäkringsföretag

Ett tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till ett blandat finansiellt holdingföretag kommer, om det i gruppen även finns ett försäkringsföretag, att ingå i gruppen som ett anknutet företag. Tjänstepensionsföretaget omfattas då av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp-tillsyn och ska, i enlighet med det som föreslås i avsnitt 14.1.3, inte omfattas av grupp-tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

I avsnitt 14.2.2 föreslås ändringar i bestämmelserna om särskild tillsyn över finansiella konglomerat. Ett tjänstepensionsföretag ska enligt förslaget vara ett reglerat företag och anses tillhöra försäkringssektorn. Detta medför att ett tjänstepensionsföretag kan ingå i en grupp med ett blandat finansiellt holdingföretag även om det inte finns något försäkringsföretag i gruppen, se figur 14.7.

Figur 14.7 Ett blandat finansiellt holdingföretag som inte har något försäkringsföretag som dotterföretag

Eftersom det inte finns något försäkringsföretag i gruppen i figur 14.7 kommer tjänstepensionsföretaget inte att omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp-tillsyn. Om tjänstepensionsföretaget i stället hade varit ett försäkringsföretag skulle det, på samma sätt som försäkringsföretaget i figur 14.6, omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp-tillsyn. Ett tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp som i figur 14.7 bör, precis som ett försäkringsföretag i en motsvarande grupp, omfattas av bestämmelser om grupp-tillsyn. En bestämmelse om grupp-tillsyn för tjänstepensionsföretag i en sådan grupp bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser för försäkringsföretag (19 kap. 2 § andra stycket 3 och tredje stycket FRL). Det bör alltså införas en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om att grupp-tillsyn ska utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett blandat finansiellt holdingföretag.

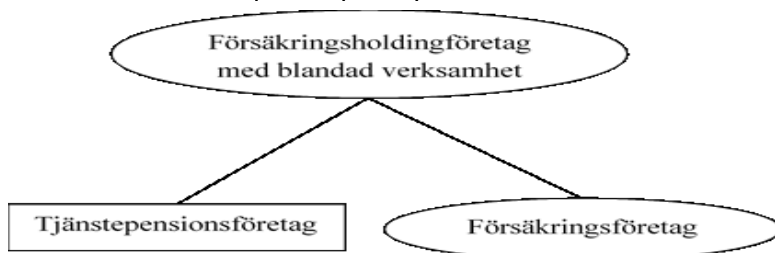
Begränsad grupp-tillsyn

I vissa fall är grupp-tillsynen enligt försäkringsrörelselagen mer begränsad. Om ett försäkringsföretag är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet omfattar grupp-tillsynen endast att försäkringsföretaget ska ha en god kontroll över transaktioner med försäkringsholdingföretaget med blandad verksamhet och dess andra anknutna företag (19 kap. 2 § fjärde stycket och 41 § FRL). Ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet är ett moderföretag som inte är ett försäk-

ringsföretag, en EES-försäkringsgivare, en försäkringsgivare från tredjeland, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett försäkringsholdingföretag och som har minst ett dotterföretag som är försäkringsföretag (1 kap. 12 § 7 FRL).

Ett tjänstepensionsföretag kan vara dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om det finns i vart fall ytterligare ett dotterföretag och detta företag är ett försäkringsföretag, se figur 14.8.

Figur 14.8 Tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet

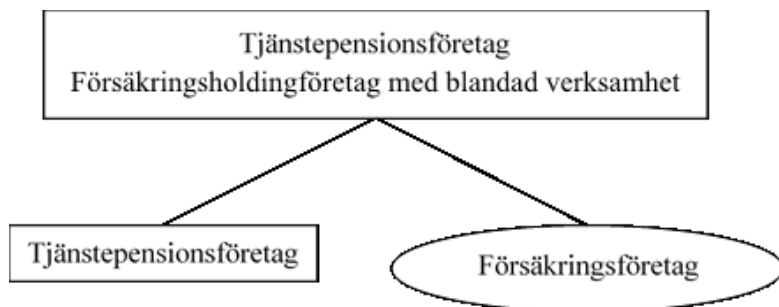
På motsvarande sätt som för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 2 § fjärde stycket) bör en mer begränsad gruppillsyn utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet. För tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet bör, som för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen, gruppillsynen begränsas till ett krav på god kontroll över transaktioner med försäkringsholdingföretaget med blandad verksamhet och dess andra anknutna företag. En bestämmelse om detta bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

För att ett företag ska kunna vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet krävs att det har minst ett dotterföretag som är försäkringsföretag (1 kap. 12 § 7 FRL). Om ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet endast har ett försäkringsföretag som dotterföretag och detta företag omvandlas till ett tjänstepensionsföretag, kommer moderföretaget inte längre att vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet. Detta följer av att tjänstepensionsföretag inte nämns som dotterföretag i försäkringsrörelselagens definition av försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet (1 kap. 12 § 7 FRL). För att gruppillsynen i en situation som denna ska vara densamma före och efter en omvandling från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag bör det införas en särskild bestämmelse om begränsad gruppillsyn för tjänstepensionsföretag. En sådan bestämmelse bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse för försäkringsföretag i försäkringsrörelselagen (19 kap. 2 § fjärde stycket). Den begränsade gruppillsynen bör gälla för tjänstepensionsföretag vars moderföretag skulle vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag.

Vissa justeringar behöver dock göras för tjänstepensionsföretag i förhållande till det som gäller för försäkringsföretag. Som nämns i avsnitt 14.1.3 kan ett tjänstepensionsföretag enligt unionsrätten och försäkrings-

rörelselagen vara att anse som ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om de har ett dotterföretag som är försäkringsföretag. Om ett dotterföretag i en sådan grupp omvandlas till ett tjänstepensionsföretag kommer gruppen att bestå av två tjänstepensionsföretag, se figur 14.9. I en sådan grupp är tjänstepensionsföretaget, som även är att anse som ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet, moderföretag till ett annat tjänstepensionsföretag.

Figur 14.9 Tjänstepensionsföretag vars moderföretag både är tjänstepensionsföretag och försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet

Denna grupp i figur 14.9 kommer att omfattas av bestämmelserna om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag på samma sätt som gruppen i figur 14.1. Detta följer av att tjänstepensionsföretaget i toppen av gruppen är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag och utgångspunkten är då att fullständig grupp tillsyn ska utövas över moderföretaget. Eftersom förslaget innebär att bestämmelserna om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag för denna grupp ska vara mer omfattande än grupp bestämmelserna för försäkringsföretag (19 kap. 2 § fjärde stycket FRL) ska grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag utövas över företaget på de områden som inte täcks av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen (se avsnitt 14.1.3). Motsvarande gäller i de fall moderföretaget är ett utländskt tjänstepensionsinstitut.

I en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därmed anges att den begränsade grupp tillsynen inte ska gälla för tjänstepensionsföretag om moderföretaget är ett tjänstepensionsföretag eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut.

14.1.3 Grupp tillsyn över tjänstepensionsföretag ska utövas vid sidan av grupp tillsynen över försäkringsföretag

Regeringens förslag: Om ett tjänstepensionsföretag omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen, eller av lagstiftning i något annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet, ska företaget inte omfattas av grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Om den gruppillsyn som ett tjänstepensionsföretag ska omfattas av enligt försäkringsrörelselagen eller enligt annan lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet är mindre omfattande än gruppillsynen enligt lagen om tjänstepensionsföretag, ska tjänstepensionsföretaget omfattas av gruppillsyn enligt lagen om tjänstepensionsföretag i den omfattning som det inte omfattas av gruppillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet.

Om ett tjänstepensionsföretag som omfattas av gruppillsyn enligt försäkringsrörelselagen, eller enligt nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet, är anknutet företag till ett tjänstepensionsföretag som inte omfattas av sådana bestämmelser, ska båda företagen omfattas av gruppillsyn enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* påpekar att bestämmelserna inte berör förhållandet till bestämmelser om gruppillsyn för tjänstepensionsinstitut som ett annat land inom EES kan komma att införa, men konstaterar samtidigt att detta är en oundviklig följd av att det saknas unionsrättsliga regler om gruppillsyn för tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att om det föreligger ett fall av gruppillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag på en högre nivå än den nivå som gruppillsyn ska utövas på enligt försäkringsrörelselagen, ska som inspektionen förstår förslaget, ett tjänstepensionsföretag som är anknutet företag i båda grupperna beaktas i gruppillsynen av båda grupperna, dvs. både i gruppen enligt försäkringsrörelselagen och i gruppen enligt den nya lagen. *Svensk Försäkring* anser att tjänstepensionsföretag inte bör omfattas av gruppregler för tjänstepensionsföretag i de fall ett tjänstepensionsföretag i toppen av en grupp är moderföretag till ett försäkringsföretag och det försäkringsföretaget i sin tur är moderföretag till ett försäkringsföretag och ett tjänstepensionsföretag. I dessa fall föreligger en försäkringsgrupp enligt Solvens II-regelverket och det underliggande tjänstepensionsföretaget ska beaktas i försäkringsgruppen som ett anknutet företag och då enligt tjänstepensionsreglernas krav på kapitalbas och kapitalkrav.

Skälen för regeringens förslag

Förhållandet till bestämmelserna om gruppillsyn i försäkringsrörelselagen

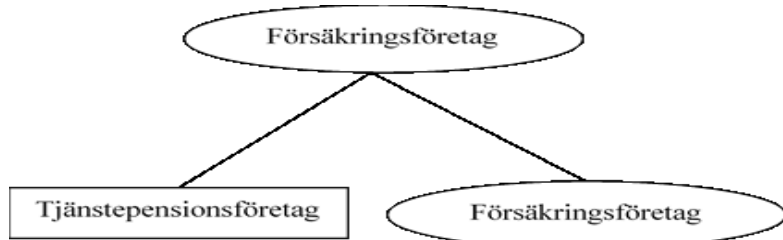
Både försäkringsföretag och tjänstepensionskassor omfattas i dag av bestämmelser om gruppillsyn (19 kap. FRL respektive 26 a–26 l §§ UFL). Det är rimligt att anta att flera av de försäkringsföretag som i dag driver försäkringsrörelse med avseende på tjänstepensionsförsäkringar kommer att vilja omvandla sig till tjänstepensionsföretag enligt de regler som nu föreslås (se avsnitt 6.3). Det är även sannolikt att vissa av dessa företag ingår i grupper över vilka det i dag utövas gruppillsyn enligt

försäkringsrörelselagen och att denna tillsyn ska utövas även i fortsättningen, oberoende av om omvandling sker av ett företag i gruppen från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag. Frågan uppkommer då hur bestämmelserna om grupp-tillsyn i den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska förhålla sig bestämmelserna om grupp-tillsyn i försäkringsrörelselagen.

Dessa frågor är inte på samma sätt aktuella för tjänstepensionskassor. Detta följer av att en tjänstepensionskassa som vid utgången av den övergångstid som gäller för dem inte har ansökt om tillstånd att driva verksamhet enligt försäkringsrörelselagen, eller som tjänstepensionsföretag enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag, ska träda i likvidation (7 § lagen [2010:2044] om införande av försäkringsrörelselagen [2010:2043], se även avsnitt 4.5.1). I framtiden kommer det därför inte att finnas några tjänstepensionskassor och därmed inte heller några företag som följer bestämmelser om grupp-tillsyn i den upphävda lagen om understödsföreningar som kan komma att överlappa de bestämmelser om grupp-tillsyn som föreslås för tjänstepensionsföretag.

För försäkringsföretag är som ovan anges situationen en annan och som anges i avsnitt 14.1.1 innebär en omvandling inte alltid att grupp-tillsynen enligt försäkringsrörelselagen helt faller bort. Ett tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till ett försäkringsföretag och systerföretag till ett annat försäkringsföretag med samma moderföretag, se figur 14.10, kommer även efter omvandlingen att omfattas av grupp-tillsyn enligt försäkringsrörelselagen.

Figur 14.10 Tjänstepensionsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagens gruppregler

Tjänstepensionsföretaget är i denna grupp ett anknutet företag till försäkringsföretaget i toppen av gruppen (1 kap. 16 a § FRL) och enligt Solvens II-förordningen ska solvensberäkningen för en sådan grupp omfatta kapitalkraven för anknutna företag som är tjänstepensionsinstitut och kapitalbasen för dessa företag (artikel 329.1 b).

Fråga är därmed hur bestämmelserna om grupp-tillsyn i den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör förhålla sig till bestämmelserna om grupp-tillsyn i försäkringsrörelselagen. Utgångspunkten för bestämmelserna om grupp-tillsyn i den nya lagen bör som anges i avsnitt 14.1.1 vara att grupp-tillsynen inte ska falla bort när ett försäkringsföretag omvandlas till ett tjänstepensionsföretag.

I detta sammanhang måste det beaktas att grupp-tillsynen enligt försäkringsrörelselagen är baserad på unionsrätten, Solvens II-direktivet som är ett fullharmoniseringsdirektiv, dvs. det är inte möjligt för medlemsstaterna

att genom nationella föreskrifter avvika från den reglering som finns i det direktivet. Detta betyder att det inte är möjligt att i den svenska nationella lagstiftningen för tjänstepensionsföretag inskränka omfattningen av den gruppillsyn som gäller enligt försäkringsrörelselagen. Detta innebär i sin tur att gruppillsynen enligt försäkringsrörelselagen måste ges företräde framför den gruppillsyn som enligt förslaget ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag, som uteslutande utgör svensk nationell lagstiftning.

Utgångspunkten måste därmed bli att bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska gälla först om bestämmelserna i försäkringsrörelselagen inte är tillämpliga. Ett tjänstepensionsföretag som omfattas av bestämmelserna om gruppillsyn i försäkringsrörelselagen ska därför normalt inte omfattas av bestämmelserna om gruppillsyn i den nya lagen. Motsvarande bör gälla om det rör sig gruppillsyn enligt lagstiftning i något annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet. Detta bör uttryckligen anges i den nya lagen.

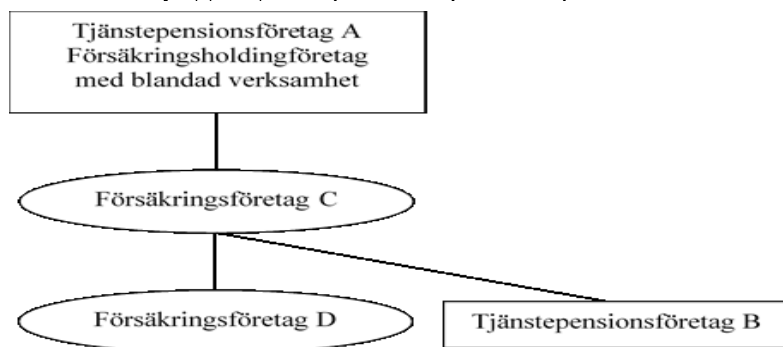
När en omvandling leder till en mindre omfattande gruppillsyn enligt försäkringsrörelselagen

Gruppillsynen enligt försäkringsrörelselagen kan vara mer eller mindre omfattande beroende på hur gruppen ser ut. Fullständig gruppillsyn ska utövas över försäkringsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland (19 kap. 2 § andra stycket 1 FRL). Fullständig gruppillsyn ska även utövas över försäkringsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland (19 kap. 2 § andra stycket 2 FRL). Fullständig gruppillsyn ska dessutom utövas över försäkringsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES (19 kap. 2 § andra stycket 3 FRL). Gruppillsyn enligt särskilda bestämmelser ska utövas över försäkringsföretag vars moderföretag är en försäkringsgivare från tredjeland, ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor utanför EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor utanför EES (19 kap. 2 § tredje stycket FRL). För vissa gruppstrukturer ska gruppillsynen endast omfatta vissa transaktioner inom gruppen. Detta gäller för försäkringsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet (19 kap. 2 § fjärde stycket FRL).

Försäkringsföretag som väljer att omvandla sig till tjänstepensionsföretag kan, beroende på hur gruppen ser ut, komma att omfattas av mer eller mindre omfattande bestämmelser om gruppillsyn om försäkringsrörelselagens bestämmelser fortsatt ska gälla för företaget.

Som exempel kan ett tjänstepensionsföretag vara moderföretag till ett försäkringsföretag som i sin tur är moderföretag till ett försäkringsföretag och ett tjänstepensionsföretag, se figur 14.11.

Figur 14.11 Tjänstepensionsföretag som inte omfattas av fullständig grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen

I detta fall kommer försäkringsföretagen, försäkringsföretag C och D, och tjänstepensionsföretaget som är dotterföretag till försäkringsföretag C (tjänstepensionsföretag B) att omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp tillsyn på samma sätt som gäller för gruppen i figur 14.10. Tjänstepensionsföretaget som är moderföretag till försäkringsföretag C och i toppen av gruppen (tjänstepensionsföretag A) kommer dock, till skillnad från det *Svensk Försäkring* framför, inte att beaktas vid solvensberäkningen för gruppen. Detta följer av att bestämmelserna om grupp tillsyn i Solvens II-regelverket endast gäller för tjänstepensionsinstitut som är anknutna företag (se artikel 329.1 b i Solvens II-förordningen). Tjänstepensionsföretag B kommer att vara ett anknutet företag både till försäkringsföretag C och till tjänstepensionsföretag A. Tjänstepensionsföretag A är dock inte ett anknutet företag och kommer således, i vart fall inte fullt ut, att omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp tillsyn.

Tjänstepensionsföretag A kan dock anses vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet (1 kap. 12 § 7 FRL). I ett sådant fall ska grupp tillsynen enligt försäkringsrörelselagen endast omfatta vissa transaktioner inom gruppen (19 kap. 2 § fjärde stycket och 41 § FRL). Denna begränsade grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen är inte lika omfattande som den grupp tillsyn som enligt förslaget ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag för ett tjänstepensionsföretag som är moderföretag till ett försäkringsföretag (se avsnitt 14.1.2). För denna situation bör det införas en bestämmelse som motverkar att grupp tillsynen blir mindre omfattande efter en omvandling från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag.

Frågan om en omvandling leder till att grupp tillsynen enligt försäkringsrörelselagen blir mer eller mindre omfattande är främst av intresse om ett tjänstepensionsföretag i ett visst fall kan anses vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet. På samma sätt som att grupp tillsynen inte bör upphöra om ett företag i gruppen omvandlas från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag (se avsnitt 14.1.1) bör grupp tillsynen inte heller bli mindre omfattande av att en sådan omvandling sker. Detta bör uttryckligen framgå av den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

En sådan bestämmelse bör gälla generellt för tjänstepensionsföretag och inte knytas till en viss typ av företag, som försäkringsholdingföretag med

blandad verksamhet. På så sätt kommer framtida ändringar av försäkringsrörelselagen att kunna ske utan ändringar i bestämmelserna för tjänstepensionsföretag. För tjänstepensionsföretag bör därmed gälla att om den grupp tillsyn som ett tjänstepensionsföretag ska omfattas av enligt försäkringsrörelselagen, eller enligt annan lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet, är mindre omfattande än grupp tillsynen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag, ska tjänstepensionsföretaget omfattas av grupp tillsyn enligt den nya lagen i den omfattning som det inte omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet.

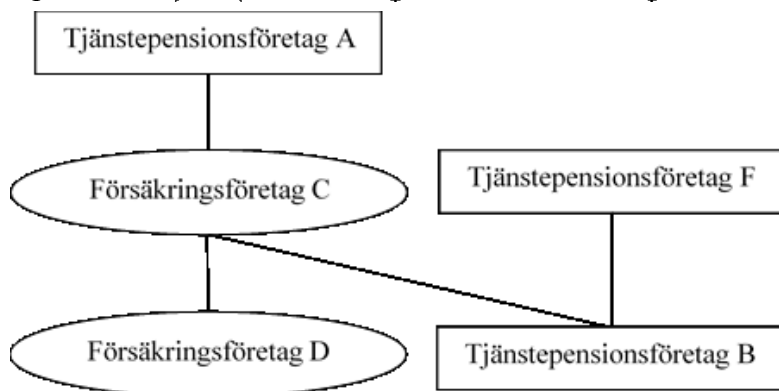
När tjänstepensionsföretaget ingår i en grupp utan att omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp tillsyn

I försäkringsrörelselagen anges att ett anknutet företag är ett företag som är ett dotterföretag, ett företag som annars är föremål för ägarintresse eller ett företag som har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat företag (1 kap. 16 a §). Med gemensam eller i huvudsak gemensam ledning menas företag som står under samma ledning på grund av ett avtal mellan företagen eller en bestämmelse i företagets bolagsordning, bolagsavtal eller därmed jämförbara stadgar, eller har styrelser eller motsvarande organ i utländska företag som till större delen består av samma personer och som har fullgjort sitt uppdrag under räkenskapsåret och fram till dess att årsredovisningar har upprättats i de berörda företagen (1 kap. 16 b § FRL). Med anknutet företag och gemensam eller i huvudsak gemensam ledning avses detsamma i fråga om tjänstepensionsföretag som i fråga om försäkringsföretag.

Som anges ovan kan ett tjänstepensionsföretag komma att omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen, eller nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens-II direktivet, om företaget ingår i en grupp med försäkringsföretag. Så är t.ex. fallet för tjänstepensionsföretaget i figur 14.10. I vissa fall kan ett tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp med flera försäkringsföretag och även andra tjänstepensionsföretag falla utanför försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp tillsyn. Detta trots att delar av gruppen omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp tillsyn. Denna situation uppkommer framför allt om ett tjänstepensionsföretag finns högre upp i gruppstrukturen än de företag som ingår i en grupp enligt försäkringsrörelselagen.

Så är t.ex. fallet om ett tjänstepensionsföretag i toppen av en grupp är moderföretag till ett försäkringsföretag och det försäkringsföretaget i sin tur är moderföretag till ett försäkringsföretag och ett tjänstepensionsföretag eller om det finns ett tjänstepensionsföretag som tillsammans med ett försäkringsföretag äger ett annat tjänstepensionsföretag, se figur 14.12.

Figur 14.12 Tjänstepensionsföretag som är anknutet företag

I detta fall kommer försäkringsföretagen, försäkringsföretagen C och D, och tjänstepensionsföretaget som är dotterföretag till försäkringsföretaget, tjänstepensionsföretag B, att omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp tillsyn på samma sätt som gäller för gruppen i figur 14.10.

Tjänstepensionsföretag A kommer att omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp tillsyn, eftersom det är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet, låt vara att den grupp tillsynen inte är fullständig. Däremot omfattas tjänstepensionsföretag F inte av alla av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp tillsyn eftersom det inte är anknutet företag till något försäkringsföretag.

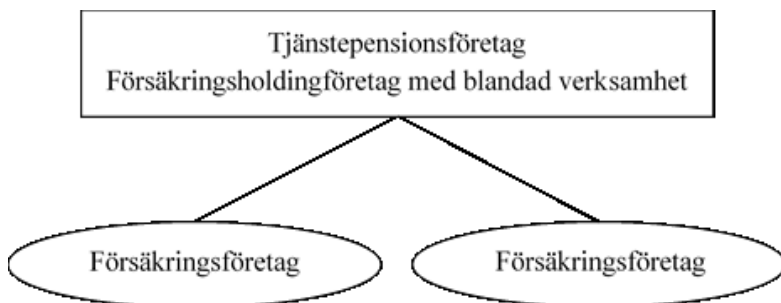
För att inte riskera att tjänstepensionsföretag som faktiskt ingår i en grupp helt undgår bestämmelser om grupp tillsyn, bör för en grupp som den i figur 14.12 gälla att tjänstepensionsföretagen A och F ska stå under grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Ett undantag bör därmed göras från utgångspunkten att ett tjänstepensionsföretag som omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen, eller enligt lagstiftningen i något annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet, inte ska omfattas av grupp tillsyn enligt den nya lagen. I stället bör gälla att om ett tjänstepensionsföretag som omfattas av bestämmelser om grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet, är anknutet företag till ett tjänstepensionsföretag som inte omfattas av sådana bestämmelser om grupp tillsyn, ska båda företagen omfattas av grupp tillsyn enligt den nya lagen.

Detta innebär för tjänstepensionsföretagen i en grupp som den i figur 14.12 att tjänstepensionsföretag B, som omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp tillsyn och är anknutet företag både till tjänstepensionsföretag A och F, vilka inte omfattas av sådana bestämmelser om grupp tillsyn, tillsammans med A och F kommer att omfattas av grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Som *Finansinspektionen* framför kommer tjänstepensionsföretaget som är anknutet företag, i figur 14.12 tjänstepensionsföretag B, att beaktas både vid grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen och vid grupp tillsyn enligt den nya lagen.

Försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet

I försäkringsrörelselagen finns tre olika typer av särskilt definierade holdingföretag: blandat finansiellt holdingföretag (1 kap. 12 § 2), försäkringsholdingföretag (1 kap. 12 § 6) och försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet (1 kap. 12 § 7). Ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet är enligt försäkringsrörelselagen ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, en försäkringsgivare från tredjeländ, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett försäkringsholdingföretag och som har minst ett dotterföretag som är försäkringsföretag (1 kap. 12 § 7), se figur 14.13. Denna situation berörs av Finansinspektionen i kapitalkravsrapporten (s. 62).

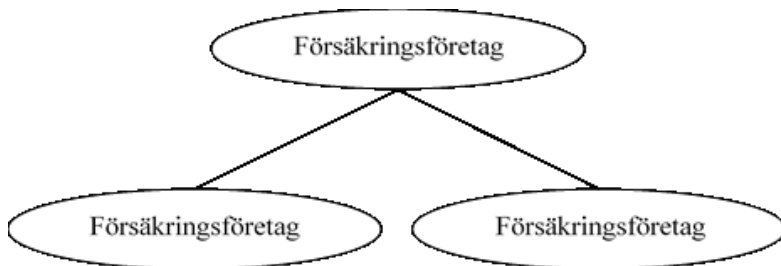
Figur 14.13 Tjänstepensionsföretag som är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet

Om ett tjänstepensionsföretag är att anse som ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet kommer dess dotterföretag som är försäkringsföretag att omfattas av en begränsad grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 2 § fjärde stycket). För en sådan grupp gäller endast att försäkringsföretagen ska ha en god kontroll över transaktioner med försäkringsholdingföretaget med blandad verksamhet och dess andra anknutna företag (19 kap. 41 § FRL).

Om tjänstepensionsföretaget i stället var ett försäkringsföretag, se figur 14.14, skulle företaget och dess dotterföretag, som är försäkringsföretag, omfattas av full grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 2 § andra stycket). I så fall skulle grupp tillsynen bl.a. omfatta krav på viss solvens, dvs. viss finansiell styrka, hos gruppen som helhet (19 kap. 16 § FRL).

Figur 14.14 Om ingen omvandling sker

Blandat finansiellt holdingföretag

Den andra typen av holdingföretag i försäkringsrörelselagen är ett blandat finansiellt holdingföretag (1 kap. 12 § 2). Ett blandat finansiellt holdingföretag är ett moderföretag som inte är ett reglerat företag och som tillsammans med sina dotterföretag, varav minst ett är ett reglerat företag med huvudkontor inom EES, och andra företag utgör ett finansiellt konglomerat (1 kap. 12 § 2 FRL och 1 kap. 3 § 4 konglomeratlagen). Med reglerat företag avses ett kreditinstitut, ett värdepappersbolag, ett fondbolag, en AIF-förvaltare, ett försäkringsföretag eller motsvarande utländskt företag eller ett specialföretag (1 kap. 3 § 9, 11 och 14 konglomeratlagen).

I avsnitt 14.2.2 föreslås att tjänstepensionsföretag ska vara ett reglerat företag enligt konglomeratlagen. Detta medför att ett tjänstepensionsföretag inte kan vara ett blandat finansiellt holdingföretag enligt konglomeratlagen (1 kap. 3 § 4). I försäkringsrörelselagen anges att ett blandat finansiellt holdingföretag är ett sådant företag som avses i konglomeratlagen (1 kap. 12 § 2 FRL). Den ändrade definitionen av reglerat företag i konglomeratlagen innebär därmed att ett tjänstepensionsföretag inte kan vara ett blandat finansiellt holdingföretag enligt försäkringsrörelselagen.

Försäkringsholdingföretag

Den tredje typen av holdingföretag som anges i försäkringsrörelselagen är försäkringsholdingföretag. Ett försäkringsholdingföretag är ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, ett försäkringsföretag från tredjeland eller ett blandat finansiellt holdingföretag och vars huvudsakliga verksamhet är att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag, EES-försäkringsgivare eller försäkringsgivare från tredjeland (1 kap. 12 § 6 FRL). Ett företag ska därmed ha som sin huvudsakliga verksamhet att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag av en viss typ för att kunna anses vara ett försäkringsholdingföretag.

I de grundläggande bestämmelserna för tjänstepensionsföretag föreslås ett förbud mot främmande verksamhet (avsnitt 6.5). Detta innebär att ett tjänstepensionsföretag endast ska få ägna sig åt verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring och därmed sammanhängande verksamhet. Förvärv och förvaltning av aktier i dotterföretag torde i och för sig kunna vara sammanhängande verksamhet till verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring. Detta kan dock inte kunna utgöra den huvudsakliga verksamheten hos ett tjänstepensionsföretag. Ett tjänstepensionsföretag torde därmed inte kunna anses vara ett försäkringsholdingföretag enligt försäkringsrörelselagen (1 kap. 12 § 6 FRL).

14.1.4 Nivån för grupp-tillsyn

Regeringens förslag: Om det i toppen av en grupp finns ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag som ska omfattas av bestämmelserna om grupp-tillsyn i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, ska bestämmelserna tillämpas enbart på nivån för detta yttersta moderföretag. Detta ska gälla

även om det yttersta moderföretaget är ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget som är dotterföretag i stället var ett försäkringsföretag och om det yttersta företaget är ett blandat finansiellt holdingföretag.

Om det i toppen av en grupp finns ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare som är moderföretag till ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag, eller ett blandat finansiellt holdingföretag, som i sin tur ska omfattas av bestämmelserna om grupp tillsyn i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, ska bestämmelserna om grupp tillsyn i lagen om tjänstepensionsföretag tillämpas enbart på nivån för det yttersta moderföretaget.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att i promemorians förslags användes uttrycket ”moderföretaget i toppen av gruppen”.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* konstaterar att bestämmelserna i den föreslagna nya lagen om tjänstepensionsföretag får samma innebörd som motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen om det är svenska tjänstepensionsföretag som finns i gruppen. Om det däremot är ett utländskt tjänstepensionsinstitut som är det yttersta moderföretaget uppstår en skillnad eftersom det i så fall, till skillnad från i Solvens II-regelverket, inte finns någon unionsrättslig gruppreglering för tjänstepensionsinstitut. Som *Finansinspektionen* förstår förslaget ska tillsynen i dessa fall fortsatt utövas av inspektionen som grupp tillsynsmyndighet, men gruppen och grupp tillsynen ska inkludera moderföretaget på den yttersta nivån och alla dess anknutna företag. På samma sätt blir det om det föreligger en grupp enligt den nya lagen och det yttersta moderföretaget är ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare.

Finansinspektionen anser även att det bör förtydligas om uttrycket ”moderföretag i toppen av gruppen” innebär någon skillnad i sak i förhållande till uttrycket ”det yttersta moderföretaget”, som används i försäkringsrörelselagen.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om hur grupp tillsynen ska utövas när det i en grupp finns flera företag som ska omfattas av grupp tillsyn och dessa finns på olika nivåer i en grupp. För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att om det i toppen av en grupp finns ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES som är moderföretag till ett sådant försäkringsföretag som avses i 2 § andra stycket 1 eller 2, ska bestämmelserna om grupp tillsyn i 5, 7–40, 42–64 och 74–103 §§ tillämpas enbart på

nivån för detta yttersta moderföretag inom EES (19 kap. 4 § första stycket FRL).

Om det i toppen av en grupp finns ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES som är moderföretag till ett försäkringsholdingföretag eller blandat finansiellt holdingföretag som i sin tur är moderföretag till ett sådant försäkringsföretag som avses i 2 § andra stycket 3, ska bestämmelserna om grupp tillsyn i 5, 7–40, 42–64 och 74–103 §§ tillämpas enbart på nivån för detta yttersta moderföretag inom EES (19 kap. 4 § andra stycket FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser om nivån för grupp tillsyn.

Bestämmelser om nivån för grupp tillsyn ska införas för tjänstepensionsföretag

Bestämmelser om nivån för grupp tillsyn behövs när det i en grupp finns företag på olika nivåer och grupp tillsyn ska utövas över flera av företagen. Tjänstepensionsföretag kommer att kunna ingå i grupper med företag på flera nivåer och därmed behövs det, på samma sätt som för försäkringsföretag, bestämmelser om hur grupp tillsynen ska utövas i dessa fall.

För försäkringsföretag finns bestämmelser om nivån för grupp tillsyn i försäkringsrörelselagen (19 kap. 4 § FRL). Samma frågor blir aktuella för tjänstepensionsföretag som ingår i grupper med flera nivåer som för motsvarande försäkringsföretag. Bestämmelserna för tjänstepensionsföretag bör därmed utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse för försäkringsföretag i försäkringsrörelselagen (19 kap. 4 §).

Som *Finansinspektionen* påpekar bör samma uttryck användas i fråga om tjänstepensionsföretag som i fråga om försäkringsföretag, om inte något annat avses i sak. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör därför uttrycket ”yttersta moderföretag” användas även i fråga om tjänstepensionsföretag i stället för som i promemorians förslag uttrycket ”moderföretag i toppen av gruppen”.

Vissa skillnader kommer dock att behöva finnas för tjänstepensionsföretag jämfört med det som gäller för försäkringsföretag. Detta följer av att bestämmelserna för försäkringsföretag har sin grund i unionsrätten och bestämmelsen om nivån för grupp tillsyn i försäkringsrörelselagen (19 kap. 4 §) genomför artikel 215.1 i Solvens II-direktivet (prop. 2015/16:9 s. 409 f.). För försäkringsföretag finns dessutom ytterligare bestämmelser om grupp tillsynsmyndighet (19 kap. 6–10 §§ FRL). Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller däremot inte några bestämmelser om grupp tillsyn för tjänstepensionsinstitut. Bestämmelserna för tjänstepensionsföretag, som uteslutande är svensk nationell lagstiftning, kommer därmed delvis att avvika från det som gäller för försäkringsföretag när det finns utländska företag i gruppen. Detta gäller särskilt om det i toppen av en grupp finns ett utländskt tjänstepensionsinstitut. Finansinspektionen kommer i ett sådant fall, som *Finansinspektionen* påpekar, att utöva tillsynen. Detsamma gäller om det föreligger en grupp med fler än två nivåer

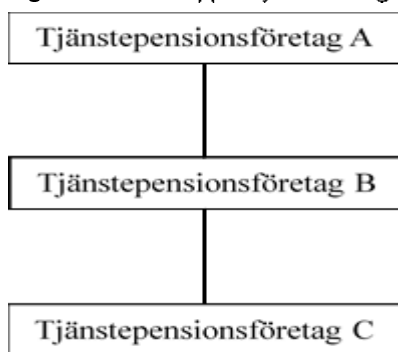
av ingående företag där det ingår tjänstepensionsföretag och det yttersta moderföretaget är ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare.

Bestämmelser om grupp tillsyn ska enbart tillämpas på nivån för det yttersta moderföretaget

I en grupp med fler än två nivåer kan det som ovan anges finnas flera företag, på olika nivåer, som omfattas av de bestämmelser om grupp tillsyn som enligt förslaget ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Så är fallet om ett tjänstepensionsföretag är moderföretag till ett annat tjänstepensionsföretag som i sin tur är moderföretag till ett tredje tjänstepensionsföretag, se figur 14.15. Vid en sådan gruppstruktur ska, enligt det som föreslås i avsnitt 14.1.2, grupp tillsyn utövas över tjänstepensionsföretag A som är moderföretag till tjänstepensionsföretag B. Grupp tillsyn ska också utövas över tjänstepensionsföretag B som är moderföretag till tjänstepensionsföretag C.

Figur 14.15 Grupp tillsyn över en grupp med flera nivåer

För att grupp tillsynen inte ska bli alltför betungande för de enskilda företagen i en grupp med flera nivåer, utan att vara till någon större nytta vid tillsynen, behövs bestämmelser om nivån för grupp tillsynen. För en grupp som i figur 14.15 innebär bestämmelserna om nivån för grupp tillsyn att bestämmelserna om grupp tillsyn enbart ska tillämpas på nivån för det yttersta moderföretaget, vilket i denna grupp är tjänstepensionsföretag A.

Att bestämmelserna om grupp tillsyn enbart ska tillämpas på nivån för det yttersta moderföretaget bör gälla oavsett om det yttersta moderföretaget är ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare. Detta bör även gälla om det yttersta moderföretaget är ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget, som är dotterföretag, i stället var ett försäkringsföretag eller det yttersta moderföretaget är ett blandat finansiellt holdingföretag.

14.1.5 Fortsatt tillsyn över de enskilda företagen i en grupp

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp som ska omfattas av grupp-tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag eller som omfattas av grupp-tillsyn enligt försäkringsrörelselagen, ska även stå under tillsyn som enskilt tjänstepensionsföretag.

Regeringens bedömning: Ett försäkringsföretag som ingår i en grupp som omfattas av grupp-tillsyn för tjänstepensionsföretag står även under tillsyn som enskilt försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag och bedömning överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget och bedömningen eller har inget att invända mot dem.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller att ett försäkringsföretag som ingår i en grupp som omfattas av grupp-tillsyn även står under tillsyn som enskilt försäkringsföretag (19 kap. 5 § FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor finns det inte någon bestämmelse i lag som uttryckligen anger att de även ska stå under tillsyn som enskilt företag. I bestämmelsen om gruppsolvens (26 d § UFL) anges dock att en tjänstepensionskassa ska, utöver det som föreskrivs i 25 §, ha en kapitalbas som är tillfredsställande med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen (grupp-baserad kapitalbas). I 25 § UFL finns bestämmelser om att en tjänstepensionskassa ska, utöver tillgångar som motsvarar försäkrings-tekniska avsättningar, vid varje tidpunkt ha en tillräcklig kapitalbas och att kapitalbasen ska minst uppgå till en nivå som beräknas med utgångspunkt i verksamhetens art och omfattning (solvensmarginalen) enligt bestämmelserna i 7 kap. 23 § försäkringsrörelselagen.

Fortsatt tillsyn som enskilt tjänstepensionsföretag

För försäkringsföretag gäller att de företag som ingår i en grupp som omfattas av grupp-tillsyn även står under tillsyn som enskilt försäkringsföretag (19 kap. 5 § FRL). Motsvarande bör gälla för tjänstepensionsföretag som ska omfattas av grupp-tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Genom en sådan bestämmelse betonas även att grupp-tillsynen utgör ett komplement till tillsynen över det enskilda företaget och är särskilt inriktad på gruppen som helhet. En bestämmelse bör därmed införas i den nya lagen om att tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp

som omfattas av grupp tillsyn, även ska stå under tillsyn som enskilt tjänstepensionsföretag.

Ett tjänstepensionsföretag kan omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen, se avsnitt 14.1.3. Så är fallet om ett tjänstepensionsföretag är anknutet företag i en grupp över vilken det ska utövas grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen (artikel 329.1 b i Solvens II-förordningen). Ett tjänstepensionsföretag kan även omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen om det är att anse som ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet. Oavsett om ett tjänstepensionsföretag omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller den nya lagen om tjänstepensionsföretag, bör företaget även stå under tillsyn som enskilt tjänstepensionsföretag. Detta bör anges i den bestämmelse som införs för tjänstepensionsföretag i den nya lagen.

Fortsatt tillsyn som enskilt försäkringsföretag

Genom de bestämmelser om grupp tillsyn som enligt förslaget ska gälla för tjänstepensionsföretag enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag kan även försäkringsföretag komma att omfattas av grupp tillsynen enligt den nya lagen, se avsnitt 14.1.3. Ett försäkringsföretag i en sådan grupp står även under fortsatt tillsyn som enskilt försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen. Detta följer dels uttryckligen av ordalydelsen i försäkringsrörelselagen (19 kap. 5 §), dels av att det inte föreslås några ändringar i bestämmelserna i den lagen om tillsyn över enskilda försäkringsföretag. Någon lagbestämmelse av denna innebörd, i försäkringsrörelselagen eller i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, krävs därför inte. Mot bakgrund av att bestämmelsen i försäkringsrörelselagen (19 kap. 5 § FRL) dessutom i svensk rätt genomför bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 213.1 andra stycket) är en sådan ändring inte heller möjlig utan en ändring av unionsrätten.

14.1.6 Grupp tillsynsmyndighet

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska vara grupp tillsynsmyndighet och ansvara för den grupp tillsyn som ska utövas enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

Enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 2 § andra stycket) ska grupp tillsyn utövas över

1. försäkringsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland,

2. försäkringsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, och

3. försäkringsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES.

För sådana försäkringsföretag som anges ovan ska det finnas en grupp-tillsynsmyndighet med ansvar för grupp-tillsynen (19 kap. 6 § FRL). Om det finns flera berörda myndigheter, ska grupp-tillsynsmyndigheten utses bland dem.

I försäkringsrörelselagen finns en tämligen omfattande reglering av hur grupp-tillsynsmyndigheten ska utses bland de behöriga myndigheter som berörs (19 kap. 7–9 §§). Den regleringen grundar sig på bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 247). I huvudsak avgörs frågan om vilken myndighet som ska vara grupp-tillsynsmyndighet av om det i gruppen ingår försäkringsföretag eller EES-försäkringsgivare och, om båda de företagskategorierna finns representerade i gruppen, av i vilken kategori det största företaget i gruppen hör hemma.

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se ovan i avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor finns det inte någon uttrycklig bestämmelse om vilken myndighet som ska vara tillsynsmyndighet och ansvar för tillsynen. Av flera bestämmelser framgår dock att det är Finansinspektionen som är tillsynsmyndighet. Exempelvis gäller att en understödsförening ska upprätta och till Finansinspektionen ge in en särskild redovisning som omfattar försäkringsgruppen (26 f § första stycket UFL) och att Finansinspektionen får besluta att ett företag helt eller delvis ska utelämnas från en grupp-baserad redovisning (26 g § UFL). Dessutom gäller att Finansinspektionen i vissa fall får förelägga den som ska lämna information för den grupp-baserade redovisningen att fullgöra sin uppgiftsskyldighet direkt till inspektionen (71 a § första stycket UFL) och att Finansinspektionen i vissa fall får kontrollera uppgifterna på plats hos företaget (71 a § andra stycket FRL).

En grupp-tillsynsmyndighet ska ansvara för grupp-tillsynen

Enligt försäkringsrörelselagen ska det finnas en grupp-tillsynsmyndighet med ansvar för grupp-tillsynen. Grupp-tillsynen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag kommer att omfatta företag som inte står under tillsyn som enskilt tjänstepensionsföretag, exempelvis försäkringsföretag och olika typer av holdingföretag, se avsnitt 14.1.3. Detta talar för att det bör införas en särskild bestämmelse i lag om grupp-tillsynsmyndighet. Detta markerar också att grupp-tillsynen är skild från den tillsyn som sker över de enskilda företagen (se avsnitt 14.1.5). I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därmed införas en bestämmelse om en grupp-tillsynsmyndighet som ska ansvara för grupp-tillsynen enligt den lagen.

Finansinspektionen ska vara grupp tillsynsmyndighet enligt lagen om tjänstepensionsföretag

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om grupp tillsyn. De bestämmelser om grupp tillsyn som enligt förslaget ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag är i stället uteslutande svenska nationella bestämmelser. Det är inte möjligt att inom ramen för ett nationellt regelverk om grupp tillsyn införa bestämmelser om att tillsynen i vissa fall ska utövas i ett annat land, att tillsynen ska kunna lämnas över till en myndighet i ett annat land eller att någon annan, exempelvis Eiopa, ska kunna avgöra att en viss myndighet i ett visst land inom EES ska ansvara för tillsynen. Bestämmelserna om grupp tillsynsmyndighet i den nya lagen om tjänstepensionsföretag kommer därmed att avvika från motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (19 kap. 6–10 §§). Grupp tillsynen enligt den nya lagen ska därmed alltid utövas av en svensk myndighet. Detta gäller oavsett om det rör sig om fullständig, begränsad eller kompletterande grupp tillsyn. I Sverige är det Finansinspektionen som är ansvarig för tillsynen över företag inom den finansiella sektorn. Finansinspektionen bör därför också vara den myndighet som ska ansvara för grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

14.1.7 Beslut att inte beakta företag i grupp tillsynen

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska i ett enskilt fall få besluta att helt eller delvis inte beakta ett företag som ingår i en grupp vid grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Ett sådant beslut ska få fattas om företaget är beläget utomlands och det finns rättsliga hinder mot överföring av nödvändig information. Ett beslut om att undanta ett företag helt eller delvis ska också få fattas om företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupp tillsynen eller om det skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med grupp tillsynen att låta företaget omfattas av den.

Om det finns flera företag som vart och ett för sig är av ringa betydelse för grupp tillsynen, ska Finansinspektionen få besluta att inte beakta dem vid grupp tillsynen bara om företagen tillsammans är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupp tillsynen.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att Finansinspektionen, när inspektionen är grupp tillsynsmyndighet, i ett enskilt fall får besluta att, helt eller delvis, inte beakta ett företag som ingår i en grupp vid grupp tillsynen om 1) företaget är beläget i ett land utanför EES och det

finns rättsliga hinder mot överföring av nödvändig information, 2) företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupp tillsynen, eller 3) det skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med grupp tillsynen att låta företaget omfattas av den (19 kap. 11 § första stycket). När bestämmelsen i 2) är tillämplig på flera företag, får ett sådant beslut inte fattas, utom om företagen tillsammans är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupp tillsynen (19 kap. 11 § andra stycket FRL).

Innan Finansinspektionen fattar ett beslut med stöd av 2) eller 3) ovan att inte beakta ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare i en grupp ska inspektionen höra de behöriga myndigheter som berörs av beslutet (19 kap. 11 § tredje stycket FRL). Om Finansinspektionen med stöd av 2) eller 3) beslutar att inte beakta en EES-försäkringsgivare i en grupp ska det företag som finns i toppen av gruppen i Sverige, på begäran av Finansinspektionen, lämna de upplysningar som en behörig myndighet i EES-försäkringsgivarens hemland behöver för sin tillsyn av EES-försäkringsgivaren (19 kap. 12 § FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

Även för tjänstepensionskassor gäller att Finansinspektionen får besluta att ett företag helt eller delvis utelämnas från en grupp baserad redovisning enligt den upphävda lagen om understödsföreningar om 1) företaget är beläget i ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och det finns rättsliga hinder för överföring av nödvändig information, 2) företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med tillsynen eller 3) ett beaktande av företaget skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med tillsynen (26 g § UFL).

Beslut om att inte beakta ett visst företag vid grupp tillsynen

På samma sätt som enligt försäkringsrörelselagen och enligt den upphävda lagen om understödsföreningar bör det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag införas en bestämmelse som gör det möjligt att, helt eller delvis, inte beakta ett företag som ingår i en grupp vid grupp tillsynen. Samma skäl bör krävas för ett sådant beslut enligt den nya lagen som enligt de båda lagarna. Ett företag bör därmed få undantas, helt eller delvis, från grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag om företaget är beläget utomlands och det finns rättsliga hinder mot överföring av nödvändig information. Ett företag bör även få undantas om företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupp tillsynen eller om det skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med grupp tillsynen att låta företaget omfattas av den.

Tjänstepensionsföretag kommer att kunna ingå i grupper som motsvarar de grupper som försäkringsföretag kan ingå i. Det är därmed möjligt att ett tjänstepensionsföretag kan ingå i en grupp där det finns mer än ett företag som är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupp tillsynen. Vid grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det, på samma sätt enligt försäkringsrörelselagen, för ett beslut om att undanta fler än ett företag krävas att företagen tillsammans är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupp tillsynen.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas en bestämmelse om att ett företag i vissa fall kan undantas från grupp tillsyn enligt den lagen. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen (19 kap. 11 § första och andra styckena).

Skilnader gentemot bestämmelserna i försäkringsrörelselagen

I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om att Finansinspektionen före ett beslut ska höra de behöriga myndigheterna som berörs av beslutet (19 kap. 11 § tredje stycket) och att ett företag i toppen av en grupp i vissa fall ska lämna upplysningar till en annan behörig myndighet (19 kap. 12 §). Dessa bestämmelser infördes för att genomföra motsvarande bestämmelser i Solvens II-direktivet (artikel 214.2 tredje och fjärde stycket, se prop. 2015/16:9 s. 416 f.).

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om grupp tillsyn. Därmed finns det inte heller några bestämmelser i det direktivet om att ett företag kan undantas från grupp tillsyn. De bestämmelser om grupp tillsyn som enligt förslaget ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag är i stället uteslutande svenska nationella bestämmelser. Detta medför att det inte är lämpligt eller ens möjligt att införa bestämmelser om att Finansinspektionen inför ett beslut ska höra andra behöriga myndigheter eller att företag i vissa fall ska lämna upplysningar till andra myndigheter än Finansinspektionen. Det bör därmed inte införas några bestämmelser i den nya lagen som motsvarar de nu aktuella bestämmelserna i försäkringsrörelselagen.

14.1.8 Parallella regelverk

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska få undanta ett blandat finansiellt holdingföretag från grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. För ett sådant beslut ska det krävas att företaget omfattas av tillsyn enligt konglomeratlagen. Ett beslut om undantag ska även få fattas om företaget omfattas av grupp baserad tillsyn enligt lagen om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag.

Ett beslut om undantag ska endast få fattas om bestämmelserna om tillsyn i konglomeratlagen respektive lagen om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag kan anses likvärdiga med bestämmelserna om grupp tillsyn i lagen om tjänstepensionsföretag, särskilt när det gäller riskbaserad tillsyn.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att om ett blandat finansiellt holdingföretag omfattas av likvärdiga bestämmelser dels om tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en grupp, dels tillsyn över finansiella konglomerat, särskilt avseende riskbaserad tillsyn, får Finansinspektionen, när inspektionen är grupptillsynsmyndighet, efter samråd med berörda behöriga myndigheter, bevilja undantag från bestämmelserna om grupptillsyn över försäkringsföretag, så att det blandade finansiella holdingföretaget bara behöver tillämpa de relevanta bestämmelserna för konglomerat (19 kap. 13 §).

Om ett blandat finansiellt holdingföretag omfattas av likvärdiga bestämmelser dels om tillsyn över försäkringsföretag som ingår i en grupp, dels om gruppbaserad tillsyn enligt lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, särskilt avseende riskbaserad tillsyn, får Finansinspektionen, när inspektionen är grupptillsynsmyndighet, efter samråd med den myndighet som ansvarar för den gruppbaserade tillsynen enligt den lagen, bevilja undantag från bestämmelserna om grupptillsyn över försäkringsföretag så att det blandade finansiella holdingföretaget bara behöver tillämpa de relevanta bestämmelserna för den största sektorn enligt konglomeratlagen (19 kap. 14 § FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

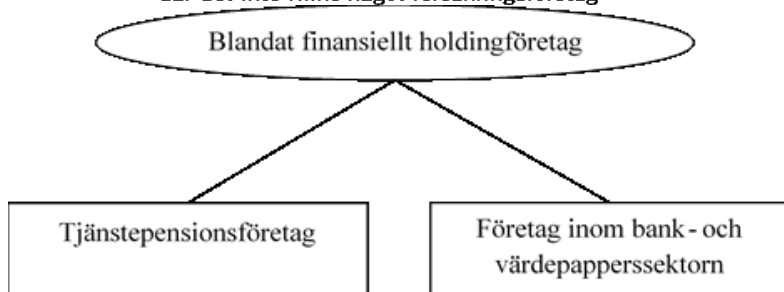
För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser om att ett blandat finansiellt holdingföretag kan undantas från bestämmelser om grupptillsyn.

Blandade finansiella holdingföretag bör få undantas från grupptillsyn enligt lagen om tjänstepensionsföretag

Tjänstepensionsföretag kommer på samma sätt som försäkringsföretag att kunna ingå i grupper med blandade finansiella holdingföretag. I flera fall ska grupptillsyn då utövas enligt försäkringsrörelselagen, se avsnitt 14.1.2 och figur 14.6. För en sådan grupp behöver det inte införas någon ny undantagsbestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, utan de befintliga undantagsbestämmelserna i försäkringsrörelselagen kan användas (19 kap. 2 § andra stycket 3, 13 och 14 §§).

I avsnitt 14.2.2 föreslås att ett tjänstepensionsföretag ska vara ett reglerat företag. Detta leder till att ett företag kan vara ett blandat finansiellt holdingföretag även om det inte finns något försäkringsföretag i företagsstrukturen, se exempelvis företagsstrukturen i figur 14.16.

Figur 14.16 Ett blandat finansiellt holdingföretag i en företagsstruktur där det inte finns något försäkringsföretag

Företagsstrukturen i figur 14.16 kommer inte att omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp-tillsyn. I stället kommer strukturen att omfattas av de bestämmelser om grupp-tillsyn som enligt förslaget ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag, se avsnitt 14.1.2.

Som anges i avsnitt 14.1.2 är en av utgångspunkterna med de bestämmelser om grupp-tillsyn som föreslås att grupp-tillsynen inte ska minska i omfattning om ett försäkringsföretag omvandlas till ett tjänstepensionsföretag. Inte heller bör grupp-tillsynen bli mer omfattande vid en omvandling. För att motverka detta bör det, på samma sätt i försäkringsrörelselagen (19 kap. 13 och 14 §§), införas bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om att ett blandat finansiellt holdingföretag i vissa fall kan undantas från grupp-tillsynen.

När får Finansinspektionen besluta om undantag?

Ett blandat finansiellt holdingföretag kan utöver den grupp-tillsyn som nu föreslås i lagen om tjänstepensionsföretag komma att omfattas av tillsyn dels enligt lagen om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag (i det följande benämnd tillsynslagen), dels enligt konglomeratlagen. Detta motsvarar den tillsyn som ett blandat finansiellt holdingföretag skulle kunna omfattas av om det i stället omfattas av grupp-tillsyn enligt försäkringsrörelselagen. Bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om undantag från grupp-tillsyn bör därmed utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (19 kap. 13 och 14 §§). I den nya lagen bör det därmed införas bestämmelser om att ett blandat finansiellt holdingföretag får undantas från grupp-tillsyn enligt den lagen om det omfattas av bestämmelser om tillsyn enligt tillsynslagen eller konglomeratlagen.

På samma sätt som enligt försäkringsrörelselagen bör det för ett undantag krävas att tillsynen, särskilt när det gäller riskbaserad tillsyn, är likvärdig i konglomeratlagen respektive tillsynslagen i förhållande till bestämmelserna om grupp-tillsyn i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Skilnader gentemot bestämmelserna i försäkringsrörelselagen

I försäkringsrörelselagen anges att Finansinspektionen får besluta om undantag för det blandade finansiella holdingföretaget efter samråd med

berörda behöriga myndigheter (19 kap. 13 och 14 §§). Det finns även en bestämmelse om att Finansinspektionen ska underrätta Europeiska bankmyndigheten (Eba) och Eiopa om ett beslut om undantag (19 kap. 15 § FRL). Dessa bestämmelser har sin grund i unionsrätten (artikel 213.4 i Solvens II-direktivet i lydelsen enligt artikel 4.2 i ändringsdirektivet, artikel 213.5 i Solvens II-direktivet i lydelsen enligt artikel 4.2 i ändringsdirektivet och artikel 213.6 i Solvens II-direktivet i lydelsen enligt artikel 4.2 i ändringsdirektivet) och infördes när Solvens II-direktivet genomfördes (prop. 2015/16:9 s. 417–419). Även före det huvudsakliga genomförandet av Solvens II-direktivet fanns det dock motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (prop. 2012/13:160 s. 56–59).

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om grupp tillsyn. De bestämmelser om grupp tillsyn som enligt förslaget ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag är i stället uteslutande svenska nationella bestämmelser. Det bör därmed inte införas några bestämmelser om att Finansinspektionen måste samråda med någon annan myndighet innan de beslutar om att undanta ett blandat finansiellt holdingföretag från bestämmelserna om grupp tillsyn i den lagen. Inte heller bör det i den lagen införas någon bestämmelse om att Finansinspektionen ska underrätta Eba eller Eiopa om ett beslut om undantag.

14.1.9 Grupp solvens – kapitalbas och kapitalkrav på grupp nivå

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag som omfattas av fullständig grupp tillsyn ska säkerställa att det inom gruppen sammantaget finns en grupp baserad kapitalbas som alltid minst uppgår till ett grupp baserat kapitalkrav eller det högre belopp som följer av ett beslut av Finansinspektionen om kapitaltillägg.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska ett tjänstepensionsföretag som står under grupp tillsyn säkerställa att det inom gruppen sammantaget finns en grupp baserad kapitalbas som uppfyller ett särskilt kapitalkrav för gruppen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att bestämmelsen bör utformas så att den närmare överensstämmer med motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen (19 kap. 16 §) eftersom det då blir tydligare vilket tjänstepensionsföretag som ska säkerställa att det finns en tillräcklig kapitalbas. Det blir även tydligare vad som menas med ett grupp baserat kapitalkrav och att det totala lagstadgade kapitalkravet ska vara inklusive eventuella beslutade kapitaltillägg. Finansinspektionen efterfrågar även att de grundläggande principerna för beräkningen av grupp baserad kapitalbas och grupp baserat kapitalkrav enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden förtydligas i skälen. *Svensk Försäkring* anser att det måste förtydligas vilket kapitalkrav som ska gälla för en grupp. Även *Tjänstepensionsförbundet* och *Svenska Aktuarieföreningen*

anser att detta måste förtydligas så att ett tjänstepensionsföretag inte på gruppnivå riskerar att påtvingas ett annat solvenskrav än det som gäller på enskild nivå.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

För försäkringsföretag som omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om grupp solvens. Ett sådant försäkringsföretag ska säkerställa att det inom gruppen sammantaget finns en grupp baserad kapitalbas som alltid är minst lika med ett grupp baserat solvenskapitalkrav eller det högre belopp som Finansinspektionen kan besluta om (19 kap. 16 § första stycket FRL). Med stöd av ett bemyndigande har Finansinspektionen meddelat föreskrifter om hur den grupp baserade kapitalbasen och det grupp baserade kapitalkravet ska beräknas (19 kap. 104 § 1 FRL och 13 kap. 3–17 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2015:8] om försäkringsrörelse, nedan FFFS 2015:8).

Finansinspektionen har även meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

Tjänstepensionskassor som ingår i en försäkringsgrupp omfattas av bestämmelser om grupp baserad kapitalbas. För tjänstepensionskassor gäller att de ska ha en kapitalbas som är tillfredsställande med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen (grupp baserad kapitalbas). När den grupp baserade kapitalbasen bestäms ska 7 kap. 22 §, 24 a § första–tredje styckena och 26 § fjärde stycket första meningen den upphävda försäkringsrörelselagen (1982:713) tillämpas (26 d § första stycket UFL). Den grupp baserade kapitalbasen ska uppgå till en nivå som är tillräcklig med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen (grupp baserad solvensmarginal).

Bestämmelser om grupp solvens ska införas

Som *Finansinspektionen* påpekar kan ett enskilt finansiellt företags solvenssituation komma att påverkas av transaktioner och avtal med andra företag som det har förbindelser med. Detta gäller för såväl försäkringsföretag och understödsföreningar som för framtida tjänstepensionsföretag. Ett viktigt syfte med regler om beräkning av grupp baserad kapitalbas och grupp baserat kapitalkrav är att bättre kunna bedöma ett enskilt finansiellt företags ekonomiska ställning med beaktande av dess moderföretag, dotterföretag och andra anknutna företag. Regler om grupp baserad kapitalbas och grupp baserat kapitalkrav kompletterar därmed de regler som gäller för det enskilda företaget och säkerställer att det totalt sett i gruppen finns tillräckliga kapitalbasmedel (kapitalkravsrapporten s. 64).

Mer konkret motverkar bestämmelser om grupp solvens att samma kapitalbasmedel tillgodoräknas fler än ett företag i gruppen och att kapital som skapats inom gruppen ökar kapitalbasen och därigenom ger en felaktig bild av företagets finansiella ställning. En beräkning av grupp solvens beaktar också hur andra företag som ingår i samma grupp påverkar ett enskilt företag. Tilläggas bör dessutom att såväl försäkringsföretag som tjänstepensionskassor som står under grupp tillsyn i dag omfattas av

bestämmelser om gruppsoolvens. Sammantaget bör tjänstepensionsföretag som ska omfattas av fullständig grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag omfattas av bestämmelser om gruppsoolvens.

Lagstiftningsmodell

Bestämmelser om gruppsoolvens infördes för försäkringsföretag när försäkringsgruppsdirektivet genomfördes i svensk rätt (prop. 1999/2000:99 s. 39). För understödsföreningar, bl.a. tjänstepensionskassor, infördes det inte några bestämmelser om grupp baserat kapitalkrav eftersom understödsföreningar vid denna tidpunkt inte omfattades av några bestämmelser om kapitalkrav på enskild nivå (samma prop. s. 57). Bestämmelser om kapitalkrav på individuell nivå för tjänstepensionskassor infördes först när första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt och som en följd av detta infördes också bestämmelser om ett grupp baserat kapitalkrav (prop. 2004/05:165 s. 185 och 235). Dessa bestämmelser gäller fortfarande för tjänstepensionskassor.

I samband med genomförandet i svensk rätt av Solvens II-direktivet ersattes bestämmelserna för försäkringsföretag med nya bestämmelser om gruppsoolvens. Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen ändrade då inriktning, från att ta sikte på de enskilda försäkringsföretag som ingår i en försäkringsgrupp till att avse hela gruppen sedd som en helhet (prop. 2015/16:9 s. 394). Som anges i avsnitt 14.1.5 är syftet med grupp tillsynen för tjänstepensionsföretag att denna tillsyn ska utgöra ett komplement till tillsynen över det enskilda företaget och vara särskilt inriktad på gruppen som helhet. Detta talar för att bestämmelserna om grupp tillsyn för tjänstepensionsföretag bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser för försäkringsföretag (19 kap. 16 § första stycket FRL).

Regeringen anser, i likhet med *Finansinspektionen*, att en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör utformas så att den nära överensstämmer med motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen. På så sätt framgår det tydligare att det är tjänstepensionsföretaget som omfattas av fullständig grupp tillsyn som bör se till att kapitalbasen uppfyller de krav som gäller på grupp nivå. Det leder även till att det tydligare framgår vilket kapitalkrav som ska gälla på grupp nivå, som *Svensk Försäkring*, *Tjänstepensionsförbundet* och *Svenska Aktuarieföreningen* efterfrågar.

14.1.10 Gruppsoolvens – beräkning av kapitalbas och kapitalkrav på grupp nivå

Regeringens förslag: Beräkningen av kapitalbasen och kapitalkravet för en grupp som står under grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska beräknas enligt en sammanläggnings- och avräkningsmetod. Om det är lämpligt, ska *Finansinspektionen* få besluta att kapitalbasen och kapitalkravet i stället ska beräknas enligt en konsolideringsmetod, eller enligt en kombination av de metoderna.

Dotterföretag och företag där det finns ägarintressen ska som huvudregel beaktas proportionellt i förhållande till aktieinnehavets storlek vid beräkningen av kapitalbas och kapitalkrav för en grupp. Om det finns särskilda skäl, ska innehav och ägarintressen få beaktas till en annan

andel. Finansinspektionen ska besluta vilken proportionell andel som ska beaktas när det inte finns kapitalbindningar mellan vissa av företagen i en grupp.

Avdrag ska göras från den gruppbaseade kapitalbasen så att det inte sker en dubbelräkning av poster som ingår i kapitalbasen i flera företag i gruppen. Avdrag ska också göras för värden som skapats internt inom en grupp och som härrör från ömsesidig finansiering.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte att Finansinspektionen ska få besluta vilken proportionell andel som ska beaktas när det inte finns kapitalbindningar mellan vissa av företagen i en grupp.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att de grundläggande principerna för sammanläggnings- och avräkningsmetoden bör framgå i skälen till bestämmelsen. Detta gäller framför allt hur kapitalbasen och kapitalkravet på gruppnivå ska beräknas. Enligt inspektionen bör det även anges att den kapitalbas och det kapitalkrav som beräknas för ett tjänstepensionsföretag på enskild nivå ska användas som utgångspunkt för beräkningen av kapitalkrav och kapitalbas på gruppnivå och detta bör också gälla för företag som beräknar kapitalbas och kapitalkrav som enskilda företag enligt andra sektorsregler. Finansinspektionen bör, i likhet med i fråga om försäkringsföretag (19 kap. 19 § FRL), ha rätt att besluta vilken proportionell andel som ska beaktas när det inte finns några kapitalbindningar mellan företag i en grupp. *Svensk Försäkring* anser att det måste förtydligas hur olika typer av företag med skilda eller inga kapitalkrav ska hanteras i beräkningarna av kapitalbas och kapitalkrav. *Svensk Försäkring* anser även att bemyndigandet att meddela föreskrifter om beräkningen bör begränsas eller att det i skälen ges tydligare ledning för vilken typ av bestämmelser som kan komma att meddelas med stöd av bemyndigandet.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

Enligt försäkringsrörelselagen gäller för företag som ingår i en grupp där det finns ett försäkringsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland eller försäkringsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, att den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade solvenskapitalkravet ska beräknas enligt konsolideringsmetoden enligt artiklarna 230–232 i Solvens II-direktivet (19 kap. 17 § första stycket). Om det är lämpligt får Finansinspektionen, när inspektionen är grupp tillsynsmyndighet, besluta att den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade

solvenskapitalkravet i stället ska beräknas enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden enligt artikel 233 i Solvens II-direktivet eller enligt en kombination av konsolideringsmetoden och sammanläggnings- och avräkningsmetoden (19 kap. 17 § andra stycket FRL).

Innan Finansinspektionen fattar beslut om att den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade solvenskapitalkravet ska beräknas en annan metod än konsolideringsmetoden, ska inspektionen samråda med berörda behöriga myndigheter och med den grupp som beslutet rör.

När konsolideringsmetoden används ska bestämmelserna i 7 kap. 2–11 §§ försäkringsrörelselagen om kapitalbas gälla vid beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen (19 kap. 17 § tredje stycket FRL). Vid beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade solvenskapitalkravet ska ett anknutet företag beaktas proportionellt efter det innehav som ett visst företag har i det anknutna företaget. De typer av företag som avses är 1) försäkringsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, 2) försäkringsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland eller 3) ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES som är moderföretag till ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES som är moderföretag till ett försäkringsföretag. Om särskilda skäl talar för det, får innehav och ägarintressen beaktas till en annan andel (19 kap. 18 § FRL).

När Finansinspektionen är grupptillsynsmyndighet, ska inspektionen besluta vilken proportionell andel som ska beaktas i följande fall: 1) då det inte finns kapitalbindningar mellan vissa av företagen i en grupp, 2) då en berörd behörig myndighet har bedömt att ett direkt eller indirekt innehav av röster eller kapital i ett företag ska räknas som ägarintresse på grund av att ett betydande inflytande utövas över det företaget, eller 3) då en berörd behörig myndighet har bedömt att ett företag är ett moderföretag på grund av att det utövar ett dominerande inflytande över ett annat företag (19 kap. 19 § första stycket FRL). Innan Finansinspektionen fattar ett sådant beslut, ska inspektionen samråda med berörda behöriga myndigheter och den grupp som beslutet rör (19 kap. 19 § andra stycket FRL).

Vid beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen ska avdrag göras så att inte dubbelräkning sker av poster som ingår i kapitalbasen i flera företag i gruppen. Vid beräkningen ska avdrag också göras för värden som skapats internt inom gruppen och som härrör från ömsesidig finansiering (19 kap. 20 § FRL).

För försäkringsföretag finns ytterligare bestämmelser i Solvens II-förordningen om hur anknutna företag som inte är försäkringsföretag ska hanteras i solvensberäkningen för en försäkringsgrupp (artikel 329.1). Detta gäller för anknutna företag som är kreditinstitut, värdepappersföretag (benämns i svensk rätt värdepappersbolag när de är svenskt bolag) eller finansinstitut (artikel 329.1 a), tjänstepensionsinstitut (artikel 329.1 b), förvaltningsbolag (benämns i svensk rätt fondbolag när de är svenskt bolag, artikel 329.1 c), AIF-förvaltare (artikel 329.1 d) och icke-reglerade företag som bedriver finansiell verksamhet (artikel 329.1 e). Därutöver finns ytterligare bestämmelser om hur den gruppbaseade

kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas i Finansinspektionens föreskrifter (19 kap. 104 § 1 FRL och 13 kap. 3–17 §§ FFFS 2015:8).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor gäller att de ska ha en kapitalbas som är tillfredsställande med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen (gruppbasead kapitalbas). När den gruppbaseade kapitalbasen bestäms ska 7 kap. 22 §, 24 a § första–tredje styckena och 26 § fjärde stycket första meningen den upphävda försäkringsrörelselagen (1982:713) tillämpas (26 d § första stycket UFL). Den gruppbaseade kapitalbasen ska uppgå till en nivå som är tillräcklig med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen (gruppbasead solvensmarginal). När den gruppbaseade solvensmarginalen bestäms ska 7 kap. 23 § den upphävda försäkringsrörelselagen tillämpas (26 d § andra stycket UFL).

En tjänstepensionskassa ska göra en beräkning av gruppbasead kapitalbas och solvensmarginal för att bestämma den ekonomiska ställningen med hänsyn till andra företag i försäkringsgruppen. Beräkningen ska göras enligt en sammanläggnings- och avräkningsmetod. Om det finns skäl får beräkningen i stället göras enligt en konsolideringsmetod (26 e § första stycket UFL). Vid beräkningen ska dotterföretag eller intresseföretag som är försäkringsföretag beaktas proportionellt efter understödsföreningens innehav om inte särskilda skäl talar för att de beaktas till annan andel (26 e § tredje stycket UFL). Beräkningen ska särskilt tillgodose att avdrag från kapitalbasen görs för dels tillgångar som får ingå i kapitalbasen hos ett annat försäkringsföretag i försäkringsgruppen, dels värden som skapats internt inom gruppen (26 e § fjärde stycket UFL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningsmetodernas användning och innehåll (26 e § femte stycket UFL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om detta (Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2002:4] om gruppbasead kapitalbas och solvensmarginal för försäkringsföretag och understödsföreningar som ingår i en grupp, nedan FFFS 2002:4). Dessa föreskrifter gäller fortfarande för tjänstepensionskassor (punkt 3 i övergångsbestämmelserna till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd [FFFS 2011:10] om gruppbasead kapitalbas och solvensmarginal för försäkringsföretag som ingår i en grupp, nedan FFFS 2011:10).

Bestämmelser om kapitalbas och kapitalkrav på gruppnivå ska införas för tjänstepensionsföretag, med sammanläggnings- och avräkningsmetoden som huvudmetod

På samma sätt som i försäkringsrörelselagen och i lagen om understödsföreningar bör det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag införas bestämmelser om hur kapitalbas och kapitalkrav ska beräknas på grupp-nivå. Sådana bestämmelser är, som berörs i avsnitt 14.1.9, centrala för att det ska kunna följas upp att ett tjänstepensionsföretag har en tillräcklig kapitalbas även med beaktande av den gruppstruktur som tjänstepensionsföretaget ingår i.

Det är inte möjligt att inom ramen för detta lagstiftningsärende föreslå någon helt ny metod för beräkning av kapitalbas och kapitalkrav på grupp-nivå för tjänstepensionsföretag. Detta talar för att det enligt bestämmelserna för tjänstepensionsföretag bör gälla någon av de metoder som i dag tillämpas vid grupp-tillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller vid tillsyn enligt konglomeratlagen, dvs. konsolideringsmetoden eller samman-läggings- och avräkningsmetoden. Dessa metoder kan anpassas till tjänstepensionsföretag och de risker som kan bli aktuella utifrån de grupper som tjänstepensionsföretag kan tänkas ingå i.

Grunderna för konsoliderings respektive sammanläggnings- och avräkningsmetoden har utvecklats i flera lagstiftningsärenden (prop. 1999/2000:99 s. 37, prop. 2005/06:45 s. 126 f. och prop. 2015/16:9 s. 422).

Konsolideringsmetoden utgår från koncernräkenskaper och dessa räkenskaper visar gruppen som om den vore ett enda företag. Metoden kräver därmed att gruppen upprättar en sådan redovisning. En fördel med konsolideringsmetoden är att någon separat redovisning för tillsynsändamål inte behöver upprättas om de företag som ingår i gruppen är samma företag som konsolideras i koncernredovisningen. Några särskilda justeringar för dubbelt utnyttjande av kapital och internt skapat kapital behöver som regel inte heller göras, eftersom detta sker automatiskt i enlighet med koncernredovisningsreglerna. En annan fördel är att den sammanställda redovisningen på vilken beräkningen baseras i regel är samma redovisning som är föremål för revisorsgranskning, vilket bidrar till uppgifternas tillförlitlighet. Nackdelen med konsolideringsmetoden, i vart fall som huvudmetod, är att den bygger på att det finns en koncernredovisning för de företag som ingår i gruppen (prop. 2005/06:45 s. 127).

Sammanläggnings- och avräkningsmetoden innebär förenklat att kapitalbas och kapitalkrav för gruppens företag, efter elimineringar för inbördes poster, läggs samman för att beräkna den gruppbaseade ekonomiska ställningen. Någon särskild koncernredovisning för gruppen är därmed inte nödvändig eftersom beräkningen baseras på de individuella redovisningarna för gruppens enskilda företag (samma prop.).

Konsolideringsmetoden är huvudmetod för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 17 § första stycket). Denna metod kräver dock ytterligare bestämmelser om hur den ska tillämpas och i Solvens II-direktivet (artiklarna 230–232), Solvens II-förordningen (artiklarna 335–340) och Finansinspektionens föreskrifter (13 kap. FFFS 2015:8) finns detaljerade bestämmelser om detta. För att denna metod ska kunna tillämpas av tjänstepensionsföretag krävs därmed att det tas fram åtskilliga ytterligare bestämmelser om metoden. Dessutom bör på samma sätt som för försäkringsföretag krävas att det finns en koncernredovisning eller motsvarande sammanställning upprättad (13 kap. 15 § FFFS 2015:8).

Sammanläggnings- och avräkningsmetoden har den fördelen att metoden, som *Finansinspektionen* påpekar, utgår från de enskilda företagens kapitalbas och kapitalkrav, som sedan läggs samman för en kapitalbas och kapitalkrav som ska gälla för gruppen som helhet. Detta gäller, som *Svensk Försäkring* efterfrågar och *Finansinspektionen* poängter, oavsett om de enskilda kraven på kapitalbas och kapitalkrav följer av den nya lagen om tjänstepensionsföretag, försäkringsrörelselagen eller någon

annan finansiell lagstiftning. Denna metod kräver inte någon samlad redovisning eller motsvarande uppställning för gruppen. Metoden kan dock kräva vissa ytterligare bestämmelser om hur tillämpningen ska se, men inte alls i samma omfattning som konsolideringsmetoden.

Vid genomförandet i svensk rätt av försäkringsgruppsdirektivet och konglomeratdirektivet ansågs att sammanläggnings- och avräkningsmetoden bör vara huvudmetod för bestämmande av kapitalbas och kapitalkrav, men att kapitalbas och kapitalkrav på gruppnivå, om det finns skäl, ska kunna beräknas enligt en konsolideringsmetod, eller för finansiella konglomerat genom en kombination av de båda metoderna (prop. 1999/2000:99 s. 38 och prop. 2005/06:45 s. 128).

Detta bör även gälla för tjänstepensionsföretag. Kapitalbasen och kapitalkravet för en grupp som står under grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör därmed beräknas enligt en sammanläggnings- och avräkningsmetod. Om det är lämpligt, bör Finansinspektionen få besluta att kapitalbasen och kapitalkravet i stället ska beräknas enligt en konsolideringsmetod, eller enligt en kombination av metoderna. För ett beslut om att konsolideringsmetoden ska få användas bör det dock krävas att det först tas fram en robust konsolideringsmetod med tillhörande regelverk som kan antas ge en mer rättvisande bild av en grups finansiella ställning än sammanläggnings- och avräkningsmetoden.

Grundläggande principer för beräkning av kapitalbas och kapitalkrav

Dessa grundläggande principer för beräkning av kapitalbas och kapitalkrav på grupp nivå som i dag gäller för försäkringsföretag och tjänstepensionskassor bör även gälla för tjänstepensionsföretag. I samband med att principerna infördes för försäkringsföretag uttalades att det i lag bör införas grundläggande bestämmelser som anger de viktiga principerna, men att de mer detaljerade kraven i stället bör anges i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (prop. 1999/2000:99 s. 36–38 och prop. 2015/16:9 s. 421). Detta bör också gälla för tjänstepensionsföretag. För tjänstepensionsföretag bör det därmed införas generella bestämmelser som är utformade efter förebild av det som gäller för försäkringsföretag och tjänstepensionskassor om att dotterföretag ska beaktas efter innehavets storlek, att avdrag ska göras från kapitalbasen så att det inte görs en dubbelräkning av samma post i flera företag och att avdrag även ska göras för värden som skapats internt inom en grupp.

Enligt försäkringsrörelselagen gäller att när Finansinspektionen är grupp tillsynsmyndighet ska inspektionen besluta vilken proportionell andel som ska beaktas då det inte finns kapitalbindningar mellan vissa av företagen i en grupp (19 kap. 19 § första stycket 1). Regeringen anser, till skillnad från den bedömning som görs i promemorian, att det bör införas en motsvarande bestämmelse för grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I den delen instämmer alltså regeringen med det som *Finansinspektionen* framför.

Behov av ytterligare bestämmelser

Även om det nu föreslås bestämmelser i lag, dels om vilken metod som ska användas för beräkningen av kapitalbas och kapitalkrav för en grupp,

dels om vissa grundläggande principer för beräkningen, anser regeringen att det finns ett behov av ytterligare och mer detaljerade bestämmelser om hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas. Sådana bestämmelser bör få meddelas inom ramen för ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Det finns anledning att, som *Svensk Försäkring* efterfrågar, närmare ange ramen för vilken typ av bestämmelser som bör kunna få meddelas inom ramen för ett sådant bemyndigande. För försäkringsföretag finns detaljerade bestämmelser om hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas både i Solvens II-förordningen (artiklarna 328–342) och i Finansinspektionens föreskrifter (13 kap. 3–17 §§ FFFS 2015:8). Bestämmelserna för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag bör i stort överensstämma med varandra eftersom ett tjänstepensionsföretag får anses vara i huvudsak utsatt för samma risker som ett försäkringsföretag i en motsvarande grupp. Dessutom är en av utgångspunkterna för de bestämmelser som föreslås att grupptillsynen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag inte ska bli mindre omfattande när ett försäkringsföretag omvandlas till ett tjänstepensionsföretag (se avsnitt 14.1.2). I de föreskrifter som meddelas med stöd av det nu behandlade bemyndigandet torde alltså i allmänhet inte finnas skäl att ställa strängare krav på tjänstepensionsföretag än de krav som ställs på försäkringsföretag i motsvarande föreskrifter och i bestämmelserna i Solvens II-förordningen.

14.1.11 Gruppsovens – tillsyn över och övervakning av den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet

Regeringens förslag: Den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas minst en gång per år. Beräkningarna ska utföras av det tjänstepensionsföretag som ska stå under fullständig grupptillsyn. Detta företag ska även rapportera resultatet av beräkningen till Finansinspektionen. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen.

Det tjänstepensionsföretag som ansvarar för beräkning och rapportering av kapitalbas och kapitalkrav ska fortlöpande övervaka kapitalkravet för gruppen. Om det finns grundad anledning att anta att gruppens riskprofil har förändrats väsentligt sedan den senaste rapporteringen av kapitalkravet på gruppnivå, ska företaget göra en ny beräkning av detta krav och snarast möjligt rapportera resultatet till Finansinspektionen. Finansinspektionen ska under samma förutsättningar få begära en förnyad beräkning av kapitalkravet.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att

det i promemorians förslag inte uttryckligen anges vilket företag som ska rapportera resultatet av beräkningen till Finansinspektionen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* påpekar att det inte uttryckligen anges vilket företag som ska rapportera resultatet av beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet. *Svensk Försäkring* anser att Finansinspektionen inte bör kunna begära en rapportering på gruppnivå med kortare tidsintervall än ett år eftersom den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet enligt förslaget ska beräknas minst en gång per år. Inte heller bör företagen av andra skäl än de som anges i promemorian behöva beräkna kapitalbas och kapitalkrav oftare än en gång per år.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller att den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade solvenskapitalkravet ska beräknas minst en gång per år. Beräkningarna ska utföras av försäkringsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeländ, ett försäkringsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeländ eller ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES som är moderföretag till ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES som är moderföretag till ett försäkringsföretag (19 kap. 32 § FRL). Om det i toppen av en grupp finns ett försäkringsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeländ, ett försäkringsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeländ, ska det företaget rapportera resultatet av beräkningarna av den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet och väsentliga uppgifter som ligger till grund för dem till grupp tillsynsmyndigheten. Om det i toppen av en grupp finns ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES, ska i stället det moderföretaget ansvara för rapporteringen (19 kap. 33 § första stycket FRL).

Finansinspektionen får, när inspektionen är grupp tillsynsmyndighet, efter att ha hört berörda behöriga myndigheter och gruppen, bestämma att ett annat företag i gruppen ska ansvara för rapporteringen (19 kap. 33 § andra stycket FRL). Det företag som ska ansvara för rapporteringen ska fortlöpande övervaka solvenskapitalkravet för gruppen. Om det finns grundad anledning att anta att gruppens riskprofil förändrats väsentligt sedan dagen för den senaste rapporteringen av solvenskapitalkravet på gruppnivå, ska företaget göra en ny beräkning av detta krav och snarast möjligt rapportera denna till Finansinspektionen, när inspektionen är grupp tillsynsmyndighet. Finansinspektionen får under samma förutsättningar begära en förnyad beräkning av solvenskapitalkravet (19 kap. 34 § FRL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får

meddela föreskrifter om innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen av resultatet av beräkningarna av den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet och väsentliga uppgifter som ligger till grund för dem till grupp tillsynsmyndigheten (19 kap. 104 § 3 FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor gäller enligt den upphävda lagen om understödsföreningar (26 f § första stycket) att de ska upprätta och till Finansinspektionen ge in en särskild redovisning som omfattar försäkringsgruppen (gruppbasead redovisning). En gruppbasead redovisning ska bl.a. innehålla en beräkning av gruppbasead kapitalbas och solvensmarginal (26 f § andra stycket UFL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den gruppbaseade redovisningens utformning och innehåll samt när handlingarna ska ges in till Finansinspektionen (26 f § tredje stycket UFL). Tjänstepensionskassor ska årligen, om undantag inte beviljats, lämna en redovisning av gruppbasead kapitalbas och solvensmarginal till Finansinspektionen (2 § FFFS 2002:4 och punkt 3 i övergångsbestämmelserna till FFFS 2011:10).

Hur ofta ska den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet beräknas?

Samma krav bör gälla för tjänstepensionsföretag i fråga om tidsintervallet för beräkning av den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet som i dag gäller för försäkringsföretag och tjänstepensionskassor. Den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska därför beräknas minst en gång per år.

Regeringen anser, till skillnad från *Svensk Försäkring*, att företaget bör göra en ny beräkning av detta krav och snarast möjligt rapportera resultatet till Finansinspektionen om det finns grundad anledning att anta att gruppens riskprofil har förändrats väsentligt sedan den senaste rapporteringen av kapitalkravet på grupp nivå. Finansinspektionen ska under samma förutsättningar få begära en förnyad beräkning av kapitalkravet. Det är den ordning som i dag gäller enligt försäkringsrörelselagen. Bestämmelser med den innebörden bör införas även i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Vilket företag ska ansvara för beräkningarna?

Det behövs en bestämmelse som anger vilket företag som ska ansvara för beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet. För tjänstepensionsföretag bör det därför införas en bestämmelse som är utformad efter förebild av motsvarande bestämmelse för försäkringsföretag (19 kap. 32 § FRL).

Vissa skillnader bör dock gälla i förhållande till det som gäller enligt försäkringsrörelselagen. Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen har sin grund i Solvens II-direktivet, som är ett fullharmoniseringsdirektiv. Dessa bestämmelser är anpassade till att det i en grupp kan finnas företag som har hemvist i olika länder och för att hantera detta finns bestämmelser om

hur olika berörda myndigheter ska samverka i grupp-tillsynen över försäkringsföretag. För grupp-baserad kapitalbas och grupp-baserat solvenskapitalkrav gäller att dessa i vissa fall ska beräknas av ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES. (19 kap. 32 § andra meningen FRL). För vissa grupper kan det därmed vara ett företag som har hemvist i ett annat land inom EES som ska ansvara för beräkningarna av den grupp-baserade kapitalbasen och det grupp-baserade kapitalkravet, trots att försäkringsföretaget som ska omfattas av fullständig grupp-tillsyn har sitt hemvist i Sverige.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om grupp-tillsyn och därmed finns det inte heller några bestämmelser om samverkan mellan olika berörda myndigheter för denna typ av tillsyn. En modell där ett företag som inte har hemvist i Sverige ska vara ansvarig för beräkningar av kapitalbas och kapitalkrav på grupp-nivå är därför inte lämplig för tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör i stället utformas så att det alltid är det tjänstepensionsföretag som ska omfattas av fullständig grupp-tillsyn som ska beräkna den grupp-baserade kapitalbasen och det grupp-baserade kapitalkravet.

Rapportering

Även tjänstepensionsföretag bör rapportera resultatet av beräkningarna av den grupp-baserade kapitalbasen och det grupp-baserade kapitalkravet till Finansinspektionen.

Bestämmelsen i försäkringsrörelselagen anger att det är företaget i toppen gruppen som ska rapportera resultatet, vilket kan vara ett försäkringsföretag som det ska utövas fullständig grupp-tillsyn över (19 kap. 33 § första stycket första meningen). För vissa grupper är det dock ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES som ska ansvara för rapporteringen (19 kap. 33 § första stycket andra meningen FRL).

På samma sätt som anges beträffande vilket företag som ska utföra beräkningarna är det inte heller lämpligt att ett företag som inte har hemvist i Sverige ska rapportera resultatet av beräkningarna. Regeringen anser därmed att det, till skillnad från i promemorians förslag och i enlighet med det *Finansinspektionen* framför, i lag bör anges vilket företag som ska rapportera resultatet till grupp-tillsynsmyndigheten. Mest lämpligt är att samma företag som ska ansvara för beräkningarna också ska rapportera resultaten till Finansinspektionen, som alltid kommer att vara grupp-tillsynsmyndighet (se avsnitt 14.1.6).

Enligt försäkringsrörelselagen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen (19 kap. 104 § 3). För tjänstepensionskassor gäller att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den grupp-baserade redovisningens utformning och innehåll samt när handlingarna ska ges in till Finansinspektionen (26 f § tredje stycket UFL). Motsvarande bör gälla för tjänstepensionsföretag. Regeringen eller den myndighet som regeringen

bestämmer bör därmed få meddela föreskrifter om innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen.

Övervakning av kapitalkrav på grupp nivå

Ett tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp torde i huvudsak befinna sig i samma situation och vara utsatt för samma risker som ett försäkringsföretag i en motsvarande grupp. Det bör därmed införas bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om övervakning av kapitalkravet på grupp nivå, om att företaget som ansvarar för rapporteringen i vissa fall ska göra en ny beräkning och rapportera resultatet till Finansinspektionen samt om att Finansinspektionen i vissa fall kan begära en ny beräkning. Bestämmelserna bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (19 kap. 34 §).

14.1.12 Grupp solvens – kapitaltillägg och åtgärder om en grupp inte uppfyller kapitalkravet

Regeringens förslag: Finansinspektionen ska få besluta om kapitaltillägg på grupp nivå om det finns brister i gruppens företagsstyrningssystem eller om det grupp baserade kapitalkravet inte stämmer överens med gruppens riskprofil.

Om en grupp inte uppfyller det grupp baserade kapitalkravet eller om det finns risk för gruppen inom tre månader inte kommer att uppfylla kravet, ska ett tjänstepensionsföretag som står under grupptillsyn med avseende på grupp solvens underrätta Finansinspektionen omgående.

Finansinspektionen ska ha samma befogenheter att ingripa mot ett tjänstepensionsföretag som inte uppfyller det grupp baserade kapitalkravet som mot ett tjänstepensionsföretag som på enskild nivå inte uppfyller de kapitalkrav som gäller på den nivån.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att det bemyndigande som föreslås i promemorian inte omfattar föreskrifter om innehållet i en finansiell saneringsplan.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att det bör tydliggöras om det som gäller enligt försäkringsrörelselagen om förlängd tidsfrist, underrättelse och finansiell saneringsplan även ska gälla om det grupp baserade kapitalkravet för tjänstepensionsföretag inte uppfylls. *Svensk Försäkring* anser att möjligheten att besluta om kapitaltillägg måste tydliggöras. Detta gäller framför allt för de fall kapitalkravet inte stämmer överens med gruppens riskprofil. Enligt *Svensk Försäkring* bör även att möjligheten att besluta om kapitaltillägg begränsas till att, på samma sätt som enligt bestämmelserna på om kapitalkravet för ett enskilt tjänstepensionsföretag, gälla om riskprofilen avviker väsentligt från de

antaganden som ligger till grund för beräkningen av det gruppbase-
rade kapitalkravet.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller att Finansinspektionen, när inspektionen är grupp-
tillsynsmyndighet, får besluta om ett kapitaltillägg utöver det grupp-
baserade solvenskapitalkravet, om detta kapitalkrav inte stämmer överens
med gruppens riskprofil eller om företagsstyrningssystemet avviker
väsentligt från lagkraven (19 kap. 29 § FRL). Vid bedömningen av om
gruppens riskprofil stämmer överens med det gruppbase-
rade solvens-
kapitalkravet ska Finansinspektionen särskilt beakta om sådana omstän-
digheter som kan föranleda ett kapitaltillägg för ett enskilt företag före-
ligger med avseende på gruppen (19 kap. 29 § andra stycket FRL). De
närmare bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om kapitaltillägg för ett
enskilt företag ska gälla för ett beslut om kapitaltillägg på gruppnivå
(19 kap. 29 § tredje stycket FRL).

Om en grupp inte uppfyller det gruppbase-
rade solvenskapitalkravet eller
om det finns risk för en sådan brist inom tre månader, ska ett försäk-
ringsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett
försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare
från tredjeland eller försäkringsföretag som har en gemensam eller i
huvudsak gemensam ledning med ett annat försäkringsföretag, en EES-
försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland eller ett
försäkringsholdingföretag eller blandat finansiellt holdingföretag med
huvudkontor inom EES som är moderföretag till ett försäkringsföretag,
underrätta grupp-
tillsynsmyndigheten omgående. Grupp-
tillsynsmyndig-
heten ska informera berörda myndigheter. Gruppens situation ska analys-
eras inom tillsynskollegiet (19 kap. 35 § första stycket FRL). Bestäm-
melserna i försäkringsrörelselagen om ingripanden vid bristande uppfyllelse
av solvenskapitalkravet av ett enskilt företag, om åtgärdsplan, förlängd
tidsfrist, underrättelse och finansiell saneringsplan ska gälla i tillämpliga
delar vid en brist på grupp-
nivå (19 kap. 35 § andra stycket FRL). Reger-
ingen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela före-
skrifter om innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan
(19 kap. 104 § 4). Finansinspektionen har för försäkringsföretag meddelat
föreskrifter om åtgärdsplan och finansiell saneringsplan (12 kap. FFFS
2015:8).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för
de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för
livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser om kapital-
tillägg på grupp-
nivå eller åtgärder vid bristande efterlevnad av kapital-
kravet för gruppen.

Kapitaltillägg på grupp- nivå

Enligt förslaget i avsnitt 13.1.2 ska Finansinspektionen få besluta om ett
tillägg till det riskkänsliga kapitalkravet (kapitaltillägg) för ett tjänstepen-

sionsföretag på enskild nivå. Ett sådant beslut ska få fattas om tjänstepensionsföretagets riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet eller om företagets företagsstyrningssystem uppvisar vissa allvarliga brister. Det föreslås även ett gruppbaserat kapitalkrav (se avsnitt 14.1.9) och Finansinspektionen bör ha samma möjlighet att besluta om kapitaltillägg på gruppnivå om det gruppbaseade kapitalkravet inte stämmer överens med gruppens riskprofil eller om det finns brister i gruppens företagsstyrningssystem. Detta gäller i dag enligt försäkringsrörelselagen när Finansinspektionen är grupp tillsynsmyndighet (19 kap. 29 § FRL). En motsvarande bestämmelse bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och den bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen (19 kap. 29 §).

Finansinspektionen ska enligt förslaget därmed få besluta om ett kapitaltillägg utöver det gruppbaseade kapitalkravet, om detta kapitalkrav inte stämmer överens med gruppens riskprofil. Finansinspektionen ska också få besluta om kapitaltillägg om företagets företagsstyrningssystem avviker väsentligt från de grundläggande kraven för ett tjänstepensionsföretags företagsstyrningssystem, samtidigt som avvikelserna medför att företaget inte kan garantera en korrekt identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering av de risker som företaget exponeras för eller kan komma att bli exponerat för och det är osannolikt att bristerna kan åtgärdas inom skälig tid.

I båda dessa situationer är ett beslut om kapitaltillägg en åtgärd som syftar till att återställa skyddet för de som kan komma att omfattas av ett pensionsåtagande, till den nivå av skydd som det riskbaseade kapitalkravet är tänkt att ge. Hur denna bedömning ska göras i det enskilda fallet är något som bör överlämnas till rättstillämpningen. Det är därmed inte lämpligt att, som *Svensk Försäkring* efterfrågar, i lag närmare ange när Finansinspektionen ska få besluta om kapitaltillägg. Motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen torde dock kunna ge vägledning om hur bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska tillämpas.

Svensk Försäkring anser även att möjligheten att besluta om kapitaltillägg bör begränsas till om riskprofilen avviker väsentligt, på samma sätt som enligt bestämmelserna på enskild nivå. I försäkringsrörelselagen finns det inte någon sådan begränsning på gruppnivå (19 kap. 29 § jämförd med 17 kap. 24 § 1 FRL). Regeringen anser att det inte heller bör införas någon sådan begränsning i den nya lagen.

Underrättelse till Finansinspektionen

En grundläggande förutsättning för att grupp tillsynen ska vara ändamålsenlig och effektiv är att Finansinspektionen i ett tidigt skede får kännedom om att en grupp inte uppfyller det gruppbaseade kapitalkravet eller att det finns en risk för detta. För att säkerställa att Finansinspektionen får denna information bör det tjänstepensionsföretag som ansvarar för beräkning och rapportering av det gruppbaseade kapitalkravet vara skyldigt att anmäla till Finansinspektionen om gruppen inte uppfyller kapitalkravet. En sådan skyldighet bör också gälla om det finns risk för att gruppen inom tre månader inte kommer att uppfylla det gruppbaseade kapitalkravet. Motsvarande gäller vid grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen

(19 kap. 35 §). Det bör därför införas en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och den bör utformas efter förebild av bestämmelsen i försäkringsrörelselagen.

Finansinspektionens möjligheter att ingripa

För att grupp tillsynen ska fylla sitt syfte och säkerställa skyddet för de som omfattas av ett pensionsåtagande krävs att Finansinspektionen har möjlighet att ingripa när inspektionen har fått kännedom om att en grupp inte uppfyller det gruppbaseade kapitalkravet. Finansinspektionen bör i princip ha samma möjligheter att ingripa när en grupp inte uppfyller det gruppbaseade kapitalkravet som när det enskilda företaget inte uppfyller det kapitalkrav som gäller på enskild nivå. Detta överensstämmer i huvudsak med det som gäller enligt försäkringsrörelselagen när en grupp inte uppfyller det gruppbaseade solvenskapitalkravet (19 kap. 35 §). De bestämmelser om ingripande mot ett tjänstepensionsföretag på enskild nivå som föreslås (se avsnitt 13.2) bör därmed gälla även för ingripanden på grupp-nivå. Som *Finansinspektionen* efterfrågar bör detta i tillämpliga delar gälla bestämmelserna om åtgärdsplan, förlängd tidsfrist, underrättelse och finansiell saneringsplan.

På samma sätt som gäller enligt försäkringsrörelselagen bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter om innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

14.1.13 Gruppsolvans för tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till vissa typer av holdingföretag

Regeringens förslag: När ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, ska beräkningen av gruppsolvans göras med hänsyn även till det moderföretaget. Beräkningen ska göras enligt de bestämmelser som gäller för tjänstepensionsföretag.

Vid beräkningen ska moderföretaget behandlas som ett tjänstepensionsföretag som omfattas av bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om kapitalbasens sammansättning och riskkänsligt kapitalkrav.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas för dessa grupper.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några särskilda bestämmelser om hur gruppsolvans ska beräknas för företag inom gruppen som omfattas av bestämmelser om kapitalbas och kapitalkrav på enskild nivå enligt andra sektorsbestämmelser.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag och bedömning. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska bestämmelserna gälla bara för

ett blandat finansiellt holdingföretag i de nya svenska nationella konglomerat som enligt promemorians förslag ska regleras i lagen om finansiella konglomerat.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* anser att det saknas bestämmelser om hur man ska hantera moderföretag som är reglerade företag enligt andra sektorsregler. Det bör enligt inspektionen förtydligas att det för moderföretag och anknutna företag som beräknar kapitalbas och kapitalkrav som enskilda företag enligt andra sektorsregler, är det denna kapitalbas och detta kapitalkrav på enskild nivå som ska användas även vid beräkningen av kapitalkravet på gruppnivå enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Gällande rätt

Enligt försäkringsrörelselagen gäller att när ett försäkringsföretag är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES, ska beräkningen av gruppsolvans göras med hänsyn även till försäkringsholdingföretaget eller det blandade finansiella holdingföretaget. Beräkningen ska göras enligt bestämmelserna om beräkning av det gruppbaseade kapitalkravet för försäkringsföretag (19 kap. 36 § första stycket FRL). Vid beräkningen ska moderföretaget hanteras som ett försäkringsföretag som omfattas av bestämmelserna om solvenskapitalkrav och villkor för medräkning av poster i kapitalbasen (19 kap. 36 § andra stycket FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser om hur gruppsolvans ska beräknas när moderföretaget är ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag.

Bestämmelser om gruppsolvans för företag som inte är tjänstepensionsföretag

Som anges i avsnitten 14.1.1 och 14.1.2 är utgångspunkten för de bestämmelser om grupp tillsyn som föreslås att grupp tillsynen inte ska upphöra eller minska i omfattning om ett försäkringsföretag omvandlas till ett tjänstepensionsföretag. Detta bör gälla såväl för de företag som omvandlas, som för andra företag i gruppen. Därmed bör det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag införas bestämmelser om hur gruppsolvans ska beräknas för vissa typer av företag i en grupp som inte är tjänstepensionsföretag.

Företag som omfattas av bestämmelser om kapitalbas och kapitalkrav enligt andra sektorsbestämmelser

I avsnitt 14.1.10 föreslås att gruppsolvans ska beräknas enligt en sammanläggnings- och avräkningsmetod. Som *Finansinspektionen* påpekar innebär detta att kapitalbasen och kapitalkravet på enskild nivå ska användas

vid solvensberäkning på gruppnivå för moderföretag och anknutna företag som beräknar kapitalbas och kapitalkrav som enskilda företag enligt andra sektorsbestämmelser. Det innebär att det inte behöver införas några särskilda bestämmelser om hur gruppsolvansen ska beräknas för företag inom gruppen som omfattas av bestämmelser om kapitalbas och kapitalkrav på enskild nivå enligt andra sektorsbestämmelser.

När moderföretaget är ett försäkringsholdingföretag

I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om gruppsolvans när ett försäkringsföretag är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag med huvudkontor inom EES (19 kap. 36 §). Ett tjänstepensionsföretag kan vara dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag. Som närmare utvecklas i avsnitt 14.1.3 kommer ett försäkringsholdingföretag i en sådan grupp att ha i vart fall ytterligare ett dotterföretag som är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland. Ett tjänstepensionsföretag i en sådan grupp kommer, i enlighet med förslaget i det avsnittet, att undantas från grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det behöver därmed inte införas några bestämmelser i den lagen om hur gruppsolvans ska beräknas om ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag.

När moderföretaget är ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag

Som utvecklas i avsnitt 14.1.3 uppkommer en särskild situation om ett försäkringsholdingföretag bara har ett försäkringsföretag som dotterföretag och detta dotterföretag omvandlas till tjänstepensionsföretag.

Om ett tjänstepensionsföretag i en sådan grupp i stället var ett försäkringsföretag skulle grupp tillsyn utövas enligt försäkringsrörelselagen. För en sådan grupp, där det inte finns något försäkringsföretag, föreslås i avsnitt 14.1.3 att grupp tillsyn ska utövas över tjänstepensionsföretaget om moderföretaget är sådant att det skulle ha varit ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget i stället var ett försäkringsföretag. För denna situation bör det även införas en bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om hur gruppsolvans ska beräknas för det företag som skulle ha varit ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget i stället var ett försäkringsföretag. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen (19 kap. 36 §). Detta innebär att ett sådant moderföretag vid beräkning av grupp baserad kapitalbas och grupp baserat kapitalkrav ska behandlas som ett tjänstepensionsföretag som omfattas av bestämmelser om riskkänsligt kapitalkrav och kapitalbas.

När moderföretaget är ett blandat finansiellt holdingföretag och grupp tillsyn ska utövas enligt försäkringsrörelselagen

I försäkringsrörelselagen finns även bestämmelser om hur gruppsolvans ska beräknas när ett försäkringsföretag är dotterföretag till ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES (19 kap. 36 §). Ett tjänstepensionsföretag kan vara dotterföretag till ett blandat finansiellt

holdingföretag som omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen. Som närmare utvecklas i avsnitt 14.1.3 kommer det i en sådan grupp att finnas minst ett försäkringsföretag och grupp tillsyn ska då utövas enligt försäkringsrörelselagen, i och för sig enligt olika bestämmelser beroende på var moderföretaget, det blandade finansiella holdingföretaget, har sitt huvudkontor. Ett tjänstepensionsföretag i en sådan grupp kommer, i enlighet med förslaget i det avsnittet, inte att omfattas av grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det behöver därmed inte införas några bestämmelser i den lagen om hur gruppsolvans ska beräknas när ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till ett blandat finansiellt holdingföretag som omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen.

När moderföretaget är ett blandat finansiellt holdingföretag och grupp tillsyn ska utövas enligt lagen om tjänstepensionsföretag

I avsnitt 14.2.2 föreslås att tjänstepensionsföretag ska vara ett reglerat företag och tillhöra försäkringssektorn enligt de bestämmelser som styr den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat. Som närmare utvecklas i avsnitt 14.1.2 kan det därmed finnas grupper där moderföretaget är ett blandat finansiellt holdingföretag även om det inte finns ett försäkringsföretag i gruppen. En sådan grupp, där det inte finns något försäkringsföretag, kommer inte att omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen. Om ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till ett blandat finansiellt holdingföretag ska, enligt förslaget i avsnitt 14.1.2, grupp tillsyn utövas enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. För denna situation bör det införas en bestämmelse om hur gruppsolvans ska beräknas för det blandade finansiella holdingföretaget. Bestämmelsen bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen. Detta innebär att ett sådant moderföretag vid beräkning av grupp baserad kapitalbas och grupp baserat kapitalkrav ska behandlas som ett tjänstepensionsföretag som omfattas av bestämmelser om riskkänsligt kapitalkrav och kapitalbas.

Behov av ytterligare bestämmelser

I avsnitt 14.1.10 föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör få meddela föreskrifter om hur den grupp baserade kapitalbasen och det grupp baserade kapitalkravet ska beräknas. Även för de grupper där ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag eller till ett blandat finansiellt holdingföretag bör det finnas ett behov av ytterligare bestämmelser som rör detta. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få meddela föreskrifter om hur den grupp baserade kapitalbasen och det grupp baserade kapitalkravet ska beräknas för dessa grupper.

14.1.14 Riskkoncentrationer och interna transaktioner

Regeringens förslag: Väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp ska minst en gång per år rapporteras till

Finansinspektionen. Även transaktioner som gjorts med fysiska personer som har nära förbindelser med något företag inom gruppen ska rapporteras. Om en transaktion har en mycket betydande omfattning, ska den rapporteras snarast möjligt. Rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp ska göras av det tjänstepensionsföretag som ska stå under fullständig grupp tillsyn.

Finansinspektionen ska för varje enskild grupp besluta vilka dessa riskkoncentrationer och transaktioner är och lämpliga tröskelvärden för dem.

Tröskelvärdena ska baseras på kapitalkrav eller försäkringstekniska avsättningar eller båda dessa värden och hänsyn ska tas till gruppens struktur och riskhanteringssystem. Inspektionen ska, innan dessa beslut fattas, ha hört gruppen.

Vid bedömningen av riskkoncentrationer ska Finansinspektionen beakta risker för spridning inom gruppen, intressekonflikter och riskernas nivå och omfattning.

Finansinspektionen ska i vissa fall få besluta att ett företag inte ska behöva rapportera väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp till inspektionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka upplysningar som ett tjänstepensionsföretag ska lämna till Finansinspektionen när det gäller väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorians förslag används termen reglerad enhet i bestämmelsen om undantag från kravet på tillsyn över riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* föreslår att det i lag införs definitioner av begreppen riskkoncentrationer och interna transaktioner. Inspektionen anser även att det bör förtydligas hur begreppet reglerad enhet förhåller sig till begreppet reglerat företag. Det bör även framgå att ett holdingföretag inte kan vara en reglerad enhet enligt konglomeratlagen.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner av vissa slag inom en grupp ska minst en gång per år rapporteras till Finansinspektionen, när inspektionen är grupp tillsynsmyndighet. Vilka dessa slag av riskkoncentrationer och transaktioner är ska, tillsammans med lämpliga tröskelvärden, beslutas av Finansinspektionen för varje enskild grupp. Tröskelvärdena ska baseras på solvenskapitalkrav eller försäkringstekniska avsättningar eller båda dessa värden och hänsyn ska tas till gruppens struktur och riskhanteringssystem. Inspektionen ska, innan dessa beslut meddelas,

ha hört berörda behöriga myndigheter och gruppen (19 kap. 37 § första stycket FRL). Vid bedömningen av riskkoncentrationer ska Finansinspektionen beakta risker för spridning inom gruppen, intressekonflikter samt riskernas nivå och omfattning (19 kap. 37 § andra stycket FRL). Även transaktioner som gjorts med fysiska personer som har nära förbindelser med något företag inom gruppen ska rapporteras (19 kap. 37 § tredje stycket FRL). Om en transaktion har en mycket betydande omfattning, ska den rapporteras snarast möjligt (19 kap. 37 § fjärde stycket FRL).

Rapporteringen av väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp ska göras av det försäkringsföretag som finns i toppen av gruppen eller om det inte finns ett sådant företag, av det försäkringsföretag, försäkringsholdingföretag eller blandade finansiella holdingföretag som Finansinspektionen, när inspektionen är grupptillsynsmyndighet, bestämmer efter att ha hört berörda behöriga myndigheter och gruppen (19 kap. 38 § första stycket FRL). Skyldigheten att rapportera gäller dock inte om Finansinspektionen beslutat att inte tillämpa bestämmelserna om rapportering av riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp (19 kap. 38 § andra stycket FRL).

Om det i en grupp finns ett yttersta moderföretag som omfattas av reglerna i konglomeratlagen får Finansinspektionen, när inspektionen är grupptillsynsmyndighet, besluta att på nivån för detta dotterföretag inte tillämpa bestämmelserna om tillsyn avseende riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp (19 kap. 39 § första stycket FRL). Innan Finansinspektionen fattar ett sådant beslut ska inspektionen samråda med de behöriga myndigheter som berörs av beslutet (19 kap. 39 § andra stycket FRL).

Finansinspektionen får, när inspektionen är grupptillsynsmyndighet, även besluta att tillsyn över riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp inte ska utövas på nivån för ett försäkringsföretag eller på nivån för det försäkringsholdingföretag eller blandat finansiellt holdingföretag, som är ett anknutet företag till en reglerad enhet eller självt är en reglerad enhet eller ett blandat finansiellt holdingföretag som omfattas av konglomeratlagen (19 kap. 40 § FRL).

För försäkringsföretag finns ytterligare bestämmelser om rapportering av riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp i Solvens II-förordningen (artiklarna 376 och 377).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får även meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen när det gäller väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner av visst slag inom en grupp (19 kap. 104 § 5 FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor finns bestämmelser om god kontroll över affärshändelser. En tjänstepensionskassa som ingår i en försäkringsgrupp ska ha en god kontroll över affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen samt deras påverkan på föreningens ekonomiska ställning, så att föreningens förmåga att fullgöra sina förpliktelser inte äventyras (26 c § första stycket UFL). Detta gäller även affärshändelser och avtal mellan understödsföreningen och en fysisk person som har ett

kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med ett företag inom försäkringsgruppen. I fråga om vad som är en nära förbindelse eller ett kvalificerat innehav tillämpas 1 kap. 9 c och 9 i §§ den upphävda försäkringsrörelselagen (1982:713) (26 c § andra stycket UFL). En understödsförening som ingår i en försäkringsgrupp ska upprätta och till Finansinspektionen ge in en särskild redovisning som omfattar försäkringsgruppen (gruppbaserad redovisning) (26 f § första stycket UFL). En gruppbaserad redovisning ska innehålla en sammanställning av sådana väsentliga affärshändelser och avtal med andra företag inom försäkringsgruppen och mellan understödsföreningen och en fysisk person som har ett kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med ett företag inom försäkringsgruppen. Redovisningen ska även innehålla en beräkning av gruppbaserad kapitalbas och solvensmarginal (26 f § andra stycket UFL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den gruppbaserade redovisningens utformning och innehåll samt när handlingarna ska ges in till Finansinspektionen (26 f § tredje stycket UFL).

Bestämmelser om riskkoncentrationer och interna transaktioner bör införas

Syftet med bestämmelser om grupp tillsyn är att tillsynsmyndigheten ska kunna bilda sig en uppfattning om ett företags finansiella ställning i en gruppstruktur och hur ett enskilt företag i en grupp kan komma att påverkas av andra företag som ingår i gruppen (se avsnitt 14.1.1). Bestämmelser om rapportering av riskkoncentrationer och interna transaktioner tjänar det syftet och är på samma sätt som bestämmelser om grupp solvens en viktig del av grupp tillsynen. Finansinspektionen bör ha samma möjligheter att bilda sig en uppfattning om struktur och finansiell ställning i en grupp där det ingår tjänstepensionsföretag som i en grupp där det ingår försäkringsföretag eller tjänstepensionskassor. Även tjänstepensionsföretag bör därmed omfattas av bestämmelser om rapportering av riskkoncentrationer och interna transaktioner, i likhet med det som i dag gäller för både försäkringsföretag och tjänstepensionskassor.

På motsvarande sätt som gäller för försäkringsföretag, bör Finansinspektionen i vissa fall få besluta att ett företag inte ska behöva rapportera väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp till inspektionen.

Bestämmelserna för tjänstepensionskassor infördes när försäkringsgruppsdirektivet genomfördes i svensk rätt och motsvarade de bestämmelser som infördes samtidigt för försäkringsföretag (prop. 1999/2000:99 s. 71 f.). Bestämmelserna för försäkringsföretag ersattes av nya bestämmelser om riskkoncentrationer och interna transaktioner när Solvens II-direktivet genomfördes i svensk rätt (prop. 2015/16:9). De mer moderna bestämmelserna i försäkringsrörelselagen är en lämplig förebild för de bestämmelser som nu ska införas för tjänstepensionsföretag.

I likhet med det som gäller i dag enligt försäkringsrörelselagen bör Finansinspektionen för varje enskild grupp få besluta om vilka riskkoncentrationer och transaktioner som ska rapporteras. Inspektionen bör också få fastställa tröskelvärden. Dessa tröskelvärdena bör baseras på kapitalkrav eller försäkringstekniska avsättningar eller båda dessa värden

och hänsyn ska tas till gruppens struktur och riskhanteringssystem. Finansinspektionen bör höra gruppen innan den fattar beslut.

Skillnader gentemot bestämmelserna i försäkringsrörelselagen

Som anges i avsnitt 14.1.2 ska utgångspunkten för de bestämmelser som föreslås för tjänstepensionsföretag vara att de bestämmelserna först ska gälla om bestämmelserna i försäkringsrörelselagen inte är tillämpliga. Grupptillsynen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag kommer därmed att vara nära anknuten och beroende av hur grupptillsyn ska utövas enligt försäkringsrörelselagen. Bestämmelserna om grupptillsyn i den nya lagen bör därför i så stor utsträckning som möjligt överensstämma med motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen.

I försäkringsrörelselagen finns i en och samma bestämmelse, dels krav som riktar sig till de företag som ska omfattas av grupptillsyn, dels bestämmelser som rör Finansinspektionens tillsyn (19 kap. 37 §). Till skillnad från det som föreslås i promemorian anser regeringen att detta bör regleras i olika bestämmelser. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas två bestämmelser om väsentliga riskkoncentrationer och betydande interna transaktioner, en som reglerar skyldigheten för tjänstepensionsföretagen och en som reglerar Finansinspektionens tillsyn.

Regeringen anser, till skillnad från *Finansinspektionen*, att det inte behöver införas definitioner av vad som avses med riskkoncentrationer och interna transaktioner. Genom att Finansinspektionen enligt förslaget ska få rätt att för varje grupp besluta om vilka riskkoncentrationer och interna transaktioner som ska rapporteras skapas en tillräckligt tydlig reglering av det som ska rapporteras. De definitioner av riskkoncentrationer och interna transaktioner som gäller för försäkringsföretag enligt Solvens II-förordningen är också allmänt hållna (se artiklarna 376.1 och 377.1 i förordningen). Enligt regeringens uppfattning skulle det inte underlätta förståelsen eller tillämpningen av den nya lagen om tjänstepensionsföretag om det införs motsvarande definitioner i den lagen.

I vissa delar behöver bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag avvika från motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen. Detta gäller framför allt bestämmelserna för tillsynsmyndigheten, Finansinspektionen. Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om riskkoncentrationer och interna transaktioner har sin grund i Solvens II-direktivet, som är ett fullharmoniseringsdirektiv. Solvens II-direktivet innehåller flera bestämmelser om hur olika behöriga myndigheter ska samverka och samordna tillsynen över försäkringsgrupper. Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om grupptillsyn och därmed finns det inte heller några bestämmelser om att olika myndigheter inom EES ska samarbeta inom ramen för en grupptillsyn över tjänstepensionsinstitut. För tjänstepensionsföretag bör det därför inte införas något krav om att Finansinspektionen, innan den fattar beslut, ska höra berörda behöriga myndigheter.

Rapportering

På samma sätt som när det gäller ansvaret för beräkning av kapitalbas och solvenskapitalkrav och rapportering av dessa (19 kap. 32 och 33 §§ FRL), kan det enligt försäkringsrörelselagen vara ett företag som inte har hemvist

i Sverige som ska rapportera om riskkoncentrationer och interna transaktioner till Finansinspektionen. En sådan ordning är inte lämplig för tjänstepensionsföretag eftersom bestämmelserna om grupp tillsyn uteslutande är en svensk nationell reglering. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför anges att det ska vara det tjänstepensionsföretag som står under grupp tillsyn som ska ansvara för rapportering av riskkoncentrationer och interna transaktioner inom en grupp.

Reglerad enhet – reglerat företag

I försäkringsrörelselagen finns en bestämmelse om undantag från kravet på tillsyn över riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp (19 kap. 40 §). I denna bestämmelse används begreppet reglerad enhet samtidigt som det hänvisas till konglomeratlagen. Bestämmelsen genomför artikel 213.3 i Solvens II-direktivet i lydelsen enligt artikel 4.2 i ändringsdirektivet. På motsvarande sätt som i försäkringsrörelselagen (19 kap. 40 §) används i Solvens II-direktivet (artikel 213.3) begreppet reglerad enhet samtidigt som det hänvisas till konglomeratdirektivet. Reglerad enhet definieras i konglomeratdirektivet som ett kreditinstitut, ett försäkringsföretag, ett återförsäkringsföretag, ett värdepappersföretag, ett kapitalförvaltningsbolag eller en förvaltare av alternativa investeringsfonder (artikel 2.4 i konglomeratdirektivet i lydelsen enligt artikel 2.1 i ändringsdirektivet).

När konglomeratdirektivet genomfördes i svensk rätt gjordes bedömningen att det av språkliga skäl var bättre att benämna denna kategori företag reglerade företag i stället för reglerade enheter (prop. 2005/06:45 s. 98). Detta bör fortsatt gälla och det rör sig, som *Finansinspektionen* tar upp, inte om något nytt begrepp i sak som införs. Även om termen reglerad enhet används i försäkringsrörelselagen, bör samma term användas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag som i konglomeratlagen, där termen också definieras. I den nya lagen bör därför termen reglerat företag användas. På så sätt blir det också tydligare att, som *Finansinspektionen* påpekar, ett holdingföretag inte kan vara ett reglerat företag.

Föreskrifter på lägre nivå än lag

Enligt försäkringsrörelselagen gäller att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen när det gäller väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner av visst slag inom en grupp (19 kap. 104 § 5) och motsvarande gäller för tjänstepensionskassor (26 f § tredje stycket UFL). Finansinspektionen har inte meddelat några ytterligare föreskrifter om detta för försäkringsföretag eftersom det i Solvens II-förordningen finns bestämmelser om rapportering om riskkoncentrationer och transaktioner inom gruppen (artiklarna 376 och 377, se även Finansinspektionens beslutspromemoria Nya och ändrade regler för försäkringsföretag till följd av Solvens 2, FI Dnr 10–9537, s. 72). Även för tjänstepensionsföretag finns ett behov av ytterligare bestämmelser. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därmed få meddela föreskrifter om vilka upplysningar som ett tjänstepensionsföretag ska lämna till Finansinspektionen när det gäller väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp enligt den nya lagen om

tjänstepensionsföretag. Föreskrifterna bör även få avse när och hur upplysningarna ska lämnas.

14.1.15 Transaktioner inom grupper med vissa typer av moderföretag

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska ha en god kontroll över sina transaktioner med moderföretaget och dess andra anknutna företag om tjänstepensionsföretaget är dotterföretag till

1. ett företag som är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet, eller

2. ett företag som inte är ett tjänstepensionsföretag eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut och som skulle vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag.

Ett tjänstepensionsföretag ska rapportera sådana transaktioner som anges i första stycket som är betydande till Finansinspektionen. Företaget ska göra detta minst en gång per år. Om en transaktion har en mycket betydande omfattning, ska företaget rapportera den snarast möjligt.

Finansinspektionen ska för varje enskild grupp besluta vilka dessa riskkoncentrationer och transaktioner är och lämpliga tröskelvärden för dem. Tröskelvärdena ska baseras på kapitalkrav eller försäkringstekniska avsättningar eller båda dessa värden och hänsyn ska tas till gruppens struktur och riskhanteringssystem. Inspektionen ska, innan dessa beslut meddelas, ha hört gruppen.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Enligt promemorians förslag ska det som sägs om tillsyn över riskkoncentrationer och interna transaktioner gälla i tillämpliga delar i fråga om tillsyn över transaktioner med den nu aktuella typen av moderföretag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att det är otydligt vad som menas med att vid Finansinspektionens tillsyn över kraven ska bestämmelserna om rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner gälla i tillämpliga delar.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att när ett försäkringsföretag är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet, ska försäkringsföretaget ha en god kontroll över transaktioner med försäkringsholdingföretaget med blandad verksamhet och dess andra anknutna företag (19 kap. 41 § första stycket). Vid Finans-

inspektionens tillsyn över kraven ska bestämmelserna om väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner av vissa slag inom en grupp gälla i tillämpliga delar (19 kap. 41 § andra stycket FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser om tillsyn över transaktioner inom grupper där moderföretaget är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet.

När moderföretaget är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet

Som anges i avsnitt 14.1.2 bör grupp-tillsynen inte bli mindre omfattande när ett försäkringsföretag omvandlas till ett tjänstepensionsföretag och det föreslås att grupp-tillsyn ska utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet. En sådan bestämmelse om att grupp-tillsyn ska utövas bör kompletteras med en bestämmelse om att ett tjänstepensionsföretag ska ha en god kontroll över transaktioner med moderföretaget och dess andra anknutna företag. Bestämmelsen i den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen (19 kap. 41 § FRL).

När moderföretaget inte är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet

Som närmare utvecklas i avsnitt 14.1.2 behöver vissa justeringar göras i de bestämmelser som enligt förslaget ska gälla för tjänstepensionsföretag i förhållande till de bestämmelser som gäller för försäkringsföretag. Detta gäller dels för att ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet måste ha minst ett dotterföretag som är försäkringsföretag (1 kap. 12 § 7 FRL), dels för att ett tjänstepensionsföretag eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut kan vara att anse som ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas en bestämmelse om att ett tjänstepensionsföretag ska ha god kontroll över transaktioner med moderföretaget och dess andra anknutna företag, om moderföretaget inte är ett tjänstepensionsföretag eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut och skulle vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag.

Finansinspektionens tillsyn och vilka transaktioner som ska rapporteras

Regeringen anser, i likhet med *Svensk Försäkring*, att det bör förtydligas vad som avses med att kraven i fråga om riskkoncentrationer och interna transaktioner ska gälla i tillämpliga delar när det gäller kravet på god kontroll över transaktioner med vissa moderföretag. Det som avses bör vara att en viss typ av de transaktioner som ett företag ska ha god kontroll över, i detta fall betydande transaktioner, också ska rapporteras till Finansinspektionen. Detta bör ske minst en gång per år. Om en transaktion har en mycket betydande omfattning, bör den dock rapporteras snarast möjligt. Endast de transaktioner som är betydande eller har en mycket betydande

omfattning bör rapporteras. Finansinspektionen bör för varje enskild grupp få besluta om vilka transaktioner som ska anses vara betydande. I samband med ett sådant beslut bör det också beslutas om lämpliga tröskelvärden. Vid dessa beslut bör Finansinspektionen beakta samma omständigheter och förfara på samma sätt som vid ett beslut som rör rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp, se avsnitt 14.1.14. I förhållande till promemorians förslag bör bestämmelsen i den nya lagen om tjänstepensionsföretag justeras så att detta särskilt anges. På samma sätt som föreslås beträffande rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp, se avsnitt 14.1.14, bör bestämmelserna delas upp så att en bestämmelse reglerar kraven för företagen och en annan bestämmelse reglerar Finansinspektionens tillsyn. Genom denna uppdelning blir det även, som *Svensk Försäkring* efterfrågar, tydligare vad som ska gälla för Finansinspektionens tillsyn över denna typ av transaktioner.

I försäkringsrörelselagen finns det en bestämmelse om vilket företag som ska ansvara för rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp vid fullständig grupp-tillsyn (19 kap. 38 §). I avsnitt 14.1.14 föreslås att det ska införas en motsvarande bestämmelse i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Även vid begränsad grupp-tillsyn ska vissa uppgifter rapporteras till Finansinspektionen. I den nya lagen bör det därför införas en bestämmelse om vilket företag som ska ansvara för den rapporteringen. Detta bör vara det företag som ska stå under begränsad grupp-tillsyn.

14.1.16 Företagsstyrning inom en grupp

Regeringens förslag: Bestämmelserna om företagsstyrning för tjänstepensionsföretag på enskild nivå ska gälla i tillämpliga delar på grupp-nivå. Ett tjänstepensionsföretag som står under fullständig grupp-tillsyn ska ansvara för att kraven i fråga om företagsstyrning följs.

System för riskhantering, internkontroll och rapportering ska genomföras konsekvent i alla företag som omfattas av grupp-tillsyn så att dessa system och rapporter kan kontrolleras på grupp-nivå. Systemet för internkontroll inom en grupp ska omfatta dels rutiner avseende grupp-solvens för att identifiera och mäta alla betydande risker gruppen är utsatt för och på lämpligt sätt anpassa kapitalbasen till riskerna, dels sunda rapporterings- och redovisningsmetoder för att övervaka och hantera transaktioner inom gruppen och riskkoncentrationer.

Kravet på genomförande av en risk- och solvensbedömning ska gälla även på grupp-nivå. Denna ska genomföras av sådant tjänstepensionsföretag som står under fullständig grupp-tillsyn. Finansinspektionen ska få besluta att företag i stället får göra en egen risk- och solvensbedömning på grupp-nivå och på nivån för ett dotterföretag inom gruppen. En enda handling ska då omfatta samtliga bedömningar. Ett sådant beslut av Finansinspektionen ska inte påverka dotterföretagets skyldigheter att genomföra en egen risk- och solvensbedömning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om företagsstyrningssystem inom en grupp samt om innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp.

Regeringens bedömning: Finansinspektionen bör inte få besluta om vilket företag som ska ansvara för att kraven på företagsstyrning på gruppnivå uppfylls.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska Finansinspektionen få besluta om vilket företag som ska ansvara för att kraven på företagsstyrning på gruppnivå uppfylls.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att erinra mot det. *Finansinspektionen* påpekar att försäkringsföretag som ska omfattas av en gemensam egen risk- och solvensbedömning för en grupp enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag även är skyldiga att utföra en risk- och solvensbedömning enligt försäkringsrörelselagen som enskilt företag. *Svensk Försäkring* anser att syftet med bemyndigandet bör förtydligas.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller att bestämmelserna om företagsstyrning ska gälla i tillämpliga delar på gruppnivå (19 kap. 42 § första stycket FRL). Ett försäkringsföretag, ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag i toppen av gruppen ska ansvara för att kraven på företagsstyrning i tillämpliga delar följs på gruppnivå. Om det är lämpligt, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta att ett annat företag i gruppen ska ansvara för att kraven följs (19 kap. 42 § andra stycket FRL). System för riskhantering, internkontroll och rapportering ska genomföras konsekvent i alla företag som omfattas av grupp tillsyn så att dessa system och rapporter kan kontrolleras på gruppnivå (19 kap. 42 § tredje stycket FRL).

Systemet för internkontroll inom en grupp ska omfatta 1) rutiner avseende gruppens solvens för att identifiera och mäta alla betydande risker gruppen är utsatt för och på lämpligt sätt anpassa kapitalbasen till riskerna, och 2) sunda rapporterings- och redovisningsmetoder för att övervaka och hantera transaktioner inom gruppen och riskkoncentrationer (19 kap. 42 § fjärde stycket FRL). En egen risk- och solvensbedömning som omfattar hela gruppen ska genomföras (19 kap. 43 § första stycket FRL). När Finansinspektionen är grupp tillsynsmyndighet får inspektionen, efter att ha rådfrågat medlemmarna i tillsynskollegiet, besluta att företaget i toppen av gruppen får göra en egen risk- och solvensbedömning på gruppnivå och på nivån för ett dotterföretag inom gruppen. En enda handling ska då omfatta samtliga bedömningar. En sådan handling ska överlämnas samtidigt till Finansinspektionen och till berörda behöriga myndigheter (19 kap. 43 § andra stycket FRL). Ett beslut enligt andra stycket påverkar inte dotterföretagets skyldigheter att göra en egen risk- och solvensbedömning (19 kap. 43 § tredje stycket FRL).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om dels företagsstyrningssystem inom en grupp (19 kap.

104 § 6 FRL), dels innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp (19 kap. 104 § 7 FRL). För försäkringsföretag finns ytterligare bestämmelser om egen risk- och solvensbedömning på gruppnivå i Finansinspektionens föreskrifter (13 kap. 18 § FFFS 2015:8).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser om företagsstyrning inom en grupp.

Företagsstyrningssystem på gruppnivå

Bestämmelser om företagsstyrning på gruppnivå är på samma sätt som bestämmelser om gruppsolvans och rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och interna transaktioner en viktig del av tillsynen på gruppnivå. Som anges i avsnitt 14.1.2 bör utgångspunkten vara att grupp-tillsynen inte ska bli mindre omfattande när ett försäkringsföretag omvandlas till ett tjänstepensionsföretag och därmed bör det införas bestämmelser om företagsstyrningssystem på gruppnivå i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. En bestämmelse om detta bör införas i den nya lagen och den bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen (19 kap. 42 § FRL).

Egen risk- och solvensbedömning på gruppnivå

Ett tjänstepensionsföretag i en grupp med andra företag bör befinna sig i samma situation och vara utsatt för samma risker som ett försäkringsföretag i en motsvarande grupp. Även de grupper som enligt förslaget ska stå under tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör därför genomföra en egen risk- och solvensbedömning som omfattar hela gruppen. En bestämmelse om det bör införas i den nya lagen och den bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (19 kap. 43 § FRL). Som *Finansinspektionen* påpekar kommer ett företag som omfattas av en gemensam egen risk- och solvensbedömning för en grupp även i fortsättningen att vara skyldig att utföra en risk- och solvensbedömning på enskild nivå. Detta gäller både för tjänstepensionsföretag och för försäkringsföretag som ska omfattas av grupp-tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Skilnader gentemot bestämmelserna i försäkringsrörelselagen

Enligt försäkringsrörelselagen kan det för vissa grupper vara ett företag som har hemvist utanför Sverige som ska ansvara för att kraven på företagsstyrning på gruppnivå följs och även ska utföra den egna risk- och solvensbedömningen på gruppnivå. På samma sätt som i fråga om bestämmelserna om gruppsolvans (se avsnitten 14.1.10–14.1.13) och rapportering av riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp (avsnitt 14.1.14) är en sådan reglering inte lämplig eftersom grupp-tillsynen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag uteslutande är en svensk nationell reglering. För grupp-tillsynen enligt den lagen bör i stället gälla att det är det tjänstepensionsföretag som ska stå under grupp-tillsyn som ska ansvara för att kraven på företagsstyrningssystem följs på gruppnivå

och att det är detta företag som ska utföra den egna risk- och solvensbedömningen på gruppnivå.

Vid grupptillsyn enligt försäkringsrörelselagen är utgångspunkten att det är företaget i toppen av gruppen som är ansvarigt för att det finns ett företagsstyrningssystem inom gruppen (prop. 2015/16:9 s. 451 f.). Om det är lämpligt får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta att ett annat företag i gruppen ska ansvara för att kraven följs (19 kap. 42 § andra stycket andra meningen FRL). Detta för att inte i onödan hindra företag från att lägga ansvaret för företagsstyrningen på ett annat företag än det som finns i toppen av gruppen (samma prop. s. 452).

Den grupptillsyn som enligt förslaget ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag kommer delvis att avvika från hur grupptillsynen är uppbyggd enligt försäkringsrörelselagen. Enligt försäkringsrörelselagen kan det vara ett holdingföretag som ska ansvara för företagsstyrning på gruppnivå (19 kap. 42 § andra stycket första meningen). Detta trots att ett sådant företag vanligtvis inte omfattas av bestämmelser om företagsstyrning på enskild nivå. För grupptillsynen enligt den nya lagen föreslås i stället att det ska vara det tjänstepensionsföretag som ska stå under grupptillsyn, som ska ansvara för företagsstyrningen på gruppnivå. Detta tjänstepensionsföretag kommer enligt förslaget att omfattas av bestämmelser om företagsstyrning på enskild nivå (se avsnitt 9.2). Behovet av att lägga ansvaret för företagsstyrningen på gruppnivå på ett annat företag torde därmed vara ytterst begränsat vid grupptillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Regeringen anser därför att Finansinspektionen, till skillnad från det som föreslås i promemorian, inte bör få besluta vilket företag som ska ansvara för företagsstyrningen på gruppnivå. Det bör således inte införas någon bestämmelse om detta i den nya lagen.

Liksom enligt försäkringsrörelselagen bör Finansinspektionen få besluta att ett tjänstepensionsföretag ska få göra en egen risk- och solvensbedömning enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag på gruppnivå och på nivån för ett dotterföretag inom gruppen. En enda handling ska då omfatta samtliga bedömningar.

Till skillnad från i försäkringsrörelselagen, som har sitt ursprung i Solvens II-direktivet, vilket är ett fullharmoniseringsdirektiv, finns det inte några bestämmelser om grupptillsyn i andra tjänstepensionsdirektivet. Därmed är det inte lämpligt och inte heller möjligt, att införa bestämmelser om att Finansinspektionen inom grupptillsynen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska rådfråga myndigheter i andra länder inför ett beslut eller att någon handling ska överlämnas till andra berörda behöriga myndigheter.

Behov av ytterligare bestämmelser

Liksom enligt försäkringsrörelselagen bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter dels om företagsstyrningssystem inom en grupp, dels om innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Som anges i avsnitt 14.1.3 är utgångspunkten för bestämmelserna om grupptillsyn i den nya lagen att tillsynen inte ska minska omfattning om ett försäkringsföretag omvandlas till ett tjänstepensionsföretag, och den

behöver inte heller vara mer omfattande än så. Detta bör beaktas när föreskrifter meddelas enligt det nu aktuella bemyndigandet. Syftet med bemyndigandet – som *Svensk Försäkring* önskar få belyst – är alltså att reglerna om grupp-tillsyn när det gäller företagsstyrning ska kunna ha väsentligen samma innehåll som motsvarande regler för försäkrings-företag.

14.1.17 Tillgång till information

Regeringens förslag: Tjänstepensionsföretag, företag som ingår i samma grupp som ett tjänstepensionsföretag och fysiska personer som har nära förbindelser med något företag inom gruppen ska på begäran lämna information till varandra som behövs för att uppfylla kraven enligt bestämmelserna om grupp-tillsyn i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Detta ska dock bara gälla företag och fysiska personer som har hemvist i Sverige.

Ett tjänstepensionsföretag ska på begäran av Finansinspektionen till inspektionen lämna de upplysningar som behövs för grupp-tillsynen.

Om ett tjänstepensionsföretag inte fullgör sin upplysningsskyldighet inom skälig tid, ska Finansinspektionen få förelägga ett annat företag inom gruppen som har hemvist i Sverige att lämna upplysningarna om detta företag direkt till inspektionen, om upplysningarna behövs för grupp-tillsynen.

Finansinspektionen ska på plats få kontrollera all information som behövs för grupp-tillsynen hos tjänstepensionsföretag som omfattas av grupp-tillsynen, företag som är dotterföretag till tjänstepensionsföretaget eller som tjänstepensionsföretaget har ett ägarintresse i, moderföretag till tjänstepensionsföretaget samt hos andra dotterföretag till tjänstepensionsföretagets moderföretag eller sådana företag som moderföretaget har ett ägarintresse i.

I lagen om tjänstepensionsföretag ska det införas bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om tystnadsplikt för vissa befattningshavare, uppgiftsskyldighet i förhållande till en undersökningsledare i brottmål, meddelandeförbud och straffrättsligt ansvar mot ett meddelandeförbud.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vilka upplysningar som inom ramen för grupp-tillsynen ska lämnas till Finansinspektionen.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser om att Finansinspektionen inom ramen för tillsynen enligt lagen om tjänstepensionsföretag, på begäran från en behörig myndighet i ett annat land inom EES, på plats ska kontrollera information som behövs för den myndighetens tillsyn eller att grupp-tillsynsmyndigheten ska underrättas om de vidtagna åtgärderna.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska skyldigheten att lämna information,

Finansinspektionens rätt att begära in upplysningar och på plats kontrollera information inte gälla bara i fråga om företag och fysiska personer som har hemvist i Sverige.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att informationsinhämtning från utländska företag inte är en självklarhet om det saknas stöd i unionsrätten.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att ett försäkringsföretag i toppen av en grupp, ett företag som ingår i samma grupp som ett sådant försäkringsföretag och fysiska personer som har nära förbindelser till ett företag inom gruppen på begäran ska lämna sådan information till varandra som behövs för att uppfylla kraven i 19 kap. (19 kap. 44 §). En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett företag som vid fullgörande av skyldigheter som gäller enligt bestämmelserna om grupp tillsyn får kunskap om affärsförhållanden i ett företag eller hos en person som ska lämna uppgifter, får inte obehörigen röja vad han eller hon fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med uppgiftslämnarens intresse (19 kap. 45 § FRL). Ett företag som vid fullgörandet av skyldigheter som gäller enligt bestämmelserna om grupp tillsyn får kunskap som omfattas av tystnadsplikt är skyldigt att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form (19 kap. 46 § FRL). Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter får besluta att företaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder (19 kap. 47 § första stycket FRL). Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige (19 kap. 47 § andra stycket FRL). Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta (19 kap. 47 § tredje stycket FRL). Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra (19 kap. 47 § fjärde stycket FRL). Den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud döms till böter (19 kap. 48 § FRL).

Ett försäkringsföretag i toppen av en grupp ska på begäran av Finansinspektionen lämna de upplysningar som behövs för grupptillsynen (19 kap. 49 § FRL). Om ett försäkringsföretag inte fullgör sin upplysningskyldighet enligt inom skälig tid, får Finansinspektionen förelägga ett annat företag inom gruppen att lämna upplysningar som rör detta företag direkt till inspektionen, om upplysningarna behövs för grupptillsynen (19 kap. 50 § FRL). Finansinspektionen får på plats kontrollera all information som behövs för grupptillsynen hos 1) försäkringsföretag som omfattas av grupptillsynen, 2) företag som är anknutna till försäkringsföretaget, 3) moderföretag till försäkringsföretaget och 4) företag som är anknutna till moderföretaget till försäkringsföretaget (19 kap. 51 § FRL).

Finansinspektionen ska, på begäran från en behörig myndighet i ett annat land inom EES, på plats kontrollera information som behövs för den myndighetens tillsyn. Inspektionen får utföra kontrollen själv eller uppdraga åt en revisor eller annan sakkunnig att göra detta. Om den behöriga myndigheten begär det, får den närvara vid kontrollen. Grupptillsynsmyndigheten ska underrättas om de vidtagna åtgärderna (19 kap. 52 § FRL). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen och hur uppgifter som begärs av undersökningsledare eller åklagare ska lämnas (19 kap. 104 § 5 och 8 FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor gäller att ett företag som ingår i en försäkringsgrupp och sådana fysiska personer som har ett kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med ett företag inom försäkringsgruppen ska till en understödsförening lämna de uppgifter som behövs för att upprätta en gruppbaserad redovisning som uppfyller kraven i den upphävda lagen om understödsföreningar och föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen. Uppgifterna ska lämnas på föreningens begäran så snart det kan ske (26 h § UFL). En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett företag som vid fullgörande av skyldigheter som gäller enligt bestämmelserna om försäkringsgrupper får kunskap om affärsförhållanden i ett företag eller hos en person som har ett kvalificerat innehav i eller en nära förbindelse med ett företag inom försäkringsgruppen ska lämna uppgifter, får inte obehörigen röja vad han eller hon fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med uppgiftslämnarens intresse (26 i § UFL). Ett företag som omfattas av dessa bestämmelser är skyldigt att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledare eller om det i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol begärs av åklagare (26 j § UFL). Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter får förordna att företaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats eller att det pågår en förundersökning eller ett ärende om rättslig hjälp i brottmål (26 k § första stycket UFL). Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige (26 k § andra

stycket UFL). Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål får dock förbudet tidsbegränsas endast om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp samtycker till detta (26 k § tredje stycket UFL). Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förordnandet skall upphöra (26 k § fjärde stycket UFL). Till böter döms den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud (26 l § UFL). Om skyldigheten att lämna information till en understödsförening som ska upprätta en gruppbaserad redovisning inte fullgörs, får Finansinspektionen förelägga den som ska lämna informationen att fullgöra sin uppgiftsskyldighet direkt till inspektionen (71 a § första stycket UFL). Ingår ett företag som omfattas av denna skyldighet i samma koncern som understödsföreningen, får inspektionen kontrollera uppgifterna på plats hos företaget (71 a § andra stycket UFL).

Bestämmelser om information för grupp tillsynen

Förslagen i denna lagrådsremiss innebär att det inom grupp tillsynen för tjänstepensionsföretag ska införas bestämmelser om grupp solvens (avsnitt 14.1.9–14.1.14), riskkoncentrationer och interna transaktioner (avsnitt 14.1.14) och företagsstyrning på gruppnivå (avsnitt 14.1.16). Dessa bestämmelser innebär att ett tjänstepensionsföretag ska samla in information, hantera information och därefter rapportera delar av informationen till Finansinspektionen. För att ett tjänstepensionsföretag ska kunna utföra dessa uppgifter krävs att det har rätt att begära in information från andra företag i gruppen eller fysiska personer som har nära förbindelser med företag inom gruppen.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det införas bestämmelser om att tjänstepensionsföretag som står under grupp tillsyn ska ha tillgång till information, att Finansinspektionen ska ha rätt att begära in information och att Finansinspektionen på plats ska få kontrollera information som motsvarar bestämmelserna i försäkringsrörelselagen och i den upphävda lagen om understödsföreningar. Bestämmelserna i den nya lagen bör dock endast avse den information som behövs för grupp tillsynen. Bestämmelserna om tillgång till information och Finansinspektionens rätt till information i den nya lagen bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (19 kap. 44 och 49–52 §§).

Skillnader gentemot bestämmelserna i försäkringsrörelselagen

Som *Svensk Försäkring* påpekar är informationsinhämtning från utländska företag inte självklart om det saknas grundläggande bestämmelser om detta i unionsrätten. Detta bör särskilt gälla i de fall det rör sig om företag som inte står under tillsyn i Sverige. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör bestämmelsen om informationsutbyte inom en grupp därför gälla bara för företag som har hemvist i Sverige. Denna begränsning bör även gälla för fysiska personer.

I försäkringsrörelselagen kompletteras bestämmelsen om tillgång till information med en bestämmelse om att försäkringsföretag som omfattas

av gruppillsyn ska lämna de upplysningar för gruppillsynen som Finansinspektionen begär (19 kap. 49 §). En motsvarande skyldighet bör gälla för de tjänstepensionsföretag som omfattas av gruppillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Om ett försäkringsföretag inte fullgör sin skyldighet att lämna upplysningar till Finansinspektionen, får inspektionen förelägga ett annat företag inom gruppen att lämna upplysningar som rör detta företag direkt till inspektionen, om upplysningarna behövs för gruppillsynen (19 kap. 50 § FRL). En motsvarande bestämmelse bör införas för gruppillsynen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I den nya lagen bör skyldigheten att lämna sådan information till Finansinspektion, på samma sätt som bestämmelsen om informationsutbyte inom gruppen, gälla bara i fråga om företag som har hemvist i Sverige.

I Solvens II-direktivet anges att medlemsstaterna ska se till att deras tillsynsmyndigheter, antingen direkt eller genom personer som de ger ett sådant uppdrag, inom sitt territorium får genomföra kontroll på plats av den information som är relevant av för gruppillsynen i lokaler som tillhör vissa särskilt angivna företag (artikel 255.1). Motsvarande bör gälla för gruppillsynen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionens rätt att kontrollera information på plats enligt den nya lagen bör därmed, på samma sätt som enligt försäkringsrörelselagen, gälla bara inom Sverige (19 kap. 51 § FRL jämförd med 19 kap. 52 § FRL).

I försäkringsrörelselagen finns ytterligare en bestämmelse om att Finansinspektionen, på begäran från en behörig myndighet i ett annat land inom EES, på plats ska kontrollera information som behövs för den myndighetens tillsyn (19 kap. 52 §). Bestämmelserna om gruppillsyn i den nya lagen om tjänstepensionsföretag utgör en svensk nationell reglering som inte har sitt ursprung i unionsrätten och inte heller införs det några bestämmelser om samverkan mellan olika behöriga myndigheter. Därmed finns det inte utrymme för att införa någon bestämmelse i den nya lagen om att Finansinspektionen på begäran av en annan myndighet på plats ska kontrollera information.

Hantering av information

På samma sätt som i försäkringsrörelselagen och den upphävda lagen om understödsföreningar bör bestämmelserna om tillgång till information i den nya lagen om tjänstepensionsföretag kompletteras med bestämmelser om hur information för gruppillsynen sedan ska hanteras. I den nya lagen bör det därför införas bestämmelser om tystnadsplikt, uppgiftsskyldighet, meddelandeförbud och straffrättsligt ansvar. Dessa bestämmelser bör utformas efter förebild av motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen (19 kap. 45–48 §§) och i den upphävda lagen om understödsföreningar (26 i–26 l §§).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt försäkringsrörelselagen meddela föreskrifter om vilka upplysningar som ett företag ska lämna till Finansinspektionen och hur uppgifter ska lämnas (19 kap. 104 § 5 och 8). Motsvarande bör gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska därmed få meddela föreskrifter om vilka upplysningar som,

inom ramen för grupp tillsynen enligt den nya lagen ska lämnas till Finansinspektionen. Närmare bestämmelser om hur och när detta ska ske kan meddelas genom verkställighetsföreskrifter.

14.1.18 Offentliggörande på grupp nivå

Regeringens bedömning: Det bör inte införas bestämmelser om offentliggörande på grupp nivå i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslås att det i lagen om tjänstepensionsföretag ska införas bestämmelser om offentliggöranden på grupp nivå.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* påpekar att ett försäkringsföretag i en tjänstepensionsgrupp fortfarande är skyldigt, som enskilt företag, att upprätta en solvens- och verksamhetsrapport enligt försäkringsrörelselagen. Motsvarande gäller för en EES-försäkringsgivare som enligt bestämmelser i nationell rätt i försäkringsgivarens hemland som genomför Solvens II-direktivet omfattas av bestämmelser om offentliggörande. *Svensk Försäkring* anser att det är tveksamt om bestämmelser om offentliggörande, såväl på enskild nivå som på grupp nivå, tillför något utöver företagets finansiella redovisning. Detta gäller särskilt för de tjänstepensionsföretag som inte verkar på en konkurrensutsatt marknad och där det inte heller finns några valmöjligheter, varken för arbetsgivaren eller de framtida pensionärerna.

Skälen för regeringens bedömning

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att en solvens- och verksamhetsrapport på grupp nivå ska offentliggöras. Rapporten ska offentliggöras minst en gång per år (19 kap. 54 § första stycket FRL). Bestämmelserna i om offentliggöranden som gäller för enskilda företag ska gälla i tillämpliga delar (19 kap. 54 § andra stycket FRL). Vidare finns bestämmelser om offentliggörande av en gemensam solvens- och verksamhetsrapport på grupp nivå och för ett enskilt företag (19 kap. 55 § FRL), om innehållet i den rapporten (19 kap. 56 § FRL), om offentliggörande av strukturen på en grupp samt om förseningsavgifter för det fall plikten att offentliggöra inte fullgörs (19 kap. 57–62 §§ FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser om offentliggörande.

Bestämmelser om offentliggörande på gruppnivå

I denna lagrådsremiss görs bedömningen att tjänstepensionsföretag inte bör omfattas av bestämmelser om offentliggörande på enskild nivå (avsnitt 15.8). Regeringen instämmer med *Svensk Försäkring* att det är tveksamt om bestämmelser offentliggörande, såväl på enskild nivå som på gruppnivå, tillför något utöver företagens finansiella redovisning. Vid en samlad bedömning anser regeringen att det inte bör införas några bestämmelser om offentliggörande på gruppnivå i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Som *Finansinspektionen* påpekar gäller att ett försäkringsföretag som ingår i en grupp som omfattas av grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag, fortfarande ska omfattas av bestämmelser om offentliggörande på enskild nivå enligt försäkringsrörelselagen. Motsvarande ska gälla för en EES-försäkringsgivare som enligt förslaget ska omfattas av grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Dessa skyldigheter påverkas inte av förslaget att införa en ny reglering för tjänstepensionsföretag.

14.1.19 Krav på vissa holdingföretag som är moderföretag och ingripanden mot dem

Regeringens förslag: Ett moderföretag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag eller moderföretag som är ett blandat finansiellt holdingföretag i en grupp över vilken det ska utövas full grupp tillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag, ska säkerställa att de som ingår i ledningen för företaget uppfyller samma krav på lämplighet som gäller för ledningen i tjänstepensionsföretag enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Detta ska endast gälla för företag som har hemvist i Sverige.

Ett sådant moderföretag ska snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning och ska underrätta inspektionen om någon av dessa personer har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller kraven på lämplighet.

Regeringens bedömning: Det behövs, utöver bestämmelsen om ingripande när moderföretaget inte uppfyller lämplighetskraven för ledningen, inte någon särskild bestämmelse om ingripande mot moderföretag som inte uppfyller de övriga krav som ska gälla för dem enligt reglerna om grupp tillsyn i lagen om tjänstepensionsföretag.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag avviker från regeringens förslag genom att enligt promemorians förslag ska kraven och Finansinspektionens möjligheter att rikta förelägganden till företag inte bara gälla i fråga om dem som har hemvist i Sverige. I promemorian föreslås en särskild bestämmelse om ingripanden mot moderföretag vars ledning inte uppfyller lämplighetskraven eller som inte uppfyller de krav som ska ställas på dem enligt reglerna om grupp tillsyn i lagen om tjänstepensionsföretag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* anser att det bör förtydligas vilka krav som kan leda till ett föreläggande om rättelse, bortsett från vad som avser lämplighetskraven för dem som leder företaget. Enligt Svensk Försäkring är det oklart hur Finansinspektionens ska kunna agera mot utländska företag då det inte finns något stöd av unionsrätten.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Gällande rätt

För försäkringsföretag gäller enligt försäkringsrörelselagen att ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska säkerställa att de som avses ingå i styrelsen för företaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem uppfyller kraven på lämplighet (19 kap. 63 § första stycket). Ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning enligt första stycket (19 kap. 63 § andra stycket FRL). Ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag ska underrätta inspektionen om någon av de personer som avses i första stycket har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller kraven på lämplighet (19 kap. 63 § tredje stycket FRL). Om någon i ledningen i ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag inte uppfyller kraven, får Finansinspektionen förelägga företaget att rätta till förhållandet (19 kap. 64 § första stycket FRL).

Finansinspektionen får också förelägga ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag att vidta åtgärder för att göra rättelse, om holdingföretaget inte uppfyller de krav som ställs på det enligt EU-förordningar som antagits med stöd av Solvens II-direktivet, kapitlet om grupp tillsyn i försäkringsrörelselagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av det kapitlet (19 kap. 64 § andra stycket FRL).

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om det som ska gälla för de försäkringsföretag som följer den särskilda övergångsregleringen för livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet (se avsnitt 14.1.1).

För tjänstepensionskassor finns det inte några bestämmelser som riktar sig till vissa särskilda typer av moderföretag.

Lämplighetskrav för personer som deltar i ledningen av vissa typer av moderföretag

Ett tjänstepensionsföretag kommer enligt förslaget på samma sätt som ett försäkringsföretag att kunna ingå i grupper med olika typer av holdingföretag som moderföretag. Detta gäller exempelvis försäkringsholdingföretag och blandade finansiella holdingföretag. Dessa holdingföretag kommer inte att stå under tillsyn som enskilda företag enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag och därmed kommer de inte heller att omfattas av bestämmelser med lämplighetskrav för ledningen. I den nya lagen bör det, på motsvarande sätt som i försäkringsrörelselagen, införas en bestämmelse med lämplighetskrav för dem som deltar i ledningen av vissa typer av moderföretag till tjänstepensionsföretag. Bestämmelsen bör

utföras efter förebild av motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen (19 kap. 63 §).

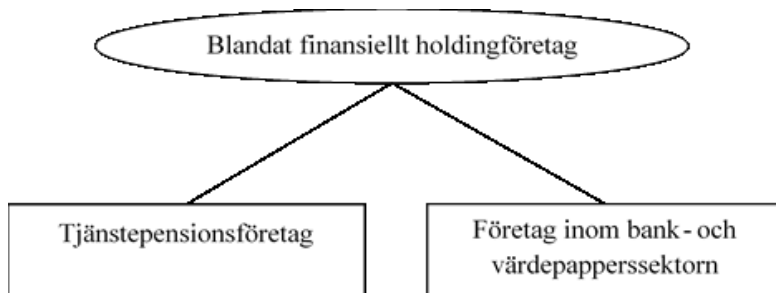
Skilnader gentemot bestämmelserna i försäkringsrörelselagen

Som närmare utvecklas i avsnitt 14.1.2 kommer en grupp där ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till ett försäkringsholdingföretag, till följd av definitionen av försäkringsholdingföretag i försäkringsrörelselagen (1 kap. 12 § 6 FRL), att innehålla minst ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland. En sådan grupp kommer, i enlighet med förslaget i det avsnittet, att undantas från grupptillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Försäkringsholdingföretaget kommer då att omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser med lämplighetskrav för dem som leder det (19 kap. 63 och 64 §§). I den nya lagen behöver det därför inte införas några bestämmelser om lämplighetskrav i de fall ett försäkringsholdingföretag är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag.

Annat är fallet om moderföretaget inte har något försäkringsföretag som dotterföretag. Som också utvecklas i avsnitt 14.1.2 kommer ett moderföretag som endast har tjänstepensionsföretag som dotterföretag inte att vara ett försäkringsholdingföretag och en sådan grupp kommer inte att omfattas av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupptillsyn. I dessa fall ska, enligt förslaget i denna lagrådsremiss, grupptillsyn enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är sådant att det skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget i stället var ett försäkringsföretag. För dessa typer av moderföretag bör det införas en bestämmelse om lämplighetskrav för dem som deltar i ledningen av moderföretaget. I den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör det därför införas en bestämmelse om att ett moderföretag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag, ska säkerställa att de som ingår i ledningen av företaget uppfyller samma krav på lämplighet som gäller för enskilda tjänstepensionsföretag.

Ett tjänstepensionsföretag kan på samma sätt som ett försäkringsföretag ingå i en företagsstruktur med ett blandat finansiellt holdingföretag. Om det i en sådan struktur också finns ett försäkringsföretag kommer det blandade finansiella holdingföretaget att omfattas av försäkringsrörelselagens gruppbestämmelser och det särskilda lämplighetskrav som finns i dessa (19 kap. 2 § andra stycket 3 och 63 §, se även avsnitt 14.1.3). Om det som en följd av det som föreslås i avsnitt 14.2.2 inte finns något försäkringsföretag i strukturen, utan endast ett blandat finansiellt holdingföretag, ett tjänstepensionsföretag och ett företag inom bank- och värdepapperssektorn (se exemplet i figur 14.17), kommer det blandade finansiella holdingföretaget inte att omfattas av försäkringsrörelselagens särskilda lämplighetskrav.

Figur 14.17 Ett blandat finansiellt holdingföretag som inte har något försäkringsföretag som dotterföretag

En sådan struktur ska omfattas av gruppbestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag (se avsnitt 14.1.2) och för dessa blandade finansiella holdingföretag bör det i den lagen införas en bestämmelse med ett särskilt lämplighetskrav för dem som leder företaget.

Bestämmelserna i försäkringsrörelselagen med lämplighetskrav för dem som leder försäkringsholdingföretag och blandade finansiella holdingföretag och Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot dessa har sin grund i unionsrätten (artikel 257 i Solvens II-direktivet i lydelsen enligt artikel 4.19 i ändringsdirektivet). Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om grupp tillsyn och därmed finns det inte heller några bestämmelser om lämplighetskrav för dem som leder vissa typer av holdingföretag. Lämplighetskraven för de särskilda typerna av moderföretag som enligt förslaget ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag bör därmed endast gälla för företag som har hemvist i Sverige. Som *Svensk Försäkring* påpekar bör Finansinspektionens rätt att ingripa också begränsas till att endast gälla företag som har hemvist i Sverige (se avsnitt 13.2.7).

Föreläggande mot vissa typer av moderföretag

Flera av försäkringsrörelselagens bestämmelser om grupp tillsyn har som utgångspunkt att det är moderföretaget som ska ansvara för att de materiella bestämmelserna följs och att det även är moderföretaget som ska rapportera till grupp tillsynsmyndigheten. Detta gäller oavsett om moderföretaget är ett försäkringsföretag eller någon form av holdingföretag, se exempelvis bestämmelserna om beräkning och rapportering av grupp solvens (19 kap. 32 och 33 §§ FRL). I försäkringsrörelselagen kompletteras sådana bestämmelser med en särskild bestämmelse om ingripande mot vissa typer av holdingföretag. Enligt försäkringsrörelselagen gäller att Finansinspektionen får förelägga ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag att vidta åtgärder för att göra rättelse, om holdingföretaget inte uppfyller de krav som ställs på det enligt EU-förordningar som antagits med stöd av Solvens II-direktivet, 19 kap. samma lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av det kapitlet (19 kap. 64 § andra stycket).

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller, till skillnad mot Solvens II-direktivet, inte några bestämmelser om grupp tillsyn. Som en följd av detta ska det alltid vara ett tjänstepensionsföretag som ska ansvara för att de

materiella kraven i bestämmelserna om grupp tillsyn i den nya lagen om tjänstepensionsföretag uppfylls och det ska också vara ett tjänstepensionsföretag som ska rapportera till Finansinspektionen (se exempelvis förslaget om bestämmelser om gruppsolvans i avsnitt 14.1.11). Detta bör, som *Svensk Försäkring* också påpekar, leda till att det inte införs någon särskild bestämmelse om ingripande mot vissa typer av moderföretag i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, annat än i fråga om det särskilda lämplighetskravet som föreslås för dessa typer av moderföretag.

14.2 Särskild tillsyn över finansiella konglomerat

14.2.1 Tjänstepensionsföretag ska omfattas av den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat

Regeringens förslag: Tjänstepensionsföretag ska omfattas av bestämmelserna om särskild tillsyn över finansiella konglomerat. De ska även omfattas av bestämmelserna om utvidgad tillämpning av bestämmelserna om finansiella konglomerat liksom av bestämmelserna om undantag från tillsynen över finansiella konglomerat.

Utredningens förslag avviker från regeringens förslag. Utredningen föreslår att tjänstepensionsföretag inte ska omfattas av bestämmelserna om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Ågarföreningen ProSkandia* anser att det är en brist att utredningen inte lämnar några förslag som rör finansiella konglomerat. *Livförsäkringsbolaget Skandia* ser en risk för att förslaget, eftersom det inte finns några bestämmelser om finansiella konglomerat för tjänstepensionsföretag, kan urholka regelverket för tillsyn över finansiella konglomerat.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Svensk Försäkring* ifrågasätter om bestämmelser om konglomerat tillför något utöver de bestämmelser om grupp tillsyn som föreslås för tjänstepensionsföretag. Enligt *Svensk Försäkring* är det dessutom är tveksamt om bestämmelserna om konglomerat tillför något i förhållande till bestämmelserna om grupp tillsyn i Solvens II-regelverket, som utgör förebild för förslaget om bestämmelser om grupp tillsyn i fråga om tjänstepensionsföretag. *Svenska Bankföreningen* anser att det saknas en analys av vilka effekter den föreslagna regleringen för tjänstepensionsföretag kan få utifrån de kapitalkravsregler som gäller för kreditinstitut och värdepappersföretag. Bankföreningen efterlyser också förtydliganden av hur ett tjänstepensionsföretag ska betraktas i den konsoliderade situationen (kapitalkravet på gruppnivå).

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om att tjänstepensionsföretag ska omfattas av bestämmelser om särskild tillsyn

över finansiella konglomerat, dvs. grupper av företag som driver verksamhet av viss storlek både i bank- och värdepapperssektorn och i försäkringssektorn.

Tjänstepensionsinstitut är inte heller en sådan reglerad enhet som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/87/EG av den 16 december 2002 om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat och om ändring av rådets direktiv 73/239/EEG, 79/267/EEG, 92/49/EEG, 92/96/EEG, 93/6/EEG och 93/22/EEG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG och 2000/12/EG, i det följande benämnt konglomeratdirektivet.

Solvens II-direktivet

Försäkringsföretag som avses i Solvens II-regelverket omfattas av särskild tillsyn över finansiella konglomerat om de ingår i en grupp som utgör ett finansiellt konglomerat (artikel 2.2 i konglomeratdirektivet i lydelsen enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/89/EU av den 16 november 2011 om ändring av direktiven 98/78/EG, 2002/87/EG, 2006/48/EG och 2009/138/EG vad gäller extra tillsyn över finansiella enheter i ett finansiellt konglomerat, i det följande benämnt ändringsdirektivet). Solvens II-direktivet är anpassat till konglomeratdirektivet och i Solvens II-direktivet finns flera hänvisningar till konglomeratdirektivet. Av särskilt intresse för tjänstepensionsföretag är definitionen av blandat finansiellt holdingföretag. I Solvens II-direktivet anges det med blandat finansiellt holdingföretag avses ett blandat finansiellt holdingföretag i den mening som avses i artikel 2.15 i konglomeratdirektivet (artikel 212.1 h i Solvens II-direktivet i lydelsen enligt artikel 4.1 i ändringsdirektivet).

Konglomeratdirektivet

I konglomeratdirektivet finns bestämmelser om särskild tillsyn över finansiella konglomerat. Direktivet innehåller flera bestämmelser om vilka typer av grupper som ska anses utgöra ett finansiellt konglomerat och därmed omfattas av den extra tillsynen (artiklarna 2 och 3). Den extra tillsynen innebär krav på kapitaltäckning genom att en kapitalbas på konglomeratnivå ska motsvara ett visst kapitalkrav för konglomeratet (artikel 6), rapportering av riskkoncentrationer (artikel 7) och transaktioner inom det finansiella konglomeratet (artikel 8). På nivån för det finansiella konglomeratet ska det finnas rutiner för intern kontroll och metoder för riskhantering (artikel 9). I konglomeratdirektivet finns också bestämmelser om vilken behörig myndighet som ska ansvara för utövandet av den extra tillsynen (artiklarna 10 och 11) och samarbete mellan olika behöriga myndigheter (artikel 12).

Frankrike tillämpar lagstiftningen om finansiella konglomerat på tjänstepensionsinstitut

I den franska lagstiftningen om finansiella konglomerat har det införts bestämmelser om att tjänstepensionsinstitut (*fr.* "institution de retraite professionnelle supplémentaire") ska anses vara reglerade företag som tillhör försäkringssektorn (artikel L517-2 Code monétaire et financier). Detta innebär att franska tjänstepensionsinstitut omfattas av den franska lagstiftningen om finansiella konglomerat.

Lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Konglomeratdirektivet har i svensk rätt genomförts genom konglomeratlagen (prop. 2005/06:45). I konglomeratlagen finns bestämmelser om vilken typ av grupper som ska omfattas av särskild tillsyn över finansiella konglomerat (1–3 kap.). Det finns bestämmelser om kontroll av den finansiella ställningen och för finansiella konglomerat gäller särskilda bestämmelser om kapitalbas och kapitalkrav (5 kap. 1–6 §§), om riskkoncentrationer (5 kap. 7 och 8 §§) och interna transaktioner (5 kap. 9 §). Det finns även bestämmelser om rapportering av vissa uppgifter som anknyter till dessa särskilda bestämmelser (5 kap. 10–12 §§). Vidare gäller att det ska finnas ett system för riskhantering och rutiner för intern kontroll för det finansiella konglomeratet (5 kap. 13–15 §§). Det finns även ett särskilt lämplighetskrav för dem som ingår i ledningen för ett blandat finansiellt holdingföretag (5 kap. 16 §). I konglomeratlagen finns också bestämmelser om tillsyn (6 kap.) och ingripanden (7 kap.) samt om vilken myndighet som ska ansvara för tillsynen över finansiella konglomerat, dvs. vara samordnare (4 kap.).

Gällande rätt

För att flera företag tillsammans ska utgöra ett finansiellt konglomerat och omfattas av särskild tillsyn krävs att det i en grupp finns företag som driver betydande verksamhet både inom försäkringssektorn och inom bank- och värdepapperssektorn (2 kap. 1 § konglomeratlagen). Försäkringsföretag eller motsvarande utländska företag, försäkringsholdingföretag och specialföretag tillhör försäkringssektorn (1 kap. 3 § 7 b konglomeratlagen). Försäkringsföretag som ingår i grupper där det även finns företag som driver verksamhet inom bank- och värdepapperssektorn kan därmed komma att omfattas av bestämmelserna om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Även de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna kan komma att omfattas av bestämmelser om särskild tillsyn över finansiella konglomerat (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]). Detta följer av att dessa företag är försäkringsföretag och därmed omfattas de, på samma sätt som företag som fullt ut tillämpar Solvens II-regelverket, av bestämmelserna i konglomeratlagen (1 kap. 3 § 14, se även prop. 2005/06:45 s. 95).

Tjänstepensionskassor, dvs. understödsföreningar som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring, omfattas i dag inte av några bestämmelser om särskild tillsyn över finansiella konglomerat (lagen [2010:2073] om ändring i lagen [2006:531] om särskild tillsyn över finansiella konglomerat). Före införandet av försäkringsrörelselagen omfattades dock tjänstepensionskassor och andra understödsföreningar av bestämmelser om särskild tillsyn över finansiella konglomerat (se samma prop. s. 95 f.).

Det behövs bestämmelser om särskild tillsyn över finansiella konglomerat för tjänstepensionsföretag

När ett nytt regelverk införs inom det finansiella området är det av yttersta vikt att regelverket inte försämrar den finansiella stabiliteten. Det grundläggande syftet med det nya regelverket för tjänstepensionsföretag är i och

för sig att möjliggöra en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapital samtidigt som ett fullgott skydd säkerställs för de framtida pensionärerna, se avsnitt 5.6. Dessa intressen om en effektiv förvaltning och ett fullgott skydd för framtida pensionärer får dock inte leda till att den finansiella stabiliteten äventyras.

Syftet med bestämmelser om särskild tillsyn över finansiella konglomerat är att genom sådan tillsyn förhindra att problem som uppstår i en sektor på finansmarknaderna sprids till andra sektorer, genom de olika sektorernas inbördes bindningar i företagsgrupper med verksamhet inom flera sektorer (se skälen 2 och 3 i konglomeratdirektivet). Detta syfte uppnås genom materiella krav inom den särskilda tillsynen bl.a. i form av ett särskilt kapitalkrav för det finansiella konglomeratet, genom krav på undvikande av alltför stora riskkoncentrationer och på att interna transaktioner inte får hota solvens eller finansiell ställning inom ett finansiellt konglomerat. Dessa materiella krav kompletteras med bestämmelser om att vissa uppgifter ska rapporteras till en särskild tillsynsmyndighet (prop. 2005/06:45 s. 86–90).

Tjänstepensionsföretag kommer, på samma sätt som försäkringsföretag, att kunna ingå i grupper med företag som är verksamma inom andra delar och sektorer av finansmarknaderna, exempelvis banker. Finansinspektionen framför i sin rapport Förslag till kapitalkravsreglering för tjänstepensionsföretag den 1 september 2017 (FI Dnr 17–4640), i det följande benämnd kapitalkravsrapporten, att det i en grupp med företag som driver verksamhet inom både försäkringssektorn samt bank- och värdepapperssektorn finns en risk för att finansiella problem i ett av de ingående företagen, utöver att påverka företaget och andra företag inom samma sektor, också sprider sig till företag i andra finansiella sektorer (s. 65). Detta gäller enligt regeringens mening oavsett om det är ett försäkringsföretag eller ett tjänstepensionsföretag som ingår i gruppen.

Tjänstepensionsföretag ingår, som framgår ovan, inte i beskrivningen av försäkringssektorn enligt konglomeratlagen. I en koncern kan den dominerande försäkringsverksamheten vara sådan som avser tjänstepensionsförsäkringar. Om den verksamheten efter en sådan ombildning som avses i avsnitt 6.3 drivs i ett tjänstepensionsföretag, som i sin unionsrättsliga egenskap av tjänstepensionsinstitut inte omfattas av konglomeratdirektivet, kan det medföra att koncernen enligt konglomeratlagen inte längre är ett finansiellt konglomerat. Ett byte av regelverk för ett företag i gruppen kan alltså leda till att hela gruppen inte längre omfattas av den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat.

Detta talar för att den tjänstepensionsverksamhet som i dag drivs av försäkringsföretag även efter en omvandling till tjänstepensionsföretag bör omfattas av bestämmelser om särskild tillsyn över finansiella konglomerat. På så sätt motverkas att en betydande del av den svenska finansmarknaden och en mycket stor del av försäkringssektorn faller utanför den särskilda tillsynen. Som *Livförsäkringsbolaget Skandia* befarar skulle detta kunna leda till att regelverket för tillsyn över finansiella konglomerat urholkas och inte längre kan bidra till att bibehålla den finansiella stabiliteten.

Om tjänstepensionsföretag inte omfattas av en särskild tillsyn över finansiella konglomerat kan det även uppkomma en omotiverad snedvridning av konkurrensen inom försäkringssektorn (se avsnitt 5.7). Det

vore mindre lämpligt om en grupp av företag från olika sektorer inte längre är ett finansiellt konglomerat enbart av det skälet att ett försäkringsföretag i koncernen omvandlas till ett tjänstepensionsföretag. I allmänhet innebär en sådan omvandling inte att verksamheten ändrar karaktär, utan endast att den efter omvandlingen drivs enligt ett annat rörelseregelverk. Även detta talar för att tjänstepensionsföretag bör omfattas av den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat.

När det införs bestämmelser om tillsyn på flera olika nivåer kan det finnas en risk för att de olika tillsynerna överlappar varandra och, som *Svensk Försäkring* befarar, att den särskilda tillsynen inte tillför något utöver den övriga tillsyn som ska utövas, över ett företag på individuell nivå eller på gruppnivå. Dock utgår tillsynen över det enskilda företaget från detta företaget särskilt, medan den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat utgår från de särskilda risker som finns i koncerner där det ingår företag både från försäkringssektorn och bank- och värdepapperssektorn. Det senare perspektivet beaktas enligt regeringens uppfattning inte tillräckligt inom ramen för den tillsyn som utövas över ett företag enskilt eller på gruppnivå, dvs. över flera företag som alla tillhör samma sektor.

Sammantaget finns starka skäl för att tjänstepensionsföretag ska omfattas av bestämmelser om särskild tillsyn över finansiella konglomerat och beaktansvärda risker om så inte blir fallet. För att uppnå det resultatet bör det göras ändringar i konglomeratlagen. Bestämmelserna om särskild tillsyn över finansiella konglomerat bör för tjänstepensionsföretagens del omfatta samma områden som gäller för försäkringsföretag som ingår i finansiella konglomerat, dvs. bestämmelser om särskild kapitalbas och kapitalkrav för det finansiella konglomeratet, om riskkoncentrationer och interna transaktioner samt om att det ska finnas ett system för riskhantering och rutiner för intern kontroll. Vissa uppgifter bör även rapporteras till en tillsynsmyndighet. Detta innebär att det inte kommer att uppstå någon sådan brist i bestämmelserna om tjänstepensionsföretag som *Ågarföreningen ProSkandia* tar upp.

Tillsynsförordningen

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (tillsynsförordningen) innehåller bestämmelser om kapitalkrav för kreditinstitut (i Sverige banker och kreditmarknadsbolag) och värdepappersföretag (i Sverige värdepappersbolag). Tillsynsförordningen innehåller bestämmelser om kapitalkrav för enskilda företag (på s.k. solonivå) och för företagsgrupper (det som benämns den konsoliderade situationen).

Svenska Bankföreningen anser att det saknas en analys av vilka effekter den föreslagna regleringen för tjänstepensionsföretag kan få utifrån de kapitalkravsregler som gäller för kreditinstitut och värdepappersföretag och efterlyser förtydliganden av hur ett tjänstepensionsföretag ska betraktas i den konsoliderade situationen. Tillsynsförordningen träffar försäkringsföretag men inte tjänstepensionsföretag. Vilka företag som ingår i den konsoliderade situationen framgår av del 1, avdelning 2,

kapitel 2 tillsynsförordningen. Andra tjänstepensionsdirektivet innebär ingen ändring i den delen.

14.2.2 Ändrade definitioner i konglomeratlagen

Regeringens förslag: Ett tjänstepensionsföretag ska enligt konglomeratlagen vara ett reglerat företag och ska anses tillhöra försäkringssektorn. Definitionen av sektorsbestämmelser i samma lag ska ändras så att den även innefattar de bestämmelser i lag och andra författningar som gäller för den rörelse som drivs av tjänstepensionsföretag. En definition av tjänstepensionsföretag ska införas i konglomeratlagen. Det begreppet ska inte vara subsidiärt i förhållande till begreppet blandat finansiellt holdingföretag.

Reglerna om vilken myndighet som ska vara samordnare för ett finansiellt konglomerat ska anpassas så att tjänstepensionsföretag behandlas på samma sätt som försäkringsföretag när det gäller att bestämma om Finansinspektionen eller någon annan myndighet ska vara samordnare för ett finansiellt konglomerat.

Regeringens bedömning: Definitionen av blandat finansiellt holdingföretag i konglomeratlagen bör inte ändras.

Utländska tjänstepensionsinstitut bör inte vara reglerade företag eller omfattas av sektorsbestämmelser. De bör inte heller anses tillhöra försäkringssektorn.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag avviker från regeringens förslag. Enligt promemorians förslag ska tjänstepensionsföretag inte vara reglerade företag. Tjänstepensionsföretag ska anses tillhöra försäkringssektorn genom att det ska införas en ny typ av finansiella konglomerat där tjänstepensionsföretag ingår och att dessa konglomerat endast ska vara baserade på svensk nationell rätt. Definitionen av blandat finansiellt holdingföretag ska ändras så att tjänstepensionsföretag inte kan innefattas. Definitionen av tjänstepensionsföretag ska vara subsidiär i förhållande till begreppet blandat finansiellt holdingföretag. Finansinspektionen ska alltid vara samordnare för de finansiella konglomerat som tillhör den nya typen.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen* och *Svensk Försäkring* anser att det bör förtydligas och utvecklas hur de nationella bestämmelserna förhåller sig till de unionsrättsliga konglomeraten. Finansinspektionen berör särskilt situationen när ett tjänstepensionsföretag befinner sig i toppen av ett unionsrättsligt konglomerat och hur det särskilda kapitalkravet då ska beräknas. *Svensk Försäkring* ifrågasätter att Finansinspektionen bör vara samordnare för de nya konglomeraten, detta eftersom det rör sig om rent nationell lagstiftning och det ska ske någon samverkan med andra behöriga myndigheter. Finansinspektionen framför vidare att det kan få oönskade konsekvenser om ett tjänstepensionsföretag, som bl.a. har regler om kapitalbas och kapitalkrav som enskilt företag, ska beaktas som ett blandat finansiellt holdingföretag vid tillämpningen av bestämmelserna om grupper enligt försäkringsrörelselagen och unionsrättsliga finansiella

konglomerat. Detta skulle leda till att tjänstepensionsföretag inte beaktas med den kapitalbas och det kapitalkrav som gäller för företaget som enskilt företag vid kapitalberäkning för en grupp enligt försäkringsrörelselagen eller inom den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat. Svensk Försäkring framför även att det inte kan överlämnas åt rättstillämpningen att avgöra om ett tjänstepensionsföretag kan vara ett blandat finansiellt holdingföretag eftersom denna fråga kan vara avgörande för om gruppregler för tjänstepensionsföretag över huvud taget ska gälla. *Livförsäkringsbolaget Skandia, Länsförsäkringar AB, Swedbank Försäkring AB* och *SEB Pension och Försäkring AB* påpekar att beroende på hur koncernen är strukturerad och vilka andra typer av företag som finns i den, kan ett försäkringsföretag som omvandlas till ett tjänstepensionsföretag fortsatt komma att omfattas av Solvens II-regelverkets gruppbestämmelser, i egenskap av blandat finansiellt holdingföretag.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Gällande definitioner i konglomeratlagen

Vad som avses med ett finansiellt konglomerat anges i konglomeratlagen (2 kap. 1 §). Ett konglomerat är en grupp som uppfyller en rad villkor (1 kap. 7 §). Av intresse i detta sammanhang är främst villkoren att minst ett av företagen ska tillhöra försäkringssektorn, att minst ett av företagen ska tillhöra bank- och värdepapperssektorn och att gruppens verksamhet i såväl försäkringssektorn som bank- och värdepapperssektorn ska vara betydande.

I konglomeratlagen har begreppet blandat finansiellt holdingföretag en viktig roll. Med det avses ett moderföretag som inte är ett reglerat företag och som tillsammans med sina dotterföretag, varav minst ett är ett reglerat företag med huvudkontor inom EES, och andra företag utgör ett finansiellt konglomerat (1 kap. 3 § 4). Begreppet reglerat företag definieras i sin tur som ett institut (kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag och AIF-förvaltare) eller ett försäkringsföretag eller ett motsvarande utländskt företag eller ett specialföretag (1 kap. 3 § 14).

I ett finansiellt konglomerat kan det finnas flera olika typer av företag. Vissa företag kommer som enskilda företag att omfattas av olika sektorsbestämmelser. Detta gäller t.ex. för försäkringsföretag och kreditinstitut. Andra typer av företag omfattas inte av sektorsbestämmelser, vilket vanligtvis är fallet för olika typer av holdingföretag, exempelvis ett blandat finansiellt holdingföretag. Vid den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat skiljer man på företag som omfattas av sektorsbestämmelser och företag som inte omfattas av sådana bestämmelser. När man sedan beräknar kapitalkrav på konglomeratsnivå utgår man från det enskilda företag som omfattas av sektorsbestämmelser och detta företag tar då med sig det kapitalkrav som beräknats för företaget enligt sektorsbestämmelser till kapitalkravet på konglomeratsnivå. Om ett företag inte omfattas av sektorsbestämmelser behandlar man ett sådant företag som om det omfattas av sektorsbestämmelser.

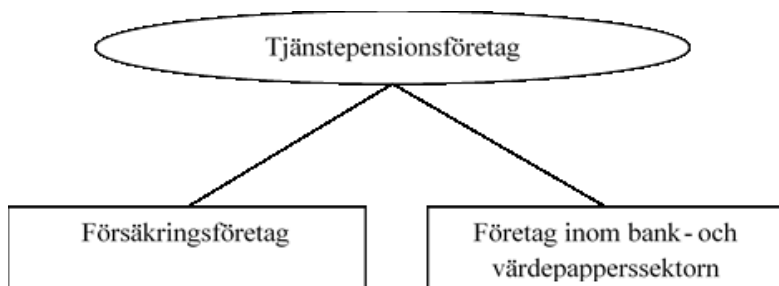
För varje finansiellt konglomerat ska det finnas en tillsynsmyndighet som är samordnare och ansvarig för tillsynen över konglomeratet (4 kap. 1 § konglomeratlagen och artikel 10 i konglomeratdirektivet). Vilken myndighet inom EES som ska vara samordnare avgörs med ledning av var

de enskilda företagen i konglomeratet hör hemma eller var den mest omfattande verksamheten bedrivs (4 kap. 2 § konglomeratlagen). Om det finns flera myndigheter inom EES som uppfyller kraven för att bli samordnare så får de olika myndigheterna ingå en överenskommelse om vilken myndighet som ska ha det ansvaret (4 kap. 2 § tredje stycket och 3 § konglomeratlagen). Konglomeratdirektivet, och därmed även konglomeratlagen, bygger på att ett nära samarbete ska äga rum mellan tillsynsmyndigheterna i de olika länderna inom EES, även i andra avseenden än när det gäller utseende av den myndighet som ska vara samordnare. Som exempel på detta kan nämnas kravet i konglomeratlagen att Finansinspektionen ska informera myndigheter i andra länder inom EES om ett beslut att en viss grupp av företag utgör ett finansiellt konglomerat (4 kap. 5 §) och kravet på att Finansinspektionen, innan inspektionen fattar vissa beslut, ska höra övriga berörda myndigheter (5 kap. 11 §).

Tjänstepensionsföretag ska vara en typ av reglerat företag och ska tillhöra försäkringssektorn

I promemorian konstateras (s. 447) att ändringarna i konglomeratlagen föreslås utan att det har gjorts någon ändring i det bakomliggande konglomeratdirektivet. Därav dras i promemorian slutsatsen att tjänstepensionsföretagen inte enligt unionsrätten kan tillhöra ett finansiellt konglomerat eftersom den unionsrättsliga företagskategori som de tillhör – tjänstepensionsinstituterna – inte på unionsrättslig nivå omfattas av konglomeratdirektivet. För att särskilja de konglomerat som vilar på unionsrättslig grund från dem som vilar på svensk nationell rätt föreslås i promemorian att tjänstepensionsföretag inte ska omfattas av definitionen av reglerat företag i konglomeratlagen och inte heller anses tillhöra försäkringssektorn. I sin tur innebär det att ett tjänstepensionsföretag kan komma att inta ställning av blandat finansiellt holdingföretag i ett finansiellt konglomerat, som i figur 14.18 nedan.

Figur 14.18 Tjänstepensionsföretag som moderföretag till reglerade företag

Regeringen instämmer i de synpunkter som *Finansinspektionen* och *Svensk Försäkring* framför om att denna lagstiftningsmodell med två olika regelverk inom samma lag, ett unionsrättsligt och ett nationellt, kan ge upphov till gränsdragningsproblem. Det kan leda till att lagstiftningen blir svår att överblicka och tillämpa. Vidare vore det olyckligt om ett tjänstepensionsföretag, som ska följa ett särskilt kapitalkrav enligt den nya

lagen om tjänstepensionsföretag, vid den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat skulle behandlas som ett holdingföretag, som inte har något sådant kapitalkrav att följa. Det leder till den situation som *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *Länsförsäkringar AB*, *Swedbank Försäkring AB* och *SEB Pension och Försäkring AB* uppmärksammar, dvs. att ett försäkringsföretag som omvandlas till ett tjänstepensionsföretag enligt de regler som föreslås i avsnitt 6.3, även efter omvandlingen ska följa de kapitalkrav som följer av Solvens II-direktivet, trots att det i övrigt inte omfattas av det direktivet. Detta kan leda till att försäkringsföretag väljer att inte omvandla sig till tjänstepensionsföretag, trots att deras verksamhet uteslutande eller huvudsakligen består av tjänstepensionsförsäkringar. Inte heller kan detta anses vara förenligt med det grundläggande syftet med den nya lagen om tjänstepensionsföretag: att skapa ett regelverk som är särskilt anpassat till sådan verksamhet som avser tjänstepension (se avsnitt 5.6).

Om det är möjligt bör en annan och enklare lagstiftningsmodell väljas. I den franska lagstiftningen har, som framgår ovan, också motsatt väg valts, dvs. de franska tjänstepensionsinstituterna utgör en form av reglerat företag. Regeringen finner därför att det behöver analyseras på nytt om det är möjligt att utforma regleringen i enlighet med den lösning som valts i Frankrike, en lösning som framstår som både enklare och mer robust. Frågan är helt enkelt om det är möjligt för Sverige som medlemsstat i EU att utsträcka konglomeratdirektivets definition av reglerat företag så att den definitionen även innefattar tjänstepensionsföretag, i likhet med det Frankrike har gjort.

Konglomeratdirektivet är, vilket inte berörs i promemorian, ett s.k. minimiharmoniseringsdirektiv, dvs. det lämnar utrymme för medlemsstaterna att i nationell rätt införa mera långtgående regler än de som finns i direktivet. I skälen i direktivet anges att det innehåller minimistandarder, och att medlemsstaterna därför får införa strängare regler (skäl 16 samt prop. 2005/06:45 s. 86). Detta talar enligt regeringens mening starkt för att Sverige kan välja att utsträcka definitionen av reglerat företag till att omfatta fler företagskategorier än dem som enligt konglomeratdirektivet omfattas av definitionen.

I samma riktning pekar behandlingen av svenska återförsäkringsföretag när konglomeratdirektivet genomfördes i svensk rätt. Vid denna tidpunkt omfattades återförsäkringsföretag inte av den unionsrättsliga regleringen för försäkringsföretag. Inte heller fanns det något krav på europeisk nivå om att återförsäkringsföretag skulle stå under tillsyn eller uppfylla ett visst kapitalkrav. Detta skiljde sig från de svenska bestämmelserna där återförsäkringsföretag omfattades av den numera upphävda försäkringsrörelselagen (1982:713) och för återförsäkringsföretag gällde i stort sett samma bestämmelser som för direktförsäkringsföretag. När konglomeratdirektivet genomfördes ansågs att svenska återförsäkringsbolag borde behandlas på samma sätt som direktförsäkringsbolag vid tillämpningen av konglomeratbestämmelserna. De svenska bestämmelserna fick därmed ett vidare tillämpningsområde än konglomeratdirektivet (samma prop. s. 95 f. och 98).

Unionsrätten har därefter ändrats och återförsäkringsföretag omfattas nu av den unionsrättsliga regleringen, både som enskilda företag (artikel 13.4 i Solvens II-direktivet) och inom regleringen av finansiella konglomerat

(artikel 2.4 och 2.6 i konglomeratdirektivet i lydelsen enligt artikel 2.1 i ändringsdirektivet, se prop. 2012/13:160 s. 49–51).

Regeringen anser därför, till skillnad från den bedömning som görs i promemorian, att unionsrätten tillåter att tjänstepensionsföretag behandlas som reglerade företag i konglomeratlagen. Den ordningen har, som berörs ovan, en rad fördelar. På motsvarande sätt som tjänstepensionsinstitut enligt fransk rätt ska alltså tjänstepensionsföretag vara ett reglerat företag enligt konglomeratlagen. I likhet med det som enligt fransk rätt gäller för tjänstepensionsinstitut bör också tjänstepensionsföretag tillhöra försäkringssektorn enligt konglomeratlagen.

Vid den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat ska kapitalbasen och kapitalkravet för ett finansiellt konglomerat beräknas på grundval av sektorsbestämmelserna om hur kapitalbasen och kapitalkravet bestäms (5 kap. 3 § konglomeratlagen). För att ett tjänstepensionsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat inte ska riskera att drabbas av ett annat kapitalkrav än det på enskild nivå, dvs. det risk känsliga kapitalkravet, bör det införas bestämmelser om att tjänstepensionsföretag omfattas av sektorsbestämmelser. Definitionen av sektorsbestämmelser i konglomeratlagen bör därför ändras så att den även innefattar de bestämmelser i lag och andra författningar som gäller för den rörelse som drivs av tjänstepensionsföretag.

Om tjänstepensionsföretag ska anses vara reglerade företag inom den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat, innebär det att ett tjänstepensionsföretag inte kan anses vara ett blandat finansiellt holdingföretag. Detta kommer att påverka andra regelverk om tillsyn där det finns hänvisningar till bestämmelserna i konglomeratlagen och konglomeratdirektivet och den definition av blandat finansiellt holdingföretag som finns där. Ett tjänstepensionsföretag kommer därmed inte att anses vara ett blandat finansiellt holdingföretag enligt försäkringsrörelselagen (1 kap. 12 § 2, som genomför artikel 212.1 h i Solvens II-direktivet i lydelsen enligt artikel 4.1 i ändringsdirektivet). Ett tjänstepensionsföretag kommer inte heller att anses vara ett blandat finansiellt holdingföretag enligt artikel 4.1.21 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012. Sammantaget innebär detta att ett tjänstepensionsföretag inte riskerar att drabbas av flera kapitalkrav på de olika tillsynsnivåerna som en följd av att de ingår i en företagsstruktur med företag som omfattas av andra sektorsbestämmelser. Därmed undviks den situation som *Finansinspektionen*, *Svensk Försäkring*, *Livförsäkringsbolaget Skandia*, *Länsförsäkringar AB*, *Swedbank Försäkring AB* och *SEB Pension och Försäkring AB* varnar för, att ett livförsäkringsföretag skulle omfattas av kapitalkraven i Solvens II-direktivet trots att det omvandlats till ett tjänstepensionsföretag.

Som en konsekvens av att ett tjänstepensionsföretag ska anses som ett reglerat företag behöver det inte göras någon ändring i definitionen av blandat finansiellt holdingföretag i konglomeratlagen. På motsvarande sätt bör definitionen av tjänstepensionsföretag i konglomeratlagen utformas något annorlunda än i promemorians förslag, så att den inte i något läge blir subsidiär i förhållande till blandat finansiellt holdingföretag.

Utländska tjänstepensionsinstitut

I konglomeratlagen anges att såväl försäkringsföretag och motsvarande utländska företag ska innefattas i definitionen av reglerat företag (1 kap. 3 § 14). På samma sätt ska såväl institut (kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag och AIF-förvaltare) som deras utländska motsvarigheter innefattas. Frågan är då om även utländska tjänstepensionsinstitut, motsvarigheter i andra länder inom EES till tjänstepensionsföretag, ska anses som reglerade företag i konglomeratlagen. Andra tjänstepensionsdirektivet är ett minimiharmoniseringsdirektiv och hindrar inte att medlemsstaterna behåller eller inför ytterligare bestämmelser för att skydda tjänstepensionsplaners medlemmar och förmånstagare, förutsatt att sådana bestämmelser står i överensstämmelse med medlemsstaternas förpliktelser enligt unionsrätten (skäl 3 i direktivet). Utländska tjänstepensionsinstitut omfattas inte av konglomeratdirektivet och deras situation påminner om den som tidigare gällde för utländska återförsäkringsföretag (se ovan).

Vid genomförandet i svensk rätt av konglomeratdirektivet gjordes, som nämns ovan, bedömningen att svenska återförsäkringsföretag ska behandlas som försäkringsföretag och därmed utvidgades tillämpningsområdet för de svenska konglomeratbestämmelserna i förhållande till konglomeratdirektivet. Beträffande utländska återförsäkringsföretag anfördes följande. Ett synsätt motsvarande det för svenska återförsäkringsföretag kan dock inte tillämpas på ett utländskt återförsäkringsföretag, eftersom ett sådant företag i dag inte behöver stå under tillsyn enligt försäkringsdirektiven. De utländska återförsäkringsföretagen bör därför inte betraktas som reglerade företag, men däremot tillhör de den finansiella sektorn. Detta ligger i linje med direktivets synsätt. Ett utländskt återförsäkringsföretag bör därför definieras som ett företag som inte är ett försäkringsföretag eller ett utländskt direktförsäkringsföretag och vars huvudsakliga verksamhet är att försäkra risker som överläts av försäkringsföretag, utländska direktförsäkringsföretag eller utländska återförsäkringsföretag (prop. 2005/06:45 s. 98).

Det som anfördes om utländska återförsäkringsföretag när konglomeratdirektivet genomfördes i svensk rätt är endast delvis relevant för utländska tjänstepensionsinstitut. Utländska tjänstepensionsinstitut omfattas inte av konglomeratdirektivet, på samma sätt som tidigare gällde för utländska återförsäkringsföretag. Det finns inte heller i andra tjänstepensionsdirektivet något krav på tillstånd för att få driva verksamhet som tjänstepensionsinstitut, utan det är tillräckligt med registrering (artikel 9.1).

Skillnader uppkommer dock när det rör den verksamhet som faktiskt drivs. I Solvens II-direktivet anges att det med återförsäkring avses den verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett försäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredjeland eller ett annat återförsäkringsföretag eller ett återförsäkringsföretag i tredjeland (artikel 13.7 a). Redan innan Solvens II-direktivet genomfördes angavs i försäkringsrörelselagen att med återförsäkring avses verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett försäkringsföretag eller av en utländsk försäkringsgivare (1 kap. 9 §, se även prop. 2009/10:246 s. 430). Oavsett om det var ett svenskt eller ett utländskt återförsäkringsföretag ansågs vid

genomförandet av konglomeratdirektivet att det rörde sig om en verksamhet som avsåg återförsäkring och att dessa företag skulle tillhöra den finansiella sektorn (prop. 2005/06:45 s. 98).

För tjänstepensionsinstitut är situationen en annan. I andra tjänstepensionsdirektivet anges att tjänstepensionsinstitut är ett institut som, oavsett sin rättsliga form, förvaltar fonderade medel och som är etablerat oberoende av uppdragsgivande företag eller branschorganisation utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner i samband med yrkesutövning på grundval av en överenskommelse eller ett avtal som slutits antingen enskilt eller kollektivt mellan arbetsgivare och arbetstagare eller deras respektive företrädare, eller med egenföretagare, enskilt eller kollektivt, i enlighet med rätten i hem- och värdmedlemsstaten, och som driver verksamheter som direkt föranleds av dessa (artikel 6.1).

Begreppet tjänstepensionsinstitut är vidare och inte lika tydligt avgränsat som begreppet återförsäkringsföretag och kan i sig omfatta flera olika typer av verksamheter. Exempelvis gäller i Sverige att både tjänstepensionsföretag och pensionsstiftelser är tjänstepensionsinstitut enligt unionsrätten, men det är endast tjänstepensionsföretag som driver försäkringsrörelse. Detta medför att tjänstepensionsföretag enligt regeringens förslag, till skillnad från pensionsstiftelser, ska anses tillhöra försäkringssektorn. Detta gällde även när konglomeratdirektivet genomfördes i svensk rätt då understödsföreningar, tjänstepensionskassor, ansågs omfattas av direktivets definition av försäkringsföretag, till skillnad från pensionsstiftelser som inte heller då ansågs omfattas av den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat (prop. 2005/06:45 s. 95 f.).

Motsvarande bör gälla för utländska tjänstepensionsinstitut. Vissa utländska tjänstepensionsinstitut kan, på samma sätt som ett tjänstepensionsföretag, anses driva försäkringsrörelse samtidigt som andra inte kan anses göra det. Utan närmare kännedom om de enskilda instituten och de nationella bestämmelser som styr deras respektive verksamheter är det inte möjligt att avgöra huruvida ett utländskt tjänstepensionsinstitut driver en verksamhet som ska anses tillhöra den finansiella sektorn enligt konglomeratlagen (1 kap. 3 § 7 a, b eller c). Utländska tjänstepensionsinstitut bör därför inte anses vara reglerade företag eller omfattas av sektorsbestämmelser. Inte heller bör utländska tjänstepensionsinstitut anses tillhöra försäkringssektorn.

Utseende av den myndighet som ska vara samordnare

I promemorian föreslås att Finansinspektionen ska vara samordnare för de nya finansiella konglomerat som enligt promemorians synsätt vilar enbart på svensk nationell rätt. Regeringen gör däremot, som framgår ovan, bedömningen att tjänstepensionsföretagen kan inordnas i regleringen av finansiella konglomerat på ett sätt som får verkan över hela EES. Därmed finns det inte längre något behov av att som i promemorians förslag skilja mellan konglomerat som skapas som en konsekvens av den nya lagstiftningen om tjänstepensionsföretag å ena sidan och övriga finansiella konglomerat å den andra.

När det inte finns något behov av att skilja mellan olika typer av finansiella konglomerat beroende på om de är sådana konglomerat som uppkommer till följd av den nya lagstiftningen om tjänstepensionsföretag eller

inte, finns det inte heller något behov av att reglera hur myndighet som ska vara samordnare ska utses på olika sätt för de olika typerna av finansiella konglomerat. Samordnare kan därmed utses enligt samma grundläggande principer som i dag (4 kap. 2 och 3 §§ konglomeratlagen). Det behöver dock göras en ändring i konglomeratlagen så att förekomsten av ett tjänstepensionsföretag i en grupp får samma följder som förekomsten av ett försäkringsföretag när det gäller vilken myndighet som ska vara samordnare (4 kap. 2 §).

15 Vissa övriga frågor

15.1 Ägarprövning

Regeringens förslag: Det ska införas bestämmelser om lämplighetsprövning av ägare (s.k. ägarprövning) för tjänstepensionsaktiebolag i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I huvudsak ska bestämmelserna vara desamma som de som gäller för försäkringsaktiebolag enligt försäkringsrörelselagen.

Den ordning för samråd mellan tillsynsmyndigheterna inom EES som gäller vid ägarprövning i försäkringsaktiebolag ska dock inte tillämpas vid handläggningen av ärenden om tillstånd till förvärv av aktier i tjänstepensionsaktiebolag.

I den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska det införas särskilda bestämmelser om vad som gäller vid lämplighetsprövningen samt om förvärvstillstånd och röstförbud för vissa holdingföretag som i huvudsak motsvarar bestämmelserna i försäkringsrörelselagen.

Bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen om sekretess vid ägarprövning i finansiella företag ska omfatta uppgifter som förekommer i ärenden om ägarprövning i tjänstepensionsaktiebolag.

Regeringen ska få meddela föreskrifter om handläggningen av ärenden om förvärvstillstånd.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen anser inte att det för tjänstepensionsaktiebolagens vidkommande bör införas några bestämmelser som motsvarar kraven på förvärvstillstånd för försäkringsholdingföretag och blandade finansiella holdingföretag.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att ägarprövningen även ska ske med beaktande av regelverket mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Remissinstanserna: Tillstyrker förslaget eller kommenterar det inte särskilt.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om ägarprövning.

Gällande rätt

För försäkringsaktiebolag som i dag driver verksamhet enligt försäkringsrörelselagen gäller bestämmelser om lämplighetsprövning av större ägare (s.k. ägarprövning). Bestämmelserna infördes när Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/44/EG av den 5 september 2007 om ändring av direktiv 92/49/EEG och direktiven 2002/83/EG, 2004/39/EG, 2005/68/EG och 2006/48/EG vad gäller förfaranderegler och utvärderingskriterier för bedömning av förvärv och ökning av innehav inom finanssektorn (förvärvsdirektivet) genomfördes i svensk rätt (se prop. 2008/09:155). På EU-nivå finns bestämmelser om ägarprövning numera i Solvens II-direktivet (se artiklarna 57–63). Genomförandet i svensk rätt av det direktivet föranledde inte några ändringar av bestämmelserna om ägarprövning i försäkringsrörelselagen (15 kap.).

I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om krav på förvärvstillstånd och handläggningen av sådana tillståndsärenden (15 kap. 1–10 §§).

Tillstånd av Finansinspektionen krävs vid förvärv av aktier i ett försäkringsaktiebolag som medför att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav. Med ett kvalificerat innehav avses ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget (1 kap. 15 § FRL). Tillstånd krävs även för förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas så att det uppgår till eller överstiger 20, 30 eller 50 procent av aktiekapitalet eller så att försäkringsaktiebolaget blir dotterföretag (15 kap. 1 § FRL). Om ett förvärv har gjorts genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller på annat liknande sätt krävs i stället tillstånd för att förvärvaren ska få behålla aktierna (15 kap. 2 §).

Finansinspektionen ska meddela tillstånd till ett sådant förvärv som avses ovan om förvärvaren bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av försäkringsaktiebolaget och det kan antas att förvärvet är ekonomiskt sunt. Vid bedömningen av förvärvarens lämplighet ska ett antal uppräknade kriterier beaktas, bl.a. förvärvarens anseende och kapitalstyrka (15 kap. 5 §). Om förvärvaren är ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt försäkringsrörelselagen respektive lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat (15 kap. 6 §).

Om ett förvärv skulle leda till nära förbindelser mellan försäkringsaktiebolaget och någon annan, ska tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av försäkringsaktiebolaget (15 kap. 7 §). I försäkringsrörelselagen finns definitioner av vad som utgör nära förbindelser mellan företag och mellan företag och fysiska personer (1 kap. 14 §).

Frågan om tillstånd till förvärv får i vissa fall avgöras först efter samråd mellan Finansinspektionen och behörig myndighet i ett annat land inom EES (15 kap. 9 §). Samrådsskyldigheten gäller om förvärvaren är ett i det andra landet auktoriserat försäkringsföretag, kreditinstitut, företag för elektroniska pengar eller värdepappersföretag, eller ett i det landet hemmahörande förvaltningsbolag som där har tillstånd att driva verksamhet enligt bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (UCITS-direktivet). Samråd krävs även om förvärvaren är ett moderföretag till ett sådant företag eller en fysisk eller juridisk person som kontrollerar ett sådant företag.

Utöver bestämmelserna om förvärvstillstånd finns bestämmelser om skyldighet för innehavare av kvalificerade innehav och försäkringsaktiebolag att anmäla vissa förhållanden till Finansinspektionen (15 kap. 11–13 §). Vidare har Finansinspektionen möjlighet att ingripa mot olämpliga ägare av kvalificerade innehav genom beslut om röstförbud och föreläggande om avyttring av aktier (15 kap. 14–18 §§).

Enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos Finansinspektionen om innehav av aktier i bl.a. försäkringsaktiebolag (30 kap. 5 §).

Även de försäkringsaktiebolag vars tjänstepensionsverksamhet omfattas av punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) (se avsnitt 4.5.1) ska tillämpa de nu aktuella bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (15 kap.).

Ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och tjänstepensionskassor omfattas inte av några bestämmelser om ägarprövning.

Tjänstepensionsaktiebolagen bör omfattas av bestämmelser om ägarprövning

Det finns ingen unionsrättslig skyldighet för Sverige att införa bestämmelser om ägarprövning av tilltänkta förvärvare och ägare i tjänstepensionsaktiebolag. I andra tjänstepensionsdirektivet finns det inte några krav på ägarprövning och tjänstepensionsföretag omfattas inte heller av de EU-direktiv som ligger till grund för bestämmelserna om ägarprövning i försäkringsrörelselagen.

Det finns dock starka skäl för att införa bestämmelser om ägarprövning för tjänstepensionsaktiebolag på samma sätt som för försäkringsaktiebolag och andra finansiella företag. Ägarprövning är en viktig del av tillsynen över dessa företag och syftet med prövningen är att förhindra att en olämplig ägare får möjlighet att missbruka sin ställning och sitt inflytande över verksamheten. Om det inte införs några bestämmelser om ägarprövning i tjänstepensionsaktiebolagen riskerar tillsynen över dessa bolag att bli svagare än tillsynen över andra jämförbara finansiella företag, vilket skulle påverka skyddet för de framtida pensionärerna. Tjänstepensionsaktiebolag kommer även, i likhet med försäkringsaktiebolag, att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring, vilket är en form av

försäkringsrörelse (se avsnitt 5.2). Det saknas skäl att behandla tjänstepensionsaktiebolag och försäkringsaktiebolag olika i fråga om ägarprövning.

Det kan inte heller anses strida mot unionsrätten att införa bestämmelser om ägarprövning för tjänstepensionsaktiebolagen. Andra tjänstepensionsdirektivet syftar till minimiharmonisering och hindrar inte att medlemsstaterna inför bestämmelser som ger ett mer långtgående skydd för de framtida pensionärerna än vad som följer av direktivet. Det bör därför införas bestämmelser om ägarprövning i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Vid utformningen av bestämmelserna om ägarprövning i tjänstepensionsaktiebolag är det naturligt att utgå från bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om ägarprövning i försäkringsaktiebolag (15 kap.).

Det system för samråd mellan behöriga myndigheter inom EES som används vid prövningen av gränsöverskridande förvärv i försäkringsaktiebolag och vissa andra finansiella företag kan dock inte tillämpas för tjänstepensionsaktiebolag. Samrådsskyldigheten när det gäller försäkringsaktiebolag följer av förvärvsdirektivet och regelverket som styr myndighetssamarbetet är därmed harmoniserat inom EES. Tjänstepensionsinstitut omfattas inte av förvärvsdirektivet och det finns inte heller några motsvarande regler på EU-nivå om samråd vid ägarförändringar i tjänstepensionsinstitut. Det är därmed inte möjligt att tillämpa bestämmelserna i försäkringsrörelselagen om samråd vid ägarprövning i tjänstepensionsaktiebolag (15 kap. 9 §). Några motsvarande bestämmelser bör därför inte införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

I avsnitt 14 föreslås att tjänstepensionsföretag ska omfattas av bestämmelser om grupp tillsyn och tillsyn över finansiella konglomerat. De särskilda krav som ställs på försäkringsholdingföretag och blandade finansiella holdingföretag vid ägarprövning enligt försäkringsrörelselagen bör därför gälla även vid prövningen av sådana företags innehav i tjänstepensionsaktiebolag. Grupp tillsynen över tjänstepensionsföretag ska enligt förslaget regleras särskilt i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I avsnitt 14.1.19 föreslås att det ska införas en bestämmelse med krav på att de som ingår i ledningen för ett holdingföretag som är moderföretag i en grupp över vilken det ska utövas grupp tillsyn enligt den nya lagen ska vara lämpliga för en sådan uppgift. Den bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i försäkringsrörelselagen om krav på dem som ingår i ledningen för försäkringsholdingföretag (19 kap. 63 §). I försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om förvärvstillstånd och röstförbud för sådana företag som hänvisar till den bestämmelsen (15 kap. 6 § och 14 § första stycket 3). Motsvarande bestämmelser bör införas i den nya lagen om tjänstepensionsföretag för holdingföretag som är moderföretag i en grupp över vilken det ska utövas grupp tillsyn enligt den nya lagen. I de bestämmelserna bör hänvisning göras till den nämnda bestämmelsen om krav på ledningen i de aktuella moderföretagen.

Enligt gällande rätt gäller sekretess hos Finansinspektionen vid ägarprövning i bl.a. försäkringsaktiebolag. Precis som vid ägarprövning i dessa bolag kan det i ärenden om ägarprövning i tjänstepensionsaktiebolag komma att förekomma uppgifter om enskildas personliga förhållanden som kan vara integritetskänsliga, bl.a. uppgifter i belastnings- eller misstankeregistret. Enligt regeringens uppfattning gör sig därför samma

skäl gällande för sekretess i ärenden som rör ägarprövning i tjänstepensionsaktiebolag (se prop. 1994/95:184 s. 123) Sekretessbestämmelsen i 30 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen behöver därför ändras så att den även täcker ärenden om innehav av aktier i tjänstepensionsaktiebolag.

Regeringen bör få meddela föreskrifter om handläggningen av ärenden om tillstånd till förvärv av aktier i tjänstepensionsaktiebolag. Ett motsvarande bemyndigande finns beträffande handläggningen av tillståndsärenden enligt försäkringsrörelselagen (15 kap. 19 §).

15.2 Återförsäkring

Regeringens förslag: Definitionen av återförsäkring i försäkringsrörelselagen ska ändras så att den även innefattar att överta risker som överläts från tjänstepensionsföretag.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några särskilda bestämmelser om återförsäkring för tjänstepensionsföretagen.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tar inte upp frågan. FAR framhåller att möjligheten att teckna återförsäkring inte bör inskränkas för tjänstepensionsföretag.

Promemorians bedömning avviker från regeringens förslag på så sätt att promemorian inte innehåller något förslag om att ändra definitionen av återförsäkring i försäkringsrörelselagen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller yttrar sig inte särskilt över det. *Svensk Försäkring* anför att den nuvarande definitionen av återförsäkring i 1 kap. 9 § FRL bör utvidgas till att även omfatta verksamhet som består i att överta risker som överläts av tjänstepensionsföretag.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inte några bestämmelser om återförsäkring för tjänstepensionsinstitut. Genom direktivet ändras artikel 13.7 i Solvens II-direktivet på så sätt att definitionen av återförsäkring även omfattar ett återförsäkringsföretags tillhandahållande av säkerheter för ett institut som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 63.1).

Gällande rätt

För försäkringsföretag finns bestämmelser om återförsäkring i försäkringsrörelselagen. De bestämmelserna har sin grund i Solvens II-direktivet.

Med återförsäkring avses verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett försäkringsföretag eller av en utländsk försäkringsgivare (1 kap. 9 §). Ett försäkringsföretag får avge återförsäkring (dvs. överlåta

risker) och driva rörelse avseende mottagen återförsäkring (dvs. vara försäkringsgivare enligt ett återförsäkringsavtal).

Enligt försäkringsrörelselagen ska tillstånd för rörelse avseende mottagen återförsäkring avse risker som hänför sig till en eller flera av de skade- eller livförsäkringsklasser som anges i den lagen (2 kap. 13 §). Tillstånd att uteslutande driva återförsäkringsrörelse får endast ges ett aktiebolag eller ett ömsesidigt försäkringsbolag (2 kap. 14 §). Ett bolag som har fått tillstånd för rörelse som bara avser återförsäkring benämns återförsäkringsbolag (1 kap. 10 §).

Inom ramen för de s.k. solvensreglerna i försäkringsrörelselagen finns särskilda bestämmelser om behandlingen av återförsäkring (5 kap. 11 §, 6 kap. 13 § och 8 kap. 14 och 20 §§).

Tjänstepensionskassor, dvs. understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet, tillämpar den upphävda lagen om understödsföreningar. I samband med genomförandet i svensk rätt av återförsäkringsdirektivet gjordes bedömningen att understödsföreningar inte kan bedriva återförsäkringsrörelse eftersom deras verksamhet avser inbördes bistånd (se prop. 2007/08:40 s. 58).

Återförsäkringsverksamhet kan även bestå av övertagande av risker från tjänstepensionsföretag

Tjänstepensionsinstitut får enligt andra tjänstepensionsdirektivet endast ägna sig åt verksamhet som avser pensionsförmåner (artikel 7). I avsnitt 5.2 görs bedömningen att tjänstepensionsföretag på samma sätt som försäkringsföretagen kommer att driva försäkringsrörelse och ingå försäkringsavtal. Med tjänstepensionsförsäkring avses livförsäkring som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp beror av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar. Den definition av tjänstepensionsförsäkring som föreslås motsvarar definitionen av pensionsförmån i andra tjänstepensionsdirektivet (se avsnitt 5.4). I den nya lagen om tjänstepensionsföretag avgränsas enligt förslaget dessutom tillåten verksamhet till verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet (se avsnitt 6.5).

Eftersom tjänstepensionsföretag kommer att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet är det naturligt att de, i likhet med försäkringsföretag, får avge återförsäkring. Tjänstepensionsföretagens möjligheter att teckna återförsäkring bör, som FAR framför, inte begränsas i förhållande till det som gäller för försäkringsföretag. Därför bör definitionen av återförsäkring i försäkringsrörelselagen (1 kap. 9 §) utvidgas, som *Svensk Försäkring* efterlyser, så att den även omfattar risker som överläts av tjänstepensionsföretag. Därmed genomförs artikel 63.1 i andra tjänstepensionsdirektivet om ändring av Solvens II-direktivets definition av återförsäkring.

Tjänstepensionsföretag bör dock inte få ta emot återförsäkring. Tjänstepensionsinstitutens verksamhet ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet vara begränsad till sådan verksamhet som avser pensionsförmåner och därmed sammanhängande verksamhet. Eftersom mottagen återförsäkring inte omfattas av definitionen av pensionsförmåner i andra

tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsföretag inte få överta risker från ett försäkringsföretag eller ett annat tjänstepensionsföretag.

Sammantaget finns det – utöver den nämnda ändringen av definitionen av återförsäkring i försäkringsrörelselagen – inte behov av några särskilda bestämmelser om återförsäkring för tjänstepensionsföretagen.

15.3 Redovisningsregler

Regeringens förslag: Tjänstepensionsföretag ska på samma sätt som försäkringsföretag omfattas av bestämmelserna i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och av bestämmelserna i bokföringslagen.

Regeringens bedömning: Det bör inte införas en särskild årsredovisningslag för tjänstepensionsföretag.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens förslag och bedömning. Utredningen föreslår en lag med särskilda bestämmelser om årsredovisning för tjänstepensionsföretag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tar inte upp frågan. *Bolagsverket* och *Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt* anser att det bör övervägas om det verkligen behövs en särskild årsredovisningslag för tjänstepensionsföretagen. *Bolagsverket* anser att det är angeläget att det tydligt framgår vilka företag som ska skicka in sina årsredovisningar till *Bolagsverket* och om det ska ske självmant eller endast på begäran av *Bolagsverket*. *FAR* förordar att den särskilda årsredovisningslag som utredningen föreslår och årsredovisningslagen för försäkringsföretag i så stor utsträckning som möjligt ska ha samma bestämmelser om uppställningsformer och specifika poster om inte skillnader motiveras av tjänstepensionsverksamhetens särart. *Svensk Försäkring* anser att en ny särskild lag för årsredovisningen i tjänstepensionsföretag skulle underlätta för lagstiftaren att göra framtida ändringar som endast rör tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna i den nya särskilda årsredovisningslagen bör i möjligaste mån motsvara dem i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL). *Svensk Försäkring* avstyrker därför förslaget till nya uppställningsformer för balans- och resultaträkningarna. *Svensk Försäkring* anser inte heller att det finns skäl för att i balansräkningen dela upp placeringstillgångar i finansiella och materiella tillgångar på sätt som föreslås. *Svensk Försäkring* avstyrker även förslaget om att de ekonomiska och aktuariella beräkningarna som ett tjänstepensionsföretag gör vid värdering av de tekniska avsättningarna ska grundas på aktsamma antaganden. Det är tillräckligt med en skrivning som motsvarar nuvarande 4 kap. 9 § ÅRFL, dvs. att de tekniska avsättningarna ska motsvara belopp som krävs för att företaget ska kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna avtal om tjänstepensionsförmåner. Det är enligt *Svensk Försäkrings* uppfattning inte heller nödvändigt eller lämpligt att ett krav på en resultatanalys per pensionsplan införs. Resultatanalysen bör inte anknyta till plan utan i stället, med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag som förebild, till de typer av tjänstepensionsförmåner som företaget meddelar.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller kommenterar det inte särskilt.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitut upprätta och offentliggöra årsbokslut och förvaltningsberättelser, där hänsyn ska tas till varje pensionsplan som institutet hanterar och, vid behov, årsbokslut och förvaltningsberättelser för varje pensionsplan (artikel 29). Årsboksluten och förvaltningsberättelserna ska ge en rättvisande och korrekt bild av institutets tillgångar, skulder, finansiella ställning och redovisa betydande investeringsinnehav. Årsboksluten och uppgifterna i förvaltningsberättelserna ska vara konsekventa, uttömmande, sakligt presenterade samt i vederbörlig ordning godkända av auktoriserade personer, i enlighet med nationell rätt.

En översikt över de befintliga regelverken om bokföring och redovisning

Redovisningslagstiftningen i Sverige består av bestämmelser om bokföring och redovisning som antingen är allmänna till sin karaktär och gäller för de flesta företag som bedriver näringsverksamhet såsom bokföringslagen (1999:1078), BFL, och årsredovisningslagen (1995:1554), ÅRL, eller är särskilda för redovisning i en viss typ av företag såsom t.ex. finansiella företag. De särskilda redovisningslagarna för finansiella företag – lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag – överensstämmer dock till stora delar med årsredovisningslagen.

Lagarna om årsredovisning har karaktär av ramlagstiftning. Inom ramarna för lagarna sker en kompletterande normgivning av vissa myndigheter och organisationer, t.ex. Bokföringsnämnden, Finansinspektionen och Rådet för finansiell rapportering. De svenska reglerna om årsredovisning och koncernredovisning grundar sig till stor del på Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (redovisningsdirektivet) och Rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 om årsbokslut i vissa typer av bolag avseende redovisning i juridisk person och Rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 om sammanställd redovisning avseende koncernredovisning.

Därutöver finns standarder framtagna av International Accounting Standards Board (IASB), en internationell icke-vinstdrivande organisation som verkar för internationell harmonisering av redovisningsstandarder i världen. De mest relevanta för försäkringsföretag är IFRS 4 om försäkringsavtal och IFRS 9 om finansiella instrument. Den förstnämnda kommer att ersättas av IFRS 17 och innebär nya utgångspunkter för redovisning och värdering av försäkringsavtal. Syftet är att öka

transparensen och minska skillnaderna i redovisningen av försäkringsavtal. Den slutliga standarden gavs ut i maj 2017 och föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Bokföringslagen

Bokföringslagen innehåller bestämmelser om vem som är bokföringskyldig och om räkenskapsår, löpande bokföring samt arkivering av räkenskapsmaterial. Bestämmelserna syftar till att tillgodose de behov som det bokföringskyldiga företagens borgenärer, ägare, medlemmar och anställda samt det allmänna kan ha av att kunna följa upp företagens förhållanden. Den räkenskapsinformation som ingår i den löpande bokföringen sammanställs i årsbokslut och årsredovisningar samt, i vissa fall, koncernredovisningar och delårsrapporter. Ett årsbokslut – som inte är en offentlig handling – sammanfattar de affärshändelser som ägt rum under året.

Även årsredovisningar, koncernredovisningar och delårsrapporter utgör sammanfattningar av den verksamhet som förevarit under en viss period. Syftet med sammanfattningarna är främst att ge information till företagets externa intressenter. Det finns därför särskilda bestämmelser om att handlingar av dessa slag ska offentliggöras. De grundläggande bestämmelserna om vad dessa handlingar ska innehålla och hur de ska offentliggöras finns i årsredovisningslagen, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Årsredovisningslagen och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag

Årsredovisningslagen, som är tillämplig på i stort sett samtliga företag som är skyldiga att upprätta en årsredovisning såsom bl.a. aktiebolag och ekonomiska föreningar, innehåller bestämmelser om upprättande och offentliggörande av årsredovisning, koncernredovisning och delårsrapport. Årsredovisningslagen grundar sig på redovisningsdirektivet som ersatt de fjärde och sjunde bolagsrättsliga direktiven om årsredovisning respektive koncernredovisning. Reglerna i årsredovisningsdirektivet om års- och koncernredovisning överensstämmer i stora delar med dem i de äldre direktiven. I direktivet har dock både disposition och språklig utformning ändrats och i vissa avseenden har även reglerna ändrats eller nya regler tillkommit jämfört med de tidigare direktiven (jfr prop. 2015/16:3 s. 129). Redovisningsdirektivet föranledde därför vissa ändringar i årsredovisningslagen.

Bestämmelser om de finansiella företagens offentliga redovisning finns i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Utöver försäkringsföretag så tillämpas sistnämnda lag också av understödsföreningar (det är då fråga om de bestämmelser som gäller för räkenskapsår 2010) med stöd av övergångsbestämmelser (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2010:2058] om ändring i lagen [1995:1560] om årsredovisning i försäkringsföretag). Bestämmelserna om koncernredovisning ska dessutom tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som är försäkringsföretag eller utländska företag av motsvarande slag (försäkringsholdingföretag).

Lagen om årsredovisning i försäkringsföretag kan delas in i två delar. Den första delen består av hänvisningar till årsredovisningslagens grundläggande principer och bestämmelser vilka är av mer generell karaktär och ska tillämpas för företag i allmänhet. Den andra delen avser bestämmelser som är speciellt utmärkande för försäkringsföretagens verksamhet. Dessa bestämmelser avser t.ex. uppställningsformerna för resultat- och balansräkning, benämning av posterna i dessa, det exakta innehållet i de försäkringsspecifika posterna, värderingsregler för placeringstillgångar och försäkringstekniska avsättningar samt upplysningar.

Lagen om årsredovisning i försäkringsföretag grundar sig på rådets direktiv 91/674/EEG av den 19 december 1991 om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag (försäkringsredovisningsdirektivet). Försäkringsredovisningsdirektivet hänvisar i hög grad till fjärde och sjunde bolagsrättsliga direktiven och någon justering av hänvisningarna har inte gjorts trots att de båda direktiven har upphävts. Enligt redovisningsdirektivet (artikel 52) ska emellertid hänvisningar till regler i de upphävda direktiven ska ses som hänvisningar till motsvarande regler i redovisningsdirektivet. Mot den bakgrunden gjordes vissa justeringar i bl.a. lagen om årsredovisning i försäkringsföretag i samband med att redovisningsdirektivet genomfördes i svensk rätt (prop. 2015/16:3 s. 253–255).

Lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och bokföringslagen ska gälla för tjänstepensionsföretagen

Tjänstepensionsinstitut omfattas i sig inte av någon unionsrättslig lagstiftning om redovisning. För att uppfylla andra tjänstepensionsdirektivets krav på att årsbokslut och förvaltningsberättelser ska ge en rättvisande och korrekt bild av bl.a. institutets tillgångar, skulder och finansiella ställning bör det emellertid ställas krav på att ett tjänstepensionsföretag ska upprätta en årsredovisning. En årsredovisning ska innehålla resultat- och balansräkning och förvaltningsberättelse (jfr 2 kap. 1 § ÅRL jämförd med 2 kap. 2 § ÅRFL). Detta innebär – utöver bestämmelserna om löpande redovisning och årsbokslut (balans- och resultaträkning) som finns i bokföringslagen (6 kap. 3 och 4 §§ BFL) – att företaget bl.a. ska lämna en förvaltningsberättelse och specifikationer över de redovisade posternas förändringar.

Frågan är då var bestämmelser om detta bör införas eller vilka bestämmelser som bör gälla för tjänstepensionsföretagens årsredovisning. Utredningen föreslår att det ska införas en särskild lag om årsredovisning för tjänstepensionsföretagen med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag som förebild. Utredningen anger som skäl för det förslaget bl.a. att lagen om årsredovisning i försäkringsföretag baseras på ett redovisningsdirektiv som specifikt avser försäkringsföretag och att det i lagen görs en uppdelning av skade- respektive livförsäkringsrörelse. Enligt utredningen försvåras tillämpningen av lagen om årsredovisning i försäkringsföretag också om nya bestämmelser, begrepp och uppställningsformer för tjänstepensionsföretag införs.

Det bör emellertid, såsom bl.a. *Bolagsverket*, *FAR* och *Skandia* påpekar, krävas att det finns klara fördelar med att införa en särskild årsredovisningslag för att en sådan lösning ska vara att föredra. I avsnitt 5.2 görs

bedömningen att tjänstepensionsföretag på samma sätt som försäkringsföretagen kommer att driva försäkringsrörelse och ingå försäkringsavtal. I avsnitt 12 föreslås att understödsföreningar ska motsvaras av tjänstepensionsföreningar i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I avsnitt 6.1 föreslås att de associationsformer som ska stå öppna för tjänstepensionsföretag ska vara desamma som för försäkringsföretag. Termer, försäkringsklasser och uttryck i lagen om tjänstepensionsföretag kommer enligt det som föreslås i lagrådsremissen i många avseenden att vara desamma eller motsvara dem i försäkringsrörelselagen. Även om det kommer att finnas en del olikheter när det gäller regleringen av försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag är dessa inte så stora att det kan antas att stora fördelar står att vinna genom att införa redovisningsregler för tjänstepensionsföretagen i en särskild lag. Övervägande skäl talar därför, såsom en rad remissinstanser påpekar, för att tjänstepensionsföretag bör omfattas av lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Några särskilda redovisningsregler för tjänstepensionsföretag bedöms således inte behövas. Detta innebär bl.a. att uppställningsformerna för balans- och resultaträkningar och redovisningen av försäkringstekniska avsättningar kommer att vara desamma för försäkrings- och tjänstepensionsföretag, vilket *Svensk Försäkring* förordar, och att det finns bestämmelser om ingivande av årsredovisningen, vilket *Bolagsverket* önskar.

För att tjänstepensionsföretag ska omfattas av lagen om årsredovisning i försäkringsföretag krävs dock en justering av definitionen av försäkringsföretag i den lagen och att det tydliggörs att det som specifikt anges om bl.a. försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag ska gälla för motsvarande kategorier tjänstepensionsföretag. De särskilda bestämmelser som finns för livförsäkringsföretag, ömsesidiga livförsäkringsbolag och livförsäkringsföreningar i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag bör också gälla för tjänstepensionsföretag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska det i årsbokslut och förvaltningsberättelse tas hänsyn till varje pensionsplan som ett tjänstepensionsinstitut förvaltar, och vid behov upprättas årsbokslut och förvaltningsberättelse för varje pensionsplan. Årsbokslutet och förvaltningsberättelsen ska ge en rättvisande och korrekt bild av tillgångar, skulder och finansiell ställning och redovisa betydande investeringsinnehav. Årsbokslutet och uppgifterna i förvaltningsberättelsen ska också vara konsekventa, uttömmande, sakligt presenterade samt i vederbörlig ordning godkända av auktoriserade personer i enlighet med nationell rätt.

Bestämmelser om bl.a. årsbokslut och förvaltningsberättelse finns i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och i bokföringslagen. Enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (2 kap. 2 §) ska bestämmelserna i årsredovisningslagen om bl.a. årsredovisningens delar, överskådlighet och rättvisande bild tillämpas också på försäkringsföretag. Det samma gäller bestämmelserna i årsredovisningslagen om bl.a. förvaltningsberättelsens innehåll (6 kap. 1 § ÅRFL). Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om bl.a. årsbokslut och årsredovisning (1 kap. 4 § ÅRFL och 4 § förordningen [1995:1600] om årsredovisning i kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag). I begreppet

årsredovisning ingår bl.a. förvaltningsberättelse (se ovan). De bestämmelser om årsbokslut och förvaltningsberättelser som i dag finns i svensk rätt bedöms uppfylla de krav som ställs upp i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 29). Om det behöver göras några förtydliganden när det gäller den hänsyn som ska tas till de pensionsplaner som ett tjänstepensionsföretag förvaltar kan det göras i föreskrifter som Finansinspektionen får meddela inom ramen för befintligt bemyndigande i förordningen om årsredovisning i kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag. Ett bemyndigande som, mot bakgrund av det som ovan föreslås om att tjänstepensionsföretag ska omfattas av definitionen av försäkringsföretag i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, också omfattar tjänstepensionsföretag. Några särskilda bestämmelser om resultatanalys för tjänstepensionsföretag som förvaltar pensionsplaner i lag på sätt som utredningen föreslår bedöms därför inte nödvändiga. Däremot kommer det liksom för försäkringsföretag i dag att finnas krav på resultatanalys för om verksamheten omfattar flera försäkringsgrenar (2 kap. 1 § ÅRFL), vilket *Svensk Försäkring* förespråkar.

Andra tjänstepensionsdirektivets krav på offentliggörande av årsbokslut och förvaltningsberättelser uppfylls genom de befintliga bestämmelserna om offentliggörande som finns i årsredovisningslagen och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag som också kommer att gälla för tjänstepensionsföretagen.

När det gäller bokföringslagen gör utredningen bedömningen att tjänstepensionsföretag bör omfattas av den lagen men att det behöver göras vissa ändringar i den lagen med anledning av den nya lag om årsredovisning för tjänstepensionsföretag som utredningen föreslår. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning när det gäller att tjänstepensionsföretag bör omfattas av bokföringslagen. De hänvisningar i bokföringslagen till lagen om årsredovisning i försäkringsföretag kommer emellertid, enligt det förslag som anges ovan, också att omfatta tjänstepensionsföretag. Det innebär att det inte behöver göras några sådana ändringar i bokföringslagen som utredningen föreslår.

I bokföringslagen anges att bl.a. försäkringsföretag får ha euro som redovisningsvaluta (4 kap. 6 §). På sätt som utredningen föreslår bör den bestämmelsen kompletteras så att den även omfattar tjänstepensionsföretag. Utöver detta krävs det inte några ändringar i bokföringslagen.

15.4 Distributionsfrågor

15.4.1 Distributionsregler för tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut

Regeringens förslag: Tjänstepensionsföretag ska omfattas av bestämmelserna i lagen om försäkringsdistribution. Detsamma ska gälla för utländska tjänstepensionsinstitut, om de bedriver försäkringsdistribution i Sverige.

När det gäller sanktionsavgifter enligt den lagen ska dess storlek dock inte vara så stor att tjänstepensionsföretaget därefter inte uppfyller kraven på stabilitet i den nya lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om vad svenska tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut ska iaktta vid försäkringsdistribution.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås ingen begränsning i fråga om en sanktionsavgifts storlek. I promemorian föreslås också att utländska tjänstepensionsinstitut ska tillämpa lagen om försäkringsdistribution utan begränsning till den situationen att de bedriver försäkringsdistribution i Sverige.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. *Finansinspektionen*, *Handelsbanken Liv*, *Livförsäkringsbolaget Skandia ömsesidigt*, *Länsförsäkringar AB*, *Swedbank Försäkring AB*, *SEB Pension och Försäkring AB* och *SPP* framhåller att förslaget är nödvändigt för att säkerställa ett högt kundskydd även vid distribution av tjänstepensionsförsäkringar. När det gäller utländska tjänstepensionsinstitut anser *Finansinspektionen* att det bör förtydligas om förslaget innebär att distributionsreglerna bara ska tillämpas av sådana institut som även i sitt hemland anses driva försäkringsrörelse. Avseende storleken på sanktionsavgifter enligt lagen om försäkringsdistribution, anser myndigheten att det bör läggas till en hänvisning till stabilitetsprincipen i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. *Svenskt Näringsliv* anser att lagen om försäkringsdistribution inte utgör ett lämpligt regelverk för att reglera distribution av tjänstepensionsförmåner. *Sveriges Kommuner och Landsting* anser att arbetsmarknadens parter redan i dag upprätthåller ett högt kundskydd i sina kollektivavtalade pensionsplaner och att det i stället bör införas en reglering som är mer anpassad för tjänstepensionsförmåner, vilket *TCO* och *Saco* instämmer i. *LO* anser att förslaget är en följd av det felaktiga ställningstagandet att inte skapa en egen sektorreglering för tjänstepensionsföretag och att bl.a. ett lämpligt kundskydd kan uppnås utan det. *LO*, *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Folksam* framhåller att det i och för sig behövs ett regelverk för distribution av tjänstepensionsförmåner, men att reglerna bör utformas utifrån det som är bäst för svenska tjänstepensionssparare. *Kåpan Pensioner* anser att nyttan med förslaget inte redovisats och att alternativa lösningar inte har prövats. *Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR)*, *PTK* och *Jusek* anser att det inte föreligger något behov av förslaget och att det i onödan fördyrar de berörda företagets verksamhet, vilket leder till lägre pensioner. *Kammarrätten i Stockholm* anser att bemyndigandet bör omformuleras så att det tar sikte på det tjänstepensionsföretag ska iaktta vid försäkringsdistribution.

Skälen för regeringens förslag

Försäkringsdistributionsdirektivet

Genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 av den 20 januari 2016 om försäkringsdistribution (försäkringsdistributionsdirektivet) har det införts en ny unionsrättslig reglering av försäkringsdistribution. Det direktivet ersatte Europaparlamentets och rådets direktiv

2002/92 EG av den 9 december 2002 om försäkringsförmedling. Regelverket gäller för försäkringsförmedlare men också för försäkringsföretagens distribution av försäkringar. Den utvidgade kretsen av aktörer som har att följa bestämmelserna utgör skälet till att det reglerade området numera benämns försäkringsdistribution och inte försäkringsförmedling, trots att de aktiviteter som omfattas i praktiken inte ändrats. Skälet till att försäkringsföretagens verksamhet omfattas är enligt direktivet att konsumenter bör erhålla samma skyddsnivå oberoende av vilken distributionskanal som försäkringen tillhandahållits genom (skälen 6 och 7). Vid sidan av ambitionen att höja kundskyddsnivån syftar direktivet även till att förbättra den inre marknadens funktionssätt genom att förenkla gränsöverskridande näringsverksamhet, att skapa en sund konkurrens samt att öka harmoniseringen av de administrativa sanktionerna. För försäkringsföretagens vidkommande innehåller försäkringsdistributionsdirektivet bl.a. regler om yrkeskrav och krav på organisation av verksamheten (artikel 10), informationskrav och uppföranderegler (artiklarna 17–20 och 22–25), ytterligare krav för försäkringsbaserade investeringsprodukter (artiklarna 26–30), sanktioner och andra åtgärder (artiklarna 31–36).

Medlemsstaterna behöver dock inte tillämpa vissa allmänna informationskrav i direktivet när försäkringsdistributörer bedriver distributionsverksamhet med anknytning till försäkringar mot stora risker (artikel 22.1 första stycket). Medlemsstaterna behöver inte heller tillämpa vissa särskilda krav om information till kund när försäkringsdistributören bedriver distributionsverksamhet i förhållande till en professionell kund (artikel 22.1 andra stycket).

Försäkringsdistributionsdirektivet är liksom andra tjänstepensionsdirektivet ett s.k. minimiharmoniseringsdirektiv som medger att medlemsstaterna inför krav som går utöver dem i direktivet.

Lagen om försäkringsdistribution

Försäkringsdistributionsdirektivet är i svensk rätt genomfört i en ny lag, lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution, som ersatte lagen om försäkringsförmedling (prop. 2017/18:216). Den nya lagen, som trädde i kraft den 1 oktober 2018, innehåller huvudsakligen näringsrättsliga bestämmelser som gäller för försäkringsdistributörers försäkringsdistribution, dvs. för försäkringsförmedlare och försäkringsföretag när de distribuerar försäkringar. I det avseendet gör bestämmelserna i princip ingen skillnad mellan distribution av tjänstepensionsförsäkringar och andra typer av försäkringar.

Som angetts ovan är försäkringsdistributionsdirektivet, liksom andra tjänstepensionsdirektivet, ett s.k. minimiharmoniseringsdirektiv som medger att medlemsstaterna inför krav som går utöver dem i direktivet. Enligt lagen om försäkringsdistribution gäller sådana krav för försäkringsföretag i fråga om bl.a. vissa tredjepartsersättningar (se samma prop. s. 326–338). Vissa av de strängare regler som enligt försäkringsdistributionsdirektivet endast ska gälla vid distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter, gäller enligt den nya lagen även vid distribution av pensionsförsäkringar som är exponerade mot marknadsvolatilitet (se samma prop. s. 348–357). De ytterligare bestämmelser som avser

distribution av tjänstepensionsförsäkringar som är exponerade mot marknadsvolatilitet ska dock börja tillämpas först den 1 oktober 2019 (punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna).

Varken lagen om försäkringsdistribution eller försäkringsdistributionsdirektivet är emellertid tillämpliga på tjänstepensionsinstitut, dvs. institut som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet.

Tjänstepensionsföretagen ska tillämpa lagen om försäkringsdistribution

Lagen om försäkringsdistribution är som angetts ovan tillämplig på försäkringsdistribution som bedrivs av bl.a. försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses enligt den lagen företag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen eller lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige (se prop. 2017/18:216, s. 141 f.).

Av försäkringsdistributionsdirektivet framgår dock att en senare utvärdering av direktivet ska omfatta en diskussion om möjligheterna att tillämpa regelverket på produkter distribuerade av tjänstepensionsinstitut (artikel 41.2). *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Folksam* anser att ett beslut om förslaget bör avvakta den utvärderingen. När en sådan utvärdering kommer att ske är dock ovisst. Det kan alltså konstateras att om de angivna försäkringsföretagens önskemål tillgodoses, skulle det sannolikt innebära att tjänstepensionsinstituten inte förrän om flera år omfattas av några distributionsregler. Det är inte heller säkert att utgången av en framtida utvärdering av distributionsregler på EU-nivå blir relevant för svenskt vidkommande. Mot den bakgrunden förefaller det inte lämpligt att avvakta den angivna diskussionen eller de efter den, eventuellt följande gemensamma reglerna. Det saknas alltså skäl att tillmötesgå remissinstansernas förslag i den delen.

I avsnitt 5.2 görs bedömningen att tjänstepensionsverksamhet är att anse som en form av försäkringsrörelse och att tjänstepensionsföretagen ingår försäkringsavtal. Av detta följer bl.a. att samma typ av tjänstepensionsförsäkringar som distribueras av försäkringsföretag och försäkringsförmedlare också kommer kunna distribueras av tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut. Dessa företags försäkringsprodukter skiljer sig därmed inte åt, vilket i sig får anses motivera åtgärder för att uppnå ett likartat regelverk vid all distribution av försäkringsavtal.

I förevarande fall står valet mellan att för tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut inte införa några bestämmelser om distribution, att införa särskilt utformade bestämmelser om distributionsregler eller att låta dem omfattas av lagen om försäkringsdistribution. När det gäller det först nämnda alternativet förefaller detta uteslutet mot bakgrund av behovet av skydd för blivande pensionärer och i förhållande till en sund konkurrens mellan olika marknadsaktörer på pensionsområdet.

När det gäller att, så som *Sveriges Kommuner och Landsting*, *TCO*, *Saco*, *LO*, *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF*, *Folksam* och *Kåpan Pensioner* förespråkar, införa särskilt utformade bestämmelser om distribution, skulle det i och för sig kunna leda till ett tillfredsställande skydd för blivande pensionärer. Däremot skulle en sådan ordning försvåra samspelet mellan försäkringsrörelselagen och lagen om tjänstepensionsföretag. Ett

samspel som ter sig centralt i den nya regleringsmiljö som uppkommer i och med införandet av lagen om tjänstepensionsföretag.

Regeringen föreslår i det sammanhanget att försäkringsföretag ska kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag och vice versa (se avsnitt 6.3). Vidare föreslår regeringen att försäkringsbestånd ska kunna överlåtas mellan tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag och vice versa (se avsnitt 11). Slutligen kommer bestämmelserna i försäkringsavtalslagen (2005:104, FAL) om återköp och överföring att kunna vara tillämpliga både på försäkringsavtal som ingås av tjänstepensionsföretag och försäkringsavtal som ingås av försäkringsföretag. Den enskilde kommer alltså att kunna få en försäkring överförd från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag och vice versa. När det gäller återköp och överföringar kan det också noteras att en stor del av den konkurrensutsatta marknaden för tjänstepension bedrivs via upphandlingar. I dessa upphandlingar tillfrågas först flera försäkringsföretag, i framtiden sannolikt även tjänstepensionsföretag, om att lämna offerter för att bli valbara i pensionsplanen. De som bedöms bäst leva upp till de ställda kraven blir därefter valbara. Det är sedan ofta upp till den anställde att välja vilken av de valbara företagen som ska få förvalta dennes tjänstepension. I flera fall får det alltså antas att både försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag kommer att ingå bland de valbara alternativen.

Regeringen finner mot den bakgrunden att det är av stor vikt för tjänstepensionsmarknaden som helhet att all försäkringsdistribution omfattas av ett gemensamt regelverk. Då kan både försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag delta på den marknaden, omvandlas från den ena kategorin till den andra och försäkringsavtal flytta mellan de två kategorierna, utan att intresset av skydd vid distributionen för de framtida pensionärerna får stå tillbaka.

Eftersom det är obligatoriskt enligt unionsrätten att tillämpa försäkringsdistributionsdirektivet på försäkringsföretagen måste dessa lyda under lagen om försäkringsdistribution, den svenska lagstiftning som genomför det nämnda direktivet. Om tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag ska kunna omfattas av samma distributionsregelverk krävs således att tjänstepensionsföretagen omfattas av lagen om försäkringsdistribution. Regeringens ställningstagande blir därför att tjänstepensionsföretagen ska tillämpa lagen om försäkringsdistribution. En bestämmelse av den innebörden bör tas in i lagen om tjänstepensionsföretag.

Utländska tjänstepensionsinstitut ska tillämpa lagen om försäkringsdistribution om de driver försäkringsdistribution i Sverige

Finansinspektionen efterfrågar ett klagörande huruvida reglerna i lagen om försäkringsdistribution ska tillämpas av samtliga utländska tjänstepensionsinstitut, eller bara sådana som även i sitt hemland anses driva försäkringsrörelse. I det avseendet bör det framhållas att hemlandets bedömning i det avseendet inte är avgörande för frågan. I stället bestäms det nu aktuella tillämpningsområdet av huruvida åtgärderna utgör försäkringsdistribution, och som en del av den bedömningen, om den distribuerade tjänstepensionsförmånen konstituerar ett försäkringsavtal enligt svensk rätt (se prop. 2017/18:216 s. 110 f.). Om så är fallet ska ett utländskt tjänstepensionsinstitut tillämpa lagen om försäkringsdistribution, vilket

bör anges i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. Bedömningen av om ett avtal är ett försäkringsavtal eller inte får göras utifrån det som anges i avsnitt 5.2.

Ökade kostnader och allmänt om tillämpliga bestämmelser

Som *Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR)* och *PTK* anför kan det inte bortses från att en tillämpning av distributionsregelverket kan tänkas till viss del fördyra bl.a. tjänstepensionsföretagens distribution av tjänstepensionsförsäkringar, jämfört med om inga eller mer begränsade regler införs. Samtidigt bör det, som även *Livförsäkringsbolaget Skandia ömsesidigt, Länsförsäkringar AB, Swedbank Försäkring AB, SEB Pension och Försäkring AB* och *SPP* framhåller, inte vara förenat med några orimliga hinder eller kostnader för tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut att efterleva reglerna i lagen om försäkringsdistribution. Dessutom bör det noteras att samtliga försäkringsföretag, inklusive de som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag, redan får förutsättas gjort de anpassningar som behövs för att följa distributionsreglerna. I många situationer kommer heller flertalet av reglerna inte ens att aktualiseras, t.ex. då rådgivning inte förekommer eller tredjepartsersättning inte tas emot eller ges ut. Till detta kommer att vissa särskilda regler som gäller vid distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter, dvs. avseende information och passandebedömning, inte behöver tillämpas vid distribution av pensionsförsäkringar som är exponerade mot marknadsvolatilitet (jfr 6 kap. 4–7 och 11–12 §§ med de bestämmelser som räknas upp i 7 kap. 1 §). I de fallen medför således hänvisningen till lagen om försäkringsdistribution inget direkt merarbete.

Eftersom förslaget innebär att tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut åläggs att följa samma regler som försäkringsföretag är det vidare främst 4, 5 och 7 kap. i lagen om försäkringsdistribution som aktualiseras. I lagens 4 och 5 kap. finns bl.a. de grundläggande bestämmelser som ska följas av försäkringsdistributörer, såsom kravet på att upprätthålla god försäkringsdistributionssed, liksom regler kring produktgodkännandeprocesser samt kunskap och kompetens för anställda. Reglerna kring hur försäkringsdistributörer ska uppträda får anses vara av central betydelse för all försäkringsdistribution. Regeringen ser inga övertygande skäl till varför inte reglerna också ska gälla för tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut i motsvarande situationer som är verksamma på samma marknad som försäkringsföretag. I 7 kap. i lagen finns, genom hänvisningar till bestämmelser i 6 kap., bl.a. regler om hantering av intressekonflikter. Reglerna har som främsta syfte att förhindra att försäkringsdistributören sätter sina egna intressen före kundens intressen. Typiskt sett är förekomsten av intressekonflikter en av de mest angelägna frågorna inom ramen för försäkringsdistribution och enligt regeringens uppfattning är det av stor vikt att reglerna gäller för alla som tillhandahåller tjänstepensioner, oavsett vem som meddelar försäkringen.

Det finns här även anledning att poängtera att de allra flesta förfaranden som avses i lagen om försäkringsdistribution i hög grad ska vara anpassade efter den verksamhet som drivs. Särskilt för de tjänstepensionsföretag som

är verksamma på det kollektivavtalade tjänstepensionsområdet torde i och för sig t.ex. det kundskydd som bl.a. *Sveriges Kommuner och Landsting* hänvisar till tala för att förfarandena i praktiken blir begränsade. Om det är fallet eller inte får dock avgöras vid den initiala analys som varje aktör som omfattas av distributionsregelverket ska göra när de förfarandena utformas. För en verksamhet som i stor omfattning riskerar att vara förenad med intressekonflikter är de förfaranden som nu avses naturligtvis mer betungande och följaktligen kostsamma.

Med andra ord torde kostnaden för att upprätthålla de nu aktuella förfarandena motsvaras av ett i sammanhanget högst relevant, ökat kundskydd samt även motiveras av målsättningen av likabehandling av olika marknadsaktörer.

Särskilt om informationskrav och prövning av krav och behov

I 5 kap. lagen om försäkringsdistributions finns bestämmelser om informationskrav och prövning av kundens krav och behov. En särskild fråga som aktualiseras i anledning av förslaget, liksom vid genomförandet i svensk rätt av försäkringsdistributionsdirektivet, är hur de reglerna förhåller sig till den relativt komplicerade distributionsmodell som finns på den svenska tjänstepensionsmarknaden (se prop. 2017/18:216 s. 286–289). Mot den bakgrunden anfördes följande. Vid kollektivavtalade tjänstepensionsplaner följer planen en överenskommelse mellan en arbetsgivarorganisation och en central arbetstagarorganisation. Som även angetts ovan upphandlas tjänstepensionsföretag eller försäkringsföretag för att erbjuda de tjänster som följer av tjänstepensionsplanen. När en arbetsgivare ansluter sig till kollektivavtalet blir denne även skyldig att följa tjänstepensionsplanen. Det innebär att arbetsgivarens anställda ansluts till tjänstepensionsplanen och kan välja bland de försäkringar som omfattas. När den anställde har gjort sina val inom planen uppstår det ett försäkringsavtal mellan arbetsgivaren och tjänstepensionsföretaget eller försäkringsföretaget under vilket den anställde blir försäkrad.

Vid en sådan ordning får arbetsgivaren anses utgöra en sådan grupp- företrädare som ingår ett försäkringsavtal för gruppmedlemmarnas räkning i försäkringsdistributionsdirektivets mening (se skäl 49 i försäkringsdistributionsdirektivet). Arbetsgivaren är således den som ska betraktas som tjänstepensionsföretagets kund när det kommer till krav- och behovsprövning samt lämnande av information (en annan sak är dock att om ett tjänstepensionsföretag tar direkt kontakt med den anställde, i syfte att påverka dennes val eller avseende dispositioner inom redan slutna försäkringsavtal, är det den anställde att anse som kund i förhållande till företaget). Enligt regeringens uppfattning får det i nu aktuellt fall anses ha gjorts en översiktlig krav- och behovsprövning i förhållande till en genomsnittlig arbetsgivare av arbetsmarknadens parter redan när pensionsplanen förhandlades fram inom ramen för kollektivavtalet. Genom att arbetsgivaren (kunden) är ansluten eller ansluter sig till kollektivavtalet och därmed pensionsplanen, får arbetsgivaren anses bekräfta att den prövningen överensstämmer med dennes krav och behov. När det gäller den information som ska lämnas till arbetsgivaren (kunden), och därefter till de försäkrade när de ansluts till planen (5 kap. 17 §), bör ett

tjänstepensionsföretag kunna uppdra åt en s.k. valcentral att vidarebefordra den information som krävs. Även om arbetsgivaren kan ha ett visst intresse av att initialt få information om de enskilda produkterna som planen omfattar, kan denne i förhållande till tjänstepensionsföretaget avböja ytterligare information i det avseendet.

Hur hanteringen i det enskilda fallet går till för att uppfylla reglerna i lagen om försäkringsdistribution beror, i förekommande fall, även på hur verksamheten är fördelad mellan tjänstepensionsföretaget och valcentralen. Valcentraler kan, beroende av hur verksamheten bedrivs, komma att uppfylla kriterierna för en försäkringsdistributör enligt lagen om försäkringsdistribution. I sådana fall krävs tillstånd som försäkringsförmedlare. Valcentralen skulle i så fall omfattas direkt av lagen om försäkringsdistribution och ska då tillse att de reglerna uppfylls. Valcentralen och det tjänstepensionsinstitut som meddelar tjänstepensionsförsäkringen kan, vid tveksamhet om vem som primärt har att uppfylla en viss regel i lagen om försäkringsdistribution, sinsemellan reglera vem som fullgör ett visst åtagande. För det fall valcentralen enbart ägnar sig åt administrativ verksamhet behövs dock inte något tillstånd för försäkringsdistribution. I sådant fall betraktas tjänstepensionsföretaget som ett direkt distribuerande företag, vilket med stöd av valcentralerna får tillse att t.ex. erforderlig information tillhandahålls de försäkrade och att övriga regler i lagen om försäkringsdistribution efterlevs (jfr. prop. 2017/18:216 s. 131).

Vid individuella tjänstepensionsplaner utgör planen en del av anställningsavtalet mellan en arbetsgivare och en anställd. Även i dessa fall upphandlas tjänstepensionsföretag eller försäkringsföretag för att erbjuda de tjänster som följer av planen. Vid anställningen ansluts den anställda till tjänstepensionsplanen, varvid denne kan välja bland de försäkringar som omfattas. När den anställda har gjort sina val uppstår, liksom vid kollektivavtalade tjänstepensionsplaner, ett försäkringsavtal mellan arbetsgivaren och tjänstepensionsföretaget eller försäkringsföretaget under vilket den anställda blir försäkrad. Även här får arbetsgivaren anses utgöra en gruppförträdare som ingår ett försäkringsavtal för gruppmedlemmarnas räkning och är således den som är kund när det kommer till krav- och behovsprövning samt lämnande av information. Vid individuell tjänstepension bör, på motsvarande sätt som vid kollektivavtalad tjänstepension, en erforderlig prövning av arbetsgivarens (kundens) krav och behov kunna ske inom ramen för den upphandling som görs av tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag inom planen. Erforderlig information bör även i dessa fall kunna överlämnas till arbetsgivaren (kunden) i samband med den upphandlingen. I de fall arbetsgivaren biträds av en försäkringsförmedlare vid upphandlingen är det förmedlaren som ska uppfylla kraven. I annat fall är det de tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag som är valbara som ska göra krav- och behovsprövningen och uppfylla informationskraven. Efter det att en anställd anslutits till planen genom sin anställning, ska det tjänstepensionsföretag som ingått ett försäkringsavtal säkerställa att motsvarande information lämnas även till denne. I förekommande fall torde en försäkringsförmedlare kunna biträda tjänstepensionsföretaget eller försäkringsföretaget med att vidarebefordra den informationen.

Mot bakgrund av det ovan anförda bedömer regeringen sammantaget att de anpassade informationsmodeller som i dag används på den svenska marknaden vid tjänstepensioner, bör kunna tillämpas även fortsättningsvis för att uppfylla de krav som ställs upp i lagen om försäkringsdistribution. Inte heller den frågan gör det alltså olämpligt att tillämpa reglerna i lagen om försäkringsdistribution.

Frågan om dubbelreglering och sanktionsavgifter

Tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut ska både enligt förslag i denna lagrådsremiss och enligt gällande lagar bl.a. lämna viss information till försäkringstagare och dem som erbjuds att teckna en tjänstepensionsförsäkring (se avsnitt 10). Det kan mot den bakgrunden konstateras att en tillämpning av bestämmelserna i lagen om försäkringsdistribution kommer att ge upphov till viss dubbelreglering, bl.a. i fråga om den ovan nämnda informationsskyldighet som enligt förslaget ska gälla för tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut. För de företagen och instituten kommer dessutom, utöver de näringsrättsliga bestämmelser om information som följer av genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet, även civilrättsliga bestämmelser i försäkringsavtalslagen om den information som ska lämnas till den som erbjuds att teckna försäkring, till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade under utbetalningstiden.

Det finns emellertid i denna del inte anledning att göra någon annan bedömning än den regeringen gjorde avseende motsvarande frågor om dubbelreglering när det gäller försäkringsföretag vid genomförandet av försäkringsdistributionsdirektivet (se prop. 2017/18:216 s. 265). Således bedöms en tillämpning av lagen om försäkringsdistribution inte ge upphov till motstridiga krav. Ett tjänstepensionsföretag eller utländskt tjänstepensionsinstitut som lever upp till de strängaste av de krav som följer av de nu aktuella lagarna kommer i praktiken att uppfylla sina förpliktelser även enligt liknande bestämmelser i någon annan av dessa lagar. Det anförda innebär att tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut i de flesta fall kommer att kunna uppfylla de krav som följer av den nya lagen om tjänstepensionsföretag, lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige eller försäkringsavtalslagen genom att uppfylla motsvarande krav som gäller vid försäkringsdistribution enligt lagen om försäkringsdistribution. De olika kraven bör således kunna gälla parallellt i de olika lagarna.

När det gäller storleken på sanktionsavgifter enligt lagen om försäkringsdistribution, anser regeringen i enlighet med det *Finansinspektionen* föreslår, att det bör läggas till en hänvisning till stabilitetsprincipen i den nya lagen. I det sammanhanget bör det beaktas att bestämmelserna om sanktionsavgifter i de olika lagarna på det finansiella området i allmänhet innebär begränsningar bl.a. kopplade till respektive relevant kapitalkrav. För de nu aktuella företagen bör alltså den kopplingen således inte göras till kraven i försäkringsrörelselagen utan till den nya lagen.

Behovet av föreskrifter på lägre nivå än lag

Flera av bestämmelserna i lagen om försäkringsdistribution är allmänt hållna och lagen kompletteras av bestämmelser i de delegerade förordningar som har antagits av kommissionen och myndighetsföreskrifter. Varken myndighetsföreskrifter som meddelas enligt bemyndigandena i lagen om försäkringsdistribution eller delegerade förordningar är dock direkt tillämpliga på tjänstepensionsföretag eller utländska tjänstepensionsinstitut. Bestämmelserna i lagen om försäkringsdistribution är dock i flera fall av teknisk natur och det finns därför anledning att komplettera de bestämmelser som enligt förslaget ska gälla även för tjänstepensionsföretags och utländska tjänstepensionsinstituts försäkringsdistribution med föreskrifter på lägre nivå än lag. Det får därför anses vara lämpligt att, liksom för försäkringsdistributörer, införa ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att få meddela föreskrifter i lagen om försäkringsdistribution.

Kammarrätten i Stockholm anser att bemyndigandet bör formuleras så att det tar sikte på det tjänstepensionsföretag ska iaktta vid försäkringsdistribution. Regeringen anser dock att det är mer ändamålsenligt med ett bemyndigande som är allmänt hållet.

I enlighet därmed bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter som motsvarar dem som har meddelats med stöd av bemyndiganden i lagen om försäkringsdistribution samt bestämmelserna i kommissionens delegerade förordningar. De föreskrifterna bör alltså ta sin utgångspunkt i de bestämmelser som har meddelats avseende försäkringsföretagens försäkringsdistribution samt bestämmelserna i de delegerade förordningarna.

AFA Försäkring, Alecta, AMF och Folksam framhåller dock att kompletterande regelverk kan komma att resultera i att bestämmelser som är framtagna för individuell försäkring blir tillämpliga på tjänstepension, trots att de kan vara dåligt anpassade för det. I det sammanhanget finns det anledning att framhålla att det vid utformningen av kompletterande regelverk, i förekommande fall, särskild hänsyn bör tas till den särart som de nu aktuella företagens tjänstepensionsverksamhet innebär. Det bör därvid även erinras om det bemyndigande som dessutom gör det möjligt att genom föreskrifter ange undantag från det krav som ställs upp i lagen om försäkringsdistribution, om det anses nödvändigt i förhållande till pensionsmarknadens funktion (se prop. 2017/18:216 s. 359).

15.4.2 Avtalsfrihet när det gäller distributionsregler

Regeringens bedömning: Det bör inte råda avtalsfrihet när det gäller bestämmelser om distribution av tjänstepensionsförsäkringar utöver det som anges i lagen om försäkringsdistribution.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den. *Finansinspektionen* framhåller att

bedömningen är logiskt mot bakgrund av att avtalsfrihet inte medges när det gäller försäkringsföretagens distribution av tjänstepensionsförsäkringar. *Svenskt Näringsliv* anser att det bör råda avtalsfrihet när det gäller distribution av och information om tjänstepensionsförmåner. Arbetsgivarorganisationen anser vidare att arbetsmarknadens parter bör ha möjlighet att åtminstone i kollektivavtal reglera de nu aktuella frågorna. *Sveriges Kommuner och Landsting* framhåller att ett inskränkande av kollektivavtalsparternas avtalsfrihet riskerar skapa obalans mellan parterna samt få långsiktiga konsekvenser. *LO, TCO, Saco, AFA Försäkring, Alecta, AMF, Folksam* och *Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR)* anser att dagens avtalsfrihet bör bibehållas, eftersom den bl.a. leder till låga kostnader på det kollektivavtalade tjänstepensionsområdet. *AFA Försäkring, Alecta, AMF* och *Folksam* anser därtill att förslaget är otydligt och föreslår en ändring i lagen om försäkringsdistribution vilken gör det möjligt för kollektivavtalsparter att bestämma över hur informationsgivningen ska fungera. En sådan ändring bör enligt försäkringsföretagen i första hand omfatta både försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, eller om detta inte är möjligt, i vart fall tjänstepensionsföretag.

Skälen för regeringens bedömning

Bakgrund

Förslaget i denna lagrådsremiss innebär att tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut ska följa samma regler som försäkringsföretag i lagen om försäkringsdistribution (se avsnitt 15.4.1 ovan). Det innebär att det framförallt är bestämmelserna i 4, 5 och 7 kap. i den lagen som aktualiseras. I lagens 4 och 5 kap. finns bl.a. de grundläggande bestämmelser som ska följas av försäkringsdistributörer, regler kring produktgodkännandeprocesser samt kunskap och kompetens för anställda. I 7 kap. finns vidare, genom hänvisningar till bestämmelser i 6 kap., bl.a. regler om hantering av intressekonflikter. Flera av de nu angivna bestämmelserna innehåller informationskrav i olika omfattning.

Svenskt Näringsliv, LO, TCO, Saco, AFA Försäkring, Alecta, AMF, Folksam och *Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR)* anser sammanfattningsvis att det bör råda avtalsfrihet när det gäller informationskraven i lagen om försäkringsdistribution.

När det gäller kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring är det enligt försäkringsavtalslagen tillåtet för parterna att i stor utsträckning själva bestämma över t.ex. den information som ska lämnas med anledning av försäkringsavtal. En sådan ordning ansågs motiverad av att villkoren för de kollektivavtalade försäkringarna förhandlas fram av starka organisationer som var kvalificerade att ta till vara individernas intressen (prop. 2003/04:150 s. 143). Vid andra gruppförsäkringar finns det också ett utrymme för försäkringsföretaget att komma överens med gruppföreträdaren att denne ska fullgöra vissa av försäkringsföretagets skyldigheter (se 17 kap. 4 § och 19 kap. 4 § FAL). I försäkringsrörelselagen regleras försäkringsföretagens skyldighet att lämna information i 4 kap. 2 §. Finansinspektionen får med stöd av ett bemyndigande meddela föreskrifter om vilken information ett försäkringsföretag ska lämna enligt den paragrafen (4 kap. 18 § 2 försäkringsrörelselagen och 7 kap. 2 § första

stycket 13 försäkringsrörelseförordningen [2011:257]). Finansinspektionen har med stöd av det bemyndigandet meddelat föreskrifter och allmänna råd om information som gäller försäkring och tjänstepension (FFFS 2011:39). De föreskrifterna är dispositiva när det gäller kollektivavtalsgrundade försäkringar (4 §).

De i stycket ovan angivna bestämmelserna har medfört att informationslämnande lätt har kunnat anpassas efter de olika typer av kollektiva försäkringar som finns på den svenska marknaden. På det kollektivavtalade området uppfylls t.ex. försäkringsföretagens informationskyldighet rent praktiskt till stor del av valcentraler som bl.a. har till uppgift att vid anslutning av en anställd lämna information till den anställde om de valbara försäkringsföretagen och deras erbjudanden.

När försäkringsdistributionsdirektivets genomfördes i svensk rätt genom införandet av lagen om försäkringsdistribution, ändrades de ovan redovisade förhållandena till viss del. Den civilrättsliga regleringen i försäkringsavtalslagen, liksom försäkringsrörelselagens informationsregel, lämnades dock oförändrade. Men beträffande sådan information som ska lämnas även enligt det distributionsrättsliga regelverket (och till samma mottagare) gäller dessutom de strängare krav som följer av lagen om försäkringsdistribution. I praktiken begränsar detta innebörden av att det råder avtalsfrihet enligt försäkringsavtalslagen och de myndighetsföreskrifter som kompletterar försäkringsrörelselagen, såvitt gäller sådan information som även ska lämnas enligt det tvingande regelverket i lagen om försäkringsdistribution. Regeringen noterade i det avseendet bl.a. att vissa av bestämmelserna i försäkringsdistributionsdirektivet inte var anpassade till de modeller för informationslämnande som förekommer på den svenska pensionsmarknaden (prop. 2017/18:216 s. 286–289).

Frågan om avtalsfrihet

Mot den ovan angivna bakgrunden aktualiseras frågan om, och i så fall till vilken grad, det bör råda avtalsfrihet när det gäller bestämmelserna om nu aktuell försäkringsdistribution. Regeringen instämmer som en utgångspunkt i det *Finansinspektionen* anför om att det är logiskt att reglerna inte bör vara dispositiva, mot bakgrund av att avtalsfrihet inte medges när det gäller försäkringsföretagens distribution av tjänstepensionsförsäkringar. I sammanhanget bör det liksom i avsnitt 15.4.1 noteras att samtliga försäkringsföretag, inklusive de som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag, redan får förutsättas gjort de anpassningar som behövs för att följa distributionsreglerna.

Svenskt Näringsliv anser att det bör råda avtalsfrihet när det gäller distribution av och information om tjänstepensionsförmåner. Vidare anser *Svenskt Näringsliv*, *LO*, *TCO*, *Saco*, *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF*, *Folksam* och *Offentliganställdas Förhandlingsråd* att det bör vara möjligt att åtminstone i kollektivavtal reglera dessa frågor. *SKL* framhåller därtill att ett inskränkande av avtalsfriheten riskerar skapa obalans mellan kollektivavtalsparterna samt få långsiktiga konsekvenser. I det avseendet finns det argument som talar såväl för som emot avtalsfrihet gällande informationskraven. Huvudargument för avtalsfrihet är den rättsbildning av dispositiva informationsbestämmelser som gäller enligt försäkringsavtalslagen och som tidigare även gällt inom rörelserätten, företrädesvis

på det kollektivavtalade tjänstepensionsområdet. Det argumentet stöds även av det höga kundskydd som över tiden i allmänhet ansetts gälla inom det pensionsområdet. Samtidigt gjordes i det lagstiftningsärendet som avser genomförandet i svensk rätt av försäkringsdistributionsdirektivet bedömningen att, även om reglerna i det direktivet inte var anpassade för svenska förhållanden, detta inte innebar att de anpassade informationsmodellerna på denna del av den svenska pensionsmarknaden behövde ändras i någon avsevärd omfattning (prop. 2017/18:216 s. 283). Det finns i detta sammanhang inte anledning att göra något annan bedömning i det avseendet (se även avsnitt 15.4.1 ovan). Mot avtalsfrihet talar även att det finns bestämmelser i lagen om försäkringsdistribution redan omfattas av avtalsfrihet (se 1 kap. 8 § andra stycket). Vilket bedöms ge en viss möjlighet att göra anpassningar till de förutsättningarna som råder inom olika branscher och sektorer. Det saknas således även skäl att tillmötesgå det *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Folksam* föreslår när det gäller en ändring i lagen om försäkringsdistribution. Det är vidare av stor vikt för tjänstepensionsmarknaden som helhet att all försäkringsdistribution omfattas av ett gemensamt regelverk vilket tillförsäkrar samtliga framtida pensionärer ett starkt kundskydd. Även vikten av att det gäller lika konkurrensvillkor för olika marknadsaktörer talar med viss styrka emot avtalsfrihet.

Mot bakgrund av det som angetts ovan samt de skäl som redovisas i avsnitt 15.4.1 finns det sammanfattningsvis, liksom *Finansinspektionen* anser, anledning att göra bedömningen att det inte bör råda avtalsfrihet för tjänstepensionsföretag och utländska tjänstepensionsinstitut när det gäller de bestämmelser om distribution som anges i lagen om försäkringsdistribution.

15.5 Överklagande m.m.

Regeringens förslag: Finansinspektionens beslut enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Bolagsverkets beslut enligt lagen om tjänstepensionsföretag ska kunna överklagas till allmän domstol.

Det ska vara möjligt att begära förklaring av domstol att vissa ärenden hos Finansinspektionen enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag och lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige onödigt uppehålls.

Försäkringsrörelselagens bestämmelse om överklagande av Finansinspektionens beslut om dispens från bosättningskrav enligt aktiebolagslagen ändras så att besluten får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag. I promemorian föreslås inte att bestämmelsen om överklagande av beslut om dispens från bosättningskrav ändras.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller kommenterar det inte särskilt. *Förvaltningsrätten i Stockholm* ifrågasätter dock behovet av vissa av de bestämmelser om överklagande som föreslås i promemorian.

Skälen för regeringens förslag

Andra tjänstepensionsdirektivet

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att beslut avseende tjänstepensionsinstitut som fattats i enlighet med lagar och andra författningar som antagits i enlighet med direktivet kan överklagas till domstol (artikel 48.9).

Gällande rätt

För försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet enligt försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om överklagande av Finansinspektionens och Bolagsverkets beslut (21 kap. 1–4 och 6 §§).

Finansinspektionens beslut i enskilda fall får i regel överklagas till allmän förvaltningsdomstol. För beslut i särskilt angivna tillsyns- och ingripandeärenden gäller överklagandeförbud. Bolagsverkets beslut i ärenden om likvidation av försäkringsföretag överklagas till allmän domstol.

I försäkringsrörelselagen finns särskilda bestämmelser om rätten att begära förklaring av allmän förvaltningsdomstol att vissa ansökningsärenden hos Finansinspektionen onödigt uppehålls (21 kap. 5 §).

För de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna gäller motsvarande bestämmelser om överklagande m.m. i 17 kap. FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Tjänstepensionskassorna tillämpar den upphävda lagen om understödsföreningar. Enligt den lagen får Finansinspektionens beslut att vägra registrering av en understödsförening överklagas till kammarrätten, medan inspektionens övriga beslut enligt den lagen får överklagas till förvaltningsrätten (75 § UFL). För beslut i vissa ärenden gäller dock överklagandeförbud.

Tjänstepensionsföretag bör omfattas av bestämmelser om överklagande m.m.

Andra tjänstepensionsdirektivet kräver att beslut som har fattats med stöd av bestämmelser som genomför direktivet kan överklagas till domstol. Det bör därför införas bestämmelser i den nya lagen om tjänstepensionsföretag om att tjänstepensionsföretag får överklaga myndighetsbeslut i enskilda fall. Dessa bestämmelser bör lämpligen utformas efter förebild av det som gäller enligt försäkringsrörelselagen eftersom den nya lagen är utformad med utgångspunkt i ställningstagandet att tjänstepensionsföretagen driver en form av försäkringsrörelse (jfr avsnitt 5.5). Med hänsyn till att lagstiftningstekniken ändrats i förhållande till promemorians förslag bör utformningen av överklagandebestämmelserna i den nya lagen ändras något. Därigenom tillgodoses även de synpunkter som *Förvaltningsrätten i Stockholm* framför angående överklagandebestämmelserna.

Vissa av bestämmelserna i försäkringsrörelselagen föreslås gälla även för tjänstepensionsinstitut (se avsnitt 5.5). Finansinspektionens beslut i vissa ärenden enligt försäkringsrörelselagen får inte överklagas till domstol (21 kap. 1 §). Av dessa är det dock endast bestämmelsen om sammankallande av styrelsen eller stämman i 17 kap. 13 § FRL som föreslås gälla för tjänstepensionsföretag. Ett förbud mot överklagande i dessa fall strider inte mot andra tjänstepensionsdirektivet eftersom det inte är fråga om bestämmelser som genomför direktivet.

I likhet med det som gäller enligt försäkringsrörelselagen (21 kap. 5 §), bör det vara möjligt att enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag och lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige begära förklaring av domstol att vissa ansökningsärenden hos Finansinspektionen onödigt uppehålls. Som *Förvaltningsrätten i Stockholm* påpekar gäller detta visserligen enligt förvaltningslagen (2017:900) (se 11, 12 och 49 §§). Det krävs dock enligt artikel 12.10 i andra tjänstepensionsdirektivet att en myndighets underlåtenhet att handla i ett ärende om godkännande av en gränsöverskridande beståndsöverlåtelse ska kunna överklagas till domstol. Myndigheten ska enligt artikel 12.4 meddela beslut inom tre månader. För att genomföra kraven i direktivet i fråga om tidsgränsen för myndighetens handlande och av tydlighetsskäl anser regeringen att det i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och i lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige bör införas särskilda bestämmelser om rätten att i vissa ärenden begära en förklaring att ärendet onödigt uppehålls.

Överklagande av beslut om dispens från bosättningskrav

Genom lagändringar som trädde i kraft den 1 augusti 2014 ändrades aktiebolagslagen (2005:551) bl.a. på det sättet att överprövning av Bolagsverkets beslut om dispens från bosättningskrav flyttades från regeringen till allmän förvaltningsdomstol. Som skäl för ändringen anfördes att ärenden av dessa slag lämpar sig bättre för domstolsprövning än för prövning av regeringen, eftersom det inte finns behov av ställningstaganden från regeringen som politiskt organ (se prop. 2013/14:86 s. 63 f.). Samtidigt gjordes ett antal ändringar i andra lagar, bl.a. i försäkringsrörelselagen. Dock ändrades inte motsvarande överklagandebestämmelse i försäkringsrörelselagen angående Finansinspektionens beslut om dispens från bosättningskrav enligt aktiebolagslagen, vilket inte motiverades. Det är enligt regeringens mening uppenbart att den ändringen borde ha gjorts eftersom det rör sig om samma slags beslut enligt samma lagrum, med den enda skillnaden att besluten fattas av Finansinspektionen i stället för av Bolagsverket när besluten gäller försäkringsföretag. Därför bör försäkringsrörelselagen ändras så att allmän förvaltningsdomstol rätteligen anges som överklagandeinstans i dispensärenden även i försäkringsrörelselagen. Liksom vid överklagande enligt aktiebolagslagen bör prövningstillstånd krävas vid överklagande till kammarrätten.

15.6 Följändringar i annan lagstiftning

Regeringens förslag: Bestämmelser i annan lagstiftning som rör försäkringsföretag ska i tillämpliga delar, förutom på skatteområdet, gälla även för tjänstepensionsföretag.

Tjänstepensionsföretag ska undantas från tillståndsplikt enligt lagen om värdepappersmarknaden samt lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Tjänstepensionsföretag ska anses vara företag av allmänt intresse enligt revisorslagen.

Hänvisningar till den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska införas i de lagar som innehåller hänvisningar till motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. Utredningen föreslår endast författningsändringar inom skatteområdet.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller kommenterar det inte särskilt.

Skälen för regeringens förslag: Den nya lagen om tjänstepensionsföretag ger upphov till en rad ändringar i annan lagstiftning. En typ av ändring gäller lagstiftning som innehåller särskilda bestämmelser för försäkringsföretag (eller vissa typer av försäkringsföretag). Eftersom även tjänstepensionsföretag kommer att driva en form av försäkringsrörelse bör sådana bestämmelser så långt det är möjligt gälla för dessa företag. Nu aktualiseras ändringar av detta slag i följande lagar.

Enligt lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden är försäkringsföretag som har tillstånd enligt försäkringsrörelselagen undantagna från kravet på tillstånd för att driva värdepappersrörelse (2 kap. 5 §). Det undantaget motsvarar ett undantag för försäkringsföretag i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (MiFID II) (se artikel 2.1 a i det direktivet). MiFID II innehåller inte något motsvarande uttryckligt undantag för tjänstepensionsinstitut. I andra tjänstepensionsdirektivet anges dock att direktivet inte ska tillämpas på bl.a. institut som omfattas av MiFID II (artikel 2.2 b). Därigenom måste det anses framgå att avsikten är att tjänstepensionsinstitut på motsvarande sätt ska vara undantagna från tillämpningsområdet för MiFID II. Tjänstepensionsföretag bör därför, i likhet med försäkringsföretag, inte omfattas av tillståndsplikt enligt lagen om värdepappersmarknaden.

Försäkringsföretag är även undantagna från kravet på tillstånd för finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (2 kap. 3 § första stycket 3). Skälet är att det har ansetts naturligt att försäkringsföretagens kreditgivning regleras i försäkringsrörelselagen (jfr prop. 2002/03:139 s. 227). Motsvarande resonemang gör sig gällande för tjänstepensionsföretag eftersom det enligt förslaget i denna lagrådsremiss ska införas ett särskilt regelverk för dessa företag. Tjänstepensionsföretag bör därför, i likhet med försäkringsföretag,

undantas från tillståndsplikt enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Enligt revisorslagen (2001:883) utgör företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen, utom sådana företag som har beviljats undantag enligt den lagen, ”företag av allmänt intresse” (2 § 9 d). Definitionen infördes i samband med att svensk rätt anpassades till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG (revisorsförordningen) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG (revisorsdirektivet) (se prop. 2015/16:162). Vilka företag som anses vara av allmänt intresse har betydelse genom att revisorsdirektivet innehåller särskilda regler som ska gälla vid revisionen av dessa företag. Dessutom är det endast företag av allmänt intresse som omfattas av revisorsförordningen. Tjänstepensionsinstitut finns inte med i uppräknningen av företag av allmänt intresse i revisorsdirektivet. Enligt direktivet är det dock möjligt för medlemsstaterna att utse företag av allmänt intresse, till exempel företag som är av betydande allmänt intresse på grund av arten av sin verksamhet, sin storlek eller antalet anställda (artikel 2). Som *FAR* och *Revisorsinspektionen* påpekar har regeringen tidigare gett uttryck för ett restriktivt synsätt när det gäller definitionen av företag av allmänt intresse. Med hänsyn till den verksamhet som tjänstepensionsföretag kommer att driva står det dock klart att de bör anses vara företag av allmänt intresse. Definitionen av företag av allmänt intresse i revisorslagen bör därför ändras så att även tjänstepensionsföretag omfattas.

Därutöver bör tjänstepensionsföretag, i likhet med försäkringsföretag, omfattas av bestämmelser i följande lagar: lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., konkurslagen (1987:672), lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda, lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank, lagen (1995:1571) om insättningsgaranti, lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m., lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag, lagen (2010:751) om betaltjänster, delgivningslagen (2010:1932), lagen (2011:755) om elektroniska pengar, lagen (2014:836) om näringsförbud och lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning.

En annan typ av ändring som bör göras avser bestämmelser som hänvisar till bestämmelser i försäkringsrörelselagen. Sådana hänvisningar finns i konkurslagen (1987:672) (8 kap. 7 §), lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål (5 kap. 10 §), aktiebolagslagen (2005:551) (27 kap. 1 §), lagen om värdepappersmarknaden (16 kap. 4 §) och lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna. Ändringen i lagen om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna, som är ny i förhållande till promemorians förslag, föranleds av den ändrade lagstiftningstekniken. Eftersom det enligt förslagen i denna lagrådsremiss ska införas motsvarande bestämmelser för tjänstepensionsföretag i den nya lagen om

tjänstepensionsföretag bör dessa bestämmelser i de lagarna kompletteras med hänvisningar till den lagen.

De föreslagna följdändringarna bör genomföras eftersom det inte finns skäl att behandla tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag olika vid tillämpningen av de nu nämnda lagarna.

Utredningens förslag till författningsändringar inom skatteområdet behandlas inte i denna lagrådsremiss eftersom skatterättsliga frågor bereds i ett annat lagstiftningsärende (se avsnitt 3).

15.7 Lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Regeringens förslag: Verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska inte omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian föreslås att tjänstepensionsföretagens verksamhet ska omfattas av regelverket mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inget att invända mot det. *Svenskt Näringsliv*, *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF*, *Folksam* och *PTK* anser att tjänstepensionsföretagens verksamhet inte ska omfattas av regelverket mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Remissinstanserna betonar att EU:s fjärde penningtvättsdirektiv inte gäller för tjänstepensionsinstitut och att det inte finns några skäl att utöka tillämpningsområdet på nationell nivå i Sverige. Enligt *Svenskt Näringsliv* är risken för penningtvätt låg inom den verksamhet som drivs av företag som tryggar och tillhandahåller tjänstepensionsförmåner. *Svenskt Näringsliv*, *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Folksam* lyfter även fram att bestämmelser om identifiering och kontroll av kunder i vissa fall inte går att tillämpa inom ramen för den svenska modellen för kollektivavtalade tjänstepensioner. Företag som tillhandahåller kollektivavtalade tjänstepensionsförmåner har nämligen varken rätt eller möjlighet att få information om vilken arbetsgivare som betalar in premier för den anställda. Enligt *PTK* innebär en tillämpning av regelverket på tjänstepensionsföretag inget förbättrat skydd mot penningtvätt, men däremot ökade kostnader som i slutändan innebär lägre tjänstepensioner. Även *Finansinspektionen* och *Tjänstepensionsförbundet* ifrågasätter om tjänstepensionsföretagens verksamhet kan anses omfattad av fjärde penningtvättsdirektivet. Enligt *Finansinspektionen* finns det en möjlighet att nationellt utöka kretsen av bl.a. företagskategorier som omfattas av reglerna om verksamheten med särskilt stor sannolikhet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism. *Inspektionen* bedömer dock att det är låg sannolikhet för penningtvätt och finansiering av terrorism i den verksamhet som tjänstepensionsföretag driver. Vidare konstaterar *inspektionen* att det skulle bidra till konkurrensneutralitet i Sverige om tjänstepensionsföretagen tillämpar penningtvättsregleringen.

Det kan dock innebära en nackdel i konkurrenshänseende gentemot tjänstepensionsinstitut i andra medlemsstater. AFA Försäkring, Alecta, AMF och Folksam anser att regelverket mot penningtvätt inte heller bör tillämpas på den tjänstepensionsverksamhet som drivs av försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna.

Skälen för regeringens förslag: Tjänstepensionsinstitut finns inte med i uppräknningen över de finansiella institut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (penningtvättsdirektivet) (se artiklarna 2.1 och 3.2). Enligt penningtvättsdirektivet är dock medlemsstaterna skyldiga att helt eller delvis utvidga tillämpningsområdet till att omfatta andra företagskategorier än de som anges i direktivet och som bedriver verksamhet som med särskilt stor sannolikhet används för penningtvätt eller för finansiering av terrorism (artikel 4.1).

Regeringen bedömer, i likhet med några av remissinstanserna, att det inte föreligger någon särskilt stor sannolikhet att tjänstepensionsföretagens verksamhet kommer att användas för penningtvätt. Det finns därmed ingen skyldighet att utvidga den svenska penningtvättslagstiftningens tillämpningsområde till att omfatta även tjänstepensionsföretag. Penningtvättsdirektivet hindrar dock inte att Sverige antar nationella bestämmelser på ett område som inte regleras av direktivet (se prop. 2016/17:173 s. 174).

Lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen), som genomför penningtvättsdirektivet i svensk rätt, gäller bl.a. för fysiska och juridiska personer som driver livförsäkringsrörelse (1 kap. 2 § 2). Frågan är om tjänstepensionsföretag, i likhet med livförsäkringsföretag, bör omfattas av bestämmelserna i den lagen. Enligt promemorian är det lämpligt eftersom tjänstepensionsföretag driver samma typ av verksamhet som försäkringsföretagen, dvs. försäkringsrörelse.

Som flera remissinstanser uppmärksammar kommer det att föreligga praktiska svårigheter att följa regelverket för tjänstepensionsföretag som meddelar kollektivavtalsgrundad tjänstepensionsförsäkring. Dessa företag har enligt överenskommelser mellan kollektivavtalsparterna inte rätt att få reda på hos vilken arbetsgivare som den framtida pensionären (arbetstagaren) är anställd. Informationen hanteras endast av s.k. valcentraler. Därmed kommer penningtvättsregleringens krav på identifiering och kontroll av kunder vara mycket svåra att efterleva för de aktuella tjänstepensionsföretagen. Motsvarande problematik gäller visserligen, som Finansinspektionen påpekar, även för livförsäkringsföretag som tillhandahåller kollektivavtalade tjänstepensionsförsäkringar. Enligt penningtvättsdirektivet är det dock inte möjligt att undanta dessa försäkringsföretag från kraven. Det är däremot valfritt för Sverige att tillämpa regelverket på tjänstepensionsföretagens verksamhet. Att en stor del av tjänstepensionssektorn inte har möjlighet att efterleva grundläggande krav på kundkännedom talar enligt regeringens uppfattning emot att låta tjänstepensionsföretag omfattas av regleringen.

Mot den bakgrunden, och då det för närvarande inte bedöms föreligga behov av det, anser regeringen att tjänstepensionsföretag inte bör omfattas av penningtvättslagen. Det bör därför införas ett undantag i den lagen för tjänstepensionsföretagens verksamhet.

Det finns inte möjlighet att inom ramen för detta lagstiftningsärende behandla de frågor som *AFA Försäkring* m.fl. tar upp avseende försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna.

15.8 Offentliggörande

Regeringens bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser om offentliggörande av en solvens- och verksamhetsrapport för tjänstepensionsföretagen.

Utredningen behandlar inte frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians förslag avviker från regeringens bedömning. I promemorian föreslås att tjänstepensionsföretagen ska offentliggöra en solvens- och verksamhetsrapport i likhet med vad försäkringsföretag är ålagda att göra enligt försäkringsrörelselagen. Solvens- och verksamhetsrapporten ska bl.a. innehålla en beskrivning av försäkringsföretagets verksamhet, resultat och riskprofil.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring* anser att det bör övervägas om tjänstepensionsföretag som inte verkar på en konkurrensutsatt marknad bör undantas från kravet på offentliggörande. *Svensk Försäkring* anser även kravet på offentliggörande endast bör gälla för verksamheter där det med hänsyn till verksamhetens art och omfattning finns skäl till det. *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* avstyrker de föreslagna reglerna om offentliggörande.

Skälen för regeringens bedömning

Andra tjänstepensionsdirektivet

Utöver kraven på att offentliggöra årsbokslut, förvaltningsberättelser och riktlinjer för investeringsverksamheten (artiklarna 29 och 30) innehåller andra tjänstepensionsdirektivet inte några bestämmelser om offentliggörande.

Gällande rätt

För försäkringsföretag finns bestämmelser om offentliggörande i försäkringsrörelselagen. Ett försäkringsföretag ska offentliggöra en solvens- och verksamhetsrapport en gång per år (16 kap. 1 §). Om ett offentliggörande skulle leda till att företagets konkurrenter otillbörligt gynnas eller att företaget bryter mot tystnadsplikt avsedd att skydda försäkringstagare eller annan som företaget har en motpartsrelation till får Finansinspektionen besluta att ett försäkringsföretag inte behöver offentliggöra vissa uppgifter (16 kap. 3 §). I lagen finns även bestämmelser om att vissa uppgifter ska offentliggöras om försäkringsföretaget inte uppfyller solvens- respektive minimikapitalkravet (16 kap. 4–7 §§).

Ett försäkringsföretag ska ha lämpliga informations- och rapporteringssystem för att kunna uppfylla bestämmelserna om offentliggörande och ha styrdokument som säkerställer att alla uppgifter som offentliggörs fortlöpande är relevanta (16 kap. 8 § första stycket). Solvens- och verksamhetsrapporter samt uppdateringar av dessa ska godkännas av styrelsen innan de offentliggörs (16 kap. 8 § andra stycket). Finansinspektionen har med stöd av bemyndigandena i försäkringsrörelselagen (16 kap. 9 §) och försäkringsrörelseförordningen (7 kap. 2 § första stycket 51–53) meddelat ytterligare bestämmelser om offentliggörande. Dessa finns i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse (11 kap.).

Försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna omfattas inte av några bestämmelser om offentliggörande (punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Tjänstepensionskassor omfattas inte av några bestämmelser om offentliggörande.

Det bör inte införas bestämmelser om offentliggörande av solvens- och verksamhetsrapporter för tjänstepensionsföretagen

Före genomförandet av Solvens II-direktivet fanns inte några bestämmelser om offentliggörande av solvens- och verksamhetsrapport i svensk rätt. Syftet med bestämmelserna om offentliggörande i Solvens II-direktivet är att öka transparensen i försäkringsföretag och därmed underlätta jämförelser mellan olika försäkringsföretag. Bestämmelserna lägger särskild vikt vid företagets solvenssituation. Bestämmelserna om offentliggörande i försäkringsrörelselagen har därmed ett nära samband med försäkringsföretagens solvens- och minimikapitalkrav och Finansinspektionens tillsyn över försäkringsföretag.

För tjänstepensionsföretag föreslås i avsnitt 8 bestämmelser om ett riskänsligt kapitalkrav och ett minimikapitalkrav. Dessa kapitalkrav är uppbyggda på samma sätt som de kapitalkrav som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen. Detta skulle kunna tala för att även tjänstepensionsföretag bör underkastas krav på offentliggöranden motsvarande de krav som gäller för försäkringsföretag.

Det bör emellertid beaktas att tjänstepensionsföretagen kommer att omfattas av redovisningsregler som innebär att de kommer vara tvungna att offentliggöra en mängd uppgifter som tillgodoser externa intressenters behov av insyn. De blivande tjänstepensionsföretagen kommer driva verksamhet av varierande storlek och omfattande krav på offentliggöranden skulle te sig oproportionerliga för verksamheter av begränsad storlek. De företag som driver verksamhet av större omfattning offentliggör redan i dag förhållandevis omfattande finansiell information om bl.a. risker och riskhantering, vilket några remissinstanser påpekat. Därtill kommer den synpunkt som *Svensk Försäkring* framför om att ett antal av de företag som kan förväntas bli tjänstepensionsföretag inte verkar på en konkurren utsatt marknad. Enligt regeringens mening finns det sammantaget inte tillräckliga skäl att införa regler om offentliggörande för tjänstepensionsföretagen av det slag som finns i försäkringsrörelselagen.

15.9 Avräkning från kapitalbasen i kreditinstitut av innehav i tjänstepensionsföretag

Regeringens bedömning: Kreditinstitut och värdepappersbolag bör inte kunna åläggas att göra avdrag från sin kapitalbas för innehav i tjänstepensionsföretag.

Utredningens bedömning: Utredningen tar inte upp frågan.

Remissinstanserna tar inte upp frågan.

Promemorians bedömning: Frågan tas inte upp i promemorian.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tar inte upp frågan. *Svenska Bankföreningen* anser att det saknas en analys av vilka effekter den föreslagna regleringen för tjänstepensionsföretag kan få utifrån de kapitalkravsregler som gäller för kreditinstitut och värdepappersföretag, och efterlyser förtydliganden av hur ett tjänstepensionsföretag ska betraktas i den konsoliderade situationen (kapitalkravet på gruppnivå).

Skälen för regeringens bedömning: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (tillsynsförordningen) innehåller bestämmelser om kapitalkrav för kreditinstitut (i Sverige banker och kreditmarknadsbolag) och värdepappersföretag (i Sverige värdepappersbolag). Tillsynsförordningen innehåller bestämmelser om kapitalkrav för enskilda företag (på s.k. solonivå) och för företagsgrupper (det som benämns den konsoliderade situationen).

Enligt tillsynsförordningens bestämmelser ska kreditinstitut och värdepappersföretag, vid beräkningen av den kapitalbas med vilken de ska uppfylla kapitalkravet för den konsoliderade situationen, göra avdrag för innehav i enheter i den finansiella sektorn (artikel 36.1 g–i samt artiklarna 43–47 i tillsynsförordningen). Som enhet i den finansiella sektorn räknas bl.a. försäkringsföretag, men inte tjänstepensionsinstitut (artikel 4.1.27 i tillsynsförordningen).

Tillsynsförordningen vilar i det aktuella avseendet på en princip om fullharmonisering. Därför finns inget utrymme för att i svensk rätt införa en plikt för kreditinstitut och värdepappersbolag att göra avdrag från kapitalbasen för innehav i tjänstepensionsföretag, inom ramen för beräkningen av den kapitalbas som ska täcka kapitalkravet enligt tillsynsförordningen i den konsoliderade situationen.

16 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

16.1 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Den nya lagen om tjänstepensionsföretag och övriga föreslagna lagändringar ska träda i kraft den 1 december 2019. Bestämmelsen i lagen om tjänstepensionsföretag som hänvisar till

försäkringsrörelselagens bestämmelser om flytträtt ska dock träda i kraft den 1 januari 2020.

I förhållande till ett land inom EES som inte är en medlemsstat i EU ska lagen om tjänstepensionsföretag tillämpas från den tidpunkt då andra tjänstepensionsdirektivet införlivas i EES-avtalet.

Utredningens förslag: Den av utredningen föreslagna tjänstepensionsrörelselagen ska träda i kraft den 1 januari 2016. Utredningen tar inte upp frågan om förhållandet till EES-länder utanför EU.

Remissinstanserna kommenterar inte utredningens förslag särskilt.

Promemorians förslag avviker från regeringens förslag. I promemorian föreslås att lagen om tjänstepensionsföretag och övriga föreslagna lagändringar ska träda i kraft den 1 maj 2019.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser, bl.a. *Svensk Försäkring, Tjänstepensionsförbundet, Svenskt Näringsliv, AFA Försäkring, Alecta* och *AMF* anser att den föreslagna tidsplanen är för snäv och att ikraftträdandetidpunkten bör skjutas fram. Flera av remissinstanserna anser att lagförslagen i de delar som inte utgör en renodlad implementering av andra tjänstepensionsdirektivet bör senareläggas.

Skälen för regeringens förslag: När utredningen lämnade sitt betänkande i augusti 2014 hade andra tjänstepensionsdirektivet inte beslutats. Direktivet skulle vara genomfört i nationell rätt senast den 13 januari 2019. Lagändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt vilket bedöms vara den 1 december 2019. Som vissa remissinstanser påpekar är andra tjänstepensionsdirektivet ett minimiharmoniseringsdirektiv. Den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag går i vissa delar längre än direktivet och innehåller också bestämmelser som inte har sin motsvarighet i direktivet. Den föreslagna lagstiftningen utgör dock en helhet där bestämmelserna på de olika områdena tillsammans bildar en fullständig sektorreglering. Att bryta ut enskilda delar och låta dessa träda i kraft vid olika tidpunkter skulle skapa ett mycket svåröverskådligt system. Det är därför inte lämpligt att låta de olika delarna träda i kraft vid olika tidpunkter, som vissa remissinstanser har efterfrågar.

I avsnitt 12.5 föreslås att tjänstepensionsföretag ska tillämpa den bestämmelse om avgifter vid återköp eller överföring som föreslås i lagrådsremissen En effektivare flytträtt av försäkringssparande. Den aktuella bestämmelsen ska enligt det som sägs i den lagrådsremissen träda i kraft i försäkringsrörelselagen den 1 januari 2020. Bestämmelsen i den nya lagen om tjänstepensionsföretag som innebär att tjänstepensionsföretagen ska tillämpa bestämmelsen om avgifter vid återköp eller överföring bör därför träda i kraft vid samma tidpunkt.

Andra tjänstepensionsdirektivet riktar sig till medlemsstaterna i EU (se artikel 67). För att direktivet ska bli gällande även i förhållande till de länder inom EES som inte är medlemsstater i EU (Island, Lichtenstein och Norge) krävs att det införlivas i EES-avtalet. Något beslut om ändring av EES-avtalet har dock ännu inte fattats. I förhållande till ett EES-land utanför EU bör därför lagen om tjänstepensionsföretag tillämpas först från den tidpunkt då andra tjänstepensionsdirektivet har blivit gällande i landet genom införlivande i EES-avtalet. En bestämmelse om detta bör införas i lagen om tjänstepensionsföretag.

16.2 Ikraftträdandebestämmelse för tjänstepensionsföretags årliga redogörelser

Regeringens förslag: Bestämmelserna som genomför direktivet om aktieägares rättigheter ska träda i kraft den 1 december 2019. Bestämmelserna om tjänstepensionsföretags skyldigheter att lämna årliga redogörelser ska dock tillämpas första gången 2020.

Promemorian Direktivet om ett ökat aktieägarengagemangs bedömning behandlar inte frågan om ikraftträdande av bestämmelser för tjänstepensionsföretag. I promemorian föreslås att bestämmelser för andra institutionella investerare ska träda i kraft den 1 juni 2019 och att bestämmelser om deras skyldigheter att lämna årliga redogörelser ska tillämpas första gången 2020 (se promemorian s. 214–220, 233, 268–270 och 469 f.).

Remissinstanserna lämnar förslagen utan invändningar eller avstår från att yttra sig.

Skälen för regeringens förslag: När det gäller direktivet om aktieägares rättigheter ska medlemsstaterna senast den 10 juni 2019 sätta i kraft de lagar, förordningar och administrativa författningar som är nödvändiga för att följa ändringsdirektivet. För de nya artiklarna 3a–3c i direktivet om aktieägares rättigheter gäller i stället att nödvändiga ändringar ska träda i kraft senast den 3 september 2020 (artikel 2.1 i ändringsdirektivet).

De lagförslag som läggs fram i denna lagrådsremiss syftar till att genomföra delar av ändringsdirektivet som ska vara genomförda den 10 juni 2019. Lagändringarna ska därför träda i kraft så snart som möjligt.

Tjänstepensionsföretagen ska enligt de föreslagna bestämmelserna lämna vissa årliga redogörelser. Eftersom det rör sig om redogörelser för vad som skett under ett år bör de nya bestämmelserna om skyldighet att lämna sådana redogörelser börja tillämpas först från och med året efter det att lagarna trätt ikraft.

16.3 Ingen ytterligare förlängning av övergångsperioden för understödsföreningar

Regeringens bedömning: Övergångsperioden för understödsföreningar bör inte förlängas ytterligare.

Utredningens förslag: Understödsföreningar ska få möjlighet att ansöka om tillstånd (omvandling) enligt den av utredningen föreslagna lagen om tjänstepensionsrörelse senast den 31 december 2017.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker utredningens förslag eller kommenterar det inte särskilt. *Tjänstepensionsförbundet* anser att tiden för understödsföreningar att ansöka om tillstånd enligt den nya lagstiftningen bör utsträckas till utgången av 2019. *Offentliganställdas förhandlingsråd (OFR)* menar att omvandlingarna av understödsföreningar till tjänstepensionsföretag behöver prioriteras eftersom de lyder under en upphävd reglering.

Promemorians förslag avviker från regeringens bedömning genom att understödsföreningarna enligt promemorians förslag senast den 30 juni 2019 ska ansöka om tillstånd att driva verksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Remissinstanserna: *Svensk Försäkring, Tjänstepensionsförbundet, Svenskt Näringsliv, AFA Försäkring, Alecta, AMF Ägarföreningen ProSkandia* och *Kåpan Pensioner försäkringsförening* anser att understödsföreningar måste ha skälig tid för att anpassa sig till en ny reglering och att den föreslagna tidsfristen är alltför kort. Kåpan föreslår att övergångstiden för tjänstepensionskassorna förlängs till den 31 december 2022. Även *Finansinspektionen* anser att tidsfristen är för kort och föreslår att tjänstepensionskassorna ges en förlängd tidsfrist till den 31 december 2020.

Skälen för regeringens förslag: Som framgår ovan i avsnitt 5.1 får understödsföreningarna alltjämt tillämpa den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar. Den tid under vilken de får göra det löper till utgången av juni 2019 (7 § lagen [2010:2044] om införande av försäkringsrörelselagen [2010:2043]). Regeringen föreslår i propositionen Ytterligare förlängd övergångsperiod för understödsföreningar, prop. 2018/19:67, att understödsföreningar som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar, tjänstepensionskassor, ska få tillämpa den upphävda lagen till utgången av april 2020 och att övriga understödsföreningar till utgången av år 2020. Inom den tiden måste en understödsförening ansöka om tillstånd enligt 2 kap. försäkringsrörelselagen, annars ska föreningen träda i likvidation. Om en ansökan ges in i rätt tid får föreningen fortsätta att tillämpa lagen om understödsföreningar till dess ett beslut med anledning av ansökan har fått laga kraft (7 § första stycket lagen [2010:2044] om införande av försäkringsrörelselagen).

I avsnitt 5.3 föreslås att tjänstepensionskassor ska kunna få tillstånd att driva verksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det ger ett ytterligare handlingsalternativ för tjänstepensionskassorna eftersom det innebär att tjänstepensionskassorna kan undgå likvidation både genom att ansöka om tillstånd att driva verksamhet enligt försäkringsrörelselagen och genom att ansöka om tillstånd enligt lagen om tjänstepensionsföretag.

Som flera remissinstanser påpekar bör tjänstepensionskassorna ges tid att överväga de alternativ som de olika regleringarna erbjuder. Andra tjänstepensionsdirektivet skulle emellertid ha varit genomfört i medlemsstaterna den 13 januari 2019 vilket innebär begränsningar när det gäller hur lång övergångstiden kan vara. Enligt regeringens bedömning innebär den förlängning av övergångstiden som föreslås i prop. 2018/19:67, till utgången av april 2020, en tillräckligt lång tid för tjänstepensionskassorna att anpassa sina verksamheter och överväga vilken reglering de ska välja att omfattas av. Det finns därför inte skäl att nu förlänga övergångstiden ytterligare.

16.4 Förlängd övergångstid för försäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet

Regeringens förslag: Tiden som försäkringsföretag som driver verksamhet med tjänstepensionsförsäkringar får tillämpa vissa av bestämmelserna i försäkringsrörelselagen i lydelsen före den 1 januari 2016 ska förlängas till utgången av år 2022.

Utredningens förslag avviker från regeringens förslag genom att utredningen föreslår att den särskilda övergångsperioden för försäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet som längst ska gälla till den 31 december 2019.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker utredningens förslag eller kommenterar det inte särskilt.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller kommenterar det inte särskilt. *Finansinspektionen* anser att reglerna bör utformas så att försäkringsföretagen senast den 31 december 2020 måste ha ansökt om att omvandlas till tjänstepensionsföretag. De företag som ansökt om tillstånd i tid skulle därefter få fortsätta att tillämpa övergångsregleringen till dess att beslutet om tillstånd har vunnit laga kraft, dock längst till den 31 december 2022.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 308b.15 i Solvens II-direktivet finns en särskild övergångsreglering, som riktar sig till de medlemsstater som tillämpat möjligheten enligt artikel 4 i första tjänstepensionsdirektivet att låta vissa bestämmelser i direktivet tillämpas på tjänstepensionsverksamheten hos livförsäkringsföretag. Enligt övergångsregleringen får medlemsstaterna fortsätta att tillämpa den nationella normgivning som gällde den 31 december 2015, dvs. före genomförandet av Solvens II-direktivet, och som antagits för att uppfylla de äldre direktivbestämmelser som gällde före det genomförandet, till den 31 december 2019.

När Solvens II-direktivet genomfördes i svensk rätt infördes en övergångsreglering som innebär att försäkringsföretag som den 1 januari 2016 bedrev verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar ska tillämpa äldre bestämmelser om rörelse, tillsyn och ingripande för den delen av verksamheten t.o.m. den 31 december 2019 (se punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen [2015:700] om ändring i försäkringsrörelselagen [2010:2043]). Om ett företag vill tillämpa Solvens II-regelverket på hela sin verksamhet ska företaget anmäla detta till Finansinspektionen.

Artikel 308 b.15 i Solvens II-direktivet ändras i artikel 63.2 i andra tjänstepensionsdirektivet på så sätt att övergångsperioden förlängs till den 31 december 2022. Det är alltså möjligt för medlemsstaterna att tillåta försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet att tillämpa äldre bestämmelser till den 31 december 2022.

I lagrådsremissen föreslås att lagen om tjänstepensionsföretag och övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 december 2019. Från det datumet kan alla försäkringsföretag som enbart driver tjänstepensionsverksamhet omvandlas till tjänstepensionsföretag. För de försäkringsföretag som omfattas av övergångsregleringen står valet mellan att

tillämpa Solvens II-regleringen fullt ut eller att renodla sin verksamhet och ansöka om omvandling till ett tjänstepensionsföretag. Försäkringsföretagen bör givetvis ges möjlighet till en noggrann analys av olika vägar framåt innan ett sådant mycket avgörande strategiskt beslut fattas. En längre övergångsperiod kan, som *Finansinspektionen* påpekar, innebära att vissa försäkringsföretag väntar med att tillämpa de nya bestämmelserna i försäkringsrörelselagen. Riskerna med detta bör emellertid inte överdrivas. Som *Finansinspektionen* uppger bedöms de aktuella företagen generellt ha en tillfredsställande solvens.

En längre övergångsperiod ger försäkringsföretagen dessutom gott om tid att överväga och förbereda en eventuell övergång till den nya regleringen för tjänstepensionsföretag. För de försäkringsföretag som väljer att ansöka om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt den nya lagen kan tillståndprocessen därigenom förväntas gå snabbare. Det finns därför inte skäl att förkorta övergångstiden i förhållande till promemorians förslag på det sätt som *Finansinspektionen* efterfrågar. Övergångstiden bör således lämpligen förlängas till utgången av år 2022. Det innebär att Sverige utnyttjar hela den möjlighet till förlängning som ges i artikel 63.2 i andra tjänstepensionsdirektivet.

16.5 En övergångsbestämmelse för annan försäkringsverksamhet än tjänstepensionsverksamhet

Regeringens förslag: Det ska införas en övergångsbestämmelse som innebär att ett tjänstepensionsföretag får driva verksamhet avseende andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar till utgången av 2034, under förutsättning att verksamheten avseende de försäkringarna utgör en ringa del av tjänstepensionsföretagets verksamhet. Detta ska bara gälla försäkringsavtal som har ingåtts före ikraftträdandet av den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår en övergångsbestämmelse som innebär att ett tjänstepensionsföretag som omvandlats får fortsätta att förvalta ett bestånd av övriga försäkringar. Enligt förslaget får ett sådant företag ha kvar ett bestånd av övriga försäkringar om det innehaft beståndet vid tidpunkten för ansökan, beståndet innehas uteslutande i syfte att slutregleras så snart det är möjligt och de åtaganden som följer av beståndet utgör en ringa del av företagets samlade åtaganden (se avsnitt 16.4.2 i betänkandet).

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker utredningens förslag eller kommenterar det inte särskilt.

Promemorians förslag innehåller inte någon övergångsbestämmelse eller särregel för verksamhet avseende försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser, däribland *Svenskt Näringsliv*, *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* efterfrågar en möjlighet för tjänstepensionsföretag att behålla mindre bestånd av övriga försäkringar, eftersom sådana bestånd är mycket svåra

att överlåta. De efterfrågar därför en övergångsbestämmelse som motsvarar utredningens förslag. Tjänstepensionsförbundet tillägger att man i första hand anser att sådana mindre bestånd ska kunna behållas utan tidsbegränsning.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 6.5 föreslås att tjänstepensionsföretag endast ska få driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring och därmed sammanhängande verksamhet.

Det finns i dag försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som meddelar tjänstepensionsförsäkring men också har bestånd av andra försäkringar som inte heller kan betraktas som verksamhet som hänger samman med tjänstepensionsverksamheten. *AFA Försäkring*, *Alecta*, *AMF* och *Tjänstepensionsförbundet* nämner bl.a. privata pensionsförsäkringar som exempel på sådana försäkringar. I synnerhet när det gäller mindre bestånd av sådana försäkringar kan det vara förenat med stora svårigheter och kostnader att avveckla dessa. Remissinstanserna pekar också på att det generellt saknas möjlighet att avsluta försäkringarna genom återköp.

Dessa svårigheter att på ett ordnat sätt avveckla bestånden riskerar att drabba de framtida pensionärerna och kan i vissa fall komma att innebära att det inte är möjligt ens för ett försäkringsföretag vars verksamhet i princip uteslutande består av tjänstepensionsförsäkring att omvandlas till ett tjänstepensionsföretag.

Regeringen delar därför utredningens uppfattning att det bör införas en möjlighet för försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som söker tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag att få behålla ett mindre bestånd av övriga försäkringar under en övergångsperiod. En sådan ordning innebär att de försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som har mindre och svåröverlåtbara bestånd av andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar kan bli tjänstepensionsföretag. Möjligheten bör bara gälla försäkringsavtal som är ingångna före ikraftträdandet av den lagen om tjänstepensionsföretag och bara mindre bestånd av försäkringar. Verksamheten avseende andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar bör därför bara få utgöra en ringa andel av tjänstepensionsföretagets verksamhet. I likhet med det som gäller enligt bl.a. punkt 2 fjärde stycket i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) bör regeringen eller den myndighet som regeringen föreskriver bemyndigas att meddela föreskrifter om vad som utgör en ringa andel av företagets samlade åtaganden.

Övergångsperioden bör gälla i 15 år från den nya lagens ikraftträdande. Därigenom ges berörda företag relativt gott om tid att avveckla de aktuella försäkringsbestånden, även med beaktande av verksamhetens långsiktiga karaktär. Samtidigt bedömer regeringen att en övergångstid som inte är längre än så går att förena med andra tjänstepensionsdirektivets krav på att tjänstepensionsinstitut ska begränsa sin verksamhet till sådan verksamhet som avser pensionsförmåner och verksamheter som föranleds av dessa (artikel 7 första stycket).

17 Konsekvensanalys

17.1 Inledning

Medlemskapet i Europeiska unionen innebär att Sverige har en skyldighet att införa de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet och att dessa bestämmelser träder i kraft senast det datum som anges i direktivet. För svenskt vidkommande kommer ikraftträdande av bestämmelserna dock ske först, enligt regeringens förslag, den 1 december 2019.

Förslaget till en ny lag om tjänstepensionsföretag genomför andra tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt. En central utgångspunkt för den nya lagen är att tjänstepensionsföretagen driver en form av försäkringsrörelse, dvs. driver verksamhet inom ramen för tryggandeformen tjänstepensionsförsäkring. Av det skälet ska delar av försäkringsrörelselagen enligt regeringens förslag vara tillämplig (se avsnitt 5.5). Till skillnad från det som föreslås i promemorian anser dock regeringen att tillämpliga delar av försäkringsrörelselagen inlemmas i regleringen för tjänstepensionsföretag genom hänvisningar som direkt pekar ut de regler i försäkringsrörelselagen som ska gälla för tjänstepensionsföretag. En sådan hänvisningsteknik borde skapa en ökad tydlighet och bättre förutsättningar för en effektiv och säker rättstillämpning.

Direktivet är ett minimiharmoniseringsdirektiv och hindrar därmed inte medlemsstaterna från att behålla eller införa ytterligare bestämmelser utöver det som anges i direktivet, för ett ökat kundskydd, förutsatt att sådana bestämmelser står i överensstämmelse med unionsrätten. En direkt konsekvens är att genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet kan komma att skilja sig åt i olika medlemsstater. Detta kan i sin tur medföra andra förutsättningar för bland annat gränsöverskridande verksamhet och konkurrensförhållanden än vad genomförande av ett fullharmoniseringsdirektiv skulle ha gjort.

Förslaget innebär att Sverige utnyttjar den möjlighet som ges genom andra tjänstepensionsdirektivet att införa en på det direktivet baserad, och därmed särskilt anpassad, nationell reglering för företag som tillhandahåller tjänstepensionsförsäkring som har sin grund i överenskommelser eller avtal mellan arbetsgivare och arbetstagare eller deras respektive företrädare.

Det föreslås att vissa nationella regler införs som går längre än de krav som följer av direktivet, bl.a. att det införs ett riskkänsligt kapitalkrav, regler för grupper och finansiella konglomerat samt distributionsregler, men även en förstärkt reglering kring företagsstyrning och riskhantering.

I samband med genomförandet av Solvens II-direktivet infördes nya bestämmelser om företagsstyrning för försäkringsföretag. Dessa bestämmelser gäller även för de företag som följer övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043), dock med vissa lättnader för de företag som driver en verksamhet som endast avser tjänstepensionsförsäkringar eller endast i ringa omfattning driver övrig livförsäkringsverksamhet. Bestämmelserna som nu föreslås för tjänstepensionsföretag går något längre än vad andra tjänstepensionsdirektivet kräver, men ligger i många delar nära det som gäller för de

företag som i dag följer försäkringsrörelselagen. De som följer övergångsbestämmelserna får till viss del en ökad regeluppsättning.

17.2 Problem och mål med regleringen

I kapitel 5 finns en översiktlig redogörelse över problem att hantera och mål att uppnå med den nya tjänstepensionsregleringen.

I dag är det inte möjligt att i Sverige bilda tjänstepensionsinstitut – dvs. institut som unionsrättsligt lyder under första tjänstepensionsdirektivet – i annan form än pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen). Tidigare fanns en lagstiftning – lagen (1972:262) om understödsföreningar (UFL) – som gav utrymme för understödsföreningar, de s.k. tjänstepensionskassorna, att driva tjänstepensionsverksamhet i enlighet med första tjänstepensionsdirektivet. Den lagstiftningen upphävdes den 1 april 2011. Tjänstepensionskassorna, liksom övriga understödsföreningar, får dock enligt 7 § lagen (2011:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) fortsätta driva verksamhet till utgången av juni 2019 och därefter omfattas av bestämmelserna i lagen om understödsföreningar. I propositionen Förlängd övergångstid för understödsföreningar (prop. 2018/19:67) föreslår regeringen att övergångstiden för tjänstepensionskassorna ska förlängas till utgången av april 2020.

Genom förslagen i denna lagrådsremiss kan det nuvarande utbudet av olika tryggandeformer på tjänstepensionsområdet både bibehållas och breddas, dvs. det ges möjlighet att behålla gamla och skapa nya tjänstepensionslösningar. Tjänstepensionskassor och försäkringsföretag som uppfyller vissa krav ska kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag under en obegränsad tid (se avsnitt 6.3). Förslagen ger dessa företag möjlighet att – i förekommande fall efter renodling av verksamheten – fortsätta att driva sin tjänstepensionsverksamhet på de villkor som gäller enligt den nya regleringen.

Syftet med andra tjänstepensionsdirektivet är i grunden att skydda och erbjuda trygghet åt nuvarande och framtida pensionärer från fattigdom på ålderdomen (skäl 2 och 10 till direktivet). Vidare syftar direktivet till att underlätta gränsöverskridande verksamhet av tjänstepensionsinstitutet samt rörligheten för arbetstagare mellan medlemsstaterna i EU (skäl 2, 4 och 6). Dessutom är direktivet också avsett att främja tjänstepension som företeelse, mot bakgrund av tjänstepensionsinstitutets viktiga roll i finansieringen av EU:s ekonomi (skäl 8).

Motiven för den svenska regleringen med anledning av andra tjänstepensionsdirektivet är, liksom vid genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet, att möjliggöra en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapital samtidigt som ett fullgott skydd för nuvarande och framtida pensionärer säkerställs (se avsnitt 5.6).

Den svenska regleringen syftar vidare till att undvika omotiverad snedvridning av konkurrensen (se avsnitt 5.7), men strävan att undvika konkurrenssnedvridning ska inte drivas så långt att den motverkar syftet att åstadkomma en effektiv förvaltning av pensionskapitalet i förening med ett fullgott skydd för nuvarande och framtida pensionärer.

17.3 Alternativa lösningar

17.3.1 Vad händer om inte reglerna införs?

Om det inte införs någon ny svensk reglering för tjänstepensionsinstitut som har egna åtaganden gentemot nuvarande och framtida pensionärer, kommer Sverige inte längre att utnyttja möjligheten till en särskilt anpassad reglering för företag som vill driva sådan tjänstepensionsverksamhet på de villkor som gäller enligt andra tjänstepensionsdirektivet, dvs. en särskilt anpassad reglering av det slag som hittills har gällt för tjänstepensionskassor.

Vid genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II-direktivet), infördes en övergångsreglering som innebär att försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet för den delen av verksamheten t.o.m. den 31 december 2019 får tillämpa äldre bestämmelser om rörelse, tillsyn och ingripande samt föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser (se avsnitt 4.5.1). Om det inte införs någon svensk tjänstepensionsreglering måste dessa företag från och med den 1 januari 2020 följa försäkringsrörelselagen (2010:2043, FRL).

Tjänstepensionskassorna har som nämnts ovan tidigare tillämpat lagen om understödsföreningar (se åter avsnitt 4.5.1). Om det inte införs någon ny svensk reglering på grundval av andra tjänstepensionsdirektivet måste en tjänstepensionskassa senast den sista juni 2019 ansöka om tillstånd att driva verksamhet enligt försäkringsrörelselagen eller träda i likvidation (se 7 § lagen [2010:2044] om införande av försäkringsrörelselagen [2010:2043]).

Finansinspektionen efterfrågar i sitt remissvar en bedömning av dels konsekvenserna om försäkringsföretag och understödsföreningar skulle driva tjänstepensionsverksamhet enligt försäkringsrörelselagen istället för enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag, dels konsekvenser av att införa olika regleringar för dessa typer av företag istället för att införa en gemensam lag. I det första fallet skulle ett för denna verksamhet särskilt anpassat regelverk inte skapas, vilket innebär en risk för diskrepans mellan de risker verksamheten är förknippad med och de krav som ställs för att driva den. I det andra fallet kan konstateras att den proportionalitetsprincip – se avsnitt 9.3 – som ska gälla enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag innebär att omvandlade försäkringsföretag och omvandlade understödsföreningar kommer mötas av olika krav i den nya regleringen, anpassade efter respektive verksamhets inriktning och riskmässiga egenskaper. En nyansering av kraven kan alltså uppnås inom ramen för ett enda regelverk.

17.3.2 Konsekvenser om de nationella tilläggen inte införs

De nya reglerna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag är delvis direkt baserade på andra tjänstepensionsdirektivet. Delvis utgörs de reglerna av

tillägg som görs på nationell nivå. Regeringen behandlar här konsekvenserna av de viktigaste tilläggen som regeringen föreslår på svensk nationell nivå.

Riskkänsligt kapitalkrav

Om det inte införs något nationellt riskkänsligt kapitalkrav kommer nivån av kundskydd i den nya lagen om tjänstepensionsföretag att vara klart lägre än nivån i försäkringsrörelselagen. För att stärka kundskyddet för dem som är kunder hos försäkringsföretag som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring, eller hos tjänstepensionskassor, har Finansinspektionen infört sitt tillsynsverktyg Trafikljusmodellen (se avsnitt 4.6). Nackdelen med denna lösning är att Finansinspektionen inte har några ingripandemöjligheter. Det innebär att konsumentskyddet blir lägre i jämförelse med den föreslagna lösningen med införandet av ett riskkänsligt kapitalkrav och ingripandemöjligheter i lagen.

Att inte införa ett riskkänsligt kapitalkrav i den nya lagen om tjänstepensionsföretag kan förutom det försämrade kundskyddet innebära en omotiverad inhemsk konkurrenssnedvridning mellan de försäkringsföretag som tillhandahåller tjänstepensionsförsäkringar och följer försäkringsrörelselagen och tjänstepensionsföretag. Den svenska regleringen bör, som nyss nämnts, undvika omotiverad snedvridning av konkurrensen (se avsnitt 5.7).

Grupper och finansiella konglomerat

Om regler om grupp tillsyn och särskild tillsyn över finansiella konglomerat inte införs för tjänstepensionsföretag skulle Finansinspektionen sakna verktyg för att säkerställa att eventuell instabilitet, med risk för smittoeffekter, inom en grupp eller ett konglomerat, inte äventyrar möjligheten att infria tjänstepensionsutfästelserna (se avsnitt 14.1.1). Införandet av reglerna ska därför ses i ljuset av direktivets övergripande syfte om att skydda och erbjuda trygghet åt nuvarande och framtida pensionärer. Till skillnad från det som anges i promemorian anser emellertid regeringen att definitionen av begreppet reglerat företag i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat ska ändras (se avsnitt 14.1.2). Därigenom undviks att ett tjänstepensionsföretag får status av blandat finansiellt holdingföretag som omfattas av kapitalkraven i Solvens II-direktivet och kapitaltäckningsdirektivet.

Distributionsregler

Om distributionsregler inte införs i den nya lagen om tjänstepensionsföretag skulle skyddet för nuvarande och framtida pensionärer bli lägre vid bl.a. flytt av försäkringar mellan olika kategorier eller företag (se avsnitt 15.4.1). Vidare skulle konkurrensförhållandena mellan olika marknadsaktörer på pensionsområdet påverkas negativt.

Införandet av distributionsregler i den nya lagen underlättar också nyttjandet av de flexibla omvandlingsmöjligheter mellan försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag (och vice versa) som den nya regleringen erbjuder (se avsnitt 17.5.3).

De distributionsregler som har införts genom lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution är i viss utsträckning anpassade för tjänstepensionssektorn, vilket medför att de torde kunna tillämpas av tjänstepensionsföretagen utan onödiga merkostnader.

Företagsstyrning och riskhantering

Reglerna om företagsstyrning och riskhantering främjar en god kvalitet i den interna styrningen och kontrollen i berörda företag, i syfte att säkerställa en långsiktigt hållbar hantering av tjänstepensionsmedlen. Reglerna skapar även en likartad konkurrenssituation för olika typer av företag som hanterar tjänstepensionsmedel. Om reglerna inte införs äventyras dessa syften (se kapitel 10).

Den nya lagen innehåller krav avseende riktlinjer, centrala funktioner och system för samtliga tjänstepensionsföretag. Omfattningen av kraven kommer dock att utifrån en proportionalitetsprincip skilja sig åt beroende på storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i företagets verksamhet (se avsnitt 9.3). Tjänstepensionskassor som omvandlats till tjänstepensionsföretag torde därmed i allmänhet möta lägre krav än försäkringsföretag som omvandlats, med tanke på dessa båda företagskategoriers nuvarande genomsnittliga storlek och verksamhetsinriktning. Tjänstepensionskassorna kommer dock möta en större regelmängd än tidigare, men detta beror inte i huvudsak på nationella tillägg utan på genomförandet av regler som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Ser man till själva syftet med reglerna är dock överensstämmelsen stor mellan andra tjänstepensionsdirektivet och de lagförslag som regeringen nu lägger fram.

Till skillnad från det som anges i promemorian anser emellertid regeringen att det inte ska införas några ytterligare regler om offentliggörande för tjänstepensionsföretagen utöver det som följer av unionsrätten (se avsnitt 15.8). Detta borde underlätta hanteringen för berörda företag utan att risken i verksamheten ökar, vilket i förlängningen gagnar nuvarande och framtida pensionärer.

17.4 Berörda av regleringen

Regleringen berör dels den som vill starta en helt ny verksamhet baserad på regleringen i andra tjänstepensionsdirektivet och den nya lagen om tjänstepensionsföretag, dels de understödsföreningar (tjänstepensionskassor) och försäkringsföretag som i dag meddelar tjänstepensionsförsäkringar och som önskar gå över till att driva verksamhet enligt den nya lagen.

Regleringen berör också ägarna till nyss nämnda företag, och företagens kunder som inte samtidigt är ägare.

De myndigheter som främst berörs är Finansinspektionen, Bolagsverket och Sveriges Domstolar. Bland övriga som berörs av regleringen bör särskilt nämnas parterna på arbetsmarknaden.

Nedan redovisas uppgifter kring de nuvarande företag som berörs av regleringen. Av naturliga skäl är det svårt att uppskatta hur stort intresset kommer att vara att omvandla sig till tjänstepensionsföretag.

När det gäller särskilda informationsinsatser kan konstateras dels att reglerna riktar sig till professionella aktörer väl insatta i de aktuella frågorna, dels att Finansinspektionen driver löpande arbete av informationskaraktär gentemot berörda aktörer inom ramen för sitt myndighetsuppdrag. Något behov av särskilda informationsinsatser anses därför inte föreligga.

17.4.1 Understödsföreningar (tjänstepensionskassor)

De antals- och storleksmässiga uppgifter som finns i detta och följande avsnitt (17.4.1 och 17.4.2) avser läget vid utgången av 2017. På aggregerad nivå har de totala volymerna i de berörda områdena ökat under 2018 med i storleksordningen tre procent (tjänstepensionskassor) respektive sex procent (försäkringsföretag).

Det finns 11 stycken understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet, s.k. tjänstepensionskassor. Dessa förvaltar tillsammans cirka 193 miljarder kronor, fördelat enligt följande.

1 förening	85–90 miljarder
1 förening	20–25 miljarder
4 föreningar	10–20 miljarder per företag
Övriga föreningar	0–9 miljarder per företag

De omvandlingsregler som föreslås för tjänstepensionskassorna innebär att de, för att undvika likvidation, antingen måste bli tjänstepensionsföreningar eller försäkringsföreningar. Det mesta tyder på att tjänstepensionskassorna kommer att utnyttja möjligheten att omvandlas till tjänstepensionsföretag och följa den nya reglering som föreslås i denna lagrådsremiss. Det har inte funnits några indikationer på att det finns tjänstepensionskassor som kommer att utnyttja möjligheten att ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen eller helt avsluta sin verksamhet.

17.4.2 Försäkringsföretag

De försäkringsföretag som berörs av den föreslagna regleringen är de försäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkring. Tjänstepensionsförsäkring kan meddelas både av livförsäkringsföretag som meddelar s.k. traditionell livförsäkring, dvs. försäkringar som innehåller någon form av garanterad avkastning, och livförsäkringsföretag som meddelar fondförsäkringar eller depåförsäkringar, dvs. livförsäkringar vars värde är knutet till andelar i värdepappersfonder eller specialfonder eller, när det gäller depåförsäkringar, andra värdepapper. Det finns därutöver även ett fåtal andra försäkringsföretag som meddelar försäkringar relaterade till tjänstepension. Det är främst sjuk- och olycksfallsförsäkringar samt tjänstegrupplivförsäkringar.

Det finns 31 livförsäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkringar varav 8 är fondförsäkringsföretag.

Balansomslutningar – livförsäkringsföretag exklusive fondförsäkringsföretag

Livförsäkringsföretagens sammanlagda balansomslutning uppgår till cirka 3 300 miljarder kronor, fördelat enligt följande.

1 företag	820 miljarder
2 företag	430–480 miljarder per företag
5 företag	155–180 miljarder per företag
4 företag	115–135 miljarder per företag
3 företag	30–75 miljarder per företag
Övriga företag	0–19 miljarder per företag

De tre största livförsäkringsföretagen står för cirka 55 procent av de förvaltade tillgångarna, de 10 största livförsäkringsföretagen för drygt 87 procent av de förvaltade tillgångarna samt de 15 största företagen för i princip alla förvaltade tillgångar (ca 95 procent).

Fyra livförsäkringsföretags verksamhet består i princip bara av tjänstepensionsförsäkring. Dessa förvaltar nästan hälften av tillgångarna i livförsäkringssektorn, knappt 1 500 miljarder kronor. Övriga 11 av de största företagens verksamhet består av tjänstepensionsförsäkring i varierande grad, mellan 0 och 85 procent.

Balansomslutningar - fondförsäkringsföretag

Fondförsäkringsföretagens samlande balansomslutning uppgår till cirka 620 miljarder kronor, fördelat enligt följande.

2 företag	170–230 miljarder per företag
3 företag	40–90 miljarder per företag
Övriga företag	0–4 miljarder per företag

Två fondförsäkringsföretags verksamhet består i princip bara av tjänstepensionsförsäkring. Dessa förvaltar drygt 250 miljarder kronor, cirka 40 procent av tillgångarna. Resten av fondförsäkringsföretagen har tjänstepensionsförsäkringar i varierande grad, mellan 35 och 85 procent.

De omvandlingsregler som föreslås för försäkringsföretagen innebär att de antingen måste omvandlas till tjänstepensionsföretag eller fortsätta att driva sin verksamhet i försäkringsföretagsform. Det finns skäl att anta att de flesta av de försäkringsföretag som i dag i princip bara har tjänstepensionsförsäkringar kommer att välja att omvandla sig till tjänstepensionsföretag.

Försäkringsföretag som endast tillhandahåller tilläggsförsäkring

Till skillnad från det som anges i promemorian anser regeringen att även försäkringsföretag som endast tillhandahåller tilläggsförsäkringar ska kunna omvandla sig till ett tjänstepensionsföretag (se avsnitten 6.2 och 6.3).

Detta torde skapa bättre förutsättningar för de blivande tjänstepensionsföretagen att själva avgöra hur de vill organisera och driva sin verksamhet. Därigenom förbättras företagens möjligheter att erbjuda ändamålsenliga och effektiva lösningar, vilket är till gagn för nuvarande och framtida pensionärer.

17.4.3 Särskilt om små och medelstora företag

Försäkringsföretagen som träffas av regleringen är i huvudsak stora företag enligt ovan. Fyra livförsäkringsföretag och en tjänstepensionskassa har dock en verksamhet som innebär att de kan ses som ett medelstort företag enligt rekommendationen från EU om definition av mikroföretag samt små och medelstora företag (SMF) som gäller från och med den 1 januari 2005. Det bör dock noteras att två av de företagen ingår i koncerner.

Definition enligt personalstyrka och finansiella trösklar för SMF är följande:

- Kategorin medelstora företag utgörs av fristående företag som ensamma eller tillsammans med partnerföretag eller anknutna företag sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år.
- Inom SMF-kategorin definieras små företag som fristående företag som, ensamma eller tillsammans med partnerföretag eller anknutna företag, sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år.
- Inom SMF-kategorin definieras mikroföretag som företag som sysselsätter färre än 10 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 2 miljoner euro per år.

Det föreslås inga lättnader för små och medelstora företag i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

17.5 Konsekvenser för företagen

17.5.1 Konsekvenser för nya företag

Den som vill starta en helt ny verksamhet som avser tillhandahållande av tjänstepensionsförsäkring, med grund i överenskommelser på arbetsmarknaden, får genom förslaget tillgång till ett modernt och särskilt anpassat regelverk baserat på andra tjänstepensionsdirektivet. Det ges möjlighet att driva verksamhet i olika associationsformer; sluten eller öppen tjänstepensionsförening, tjänstepensionsaktiebolag som kan vara både vinstutdelande och icke vinstutdelande samt ömsesidigt tjänstepensionsbolag.

Det är svårt att uppskatta kostnaderna för att starta ett nytt tjänstepensionsföretag eftersom det beror på vem som startar företaget, vilken associationsform som väljs, riskexponeringen för verksamheten (som till viss del kommer att styra nivån på det kapital som krävs för att

driva verksamheten), samt olika former av avgifter som krävs för att söka tillstånd, t.ex. avgifter till Finansinspektionen.

Bedömningen är att avgiftsnivåerna inte kommer att avvika väsentligt från de avgiftsnivåer som Finansinspektionen tillämpar vid ansökan om att starta ett försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen. Denna avgift uppgår för närvarande till 450 000 kronor. Till det kommer Bolagsverkets avgifter för registrering av olika handlingar beroende på vilken associationsform som ska tillämpas.

Alternativet för den som vill starta en helt ny verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring är att i stället för ett tjänstepensionsföretag eller tjänstepensionsförening starta ett försäkringsföretag eller en försäkringsförening. Bedömningen är att de administrativa kostnaderna för att starta ett försäkringsföretag eller en försäkringsförening skulle bli högre.

17.5.2 Konsekvenser för tjänstepensionskassor

Tjänstepensionskassorna får senast den 30 april 2020 ansöka om ombildning till försäkringsförening enligt försäkringsrörelselagen eller omvandling till tjänstepensionsförening enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Till dess att ett beslut med anledning av en tillståndsansökan har fått laga kraft, får en understödsförening tillämpa den upphävda lagen om understödsföreningar.

De flesta tjänstepensionskassor kommer troligen inte att behöva renodla sin verksamhet på det sätt som kan bli aktuellt för i vart fall vissa försäkringsföretag. Bedömningen är att den ombildningsprocess som finns i försäkringsregleringen kan vara mer komplicerad och kostsam än den omvandlingsprocess som föreslås för att bli en tjänstepensionsförening.

Konsekvenser för tjänstepensionskassorna relaterade till det förstärkta kapitalkravet – som inte är av administrativ karaktär – behandlas i avsnitt 17.5.4.

Administrativa kostnader

De administrativa kostnaderna för tjänstepensionskassorna kommer att variera beroende på bl.a. kassans storlek och befintliga organisation. Vid en omvandling kommer tjänstepensionskassorna i grunden att möta samma slags administrationskostnader som försäkringsföretagen (se avsnitt 17.5.3). Utslaget per medlem kan de administrativa kostnaderna bli något högre för tjänstepensionskassorna, på grund av att kassorna generellt sett är mindre än försäkringsföretag. Vidare har tjänstepensionskassorna generellt mindre tillgångar under förvaltning än försäkringsföretagen och mindre organisationer, och torde därför i samband med en omvandling behöva anlita externa konsulter i större utsträckning än vad som är nödvändigt för försäkringsföretagen.

De tjänstepensionskassor som väljer att ombilda sig till tjänstepensionsföretag kommer att omfattas av betydligt mer omfattande regler om företagsstyrning än det som idag gäller enligt lagen om understödsföreningar. Som nämnts i avsnitt 17.3.2 är detta i huvudsak men inte endast en konsekvens av genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet. Det införs generella krav på att ett tjänstepensionsföretag ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer att företaget styrs på ett sunt och

ansvarsfullt sätt samt att det ska finnas system, resurser och rutiner som möjliggör att verksamheten kan drivas med kontinuitet och i enlighet med gällande regler. Vidare ställs nu krav på att tjänstepensionsföretagen ska ha vissa centrala funktioner för riskhantering, internrevision och regel efterlevnad samt en aktuariefunktion. Till skillnad från det som hittills gällt för tjänstepensionskassorna ska ett tjänstepensionsföretag dessutom ha system för riskhantering och internkontroll samt upprätta och regelbundet se över olika styrdokument som rör verksamheten. Det införs även särskilda regler för uppdragsavtal som avser tjänstepensionsverksamheten och krav på att tjänstepensionsföretagen regelbundet ska genomföra en risk- och solvensbedömning. Som också nämns i avsnitt 17.3.2 kommer emellertid proportionalitetshänsyn tas till tjänstepensionsföretag av mindre storlek och mer begränsad verksamhetsinriktning. Vidare finns stordriftsfördelar att hämta vid uppbyggnad av de centrala funktionerna, då det är möjligt att bygga upp funktioner som hanterar mer än ett av områdena riskhantering, internrevision, regel efterlevnad och aktuariell verksamhet.

Om en tjänstepensionskassa väljer att inte omvandla sig till en tjänstepensionsförening måste kassan ombildas till en försäkringsförening eller träda i likvidation. Om ombildning sker till en försäkringsförening kommer kassan troligen att drabbas av något högre administrativa kostnader på grund av en mer komplicerad ombildningsprocess, jämfört med de administrativa kostnader som uppstår vid en omvandling till en tjänstepensionsförening. Vidare är reglerna om företagsstyrning och riskhantering mer omfattande i försäkringsrörelselagen.

17.5.3 Konsekvenser för försäkringsföretag

Förslaget innebär att försäkringsföretag har möjlighet att omvandla sig till tjänstepensionsföretag. Det finns tre huvudtyper av försäkringsföretag som kan komma ifråga för omvandling.

- Försäkringsföretag som endast meddelar tjänstepensionsförsäkring med eventuella tilläggförsäkringar i form av sjuk- och efterlevandeskydd samt vissa typer av gruppförsäkringar (redan renodlade företag).
- Försäkringsföretag som endast meddelar tilläggförsäkringar i form av sjuk- och efterlevandeskydd samt vissa typer av gruppförsäkringar (redan renodlade företag).
- Försäkringsföretag som driver s.k. blandad verksamhet, dvs. de meddelar tjänstepensionsförsäkringar och övriga försäkringar eller tilläggförsäkringar i form av sjuk- och efterlevandeskydd, vissa typer av gruppförsäkringar samt andra skadeförsäkringar (blandade företag).

Gemensamt för de tre huvudtyperna av försäkringsföretag är att deras verksamhet måste vara förenlig med den nya regleringens krav på verksamheten för att företaget ska kunna få tillstånd att omvandlas. Centralt i det sammanhanget är kravet på att verksamheten i ett tjänstepensionsföretag enbart ska bestå i tillhandahållande av tjänstepensionsförsäkringar. För de företag som driver blandad verksamhet krävs en renodling av verksamheten för att företaget ska kunna omvandlas till ett tjänstepensionsföretag.

Renodling av verksamheten

Genom den föreslagna nya lagen får företagen möjlighet att följa en för tjänstepensionsverksamhet särskilt anpassad reglering, men det kräver att verksamheten renodlas till att just omfatta sådan verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkring. Den nödvändiga renodlingen av verksamheten kan t.ex. ske genom att företaget avyttrar sådan verksamhet som inte är tjänstepensionsförsäkring, vilket kan ske genom t.ex. överlåtelse av försäkringsbestånd till annat försäkringsföretag. Delning av företaget är en annan möjlighet.

Beståndsöverlåtelser är en möjlighet för alla försäkringsföretag, men det finns vissa praktiska begränsningar. Även om företagen kan dela upp upparbetade överskott kan det vara komplicerat och kostsamt för företaget att säkerställa att försäkringstagarnas rätt i det överlåtande beståndet inte försämras samt att försäkringstagarnas rätt i det övertagande företaget inte försämras, vilket är krav för att få tillstånd för beståndsöverlåtelsen.

Överlåtelser av delbestånd kan också medföra vissa skattekonsekvenser eftersom inkomstskattelagens regler om skatteneutralitet främst tar sikte på överlåtelse av hela försäkringsbestånd. Det är dock svårt att bedöma de skattemässiga konsekvenserna eftersom de utgår från respektive företags skattemässiga status. Det pågår också ett särskilt arbete i Regeringskansliet med att ta fram skatteregler för tjänstepensionsföretag och frågorna om behandlingen i skattehänseende av beståndsöverlåtelser ingår i det arbetet.

Till skillnad från det som anges i promemorian anser regeringen att tjänstepensionsföretag under en övergångstid och i begränsad omfattning ska kunna behålla försäkringsbestånd som kan betraktas som en för tjänstepensionsföretag främmande verksamhet, se avsnitt 16.5. En sådan övergångsreglering minskar riskerna för verksamhetskadliga regelverksdrivna avyttringar och de svårigheter och kostnader sådana kan vara förknippade med.

Alternativet delning är idag endast tillgängligt för de försäkringsföretag som driver sin verksamhet i aktiebolagsform. De aktiebolagsrättsliga reglerna samspelar med de skattemässiga reglerna om delning (fission) som syftar till att uppnå skattemässig neutralitet och kontinuitet. Samma problematik som finns vid beståndsöverlåtelser avseende överskottshantering och att försäkringstagarnas rätt inte får försämras är även relevant vid delning.

Delning av bestånd kan också medföra merkostnader i form av ”dubbla” organisationer, bemanningsproblematik samt ökade kostnader för mervärdesskatt. De kan också leda till utländsk skatt på investeringar utanför Sverige.

Regler om delning saknas i lagen om ekonomiska föreningar, vilket innebär att ömsesidiga försäkringsföretag och försäkringsföreningar inte kan använda sig av denna form av renodling.

I första hand får berörda företags högsta beslutande organ, dvs. förenings- eller bolagsstämma, göra bedömningen huruvida fördelarna med en anpassad reglering motiverar kostnaderna för en renodling av verksamheten.

Överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringsbestånd

Utöver ovan beskrivna överlåtelser av försäkringsbestånd i syfte att renodla en verksamhet inför omvandling, anser regeringen – till skillnad från det som anges i promemorian – att det även ska vara möjligt att överlåta försäkringsbestånd från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag (se avsnitt 11.1). En sådan möjlighet torde skapa ytterligare flexibilitet för företagen vilket underlättar de omstruktureringar som den nya regleringen för tjänstepensionsföretag sannolikt kommer att ge upphov till.

Ökad flexibilitet möjliggörs av en grundläggande överensstämmelse mellan regelverken

De erbjudna möjligheterna att röra sig fram och åter mellan företagsformerna försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, dvs. mellan försäkringsrörelselagen och den nya lagen om tjänstepensionsföretag – avseende såväl företagsomvandling som innehavsöverlåtelser – skapar en stor flexibilitet för berörda företag att anpassa sin verksamhet till över tid förändrade omständigheter. Denna flexibilitet möjliggörs genom en i vissa delar grundläggande överensstämmelse mellan de båda regelverken. I första hand avses utgångspunkten att tjänstepension är en form av försäkring och att den föreslagna regleringen för tjänstepensionsföretag till sin uppbyggnad i hög grad motsvarar den som gäller för försäkringsföretag. En annan grundläggande överensstämmelse är att försäkringsdistributionsreglerna samordnas mellan de båda regelverken. Regeringens bedömning är därför att handlingsfriheten för företagen inte leder till några särskilda tillämpningssvårigheter eller till risker för nuvarande och framtida pensionärer.

Administrativa kostnader

De administrativa kostnaderna för de försäkringsföretag som väljer att omvandla sig till tjänstepensionsföretag kommer att variera beroende på försäkringsföretagets storlek och befintliga organisation. Vad avgiften till Finansinspektionen kommer att bli för att ansöka om ombildning från ett försäkringsföretag till ett tjänstepensionsföretag (eller vice versa) eller att ansöka om ett nytt tillstånd för att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag är svårt att uppskatta.

Avgiften till Finansinspektionen för ansökan om ombildning från icke vinstutdelande till vinstutdelande försäkringsföretag uppgår i dag till 600 000 kronor. Avgiften för att beviljas tillstånd att driva försäkringsrörelse uppgår till 450 000 kronor. Till det kommer registreringsavgifter till Bolagsverket.

Den nya lagen om tjänstepensionsföretag innebär även att företagen måste studera det nya regelverket och genomföra utbildningsinsatser i organisationen.

De nya kraven på beräkning av ett riskkänsligt kapitalkrav kan komma att kräva en del anpassningar av IT-system. Här ska dock noteras att i vart fall vissa företag redan har gjort en del anpassningar till följd av kraven på förberedelser inför genomförandet av Solvens II-regelverket. Kostnaderna för systemanpassningar påverkas av vilken IT-miljö företaget har i dag. En del företag har relativt ålderdomliga IT-system, medan de företag som har

startats under 2000-talet vanligtvis har mer moderna system. Vissa företag har avvaktat med att genomföra anpassningar av sina system eftersom det har funnits osäkerhet kring de slutliga regelkraven.

De företagsstyrningsregler som nu föreslås för tjänstepensionsföretagen har i huvudsak utformats med de bestämmelser som gäller för försäkringsföretagen enligt försäkringsrörelselagen som förebild och bestämmelserna om företagsstyrning i andra tjänstepensionsdirektivet. Försäkringsföretag som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring och följer övergångsregleringen följer redan i dag bestämmelserna i försäkringsrörelselagen avseende företagsstyrning. Företagsstyrningsreglerna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag överensstämmer i stort med motsvarande bestämmelser i Solvens II-regelverket.

Vissa mindre skillnader kommer dock att gälla till följd av att andra tjänstepensionsdirektivet i vissa avseenden är mer långtgående än Solvens II-direktivet. Detta leder bl.a. till att för tjänstepensionsföretagen kommer fler personer att omfattas av lämplighetskraven och ett större antal uppdragsavtal kommer att behöva anmälas till Finansinspektionen.

När det gäller lämplighetskraven för styrelseledamöter och verkställande direktör för tjänstepensionsföretagen anser dock regeringen, till skillnad från det som anges i promemorian, att det i likhet med försäkringsrörelselagens krav är personernas individuella kompetens som ska beaktas. De individuella krav som ställs kan utifrån ett proportionalitetsperspektiv komma att skilja sig åt beroende på tjänstepensionsföretagets storlek och inriktning av verksamhet (se avsnitt 9.6.3). Detta borde skapa en större enhetlighet mellan de berörda regelverken avseende denna typ av bedömningar.

I de flesta fall torde dock i stort sett samma företagsstyrningsregler gälla för tjänstepensionsföretagen som för försäkringsföretagen även om bestämmelserna finns på olika nivåer; för tjänstepensionsföretagen i lag och föreskrifter som meddelats med stöd av ett bemyndigande, medan de för försäkringsföretagen finns i försäkringsrörelselagen och Solvens II-förordningen. Detta gäller exempelvis för reglerna om ersättningspolicy och investeringsriktlinjer.

I samband med en omvandling kan företaget behöva genomföra ändringar av sitt företagsnamn. Det innebär att trycksaker, broschyrer, avtal m.m. kan behöva uppdateras i de fall hela namnet används. Ett omvandlat företag kan behöva informera olika avtals- och samarbetspartners om ändrad företagskategori.

De administrativa kostnaderna för en omvandling ska ses som en helhet, eftersom det är svårt att uppskatta kostnaderna för varje delmoment för sig. De administrativa kostnaderna bör också ställas i relation till verksamheten i övrigt. Om ett försäkringsföretag med en balansomslutning på exempelvis 150 miljarder kronor uppskattar sina kostnader för en omvandling till 200 miljoner kronor och har 2,5 miljoner kunder, innebär det en kostnad på 80 kronor per kund första året. Om hälften av kostnaderna avser investeringar av engångskaraktär i IT-system, innebär det en framtida kostnad på 40 kronor per kund och år. Om kostnaden uppskattas till 50 miljoner kronor under samma förutsättningar uppgår de initiala kostnaderna till 20 kronor per kund och år och de framtida kostnaderna till 10 kronor per kund och år.

17.5.4 Konsekvenser av det nya riskkänsliga kapitalkravet

Det föreslås en förstärkt solvensreglering genom införande av ett nationellt riskkänsligt kapitalkrav. Till skillnad från det som anges i promemorian anser regeringen att det riskkänsliga kapitalkravet ska utgöra den minsta storlek på kapitalbasen som krävs för att tjänstepensionsföretaget med 97 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar (se avsnitt 8.5.1). Den s.k. konfidensnivån bestäms alltså till 97 procent. Enligt en fördjupad analys som nu gjorts motsvarar denna konfidensnivå kapitalbehovet enligt dagens trafikljusmodell.

Eftersom det riskkänsliga kapitalkravet förväntas motsvara kapitalbehovet enligt dagens trafikljusmodell, som tillämpas av försäkringsföretag som följer övergångsregleringen samt av tjänstepensionskassorna, förväntas införandet av det riskkänsliga kapitalkravet inte få några större effekter. Möjligheterna till ingripande förtydligas, men flertalet företag har goda marginaler till kraven. Därför väntas inga större konsekvenser på aggregerad nivå på företagens solvens, tillgångsallokering, den förväntade avkastningen, framtida pensionsnivåer, de finansiella marknaderna eller på den finansiella stabiliteten.

Till skillnad från det som anges i promemorian anser regeringen att ett tjänstepensionsföretag under vissa förutsättningar även kan räkna in upptagna förlagslån för att uppfylla kapitalbaskraven och för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov (se avsnitt 8.4.2). Detta borde ge tjänstepensionsföretagen en ökad flexibilitet i arbetet med att följa kapitalkraven enligt den nya regleringen.

Införandet av ett riskkänsligt kapitalkrav torde inte påverka företagens vilja att delta i upphandlingar och i övrigt erbjuda produkter på marknaden för premiebestämda tjänstepensioner. Det torde inte heller få några konsekvenser för hur företagen väljer att utforma sina produkter med t.ex. garantiinslag, eftersom det riskkänsliga kapitalkravet förväntas motsvara kapitalbehovet enligt dagens trafikljus.

17.5.5 Konkurrensförhållanden

Som framgår av avsnitt 5.7 bör den svenska regleringen undvika omotiverad snedvridning av konkurrensen. Konkurrensneutralitet bör eftersträvas såväl på den inhemska marknaden som i ett internationellt perspektiv. Det är angeläget att svenska företag inte missgynnas i förhållande till sina utländska motsvarigheter till följd av inhemsk reglering.

Som nämns ovan (se avsnitt 17.1) medför EU:s val att ge andra tjänstepensionsdirektivet karaktär av minimiharmoniseringsdirektiv i stället för fullharmoniseringsdirektiv konsekvenser bl.a. för konkurrensförhållandena. Valet av direktivtyp bör, som regeringen uttalar i avsnitt 5.7, kunna ses som en markering från EU att andra aspekter är högre prioriterade än fullständig konkurrensneutralitet.

Det kan samtidigt konstateras att ett antal av de nationella tillägg som införts i den nya lagen om tjänstepensionsföretag kommer öka neutraliteten

mellan försäkringsrörelselagen och den nya lagen om tjänstepensionsföretag och därmed bidra till ökad inhemsk konkurrensneutralitet mellan tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag.

Nationella tillägg kan å andra sidan komma att ha oönskade effekter på konkurrensförhållandena gentemot utländska tjänstepensionsföretag samt för gränsöverskridande verksamhet. Återigen innebär valet att ge andra tjänstepensionsdirektivet karaktär av minimiharmoniseringsdirektiv att sådana effekter är svåra att undvika, eftersom direktivet lämnar utrymme för medlemsstaterna att införa olika nationella tillägg.

17.5.6 Penningtvätsregler

Till skillnad från det som anges i promemorian anser regeringen att den nya lagen om tjänstepensionsföretag inte ska innefatta regler om penningtvätt, bl.a. därför att risken för penningtvätt anses låg inom den aktuella sektorn (se avsnitt 15.7). Detta torde medföra en för verksamhetens risker bättre anpassad regelbörda och att administrativa rutiner kan hållas på en lämplig nivå, vilket i sin tur torde bidra till att hålla administrativa kostnader nere för tjänstepensionsföretagen.

17.6 Konsekvenser för tjänstepensionsmarknaden

Den huvudsakliga delen av tjänstepensionsmarknaden finns inom den kollektivavtalade sektorn (ca 80 procent). Det är kollektivavtalsparterna som har skapat denna marknad genom att ingå kollektivavtal och parterna kan också i stor utsträckning påverka hur marknaden fungerar, främst genom att ingå nya överenskommelser. I Sverige omfattar de kollektivavtalade pensionsplanerna nära 90 procent av den arbetande befolkningen. Anslutningen till en tjänstepensionsplan sker vanligtvis automatiskt. En arbetstagare som arbetar vid ett företag som har ingått kollektivavtal omfattas automatiskt av den överenskommelse om tjänstepension som arbetsgivaren är bunden av, oavsett om arbetstagaren är medlem i en facklig organisation eller inte (se kapitel 4).

Marknaden för tjänstepensioner kan, bland många alternativa sätt att dela upp den, delas upp i två delmarknader. Marknaden för *pensionsutfästelser* har sin utgångspunkt i arbetsmarknaden och utgörs av ett utbud av pensionsförmåner från arbetsgivare och efterfrågan från arbetstagare. Marknaden för *tryggande av utfästelser* består av arbetsgivarnas efterfrågan på tryggande av pensionsutfästelserna. Marknaden för pensionsutfästelser torde inte i sig påverkas av förslagen, medan marknaden för tryggande av utfästelser däremot i viss mån kan komma att påverkas. Om det blir några effekter på de villkor arbetsmarknadsparterna ställer vid upphandling av valbara alternativ och om dessa kommer att anpassas i samband med införandet av en ny sektorreglering för tjänstepensionsföretag är emellertid svårt att avgöra.

Förslagen innebär att utbudet av företag som verkar inom denna marknad med tillämpning av bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet kommer att kunna bibehållas, men också utökas med helt nya former av företag, tjänstepensionsföretagen. I vilken utsträckning det

kommer att bildas nya tjänstepensionsföretag och i vilken utsträckning företagen kommer att utnyttja möjligheten till omvandling är det svårt att bedöma, då detta påverkas av huruvida företagen anser att den nya regleringen baserad på andra tjänstepensionsdirektivet utgör ett mer anpassat och därmed ”bättre” regelverk för renodlad tjänstepensionsverksamhet än försäkringsregleringen eller regleringen för de andra tryggandeformerna. Det finns dock skäl att anta att de flesta av de försäkringsföretag som idag i princip bara har tjänstepensionsförsäkringar, och tjänstepensionskassorna, kommer att välja att omvandla sig till tjänstepensionsföretag.

17.7 Konsekvenser för nuvarande och framtida pensionärer

Tjänstepensionen är en viktig del av det svenska pensionssystemet och utgör ett komplement till den allmänna pensionen. Det finns inget krav enligt svensk lagstiftning att en arbetsgivare ska tillhandahålla tjänstepensioner till sina anställda. Det har helt överlåtits åt arbetsmarknadens parter och åt enskilda arbetsgivare och arbetstagare att komma överens om huruvida tjänstepensioner ska tillhandahållas och hur de ska utformas. Den stora majoriteten av arbetstagarna i Sverige omfattas dock, som nämnts, av kollektivavtalad tjänstepension och tjänstepensionssparande utgör enligt Finansinspektionens beräkning mer än 20 procent av hushållens finansiella sparande. För många blir tjänstepensionen därmed en viktig inkomstförstärkare och Pensionsmyndigheten bedömer att tjänstepensionen kan utgöra mellan 15 och 30 procent av en persons totala pension. Nivån på tjänstepensionen och därmed även den slutliga pensionen påverkar i stor utsträckning den enskildes möjlighet till konsumtion efter pensioneringen.

Syftet med förslagen i denna lagrådsremiss är att möjliggöra en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet samtidigt som ett fullgott skydd för nuvarande och framtida pensionärer säkerställs (se avsnitt 5.6). Genom införande av ett nationellt riskkänsligt kapitalkrav, som går utöver kraven i direktivet och med ingripandemöjligheter för Finansinspektionen, ökar kundskyddet jämfört med nuvarande reglering för försäkringsföretag som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring och följer övergångsregleringen, samt tjänstepensionskassorna.

Valet av 97 procents konfidensnivå för det riskkänsliga kapitalkravet, vilket motsvarar kapitalbehovet enligt dagens trafikljusmodell, möjliggör en fortsatt effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet och bedöms inte påverka vare sig den framtida avkastningen eller de framtida pensionsnivåerna. Därmed borde inte heller valet av förvaltningsform för avgiftsbestämd pension eller tjänstepensionsprodukternas utformning påverkas. Om en högre konfidensnivå hade valts så skulle det troligtvis ha inneburit en allokering till mindre riskfyllda tillgångar i de produkter där försäkringsföretaget bär investeringsrisker, vilket i sin tur medfört lägre förväntad avkastning och lägre framtida pensionsnivåer. Detta hade kunnat få till effekt att nuvarande och framtida pensionärer, för att få högre avkastning, skulle placera en större del av premierna i fondförsäkring i stället för i traditionell försäkring. Effekten av detta hade blivit att den

finansiella risken flyttats över till den framtida pensionären samtidigt som rådgivningskostnader och avgiftsuttag, som minskar de framtida pensionerna, troligtvis skulle ha ökat.

Likaså medför införandet av regler om grupp tillsyn, distributionsregler och regler avseende företagsstyrning att skyddet för nuvarande och framtida pensionärer ökar, eftersom förutsättningarna för en långsiktigt hållbar hantering av pensionsmedlen stärks (se avsnitt 17.3.2).

Avseende införandet av aktuella distributionsregler för tjänstepensionsföretag kan även nämnas att en av utgångspunkterna vid införandet av lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution var att genomföra försäkringsdistributionsdirektivets huvudsyfte om en ökad kundskydds nivå, bl.a. genom införandet av ökade informationskrav. Även om det i frågan om ingående av tjänstepensionsavtal är arbetsgivaren och inte den anställda som ska anses som kund, skapar de ökade informationskraven bättre förutsättningar för arbetsgivaren att göra mer välinformerade val av tjänstepensionsplan för de anställda. Vidare åläggs tjänstepensionsföretagen, enligt 5 kap. 17 § samma lag, ett särskilt informationskrav - direkt gentemot anställda - vid anslutning till obligatorisk tjänstepensionsförsäkringsplan (vilket utgör den dominerande formen av tjänstepensionsförsäkringsplan på den svenska marknaden). Vidare innebär den ifrågavarande regleringen att om en försäkringsdistributör kontaktar en anställd i syfte att påverka ett redan ingånget försäkringsavtal, kommer den anställde att ses som kund i den situationen, varför distributörens informationsplikt istället gäller gentemot den anställde.

Det nya regelverket kan innebära ökade kostnader för tjänstepensionsföretagen, jämfört med om inga eller mer begränsade regler införs. De kostnaderna kan i sin tur komma att överföras på nuvarande och framtida pensionärer. Hur stora dessa kostnader blir är svårt att uppskatta, men de motsvaras av ett ökat kundskydd och en effektivare förvaltning vilket kommer nuvarande och framtida pensionärer till del. Det bör dock även noteras att samtliga befintliga försäkringsföretag, inklusive de som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag, redan får förutsättas gjort de anpassningar som behövs för att följa distributionsreglerna.

När det gäller understödsföreningar som är tjänstepensionskassor, vilka för närvarande inte är föremål för bestämmelserna i lagen om försäkringsdistribution, är alternativet att antingen upphöra med sin verksamhet eller att ombildas sig till försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag (eftersom lagen om understödsföreningar är upphävd och övergångsregleringen för försäkringsföretag som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring kommer att upphöra). I det senare fallet kommer de företagen i vart fall ha att följa lagen om försäkringsdistribution.

17.8 Samhällsekonomiska konsekvenser m.m.

Som framgår av kapitel 4 har tjänstepensionerna en stor samhällsekonomisk och social betydelse och kommer även framgent utgöra en viktig försörjningskälla för pensionärerna. Med tanke på de mycket stora medel som finns avsatta och investerade för framtida tjänstepensioner har

tjänstepensionerna därutöver ett stort värde för kapitalförsörjningen på de finansiella marknaderna.

Tjänstepensionernas betydelse för samhällsekonomin och framtidens pensionärer innebär att regleringen av de institut som ska förvalta tjänstepensionerna måste utformas med omsorg. En rad intresseavvägningar måste göras. Det gäller bl.a. avvägningen mellan trygghet för framtidens pensionärer och de framtida pensionernas storlek. Även samspelet med den arbetsrättsliga lagstiftningen och med socialförsäkringssystemen – däri inbegripet den allmänna pensionen – bör beaktas.

Skyddet för nuvarande och framtida pensionärer måste balanseras mot intresset av att tillräcklig avkastning kan erhållas på de medel som arbetsgivare betalar för att trygga tjänstepension. Om regleringen ställer väldigt höga krav på t.ex. begränsning av risktagandet i tjänstepensionsinstitutens placeringar, kommer det att leda till att placeringarna måste ske i tillgångar med låg risknivå. Sådana tillgångar är allmänt sett också förenade med lägre avkastning. Låg avkastning på tjänstepensionsinstitutens placeringar leder i sin tur till låga pensioner. Lägre tjänstepensioner kan därmed medföra en ökad belastning på de offentliga trygghetssystemen.

Bedömningen är att förslagets utformning inte kommer att leda till större förändringar i företagets allokering av sina tillgångar, men ge ett starkare skydd för kundernas pensioner genom ökad tydlighet kring ingripanden m.m. Därmed är de samhällsekonomiska konsekvenserna begränsade, och positiva.

I den nya lagen förtydligas att tjänstepensionsföretag får beakta hållbarhetsfaktorer i sina investeringsbeslut, vilket torde få en positiv inverkan på målet att finansmarknaden ska bidra till en hållbar utveckling.

17.9 Konsekvenser för myndigheter

17.9.1 Bolagsverket

Enligt förslaget ska Bolagsverket vara registreringsmyndighet för tjänstepensionsföretag och ska i sitt försäkringsregister föra in de uppgifter som enligt lagar och andra författningar ska anmälas för registrering. Bolagsverket har således redan den organisation och de system som krävs för dessa uppgifter. Eventuella kostnader kan därför hanteras inom befintlig finansieringsmodell.

17.9.2 Finansinspektionen

Finansinspektionen berörs i stor utsträckning av förslagen som regeringen nu lämnar.

Enligt förslaget ska Finansinspektionen vara tillsynsmyndighet för tjänstepensionsföretagen. Samtliga tjänstepensionsföretag kommer behöva löpande tillsyn och ärendehantering från Finansinspektionens sida (det gäller t.ex. ändringar av bolagsordningar, beståndsöverlåtelse och lämplighetsprövningar). Tillsynen bör ha samma omfattning som tillsynen över försäkringsföretag. Vidare föreslås också bemyndiganden på olika

områden. Detta innebär att Finansinspektionen måste anpassa sitt tillsynsarbete samt sina befintliga föreskrifter och allmänna råd till den nya lagstiftningen. Det innebär även att Finansinspektionen behöver utarbeta nya föreskrifter och allmänna råd avseende tjänstepensionsföretagens verksamhet. I det sammanhanget bör dock beaktas att det finns likheter mellan det nuvarande regelverket för försäkringsföretag och den reglering för tjänstepensionsföretag som nu föreslås, samt att de befintliga företag som kan omfattas av den nya regleringen redan står under Finansinspektionens tillsyn.

Till detta kommer dock att eventuella omvandlingar av tjänstepensionskassor och försäkringsföretag kan antas komma att kräva ett relativt omfattande och resurskrävande arbete, vilket kan innebära behov av extra resurser under en övergångsperiod, men som ska finansieras via avgifter för tillstånd. Vidare innebär Finansinspektionens tillsynsansvar att inrapporteringen till inspektionen och webbsidor måste ändras och uppdateras. Detta kräver vissa utbildningsinsatser, både internt och externt. Dessa kostnader är till sin natur mer av engångskaraktär. Det kan även finnas behov av att ändra och utveckla rapporteringssystemet. Även dessa kostnader är av engångskaraktär.

Finansinspektionen nämner i sitt remissvar att kostnader inte bara av engångskaraktär kommer att uppstå, eftersom parallella regleringar kan förväntas skapa tolkningssvårigheter vid såväl tillståndshantering som tillsynsarbete.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att förslagen innebär nya och delvis utökade arbetsuppgifter för Finansinspektionen. Den ökade arbetsbelastningen som uppstår genom omarbetning av befintliga föreskrifter och allmänna råd, och framtagande av nya sådana, samt genom hantering av ansökningar om omvandling, får dock i huvudsak anses vara av engångskaraktär. De resursförstärkningar som krävs kommer att kunna finansieras via de avgifter Finansinspektionen tar ut för tillsyns- och tillståndsverksamheterna. Samtliga budgetära konsekvenser ska hanteras inom befintliga anslagsramar.

17.9.3 Sveriges Domstolar

Enligt den föreslagna nya lagen om tjänstepensionsföretag ska, i likhet med det som gäller enligt försäkringsrörelselagen, Finansinspektionens och Bolagsverkets beslut få överklagas till allmän förvaltningsdomstol respektive allmän domstol. Det ska även vara möjligt att begära förklaring av allmän förvaltningsdomstol att vissa ärenden hos Finansinspektionen onödigt uppehålls.

Förvaltningsrätten respektive Kammarrätten i Stockholm nämner i sina remissvar att den nya regleringen kommer medföra en ökad arbetsmängd, mer komplexa fall och tidigare oprövade frågor. Bedömningen är dock att förslagen endast leder till ett begränsat antal mål i domstolarna och att kostnaderna för detta kan hanteras inom befintliga anslagsramar.

17.10 Konsekvenser av genomförandet av direktivet om aktieägares rättigheter

De föreslagna bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag är påkallade av de nya EU-reglerna. Bestämmelserna i ändringsdirektivet är tvingande. Möjligheterna att välja alternativa lösningar är mycket begränsade. Ändringsdirektivet ger dock medlemsstaterna vissa valmöjligheter. I valet mellan olika alternativ är strävan att välja det alternativ som innebär den minsta administrativa bördan för det enskilda företaget. Vidare hålls den administrativa bördan nere genom utgångspunkten att inte gå längre än ändringsdirektivets krav.

För tjänstepensionsföretagen föreslås nya informationsskyldigheter. Som flera remissinstanser påpekar kan skyldigheterna antas leda till ökade administrativa kostnader för de berörda företagen. Vissa av informationskraven finns dock redan i självregleringen. Kraven är därför inte helt nya, även om detaljnivån nu ökar. Det ska dessutom vara möjligt att avstå från att följa vissa krav. Regeringen bedömer därför att de ökade administrativa bördorna inte kan antas vara betydande.

Som flera remissinstanser påtalar har svenska institutionella investerare och kapitalförvaltare redan i dag generellt sett ett stort och långsiktigt engagemang i de bolag i vilka de investerar. Ändringarna får anses skapa incitament för dem att engagera sig ytterligare. Ett engagemang bidrar till en god bolagsstyrning och i förlängningen en sund marknad och ett fungerande näringsliv, vilket gynnar bl.a. investerarna.

Förslagen innebär att Finansinspektionens tillsynsuppgifter utökas. Sett till det tillsynsansvar som Finansinspektionen redan har över de företag som omfattas av regleringen rör det sig om en begränsad ökning av arbetsuppgifter som endast kommer ha en marginell påverkan på Finansinspektionens verksamhet. Kostnaderna kan hanteras inom befintliga ramar.

Ändringarna bedöms inte föranleda negativa effekter för företagens arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. De bedöms inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan män och kvinnor. De bedöms inte heller i övrigt ha några sociala eller miljömässiga konsekvenser.

18 Författningskommentar

18.1 Förslaget till lag om tjänstepensionsföretag

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitten 5.2, 5.3 och 5.5.

Lagen gäller för den tjänstepensionsverksamhet som drivs av svenska tjänstepensionsföretag. Med tjänstepensionsverksamhet avses verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar, vilket är en form av försäkringsrörelse. Försäkringsrörelselagen (2010:2043, FRL) är endast tillämplig på försäkringsrörelse som drivs av svenska försäkringsföretag (1 kap. 1 § FRL). Den lagen är därför inte tillämplig på tjänstepensionsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet. Vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen är dock tillämpliga även på sådana företag. Det regleras i 16 §.

Lagen är även tillämplig på europabolag och europakooperativ med säte i Sverige som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring (se artikel 9.3 i rådets förordning [EG] nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag [SE-förordningen] och artikel 8.2 i rådets förordning [EG] nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar [SCE-förordningen]).

2 §

Paragrafen innehåller en hänvisning till den särskilda lagstiftningen för utländska tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. Paragrafen motsvarar 1 kap. 2 § FRL. Med utländskt tjänstepensionsinstitut avses ett utländskt institut vars hemland hör till EES och som utan att vara försäkringsgivare enligt lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet (1 kap. 5 § första stycket 3 lagen [1998:293] om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige).

3 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om vilka associationsformer som finns för tjänstepensionsföretag. Paragrafen är utformad efter förebild av 1 kap. 3 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

De tillåtna associationsformerna för tjänstepensionsföretag motsvarar de som är tillåtna för försäkringsföretag. Med tjänstepensionsaktiebolag avses ett aktiebolag som har fått tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt denna lag. Ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag är ett bolag som har till ändamål att främja delägarnas ekonomiska intressen genom tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag (jfr prop. 2009/10:246 s. 429 ang. ömsesidiga försäkringsbolag). I 10 kap. 47 § anges att en tjänstepensionsförening är en förening som har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag i vilken medlemmarna

deltar genom att använda föreningens tjänster som försäkringstagare eller som försäkrad.

4 §

Paragrafen innehåller en definition av tjänstepensionsförsäkring. Definitionen motsvarar, inom ramen för tryggandeformen tjänstepensionsförsäkring, definitionen av pensionsförmån i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 6.4). Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

Paragrafen har samma lydelse som 1 kap. 8 § FRL före den 1 januari 2016, vilken är den bestämmelse i svensk rätt som genomförde definitionen av pensionsförmån i första tjänstepensionsdirektivet (se prop. 2004/05:165 s. 219 f.). Paragrafen innehåller dock en hänvisning till 2 kap. 11 § i syfte att förtydliga vad som avses med livförsäkring. Paragrafen innebär att det endast är livförsäkringar enligt 2 kap. 11 § som kan utgöra tjänstepensionsförsäkringar. Avgränsningen görs eftersom unionsrätten inte tillåter att ett tjänstepensionsföretag driver direkt skadeförsäkringsrörelse.

5 §

Paragrafen innehåller ett antal definitioner av begrepp som förekommer i lagen. Övervägandena finns i avsnitten 5.2, 8.2.1, 8.2.4 och 14.1.2.

I punkt 1 definieras behörig myndighet. Definitionen genomför artikel 6.8 i andra tjänstepensionsdirektivet.

I punkterna 2–9 definieras Solvens II-direktivet, blandat finansiellt holdingföretag, EES, EES-försäkringsgivare, försäkringsföretag, försäkringsholdingföretag, försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet och försäkringsgivare från tredjeländ. Definitionerna motsvarar definitionerna av dessa begrepp i försäkringsrörelselagen (12 § 2–4, 6–8 och 10 FRL), med undantag för definitionen av försäkringsföretag som i denna lag avser företag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen. Begreppen har bl.a. betydelse för bestämmelserna om grupp-tillsyn i 16 kap. Avsikten är att begreppen ska ha samma innebörd i denna lag som i försäkringsrörelselagen.

I punkt 10 definieras MTF-plattform, OTF-plattform och reglerad marknad. Begreppen har betydelse för bestämmelserna om investeringar i 6 kap. och bestämmelserna om offentliggörande i 13 kap. Definitionerna genomför artikel 6.14–6.16 i andra tjänstepensionsdirektivet.

I punkt 11 definieras uppdragsgivande företag. Begreppet har betydelse för bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet i 3 kap., om investeringar i 6 kap. och om gränsöverskridande överlåtelser i 11 kap. Definitionen genomför artikel 6.3 i andra tjänstepensionsdirektivet.

6 §

I paragrafen definieras begreppen försäkringstagare och försäkrad. Paragrafen motsvarar 1 kap. 11 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Vid tjänstepensionsförsäkring är det vanligtvis arbetsgivaren som är försäkringstagare och den anställde som är försäkrad. Det kan dock finnas situationer där den anställde är den som tecknar försäkringen och därmed är försäkringstagare.

I lagen jämställs i många situationer ”andra ersättningsberättigade” med försäkringstagare och försäkrade. Det kan exempelvis vara fråga om efterlevande som har rätt till ersättning enligt försäkringsavtalet, men som inte är försäkringstagare eller försäkrade enligt detsamma. När uttrycket ”försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade” används i lagen avses samma personkrets som i bl.a. 4 kap. 1 § försäkringsrörelselagen.

7 §

I paragrafen preciseras vad som avses med ägarintresse. Paragrafen motsvarar 1 kap. 13 § FRL. Begreppet ägarintresse används i 16 kap.

8 §

I paragrafen preciseras vad som avses med nära förbindelser. Paragrafen motsvarar 1 kap. 14 § FRL. Begreppet nära förbindelser används i 2 och 16 kap.

9 §

I paragrafen preciseras vad som avses med kvalificerat innehav. Paragrafen motsvarar 1 kap. 15 § FRL. Begreppet kvalificerat innehav används i 2, 10 och 12 kap.

10 §

I paragrafen regleras vilka bestämmelser i andra lagar och föreskrifter som ska tillämpas vid bedömningen av om ett innehav är kvalificerat. Paragrafen motsvarar 1 kap. 16 § FRL första–tredje styckena.

11 §

Paragrafen innehåller ytterligare bestämmelser om bedömningen av om ett innehav är kvalificerat. Paragrafen motsvarar 1 kap. 16 § FRL fjärde och femte styckena.

12 §

I paragrafen definieras begreppet anknutet företag. Paragrafen motsvarar 1 kap. 16 a § FRL. Begreppet anknutet företag används i 16 kap.

13 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när företag anses ha gemensam eller i huvudsak gemensam ledning. Paragrafen motsvarar 1 kap. 16 b § FRL. Begreppen gemensam eller i huvudsak gemensam ledning används i 12 § och i 10 och 16 kap.

14 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillämpningen av lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution för tjänstepensionsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 15.4.1.

Vad som avses med försäkringsdistribution anges i 1 kap. 1 och 2 §§ lagen om försäkringsdistribution (se prop. 2017/18:216 s. 102–145).

I *tredje meningen* finns en bestämmelse som anger att en sanktionsavgift i anledning av överträdelse av distributionsreglerna inte få vara så stor att tjänstepensionsföretaget därefter inte uppfyller kraven på stabilitet i lagen om tjänstepensionsföretag, vilket motsvarar det som gäller för försäkringsföretag och försäkringsförmedlare enligt 9 kap. 14 § tredje stycket lagen om försäkringsdistribution.

I 15 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad tjänstepensionsföretag ska iakttä när de distribuerar tjänstepensionsförsäkringar (se författningskommentaren till den paragrafen).

15 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad tjänstepensionsföretag ska iakttä när de distribuerar försäkringar. Övervägandena finns i avsnitt 15.4.1.

Enligt 14 § gäller vissa bestämmelser i lagen om försäkringsdistribution för tjänstepensionsföretag. Med stöd av bemyndigandet i denna paragraf kan föreskrifter meddelas som, i tillämpliga delar, i allt väsentligt motsvarar de föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandena i lagen om försäkringsdistribution. Föreskrifterna kan därutöver, i tillämpliga delar, motsvara de bestämmelser som anges i kommissionens delegerade förordningar som meddelats med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 av den 20 januari 2016 om försäkringsdistribution (se artikel 38 i det direktivet). De delegerade förordningarna gäller inte för tjänstepensionsinstitut, den unionsrättsliga institutskategori som tjänstepensionsföretagen tillhör.

16 §

Paragrafen reglerar förhållandet mellan denna lag och försäkringsrörelselagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

I paragrafen anges att bestämmelserna i försäkringsrörelselagen gäller för tjänstepensionsföretag utöver bestämmelserna i denna lag, när detta uttryckligen anges. Vidare innehåller paragrafen upplysningar om var i lagen det finns bestämmelser om att bestämmelser i försäkringsrörelselagen ska gälla för tjänstepensionsföretag.

17 §

I paragrafen regleras att övergångsreglerna för vissa försäkringar i 1 kap. 24 och 25 §§ FRL gäller för tjänstepensionsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.

2 kap. Tillstånd för tjänstepensionsföretag

1 §

I paragrafen finns en bestämmelse med krav på tillstånd för att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag. Genom paragrafen tillgodoses kravet på auktorisation eller registrering i artikel 9.1 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 2 kap. 1 § FRL. Övervägandena finns i avsnitten 6.1 och 6.3.

På samma sätt som i 2 kap. 1 § FRL anges att tillstånd får ges till ett aktieföretag. Ett aktieföretag kan vara bildat redan när det söker tillstånd att driva verksamhet enligt lagen (jfr prop. 2009/10:246 s. 437 f.). Ett aktieföretag blir då ett tjänstepensionsaktieföretag i och med tillståndsbeslutet. Tillstånd kan också ges till ett försäkringsaktieföretag, dvs. ett aktieföretag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen. För ett försäkringsaktieföretag gäller emellertid ytterligare förutsättningar för tillstånd enligt 5 § (omvandling, se författningskommentaren till den paragrafen).

Tillstånd kan vidare ges till ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag och en tjänstepensionsförening. Sådana kan inte existera utan ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag. Även ett ömsesidigt försäkringsbolag och en försäkringsförening kan omvandlas till ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag respektive tjänstepensionsförening. I de fallen gäller ytterligare förutsättningar för tillstånd enligt 5 §.

Ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar får ansöka om tillstånd enligt lagen. Enligt 18 kap. 12 § försäkringsrörelselagen ska ett tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt den lagen återkallas när ett försäkringsföretag får tillstånd enligt denna lag.

Omvandlingen från verksamhet enligt försäkringsrörelselagen till verksamhet enligt denna lag innebär inte någon förändring av de inblandade företagens associationsrättsliga ställning. De företag som genomför en sådan omvandling behåller därför sin associationsform och förblir samma juridiska person vid övergången. Ett försäkringsaktieföretag som får tillstånd enligt denna lag omvandlas alltså till ett tjänstepensionsaktieföretag, ett ömsesidigt försäkringsbolag omvandlas till ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag och en försäkringsförening omvandlas till en tjänstepensionsförening.

Om omvandling sker åt andra hållet, dvs. från verksamhet enligt denna lag till verksamhet enligt försäkringsrörelselagen, blir förhållandena de motsatta (se 2 kap. 1 och 4 a § FRL).

Av den föreslagna ändringen i 7 § andra stycket lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) framgår att understödsföreningar som omfattas av den bestämmelsen kan få tillstånd att bedriva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag.

2 §

I paragrafen anges vilka bestämmelser som ska tillämpas på så kallade dualistiskt organiserade europabolag och europakooperativ. Paragrafen motsvarar 2 kap. 2 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.

3 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att Finansinspektionen efter ansökan ska lämna förhandsbesked om huruvida tillstånd för viss verksamhet krävs. Paragrafen motsvarar 2 kap. 3 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

4 §

I paragrafen finns bestämmelser om förutsättningarna för att ett företag ska få tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet. Paragrafen är utformad efter förebild av 2 kap. 4 § FRL. Paragrafen genomför delvis artikel 22 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

I paragrafen anges de förhållanden som ska beaktas vid prövningen av en ansökan om tillstånd (jfr det som anges angående försäkringsföretag i prop. 2009/10:246 s. 435). För vissa företag gäller ytterligare förutsättningar för tillstånd enligt 5 § (se författningskommentaren till den paragrafen).

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om omvandling från ett försäkringsaktiebolag, ett ömsesidigt försäkringsbolag, och försäkringsföreningar till ett tjänstepensionsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Punkt 1 anger att ett första krav för omvandling är att förutsättningarna enligt 4 § är uppfyllda.

Enligt *punkt 2* gäller vidare som förutsättning för tillstånd till omvandling att den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade inte försämras. Utgångspunkten är att de två regelverken erbjuder ett likvärdigt skydd för försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade. Enbart den omständigheten att ett försäkringsföretag som omvandlas till ett tjänstepensionsföretag kommer att lyda under ett nytt regelverk, t.ex. när det gäller kapitalkrav, innebär inte att omvandlingen medför någon försämring för den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Genom bestämmelsen ges dock Finansinspektionen en möjlighet att bevaka försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades intressen, eftersom Finansinspektionen inte ska bevilja tillstånd om det i samband med en ansökan om omvandling skulle uppstå situationer då försämringar för dessa uppstår. Motsvarande prövning ska enligt 11 kap. 6 § 1 göras vid beståndsöverlåtelse.

Enligt *punkt 3 a* krävs för ett försäkringsaktiebolag att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett bolagsstämmbeslut som har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädade på stämman. Det motsvarar det majoritetskrav som enligt 11 kap. 1 § FRL och 7 kap. 42 § aktiebolagslagen (2005:551), ABL, gäller för att en bolagsstämmas beslut om ändring av bolagsordningen i ett försäkringsaktiebolag ska vara giltigt.

För ett ömsesidigt försäkringsbolag krävs enligt *punkt 3 b* att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett bolagsstämmbeslut som har biträtts av minst två tredjedelar av de röstande. Det motsvarar det krav som gäller enligt 12 kap. 32 § FRL och 6 kap. 35 § lagen (2018:672) om ekonomiska

föreningar (FL) för att ett beslut om ändring av bolagsordningen i ett ömsesidigt försäkringsbolag ska vara giltigt.

Enligt *punkt 3 c* krävs för en försäkringsförening att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett föreningsstämmobeslut som har biträttats av minst två tredjedelar av de röstande. Det överensstämmer med den ordning för ändring av en försäkringsförenings stadgar som gäller enligt 13 kap. 2 § FRL och 6 kap. 35 § FL.

Motsvarande bestämmelse införs i försäkringsrörelselagen för tjänstepensionsföretag som ansöker om omvandling till försäkringsföretag (se författningskommentaren till 2 kap. 4 a § FRL).

Omvandling enligt den aktuella paragrafen innebär inte att företaget i fråga ska anses vara en ny juridisk person.

Prövning av att förutsättningarna för tillstånd är uppfyllda ska enligt 14 § göras av Finansinspektionen.

6 §

I paragrafen finns en bestämmelse om förutsättningar för tillstånd om företaget har nära förbindelser med någon annan. Paragrafen motsvarar 2 kap. 5 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1. En definition av nära förbindelser finns i 1 kap. 8 §.

7 §

I paragrafen finns bestämmelser om för vilken tidsperiod tillstånd ges och om vad som gäller vid förlängning och ändring av ett meddelat tillstånd. Paragrafen motsvarar 2 kap. 6 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Enligt *första stycket* får tillstånd ges tills vidare eller, om särskilda omständigheter ger anledning till det, för en bestämd tid. Denna ordning överensstämmer med den som gäller enligt försäkringsrörelselagen.

I *andra stycket* anges att bestämmelserna i 4 och 6 §§ ska tillämpas även vid prövningen av förlängning av ett tillstånd och vid ändring av ett meddelat tillstånd. Även denna ordning motsvarar det som gäller enligt försäkringsrörelselagen.

8 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om vilket organ som ska besluta om att ansöka om förlängning av tillstånd. Paragrafen motsvarar 2 kap. 7 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Enligt paragrafen ska ett tjänstepensionsföretags beslut att ansöka om förlängning av tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet fattas av dess stämma. Liksom för försäkringsföretag fordras inte att ordinarie stämma fattar besluten i fråga (prop. 2009/10:246 s. 435).

9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens prövning av ett tjänstepensionsföretags bolagsordning eller stadgar. Paragrafen motsvarar 2 kap. 8 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

10 §

Paragrafen behandlar beslut om ändring av bolagsordning eller stadgar. Paragrafen motsvarar 2 kap. 9 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

11 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad ett tillstånd enligt lagen ska avse. Paragrafen motsvarar 2 kap. 12 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Paragrafen innebär att ett tillstånd för ett tjänstepensionsföretag ges för en viss försäkringsklass eller risk som hänför sig till en sådan klass. De försäkringsklasser som ett tjänstepensionsföretag kan få tillstånd för motsvarar de försäkringsklasser som ett livförsäkringsföretag kan få tillstånd för enligt 2 kap. 12 § FRL. När det gäller att bestämma vilken verksamhet som ett tjänstepensionsföretag får driva kompletteras paragrafen av 1 kap. 4 § som anger vad som avses med begreppet tjänstepensionsförsäkring och 4 kap. 5 § om förbud mot främmande verksamhet.

12 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ansökan om tillstånd före registrering eller bildande. Paragrafen motsvarar 2 kap. 17 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Enligt *första stycket* får ett redan bildat aktiebolag, som ännu inte registrerats i aktiebolags- eller europabolagsregistret, ansöka om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag. Något hinder mot att ansöka om sådant tillstånd efter det att ett bolag registrerats finns inte. Inte heller finns något som hindrar att stiftarna ger in en ansökan innan tjänstepensionsaktiebolaget formellt har bildats.

I *andra stycket* anges att tiden för när styrelsen ska göra en registreringsanmälan enligt aktiebolagslagen ska räknas från tillståndsbeslutet, för det fall att ansökan har gjorts inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande.

Enligt *tredje stycket* ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag och en tjänstepensionsförening ansöka om tillstånd innan bolaget respektive föreningen har bildats. Motsatsvis följer att ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar inte behöver göra det. Sådana institut kan alltså ansöka om tillstånd efter det att bolaget respektive föreningen har bildats. För ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar gäller emellertid enligt 2 kap. 17 § FRL att de måste ansöka om tillstånd att driva försäkringsrörelse innan de har bildats.

13 §

I paragrafen innehåller en bestämmelse om att en verksamhetsplan ska finnas i en ansökan om tillstånd. Paragrafen motsvarar 2 kap. 18 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1

I 15 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad en verksamhetsplan ska innehålla.

14 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om prövningen av ansökningar. Paragrafen motsvarar 2 kap. 15 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1. Paragrafen innebär att det är Finansinspektionen som ska pröva frågor om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag och om godkännande av bolagsordning eller stadgar enligt 9 och 10 §§.

15 §

I paragrafen finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad en verksamhetsplan enligt 13 § ska innehålla. Paragrafen motsvarar 2 kap. 19 § 3 FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

3 kap. Gränsöverskridande verksamhet

1 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om rätten för tjänstepensionsföretag att driva gränsöverskridande verksamhet och en definition av gränsöverskridande verksamhet. Paragrafen genomför artiklarna 6.19, 11.1 och 11.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Enligt *första stycket* får tjänstepensionsföretag driva gränsöverskridande verksamhet om Finansinspektionen godkänner det. Bestämmelser om Finansinspektionens prövning finns i 3–5 §§. En bestämmelse om när verksamheten får påbörjas finns i 7 §.

I *andra stycket* genomförs andra tjänstepensionsdirektivets definition av gränsöverskridande verksamhet i fråga om tjänstepensionsföretag. Den definition som finns i paragrafen är anpassad till den verksamhet som tjänstepensionsföretag driver, dvs. tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag. En definition av uppdragsgivande företag finns i 1 kap. 5 § 11. Definitionen i denna paragraf innebär att det som är avgörande för om verksamheten är gränsöverskridande är om den arbetsgivare som betalar premier till tjänstepensionsföretaget ska tillämpa en annan social- och arbetsmarknadslagstiftning i fråga om tjänstepensionerna än den som är tillämplig i Sverige. Det kan därmed i undantagsfall vara fråga om gränsöverskridande verksamhet även om både tjänstepensionsföretaget och det uppdragsgivande företaget har hemvist i Sverige. Normalt behöver uppgiften om vilken lagstiftning som ska tillämpas komma från arbetsgivaren. Att detta är avsikten framgår uttryckligen av andra tjänstepensionsdirektivet.

När det gäller vad som avses med social- och arbetsmarknadslagstiftning finns viss ledning i prop. 2004/05:165 s. 242 f.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tjänstepensionsföretags under rättelse till Finansinspektionen om gränsöverskridande verksamhet. Den genomför artikel 11.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 3 kap. 8 § jämförd med 3 kap. 22 § FRL i lydelse före den 1 januari 2016. Vissa krav på uppgifter i underrättelsen tillkommer dock i punkterna 1 och 2. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretag underrätta Finansinspektionen om det avser att driva gränsöverskridande verksamhet.

Enligt *andra stycket 1* ska det uppdragsgivande företags namn och hemvist anges i underrättelsen. En definition av uppdragsgivande företag finns i 1 kap. 5 § 11. Med hemvist avses i detta fall det uppdragsgivande företags huvudsakliga förvaltningsort.

Av *andra stycket 2* följer att tjänstepensionsföretaget ska uppge vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som reglerar förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och den som i egenskap av försäkringstagare eller försäkrad har rätt till ersättning. Med detta avses detsamma som i definitionen av gränsöverskridande verksamhet i 1 § andra stycket. Det är alltså den lagstiftning som är relevant på tjänstepensionsområdet som avses. Normalt behöver uppgiften om vilken lagstiftning som ska tillämpas komma från arbetsgivaren.

Enligt *andra stycket 3* ska det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för tjänstepensionsförsäkringarna anges. Detta överensstämmer med det som hittills gällt för försäkringsföretag som tillämpar punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) (övergångsbestämmelserna) och med det som hittills gällt för tjänstepensionskassorna.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad Finansinspektionen ska bedöma vid prövningen av om den gränsöverskridande verksamheten ska godkännas. Den genomför delvis artikel 11.4 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 3 kap. 9 § jämförd med 3 kap. 2 och 22 §§ FRL i lydelse före den 1 januari 2016. I förhållande till det som hittills gällt förtydligas att bedömningen avser den planerade verksamheten. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Innebörden och omfattningen av Finansinspektionens prövning motsvarar i huvudsak det som hittills gällt för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och för tjänstepensionskassorna (prop. 2004/05:165 s. 191 f. och 222). *Punkterna 1* och *2* motsvarar det som hittills gällt. Enligt *punkt 3*, som har en något annorlunda lydelse i förhållande till det som hittills gällt, ska ledningsprövningen omfatta den som ska leda den planerade verksamheten. Ledningsprövningen ska göras i förhållande till den planerade gränsöverskridande verksamheten. Styrelsen och den som är verkställande direktör ingår alltid i ledningsprövningen enligt denna paragraf. Om även någon annan inom organisationen ska leda den gränsöverskridande verksamheten, t.ex. en företrädare för en sekundäretablering i ett annat land, ska också den personen omfattas av prövningen.

4 §

I paragrafen finns bestämmelser som rör Finansinspektionens åtgärder om gränsöverskridande verksamhet godkännas. Paragrafen genomför delvis artikel 11.4 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Enligt *första stycket* ska Finansinspektionen lämna ett meddelande till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten ska drivas. I enlighet med direktivet ska meddelandet innehålla alla de uppgifter som tjänstepensionsföretaget ska ange i en underrättelse till den behöriga myndigheten enligt 2 §.

I *andra stycket* finns en tidsfrist som avser när meddelandet ska lämnas till den behöriga myndigheten i det land där verksamheten ska drivas. Meddelandet ska lämnas inom tre månader från det att företagets underrättelse enligt 2 § togs emot.

Enligt *tredje stycket* ska Finansinspektionen underrätta tjänstepensionsföretaget om att ett meddelande till den behöriga myndigheten har lämnats.

5 §

I paragrafen finns bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att meddela beslut inom viss tid om ett meddelande inte lämnas till den behöriga myndigheten enligt 4 §. Paragrafen genomför delvis artikel 11.4 och 11.5 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 3 kap. 13 § FRL jämförd med 3 kap. 22 § FRL i lydelseerna före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Enligt paragrafen ska Finansinspektionen meddela beslut inom tre månader från det att företagets underrättelse om gränsöverskridande verksamhet enligt 2 § togs emot. Beslut ska meddelas om inspektionen bedömer att det inte finns förutsättningar för företaget att driva den planerade gränsöverskridande verksamheten eller om inspektionen av någon annan anledning underlåter att lämna ett meddelande till den behöriga myndigheten enligt 4 §. Med någon annan anledning avses t.ex. att inspektionen av formella skäl inte gör någon prövning i sak eller att inspektionen inte hinner fatta beslut inom angiven tidsfrist.

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att underrätta ett tjänstepensionsföretag om vilka regler som är tillämpliga i det land där gränsöverskridande verksamhet ska drivas. Paragrafen genomför delvis artikel 11.7 och 11.9 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafens första stycke är utformat efter förebild av 3 kap. 11 § jämförd med 3 kap. 22 § FRL i lydelseerna före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Enligt *första stycket* ska Finansinspektionen underrätta tjänstepensionsföretaget om vilka regler för verksamheten som är tillämpliga i det land där den ska drivas, om inspektionen får sådan information med anledning av ett meddelande om godkännande enligt 4 § första stycket. Enligt direktivet ska den behöriga myndigheten i det landet lämna information till myndigheten i hemlandet om vilka krav som gäller enligt det landets lagstiftning. Uppgifterna kan avse i det landet tillämplig social- och arbetsmarknadslagstiftning och bestämmelser om vilken information som ska lämnas till försäkringstagare och försäkrade (prop. 2004/05:165 s. 222).

Om Finansinspektionen får information om att reglerna för verksamheten i det andra landet har ändrats ska inspektionen enligt *andra stycket* underrätta tjänstepensionsföretaget om ändringarna.

7 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när den gränsöverskridande verksamheten får påbörjas. Paragrafen genomför artikel 11.8 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 3 kap. 12 § jämförd med 3 kap. 22 § FRL i lydelseerna före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Paragrafen innebär att ett tjänstepensionsföretag får påbörja den gränsöverskridande verksamheten när företaget har tagit emot en underrättelse om vilka regler för verksamheten som ska tillämpas i den medlemsstat där den ska drivas enligt 6 § första stycket. Om ingen sådan information lämnas får verksamheten inledas i varje fall sex veckor efter det att den behöriga myndigheten tagit emot inspektionens meddelande om godkännande enligt 4 § första stycket.

8 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ändrade förhållanden vid gränsöverskridande verksamhet. Paragrafen är utformad efter förebild av 3 kap. 6 och 7 §§ FRL i lydelseerna före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretag underrätta Finansinspektionen om något av de förhållanden som angetts i en underrättelse om gränsöverskridande verksamhet ska ändras. Underrättelsen ska lämnas minst en månad innan ändringen är avsedd att genomföras.

Finansinspektionen har enligt *andra stycket* en månad på sig att pröva om ändringen får göras utan att 1–7 §§ behöver tillämpas på nytt. Finansinspektionens prövning avser därmed i huvudsak om ändringen är av sådan karaktär att det får anses vara fråga om ett nytt uppdrag avseende gränsöverskridande verksamhet. Så kan exempelvis vara fallet om det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för tjänstepensionsförsäkringarna ändras på ett sätt som medför nya risker för företaget som inte tidigare varit föremål för bedömning.

4 kap. Grundläggande bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags verksamhet

1 §

Paragrafen innehåller en grundläggande princip om stabilitet för tjänstepensionsverksamhet. Paragrafen är utformad efter förebild av 4 kap. 1 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Enligt paragrafen ska tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag drivas med en för verksamhetens omfattning och art tillfredsställande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisker, investeringsrisker och verksamhetsrisker. Begreppet investeringsrisker motsvarar begreppet placeringsrisker i försäkringsrörelselagen. Begreppet

verksamhetsrisker motsvarar begreppet rörelserisker i försäkringsrörelselagen. Eftersom tjänstepensionsföretagen driver en form av livförsäkringsrörelse innebär principen i allmänhet högt ställda krav på långsiktighet och hantering av risker för att säkerställa att åtagandena kan fullgöras. När det gäller principens innebörd, se även bl.a. prop. 1998/99:87 s. 176–178 och 391 f.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om den information som ett tjänstepensionsföretag ska lämna om de tjänstepensionsförsäkringar som företaget meddelar. Paragrafen genomför delvis artiklarna 36, 37 och 41–44 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar i sak 4 kap. 2 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 men är utformad något annorlunda för att tydliggöra att den innehåller en skyldighet för tjänstepensionsföretagen att lämna information. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Paragrafen ger uttryck för den grundläggande genomlysningssprincip som gäller för tjänstepensionsföretagen. Med detta menas att information till försäkringstagare, försäkrade och sådana som erbjuds att teckna en försäkring i bolaget ska ge en god genomlysning av försäkringens villkor och värdeutveckling och företagets verksamhet. Utgångspunkten är att ett tjänstepensionsföretag ska lämna den information som behövs. Vilken information som ska lämnas kommer att variera beroende på villkoren för den enskilda tjänstepensionen. En försäkringstagare, en försäkrad eller en annan ersättningsberättigad ska alltid få tillräcklig information för att kunna överblicka och planera sin ekonomiska situation. Uppgifter om företaget och dess verksamhet samt om de eventuella överenskommelser som ligger till grund för försäkringarna ska alltid lämnas. Eftersom försäkringstagaren när det gäller tjänstepensionsförsäkringar i regel är arbetsgivaren finns det sällan behov av att ge denna grupp information. Det kan dock förekomma att arbetstagaren även är försäkringstagaren. Är försäkringstagaren också den försäkrade finns det naturligtvis inte skäl att lämna information två gånger. Det måste inte vara tjänstepensionsföretaget som rent praktiskt lämnar informationen, utan själva uppgiften kan utföras av någon annan. Det är dock alltid tjänstepensionsföretaget som har det yttersta ansvaret för att försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade får informationen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 10 § 2 meddela ytterligare bestämmelser om vilken information ett tjänstepensionsföretag ska lämna. I 10 § andra stycket finns en upplysningsbestämmelse om att regeringen kan meddela verkställighetsföreskrifter om hur informationen ska lämnas.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om pensionsbesked. Bestämmelserna genomför delvis artiklarna 38–40 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

I paragrafen anges att ett tjänstepensionsföretag varje år ska upprätta ett pensionsbesked. Pensionsbeskedet ska innehålla uppgifter om de individuella förmånerna för den försäkrade. Det ska även finnas en upplysning

om var ytterligare information finns, bl.a. om de allmänna försäkringsvillkoren.

Ett pensionsbesked ska alltid innehålla personuppgifter om den försäkrade, uppgifter om tjänstepensionsföretagets namn och kontaktadress samt ett tydligt angivande av den tjänstepension som beskedet gäller. I pensionsbeskedet ska det även anges vilken dag informationen avser och vilka betydande förändringar som skett från föregående år. Det avgörande för vilken information som ska lämnas är att den försäkrade genom informationen ska kunna överblicka sin ekonomiska situation. Informationen, bortsett från vissa basfakta som alltid ska finnas med, kan variera utifrån villkoren för den enskilda tjänstepensionen under förutsättning att den enskilde får en heltäckande bild av förmåner, risker och avgifter. Det måste inte vara tjänstepensionsföretaget som rent praktiskt tillhandahåller pensionsbeskedet, utan själva uppgiften kan utföras av någon. Det är dock alltid tjänstepensionsföretaget som har det yttersta ansvaret för att försäkringstagare, försäkrade och andra ersättningsberättigade får pensionsbeskedet. Inget hindrar att pensionsbeskedet hålls tillgängligt i elektronisk form, t.ex. på en webbportal, men det ska också på begäran tillhandahållas som papperskopia.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 10 § 2 meddela föreskrifter om vilken information som ska finnas i pensionsbeskedet. I 10 § andra stycket finns en upplysningsbestämmelse om att regeringen kan meddela verkställighetsföreskrifter om hur informationen ska lämnas.

4 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om god tjänstepensionsstandard. Paragrafen motsvarar 4 kap. 3 § FRL som behandlar god försäkringsstandard. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Bestämmelsen syftar till att lagfästa en kvalitativt tillfredsställande standard som återfinns hos en representativ krets av tjänstepensionsföretag. Den lämpliga standard som i dag finns hos försäkringsföretag som är verksamma i tjänstepensionssektorn kan bilda utgångspunkt för vad begreppet god tjänstepensionsstandard innebär för tjänstepensionsföretag (se även bl.a. prop. 1998/99:87 s. 392 f. när det gäller principens närmare innebörd).

5 §

I paragrafen finns en bestämmelse om förbud mot främmande verksamhet. Paragrafen genomför artikel 7 första stycket i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 4 kap. 4 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

I sak motsvarar paragrafen det som hittills gällt för tjänstepensionskassor enligt 7 § tredje stycket lagen (1972:262) om understödsföreningar, UFL. Paragrafen innebär att ett tjänstepensionsföretag inte får driva annan verksamhet än att meddela tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet. Med tjänstepensionsförsäkring avses enligt definitionen i 1 kap. 4 § livförsäkring som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller

periodiska utbetalningar) är beroende av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar. Vilka försäkringsklasser som ett tjänstepensionsföretag kan få tillstånd för regleras i 2 kap. 11 §.

Uttrycket därmed sammanhängande verksamhet har samma innebörd som i 4 kap. 4 § FRL. Vid tolkningen av det begreppet kan ledning hämtas i förarbetena till den bestämmelsen (se prop. 2007/08:40 s. 141 och prop. 2009/10:246 s. 444). Annan försäkringsrörelse än sådan avseende tjänstepensionsförsäkringar kan inte utgöra med tjänstepensionsverksamheten sammanhängande verksamhet. Det kan dock vara tillåtet för ett tjänstepensionsföretag att driva annan försäkringsrörelse än sådan avseende tjänstepensionsförsäkringar under en övergångstid (se punkt 4 i övergångsbestämmelserna).

6 §

I paragrafen finns en bestämmelse om förbud mot att ställa säkerhet för tredje man. Paragrafen genomför artikel 19.3 första meningen i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förbild av 26 § fjärde stycket UFL och 4 kap. 6 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

7 §

I paragrafen regleras tjänstepensionsföretags möjlighet att ta upp eller över låna. Paragrafen genomför artikel 19.3 andra meningen i andra tjänstepensionsdirektivet. Andra och tredje styckena i paragrafen motsvarar 4 kap. 6 § andra och tredje styckena FRL och 4 kap. 5 § tredje och fjärde styckena FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Enligt *första stycket* får ett tjänstepensionsföretag ta upp eller ta över låna bara om det görs för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov eller för att uppfylla kraven på en tillräcklig kapitalbas enligt 7 kap. Upplåning är således bara tillåten i dessa två fall. Det innebär att exempelvis förlagslåna bara är tillåtna om lånet är sådant att det får ingå i kapitalbasen enligt bestämmelserna i 7 kap.

Av *andra stycket* följer att den samlade upplåningen ska vara av ringa betydelse med hänsyn till verksamhetens omfattning och kapitalbasens storlek. Vägledning om vad som avses med ringa betydelse kan hämtas i förarbetena till och den praxis som bildats kring 4 kap. 5 § tredje stycket FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 (se bl.a. prop. 1998/99:87 s. 260–267 och Finansinspektionens beslutspromemoria Föreskrifter om övergångsreglering för försäkringsrörelse, FI dnr 10-9537 s. 17 f.).

I *tredje stycket* anges att Finansinspektionen i ett enskilt fall, om det finns särskilda skäl, får besluta om undantag från kravet på att upplåningen ska vara av ringa betydelse. Det kan till exempel gälla situationer då ett tjänstepensionsföretag befinner sig i ett uppbyggnadsskede eller rekonstruktionsläge. En bedömning av om upplåning är godtagbar med hänsyn till försäkringstagarnas skyddsintressen måste dock självfallet alltid göras. Även vid bedömningen av vad som kan utgöra särskilda skäl till undantag kan vägledning hämtas i förarbetena till bestämmelsen i 4 kap. 5 § fjärde

stycket FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 och i den praxis som bildats kring den bestämmelsen (se bl.a. samma prop. 1998/99:87 s. 266 f.).

8 §

Paragrafen anger de bestämmelser i 4 kap. FRL som ska gälla för tjänstepensionsföretag. Övervägandena finns i avsnitten 6.5 och 12.5.

I *första stycket* räknas de paragrafer i 4 kap. FRL som ska gälla för tjänstepensionsföretag upp. Det gäller bestämmelserna om avtal med en jävskrets om tjänster (9 och 10 §§), om försäkringar med solidarisk ansvarighet (11 §), om förbud mot att förespegla återbäring (12 §), om förbud mot meddelande av nya försäkringar vid likvidation eller konkurs (13 §), om sekretess m.m. (14–16 §§) om huvudkontor i Sverige (17 §), och om återköp och överföring (17 a och 17 b §§).

I *andra stycket* anges att när de aktuella bestämmelserna i försäkringsrörelselagen tillämpas på tjänstepensionsföretag ska det som sägs om försäkringsföretag gälla tjänstepensionsföretag.

9 §

I paragrafen anges att tjänstepensionsföretag utöver de bestämmelser som räknas upp i 8 § ska tillämpa en föreslagen bestämmelse i FRL som rör avgifter vid återköp eller överföring enligt 11 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (2005:104) samt föreskrifter som har meddelats med stöd av ett föreslaget bemyndigande som avser sådana avgifter. Bestämmelserna i FRL som paragrafen hänvisar till föreslås i lagrådsremissen En effektivare flytträtt av försäkringssparande. I paragrafen anges även att det som sägs i försäkringsrörelselagen om försäkringsföretag ska gälla tjänstepensionsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 12.5.

Av ikraftträdandebestämmelserna till denna lag följer att paragrafen träder i kraft den 1 januari 2020 i stället för den 1 december 2019, vilket är samma datum som bestämmelserna i försäkringsavtalslagen som paragrafen hänvisar till föreslås träda i kraft.

10 §

I paragrafen finns bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter på angivna områden och en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur information lämnas enligt 2 §. Övervägandena finns i avsnitten 6.5, 10.1 och 10.2.

Första stycket 1 gör det möjligt att precisera vilka åtgärder ett tjänstepensionsföretag ska vidta för att uppfylla det grundläggande kravet på stabilitet i 1 §.

Första stycket 2 ger möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om den information som ett tjänstepensionsföretag enligt 2 § ska lämna till försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade och till dem som erbjuds att teckna en försäkring i företaget.

Första stycket 3 gäller vilken information som ska anges i pensionsbeskedet enligt 3 §.

Enligt *första stycket 4* får föreskrifter meddelas om vilka åtgärder ett tjänstepensionsföretag ska vidta för att uppfylla kravet på god tjänstepensionsstandard enligt 4 §.

Första stycket 5 gör det möjligt att precisera villkor för upplåning enligt 7 §.

I *andra stycket* finns en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur information lämnas enligt 2 och 3 §§. Genom bemyndigandet i första stycket 2 och verkställighetsföreskrifter kan de delar av artiklarna 36, 37 och 41–44 i andra tjänstepensionsdirektivet som inte genomförs enligt 2 § genomföras. På samma sätt kan artiklarna 38–40 i direktivet genomföras genom första stycket 3 och verkställighetsföreskrifter i de delar som inte genomförs genom 3 §.

5 kap. Försäkringstekniska avsättningar

1 §

I paragrafen finns bestämmelser om omfattningen av ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar. Bestämmelserna genomförs artikel 13.1 och 13.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.1.

Paragrafen är utformad efter förebild av 5 kap. 1 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 och 7 kap. 1 § första stycket försäkringsrörelselagen (1982:713) (1982 års FRL).

Av *första stycket* följer att ett tjänstepensionsföretag är skyldigt att göra försäkringstekniska avsättningar. De försäkringstekniska avsättningarna ska motsvara det belopp som krävs för att företaget vid varje tidpunkt ska kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

I *andra stycket* anges de specifika situationer för vilka försäkringstekniska avsättningar ska göras.

Enligt *andra stycket 1* ska avsättningar göras för försäkringsfall, förvaltningskostnader och andra kostnader under resten av avtalsperioden för löpande försäkringar (s.k. livförsäkringsavsättning). Livförsäkringsavsättning omfattar också ansvarighet för fondförsäkringar som tjänstepensionsföretaget står risken för. Sådana fondförsäkringsåtaganden som försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står investeringsrisken för regleras i den femte punkten.

I *andra stycket 2* anges att avsättningar ska göras för inträffade oreglerade försäkringsfall, kostnader för regleringen av dessa samt återbäring som förfallit till betalning men inte betalats ut (s.k. oreglerade skador).

Enligt *andra stycket 3* ska avsättningar göras för sådan återbäring som är garanterad i nominella eller reala belopp och som inte omfattas av punkt 1 eller punkt 2 (s.k. garanterad återbäring).

I *andra stycket 4* anges att avsättningar ska göras för återbäring som är villkorad av värdeförändringar på tillgångar eller av visst försäkringstekniskt resultat som försäkringarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står risken för (s.k. villkorad återbäring). Villkorad återbäring omfattar också tjänstepensionsföretags ansvarighet för depåförsäkringar.

Enligt *andra stycket 5* ska avsättningar göras för fondförsäkringar som försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken för (s.k. fondförsäkringsåtaganden där försäkrings-tagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken).

I 7 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll enligt denna paragraf.

2 §

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om de metoder som ett tjänstepensionsföretag ska använda vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.2.

I *första stycket* anges att de försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas utan avdrag för avgiven återförsäkring (återförsäkring som tjänstepensionsföretaget tecknat som försäkringstagare), dvs. brutto, och motsvaras av det förväntade nuvärdet av de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal. Beräkningarna ska enligt 3 § grundas på finansiella och aktuariella antaganden som är aktsamma (se författningskommentaren till den paragrafen). Vidare ska hänsyn tas till alla in- och utbetalningar som krävs för att reglera försäkringsåtagandena under deras återstående löptid. Bestämmelsen är utformad efter förebild av 5 kap. 6 § FRL.

Enligt *andra stycket* får en alternativ metod under vissa förhållanden användas vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar för villkorad återbäring enligt 1 § andra stycket 4 och fondförsäkringsåtaganden enligt 1 § andra stycket 5. Dessa avsättningar får tas upp till värdet på placerings-tillgångarna för vilka försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken, om värdet inte är lägre än resultatet av en beräkning enligt första stycket.

I 7 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om de försäkringstekniska avsättningarnas beräkning enligt bl.a. denna paragraf.

3 §

I paragrafen finns ett krav på att tjänstepensionsföretag ska grunda beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna på aktsamma antaganden. Paragrafen genomför artikel 13.4 a och c i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen överensstämmer i sak med 5 kap. 6 och 7 §§ FRL i lydelserna före den 1 januari 2016 och 7 kap. 2 § fjärde och femte stycket 1982 års FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.2.

Av bestämmelsen följer att beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna enligt 2 § ska grundas på antaganden om dödlighet, andra riskmått, räntesatser samt driftskostnader som var för sig är aktsamma. Uppräkningen av de olika typer av antaganden som måste göras är inte uttömmande. Bestämmelsen innebär att beräkningen av avsättningarna ska innefatta en marknadsmässig – dvs. realistisk – värdering av tjänstepensionsföretagets åtaganden. Kravet på aktsamhet medför att i de fall det råder osäkerhet avseende vilket antagande som är mest realistiskt bör det

antagande som ger den högsta beräknade avsättningen göras. Därigenom beaktas även behovet av en tillräcklig säkerhetsmarginal i enlighet med artikel 13.4 a i andra tjänstepensionsdirektivet.

I 7 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter enligt bl.a. denna paragraf. Bemyndigandet ger möjlighet att meddela föreskrifter om principer för aktsamma antaganden vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar, t.ex. om hur diskonteringsräntor ska fastställas. Genom sådana föreskrifter kan bestämmelserna om maximiräntesatser i artikel 13.4 b i andra tjänstepensionsdirektivet genomföras.

4 §

I paragrafen regleras hur ett tjänstepensionsföretag ska beräkna de försäkringstekniska avsättningarna när företaget ansvarar solidariskt för en försäkring. Paragrafen är utformad efter förebild av 5 kap. 2 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 och 7 kap. 1 § andra stycket 1982 års FRL. Bestämmelsen överensstämmer i sak med 5 kap. 16 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.2.

Om ett tjänstepensionsföretag ansvarar solidariskt för en försäkring ska företaget när det beräknar de försäkringstekniska avsättningarna beakta bara den del av försäkringen som enligt avtal mellan de berörda försäkringsgivarna avser företaget. För att ett tjänstepensionsföretag ska få meddela försäkringar med solidarisk ansvarighet krävs tillstånd enligt 4 kap. 11 § FRL jämförd med 4 kap. 8 § denna lag (se författningskommentaren till den senare paragrafen).

5 §

I paragrafen finns bestämmelser om hur ofta ett tjänstepensionsföretag ska beräkna de försäkringstekniska avsättningarna. Bestämmelserna genomför delvis artikel 13.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 5 kap. 8 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 och 7 kap. 2 § sjätte och sjunde styckena 1982 års FRL jämförd med 22 a § UFL. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.2.

Enligt *första stycket* ska beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna göras minst en gång per år. I 1 § anges att avsättningarna ska motsvara belopp som krävs för att ett tjänstepensionsföretag vid varje tidpunkt ska kunna uppfylla sina åtaganden. För att säkerställa att detta krav är uppfyllt kan det vara nödvändigt att utföra beräkningarna oftare än en gång per år beroende på vilka åtaganden tjänstepensionsföretaget har. Bestämmelsen hindrar inte heller Finansinspektionen från att inom ramen för myndighetens tillsyn kräva att ett tjänstepensionsföretag beräknar sina avsättningar oftare än en gång per år.

Finansinspektionen får enligt *andra stycket* i ett enskilt fall besluta om undantag från kravet i första stycket. Den yttersta gränsen för undantag är att beräkningarna alltid ska göras minst vart tredje år. I artikel 13.3 i andra tjänstepensionsdirektivet finns närmare bestämmelser om under vilka förutsättningar undantag får medges. De bestämmelserna kan genomföras i föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet i 7 §.

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tjänstepensionsföretagets aktuariefunktion och krav på dem som utför beräkningarna av de försäkringstekniska avsättningarna. Bestämmelserna genomför delvis artiklarna 13.4 och 27.1 a i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.2.

De försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas under överinseende av aktuariefunktionen. Detta är en av aktuariefunktionens uppgifter. De övriga uppgifterna anges i 9 kap. 13 § första stycket.

I bestämmelsen finns även ett kompetenskrav för dem som beräknar de försäkringstekniska avsättningarna. De som utför dessa beräkningar ska ha den kunskap och erfarenhet av dessa frågor som krävs med hänsyn till omfattningen och arten av tjänstepensionsföretagets verksamhet.

7 §

I paragrafen finns bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll och beräkning. Paragrafen motsvarar 5 kap. 17 § första stycket 1 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 och 7 kap. 1 § fjärde stycket 1982 års FRL. Övervägandena finns i avsnitten 8.1.1 och 8.1.2.

Bemyndigandet avseende de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll gör det möjligt att meddela föreskrifter om t.ex. gränsdragningen mellan de olika avsättningar som ska göras enligt 1 §.

Bemyndigandet avseende beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna ger möjlighet att meddela föreskrifter om t.ex. principerna för att beräkna diskonteringsräntor. Genom föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet genomförs bestämmelserna om maximiräntesatser i artikel 13.4 b i andra tjänstepensionsdirektivet. Bemyndigandet gör det även möjligt att som meddela föreskrifter som genomför artikel 13.4 d och delvis artikel 13.3 i andra tjänstepensionsdirektivet (se författningskommentaren till 5 §).

6 kap. Investeringar

1 §

I paragrafen finns grundläggande bestämmelser om aktsamhetsprincipen. Paragrafen genomför artikel 19.1 första stycket och delvis artikel 19.1 första stycket g i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 6 kap. 20 och 25 §§ FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1.

Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretags tillgångar investeras i enlighet med bestämmelserna i 2–11 §§ och också i övrigt på ett aktsamt sätt. Detta innebär att tjänstepensionsföretag ska investera sina tillgångar i enlighet med aktsamhetsprincipen. I praktiken innebär det att investeringarna ska göras med omsorg och skicklighet av en person med god kunskap om den specifika verksamheten (prop. 2004/05:165 s. 101–103).

Av *andra stycket* följer att bestämmelserna i 4 och 5 §§ inte gäller för investeringar i tillgångar som motsvarar avsättningar för villkorad återbäring enligt 5 kap. 1 § andra stycket 4 och fondförsäkringsåtaganden

enligt 5 kap. 1 § andra stycket 5. Det innebär att sådana tillgångar där försäkringstagare, försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken inte omfattas av krav på bl.a. riskspridning.

2 §

I paragrafen finns bestämmelser om intressekonflikter. Paragrafen genomför artikel 19.1 första stycket a i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1.

Enligt paragrafen ska ett tjänstepensionsföretags tillgångar investeras på det sätt som bäst gagnar försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades intressen. Vid tjänstepensionsförsäkring är det vanligtvis arbetsgivaren som är försäkringstagare och den anställde som är försäkrad. I dessa fall har försäkringstagaren inte rätt till ersättning ur försäkringen och dennes intressen omfattas därmed inte av paragrafen. Det kan dock finnas situationer där den anställde är den som tecknar försäkringen. Eftersom försäkringstagaren då är ersättningsberättigad ska tjänstepensionsföretaget i sådana fall beakta försäkringstagarens intressen i samband med investeringsbeslut.

Bedömningen av vad som bäst gagnar de ersättningsberättigades intressen ska enligt bestämmelsen göras på såväl kort som lång sikt. Det innebär ett högre krav än i andra tjänstepensionsdirektivet eftersom det enligt direktivet bara är deras intressen på lång sikt som behöver beaktas. Bestämmelsen hindrar inte att ett tjänstepensionsföretag beaktar även andra intressen i samband med investeringsbeslut, exempelvis arbetsgivares intressen (ej ersättningsberättigade försäkringstagare). Däremot innebär kravet att de ersättningsberättigades intressen alltid ska gå före andra intressenters i sådana situationer där intressena står mot varandra. I paragrafen anges även uttryckligen att vid intressekonflikter ska investeringar göras uteslutande i försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades intressen.

3 §

I paragrafen anges de krav som ställs på ett tjänstepensionsföretags investeringar i fråga om riskkontroll. Paragrafen motsvarar 6 kap. 2 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1.

Enligt paragrafen får investeringar endast göras i finansiella instrument – däribland derivatinstrument – och andra tillgångar vars risker tjänstepensionsföretaget kan identifiera, mäta, övervaka, hantera, kontrollera och rapportera. Vidare krävs att riskerna på lämpligt sätt kan beaktas i företagens egen risk- och solvensbedömning.

Med finansiella instrument avses detsamma som i definitionen i 1 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

4 §

I paragrafen finns grundläggande bestämmelser om riskspridning. Paragrafen genomför artikel 19.1 första stycket c i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 6 kap. 3 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1.

I *första stycket* finns ett allmänt krav på lämplig riskspridning. Det innebär att ett tjänstepensionsföretag ska göra sina investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar på ett sätt som tillförsäkrar säkerhet och kvalitet för de samlade tillgångarna. I begreppet lämplig riskspridning inbegrips att tillgångarna ska investeras så att risken för valutaförluster begränsas. I 5 § finns ytterligare bestämmelser om hur ett tjänstepensionsföretag ska göra sina investeringar för att de ska uppfylla kraven på riskspridning.

I *andra stycket* anges att samtliga tillgångar ska investeras så att tjänstepensionsföretagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig. Det innebär att företagets tillgångar ska investeras på ett sätt som tillförsäkrar likviditet och lönsamhet för den samlade portföljen. Investeringar ska göras med beaktande av tjänstepensionsföretagets försäkringsåtaganden och förändringar i tillgångarnas framtida värde och avkastning.

Av 1 § *andra stycket* följer att bestämmelserna i denna paragraf inte gäller för tillgångar som svarar mot avsättningar för villkorad återbäring enligt 5 kap. 1 § *andra stycket* 4 och fondförsäkringsåtaganden enligt 5 kap. 1 § *andra stycket* 5.

5 §

I paragrafen finns bestämmelser om riskspridning som kompletterar 4 §. Paragrafen genomför artikel 19.1 första stycket f och delvis artikel 19.1 första stycket g och *andra stycket* i *andra tjänstepensionsdirektivet*. Paragrafen är utformad efter förebild av 6 kap. 15 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1.

Av *första stycket* följer att ett tjänstepensionsföretag ska göra sina investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar på ett sådant sätt att det undviker överdrivet beroende av någon särskild tillgång, emittent, låntagare eller företagsgrupp (*första stycket* 1). Vidare ska investeringar göras så att tjänstepensionsföretaget undviker ackumulation av risker i den samlade portföljen (*första stycket* 2).

I *andra stycket* anges att investeringar i tillgångar från samma emittent eller låntagare eller från företag i en sådan grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning som avses i tredje stycket får inte innebära att det blir en överdriven riskkoncentration för tjänstepensionsföretaget.

Tredje stycket innehåller en definition av begreppet grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning. En sådan grupp föreligger när det finns affärs- eller intressegemenskap mellan emittenterna eller låntagarna. Som exempel på sådan gemenskap kan nämnas gemensamt ägande, gemensam ledning, korsvisa garantier och ett direkt kommersiellt beroende som inte kan brytas på kort sikt. Följden av gemenskapen kan bli att om ett av företagen i gruppen får finansiella problem så är det sannolikt att även de andra företagen i gruppen kan få problem.

Enligt *fjärde stycket* omfattar bestämmelserna om riskspridning inte sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för. Detta innebär att obligationer och andra skuldförbindelser som emitterats av en stat är undantagna från kraven i första och *andra styckena*. Däremot omfattar undantaget inte skuldförbindelser som emitterats av exempelvis regionala och lokala självstyrelseorgan såsom kommuner och landsting.

Även för investeringar i tillgångar som stater svarar för gäller aktsamhetsprincipen som huvudregel, vilket utesluter eller minskar möjligheten till investeringar i tillgångar som exempelvis stater med osäkra statsfinanser svarar för.

6 §

I paragrafen finns bestämmelser om investeringar på reglerade marknader och i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader. Paragrafen genomför artikel 19.1 första stycket d i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1.

Enligt *första ledet* ska ett tjänstepensionsföretags tillgångar till övervägande del investeras på reglerade marknader. Med reglerad marknad avses enligt 1 kap. 5 § 10 detsamma som i definitionen i 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden. Med reglerad marknad avses, något förenklat, ett multilateralt system inom EES som möjliggör handel med finansiella instrument, t.ex. aktier, i enlighet med särskilda regler.

I *andra ledet* anges att investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är föremål för handel på en reglerad marknad, en MTF-plattform eller OTF-plattform ska hållas på aktsamma nivåer. Med reglerad marknad, MTF-plattform och OTF-plattform avses det som i andra tjänstepensionsdirektivet benämns reglerade finansmarknader. Med MTF-plattform och OTF-plattform avses enligt 1 kap. 5 § 10 detsamma som i definitionerna i 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden. Med MTF-plattform avses ett multilateralt system inom EES som sammanför flera tredjeparters köp- och säljintressen i finansiella instrument – inom systemet och i enlighet med icke skönmässiga regler – så att det leder till ett kontrakt. Med OTF-plattform avses ett multilateralt system inom EES som inte är en reglerad marknad eller en MTF-plattform, och inom vilket flera tredjeparters köp- och säljintressen i obligationer, strukturerade finansiella produkter, utsläppsrätter eller derivat kan interagera inom systemet så att det leder till ett kontrakt. Bestämmelsen innebär att investeringar utanför EES ska hållas på aktsamma nivåer.

7 §

I paragrafen finns en bestämmelse om att tjänstepensionsföretag får ta hänsyn till hållbarhetsfaktorer vid investeringsbeslut. Paragrafen genomför artikel 19.1 första stycket b i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.1.

Enligt paragrafen får ett tjänstepensionsföretag beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i sina investeringsbeslut. Utöver rent ekonomiska faktorer är det alltså tillåtet att, inom ramen för aktsamhetsprincipen, ta hänsyn till investeringsbeslutens möjliga långsiktiga konsekvenser när det gäller hållbarhetsfaktorer.

8 §

I paragrafen finns bestämmelser om förvaring av tillgångar. Paragrafen genomför artiklarna 33.8, 34.5 a–c och 35.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar delvis 6 kap. 4 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.2.

Enligt paragrafen ska ett tjänstepensionsföretags tillgångar förvaras på ett sådant sätt att de alltid är identifierbara och åtkomliga för företaget. Förvaringen ska ske på ett säkert sätt och ska inte ge upphov till intressekonflikter. Dessa krav innebär att tjänstepensionsföretaget ska ha kontroll över sina tillgångar. Kravet på att en tillgång ska vara identifierbar kan uppfyllas genom att tjänstepensionsföretaget för en förteckning över sina tillgångar eller genom att tillgångarna förs in i ett oberoende konto- eller registersystem i företagets namn. Att tillgångarna ska vara åtkomliga medför att de ska vara geografiskt lokaliserade så att de är tillgängliga för tjänstepensionsföretaget. Vidare får det inte finnas några legala hinder för deras tillgänglighet.

9 §

I paragrafen finns bestämmelser om användningen av derivatinstrument. Paragrafen genomför delvis artikel 19.1 första stycket e i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 6 kap. 5 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.3.

Enligt paragrafen får ett tjänstepensionsföretag använda derivatinstrument (optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument) för att sänka den finansiella risken i företaget. Företaget får även använda sådana tillgångar för att i övrigt effektivisera förvaltningen av tillgångarna och skulderna.

I 22 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om användning av derivatinstrument. Genom sådana föreskrifter kan artikel 19.1 första stycket e sista meningen i andra tjänstepensionsdirektivet genomföras.

10 §

I paragrafen finns bestämmelser om investeringar i uppdragsgivande företag. Paragrafen genomför delvis artikel 19.1 första stycket g och andra stycket i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 6 kap. 21 § 3 och 4 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Till skillnad från de bestämmelserna gäller paragrafen endast för tjänstepensionsföretag som bara har ett enda uppdragsgivande företag. Om ett tjänstepensionsföretag har flera uppdragsgivande företag omfattas investeringar i dessa företag endast av bestämmelserna om aktsamhet och riskspridning i 1 § första stycket och 4 och 5 §§ (se författningskommentarerna till de paragraferna). Övervägandena finns i avsnitt 8.2.4.

Enligt *första stycket* gäller vissa kvantitativa begränsningar för ett tjänstepensionsföretags investeringar i det uppdragsuppbyggande företaget. Med uppdragsgivande företag avses enligt 1 kap. 5 § 11 den som i egenkap av arbetsgivare betalar försäkringspremier till tjänstepensionsföretaget. Av de samlade tillgångarna i ett tjänstepensionsföretag som har endast ett enda uppdragsgivande företag får högst fem procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapperen eller skuldförbindelserna getts ut av det uppdragsgivande företaget (*första stycket 1*). Tio procent av de samlade tillgångarna får utgöras av sådana tillgångar som avses i punkt 1, och som har getts ut av företaget i en grupp

av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning som det uppdragsgivande företag ingår i (*första stycket 2*). En sådan grupp föreligger enligt 5 § tredje stycket när det finns affärs- eller intressegemenskap mellan emittenterna eller låntagarna (se författningskommentaren till den paragrafen).

Enligt *andra stycket* gäller bestämmelserna om investeringar i uppdragsgivande företag inte sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för. Detta innebär att begränsningarna i första stycket inte gäller obligationer och andra skuldförbindelser som emitterats av en stat. Däremot omfattar undantaget i andra stycket inte skuldförbindelser som emitterats av exempelvis regionala och lokala självstyrelseorgan såsom kommuner och landsting. Även för investeringar i tillgångar som stater svarar för gäller aktsamhetsprincipen som huvudregel, vilket utesluter eller minskar möjligheten till investeringar i tillgångar som exempelvis stater med osäkra statsfinanser svarar för.

11 §

I paragrafen finns bestämmelser om fondförsäkringstillgångar. Paragrafen motsvarar 6 kap. 9 § FRL och överensstämmer i sak med 6 kap. 33 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.5.

Enligt *första stycket* ska premier för fondförsäkring investeras så att de så nära som möjligt motsvarar andelar i sådana fonder som är knutna till försäkringen och som försäkringstagaren eller den försäkrade från tid till annan bestämmer.

I *andra stycket* regleras vad utdelning och ersättning vid inlösen av andelarna får användas till.

12 §

I paragrafen finns krav på innehav av tillräckliga tillgångar för skuldtäckning. Paragrafen genomför delvis artikel 14.1 och 14.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 6 kap. 1 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.1.

Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretag ha tillgångar som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de försäkringstekniska avsättningar som företaget ska göra enligt bestämmelserna i 5 kap.

Enligt *andra stycket* ska dessa tillgångar, utöver det som följer av 1–11 §§, investeras och värderas enligt 13–15 §§. För dessa tillgångar gäller även särskilda krav på registerföring i 16 §.

13 §

I paragrafen finns krav på innehav av lämpliga tillgångar för skuldtäckning. Paragrafen genomför delvis artikel 14.1 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 6 kap. 7 § första meningen FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.1.

Enligt paragrafen ska ett tjänstepensionsföretag investera tillgångar som motsvarar försäkringstekniska avsättningar på ett sätt är lämpligt med hänsyn till åtagandenas art och löptid. Det innebär att dessa tillgångar ska vara lämpliga för skuldtäckning.

14 §

I paragrafen finns en grundläggande bestämmelse om värdering av tillgångar som används för skuldtäckning. Paragrafen motsvarar 6 kap. 27 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.2.

Enligt paragrafen ska skuldtäckningstillgångar värderas till verkligt värde. Eventuella skulder som hänför sig till förvärvet av tillgången ska dras av vid fastställandet av värdet.

I 22 § 2 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om värdering till verkligt värde.

15 §

I paragrafen finns en bestämmelse om värdering av fordringar på någon annan än försäkringstagaren. Paragrafen motsvarar 6 kap. 29 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.4.

Enligt paragrafen ska fordringar på någon annan än försäkringstagaren bara beaktas i skuldtäckningen till den del de överstiger fordringar som gäldenären har på tjänstepensionsföretaget. De tillgångar som kan vara aktuella är exempelvis skattefordringar, vissa typer av återköpsransaktioner och koncerninterna fordringar.

16 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om register över tillgångar som används för skuldtäckning. Paragrafen motsvarar i huvudsak 6 kap. 11 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.5.

Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretag föra ett register över de tillgångar som används för skuldtäckning och som ska omfattas av den särskilda förmånsrätt som upptas i 4 a § förmånsrättslagen (1970:979).

I *andra stycket* anges att om en tillgång som har antecknats i registret har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, ska detta antecknas i registret.

I 22 § 3 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om förande av register.

17 §

I paragrafen finns bestämmelser om förmånsrätt. Paragrafen motsvarar i huvudsak 6 kap. 13 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.6.

Enligt *första stycket* följer förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) med fordran som grundas på försäkringsavtal (*första stycket 1*) eller avser återbetalning av premier för att ett försäkringsavtal inte har kommit till stånd eller har upphört att gälla (*första stycket 2*).

I *andra stycket* anges att förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i skuldtäckningsregistret enligt 16 § när företaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

18 §

Paragrafen behandlar skyldigheten för ett tjänstepensionsföretag att anta principer för sitt aktieägarengagemang. Paragrafen genomför delvis nya artikel 3g.1 i direktivet om aktieägares rättigheter. Paragrafen motsvarar 6 kap. 13 a § FRL i lydelsen enligt bet. 2018/19:CU16. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.11.

Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretag anta principer för aktieägarengagemang, om företaget investerar i aktier i bolag inom EES som är upptagna till handel på en sådan reglerad marknad som avses i 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden. Med principer avses det som i direktivet om aktieägares rättigheter benämns policy. Med reglerad marknad enligt lagen om värdepappersmarknaden avses, något förenklat, ett multilateralt system inom EES som möjliggör handel med finansiella instrument, t.ex. aktier, i enlighet med särskilda regler. Ett tjänstepensionsföretag som t.ex. uteslutande investerar i aktier som handlas på andra marknadsplatser eller i andra typer av värdepapper än aktier, omfattas således inte av skyldigheten.

Av första stycket följer också att principerna ska visa hur tjänstepensionsföretaget integrerar aktieägarengagemanget i sin investeringsstrategi.

I *andra stycket* anges vilket innehåll i övrigt som principerna i vart fall ska ha. Principerna ska alltid omfatta en redogörelse för hur tjänstepensionsföretaget övervakar portföljbolagen i relevanta frågor. Med portföljbolag avses det som i direktivet om aktieägares rättigheter benämns investeringsobjekt. Det är upp till tjänstepensionsföretaget att, med utgångspunkt i sin investeringsstrategi, avgöra vilka frågor som är relevanta att redovisa. I *andra stycket 1* anges emellertid vilka frågor som alltid anses vara relevanta. Att ordet bolagsstyrning används i stället för företagsstyrning beror på att paragrafens tillämpningsområde är begränsat till bolag. Principerna ska också innehålla en beskrivning av hur tjänstepensionsföretaget för dialoger med portföljbolagen, utövar rösträtt och andra rättigheter knutna till aktieinnehavet, samarbetar och kommunicerar med andra aktieägare och intressenter samt hanterar intressekonflikter.

Innehållet i principerna ska vara övergripande och avse investeringsportföljen som helhet. Det finns således inte någon skyldighet att lämna en redogörelse i förhållande till varje enskilt portföljbolag. Utifrån detta, och utifrån syftet med principerna, är det tjänstepensionsföretaget som avgör den närmare utformningen av principerna.

Av *tredje stycket* följer att försäkringsföretagets skyldighet att anta principer inte omfattar tillgångar som motsvarar avsättningar för villkorad återbäring och för fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken enligt 5 kap. 1 § andra stycket 4 och 5. Således finns det inte någon skyldighet att anta principer för exempelvis fond- eller depåförsäkringar.

Enligt 20 § får ett tjänstepensionsföretag under vissa förutsättningar avvika från kraven i denna paragraf.

Av 21 § följer att principerna ska offentliggöras.

19 §

Paragrafen behandlar skyldigheten för ett tjänstepensionsföretag att lämna en årlig redogörelse för hur principerna för aktieägarengagemang har tillämpats. Paragrafen genomför delvis nya artikel 3g.1 i direktivet om aktieägares rättigheter. Paragrafen motsvarar 6 kap. 13 b § FRL i lydelsen enligt bet. 2018/19:CU16. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.11.

Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretag varje år lämna en redogörelse för hur principerna som avses i 18 § har tillämpats. Det finns inget krav som specificerar vid vilken tidpunkt som redogörelsen ska lämnas. Det står därför tjänstepensionsföretaget fritt att välja när det ska ske. För att det ska vara fråga om en årlig redogörelse bör tidpunkten dock vara densamma från år till år.

I andra och tredje styckena anges vilket innehåll den årliga redogörelsen åtminstone ska ha. Redogörelsen ska innehålla en allmän beskrivning av tjänstepensionsföretagets röstningsbeteende i portföljbolagen. Med det avses generella uppgifter om hur företaget röstar, t.ex. att tjänstepensionsföretaget regelmässigt röstar på ett visst sätt i en viss typ av fråga eller att företaget i vissa situationer väljer att inte utnyttja rösträtten. Med portföljbolag avses det som i direktivet om aktieägares rättigheter benämns investeringsobjekt. Redogörelsen ska också innehålla en förklaring av de viktigaste omröstningarna och uppgift om användningen av röstningsrådgivare. Med röstningsrådgivare avses en sådan aktör som anges i lagen om röstningsrådgivare (bet. 2018/19:CU16). Därutöver ska redogörelsen innehålla uppgifter om hur tjänstepensionsföretaget har röstat på portföljbolagens stämmor. Omröstningar som är obetydliga (eller oviktiga, som det uttrycks i direktivet) på grund av ämnet eller storleken på aktieinnehavet behöver dock inte redovisas. Det kan t.ex. vara omröstningar i rena procedurfrågor eller i bolag där tjänstepensionsföretaget har en mycket liten andel i förhållande till sitt innehav i andra portföljbolag. Tjänstepensionsföretagen kan främja en konsekvent tillämpning av undantaget genom att fastställa egna kriterier för när omröstningar anses obetydliga.

Redogörelsen ska ge transparens åt hur principerna tillämpas i praktiken, men det är tjänstepensionsföretaget som avgör den närmare utformningen.

Enligt 20 § får ett tjänstepensionsföretag under vissa förutsättningar avvika från kraven i denna paragraf.

Av 21 § följer att den årliga redogörelsen ska offentliggöras.

20 §

Paragrafen behandlar möjligheten för ett tjänstepensionsföretag att avvika från kraven i 18 och 19 §§. Paragrafen genomför delvis nya artikel 3g.1 i direktivet om aktieägares rättigheter. Paragrafen motsvarar 6 kap. 13 c § FRL i lydelsen enligt bet. 2018/19:CU16. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.11.

Bestämmelsen genomför principen följ eller förklara. Ett tjänstepensionsföretag kan välja att avstå från att anta principer för aktieägarengagemang eller från att lämna en årlig redogörelse för tillämpningen av dem, eller ge principerna eller redogörelsen ett annat innehåll än det föreskrivna. Tjänstepensionsföretaget ska i så fall i stället tydligt ange skälen för, dvs. motiveringen till, varje avvikelse. Med det avses det som i

direktivet benämns en tydlig och motiverad förklaring. Skälen ska vara så tydliga och utförliga att avvikelserna förklaras.

Av 21 § följer att förklaringarna ska offentliggöras.

21 §

Paragrafen behandlar skyldigheten för ett tjänstepensionsföretag att offentliggöra viss information. Paragrafen genomför delvis nya artikel 3g.2 i direktivet om aktieägares rättigheter. Paragrafen motsvarar 6 kap. 13 d § FRL i lydelsen enligt bet. 2018/19:CU16. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.11.

Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretag hålla principerna, redogörelsen och eventuella uppgifter om avvikelser tillgängliga på sin webbplats. De tjänstepensionsföretag som inte har en egen webbplats ska hålla informationen tillgänglig på en annan webbplats som enkelt kan nås. Med det avses bl.a. att valet av webbplats ter sig naturligt från intressenternas perspektiv.

Andra stycket tar sikte på tjänstepensionsföretag som har gett en kapitalförvaltare i uppdrag att ansvara för investeringarna och då tillämpa principerna för aktieägarengagemang. Med kapitalförvaltare avses sådana förvaltare som definieras i nya artikel 2 i direktivet om aktieägares rättigheter. Definitionen omfattar, något förenklat, värdepappersbolag, förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare) och fondbolag. I de situationer som avses är det kapitalförvaltaren som röstar på portföljbolagens bolagsstämmor för tjänstepensionsföretagets räkning. Om tjänstepensionsföretaget väljer att därför inte beskriva omröstningar i den årliga redogörelsen, ska företaget i stället ange var kapitalförvaltaren har offentliggjort informationen. Det finns dock inget som hindrar att tjänstepensionsföretaget även i dessa fall beskriver omröstningarna i sin redogörelse. I sådant fall finns det inte någon skyldighet att dessutom hänvisa till den plats där kapitalförvaltaren har offentliggjort informationen.

Av *tredje stycket* följer att tjänstepensionsföretag inte får ta ut några avgifter för tillhandahållandet av informationen.

22 §

I paragrafen finns bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitten 8.2.3, 8.3.2 och 8.3.5.

Punkt 1 avser användning av derivatinstrument enligt 9 §. Genom föreskrifter som meddelas med stöd av denna punkt kan artikel 19.1 första stycket e sista meningen i andra tjänstepensionsdirektivet genomföras. Bemyndigandet överensstämmer i sak med 6 kap. 34 § 10 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016.

Punkt 2 avser värdering av skuldtäckningstillgångar till verkligt värde enligt 14 § och överensstämmer i sak med 6 kap. 34 § 9 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016.

Punkt 3 avser förande av register över tillgångar som används för skuldtäckning enligt 16 § och överensstämmer i sak med 6 kap. 14 § 4 FRL.

7 kap. Kapitalbas

1 §

I paragrafen finns grundläggande bestämmelser om tjänstepensionsföretags kapitalbas. Paragrafen genomför artiklarna 15.1 och 16.1 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 7 kap. 1 § FRL och 7 kap. 1 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.1.

Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretag vid varje tidpunkt, utöver de tillgångar som krävs för skuldäckning enligt 6 kap. 12 §, ha en tillräcklig kapitalbas. Ett tjänstepensionsföretag ska ha tillgångar för skuldäckning som minst uppgår till ett belopp som motsvarar de försäkringstekniska avsättningar som företaget ska göra enligt bestämmelserna i 5 kap. (se författningskommentaren till 6 kap. 12 §). Första stycket innebär att ett tjänstepensionsföretag därutöver ska ha en kapitalbuffert av tillräcklig storlek i form av en kapitalbas.

Kapitalbasens storlek ska enligt *andra stycket* minst uppgå till de kapitalkrav som följer av lagen. Den ska minst uppgå till det riskkänsliga kapitalkravet beräknat enligt 8 kap. 1–6 §§, men aldrig vara mindre än det högsta av minimikapitalkravet beräknat enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garanti-beloppet enligt 8 kap. 13 och 14 §§.

2 §

I paragrafen finns en bestämmelse om vilka poster som tjänstepensionsföretags kapitalbas får omfatta utan att det krävs särskilt tillstånd från Finansinspektionen enligt 3 §. Paragrafen genomför, tillsammans med 4 §, artikel 16.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. Den motsvarar i allt väsentligt 7 kap. 2 § första stycket FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 samt 7 kap. 22 § 1982 års FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.2.

Kapitalbasen får enligt *punkt 1* omfatta inbetalt aktiekapital, garanti-kapital eller verksamhetskapital. I förtydligande syfte anges i *punkt 2* att kapitalbasen även får omfatta ett tjänstepensionsföretags konsolideringsfond. Konsolideringsfonden är en buffertfond inom kategorin eget kapital för företag som meddelar livförsäkring och som inte får dela ut vinst (prop. 1998/99:87 s. 208). Den har även hittills fått ingå i kapitalbasen för företag som meddelar tjänstepensionsförsäkring men då i posten övrigt eget kapital. Av *punkterna 3* och *4* följer att kapitalbasen också får omfatta övrigt eget kapital och obeskattade reserver.

I 8 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bl.a. omfattningen av de poster i kapitalbasen som anges i paragrafen. Ett sådant bemyndigande kan utnyttjas för att säkerställa att andra tjänstepensionsdirektivets krav uppfylls när det gäller att kapitalbasen i den nu aktuella delen ska motsvaras av tillgångar som är fria från alla förutsebara förpliktelser. Omfattningen av de poster som räknas upp i paragrafen bestäms annars i huvudsak av de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar.

3 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att Finansinspektionen i ett enskilt fall får besluta att också andra poster än de som anges i 2 § får ingå i kapitalbasen. Paragrafen genomför delvis artikel 16.3 och 16.4 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 7 kap. 3 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.2.

Tillstånd enligt paragrafen får endast meddelas på tjänstepensionsföretagets begäran, dvs. efter ansökan från företaget. Finansinspektionen får inte tillåta att andra poster ingår i kapitalbasen än de som medlemsstaterna får tillåta enligt artikel 16.3 och 16.4 i andra tjänstepensionsdirektivet.

I 8 § finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bl.a. villkor för att ta in och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen. Genom sådana föreskrifter kan artikel 16.4 i andra tjänstepensionsdirektivet genomföras fullt ut. Genom bemyndigandet kan även föreskrifter meddelas om sådant kapital som medlemsstaterna får tillåta i kapitalbasen enligt artikel 16.3 i direktivet.

4 §

I paragrafen finns en bestämmelse om att tjänstepensionsföretaget ska räkna av immateriella tillgångar, utdelningar och förutbetalda anskaffningskostnader från kapitalbasen. Paragrafen genomför, tillsammans med 2 §, artikel 16.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.2.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag också ska räkna av aktier och tillskott i vissa företag från kapitalbasen. Paragrafen är utformad efter förebild av 7 kap. 4 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.2.

Av *första stycket* följer att det är det bokförda värdet som ska räknas av. Vidare anges vilka innehav av aktier och tillskott som omfattas av skyldigheten att göra avräkning.

I *andra stycket* anges när avräkning ska göras för de innehav som anges i första stycket. I jämförelse med 7 kap. 4 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 har *andra stycket 2 b* en annorlunda utformning. Det föranleds av att begreppet intresseföretag inte används i lagen. Någon ändring i sak är dock inte avsedd. Innehållet i bestämmelsen motsvarar definitionen av intresseföretag i 1 kap. 13 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016.

6 §

I paragrafen finns en bestämmelse om när avräkning enligt 5 § inte ska göras. Paragrafen är utformad efter förebild av 7 kap. 5 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.2.

Uttrycket grupp tillsyn med avseende på gruppsolvans avser bl.a. tillsyn enligt 16 kap. 15–23 §§. Även motsvarande tillsyn enligt Solvens II-regelverket omfattas av undantaget, liksom tillsyn enligt lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

7 §

Paragrafen behandlar avräkning från kapitalbasen på grund av skillnader i värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.3.

Värderingen av posterna i kapitalbasen för tjänstepensionsföretag följer de värderingsregler som tillämpas enligt lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Regleringen bygger i stor utsträckning på internationella redovisningsstandarder och omfattar även regler för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. De regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar påverkar storleken på det kapital som får ingå i kapitalbasen enligt 2 § och då framför allt omfattningen av posten övrigt eget kapital. Värderingen kan i vissa fall avvika från resultatet av den beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna som företaget gör med tillämpning av 5 kap. 2 §. I den paragrafen finns bestämmelser om hur de försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas för solvensändamål. Av denna paragraf följer att skillnaden mellan beloppen ska räknas av från kapitalbasen om det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt 5 kap. 2 § är högre än det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar. Syftet med avräkningen är att beräkningen enligt 5 kap. 2 § ska bestämma den lägsta tillåtna nivån för kapitalbasens storlek i nu aktuellt avseende.

8 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om villkor för att ta in, räkna av och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen samt hur den i övrigt ska beräknas. Paragrafen motsvarar 7 kap. 21 § 1 FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.2.

När det gäller kapitalbasens sammansättning enligt 2 § ger bemyndigandet möjlighet att säkerställa att tjänstepensionsföretag får räkna med sådant kapital i kapitalbasen som uppfyller de krav som framgår av andra tjänstepensionsdirektivet. För att kapital ska få räknas med i kapitalbasen utan krav på tillstånd förutsätts enligt direktivet att kapitalet motsvaras av tillgångar i tjänstepensionsföretaget som är fria från alla förutsebara förpliktelser.

Genom föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet kan bl.a. artikel 16.4 i andra tjänstepensionsdirektivet genomföras fullt ut. Genom bemyndigandet kan även föreskrifter meddelas om sådant kapital som medlemsstaterna får tillåta i kapitalbasen enligt artikel 16.3 i direktivet. Bemyndigandet ger också utrymme för att i så fall fullt ut genomföra artikel 16.3 i fråga om de villkor och begränsningar som anges där.

8 kap. Kapitalkrav

Kapitlet innehåller bestämmelser om hur ett tjänstepensionsföretag ska beräkna det riskkänsliga kapitalkravet och minimikapitalkravet. I kapitlet finns även bestämmelser om garantibeloppet för tjänstepensionsföretag. Vidare anges när Finansinspektionen ska underrättas om bristande uppfyllelse av kapitalkraven.

Det riskkänsliga kapitalkravet syftar till att säkerställa att ett tjänstepensionsföretag har en tillräcklig kapitalbas (buffertkapital) som ska täcka alla oförutsedda förluster i verksamheten. Minimikapitalkravet motsvarar det kapitalkrav som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Kapitalbasen ska minst uppgå till garantibeloppet för att ett tjänstepensionsföretag ska få starta och driva sin verksamhet. Förhållandet mellan kapitalkraven, garantibeloppet och den minsta tillåtna storleken på kapitalbasen regleras i 7 kap. 1 §.

I 15 kap. finns bestämmelser om ingripande från Finansinspektionen vid bristande uppfyllelse av det riskkänsliga kapitalkravet, minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

1 §

I paragrafen finns bestämmelser om beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet. Paragrafen är utformad efter förebild av 8 kap. 1 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.1.

I *första stycket* anges att det riskkänsliga kapitalkravet utgör den minsta storlek på kapitalbasen som krävs för att tjänstepensionsföretaget med 97 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av företagets åtaganden (skyddsnivå). Vidare klargörs att den fastställda skyddsnivån ska beaktas även vid beräkningen av kapitalkravet för var och en av de risker som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet. Att det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas utifrån förhållandena under en tolv månadersperiod medför att företaget ska beakta såväl befintliga som sådana nya åtaganden som kan förväntas tillkomma under denna period.

I *andra stycket* anges att det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas under antagandet att tjänstepensionsföretaget kommer att fortsätta driva sin verksamhet (fortlevnadsprincipen).

2 §

I paragrafen finns en bestämmelse om den grundläggande beräkningsmetoden för det riskkänsliga kapitalkravet, dvs. hur det riskkänsliga kapitalkravet ska läggas samman. Avsikten är att de väsentliga risker som förekommer i ett tjänstepensionsföretags verksamhet ska fångas upp av det riskkänsliga kapitalkravet. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.2.

Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas genom en sammanläggning av separata kapitalkrav för marknadsrisk, försäkringsrisk och operativ risk, minskat med ett justeringsbelopp för förlusttäckningskapaciteten hos de försäkringstekniska avsättningarna. Vid sammanläggningen av kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk ska justering ske för diversifieringseffekter.

I 16 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bl.a. den beräkning som ska göras när det riskkänsliga kapitalkravet läggs samman.

3 §

I paragrafen finns en bestämmelse om hur kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.2.

Kapitalkravet ska enligt paragrafen beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för ränterisk, aktiekursrisk, fastighetsprisrisk, ränteskillnadsrisk, valutakursrisk och koncentrationsrisk, dvs. med hänsyn till förekomsten av diversifieringseffekter mellan respektive risk.

Med ränterisk enligt *punkt 1* avses risken för att ett tjänstepensionsföretags finansiella ställning påverkas negativt av förändringar i marknadsräntor.

Med aktiekursrisk enligt *punkt 2* avses risken för att marknadsvärdet på tjänstepensionsföretagets innehav i aktier sjunker. Kategorin omfattar även motsvarande risk vid innehav av andra riskfyllda tillgångar som inte omfattas av undergrupperna ränterisk, fastighetsprisrisk och ränteskillnadsrisk.

Med fastighetsprisrisk enligt *punkt 3* avses risken för en nedgång i marknadsvärdet för direkt och indirekt ägda fastigheter och byggnader. Eftersom kategorin är avsedd att fånga en viss typ av risk är den inte begränsad till att endast omfatta fast egendom i juridisk mening.

Med ränteskillnadsrisk enligt *punkt 4* avses risken för att marknadsvärdet på räntebärande tillgångar och andra finansiella skulder till tjänstepensionsföretaget sjunker på grund av ökad s.k. kreditspread. Med kreditspread avses skillnaden mellan den riskfria räntan och räntan för riskfyllda investeringar, oavsett om denna skillnad motsvarar en premie för kredit-, motparts-, likviditetsrisk eller något annat. Ett annat ord som används för samma risk är spreadrisk.

Med valutakursrisk enligt *punkt 5* avses risken för att företagets finansiella ställning påverkas negativt på grund av förändringar i de valutakurser som företaget har exponering mot.

Med koncentrationsrisk enligt *punkt 6* avses den risk som följer av att ett företag har stora exponeringar mot en och samma emittent (företag eller grupp av närstående företag) och på så sätt riskerar att marknadsvärdet på dessa exponeringar samtidigt påverkas negativt.

I 16 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bl.a. beräkningen av marknadsrisk i det riskkänsliga kapitalkravet.

4 §

I paragrafen finns en bestämmelse om hur kapitalkravet för försäkringsrisk ska beräknas. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.2.

Kapitalkravet för försäkringsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för åtminstone långlevnads- och dödlighetsrisk, sjuklighetsrisk, annullationsrisk och kostnadsrisk, dvs. med hänsyn till diversifieringseffekter mellan respektive risk.

Med långlevnadsrisk enligt *punkt 1* avses risken för att de som omfattas av försäkringen lever längre än vad tjänstepensionsföretaget har antagit. Dödlighetsrisk innebär å andra sidan att de som omfattas av försäkringen avlider tidigare än vad företaget har antagit. Riskerna behandlas i samma kategori på grund av det samband som i regel finns mellan dem hos företag med tjänstepensionsverksamhet.

Med sjuklighetsrisk enligt *punkt 2* avses att insjuknandet är högre än vad företaget har antagit, att avvecklingen genom tillfrisknande eller dödsfall är lägre än vad företaget har antagit och att den s.k. invaliditetsgraden ökar.

Med annullationsrisk enligt *punkt 3* avses risken för att tjänstepensionsföretagets kapital för att bära driftskostnader minskar och att framtida intäkter minskar på grund av att premiebetalningarna upphör eller att försäkringsavtal och kapital flyttas från företaget.

Med kostnadsrisk enligt *punkt 4* avses risken för att ett tjänstepensionsföretags finansiella ställning försämras på grund av att kostnaderna ökar.

I 16 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bl.a. beräkningen av försäkringsrisk i det riskkänsliga kapitalkravet. Eftersom uppräkningsen i denna paragraf inte är uttömmande finns det utrymme att meddela föreskrifter om kapitalkrav för väsentliga risker inom tilläggsförsäkringar som inte omfattas av någon av de angivna undergrupperna.

5 §

I paragrafen finns en bestämmelse om beräkningen av kapitalkravet för operativ risk. Paragrafen är utformad efter förebild av 8 kap. 9 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.2.

Av paragrafen följer att kapitalkravet för operativ risk ska beräknas med beaktande av sådana risker som tjänstepensionsföretaget är utsatt för och som inte beaktats vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk eller försäkringsrisk.

Begreppet operativ risk innefattar olika typer av risker som är kopplade till otillräckliga interna rutiner och som orsakas av personal, system eller externa händelser där oväntade och potentiellt stora kostnader kan uppkomma.

I 16 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bl.a. beräkningen av operativ risk i det riskkänsliga kapitalkravet.

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om beräkningen av det justeringsbelopp som enligt 2 § kan minska det sammanlagda riskkänsliga kapitalkravet. Paragrafen är utformad efter förebild av 8 kap. 10 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.2.

Punkt 1 innebär att justeringsbeloppet ska omfatta minskningen av tjänstepensionsföretagets oförutsedda förluster som beror på att företagets åtaganden minskar till följd av villkoren i försäkringsavtalet. Detta gäller exempelvis sådan återbäring från tjänstepensionsföretaget som är villkorad av värdeförändringar på tillgångar som den som omfattas av försäkringen står risken för (s.k. villkorad återbäring).

Av *punkt 2* följer att justeringsbeloppet ska motsvara den minskning av företagets oförutsedda förluster som beror på att de uppskjutna skatterna minskar.

Enligt *punkt 3* ska justeringsbeloppet motsvara den minskning av oförutsedda förluster som beror på en kombination av de orsaker som anges i punkterna 1 och 2.

I 16 § 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om bl.a. hur justeringsbeloppet ska beräknas.

7 §

I paragrafen finns bestämmelser om beräkningen av minimikapitalkravet för livförsäkring som inte utgör tilläggsförsäkring. Paragrafen genomför artikel 17.2 och 17.6 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 7 kap. 12 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 och 7 kap. 23 § 1982 års FRL. Jämfört med dessa paragrafer byter bestämmelserna i punkterna 3 och 4 plats i förtydligande syfte. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.4.

Paragrafen gäller bl.a. beräkning av kapitalkravet för långa åtaganden som avser sjuk- och olycksfallsförsäkring. I *första stycket* anges därför att paragrafen, utöver det som anges i ovan angivna hittillsvarande bestämmelser, även omfattar livförsäkringsklass IV. Paragrafen omfattar sammantaget all försäkring som ett tjänstepensionsföretag tillhandahåller med undantag för tilläggsförsäkringar enligt klass I b. För tilläggsförsäkringar gäller i stället bestämmelserna i 8–12 §§.

Första stycket 1 innebär att minimikapitalkravet som utgångspunkt ska omfatta fyra procent av den del av de försäkringstekniska avsättningarna som svarar mot åtaganden med en finansiell eller försäkringsteknisk risk för tjänstepensionsföretaget. Enligt *första stycket 2* ska en procent användas vid beräkningen för de försäkringstekniska avsättningarna i övrigt, om det belopp som ska täcka driftskostnaderna är bestämt för längre tid än fem år. Den senare beräkningen ska bl.a. användas för fondförsäkringsåtaganden där den som omfattas av försäkringen bär investeringsrisken. Det gäller dock endast om det belopp som ska täcka driftskostnaderna är bestämt för längre tid än fem år. Om det saknas förutsättningar för att tillämpa punkt 2 följer det av *första stycket 3* att minimikapitalkravet i stället ska beräknas med utgångspunkt i netto-driftskostnaderna.

Med risksumma enligt *första stycket 4* avses skillnaden mellan försäkringens värde omedelbart efter inträffat dödsfall och försäkringens värde omedelbart före inträffat dödsfall. Risksumman är positiv om företaget får skjuta till belopp, utöver de försäkringstekniska avsättningarna, vid en utbetalning på grund av ett dödsfall. Sådana positiva risksummor ska beaktas vid beräkningen av minimikapitalkravet.

Av *andra stycket* följer att minimikapitalkravet avseende positiva risksummor för vissa försäkringar ska beräknas med lägre procentandelar än det som följer av första stycket 4.

8 §

Paragrafen finns en bestämmelse som anger att minimikapitalkravet för tilläggsförsäkringar ska beräknas med utgångspunkt i premiebasen eller ersättningsbasen. Paragrafen genomför artiklarna 17.3 och 18.1 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 7 kap. 7 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016 jämförd med 7 kap. 14 § FRL i angiven lydelse. I paragrafen används i enlighet med andra tjänstepensionsdirektivet termerna premiebas och ersättningsbas i stället för termerna premieindex och skadeindex som används i hittillsvarande lydelse av ovannämnda bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.4.

9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om beräkningen av premiebasen. Paragrafen genomför artikel 18.3 första–femte styckena i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 7 kap. 8 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. I enlighet med andra tjänstepensionsdirektivet ska dock indexering som grundas på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet inte ingå i beräkningen av premiebasen. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.4.

10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om beräkningen av ersättningsbasen. Paragrafen genomför artikel 18.4 första–sjätte styckena i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 7 kap. 9 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. I enlighet med andra tjänstepensionsdirektivet ska dock indexering som grundas på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet inte ingå i beräkningen av ersättningsbasen. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.4.

11 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om beräkningen av minimikapitalkravet för tilläggsförsäkringar. Paragrafen genomför artikel 18.2, 18.3 sjätte stycket och 18.4 sjunde stycket i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 7 kap. 10 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.4.

12 §

Paragrafen behandlar en viss justering som ska göras vid beräkningen av minimikapitalkravet för tilläggsförsäkringar. Paragrafen genomför artikel 18.5 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 7 kap. 11 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.4.

13 §

I paragrafen finns en bestämmelse om garantibeloppets storlek för tjänstepensionsföretag. Paragrafen är utformad efter förebild av 7 kap. 18 § första

stycket FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. För tjänstepensionsföretag uppgår garantibeloppet till 790 prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.5.

14 §

I paragrafen finns en bestämmelse om att Finansinspektionen i ett enskilt fall får besluta att sätta ned garantibeloppet med högst hälften av beloppet om det finns särskilda skäl. Paragrafen är utformad efter förebild av 7 kap. 20 § FRL i lydelsen före den 1 januari 2016. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.5.

Det är främst för mindre tjänstepensionsföretag som det kan komma i fråga att sätta ned garantibeloppet. En omständighet som kan ha betydelse vid bedömningen är om företaget vänder sig till en begränsad krets försäkringstagare. För företag som får dela ut vinst torde det sällan finnas utrymme att sätta ned garantibeloppet. Vid prövningen bör en helhetsbedömning göras (prop. 2002/03:94 s. 62 f.).

I 16 § 2 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om villkor som ska vara uppfyllda för att nedsättning av garantibeloppet ska komma i fråga.

15 §

Paragrafen behandlar ett tjänstepensionsföretags skyldighet att underrätta Finansinspektionen om det inte uppfyller något av kapitalkraven eller garantibeloppet eller om det finns risk för detta under de närmaste tre månaderna. Paragrafen är utformad efter förebild av 8 kap. 16 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.6.

Underrättelseskyldigheten avser en situation när kapitalbasen för ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller kraven i 7 kap. 1 § andra stycket, eller att det finns risk för detta under de närmaste tre månaderna.

Det andra ledet i bestämmelsen, dvs. att underrättelse ska ske om det finns risk för att företaget inte uppfyller kapitalkraven, är avsett att skapa förutsättningar för en proaktiv tillsyn och en nära dialog med Finansinspektionen om det finns risk för att tjänstepensionsföretaget inte kommer att uppfylla något av kapitalkraven. Det är alltså inte varje teoretisk risk som avses utan sådana situationer när ett aktsamt företag rimligen redan följer hur det finansiella läget utvecklar sig mer noggrant.

16 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet och villkoren för nedsättning av garantibeloppet. Övervägandena finns i avsnitten 8.5.2 och 8.5.5.

När det gäller det riskkänsliga kapitalkravet i *punkt 1* avser bemyndigandet bl.a. beräkningen av kapitalkraven för respektive risk och hur det riskkänsliga kapitalkravet ska läggas samman.

Bemyndigandet avseende garantibeloppet i *punkt 2* ger möjlighet att meddela föreskrifter om villkor som ska vara uppfyllda för att nedsättning av garantibeloppet ska komma i fråga.

9 kap. Företagsstyrning

Kapitlet innehåller bestämmelser om företagsstyrning hos tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna införs i huvudsak för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet i svensk rätt. Flera av bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet överensstämmer med motsvarande bestämmelser för försäkringsföretag i Solvens II-direktivet. En stor del av bestämmelserna för tjänstepensionsföretag motsvarar därmed eller är utformade efter förebild av det som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen.

På samma sätt som för försäkringsföretag är bestämmelserna om företagsstyrning en särreglering i förhållande till de gällande allmänna associationsrättsliga regelverken i aktiebolagslagen och lagen om ekonomiska föreningar. En stor del av bestämmelserna i aktiebolagslagen och lagen om ekonomiska föreningar ska dock, på motsvarande sätt som för försäkringsföretag, också gälla för tjänstepensionsföretag, se bestämmelserna i 10 kap.

1 §

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om företagsstyrningssystem. Bestämmelsen genomför artiklarna 21.1, 21.2, 23.3 g och 24.1 andra meningen i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 4 kap. 5 § och 10 kap. 1 § FRL. Övervägandena finns i avsnitten 9.2 och 9.3.

I *första stycket* anges att ett tjänstepensionsföretag ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Detta generella krav innefattar även kraven i andra tjänstepensionsdirektivet på en tillfredsställande och transparent organisationsstruktur med en tydlig ansvarsfördelning med lämplig grad av uppdelning av uppgifterna och ett effektivt system för att säkerställa att information förs vidare (artikel 21.1 i andra tjänstepensionsdirektivet). I detta ingår också att företaget ska göra det möjligt för personer som innehar centrala funktioner att utföra sina uppgifter effektivt på ett objektivet, korrekt och oberoende sätt (artikel 24.1 andra meningen i andra tjänstepensionsdirektivet). Centrala funktioner regleras i 8–13 §§. Dessutom gäller att företagsstyrningssystemet ska beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i samband med investerings-tillgångar vid investeringsbeslut (artikel 21.1 i andra tjänstepensionsdirektivet). Dessutom gäller att företagsstyrningen av ersättningar och deras övervakning ska vara tydlig, transparent och effektiv (artikel 23.3 g). Företagsstyrningssystemet ska regelbundet ses över.

I *andra stycket* anges att företagsstyrningssystemet ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet. Bestämmelsen motsvarar artikel 21.2 i andra tjänstepensionsdirektivet men gäller i lagen för samtliga bestämmelser om företagsstyrning, även dem som inte har sin grund i någon bestämmelse i andra tjänstepensionsdirektivet.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om kontinuitet i verksamheten. Bestämmelsen genomför artikel 21.5 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 10 kap. 3 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.5.

I *första stycket* anges att ett tjänstepensionsföretag ska ha system, resurser och rutiner som är lämpliga för att verksamheten ska kunna bedrivas med kontinuitet och i enlighet med gällande regler. Ett tjänstepensionsföretag ska vidta rimliga åtgärder för att säkerställa detta (artikel 21.5 i andra tjänstepensionsdirektivet). Systemen, resurserna och rutinerna ska alltså vara proportionerliga i förhållande till den verksamhet som tjänstepensionsföretaget driver.

I *andra stycket* anges att ett tjänstepensionsföretag ska ha en beredskapsplan. Utarbetandet av en beredskapsplan är en av åtgärderna som ett tjänstepensionsföretag ska vidta för att säkerställa att deras verksamhet bedrivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt.

3 §

Paragrafen innehåller lämplighetskrav för dem som är verksamma i ett tjänstepensionsföretag. Bestämmelsen genomför artikel 22.1 a i, 22.1 a iii och 22.1 b i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen genomför även delvis artiklarna 22.1 a ii, 22.2 och 24.3. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 5 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.3.

I *första stycket 1* anges lämplighetskrav för dem som leder tjänstepensionsföretaget. För dem som ingår i styrelsen och för den verkställande direktören, eller för dem som är ersättare för någon av dem, gäller att de var för sig ska ha de insikter och den erfarenhet som krävs för att delta i ledningen av tjänstepensionsföretaget.

I *första stycket 2* anges lämplighetskrav för dem som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion i tjänstepensionsföretaget, dvs riskhanteringsfunktionen, funktionen för regelefterlevnad, internrevisionsfunktionen och aktuariefunktionen. För dessa personer gäller att de ska ha de insikter och den erfarenhet som krävs för uppgiften. För dem som ska ansvara för eller utföra arbete i funktionen för internrevision eller aktuariefunktionen finns ytterligare krav för att de ska anses lämpliga för dessa uppgifter, se 12 och 13 §§.

För såväl dem som leder tjänstepensionsföretaget som dem som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion gäller att de även i övrigt ska vara lämpliga för uppgiften. Denna prövning ska, som vid övriga lämplighetskrav, göras individuellt och ska motsvara högt ställda krav på anseende och integritet (artikel 22.1 b i andra tjänstepensionsdirektivet).

Lämplighetskraven gäller även för personer som genom uppdragsavtal anlitas för att ansvara för eller utföra arbete i centrala funktioner (artikel 22.1 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Enligt *andra stycket* ska ett tjänstepensionsföretag snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i företags ledning, dvs. de som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem. Detsamma gäller vid ändringar av vilka som ansvarar för en central funktion i företaget. Detta överensstämmer det som gäller för försäkringsföretag enligt 10 kap. 5 § andra stycket FRL.

I *tredje stycket* anges att tjänstepensionsföretag ska underrätta Finansinspektionen om någon av dem som omfattas av lämplighetskraven, dvs. de som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem samt de som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion, har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller lämplighetskraven. Även detta överensstämmer med det som gäller för försäkringsföretag enligt 10 kap. 5 § tredje stycket FRL.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de krav som ska gälla för personer som är verksamma i ett tjänstepensionsföretag, se 27 § första stycket 1.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om styrdokument. Bestämmelsen genomför artikel 21.3 och delvis artiklarna 23.1, 23.3 f, 24.3 och 30 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 2 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.1.

I *första stycket* anges att ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa olika styrdokument. De styrdokument som ska upprättas är styrdokument för riskhantering, styrdokument för internkontroll, styrdokument för internrevision, försäkringstekniska riktlinjer, styrdokument för verksamhet som omfattas av bestämmelser om uppdragsavtal enligt denna lag, styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna, styrdokument för ersättningar, investeringsriktlinjer, och styrdokument för hantering av intressekonflikter mellan företagets intressenter.

Detta motsvarar i huvudsak det som gäller för försäkringsföretag enligt 10 kap. 2, 23 och 24 §§ FRL. Bestämmelserna är mer omfattande än vad andra tjänstepensionsdirektivet kräver då ett tjänstepensionsföretag på samma sätt som ett försäkringsföretag ska upprätta styrdokument för internkontroll samt för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna. Riktlinjerna för verksamhet som omfattas av bestämmelser om uppdragsavtal behöver endast omfatta uppdragsavtal som rör tjänstepensionsföretagets försäkringsrörelse, se kommentaren till 23 §.

I *andra stycket* anges att styrelsen ska fastställa styrdokument. Styrelsen ska utvärdera och se över styrdokumentet minst en gång per år. Inom ramen för detta arbete ska styrdokumentet anpassas till väsentliga förändringar inom det berörda systemet eller området (artikel 21.3 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i styrdokumentet, se 27 § första stycket 2.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingivande av försäkringstekniska riktlinjer och försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 23 och 25 §§ FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.2.

I *första stycket* anges att de försäkringstekniska riktlinjerna ska ges in till Finansinspektionen senast den dag de börjar användas. Även när riktlinjerna ändras ska de ges in senast den dag som de börjar användas.

Enligt *andra stycket* ska ett tjänstepensionsföretag tillsammans med riktlinjerna lämna en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för tjänstepensionsföretaget, försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade.

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt *tredje stycket* komplettera de försäkringstekniska riktlinjerna med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Som tidigare gällt får det försäkringstekniska beräkningsunderlaget och de försäkringstekniska riktlinjerna anpassas efter de enskilda pensionsförsäkringarna och hur riskfyllda och väsentliga åtagandena är för bolaget (prop. 1998/99:87 s. 238).

Finansinspektionen får enligt *fjärde stycket* i ett enskilt fall besluta om undantag från skyldigheten att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag. För ett beslut om detta krävs att det med hänsyn till försäkringarnas beskaffenhet eller av något annat särskilt skäl saknas anledning att upprätta ett sådant underlag. Detta motsvarar det som gäller enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 23 § fjärde stycket). Ett beslut om undantag kan vara aktuellt för fond- eller depåförsäkringar där den försäkrade står all investeringsrisk. Även i andra fall bör ett beslut om undantag kunna meddelas om det av särskilda skäl inte är meningsfullt att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag, t.ex. om en viss försäkring är av mindre värde för tjänstepensionsföretaget (prop. 1998/99:87 s. 408).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, se 27 § första stycket 3.

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om offentliggörande av information om styrdokument för ersättningar. Bestämmelsen genom artikel 23.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.13.

I bestämmelsen anges, i enlighet med artikel 23.2 i andra tjänstepensionsdirektivet, att ett tjänstepensionsföretag regelbundet ska offentliggöra information om sitt styrdokument för ersättningar. Det är inte hela styrdokumentet som behöver offentliggöras, utan endast relevant information om detta. Vad som är relevant får avgöras utifrån tjänstepensionsföretagets enskilda styrdokument för ersättningar och den verksamhet som företaget driver. Att ett sådant styrdokument ska upprättas och följas framgår av 4 § första stycket 7. Att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad styrdokumentet för ersättningar ska innehålla anges i 27 § första stycket 2. Vidare finns i 27 § andra stycket en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela kan meddela föreskrifter om hur information om styrdokumentet för ersättningar ska offentliggöras.

7 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingivande av investeringsriktlinjer och deras innehåll samt offentliggörande. Paragrafen genomför delvis artikel 30 i andra tjänstepensionsdirektivet. Den är utformad efter förebild av 8 kap. 4, 6 och 8 §§ FRL i lydelse före den 1 januari 2016 samt i 24 c och 28 a §§ UFL. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.3.

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt *första stycket* ge in investeringsriktlinjerna till Finansinspektionen senast den dag som de börjar användas. Även när riktlinjerna ändras ska de ges in senast den dag som de börjar användas. I stycket anges också att investeringsriktlinjerna ska ses över snarast möjligt om det sker en väsentlig förändring av investeringspolicyn och att riktlinjerna ska offentliggöras. Investeringsriktlinjerna är ett övergripande dokument som innehåller de huvudsakliga principerna för företagets investeringar. Detta skiljer sig från investeringspolicyn som är företagets inriktning av investeringsverksamheten.

Enligt *andra stycket* ska ett tjänstepensionsföretag tillsammans med riktlinjerna lämna en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för tjänstepensionsföretaget, försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade.

I *tredje stycket* anges vad investeringsriktlinjerna ska innehålla. Riktlinjerna ska innehålla uppgifter om metoder för att mäta investeringsrisker, tjänstepensionsföretagets processer för riskhantering och fördelning mellan olika tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och löptid samt hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Det är endast den strategiska fördelningen av tillgångar som behöver anges i investeringsriktlinjerna (jfr artikel 30).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 2 och 4 meddela föreskrifter om vad investeringsriktlinjerna och redogörelsen för konsekvenserna ska innehålla.

8 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka centrala funktioner ett tjänstepensionsföretag ska ha. Bestämmelsen genomför artiklarna 24.1 första meningen och 27.1 i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen genomför även de vis av artiklarna 25.1 första stycket och 26 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 10 kap. 4 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.2.

I paragrafen anges att ett tjänstepensionsföretag inom sitt företagsstyrningssystem ska ha följande centrala funktioner: En funktion för riskhantering, en funktion för regelefterlevnad, en funktion för internrevision och en aktuariefunktion. I andra tjänstepensionsdirektivet anges endast att ett tjänstepensionsinstitut ska ha en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion. Kravet på en funktion för regelefterlevnad går därmed utöver vad andra tjänstepensionsdirektivet kräver. Kravet på inrättande av en aktuariefunktion är tillämpligt på tjänstepensionsföretagen eftersom de har egna åtaganden gentemot de framtida pensionärerna, vilket inte är fallet för t.ex. pensionsstiftelser.

9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet att rapportera till Finansinspektionen. Bestämmelsen genomför artikel 24.5 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.6.4.

Enligt paragrafen är den som ansvarar för en central funktion i ett tjänstepensionsföretag skyldig att underrätta Finansinspektionen om han eller hon upptäcker allvarliga missförhållanden inom funktionen. Skyldigheten att underrätta Finansinspektionen inträder först när styrelsen eller den verkställande direktören har informerats om missförhållandena och trots detta inte inom skälig tid har vidtagit lämpliga åtgärder. Denna skyldighet påverkar inte ett vittnes rätt att vägra att yttra sig om en omständighet, vars yppande skulle röja att vittnet eller någon vittnet närstående har förövat brottslig eller vanärande handling (36 kap. 6 § första stycket rättegångsbalken och artikel 24.5 i andra tjänstepensionsdirektivet).

I paragrafen anges i vilka situationer det uppkommer en skyldighet att underrätta Finansinspektionen. Detta är enligt *punkt 1* om det inom den centrala funktionen har upptäckts att det finns en betydande risk att företaget inte kommer att uppfylla ett väsentligt krav enligt lag och detta kan få väsentlig påverkan på försäkringstagarnas, de försäkrades eller andra ersättningsberättigades intressen. Enligt *punkt 2* inträder skyldigheten att underrätta Finansinspektionen om det inom den centrala funktionen har konstaterats att det förekommit en väsentlig överträdelse av lag eller andra bestämmelser som gäller för företagets verksamhet.

10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om funktionen för riskhantering. Bestämmelsen genomför delvis artiklarna 24.4 och 25.1 första stycket i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 15 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.4.

Funktionen för riskhantering i ett tjänstepensionsföretag ska enligt *första stycket* ges en struktur som underlättar genomförande av riskhanteringssystemet. Att ett tjänstepensionsföretag ska ha en funktion för riskhantering anges i 8 §.

I *andra stycket* anges vilka uppgifter som funktionen för riskhantering ska utföra. Funktionen ska utvärdera systemet för riskhantering, *andra stycket 1*. Funktionen ska även identifiera, värdera och övervaka de risker som omfattas av systemet för riskhantering, *andra stycket 2*. Funktionen ska dessutom rapportera till styrelsen och den verkställande direktören om de risker som tjänstepensionsföretaget är eller kan komma att bli exponerat för samt beroenden mellan risker, *andra stycket 3*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 5 meddela föreskrifter om vilka uppgifter som funktionen för riskhantering ska utföra.

11 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om funktionen för regelfterlevnad. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 16 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.9.2.

I paragrafen anges vilka uppgifter som funktionen för regelefterlevnad ska utföra. Att ett tjänstepensionsföretag ska ha en funktion för regelefterlevnad anges i 8 §.

Funktionen för regelefterlevnad rapportera till styrelsen och den verkställande direktören om efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för tjänstepensionsföretagets verksamhet. Detta gäller bestämmelserna i denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av den, *punkt 1 a*, samt bestämmelserna i försäkringsrörelselagen som ska gälla för tjänstepensionsföretag, *punkt 1 b*. Om företaget driver gränsöverskridande verksamhet, omfattas även de föreskrifter och riktlinjer som den behöriga myndigheten i det landet har meddelat, *punkt 1 c*. Funktionen ska även lämna råd till företagets styrelse och den verkställande direktören om hur bristande efterlevnad av de bestämmelser som gäller för ett tjänstepensionsföretags verksamhet kan förebyggas, *punkt 2*, och bedöma konsekvenserna av att de bestämmelserna ändras, *punkt 3*. Funktionen ska dessutom identifiera och bedöma risker för bristande efterlevnad av de bestämmelser som gäller ett tjänstepensionsföretags verksamhet, *punkt 4*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 6 meddela föreskrifter om vilka uppgifter som funktionen för regelefterlevnad ska utföra.

12 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om funktionen för internrevision. Bestämmelsen genomför artikel 24.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen genomför även delvis artiklarna 22.1 a ii, 24.4 och 26 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 17 § FRL. Övervägandena finns i avsnitten 9.6.3 och 9.11.

I *första stycket* anges vilka uppgifter som funktionen för internrevision ska utföra. Att ett tjänstepensionsföretag ska ha en funktion för internrevision anges i 8 §.

Funktionen för internkontroll ska utvärdera systemet för internkontroll, *första stycket 1*. Funktionen ska även utvärdera andra delar av företagsstyrningssystemet, *första stycket 2*. Detta gäller även, i förekommande fall, verksamheter som omfattas av uppdragsavtal (artikel 26 i andra tjänstepensionsdirektivet). Funktionen ska dessutom rapportera resultat och lämna rekommendationer efter utvärderingarna till företagets styrelse, *första stycket 3*.

I *andra stycket* anges att funktionen för internrevision ska utföra sina uppgifter med opartiskhet och vara oberoende från den verksamhet som utvärderas. En person som ansvarar för eller utför arbete i funktionen för internrevision får därmed inte, till skillnad från vad som gäller för de andra centrala funktionerna, utöva flera centrala funktioner (artikel 24.2 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Den som ansvarar för eller utför arbete i funktionen för internrevision ska enligt *tredje stycket*, utöver de lämplighetskrav som anges i 3 § första stycket 2, ha de kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter som är tillräckliga med hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av företagets verksamhet. Dessa krav gäller även för personer som genom uppdragsavtal anlitas för att ansvara för eller utföra arbete i funktionen (artikel 22.1 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som funktionen för internrevision ska utföra, se kommentaren till 27 § första stycket 7. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 1 även meddela föreskrifter om krav som ska gälla för den som ska ansvara för eller utföra arbete i funktionen.

13 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om aktuariefunktionen. Paragrafen genomför artikel 27.1 b–h och 27.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen genomför även delvis artiklarna 22.1 a ii, 24.4 och 27.1 a i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 18 § FRL. Övervägandena finns i avsnitten 9.6.3 och 9.10.

I *första stycket* anges vilka uppgifter som aktuariefunktionen ska utföra. Att ett tjänstepensionsföretag ska ha en aktuariefunktion anges i 8 §.

Aktuariefunktionen ska samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna, *första stycket 1*. Funktionen ska även bistå styrelsen och den verkställande direktören och på eget initiativ rapportera till dem i frågor som rör metoder, beräkningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna, *första stycket 2 a*, värderingen av försäkringsriskerna, *första stycket 2 b*, och återförsäkringsskydd och andra riskreduceringstekniker, *första stycket 2 c*. Funktionen ska dessutom bidra till företagets riskhanteringssystem, *första stycket 3*. Aktuariefunktionen ska även överse beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Detta framgår av 5 kap. 6 §.

Den som ansvarar för eller utför arbete i aktuariefunktionen ska enligt *andra stycket*, utöver de lämplighetskrav som anges i 3 § första stycket 2, ha de kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter som är tillräckliga med hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av riskerna i företagets verksamhet. Dessa krav gäller även för personer som genom uppdragsavtal anlitas för att ansvara för eller utföra arbete i funktionen (artikel 22.1 i andra tjänstepensionsdirektivet).

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt *tredje stycket* utse minst en oberoende person som ansvarar för aktuariefunktionen. Oberoendet ska gälla gentemot dem som kan ha ett intresse av att de försäkringstekniska avsättningarna blir lägre eller högre än vad beräkningarna faktiskt visar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 8 meddela föreskrifter om vilka uppgifter som aktuariefunktionen ska utföra. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 1 även meddela föreskrifter om kraven som ska gälla för den som ska ansvara för eller utföra arbete i funktionen.

14 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om riskhanteringssystem. Bestämmelsen genomför artikel 25.1 andra stycket i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen genomför även delvis artikel 25.1 första stycket i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 10 kap. 6 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.1.

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt *första stycket* ha ett system för riskhantering. Systemet för riskhantering ska innehålla de strategier, processer och rapporteringsrutiner som behövs för att säkerställa att företaget fortlöpande kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera risker samt beroenden mellan risker. Detta överensstämmer med det som gäller för försäkringsföretag (se prop. 2015/16:9 s. 601 f.). Med strategier avses de beslut kring mål, risktolerans m.m. som måste finnas bl.a. för att det ska vara möjligt att identifiera och värdera en risk. Med processer avses allt, intern arbetsordning och beslutsstruktur m.m., som måste finnas, exempelvis för att företaget på ett effektivt sätt ska kunna hantera och kontrollera riskerna. Med rapporteringsrutiner avses de rutiner som måste finnas för att nödvändig information ska spridas till berörda. Det första ledet i processen är att identifiera riskerna. Därefter ska såväl de enskilda riskerna som de samlade riskerna uppskattas, dvs. värderas. Vidare ska riskerna hanteras, vilket innebär att företaget ska vidta nödvändiga åtgärder till följd av de identifierade riskerna. Kravet på rapportering innebär att det ska finnas väl fungerande informationsvägar för att styrelsen, den verkställande direktören och andra beslutfattare i organisationen ska hållas underrättade om riskernas storlek och utveckling.

I *andra stycket* anges att riskhanteringssystemet ska vara integrerat i företagets organisations- och beslutsstruktur. Det innebär att systemet ska kunna samla in information från tjänstepensionsföretagets verksamhet som ger en allsidig och saklig bild av riskerna. Systemet ska också kunna göra denna information, tillsammans med analyser av riskerna, tillgänglig för företagets ledning. Systemet ska också vara utformat med hänsyn till de personer som leder företaget eller ingår i en central funktion. Med detta avses att de som leder tjänstepensionsföretaget eller de som ansvarar för eller utför centrala funktioner i företaget, ska kunna beakta den information och de analyser som görs inom riskhanteringssystemet när de utför sina uppgifter.

15 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om omfattningen av ett tjänstepensionsföretags riskhanteringssystem. Bestämmelsen genomför artikel 25.2 och 25.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap.7 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.1.

I *första stycket* anges att systemet för riskhantering ska avse både de risker som täcks av det riskkänsliga kapitalkravet och risker som inte, eller endast delvis, beaktas vid beräkningen av det kravet. Detta gäller såväl risker som kan uppstå inom tjänstepensionsföretaget som i företag som tjänstepensionsföretaget har anlitat genom ett uppdragsavtal (artikel 25.2 i andra tjänstepensionsdirektivet).

I *andra stycket* anges vilka risker som systemet för riskhantering ska omfatta. Systemet ska omfatta försäkringsrisker, matchningsrisker, investeringsrisker, särskilt avseende derivatinstrument och liknande åtaganden, likviditets- och koncentrationsrisker, operativa risker, risker hänförliga till återförsäkring och andra riskreduceringstekniker, miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till

investeringsportföljen och dess förvaltning och beroenden mellan risker som företaget är eller kan komma att bli exponerade för.

Om försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står för investeringsrisker ska systemet för riskhantering enligt *tredje stycket* även beakta riskerna från deras perspektiv.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 9 meddela föreskrifter om innehållet i systemet för riskhantering samt omfattningen av riskerna i detta system.

16 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om regelbunden utvärdering. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 9 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.2.

Enligt paragrafen ska ett tjänstepensionsföretag regelbundet bedöma hur känsliga de försäkringstekniska avsättningarna och kapitalbasen är för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av räntan, dvs. diskonteringsräntan, som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 10 meddela föreskrifter om kraven på de regelbundna utvärderingarna av företagets känslighet för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av den ränta som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

17 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om analys av externa bedömningar. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 10 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.7.3.

Enligt paragrafen ska ett tjänstepensionsföretag som använder bedömningar från externa kreditvärderingsinstitut vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna eller det riskkänsliga kapitalkravet, när det är möjligt, göra en egen bedömning av de externa värderingarna. Med externt kreditvärderingsinstitut avses ett kreditvärderingsinstitut som har fått tillstånd eller blivit certifierat enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut eller en centralbank som utfärdar kreditvärderingar som inte omfattas av den förordningen (se 1 kap. 12 § 5 FRL).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 11 meddela föreskrifter om hur en bedömning av externa värderingar ska genomföras.

18 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags system för internkontroll. Bestämmelsen genomför artikel 21.4 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 10 kap. 14 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.9.1.

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt *första stycket* ha ett system för internkontroll.

I *andra stycket* anges vad systemet ska omfatta. Ett system för internkontroll ska, i enlighet med artikel 21.4 i andra tjänstepensionsdirektivet, omfatta förvaltnings- och redovisningsmetoder, ramar för internkontrollen och lämpliga rapporteringsrutiner. Därutöver ska systemet omfatta en funktion för regelefterlevnad, vilket dock inte följer av den nämnda artikeln i direktivet.

19 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om system för ersättningar. Bestämmelsen genomför artikel 23.1 och 23.3 d–f i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 2 kap. 17 c § lagen (2004:46) om värdepappersfonder. Övervägandena finns i avsnitt 9.13.

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt *första stycket* ha ett system för ersättningar som skapar en sund och effektiv riskhantering. Detta innebär bl.a. att ersättningsystemet inte ska stå i strid med tjänstepensionsföretagets riskprofil (jfr prop. 2015/16:170 s. 140 f.). Systemet ska inte heller uppmuntra till ett överdrivet risktagande, vilket också är ett krav för ersättningspolicyn enligt andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 23.3 d).

Systemet ska omfatta tjänstepensionsföretagets upprättade styrdokument för ersättningar och den praktiska tillämpningen av detta. Bestämmelser om styrdokumentet för ersättningar finns i 4 och 6 §§.

I *andra stycket* anges vilka som ska omfattas av systemet för ersättningar. Systemet ska omfatta ersättningar till dem som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem. Systemet ska även omfatta ersättningar till dem som ansvarar för eller utför arbete i centrala funktioner. Därutöver ska systemet omfatta ersättningar till andra som kan påverka tjänstepensionsföretagets riskprofil. Även ersättningar till dem som genom ett uppdragsavtal ansvarar för eller utför arbete i centrala funktioner, samt utför arbete som kan påverka tjänstepensionsföretagets riskprofil omfattas, såvida inte dessa uppdragstagare omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), dvs. UCITS-direktivet, Solvens II-direktivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, dvs. AIFM-direktivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG, dvs. kapitaltäckningsdirektivet eller Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU, dvs. MiFID II-direktivet (artikel 23.3 e i andra tjänstepensionsdirektivet).

20 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om egen risk- och solvensbedömning. Bestämmelsen genomför artikel 28.1 första stycket, 28.3 och 28.4 i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen genomför även delvis artikel 28.2 d i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 11 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.8.

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt *första stycket* genomföra och dokumentera en egen risk- och solvensbedömning.

I *andra stycket* anges vad som ska ingå i den egna risk- och solvensbedömningen. Ett tjänstepensionsföretag ska i den egna risk- och solvensbedömningen göra en bedömning av företagets totala solvensbehov med hänsyn till dess specifika riskprofil, risktolerans och affärsstrategi. Företaget ska också göra en bedömning av företagets fortlöpande efterlevnad av bestämmelserna om kapitalkraven och försäkringstekniska avsättningar. I risk- och solvensbedömningen ska tjänstepensionsföretaget även göra en bedömning av hur betydande skillnaderna är mellan företagets riskprofil och de antaganden om risker som har legat till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

För bedömningen av det totala solvensbehovet ska ett tjänstepensionsföretag enligt *tredje stycket* ha processer som säkerställer att de risker som företaget är eller kan komma att bli exponerat för, på såväl kort som lång sikt, identifieras och värderas. Företaget ska redovisa de processer som använts vid bedömningen.

I *fjärde stycket* anges att den egna risk- och solvensbedömningen ska ingå som en integrerad del tjänstepensionsföretagets affärsstrategier. Den egna risk- och solvensbedömningen ska även beaktas vid strategiska beslut.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 12 meddela föreskrifter om vad som ska ingå i risk- och solvensbedömningen).

21 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om frekvensen för en risk- och solvensbedömning. Bestämmelsen genomför artikel 28.1 andra stycket första meningen i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 10 kap. 12 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.8.

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt paragrafen genomföra en egen risk- och solvensbedömning minst en gång per år. Detta avviker från andra tjänstepensionsdirektivet som endast kräver att riskbedömningen ska genomföras åtminstone vart tredje år och överensstämmer med vad som gäller för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (10 kap. 12 §). Om det inom denna tidsperiod har skett en väsentlig förändring av de risker som tjänstepensionsföretaget är utsatt för, ska företaget genomföra en ny risk- och solvensbedömning snarast möjligt.

22 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om rapportering av resultatet av den egna risk- och solvensbedömning. Paragrafen motsvarar 10 kap. 13 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.8.

Enligt paragrafen ska ett tjänstepensionsföretag rapportera resultatet av varje egen risk- och solvensbedömning till Finansinspektionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 12 meddela föreskrifter om rapporteringen av resultatet av ett tjänstepensionsföretags egna risk- och solvensbedömning.

23 §

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om uppdragsavtal. Bestämmelsen genomför artikel 31.1 och 31.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen motsvarar 10 kap. 19 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.12.1.

I paragrafen anges att ett tjänstepensionsföretag får uppdra åt någon annan att utföra ett visst arbete och vissa funktioner som ingår i företagets försäkringsrörelse, dvs. den verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar. Detta avser t.ex. investeringsverksamheten och de centrala funktionerna. Ett sådant avtal benämns uppdragsavtal. Avtal för operativa tjänster, t.ex. säkerhets- och underhållspersonal, utgör inte uppdragsavtal (se skäl 61 i andra tjänstepensionsdirektivet). I paragrafen anges också att ett sådant uppdrag inte inskränker företagets ansvar enligt denna lag. Detta gäller även ansvar enligt bestämmelser i andra lagar som gäller för tjänstepensionsföretag. I 24 § anges begränsningar i ett tjänstepensionsföretags möjlighet att ingå uppdragsavtal.

24 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om begränsningar i möjligheten att ingå uppdragsavtal. Bestämmelsen genomför artikel 31.3 a–d, 31.4 och 31.5 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 20 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.12.1.

I *första stycket* anges krav för att ett tjänstepensionsföretag ska få ingå uppdragsavtal. Ett tjänstepensionsföretag får inte ingå ett uppdragsavtal om det leder till att kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras, *första stycket 1*. Inte heller får ett uppdragsavtal leda till den operativa risken i företaget ökar väsentligt, *första stycket 2*, eller att Finansinspektionens möjlighet att utöva tillsyn över tjänstepensionsföretagets verksamhet försämras, *första stycket 3*. Dessutom gäller att ett uppdragsavtal inte får leda till att försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades möjlighet till tillfredsställelse och fortlöpande service inte kan upprätthållas, *första stycket 4*.

Enligt *andra stycket* ska ett tjänstepensionsföretag säkerställa att den verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal fungerar väl. Detta ska ske dels genom valet av uppdragstagare, dels genom en löpande uppföljning av den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

Av *tredje stycket* följer att ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och tydligt ange parternas rättigheter och skyldigheter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 27 § första stycket 13 meddela föreskrifter om vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när det ingår ett uppdragsavtal och om innehållet i ett sådant avtal.

25 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om anmälan av uppdragsavtal. Bestämmelsen genomför artikel 31.6 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen är utformad efter förebild av 10 kap. 21 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.12.2.

I paragrafen anges att ett tjänstepensionsföretag ska anmäla ett uppdragsavtal till Finansinspektionen. En anmälan ska ske innan avtalet börjar gälla. Detta avviker från det som anges i andra tjänstepensionsdirektivet, som tillåter att vissa typer av avtal får anmälas vid en senare tidpunkt. I paragrafen anges också att om det inträffar väsentliga förändringar som rör den verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal, ska tjänstepensionsföretaget snarast möjligt anmäla detta till Finansinspektionen.

26 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om åtgärder som krävs av ett tjänstepensionsföretag som ingår ett uppdragsavtal. Bestämmelsen genomför delvis artikel 31.7 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 10 kap. 22 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 9.12.3.

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt *punkt 1* vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att uppdragstagaren samarbetar med Finansinspektionen när det gäller den verksamhet eller de funktioner som omfattas av uppdragsavtalet.

Ett tjänstepensionsföretag ska också vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att uppdragstagaren ger tjänstepensionsföretaget, dess revisorer och Finansinspektionen tillgång till uppgifter som rör den verksamhet eller de funktioner som omfattas av uppdragsavtalet, *punkt 2*.

Dessutom gäller att ett tjänstepensionsföretag ska vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att uppdragstagaren ger Finansinspektionen faktiskt tillträde till uppdragstagarens lokaler, *punkt 3*.

27 §

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer om att få meddela föreskrifter inom de angivna områdena.

Första stycket 1 avser de krav som ska gälla för de som är verksamma i tjänstepensionsföretaget enligt 3, 12 och 13 §§ och omfattar därmed dels de som ska leda tjänstepensionsföretaget, dvs. styrelseledamöter, verkställande direktör och ersättare för dessa, dels de som ska ansvara för eller utföra arbete i de centrala funktionerna.

Första stycket 2 avser innehållet i de styrdokument som ett tjänstepensionsföretag ska upprätta enligt 4 §. Artikel 23.3 a–c och delvis artikel 24.3 i andra tjänstepensionsdirektivet kan genomföras i föreskrifter som meddelas med stöd av denna punkt.

Första stycket 3 avser innehållet i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget enligt 5 §.

Första stycket 4 avser innehållet i konsekvensredogörelsen som ska lämnas enligt 7 §, i samband med ändringar av investeringsriktlinjerna.

Första stycket 5 avser uppgifter som funktionen för riskhantering ska utföra enligt 10 §.

Första stycket 6 avser uppgifter som funktionen för regelefterlevnad ska utföra enligt 11 §.

Första stycket 7 avser uppgifter som funktionen för internrevision ska utföra enligt 12 §.

Första stycket 8 avser uppgifter som aktuariefunktionen ska utföra enligt 13 §.

Första stycket 9 avser innehållet i systemet för riskhantering enligt 15 § samt omfattningen av riskerna i detta system.

Första stycket 10 avser krav på de regelbundna utvärderingar av tjänstepensionsföretagets känslighet för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av den ränta som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna enligt 16 §.

Första stycket 11 avser hur ett tjänstepensionsföretag ska genomföra en analys av externa kreditvärderingar enligt 17 §.

Första stycket 12 avser den egna risk- och solvensbedömning som ett tjänstepensionsföretag ska genomföra enligt 20 §. Artikel 28.1 andra stycket andra meningen, 28.2 a–c och e–h samt delvis artikel 28.2 d i andra tjänstepensionsdirektivet kan därmed genomföras i föreskrifter som meddelas med stöd av denna punkt. Bemyndigandet omfattar även hur resultatet av den egna risk- och solvensbedömningen ska rapporteras enligt 22 §.

Första stycket 13 avser vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när det ingår ett uppdragsavtal enligt 24 § och innehållet i ett sådant avtal.

I andra stycket finns en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur information om styrdokumentet för ersättningar ska offentliggöras enligt 6 §.

10 kap. Associationsrättsliga bestämmelser för tjänstepensionsföretag

1 §

I paragrafen regleras vilka allmänna bestämmelser för aktiebolag som ska tillämpas på tjänstepensionsaktiebolag. Paragrafen har utformats efter förebild av 11 kap. 1 § första stycket FRL. Liknande bestämmelser om förhållandet till allmänna aktiebolagsföreskrifter finns även i 10 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och 2 kap. 3 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

I första stycket anges att föreskrifter för aktiebolag i allmänhet ska tillämpas om inte annat är särskilt föreskrivet. Det innebär att aktiebolagslagen och andra författningar som rör aktiebolag som huvudregel är tillämpliga på tjänstepensionsaktiebolag på samma sätt som på försäkringsaktiebolag. Särskilda föreskrifter om avvikelser finns i detta kapitel och i de bestämmelser i försäkringsrörelselagen som det hänvisas till i kapitlet.

Av andra stycket följer att Finansinspektionen, i stället för Bolagsverket, ska fatta beslut om undantag från vissa bosättningskrav enligt aktiebolagslagen för tjänstepensionsaktiebolagens del, och att vissa föreskrifter i aktiebolagslagen som gäller handläggning av ärenden om verkställande av

fusionsplan ska gälla Finansinspektionen i stället för Bolagsverket i fråga om tjänstepensionsaktiebolag.

I *tredje stycket* slås fast att bestämmelser om särskild vinstutdelningsbegränsning i aktiebolagslagen inte gäller för tjänstepensionsaktiebolag.

2 §

I paragrafen regleras tillämpningen av associationsrättsliga bestämmelser i försäkringsrörelselagen på tjänstepensionsaktiebolag. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

I *första stycket* finns en uppräknning av de bestämmelser i försäkringsrörelselagen som ska tillämpas på tjänstepensionsaktiebolag.

I *andra stycket* anges hur vissa ord i de paragrafer som det hänvisas till ska förstås när de tillämpas på tjänstepensionsaktiebolag.

3 §

I paragrafen finns bestämmelser om hinder för bildande av tjänstepensionsaktiebolag. Paragrafen motsvarar 11 kap. 2 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Enligt paragrafen får bolag inte bildas om teckning av aktier innebär ett kvalificerat innehav för någon som inte har bedömts vara lämplig enligt 2 kap. 4 § första stycket 3. Vad som avses med ett kvalificerat innehav anges i 1 kap. 9 §. Det finns ingenting som hindrar att en sådan bedömning görs inför bolagsbildandet om det inte har gjorts tidigare.

4 §

I paragrafen behandlas bolagsordningens innehåll. Paragrafen har utformats med förebild av 11 kap. 3 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Enligt *första stycket* ska bolagsordningen innehålla uppgifter om försäkringsklasser och om verksamhet utanför EES. Försäkringsklasser inom tjänstepensionsverksamhet som drivs av tjänstepensionsföretag regleras i 2 kap. 11 §.

I *andra stycket* föreskrivs att bolagsordningen ska innehålla uppgift om hur bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst eller på annat sätt täcka bolagets förlust. Detta gäller i stället för kravet i 3 kap. 3 § ABL att bolagsordningen ska ange om bolagets verksamhet helt eller delvis ska ha ett annat syfte än att ge vinst åt aktieägarna.

5 §

I paragrafen behandlas kravet på att ha ett revisionsutskott i styrelsen. Paragrafen har utformats med förebild av 11 kap. 7 b § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

I 8 kap. 49 a § ABL regleras i vilka aktiebolag styrelsen ska ha ett revisionsutskott, nämligen, i de som har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad. Av förevarande paragraf följer att alla tjänstepensionsaktiebolag ha ett revisionsutskott oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

6 §

Paragrafen reglerar en revisors uppdragstid. Paragrafen har utformats med förebild av 11 kap. 13 a § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Paragrafen innebär att 9 kap. 21 a § första stycket ABL, som föreskriver att ett uppdrag som revisor får gälla högst sju år i följd i fråga om aktiebolag som har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad, gäller för alla tjänstepensionsaktiebolag oavsett om deras värdepapper är noterade eller inte. Ett tjänstepensionsaktiebolag har dock inte möjlighet att förlänga revisionsuppdraget enligt 9 kap. 21 a § andra stycket ABL.

7 §

Paragrafen reglerar en domstols entledigande av en revisor. Paragrafen har utformats efter förebild av 11 kap. 13 b § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Bestämmelsen innebär att möjligheten enligt 9 kap. 22 a § ABL att vid domstol begära att revisorn ska entledigas gäller för alla tjänstepensionsaktiebolag oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

8 §

Paragrafen är en upplysningsbestämmelse som är utformad med förebild av 11 kap. 13 c § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Paragrafen upplyser om att det även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG (revisorsförordningen) finns revisionsbestämmelser som gäller för tjänstepensionsaktiebolag. Ett tjänstepensionsaktiebolag är ett företag av allmänt intresse enligt 2 § 9 e revisorslagen (2001:883). Till skillnad från det som gäller för bolag som omfattas av motsvarande upplysningsbestämmelse i aktiebolagslagen ska revisorsförordningen tillämpas på alla tjänstepensionsaktiebolag, oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

9 §

I paragrafen finns föreskrifter om överlåtande bolag vid fusion. Paragrafen är utformad med förebild av 11 kap. 31 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Paragrafen slår fast i vilka fall ett tjänstepensionsaktiebolag får vara överlåtande bolag, nämligen bara sådana som innebär överlåtande inom samma juridiska organisationsform.

10 §

I paragrafen anges vilka bestämmelser som ska gälla för fusion. Paragrafen motsvarar 11 kap. 32 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

11 §

Paragrafen reglerar förfarandet för ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan. Paragrafen motsvarar i sak 11 kap. 33 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

12 §

Paragrafen reglerar vad som ska prövas vid en ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan. Paragrafen motsvarar 11 kap. 34 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

13 §

I paragrafen finns bestämmelser om när en ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan ska avslås. Paragrafen motsvarar 11 kap. 35 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

14 §

Paragrafen reglerar registrering av fusionen. Paragrafen motsvarar 11 kap. 36 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

15 §

I paragrafen regleras absorption av ett helägt dotterbolag. Paragrafen motsvarar i sak 11 kap. 37 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

16 §

Paragrafen reglerar tvångslikvidation av tjänstepensionsaktiebolag. Paragrafen motsvarar huvudsakligen innebörden i 11 kap. 45 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

I första stycket anges ytterligare likvidationsgrunder för tjänstepensionsaktiebolag utöver dem som följer av aktiebolagslagen. Genom att kravet på likvidation inte gäller om ett företag efter att tillståndet återkallats i stället har fått tillstånd att driva försäkringsrörelse eller annan finansiell rörelse säkerställs bl.a. att tvångslikvidation undviks vid omvandling av företag enligt 2 kap. 5 §.

Andra stycket reglerar vilka som får väcka en fråga om tvångslikvidation genom ansökan eller anmälan.

Tredje stycket föreskriver att beslut om likvidation på grund av att tillståndet har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett annat tillstånd ska fattas senast dagen efter att ärendet kom in och gäller omedelbart. Av bestämmelsen följer också att det inte krävs förelägganden och kungöranden enligt 25 kap. 24 § ABL i sådana ärenden.

17 §

I paragrafen finns bestämmelser om kontrollbalansräkningens innehåll. Paragrafen motsvarar i sak 11 kap. 48 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Enligt *första stycket* ska vissa uppgifter lämnas utöver vad som följer av 25 kap. 14 § ABL.

I *andra stycket* finns en uppräknning av vilka värdehandlingar som får tas upp till högre värde än vad som följer av lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

I *tredje stycket* anges ytterligare värdehandlingar som får tas upp över det verkliga värdet.

18 §

I paragrafen regleras vissa hinder för beslut om att en likvidation ska upphöra. Paragrafen motsvarar i sak 11 kap. 49 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

19 §

Paragrafen reglerar tjänstepensionsaktiebolags företagsnamn. Paragrafen är utformad efter förebild av 11 kap. 50 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

20 §

I paragrafen finns bestämmelser om innebörden av vissa hänvisningar. Paragrafen är utformad efter förebild av 12 kap. 3 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

21 §

Paragrafen reglerar vilka bestämmelser i försäkringsrörelselagen som är tillämpliga på ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

I paragrafens *första stycke* räknas de paragrafer i försäkringsrörelselagen upp som ska tillämpas på ömsesidiga tjänstepensionsbolag.

I *andra stycket* regleras att vissa ord i de paragrafer som det hänvisas till ska ha en annan innebörd när de tillämpas på ömsesidiga tjänstepensionsbolag.

22 §

I paragrafen finns bestämmelser om ansvar för ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags förpliktelser. Paragrafen motsvarar delvis 12 kap. 2 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Enligt *första stycket* har delägarna som huvudregel inte något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser.

Enligt *andra stycket* får det i bolagsordningen föreskrivas om personligt ansvar genom uttaxering. Med uttaxering avses enligt paragrafen att delägare ska vara skyldiga att göra kapitaltillskott till bolaget för att täcka skulder, avsättningar eller förluster som bolaget inte kan täcka med egna medel. Uttaxering får bara avse delägare som i egenskap av arbetsgivare är försäkringstagare enligt ett tjänstepensionsförsäkringsavtal. En anställd, annan framtida eller nuvarande pensionär som är försäkrad kan alltså inte

åläggas skyldighet att göra kapitaltillskott även om denne är delägare i bolaget.

23 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande att meddela föreskrifter om tillämplighet av koncernbestämmelser. Paragrafen är utformad efter förebild av 12 kap. 5 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

24 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om återbetalning av garantikapital. Paragrafen motsvarar 12 kap. 10 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

25 §

Paragrafen reglerar bolagsordningen innehåll. Paragrafen har utformats efter förebild av 12 kap. 11 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

26 §

I paragrafen regleras vilka bestämmelser om företagets ledning som är tillämpliga på ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Paragrafen motsvarar 12 kap. 24 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

27 §

I paragrafen behandlas krav på att ha ett revisionsutskott. Paragrafen motsvarar 12 kap. 25 a § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

I 7 kap. 47 § lagen om ekonomiska föreningar regleras i vilka föreningar styrelsen ska ha ett revisionsutskott, nämligen de som har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad. Av förevarande paragrafen följer att alla ömsesidiga tjänstepensionsbolag ska ha ett revisionsutskott oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

28 §

I paragrafen regleras tillämpliga bestämmelser om bolagsstämma. Paragrafen motsvarar 12 kap. 32 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

29 §

Paragrafen reglerar kungörande av beslut om uttaxering. Paragrafen motsvarar 12 kap. 41 § första och andra styckena FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

30 §

Paragrafen anger tillämpliga bestämmelser om revision och särskild granskning. Paragrafen motsvarar 12 kap. 42 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

31 §

Paragrafen reglerar uppdragstiden för en revisor. Paragrafen motsvarar 12 kap. 43 a § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Paragrafen innebär att 8 kap. 54 § lagen om ekonomiska föreningar, som föreskriver att ett uppdrag som revisor får gälla högst sju år i följd i fråga om ekonomiska föreningar som har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad, gäller för alla ömsesidiga tjänstepensionsbolag oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte. Ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag har dock inte möjlighet att förlänga revisionsuppdraget.

32 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisionsberättelsen. Paragrafen motsvarar 12 kap. 43 b § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Paragrafen innebär att 8 kap. 56–59 §§ lagen om ekonomiska föreningar om revisionsberättelsen för ekonomiska föreningar som har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad, gäller för alla ömsesidiga tjänstepensionsbolag oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

33 §

I paragrafen finns bestämmelser om koncernrevision. Paragrafen motsvarar 12 kap. 43 c § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Av paragrafen följer att 8 kap. 60 § lagen om ekonomiska föreningar om koncernrevision avseende en ekonomisk förening vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad gäller för alla ömsesidiga tjänstepensionsbolag oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

34 §

Paragrafen reglerar en domstols entledigande av revisorn. Paragrafen motsvarar 12 kap. 43 d § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Av paragrafen följer att 8 kap. 55 § lagen om ekonomiska föreningar om entledigande av en revisor i en ekonomisk förening vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad gäller för alla ömsesidiga tjänstepensionsbolag oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

35 §

Paragrafen är en upplysningsbestämmelse. Paragrafen motsvarar 12 kap. 43 e § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Paragrafen upplyser om att det även i EU:s revisorsförordning finns revisionsbestämmelser som gäller för ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Ömsesidiga tjänstepensionsbolag är företag av allmänt intresse enligt 2 § 9 e revisorslagen. Till skillnad från det som gäller för ekonomiska föreningar som omfattas av motsvarande upplysningsbestämmelse i lagen om ekonomiska föreningar ska revisorsförordningen tillämpas på alla

ömsesidiga tjänstepensionsbolag, oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

36 §

Paragrafen reglerar frivillig likvidation i ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Paragrafen motsvarar i sak 12 kap. 73 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

37 §

I paragrafen regleras tvångslikvidation av ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Paragrafen motsvarar 12 kap. 74 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

I *första stycket* anges de fall som ska föranleda beslut om tvångslikvidation. Undantaget från tvångslikvidation när ett tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring visserligen har återkallats men bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen säkerställer att ett bolag som omvandlas från tjänstepensionsföretag till försäkringsföretag inte tvångslikvideras när tillståndet enligt denna lag återkallas.

I *andra stycket* regleras vilka som kan väcka frågan om likvidation genom anmälan eller ansökan, och Bolagsverkets handläggning av ärenden om likvidation när ett tillstånd har återkallats.

I *tredje stycket* finns bestämmelser om likvidationsbeslut.

38 §

Paragrafen reglerar tillämpliga bestämmelser för genomförande av likvidation och motsvarar 12 kap. 75 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

39 §

I paragrafen regleras vilka ömsesidigt tjänstepensionsbolag som får vara överlåtande vid fusion. Paragrafen motsvarar 12 kap. 80 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

40 §

Paragrafen tillämpliga bestämmelser vid fusion. Paragrafen motsvarar 12 kap. 81 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

41 §

Paragrafen, som reglerar förfarandet vid ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan, motsvarar 12 kap. 82 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

42 §

I paragrafen regleras prövning av vissa frågor i en ansökan om att verkställa en fusionsplan. Paragrafen motsvarar 12 kap. 83 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

43 §

Paragrafen reglerar när en ansökan om tillstånd att verkställa en fusionsplan ska avslås, och motsvarar 12 kap. 84 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

44 §

Paragrafen reglerar registrering av fusion och motsvarar 12 kap. 85 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

45 §

Paragrafen reglerar absorption av helägt dotterbolag och motsvarar 12 kap. 86 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

46 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags företagsnamn. Paragrafen är utformad efter förebild av 12 kap. 88 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

47 §

Paragrafen reglerar vad som avses med en tjänstepensionsförening. Paragrafen har utformats med förebild av 13 kap. 1 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

48 §

I paragrafen regleras tillämpning av allmänna bestämmelser för ekonomiska föreningar på tjänstepensionsföreningar. Paragrafen är utformad efter förebild av 13 kap. 2 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

49 §

I paragrafen regleras vilka bestämmelser om försäkringsföreningar i försäkringsrörelselagen som är tillämpliga på tjänstepensionsföreningar. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

50 §

Paragrafen reglerar ansvar för en tjänstepensionsförenings förpliktelser. Paragrafen är utformad efter förebild av 13 kap. 4 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

Enligt paragrafen får det i en tjänstepensionsförenings stadgar föreskrivas om personligt ansvar genom uttaxering. Genom sådana föreskrifter kan en medlem som i egenskap av arbetsgivare intar ställning

av försäkringstagare vara skyldig att göra kapitaltillskott till bolaget för att täcka skulder, avsättningar eller förluster, dock bara om föreningen inte kan täcka skyldigheterna med egna tillgångar eller medel. Eftersom skyldigheten bara kan gälla medlemmar som i egenskap av arbetsgivare intar ställning av försäkringstagare kan aldrig en nuvarande eller framtida pensionär åläggas skyldighet att göra kapitaltillskott till tjänstepensionsföreningen.

51 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om verksamhetskapital. Paragrafen motsvarar 13 kap. 5 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

52 §

Paragrafen reglerar en tjänstepensionsförenings stadgar. Paragrafen motsvarar huvudsakligen 13 kap. 6 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

53 §

I paragrafen finns bestämmelser om revisionsutskott. Paragrafen motsvarar 13 kap. 9 a § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

I 7 kap. 47 § lagen om ekonomiska föreningar regleras i vilka föreningar styrelsen ska ha ett revisionsutskott, nämligen de som har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad. Av förevarande paragrafen följer att alla tjänstepensionsföreningar ska ha ett revisionsutskott oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

54 §

Paragrafen reglerar en revisors uppdragstid. Paragrafen motsvarar 13 kap. 18 a § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

Paragrafen innebär att 8 kap. 54 § lagen om ekonomiska föreningar, som föreskriver att ett uppdrag som revisor får gälla högst sju år i följd i fråga om ekonomiska föreningar som har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad, gäller för alla tjänstepensionsföreningar oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte. En tjänstepensionsförening har dock inte möjlighet att förlänga revisionsuppdraget.

55 §

I paragrafen finns bestämmelser om revisionsberättelsen. Paragrafen motsvarar 13 kap. 18 b § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

Paragrafen innebär att 8 kap. 56–59 §§ lagen om ekonomiska föreningar om revisionsberättelsen för ekonomiska föreningar som har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad, gäller för alla tjänstepensionsföreningar oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

56 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om koncernrevision. Paragrafen motsvarar 13 kap. 18 c § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

Av paragrafen följer att 8 kap. 60 § lagen om ekonomiska föreningar om koncernrevision avseende en ekonomisk förening vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad gäller för alla tjänstepensionsföreningar oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

57 §

I paragrafen finns bestämmelser om domstols entledigande av en revisor. Paragrafen motsvarar 13 kap. 18 d § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

Av paragrafen följer att 8 kap. 55 § lagen om ekonomiska föreningar om entledigande av en revisor i en ekonomisk förening vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad gäller för alla tjänstepensionsföreningar oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

58 §

Paragrafen är en upplysningsbestämmelse och motsvarar 13 kap. 18 e § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

I paragrafen finns en upplysning om att det finns revisionskrav som gäller tjänstepensionsföreningar i EU:s revisorsförordning. Tjänstepensionsföreningar är företag av allmänt intresse enligt 2 § 9 e revisorslagen (2001:883). Till skillnad från det som gäller för ekonomiska föreningar som omfattas av motsvarande upplysningsbestämmelse i lagen om ekonomiska föreningar ska revisorsförordningen tillämpas på alla tjänstepensionsföreningar, oavsett om de har värdepapper upptagna till handel på en reglerad marknad eller inte.

59 §

Paragrafen reglerar tvångslikvidation av tjänstepensionsföreningar. Paragrafen motsvarar i sak 13 kap. 27 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

I *första stycket* anges vilka likvidationsgrunder som gäller för tjänstepensionsföreningar utöver det som anges i lagen om ekonomiska föreningar. Undantag från tvångslikvidation när ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag har återkallats gäller om föreningen i stället har fått ett tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen. Genom undantaget säkerställs att en förening som omvandlas från tjänstepensionsförening till försäkringsförening inte tvångslikvideras när tillståndet återkallas.

Andra stycket reglerar vilka som får väcka frågan om likvidation genom ansökan eller anmälan.

Tredje stycket föreskrivs särskilda regler för ärenden om likvidation på grund av ett återkallat tillstånd.

60 §

Paragrafen reglerar i vilka fall en tjänstepensionsförening får vara överlåtande förening vid en fusion. Paragrafen motsvarar 13 kap. 31 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

61 §

Paragrafen reglerar tillämpliga bestämmelser vid fusion. Paragrafen motsvarar 12 kap. 32 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

62 §

Paragrafen reglerar ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplan. Paragrafen motsvarar 12 kap. 33 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

63 §

Paragrafen reglerar vissa frågor som ska prövas vid en fusion. Paragrafen motsvarar 12 kap. 34 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

64 §

Paragrafen reglerar i vilka fall en ansökan om att verkställa en fusionsplan ska avslås. Paragrafen motsvarar 13 kap. 35 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

65 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tjänstepensionsföreningars företagsnamn. Paragrafen är utformad efter förebild av 13 kap. 39 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

66 §

Paragrafen innehåller en straffbestämmelse. Paragrafen är utformad efter förebild av 13 kap. 40 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

11 kap. Överlåtelse av försäkringsbestånd

1 §

I paragrafen regleras ett tjänstepensionsföretags rätt att överlåta försäkringsbestånd. Paragrafen genomför artikel 12.1 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

I paragrafens *första stycke* anges till vilka företagstyper ett tjänstepensionsföretag får överlåta ett försäkringsbestånd. Överlåtelsen kan avse hela beståndet eller en del av det. Med försäkringsföretag avses enligt 1 kap. 5 § 6 ett företag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043). Bestånd som överläts från ett tjänstepensionsföretag kommer i de allra flesta fall omfatta tjänstepensionsförsäkringar, men en överlåtelse kan också mot bakgrund av övergångsbestämmelsen i punkt 4 under en övergångsperiod avse andra försäkringslag.

Enligt *andra stycket* får ett tjänstepensionsföretag ingå avtal om att överta ett bestånd av tjänstepensionsavtal från ett utländskt tjänstepensionsinstitut. Beståndet vid sådana överlåtelser benämns inte försäkringsbestånd eftersom det vid övertagande från ett utländskt institut kan ingå avtal som utgör annat än försäkringsavtal enligt lagstiftningen i det överlåtande institutets hemland. För att det övertagande tjänstepensionsföretaget ska kunna förvalta avtalen efter att överlåtelsen har verkställts, måste det dock enligt 4 kap. 5 § vara att betrakta som verksamhet med tjänstepensionsförsäkringar eller därmed sammanhängande verksamhet.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att det finns bestämmelser om överlåtelser av försäkringsbestånd i andra lagar. I försäkringsrörelselagen regleras överlåtelser från försäkringsföretag och i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige finns bestämmelser om överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut som driver verksamhet i Sverige till svenska tjänstepensionsföretag.

2 §

Paragrafen reglerar krav på stämmans godkännande och handlingar som ska hållas tillgängliga för stämman. Paragrafen motsvarar 14 kap. 2 och 3 §§ FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

I *första stycket* anges att ett avtal om överlåtelse av försäkringsbestånd ska godkännas av stämman i det överlåtande företaget för att bli giltigt. Vad som krävs för ett giltigt stämmobeslut beror på vad som gäller i fråga om majoritetsbeslut för den aktuella företagsformen enligt lag eller bolagsordning. Det anges också vilken information och vilka handlingar som ska hållas tillgängliga inför stämmans ställningstagande.

Andra stycket föreskriver vilka särskilda handlingar som ska hållas tillgängliga i de fall då årsredovisningen inte ska behandlas på samma stämma som frågan om godkännande av överlåtelsen.

Tredje stycket innehåller krav på att skicka handlingarna med post i vissa fall.

3 §

I paragrafen finns bestämmelser om registrering av ett stämmobeslut. Paragrafen motsvarar 14 kap. 4 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

Enligt *första stycket* ska det överlåtande företaget inom viss tid anmäla stämmans beslut om godkännande för registrering.

I *andra stycket* anges att frågan om överlåtelse faller under vissa förutsättningar.

4 §

Paragrafen innehåller krav på tillstånd för att verkställa ett överlåtelseavtal. Paragrafen motsvarar 14 kap. 5 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

5 §

I paragrafen regleras förfarandet för ansökan om tillstånd. Paragrafen motsvarar 14 kap. 6 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

I *första stycket* föreskrivs vem som ska ge in en ansökan och inom vilken tid det ska ske.

I *andra stycket* regleras vissa skyldigheter för Finansinspektionen och Bolagsverket under ansökningsförfarandet.

6 §

I paragrafen regleras förutsättningarna för tillstånd. Paragrafen är utformad efter förebild av 14 kap. 7 § första stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

I 1 kap. 5 § 1 definieras behörig myndighet och i 3 kap. 1 § andra stycket anges vad som avses med gränsöverskridande verksamhet.

7 §

I paragrafen finns bestämmelser om förelägganden om komplettering. Paragrafen har utformats efter förebild av 14 kap. 8 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

8 §

I paragrafen finns bestämmelser om kungörande av ansökningar. Paragrafen motsvarar 14 kap. 9 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om inhämtande av yttrande från behörig myndighet. Paragrafen har utformats efter förebild av 14 kap. 10 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Finansinspektionen ska enligt bestämmelsen i vissa fall ge en utländsk behörig myndighet tillfälle att yttra sig, nämligen när en överlåtelse leder till gränsöverskridande verksamhet. I 1 kap. 5 § 1 definieras behörig myndighet och i 3 kap. 1 § andra stycket anges vad som avses med gränsöverskridande verksamhet. Den utländska myndigheten är inte skyldig att svara enligt denna bestämmelse men ska ges möjlighet att göra det. Finansinspektionen avgör hur lång tid myndigheten ska ges för att komma in med ett yttrande, men tiden ska vara minst tre månader.

10 §

I paragrafen finns föreskrifter om registrering av tillståndsbeslut. Paragrafen motsvarar 14 kap. 12 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

I *första stycket* regleras en skyldighet för det övertagande företaget att genast anmäla ett tillståndsbeslut för registrering, vilket normalt innebär samma dag som beslutet togs emot eller senast följande dag.

Enligt *andra stycket* ska Bolagsverket genast registrera beslutet om tillstånd, varvid ansvaret för beståndet övergår på det övertagande företaget.

11 §

I paragrafen finns bestämmelser om underrättelser från det övertagande företaget. Paragrafen motsvarar i huvudsak 14 kap. 13 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

12 §

I paragrafen finns bestämmelser om kungörande vid gränsöverskridande verksamhet. Paragrafen motsvarar 14 kap. 14 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.6.

13 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en överlåtelse till ett utländskt institut ska godkännas av behörig myndighet. Paragrafen genomför artikel 12.1 och 12.4 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

14 §

I paragrafen finns bestämmelser om godkännanden som krävs för att avtalet ska bli giltigt. Paragrafen genomför artikel 12.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.7

I *första stycket 1* anges att överlåtelsen ska godkännas av en majoritet av de försäkringstagare och försäkrade som är ersättningsberättigade enligt de försäkringsavtal som omfattas av överlåtelsen. En arbetsgivare som tecknar en tjänstepensionsförsäkring är visserligen normalt försäkringstagare i ett tjänstepensionsavtal, men inte en ersättningsberättigad försäkringstagare, och därför ingår inte arbetsgivare i denna kategori. Godkännandet kan som alternativ ges av företrädare för de berörda. Företrädare kan exempelvis vara en arbetstagarorganisation eller en annan organisation som företräder en viss grupp av ersättningsberättigade. Överlåtelsen måste enligt *första stycket 2* också godkännas av det uppdragsgivande företaget. Med uppdragsgivande företag avses i svensk rätt enligt 1 kap. 5 § 11 den som i egenskap av arbetsgivare betalar försäkringspremier till tjänstepensionsföretaget.

I *andra stycket* finns föreskrifter om information som ska lämnas till dem vars godkännande krävs.

15 §

I paragrafen regleras Finansinspektionens bedömning av en överlåtelse. Paragrafen genomför artikel 12.1, 12.2, 12.4 i vissa delar, 12.8 och 12.9 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

I *första stycket* anges vad Finansinspektionen ska bedöma i fråga om en överlåtelse, vilket motsvarar artikel 12.2 och 12.8 i andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt *första stycket 1* ska Finansinspektionen bedöma om den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade försämras. Däri ingår att bedöma dels om försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades individuella rättigheter försämras på grund av överlåtelsen, dels hur intressena för dem som är kvar hos det överlåtande företaget påverkas vid en partiell

överlåtelse och om kostnaderna för överlåtelsen kommer att belasta dem. I *första stycket 2* anges att Finansinspektionen ska bedöma om det överlåtande företaget har den kapitalbas som krävs med beaktande av det försäkringsbestånd som ska överlåtas. Detta innebär att Finansinspektionen ska bedöma om det överlåtande företaget har tillräckliga tillgångar i förhållande till skulder och avsättningar med beaktande av det försäkringsbestånd som ska överlåtas. Om inspektionens bedömning är att överlåtelsen kan godkännas innebär det inte att överlåtelseavtalet genast får verkställas. Inspektionens godkännande utgör ett förhandsgodkännande som ska beaktas av den utländska behöriga myndighet som beslutar om huruvida överlåtelsen får verkställas.

I *andra stycket* anges den tid Finansinspektionen har för att lämna sin bedömning till den utländska myndigheten.

16 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Finansinspektionen ska lämna information till den utländska myndigheten. Paragrafen genomför delvis artikel 12.11 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

De regler som Finansinspektionen ska informera om är den social- och arbetsmarknadslagstiftning på tjänstepensionsområdet som är tillämplig på det överlåtna försäkringsbeståndet och de bestämmelser om information som gäller gentemot dem som ingår eller avser att ingå ett avtal om tjänstepension. Informationen ska lämnas oavsett om den gränsöverskridande verksamheten ska drivas i Sverige eller i ett annat land, och således också oberoende av om det är svensk eller annan lagstiftning som är tillämplig. Normalt bör uppgifter om tillämplig lagstiftning finnas hos den berörda arbetsgivaren.

17 §

I paragrafen finns bestämmelser om när ansvaret för ett överlåtet försäkringsbestånd går över från det överlåtande till det övertagande företaget. Den genomför artikel 12.12 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

Att ansvaret övergår innebär att avtalet verkställs och det övertagande tjänstepensionsinstitutet börjar förvalta beståndet. Därmed flyttas det civilrättsliga ansvaret för de försäkringsavtal som ingår i överlåtelsen.

18 §

I paragrafen finns bestämmelser om tillstånd till överlåtelse från ett utländskt tjänstepensionsinstitut till ett svenskt tjänstepensionsföretag. Paragrafen genomför delvis artikel 12.4 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

Paragrafen reglerar bara överlåtelser från institut som inte driver verksamhet i Sverige. Överlåtelser från utländska institut som driver verksamhet i Sverige regleras i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Med bestånd av tjänstepensionsavtal avses de avtal om förvaltning av medel för tillhandahållande av pensionsförmåner som ingår i det utländska

institutets verksamhet (se definitioner i artikel 6 i direktivet). Till skillnad från bestånd som överläts från svenska tjänstepensionsföretag behöver avtalen som ingår i beståndet inte anses vara försäkringar enligt lagstiftningen i det överlåtande institutets hemland. För att ett svenskt tjänstepensionsföretag ska kunna förvalta beståndet krävs dock att företagets verksamhet efter överlåtelsen är att betrakta som försäkringsrörelse med avseende på tjänstepensionsförsäkringar enligt svensk rätt.

19 §

I paragrafen finns bestämmelser om ansökan om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal. Paragrafen genomför artikel 12.4 i vissa delar och artikel 12.5 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

I *första stycket* föreskrivs att en ansökan ska göras av det övertagande företaget, dvs. det svenska tjänstepensionsföretaget, och ges in till Finansinspektionen.

Ansökan ska enligt *andra stycket 1* innehålla det skriftliga överlåtelseavtalet. I avtalet framgår villkoren för överlåtelsen. *Andra stycket 2* föreskriver att ansökan ska innehålla uppgifter om avtalsparternas namn, hemvist och det EES-land där respektive part är registrerad eller auktoriserad. Med hemvist avses ett företags huvudsakliga förvaltningsort. I *andra stycket 3* anges att ansökan även ska innehålla en beskrivning av det bestånd som ska övertas och det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ligger till grund för avtalen. Se författningskommentar till 3 kap. 2 § andra stycket 3 i fråga om det huvudsakliga innehållet. Enligt *andra stycket 4* ska ansökan innehålla uppgifter om namn och hemvist för arbetsgivare eller egenföretagare, vilket motsvarar det uppdragsgivande företaget enligt definitionen i artikel 6.3 i direktivet. Det kan således vara fråga om ett företag eller annat organ som består av en eller flera juridiska eller fysiska personer, och det kan vara en kombination av arbetsgivare och egenföretagare. Innebörden är avhängigt hur det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat har genomfört direktivet, och kan således skilja sig från den svenska definitionen av uppdragsgivande företag i 1 kap. 5 § 11. Hemvist avser även i denna punkt företagets huvudsakliga förvaltningsort.

I *andra stycket 5* finns krav på dokumentation av godkännanden från arbetsgivaren eller egenföretagaren och en majoritet av de personer som har eller kommer att ha rätt till pensionsförmåner enligt tjänstepensionsavtalen eller den överenskommelse som ligger till grund för dem, eller en majoritet av företrädare för dessa personer. Ett godkännande från uppräknade personer eller organisationer behöver inte ha samma form som ett godkännande enligt 14 § vid en överlåtelse från ett svenskt företag utan är beroende av på hur det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat har genomfört direktivet. En ansökan ska också enligt *andra stycket 6* innehålla uppgifter om vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som är tillämplig på de tjänstepensionsavtal som ingår i överlåtelsen. Jämför definitionen av gränsöverskridande verksamhet i 3 kap. 1 § andra stycket och författningskommentaren till den bestämmelsen.

20 §

I paragrafen finns bestämmelser om översändande av en ansökan till behörig myndighet i det överlåtande institutets hemland. Paragrafen genomför artikel 12.6 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

21 §

I paragrafen regleras förutsättningarna för tillstånd att verkställa ett avtal. Paragrafen genomför artikel 12.2 och 12.7 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

I bedömningen av om de rättigheter som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade hos det övertagande företaget före och efter överlåtelsen är tillräckligt skyddade ingår bl.a. att säkerställa att kostnaderna för överlåtelsen inte belastar försäkringstagare och ersättningsberättigade som redan finns hos det övertagande företaget. En bedömning av om det övertagande företaget har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats omfattar ställningstagande till om företagets finansiella ställning är förenlig med den föreslagna överlåtelsen, om företagets tekniska avsättningar är fullt skuldtäckta vid överlåtelsen och om tillgångarna som ska överlåtas är tillräckliga enligt svensk rätt för att täcka de skulder och avsättningar som ingår i överlåtelsen.

Med den som deltar i ledningen av det övertagande företaget avses samma personkrets som i 3 kap. 3 § 3. Se författningskommentar till den bestämmelsen.

22 §

I paragrafen finns bestämmelser om förelägganden om kompletteringar. Bestämmelsen motsvarar 7 § som gäller nationella överlåtelser. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

23 §

I paragrafen föreskrivs frister för beslut och underrättelser. Paragrafen genomför artikel 12.4 och 12.11 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

Med regler för verksamheten avses den social- och arbetsmarknadslagstiftning på tjänstepensionsområdet som är tillämplig på det överlåtna beståndet av tjänstepensionsavtal, och de bestämmelser om information som gäller gentemot dem som ingår eller avser att ingå ett sådant avtal.

24 §

I paragrafen finns bestämmelser om registrering av tillståndsbeslutet. Se författningskommentar till 10 § i fråga om vad som avses med kravet på att det ska ske genast. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

25 §

Paragrafen reglerar medling av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa). Paragrafen genomför artikel 12.13 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.9.

Den medling som avses är sådan som regleras i artikel 31 andra stycket c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG. Det handlar om icke-bindande medling som genomförs av Eiopa för att främja samordnade reaktioner från unionen.

26 §

I paragrafen finns bestämmelser om överlåtelse vid likvidation eller konkurs. Paragrafen är utformad med förebild av 14 kap. 16 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.10.

När det gäller en överlåtelse till ett utländskt tjänstepensionsinstitut är det myndigheten i det övertagande institutets hemland som ska godkänna överlåtelsen, vilket innebär att en ansökan om godkännande av överlåtelsen kan komma att avslås om den myndigheten anser att likvidationen eller konkursen utgör hinder för överlåtelsen.

27 §

Paragrafen reglerar förutsättningarna för en överlåtelse vid likvidation eller konkurs. Paragrafen är utformad efter förebild av 14 kap. 17 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.10.

28 §

I paragrafen regleras talan i konkurs om återgång av överlåtelseavtal. Paragrafen är utformad efter förebild av 14 kap. 15 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 11.10.

12 kap. Lämplighetsprövning av ägare i tjänstepensionsaktiebolag

1 §

Paragrafen anger vilka bestämmelser i 15 kap. FRL som gäller för tjänstepensionsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.

Enligt *första stycket* gäller följande bestämmelser i 15 kap. FRL gäller för tjänstepensionsföretag: 1–3, 7, 8 och 10 §§ (förvärvstillstånd), 11–13 §§ (anmälningsskyldighet) och 15–18 §§ (Finansinspektionens ingripanden). I 1 kap. 8 och 9 §§ finns definitioner av begreppen nära förbindelser och kvalificerat innehav som har betydelse för tillämpningen av de aktuella bestämmelserna.

I paragrafens *andra stycke* anges hur hänvisningarna i 15 kap. 15, 17 och 18 §§ FRL ska förstås när de tillämpas på tjänstepensionsföretag enligt första stycket. Hänvisningarna där ska avse 5 §, som för tjänstepensionsföretag gäller i stället för 15 kap. 14 § FRL.

2 §

I paragrafen anges förutsättningarna för att få tillstånd till förvärv av aktier i ett tjänstepensionsaktiebolag. Bestämmelsen är utformad efter förebild av 15 kap. 4 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.

3 §

I paragrafen anges de omständigheter som ska beaktas vid tillståndsprövningen enligt 2 §. Bestämmelsen är utformad efter förebild av 15 kap. 5 § FRL. Någon motsvarighet till 15 kap. 5 § 4 FRL finns dock inte, eftersom tjänstepensionsföretagen inte omfattas av penningtvättsregler. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillstånd till förvärv om den tilltänkte förvärvaren är ett försäkringsholdingföretag, ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om ett eller flera av dess dotterföretag som är tjänstepensionsföretag i stället var försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag. Paragrafen motsvarar i huvudsak 15 kap. 6 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.

Om en tilltänkt förvärvare är ett sådant företag som anges i paragrafen ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende enligt 3 § särskilt beaktas om den som ingår i ledningen för holdingföretaget har tillräcklig insikt och erfarenhet för att delta i ledningen av företaget och även i övrigt är lämplig för en sådan uppgift.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när Finansinspektionen får besluta om röstförbud vid bolagsstämma i tjänstepensionsaktiebolag. Paragrafen motsvarar i huvudsak 15 kap. 14 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.

I *första stycket* anges i vilka fall Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier inte får företräda fler aktier än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat. Vad som utgör ett kvalificerat innehav anges i 1 kap. 9 §.

Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier inte har ansökt om tillstånd till ytterligare förvärv, får Finansinspektionen enligt *andra stycket* besluta att ägaren inte får företräda aktierna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

I *tredje stycket* anges att om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen i fråga om tillstånd enligt 15 kap. 1 eller 2 § FRL har ett kvalificerat innehav, får innehavaren inte företräda aktierna till den del innehavet står i strid med beslutet.

6 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om Finansinspektionens handläggning av tillståndsärenden. Paragrafen är utformad efter förebild av 15 kap. 19 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.

13 kap. Offentliggöranden

1 §

Paragrafen behandlar skyldigheten för ett tjänstepensionsföretag att redogöra för inslag i sin aktieinvesteringsstrategi. Paragrafen genomför delvis nya artikel 3h.1 i direktivet om aktieägares rättigheter. Paragrafen motsvarar 16 kap. 8 a § FRL i lydelsen enligt bet. 2018/19:CU16. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.11.

I *första stycket* anges att paragrafen riktar sig till tjänstepensionsföretag som investerar i aktier som har getts ut av bolag inom EES och som är upptagna till handel på en reglerad marknad. Begreppet reglerad marknad definieras i 1 kap. 5 § 10. Redogörelsen behöver således endast ta sikte på aktier som har getts ut av bolag inom EES och som är upptagna till handel på en reglerad marknad, dvs. inom EES. Tjänstepensionsföretaget är skyldigt att redogöra för hur de viktigaste inslagen i aktieinvesteringsstrategin stämmer överens med profilen och löptiden för tjänstepensionsföretagets åtaganden och hur inslagen bidrar till tillgångarnas utveckling på medellång till lång sikt. Företaget är inte skyldigt att lämna en sådan redogörelse för aktier som handlas på andra marknadsplatser eller för andra typer av värdepapper än aktier.

Redogörelsen ska förklara hur aktieinvesteringsstrategin stämmer överens med profilen och löptiden för tjänstepensionsföretagets åtaganden och ska bidra till att utveckla mer långsiktiga investeringsstrategier. Redogörelsen ska endast omfatta de viktigaste inslagen i investeringsstrategin, och ska således inte vara heltäckande. Vidare tar informationskyldigheten inte sikte på varje enskild investering, utan de aktuella investeringarna som helhet, dvs. aktier i bolag inom EES som handlas på reglerade marknader. Avsikten är att redovisningen ska vara översiktlig och även i övrigt utformas med beaktande av att informationen i första hand riktar sig till privatpersoner.

Enligt *andra stycket* omfattar skyldigheten inte tillgångar som motsvarar avsättningar för villkorad återbäring och för fondförsäkringsåtaganden där försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade bär investeringsrisken enligt 5 kap. 1 § andra stycket 4 och 5. Det innebär att det inte finns någon skyldighet att behandla exempelvis fond- eller depåförsäkringar i redogörelsen.

Av 3 § följer att redogörelsen ska offentliggöras och uppdateras varje år.

2 §

Paragrafen behandlar skyldigheten för ett tjänstepensionsföretag att redogöra för inslag i sina överenskommelser med kapitalförvaltare. Paragrafen genomför delvis nya artikel 3h.2 i direktivet om aktieägares rättigheter. Paragrafen motsvarar 16 kap. 8 b § FRL i lydelsen enligt bet. 2018/19:CU16. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.11.

Paragrafen riktar sig, enligt *första stycket*, till tjänstepensionsföretag som investerar i aktier som har getts ut av bolag inom EES och som är upptagna till handel på en reglerad marknad (se författningskommentaren till 1 §). Paragrafen tar sikte på investeringar som görs av kapitalförvaltare i enlighet med en överenskommelse med tjänstepensionsföretaget. Med kapitalförvaltare avses sådana kapitalförvaltare som definieras i nya

artikel 2 f i direktivet. Den definitionen omfattar, något förenklat, värdepappersbolag, förvaltare av alternativa investeringsfonder (AIF-förvaltare) och fondbolag. Både överenskommelser om diskretionär förvaltning och fondförvaltning omfattas av paragrafen.

Ett tjänstepensionsföretag som ingår en överenskommelse med en kapitalförvaltare om förvaltning av aktier som har getts ut av bolag inom EES och som är upptagna till handel på en reglerad marknad, ska således redogöra för vissa inslag i överenskommelsen. Redogörelsen ska säkerställa att ett tjänstepensionsföretags aktieinvesteringsstrategi tillämpas även i de fall där en större eller mindre del av investeringsbesluten fattas av en kapitalförvaltare.

Enligt *första stycket 1* ska tjänstepensionsföretaget lämna information om hur överenskommelsen främjar att investeringsstrategin och investeringsbesluten stämmer överens med profilen och löptiden för företagets åtaganden ("ansvarsförbindelser" i direktivet om aktieägares rättigheter). Avsikten är att säkerställa att tjänstepensionsföretagets åtaganden beaktas även när en kapitalförvaltare ansvarar för förvaltningen.

Tjänstepensionsföretaget ska, enligt *första stycket 2*, lämna information om hur överenskommelsen främjar investeringsbeslut som grundas på bedömningar av portföljbolagens finansiella och icke-finansiella resultat på medellång till lång sikt och förklara hur överenskommelsen främjar ett engagemang i portföljbolagen i syfte att förbättra deras resultat på medellång till lång sikt. Informationen ska ge tjänstepensionsföretaget incitament till mer långsiktiga engagemang i portföljbolagen.

Enligt *första stycket 3* ska tjänstepensionsföretaget redogöra för hur metoden för utvärdering av kapitalförvaltarens prestationer, inbegripet längden av den tidsperiod som läggs till grund för utvärderingen, samt ersättningen för kapitalförvaltningstjänsterna stämmer överens med profilen och löptiden för företagets åtaganden samt beaktar det långsiktiga resultatet i absoluta tal. Enligt *första stycket 4* ska information lämnas om hur tjänstepensionsföretaget bevakar dels kapitalförvaltarens kostnader för portföljens omsättning, dels portföljens avsedda omsättningshastighet eller gränser för omsättningshastigheten. Det handlar således om information om hur kapitalförvaltarens prestation utvärderas och ersätts och hur portföljen övervakas. Enligt *första stycket 5* ska information lämnas om överenskommelsens varaktighet.

Informationsskyldigheten tar inte sikte på varje enskild investering utan på de aktuella investeringarna som helhet, dvs. aktier i bolag inom EES som handlas på reglerade marknader. Avsikten är att redovisningen ska vara översiktlig och även i övrigt utformas med beaktande av att informationen i första hand riktar sig till tjänstepensionsföretagets kunder, som ofta är privatpersoner.

Om överenskommelsen saknar en eller flera av de delar som redogörelsen ska omfatta, ska tjänstepensionsföretaget, enligt *andra stycket*, ange skälen för det. Med det avses det som i direktivet om aktieägares rättigheter benämns en tydlig och motiverad förklaring. Skälen ska vara så tydliga och utförliga att det förklaras varför ett inslag har uteslutits.

Redogörelsen ska enligt 3 § offentliggöras och uppdateras varje år.

3 §

Paragrafen behandlar skyldigheten för ett tjänstepensionsföretag att offentliggöra viss information. Paragrafen genomför delvis nya artikel 3h.3 i direktivet om aktieägares rättigheter. Paragrafen motsvarar 16 kap. 8 c § FRL i lydelsen enligt bet. 2018/19:CU16. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.11.

Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretag hålla den information som avses i 1 och 2 §§ tillgänglig på sin webbplats. Tjänstepensionsföretaget får inte ta ut några avgifter för tillhandahållandet av informationen. Den information som avses är vissa inslag i aktieinvesteringsstrategin (1 §) och vissa inslag i överenskommelser med kapitalförvaltare (2 §). De tjänstepensionsföretag som inte har en egen webbplats ska publicera informationen på en webbplats som enkelt kan nås. Med det avses bl.a. att valet av webbplats ter sig naturligt från intressenternas perspektiv.

Enligt *andra stycket* ska tjänstepensionsföretaget uppdatera informationen varje år. Tjänstepensionsföretaget får dock avstå från att göra en uppdatering om det inte har skett någon väsentlig förändring. Så kan exempelvis vara fallet om det enbart har skett mindre justeringar i den överenskommelse som träffats med en kapitalförvaltare.

14 kap. Tillsyn

1 §

I paragrafen anges att bestämmelserna i 17 kap. FRL om underrättelse från ett försäkringsföretag om påbörjad verksamhet (4 §), om förordnande av aktuarie (10 §), om förordnande av revisor (11 §), om sammankallande av styrelsen eller stämma (13 §), om Finansinspektionens befogenheter vid ett försäkringsföretags likvidation (15 §) och om rapport angående de försäkringstekniska avsättningarna (17 §) gäller vid tillsynen över tjänstepensionsföretag. När de nu aktuella bestämmelserna i försäkringsrörelselagen tillämpas på tjänstepensionsföretag gäller enligt *andra stycket* att det som anges i försäkringsrörelselagen om försäkringsföretag ska avse tjänstepensionsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

2 §

I paragrafen finns bestämmelser om registrering av tjänstepensionsföretag. Paragrafen motsvarar 17 kap. 1 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

I *första stycket* anges att Bolagsverket är registreringsmyndighet för tjänstepensionsföretag.

Enligt *andra stycket* ska uppgifter om tjänstepensionsföretag registreras i det försäkringsregister som Bolagsverket ska föra enligt 17 kap. 1 § FRL.

3 §

I paragrafen finns grundläggande bestämmelser om tillsynen över tjänstepensionsföretag. Paragrafen genomför artiklarna 19.2, 46, 47.1, 47.2, 47.4 och 48.1 samt delvis artiklarna 45.1 och 47.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar i huvudsak 17 kap. 2 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

Första stycket innebär att Finansinspektionen är den svenska myndighet som är behörig myndighet enligt artikel 6.8 i andra tjänstepensionsdirektivet.

I *andra stycket* anges vad Finansinspektionens tillsyn ska omfatta. Tillsynen ska omfatta att tjänstepensionsföretaget bedriver sin verksamhet i enlighet med lagar och andra författningar som reglerar företagets verksamhet (*punkterna 1 och 2*), företagets bolagsordning eller stadgar (*punkt 3*) och upprättade styrdokument som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet (*punkt 4*). Punkt 4 avser bl.a. de styrdokument som anges i 9 kap. 4 §.

Enligt *tredje stycket* ingår det i Finansinspektionens uppgifter att se till att ägare och personer som ingår i ledningen eller ansvarar för centrala funktioner är lämpliga. Vilka som ska lämplighetsprövas anges i 2 kap. 4 § första stycket 3 och 4 samt 12 kap.

Enligt *fjärde stycket* ska Finansinspektionens tillsyn utgå från en proaktiv och riskbaserad metod (se prop. 2015/16:9 s. 344–346).

4 §

I paragrafen finns bestämmelser om Finansinspektionens samarbete och utbyte av information. Paragrafen genomför artikel 60 i andra tjänstepensionsdirektivet. Den är utformad efter förebild av 17 kap. 3 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

Paragrafen innebär en skyldighet för Finansinspektionen att i sin tillsynsverksamhet samarbeta och utbyta information med behöriga myndigheter, Europeiska kommissionen och Eiopa. I 1 kap. 5 § 1 anges vad som avses med behörig myndighet.

5 §

I paragrafen finns bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags upplysningsskyldighet. Paragrafen genomför artiklarna 31.7, 49.1 och 49.2 samt delvis artikel 50 a–50 d och 50 f i andra tjänstepensionsdirektivet. Den motsvarar 17 kap. 5 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

Paragrafen innebär en skyldighet för ett tjänstepensionsföretag att lämna Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet som inspektionen begär. Upplysningsskyldigheten gäller även i förhållande till en utländsk behörig myndighet som, i egenskap av värdlandsmyndighet, utövar tillsyn över tjänstepensionsföretaget vid gränsöverskridande verksamhet. I 1 kap. 5 § 1 anges vad som avses med behörig myndighet.

I 18 § första stycket 1 finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Genom sådana föreskrifter kan de mera detaljerade bestämmelserna om uppgiftslämnande i artikel 50 a–50 d och 50 f i andra tjänstepensionsdirektivet genomföras i svensk rätt.

6 §

I paragrafen behandlas Finansinspektionens möjligheter att genomföra platsundersökningar. Paragrafen genomför, tillsammans med 3 §, artikel 47.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen genomför även artikel

50 e i direktivet. Den motsvarar 17 kap. 7 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen, när den anser det nödvändigt, genomföra en undersökning hos ett tjänstepensionsföretag.

Enligt *andra stycket* ska styrelsen och den verkställande direktören hålla tillgångar och räkenskapsmaterial m.m. tillgängliga för granskning.

Enligt *tredje stycket* får Finansinspektionen – utöver hos tjänstepensionsföretag – genomföra en undersökning hos ett företag som har fått i uppdrag av ett tjänstepensionsföretag att utföra viss verksamhet eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen av tjänstepensionsföretaget. Ett tjänstepensionsföretags möjligheter att uppdra åt någon annan att utföra ett visst arbete och vissa funktioner regleras i 9 kap. 23–26 §§.

7 §

I paragrafen finns bestämmelser om skyldighet för vissa andra än tjänstepensionsföretag att lämna upplysningar till Finansinspektionen. Paragrafen innehåller även bestämmelser om rätt för inspektionen att göra platsundersökningar hos vissa andra företag. Paragrafen motsvarar 17 kap. 8 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

8 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens befogenhet att begära en särskild redovisning över s.k. intressegemenskap med ett tjänstepensionsföretag. Paragrafen motsvarar 17 kap. 9 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

Enligt paragrafen får föreläggande om särskild redovisning riktas mot ett aktieföretag som denna lag inte är tillämplig på eller en ekonomisk förening. Ett sådant föreläggande får dock bara meddelas om det behövs med hänsyn till tillsynen över försäkringsverksamheten. Redovisningen ska lämnas enligt anvisningar av Finansinspektionen.

9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om revisorers och särskilda granskares rapporteringsskyldighet. Paragrafen motsvarar 17 kap. 12 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

Enligt *första stycket* ska en revisor eller särskild granskare genast rapportera till Finansinspektionen om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett tjänstepensionsföretag får kännedom om vissa angivna förhållanden i företaget.

Enligt *andra stycket* gäller rapporteringsskyldigheten även vid fullgörande av uppdrag i tjänstepensionsföretagets moderföretag eller dotterföretag eller ett företag som har en likartad förbindelse med tjänstepensionsföretaget.

10 §

I paragrafen finns bestämmelser om allmänt ombud vid konkurs. Paragrafen motsvarar 17 kap. 14 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

Enligt *första stycket* ska Finansinspektionen förordna ett allmänt ombud när ett tjänstepensionsföretag har försatts i konkurs. Ett allmänt ombud ska delta i konkursboets förvaltning tillsammans med den eller de förvaltare som utses enligt konkurslagen och se till att försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade omfattas av den förmånsrätt som följer med försäkringsavtalen (se författningskommentaren till 6 kap. 17 §).

I *andra och tredje styckena* finns bestämmelser om det allmänna ombudets befogenheter.

Enligt *fjärde stycket* gäller bestämmelserna i konkurslagen om arvode till konkursförvaltare också det allmänna ombudet.

11 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på redogörelse för ett tjänstepensionsföretags förmåga att hantera ändrade ekonomiska förhållanden. Paragrafen motsvarar 17 kap. 16 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

12 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om befogenhet för Finansinspektionen att besluta om ett tillägg till det riskkänsliga kapitalkravet för ett tjänstepensionsföretag (kapitaltillägg). Paragrafen motsvarar 17 kap. 24 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.2.

Punkt 1 motsvarar 17 kap. 24 § 1 FRL. Den behandlar kapitaltillägg på den grunden att ett tjänstepensionsföretags riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet enligt 8 kap. 1–6 §§. En bestämmelse om hur ett sådant kapitaltillägg ska beräknas finns i 13 § första stycket.

Punkt 2 motsvarar 17 kap. 24 § 4 FRL. Den behandlar kapitaltillägg på den grunden att företagets företagsstyrningssystem avviker väsentligt från kraven i 9 kap. 1 §, samtidigt som avvikelserna medför att företaget inte kan garantera en korrekt identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering av de risker som företaget exponeras för eller kan komma att bli exponerat för och det är osannolikt att bristerna kan åtgärdas inom skälig tid. En bestämmelse om hur ett sådant kapitaltillägg ska beräknas finns i 13 § andra stycket.

I 16 § finns bestämmelser om omprövning av beslut om kapitaltillägg.

13 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om beräkningen av kapitaltillägg som beslutas enligt 12 §. Paragrafen motsvarar 17 kap. 25 § FRL. Övervägandena finns 14.1.2.

I *första stycket* regleras beräkningen av ett sådant kapitaltillägg som avses i 12 § 1. I *andra stycket* regleras beräkningen av kapitaltillägg enligt 12 § 2.

14 §

Paragrafen reglerar ett tjänstepensionsföretags riskkänsliga kapitalkrav efter beslut om kapitaltillägg. Paragrafen motsvarar 17 kap. 26 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.2.

Efter ett beslut om kapitaltillägg utgörs det riskkänsliga kapitalkravet av summan av kapitaltillägget och det riskkänsliga kapitalkravet beräknat enligt bestämmelserna i 8 kap.

15 §

Paragrafen innebär att Finansinspektionen ska förelägga ett tjänstepensionsföretag att vidta rättelse av de brister som föranlett ett beslut om kapitaltillägg enligt 12 § 2. Paragrafen motsvarar 17 kap. 27 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.2.

16 §

I paragrafen finns bestämmelser om omprövning av beslut om kapitaltillägg. Paragrafen motsvarar 17 kap. 28 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.2.

Ett beslut om kapitaltillägg ska omprövas minst en gång per år. Beslutet ska ändras när de förhållanden som låg tillgrund för beslutet har ändrats.

17 §

I paragrafen regleras tjänstepensionsföretagens avgiftsskyldighet mot Finansinspektionen och Statistiska centralbyrån. Bestämmelserna omfattar såväl årliga avgifter som avgifter av engångskaraktär, såsom avgifter för prövning av ansökan om tillstånd enligt 2 kap. Paragrafen motsvarar 17 kap. 29 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

18 §

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 13.1.1.

Bemyndigandet i *första stycket 1* avser ett tjänstepensionsföretags upplysningsskyldighet enligt 5 §. Det gör det möjligt att meddela föreskrifter om t.ex. periodisk rapportering. Med stöd av bemyndigandet kan artikel 50 a–d och f i andra tjänstepensionsdirektivet delvis genomföras. Bemyndigandet motsvarar delvis 17 kap. 30 § andra stycket FRL.

Bemyndigandet i *första stycket 2* ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter om att vissa uppgifter som enligt upplysningsskyldigheten i 5 § ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

Bemyndigandet i *andra stycket* ger regeringen rätt att meddela föreskrifter om sådana avgifter som får tas ut av tjänstepensionsföretag enligt 17 §. Det motsvarar 17 kap. 30 § första stycket FRL.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur upplysningar ska lämnas enligt 5 §.

15 kap. Ingripanden

1 §

I paragrafen finns bestämmelser om när Finansinspektionen ska ingripa mot ett tjänstepensionsföretag. Paragrafen genomför artikel 11.10 tredje meningen och, tillsammans med 2 §, artikel 48.2 i andra tjänstepensionsdirektivet. Första stycket motsvarar 18 kap. 1 § FRL och andra stycket motsvarar 18 kap. 9 § FRL och 71 § sjätte stycket UFL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.1.

Att ingripande enligt *första stycket* ska ske vid överträdelser av andra författningar än denna lag som reglerar ett tjänstepensionsföretags verksamhet innebär bl.a. att Finansinspektionen ska ingripa vid överträdelser av bestämmelser i försäkringsrörelselagen som gäller för tjänstepensionsföretag enligt hänvisningar i de bestämmelser som anges i 1 kap. 15 §.

Enligt *andra stycket* ska Finansinspektionen ingripa med de åtgärder som behövs om ett tjänstepensionsföretag som driver gränsöverskridande verksamhet överträder bl.a. den social- och arbetsmarknadslagstiftning som gäller i det land inom EES där verksamheten drivs och företaget inte har rättat sig efter ett föreläggande från inspektionen eller behörig myndighet i det landet. I 1 kap. 5 § 1 anges vad som avses med behörig myndighet.

2 §

I paragrafen regleras hur Finansinspektionen ska ingripa mot ett tjänstepensionsföretag. Paragrafen genomför, tillsammans med 1 §, artikel 48.2, tillsammans med 10 §, artikel 48.6 och, tillsammans med 25 §, artikel 49.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 18 kap. 2 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen ingripa genom beslut om föreläggande om rättelse, genom förbud att verkställa beslut eller genom anmärkning.

I *andra stycket* hänvisas till bestämmelserna i 10 § om Finansinspektionens befogenhet att begränsa ett tjänstepensionsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige.

Enligt *tredje stycket* ska Finansinspektionen återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd om en överträdelse är allvarlig. Om det är tillräckligt får varning meddelas. I 11–14 §§ finns ytterligare bestämmelser om återkallelse av tillstånd.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om omständigheter som ska beaktas vid val av ingripande och om förutsättningarna för att avstå från ett ingripande. Den är utformad efter förebild av 18 kap. 3 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

Utgångspunkten är att alla relevanta omständigheter ska beaktas. I *första stycket* finns en uppräkningslista av omständigheter som typiskt sett är relevanta och som kan påverka valet av ingripande i både förmildrande och försvårande riktning. Uppräkningslistan är inte uttömmande utan även andra omständigheter kan beaktas.

Andra stycket ger Finansinspektionen möjlighet att avstå från ingripande i ett enskilt fall om någon av angivna förutsättningar är uppfyllda.

4 §

I paragrafen finns bestämmelser om försvårande och förmildrande omständigheter som, utöver de som anges i 3 §, ska beaktas vid val av ingripande. Paragrafen är utformad efter förebild av 18 kap. 3 a § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

I *första stycket* anges att tidigare överträdelse ska beaktas i försvårande riktning. Särskild vikt bör fästas vid om ny överträdelse avser samma bestämmelser som en tidigare överträdelse, eller på annat sätt kan sägas vara av samma art.

Enligt *andra stycket* ska det i förmildrande riktning beaktas om tjänstepensionsföretaget i väsentlig utsträckning genom aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning och om företaget snabbt upphört med överträdelsen sedan den anmälts till eller påtalats av inspektionen. För att bestämmelsen ska vara tillämplig bör det krävas att företaget självmant för fram viktig information som Finansinspektionen inte redan förfogar över, och att det när anmälan görs eller uppgifter lämnas upphört eller snarast upphör med överträdelsen. Att rättelse görs kan alltså föranleda antingen att ingripande underlåts enligt 3 § andra stycket eller beaktas vid tillämpningen av denna bestämmelse. Frågan om förekomsten av en snabb rättelse ska medföra att Finansinspektionen avstår från ett ingripande, eller att det blir av mindre allvarlig art, får bedömas i det enskilda fallet. Finansinspektionen bör dock först pröva om det finns skäl att avstå från ingripande. Om detta inte är fallet bör rättelsen kunna beaktas genom tillämpning av denna bestämmelse.

5 §

Paragrafen reglerar hur ett tjänstepensionsföretag ska agera om företaget inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet i 8 kap. 1–6 §§. Paragrafen motsvarar i sak 18 kap. 4 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.3.

Bestämmelsen i 18 kap. 4 § FRL är utformad som en handlingsregel för Finansinspektionen att utfärda ett föreläggande mot ett försäkringsföretag som inte uppfyller solvenskapitalkravet. Enligt denna paragraf är det i stället tjänstepensionsföretaget som har ansvaret för att vidta åtgärder. Det är tjänstepensionsföretaget som enligt *första stycket* har ansvaret, både för att upprätta en åtgärdsplan och för att överlämna den till Finansinspektionen.

Finansinspektionen får enligt *andra stycket* förelägga ett tjänstepensionsföretag som inte i rätt tid upprättar och överlämnar en sådan åtgärdsplan som avses i första stycket att fullgöra dessa skyldigheter. Om företaget inte i rätt tid upprättar och överlämnar en åtgärdsplan får Finansinspektionen med stöd av 13 § första stycket 4 återkalla tillståndet eller, om det är tillräckligt, meddela företaget en varning.

I *tredje stycket* anges att ett tjänstepensionsföretag är skyldigt att vidta de åtgärder som anges i sådan åtgärdsplan som avses i första stycket. Om företaget underlåter att göra det får Finansinspektionen återkalla tillståndet enligt 13 § första stycket 5.

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om åtgärder som Finansinspektionen ska vidta när en åtgärdsplan för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet överlämnas till inspektionen. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.3.

Finansinspektionen får enligt *första stycket* utfärda ett föreläggande till tjänstepensionsföretaget om inspektionen anser att åtgärderna i en överlämnad åtgärdsplan är otillräckliga för att företaget inom föreskriven tid åter ska uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet. Inspektionen får då förelägga företaget att göra de ändringar i planen som krävs för att det, om planen följs, åter ska uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet inom högst tolv månader. Enligt 13 § första stycket 5 får Finansinspektionen återkalla tillståndet för ett tjänstepensionsföretag som inte i tid vidtar de åtgärder som finns angivna i en åtgärdsplan, i förekommande fall efter ändringar till följd av ett föreläggande enligt detta stycke.

Finansinspektionen får enligt *andra stycket* förlänga tidsfristerna för återställande av det riskkänsliga kapitalkravet med högst ett år och sex månader, utöver den tolv månadersfrist som gäller enligt 5 §. Denna möjlighet motsvarar den som Finansinspektionen har enligt 18 kap. 4 § andra stycket FRL när det gäller försäkringsföretag. En skillnad i förhållande till den bestämmelsen är att det inte preciseras i paragrafen hur lång förlängningen ska vara, endast hur lång den som längst får vara. En annan skillnad är att tidsfristen får förlängas flera gånger, genom olika beslut av Finansinspektionen, så länge den sammanlagda tiden för förlängning inte överskrider ett år och sex månader.

Vid prövningen av om tidsfristen ska förlängas enligt *andra stycket* och vid fastställande av tiden för en sådan förlängning är utgångspunkten att alla relevanta omständigheter ska beaktas. I *tredje stycket* anges dock att Finansinspektionen särskilt ska beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av det riskkänsliga kapitalkravet beror på förhållanden som stått utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och om företaget skäligen kunde förväntas räkna med dem. Även andra omständigheter kan beaktas, som t.ex. konsekvenserna för försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade samt praktiska hänsyn, vilket följer av att det i paragrafen endast anges vad som särskilt ska beaktas.

7 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förlängd tidsfrist att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet vid synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.4.

Paragrafen motsvarar till viss del 18 kap. 5 § FRL. En skillnad i förhållande till bestämmelsen i försäkringsrörelselagen är att det i det fallet är Eiopa som avgör om det föreligger exceptionella förhållanden eller inte, medan det är Finansinspektionen som enligt denna paragraf avgör om det föreligger synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen förlänga tidsfristen för ett tjänstepensionsföretag att enligt en sådan åtgärdsplan som avses i 5 § första stycket 1 åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet om det föreligger synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden. Förlängning får ske genom ett eller flera beslut med sammanlagt högst tolv år. Med uttrycket synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden avses bl.a. sådana

förhållanden som anges i artikel 138.4 i Solvens II-direktivet, dvs. särskilt tvära och oväntade kursfall, långvariga lågräntelägen och katastrofer. Även andra situationer som är att jämställa med dessa bör kunna föranleda beslut om en längre tidsfrist. Av ordet synnerligen följer att det ska handla om verkliga undantagsfall.

Enligt *andra stycket* ska ett tjänstepensionsföretag som har beviljats en förlängd tidsfrist enligt första stycket regelbundet ge in en lägesrapport till Finansinspektionen. Lägesrapporten ska visa vilka åtgärder som har vidtagits för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet och i vilken mån kravet åter uppfyllts. Finansinspektionen ska i samband med beslut om förlängd tidsfrist besluta hur ofta rapporten ska ges in. Vid den prövningen ska inspektionen särskilt beakta hur lång den förlängda tidsfristen är. Lägesrapportering ska inte ske med kortare intervall än var tredje månad.

Enligt *tredje stycket* ska Finansinspektionen som huvudregel besluta att den förlängda tidsfristen ska upphöra att gälla om ett tjänstepensionsföretags lägesrapport visar att det inte har skett några väsentliga framsteg med att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet. Finansinspektionen får avstå från att fatta ett sådant beslut om det finns särskilda skäl. Det kan exempelvis komma i fråga om marknadsläget är sådant att det inte rimligen kan krävas att tjänstepensionsföretaget visar väsentliga framsteg. Att det krävs särskilda skäl innebär att möjligheten att avstå från ett beslut om att den förlängda tidsfristen ska upphöra att gälla bara ska användas om det i något relevant avseende föreligger tydligt förmildrande omständigheter för tjänstepensionsföretaget.

8 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet för ett tjänstepensionsföretag att upprätta en finansiell saneringsplan och att vidta de åtgärder som anges i en sådan plan. Paragrafen motsvarar 18 kap. 8 § FRL och är utformad efter förebild av den bestämmelsen. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.5.

Ett tjänstepensionsföretag som inte uppfyller minimikapitalkravet eller garantibeloppet enligt 8 kap. ska enligt *första stycket* upprätta en finansiell saneringsplan och överlämna planen till Finansinspektionen. En skillnad i förhållande till motsvarande bestämmelse i försäkringsrörelselagen är att det enligt paragrafen är tjänstepensionsföretaget som har ansvaret för att upprätta och lämna in en finansiell saneringsplan, medan det enligt bestämmelsen i försäkringsrörelselagen är Finansinspektionen som ska förelägga ett försäkringsföretag att vidta motsvarande åtgärder.

Om ett tjänstepensionsföretag underlåter att inom den angivna fristen på en månad upprätta och lämna in en finansiell saneringsplan, ska tillståndet återkallas enligt 11 § 5.

Enligt *andra stycket* ska ett tjänstepensionsföretag vidta de åtgärder som anges i en finansiell saneringsplan som avses i första stycket. Om företaget inte gör det, ska Finansinspektionen återkalla tillståndet enligt 11 § 6.

9 §

Paragrafen anger vilka åtgärder som Finansinspektionen får och ska vidta när ett tjänstepensionsföretag har överlämnat en finansiell saneringsplan. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.5.

Enligt *första stycket* ska Finansinspektionen förelägga ett tjänstepensionsföretag vars finansiella åtgärdsplan inte är tillräcklig att göra de ändringar som krävs för att företaget inom tre månader från det att bristen upptäcktes åter ska uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

Enligt *andra stycket* får Finansinspektionen förlänga tidsfristen för ett tjänstepensionsföretag att åter uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet. Någon sådan möjlighet har Finansinspektionen inte enligt försäkringsrörelselagen när det gäller ett försäkringsföretag som inte uppfyller minimikapitalkravet enligt den lagen. Totalt får förlängning ske med högst nio månader. Även när det gäller minimikapitalkravet får förlängning ske flera gånger, genom olika beslut, så länge niomånadersgränsen inte överskrids. Det är motsvarande ordning som den som enligt 6 § gäller i fråga om det riskkänsliga kapitalkravet.

I *trede stycket* regleras Finansinspektionens prövning av frågan om huruvida förlängning ska ske och frågan om hur lång en förlängning i så fall ska vara. Liksom i fråga om det riskkänsliga kapitalkravet ska samtliga relevanta omständigheter beaktas. Finansinspektionen ska dock särskilt beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av minimikapitalkravet eller garantibeloppet beror på förhållanden som stått utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och om företaget skäligen kunde förväntas räkna med dem. Av ordet särskilt följer att även andra omständigheter kan beaktas (se författningskommentaren till 6 §).

10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Finansinspektionen får begränsa ett tjänstepensionsföretags rätt att förfoga över sina tillgångar och förbjuda ett tjänstepensionsföretag att förfoga över sina tillgångar i Sverige. Paragrafen genomför, tillsammans med 2 §, artikel 48.6 i andra tjänstepensionsdirektivet. Den motsvarar 18 kap. 10 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

Av 15 § följer att Finansinspektionens beslut enligt paragrafen ska anmälas till Eiopa.

11 §

Paragrafen innehåller en uppräknning av de situationer när det är obligatoriskt för Finansinspektionen att återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd. Paragrafen motsvarar 18 kap. 12 § FRL. Övervägandena finns i avsnitten 6.4, 13.2.5 och 13.2.6.

Punkterna 1–3 motsvarar 18 kap. 12 § 1–3 FRL.

Punkt 4 motsvarar 18 kap. 12 § 4 FRL. En skillnad i förhållande till den bestämmelsen är att det krävs att Finansinspektionen först har förelagt företaget att vidta rättelse innan det kan bli aktuellt att återkalla tillståndet.

Enligt *Punkt 5* ska ett tjänstepensionsföretags tillstånd återkallas om företaget inte uppfyller minimikapitalkravet och inte upprättar och överlämnar en finansiell saneringsplan till Finansinspektionen i enlighet med 8 §.

Enligt *punkt 6*, som motsvarar 18 kap. 12 § 5 FRL, ska ett tjänstepensionsföretags tillstånd återkallas om företaget inte inom tre månader, eller den längre tid som kan följa av ett beslut om förlängning enligt 9 § andra stycket, från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garantibeloppet enligt 8 kap. 13 § har vidtagit de åtgärder som finns angivna i företagets finansiella saneringsplan, i förekommande fall efter ändringar till följd av ett föreläggande enligt 9 §.

Punkt 7 motsvarar nya 18 kap. 12 § 6 FRL (se författningskommentaren till den paragrafen). Punkten är tillämplig när ett tjänstepensionsföretag har ansökt om och fått tillstånd enligt 2 kap. FRL.

Enligt 15 § ska Finansinspektionens beslut enligt paragrafen anmälas till Eiopa.

12 §

I paragrafen finns bestämmelser om återkallelse av ett tjänstepensionsföretags tillstånd när någon som ingår i ledningen eller ansvarar för centrala funktioner i företaget inte längre uppfyller kraven på lämplighet. Paragrafen genomför artikel 48.7 i andra tjänstepensionsdirektivet. Den är utformad efter förebild av 18 kap. 11 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.6.

I *första stycket* anges att Finansinspektionen ska återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd om någon som ingår i företagets styrelse eller är dess verkställande direktör eller ansvarar för en central funktion i företaget inte uppfyller de krav som anges i 9 kap. 3 §. Detta får dock bara ske om inspektionen först har beslutat att anmärka på att personen ingår i styrelsen eller är verkställande direktör eller ansvarar för en central funktion och om han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid om högst tre månader har gått, fortfarande finns kvar i styrelsen eller som verkställande direktör eller som ansvarig för en central funktion.

Enligt *andra stycket* får Finansinspektionen, i stället för att återkalla tillståndet, besluta att en styrelseledamot eller verkställande direktör eller den som ansvarar för en central funktion inte längre får kvarstå i sin befattning. Finansinspektionen får då förordna en ersättare. En ersättares uppdrag gäller till dess tjänstepensionsföretaget har utsett en ny styrelseledamot eller verkställande direktör eller ansvarig för en central funktion.

Enligt 15 § ska Finansinspektionens beslut enligt paragrafen anmälas till Eiopa.

13 §

Paragrafen innehåller en uppräkningslista av situationer när Finansinspektionen får återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd. Paragrafen genomför artikel 48.8 i andra tjänstepensionsdirektivet. Den motsvarar i huvudsak 18 kap. 13 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.6.

Första stycket 1–3 överensstämmer med 18 kap. 13 § 1–3 FRL.

Första stycket 4 har inte någon motsvarighet i 18 kap. 13 § FRL. Den ger möjlighet att återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd om företaget inte i rätt tid upprättar och överlämnar en åtgärdsplan för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet. Ett alternativ till återkallelse är föreläggande enligt 5 § andra stycket.

Första stycket 5 motsvarar 18 kap. 13 § första stycket 4 FRL.

Första stycket 6 motsvarar 18 kap. 13 § första stycket 5 FRL.

Andra stycket motsvarar 18 kap. 13 § andra stycket FRL.

Enligt 15 § ska Finansinspektionens beslut enligt paragrafen anmälas till Eiopa.

14 §

I paragrafen anges de beslut som får åtfölja ett beslut om återkallelse. Paragrafen motsvarar 18 kap. 14 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

Om ett tjänstepensionsföretags tillstånd återkallas, får Finansinspektionen enligt *första stycket* bestämma hur avvecklingen av verksamheten ska ske.

Enligt *andra stycket* får ett beslut om återkallelse även förenas med förbud att fortsätta hela eller delar av verksamheten.

15 §

Paragrafen innebär en skyldighet för Finansinspektionen att anmäla vissa beslut till Eiopa. Anmälningsskyldigheten omfattar beslut om begränsningar av ett tjänstepensionsföretags förfoganderätt över sina tillgångar, beslut om förbud för ett tjänstepensionsföretag att förfoga över sina tillgångar och beslut om återkallelse av ett tjänstepensionsföretags tillstånd. Paragrafen genomför artikel 48.5 andra meningen i andra tjänstepensionsdirektivet. Den motsvarar delvis 18 kap. 15 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

16 §

I paragrafen finns bestämmelser om sanktionsavgift för tjänstepensionsföretag. Paragrafen motsvarar 18 kap. 16 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

Enligt *första stycket* får beslut om anmärkning eller varning mot ett tjänstepensionsföretag förenas med beslut om att företaget ska betalas en sanktionsavgift. I 17 § finns bestämmelser om storleken på sanktionsavgiften.

I *andra stycket* anges att avgiften tillfaller staten.

17 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om beräkningen av sanktionsavgifter för tjänstepensionsföretag. Paragrafen motsvarar 18 kap. 17 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

Enligt *första stycket* ska sanktionsavgiften fastställas till lägst 5 000 kronor och högst 50 miljoner kronor.

I *andra stycket* finns en begränsningsregel som innebär att sanktionsavgiften aldrig får överstiga tio procent av tjänstepensionsföretagets omsättning under närmast föregående räkenskapsår. De poster som ingår i omsättningen beror på vilken typ av verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring som tjänstepensionsföretaget bedriver. Omsättningen för tjänstepensionsföretag utgörs av premieinkomsten efter avgiven återförsäkring, se bilaga 2 post II.1. till lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. För tjänstepensionsföretag med fondförsäkringsprodukter kommer endast en del av de inbetalda premierna att redovisas i resultaträkningen, medan den större delen av de inbetalda premierna redovisas i balansräkningen. Därför utgörs omsättningen i ett tjänstepensionsföretag med fondförsäkringsprodukter av inbetalda premier.

Enligt *tredje stycket* får sanktionsavgiften inte vara så stor att tjänstepensionsföretaget därefter inte uppfyller kraven på stabilitet enligt 4 kap. 1 §.

18 §

Paragrafen behandlar de omständigheter som ska beaktas när sanktionsavgiftens storlek fastställs. Den motsvarar 18 kap. 18 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

Utgångspunkten är att alla relevanta omständigheter ska beaktas. Enligt paragrafen ska dock särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som ska beaktas vid val av ingripande samt till tjänstepensionsföretagets finansiella ställning och, om det går att fastställa, den vinst som gjorts till följd av regelöverträdelsen. Uttrycket den vinst som gjorts avser ett nettobelopp och omfattar de vinster som erhållits och de förluster som undvikits, dvs. den fördel som erhållits. Även andra hänsyn kan tas, vilket följer av att det i paragrafen endast anges vilka omständigheter som särskilt ska beaktas. Sanktionsavgiftens storlek bör, som en allmän utgångspunkt, stå i proportion till överträdelsens allvarlighet.

19 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förseningsavgift när ett tjänstepensionsföretag inte fullgör sin upplysningsskyldighet enligt föreskrifter som meddelats med stöd av bemyndigandet i 14 kap. 18 § första stycket. Den motsvarar 18 kap. 19 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

20 §

I paragrafen finns bestämmelser om betalning av sanktions- och förseningsavgift. Paragrafen motsvarar 18 kap. 20 § FRL. Skillnaden i förhållande till bestämmelsen i försäkringsrörelselagen är att denna bestämmelse inte omfattar sanktionsavgift som beslutas genom sanktionsföreläggande. Det är dock bara en följd av att det i denna lag inte finns någon sådan möjlighet att besluta om sanktionsförelägganden som i försäkringsrörelselagen. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

21 §

Paragrafen behandlar verkställighet av beslut om sanktions- eller förseningsavgift som har fått laga kraft. Den motsvarar i sak 18 kap. 21 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

22 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om indrivning av sanktions- och förseningsavgifter. Den motsvarar 18 kap. 22 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

23 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om preskription av påförda sanktions- och förseningsavgifter. Paragrafen motsvarar 18 kap. 23 § FRL. Till skillnad från bestämmelsen i försäkringsrörelselagen omfattar bestämmelsen inte sanktionsavgift som beslutas genom sanktionsförelägganden. Detta beror på att det inte finns någon möjlighet att besluta om sanktionsförelägganden i denna lag. Övervägande finns i avsnitt 13.2.2.

24 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripanden mot moderföretag som skulle vara försäkringsholdingföretag om ett eller flera av dess dotterföretag som är tjänstepensionsföretag i stället var försäkringsföretag, eller är blandade finansiella holdingföretag. Paragrafen motsvarar 19 kap. 64 § första stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.7.

25 §

I paragrafen anges att Finansinspektionens beslut om föreläggande får förenas med vite. Med beslut om föreläggande avses både påbud och förbud enligt denna lag. Allmänna bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten. Paragrafen genomför, tillsammans med 2 §, artikel 49.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Den motsvarar i sak 18 kap. 27 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 13.2.2.

26 §

Paragrafen innehåller bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om innehållet i en åtgärdsplan för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet (*punkt 1*) och om innehållet i en finansiell saneringsplan för att åter uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet (*punkt 2*). Den motsvarar 18 kap. 28 § 1 och 3 FRL. Övervägandena finns i avsnitten 13.2.3 och 13.2.5.

16 kap. Grupptillsyn

Kapitlet innehåller bestämmelser om grupptillsyn. Bestämmelserna motsvarar bestämmelserna om grupptillsyn i försäkringsrörelselagen. Grupptillsynen enligt denna lag är dock uteslutande en svensk nationell reglering. Bestämmelserna är utformade efter förebild av bestämmelserna

i försäkringsrörelselagen. Vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen som baserar sig på Solvens II-direktivet saknar dock motsvarighet i denna lag. Detta gäller för bestämmelser i försäkringsrörelselagen som rör företag som inte har hemvist i Sverige, bestämmelser om grupp tillsynsmyndighet och samverkan med behöriga myndigheter i andra länder och Eioipa.

Bestämmelserna i detta kapitel avser i huvudsak samma materiella områden som grupp tillsynen för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen: grupp solvens, rapportering av riskkoncentrationer och interna transaktioner inom en grupp, företagsstyrning inom en grupp och tillgång till information.

Det övergripande syftet med bestämmelserna är att säkerställa att skyddet för dem som omfattas av ett pensionsåtagande inte försämras till följd av att tjänstepensionsföretaget som står för åtagandet ingår i en grupp med andra företag. På samma sätt som för försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen utgör grupp tillsyn ett komplement till den tillsyn som ska utövas individuellt över det enskilda tjänstepensionsföretaget enligt 14 kap.

1 §

I paragrafen finns en grundläggande bestämmelse om grupp tillsyn över tjänstepensionsföretag och en definition av begreppet grupp. Paragrafen motsvarar 19 kap. 1 § första stycket och 2 § första stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitten 14.1.1 och 14.1.2.

I *första stycket* anges att särskild tillsyn över tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp, grupp tillsyn, ska utövas enligt detta kapitel.

I *andra stycket* anges att i en grupp ingår ett företag, dess dotterföretag och andra anknutna företag samt de företag som dotterföretaget har ett ägarintresse i. Denna definition av grupp gäller endast för detta kapitel. Med anknutet företag avses ett företag som är ett dotterföretag, ett företag som annars är föremål för ägarintresse eller ett företag som har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat företag, se 1 kap. 12 §. Med ägarintresse avses att ett företag direkt eller indirekt innehar minst 20 procent av kapitalet eller minst 20 procent av samtliga röster i ett annat företag (se 1 kap. 7 §).

2 §

I paragrafen finns bestämmelser om fullständig grupp tillsyn över tjänstepensionsföretag. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 2 § andra stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.2.

I paragrafen anges de fall när full grupp tillsyn ska utövas över tjänstepensionsföretag. Fullständig grupp tillsyn är grupp tillsyn som omfattar grupp solvens, rapportering av riskkoncentrationer och interna transaktioner inom en grupp, företagsstyrning inom en grupp och tillgång till information (se 14–26 och 29–40 §§).

Full grupp tillsyn ska enligt *punkt 1* utövas över tjänstepensionsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland. Med

utländskt tjänstepensionsinstitut avses ett utländskt institut vars hemland hör till EES och som utan att vara försäkringsgivare enligt lagen om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet (se 1 kap. 5 § 3 LUFT). Ett försäkringsföretag är ett företag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) (1 kap. 5 § 6). En EES-försäkringsgivare är en utländsk försäkringsgivare vars hemland hör till EES och som omfattas av Solvens II-direktivet (1 kap. 5 § 5) och en försäkringsgivare från tredjeland är en utländsk försäkringsgivare vars hemland inte hör till EES och som skulle omfattas av Solvens II-direktivet om dess hemland hörde till EES (1 kap. 5 § 7).

Enligt *punkt 2* ska fullständig grupp-tillsyn också utövas över tjänstepensionsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland.

Fullständig grupp-tillsyn ska även utövas över tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till vissa typer av företag. Fullständig grupp-tillsyn ska utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, *punkt 3 a*, ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag, *punkt 3 b*, eller ett blandat finansiellt holdingföretag *punkt 3 c*. Med försäkringsholdingföretag avses ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, ett försäkringsföretag från tredjeland eller ett blandat finansiellt holdingföretag och vars huvudsakliga verksamhet är att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag, EES-försäkringsgivare eller försäkringsgivare från tredjeland (1 kap. 5 § 8). Ett blandat finansiellt holdingföretag är ett sådant företag som avses i 1 kap. 3 § 4 lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat (konglomeratlagen) (1 kap. 5 § 2).

3 §

I paragrafen finns bestämmelser om begränsad grupp-tillsyn över tjänstepensionsföretag. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 2 § fjärde stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.2.

I paragrafen anges de fall när begränsad grupp-tillsyn ska utövas över tjänstepensionsföretag. Begränsad grupp-tillsyn är grupp-tillsyn som endast omfattar att tjänstepensionsföretag ska ha en god kontroll över transaktioner med moderföretaget och dess andra anknutna företag (27 och 28 §§).

Begränsad grupp-tillsyn ska, enligt *punkt 1*, utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet. Begränsad grupp-tillsyn ska, enligt *punkt 2*, också utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett företag som inte är ett tjänstepensionsföretag eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut och som skulle vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag. Ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet är enligt definitionen i 1 kap.

5 § 9 ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, en försäkringsgivare från tredjeland, ett blandat finansiellt holdingföretag eller ett försäkringsholdingföretag och som har minst ett dotterföretag som är försäkringsföretag.

4 §

I paragrafen finns en bestämmelse om undantag från grupp tillsyn för företag som omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.3.

Ett tjänstepensionsföretag kan ingå i en grupp med försäkringsföretag och omfattas av bestämmelser om grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet. Om ett tjänstepensionsföretag omfattas av sådana bestämmelser om grupp tillsyn är utgångspunkten att företaget inte ska omfattas av grupp tillsyn enligt denna lag.

5 §

I paragrafen finns en bestämmelse om det som ska gälla när ett tjänstepensionsföretag omfattas av grupp tillsyn enligt bestämmelser som genomför Solvens II-direktivet och denna grupp tillsyn är mindre omfattande än den grupp tillsyn som skulle gälla om tjänstepensionsföretaget endast omfattas av grupp tillsyn enligt denna lag. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.3.

Ett tjänstepensionsföretag kan ingå i en grupp med försäkringsföretag och därigenom omfattas av bestämmelser om grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet. Att ett tjänstepensionsföretag som omfattas av sådana bestämmelser om grupp tillsyn som huvudregel inte omfattas av grupp tillsyn enligt denna lag regleras i 4 §. För vissa typer av grupper är grupp tillsynen enligt försäkringsrörelselagen eller nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet begränsad och omfattar inte alla materiella områden för grupp tillsyn, dvs. grupp solvens, rapportering av riskkoncentrationer och interna transaktioner inom en grupp, företagsstyrning inom en grupp och tillgång till information.

Om ett tjänstepensionsföretag omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller enligt lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet och denna grupp tillsyn är mindre omfattande än den grupp tillsyn som skulle utövas över företaget om det i stället endast omfattades av grupp tillsyn enligt denna lag, ska företaget även omfattas av grupp tillsyn enligt denna lag. Grupp tillsynen enligt denna lag ska då komplettera grupp tillsynen enligt försäkringsrörelselagen eller nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet så att den grupp tillsyn som utövas sett i dess helhet blir lika omfattande som om tjänstepensionsföretaget endast hade omfattats av grupp tillsyn enligt denna lag.

6 §

I paragrafen finns en bestämmelse om vad som ska gälla när ett tjänstepensionsföretag som omfattas av grupp tillsyn enligt bestämmelser som genomför Solvens II-direktivet är anknutet företag till ett tjänstepensionsföretag som inte omfattas av sådana bestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.3.

Med anknutet företag avses enligt definitionen i 1 kap. 12 § ett företag som är ett dotterföretag, ett företag som annars är föremål för ägarintresse eller ett företag som har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat företag. Om det i en grupp finns ett tjänstepensionsföretag som omfattas av grupp tillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller enligt nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet och detta företag är anknutet företag till ett tjänstepensionsföretag, som inte omfattas av sådana bestämmelser, ska båda tjänstepensionsföretagen omfattas av grupp tillsyn enligt denna lag. Det innebär att tjänstepensionsföretaget som är anknutet företag kommer att omfattas av grupp tillsyn dels enligt försäkringsrörelselagen eller nationell lagstiftning i ett annat land inom EES som genomför Solvens II-direktivet, dels enligt denna lag.

7 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om nivån för grupp tillsyn. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 4 § första stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.4.

I paragrafen anges hur grupp tillsyn ska utövas när det i en grupp finns flera företag på olika nivåer som det ska utövas grupp tillsyn över. Ett tjänstepensionsföretag kan ingå i en grupp med företag på flera olika nivåer. Som exempel kan det i en grupp finnas ett tjänstepensionsföretag som är moderföretag till ett annat tjänstepensionsföretag som i sin tur är moderföretag till ett tredje tjänstepensionsföretag. I en sådan grupp kan det finnas flera företag som det ska utövas grupp tillsyn över (se författningens kommentaren till 2 §). Bestämmelsen är tillämplig om det på nivån direkt under det yttersta moderföretaget finns ett sådant tjänstepensionsföretag som anges i 2 § 1 eller 2, dvs. 1) ett tjänstepensionsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland eller 2) ett tjänstepensionsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland. Om det på denna nivå i stället finns ett sådant moderföretag som anges i 2 § 3 b eller c, dvs. ett företag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag och som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag, eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag, gäller bestämmelserna i 8 §.

I *första stycket* anges att om det i toppen av en grupp finns ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare som är moderföretag till ett sådant

tjänstepensionsföretag som avses i 2 § 1 eller 2, ska bestämmelserna om grupp-tillsyn tillämpas bara på nivån för detta yttersta moderföretag.

Av *andra stycket* följer att bestämmelserna i första stycket ska gälla även om det yttersta moderföretaget är ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget som är dotterföretag i stället var ett försäkringsföretag (*andra stycket 1*) eller det yttersta moderföretaget är ett blandat finansiellt holdingföretag (*andra stycket 2*).

8 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om nivån för grupp-tillsyn. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 4 § andra stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.4.

I paragrafen anges hur grupp-tillsyn ska utövas när det i en grupp finns flera företag på olika nivåer som det ska utövas grupp-tillsyn över (jfr författningskommentaren till 7 §). Bestämmelsen är tillämplig om det på nivån direkt under det yttersta moderföretaget finns ett sådant moderföretag som anges i 2 § 3 b eller c, dvs. ett företag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag och som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag, eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag. Om det på denna nivå i stället finns ett sådant tjänstepensionsföretag som anges i 2 § 1 eller 2, dvs. 1) ett tjänstepensionsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland eller 2) ett tjänstepensionsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, gäller bestämmelserna i 7 §.

I paragrafen anges att om det i toppen av en grupp finns ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare som är moderföretag till ett sådant moderföretag som avses i 2 § 3 b eller c, ska bestämmelserna om grupp-tillsyn tillämpas bara på nivån för detta yttersta moderföretag.

9 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om fortsatt tillsyn över enskilda tjänstepensionsföretag. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 5 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.5.

I paragrafen anges att ett tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp som omfattas av grupp-tillsyn även står under tillsyn som enskilt tjänstepensionsföretag. Grupp-tillsynen är särskilt inriktad på gruppen som helhet till skillnad från tillsynen på enskild nivå som utgår ifrån det enskilda företaget. Bestämmelser om grupp-tillsyn utgör därmed ett komplement till den tillsyn som utövas över de enskilda företagen. Tillsynen på enskild nivå ska därför inte påverkas av att ett tjänstepensionsföretag omfattas av bestämmelser om grupp-tillsyn. Detta gäller oavsett om det rör sig om

grupptillsyn enligt denna lag eller grupptillsyn enligt försäkringsrörelselagen.

10 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om grupptillsynsmyndighet. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 6 och 7 §§ FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.6.

I paragrafen anges att Finansinspektionen ska vara grupptillsynsmyndighet och ansvara för den grupptillsyn som ska utövas enligt denna lag. Det innebär att Finansinspektionen ska ansvara för den grupptillsyn som omfattar gruppsolvens, rapportering av riskkoncentrationer och interna transaktioner inom en grupp, företagsstyrning inom en grupp och tillgång till information, dvs. fullständig grupptillsyn (se författningskommentaren till 2 §). Finansinspektionen ska också ansvara för grupptillsyn som endast omfattar att tjänstepensionsföretag ska ha en god kontroll över transaktioner med moderföretaget och dess andra anknutna företag, dvs. begränsad grupptillsyn (se författningskommentaren till 3 §).

I vissa fall ska grupptillsyn utövas både enligt försäkringsrörelselagen och denna lag (se författningskommentaren till 5 §). Finansinspektionen ska vara grupptillsynsmyndighet också för denna kompletterande grupptillsyn. Finansinspektionen ska även vara grupptillsynsmyndighet för den särskilda grupptillsyn som ska utövas enligt 6 § (se författningskommentaren till den bestämmelsen)

11 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Finansinspektionen i vissa fall får besluta om att inte beakta ett företag i en grupp vid grupptillsynen. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 11 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.7.

I *första stycket* anges att Finansinspektionen i ett enskilt fall får besluta att, helt eller delvis, inte beakta ett företag som ingår i en grupp vid grupptillsynen. Ett sådant beslut får fattas om företaget är beläget utomlands och det finns rättsliga hinder mot överföring av nödvändig information (*första stycket 1*). Finansinspektionen får också besluta att, helt eller delvis, inte beakta ett företag som ingår i en grupp vid grupptillsynen om företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupptillsynen (*första stycket 2*) eller om det skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med grupptillsynen att låta företaget omfattas (*första stycket 3*).

I *andra stycket* anges att när första stycket 2 är tillämpligt på flera företag, dvs. det i gruppen finns flera företag som var för sig är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupptillsynen, får ett beslut att, helt eller delvis, inte beakta ett företag inte fattas, utom om företagen tillsammans är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupptillsynen.

12 §

I paragrafen finns bestämmelser för det fall ett blandat finansiellt holdingföretag omfattas av tillsyn enligt konglomeratlagen och av grupptillsyn enligt denna lag. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 13 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.8.

I *första stycket* anges att om ett blandat finansiellt holdingföretag omfattas av tillsyn enligt konglomeratlagen och av grupp-tillsyn enligt denna lag, får Finansinspektionen besluta om undantag från grupp-tillsynen enligt denna lag. Det blandade finansiella holdingföretaget behöver då bara tillämpa de relevanta bestämmelserna för konglomerat. Detta överensstämmer med vad som gäller vid grupp-tillsyn enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 13 §) och vid grupp-baserad tillsyn enligt 4 kap. 10 § första stycket lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag (tillsynslagen). Med de relevanta bestämmelserna avses dels de bestämmelser i konglomeratlagen, dels de tekniska standarder som kommissionen antagit som i det enskilda fallet gäller för det blandade finansiella holdingföretaget (jfr prop. 2015/16:9 s. 418).

I *andra stycket* anges att ett beslut om undantag från grupp-tillsyn bara får fattas om tillsynen över företaget enligt konglomeratlagen kan anses likvärdig med grupp-tillsynen enligt denna lag, särskilt när det gäller riskbaserad tillsyn.

13 §

I paragrafen finns bestämmelser för det fall ett blandat finansiellt holdingföretag omfattas av grupp-tillsyn enligt denna lag och av grupp-baserad tillsyn enligt tillsynslagen. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 14 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.8.

Enligt *första stycket* får Finansinspektionen, om ett blandat finansiellt holdingföretag omfattas av grupp-tillsyn enligt denna lag och av grupp-baserad tillsyn enligt tillsynslagen, besluta om undantag från grupp-tillsynen enligt denna lag. Det blandade finansiella holdingföretaget behöver då bara tillämpa de relevanta bestämmelserna för den största sektorn enligt 2 kap. 3 § konglomeratlagen. Med de relevanta bestämmelserna avses de bestämmelser som i det enskilda fallet gäller för det blandade finansiella holdingföretaget.

I *andra stycket* anges att ett beslut om undantag från grupp-tillsyn bara får fattas om tillsynen över företaget enligt tillsynslagen kan anses likvärdig med grupp-tillsynen enligt denna lag, särskilt när det gäller riskbaserad tillsyn.

14 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om kapitalbas och kapitalkrav på grupp-nivå. Paragrafen motsvarar 19 kap. 16 § första stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.9.

I paragrafen anges att ett tjänstepensionsföretag som det ska utövas fullständig grupp-tillsyn över (se 2 §) ska säkerställa att det inom gruppen sammantaget finns en grupp-baserad kapitalbas som alltid minst uppgår till antingen ett grupp-baserat kapitalkrav beräknat enligt 15–17 §§ (*punkt 1*) eller det högre belopp som Finansinspektionen har beslutat enligt 20 § (*punkt 2*).

15 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om metoder för beräkning av kapitalbas och kapitalkrav. Paragrafen är utformad efter förebild av 5 kap. 4 §

första stycket lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.10.

I paragrafen anges hur kapitalbasen och kapitalkravet ska beräknas för en grupp. Ett tjänstepensionsföretag som det ska utövas fullständig grupp-tillsyn över ska säkerställa att det inom gruppen sammantaget finns en gruppbaserad kapitalbas som alltid är minst lika med ett gruppbaserat kapitalkrav (se författningskommentaren till 14 §). Kapitalbasen och kapitalkravet för en grupp som står under grupp-tillsyn ska beräknas enligt en sammanläggnings- och avräkningsmetod. Enligt denna metod ska kapitalbasen och kapitalkrav för gruppens enskilda företag, efter elimineringar för inbördes poster, läggas samman för att beräkna den grupp-baserade ekonomiska ställningen. Den grupp-baserade kapitalbasen och kapitalkravet får i vissa fall beräknas enligt en annan metod. Om det är lämpligt, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta att kapitalbasen och kapitalkravet ska beräknas enligt en konsolideringsmetod, eller enligt en kombination av sammanläggnings- och avräkningsmetoden och konsolideringsmetoden. Konsolideringsmetoden bygger, till skillnad från sammanläggnings- och avräkningsmetoden, på att det finns en koncern-redovisning eller motsvarande sammanställning som visar gruppen som om den vore en enda enhet.

16 §

I paragrafen finns bestämmelser om proportionellt beaktande av innehav. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 18 och 19 §§ FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.10.

En grundläggande princip för beräkning av kapitalbas och kapitalkrav på grupp-nivå är att dotterföretag och företag där det finns ett ägarintresse ska beaktas proportionellt i förhållande till innehavets storlek. Med ägarintresse avses enligt 1 kap. 7 § att ett företag direkt eller indirekt innehar minst 20 procent av kapitalet eller minst 20 procent av samtliga röster i ett annat företag.

I *första stycket* anges att vid beräkningen av den grupp-baserade kapitalbasen och det grupp-baserade kapitalkravet ska ett anknutet företag beaktas proportionellt efter det innehav som ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 § 1 eller 2, dvs. 1) ett tjänstepensionsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland eller 2) ett tjänstepensionsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, eller ett sådant moderföretag som avses i 2 § 3 a, b eller c, dvs. a) ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag, b) ett företag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag och skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag eller c) ett blandat finansiellt holdingföretag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag, har i det anknutna företaget. Ett anknutet företag är enligt definitionen i 1 kap. 12 § ett företag som är ett dotterföretag, ett företag

som annars är föremål för ägarintresse eller ett företag som har gemensam eller i huvudsak gemensam ledning enligt med ett annat företag. I stycket anges även att innehav får beaktas till en annan andel om det finns särskilda skäl. Detta kan bli aktuellt om det finns ett solvensunderskott i ett anknutet företag som i vissa fall bör beaktas i sin helhet.

Ett företag kan ingå i en grupp och omfattas av grupp-tillsyn även om det inte finns några kapitalbindningar mellan vissa av företagen, t.ex. när ett företag med ägarintresse inte äger andelar i det anknutna företaget men har ett bestämmande inflytande över det företaget. Enligt *andra stycket* ska Finansinspektionen i ett sådant fall besluta vilken proportionell andel som ska beaktas.

17 §

I paragrafen finns bestämmelser om avdrag vid beräkning av den grupp-baserade kapitalbasen. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 20 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.10.

I paragrafen finns bestämmelser om avdrag som ska göras när den grupp-baserade kapitalbasen ska beräknas. Avdrag ska enligt *första stycket* göras vid beräkningen så att det inte sker en dubbelräkning av poster som ingår i kapitalbasen i flera företag i gruppen.

I *andra stycket* anges att avdrag också ska göras för värden som skapats internt inom gruppen och som härrör från ömsesidig finansiering.

18 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkommande beräkningar av kapitalbas och kapitalkrav på grupp-nivå. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 32 och 33 §§ FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.11.

I paragrafen anges att den grupp-baserade kapitalbasen och det grupp-baserade kapitalkravet ska beräknas minst en gång per år. Beräkningarna ska utföras av ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, dvs. det tjänstepensionsföretag som det ska utövas grupp-tillsyn över, se författ-ningskommentaren till den paragrafen. Det är även detta företag som ska rapportera resultatet av beräkningen till Finansinspektionen.

19 §

I paragrafen finns bestämmelser om övervakning av kapitalkravet på grupp-nivå. Paragrafen motsvarar 19 kap. 34 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.11.

I paragrafen anges att det företag som ska ansvara för rapporteringen enligt 18 § fortlöpande ska övervaka kapitalkravet för gruppen. Enligt 18 § är det företag som det ska utövas grupp-tillsyn över som ska utföra beräkningarna och rapportera resultatet till Finansinspektionen (se författ-ningskommentarerna till 2 och 18 §§). Om det finns grundad anled-ning att anta att gruppens riskprofil förändrats väsentligt sedan dagen för den senaste rapporteringen av kapitalkravet på grupp-nivå, ska företaget göra en ny beräkning av detta krav och snarast möjligt rapportera resultatet till Finansinspektionen. Detta överensstämmer med vad som gäller vid

grupptillsyn enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 34 §). Finansinspektionen får under samma förutsättningar på eget initiativ begära en förnyad beräkning av kapitalkravet.

20 §

I paragrafen finns bestämmelser om kapitaltillägg på gruppnivå till det gruppbaseade kapitalkravet. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 29 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.12.

Finansinspektionen får enligt *första stycket* besluta om ett kapitaltillägg utöver det gruppbaseade kapitalkravet, om detta kapitalkrav inte stämmer överens med gruppens riskprofil. Finansinspektionen får också besluta om kapitaltillägg på gruppnivå om förutsättningarna enligt 14 kap. 12 § 2 är uppfyllda. De förutsättningar som ska vara uppfyllda är att tjänstepensionsföretagets företagsstyrningssystem avviker väsentligt från kraven i 9 kap. 1 §, samtidigt som avvikelserna medför att företaget inte kan garantera en korrekt identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering av de risker som företaget exponeras för eller kan komma att bli exponerat för och det är osannolikt att bristerna kan åtgärdas inom skäligen tid (se författningskommentaren till 14 kap. 12 §).

Andra stycket innebär att de bestämmelser som ska tillämpas på enskild nivå för beräkning av kapitaltillägg, kapitalkrav efter beslut om kapitaltillägg, föreläggande i samband med beslut om kapitaltillägg och omprövning av beslut om kapitaltillägg, gäller för ett beslut om kapitaltillägg på gruppnivå enligt första stycket

21 §

I paragrafen finns bestämmelser om åtgärder vid bristande efterlevnad av kapitalkravet för gruppen. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 35 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.12.

Av *första stycket* följer att om en grupp inte uppfyller det gruppbaseade kapitalkrav som gäller för gruppen enligt 14 § eller om det finns risk för att gruppen inte kommer att göra det inom tre månader, ska det tjänstepensionsföretag som är ansvarigt för beräkning och rapportering enligt 18 § underrätta Finansinspektionen omgående.

Andra stycket innebär att de bestämmelser som ska tillämpas på enskild nivå i fråga om åtgärdsplan, förlängd tidsfrist, underrättelse och finansiell saneringsplan ska gälla i tillämpliga delar vid en sådan situation som avses i första stycket (se 15 kap. 5–9 §§).

22 §

I paragrafen finns bestämmelser om gruppsolvans för tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till vissa typer av företag. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 36 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.13.

Fullständig grupptillsyn ska utövas över tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till vissa typer av holdingföretag (se författningskommentaren till 2 §). Ett holdingföretag omfattas vanligtvis inte av bestämmelser om kapitalbas och kapitalkrav på enskild nivå. Detta gäller såväl enligt denna lag som andra lagar inom finansmarknadsområdet.

I *första stycket* anges hur vissa typer av holdingföretag som är moderföretag till tjänstepensionsföretag ska hanteras vid beräkning av grupp-solvens. När ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag ska beräkningen göras med hänsyn även till det moderföretaget. Motsvarande gäller om tjänstepensionsföretaget är dotterföretag till ett blandat finansiellt holdingföretag. Beräkningen ska i dessa fall göras enligt 15–17 och 20 §§.

Enligt *andra stycket* ska moderföretaget vid beräkningen enligt första stycket hanteras som ett tjänstepensionsföretag som omfattas av bestämmelserna om riskkänsligt kapitalkrav (*andra stycket 1*) och villkor för att poster ska få ingå i kapitalbasen (*andra stycket 2*) (se 8 kap. 1–6 §§ respektive 7 kap. 2–7 §§).

23 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ett företags rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp. Paragrafen är utformad efter förebild av delar av 19 kap. 37 och 38 §§ FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.14.

I *första stycket* anges att väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp ska rapporteras till Finansinspektionen. I 24 § finns bestämmelser om vilka riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp som ska anses vara väsentliga och betydande. Rapportering ska ske minst en gång per år. Finansinspektionen får i vissa fall besluta om undantag från denna del av grupp-tillsynen (se 25 och 26 §§).

Enligt *andra stycket* ska detta även gälla för betydande transaktioner som har gjorts med fysiska personer som har nära förbindelser med något företag inom gruppen. En definition av nära förbindelser finns i 1 kap. 8 §.

Om en transaktion har en mycket betydande omfattning ska den enligt *tredje stycket* rapporteras snarast möjligt.

I *fjärde stycket* anges vilket företag som ska rapportera om väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp. Denna rapportering ska göras av ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, dvs. ett tjänstepensionsföretag som det ska utövas fullständig grupp-tillsyn över (se 2 §).

24 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens tillsyn över rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp. Paragrafen är utformad efter förebild av delar av 19 kap. 37 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.14.

Väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp ska enligt 23 § rapporteras till Finansinspektionen. I *första stycket* anges att Finansinspektionen ska besluta om vilka riskkoncentrationer och transaktioner som ska anses vara väsentliga respektive betydande. Ett sådant beslut ska fattas för varje enskild grupp. I samband med ett sådant beslut ska Finansinspektionen också besluta om lämpliga tröskelvärden. Dessa tröskelvärden ska baseras på kapitalkrav eller försäkringstekniska

avsättningar eller båda dessa värden och hänsyn ska tas till gruppens struktur och riskhanteringssystem.

Innan beslut fattas om vilka riskkoncentrationer och transaktioner som ska anses vara väsentliga respektive betydande och beslut om tröskelvärden, ska inspektionen enligt *andra stycket* ha hört gruppen.

Av *tredje stycket* följer att vid bedömningen av riskkoncentrationer ska Finansinspektionen beakta risker för spridning inom gruppen, intressekonflikter samt riskernas nivå och omfattning.

25 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag då tillsyn även ska utövas enligt konglomeratlagen. Paragrafen motsvarar 19 kap. 39 § första stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.14.

Ett tjänstepensionsföretag kan ingå i en grupp med företag på olika nivåer. I gruppen kan det finnas flera företag på olika nivåer, som det ska utövas grupp tillsyn över enligt denna lag. Om det i toppen av en grupp finns en viss typ av företag ska bestämmelserna om grupp tillsyn tillämpas enbart på nivån för detta yttersta moderföretag (se 7 och 8 §§). Detta yttersta moderföretag kan i sin tur vara dotterföretag till ett annat företag. Om det i en grupp finns ett sådant moderföretag och det företaget i sin tur är dotterföretag till ett sådant företag som avses i 3 kap. 1 § konglomeratlagen, dvs. ett reglerat företag som är auktoriserat inom EES och som 1) finns i toppen av det finansiella konglomeratet, 2) har ett moderföretag som är ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES eller 3) står under gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat företag inom den finansiella sektorn, får Finansinspektionen besluta att på nivån för detta dotterföretag inte tillämpa bestämmelserna i denna lag om tillsyn över väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp.

26 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från kravet på tillsyn över väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 40 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.14.

I paragrafen anges att Finansinspektionen får besluta att tillsyn över väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp inte ska utövas på nivån för ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 § 1 eller 2, dvs. 1) ett tjänstepensionsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland eller 2) ett tjänstepensionsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, eller på nivån för det moderföretag som avses i 2 § 3 b eller c, dvs. ett företag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag och som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensions-

företaget var ett försäkringsföretag, eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag. Detta gäller om företaget i sig är ett anknutet företag till ett reglerat företag eller självt är ett reglerat företag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som omfattas av konglomeratlagen. Med reglerat företag avses enligt definitionen i 1 kap. 3 § 14 konglomeratlagen ett institut eller ett motsvarande utländskt företag, ett försäkringsföretag eller ett motsvarande utländskt företag, ett specialföretag eller ett tjänstepensionsföretag.

27 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om transaktioner inom grupper med vissa typer av moderföretag. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 41 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.15.

Paragrafen innehåller bestämmelser om begränsad grupp tillsyn och vad grupp tillsynen då ska avse (se författningskommentaren till 3 §). Vid begränsad grupp tillsyn omfattar grupp tillsynen enligt *första stycket* att ett tjänstepensionsföretag ska ha god kontroll över sina transaktioner med moderföretaget och dess andra anknutna företag. De transaktioner som ska omfattas är dels transaktioner mellan tjänstepensionsföretaget och moderföretaget, dels transaktioner mellan tjänstepensionsföretaget och andra företag som har samma moderföretag som tjänstepensionsföretaget. Kravet på god kontroll över sådana transaktioner gäller för tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till ett företag som är ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet (*första stycket 1*). Kravet på god kontroll gäller även för tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till ett företag som inte är ett tjänstepensionsföretag eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut och som skulle vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag (*första stycket 2*).

Kravet på god kontroll enligt första stycket gäller för samtliga transaktioner mellan tjänstepensionsföretaget och moderföretaget och dess andra anknutna företag. Vissa sådana transaktioner ska enligt *andra stycket* rapporteras till Finansinspektionen. De transaktioner som ska rapporteras är transaktioner som är betydande. I 28 § finns bestämmelser om vilka transaktioner som ska anses vara betydande. Rapportering ska ske minst en gång per år. Om en transaktion har en mycket betydande omfattning ska denna rapporteras snarast möjligt. Rapporteringen ska göras av samma företag som ska ha god kontroll över transaktionerna, dvs. det tjänstepensionsföretag som det ska utövas begränsad grupp tillsyn över (se 3 §).

28 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens tillsyn över transaktioner inom grupper med vissa typer av moderföretag. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 37 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.15.

För grupper som omfattas av begränsad grupp tillsyn gäller att ett tjänstepensionsföretag ska ha god kontroll över vissa transaktioner inom gruppen. Om dessa transaktioner är betydande ska de enligt 27 § andra stycket rapporteras till Finansinspektionen. I *första stycket* anges att

Finansinspektionen ska besluta om vilka transaktioner som ska anses vara betydande. Ett sådant beslut ska fattas för varje enskild grupp. I samband med ett sådant beslut ska inspektionen också bestämma om lämpliga tröskelvärden. Tröskelvärdena ska baseras på kapitalkrav eller försäkringstekniska avsättningar eller båda dessa värden och hänsyn ska tas till gruppens struktur och riskhanteringssystem.

Enligt *andra stycket* ska Finansinspektionen, innan beslut enligt första stycket meddelas, ha hört gruppen.

29 §

I paragrafen finns bestämmelser om företagsstyrningssystem på grupp-nivå. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 42 § första–tredje stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.16.

I *första stycket* anges att bestämmelserna i 9 kap. om företagsstyrning på enskild nivå ska gälla i tillämpliga delar på grupp-nivå.

Enligt *andra stycket* ska ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, dvs. det tjänstepensionsföretag som det ska utövas fullständig grupp-tillsyn över, ansvara för att kraven på företagsstyrning i tillämpliga delar följs på grupp-nivå.

Av *tredje stycket* följer att i en grupp där det finns ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 § 1 eller 2, dvs. 1) ett tjänstepensionsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland eller 2) ett tjänstepensionsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland, eller ett sådant moderföretag som avses i 2 § 3 a, b eller c, dvs. a) ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag, b) ett företag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag och skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag eller c) ett blandat finansiellt holdingföretag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag, ska system för riskhantering, internkontroll och rapportering genomföras konsekvent i alla företag som omfattas av grupp-tillsyn så att dessa system och rapporter kan kontrolleras på grupp-nivå.

30 §

I paragrafen finns bestämmelser om system för internkontroll på grupp-nivå. Paragrafen motsvarar 19 kap. 42 § fjärde stycket FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.16.

I paragrafen anges att systemet för internkontroll inom en grupp ska omfatta rutiner avseende gruppsolvens för att identifiera och mäta alla betydande risker gruppen är utsatt för och på lämpligt sätt anpassa kapitalbasen till riskerna (*punkt 1*). Systemet för internkontroll inom en grupp ska enligt (*punkt 2*) även omfatta sunda rapporterings- och redovisningsmetoder för att övervaka och hantera transaktioner inom

gruppen och riskkoncentrationer. Detta överensstämmer med det som gäller enligt försäkringsrörelselagen (19 kap. 42 § fjärde stycket). Den närmare innebörden av dessa krav får avgöras utifrån förhållandena i den enskilda gruppen och de företag som ingår i den.

31 §

I paragrafen finns bestämmelser om egen risk- och solvensbedömning på gruppnivå. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 43 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.16.

En egen risk- och solvensbedömning som omfattar hela gruppen ska enligt *första stycket* genomföras i enlighet med 9 kap. 20–22 §§ av ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, dvs. det tjänstepensionsföretag som det ska utövas fullständig grupp tillsyn över (se 2 §).

Enligt *andra stycket* får Finansinspektionen besluta att ett företag som avses i första stycket i stället får göra den egna risk- och solvensbedömningen på gruppnivå och på nivån för ett dotterföretag inom gruppen. En enda handling ska då omfatta samtliga bedömningar.

Tjänstepensionsföretag kan på samma sätt som försäkringsföretag ingå i en grupp som omfattas av bestämmelser om egen risk- och solvensbedömning på gruppnivå. Dessa typer av företag omfattas av bestämmelser om egen risk- och solvensbedömning som enskilda företag, dvs. på enskild nivå. I *tredje stycket* anges att ett beslut enligt andra stycket inte påverkar dotterföretagets skyldigheter enligt 9 kap. 20–22 §§ denna lag eller enligt 10 kap. 11–13 §§ FRL. Bestämmelserna i denna lag om egen risk- och solvensbedömning på gruppnivå påverkar därmed inte ett tjänstepensionsföretags eller ett försäkringsföretags skyldighet att genomföra en egen risk- och solvensbedömning på enskild nivå.

32 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om informationsutbyte inom en grupp. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 44 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.17.

Ett tjänstepensionsföretag som det ska utövas fullständig grupp tillsyn över ska uppfylla vissa krav på gruppsolvens, rapportering av riskkoncentrationer och interna transaktioner samt företagsstyrning på gruppnivå (se 2 §). Det innebär att tjänstepensionsföretaget måste samla in information, hantera informationen och därefter rapportera delar av informationen till Finansinspektionen. För att företaget ska kunna utföra dessa uppgifter krävs att andra företag i gruppen eller fysiska personer som har nära förbindelser med företag inom gruppen lämnar de uppgifter som behövs. I 1 kap. 8 § anges vad som avses med nära förbindelser. Enligt *första stycket* ska ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, dvs. det tjänstepensionsföretag som det ska utövas fullständig grupp tillsyn över, ett företag som ingår i samma grupp som ett sådant tjänstepensionsföretag och sådana fysiska personer som avses i 23 § andra stycket, dvs. fysiska personer som har nära förbindelser med något företag inom gruppen, på begäran lämna information till varandra som behövs för att uppfylla kraven för grupp tillsynen enligt denna lag.

I *andra stycket* anges att första stycket endast gäller företag och fysiska personer som har hemvist i Sverige.

33 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om skyldighet att lämna upplysningar som behövs för grupp tillsynen till Finansinspektionen. Paragrafen motsvarar 19 kap. 49 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.17.

Paragrafen innebär att ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, dvs. det tjänstepensionsföretag som det ska utövas fullständig grupp tillsyn över, på begäran av Finansinspektionen ska lämna de upplysningar till inspektionen som behövs för grupp tillsynen enligt denna lag.

34 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om möjlighet för Finansinspektionen att förelägga företag att lämna upplysningar som behövs för grupp tillsynen. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 50 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.17.

Paragrafen innebär att om ett tjänstepensionsföretag inte fullgör sin upplysningsskyldighet enligt 33 § inom skälig tid får Finansinspektionen förelägga ett annat företag inom gruppen att lämna upplysningar som rör detta företag direkt till inspektionen, om upplysningarna behövs för grupp tillsynen enligt denna lag. Vad som är skälig tid får avgöras utifrån omständigheterna och vilka uppgifter som det rör sig om i det enskilda fallet. Det är endast företag som har hemvist i Sverige som kan föreläggas att lämna information.

35 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens möjlighet att kontrollera information på plats. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 51 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.17.

Finansinspektionen får enligt paragrafen på plats kontrollera all information som behövs för grupp tillsynen enligt denna lag. Detta gäller hos tjänstepensionsföretag som omfattas av grupp tillsynen, företag som är anknutna till tjänstepensionsföretaget, moderföretag till tjänstepensionsföretaget och företag som är anknutna till moderföretaget till tjänstepensionsföretaget. I 1 kap. 12 § anges vad som avses med anknutet företag.

36 §

I paragrafen finns en bestämmelse om tystnadsplikt. Paragrafen motsvarar 19 kap. 45 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.17.

Paragrafen innebär att en styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett företag som vid fullgörande av skyldigheter enligt detta kapitel får kunskap om affärsförhållanden i ett företag eller hos en person som enligt 32 § ska lämna uppgifter, inte obehörigen får röja vad han eller hon fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med uppgiftslämnarens intresse (jfr prop. 1999/2000:99 s. 53 f.).

37 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgiftsskyldighet i samband med utredningar om brott. Paragrafen motsvarar 19 kap. 46 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.17.

Paragrafen innebär att ett företag som vid fullgörandet av skyldigheter enligt detta kapitel får sådan kunskap som avses i 36 § är skyldigt att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

38 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om meddelandeförbud. Paragrafen motsvarar 19 kap. 47 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.17.

Enligt *första stycket* får den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 37 § besluta att företaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Enligt *andra stycket* får ett sådant förbud som avses i första stycket meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska enligt *tredje stycket* vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

I *fjärde stycket* anges att om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

39 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om ansvar för brott. Paragrafen motsvarar 19 kap. 48 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.17.

Paragrafen innebär att den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 38 § döms till böter.

40 §

I paragrafen finns särskilda bestämmelser beträffande ledningen för vissa typer av moderföretag. Paragrafen är utformad efter förebild av 19 kap. 63 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 14.1.19.

Grupptillsyn ska utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag. Grupptillsyn ska också utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är ett blandat finansiellt holdingföretag (se 2 §). Sådana moderföretag omfattas inte alltid av näringsrättsliga bestämmelser som enskilda företag. I *första stycket* anges att ett sådant moderföretag som avses i 2 § 3 b och c, dvs. ett företag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag och som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag, eller ett blandat finansiellt holdingföretag som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag, och som har hemvist i Sverige ska säkerställa att de som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem, uppfyller de krav som anges i 9 kap. 3 § första stycket 1. Den som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem ska därmed ha de insikter och den erfarenhet som krävs för att delta i ledningen av företaget och i övrigt vara lämpliga för uppgiften, se kommentaren till 9 kap. 3 §.

Moderföretaget ska enligt *andra stycket* snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning enligt första stycket.

Enligt *tredje stycket* ska moderföretaget underrätta inspektionen om någon av de personer som avses i första stycket har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller lämplighetskraven.

41 §

Paragrafen innehåller bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter inom de angivna områdena samt en upplysningsbestämmelse angående verkställighetsföreskrifter. Övervägandena finns i avsnitten 14.1.10–14.1.14, 14.1.16 och 14.1.17.

Första stycket 1 avser hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 15–17, 20 och 22 §§. Bemyndigandet motsvarar 19 kap. 104 § 1 FRL.

Första stycket 2 avser innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 18 §. Bemyndigandet motsvarar 19 kap. 104 § 3 FRL.

Första stycket 3 avser innehållet i en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan enligt 21 § andra stycket. Bemyndigandet motsvarar 19 kap. 104 § 4 FRL.

Första stycket 4 avser vilka upplysningar ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 23 och 33 §§. Bemyndigandet motsvarar 19 kap. 104 § 5 FRL.

Första stycket 5 avser företagsstyrningssystem inom en grupp enligt 29 §. Bemyndigandet motsvarar 19 kap. 104 § 6 FRL.

Första stycket 6 avser innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp enligt 31 §. Bemyndigandet motsvarar 19 kap. 104 § 7 FRL.

I *andra stycket* finns en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur och när upplysningarna enligt 23 och 33 §§ ska lämnas.

17 kap. Överklagande m.m.

1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande och innebär att beslut av Finansinspektionen som fattas enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Paragrafen genomför artikel 48.9 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 15.5.

Finansinspektionen kommer även att fatta beslut angående tjänstepensionsföretagen enligt försäkringsrörelselagen, aktiebolagslagen (2005:551) och lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution. För sådana beslut gäller bestämmelserna om överklagande i de lagarna.

De beslut som inte får överklagas enligt försäkringsrörelselagen anges i 21 kap. 1 § FRL, som nämner Finansinspektionens beslut i ärenden enligt 17 kap. 13 § första stycket och 18 kap. 26 § andra stycket samt beslut om sanktionsförelägganden. Av dessa är det endast beslut om sammankallande av styrelse eller stämma enligt 17 kap. 13 § första stycket FRL som kan bli aktuella för tjänstepensionsföretagens del. Denna bestämmelse är tillämplig för tjänstepensionsföretagen enligt 14 kap. 1 §.

Förslaget till ändring i 21 kap. 2 § FRL innebär att beslut som avses i 11 kap. 1 § andra stycket 1 får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Även denna bestämmelse gäller för tjänstepensionsaktiebolagen enligt 10 kap. 1 § första stycket.

2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förordnande om att beslut ska gälla omedelbart och innebär att Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart. Paragrafen motsvarar 21 kap. 4 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 15.5.

3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt att beträffande vissa ärenden begära förklaring av allmän förvaltningsdomstol att ärendet onödigt uppehålls. Paragrafen genomför delvis artiklarna 11.5 och 12.10 i andra tjänstepensionsdirektivet. Paragrafen motsvarar 21 kap. 5 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 15.5.

4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt att överklaga Bolagsverkets beslut i ärenden om likvidation av tjänstepensionsföretag. Paragrafen motsvarar 21 kap. 6 § FRL. Övervägandena finns i avsnitt 15.5.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ikraftträdandebestämmelsen i *punkt 1* genomför artikel 64 i andra tjänstepensionsdirektivet och innebär att lagen träder i kraft den 1 december 2019. Lagen träder dock i kraft den 1 januari 2020 i fråga om 4 kap. 9 § som innehåller hänvisningar till vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen som föreslås i lagrådsremissen En effektivare flytträtt av försäkringssparande. Övervägandena finns i avsnitt 16.1.

Övergångsbestämmelsen i *punkt 2* reglerar tillämpningen av lagen i förhållande till de länder inom EES som inte är medlemsstater i EU. För dessa länder gäller andra tjänstepensionsdirektivet först sedan det har införlivats med EES-avtalet. Genom ikraftträdandebestämmelsen säkerställs att lagen inte tillämpas på ett sådant sätt att de aktuella länderna behandlas som om andra tjänstepensionsdirektivet gällde för dem innan så är fallet. Bestämmelsen är utformad efter förebild av punkt 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Av *punkt 3* framgår att ett tjänstepensionsföretag inte är skyldigt att hålla någon sådan årlig redogörelse som avses i 6 kap. 19 § tillgänglig förrän 2020. När under året en rapportering sker bestäms av vilken rapporteringsperiod tjänstepensionsföretaget valt. Övervägandena finns i avsnitt 16.2.

Punkt 4 innehåller en övergångsbestämmelse som innebär att tjänstepensionsföretag trots förbudet mot främmande verksamhet i 4 kap. 5 § får driva verksamhet avseende försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar. Då krävs dock att försäkringsavtalen som den verksamheten avser ska ha ingåtts senast vid ikraftträdandet av lagen om tjänstepensionsföretag. Detta krav innebär att det endast är sådana försäkringsföretag som omvandlas till tjänstepensionsföretag enligt 2 kap. 5 § och tjänstepensionskassor som undantagsbestämmelsen kan bli tillämplig på.

En ytterligare förutsättning är att verksamheten avseende försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar utgör en ringa andel av ett tjänstepensionsföretags verksamhet. Enligt andra stycket får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vad som avses med ringa andel. I föreskrifterna kan det klargöras hur den bedömningen ska göras och vilka omständigheter som ska vara avgörande för hur bedömningen utfaller. Övervägandena finns i avsnitt 16.5.

18.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggt av pensionsutfästelse m.m.

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om arbetsgivares skuldföring av pensionsutfästelser genom kontoavsättning i balansräkningen. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

Denna bestämmelse rör en arbetsgivares tryggande av tjänstepension genom kontotryggande. Ett tjänstepensionsföretag kan vara arbetsgivare och får som en skuld i balansräkningen under rubriken Avsatt till pensioner ta upp vad arbetsgivaren enligt en allmän pensionsplan har åtagit sig att redovisa under denna rubrik. I *andra stycket* görs ett tillägg som innebär att bestämmelserna om vad arbetsgivare får redovisa som avsatt

till pensioner även gäller för ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar. Tjänstepensionsaktiebolag omfattas av bestämmelserna genom begreppet aktiebolag. Detta innebär att tjänstepensionsföretag, dvs. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar, behandlas på samma sätt som aktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, ekonomiska föreningar och sparbanker. I stycket görs även ett tillägg som innebär att försäkringsföreningar, i likhet med övriga typer av försäkringsföretag, försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag, omfattas av bestämmelserna.

Övriga ändringar i paragrafen är språkliga.

18.3 Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

4 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om förmånsrätt för fordringar på försäkringsgivare. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.6.

Förmånsrätt följer med försäkringstagares och andra ersättningsberättigades fordran hos försäkringsgivare i den egendom och i den omfattning som anges i 6 kap. 13 § försäkringsrörelselagen och 5 kap. 11 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. I paragrafen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Försäkringstagares och andra ersättningsberättigades fordran hos tjänstepensionsföretag kommer därmed att behandlas på samma sätt som om de i stället hade haft en fordran hos en försäkringsgivare eller en utländsk försäkringsgivare som driver verksamhet i Sverige. Förmånsrätt följer i och med detta med fordran på ett tjänstepensionsföretag i den egendom och i den omfattning som anges i 6 kap. 17 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

18.4 Förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

7 kap. 13 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om bouppteckning. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *sjätte stycket* finns bestämmelser om att, förvaltaren så snart som möjligt och senast en vecka från beslutet om bevakningsförfarandet ska skicka en förteckning över borgenärerna med uppgift om varje borgenärs postadress till rätten och tillsynsmyndigheten när ett bevakningsförfarande ska äga rum och om någon bouppteckning ännu inte har getts in till rätten. I bestämmelsen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. I ett tjänstepensionsföretags konkurs ska, på samma sätt som för ett livförsäkringsbolags, bifogas uppgift om försäkringstagarna och deras fordringar.

Övriga ändringar i paragrafen är språkliga.

8 kap. 7 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om försäljning av lös egendom. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *fjärde stycket* görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Särskilda bestämmelser finns därmed, på samma sätt som för försäkringsföretag, för överlåtelse av försäkringsbestånd i ett tjänstepensionsföretag.

9 kap. 5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en borgenär i vissa fall inte behöver bevaka sin fordran. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. En försäkringstagare behöver därmed inte bevaka sin fordran i ett tjänstepensionsföretags konkurs, om uppgift om fordringen lämnats enligt 7 kap. 13 § sjätte stycket. Detta motsvarar det som hittills gällt för en försäkringstagare i ett livförsäkringsbolags konkurs.

18.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

2 §

Paragrafen innehåller en definition av begreppet företag. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *första stycket* ändras definitionen av företag så att den även omfattar tjänstepensionsföretag. Med företag avses därmed aktiebolag, bank, hypoteksinstitut, försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag och ekonomisk förening samt europakooperativ för vilket lagen gäller enligt 1 b §.

18.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

6 kap. 1 §

Paragrafen innehåller definitioner av begreppen bankinstitut och finansinstitut. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *andra stycket* ändras definitionen av finansinstitut så att den även omfattar tjänstepensionsföretag som har tillstånd enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Med finansinstitut avses därmed bankinstitut, kreditmarknadsföretag, värdepappersinstitut, Första–Fjärde AP-fonderna enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder), Sjätte AP-fonden enligt lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden, försäkringsföretag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse här i landet enligt försäkringsrörelselagen, tjänstepensionsföretag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag, Svenska skeppshypotekskassan samt utländska företag som med stöd av

4 kap. 1, 3 eller 4 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse driver verksamhet från filial i Sverige.

18.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

1 kap. 1 §

Paragrafen anger tillämpningsområdet. Bestämmelsen genomför delvis artikel 29 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.

I *första stycket* ändras definitionen av försäkringsföretag. I *första stycket 2*, som är ny, anges att tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar som omfattas av den nya lagen om tjänstepensionsföretag ska anses vara försäkringsföretag. Definitionen av försäkringsföretag delas upp i två punkter för tydlighets skull. Genom tillägget ”i denna lag” tydliggörs att det endast är i denna lag som tjänstepensionsföretag ska anses vara försäkringsföretag.

I ett nytt *andra stycke* införs bestämmelser om att det som i lagen föreskrivs för försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar samt livförsäkringsföretag ska gälla också för tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag, tjänstepensionsföreningar och tjänstepensionsföretag. Därigenom säkerställs att de bestämmelser som specifikt träffar försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, försäkringsföreningar och livförsäkringsföretag också ska gälla för de motsvarande associationsformerna bland tjänstepensionsföretagen.

Tredje–femte styckena motsvarar hittillsvarande andra–fjärde styckena.

18.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka kategorier av insättare som är undantagna från rätten till ersättning från garantin. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *punkt 6*, som är ny, görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Ett tjänstepensionsföretag kan därmed inte, som de andra kategorierna av insättare eller utländska motsvarigheter, exempelvis försäkringsföretag, få ersättning från garantin.

Punkterna 7–12, hittillsvarande punkterna 6–11, har fått nya numreringar till följd av att det införs en ny punkt 6 om tjänstepensionsföretag.

18.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion

1 kap. 3 §

I paragrafen anges att bestämmelserna om gäldenär i denna lag inte gäller för vissa typer av gäldenärer. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *första stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna om gäldenär gäller därmed inte för tjänstepensionsföretag. Detta överensstämmer med vad som hittills varit fallet för t.ex. försäkringsföretag.

18.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige

1 kap. 5 §

Paragrafen innehåller vissa definitioner m.m. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Definitionen i *första stycket 3* av utländskt tjänstepensionsinstitut ändras på så sätt att en hänvisning görs till andra tjänstepensionsdirektivet i stället för första tjänstepensionsdirektivet. Definitionen görs även statisk, vilket innebär att den avser direktivet i dess ursprungliga lydelse.

I *tredje stycket* görs en ändring så att det framgår att även 9 kap. om beståndsöverlåtelse innehåller bestämmelser som i tillämpliga delar gäller för utländska tjänstepensionsinstitut.

1 kap. 6 §

Paragrafen innehåller ytterligare definitioner. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I *tredje stycket* ändras definitionen av tjänstepensionsförsäkring på så sätt att den hänvisar till definitionen av sådan försäkring i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Definitionen är densamma som den som hittills gällt enligt denna lag.

I *femte stycket* görs en ändring i fråga om definitionen av tjänstepension. Definitionen ändras på så sätt att tjänstepension i denna lag inte längre behöver avse avtal med arbetsgivare i Sverige. Av den definition av gränsöverskridande verksamhet som finns i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 6.19) följer att det kan vara fråga om gränsöverskridande verksamhet även om arbetsgivaren och tjänstepensionsinstitutet är belägna i samma medlemsstat (se författningskommentaren till 3 kap. 1 § lagen om tjänstepensionsföretag).

1 kap. 7 §

Paragrafen innehåller definitioner som bl.a. har betydelse för vad som är att anse som gränsöverskridande verksamhet. Ändringen i femte stycket genomför artikel 6.19 i andra tjänstepensionsdirektivet avseende utländska tjänstepensionsinstitut. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Femte stycket ändras med anledning av den nya definition av gränsöverskridande verksamhet som finns i andra tjänstepensionsdirektivet (artikel 6.19). I stycket anges i vilka fall Sverige anses vara det land där åtagandet ska fullgöras när det gäller tjänstepension. Denna definition har bl.a. betydelse för definitionen av gränsöverskridande verksamhet i 13 § andra stycket. Ändringen innebär att Sverige anses vara det land där åtagandet ska fullgöras om förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och den som har eller kommer att få rätt till ersättning regleras av svensk social- och arbetsmarknadslagstiftning på tjänstepensionsområdet. Uttrycket ”social- och arbetsmarknadslagstiftning” följer av direktivets definition av gränsöverskridande verksamhet. När det gäller vad som avses med uttrycket från ett svenskt perspektiv finns viss ledning i prop. 2004/05:165 s. 242 f. Med uppdragsgivande företag avses ett företag eller organ som i egenskap av arbetsgivare erbjuder en pensionsplan eller som gör inbetalningar till tjänstepensionsinstitutet (artikel 6.3). Med pensionsplan avses enligt direktivet ett avtal, en överenskommelse, en stiftelseurkund eller bestämmelser där det anges vilka pensionsförmåner som ska lämnas och på vilka villkor (artikel 6.2).

I övrigt görs endast språkliga ändringar.

2 kap. 1 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om utländska tjänstepensionsinstitutets rätt att driva verksamhet i Sverige. Ändringen genomför artikel 11.8 i andra tjänstepensionsdirektivet avseende utländska tjänstepensionsinstitut. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I *andra stycket* ändras den angivna tidsfristen för när verksamheten får inledas från två månader till sex veckor efter det att Finansinspektionen tagit emot en underrättelse från den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemland. I övrigt görs endast en redaktionell ändring och en följdändring.

2 kap. 2 §

I paragrafen finns bestämmelser om underrättelse avseende verksamhet från en sekundäretablering. Ändringarna genomför delvis artikel 11.3 i andra tjänstepensionsdirektivet avseende utländska tjänstepensionsinstitut. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Ändringen i *tredje stycket* innebär i sak att underrättelsen ska innehålla uppgifter om det uppdragsgivande företagets namn och hemvist samt i vilket land tjänstepensionsavtalen ska fullgöras.

2 kap. 3 §

I paragrafen finns bestämmelser om underrättelse avseende gränsöverskridande verksamhet. Ändringarna genomför delvis artikel 11.3 i andra tjänstepensionsdirektivet avseende utländska tjänstepensionsinstitut. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Ändringen i *fjärde stycket* innebär i sak att underrättelsen ska innehålla uppgifter om det uppdragsgivande företagets namn och hemvist samt i vilket land tjänstepensionsavtalen ska fullgöras.

3 kap. 2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vissa uppgifter som Finansinspektionen har som världlandsmyndighet. Fjärde stycket genomför artikel 11.7 i andra tjänstepensionsinstitutet avseende utländska tjänstepensionsinstitut. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I *tredje stycket* ersätts uttrycket ”tillämplig arbetsrätt” med uttrycket ”social- och arbetsmarknadslagstiftning” i enlighet med den ändring som görs för utländska tjänstepensionsinstitut i fjärde stycket. I övrigt görs endast följdändringar.

I *fjärde stycket*, som är nytt, finns bestämmelser om Finansinspektionens skyldighet att inom viss tid lämna uppgifter till den behöriga myndigheten i det utländska tjänstepensionsinstitutets hemland. Ändringen innebär i huvudsak att tidsfristen för när Finansinspektionen senast ska lämna informationen förkortas från två månader till sex veckor. Vidare ersätts uttrycket ”tillämplig arbetsrätt” med direktivets uttryck ”social- och arbetsmarknadslagstiftning”. Någon ändring i sak är dock inte avsedd. När det gäller vilken information som ska lämnas till den behöriga myndigheten finns ledning i prop. 2004/05:165 s. 242 f.

Ändringen i *femte stycket*, hittillsvarande fjärde stycket, är endast av redaktionell art.

3 kap. 6 §

Paragrafen innehåller vissa bestämmelser om ingripanden från Finansinspektionen.

Ändringarna i paragrafen är endast av redaktionell art och innebär att de hittillsvarande *andra* och *tredje styckena* läggs samman.

8 kap. 1 b §

I paragrafen finns bestämmelser om utländska tjänstepensionsinstituts skyldighet att lämna information till enskilda och ett bemyndigande avseende sådan information. Paragrafen genomför artikel 11.6 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I *tredje stycket*, som är nytt, finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om hur information ska lämnas enligt första stycket.

I övrigt görs endast språkliga ändringar.

8 kap. 6 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser för utländska tjänstepensionsinstitut som bedriver försäkringsdistribution i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 15.4.1.

I *första stycket* anges att lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution gäller för utländska tjänstepensionsinstitut, om de bedriver försäkringsdistribution i Sverige. Att utländska försäkringsföretag ska följa lagen om försäkringsdistribution i tillämpliga delar följer direkt av den lagen (1 kap. 5 §). Vad som avses med försäkringsdistribution anges i 1 kap. 1 och 2 §§ lagen om försäkringsdistribution (prop. 2017/18:216 s. 102–145).

I *andra stycket* finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad utländska tjänstepensionsinstitut ska iakttä när de distribuerar tjänstepensionsförsäkringar. De föreskrifterna avses, i tillämpliga delar, i all väsentligt motsvara de föreskrifter som meddelats med stöd av bemyndigandena i lagen om försäkringsdistribution. I tillämpliga delar bör föreskrifterna därutöver motsvara de bestämmelser som finns i kommissionens delegerade förordningar som meddelats med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 av den 20 januari 2016 om försäkringsdistribution (se artikel 38 i det direktivet). De delegerade förordningarna gäller annars inte för tjänstepensionsinstitut.

9 kap. 1 §

I paragrafen finns bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

Andra stycket, som är nytt, reglerar överlåtelse av bestånd från ett utländskt tjänstepensionsinstitut som driver verksamhet i Sverige. Ett utländskt tjänstepensionsinstitut får, under de förutsättningar som anges i detta kapitel, helt eller delvis överlåta ett bestånd av tjänstepensionsavtal. Det bestånd som överläts kan avse verksamhet som drivs i Sverige eller i ett annat EES-land. Bestämmelsen motsvarar 11 kap. 1 § andra stycket i den nya lagen om tjänstepensionsföretag som reglerar överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige till svenska tjänstepensionsföretag.

Bestånd som överläts enligt *andra stycket* benämns inte försäkringsbestånd eftersom det vid övertagande från ett utländskt institut kan ingå avtal som utgör annat än försäkringsavtal enligt lagstiftningen i det överlåtande institutets hemland. För att det övertagande tjänstepensionsföretaget ska kunna förvalta avtalen efter att överlåtelsen har verkställts, måste det dock enligt 4 kap. 5 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag vara att betrakta som verksamhet med tjänstepensionsförsäkringar eller därmed sammanhängande verksamhet.

9 kap. 4 §

Ändringen är en följdändring med anledning av att det införs ett nytt *andra stycke* i 1 §.

9 kap. 9 §

Paragrafen, som är ny, föreskriver ett tillståndskrav för överlåtelse från ett utländskt tjänstepensionsinstitut till ett svenskt tjänstepensionsföretag. Paragrafen genomför delvis artikel 12.4 i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen motsvarar 11 kap. 18 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag som reglerar överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

Vad som avses med tjänstepension anges i 1 kap. 6 § femte stycket. Med tjänstepensionsföretag avses ett företag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Med bestånd av tjänstepensionsavtal avses de avtal om förvaltning av medel för

tillhandahållande av pensionsförmåner som ingår i det utländska institutets verksamhet (se definitioner i artikel 6 i direktivet).

9 kap. 10 §

Paragrafen, som är ny, reglerar ansökan om tillstånd att verkställa ett avtal om överlåtelse. Bestämmelsen motsvarar 11 kap. 19 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, som reglerar överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige. Paragrafen genomför delvis artikel 12.4 samt artikel 12.5 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

Ansökan ska göras av det övertagande företaget och ansökan ska enligt *punkt 1* innehålla det skriftliga överlåtelseavtalet. I avtalet framgår villkoren för överlåtelsen.

Punkt 2 föreskriver att ansökan ska innehålla uppgifter om avtalsparternas namn, hemvist och det EES-land där respektive part är registrerad eller auktoriserad. Med hemvist avses företagens huvudsakliga förvaltningsort.

I *punkt 3* anges att ansökan även ska innehålla en beskrivning av det bestånd som ska övertas och det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ligger till grund för avtalen. Se författningskommentar till 3 kap. 2 § andra stycket 3 i den nya lagen om tjänstepensionsföretag i fråga om det huvudsakliga innehållet.

I *punkt 4* föreskrivs att en ansökan ska innehålla uppgifter om namn och hemvist för arbetsgivare eller egenföretagare, vilket motsvarar det uppdragsgivande företaget enligt definitionen i artikel 6.3 i direktivet. Det kan således vara fråga om ett företag eller annat organ som består av en eller flera juridiska eller fysiska personer, och det kan vara en kombination av arbetsgivare och egenföretagare. Innebörden är avhängigt hur det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat har genomfört direktivet, och kan således skilja sig från den svenska definitionen av uppdragsgivande företag i 1 kap. 5 § 11 i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Hemvist avser även i denna punkt företagets huvudsakliga förvaltningsort.

Punkt 5 innehåller krav på dokumentation av godkännanden från arbetsgivaren eller egenföretagaren och en majoritet av de personer som har eller kommer att ha rätt till pensionsförmåner enligt tjänstepensionsavtalen eller den överenskommelse som ligger till grund för dem, eller en majoritet av företrädare för dessa personer. Ett godkännande från uppräknade personer eller organisationer behöver inte ha samma form som ett godkännande enligt 11 kap. 14 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag vid en överlåtelse från ett svenskt företag utan är beroende av på hur det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat har genomfört direktivet.

En ansökan ska också enligt *punkt 6* innehålla uppgifter om vilket lands social- och arbetsmarknadslagstiftning som är tillämplig på de tjänstepensionsavtal som ingår i överlåtelsen.

9 kap. 11 §

Paragrafen, som är ny, reglerar en skyldighet för Finansinspektionen att översända en tillståndsansökan till den behöriga myndigheten i det överlåtande institutets hemland för bedömning. Paragrafen motsvarar

11 kap. 20 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, som reglerar överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige. Paragrafen genomför artikel 12.6 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

9 kap. 12 §

Paragrafen, som är ny, anger förutsättningarna för att Finansinspektionen ska ge tillstånd att verkställa ett avtal om överlåtelse. Paragrafen motsvarar 11 kap. 21 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, som reglerar överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige. Paragrafen genomför artikel 12.2 och 12.7 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

I bedömningen av om de rättigheter som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade hos det övertagande företaget före och efter överlåtelsen är tillräckligt skyddade ingår bl.a. att säkerställa att kostnaderna för överlåtelsen inte belastar dem som redan finns hos det övertagande företaget. En bedömning av om det övertagande företaget har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats omfattar ställningstagande till om företagets finansiella ställning är förenlig med den föreslagna överlåtelsen, om företagets tekniska avsättningar är fullt skuldtäckta vid överlåtelsen och om tillgångarna som ska överlåtas är tillräckliga för att täcka de skulder och avsättningar som ingår i överlåtelsen enligt svensk rätt.

Med den som deltar i ledningen av det övertagande företaget avses samma personkrets som i 3 kap. 3 § 3 i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Se författningskommentar till den bestämmelsen.

9 kap. 13 §

Paragrafen, som är ny, föreskriver en rätt för Finansinspektionen att utfärda föreläggande om kompletteringar. Bestämmelsen motsvarar 11 kap. 22 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, som reglerar överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

9 kap. 14 §

I paragrafen, som är ny, föreskrivs frister för beslut och underrättelser. Paragrafen motsvarar 11 kap. 23 § första stycket i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, som reglerar överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige. Paragrafen genomför delvis artikel 12.4 och 12.11 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

9 kap. 15 §

Paragrafen, som är ny, föreskriver en underrättelseskyldighet för Finansinspektionen. Paragrafen motsvarar 11 kap. 23 § andra stycket lagen om tjänstepensionsföretag, som reglerar överlåtelser från utländska tjänste-

pensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige. Paragrafen genomför delvis artikel 12.4 och 12.11 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

Med regler för verksamheten avses den social- och arbetsmarknadslagstiftning på tjänstepensionsområdet som är tillämplig på det överlåtna beståndet av tjänstepensionsavtal, och de bestämmelser om information som gäller gentemot dem som ingår eller avser att ingå ett sådant avtal.

9 kap. 16 §

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om registrering av tillståndsbeslutet. Paragrafen hänvisar till förfarandet i motsvarande bestämmelser i 11 kap. 24 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, som reglerar överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 11.8.

9 kap. 17 §

Paragrafen, som är ny, reglerar en möjlighet till medling mellan Finansinspektionen och en myndighet i ett annat EES-land. Paragrafen motsvarar 11 kap. 25 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, som reglerar överlåtelser från utländska tjänstepensionsinstitut som inte driver verksamhet i Sverige. Paragrafen genomför artikel 12.13 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 11.9.

Den medling som avses är sådan icke-bindande medling som genomförs av Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) för att främja samordnade reaktioner från unionen som regleras i artikel 31 andra stycket c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG.

10 kap. 4 b §

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om rätten att begära en förklaring av domstol att ett ärende onödigt uppehålls. Paragrafen har utformats med förebild av 21 kap. 5 § FRL och motsvarar 17 kap. 3 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Paragrafen genomför delvis artikel 12.10 i andra tjänstepensionsdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 15.5.

18.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.

2 kap. 3 §

I paragrafen finns bestämmelser om att Finansinspektionen får besluta att ett svenskt försäkringsföretag får avvika från bestämmelser i bolagsordningen. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I bestämmelsen gör ett tillägg för ett svenskt tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen får därmed, på motsvarande sätt som gäller för ett svenskt försäkringsföretag, besluta om att ett svenskt tjänstepensionsföretag får avvika från bestämmelser i bolagsordningen.

2 kap. 5 §

Paragrafen innehåller ett generellt förbud mot beslut om vinstdispositioner i livförsäkringsföretag under krigsförhållanden och till dess att krigsbokslut upprättats. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I bestämmelsen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Detta innebär att även tjänstepensionsföretag omfattas av det generella förbudet. Tjänstepensionsföretag får därmed under krigsförhållanden och till dess krigsbokslut upprättats inte tillämpa bestämmelserna om vinstutdelning och gottskrivning av återbäring i 11–13 kap. försäkringsrörelselagen som enligt 10 kap. 2, 21 och 49 §§ lagen om tjänstepensionsföretag ska gälla för tjänstepensionsföretag.

18.12 Förslaget till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

4 kap. 6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilken redovisningsvaluta ett företags affärshändelser får presenteras i, när byte får ske samt att filialer får ha en annan redovisningsvaluta. Övervägandena finns i avsnitt 15.3.

Ändringen i *första stycket* innebär att tjänstepensionsföretag, i likhet med försäkringsföretag, får presentera sina affärshändelser i redovisningsvalutan euro i stället för svenska kronor.

18.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

2 §

Paragrafen innehåller definitioner av begrepp som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *första stycket 1* ändras definitionen av försäkringsföretag. I *första stycket 1 a*, som är ny, anges den hittillsvarande definitionen av försäkringsföretag. I *första stycket 1 b*, som också är ny, görs ett tillägg så att begreppet försäkringsföretag även omfattar tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar som omfattas av den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

3 §

Paragrafen innehåller definitioner av begreppet stadgar i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

Ändringen innebär att definitionen av stadgar även omfattar bolagsordningen i tjänstepensionsaktiebolag och ömsesidiga tjänstepensionsbolag, *punkt 1*, samt stadgarna i en tjänstepensionsförening, *punkt 3*.

18.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

5 kap. 10 §

I paragrafen finns hänvisningar till bestämmelser om uppgiftsskyldighet i andra lagar. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *första stycket* görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen tjänstepensionsföretag. Ändringen föranleds av att det införs särskilda bestämmelser om uppgiftsskyldighet för tjänstepensionsföretag i lagen om tjänstepensionsföretag.

18.15 Förslaget till lag om ändring i revisorslagen (2001:883)

2 §

Paragrafen innehåller definitioner av vissa begrepp i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *punkt 9 e*, som är ny, ändras definitionen av företag av allmänt intresse. Ändringen innebär att definitionen av begreppet företag av allmänt intresse utvidgas så att det även omfattar företag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Övriga ändringar är redaktionella.

18.16 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

2 kap. 3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att det i vissa fall inte behövs tillstånd för att driva finansieringsrörelse. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *första stycket 3* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att tjänstepensionsföretag, i likhet med det som hittills gällt för bl.a. försäkringsföretag, inte behöver tillstånd för att driva finansieringsrörelse enligt lagen.

18.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag

6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Bolagsverket vid en viss tidpunkt ska utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.

I *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. När det gäller europabolag som driver försäkringsrörelse ska Bolagsverket utfärda intyget när beslut om tillstånd att verkställa en fusionsplan har meddelats enligt 10 kap. 11 eller 13 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag och beslutet har fått laga kraft. Detta motsvarar det som hittills gällt när beslut om tillstånd att verkställa en fusionsplan har meddelats enligt 11 kap. 33 eller 35 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

I paragrafen görs även språkliga ändringar.

16 §

Paragrafen innehåller bestämmelser för dualistiskt organiserade europabolag. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.

I *fjärde stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. För dualistiskt organiserade europabolag som driver tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag gäller därmed även 2 kap. 2 § den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I 2 kap. 2 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag finns bestämmelser om att vissa särskilt angivna bestämmelser om styrelsen eller dess ledamöter ska tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter hos europabolag och europakooperativ som driver tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag och som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar. Detta överensstämmer med vad som hittills gällt för dualistiskt organiserade europabolag som driver försäkringsrörelse för vilka det finns motsvarande bestämmelser i 2 kap. 2 § FRL.

18.18 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

27 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser för Bolagsverket om aktiebolagsregister. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsaktiebolag. Ett tjänstepensionsföretag ska, som framgår av 14 kap. 2 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, registreras i försäkringsregistret. Vidare anges att när det i denna lag hänvisas till aktiebolagsregistret, ska hänvisningen beträffande tjänstepensionsaktiebolag avse försäkringsregistret. Detta motsvarar det som hittills gällt för försäkringsföretag.

18.19 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

1 kap. 1 §

I paragrafen finns bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitten 14.2.1 och 14.2.2.

I *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna i lagen ska enligt 3 kap. 3 § i vissa fall också tillämpas på tjänstepensionsföretag. Detta innebär att det som enligt lagen gäller för institut och försäkringsföretag ska gälla även för tjänstepensionsföretag i motsvarande fall.

I *andra stycket* görs även en språklig ändring.

1 kap. 3 §

Paragrafen innehåller definitioner för den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I *punkt 7 b* ändras definitionen av försäkringssektorn så att den omfattar även tjänstepensionsföretag.

I *punkt 12* görs en redaktionell ändring.

I *punkt 14 b* ändras definitionen av reglerat företag så att den även omfattar tjänstepensionsföretag.

I *punkt 17* ändras definitionen av sektorsbestämmelser. Det innebär att bestämmelser i lag och andra författningar som gäller för den rörelse som drivs av tjänstepensionsföretag på samma sätt som motsvarande bestämmelser för institut och försäkringsföretag utgör sektorsbestämmelser.

I *punkt 18*, som är ny, införs en definition av tjänstepensionsföretag. Ett tjänstepensionsföretag är ett tjänstepensionsaktiebolag, ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Det innebär att definitionen bara omfattar svenska företag men inte utländska tjänstepensionsinstitut (se 1 kap. 3 § den lagen).

Punkt 19, hittillsvarande punkt 18, får ny numrering till följd av att en definition av tjänstepensionsföretag införs i punkt 18.

2 kap. 1 §

I paragrafen anges vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att en grupp av företag ska vara ett finansiellt konglomerat. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I *punkt 1* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. För att en grupp ska utgöra ett finansiellt konglomerat krävs att minst ett institut, försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag ingår i gruppen. Detta är dock endast en av förutsättningarna för att en grupp ska utgöra ett finansiellt konglomerat. För att en grupp ska kunna utgöra ett finansiellt konglomerat ska samtliga villkor i punkterna 1–5 ska vara uppfyllda.

3 kap. 3 §

I paragrafen anges att bestämmelserna i lagen ska tillämpas även på företag som inte ingår i ett finansiellt konglomerat om vissa villkor är uppfyllda. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I *första stycket* görs tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att bestämmelserna i lagen, eller vissa av dem enligt det som följer av ett beslut enligt 4 kap. 4 § 2, ska tillämpas även på ett tjänstepensionsföretag om förutsättningarna i stycket är uppfyllda.

Även i *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. När första stycket är tillämpligt ska hänvisningarna i denna lag till finansiella konglomerat i stället avse de förbindelser mellan en fysisk eller juridisk person och ett institut, ett försäkringsföretag eller ett tjänstepensionsföretag som avses i första stycket 1.

Övriga ändringar i paragrafen är språkliga.

4 kap. 2 §

I paragrafen finns bestämmelser om när Finansinspektionen ska vara samordnare av den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I *första stycket 1, 2, 3 a och b* och *4* görs tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att Finansinspektionen ska vara samordnare av den särskilda tillsynen över ett finansiellt konglomerat även om det i toppen av konglomeratet finns ett tjänstepensionsföretag (första stycket 1) eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige som är moderföretag till ett tjänstepensionsföretag (första stycket 2). Finansinspektionen ska också vara samordnare om det i toppen finns två eller flera blandade finansiella holdingföretag med huvudkontor i olika stater inom EES, däribland Sverige, och det dessutom i konglomeratet finns reglerade företag i samma stater under förutsättning att det av de reglerade företagen som, om de tillhör samma sektor, har den största balansomslutningen är ett tjänstepensionsföretag (första stycket 3 a) eller det av de reglerade företagen som, om de tillhör olika sektorer, verkar inom den största sektorn är ett tjänstepensionsföretag (första stycket 3 b). Tjänstepensionsföretag behandlas därigenom på motsvarande sätt som institut och försäkringsföretag. Finansinspektionen ska även vara samordnare om det i toppen finns ett blandat finansiellt holdingföretag som är moderföretag till flera reglerade företag som inte är auktoriserade i den medlemsstat där holdingföretaget har sitt huvudkontor, och det dotterföretag som har den största balansomslutningen inom den största sektorn är ett tjänstepensionsföretag.

I *andra stycket 1* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att Finansinspektionen även ska vara samordnare om det inte följer av artikel 10.2 a och b i–iii i konglomeratdirektivet att någon behörig myndighet är samordnare och om ett tjänstepensionsföretag har den största balansomslutningen inom den största sektorn. Ett tjänstepensionsföretag behandlas därigenom på samma sätt som ett institut eller ett försäkringsföretag som i en motsvarande situation har den största balansomslutningen inom den största sektorn.

I paragrafen görs även språkliga ändringar.

4 kap. 4 §

I paragrafen finns bestämmelser om att Finansinspektionen, när inspektionen är samordnare, ska fatta beslut om att det finns ett finansiellt konglomerat eller att bestämmelserna i lagen om finansiella konglomerat ska tillämpas på institut eller försäkringsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I paragrafen görs tillägg för tjänstepensionsföretag. När Finansinspektionen är samordnare ska inspektionen fatta beslut i frågor som gäller om bestämmelserna i denna lag ska tillämpas på ett tjänstepensionsföretag enligt 3 kap. 3 § (*punkt 2*). Finansinspektionen ska, när inspektionen är samordnare, även fatta beslut i frågor som gäller om bestämmelserna i 3 kap. 3 § inte längre ska tillämpas på ett tjänstepensionsföretag (*punkt 4*). Det innebär att ett tjänstepensionsföretag behandlas på samma sätt som ett institut eller ett försäkringsföretag.

I paragrafen görs även språkliga ändringar.

5 kap. 2 §

I paragrafen finns bestämmelser om kapitalbas och kapitalkrav för finansiella konglomerat. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I *första stycket* görs en språklig ändring.

I *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att ett tjänstepensionsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat ska ha en kapitalbas som är tillräckligt stor med hänsyn till kapitalkravet för det finansiella konglomeratet. Därigenom behandlas ett tjänstepensionsföretag på samma sätt som ett institut eller ett försäkringsföretag.

5 kap. 4 §

I paragrafen finns bestämmelser om vilken metod som ska användas för beräkning av kapitalbas och kapitalkrav för det finansiella konglomeratet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I *första stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att om det i toppen av ett finansiellt konglomerat finns ett tjänstepensionsföretag ska kapitalbasen och kapitalkravet för det finansiella konglomeratet beräknas enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden. Om det finns skäl, får kapitalbasen och kapitalkravet i stället beräknas enligt konsolideringsmetoden eller enligt en kombination av de båda metoderna. Därigenom behandlas ett finansiellt konglomerat som har ett tjänstepensionsföretag i toppen på samma sätt som ett konglomerat som har ett institut eller ett försäkringsföretag i toppen.

I *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Första stycket ska därmed tillämpas även i fråga om andra finansiella konglomerat än sådana som har ett institut, ett försäkringsföretag eller ett tjänstepensionsföretag i toppen om Finansinspektionen är den enda relevanta behöriga myndigheten.

I paragrafen görs även språkliga ändringar.

5 kap. 6 §

I paragrafen finns bestämmelser om att Finansinspektionen ska besluta om undantag för ett företag som ingår i ett finansiellt konglomerat från beräkningen av kapitalbasen och kapitalkravet för konglomeratet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I första och tredje styckena görs språkliga ändringar.

I fjärde stycket görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att om Finansinspektionen med stöd av första stycket 2 eller 3 undantar ett tjänstepensionsföretag från beräkningen, ska det företag som finns i toppen av konglomeratet, på begäran av Finansinspektionen, lämna upplysningar som inspektionen behöver för sin tillsyn över tjänstepensionsföretaget.

5 kap. 12 §

I paragrafen finns bestämmelser om vilket företag som ska upprätta och ge in rapporter till Finansinspektionen. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I andra stycket görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att om första stycket inte är tillämpligt, ska rapporten lämnas av det blandade finansiella holdingföretaget i det finansiella konglomeratet eller det institut, försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag i konglomeratet som Finansinspektionen i ett enskilt fall beslutar efter att ha hört de övriga relevanta behöriga myndigheterna och konglomeratet. Därigenom behandlas tjänstepensionsföretag på samma sätt som institut och försäkringsföretag.

I paragrafen görs även språkliga ändringar.

5 kap. 13 §

I paragrafen finns bestämmelser om system för riskhantering och rutiner för intern kontroll. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I paragrafen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att tjänstepensionsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat ska ha system för riskhantering och rutiner för intern kontroll som är betryggande med hänsyn till konglomeratets samlade risksituation. Därigenom behandlas ett tjänstepensionsföretag på samma sätt som ett institut eller ett försäkringsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat. Vad som är betryggande får avgöras utifrån de företag som ingår i varje enskilt konglomerat och den verksamhet som de företagen driver. I vart fall bör tjänstepensionsföretaget ha system och rutiner för att bedöma vilka risker som det utsätts för av andra företag i konglomeratet (se prop. 2005/06:45 s. 140 f.).

I paragrafen görs även en språklig ändring.

5 kap. 14 §

I paragrafen finns bestämmelser om rutiner för intern kontroll för att kunna ta fram uppgifter som kan vara av betydelse för tillsynen över det finansiella konglomeratet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I första stycket görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att ett tjänstepensionsföretag som enligt 12 § ansvarar för rapporteringen till Finansinspektionen ska ha nödvändiga rutiner för intern kontroll för att

kunna ta fram uppgifter som kan vara av betydelse för tillsynen över det finansiella konglomeratet. Därigenom behandlas ett tjänstepensionsföretag på samma sätt som ett institut, försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige som ansvarar för rapporteringen till Finansinspektionen.

I *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att, ett tjänstepensionsföretag ska ha sådana rutiner för intern kontroll som anges i första stycket om ett företaget ansvarar för ett finansiellt konglomerats rapportering till en utländsk behörig myndighet som är samordnare av tillsynen över konglomeratet. Därigenom behandlas ett tjänstepensionsföretag även i detta avseende på samma sätt som ett institut, ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige som ansvarar för ett finansiellt konglomerats rapportering till en utländsk behörig myndighet som är samordnare av tillsynen över konglomeratet.

6 kap. 1 §

I paragrafen finns bestämmelser om tillsyn. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att det som är föreskrivet i sektorsbestämmelserna gäller i fråga om tillsynen över tjänstepensionsföretag på samma sätt som för institut och försäkringsföretag, om inte annat följer av denna lag. Sektorsbestämmelser är de bestämmelser i lag och andra författningar som gäller för den rörelse som drivs av sådana företag (se 1 kap. 3 § 17).

6 kap. 7 §

I paragrafen finns bestämmelser om tystnadsplikt. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I paragrafen görs ett tillägg så att den omfattar även en styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett tjänstepensionsföretag. Det innebär att en styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett tjänstepensionsföretag som vid fullgörandet av skyldigheter enligt denna lag får kunskap om affärsförhållanden hos ett annat företag inom samma finansiella konglomerat, inte obehörigen får röja vad han eller hon har fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med det företags intresse. Därigenom behandlas styrelseledamöter och andra befattningshavare hos ett tjänstepensionsföretag på samma sätt som styrelseledamöter och andra befattningshavare hos ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag.

6 kap. 8 §

I paragrafen finns bestämmelser om uppgiftsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I paragrafen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att ett tjänstepensionsföretag är skyldigt att lämna ut uppgifter om enskilda förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på

framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder. Uppgifterna ska lämnas ut utan dröjsmål och i elektronisk form. Därigenom behandlas ett tjänstepensionsföretag på samma sätt som ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag.

6 kap. 10 §

I paragrafen finns bestämmelser om årliga avgifter för att bekosta Finansinspektionens verksamhet samt delar av Statistiska centralbyråns verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I *första stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att även tjänstepensionsföretag som står under tillsyn enligt denna lag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Även i *andra stycket* görs ett tillägg av tjänstepensionsföretag. Det innebär att om Finansinspektionen vid tillsynen enligt denna lag behöver anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga, ska kostnaden för detta betalas av det tjänstepensionsföretag som tillsynen avser.

Genom ändringarna i paragrafen behandlas tjänstepensionsföretag på samma sätt som institut och försäkringsföretag.

7 kap. 1 §

I paragrafen finns bestämmelser om ingripanden. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I *första stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att om ett tjänstepensionsföretag inom ett finansiellt konglomerat inte uppfyller de krav som anges eller om kraven är uppfyllda men solvensen eller den finansiella ställningen hos ett reglerat företag inom konglomeratet ändå är hotad, ska Finansinspektionen förelägga det företag som ska rapportera att vidta åtgärder för att rätta till förhållandet. Detta motsvarar det som gäller i fråga om institut och försäkringsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat.

Även i *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att om ett tjänstepensionsföretag bryter mot denna lag, gäller dessutom det som föreskrivs i sektorsbestämmelserna. Detta motsvarar det som gäller för institut och försäkringsföretag.

I paragrafen görs även språkliga ändringar.

7 kap. 4 §

I paragrafen finns bestämmelser om förseningsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I paragrafen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att om ett tjänstepensionsföretag inte i tid lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 9 kap. 1 § 6 och 7, får Finansinspektionen besluta att företaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor. Detta motsvarar det som gäller för institut, försäkringsföretag och blandade finansiella holdingföretag med huvudkontor i Sverige.

I paragrafen görs även en språklig ändring.

8 kap. 1 §

I paragrafen finns bestämmelser om tillsyn när moderföretaget har sitt huvudkontor utanför EES. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I paragrafen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att 2–4 §§ gäller när moderföretaget till ett tjänstepensionsföretag är ett reglerat företag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som har sitt huvudkontor utanför EES, om Finansinspektionen enligt bestämmelserna i 4 kap. 2 § första stycket eller andra stycket 1 skulle ha varit samordnare. Vid bedömningen av om inspektionen skulle ha varit samordnare ska det bortses från den del av toppen av gruppen som ligger utanför EES. Detta motsvarar det som gäller för institut och försäkringsföretag vars moderföretag är ett reglerat företag eller ett blandat finansiellt holdingföretag som har sitt huvudkontor utanför EES.

I paragrafen görs även en språklig ändring.

8 kap. 3 §

I paragrafen finns bestämmelser om tillsyn när en tillsynsmyndighet utanför EES utövar tillsyn över ett finansiellt konglomerat. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I paragrafen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att 5 kap. 2 § andra stycket samt 5 kap. 7 och 9 §§ gäller även för tjänstepensionsföretag som ingår i konglomeratet när en tillsynsmyndighet utanför EES utövar sådan tillsyn över ett finansiellt konglomerat som har bedömts likvärdig. Detta överensstämmer med det som gäller för institut och försäkringsföretag i en motsvarande situation.

8 kap. 4 §

I paragrafen finns bestämmelser om tillsyn när tillsynen i ett land utanför EES inte är likvärdig med tillsynen i konglomeratdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 14.2.2.

I *andra stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att Finansinspektionen även får förelägga en ägare som har ett bestämmande inflytande över ett tjänstepensionsföretag att inrätta ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor inom EES. Inspektionen får då besluta att bestämmelserna i denna lag ska tillämpas på de reglerade företagen i det finansiella konglomerat som leds av detta holdingföretag. Detta överensstämmer med det som gäller för ägare som har ett bestämmande inflytande över ett institut eller ett försäkringsföretag i en motsvarande situation.

I paragrafen görs även språkliga ändringar.

18.20 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ

7 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om skydd för borgenärer i samband med bildandet av ett europakooperativ genom fusion. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.

I bestämmelsen görs ett tillägg för föreningar som driver tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag. För dessa föreningar gäller i fråga om skydd för en fusionerande förenings borgenärer 10 kap. 62–64 §§ i den nya lagen om tjänstepensionsföretag, i stället för bestämmelserna i 23 kap. 20 och 22–24 §§ aktiebolagslagen om tillstånd att verkställa en fusionsplan.

8 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om utfärdande av intyg vid bildandet av ett europakooperativ genom fusion. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.

I *första stycket* görs en språklig ändring.

I *andra stycket* görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. När det gäller europakooperativ som driver försäkringsrörelse ska Bolagsverket därmed utfärda intyget när ett beslut om tillstånd har meddelats enligt 10 kap. 62–64 §§ i den nya lagen om tjänstepensionsföretag och beslutet har fått laga kraft. Detta överensstämmer med det som gäller när ett beslut om tillstånd har meddelats enligt 13 kap. 33–35 §§ FRL och det beslutet har fått laga kraft.

21 §

Paragrafen innehåller bestämmelser för dualistiskt organiserade europakooperativ. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.

I *femte stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. För dualistiskt organiserade europakooperativ som driver försäkringsrörelse gäller även 2 kap. 2 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. I den paragrafen finns bestämmelser om att vissa särskilt angivna bestämmelser om styrelsen eller dess ledamöter ska tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter hos europabolag och europakooperativ som driver tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag och som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar. Detta överensstämmer med det som hittills gällt för dualistiskt organiserade europakooperativ som driver försäkringsrörelse för vilka även 2 kap. 2 § FRL gäller.

18.21 Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

2 kap. 5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om att det i vissa fall inte krävs tillstånd för att driva värdepappersrörelse. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *första stycket 4* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att ett tjänstepensionsföretag med tillstånd enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag, på samma sätt som hittills gällt för bl.a. försäkringsföretag, inte behöver tillstånd för att driva värdepappersrörelse.

16 kap. 4 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om års- och koncernredovisning. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *andra stycket* görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Detta eftersom bestämmelser om revision även finns i 14 kap. 9 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Övriga ändringar i paragrafen är redaktionella.

18.22 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap. 5 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av aktier eller andelar. Övervägandena finns i avsnitt 15.1.

I *första stycket 1* görs ett tillägg för tjänstepensionsaktiebolag. Sekretess gäller därmed för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av aktier i tjänstepensionsaktiebolag. Sekretessen i ärenden om ägarprövning i ett tjänstepensionsaktiebolag är därmed densamma som vid motsvarande prövning i ett försäkringsaktiebolag.

18.23 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

3 kap. 2 §

I paragrafen finns bestämmelser om kapitalkrav. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *tredje stycket* görs ett tillägg för betalningsinstitut som tillhör samma grupp som ett tjänstepensionsföretag. Det innebär att ett betalningsinstitut som tillhör samma grupp som ett tjänstepensionsföretag vid beräkningen av kapitalbasen inte får ta med sådana poster som ingår i beräkningen av

tjänstepensionsföretagets kapitalbas. Detta överensstämmer med det som hittills har gällt om ett försäkringsföretag har ingått i en sådan grupp.

18.24 Förslaget till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932)

29 §

I paragrafen anges när särskild delgivning med juridisk person får användas. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *punkt 5* görs ett tillägg för tjänstepensionsaktiebolag och ömsesidiga tjänstepensionsbolag. Det innebär att särskild delgivning med juridisk person får användas av en myndighet om ett försök till vanlig delgivning eller förenklad delgivning har misslyckats i samma delgivningsärende eller ett sådant delgivningsförsök bedöms som utsiktslöst vid delgivning med tjänstepensionsaktiebolag och ömsesidiga tjänstepensionsbolag som är registrerade i försäkringsregistret. Att sådana bolag ska vara registrerade i försäkringsregistret framgår av 14 kap. 2 § i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Detta motsvarar det som hittills gällt för försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag som är registrerade i försäkringsregistret.

18.25 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

1 kap. 9 §

Paragrafen innehåller en definition av begreppet återförsäkring. Övervägandena finns i avsnitt 15.2.

I paragrafen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att återförsäkring även kan utgöras av verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett tjänstepensionsföretag. Ändringen genomför artikel 63.1 i andra tjänstepensionsdirektivet om ändring av Solvens II-direktivets definition av återförsäkring (artikel 13.7). En definition av tjänstepensionsföretag finns i 1 kap. 12 §.

1 kap. 12 §

Paragrafen innehåller definitioner av ett antal begrepp som förekommer i lagen.

I *punkt 13*, som är ny, införs en definition av tjänstepensionsföretag. Ett tjänstepensionsföretag är ett företag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Begreppet har bl.a. betydelse för definitionen av återförsäkring i 1 kap. 9 § och bestämmelserna om överlåtelse av försäkringsbestånd i 14 kap.

Övriga ändringar är redaktionella.

2 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på tillstånd för att driva försäkringsrörelse. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

I paragrafen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att tjänstepensionsföretag, dvs. företag som har tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag, får ansöka om tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt denna lag. Tjänstepensionsaktiebolag anges inte uttryckligen i paragrafen. I egenskap av aktiebolag har de dock möjlighet att, på samma sätt som ett aktiebolag utan tillstånd att driva någon finansiell verksamhet, ansöka tillstånd att driva försäkringsrörelse och därigenom bli ett försäkringsaktiebolag. Däremot anges ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar i paragrafen, eftersom sådana företag endast existerar till följd av ett tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt lagen om tjänstepensionsföretag (se författningskommentaren till 2 kap. 1 § den lagen). Att ett tjänstepensionsföretag får tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt lagen innebär inte att företaget får någon ny associationsrättslig form. Företaget förblir också samma juridiska person. Det betyder att ett tjänstepensionsaktiebolag som får tillstånd att driva verksamhet enligt lagen gör det som försäkringsaktiebolag, ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag gör det som ett ömsesidigt försäkringsbolag och en tjänstepensionsförening gör det som en försäkringsförening. Enligt 15 kap. 11 § 7 lagen om tjänstepensionsföretag ska ett tillstånd att driva rörelse enligt den lagen återkallas om ett tjänstepensionsföretag får tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt denna lag.

2 kap. 2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om europabolag och europa-köoperativ.

Bestämmelsen ändras på så sätt att den felaktiga hänvisningen till 2 kap. 4 § 4 i stället ska gälla till 2 kap. 4 § första stycket 4.

Paragrafen ändras även på så sätt att hänvisningen till 13 kap. 13 § tas bort eftersom den bestämmelsen har upphävts, jfr SFS 2016:121.

2 kap. 4 a §

I paragrafen, som är ny, anges förutsättningarna för omvandling för ett tjänstepensionsaktiebolag, ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag och en tjänstepensionsförening. Kraven motsvarar dem som ställs för att försäkringsföretag ska få tillstånd att omvandlas till tjänstepensionsföretag. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

För samtliga företag gäller enligt *punkt 1* som förutsättning för tillstånd att den rätt som tillkommer försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar inte försämrats.

Enligt *punkt 2* krävs för ett tjänstepensionsaktiebolag, att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett bolagsstämmbeslut som har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädna på stämman.

Enligt *punkt 3* krävs för ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag, att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett bolagsstämmbeslut som har biträtts av minst två tredjedelar av de röstande.

Enligt *punkt 4* krävs för en tjänstepensionsförening att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett föreningsstämmobeslut som har biträttats av minst två tredjedelar av de röstande.

Omvandling enligt den aktuella paragrafen innebär inte att företaget i fråga ska anses vara en ny juridisk person.

Prövning av att förutsättningarna för tillstånd är uppfyllda ska göras av Finansinspektionen.

11 kap. 45 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tvångslikvidation på grund av Bolagsverkets beslut. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

I *första stycket 2* görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det innebär att det införs ytterligare ett undantag från tvångslikvidation, nämligen när ett tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats och bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Genom undantaget säkerställs att bolag som omvandlas från försäkringsaktiebolag till tjänstepensionsaktiebolag inte tvångslikvideras när deras tillstånd återkallas enligt 18 kap. 12 § 6.

Även i *tredje stycket* görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna i 25 kap. 24 § aktiebolagslagen ska därmed inte tillämpas i ärenden om likvidation av försäkringsaktiebolag vars tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag eller, som hittills gällt, någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

12 kap. 74 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tvångslikvidation. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

I *andra stycket 3* görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Bolagsverket ska besluta att ett ömsesidigt försäkringsbolag ska gå i likvidation om tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Ett undantag införs därmed från tvångslikvidation när ett tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats men bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Genom undantaget säkerställs att bolag som omvandlas från försäkringsföretag till tjänstepensionsföretag inte tvångslikvideras när deras tillstånd återkallas enligt 18 kap. 12 § 6.

12 kap. 88 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om firma.

Tredje stycket ändras på så sätt att den felaktiga hänvisningen till 14 kap. 1 § i stället ska gälla 17 kap. 1 §, jfr SFS 2015:700.

12 kap. 89 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om registrering.

Bestämmelsen ändras på så sätt att den felaktiga hänvisningen till 14 kap. 1 § i stället ska gälla till 17 kap. 1 §, jfr SFS 2015:700.

13 kap. 27 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tvångslikvidation. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.

I *första stycket 3* görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Bolagsverket ska besluta att en förening ska gå i likvidation, om tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att föreningen i stället har fått ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Ett undantag från tvångslikvidation införs därmed för de fall som ett tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats och föreningen i stället har fått ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Genom undantaget säkerställs att föreningar som omvandlas från försäkringsförening till tjänstepensionsförening inte tvångslikvideras när deras tillstånd återkallas enligt 18 kap. 12 § 6.

14 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om till vilka ett försäkringsföretag kan överlåta försäkringsbestånd. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

I *första stycket* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. *Punkt 3*, som är ny, innebär att ett försäkringsföretag får helt eller delvis överlåta sitt försäkringsbestånd till ett tjänstepensionsföretag. En definition av tjänstepensionsföretag finns i 1 kap. 12 § 13. Eftersom tjänstepensionsföretag som huvudregel bara får förvalta tjänstepensionsförsäkringar, är det sådana bestånd som kan överlåtas enligt bestämmelsen.

14 kap. 2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om krav på godkännande av stämman vid överlåtelse av försäkringsbestånd. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

I bestämmelsen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att även överlåtelser till tjänstepensionsföretag ska godkännas av stämman i det överlåtande företaget för att bli giltigt.

14 kap. 13 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om underrättelser från den övertagande försäkringsgivaren. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

I bestämmelsen görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att ett tjänstepensionsföretag, som övertar ett bestånd från ett försäkringsföretag ska lämna en underrättelse om överlåtelsen till varje försäkringsstagare som berörs av den. Detta motsvarar det som gäller om överlåtelsen i stället sker till ett försäkringsföretag eller en utländsk försäkringsgivare med tillstånd att driva försäkringsrörelse i Sverige.

15 kap. 14 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens beslut om röstförbud i särskilt angivna fall.

Första stycket 3 ändras på så sätt att den felaktiga hänvisningen till 9 kap. 10 § i stället ska gälla till 19 kap. 63 § första stycket, jfr SFS 2015:700.

18 kap. 12 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkallelse av tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

I punkt 1 görs en språklig ändring.

I punkt 6, som är ny, görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Det innebär att Finansinspektionen ska återkalla ett försäkringsföretags tillstånd om företaget får tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Kravet på återkallelse i den situationen säkerställer att ett företag inte samtidigt har två rörelsetillstånd, dels som tjänstepensionsföretag, dels som försäkringsföretag, och hör hemma under två unionsrättsliga regelverk, andra tjänstepensionsdirektivet och Solvens II-direktivet. På motsvarande sätt ska ett tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag återkallas om ett tjänstepensionsföretag får tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt denna lag (se 15 kap. 11 § 7 lagen om tjänstepensionsföretag och författningskommentaren till den paragrafen).

Övriga ändringar är redaktionella.

21 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser överklagande av Finansinspektionens beslut.

Bestämmelsen ändras på så sätt att den felaktiga hänvisningen till 18 kap. 26 § andra stycket i stället ska gälla till 18 kap. 25 § andra stycket, jfr SFS 2015:700.

21 kap. 2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om överklagande av Finansinspektionens beslut. Övervägandena finns i avsnitt 15.5.

Ändringen innebär att allmän förvaltningsdomstol anges som överklagandeinstans i dispensärenden som prövas av Finansinspektionen enligt aktiebolagslagen, vilket redan gäller i fråga om Bolagsverkets beslut i sådana ärenden enligt aktiebolagslagen, se 31 kap. 2 § ABL och prop. 2013/14:86. Prövningstillstånd krävs för överklagande till kammarrätten.

Punkt 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Övergångsbestämmelsen ändras så att den gäller t.o.m. den 31 december 2022 i stället för till och med den 31 december 2019. Därmed utnyttjas hela den möjlighet till förlängning som ges i artikel 63.2 i andra

tjänstepensionsdirektivet, som innebär en ändring av artikel 308b.15 i Solvens II-direktivet. Övervägandena finns i avsnitt 16.4.

18.26 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043)

7 §

Paragrafen innehåller övergångsbestämmelser för understödsföreningar. Övervägandena finns i avsnitten 5.3 och 16.3.

Ändringen i *andra stycket* innebär att understödsföreningar får möjlighet att, som ett alternativ till att ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen eller gå i likvidation, inom viss tid ansöka om tillstånd att bedriva tjänstepensionsverksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag. Bestämmelsen är tillämplig för tjänstepensionskassor, de understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet. En tjänstepensionskassa kan genom att övergå till att driva verksamhet enligt lagen om tjänstepensionsföretag fortsätta att driva verksamhet i den unionsrättsliga egenskapen tjänstepensionsinstitut. En tjänstepensionskassa som får tillstånd enligt lagen om tjänstepensionsföretag övergår till att vara en tjänstepensionsförening. Det innebär inte att föreningen ska anses vara en ny juridisk person.

18.27 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

3 kap. 2 §

I paragrafen finns bestämmelser om kapitalkrav. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *andra stycket 1* görs ett tillägg för institut för elektroniska pengar som tillhör samma grupp som ett tjänstepensionsföretag. Det innebär att ett institut för elektroniska pengar som tillhör samma grupp som ett tjänstepensionsföretag vid beräkningen av kapitalbasen inte får ta med sådana poster som ingår i beräkningen av tjänstepensionsföretagets kapitalbas. Detta överensstämmer med det som hittills gällt om ett försäkringsföretag ingått i en sådan grupp.

18.28 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna

3 §

I paragrafen regleras vilka uppgifter som får behandlas i den databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna som finns hos Statistiska centralbyrån. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *punkt 14*, som är ny, görs ett tillägg för bestämmelserna i den nya lagen om tjänstepensionsföretag. Även uppgifter som samlats in hos tjänstepensionsföretag får därmed behandlas i databasen. En motsvarande bestämmelse finns för uppgifter som samlats in hos försäkringsföretag med stöd av försäkringsrörelselagen, *punkt 9*.

Punkt 15, hittillsvarande punkt 14, får en ny numrering till följd av att en ny bestämmelse införs, punkt 14.

Övriga ändringar är redaktionella.

18.29 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:836) om näringsförbud

3 §

I paragrafen regleras vilka personer som kan meddelas näringsförbud på grund av sin anknytning till en juridisk person. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *andra stycket* görs tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att bestämmelserna om näringsförbud också omfattar befattningshavare i ömsesidiga tjänstepensionsbolag, *punkt 3*, och tjänstepensionsföreningar, *punkt 4*.

11 §

I paragrafen anges vad en person som har näringsförbud inte får göra. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I bestämmelsen görs tillägg för tjänstepensionsföretag. Det innebär att en person med näringsförbud inte får vara ledamot eller suppleant i styrelsen för ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening, *punkt 5*. Personen får inte heller vara verkställande direktör eller vice verkställande direktör i ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag, *punkt 7*.

18.30 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterade bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

2 kap. 9 §

Paragrafen innehåller definitioner av begreppet finansiellt företag. Övervägandena finns i avsnitt 15.6.

I *punkt 1 e* görs ett tillägg för tjänstepensionsföretag. Med finansiellt företag avses i 7 och 8 §§ därmed, på samma sätt som hittills gällt för försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen, tjänstepensionsföretag som omfattas av den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

18.31 Förslaget till lag om ändring i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

1 kap. 2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka fysiska och juridiska personer som omfattas av penningtvättslagen. Övervägandena finns i avsnitt 15.7.

Ändringen i *första stycket 2* innebär att lagen inte gäller för fysiska och juridiska personer som driver tjänstepensionsverksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2016/2341

av den 14 december 2016

om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut

(omarbetning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53, 62 och 114.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG ⁽³⁾ har ändrats väsentligt flera gånger ⁽⁴⁾. Eftersom ytterligare ändringar ska göras, bör det direktivet av tydlighetsskäl omarbetas.
- (2) På den inre marknaden bör tjänstepensionsinstitut ha möjlighet att bedriva verksamhet i andra medlemsstater, samtidigt som en hög skydds- och säkerhetsnivå säkerställs för tjänstepensionsplaners medlemmar och förmånstagare.
- (3) Detta direktiv syftar till minimiharmonisering och bör därför inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa ytterligare bestämmelser för att skydda tjänstepensionsplaners medlemmar och förmånstagare, förutsatt att sådana bestämmelser står i överensstämmelse med medlemsstaternas förpliktelser enligt unionsrätten. Detta direktiv gäller inte frågor som rör nationell social-, arbets-, skatte- eller avtalsrätt, eller huruvida pensionsavsättningarna i medlemsstaterna är tillräckliga.
- (4) För att ytterligare underlätta arbetstagarnas rörlighet mellan medlemsstaterna är syftet med detta direktiv att säkerställa god företagsstyrning, tillhandahållande av information till pensionsplanernas medlemmar samt att skapa transparens och trygghet på tjänstepensionsområdet.
- (5) Det finns betydande skillnader mellan medlemsstaternas utformning och reglering av tjänstepensionsinstitut. Både tjänstepensionsinstitut och livförsäkringsföretag förvaltar tjänstepensionsplaner. Därför är det inte lämpligt med en standardmodell för alla tjänstepensionsinstitut. Kommissionen och Europeiska tillsynsmyndigheten

⁽¹⁾ EUT C 451, 16.12.2014, s. 109.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 24 november 2016 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 8 december 2016.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 235, 23.9.2003, s. 10).

⁽⁴⁾ Se bilaga I, del A.

(Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) (Eiopa), som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010⁽¹⁾, bör i sin verksamhet ta hänsyn till medlemsstaters olika traditioner och fastställa utformningen av tjänstepensionsinstitut utan att det påverkar nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning.

- (6) Direktiv 2003/41/EG utgjorde ett första steg på lagstiftningsområdet på vägen mot en inre marknad för tjänstepensioner organiserad på unionsnivå. En verklig inre marknad för tjänstepensioner är avgörande för ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen i unionen och för att det ska vara möjligt att ta itu med den utmaning som det åldrande samhället innebär. Det direktivet, från 2003, har inte ändrats i materiellt hänseende för att införa ett modernt riskbaserat företagsstyrningssystem för tjänstepensionsinstitut. Lämplig reglering och tillsyn på unionsnivå och nationell nivå är avgörande för utvecklingen av säkra och trygga tjänstepensioner i alla medlemsstater.
- (7) Som allmän princip bör tjänstepensionsinstitut där så är relevant beakta målet att säkerställa balans mellan generationerna i tjänstepensionsplaner genom att sträva efter att skapa en rättvis fördelning av risker och förmåner mellan generationerna i tjänstepensioner.
- (8) Lämpliga åtgärder behövs för att ytterligare förbättra kompletterande privat pensions sparande, såsom tjänstepensionsplaner. Detta är viktigt eftersom de sociala trygghetssystemen utsätts för allt större tryck, vilket innebär att tjänstepensioner i allt högre utsträckning används som ett komplement till andra pensioner. Tjänstepensionsinstitut spelar en viktig roll för den långsiktiga finansieringen av unionens ekonomi och för att erbjuda säkra pensionsförmåner. Tjänstepensionsinstituten är en central del av unionens ekonomi och har tillgångar som är värda 2 500 miljarder EUR på cirka 75 miljarder medlemmars och förmånstagares vägnar. Tjänstepensioner bör förbättras, dock utan att de offentliga pensionssystemens stora betydelse ifrågasätts när det gäller ett tryggt, varaktigt och effektivt socialt skydd, som bör garantera en rimlig levnadsstandard på ålderdomen och som därför bör stå i fokus för målet att förstärka de europeiska sociala modellerna.
- (9) Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen i unionen och situationen när det gäller nationella budgetar är tjänstepensioner ett värdefullt tillägg till offentliga pensionssystem. Ett motståndskraftigt pensionssystem förutsätter ett varierat produktutbud, mångfald bland instituten och ändamålsenlig och effektiv tillsynspraxis.
- (10) Medlemsstaterna bör skydda arbetstagarna från äldrefattigdom och främja kompletterande pensionsplaner som är kopplade till anställningskontrakt såsom kompletterande skydd till allmänna pensioner.
- (11) Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheterna och iakttar de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt rätten till skydd av personuppgifter, näringsfriheten, rätten till egendom, förhandlingsrätten och rätten till kollektiva åtgärder samt rätten till en hög konsumentskyddsnivå, särskilt genom att säkerställa en större transparens kring pensioner, en väl underbyggd personlig finansiell planering och pensionsplanering samt genom att underlätta tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner. Detta direktiv bör tillämpas i enlighet med dessa rättigheter och principer.
- (12) Att underlätta tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner genom att klarlägga de relevanta förfarandena och undanröja onödiga hinder skulle kunna få positiva effekter på de berörda företagen och deras anställda, oavsett i vilken medlemsstat de verkar, genom att förvaltningen av tjänstepensionstjänsterna centraliseras.
- (13) Tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet bör inte påverka nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i värdmedlemsstaten och som är tillämplig på förhållandet mellan det företag som erbjuder tjänstepensionsplanen (nedan kallat *det uppdragsgivande företaget*) och medlemmar och förmånstagare. Gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner är skilda saker och bör styras av olika bestämmelser. Om en gränsöverskridande överlåtelse av en pensionsplan leder till gränsöverskridande verksamhet bör bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet tillämpas.
- (14) Om det uppdragsgivande företaget och tjänstepensionsinstitutet är belägna i samma medlemsstat utgör inte det faktum att en pensionsplans medlemmar eller förmånstagare är bosatta i en annan medlemsstat i sig att gränsöverskridande verksamhet föreligger.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 48).

- (15) Medlemsstaterna bör ta hänsyn till behovet av att skydda pensionsrättigheter för arbetstagare som tillfälligt utstationeras till en annan medlemsstat för att arbeta.
- (16) Trots att direktiv 2003/41/EG har trätt i kraft har den gränsöverskridande verksamheten förblivit begränsad på grund av skillnaderna i nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning. Vidare återstår viktiga tillsynsrelaterade hinder som gör det dyrare för tjänstepensionsinstitut att förvalta pensionsplaner över gränserna. Dessutom måste det nuvarande minimiskyddet för medlemmar och förmånstagare förbättras. Detta är desto viktigare på grund av att livslängds- och marknadsriskerna allt oftare bärs av medlemmar och förmånstagare i stället för av tjänstepensionsinstitutet eller det uppdragsgivande företaget. Dessutom måste den nuvarande miniminivån för den mängd information som lämnas till medlemmar och förmånstagare höjas.
- (17) Syftet med de aktsamhetsregler som fastställs i detta direktiv är dels att garantera en hög grad av trygghet för alla framtida pensionärer genom att införa strikta tillsynskrav, dels att möjliggöra en sund, aktsam och effektiv förvaltning av tjänstepensionsplaner.
- (18) Tjänstepensionsinstitut bör vara helt åtskilda från uppdragsgivande företag och förvalta fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner. Tjänstepensionsinstitut som drivs enbart utifrån det syftet bör ha frihet att tillhandahålla tjänster och frihet att investera utan begränsningar, med förbehåll endast för samordnade aktsamhetskrav, oavsett om sådana tjänstepensionsinstitut anses vara juridiska personer eller inte.
- (19) I enlighet med subsidiaritetsprincipen bör medlemsstaterna ha det fulla ansvaret för tjänstepensionssystemens uppbyggnad, liksom för beslut om vilken roll var och en av de tre pelarna i pensionssystemet ska spela i enskilda medlemsstater. När det gäller den andra pelaren bör de också ha det fulla ansvaret för den roll och funktion som de olika institut som tillhandahåller tjänstepensionsförmåner har, t.ex. bransch- och företagspensionsfonder och livförsäkringsföretag. Detta direktiv är inte ägnat att ifrågasätta detta medlemsstaternas prerogativ, utan syftar snarare till att uppmuntra dem att bygga upp tillräckliga, trygga och bärkraftiga tjänstepensioner och underlätta gränsöverskridande verksamhet.
- (20) Eftersom tjänstepensionerna behöver förbättras ytterligare bör kommissionen tillföra ett stort mervärde på unionsnivå genom att vidta ytterligare åtgärder för att stödja medlemsstaternas samarbete med arbetsmarknadens parter vid förbättrandet av pensionsplaner inom andra pelaren och genom att inrätta en högnivågrupp med experter för att förbättra pensionssparandet inom den andra pelaren i medlemsstaterna, inklusive främjandet av medlemsstaternas utbyte av bästa praxis, i synnerhet när det gäller gränsöverskridande verksamhet.
- (21) De nationella reglerna för egenföretagares deltagande i tjänstepensionsinstitut skiljer sig åt. I vissa medlemsstater kan tjänstepensionsinstitut drivas på grundval av överenskommelser med branschorganisationer vars medlemmar uppträder i egenskap av egenföretagare, eller direkt med egenföretagare och anställda. I vissa medlemsstater kan en egenföretagare även bli medlem i ett tjänstepensionsinstitut när egenföretagaren uppträder i egenskap av arbetsgivare eller tillhandahåller yrkesmässiga tjänster åt ett företag. I vissa medlemsstater kan inte egenföretagare bli medlemmar i ett tjänstepensionsinstitut om inte vissa villkor, inbegripet sådana som följer av social- och arbetsmarknadslagstiftning, är uppfyllda.
- (22) Institut som förvaltar sociala trygghetssystem, vilka redan har samordnats på unionsnivå, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Hänsyn bör dock tas till de specifika förutsättningar som gäller för de tjänstepensionsinstitut som i en enskild medlemsstat förvaltar såväl sociala trygghetssystem som tjänstepensionsplaner.
- (23) Institut som drivs enligt principen om kapitalfinansiering som en del av ett obligatoriskt socialt trygghetssystem omfattas inte av detta direktiv.
- (24) Finansiella institut som redan omfattas av ramlagstiftning på unionsnivå bör generellt undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Eftersom sådana institut i vissa fall även erbjuder tjänster på tjänstepensionsområdet, är det dock viktigt att säkerställa att detta direktiv inte ger upphov till någon snedvridning av konkurrensen. Sådan snedvridning kan undvikas om aktsamhetskraven i detta direktiv tillämpas på tjänstepensionsverksamhet som bedrivs av livförsäkringsföretag i enlighet med artikel 2.3 a i–iii och artikel 2.3 b ii–iv i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG⁽¹⁾. Kommissionen bör även noggrant övervaka situationen på marknaden för tjänstepensionsplaner och beakta möjligheten att utvidga den frivilliga tillämpningen av detta direktiv till andra reglerade finansiella institut.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1).

- (25) Eftersom tjänstepensionsinstitut har som mål att säkra ekonomisk trygghet under pensionstiden bör tjänstepensionsinstitutet kunna betala ut pensionsförmånerna som livslånga utbetalningar, som betalningar som ska göras under en viss tid, i form av engångsbelopp eller genom en kombination av dessa alternativ.
- (26) Det är viktigt att säkerställa att äldre och personer med funktionsnedsättning inte riskerar fattigdom utan kan åtnjuta en rimlig levnadsstandard. Tillräcklig täckning för biometriska risker i tjänstepensionsprogram är en viktig aspekt i kampen mot fattigdom och osäkerhet bland äldre personer. När en pensionsplan inrättas bör arbetsgivare och arbetstagare, eller deras respektive företrädare, beakta möjligheten att pensionsplanen inbegriper täckning för risker kopplade till lång levnad och invaliditet samt efterlevandeskydd.
- (27) Om medlemsstaterna ges möjlighet att från tillämpningsområdet för nationell genomförandelagstiftning undanta tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som tillsammans har färre än 100 medlemmar, kan tillsynen underlättas i sådana medlemsstater utan att detta hindrar att den inre marknaden på detta område fungerar väl. Detta bör emellertid inte undergräva sådana tjänstepensionsinstituts rätt att utse kapitalförvaltare som är etablerade och vederbörligen auktoriserade i en annan medlemsstat för förvaltningen av sin investeringsportfölj, samt förvaringsinstitut som är etablerade och vederbörligen auktoriserade i en annan medlemsstat för förvaringen av sina tillgångar. Under alla omständigheter bör medlemsstaterna tillämpa särskilda bestämmelser avseende investeringsregler och företagsstyrningssystemet på tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som tillsammans har mer än totalt 15 medlemmar.
- (28) Institut som Unterstützungskassen i Tyskland, där medlemmarna inte har någon laglig rätt till förmåner med visst belopp och där deras intressen skyddas av en obligatorisk lagstadgad obeståndsförsäkring, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde.
- (29) För att skydda medlemmarna och förmånstagarna bör tjänstepensionsinstitutet begränsa sina verksamheter till sådana som avses i detta direktiv och till verksamheter som direkt föranleds av dessa.
- (30) Om ett uppdragsgivande företag går i konkurs riskerar medlemmar att förlora både sitt arbete och sina intjänade pensionsrättigheter. Detta gör det nödvändigt att säkerställa en tydlig åtskillnad mellan det uppdragsgivande företaget och tjänstepensionsinstitutet samt att minimikrav på aktsamhet fastställs för att skydda medlemmarna. När aktsamhetskraven fastställs bör hänsyn tas till tjänstepensionsinstitutets möjligheter att få tillgång till pensionsgarantisystem eller liknande mekanismer som skyddar intjänade individuella rättigheter för medlemmar och förmånstagare mot risken att det uppdragsgivande företaget inte kan fullgöra sina förpliktelser.
- (31) Driften av tjänstepensionsinstitut och tillsynen över dessa uppvisar betydande skillnader i de olika medlemsstaterna. I vissa medlemsstater kan tillsynen utövas inte bara över själva tjänstepensionsinstitutet utan också över de enheter eller företag som har auktoriserats för att förvalta dessa tjänstepensionsinstitut. Medlemsstaterna bör kunna ta hänsyn till sådana särdrag så länge som alla krav i detta direktiv uppfylls på ett korrekt sätt. Medlemsstaterna bör även kunna tillåta försäkringsföretag och andra finansiella företag att förvalta tjänstepensionsinstitut.
- (32) Tjänstepensionsinstitut är pensionsinstitut som har ett socialt syfte och som tillhandahåller finansiella tjänster. De har ansvar för tillhandahållandet av tjänstepensionsförmåner, och de bör därför när det gäller deras verksamhet och villkoren för att bedriva denna verksamhet uppfylla vissa minimikrav på aktsamhet, med beaktande av nationella regler och traditioner. Dessa institut bör emellertid inte behandlas som rena finansiella tjänsteleverantörer. Deras sociala funktion och trepartsförhållandet mellan arbetstagaren, arbetsgivaren och tjänstepensionsinstitutet bör beaktas på ett korrekt sätt och stödjas som vägledande principer för detta direktiv.
- (33) Om tjänstepensionsinstitut i enlighet med nationell rätt förvaltar pensionsfonder som inte är någon juridisk person och består av enskilda medlemmars pensionsplaner och vars tillgångar är separerade från tjänstepensionsinstitutets tillgångar, bör det vara möjligt för medlemsstaterna att betrakta varje pensionsfond som en egen pensionsplan enligt detta direktiv.
- (34) Det stora antalet tjänstepensionsinstitut i vissa medlemsstater kräver en pragmatisk lösning när det gäller kravet på förhandsgodkännande av tjänstepensionsinstitut. Om ett tjänstepensionsinstitut önskar förvalta en plan i en annan medlemsstat bör det dock krävas ett förhandsgodkännande av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten.
- (35) Utan att det påverkar tillämpningen av nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning om pensionssystemens uppbyggnad, inbegripet obligatoriskt medlemskap och utfallen av kollektivavtal, bör tjänstepensionsinstitutet

kunna erbjuda sina tjänster i andra medlemsstater efter erhållande av tillstånd från den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Tjänstepensionsinstitutet bör tillåtas att åta sig uppdrag för företag som är belägna i någon av medlemsstaterna och att förvalta pensionsplaner med medlemmar i fler än en medlemsstat. Detta skulle kunna medföra betydande stordriftsfördelar för sådana tjänstepensionsinstitut, förbättra konkurrenskraften hos unionens näringsliv och underlätta arbetskraftens rörlighet.

- (36) Rätten för ett tjänstepensionsinstitut som är etablerat i en medlemsstat att förvalta en tjänstepensionsplan som avtalats i en annan medlemsstat bör utövas med fullständigt iakttagande av bestämmelserna i gällande social- och arbetsmarknadslagstiftning i värdmedlemsstaten i den mån den är relevant för tjänstepensionsplaner, exempelvis definitionen och utbetalningen av pensionsförmåner och villkoren för överlåtelse av pensionsrättigheter. Tillsynsreglernas omfattning bör klargöras för att säkerställa rättslig säkerhet för tjänstepensionsinstitutets gränsöverskridande verksamhet.
- (37) Tjänstepensionsinstitut bör kunna överlåta pensionsplaner till andra tjänstepensionsinstitut över gränserna inom unionen i syfte att underlätta organisationen av tjänstepensioner på unionsnivå. Överlåtelser bör bli föremål för ett godkännande av den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat efter det att den behöriga myndigheten har erhållit godkännande från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten för det tjänstepensionsinstitut som överlåter pensionsplanen. Överlåtelserna och villkoren för denna bör vara beroende av ett förhandsgodkännande av en majoritet av medlemmarna och en majoritet av berörda förmånstagare eller, i förekommande fall, en majoritet av deras företrädare, till exempel en "trustee" i en trustbaserad plan.
- (38) Vid överlåtelse av en del av en pensionsplan bör bärkraften hos både den överlåtna och den återstående delen av pensionsplanen säkerställas och alla medlemmars och förmånstagares rättigheter bör skyddas på ett fullgott sätt efter överlåtelserna, genom krav på att både det överlåtna och det mottagande tjänstepensionsinstitutet har tillräckliga och lämpliga tillgångar för att täcka de tekniska avsättningarna för den överlåtna delen och den återstående delen av planen.
- (39) För att underlätta samordningen av tillsynspraxis kan Eiopa begära information från de behöriga myndigheterna i enlighet med de befogenheter som Eiopa tilldelats genom förordning (EU) nr 1094/2010. Om det vid en fullständig eller partiell gränsöverskridande överlåtelse av en pensionsplan råder oenighet mellan de berörda behöriga myndigheterna bör det vidare vara möjligt för Eiopa att utföra medling.
- (40) Aktsamhet vid beräkningen av de tekniska avsättningarna är en grundläggande förutsättning för att det ska kunna säkerställas att pensionsåtagandena kan uppfyllas både på kort och lång sikt. Tekniska avsättningar bör beräknas enligt erkända aktuariella metoder och bestyrkas av en aktuarie eller en annan expert på området. Maximiräntesatserna bör väljas på ett aktsamt sätt enligt relevanta nationella bestämmelser. De tekniska avsättningarna bör motsvara ett minimibelopp som är tillräckligt både för den fortsatta utbetalningen av de förmåner som redan är under utbetalning till förmånstagarna och för att återspegla de åtaganden som följer av medlemmarnas intjänade pensionsrättigheter. Aktuariefunktionen bör utövas av personer som har kunskaper i försäkrings- och finansmatematik på en nivå som motiveras av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos de inneboende riskerna i tjänstepensionsinstitutets verksamhet, och som kan styrka sina erfarenheter på området enligt tillämpliga yrkeskvalifikationer eller andra normer.
- (41) Det finns betydande skillnader mellan tjänstepensionsinstitutet i olika medlemsstater beträffande vilka risker som täcks. Hemmedlemsstaterna bör därför ha möjlighet att fastställa ytterligare, mer detaljerade bestämmelser för beräkningen av de tekniska avsättningarna förutom bestämmelserna i detta direktiv.
- (42) Tillräckliga och lämpliga tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna bör krävas för att skydda intressena för pensionsplanens medlemmar och förmånstagare i händelse av det uppdragsgivande företags insolvens.
- (43) För att främja lika spelregler mellan inhemska och gränsöverskridande tjänstepensionsinstitut bör medlemsstaterna beakta skuldtäckningskraven för både inhemska och gränsöverskridande tjänstepensionsinstitut.
- (44) I många fall kan det vara det uppdragsgivande företaget och inte tjänstepensionsinstitutet självt som står för de biometrisk riskerna eller som garanterar vissa förmåner eller viss avkastning. Det förekommer dock även att tjänstepensionsinstitutet självt står för sådana risker eller lämnar sådana garantier, varvid det uppdragsgivande företaget i allmänhet har uppfyllt sina förpliktelser i och med de nödvändiga inbetalningarna. I dessa fall bör de berörda tjänstepensionsinstitutet ha ett kapital som grundas på värdet av de tekniska avsättningarna och riskkapitalet.

- (45) Tjänstepensionsinstitut är mycket långsiktiga investerare. De tillgångar som tjänstepensionsinstitut förfogar över får i regel inte lösas in annat än för tillhandahållande av pensionsförmåner. För att medlemmarnas och förmånstagarnas rättigheter ska skyddas på ett fullgott sätt bör tjänstepensionsinstitut även ha möjlighet att välja placeringar som passar deras åtagandens specifika typ och varaktighet. Därför krävs en effektiv tillsyn liksom en inriktning på investeringsregler som ger tjänstepensionsinstitut det handlingsutrymme som behövs för att de ska kunna besluta om den säkraste och mest effektiva investeringspolicyn och som ålägger dem att agera på ett aktsamt sätt. Iakttagandet av aktsamhetsprincipen kräver därför en investeringspolicy som är anpassad till medlemsstrukturen i det enskilda tjänstepensionsinstitutet.
- (46) Genom att det fastställs att aktsamhetsprincipen (*the prudent person rule*) ska vara den grundläggande principen för kapitalinvesteringar och genom att det görs möjligt för tjänstepensionsinstitut att bedriva verksamhet över gränserna främjas en överflyttning av sparandet till tjänstepensionsområdet, vilket bidrar till ekonomiska och sociala framsteg.
- (47) Tillsynsmetoder och tillsynspraxis skiljer sig åt mellan medlemsstaterna. Dessa bör därför ges visst utrymme att efter eget skön i detalj utforma de investeringsregler som de önskar kräva att tjänstepensionsinstitut som är belägna inom deras territorium ska följa. Dessa regler får dock inte inskränka den fria rörligheten för kapital, såvida det inte är motiverat av aktsamhetsskäl.
- (48) Detta direktiv bör säkerställa en lämplig investeringsfrihet för tjänstepensionsinstitut. Eftersom tjänstepensionsinstitut är mycket långsiktiga investerare med låga likviditetsrisker, har de förutsättningar att inom aktsamma gränser investera i icke-likvida tillgångar, t.ex. aktier, och i andra instrument som har en långsiktig ekonomisk profil och inte är föremål för handel på reglerade marknader, multilaterala handelsplattformar (MTF-plattformar) eller organiserade handelsplattformar (OTF-plattformar). De kan också utnyttja fördelarna med en internationell diversifiering. Det bör därför inte, annat än av aktsamhetsskäl i linje med aktsamhetsprincipen för att skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, finnas några begränsningar för investeringar i aktier i valutor andra än dem som åtagandena är uttryckta i eller i andra instrument som har en långsiktig ekonomisk profil och inte är föremål för handel på reglerade marknader, MTF-plattformar eller OTF-plattformar.
- (49) Tolkningen av vad som utgör instrument med en långsiktig ekonomisk profil är vid. Dessa instrument är ej överförbara värdepapper och har därför inte tillgång till likviditeten på andrahandsmarknader. De kräver ofta åtaganden med fast tidsfrist, vilket begränsar deras säljbarhet och bör tolkas så att de inbegriper andelar och skuldinstrument i och lån som tillhandahålls icke börsnoterade företag. Onoterade företag omfattar infrastrukturprojekt, icke-börsnoterade tillväxtföretag, fastigheter eller andra tillgångar som skulle kunna vara lämpliga för långsiktiga investeringsändamål. Koldioxidsnåla och klimattåliga infrastrukturprojekt är ofta onoterade tillgångar och är beroende av långfristiga krediter för finansiering av projekt.
- (50) Tjänstepensionsinstitutet bör ha rätt att investera i andra medlemsstater i enlighet med reglerna i deras hemmedlemsstat för att minska kostnaderna för gränsöverskridande verksamhet. Värmedlemsstaterna bör därför inte tillåtas ålägga tjänstepensionsinstitut belägna i andra medlemsstater ytterligare investeringskrav.
- (51) Enskilda måste kunna få en klar överblick över sina intjänade pensionsrättigheter enligt lagstadgade pensionsplaner och tjänstepensionsplaner, särskilt när sådana rättigheter har tjänats in i fler än en medlemsstat. Detta kan möjliggöras genom pensionsövervakningstjänster som omfattar hela unionen av det slag som redan har införts i vissa medlemsstater till följd av kommissionens vitbok av den 16 februari 2012 med en agenda för tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner, som förespråkar utvecklingen av sådana tjänster.
- (52) Vissa risker kan inte minskas genom kvantitativa krav, återspeglade i tekniska avsättningar och skuldtäckningskrav, utan kan hanteras på rätt sätt endast genom att man ställer krav på företagsstyrningen. Att säkerställa ett effektivt företagsstyrningssystem är därför av central betydelse för en fullgod riskhantering och för skyddet av medlemmar och förmånstagare. Dessa system bör stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
- (53) En ersättningspolicy som uppmuntrar till ett överdrivet risktagande kan undergräva en sund och effektiv riskhantering i tjänstepensionsinstitut. Principer och krav på offentliggörande rörande ersättningspolicyn som är tillämpliga på andra finansiella institut i unionen bör göras tillämpliga även på tjänstepensionsinstitut, dock med hänsyn till tjänstepensionsinstitutens specifika företagsstyrningsstruktur jämfört med andra finansiella institut och behovet av att ta hänsyn till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutens verksamhet.

- (54) En nyckelfunktion är kapaciteten att utföra vissa företagsstyrningsuppgifter. Tjänstepensionsinstitutet bör ha tillräcklig kapacitet för en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion. Fastställandet av en viss nyckelfunktion bör inte hindra ett tjänstepensionsinstitut från att fritt besluta hur det vill organisera denna nyckelfunktion i praktiken, om inte annat anges i detta direktiv. Detta bör inte leda till onödigt betungande krav eftersom hänsyn bör tas till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
- (55) De personer som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut bör kollektivt vara lämpliga för sin uppgift och personer som utför nyckelfunktioner bör ha adekvata kunskaper och erfarenheter och, i tillämpliga fall, adekvata yrkeskvalifikationer. Dock bör endast personer som innehar nyckelfunktioner omfattas av kraven på anmälan till den behöriga myndigheten.
- (56) Med undantag av den interna revisionsfunktionen, bör det vara möjligt för en enda person eller organisatorisk enhet att utföra fler än en nyckelfunktion. Den person eller organisatoriska enhet som utövar en nyckelfunktion bör dock vara en annan än den som utövar en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget. Medlemsstaterna bör kunna ge tjänstepensionsinstitutet tillstånd att låta samma person eller organisatoriska enhet utföra nyckelfunktioner under förutsättning att tjänstepensionsinstitutet förklarar hur det undviker eller hanterar en intressekonflikt med det uppdragsgivande företaget.
- (57) Det är viktigt att tjänstepensionsinstitutet förbättrar sin riskhantering, med beaktande av målet att ha en rättvis spridning av risker och förmåner mellan generationerna i tjänstepensioner, så att potentiella sårbarheter med avseende på pensionsplanernas långsiktiga bärkraft kan förstås på rätt sätt och diskuteras med de berörda behöriga myndigheterna. Tjänstepensionsinstitutet bör som ett led i sina riskhanteringssystem göra en riskbedömning för sina verksamheter som rör pensioner. Den riskbedömningen bör också göras tillgänglig för de behöriga myndigheterna och bör, om så är relevant, bland annat inkludera risker i samband med klimatförändring, resursanvändning, miljön, sociala risker och risker som är relaterade till avskrivningar av tillgångar till följd av regleringsändringar (strandade tillgångar).
- (58) Miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer enligt av Förenta nationerna stödda principer för ansvarsfulla investeringar är viktiga för tjänstepensionsinstitutets investeringspolicy och riskhanteringssystem. Medlemsstaterna bör ålägga tjänstepensionsinstitutet att uttryckligen redovisa när dessa faktorer beaktas vid investeringsbeslut och hur de ingår i deras riskhanteringssystem. Uppgifter om hur relevanta och väsentliga miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer är för en pensionsplans investeringar och hur de beaktas bör ingå i den information som ett tjänstepensionsinstitut tillhandahåller enligt detta direktiv. Detta utesluter inte att ett tjänstepensionsinstitut fullgör kravet genom att i sådan information ange att miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer inte beaktas i dess investeringspolicy eller att kostnaderna för ett system för att övervaka relevansen och väsentligheten i sådana faktorer och hur de beaktas är oproportionella i förhållande till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos dess verksamhet.
- (59) Varje medlemsstat bör kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är beläget inom dess territorium upprättar årsbokslut och förvaltningsberättelser i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet hanterar, och, vid behov, årsbokslut och förvaltningsberättelser för varje pensionsplan. Årsbokslut och förvaltningsberättelser som ger en rättvisande och korrekt bild av tjänstepensionsinstitutets tillgångar, skulder och finansiella ställning, i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet hanterar, och som vederbörligen godkänts av en auktoriserad person, är en mycket betydelsefull informationskälla för planens medlemmar och förmånstagare samt för de behöriga myndigheterna. I synnerhet gör de det möjligt för de behöriga myndigheterna att övervaka tjänstepensionsinstitutets finansiella sundhet och att bedöma om det kan uppfylla alla sina avtalsmässiga förpliktelser. Årsbokslut och förvaltningsberättelser bör offentliggöras på en webbplats, om möjligt, eller på andra sätt såsom att tryckta exemplar tillhandahålls på begäran.
- (60) Ett tjänstepensionsinstitutets investeringspolicy är en avgörande faktor både vad avser tjänstepensionsplanernas säkerhet och ekonomiska hållbarhet på lång sikt. Tjänstepensionsinstitutet bör därför upprätta och minst vart tredje år se över riktlinjer för investeringsverksamheten. Dessa riktlinjer bör göras tillgängliga för de behöriga myndigheterna och på begäran även för varje pensionsplans medlemmar och förmånstagare.
- (61) Tjänstepensionsinstitutet bör ha rätt att helt eller delvis utkontraktera samtliga verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner, till tjänsteleverantörer som arbetar för deras räkning. Tjänstepensionsinstitutet bör fortfarande ha det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt detta direktiv när de utkontrakterar

nyckelfunktioner eller annan verksamhet. Tjänstepensionsinstitut bör ingå ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören när en verksamhet utkontrakteras. Vid tillämpningen av detta direktiv omfattas inte avtal för operativa tjänster, till exempel säkerhets- eller underhållspersonal.

- (62) Det bör vara möjligt för medlemsstater att kräva att förvaringsinstitut utses för förvaring av ett tjänstepensionsinstituts tillgångar.
- (63) Med beaktande av pensionsplanens karaktär och den administrativa bördan bör tjänstepensionsinstitutet ge tydlig och lämplig information till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare till stöd för deras beslut om sin pensionering och säkerställa en hög grad av transparens under de olika faserna i en pensionsplan, vilka omfattar tiden före anslutningen, medlemskapet (inbegripet tiden före pensioneringen) och tiden efter pensioneringen. Särskilt bör lämnas information om intjänade pensionsrättigheter, beräknad nivå på pensionsförmånerna, risker och garantier samt kostnader. När de beräknade pensionsförmånerna grundas på ekonomiska scenarier bör informationen också inkludera ett oförmånligt scenario som bör vara extremt men trovärdigt. Om medlemmarna står för en investeringsrisk är det också mycket viktigt med ytterligare information om investeringsprofilen, tillgängliga alternativ och historisk avkastning. Informationen bör motsvara användarens behov och bör beakta Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, i synnerhet vad beträffar tillgänglighet och tillgång till information, i enlighet med artiklarna 3 respektive 21 i konventionen. Medlemsstater kan välja att närmare specificera vem som får lämna informationen till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare, inbegripet genom insamling av pensionsuppgifter (*pension tracking services*).
- (64) På grund av särdragen i de pensionsplaner som ger en viss förmånsnivå påverkas dessa förmåner inte av den historiska avkastningen eller av kostnadsstrukturen, förutom i extrema fall. Information om detta bör därför endast lämnas för pensionsplaner där medlemmarna står för en investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut.
- (65) Innan presumtiva medlemmar ansluter sig till en pensionsplan bör de ges all den information de behöver för att kunna göra ett välgrundat val. Om presumtiva medlemmar inte har ett val utan automatiskt ansluts till en pensionsplan bör tjänstepensionsinstitutet förse dem med grundläggande relevant information om deras medlemskap direkt efter anslutningen.
- (66) Tjänstepensionsinstitut bör för medlemmar utarbeta ett pensionsbesked som innehåller viktig personlig och allmän information om pensionsplanen. Pensionsbeskedet bör vara tydligt och fullständigt och innehålla relevant och lämplig information för att underlätta förståelsen av pensionsrättigheter över tiden och inom olika pensionsplaner och för att främja arbetskraftens rörlighet.
- (67) Tjänstepensionsinstitutet bör underrätta sina medlemmar i tillräckligt god tid före pensioneringen om de utbetalningsalternativ de kan välja mellan. Om pensionen inte betalas ut som en livslång utbetalning, bör medlemmar som närmar sig pensionering underrättas om tillgängliga förmånsutbetalningsprodukter för att underlätta finansiell planering inför pensionen.
- (68) Under den fas när pensionsförmåner utbetalas bör förmånstagarna fortsätta att få information om sina förmåner och motsvarande utbetalningsalternativ. Detta är särskilt viktigt när förmånstagare står för en betydande del av investeringsrisken under utbetalningsfasen. Förmånstagare bör även informeras om eventuella sänkningar av förmånsnivåer innan någon sådan sänkning tillämpas, efter det att ett beslut som leder till en sänkning har fattats. I enlighet med god praxis rekommenderas tjänstepensionsinstitutet att samråda med förmånstagarna innan ett sådant beslut fattas.
- (69) Den behöriga myndigheten bör utöva sina befogenheter i de huvudsakliga syftena att skydda rättigheterna för medlemmar och förmånstagare och tjänstepensionsinstitutets stabilitet och sundhet.
- (70) Tillsynens omfattning varierar mellan medlemsstaterna. Detta kan orsaka problem om ett tjänstepensionsinstitut måste följa rörelsereglerna i sin hemmedlemsstat och samtidigt följa social- och arbetsmarknadslagstiftningen i sin värdmedlemsstat. Klargörandet av vilka områden som ska anses vara en del av tillsynen enligt detta direktiv minskar den rättsliga osäkerheten och tillhörande transaktionskostnader.
- (71) En inre marknad för tjänstepensionsinstitut kräver ett ömsesidigt erkännande av aktsamhetskraven. Ett tjänstepensionsinstituts efterlevnad av dessa krav bör övervakas av de behöriga myndigheterna i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Medlemsstaterna bör ge de behöriga myndigheterna nödvändiga befogenheter för att använda förebyggande eller korrigerande åtgärder om ett tjänstepensionsinstitut bryter mot något av kraven i detta direktiv.

- (72) För att säkerställa en effektiv tillsyn över verksamheter som utkontrakterats, inklusive all verksamhet som senare utkontrakteras på nytt, är det viktigt att de behöriga myndigheterna har tillgång till alla relevanta uppgifter som innehas av tjänsteleverantörer till vilka verksamheter har utkontrakterats, oavsett om den senare är en reglerad eller oreglerad enhet, och har rätt att genomföra inspektioner på plats. För att myndigheterna ska kunna ta hänsyn till marknadsutvecklingen och säkerställa att villkoren i uppdragsavtalet fortlöpande efterlevs bör behöriga myndigheter ha nödvändiga befogenheter att begära information från tjänstepensionsinstituterna och tjänsteleverantörer om utkontrakterade verksamheter.
- (73) Det bör införas bestämmelser om informationsutbyte mellan behöriga myndigheter, andra myndigheter och organ som arbetar med ansvar för att stärka den finansiella stabiliteten och uppsägning av pensionsplaner. Det är därför nödvändigt att närmare ange under vilka förhållanden sådant informationsutbyte bör vara möjligt. När information får offentliggöras endast med de behöriga myndigheternas uttryckliga samtycke bör dessa myndigheter, när så är lämpligt, få ställa stränga krav som villkor för samtycket.
- (74) Behandling av personuppgifter enligt detta direktiv, såsom de behöriga myndigheternas utbyte eller överföring av personuppgifter, bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽¹⁾, och de europeiska tillsynsmyndigheternas utbyte eller överföring av information enligt detta direktiv bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 ⁽²⁾.
- (75) För att säkerställa en väl fungerande inre marknad för tjänstepensioner som organiseras på unionsnivå bör kommissionen, efter samråd med Eiopa, se över och rapportera om tillämpningen av detta direktiv och bör lägga fram denna rapport för Europaparlamentet och rådet senast den 13 januari 2023.
- (76) För att säkerställa en sund konkurrens mellan instituten bör den övergångsperiod som ger försäkringsföretag som omfattas av direktiv 2009/138/EG möjlighet att bedriva sin tjänstepensionsverksamhet enligt de regler som avses i artikel 4 i det här direktivet förlängas till och med den 31 december 2022. Direktiv 2009/138/EG bör därför ändras i enlighet med detta.
- (77) Vidareutvecklingen på unionsnivå av solvensmodeller, exempelvis HBS-modeller (*holistic balance sheet*), är inte realistisk i praktiken och inte effektiv när det gäller kostnader och förmåner, särskilt med tanke på mångfalden hos tjänstepensionsinstitut inom och mellan medlemsstaterna. Inga kvantitativa kapitalkrav, såsom Solvens II eller HBS-modeller som anknyter till Solvens II, bör därför utvecklas på unionsnivå när det gäller tjänstepensionsinstitut, eftersom de potentiellt skulle kunna minska arbetsgivarnas beredvillighet att tillhandahålla tjänstepensionsplaner.
- (78) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att skapa en rättslig ram på unionsnivå som omfattar tjänstepensionsinstitut, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (79) I enlighet med medlemsstaternas och kommissionens gemensamma politiska förklaring av den 28 september 2011 om förklarande dokument har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i ett direktiv och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är motiverat.
- (80) Skyldigheten att införliva detta direktiv med nationell rätt bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till de tidigare direktiven. Skyldigheten att införliva de oförändrade bestämmelserna följer av de tidigare direktiven.
- (81) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt och tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga I.

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

I detta direktiv fastställs bestämmelser för inledande och utövande av verksamhet som bedrivs av tjänstepensionsinstitut.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på tjänstepensionsinstitut. Om tjänstepensionsinstitut i enlighet med nationell rätt inte är juridiska personer ska medlemsstaterna tillämpa direktivet antingen på dessa tjänstepensionsinstitut eller, om inte annat föreskrivs i punkt 2, på de auktoriserade enheter som ansvarar för driften av dessa institut och agerar för deras räkning.
2. Detta direktiv ska inte tillämpas på
 - a) institut som förvaltar sociala trygghetssystem som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 883/2004 ⁽¹⁾ och (EG) nr 987/2009 ⁽²⁾,
 - b) institut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG ⁽³⁾, 2009/138/EG, 2011/61/EU ⁽⁴⁾, 2013/36/EU ⁽⁵⁾ och 2014/65/EU ⁽⁶⁾,
 - c) institut vars verksamhet bygger på fördelningsprincipen (*pay as you go*),
 - d) institut där det uppdragsgivande företagens anställda inte har någon laglig rätt till förmåner och där det uppdragsgivande företaget när som helst kan lösa in tillgångarna och inte nödvändigtvis fullgöra sina skyldigheter att utbetala pensionsförmåner,
 - e) företag som gör bokföringsmässiga avsättningar för att kunna betala ut pensionsförmåner till sina anställda.

Artikel 3

Tillämpning på tjänstepensionsinstitut som förvaltar sociala trygghetssystem

Tjänstepensionsinstitut som också förvaltar obligatoriska anställningsrelaterade pensionsplaner som betraktas som sociala trygghetssystem som omfattas av förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 ska omfattas av detta direktiv när det gäller den del av deras verksamheter som avser tillhandahållande av icke-obligatoriska tjänstepensioner. I sådana fall ska skulder och motsvarande tillgångar hållas fullständigt åtskilda och de ska inte kunna överlåtas till de obligatoriska pensionsplaner som betraktas som sociala trygghetssystem eller omvänt.

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1).
- (2) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 284, 30.10.2009, s. 1).
- (3) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).
- (4) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).
- (5) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).
- (6) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

*Artikel 4***Frivillig tillämpning på institut som omfattas av direktiv 2009/138/EG**

Hemmedlemsstater får välja att tillämpa bestämmelserna i artiklarna 9–14, 19–22, 23.1, 23.2 och 24–58 i detta direktiv på tjänstepensionsverksamheten hos livförsäkringsföretag i enlighet med artikel 2.3 a i–iii och artikel 2.3 b ii–iv i direktiv 2009/138/EG. I sådana fall ska alla tillgångar och skulder som hänför sig till tjänstepensionsverksamheten hållas fullständigt åtskilda från, förvaltas och hanteras skilt från livförsäkringsföretagens övriga verksamheter, utan någon möjlighet till överlåtelse.

I fall som avses i första stycket i den här artikeln, och endast när det gäller deras tjänstepensionsverksamhet, ska livförsäkringsföretag inte omfattas av artiklarna 76–86, 132, 134.2, 173, 185.5, 185.7, 185.8 och 209 i direktiv 2009/138/EG.

Hemmedlemsstaten ska säkerställa att antingen de behöriga myndigheterna eller de myndigheter som ansvarar för tillsynen av livförsäkringsföretag som omfattas av direktiv 2009/138/EG, som en del av sin tillsynsverksamhet kontrollerar att den verksamhet som rör tjänstepensioner hålls strikt åtskild från övrig verksamhet.

*Artikel 5***Små tjänstepensionsinstitut och pensionsplaner som följer av lag**

Med undantag för vad som föreskrivs i artiklarna 32–35 får medlemsstaterna välja att helt eller delvis underlåta att tillämpa detta direktiv på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har färre än 100 medlemmar. Om inte annat föreskrivs i artikel 2.2 ska sådana tjänstepensionsinstitut dock ha rätt att tillämpa direktivet på frivillig grund. Artikel 11 får tillämpas endast om alla övriga bestämmelser i detta direktiv är tillämpliga. Medlemsstaterna ska tillämpa artiklarna 19.1, 21.1 och 21.2 på alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har fler än 15 medlemmar.

Medlemsstaterna får välja att tillämpa någon av artiklarna 1–8, artikel 19 och artiklarna 32–35 på institut som tillhandahåller tjänstepensioner enligt lag, enligt nationell rätt, och vilka pensioner garanteras av en offentlig myndighet.

*Artikel 6***Definitioner**

I detta direktiv avses med

1. *tjänstepensionsinstitut*: ett institut som, oavsett sin rättsliga form, förvaltar fonderade medel och som är etablerat oberoende av uppdragsgivande företag eller branschorganisation utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner i samband med yrkesutövning på grundval av en överenskommelse eller ett avtal som slutits
 - a) enskilt eller kollektivt mellan arbetsgivare och arbetstagare eller deras respektive företrädare, eller
 - b) med egenföretagare, enskilt eller kollektivt, i enlighet med rätten i hem- och värdmedlemsstaten,och som bedriver verksamheter som direkt föranleds av dessa,
2. *pensionsplan*: ett avtal, en överenskommelse, en stiftandeurkund (*trust deed*) eller bestämmelser vari anges vilka pensionsförmåner som ska lämnas och på vilka villkor,
3. *uppdragsgivande företag*: varje företag eller annat organ, oavsett om det omfattar eller består av en eller flera juridiska eller fysiska personer, vilket handlar i egenskap av arbetsgivare eller egenföretagare eller en kombination av dessa, och som erbjuder en pensionsplan eller gör inbetalningar till ett tjänstepensionsinstitut,

4. *pensionsförmåner*: förmåner som betalas ut med anledning av uppnådd pensionsålder eller förväntat uppnående av pensionsålder eller, om de kompletteras dessa förmåner och tillhandahålls sekundärt, i form av utbetalningar vid dödsfall, invaliditet eller upphörande av anställning eller i form av bidrag eller tjänster som tillhandahålls vid sjukdom, medellöshet eller dödsfall. För att den ekonomiska tryggheten under pensionstiden ska stärkas får pensionsförmånerna betalas ut som en livslång utbetalning, under en viss tid, i form av ett engångsbelopp eller genom en kombination av dessa alternativ,
5. *medlem*: en person som inte är förmånstagare eller presumtiv medlem och vars tidigare eller nuvarande yrkesverksamhet ger, eller kommer att ge honom eller henne, rätt till pensionsförmåner enligt bestämmelserna i en pensionsplan,
6. *förmånstagare*: en person som uppbär pensionsförmåner,
7. *presumtiv medlem*: en person som har rätt att ansluta sig till en pensionsplan,
8. *behörig myndighet*: en nationell myndighet som har utsetts för att utföra de uppgifter som anges i detta direktiv,
9. *biometriska risker*: risker kopplade till dödsfall, invaliditet och lång levnad,
10. *hemmedlemsstat*: den medlemsstat där tjänstepensionsinstitutet har registrerats eller auktoriserats och där det har sin huvudsakliga förvaltningsort i enlighet med artikel 9,
11. *värdmedlemsstat*: den medlemsstat vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och medlemmarna eller förmånstagarna,
12. *överlåtande tjänstepensionsinstitut*: ett tjänstepensionsinstitut som överlåter alla eller delar av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar till ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat i en annan medlemsstat,
13. *mottagande tjänstepensionsinstitut*: ett tjänstepensionsinstitut som tar emot alla eller delar av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar från ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat i en annan medlemsstat,
14. *reglerad marknad*: en reglerad marknad enligt definitionen i artikel 4.1.21 i direktiv 2014/65/EU,
15. *multilateral handelsplattform eller MTF-plattform*: en multilateral handelsplattform enligt definitionen i artikel 4.1.22 i direktiv 2014/65/EU,
16. *organiserad handelsplattform eller OTF-plattform*: en organiserad handelsplattform enligt definitionen i artikel 4.1.23 i direktiv 2014/65/EU,
17. *varaktigt medium*: ett instrument som gör det möjligt för en medlem eller förmånstagare att lagra information som riktas till den medlemmen eller förmånstagaren personligen, på ett sätt som möjliggör framtida åtkomst och under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och som tillåter oförändrad återgivning av den lagrade informationen,
18. *nyckelfunktion*: inom ett företagsstyrningssystem, en intern kapacitet att utföra praktiska uppgifter som omfattar riskhanteringsfunktionen, internrevisionsfunktionen och aktuariefunktionen,
19. *gränsöverskridande verksamhet*: förvaltning av en pensionsplan där förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och berörda medlemmar och förmånstagare styrs av social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten.

Artikel 7

Ett tjänstepensionsinstituts verksamhet

Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium begränsar sin verksamhet till sådan verksamhet som avser pensionsförmåner inbegripet verksamheter som förädlas av dessa.

Om ett livförsäkringsföretag, i enlighet med artikel 4, driver sin tjänstepensionsverksamhet genom att hålla tillgångarna och skulderna fullständigt åtskilda, ska de fullständigt åtskilda tillgångarna och skulderna hanteras endast inom ramen för sådan verksamhet som avser pensionsförmåner och därav direkt föranledd verksamhet.

Som allmän princip ska tjänstepensionsinstitut i sin verksamhet, där så är relevant, beakta målet att skapa en rättvis fördelning av risker och förmåner mellan generationerna.

Artikel 8

Juridisk åtskillnad mellan uppdragsgivande företag och tjänstepensionsinstitut

Medlemsstaterna ska säkerställa att uppdragsgivande företag är juridiskt åtskilda från ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, så att tjänstepensionsinstitutets tillgångar skyddas i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse om det uppdragsgivande företaget går i konkurs.

Artikel 9

Registrering eller auktorisering

1. Medlemsstaterna ska med avseende på alla tjänstepensionsinstitut som har sin huvudsakliga förvaltningsort inom deras territorium, säkerställa att tjänstepensionsinstitutet registreras i ett nationellt register av den behöriga myndigheten eller är auktoriserat av denna.

Med huvudsaklig förvaltningsort avses den plats där tjänstepensionsinstitutet fattar sina viktigaste strategiska beslut.

2. Vid sådan gränsöverskridande verksamhet som bedrivs i enlighet med artikel 11 ska även de medlemsstater där tjänstepensionsinstitutet är verksamt framgå av registret.

3. Informationen från registret ska meddelas Eiopa, som ska offentliggöra den på sin webbplats.

Artikel 10

Operativa krav

1. Medlemsstaterna ska för varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium säkerställa att

- a) tjänstepensionsinstitutet har genomfört korrekt upprättade regler för förvaltningen av pensionsplaner,
- b) det uppdragsgivande företaget, om det garanterar pensionsförmånerna, är skyldigt att regelbundet finansiera detta åtagande.

2. I enlighet med subsidiaritetsprincipen och med vederbörligt beaktande av storleken på pensionsförmånerna från socialförsäkringssystemen får medlemsstaterna föreskriva att kompletterande förmåner såsom täckning av risker kopplade till lång levnad och invaliditet, efterlevandeskydd samt en garanti för återbetalning av inbetalade belopp erbjuds till medlemmarna om arbetsgivarna och arbetstagarna, eller deras respektive företrädare, kommer överens om detta.

Artikel 11

Gränsöverskridande verksamhet och förfaranden

1. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning avseende pensionsystemens uppbyggnad, inbegripet obligatoriskt medlemskap och utfallen av kollektivavtal, ska medlemsstaterna tillåta tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Medlemsstaterna ska också tillåta företag som är belägna inom deras territorier att stödja tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att bedriva eller faktiskt bedriver gränsöverskridande verksamhet.

2. Ett tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att bedriva gränsöverskridande verksamhet och att åta sig uppdrag för ett uppdragsgivande företag måste godkännas i förväg av den relevanta behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten.

3. Ett tjänstepensionsinstitut ska till den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten anmäla att det avser att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut lämnar följande uppgifter när de gör denna anmälan:

- a) Namnet på den eller de värdmedlemsstater, vilka i förekommande fall ska anges av det uppdragsgivande företaget.
- b) Det uppdragsgivande företags namn och huvudsakliga förvaltningsort.
- c) De viktigaste särdragen i den pensionsplan som ska förvaltas för det uppdragsgivande företags räkning.

4. När den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten mottar en anmälan enligt punkt 3 ska denna – under förutsättning att den inte har utfärdat ett motiverat beslut om att tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad, dess finansiella ställning eller dess lednings anseende eller yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området inte är förenliga med den föreslagna gränsöverskridande verksamheten – inom tre månader från mottagandet av alla de uppgifter som anges i punkt 3 vidarebefordra dessa till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten och informera tjänstepensionsinstitutet om detta.

Det motiverade beslut som avses i första stycket ska utfärdas inom tre månader från mottagandet av alla de uppgifter som anges i punkt 3.

5. Om den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten inte översänder de uppgifter som anges i punkt 3 till värdmedlemsstatens behöriga myndighet ska den informera det berörda tjänstepensionsinstitutet om skälen för detta inom tre månader från det att den har mottagit uppgifterna. Underlåtenhet att översända uppgifter ska kunna överklagas till domstol i hemmedlemsstaten.

6. Tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet ska omfattas av de informationskrav som anges i avdelning IV och som värdmedlemsstaten uppställer med avseende på de presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare som berörs av den gränsöverskridande verksamheten.

7. Innan tjänstepensionsinstitutet börjar bedriva gränsöverskridande verksamhet, ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten inom sex veckor efter mottagandet av de uppgifter som avses i punkt 3 informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och som ska uppfyllas när pensionsplanen förvaltas på uppdrag av ett företag i värdmedlemsstaten och om värdmedlemsstatens informationskrav enligt avdelning IV som ska tillämpas på den gränsöverskridande verksamheten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska lämna denna information till tjänstepensionsinstitutet.

8. Tjänstepensionsinstitutet får börja bedriva gränsöverskridande verksamhet i enlighet med de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och med värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7 så snart som det har mottagit den information som avses i punkt 7 eller, om ingen information från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten inkommer, efter utgången av den tidsfrist som anges i punkt 7.

9. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten ska informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om alla väsentliga ändringar av de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner som kan påverka pensionsplanens särdrag i den mån det gäller den gränsöverskridande verksamheten samt om alla väsentliga ändringar i värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska lämna denna information till tjänstepensionsinstitutet.

10. Tjänstepensionsinstitutet ska vara föremål för löpande tillsyn av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten i fråga om verksamhetens förenlighet med de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftningen i värdlandet som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och med värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7. Om oriktigheter upptäcks vid denna tillsyn ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska i samordning med den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att tjänstepensionsinstitutet upphör med de upptäckta överträdelserna.

11. Om tjänstepensionsinstitutet, trots de åtgärder som vidtagits av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten eller på grund av att lämpliga åtgärder saknas i hemmedlemsstaten, fortsätter att överträda de tillämpliga

bestämmelserna i de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner eller värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7, får den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten, efter att ha informerat den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten, vidta lämpliga åtgärder för att förhindra eller beivra ytterligare oriktigheter och, i den mån det är strikt nödvändigt, hindra tjänstepensionsinstitutet från att bedriva verksamhet i värdmedlemsstaten för det uppdragsgivande företags räkning.

Artikel 12

Gränsöverskridande överlåtelser

1. Medlemsstaterna ska godkänna att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium överlåter alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar till ett mottagande tjänstepensionsinstitut.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att kostnaderna för överlåtelserna inte belastar de kvarvarande medlemmarna och förmånstagarna i det överlåtande tjänstepensionsinstitutet eller de befintliga medlemmarna och förmånstagarna i det mottagande tjänstepensionsinstitutet.
3. Överlåtelserna måste förhandsgodkännas
 - a) av en majoritet av berörda medlemmar och en majoritet av berörda förmånstagare eller, i förekommande fall, av en majoritet av deras företrädare. Vad som utgör en majoritet ska definieras i enlighet med nationell rätt. Informationen om villkoren för överlåtelserna ska göras tillgänglig för berörda medlemmar och förmånstagare och, i förekommande fall, för deras företrädare, av det överlåtande tjänstepensionsinstitutet i god tid innan den ansökan som avses i punkt 4 lämnas in, och
 - b) i förekommande fall, av det uppdragsgivande företaget.
4. Överlåtelserna av alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar mellan överlåtande och mottagande tjänstepensionsinstitut ska kräva godkännande från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, efter förhandsgodkännandet av den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Ansökan om godkännande av överlåtelserna ska lämnas in av det mottagande tjänstepensionsinstitutet. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska bevilja eller avslå ansökan om godkännande och meddela sitt beslut till det mottagande tjänstepensionsinstitutet inom tre månader från det att ansökan mottagits.
5. Ansökan om det godkännande av överlåtelserna som avses i punkt 4 ska innehålla följande upplysningar:
 - a) Det skriftliga avtalet mellan det överlåtande och det mottagande tjänstepensionsinstitutet, i vilket ska anges överlåtelsernas villkor.
 - b) En beskrivning av pensionsplanens viktigaste särdrag.
 - c) En beskrivning av de skulder eller tekniska avsättningar som ska överlåtas och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar.
 - d) Det överlåtande och det mottagande pensionsinstitutets namn och huvudsakliga förvaltningsort, samt den medlemsstat i vilken vart och ett av tjänstepensionsinstituterna är registrerat eller auktoriserat.
 - e) Det uppdragsgivande företags huvudsakliga förvaltningsort och namn.
 - f) Belägg för förhandsgodkännandet i enlighet med punkt 3.
 - g) I förekommande fall, namnet på de medlemsstater vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på den berörda pensionsplanen.
6. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska utan dröjsmål efter mottagandet vidarebefordra ansökan enligt punkt 4 till den behöriga myndigheten för det överlåtande tjänstepensionsinstitutet.
7. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska endast bedöma om
 - a) all information enligt punkt 5 har lämnats av det mottagande tjänstepensionsinstitutet,

- b) det mottagande tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad, dess finansiella ställning och dess lednings anseende eller yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området är förenliga med den föreslagna överlåtelsen,
- c) de långsiktiga intressena hos det mottagande tjänstepensionsinstitutets medlemmar och förmånstagare och den överlåtna delen av pensionsplanen är tillräckligt skyddade under och efter överlåtelsen,
- d) det mottagande tjänstepensionsinstitutets tekniska avsättningar är fullt skuldtäckta vid tidpunkten för överlåtelsen, när överlåtelsen utmynnar i gränsöverskridande verksamhet, och
- e) tillgångarna som ska överlåtas är tillräckliga och lämpliga för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas, i enlighet med tillämpliga regler i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.
8. Den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska endast bedöma
- a) vid en partiell överlåtelse av till pensionsplanen hänförliga skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar, om medlemmarnas och förmånstagarnas långsiktiga intressen i den kvarvarande delen av pensionsplanen är tillräckligt skyddade,
- b) om medlemmarnas och förmånstagarnas individuella rättigheter försämras på grund av överlåtelsen,
- c) om de tillgångar som hör till pensionsplanen och som ska överlåtas är tillräckliga och lämpliga för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas, i enlighet med tillämpliga regler i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.
9. Den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska översända resultaten av bedömningen enligt punkt 8 inom åtta veckor från det att ansökan enligt punkt 6 erhållits så att den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat kan fatta ett beslut i enlighet med punkt 4.
10. Om ansökan om godkännande avslås ska den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ange skälen till ett sådant avslag inom den tremånadersperiod som anges i punkt 4. Det avslaget, eller underlåtenhet att handla från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, ska kunna överklagas till domstol i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.
11. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska informera den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat om beslutet enligt punkt 4 inom två veckor efter att ha fattat det beslutet.
- När överlåtelsen utmynnar i gränsöverskridande verksamhet ska den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat också informera den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat om de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och i enlighet med vilka pensionsplanen måste förvaltas samt om de informationskrav i värdmedlemsstaten enligt avdelning IV som ska tillämpas på den gränsöverskridande verksamheten. Detta ska meddelas inom ytterligare fyra veckor.
- Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska översända denna information till det mottagande tjänstepensionsinstitutet inom en vecka efter mottagandet.
12. Efter att ha mottagit ett beslut om godkännande enligt punkt 4 eller, om ingen information om beslutet mottagits från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, vid utgången av den period som anges i punkt 11 tredje stycket, får det mottagande tjänstepensionsinstitutet börja förvalta pensionsplanen.
13. Om det råder oenighet om förfarandet eller innehållet i en åtgärd eller utebliven åtgärd från den behöriga myndigheten i det överlåtande eller det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, inbegripet ett beslut att godkänna eller avslå ansökan om en gränsöverskridande överlåtelse, får Eiopa genomföra icke-bindande medling i enlighet med artikel 31 andra stycket c i förordning (EU) nr 1094/2010 på begäran av någon av de behöriga myndigheterna eller på eget initiativ.
14. Om det mottagande tjänstepensionsinstitutet bedriver gränsöverskridande verksamhet ska artikel 11.9, 11.10 och 11.11 tillämpas.

AVDELNING II

KVANTITATIVA KRAV

Artikel 13

Tekniska avsättningar

1. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner för samtliga pensionsplaner alltid innehar tillräckliga tekniska avsättningar motsvarande deras finansiella åtaganden till följd av gällande pensionsavtal.
2. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner, där tjänstepensionsinstitutets åtagande täcker biometriska risker eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå, gör tekniska avsättningar som är tillräckliga i förhållande till samtliga åtaganden enligt dessa planer.
3. Dessa tekniska avsättningar ska beräknas varje år. Hemmedlemsstaten får dock tillåta att beräkningarna utförs vart tredje år, om tjänstepensionsinstitutet till medlemmarna eller de behöriga myndigheterna överlämnar ett intyg eller en rapport om justeringar avseende de mellanliggande åren. Intyget eller rapporten ska ge en klar bild av den justerade utvecklingen av de tekniska avsättningarna och av förändringarna av de risker som täcks.
4. Beräkningen av de tekniska avsättningarna ska utföras och bestyrkas av en aktuarie eller någon annan expert på det området, till exempel en revisor, när så är tillåtet enligt nationell rätt, på grundval av aktuariella metoder som erkänns av de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten och enligt följande principer:
 - a) Minimibeloppet för de tekniska avsättningarna ska beräknas genom en tillräckligt aktsam aktuariell värdering, i vilken hänsyn tas till alla åtaganden avseende förmåner och inbetalningar, i enlighet med tjänstepensionsinstitutets pensionsarrangemang. Det ska vara tillräckligt både för den fortsatta utbetalningen av de pensioner och andra förmåner som redan är under betalning till förmånstagare och för att återspegla de åtaganden som följer av medlemmarnas intjänade pensionsrättigheter. De ekonomiska och aktuariella antaganden som valts för värderingen av åtagandena måste också väljas på ett aktsamt sätt, vid behov med beaktande av en tillräcklig säkerhetsmarginal.
 - b) Maximiräntesatserna ska väljas på ett aktsamt sätt och fastställas i enlighet med alla relevanta regler i hemmedlemsstaten. Dessa aktsamt valda räntesatser ska fastställas med beaktande av
 - i) avkastningen på de motsvarande tillgångar som tjänstepensionsinstitutet har och den förväntade avkastningen på framtida investeringar,
 - ii) den aktuella marknadsavkastningen på obligationer av hög kvalitet, statsobligationer, obligationer från Europeiska stabilitetsmekanismen, Europeiska investeringsbanken (EIB) eller Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten, eller
 - iii) en kombination av leden i och ii.
 - c) De biometriska tabeller som används för att beräkna de tekniska avsättningarna ska grunda sig på aktsamma antaganden med beaktande av de viktigaste särdragen hos medlemsgruppen och pensionsplanerna, i synnerhet förväntade förändringar i de relevanta riskerna.
 - d) Metoden och underlaget för beräkningen av de tekniska avsättningarna ska i regel förbli desamma från ett räkenskapsår till ett annat. Ändringar kan dock vara motiverade till följd av förändringar i de rättsliga, demografiska eller ekonomiska förutsättningar som ligger till grund för antagandena.
5. Hemmedlemsstaten får, för att säkerställa att medlemmarnas och förmånstagarnas intressen skyddas på ett fullgott sätt, fastställa ytterligare, mer detaljerade krav för beräkningen av de tekniska avsättningarna.

Artikel 14

Skuldtäckning av tekniska avsättningar

1. Hemmedlemsstaten ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut alltid ska inneha tillräckliga och lämpliga tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna för alla pensionsplaner som det förvaltar.

2. Hemmedlemsstaten får tillåta ett tjänstepensionsinstitut att under en begränsad tid inneha otillräckliga tillgångar för att täcka de tekniska avsättningarna. I detta fall ska de behöriga myndigheterna kräva att tjänstepensionsinstitutet antar en konkret och genomförbar återhämtningsplan med tidsangivelser så att kraven i punkt 1 blir uppfyllda igen. Planen ska vara förenad med följande villkor:

- a) Tjänstepensionsinstitutet ska upprätta en konkret och genomförbar plan för hur det inom rimlig tid ska kunna återställa tillgångarnas storlek till den nivå som krävs för att helt täcka de tekniska avsättningarna. Planen ska göras tillgänglig för medlemmarna eller, i förekommande fall, deras företrädare och/eller godkännas av de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten.
- b) När planen upprättas ska hänsyn tas till tjänstepensionsinstitutets specifika situation, särskilt vad gäller dess matchning av tillgångar och skulder (*asset-liability structure*), riskprofil, likviditetsplan, åldersprofilen hos de medlemmar som är berättigade till pensionsförmåner samt till om planerna befinner sig i uppbyggnadsskedet eller ska övergå till full fondering från att inte eller endast delvis ha varit fonderade.
- c) Om en tjänstepensionsplan avvecklas under den period som avses i första meningen i denna punkt ska tjänstepensionsinstitutet underrätta de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten. Tjänstepensionsinstitutet ska inrätta ett förfarande för hur tillgångarna och motsvarande åtaganden i den planen ska överlåtas till ett annat tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsbolag eller annat lämpligt organ. De behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten ska underrättas om detta förfarande, och förfarandets huvuddrag ska göras tillgängliga för medlemmarna eller, i förekommande fall, deras företrädare i enlighet med konfidentialitetsprincipen.

3. När det gäller gränsöverskridande verksamhet ska de tekniska avsättningarna alltid täckas av tillgångar som är tillräckliga i förhållande till samtliga planer som förvaltas. Om detta villkor inte är uppfyllt ska den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten direkt ingripa och kräva att tjänstepensionsinstitutet omedelbart utformar lämpliga åtgärder och genomför dem utan dröjsmål på ett sådant sätt att medlemmar och förmånstagare har ett adekvat skydd.

Artikel 15

Lagstadgat kapitalkrav

1. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner där tjänstepensionsinstitutet och inte det uppdragsgivande företaget står för åtagandet att täcka biometrisk risk eller garanterar en viss avkastning eller en viss förmånsnivå ständigt, som en buffert, innehar kompletterande tillgångar utöver de tekniska avsättningarna. Dess storlek ska återspegla typen av risk och tillgångsportföljen avseende samtliga de pensionsplaner som förvaltas. Dessa tillgångar ska vara fria från alla förutsebara åtaganden och fungera som en buffert för att kompensera skillnader mellan förväntade och verkliga kostnader och intäkter.
2. För beräkning av den lägsta storleken på de kompletterande tillgångarna ska bestämmelserna i artiklarna 16, 17 och 18 tillämpas.
3. Punkt 1 ska dock inte hindra medlemsstaterna från att kräva att tjänstepensionsinstitut som är belägna inom deras territorium ska uppfylla lagstadgade kapitalkrav eller från att fastställa mer detaljerade regler, om sådana är berättigade av aktsamhetsskäl.

Artikel 16

Disponibel solvensmarginal

1. För att säkerställa att tjänstepensionerna är långsiktigt hållbara ska medlemsstaterna kräva att alla tjänstepensionsinstitut som avses i artikel 15.1 och som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium vid varje tidpunkt, i förhållande till sin samlade verksamhet, ska ha en tillräcklig disponibel solvensmarginal som åtminstone motsvaras av kraven i detta direktiv.
2. Den disponibla solvensmarginalen ska motsvaras av tillgångar i tjänstepensionsinstitutet som är fria från alla förutsebara förpliktelser, med avdrag för immateriella värden, inklusive följande:
 - a) Det inbetalda aktiekapitalet eller, när det gäller ett tjänstepensionsinstitut i form av ett ömsesidigt bolag, det faktiska garantikapitalet med tillägg för eventuella medlemskonton, förutsatt att samtliga följande kriterier är uppfyllda:
 - i) I stiftelseurkund och bolagsordning ska föreskrivas att betalningar från dessa konton till medlemmar endast får ske i den utsträckning detta inte medför att den disponibla solvensmarginalen understiger den föreskrivna nivån eller, efter det att företaget har upplösts, om samtliga andra skulder i företaget har lösts.

- ii) I stiftelseurkund och bolagsordning ska föreskrivas att, om sådana betalningar som avses i led i sker av annan anledning än att ett enskilt medlemskap i det ömsesidiga bolaget ska upphöra, de behöriga myndigheterna ska underrättas minst en månad i förväg och att de under denna period får förbjuda utbetalningen.
 - iii) De berörda bestämmelserna i stiftelseurkund och bolagsordning får endast ändras om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot ändringen, utan att det påverkar tillämpningen av de kriterier som anges i leden i och ii.
- b) Reserver (lagstadgade och fria) som inte motsvarar ingångna försäkringsförpliktelser.
 - c) Vinsten eller förlusten efter avdrag för utdelning.
 - d) I den utsträckning som detta medges i nationell rätt: de vinstreserver som redovisas i balansräkningen, om dessa kan användas för att täcka eventuella förluster och inte har avsatts för utdelning till medlemmar och förmånstagare.

Den disponibla solvensmarginalen ska minskas med beloppet för de egna aktier som tjänstepensionsinstitutet självt innehar.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att den disponibla solvensmarginalen också får utgöras av:

- a) Kumulativt preferensaktiekapital och förlagslånekapital upp till högst 50 % av den lägsta av den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen, varav högst 25 % får bestå av förlagslån med fast löptid eller kumulativa preferensaktier med fast löptid, förutsatt att det finns bindande avtal om att förlagslåne- eller preferensaktiekapitalet, i händelse av att tjänstepensionsinstitutet går i konkurs eller försätts i likvidation, ska ha prioritet efter alla övriga borgenärers fordringar och inte får betalas ut förrän alla andra vid tillfället utestående skulder har lösts.
- b) Värdepapper utan fast löptid samt andra instrument, inbegripet andra kumulativa preferensaktier än sådana som avses i led a, upp till högst 50 % av den disponibla solvensmarginalen eller den föreskrivna solvensmarginalen, beroende på vilken som är lägst, för det sammanlagda beloppet av de värdepapper och förlagslån som avses i led a, om de uppfyller följande villkor:
 - i) De får inte återbetalas på innehavarens initiativ eller utan den behöriga myndighetens förhandsgodkännande.
 - ii) Utställandeavtalet ska ge tjänstepensionsinstitutet möjlighet att uppskjuta räntebetalningar på lånet.
 - iii) Långgivarens fordran på tjänstepensionsinstitutet ska i sin helhet ha förmånsrätt efter samtliga icke-efterställda borgenärer.
 - iv) Handlingarna som reglerar utställandet av värdepapperen ska innehålla bestämmelser om att lånekapital och obetalda räntor får användas till förlusttäckning och möjliggöra för tjänstepensionsinstitutet att fortsätta sin verksamhet.
 - v) Endast till fullo inbetalda belopp ska beaktas.

Vid tillämpning av led a ska förlagslånekapital även uppfylla följande villkor:

- i) Endast till fullo inbetalda medel ska beaktas.
- ii) För lån med fast löptid ska den ursprungliga löptiden vara minst fem år. Senast ett år före förfalldatum ska tjänstepensionsinstitutet till de behöriga myndigheterna för godkännande lämna en plan för hur den disponibla solvensmarginalen ska kunna behållas på, eller ökas till, den föreskrivna nivån då lånet löper ut, såvida inte den andel av den disponibla solvensmarginalen som motsvaras av lånet gradvis har minskat under minst de senaste fem åren före förfalldatum. De behöriga myndigheterna får tillåta förtidsinlösen av sådana lån, om det utfärdande tjänstepensionsinstitutet ansöker om detta och förutsatt att dess disponibla solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.
- iii) Lån utan fast löptid ska ha minst fem års uppsägningstid, med undantag av de fall då de inte längre kan anses ingå i den disponibla solvensmarginalen eller då ett förhandsgodkännande från de behöriga myndigheterna särskilt krävs för förtidsinlösen. I det senare fallet ska tjänstepensionsinstitutet underrätta de behöriga myndigheterna senast sex månader före det datum då det avser att göra förtidsinlösen, och ska därvid ange den disponibla solvensmarginalen och den föreskrivna solvensmarginalen, såväl före som efter återbetalningen. De behöriga myndigheterna ska endast godkänna återbetalningen om tjänstepensionsinstitutets disponibla solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.

- iv) I låneavtalet får det inte ingå någon klausul om att skulden, under vissa särskilt angivna omständigheter, utöver likvidation av tjänstepensionsinstitutet, ska förfalla till betalning före de avtalade förfallodagarna.
 - v) Låneavtalet får ändras endast om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot den föreslagna ändringen.
4. På tjänstepensionsinstitutets ansökan, med åtföljande bevis, hos den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten och med den myndighetens godkännande får den disponibla solvensmarginalen också utgöras av:
- a) Om zillmering inte tillämpas eller, om zillmering tillämpas och denna inte uppgår till de tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien: skillnaden mellan en ej zillmerad eller delvis zillmerad försäkringsmatematisk avsättning och en försäkringsmatematisk avsättning zillmerad med en faktor som motsvarar det tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien.
 - b) Dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar, i den mån sådana dolda nettoreserver inte är av exceptionell natur.
 - c) Hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital, så snart den inbetalda delen uppgår till 25 % av nämnda kapital, upp till 50 % av den lägsta av den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen.

Beloppet som avses i led a får inte överstiga 3,5 % av summan av skillnaderna mellan kapitalbeloppen för livförsäkringar och tjänstepensioner och de försäkringsmatematiska avsättningarna för samtliga försäkringsavtal där zillmering är möjlig. Denna skillnad ska minskas med beloppet för varje ej avskriven anskaffningskostnad som redovisas som tillgång.

Artikel 17

Föreskriven solvensmarginal

1. Den föreskrivna solvensmarginalen ska fastställas så som anges i punkterna 2–6 beroende på ingångna försäkringsavtal.
2. Den föreskrivna solvensmarginalen ska vara lika med summan av följande resultat:
 - a) Första resultatet:

Ett tal som motsvarar 4 % av de försäkringsmatematiska avsättningarna avseende mottagen återförsäkring utan avdrag för retrocession ska multipliceras med ett procenttal, som inte får vara mindre än 85 %, som för närmast föregående räkenskapsår motsvarar förhållandet mellan de totala försäkringsmatematiska avsättningarna, beräknade efter avdrag för retrocession, och de försäkringsmatematiska avsättningarna brutto.
 - b) Andra resultatet:

För försäkringsavtal där risksumman inte är negativ multipliceras ett tal motsvarande 0,3 % av det totala beloppet för sådan risksumma, som tjänstepensionsinstitutet iklätt sig ansvar för, med ett procenttal, som inte får vara mindre än 50 %, som för närmast föregående räkenskapsår motsvarar förhållandet mellan det totala beloppet för den risksumma som tjänstepensionsinstitutet förblir ansvarigt för efter avgiven återförsäkring och retrocession, och det totala beloppet för risksumman för återförsäkring.

När det gäller temporär dödsfallsförsäkring med en längsta löptid av tre år ska denna multiplikationsfaktor vara 0,1 %. För sådana försäkringar med en löptid på mer än tre år men högst fem år ska denna faktor vara 0,15 %.
3. När det gäller sådan tilläggsförsäkring som avses i artikel 2.3 a iii i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med den föreskrivna solvensmarginalen för tjänstepensionsinstitut enligt artikel 18.
4. När det gäller sådan verksamhet avseende inlösning som avses i artikel 2.3 b ii i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med 4 % av de försäkringsmatematiska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a.
5. När det gäller sådan verksamhet som avses i artikel 2.3 b i i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med 1 % av tillgångarna.

6. När det gäller försäkringar som är kopplade till investeringsfonder och omfattas av artikel 2.3 a i och ii i direktiv 2009/138/EG och när det gäller de verksamheter som avses i artikel 2.3 b iii-v i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med summan av följande:

- a) 4 % av de tekniska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet står för en investeringsrisk.
- b) 1 % av de tekniska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet inte står för någon investeringsrisk, men det belopp som avsatts till täckande av driftskostnaderna fastställts för en period som överstiger fem år.
- c) 25 % av de administrationskostnader som netto kan hänföras till sådana försäkringar och sådan verksamhet för det senaste räkenskapsåret, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet inte står för någon investeringsrisk, och det belopp som avsatts till täckande av administrationskostnaderna inte fastställts för en period som överstiger fem år.
- d) 0,3 % av risksumman beräknad enligt punkt 2 b, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet försäkrar dödsfallsrisk.

Artikel 18

Föreskriven solvensmarginal i artikel 17.3

1. Den föreskrivna solvensmarginalen ska fastställas på grundval av antingen det årliga premie- eller bidragsbeloppet eller genomsnittet av försäkringsersättningarna för de tre senaste räkenskapsåren.
2. Den föreskrivna solvensmarginalen ska vara lika med det högsta av de två resultaten enligt punkterna 3 och 4.
3. Premiebasen ska beräknas på grundval av det högsta av följande värden: bruttovärdet av de tecknade premierna eller bidragen beräknat enligt nedan och bruttovärdet av de intjänade premierna eller bidragen.

De premier eller bidrag (tilläggsavgifter inräknade) som hänför sig till direkt försäkringsverksamhet under det närmast föregående räkenskapsåret ska läggas ihop.

Till denna summa läggs premierna för all mottagen återförsäkring under närmast föregående räkenskapsår.

Från detta belopp ska dras det totala beloppet för under det senaste räkenskapsåret annullerade premier eller bidrag, liksom det sammanlagda beloppet för skatter och avgifter på premier eller bidrag som ingår i totalbeloppet.

Det sålunda erhållna beloppet ska delas i två delar, av vilka den första ska uppgå till högst 50 000 000 EUR medan den andra ska utgöra restbeloppet; 18 % av den första beloppssandelen och 16 % av den andra ska läggas ihop.

Denna summa ska multipliceras med ett procenttal som för de tre närmast föregående räkenskapsåren sammantagna motsvarar förhållandet mellan beloppet för försäkringsersättningar som tjänstepensionsinstitutet fortfarande har att svara för, beräknade efter avdrag för belopp som täcks genom återförsäkring, och det totala bruttobeloppet för försäkringsersättningar. Detta procenttal får inte vara lägre än 50 %.

4. Ersättningsbasen ska beräknas enligt följande:

De ersättningar som utbetalats från direkt försäkring (utan avdrag för anspråk för vilka återförsäkrare och retrocessionärer svarar) som betalats ut under de i punkt 1 angivna perioderna läggs ihop.

Till denna summa läggs summan av ersättningar som utbetalats för förpliktelser som under samma tidsperioder övertagits genom återförsäkring eller retrocession och beloppet för avsättningar som gjorts för oreglerade försäkringsfall som fastställts vid utgången av närmast föregående räkenskapsår, både med avseende på direkt försäkring och återförsäkring.

Detta belopp ska minskas med summan av de belopp som återvunnits under de perioder som anges i punkt 1.

Från återstående belopp dras beloppet för avsättningar som gjorts för oreglerade försäkringsfall som fastställts vid början av det räkenskapsår som infaller två år före det senaste räkenskapsår för vilket räkenskaper föreligger, både med avseende på direkt försäkring och återförsäkring.

En tredjedel av det på detta sätt erhållna beloppet ska delas i två delar, av vilka den första ska uppgå till högst 35 000 000 EUR medan den andra ska utgöra restbeloppet; 26 % av den första beloppsandelen och 23 % av den andra ska läggas ihop.

Denna summa ska multipliceras med ett procenttal som för de tre närmast föregående räkenskapsåren sammantagna motsvarar förhållandet mellan beloppet för försäkringsersättningar som tjänstepensionsinstitutet fortfarande har att svara för, beräknade efter avdrag för belopp som täcks genom återförsäkring, och det totala bruttobeloppet för försäkringsersättningarna. Detta procenttal får inte vara lägre än 50 %.

5. Om den föreskrivna solvensmarginal som räknats fram enligt punkterna 2–4 är lägre än den föreskrivna solvensmarginalen för det föregående året, ska den föreskrivna solvensmarginalen minst vara lika med den föreskrivna solvensmarginalen för det föregående året, multiplicerad med förhållandet mellan de tekniska avsättningarna för oreglerade skadeersättningar i slutet respektive i början av det senaste räkenskapsåret. I dessa beräkningar ska återförsäkring inte ingå i de tekniska avsättningarna, men kvoten får aldrig vara större än 1.

Artikel 19

Investeringsregler

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium ska investera sina tillgångar i enlighet med akksamhetsprincipen och särskilt i enlighet med följande regler:

- a) Tillgångarna ska investeras på det sätt som på lång sikt bäst gagnar medlemmarnas och förmånstagarnas intressen som helhet. Vid en eventuell intressekonflikt ska tjänstepensionsinstitutet eller den enhet som förvaltar dess portfölj säkerställa att investeringen görs uteslutande i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse.
- b) Inom ramen för akksamhetsprincipen ska medlemsstaterna tillåta tjänstepensionsinstitutet att ta hänsyn till investeringsbeslutens möjliga långsiktiga konsekvenser när det gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer.
- c) Tillgångarna ska investeras på ett sätt som tillförsäkrar säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet för den samlade portföljen.
- d) Tillgångarna ska till övervägande del investeras på reglerade marknader. Investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader måste under alla förhållanden hållas på aktsamma nivåer.
- e) Det ska vara möjligt att investera i derivatinstrument, förutsatt att sådana instrument bidrar till att minska investeringsriskerna eller underlättar effektiv förvaltning av portföljen. De måste värderas enligt akksamhetsprincipen med beaktande av den underliggande tillgången och tas med vid värderingen av ett tjänstepensionsinstituts tillgångar. Tjänstepensionsinstitut ska även undvika överdriven riskexponering gentemot en och samma motpart och gentemot annan derivatverksamhet.
- f) Tillgångarna ska vara diversifierade på ett lämpligt sätt för att undvika dels överdrivet beroende av någon särskild tillgång, emittent eller företagsgrupp, dels ackumulation av risker i den samlade portföljen.

Investeringar i tillgångar som emitterats av samma emittent eller av emittenter som tillhör samma grupp får inte innebära överdriven riskkoncentration för ett tjänstepensionsinstitut.

- g) Investeringar i det uppdragsgivande företaget får inte överstiga 5 % av den samlade portföljen, och när det uppdragsgivande företaget ingår i en grupp får investeringar i företag som ingår i samma grupp som det uppdragsgivande företaget inte överstiga 10 % av portföljen.

Om ett tjänstepensionsinstitut har fått sitt uppdrag av flera företag ska investeringar i dessa uppdragsgivande företag göras på ett aktsamt sätt och med hänsyn till behovet av lämplig diversifiering.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa de krav som avses i leden f och g på investeringar i statsobligationer.

2. Med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos verksamheten i de tjänstepensionsinstitut som står under tillsyn, ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna övervakar lämpligheten i tjänstepensionsinstitutens kreditvärderingsförfaranden, utvärderar användningen av hänvisningar till kreditbetyg utfärdade av kreditvärderingsinstitut enligt definitionen i artikel 3.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 (*) i deras investeringspolicy och, om så är lämpligt, verkar för minskade effekter av sådana hänvisningar, i syfte att minska ensidig och mekanisk förlitan på sådana kreditbetyg.

3. Hemmedlemsstaten ska förbjuda tjänstepensionsinstitut att ta upp lån eller ställa säkerhet på tredje parts vägnar. Medlemsstaterna får dock tillåta tjänstepensionsinstituten att för en begränsad period ta upp vissa lån som endast syftar till att tillgodose likviditetsbehov.

4. Medlemsstaterna får inte kräva att de tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium investerar i särskilda typer av tillgångar.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 30 får medlemsstaterna inte kräva att investeringsbeslut som fattas av ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom dess territorium eller av dess kapitalförvaltare ska vara villkorat av något godkännande i förväg eller någon systematisk anmälan.

6. Medlemsstaterna får i enlighet med bestämmelserna i punkterna 1–5 fastställa mer detaljerade föreskrifter, inbegripet kvantitativa regler, för tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium, om föreskrifterna är berättigade av aktsamhetsskäl, för att ta hänsyn till samtliga planer som dessa tjänstepensionsinstitut förvaltar.

Medlemsstaterna får dock inte hindra tjänstepensionsinstituten från att

a) investera upp till 70 % av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna – eller när det gäller planer där medlemmarna står för investeringsrisken, 70 % av hela portföljen – i aktier, överlåtbara värdepapper som kan jämföras med aktier och företagsobligationer som är föremål för handel på reglerade marknader eller genom MTF-plattformar eller OTF-plattformar och att besluta om dessa tillgångars relativa vikt i investeringsportföljen. Om det är motiverat av aktsamhetsskäl får medlemsstaterna dock tillämpa en lägre gräns, som inte får understiga 35 %, för tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner med en långsiktig lägsta garanterad räntesats, står för investeringsrisken och själva står för garantin,

b) investera upp till 30 % av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna i tillgångar denominerade i andra valutor än dem som åtagandena är uttryckta i,

c) investera i instrument som har en långsiktig investeringshorisont och inte är föremål för handel på reglerade marknader, MTF-plattformar eller OTF-plattformar,

d) investera i instrument som är utfärdade eller garanterade av EIB inom ramen för Europeiska fonden för strategiska investeringar, Europeiska långsiktiga investeringsfonder, Europeiska fonder för socialt företagande och Europeiska riskkapitalfonder.

7. Punkt 6 hindrar inte medlemsstaterna från att, även i enskilda fall, kräva att striktare investeringsregler tillämpas på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium, särskilt med tanke på tjänstepensionsinstitutets åtaganden, om det är motiverat av aktsamhetsskäl.

8. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten för ett tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet enligt artikel 11 får inte fastställa investeringsregler utöver dem som anges i punkterna 1–6 för den del av tillgångarna som täcker tekniska avsättningar för gränsöverskridande verksamhet.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut (EUT L 302, 17.11.2009, s. 1).

AVDELNING III

VILLKOR FÖR UTÖVANDET AV VERKSAMHETEN

KAPITEL 1

Företagsstyrningssystem

Avsnitt 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 20

Lednings- eller tillsynsorganets ansvar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett tjänstepensionsinstituts lednings- eller tillsynsorgan har det yttersta ansvaret enligt nationell rätt för att det berörda tjänstepensionsinstitutet följer de lagar och andra författningar som antas enligt detta direktiv.
2. Detta direktiv påverkar inte den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstituten.

Artikel 21

Allmänna krav på företagsstyrning

1. Medlemsstaterna ska kräva att samtliga tjänstepensionsinstitut har upprättat ett effektivt företagsstyrningssystem som ger en sund och ansvarsfull ledning av deras verksamhet. Systemet ska omfatta en tillfredsställande och transparent organisationsstruktur med en tydlig ansvarsfördelning med lämplig grad av uppdelning av uppgifterna och ett effektivt system för att säkerställa att information förs vidare. Företagsstyrningssystemet ska beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i samband med investeringstillgångar vid investeringsbeslut, och systemet ska regelbundet ses över internt.
2. Det företagsstyrningssystem som avses i punkt 1 ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten upprättar och tillämpar skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision och, i tillämpliga fall, aktuariell och utkontrakterad verksamhet. Dessa skriftliga riktlinjer ska först godkännas av tjänstepensionsinstitutets lednings- eller tillsynsorgan och ska ses över minst vart tredje år, samt anpassas med hänsyn till väsentliga förändringar inom det berörda systemet eller området.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten har upprättat ett effektivt system för internkontroll. Detta system ska omfatta administrativa förfaranden och redovisningsförfaranden, ramar för internkontrollen och lämpliga rapporteringsrutiner på tjänstepensionsinstitutets samtliga nivåer.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten vidtar rimliga åtgärder för att säkerställa att deras verksamhet bedrivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt, inklusive utarbetandet av beredskapsplaner. Tjänstepensionsinstitutet ska i detta syfte använda lämpliga och proportionella system, resurser och förfaranden.
6. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstituten har minst två personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet. Medlemsstaterna får tillåta att endast en person i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, på grundval av en motiverad bedömning genomförd av de behöriga myndigheterna. Den bedömningen ska ta hänsyn till arbetsmarknadsparternas roll i den samlade ledningen av tjänstepensionsinstitutet samt storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

*Artikel 22***Krav på ledningens lämplighet och redbarhet**

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet säkerställer att personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, personer som utför nyckelfunktioner och, i förekommande fall, personer eller enheter som anlitas för att utföra funktioner i enlighet med artikel 31 uppfyller följande krav i sitt arbete:

a) Krav på lämplighet:

- i) För personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet innebär detta att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är kollektivt tillräckliga för att de ska kunna säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av tjänstepensionsinstitutet.
- ii) För personer som utför nyckelfunktioner i form av aktuariefunktioner eller internrevisionsfunktioner innebär detta att deras yrkeskvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt.
- iii) För personer som utför andra nyckelfunktioner innebär detta att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt.

b) Krav på redbarhet. Deras anseende och integritet motsvarar högt ställda krav.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna kan bedöma om de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner uppfyller de krav som fastställs i punkt 1.

3. Om en hemmedlemsstat från de personer som avses i punkt 1 kräver bevis om gott anseende, bevis om konkursfrihet eller bådadera, ska den medlemsstaten, när det gäller medborgare från andra medlemsstater, som tillräckligt bevis godta ett utdrag ur belastningsregistret från den andra medlemsstaten eller, i avsaknad av ett belastningsregister i den andra medlemsstaten, en motsvarande handling utfärdad av en behörig rättslig eller administrativ myndighet, antingen i den medlemsstat där personen är medborgare eller i hemmedlemsstaten, som visar att dessa krav är uppfyllda.

4. Om inte någon behörig rättslig eller administrativ myndighet i antingen den medlemsstat där personen är medborgare eller i hemmedlemsstaten utfärdar en motsvarande handling enligt punkt 3, ska den personen i stället få avlägga försäkran under ed.

I hemmedlemsstater där det inte finns någon bestämmelse om att försäkran under ed får avläggas ska dock medborgarna från andra berörda medlemsstater få avlägga en försäkran på heder och samvete inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet i hemmedlemsstaten eller i den medlemsstat där de är medborgare, eller inför en notarie i en av dessa medlemsstater. Myndigheten eller notarien ska utfärda ett intyg om edgång eller avgiven försäkran.

5. Det bevis om konkursfrihet som avses i punkt 3 kan även läggas fram i form av en försäkran som medborgaren från den andra berörda medlemsstaten avgett inför ett behörigt rättsligt organ eller en behörig yrkes- eller branschorganisation i den andra medlemsstaten.

6. De handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 ska visas upp inom tre månader från utfärdandet.

7. Medlemsstaterna ska utse de myndigheter och organ som ska ha behörighet att utfärda de handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 och ska omedelbart underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om detta.

Medlemsstaterna ska även underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om de myndigheter eller organ till vilka de handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 ska lämnas till stöd för en ansökan om att få bedriva sådan verksamhet som avses i artikel 11 på ifrågasatt territorium.

*Artikel 23***Ersättningspolicy**

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet upprättar och tillämpar en sund ersättningspolicy för alla personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet och för personer som utövar nyckelfunktioner samt för andra personalkategorier vars yrkesutövning har en väsentlig inverkan på tjänstepensionsinstitutets riskprofil på ett sätt som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamhets storlek, art, omfattning och komplexitet.

2. Om inte annat föreskrivs i förordning (EU) 2016/679 ska tjänstepensionsinstitutet regelbundet offentliggöra relevant information om ersättningspolicy.
3. Tjänstepensionsinstitut ska följa följande principer när de upprättar och tillämpar den ersättningspolicy som avses i punkt 1:
 - a) Ersättningspolicy ska upprättas, genomföras och upprätthållas i enlighet med tjänstepensionsinstitutets verksamheter, riskprofil, mål, långsiktiga intressen, finansiella stabilitet och resultat som helhet, samt bidra till en sund, aktsam och effektiv ledning av tjänstepensionsinstitutet.
 - b) Ersättningspolicy ska vara förenlig med de långsiktiga intressena hos medlemmar och förmånstagare i pensionsplaner som förvaltas av tjänstepensionsinstitutet.
 - c) Ersättningspolicy ska inkludera åtgärder som syftar till att undvika intressekonflikter.
 - d) Ersättningspolicy ska vara förenlig med en sund och effektiv riskhantering och får inte skapa incitament till risktagande som är oförenligt med tjänstepensionsinstitutets riskprofiler och regler.
 - e) Ersättningspolicy ska gälla för tjänstepensionsinstitutet och de tjänsteleverantörer som avses i artikel 31.1 såvida inte dessa tjänsteleverantörer omfattas av de direktiv som anges i artikel 2.2 b.
 - f) Tjänstepensionsinstitutet ska fastställa allmänna principer för ersättningspolicy, se över och uppdatera policyen åtminstone vart tredje år och ansvara för dess genomförande.
 - g) Företagsstyrningen av ersättningar och deras övervakning ska vara tydlig, transparent och effektiv.

Avsnitt 2

Nyckelfunktioner

Artikel 24

Allmänna bestämmelser

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut inrättar följande nyckelfunktioner: en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion. Tjänstepensionsinstitut ska göra det möjligt för personer som innehar nyckelfunktioner att utföra sina uppgifter effektivt på ett objektiva, korrekt och oberoende sätt.
2. Tjänstepensionsinstitut får låta en enda person eller organisatorisk enhet utöva flera nyckelfunktioner, med undantag för internrevisionsfunktionen enligt artikel 26, som ska vara oberoende från andra nyckelfunktioner.
3. Den enda person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen ska vara en annan än den som utför en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget. Medlemsstaterna får, med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, tillåta tjänstepensionsinstitutet att utföra nyckelfunktioner genom samma person eller organisatoriska enhet som i det uppdragsgivande företaget, under förutsättning att tjänstepensionsinstitutet förklarar hur det förhindrar eller hanterar intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget.
4. Personer med nyckelfunktioner ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom tjänstepensionsinstitutet som ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas.
5. Utan att det påverkar rätten att inte tvingas vittna mot sig själv, ska personer med nyckelfunktioner underrätta den behöriga myndigheten för tjänstepensionsinstitutet, om tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inte i vederbörlig tid vidtar lämpliga korrigerande åtgärder,
 - a) när den person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen har upptäckt en betydande risk för att tjänstepensionsinstitutet inte kommer att uppfylla ett materiellt väsentligt lagstadgat krav och rapporterat detta till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, om detta skulle kunna få en väsentlig inverkan på medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, eller

- b) när den person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen har konstaterat en väsentlig materiell överträdelse av lagar eller andra författningar som är tillämpliga på tjänstepensionsinstitutet och dess verksamhet i samband med personens eller den organisatoriska enhetens nyckelfunktion och rapporterat detta till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa det rättsliga skyddet för personer som underrättar den behöriga myndigheten i enlighet med punkt 5.

Artikel 25

Riskhantering

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet har en effektiv riskhanteringsfunktion som står i proportion till deras storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet. Den funktionen ska struktureras på ett sådant sätt att den underlättar hanteringen av ett riskhanteringssystem med avseende på vilket tjänstepensionsinstitutet ska anta de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att spåra, mäta, hantera och till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan regelbundet rapportera de risker, på enskild och sammantagen nivå, som tjänstepensionsinstitutet och de pensionsplaner det förvaltar är, eller kan komma att bli, exponerade för och det inbördes beroendet mellan dessa.

Riskhanteringssystemet ska vara effektivt och väl integrerat i tjänstepensionsinstitutets organisationsstruktur och beslutsprocesser.

2. Riskhanteringssystemet ska, i proportion till tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation liksom deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet, täcka risker som kan uppstå inom tjänstepensionsinstitutet, eller i företag till vilka ett tjänstepensionsinstitutets uppgifter eller verksamheter har utkontrakterats, åtminstone inom följande områden, i tillämpliga fall:

- a) Teckning av försäkringar och avsättningar.
 - b) Asset-liability management.
 - c) Investeringar, särskilt i derivatinstrument, värdepapperiseringar och liknande åtaganden.
 - d) Hantering av likviditets- och koncentrationsrisker.
 - e) Hantering av operativ risk.
 - f) Återförsäkring och andra riskreduceringstekniker.
 - g) Miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till investeringsportföljen och dess förvaltning.
3. Om medlemmar och förmånstagare, i enlighet med pensionsplanens villkor, står för risker ska riskhanteringssystemet även ta hänsyn till de riskerna ur medlemmarnas och förmånstagarnas synvinkel.

Artikel 26

Internrevisionsfunktion

Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet inrättar en effektiv internrevisionsfunktion som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet. Internrevisionsfunktionen ska omfatta en utvärdering av hur lämpligt och effektivt systemet för internkontroll är samt andra aspekter av företagsstyrningssystemet, inklusive, i förekommande fall, verksamheter som utkontrakterats.

Artikel 27

Aktuariefunktion

1. Om ett tjänstepensionsinstitut självt erbjuder täckning för biometriska risker eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå ska medlemsstaterna kräva att tjänstepensionsinstitutet inrättar en ändamålsenlig aktuariefunktion som ska
- a) samordna och övervaka beräkningen av de tekniska avsättningarna,

- b) bedöma lämpligheten av de metoder och underliggande modeller som används vid beräkningen av tekniska avsättningar och de antaganden som ligger till grund för denna beräkning,
 - c) bedöma om de data som används vid beräkningen av de tekniska avsättningarna är tillräckliga, samt bedöma deras kvalitet,
 - d) jämföra de antaganden som ligger till grund för beräkningen av tekniska avsättningar med den faktiska utvecklingen,
 - e) informera tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan om hur tillförlitliga och lämpliga beräkningarna av tekniska avsättningar är,
 - f) yttra sig om den övergripande policyn för teckning av försäkring om tjänstepensionsinstitutet har en sådan policy,
 - g) yttra sig om försäkringsarrangemangens lämplighet om tjänstepensionsinstitutet har sådana arrangemang, och
 - h) bidra till ett effektivt genomförande av riskhanteringssystemet.
2. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet utser minst en oberoende person, inom eller utanför tjänstepensionsinstitutet, som ansvarar för aktuariefunktionen.

Avsnitt 3

Handlingar som gäller företagsstyrning

Artikel 28

Egen riskbedömning

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet på ett sätt som står i proportion till deras storlek och interna organisation samt till deras verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet, vidtar en egen riskbedömning och dokumenterar denna bedömning.

Riskbedömningen ska genomföras åtminstone vart tredje år, eller utan dröjsmål vid en betydande förändring av tjänstepensionsinstitutets eller dess pensionsplaners riskprofil. Om det sker en betydande förändring av en viss pensionsplans riskprofil kan riskbedömningen begränsas till just den pensionsplanen.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att riskbedömningen enligt punkt 1, med beaktande av tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation samt till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, inkluderar följande:

- a) En beskrivning av hur den egna riskbedömningen är integrerad i tjänstepensionsinstitutets ledningsprocess och beslutsprocesser.
- b) En bedömning av riskhanteringssystemets effektivitet.
- c) En beskrivning av hur tjänstepensionsinstitutet förebygger intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget, när tjänstepensionsinstitutet utkontrakterar nyckelfunktioner till det uppdragsgivande företaget i enlighet med artikel 24.3.
- d) En bedömning av tjänstepensionsinstitutets totala finansieringsbehov, i förekommande fall inbegripet en beskrivning av återhämtningsplanen.
- e) En bedömning av riskerna för medlemmar och förmånstagare avseende utbetalningen av deras pensionsförmåner och effektiviteten i eventuella korrigerande åtgärder, med beaktande av, i förekommande fall:
 - i) indexeringsmekanismer,
 - ii) mekanismer för reducering av förmåner, inbegripet i vilken omfattning intjänade pensionsförmåner kan reduceras, på vilka villkor och av vem.
- f) En kvalitativ bedömning av mekanismerna för att skydda pensionsförmåner, inklusive, beroende på vad som är tillämpligt, garantier, överenskommelser eller andra typer av finansiellt stöd från det uppdragsgivande företaget, försäkring eller återförsäkring från ett företag som omfattas av direktiv 2009/138/EG eller täckning genom ett pensionsgarantisystem till förmån för tjänstepensionsinstitutet eller medlemmarna och förmånstagarna.

- g) En kvalitativ bedömning av de operativa riskerna.
- h) Om miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas vid investeringsbeslut, en bedömning av nya eller framväxande risker, inbegripet risker med anknytning till klimatförändring, resursanvändning och miljön, sociala risker och risker med anknytning till avskrivningar av tillgångar till följd av regleringsändringar.
3. Med avseende på tillämpningen av punkt 2 ska tjänstepensionsinstitutet ha metoder för att kartlägga och bedöma de risker de är utsatta för eller kan utsättas för på kort och på lång sikt och som kan inverka på tjänstepensionsinstitutets förmåga att fullgöra sina skyldigheter. Dessa metoder ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos de inneboende riskerna i tjänstepensionsinstitutets verksamhet. Metoderna ska beskrivas i den egna riskbedömningen.
4. Den egna riskbedömningen ska beaktas vid tjänstepensionsinstitutets strategiska beslut.

Artikel 29

Årsbokslut och förvaltningsberättelser

Medlemsstaterna ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium upprättar och offentliggör årsbokslut och förvaltningsberättelser i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet förvaltar och, vid behov, årsbokslut och förvaltningsberättelser för varje pensionsplan. Årsboksluten och förvaltningsberättelserna ska ge en rättvisande och korrekt bild av tjänstepensionsinstitutets tillgångar, skulder och finansiella ställning, och redovisa betydande investeringsinnehav. Årsboksluten och uppgifterna i förvaltningsberättelserna ska vara konsekventa, uttömmande, sakligt presenterade samt i vederbörlig ordning godkända av auktoriserade personer, i enlighet med nationell rätt.

Artikel 30

Riktlinjer för investeringsverksamheten

Medlemsstaterna ska säkerställa att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium utarbetar och minst vart tredje år ser över skriftliga riktlinjer för investeringsverksamheten. Dessa riktlinjer ska ofördröjligen ses över efter varje väsentlig förändring av investeringspolicyn. Medlemsstaterna ska föreskriva att riktlinjerna ska innehålla i vart fall sådana uppgifter som metoder för att mäta investeringsrisker, införda processer för riskhantering och den strategiska allokeringen av tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och varaktighet samt hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Riktlinjerna ska offentliggöras.

KAPITEL 2

Utkontraktering och kapitalförvaltning

Artikel 31

Utkontraktering

1. Medlemsstaterna får tillåta eller kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium helt eller delvis överläter verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner och ledningen av dessa tjänstepensionsinstitut, till tjänsteleverantörer som arbetar för dessa tjänstepensionsinstituts räkning.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner eller andra verksamheter behåller det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt detta direktiv.
3. Nyckelfunktioner eller andra verksamheter får inte utkontrakteras på ett sådant sätt att det leder till något av följande:
 - a) Kvaliteten på det berörda tjänstepensionsinstitutets företagsstyrningssystem försämras.
 - b) Den operativa risken ökas i otillbörlig utsträckning.

- c) De behöriga myndigheterna får försämrade möjligheter att kontrollera att tjänstepensionsinstitutet uppfyller sina förpliktelser.
- d) Möjligheten till ett oavbrutet och tillfredsställande tillhandahållande av tjänster till medlemmar och förmånstagare undergrävs.
4. Tjänstepensionsinstitutet ska säkerställa att de utkontrakterade verksamheterna fungerar väl genom valet av tjänsteleverantör och genom den löpande övervakningen av den tjänsteleverantörens verksamheter.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner, förvaltningen av dessa tjänstepensionsinstitut eller andra verksamheter som omfattas av detta direktiv, ingår ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören. Ett sådant avtal ska vara rättsligt bindande och tydligt ange tjänstepensionsinstitutets och tjänsteleverantörens rättigheter och skyldigheter.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut underrättar behöriga myndigheter i god tid om all utkontraktering av verksamheter som omfattas av detta direktiv. Om utkontrakteringen avser nyckelfunktioner eller förvaltning av tjänstepensionsinstitut ska detta anmälas till behöriga myndigheter innan avtalet om en sådan utkontraktering träder i kraft. Medlemsstaterna ska också säkerställa att tjänstepensionsinstitut till sina behöriga myndigheter anmäler alla senare viktiga förändringar med avseende på de utkontrakterade verksamheterna.
7. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter som krävs för att när som helst begära information från tjänstepensionsinstitutet och tjänsteleverantörerna om utkontrakterade nyckelfunktioner eller andra verksamheter.

Artikel 32

Kapitalförvaltning

Medlemsstaterna får inte begränsa tjänstepensionsinstitutets rätt att, för förvaltningen av investeringsportföljen, utse kapitalförvaltare som är etablerade i en annan medlemsstat och som där är vederbörligen auktoriserade för sådan verksamhet i enlighet med direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG, 2011/61/EU, 2013/36/EU och 2014/65/EU samt de auktoriserade enheter som avses i artikel 2.1 i det här direktivet.

KAPITEL 3

Förvaringsinstitut

Artikel 33

Utseende av ett förvaringsinstitut

1. När det är fråga om en tjänstepensionsplan där medlemmar och förmånstagare står för hela investeringsrisken, får hemmedlemsstaten kräva att tjänstepensionsinstitutet utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35. Värmedlemsstaten får kräva att dessa tjänstepensionsinstitut utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35 när de bedriver gränsöverskridande verksamhet i enlighet med artikel 11, under förutsättning att dess nationella rätt kräver att ett förvaringsinstitut utses.
2. För tjänstepensionsplaner i vilka medlemmar och förmånstagare inte står för hela investeringsrisken, får hemmedlemsstaten kräva att tjänstepensionsinstitutet utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar eller för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35.
3. Medlemsstaterna får inte begränsa tjänstepensionsinstitutets rätt att utse förvaringsinstitut som är etablerade i en annan medlemsstat och som är vederbörligen auktoriserade i enlighet med direktiv 2013/36/EU eller direktiv 2014/65/EU eller som är godkända som förvaringsinstitut enligt direktiv 2009/65/EG eller direktiv 2011/61/EU.
4. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för behöriga myndigheter att enligt deras nationella rätt, i enlighet med artikel 48, förbjuda förvaringsinstitut som är belägna inom deras territorium att fritt förfoga över förvarade tillgångar om detta begärs av den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

5. Förvaringsinstitutet ska utses genom ett skriftligt avtal. Avtalet ska föreskriva översändande av information som förvaringsinstitutet behöver för att kunna utföra sina uppgifter i enlighet med detta direktiv samt andra relevanta lagar eller författningar.
6. När tjänstepensionsinstitutet och förvaringsinstitutet utför de uppgifter som föreskrivs i artiklarna 34 och 35 ska de agera hederligt, korrekt, professionellt, oberoende och i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse.
7. Ett förvaringsinstitut får inte utföra verksamhet avseende tjänstepensionsinstitutet som kan skapa intressekonflikter mellan tjänstepensionsinstitutet, pensionsplanens medlemmar och förmånstagare och sig självt, såvida inte förvaringsinstitutet håller utförandet av sina förvaringsinstitutsuppgifter funktionellt och hierarkiskt åtskilda från andra eventuellt oförenliga uppgifter samtidigt som eventuella intressekonflikter korrekt identifieras, hanteras, övervakas och redovisas för pensionsplanens medlemmar och förmånstagare och för tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.
8. Om inget förvaringsinstitut utses ska tjänstepensionsinstitutet vidta åtgärder för att förebygga och lösa eventuella intressekonflikter i samband med uppgifter som annars utförs av ett förvaringsinstitut och en kapitalförvaltare.

Artikel 34

Förvaring av tillgångar och förvaringsinstitutets ansvar

1. Om ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan som består av finansiella instrument som kan depåförvaras anförtros ett förvaringsinstitut för förvaring, ska förvaringsinstitutet förvara alla finansiella instrument som kan registreras på ett konto för finansiella instrument som öppnats hos förvaringsinstitutet och alla finansiella instrument som kan levereras fysiskt till förvaringsinstitutet.

Förvaringsinstitutet ska för detta ändamål säkerställa att de finansiella instrument som kan registreras på ett konto för finansiella instrument som öppnats hos förvaringsinstitutet, registreras på separata konton på förvaringsinstitutet i enlighet med reglerna i direktiv 2014/65/EU, öppnade i tjänstepensionsinstitutets namn, så att de alltid tydligt kan identifieras som tillhörande tjänstepensionsinstitutet eller pensionsplanens medlemmar och förmånstagare.

2. Om ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan består av andra tillgångar än de som avses i punkt 1, ska förvaringsinstitutet kontrollera att tjänstepensionsinstitutet är tillgångarnas ägare och föra ett register över dessa tillgångar. Kontrollen ska göras på grundval av uppgifter eller handlingar från tjänstepensionsinstitutet och, om sådan finns tillgänglig, på grundval av extern information. Förvaringsinstitutet ska hålla sitt register uppdaterat.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett förvaringsinstitut är ansvarigt inför tjänstepensionsinstitutet och medlemmarna och förmånstagarna för eventuella förluster som drabbat dem som en följd av att förvaringsinstitutet utan godtagbara skäl underlåtit att fullgöra sina förpliktelser eller fullgjort dem på ett oriktigt sätt.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett förvaringsinstituts ansvar enligt punkt 3 inte påverkas av att det har anförtrott en tredje part förvaringen av samtliga eller vissa tillgångar som det förvarar.
5. Om inget förvaringsinstitut utses för förvaring av tillgångar ska tjänstepensionsinstitutet vara skyldiga att minst
 - a) säkerställa att finansiella instrument är föremål för vederbörlig omsorg och skydd,
 - b) föra register som gör det möjligt för tjänstepensionsinstitutet att alltid och utan dröjsmål identifiera alla tillgångar,
 - c) vidta de åtgärder som är nödvändiga för att undvika intressekonflikter när det gäller förvaringen av tillgångar,
 - d) på begäran underrätta de behöriga myndigheterna om det sätt på vilket tillgångar förvaras.

Artikel 35

Tillsynsuppgifter

1. Utöver de uppgifter som avses i artikel 34.1 och 34.2 ska det förvaringsinstitut som utsetts för tillsynsuppgifter
 - a) följa tjänstepensionsinstitutets anvisningar, såvida inte dessa strider mot nationell rätt eller tjänstepensionsinstitutets regler,

- b) säkerställa att ersättningar för transaktioner som omfattar ett tjänstepensionsinstitutets tillgångar med anknytning till en pensionsplan inbetalas till tjänstepensionsinstitutet inom sedvanliga tidsfrister, och
 - c) säkerställa att inkomster från tillgångar används i enlighet med tjänstepensionsinstitutets regler.
2. Utan hinder av punkt 1 får tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat fastställa andra tillsynsuppgifter som förvaringsinstitutet ska utföra.
 3. Om inget förvaringsinstitut utses för tillsynsuppgifter ska tjänstepensionsinstitutet genomföra förfaranden som säkerställer att uppgifterna, som i annat fall står under förvaringsinstituts tillsyn, utförs på ett korrekt sätt inom tjänstepensionsinstitutet.

AVDELNING IV

INFORMATION SOM SKA LÄMNAS TILL PRESUMTIVA MEDLEMMAR, MEDLEMMAR OCH FÖRMÅNSTAGARE

KAPITEL 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 36

Principer

1. Med beaktande av pensionsplanens karaktär ska medlemsstaterna säkerställa att alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium tillhandahåller
 - a) presumtiva medlemmar, åtminstone den information som anges i artikel 41,
 - b) medlemmar, åtminstone den information som anges i artiklarna 37–40, 42 och 44, och
 - c) förmånstagare, åtminstone den information som anges i artiklarna 37, 43 och 44.
2. Den information som avses i punkt 1
 - a) ska uppdateras regelbundet,
 - b) ska avfattas på ett tydligt sätt, med användning av ett klart, koncist och begripligt språk; fackspråk ska undvikas och även tekniska termer ska undvikas om vardagliga uttryck kan användas i stället,
 - c) får inte vara vilseledande, och konsekvens ska råda när det gäller ordförråd och innehåll,
 - d) ska presenteras på ett lättläst sätt,
 - e) ska vara tillgänglig på ett språk som är officiellt språk i den medlemsstat vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på pensionsplanen i fråga, och
 - f) ska kostnadsfritt göras tillgänglig för presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare i elektronisk form, inbegripet på varaktiga medier eller via en webbplats, eller i pappersform.
3. Medlemsstaterna får anta eller behålla ytterligare bestämmelser om information som ska lämnas till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare.

Artikel 37

Allmän information om pensionsplanen

1. Medlemsstaterna ska med avseende på alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium säkerställa att medlemmar och förmånstagare hålls tillräckligt informerade om varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet förvaltar, särskilt vad gäller
 - a) tjänstepensionsinstitutets namn samt i vilken medlemsstat tjänstepensionsinstitutet är registrerat eller auktoriserat och namnet på dess behöriga myndighet,

- b) de rättigheter och skyldigheter som parterna i pensionsplanen har,
 - c) information om investeringsprofilen,
 - d) vilken typ av finansiella risker som medlemmarna och förmånstagarna står för,
 - e) villkoren för fulla eller partiella garantier enligt pensionsplanen eller avseende en viss förmånsnivå eller, när ingen garanti erbjuds i pensionsplanen, en förklaring om detta,
 - f) de mekanismer som skyddar intjänade rättigheter eller mekanismer för reducering av förmåner, om sådana finns,
 - g) när medlemmarna står för investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut, information om den historiska avkastningen från investeringar relaterade till pensionsplanen under minst fem år eller för alla år som pensionsplanen förvaltats om denna period understiger fem år,
 - h) strukturen på kostnader som bärs av medlemmar och förmånstagare, för pensionsplaner som inte erbjuder en viss förmånsnivå,
 - i) de valmöjligheter som medlemmar och förmånstagare har för att erhålla sina pensionsförmåner,
 - j) om en medlem har rätt att överlåta pensionsrättigheter, ytterligare information om arrangemangen för en sådan överlåtelse.
2. För pensionsplaner där medlemmarna står för en investeringsrisk och som föreskriver fler än ett alternativ med olika investeringsprofiler ska medlemmarna informeras om villkoren för tillgängliga investeringsalternativ och, i tillämpliga fall, ickevalsalternativet för investeringar och pensionsplanens regel om att en viss medlem anvisas ett visst investeringsalternativ.
3. Medlemmar och förmånstagare eller deras företrädare ska inom skälig tid erhålla all relevant information om ändringar av reglerna för pensionsplanen. Dessutom ska tjänstepensionsinstitutet tillhandahålla medlemmar och förmånstagare en förklaring om hur väsentliga förändringar av de tekniska avsättningarna påverkar medlemmarna och förmånstagarna.
4. Tjänstepensionsinstitutet ska tillhandahålla den allmänna information om pensionsplanen som anges i denna artikel.

KAPITEL 2

Pensionsbesked och kompletterande information

Artikel 38

Allmänna bestämmelser

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet upprättar ett kortfattat dokument med basfakta för varje medlem, med hänsyn till den särskilda karaktären hos nationella pensionssystem och relevant nationell social-, arbetsmarknads- och skattelagstiftning (nedan kallat *pensionsbesked*). Dokumentets titel ska innehålla ordet "pensionsbesked".
2. Den exakta dag som informationen i pensionsbeskedet avser ska anges tydligt.
3. Medlemsstaterna ska kräva att informationen i pensionsbeskedet är korrekt, uppdaterad, och att den görs tillgänglig kostnadsfritt för alla medlemmar minst varje år i elektronisk form, inbegripet på ett varaktigt medium eller via en webbplats, eller i pappersform. En papperskopia ska på begäran lämnas till medlemmar, utöver informationen i elektronisk form.
4. Alla betydande förändringar av informationen i pensionsbeskedet i förhållande till föregående år ska tydligt anges.
5. Medlemsstaterna ska fastställa regler för att fastställa antaganden för de prognoser som avses i artikel 39.1 d. Dessa regler ska tillämpas av tjänstepensionsinstitutet för att i relevanta fall fastställa den årliga nominella avkastningen på investeringarna, den årliga inflationen och trenden för framtida löner.

*Artikel 39***Pensionsbesked**

1. Pensionsbeskedet ska åtminstone innehålla följande basfakta för medlemmarna:
 - a) Personuppgifter om medlemmen, inbegripet en tydlig angivelse av den lagstadgade pensionsåldern, den pensionsålder som fastställts i pensionsplanen eller uppskattats av tjänstepensionsinstitutet eller den pensionsålder som medlemmen satt, beroende på vad som är tillämpligt.
 - b) Tjänstepensionsinstitutets namn och dess kontaktadress och angivelse av medlemmens pensionsplan.
 - c) I tillämpliga fall, information om fulla eller partiella garantier enligt pensionsplanen och om så är relevant, var ytterligare information finns.
 - d) Information om prognoser för pensionsförmåner grundade på den pensionsålder som anges i led a och en varning om att dessa prognoser kan avvika från det slutliga värdet av mottagna förmåner. Om prognosen för pensionsförmånerna grundas på ekonomiska scenarier ska den informationen också innehålla ett bästa scenario och ett oförmånligt scenario, med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
 - e) Information om intjänade rättigheter eller ackumulerat kapital med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
 - f) Information om de bidrag som det uppdragsgivande företaget och medlemmen betalat in till pensionsplanen, åtminstone under de senaste tolv månaderna, med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
 - g) En specificering av de kostnader som tjänstepensionsinstitutet dragit av åtminstone under de senaste tolv månaderna.
 - h) Information om finansieringsnivån för pensionsplanen som helhet.
2. Medlemsstaterna ska i enlighet med artikel 60 utbyta bästa praxis om pensionsbeskedets format och innehåll.

*Artikel 40***Kompletterande information**

1. Pensionsbeskedet ska ange var och hur kompletterande information kan erhållas, inbegripet följande:
 - a) Ytterligare praktisk information om de valmöjligheter som medlemmen har enligt pensionsplanen.
 - b) Den information som specificeras i artiklarna 29 och 30.
 - c) I tillämpliga fall, information om de antaganden som används för livräntebelopp, särskilt med avseende på annuitetsränta, typen av leverantör och livräntans varaktighet.
 - d) Information om förmånsnivån för det fall att anställningen upphör.
2. För pensionsplaner där medlemmarna står för investeringsrisk och där ett investeringsalternativ åläggs medlemmen genom en särskild bestämmelse som anges i pensionsplanen ska pensionsbeskedet ange var ytterligare information finns tillgänglig.

*KAPITEL 3****Annan information och handlingar som ska tillhandahållas****Artikel 41***Information som ska lämnas till presumtiva medlemmar**

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet säkerställer att presumtiva medlemmar som inte automatiskt ansluts till en pensionsplan informeras om följande innan de ansluter sig till den pensionsplanen:
 - a) Alla relevanta alternativ som de har, inbegripet investeringsalternativ.

- b) Relevanta inslag i pensionsplanen, inbegripet typen av förmåner.
 - c) Information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt.
 - d) Var ytterligare information finns tillgänglig.
2. När medlemmarna står för investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut, ska presumtiva medlemmar ges information om den historiska avkastningen från investeringar relaterade till pensionsplanen under minst fem år eller för alla år som pensionsplanen förvaltats om denna period understiger fem år, samt information om strukturen på kostnader som bärs av medlemmar och förmånstagare.
3. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut säkerställer att presumtiva medlemmar som automatiskt ansluts till en pensionsplan direkt efter sin anslutning informeras om följande:
- a) Alla relevanta alternativ som de har, inbegripet investeringsalternativ.
 - b) Relevanta egenskaper hos pensionsplanen, inbegripet typen av förmåner.
 - c) Information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt.
 - d) Var ytterligare information finns tillgänglig.

Artikel 42

Information som ska lämnas till medlemmar före pensionering

Förutom pensionsbeskedet ska tjänstepensionsinstitutet i god tid före den pensionsålder som specificeras i artikel 39.1 a, eller på medlemmens begäran, tillhandahålla varje medlem information om de alternativ för utbetalning av förmåner som de har för att erhålla sina pensionsförmåner.

Artikel 43

Information som ska lämnas till förmånstagare under utbetalningsfasen

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet regelbundet ger förmånstagare information om de förmåner som ska utbetalas och om motsvarande utbetalningsalternativ.
2. Tjänstepensionsinstitutet ska utan dröjsmål informera förmånstagarna efter det att ett slutgiltigt beslut fattats som leder till att förmånsnivåerna reduceras, och tre månader innan detta beslut genomförs.
3. Om förmånstagare står för en betydande del av investeringsrisken under utbetalningsfasen ska medlemsstaterna säkerställa att förmånstagarna regelbundet får den information de behöver.

Artikel 44

Kompletterande information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare på begäran

På begäran av en medlem eller förmånstagare eller deras företrädare ska tjänstepensionsinstitutet lämna följande kompletterande information:

- a) Det årsbokslut och den förvaltningsberättelse som avses i artikel 29 eller, om ett tjänstepensionsinstitut ansvarar för mer än en pensionsplan, de årsbokslut och förvaltningsberättelser som avser just deras pensionsplan.

- b) De riktlinjer för investeringsverksamheten som avses i artikel 30.
- c) Eventuell övrig information om de antaganden som använts som underlag för de prognoser som avses i artikel 39.1 d.

AVDELNING V

TILLSYN

KAPITEL 1

Allmänna bestämmelser om tillsyn

Artikel 45

Tillsynens huvudsyfte

1. Tillsynens huvudsyfte är att skydda medlemmars och förmånstagares rättigheter och att säkerställa tjänstepensionsinstitutens stabilitet och sundhet.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna ges de medel och har den expertis, den kapacitet och det mandat som är nödvändigt för att uppnå det huvudsyfte med tillsynen som avses i punkt 1.

Artikel 46

Tillsynens omfattning

Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsyn utövas över tjänstepensionsinstitutet, i tillämpliga fall inbegripet tillsyn över

- a) villkor för att få bedriva verksamhet,
- b) tekniska avsättningar,
- c) finansiering av tekniska avsättningar,
- d) lagstadgat kapitalkrav,
- e) disponibel solvensmarginal,
- f) föreskriven solvensmarginal,
- g) investeringsregler,
- h) kapitalförvaltning,
- i) företagsstyrningssystem,
- j) information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare.

Artikel 47

Allmänna principer för tillsyn

1. De behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten ska ansvara för tillsynen över tjänstepensionsinstitutet.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynen baseras på en framåtblickande och riskbaserad metod.
3. Tillsynen över tjänstepensionsinstitut ska omfatta en lämplig kombination av åtgärder på distans och inspektioner på plats.

4. Tillsynsbefogenheter ska utövas på ett sätt som är lämpligt och står i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna tar vederbörlig hänsyn till den potentiella effekten av deras åtgärder på de finansiella systemens stabilitet i unionen, särskilt i krissituationer.

Artikel 48

De behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa samt deras förpliktelser

1. De behöriga myndigheterna ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium har sunda förvaltnings- och redovisningsmetoder samt tillfredsställande mekanismer för intern kontroll.
2. Utan att det påverkar de behöriga myndigheternas tillsynsbefogenheter och medlemsstaternas rätt att föreskriva och påföra straffrättsliga påföljder, ska medlemsstaterna säkerställa att deras behöriga myndigheter får påföra administrativa sanktioner och andra åtgärder som är tillämpliga på alla överträdelser av de nationella bestämmelser som genomför detta direktiv, och de ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras administrativa sanktioner och andra åtgärder är effektiva, proportionella och avskräckande.
3. Medlemsstaterna får besluta att inte fastställa några regler om administrativa sanktioner enligt detta direktiv för överträdelser som är föremål för straffrättsliga påföljder enligt deras nationella lagstiftning. Medlemsstaterna ska i så fall underrätta kommissionen om de relevanta straffrättsliga bestämmelserna.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utan oskäligt dröjsmål offentliggör alla administrativa sanktioner eller andra åtgärder som påförts – och inte överklagats i tid – till följd av överträdelser av nationella bestämmelser som genomför detta direktiv, däribland information om överträdelsens typ och art och de ansvariga personernas identitet. Om den behöriga myndigheten anser, efter en bedömning från fall till fall av proportionaliteten i att offentliggöra de juridiska personernas identitet eller de fysiska personernas identitet eller personuppgifter, att det vore oproportionellt att offentliggöra sådana uppgifter, eller om ett offentliggörande äventyrar finansmarknadernas stabilitet eller en pågående utredning, får den behöriga myndigheten emellertid besluta att skjuta upp offentliggörandet, att avstå från offentliggörande eller att offentliggöra sanktionerna på anonym grund.
5. Varje beslut om att förbjuda eller begränsa ett tjänstepensionsinstitutets verksamhet ska omfatta utförliga skäl och delges tjänstepensionsinstitutet. Beslutet ska också anmälas till Eiopa, som ska vidarebefordra det till alla behöriga myndigheter i fall med gränsöverskridande verksamhet enligt artikel 11.
6. Behöriga myndigheter får även begränsa eller förbjuda tjänstepensionsinstitutets rätt att fritt förfoga över sina tillgångar, särskilt om
 - a) tjänstepensionsinstitutet inte har gjort tillräckliga tekniska avsättningar i förhållande till hela sin verksamhet eller om de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna är otillräckliga,
 - b) tjänstepensionsinstitutet inte längre uppfyller lagstadgat kapitalkrav.
7. För att skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen får de behöriga myndigheterna helt eller delvis överföra de befogenheter som enligt rätten i hemmedlemsstaten innehas av de personer som driver ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, till en särskild företrädare som är lämpad för att utöva dessa befogenheter.
8. De behöriga myndigheterna får förbjuda eller begränsa verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, särskilt om
 - a) tjänstepensionsinstitutet inte på ett tillfredsställande sätt kan skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen,
 - b) tjänstepensionsinstitutet inte längre uppfyller villkoren för att få bedriva sin verksamhet,
 - c) tjänstepensionsinstitutet allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt de regler det omfattas av,

d) tjänstepensionsinstitutet, vid gränsöverskridande verksamhet, inte följer kraven i den social- och arbetsmarknadslagstiftning i värdlandet som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa att beslut avseende tjänstepensionsinstitut som fattats i enlighet med lagar och andra författningar som antagits i enlighet med detta direktiv kan överklagas till domstol.

Artikel 49

Tillsynens granskningsprocess

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har nödvändiga befogenheter för att granska de strategier, processer och rapporteringsrutiner som tjänstepensionsinstitutet har infört för att följa de lagar och andra författningar som antas enligt detta direktiv, varvid hänsyn ska tas till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Vid granskningen ska hänsyn tas till de omständigheter under vilka tjänstepensionsinstitutet bedriver sin verksamhet, och, i förekommande fall, till de parter som utför utkontrakterade nyckelfunktioner eller andra verksamheter för deras räkning. Granskningen ska omfatta följande aspekter:

- a) En bedömning av de kvalitativa krav som avser företagsstyrningssystemet.
- b) En bedömning av de risker som tjänstepensionsinstitutet står inför.
- c) En bedömning av tjänstepensionsinstitutets förmåga att bedöma och hantera dessa risker.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har övervakningsinstrument, däribland stresstester, som ger dem möjlighet att identifiera försämringar av ett tjänstepensionsinstituts finansiella ställning och att övervaka hur en försämring åtgärdas.

3. De behöriga myndigheterna ska ha nödvändiga befogenheter för att kräva att tjänstepensionsinstitut åtgärdar svagheter eller brister som identifierats i samband med tillsynens granskningsprocess.

4. De behöriga myndigheterna ska fastställa hur ofta granskningar enligt punkt 1 minst ska göras och vilken omfattning de ska ha, med hänsyn tagen till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos det berörda tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Artikel 50

Uppgifter som ska lämnas till de behöriga myndigheterna

Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och de medel med avseende på alla tjänstepensionsinstitut registrerade eller auktoriserade inom deras territorium som är nödvändiga för att

- a) kräva att tjänstepensionsinstitutet, dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner när som helst ska lämna information om alla affärsangelägenheter eller överlämna alla affärshandlingar,
- b) utöva tillsyn över affärsförbindelser mellan tjänstepensionsinstitutet och andra företag eller mellan tjänstepensionsinstitut, när tjänstepensionsinstitutet utkontrakterar nyckelfunktioner eller annan verksamhet till dessa andra företag eller tjänstepensionsinstitutet och all utkontraktering i senare led, som påverkar tjänstepensionsinstitutets finansiella ställning eller som är av avgörande betydelse för vad som krävs för effektiv tillsyn,
- c) få tillgång till följande handlingar: den egna riskbedömningen, riktlinjerna för investeringsverksamheten, årsbokslutet och förvaltningsberättelsen och alla handlingar som krävs för tillsynen,
- d) fastställa vilka handlingar som behövs för tillsynen, inbegripet följande:
 - i) interna delårsrapporter,
 - ii) aktuariella värderingar och detaljerade antaganden,

- iii) analyser beträffande matchning av tillgångar och skulder (*asset-liability studies*),
 - iv) dokumentation som visar att riktlinjerna för investeringsverksamheten följs,
 - v) dokumentation som visar att inbetalningar skett planenligt,
 - vi) rapporter från de personer som tilldelats ansvaret för revisionen av de årsbokslut som avses i artikel 29,
- e) utföra inspektioner på plats i tjänstepensionsinstitutens lokaler och, när så är lämpligt, på platser där utkontrakterade och i senare led på nytt utkontrakterade verksamheter utförs för att kontrollera huruvida verksamheten bedrivs i enlighet med tillsynsreglerna,
- f) när som helst begära information från tjänstepensionsinstitut om utkontrakterade verksamheter och om alla i senare led utkontrakterade verksamheter.

Artikel 51

Transparens och ansvarighet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utför de uppgifter som fastställs i detta direktiv på ett transparent, oberoende och ansvarsfullt sätt och med vederbörlig hänsyn till skyddet av konfidentiella uppgifter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att följande information offentliggörs:
 - a) Texterna till lagar och andra författningar samt allmän vägledning om tjänstepensionsplaner, samt information om huruvida medlemsstaten väljer att tillämpa detta direktiv i enlighet med artiklarna 4 och 5.
 - b) Information om tillsynens granskningsprocess enligt artikel 49.
 - c) Aggregerade statistiska uppgifter om centrala aspekter av tillämpningen av tillsynsregelverket.
 - d) Huvudsyftet med tillsynen och information om de behöriga myndigheternas huvudsakliga funktioner och verksamhet.
 - e) Reglerna om administrativa sanktioner och andra åtgärder tillämpliga på överträdelser av nationella bestämmelser som antagits enligt detta direktiv.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten har och tillämpar transparenta rutiner för utnämning och entledigande av ledamöter i de behöriga myndigheternas styrelser och verkställande organ.

KAPITEL 2

Tystnadsplikt och informationsutbyte

Artikel 52

Tystnadsplikt

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler som säkerställer att samtliga personer som tjänstgör eller har tjänstgjort hos de behöriga myndigheterna, liksom revisorer och sakkunniga som agerar för dessa myndigheters räkning, är bundna av tystnadsplikt. Utan att det påverkar fall som omfattas av straffrätt, får dessa personer inte röja konfidentiella uppgifter som de mottagit i tjänsten för någon person eller myndighet, utom i sammanfattad eller aggregerad form som säkerställer att enskilda tjänstepensionsinstitut inte kan identifieras.
2. Genom undantag från punkt 1 får medlemsstaterna, om en pensionsplan håller på att avvecklas, tillåta att konfidentiella uppgifter lämnas ut i civilrättsliga eller kommersiella förfaranden.

*Artikel 53***Användning av konfidentiella uppgifter**

Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter som erhåller konfidentiella uppgifter enligt detta direktiv använder dem endast i tjänsten och då endast för följande ändamål:

- a) För att kontrollera att tjänstepensionsinstitutet uppfyller villkoren för att få bedriva tjänstepensionsverksamhet innan de inleder sin verksamhet.
- b) För att underlätta övervakningen av tjänstepensionsinstitutets verksamhet, inklusive kontrollen av de tekniska avsättningarna, solvensen, företagsstyrningssystemet och den information som lämnas till medlemmar och förmånstagare.
- c) För att införa korrigerande åtgärder, bland annat administrativa sanktioner.
- d) För att offentliggöra, om det är tillåtet enligt den nationella rätten, nyckeltal för verksamheten för alla enskilda tjänstepensionsinstitut, som kan hjälpa medlemmar och förmånstagare att fatta finansiella beslut om sina pensioner.
- e) I överklaganden av beslut som de behöriga myndigheterna fattar i enlighet med bestämmelserna om införlivande av detta direktiv.
- f) Vid domstolsförfaranden avseende bestämmelserna om införlivande av detta direktiv.

*Artikel 54***Europaparlamentets utredningsbefogenheter**

Artiklarna 52 och 53 ska inte påverka de utredningsbefogenheter som tilldelats Europaparlamentet enligt artikel 226 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

*Artikel 55***Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter**

1. Artiklarna 52 och 53 ska inte utgöra hinder för något av följande:
 - a) Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter inom samma medlemsstat vid utövandet av deras tillsynsfunktioner.
 - b) Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter i olika medlemsstater vid utövandet av deras tillsynsfunktioner.
 - c) Informationsutbyte, vid utövandet av deras tillsynsfunktioner, mellan behöriga myndigheter och någon av följande inom samma medlemsstat:
 - i) Myndigheter som ansvarar för tillsynen över enheter inom den finansiella sektorn och andra finansiella organisationer samt myndigheter med ansvar för tillsyn över finansiella marknader.
 - ii) Myndigheter eller organ med uppdrag att upprätthålla stabiliteten i det finansiella systemet i medlemsstaterna genom makrotillsynsregler.
 - iii) Organ som deltar i avvecklingen av en pensionsplan och i andra liknande förfaranden.
 - iv) Myndigheter eller organ med omstruktureringsuppgifter i syfte att bevara stabiliteten i det finansiella systemet.
 - v) Personer med ansvar för lagstadgad revision av räkenskaperna för tjänstepensionsinstitut, försäkringsföretag och andra finansiella institut.
 - d) Utlämnande, till organ som administrerar avvecklingen av en pensionsplan, av sådan information som är nödvändig för att dessa ska kunna fullgöra sina uppgifter.

2. Information som mottas av de myndigheter, organ och personer som avses i punkt 1 ska omfattas av bestämmelserna om tystnadsplikt enligt artikel 52.
3. Artiklarna 52 och 53 ska inte hindra medlemsstaterna från att tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och någon av följande:
 - a) Myndigheter som ansvarar för att övervaka de organ som deltar i avvecklingen av pensionsplaner och liknande förfaranden.
 - b) Myndigheter som ansvarar för att övervaka de personer som ansvarar för lagstadgad revision av tjänstepensionsinstitut, försäkringsföretags och andra finansiella instituts räkenskaper.
 - c) Oberoende aktuarier för tjänstepensionsinstitut som utövar tillsyn över dessa tjänstepensionsinstitut samt de organ som ansvarar för att övervaka sådana aktuarier.

Artikel 56

Överföring av information till centralbanker, monetära myndigheter, de europeiska tillsynsmyndigheterna och Europeiska systemriskrådet

1. Artiklarna 52 och 53 ska inte hindra en behörig myndighet att överföra information till följande myndigheter eller organ för att de ska kunna utföra sina respektive uppgifter:
 - a) Centralbanker och andra organ med liknande funktion, i egenskap av monetära myndigheter.
 - b) Andra offentliga myndigheter som ansvarar för övervakningen av betalningssystem i förekommande fall.
 - c) Europeiska systemrisknämnden, Eiopa, den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska bankmyndigheten), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 ⁽¹⁾ och den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 ⁽²⁾.
2. Artiklarna 55–58 ska inte hindra de myndigheter eller organ som avses i punkt 1 a, b och c i den här artikeln från att till de behöriga myndigheterna vidarebefordra sådan information som de behöriga myndigheterna kan behöva vid tillämpningen av artikel 53.
3. Den information som tas emot i enlighet med punkterna 1 och 2 ska omfattas av krav på tystnadsplikt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 57

Utlämnning av information till den centrala förvaltning som ansvarar för finansiell lagstiftning

1. Artiklarna 52.1, 53 och 58.1 ska inte hindra medlemsstaterna från att tillåta att konfidentiell information lämnas ut av behöriga myndigheter till andra avdelningar inom deras centrala förvaltning som ansvarar för tillämpningen av lagstiftning om tillsyn över tjänstepensionsinstitut, kreditinstitut, finansiella institut, investeringstjänster och försäkringsföretag eller till inspektörer som agerar för sådana avdelningars räkning.

Informationen får endast lämnas ut då det är nödvändigt för att utövande av tillsyn, samt för förebyggande av konkurser och resolution av konkurshotade tjänstepensionsinstitut. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 i denna artikel ska personer som har tillgång till informationen omfattas av krav på tystnadsplikt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv. Medlemsstaterna ska dock föreskriva att sådan information som har erhållits med stöd av artikel 55, och information som erhållits vid kontroll på plats får lämnas ut endast med uttryckligt godkännande av den behöriga myndighet från vilken informationen härrör eller av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där kontrollen på plats utfördes.

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 12).

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 84).

2. Medlemsstaterna får tillåta att konfidentiell information om tillsynen över tjänstepensionsinstitut lämnas ut till parlamentariska undersökningskommittéer eller revisionsrätter i den egna medlemsstaten och andra enheter med ansvar för undersökningar i den egna medlemsstaten, om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Enheterna har befogenhet enligt nationell rätt att utreda eller granska agerandet hos myndigheter med ansvar för tillsyn över tjänstepensionsinstitut eller för lagar och föreskrifter om en sådan tillsyn.
- b) Informationen är strikt nödvändig för utövandet av den befogenhet som avses i led a.
- c) De personer som har tillgång till informationen omfattas av krav på tystnadsplikt enligt nationell rätt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv.
- d) Om informationen härrör från en annan medlemsstat, att den endast lämnas ut med uttryckligt samtycke av de behöriga myndigheter från vilka den härrör, och endast för de ändamål för vilka de myndigheterna har givit sitt samtycke.

Artikel 58

Villkor för informationsutbyte

1. För informationsutbyte enligt artikel 55, överföring av information enligt artikel 56 och utlämnande av information enligt artikel 57 ska medlemsstaterna kräva att åtminstone följande villkor är uppfyllda:

- a) Informationen ska bytas ut, föras över eller lämnas ut för utförande av övervakning eller tillsyn.
- b) Den information som mottas ska omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 52.
- c) När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, när så är lämpligt, endast för de ändamål för vilka myndigheten har givit sitt samtycke.

2. Artikel 53 ska inte hindra medlemsstaterna från att, i syfte att stärka stabiliteten och integriteten i det finansiella systemet, tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och de myndigheter eller organ som är ansvariga för att avslöja och utreda överträdelse av bolagsrätt som är tillämplig på uppdragsgivande företag.

Medlemsstater som tillämpar första stycket ska kräva att minst följande villkor är uppfyllda:

- a) Informationen måste vara avsedd att användas för avslöjande och för utredning och granskning enligt artikel 57.2 a.
 - b) Den information som tas emot måste omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 52.
 - c) När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, om så är lämpligt, endast för de ändamål för vilka myndigheten har givit sitt samtycke.
3. Om en medlemsstats myndigheter eller organ som avses i punkt 2 första stycket utför sin uppgift att avslöja eller utreda överträdelse med hjälp av personer som genom sin särskilda kompetens är utsedda till detta och som inte är anställda inom den offentliga förvaltningen, ska den möjlighet till informationsutbyte som föreskrivs i artikel 57.2 gälla.

Artikel 59

Nationella bestämmelser av tillsynskaraktär

1. Medlemsstaterna ska underrätta Eioipa om sina nationella bestämmelser av tillsynskaraktär som är relevanta när det gäller tjänstepensionsplaner och som inte omfattas av hänvisningen till nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning om hur pensionssystem ska vara uppbyggda i artikel 11.1.

2. Medlemsstaterna ska regelbundet och minst vartannat år uppdatera dessa uppgifter och Eiopa ska offentliggöra dem på sin webbplats.

AVDELNING VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 60

Samarbete mellan medlemsstaterna, kommissionen och Eiopa

1. Medlemsstaterna ska på lämpligt sätt säkerställa att detta direktiv tillämpas enhetligt genom regelbundet utbyte av information och erfarenheter i syfte att utveckla bästa praxis på detta område och ett närmare samarbete med deltagande av arbetsmarknadens parter i tillämpliga fall och därigenom förhindra snedvridning av konkurrensen och skapa de nödvändiga förutsättningarna för oproblematiskt gränsöverskridande medlemskap.
2. Kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter ska ha ett nära samarbete för att underlätta tillsynen över tjänstepensionsinstitutens verksamhet.
3. De behöriga myndigheterna i medlemsstaterna ska samarbeta med Eiopa vid tillämpning av detta direktiv, i enlighet med förordning (EU) nr 1094/2010, och ska utan dröjsmål förse Eiopa med all information den behöver för att utföra sina uppgifter enligt detta direktiv och enligt förordning (EU) nr 1094/2010, i enlighet med artikel 35 i den förordningen.
4. Varje medlemsstat ska informera kommissionen och Eiopa om allvarigare problem som tillämpningen av detta direktiv ger upphov till. Kommissionen, Eiopa och berörda medlemsstaters behöriga myndigheter ska undersöka sådana problem så snart som möjligt för att finna en lämplig lösning.

Artikel 61

Behandling av personuppgifter

När det gäller behandling av personuppgifter inom ramen för detta direktiv ska tjänstepensionsinstitut och behöriga myndigheter utföra sina uppgifter inom ramen för detta direktiv i enlighet med förordning (EU) 2016/679. Vad gäller Eiopas behandling av personuppgifter inom ramen för denna förordning ska Eiopa följa förordning (EG) nr 45/2001.

Artikel 62

Utvärdering och översyn

1. Senast den 13 januari 2023 ska kommissionen göra en översyn av detta direktiv och rapportera om dess tillämpning och verkan till Europaparlamentet och rådet.
2. Den översyn som avses i punkt 1 ska särskilt avse
 - a) detta direktivs lämplighet när det gäller tillsyn och företagsstyrning,
 - b) gränsöverskridande verksamhet,
 - c) erfarenheterna i samband med tillämpningen av detta direktiv och dess effekter för tjänstepensionsinstituts stabilitet,
 - d) pensionsbeskedet.

*Artikel 63***Ändringar av direktiv 2009/138/EG**

Direktiv 2009/138/EG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 13 ska led 7 ersättas med följande:

"7. återförsäkring: något av följande:

- a) Den verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett försäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredjeland eller ett annat återförsäkringsföretag eller ett återförsäkringsföretag i tredjeland.
- b) När det gäller den grupp av samverkande försäkringsgivare som uppträder under namnet Lloyd's: verksamhet som består i att ett annat försäkrings- eller återförsäkringsföretag än Lloyd's övertar risker som överläts av en medlem av Lloyd's.
- c) Ett återförsäkringsföretags tillhandahållande av säkerheter för ett institut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 (*).

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 354, 23.12.2016, s. 37)."

2. I artikel 308b ska punkt 15 ersättas med följande:

"15. Om hemmedlemsstater, när detta direktiv trädde i kraft, tillämpade bestämmelser som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 får de hemmedlemsstaterna fortsätta att tillämpa de lagar och andra författningar som hade antagits av dem i syfte att följa artiklarna 1–19, 27–30, 32–35 och 37–67 i direktiv 2002/83/EG i deras lydelse den 31 december 2015 under en övergångsperiod som löper ut den 31 december 2022.

Om en hemmedlemsstat fortsätter att tillämpa dessa lagar och andra författningar, ska försäkringsföretag i den hemmedlemsstaten beräkna sitt solvenskapitalkrav som summan av följande:

- a) Ett teoretiskt solvenskapitalkrav med avseende på deras försäkringsverksamhet, beräknat utan den tjänstepensionsverksamhet som avses i artikel 4 i direktiv (EU) 2016/2341.
- b) Solvensmarginalen med avseende på tjänstepensionsverksamheten, beräknad i enlighet med de lagar och andra författningar som har antagits för att följa artikel 28 i direktiv 2002/83/EG.

Senast den 31 december 2017 ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om huruvida den period som avses i första stycket bör förlängas, med beaktande av utvecklingen av unionsrätten eller nationell rätt till följd av detta direktiv."

*Artikel 64***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska senast den 13 januari 2019 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till de direktiv som upphävs genom detta direktiv ska anses som hänvisningar till det här direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 65

Upphävande

Direktiv 2003/41/EG, i dess lydelse enligt de direktiv som anges i del A i bilaga I, ska upphöra att gälla med verkan från och med den 13 januari 2019, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt av och datum för tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga I.

Hänvisningar till det upphävda direktivet 2003/41/EG ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 66

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 67

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 14 december 2016.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ I.
Ordförande

På rådets vägnar
KORČOK
Ordförande

BILAGA I

DEL A

Upphävt direktiv och en förteckning över ändringar av detta

(som det hänvisas till i artikel 65)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG (EUT L 235, 23.9.2003, s. 10)	
Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1)	Endast artikel 303
Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU (EUT L 331, 15.12.2010, s. 120)	Endast artikel 4
Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1)	Endast artikel 62
Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/14/EU (EUT L 145, 31.5.2013, s. 1)	Endast artikel 1

DEL B

Tidsfrister för införlivande med nationell rätt och tillämpning

(som det hänvisas till i artikel 65)

Direktiv	Frist för införlivande	Datum för tillämpning
2003/41/EG	23.9.2005	23.9.2005
2009/138/EG	31.3.2015	1.1.2016
2010/78/EU	31.12.2011	31.12.2011
2011/61/EU	22.7.2013	22.7.2013
2013/14/EU	21.12.2014	21.12.2014

BILAGA II

Jämförelsetabell

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6 a	Artikel 6.1
Artikel 6 b	Artikel 6.2
Artikel 6 c	Artikel 6.3
Artikel 6 d	Artikel 6.4
Artikel 6 e	Artikel 6.5
Artikel 6 f	Artikel 6.6 Artikel 6.7
Artikel 6 g	Artikel 6.8
Artikel 6 h	Artikel 6.9
Artikel 6 i	Artikel 6.10
Artikel 6 j	Artikel 6.11 Artikel 6.12–6.19
Artikel 7	Artikel 7
Artikel 8	Artikel 8
Artikel 9.1 a	Artikel 9
Artikel 9.1 c	Artikel 10.1 a
Artikel 9.1 e	Artikel 10.1 b
Artikel 9.2	Artikel 10.2
Artiklarna 20, 9.5	Artikel 11 Artikel 12
Artikel 15.1–15.5	Artikel 13.1–13.5
Artikel 15.6	
Artikel 16	Artikel 14
Artikel 17	Artikel 15

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 17a.1-17a.4	Artikel 16.1-16.4
Artikel 17a.5	
Artikel 17b	Artikel 17
Artikel 17c	
Artikel 17d	Artikel 18
Artikel 18	Artikel 19 Artikel 20 Artikel 21
Artikel 9.1 b	Artikel 22.1 Artikel 22.2-22.7 Artikel 23 Artikel 24 Artikel 25 Artikel 26 Artikel 27 Artikel 28
Artikel 10	Artikel 29
Artikel 12	Artikel 30
Artikel 9.4	Artikel 31.1 Artikel 31.2-31.7
Artikel 19.1	Artikel 32
Artikel 19.2 andra stycket	Artikel 33.1 Artikel 33.2
Artikel 19.2 första stycket	Artikel 33.3
Artikel 19.3	Artikel 33.4 Artikel 33.5-33.8 Artikel 34 Artikel 35 Artikel 36
Artikel 9.1 f	Artikel 37.1
Artikel 11.4 c	Artikel 37.2
Artikel 11.2 b	Artikel 37.3 Artikel 37.4 Artikel 38 Artikel 39 Artikel 40.1 a-c

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 11.4 b	Artikel 40.1 d Artikel 40.2 Artikel 41 Artikel 42
Artikel 11.5	Artikel 43
Artikel 11.2 a	Artikel 44 a
Artikel 11.3	Artikel 44 b Artikel 44 c Artikel 45 Artikel 46 Artikel 47
Artikel 14.1	Artikel 48.1
Artikel 14.2 första stycket	Artikel 48.2 Artikel 48.3–48.5
Artikel 14.2 andra stycket	Artikel 48.6
Artikel 14.3–14.5	Artikel 48.7–48.9 Artikel 49
Artikel 13.1	Artikel 50
Artikel 13.2	Artikel 51 Artikel 52 Artikel 53 Artikel 54 Artikel 55 Artikel 56 Artikel 57 Artikel 58
Artikel 20.11 första stycket	Artikel 59.1
Artikel 20.11 andra stycket	Artikel 59.2
Artikel 20.11 tredje och fjärde styckena	
Artikel 21	Artikel 60 Artikel 61 Artikel 62 Artikel 63
Artikel 22	Artikel 64 Artikel 65 Artikel 66 Artikel 67

Sammanfattning av promemorian

En ny reglering för tjänstepensionsföretag

I promemorian lämnas förslag till de lagändringar som krävs för att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet) med avseende på en ny instituttyp, tjänstepensionsföretag. Andra tjänstepensionsdirektivet ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (första tjänstepensionsdirektivet). Med tjänstepensionsinstitut avses i båda direktiven sådana institut som inte redan är harmoniserade på EU-nivå och som förvaltar fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla tjänstepensionsförmåner. Tjänstepension erbjuds som ett led i ett anställningsförhållande och utgör ett komplement till den statliga pension som erhålls inom ramen för socialförsäkringssystemet. Liksom första tjänstepensionsdirektivet är andra tjänstepensionsdirektivet byggt på minimiharmonisering, dvs. medlemsstaterna har frihet att införa mera långtgående krav än vad som följer av direktivet. För att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet i den aktuella delen föreslås att det ska införas en ny lag, lagen om tjänstepensionsföretag.

Understödsföreningar som meddelar försäkring avseende tjänstepension, s.k. tjänstepensionskassor, omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet, liksom de omfattas av första tjänstepensionsdirektivet. Tjänstepensionskassor tillämpar i dag den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar. I promemorian föreslås lagändringar som gör det möjligt för tjänstepensionskassor att fortsätta driva verksamhet som tjänstepensionsföretag enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Pensionsstiftelser ansågs omfattas av första tjänstepensionsdirektivet. Frågan om genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet när det gäller pensionsstiftelser bereds dock nu i särskild ordning (se avsnitt 3). I denna promemoria föreslås dock att andra tjänstepensionsdirektivet delvis ska genomföras i svensk rätt när det gäller pensionsstiftelser genom införande av krav på att pensionsstiftelser ska ha en riskhanteringsfunktion och en interrevisionsfunktion.

Livförsäkringsföretag som endast meddelar försäkring avseende tjänstepension har enligt bedömningen i denna promemoria möjlighet att driva verksamhet som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet. Denna möjlighet bör utnyttjas i svensk rätt. Det föreslås därför att livförsäkringsföretag ska få driva försäkringsrörelse på tjänstepensionsområdet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag.

Enligt förslaget ska särskilda rörelser regler för tjänstepensionsföretag gälla enligt lagen om tjänstepensionsföretag. De rörelserreglerna bygger i stor utsträckning på den befintliga regleringen i försäkringsrörelselagen (2010:2043). Bland annat ska särskilda bestämmelser om försäkrings tekniska avsättningar, investeringar, kapitalbas och kapitalkrav gälla enligt den nya lagen. Dessa rörelser regler baserar sig delvis direkt på andra tjänstepensionsdirektivet. När det gäller kapitalkrav föreslås dock en

Bilaga 2

förstärkt reglering i förhållande till direktivet genom införande av ett riskbaserat kapitalkrav för tjänstepensionsföretag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2019. Vissa övergångsbestämmelser föreslås om att befintliga understödsföreningar och livförsäkringsföretag får gå över från att driva verksamhet enligt den upphävda lagen om understödsföreningar respektive försäkringsrörelselagen till att driva verksamhet enligt den nya lagen om tjänstepensionsföretag

Förslag till lag (2019:000) om tjänstepensionsföretag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om den verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring som drivs av svenska tjänstepensionsföretag.

2 § För utländska tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige gäller lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Tjänstepensionsföretag

3 § Med tjänstepensionsföretag avses tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsförening.

Tjänstepensionsförsäkring

4 § Med tjänstepensionsförsäkring avses livförsäkring som har samband med yrkesutövning och där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) beror av att en eller flera personer uppnår eller förväntas uppnå en viss ålder samt försäkringar som meddelas som tillägg till sådana försäkringar.

Tillämpning av försäkringsrörelselagen på tjänstepensionsföretag

5 § Utöver bestämmelserna i denna lag gäller bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (2010:2043) för tjänstepensionsföretag och för tillsynen över dem, om inte annat följer av denna lag. Vid tillämpningen av bestämmelserna i försäkringsrörelselagen på tjänstepensionsföretag ska det som där sägs om

1. försäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag,
2. livförsäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag
3. EES-försäkringsgivare avse utländska tjänstepensionsinstitut,
4. försäkringsaktiebolag avse tjänstepensionsaktiebolag,
5. livförsäkringsaktiebolag avse tjänstepensionsaktiebolag,
6. ömsesidiga försäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,
7. ömsesidiga livförsäkringsaktiebolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,
8. försäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar, och
9. livförsäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen.

Hänvisningar i försäkringsrörelselagen till bestämmelser i samma lag ska i förekommande fall avse de bestämmelser i denna lag som gäller i stället för eller utöver bestämmelserna i försäkringsrörelselagen.

Termer och uttryck i denna lag har samma betydelse som i försäkringsrörelselagen (2010:2043) om inte annat särskilt anges.

6 § Bestämmelserna i 1 kap. 1–4, 6, 10 och 19–23 §§ samt 2, 3, 5–9, 16, 19 och 21 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller inte för tjänstepensionsföretag.

I 4 kap. 1 §, 9 kap. 1 §, 10 kap. 1 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 §, 14 kap. 1 § och 15 kap. 1 § finns bestämmelser om att vissa ytterligare bestämmelser i försäkringsrörelselagen inte ska gälla för tjänstepensionsföretag.

Tillämpning av lagen om försäkringsdistribution på tjänstepensionsföretag

7 § Utöver bestämmelserna i denna lag gäller även bestämmelserna i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution för tjänstepensionsföretag. Vid tillämpningen av bestämmelserna i den lagen ska det som där sägs om försäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag.

Bemyndigande

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad tjänstepensionsföretag ska iakttä vid tillämpning av 7 §.

2 kap. Tillstånd för tjänstepensionsföretag

Tillståndsplikt

1 § Verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag får bara drivas efter tillstånd. Tillstånd får ges ett aktiebolag, ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag, en tjänstepensionsförening, ett ömsesidigt försäkringsbolag eller en försäkringsförening.

Europabolag och europakooperativ

2 § I fråga om europabolag och europakooperativ som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag och som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar ska följande bestämmelser om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 4 § 4 om ledningsprövning,

4 kap. 9 § första stycket 1 försäkringsrörelselagen (2010:2043) om avtal med eller till förmån för styrelseledamot,

11 kap. 8 § och 13 kap. 17 § försäkringsrörelselagen om uppgifter inför styrelseval,

11 kap. 10 § och 13 kap. 11 § försäkringsrörelselagen om jäv för styrelseledamot, Bilaga 3

17 kap. 13 § försäkringsrörelselagen om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen och närvara vid sådant sammanträde samt delta i överläggningarna,

18 kap. 11 § försäkringsrörelselagen om återkallelse av tillstånd, och

16 kap. 30 § om tystnadsplikt.

Av 16 § andra stycket och 22 § lagen (2004:575) om europabolag samt 21 § andra stycket och 26 § lagen (2006:595) om europakooperativ framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter ska tillämpas också på ett europabolags eller ett europakooperativs lednings- eller förvaltningsorgan eller dess ledamöter.

Förhandsbesked

3 § Finansinspektionen ska, efter ansökan, lämna förhandsbesked om huruvida det krävs tillstånd för en planerad verksamhet.

Förutsättningar för tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring som tjänstepensionsföretag

Förutsättningar för tillstånd

4 § Ett företag ska ges tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag, om

1. bolagsordningen eller stadgarna stämmer överens med denna lag och andra författningar som reglerar ett företags bolagsordning eller stadgar samt i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av den planerade verksamheten,

2. den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar företagets verksamhet,

3. den som kommer att ha ett kvalificerat innehav i ett tjänstepensionsaktieföretag bedöms lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av tjänstepensionsaktieföretaget, och

4. de som avses ingå i styrelsen för företaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, eller de som avses ansvara för en sådan central funktion som avses i 10 kap. 4 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) har de insikter och den erfarenhet som måste krävas av den som deltar i styrningen av ett tjänstepensionsföretag och även i övrigt är lämpliga för en sådan uppgift.

Vid bedömningen enligt första stycket 3 ska kriterierna i 15 kap. 5 § första stycket 1, 3 och 4 försäkringsrörelselagen och 12 kap. 2 § beaktas.

Omvandling

5 § Ytterligare förutsättningar för tillstånd än i 4 § att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag (omvandling) är

1. för ett försäkringsaktieföretag, att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett bolagsstämmobeslut som har biträttats av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädare på stämman,

2. för ett ömsesidigt försäkringsbolag, att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett bolagsstämmobeslut som har biträtt av nio tiondelar av de röstberättigade eller minst två tredjedelar av de röstande,

3. för en försäkringsförening eller en understödsförening som omfattas av bestämmelserna i 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043), att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett föreningsstämmobeslut som har biträtt av nio tiondelar av de röstberättigade eller minst två tredjedelar av de röstande, och

4. för de företag som avses i 1–3, att den rätt som tillkommer försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar inte försämras.

Nära förbindelser

6 § Om företaget har eller kan förväntas komma att få nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn över företaget.

Tillstånds varaktighet

Tidsperiod

7 § Tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag ges tills vidare eller, om särskilda omständigheter ger anledning till detta, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver till det löpande räkenskapsårets slut.

Vid förlängning av ett tillstånd som har getts ett tjänstepensionsföretag för bestämd tid samt vid ändring av ett meddelat tillstånd gäller 4–6 §§ i tillämpliga delar.

Beslut att ansöka om förlängning av tillstånd

8 § Beslut att ansöka om förlängning av ett tillstånd ska i ett tjänstepensionsaktiebolag och ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag fattas av bolagsstämman och i en tjänstepensionsförening av föreningsstämman.

Prövning av bolagsordning m.m.

9 § Frågan om godkännande av bolagsordning eller stadgar för ett företag ska prövas i samband med att frågan om företaget ska få tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag prövas.

Ett företags beslut om att anta bolagsordning eller stadgar får inte registreras innan bolagsordningen eller stadgarna har godkänts.

10 § Ett tjänstepensionsföretag som har beslutat att ändra sin bolagsordning eller sina stadgar ska ansöka om godkännande av ändringen. Ändringen ska godkännas om bolagsordningen eller stadgarna överensstämmer med denna lag och andra författningar som reglerar ett företags bolagsordning eller stadgar samt i övrigt innehåller de särskilda bestämmelser som behövs med hänsyn till omfattningen och arten av företagets verksamhet.

Ett tjänstepensionsföretags beslut om ändring av bolagsordning eller stadgar får inte registreras innan det har godkänts. Bilaga 3

Kapitalbas när verksamheten påbörjas

11 § Ett tjänstepensionsföretag ska när verksamheten påbörjas ha en kapitalbas som uppgår minst till garantibeloppet enligt 8 kap. 13 §.

Vad ett tillstånd ska avse

12 § Tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag ska avse en eller flera av de försäkringsklasser som avses i 2 kap. 12 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Ett tillstånd får inte avse endast livförsäkring i klass I b.

Prövningen av ansökningar

13 § En ansökan om tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag, liksom frågor om godkännande av bolagsordning eller stadgar enligt 9 och 10 §§, prövas av Finansinspektionen.

Ansökan om tillstånd

Ansökan om tillstånd före registrering eller bildande

14 § Ett aktiebolag får ansöka om tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag innan bolaget har registrerats i aktiebolags- eller europabolagsregistret.

Om ett aktiebolag har ansökt om tillstånd inom sex månader från stiftelseurkundens undertecknande, ska tidsfristen i 2 kap. 22 § aktiebolagslagen (2005:551) för när styrelsen ska anmäla bolaget för registrering räknas från tillståndsbeslutet.

Ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag och en tjänstepensionsförening ska ansöka om tillstånd innan bolaget respektive föreningen har bildats.

Verksamhetsplan

15 § En ansökan om tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag ska innehålla en plan för den tilltänkta verksamheten.

Bemyndigande

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. de krav som ska gälla för deltagande i styrningen av ett tjänstepensionsföretag enligt 4 § första stycket 4, och

2. vad en verksamhetsplan enligt 15 § ska innehålla.

3 kap. Gränsöverskridande verksamhet

Allmänna bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet

Underrättelse till Finansinspektionen om gränsöverskridande verksamhet

1 § När ett tjänstepensionsföretag åtar sig uppdrag att meddela tjänstepensionsförsäkring för åtaganden som ska fullgöras i ett annat land inom EES än Sverige (gränsöverskridande verksamhet), ska företaget lämna en särskild underrättelse till Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Underrättelsen ska innehålla uppgift om

1. den som i egenskap av arbetsgivare ska betala premierna och var denne har sitt hemvist,
2. i vilket land åtagandena ska fullgöras, och
3. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för tjänstepensionsförsäkringarna.

Meddelande från Finansinspektionen till behörig myndighet

2 § Om förutsättningarna enligt andra stycket är uppfyllda, ska Finansinspektionen inom tre månader från det att en underrättelse enligt 1 § togs emot, lämna meddelande om underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten ska drivas.

Ett meddelande enligt första stycket ska lämnas om det inte finns skäl att ifrågasätta att

1. tjänstepensionsföretagets organisation är ändamålsenlig,
2. tjänstepensionsföretagets finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens omfattning och art, eller
3. företrädaren för företaget har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämpad att leda verksamheten.

Underrättelse till tjänstepensionsföretaget om att meddelande lämnas

3 § Finansinspektionen ska underrätta tjänstepensionsföretaget när inspektionen lämnar ett meddelande enligt 2 § första stycket.

Underrättelse till tjänstepensionsföretaget om utländska verksamhetsföreskrifter och informationskrav

4 § Om Finansinspektionen från en behörig myndighet i det land där den gränsöverskridande verksamheten ska drivas får veta vilka föreskrifter och informationskrav som gäller för verksamheten i det landet, ska inspektionen underrätta tjänstepensionsföretaget om föreskrifterna och kraven.

Om Finansinspektionen får veta att föreskrifterna och informationskraven har ändrats ska inspektionen underrätta tjänstepensionsföretaget om det.

När verksamheten får påbörjas

5 § Den gränsöverskridande verksamheten får påbörjas efter det att tjänstepensionsföretaget har tagit emot en underrättelse från Finansinspektionen om gällande utländska verksamhetsföreskrifter och

informationskrav eller, om ingen underrättelse lämnas, åtminstone sex veckor efter det att tjänstepensionsföretaget fått underrättelsen enligt 3 §. Bilaga 3

Finansinspektionens beslut om drivande av gränsöverskridande verksamhet

6 § Om Finansinspektionen finner att det inte finns förutsättningar för tjänstepensionsföretaget att driva gränsöverskridande verksamhet eller annars underlåter att lämna meddelande till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten ska drivas enligt 2 § första stycket, ska inspektionen meddela beslut om detta inom tre månader från det att underrättelsen enligt 1 § togs emot.

Underrättelse om ändrade förhållanden

7 § Om något av de förhållanden som angetts i en underrättelse enligt 1 § ska ändras sedan verksamheten har inletts, ska tjänstepensionsföretaget underrätta Finansinspektionen minst en månad innan ändringen genomförs.

Om Finansinspektionen finner att ändringen inte får göras, ska inspektionen meddela beslut om det inom en månad från det att underrättelsen om ändringen kom in till inspektionen.

Allmänna bestämmelser om sekundäretablering

Underrättelse till Finansinspektionen om avsikt att inrätta en sekundäretablering

8 § Ett tjänstepensionsföretag som avser att inrätta en filial, agentur eller annat liknande driftställe (sekundäretablering) i ett annat land inom EES ska underrätta Finansinspektionen. Underrättelsen ska innehålla

1. en plan för den tilltänkta verksamheten, med uppgift om sekundäretableringens organisation, och

2. uppgift om i vilket land sekundäretableringen ska inrättas samt om sekundäretableringens adress och företrädare.

Förfarandet vid uppdrag att meddela tjänstepensionsförsäkring från en sekundäretablering

9 § Bestämmelserna i 1–7 §§ om förfarandet då ett tjänstepensionsföretag driver gränsöverskridande verksamhet gäller även när tjänstepensionsföretaget från en sekundäretablering åtar sig uppdrag att meddela tjänstepensionsförsäkring för åtaganden som ska fullgöras i ett annat EES-land inom EES än Sverige (gränsöverskridande verksamhet).

Bemyndigande

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad en verksamhetsplan enligt 8 § 1 i övrigt ska innehålla.

4 kap. Grundläggande bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags verksamhet

Bestämmelser i försäkringsrörelselagen som inte ska gälla

1 § Bestämmelserna i 4 kap. 1–7 och 18 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller inte för tjänstepensionsföretag.

Stabilitet

2 § Verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska drivas med en för rörelsens omfattning och art tillfredsställande soliditet, likviditet och kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker, så att åtagandena mot försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar kan fullgöras.

Information

Skyldighet att lämna information

3 § Information till försäkringstagare och dem som erbjuds att teckna en tjänstepensionsförsäkring ska vara anpassad efter försäkringens art och tydligt visa försäkringens villkor och värdeutveckling. Även andra ersättningsberättigade på grund av tjänstepensionsförsäkringar ska ges den information de behöver.

Tjänstepensionsföretaget ska i fråga om de tjänstepensionsförsäkringar som företaget meddelar lämna uppgifter om företaget och dess verksamhet samt om de eventuella överenskommelser som ligger till grund för försäkringarna.

Pensionsbesked

4 § Tjänstepensionsföretag ska varje år lämna ett pensionsbesked till de försäkrade. Pensionsbeskedet ska innehålla uppgifter om de allmänna försäkringsvillkoren och de individuella förmånerna för den försäkring som avses i pensionsbeskedet samt upplysning om var ytterligare information finns tillgänglig.

God tjänstepensionsstandard

5 § Ett tjänstepensionsföretags verksamhet ska drivas enligt god tjänstepensionsstandard.

Förbud mot främmande verksamhet

6 § Ett tjänstepensionsföretag får inte driva annan verksamhet än verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar och därmed sammanhängande verksamhet.

Förbud mot att ställa säkerhet för tredje man

7 § I verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar som drivs enligt denna lag får säkerhet inte ställas för tredje man.

8 § Ett tjänstepensionsföretag får ta upp eller över lån (upplåning) bara om det görs för att tillgodose tillfälliga likviditetsbehov.

Bemyndigande

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka åtgärder som ett tjänstepensionsföretag ska vidta för att uppfylla de krav på soliditet, likviditet och riskhantering som avses i 2 §,
2. vilken information som ett tjänstepensionsföretag ska lämna och hur informationen ska lämnas enligt 3 §,
3. innehållet i pensionsbeskedet som avses i 4 §,
4. vilka åtgärder som ett tjänstepensionsföretag ska vidta för att uppfylla de krav på god tjänstepensionsstandard som avses i 5 §, och
5. villkor för upplåning enligt 8 §.

5 kap. Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningarnas omfattning

1 § Ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar ska motsvara belopp som krävs för att företaget vid varje tidpunkt ska kunna uppfylla alla åtaganden som skäligen kan förväntas uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

De försäkringstekniska avsättningarna ska motsvara företagets ansvarighet för

1. försäkringsfall, förvaltningskostnader och andra kostnader under resten av avtalsperioden för löpande försäkringar (livförsäkringsavsättning),
2. inträffade oreglerade försäkringsfall, kostnader för regleringen av dessa samt återbäring som förfallit till betalning men inte betalats ut (oreglerade skador),
3. sådan återbäring som är garanterad i nominella eller reala belopp (garanterad återbäring), och som inte omfattas av 1 eller 2,
4. sådan återbäring som är villkorad av värdeförändringar på tillgångar eller av ett visst försäkringstekniskt resultat som de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står risken för (villkorad återbäring), och
5. fondförsäkringar som de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står placeringsrisken för (fondförsäkringsåtaganden där de försäkrade bär placeringsrisken).

Beräkning vid solidarisk ansvarighet

2 § Om ett tjänstepensionsföretag ansvarar solidariskt för en försäkring ska det vid beräkningen av det enskilda företagens försäkringstekniska avsättningar beaktas bara den del av försäkringen som enligt avtal mellan företagen avser det företaget.

Beräkning av försäkringstekniska avsättningar

3 § De försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas utan avdrag för avgiven återförsäkring och motsvaras av det förväntade nuvärdet av de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal.

De försäkringstekniska avsättningarna som motsvarar tjänstepensionsföretagets ansvarighet enligt 1 § andra stycket 4 eller 5 får, i stället för att beräknas enligt första stycket, tas upp till värdet på placeringstillgångarna för vilka de försäkrade bär placeringsrisken.

4 § Beräkningen enligt 3 § ska grundas på antaganden om dödlighet och andra riskmått, räntesatser samt driftkostnader som var för sig är aktsamma.

5 § Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna ska göras minst en gång om året.

Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta om undantag från första stycket. Beräkningarna ska dock alltid göras minst vart tredje år.

6 § De försäkringstekniska avsättningarna ska beräknas under överinseende av aktuariefunktionen. De som utför beräkningarna ska ha den kunskap och erfarenhet av dessa frågor som krävs med hänsyn till omfattningen och arten av företagets verksamhet.

Bemyndigande

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll och beräkning enligt 1–4 §§.

6 kap. Investeringar

Grundläggande principer för samtliga investeringar

Aktsamhet

1 § Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska investeras på ett aktsamt sätt enligt 2–9 §.

Vid intressekonflikter mellan tjänstepensionsföretaget och de försäkrade och andra ersättningsberättigade ska tillgångarna investeras på det sätt som bäst gagnar de försäkrade och andra ersättningsberättigades intressen.

Riskkontroll

2 § Investeringar får endast göras i sådana finansiella instrument och andra tillgångar vars risker tjänstepensionsföretaget kan identifiera, mäta, övervaka, hantera, kontrollera och rapportera samt på lämpligt sätt beakta i den egna risk- och solvensbedömningen enligt 9 kap. 9 §.

Riskspridning

3 § Investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar ska göras så att lämplig riskspridning uppnås.

Samtliga tillgångar ska, med beaktande av tjänstepensionsföretagets försäkringsåtaganden och förändringar i tillgångarnas framtida värde och avkastning, investeras så att företagets betalningsberedskap är tillfredsställande och den förväntade avkastningen tillräcklig.

Hänsyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer

4 § Ett tjänstepensionsföretag får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i sina investeringsbeslut.

Lokalisering av tillgångar

5 § Ett tjänstepensionsföretags tillgångar ska förvaras så att de är åtkomliga för företaget.

Särskilda begränsningar för investeringar i vissa tillgångar

Derivatinstrument

6 § Derivatinstrument får användas för att sänka den finansiella risken i ett tjänstepensionsföretag eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av företagets tillgångar och skulder.

Onoterade tillgångar

7 § Investeringar i finansiella instrument och andra tillgångar som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad ska hållas på aktsamma nivåer.

Begränsningar för enhandsengagemang

Investeringar i uppdragsgivande företag

8 § Av de samlade tillgångarna får högst

1. fem procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser från samma emittent eller låntagare, om denne i egenskap av arbetsgivare betalar försäkringspremier till tjänstepensionsföretaget (uppdragsgivande företag), och

2. tio procent utgöras av sådana tillgångar som avses i 1, och som har getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare som ett uppdragsgivande företag ingår i och som har en sådan inbördes anknytning som avses i 9 §, vari ett uppdragsgivande företag ingår.

Begränsningarna gäller inte sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

Grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning

9 § Med en grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har direkt eller indirekt ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen eller därför att de, utan att stå i sådant förhållande, har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem

Skuldtäckning

Krav på skuldtäckning

10 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha tillgångar för skuldtäckning som minst uppgår till ett belopp som svarar mot de försäkringstekniska avsättningarna.

De tillgångar som svarar mot försäkringstekniska avsättningar ska, utöver vad som följer av 1–9 §§, investeras och värderas enligt 11–15 §§.

Hänsyn till åtagandenas art och löptid

11 § Tillgångar som svarar mot försäkringstekniska avsättningar ska investeras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till åtagandenas art och löptid.

Särskilt om fondförsäkringstillgångar

12 § Premier för fondförsäkring ska investeras i sådana fonder som är knutna till försäkringen och som försäkringstagaren eller den försäkrade från tid till annan bestämmer. Tjänstepensionsföretaget får begränsa antalet fonder i vilka premierna får investeras.

Utdelning och ersättning vid inlösen av andelarna får bara användas för förvärv av nya andelar i anknutna fonder och för utbetalning eller betalning av kostnader enligt försäkringsavtalet.

Värdering av tillgångar som används för skuldtäckning

Värdering till verkligt värde

13 § De tillgångar som används för skuldtäckning ska värderas till verkligt värde. Från detta värde ska avdrag göras för skulder som hänförs till förvärvet av tillgången.

Värdering av aktier i dotterföretag

14 § Om ett tjänstepensionsföretag inte äger samtliga aktier i ett dotterföretag, ska bara så stor del av tillgångarnas värde som svarar mot aktieinnehavet beaktas.

Fordringar på någon annan än försäkringstagare

15 § Fordringar på någon annan än försäkringstagare ska beaktas bara till den del de överstiger belopp som gäldenären har att fordra av tjänstepensionsföretaget.

Register och förmånsrätt

Register över tillgångar som används för skuldtäckning

16 § Ett tjänstepensionsföretag ska föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som används för skuldtäckning och tillgångarnas värde.

Om en tillgång som har antecknats i registret har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas för skuldtäckning, ska detta antecknas i registret.

17 § Förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran som

1. grundas på försäkringsavtal, eller
2. avser återbetalning av premier för att ett försäkringsavtal inte har kommit till stånd eller har upphört att gälla.

Förmånsrätten omfattar de tillgångar som finns upptagna i det register som anges i 16 § när företaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Bemyndigande

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som anses med lämplig riskspridning enligt 3 § första stycket,
2. förvaring av tillgångar enligt 5 §
3. användning av derivatinstrument enligt 6 §,
4. värdering av de tillgångar som avses i 13 § till verkligt värde, och
5. förande av register enligt 16 §.

7 kap. Kapitalbas

Tillräcklig kapitalbas

1 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha en kapitalbas som minst uppgår till det riskkänsliga kapitalkravet beräknat enligt 8 kap. 1–6 §§.

Kapitalbasen ska dock aldrig vara mindre än det högsta av minimikapitalkravet beräknat enligt 8 kap. 7–12 § eller garantibeloppet enligt 8 kap. 13 §.

Kapitalbasens sammansättning

2 § Kapitalbasen får omfatta följande poster:

1. inbetalt aktiekapital, garantikapital eller verksamhetskapital,
2. konsolideringsfond,
3. övrigt eget kapital, och
4. obeskattade reserver,

Beslut om att andra poster får ingå i kapitalbasen

3 § Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta att också andra poster än de som anges i 2 § får ingå i kapitalbasen.

Avräkning från kapitalbasen

4 § Från kapitalbasen enligt 2 § ska tjänstepensionsföretaget räkna av immateriella tillgångar, utdelningar och förutbetalda anskaffningskostnader. Avräkning ska också ske, i de fall som anges i andra stycket, av det bokförda värdet av aktierna eller av det som har skjutits till i annan form (tillskott) i

1. ett tjänstepensionsföretag,
2. ett försäkringsföretag, ett kreditinstitut, ett institut för elektroniska pengar, ett värdepappersbolag eller motsvarande utländska företag,

3. ett utländskt återförsäkringsföretag,
4. ett försäkringsholdingföretag, eller
- 5 ett finansiellt institut.

En sådan avräkning av det bokförda värdet av aktier eller tillskott ska göras om

1. tjänstepensionsföretagets ägarandel överstiger 10 procent av företagets egna kapital, eller
2. tjänstepensionsföretagets ägarandel understiger 10 procent av företagets egna kapital men
 - a) tillskottet eller summan av tillskotten överstiger 10 procent av det egna kapitalet eller de egna fonderna i företaget eller det sammanlagda bokförda värdet av sådana tillskott överstiger 10 procent av tjänstepensionsföretagets kapitalbas, eller
 - b) företaget är ett intresseföretag eller tjänstepensionsföretaget direkt eller indirekt äger minst 20 procent av kapitalet eller av samtliga röster i företaget.

5 § Avräkning enligt 4 § ska inte göras för tillskott som avser företag som tillsammans med tjänstepensionsföretaget omfattas av grupp tillsyn med avseende på grupp solvens enligt 16 kap. 11–19 §§. Avräkning ska inte heller göras för tillskott som avser företag som gemensamt med tjänstepensionsföretaget omfattas av tillsyn enligt lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Bemyndigande

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för att ta in, räkna av och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen samt hur den i övrigt ska beräknas enligt 2–5 §§.

8 kap. Kapitalkrav

Riskkänsligt kapitalkrav

Beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet

1 § Det riskkänsliga kapitalkravet utgör den minsta storleken på kapitalbasen som krävs för att tjänstepensionsföretaget med 98 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot de försäkrade och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar (skyddsnivå). Denna skyddsnivå ska även beaktas vid beräkningen av kapitalkravet för var och en av de risker som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet.

Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas under antagandet att tjänstepensionsföretaget kommer att fortsätta driva sin verksamhet.

Beräkningsmetod

- 2 §** Det riskkänsliga kapitalkravet ska utgöra summan av
- en justerad sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk enligt 3 § och försäkringsrisk enligt 4 §, samt
 - kapitalkravet för operativ risk enligt 5 §,

minskat med
– ett justeringsbelopp enligt 6 §.

Kapitalkravet för marknadsrisk

3 § Kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för

1. ränterisk,
2. aktiekursrisk,
3. fastighetsprisrisk,
4. spreadrisk,
5. valutakursrisk, och
6. koncentrationsrisk.

Kapitalkravet för försäkringsrisk

4 § Kapitalkravet för försäkringsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för

1. långlevnadsrisk,
2. dödlighetsrisk,
3. sjuklighetsrisk,
4. annullationsrisk, och
5. kostnadsrisk.

Kapitalkravet för operativ risk

5 § Kapitalkravet för operativ risk ska beräknas med beaktande av sådana operativa risker som tjänstepensionsföretaget är utsatt för och som inte har beaktats vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk eller försäkringsrisk.

Justeringsbelopp

6 § Justeringsbeloppet enligt 2 § ska motsvara den minskning av tjänstepensionsföretagets oförutsedda förluster som beror på

1. att företagets åtaganden gentemot de försäkrade eller andra ersättningsberättigade minskar till följd av villkoren i försäkringsavtalet,
2. att företagets uppskjutna skatt förändras, eller
3. en kombination av 1 och 2.

Minimikapitalkrav

Beräkning av minimikapitalkravet

7 § Minimikapitalkravet för försäkring som avses i 2 kap. 12 § klasserna I a, II, III och IV försäkringsrörelselagen (2010:2043) utgör summan av följande belopp:

1. fyra procent av den del av försäkringstekniska avsättningar enligt 5 kap. 1 §, som svarar mot åtaganden med en finansiell eller försäkringsteknisk risk för tjänstepensionsföretaget, utan avdrag för avgiven återförsäkring (bruttoavsättning) multiplicerat med en faktor som motsvarar förhållandet för det föregående räkenskapsåret mellan sådana försäkringstekniska avsättningar efter avdrag för avgiven återförsäkring och bruttoavsättningen; faktorn får dock inte understiga 0,85,

2. en procent av försäkringstekniska avsättningar i övrigt beräknade på det sätt som anges i 1, om

a) försäkringstiden överstiger fem år och det belopp som ska täcka driftkostnaderna är bestämt för längre tid än fem år, eller

b) avsättningarna är förenade med en rörelserisk för företaget som inte är oväsentlig,

3. tre tiondels procent av samtliga positiva risksummor multiplicerade med en faktor som motsvarar förhållandet för det föregående räkenskapsåret mellan de positiva risksummorna efter avdrag för avgiven återförsäkring och de positiva risksummorna utan sådant avdrag; faktorn får dock inte understiga 0,5, samt

4. tjugofem procent av de nettodriftskostnader som är hänförliga till sådana avtal under föregående räkenskapsår som inte är förenade med någon placeringsrisk för tjänstepensionsföretaget och där det belopp som ska täcka driftkostnaderna inte är bestämt för längre tid än fem år.

För försäkringar enbart för dödsfall ska vid tillämpningen av första stycket 3 i stället för tre tiondels procent gälla en tiondels procent om försäkringstiden är högst tre år och femton hundraedels procent om försäkringstiden är längre än tre år, men högst fem år.

Minimikapitalkrav för tilläggsförsäkringar

8 § Minimikapitalkravet för försäkringar enligt 2 kap. 12 § klass I b (tilläggsförsäkring) försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska beräknas med utgångspunkt i premiebasen eller ersättningsbasen.

Premiebasen

9 § Premiebasen grundas på det högsta av

1. ett belopp som uppgår till under det föregående räkenskapsåret förfallna premier brutto med avdrag för dels däri ingående skatter och avgifter, dels premier för under samma tid annullerade försäkringsavtal, eller

2. bruttovärdet av de intjänade premierna.

Premiebasen utgörs av arton procent av det högsta beloppet enligt första stycket, till den del beloppet motsvarar högst femtio miljoner euro eller det högre belopp, grundat på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, som Europeiska kommissionen årligen tillkännager, och sexton procent av återstoden.

Ersättningsbasen

10 § Ersättningsbasen grundas på ett belopp bestående av

1. genomsnittet av utbetalda ersättningar brutto för vart och ett av de tre föregående räkenskapsåren med avdrag för mottagna regressbelopp under samma tid, och

2. en tredjedel av avsättningen för oreglerade skador brutto vid det föregående räkenskapsårets utgång minskad med en tredjedel av avsättningen för oreglerade skador brutto vid början av den treårsperiod som slutar med det föregående räkenskapsårets utgång.

Ersättningsbasen utgörs av tjugosex procent av detta belopp till den del beloppet motsvarar högst trettiofem miljoner euro eller det högre belopp, grundat på förändringar i det europeiska konsumentprisindexet, som

Beräkning av minimikapitalkravet för tilläggsförsäkring

11 § Minimikapitalkravet för tilläggsförsäkring utgörs av det högsta av premiebaser eller ersättningsbasen, multiplicerad med en kvot som för de närmast föregående räkenskapsåren motsvarar förhållandet mellan, å ena sidan, summan av utbetalda ersättningar och förändringen i avsättningen för oreglerade skador efter avdrag för återförsäkrades andel samt, å andra sidan, summan av utbetalda ersättningar och förändringen i avsättningen för oreglerade skador utan avdrag för återförsäkrades andel. Kvoten får dock inte understiga 0,5.

Om tjänstepensionsföretagets verksamhet inte har pågått så länge som förutsätts enligt bestämmelserna om ersättningsbasen, ska minimikapitalkravet beräknas med utgångspunkt i premiebaser.

12 § Om det beräknade minimikapitalkravet för tilläggsförsäkring för ett tjänstepensionsföretag är lägre än föregående års minimikapitalkrav, ska minimikapitalkravet i stället bestämmas till minimikapitalkravet för föregående års multiplicerad med förhållandet mellan försäkringstekniska avsättningar för oreglerade skador vid utgången av det närmaste föregående räkenskapsåret och de försäkringstekniska avsättningarna för oreglerade skador i början av det närmast föregående räkenskapsåret. Vid beräkningarna ska återförsäkring inte ingå i de försäkringstekniska avsättningarna. Kvoten får inte överstiga 1,0.

Garantibelopp

13 § För ett tjänstepensionsföretag ska garantibeloppet uppgå till ett belopp som motsvarar 790 prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken.

Beslut om nedsättning av garantibelopp

14 § Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta att garantibeloppet för ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening sätts ned med högst hälften.

Underrättelse om bristande kapitalkrav

15 § Ett tjänstepensionsföretag ska omedelbart underrätta Finansinspektionen om företaget inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet, minimikapitalkravet eller garantibeloppet eller om det finns risk för detta under de närmaste tre månaderna.

Bemyndigande

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. det riskkänsliga kapitalkravet enligt 2–6 §§,
2. beräkning av minimikapitalkravet enligt 7–12 §§, och
3. villkoren för nedsättning av garantibeloppet enligt 14 §.

9 kap. Företagsstyrning

Bestämmelser i försäkringsrörelselagen som inte ska gälla

1 § Bestämmelserna i 10 kap. 1, 2, 5, 7–11, 16, 18, 20 och 21 §§ samt 26 § 1–9 försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller inte för tjänstepensionsföretag.

Företagsstyrningssystem

2 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt.

Företaget ska regelbundet se över systemet.

Styrdokument

3 § Ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa styrdokument för

1. riskhantering,
2. internkontroll,
3. internrevision,
4. verksamhet som omfattas av bestämmelser om uppdragsavtal enligt denna lag och försäkringsrörelselagen (2010:2043) och
5. uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna.

Styrdokumenterna ska fastställas av styrelsen. De ska utvärderas och ses över minst en gång per år.

Lämplighetskrav

4 § Ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa att

1. den som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem har de insikter och den erfarenhet som krävs för att delta i ledningen av tjänstepensionsföretaget och i övrigt är lämpliga för uppgiften, och

2. de som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion har de insikter och den erfarenhet som krävs för en sådan uppgift och i övrigt är lämpliga för uppgiften.

Tjänstepensionsföretaget ska snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning enligt första stycket eller som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion i företaget.

Skyldighet att rapportera till Finansinspektionen

5 § Den som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion i ett tjänstepensionsföretag är skyldig att underrätta Finansinspektionen om styrelsen eller den verkställande direktören inte vidtar lämpliga åtgärder inom skälig tid efter att de informerats om att

1. det inom den centrala funktionen har upptäckts att det finns en betydande risk att företaget inte kommer att uppfylla ett materiellt väsentligt krav enligt lag och detta kan få väsentlig påverkan på de försäkrades intressen, eller

2. det inom den centrala funktionen har konstaterats att det förekommit en väsentlig överträdelse av lag eller andra bestämmelser som gäller för företagets verksamhet.

System för riskhantering

Risker och krav på innehåll i styrdokumentet för riskhantering

6 § Ett tjänstepensionsföretags system för riskhantering ska avse såväl de risker som täcks av det riskkänsliga kapitalkravet, som risker som inte, eller endast delvis, beaktas vid beräkningen av detta.

Systemet ska omfatta risker inom följande områden

1. försäkringsrisker,
2. matchningsrisker,
3. investeringsrisker, särskilt avseende derivatinstrument och liknande åtaganden,
4. likviditets- och koncentrationsrisker,
5. operativa risker,
6. risker hänförliga till återförsäkring och andra riskreduceringstekniker,
7. miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till investeringsportföljen och dess förvaltning, och
8. beroenden mellan risker som företaget är eller kan komma att bli exponerade för.

Om de försäkrade eller andra ersättningsberättigade står för risk ska systemet för riskhantering även beakta riskerna från deras perspektiv.

Ett tjänstepensionsföretags styrdokument för riskhantering enligt 3 § 1 ska omfatta de risker som avses i andra stycket 1–7.

Krav på regelbunden utvärdering

7 § Ett tjänstepensionsföretag ska regelbundet bedöma hur känsliga de försäkringstekniska avsättningarna och kapitalbasen är för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av den ränta som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Krav på analys av externa bedömningar

8 § Ett tjänstepensionsföretag som använder bedömningar från externa kreditvärderingsinstitut vid beräkningar av de försäkringstekniska avsättningarna eller det riskkänsliga kapitalkravet ska, när det är möjligt, göra en egen bedömning av de externa värderingarna.

Egen risk- och solvensbedömning

9 § Ett tjänstepensionsföretag ska genomföra en egen risk- och solvensbedömning.

I risk- och solvensbedömningen ska tjänstepensionsföretaget göra en bedömning av

1. företagets totala solvensbehov med hänsyn till dess specifika riskprofil, risktolerans och affärsstrategi,
2. företagets fortlöpande efterlevnad av bestämmelserna om det riskkänsliga kapitalkravet och minimikapitalkravet, samt försäkringstekniska avsättningar, och

3. hur betydande skillnaderna är mellan företagets riskprofil och de antaganden om risker som har legat till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

För bedömningen enligt andra stycket 1 ska tjänstepensionsföretaget ha processer som säkerställer att de risker som företaget är eller kan komma att bli exponerat för, på såväl kort som lång sikt, identifieras och värderas. Företaget ska kunna redovisa de metoder som använts vid bedömningen.

Den egna risk- och solvensbedömningen ska ingå som en integrerad del i ett tjänstepensionsföretags affärsstrategier och ska beaktas vid företagets strategiska beslut.

Funktion för riskhantering

10 § Funktionen för riskhantering i ett tjänstepensionsföretag ska

1. utvärdera systemet för riskhantering,
2. identifiera, värdera, övervaka och hantera de risker som omfattas av systemet för riskhantering,
3. rapportera till styrelsen och den verkställande direktören om de risker som tjänstepensionsföretaget är eller kan komma att bli exponerat för samt beroenden mellan risker.

Funktion för regelefterlevnad

11 § Funktionen för regelefterlevnad i ett tjänstepensionsföretag ska

1. rapportera till styrelsen och den verkställande direktören i fråga om efterlevnaden av
 - a) bestämmelserna i denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag,
 - b) bestämmelserna i försäkringsrörelselagen (2010:2043) och,
 - c) om företaget har inrättat en sekundäretablering i ett annat land inom EES, föreskrifter och riktlinjer som den behöriga myndigheten i det landet har meddelat,
2. lämna råd till företagets styrelse och den verkställande direktören om förebyggande av bristande efterlevnad av bestämmelser enligt 1,
3. bedöma konsekvenserna av förändringar i bestämmelser enligt 1, och
4. identifiera och bedöma risker för bristande efterlevnad av bestämmelser enligt 1.

Funktion för internrevision

12 § Den som ska ansvara för eller utföra uppgifter i funktionen för internrevision i ett tjänstepensionsföretag ska ha de kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter som är tillräckliga med hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av företagets verksamhet.

Aktuariefunktion

13 § Aktuariefunktionen i ett tjänstepensionsföretag ska

1. samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna,

2. bistå styrelsen och den verkställande direktören och på eget initiativ rapportera till dem i frågor som rör metoder, beräkningar och bedömningar av

- a) de försäkringstekniska avsättningarna,
 - b) värderingen av försäkringsriskerna, och
 - c) återförsäkringsskydd och andra riskreduceringstekniker, och
3. bidra till företagets riskhanteringssystem.

Den som ska ansvara för eller utföra uppgifter i aktuariefunktionen ska ha de kunskaper och erfarenheter av funktionens uppgifter som är tillräckliga med hänsyn till arten, omfattningen och komplexiteten av riskerna i företagets verksamhet.

Tjänstepensionsföretaget ska utse minst en oberoende person som ansvarar för aktuariefunktionen.

Uppdragsavtal

Begränsningar i möjligheten att ingå uppdragsavtal

14 § Ett uppdragsavtal mellan ett tjänstepensionsföretag och en uppdragstagare får inte leda till att

1. kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras väsentligt,
2. den operativa risken i företaget ökar väsentligt,
3. Finansinspektionens möjlighet att utöva tillsyn över tjänstepensionsföretagets verksamhet försämras, eller
4. försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades möjlighet till tillfredsställande och fortlöpande service inte kan upprätthållas.

Tjänstepensionsföretaget ska välja uppdragstagare med omsorg och löpande följa upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal för att säkerställa att verksamheten fungerar tillfredsställande.

Ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och tydligt ange parternas rättigheter och skyldigheter.

Anmälan av uppdragsavtal

15 § Ett tjänstepensionsföretag ska anmäla ett uppdragsavtal till Finansinspektionen. Om uppdragsavtalet avser centrala funktioner eller förvaltningen av tjänstepensionsföretaget ska anmälan ske innan avtalet börjar gälla. Ett tjänstepensionsföretag ska snarast möjligt anmäla till Finansinspektionen om det inträffar väsentliga förändringar som rör den verksamhet som omfattas av ett uppdragsavtal.

Investeringsriktlinjer

16 § Ett tjänstepensionsföretag ska upprätta, följa och offentliggöra investeringsriktlinjer. Sådana riktlinjer ska åtminstone innehålla uppgifter om

1. metoder för att mäta investeringsrisker,
2. införda processer för riskhantering och den strategiska allokeringen av tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och varaktighet, samt
3. hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer.

Riktlinjerna ska fastställas av styrelsen och ses över årligen. Om det sker en väsentlig förändring av investeringspolicyn ska riktlinjerna ses över snarast möjligt.

Senast när riktlinjerna börjar användas, ska de ges in till Finansinspektionen. Tjänstepensionsföretag ska samtidigt lämna in en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för tjänstepensionsföretaget samt för de försäkrade och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringarna. Detta gäller även vid ändringar av riktlinjerna.

System för ersättningar

17 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha ett system för ersättningar till

1. de som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör i det, eller är ersättare för någon av dem,
2. de som ansvarar för eller utför arbete i centrala funktioner, samt
3. andra som kan påverka riskerna i tjänstepensionsföretagets verksamhet som skapar en sund och effektiv riskhantering.

Inom ramen för ersättningssystemet ska en ersättningspolicy upprättas och tillämpas. Ersättningspolicyn ska utvärderas och ses över årligen.

Bemyndigande

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. utformningen av företagsstyrningssystemet enligt 2 §,
2. innehållet i styrdokumentet enligt 3 §,
3. de krav som ska gälla för de som är verksamma i ett tjänstepensionsföretag enligt 4 och 12 §§ samt 13 § andra stycket,
4. innehållet i systemet för riskhantering enligt 6 § samt omfattningen av riskerna i detta system,
5. kraven på de regelbundna utvärderingar som ska göras av tjänstepensionsföretag när det gäller företagets känslighet för de antaganden som ligger till grund för fastställandet av den ränta som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna enligt 7 §,
6. hur en sådan egen bedömning som avses i 8 § ska genomföras,
7. vad som ska ingå i risk- och solvensbedömningen enligt 9 § och rapporteringen av denna enligt 10 kap. 13 § försäkringsrörelselagen jämförd med 1 kap. 6 § denna lag,
8. funktionen för riskhanterings uppgifter enligt 10 §,
9. funktionen för regelefterlevnads uppgifter enligt 11 §,
10. aktuariefunktionens uppgifter enligt 13 §,
11. vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när ett uppdragsavtal enligt 14 § ingås och innehållet i ett sådant avtal,
12. vad investeringsriktlinjerna och redogörelsen för konsekvenserna enligt 16 § ska innehålla,
13. innehållet i den ersättningspolicy som ska upprättas enligt 17 § och hur information om ersättningspolicyn ska offentliggöras,
14. funktionen för internrevisions uppgifter enligt 10 kap. 17 § försäkringsrörelselagen jämförd med 1 kap. 5 § denna lag,

15. innehållet i försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag som avses i 10 kap. 23 § försäkringsrörelselagen jämförd med 1 kap. 5 § denna lag, och

16. vilka uppgifter som riktlinjer för hantering av intressekonflikter enligt 10 kap. 24 § försäkringsrörelselagen ska omfatta jämförd med 1 kap. 5 § denna lag.

10 kap. Associationsrättsliga bestämmelser för tjänstepensionsföretag

Bestämmelser i försäkringsrörelselagen som inte ska gälla

1 § Bestämmelserna i 11 kap. 2, 7 b, 13 a–13 c, 32, 33, 45 och 50 §§, 12 kap. 2, 5, 10, 11, 25 a, 41, 43 a–43 e, 74, 81, 82 och 88 §§ och 13 kap. 5, 9 a, 18 a–18 e, 27, 32, 33 och 39 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller inte för tjänstepensionsföretag.

Tjänstepensionsaktiebolag

Hinder mot bildande

2 § Om teckning av aktier innebär att någon som inte har prövats enligt 2 kap. 4 § första stycket 3 kommer att ha ett kvalificerat innehav i tjänstepensionsaktiebolaget, får bolaget inte bildas utan att en sådan prövning görs. Om personen vid den prövningen inte anses lämplig, får bolaget inte bildas.

Revisionsutskott

3 § I fråga om revisionsutskott ska ett tjänstepensionsaktiebolag anses som ett sådant aktiebolag som avses i 8 kap. 49 a § aktiebolagslagen (2005:551).

Revisorns uppdragstid

4 § I fråga om uppdragstid för revisorn ska ett tjänstepensionsaktiebolag anses som ett sådant aktiebolag som avses i 9 kap. 21 a § aktiebolagslagen (2005:551). Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i ett tjänstepensionsaktiebolag

Domstols entledigande av revisorn

5 § I fråga om domstols entledigande av revisorn ska ett tjänstepensionsaktiebolag anses som ett sådant aktiebolag som avses i 9 kap. 22 a § aktiebolagslagen (2005:551).

EU:s revisorsförordning

6 § Bestämmelser om revision av tjänstepensionsaktiebolag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

Tillämpliga bestämmelser vid fusion

7 § Vid fusion med ett tjänstepensionsaktiebolag gäller inte 23 kap. 19–21, 22–24 och 45 §§ aktiebolagslagen (2005:551). I stället gäller 8 § detta kapitel och 11 kap. 34 och 35 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043). I 11 kap. 37 § försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om fusion genom absorption av helägt dotterbolag.

Ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen

8 § När fusionsplanen gäller i samtliga bolag, ska såväl överlåtande som övertagande bolag ansöka om tillstånd att verkställa planen. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan göras av det eller de svenska bolag som deltar i fusionen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Vid fusion genom kombination krävs att bolagen uppfyller förutsättningarna i 2 kap. 4 och 5 §§ och att prövning av godkännande av bolagsordningen enligt 2 kap. 9 § har gjorts för det övertagande bolaget. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om det övertagande bolaget ska ha sin hemvist i Sverige.

Ansökan enligt första stycket ska ges in inom en månad efter det att fusionsplanen gäller i samtliga bolag och, om fusionsplanen har registrerats enligt 23 kap. 14 § första stycket aktiebolagslagen (2005:551), senast två år efter det att fusionsplanen har kungjorts enligt 27 kap. 3 § aktiebolagslagen.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket och Skatteverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har fått laga kraft och som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

Tvångslikvidation

9 § Utöver det som föreskrivs i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) om i vilka fall allmän domstol eller Bolagsverket ska besluta att ett bolag ska gå i likvidation gäller för tjänstepensionsaktiebolag att Bolagsverket ska besluta att bolaget ska gå i likvidation om

1. ett tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring för en bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller
2. tillståndet att driva verksamhet avseende tjänstepensionsverksamhet enligt denna lag har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse eller ett tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Beslutet enligt första stycket 2 ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

I ärenden om likvidation av tjänstepensionsaktiebolag vars tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse, ska 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte tillämpas.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en aktieägare eller på anmälan av Finansinspektionen.

10 § Ett tjänstepensionsaktiebolags företagsnamn ska innehålla ordet tjänstepension.

Ömsesidiga tjänstepensionsbolag

Ansvar för ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags förpliktelser

11 § I ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag har delägarna inte något personligt betalningsansvar för bolagets förpliktelser.

I bolagsordningen för ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag får det dock föreskrivas att en delägare ska täcka skulder, avsättningar eller förluster i rörelsen, som bolaget inte kan täcka genom att ta i anspråk egna tillgångar eller medel, genom att göra kapitaltillskott till bolaget (uttaxering).

Bemyndigande

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att bestämmelserna om koncerner denna lag, i föreskrifter meddelade med stöd av denna lag, i försäkringsrörelselagen (2010:2043), i föreskrifter meddelade med stöd av försäkringsrörelselagen och i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska gälla helt eller delvis för en grupp av företag, som inte utgör en koncern enligt 1 kap. 10 – 14 §§ lagen om ekonomiska föreningar, men som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning.

Garantikapital

13 § Garantikapitalet ska återbetalas när det inte längre behövs för att rörelsen ska kunna drivas ändamålsenligt och en återbetalning är förenlig med bestämmelserna om kapitalbasens sammansättning och storlek i 7 kap. Bestämmelser om villkor för sådan återbetalning finns i 12 kap. 66 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Garantikapitalet ska också återbetalas om inte registrering sker enligt 12 kap. 18 § försäkringsrörelselagen.

Bolagsordning

14 § Ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags bolagsordning ska innehålla uppgifter om

1. bolagets företagsnamn,
2. den ort i Sverige där bolagets styrelse ska ha sitt säte,
3. föremålet för bolagets verksamhet,
4. verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska drivas utanför EES,
5. antalet eller lägsta och högsta antalet av de styrelseledamöter, revisorer och eventuella styrelsesuppleanter, som får utses av bolagsstämman och tiden för styrelseledamöternas och revisorernas uppdrag,
6. den krets av försäkrade som i denna egenskap är delägare, om inte bara försäkringstagarna är delägare,
7. garantikapitalet,

8. regler för hur rösträtten och förslagsrätten ska utövas och hur beslut ska fattas på stämman, varvid det ska anges särskilt i vilken utsträckning garanterna ska ha rösträtt,

9. för vilka tjänstepensionsförsäkringar, i vilka situationer, intill vilket belopp eller andel och i vilken ordning uttaxering kan ske gentemot delägarna i bolaget och hur uttaxeringen ska genomföras,

10. i vilken ordning garanterna ska betala in det tecknade garantikapitalet,

11. om och i vilken ordning vinst ska delas ut till garanterna och i vilken ordning garantikapitalet ska återbetalas,

12. hur en bolagsstämma ska sammankallas,

13. de ärenden som ska förekomma på en ordinarie bolagsstämma,

14. de regler enligt vilka bolagsstämman får förfoga över bolagets vinst eller på annat sätt täcka bolagets förlust,

15. antal och sammanlagt belopp av de försäkringar som ska vara tecknade innan bolaget kan anses bildat,

16. hur tillgångarna ska fördelas mellan delägarna vid bolagets upplösning, och

17. det som ska gälla för sådana förlagsinsatser som avses i 11 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, om sådana ska förekomma.

Om tjänstepensionsbolaget ska ha euro som redovisningsvaluta, ska det anges i bolagsordningen.

Revisionsutskott

15 § I fråga om revisionsutskott ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 7 kap. 47 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

16 § Om ett beslut att ändra bolagsordningen avser delägarnas ansvarighet vid uttaxering enligt 11 § andra stycket, får beslutet inte tillämpas tidigare än ett år efter registreringen av beslutet, om inte samtliga delägare har biträtt det.

Efter registrering ska beslutet genast kungöras i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som styrelsen bestämmer. Dessutom ska en underrättelse om beslutet skickas till varje delägare vars postadress är känd.

Den som är delägare när beslutet fattas men som inte samtycker till beslutet har rätt att inom ett år från beslutets registrering häva försäkringsavtalet utan att rätta sig efter den uppsägningstid som annars skulle ha gällt. Om avtalet hävs har delägare rätt att få ut den på försäkringen belöpande andelen av ej intjänade premier och återbäring. Beräkningen av denna andel ska göras för den tidpunkt då avtalet upphör att gälla.

Revisorns uppdragstid

17 § I fråga om uppdragstid för revisorn ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 54 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag.

18 § I fråga om revisionsberättelsens innehåll ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 56–59 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Koncernrevision

19 § I fråga om koncernrevision ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 60 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Domstols entledigande av revisorn

20 § I fråga om en domstols entledigande av revisorn ska ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 55 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

EU:s revisorsförordning

21 § Bestämmelser om revision av ömsesidiga tjänstepensionsbolag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014.

Tvångslikvidation

22 § Bestämmelsen i 17 kap. 16 § första stycket 1 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar om allmän domstols beslut om likvidation ska gälla också för ömsesidiga tjänstepensionsbolag.

Bolagsverket ska besluta att ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag ska gå i likvidation om

1. bolagets hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd har överlåtits,
2. ett tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring för en bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats,
3. tillståndet att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043),
4. bolaget är försatt i konkurs som avslutats med överskott och bolagsstämman inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation enligt 11 kap. 79 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller
5. bolaget saknar till försäkringsregistret anmäld behörig styrelse eller verkställande direktör.

Ett beslut om likvidation ska inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden upphört under ärendets handläggning. Frågor om likvidation enligt första eller andra stycket prövas på anmälan av Finansinspektionen eller på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören eller en delägare eller röstberättigad som inte är delägare.

I de fall som avses i andra stycket 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket.

I de fall som avses i andra stycket 4 eller 5 prövas frågan på ansökan även av en borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

Tillämpliga bestämmelser

23 § Vid fusion med ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag gäller 16 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar med de undantag och tillägg som följer av andra stycket.

I stället för 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§ lagen om ekonomiska föreningar tillämpas 24 § detta kapitel och 12 kap. 83, 84 och 86 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043). I 12 kap. 85 § försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om tillämpning av 16 kap. 12 och 24 §§ lagen om ekonomiska föreningar. I 12 kap. 86 § försäkringsrörelselagen finns bestämmelser om tillämpning av 16 kap. 28 och 29 §§ samma lag.

Ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen

24 § När fusionsplanen gäller i samtliga tjänstepensionsbolag, ska såväl det eller de överlåtande bolagen som det övertagande bolaget ansöka om tillstånd att verkställa planen. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan göras av det eller de svenska bolag som deltar i fusionen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Vid fusion genom kombination krävs dessutom att tjänstepensionsbolagen uppfyller förutsättningarna i 2 kap. 4 och 5 §§ och att prövning av godkännande av bolagsordningen enligt 2 kap. 9 § gjorts för det övertagande bolaget. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om det övertagande bolaget ska ha sin hemvist i Sverige.

En ansökan enligt första stycket ska lämnas in inom en månad efter det att fusionsplanen gäller i samtliga bolag och, om fusionsplanen har registrerats enligt 16 kap. 12 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, senast två år efter det att fusionsplanen har kungjorts enligt 19 kap. 5 § samma lag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket och Skatteverket om ansökningar enligt första stycket och om beslut som har fått laga kraft och som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

Företagsnamn

25 § Ett ömsesidigt tjänstepensionsbolags företagsnamn ska innehålla orden ömsesidig och tjänstepension.

Bolagets styrelse får anta ett särskilt företagsnamn. Ett särskilt företagsnamn får inte innehålla ordet ömsesidig.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från företagsnamn som är införda i det register som avses i 17 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043). I övrigt finns bestämmelser om registrering i lagen (2018:000) om företagsnamn.

Tjänstepensionsföreningar*Verksamhetskapital*

26 § En tjänstepensionsförening får inte bildas utan verksamhetskapital. Kapitalet får tillskjutas även av andra än medlemmar.

För registrering av en tjänstepensionsförening, krävs att hela verksamhetskapalet har betalats in.

Verksamhetskapalet ska återbetalas när det inte längre behövs för att rörelsen ska kunna drivas ändamålsenligt och en återbetalning är förenlig med bestämmelserna om kapitalbasens storlek och sammansättning i 7 kap.

Verksamhetskapalet ska också återbetalas om inte registrering sker enligt 13 kap. 7 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Revisionsutskott

27 § I fråga om revisionsutskott ska en tjänstepensionsförening anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 7 kap. 47 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Revisorns uppdragstid

28 § I fråga om uppdragstid för revisorn ska en tjänstepensionsförening anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 54 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. Möjligheten enligt den paragrafen att förlänga revisionsuppdraget till högst tjugo eller tjugofyra år gäller dock inte uppdrag i en tjänstepensionsförening.

Revisionsberättelsen

29 § I fråga om revisionsberättelsens innehåll ska en tjänstepensionsförening anses som en sådan förening som avses i 8 kap. 56–59 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Koncernrevision

30 § I fråga om koncernrevision ska en tjänstepensionsförening anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 60 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Domstols entledigande av revisorn

31 § I fråga om domstols entledigande av revisorn ska en tjänstepensionsförening anses som en sådan ekonomisk förening som avses i 8 kap. 55 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

EU:s revisorsförordning

32 § Bestämmelser om revision av tjänstepensionsföreningar vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014.

Tvångslikvidation

33 § Utöver bestämmelserna om tvångslikvidation i 17 kap. 11 § och 16 § första stycket 1–3 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller för tjänstepensionsföreningar att Bolagsverket ska besluta att föreningen ska gå i likvidation, om

1. föreningens hela tjänstepensionsförsäkringsbestånd har överlåtits,

2. ett tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring för en bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller

3. tillståndet att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt denna lag har återkallats utan att föreningen i stället har ett fått tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043).

I de fall som avses i första stycket 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en föreningsmedlem eller en innehavare av förlagsandelar eller på anmälan av Finansinspektionen.

I ärenden enligt första stycket 3 ska bestämmelserna i 17 kap. 12 § lagen om ekonomiska föreningar inte tillämpas.

Tillämpliga bestämmelser

34 § Vid fusion med en tjänstepensionsförening gäller inte 16 kap. 17–19, 21–23 och 41 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar. I stället gäller 35 § i detta kapitel och 13 kap. 34 och 35 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043). I 13 kap. 36 § försäkringsrörelselagen finns särskilda bestämmelser om tillämpning av 16 kap. 24 § lagen om ekonomiska föreningar. När fusionen avser en tjänstepensionsförening och ett helägt dotterbolag, gäller 35 § och 13 kap. 34 och 35 §§ försäkringsrörelselagen i tillämpliga delar. Det som sägs där om överlåtande förening ska i stället avse dotterbolaget.

Ansökan om tillstånd att verkställa fusionsplanen

35 § När fusionsplanen gäller i samtliga föreningar, ska såväl överlåtande som övertagande tjänstepensionsförening ansöka om tillstånd att verkställa planen. Vid en gränsöverskridande fusion ska ansökan göras av den eller de svenska föreningar som deltar i fusionen. Ansökan ska göras hos Finansinspektionen.

Vid fusion genom kombination krävs dessutom att tjänstepensionsföreningarna uppfyller förutsättningarna i 2 kap. 4 och 5 §§ och att prövning av godkännande av stadgarna enligt 2 kap. 9 § gjorts för den övertagande föreningen. Vid gränsöverskridande fusion gäller detta bara om den övertagande föreningen ska ha sin hemvist i Sverige.

Ansökan enligt första stycket ska lämnas in inom en månad efter det att fusionsplanen gäller i samtliga föreningar och, om fusionsplanen har registrerats enligt 16 kap. 12§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, senast två år efter det att fusionsplanen har kungjorts enligt 19 kap. 5 § samma lag.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket och Skatteverket om ansökningar enligt första stycket. Finansinspektionen ska vidare underrätta Bolagsverket om beslut som har fått laga kraft och som har meddelats med anledning av sådana ansökningar.

36 § I stället för bestämmelserna i 20 kap. 1 § första stycket första meningen och 2 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar om en förening företagsnamn gäller för tjänstepensionsföreningar att dess företagsnamn ska innehålla ordet tjänstepensionsförening och att ordet tjänstepensionsförening eller en förkortning av det uttrycket inte får finnas med i ett särskilt företagsnamn.

Endast tjänstepensionsföreningar får i sitt företagsnamn använda uttrycket tjänstepensionsförening.

11 kap. Överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringsbestånd

Bestämmelser i försäkringsrörelselagen som inte ska gälla

1 § Bestämmelserna i 14 kap.1, 2, 5–7, 9–12, 16 och 17 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller inte för tjänstepensionsföretag.

Avtal om överlåtelse

2 § Ett tjänstepensionsföretag (det överlåtande företaget) får helt eller delvis överlåta sitt tjänstepensionsförsäkringsbestånd till ett annat tjänstepensionsföretag eller försäkringsföretag (det övertagande företaget). En överlåtelse till ett försäkringsföretag får endast omfatta åtaganden som ska fullgöras i Sverige.

En hel eller delvis överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringsbestånd får även ske mellan ett tjänstepensionsföretag och ett utländskt tjänstepensionsinstitut som är auktoriserat i ett land inom EES (gränsöverskridande överlåtelse). Vid en sådan överlåtelse är tjänstepensionsföretaget antingen överlåtande eller övertagande företag.

Tjänstepensionsförsäkringsbestånd får överlätas även om det överlåtande företaget har gått i likvidation.

Förhandsgodkännande av överlåtelseavtalet

3 § Ett avtal om överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringsbestånd ska för att bli giltigt godkännas av en majoritet av stämman i det överlåtande företaget.

Vid gränsöverskridande överlåtelse ska, i förekommande fall, även den som i egenskap av arbetsgivare betalar premier för de tjänstepensionsförsäkringar som ska överlätas godkänna avtalet om överlåtelse.

Tillstånd till överlåtelse

4 § Ett tjänstepensionsföretag får verkställa ett avtal om överlåtelse av tjänstepensionsförsäkringsbestånd med tillstånd av Finansinspektionen, eller med tillstånd av behörig myndighet för ett övertagande utländskt tjänstepensionsinstitut.

Ansökan om tillstånd till verkställighet

5 § Ansökan om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal ska göras av det övertagande företaget. Vid överlåtelse till ett försäkringsföretag ska ansökan ges in av det överlåtande företaget.

Ansökan ska ges in till Finansinspektionen inom fyra månader från det att stämmobeslutet i det överlåtande företaget om godkännande av överlåtelseavtalet registrerades eller inom fyra månader från det att stämman i det överlåtande utländska tjänstepensionsinstitutet och berörd arbetsgivare godkände överlåtelsen.

Finansinspektionen ska underrätta Bolagsverket om ansökan och om beslut som har fått laga kraft och som har meddelats med anledning av den.

Om ansökan inte har gjorts inom föreskriven tid eller om den har avslagits, ska Bolagsverket förklara att frågan om överlåtelse har fallit.

Ansökans innehåll

6 § En ansökan om tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal ska vara skriftlig. Ansökan ska innehålla följande information och handlingar:

1. uppgift om överlåtande och övertagande företags namn, hemvist och land inom EES där företagen är registrerade,
2. kopia av stämmans protokoll och de handlingar som lagts fram på stämman i det överlåtande tjänstepensionsföretaget,
3. i förekommande fall, kopia av Bolagsverkets registreringsbevis av stämmans beslut om överlåtelse,
4. en beskrivning av tjänstepensionsförsäkringarnas viktigaste särdrag,
5. namn på den som i egenskap av arbetsgivare betalar premier för de tjänstepensionsförsäkringar som ska överlåtas, arbetsgivarens hemvist och i förekommande fall bevis för dennes godkännande av överlåtelseavtalet, och,
6. i förekommande fall, namnet på det land inom EES vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för de tjänstepensionsförsäkringar som ska överlåtas.

Överlämnande av ansökan

7 § Om Finansinspektionen tar emot en ansökan om tillstånd att verkställa ett gränsöverskridande överlåtelseavtal ska inspektionen utan dröjsmål lämna över ansökan till den behöriga myndigheten för det överlåtande utländska tjänstepensionsinstitutet för bedömning.

Förutsättningar för tillstånd till verkställighet

8 § Finansinspektionen ska meddela beslut om tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet inom tre månader från det att ansökan togs emot. Tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet ska ges om:

1. den rätt som tillkommer de försäkrade och andra ersättningsberättigade på grund av tjänstepensionsförsäkringar inte försämras,
2. det övertagande tjänstepensionsföretaget har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats,
3. all information enligt 6 § har lämnats,

4. det övertagande företags organisation är ändamålsenlig,
5. det övertagande företags finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens omfattning och art, och
6. företrädaren för företaget har tillräcklig kompetens och erfarenhet och i övrigt är lämpad att leda verksamheten.

Vid en gränsöverskridande överlåtelse krävs, utöver vad som anges i första stycket 1–5, för att tillstånd ska ges att behörig myndighet för det överlåtande utländska tjänstepensionsinstitutet samtycker till överlåtelsen.

Om Finansinspektionen vid en gränsöverskridande överlåtelse inte har meddelat beslut om ansökan inom den i första stycket angivna tiden ska tillstånd att verkställa överlåtelseavtalet anses ha getts efter att fyra månader och tre veckor har förflutit från det att ansökan togs emot av inspektionen.

Information om beslut till utländsk behörig myndighet

9 § Vid en gränsöverskridande överlåtelse ska Finansinspektionen inom två veckor från det att beslutet om tillstånd till verkställighet i 8 § första stycket fattades meddela den behöriga myndigheten för det överlåtande utländska tjänstepensionsinstitutet om beslutet.

Underrättelse till övertagande företag om utländska verksamhetsföreskrifter och informationskrav

10 § Om en gränsöverskridande överlåtelse resulterar i gränsöverskridande verksamhet och Finansinspektionen får veta vilka föreskrifter och informationskrav som gäller för verksamheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten ska drivas, ska inspektionen underrätta det övertagande företaget om dessa regler som senast en vecka från mottagandet.

Om Finansinspektionen får veta att föreskrifterna och informationskraven har ändrats ska inspektionen underrätta det övertagande företaget om det.

Verkställighet och registrering av tillstånd

11 § När tillstånd till verkställande av överlåtelseavtalet har tagits emot ska det övertagande företaget genast anmäla beslutet för registrering. Om beståndet ska överlätas till ett försäkringsföretag eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut ska anmälan göras av det överlåtande företaget.

Bolagsverket ska genast registrera beslutet. När registrering skett övergår ansvaret för det överlåtna tjänstepensionsförsäkringsbeståndet på det övertagande företaget.

Om inget beslut har tagits emot får ett gränsöverskridande överlåtelseavtal verkställas efter utgången av den tid som anges i 8 § andra stycket och när registrering har skett hos Bolagsverket enligt andra stycket.

Bedömning av överlåtande företag vid gränsöverskridande verksamhet

12 § Om Finansinspektionen tar emot en ansökan om gränsöverskridande överlåtelse från en behörig myndighet för ett övertagande utländskt tjänstepensionsinstitut ska Finansinspektionen till den behöriga myndigheten inom åtta veckor från mottagandet lämna en bedömning av:

1. om överlåtelsen innebär att den rätt som tillkommer de försäkrade och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar inte försämras, och
2. om det överlåtande företaget har den kapitalbas som krävs sedan överlåtelsen har beaktats.

Särskilda bestämmelser vid likvidation eller konkurs

13 § När ett tjänstepensionsföretag har gått i likvidation eller försatts i konkurs, ska beståndet av tjänstepensionsförsäkringar om möjligt överlåtas till ett eller flera andra tjänstepensionsföretag eller försäkringsföretag som anges i 2 § första stycket.

14 § Tillstånd att verkställa ett överlåtelseavtal vid likvidation eller konkurs ska ges om de förutsättningar som anges i 8 § första stycket 2 är uppfyllda. I fråga om ett sådant avtal gäller i övrigt 11 § samt bestämmelserna i 14 kap. 8 och 13–15 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Hänskjutande till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten vid oenighet

15 § Om Finansinspektionen och den behöriga myndigheten för ett utländskt tjänstepensionsinstitut som är registrerat inom EES inte kan komma överens om förfarandet eller innehållet i en åtgärd inom ramen för en gränsöverskridande överlåtelse, får inspektionen hänskjuta ärendet till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten för medling i enlighet med artikel 31 andra stycket c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG.

Bemyndigande

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om inhämtande av godkännande från arbetsgivaren enligt 3 §.

12 kap. Lämplighetsprövning av ägare i tjänstepensionsaktiebolag

Bestämmelser i försäkringsrörelselagen som inte ska gälla

1 § Bestämmelserna i 15 kap. 6, 9, 14 och 19 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller inte för tjänstepensionsföretag.

Förvärvstillstånd för vissa företag

2 § Om förvärvaren är ett försäkringsholdingföretag, ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om ett eller flera av dess dotterföretag som är tjänstepensionsföretag i stället var försäkringsföretag, eller ett blandat finansiellt holdingföretag, ska det vid bedömningen av förvärvarens anseende enligt 15 kap. 5 § 1 försäkringsrörelselagen (2010:2043) särskilt beaktas om dess ledning uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 19 kap. 63 § första stycket försäkringsrörelselagen, 16 kap. 37 § första stycket denna lag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Röstförbud

3 § Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier vid stämman inte får företräda fler aktier än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att tjänstepensionsaktiebolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet,

2. om ägaren i väsentlig mån har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet,

3. om ägaren är ett försäkringsholdingföretag, ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om ett eller flera av dess dotterföretag som är tjänstepensionsföretag i stället var försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 19 kap. 63 § första stycket försäkringsrörelselagen (2010:2043), 16 kap. 37 § första stycket denna lag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, eller

4. om det finns skäl att anta att innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 15 kap. 1 eller 2 § försäkringsrörelselagen, får Finansinspektionen besluta att ägaren vid stämman inte får företräda aktierna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier, får innehavaren inte företräda aktierna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

Bemyndigande

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om handläggningen av tillståndsärenden enligt 2 § samt 15 kap. 1–5 och 7 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) jämförda med 1 kap. 5 §.

13 kap. Offentliggörande

Offentliggörande av solvens- och verksamhetsrapport

1 § Ett tjänstepensionsföretag ska offentliggöra en solvens- och verksamhetsrapport en gång per år. Rapporten ska uppdateras i de fall som anges i 4 och 6 §§.

Innehållet i solvens- och verksamhetsrapporten

2 § Solvens- och verksamhetsrapporten ska innehålla en beskrivning av tjänstepensionsföretagets

1. verksamhet och resultat,
2. företagsstyrningssystem,
3. riskprofil,
4. värderingsmetoder för solvensändamål, och
5. solvenssituation.

Ett tjänstepensionsföretag får helt eller delvis lämna de uppgifter som ska offentliggöras genom rapporten genom hänvisning till uppgifter som företaget offentliggjort för att uppfylla andra rättsliga eller administrativa krav, om dessa uppgifter är likvärdiga till art och omfattning.

Undantag från kravet på offentliggörande

3 § Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta att ett tjänstepensionsföretag inte behöver offentliggöra uppgifter som anges i 2 § första stycket 1–4, om ett offentliggörande skulle innebära att

1. företagets konkurrenter otillbörligt gynnas, eller
2. företaget bryter mot tystnadsplikt avsedd att skydda försäkringstagare eller annan som företaget har en motpartsrelation till.

Ett tjänstepensionsföretag som har beviljats undantag ska ange detta och skälen för undantaget i rapporten.

Uppdateringar av solvens- och verksamhetsrapporten

Uppdateringar om det riskkänsliga kapitalkravet inte är uppfyllt

4 § Ett tjänstepensionsföretag som inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet enligt 8 kap. 1–6 §§ ska omedelbart uppdatera tidigare offentliggjorda uppgifter i solvens- och verksamhetsrapporten, om

1. underskottet är betydande, och
2. Finansinspektionen inte har fått någon realistisk åtgärdsplan inom två månader räknat från det datum då företaget upptäckte att underskottet var betydande.

Om Finansinspektionen har ansett att åtgärdsplanen är realistisk, men underskottet inte har korrigerats inom tolv månader från det att det upptäcktes, ska underskottet offentliggöras av företaget vid utgången av

denna period. Samtidigt ska företaget offentliggöra en förklaring av orsakerna till det kvarvarande underskottet, följderna av detta, vilka korrigerande åtgärder som har vidtagits av företaget och vilka ytterligare korrigerande åtgärder som är planerade.

5 § På begäran av Finansinspektionen ska ett tjänstepensionsföretag som inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet, samtidigt som underskottet är betydande och någon realistisk åtgärdsplan inte har överlämnats till inspektionen inom den tid som anges i 4 § första stycket 2, offentliggöra

1. hur stort underskottet är,
2. en förklaring av orsakerna till underskottet,
3. följderna av underskottet, och
4. vilka korrigerande åtgärder som har vidtagits av företaget.

Uppdateringar om minimikapitalkravet inte är uppfyllt

6 § Ett tjänstepensionsföretag som inte uppfyller minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ ska omedelbart uppdatera tidigare offentliggjorda uppgifter i solvens- och verksamhetsrapporten, om Finansinspektionen

1. bedömer att företaget inte kommer att kunna överlämna en realistisk, kortsiktig finansiell saneringsplan, eller
2. inte har fått någon sådan plan inom en månad från den dag då företaget upptäckte att minimikapitalkravet inte var uppfyllt.

Om Finansinspektionen har ansett att en finansiell saneringsplan är realistisk, men underskottet inte har korrigerats inom tre månader från det att det upptäcktes, ska underskottet offentliggöras av företaget senast vid utgången av denna period. Samtidigt ska företaget offentliggöra en förklaring av orsakerna till det kvarvarande underskottet, följderna av detta, vilka korrigerande åtgärder som har vidtagits av företaget och vilka ytterligare korrigerande åtgärder som är planerade.

7 § På begäran av Finansinspektionen ska ett tjänstepensionsföretag som inte uppfyller minimikapitalkravet, samtidigt som någon av de omständigheter som anges i 6 § första stycket föreligger, offentliggöra

1. hur stort underskottet är,
2. en förklaring av orsakerna till underskottet,
3. följderna av underskottet, och
4. vilka korrigerande åtgärder som har vidtagits av företaget.

System och styrdokument

8 § Ett tjänstepensionsföretag ska ha upprättat lämpliga informations- och rapporteringssystem för att kunna uppfylla bestämmelserna i 1–7 §§ och ha styrdokument som säkerställer att alla uppgifter som offentliggörs fortlöpande är relevanta.

Solvens- och verksamhetsrapporter samt uppdateringar av dessa ska godkännas av tjänstepensionsföretagets styrelse innan de offentliggörs.

Bemyndigande

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. innehållet i solvens- och verksamhetsrapporten enligt 2 §,
2. vilka uppgifter en ansökan om undantag från kravet på offentliggörande enligt 3 § ska innehålla, och
3. innehållet i informations- och rapporteringssystem och styrdokument enligt 8 §.

14 kap. Tillsyn

Bestämmelser i försäkringsrörelselagen som inte ska gälla

1 § Bestämmelserna i 17 kap. 2, 3 a, 6, 7 a, 12, 18–27 och 30 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller inte för tjänstepensionsföretag.

Tillsynen och dess omfattning

2 § Finansinspektionen har tillsyn över tjänstepensionsföretag.

Tillsynen omfattar att verksamheten drivs enligt

1. denna lag,
2. andra författningar som reglerar företagets verksamhet,
3. företagets bolagsordning eller stadgar,
4. företagets försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag samt riktlinjer för hantering av intressekonflikter, och
5. styrdokument som företaget har upprättat och som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet.

Finansinspektionen har därutöver tillsyn över att tjänstepensionsföretaget har lämpliga kreditvärderingsförfaranden och att företaget har lämpliga hänvisningar i sina investeringsriktlinjer till kreditbetyg som utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut.

Finansinspektionen har dessutom tillsyn över att tjänstepensionsföretagets ägare och styrning uppfyller lämplighetskraven i denna lag.

Finansinspektionens tillsyn ska utgå från en proaktiv och riskbaserad metod.

Revisors och särskild granskares rapporteringskyldighet

3 § En revisor eller en särskild granskare ska genast rapportera till Finansinspektionen om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett tjänstepensionsföretag får kännedom om förhållanden som

1. kan utgöra en väsentlig överträdelse av de författningar som reglerar företagets verksamhet,
2. kan påverka företagets fortsatta drift negativt,
3. kan leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 9 kap. 33 eller 34 § aktiebolagslagen (2005:551) eller 8 kap. 36 eller 37 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, eller
4. kan innebära att företaget brister eller har brustit i uppfyllandet av kapitalkrav som gäller för företaget enligt 8 kap.

Revisorn och granskaren har en motsvarande rapporteringskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag som revisorn eller den särskilda granskaren har i tjänstepensionsföretagets moderföretag eller dotterföretag eller ett företag som har en likartad förbindelse med tjänstepensionsföretaget.

Kapitaltillägg

Befogenhet att besluta om kapitaltillägg och förutsättningar för ett sådant beslut

4 § Finansinspektionen får besluta om ett tillägg till det riskkänsliga kapitalkravet (kapitaltillägg) för ett tjänstepensionsföretag, om

1. företagets riskprofil avviker väsentligt från de antaganden som ligger till grund för beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet enligt 8 kap. 1–6 §§, eller

2. företagets företagsstyrningssystem avviker väsentligt från kraven i 9 kap. 2 §, samtidigt som avvikelserna medför att företaget inte kan garantera en korrekt identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering av de risker som företaget exponeras för eller kan komma att bli exponerat för och det är osannolikt att bristerna kan åtgärdas inom skälig tid.

Beräkning av kapitaltillägg

5 § Ett kapitaltillägg som avses i 4 § 1 ska beräknas så att det säkerställer att tjänstepensionsföretaget uppfyller skyddsnivån enligt 8 kap. 1 §.

Ett kapitaltillägg som avses i 4 § 2 ska vara proportionellt mot de risker som finns på grund av bristerna i företagsstyrningssystemet.

Kapitalkrav efter beslut om kapitaltillägg

6 § Efter ett beslut om kapitaltillägg ska tjänstepensionsföretagets riskkänsliga kapitalkrav utgöras av summan av kapitaltillägget och det riskkänsliga kapitalkravet beräknat enligt 8 kap. 1–6 §§.

Föreläggande i samband med beslut om kapitaltillägg

7 § När kapitaltillägg beslutas enligt 4 § 2, ska Finansinspektionen förelägga tjänstepensionsföretaget att vidta de åtgärder som behövs för att avhjälpa de brister som har föranlett kapitaltillägget.

Bemyndigande

8 § Regeringen får meddela föreskrifter om sådana avgifter som avses i 17 kap. 29 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) jämförd med 1 kap. 5 § denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett tjänstepensionsföretag ska lämna till Finansinspektionen enligt 17 kap. 5 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) jämförd med 1 kap. 5 § första stycket, när och hur de upplysningarna ska lämnas samt om att vissa uppgifter som enligt 17 kap. 5 § försäkringsrörelselagen ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån.

15 kap. Ingripanden

Bestämmelser i försäkringsrörelselagen som inte ska gälla

1 § Bestämmelserna i 18 kap. 1, 2, 4–8, 10, 12, 13, 15, 19 och 28 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) gäller inte för tjänstepensionsföretag.

Ingripande mot tjänstepensionsföretag

När Finansinspektionen ska ingripa

2 § Finansinspektionen ska ingripa om

1. ett tjänstepensionsföretag har åsidosatt sina skyldigheter enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets näringsverksamhet, företagets bolagsordning eller stadgar eller företagets försäkringstekniska riktlinjer, beräkningsunderlag, investeringsriktlinjer eller riktlinjer för hantering av intressekonflikter eller sådana styrdokument som har sin grund i författningar som reglerar företagets verksamhet,

2. bolagsordningen, stadgarna, de försäkringstekniska riktlinjerna, beräkningsunderlaget, investeringsriktlinjerna, riktlinjerna för hantering av intressekonflikter eller styrdokument inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och arten av företagets verksamhet, eller

3. försäkringsbeståndet inte är tillräckligt för erforderlig riskutjämning.

Om ett tjänstepensionsföretag driver verksamhet i ett annat land inom EES och företaget inte rättar sig efter ett föreläggande om rättelse som Finansinspektionen eller en behörig myndighet i ett annat land inom EES har beslutat, ska inspektionen vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatta överträdelser. Finansinspektionen ska underrätta den behöriga myndigheten i det andra landet om vilka åtgärder som vidtas.

Hur Finansinspektionen ska ingripa

3 § Ingripande med stöd av 2 § sker genom utfärdande av föreläggande att vidta rättelse inom viss tid, genom förbud att verkställa beslut eller genom anmärkning. Finansinspektionen får också med stöd av 9 § begränsa ett tjänstepensionsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige.

Om en överträdelse är allvarlig ska tjänstepensionsföretagets tillstånd återkallas eller, om det är tillräckligt, varning meddelas.

Åtgärder vid bristande uppfyllelse av det riskkänsliga kapitalkravet

Skyldighet att upprätta en åtgärdsplan och att följa den

4 § Om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet som avses i 8 kap. 1–6 §§, ska företaget inom två månader från det att bristen upptäcktes

1. upprätta en åtgärdsplan för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet inom högst tolv månader från samma tidpunkt, och

2. överlämna planen till Finansinspektionen.

Om ett tjänstepensionsföretag inte inom den tid som föreskrivs i första stycket upprättar en sådan plan som avses där och överlämnar den till Finansinspektionen, får inspektionen förelägga tjänstepensionsföretaget att fullgöra dessa skyldigheter.

Ett tjänstepensionsföretag ska vidta de åtgärder som anges i en åtgärdsplan som avses i första stycket.

5 § Om Finansinspektionen finner att åtgärderna i en åtgärdsplan som avses i 4 § första stycket 1 är otillräckliga, ska Finansinspektionen förelägga tjänstepensionsföretaget att göra de ändringar i planen som krävs för att företaget, om planen följs, inom högst tolv månader från det att bristen upptäcktes åter ska uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet.

Om det är lämpligt, får Finansinspektionen genom ett eller flera beslut förlänga tidsfristen för ett tjänstepensionsföretag att enligt en sådan plan som avses i 4 § första stycket 1 åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet med sammanlagt högst ett år och sex månader.

Vid prövningen av om förlängning enligt andra stycket ska ske och vid fastställande av tiden för en sådan förlängning, ska Finansinspektionen särskilt beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av det riskkänsliga kapitalkravet beror på förhållanden som står utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och om företaget skäligen kunde förväntas räkna med att de förhållandena skulle föreligga.

Förlängd tidsfrist vid synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden

6 § Om ett tjänstepensionsföretags bristande uppfyllelse av det riskkänsliga kapitalkravet beror på synnerligen ogynnsamma marknadsförhållanden som företaget inte skäligen kunde förväntas räkna med, får Finansinspektionen, genom ett eller flera beslut, förlänga tidsfristen för företaget att enligt en sådan plan som avses i 4 § första stycket 1 åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet med sammanlagt högst 12 år.

Ett tjänstepensionsföretag ska under en sådan tidsfrist som avses i första stycket var tredje månad ge in en lägesrapport om vilka åtgärder som har vidtagits och i vilken mån det riskkänsliga kapitalkravet åter uppfyllts.

Om ett tjänstepensionsföretags lägesrapport visar att det inte har skett några väsentliga framsteg med att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet från det att bristen konstaterades fram till dess att rapporten gavs in, ska Finansinspektionen besluta att den förlängda tidsfristen ska upphöra att gälla.

Åtgärder vid bristande uppfyllelse av minimikapitalkrav eller garantibelopp

Skyldighet att upprätta en finansiell saneringsplan

7 § Om ett tjänstepensionsföretag inte uppfyller minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garantibeloppet enligt 8 kap. 13 §, ska företaget inom en månad från det att bristen upptäcktes

1. upprätta en finansiell saneringsplan med åtgärder för att åter uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet inom högst tre månader från samma tidpunkt, och

2. överlämna planen till Finansinspektionen.

Ett tjänstepensionsföretag ska vidta de åtgärder som anges i en finansiell saneringsplan som avses första stycket.

Finansinspektionens behandling av en överlämnad finansiell saneringsplan

8 § Om Finansinspektionen finner att åtgärderna i en finansiell saneringsplan som avses i 7 § 1 är otillräckliga, ska Finansinspektionen förelägga tjänstepensionsföretaget att göra de ändringar i planen som enligt inspektionens mening krävs för att företaget, om planen följs, inom tre månader från det att bristen upptäcktes åter ska uppfylla minimikapitalkravet eller garantibeloppet.

Om det är lämpligt, får Finansinspektionen genom ett eller flera beslut förlänga tidsfristen enligt 7 § första stycket 1 med sammanlagt högst nio månader.

Vid prövningen av om förlängning enligt andra stycket ska ske och vid fastställande av tiden för en sådan förlängning ska Finansinspektionen särskilt beakta i vilken grad den bristande uppfyllelsen av minimikapitalkravet eller garantibeloppet beror på förhållanden som stått utanför tjänstepensionsföretagets kontroll och huruvida företaget skäligen kunde förväntas räkna med att de förhållandena skulle föreligga.

Förbud eller begränsning i rätten att förfoga över tillgångar

9 § Finansinspektionen får begränsa ett tjänstepensionsföretags förfoganderätt eller förbjuda företaget att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om

1. företaget inte följer gällande bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar,

2. företaget inte uppfyller det riskkänsliga kapitalkravet som avses i 8 kap. 1–6 §§ och det föreligger särskilda omständigheter som ger anledning att befara att företagets finansiella ställning kommer att försämrats ytterligare,

3. företaget inte uppfyller minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garantibeloppet enligt 8 kap. 13 §, eller

4. det vid beslut om återkallelse av företagets tillstånd bedöms vara nödvändigt för att skydda de intressen som försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar har.

Finansinspektionen får besluta hur försäkringsverksamheten ska drivas efter ett sådant beslut som avses i första stycket.

Återkallelse av tillstånd i vissa fall

När ett tjänstepensionsföretags tillstånd ska återkallas

10 § Finansinspektionen ska återkalla ett tjänstepensionsföretags tillstånd, om företaget

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har vunnit laga kraft,

2. har förklarat sig avstå från tillståndet,

3. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation,

4. inte uppfyller minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garantibeloppet enligt 8 kap. 13 § och företagets finansiella saneringsplan, trots ett föreläggande enligt 8 §, är uppenbart otillräcklig,

5. inte inom en månad från den tidpunkt då företaget upptäckte att det inte uppfyllde minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garantibeloppet enligt 8 kap. 13 § har överlämnat en finansiell saneringsplan till Finansinspektionen,

6. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet enligt 8 kap. 7–12 §§ eller garantibeloppet enligt 8 kap. 13 § har vidtagit de åtgärder som finns angivna i företagets finansiella saneringsplan, i förekommande fall efter ändringar till följd av ett föreläggande enligt 8 §, eller

7. får tillstånd att driva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043).

När ett tjänstepensionsföretags tillstånd får återkallas

11 § Finansinspektionen får återkalla ett försäkringsföretags tillstånd, om företaget

1. inte längre uppfyller kraven för tillstånd,

2. inte inom ett år från det tillstånd gavs har börjat driva sådan rörelse som tillståndet avser,

3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar,

4. inte inom två månader från det att bristen i fråga om uppfyllelse av det riskkänsliga kapitalkravet konstaterades har upprättat en åtgärdsplan enligt 4 § och överlämnat den till Finansinspektionen,

5. inte inom de tidsfrister som anges i 4–6 §§ har vidtagit sådana åtgärder för att åter uppfylla det riskkänsliga kapitalkravet som avses i 8 kap. 1–6 §§ som finns angivna i en åtgärdsplan, i förekommande fall efter ändringar till följd av ett föreläggande enligt 5 §, eller

6. i annat fall allvarligt åsidosätter bestämmelser som gäller för företagets verksamhet.

I de fall som anges i första stycket får i stället varning meddelas, om det är tillräckligt.

Anmälan av vissa beslut till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten

12 § Finansinspektionen ska anmäla beslut om begränsning av ett tjänstepensionsföretags förfoganderätt över sina tillgångar och beslut om förbud för ett tjänstepensionsföretag att förfoga över tillgångarna till Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten.

Förseningsavgift

13 § Om ett tjänstepensionsföretag inte i tid lämnar de upplysningar som har föreskrivits med stöd av 14 kap. 8 § andra stycket, får Finansinspektionen besluta att företaget ska betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Ingripande mot vissa holdingföretag

14 § Om någon i ledningen för ett sådant holdingföretag som avses i 16 kap. 3 första stycket 3 b inte uppfyller de krav som anges i 16 kap. 37 § första stycket, får Finansinspektionen förelägga företaget att rätta till förhållandet.

Bemyndigande

15 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. innehållet i en åtgärdsplan enligt 4 §, och
2. innehållet i en finansiell saneringsplan enligt 7 §.

16 kap. Grupptillsyn

Företag som ingår i en grupp

1 § I en grupp ingår ett företag, dess dotterföretag och andra anknutna företag samt de företag som dotterföretaget har ett ägarintresse i.

Grupptillsyn över tjänstepensionsföretag

2 § Särskild tillsyn över tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp (grupptillsyn) ska utövas enligt detta kapitel.

Om ett tjänstepensionsföretag omfattas av grupptillsyn enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), eller av nationell lagstiftning som genomför Solvens II-direktivet i ett annat land inom EES, ska företaget inte omfattas av grupptillsyn enligt denna lag. Om ett tjänstepensionsföretag är anknutet företag till ett tjänstepensionsföretag som inte omfattas av grupptillsyn enligt försäkringsrörelselagen eller av nationell lagstiftning som genomför Solvens II-direktivet i ett annat land inom EES, ska dock båda företagen omfattas av grupptillsyn enligt denna lag.

Om ett tjänstepensionsföretag enligt andra stycket inte ska omfattas av grupptillsyn enligt denna lag, och den grupptillsyn som annars skulle utövas enligt denna lag täcker fler områden än grupptillsynen som ska utövas över företaget enligt försäkringsrörelselagen eller annan nationell lagstiftning som genomför Solvens II-direktivet, ska grupptillsyn enligt denna lag utövas över företaget på de områden som inte täcks av grupptillsynen enligt försäkringsrörelselagen eller annan nationell lagstiftning som genomför Solvens II-direktivet.

Fall då grupptillsyn ska utövas

3 § Grupptillsyn enligt 4–6, 8–23 och 25–38 §§ ska utövas över

1. tjänstepensionsföretag som är moderföretag till eller har ägarintresse i åtminstone ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredjeland,

2. tjänstepensionsföretag som har en gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare eller en försäkringsgivare från tredje land, och

3. tjänstepensionsföretag vars moderföretag är
- a) ett försäkringsföretag, en EES-försäkringsgivare, en försäkringsgivare från tredjeland eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut,
 - b) ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag, eller
 - c) ett blandat finansiellt holdingföretag i ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Grupptillsyn enligt 24 § ska utövas över tjänstepensionsföretag vars moderföretag är

- a) ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet, eller
- b) ett företag som inte är ett tjänstepensionsföretag eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut och som skulle vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag.

Nivån för grupptillsyn

4 § Om det i toppen av en grupp finns ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare som är moderföretag till ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 3 § första stycket 1 eller 2, ska bestämmelserna om grupptillsyn i detta kapitel tillämpas enbart på nivån för moderföretaget i toppen av gruppen.

Första stycket gäller även om

1. moderföretaget i toppen av gruppen är ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget som är dotterföretag i stället var ett försäkringsföretag, och
2. moderföretaget i toppen av gruppen är ett blandat finansiellt holdingföretag.

5 § Om det i toppen av en grupp finns ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare, som är moderföretag till ett sådant moderföretag som avses i 3 § andra stycket 3, ska bestämmelserna om grupptillsyn i detta kapitel tillämpas enbart på nivån för moderföretaget i toppen av gruppen.

Tillsyn över de enskilda tjänstepensionsföretagen och försäkringsföretagen

6 § Ett tjänstepensionsföretag som ingår i en grupp som omfattas av grupptillsyn enligt denna lag eller försäkringsrörelselagen (2010:2043) står även under tillsyn som enskilt tjänstepensionsföretag enligt denna lag.

Grupptillsynsmyndighet

7 § Finansinspektionen är grupptillsynsmyndighet enligt denna lag och ansvarar för grupptillsynen.

Beslut om att inte beakta ett företag i en grupp vid grupp tillsynen

8 § Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta att, helt eller delvis, inte beakta ett företag som ingår i en grupp vid grupp tillsynen om

1. företaget är beläget utomlands och det finns rättsliga hinder mot överföring av nödvändig information,

2. företaget är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupp tillsynen, eller

3. det skulle vara olämpligt eller vilseledande med hänsyn till syftet med grupp tillsynen att låta företaget omfattas av den.

När första stycket 2 är tillämplig på flera företag, får ett sådant beslut inte fattas, utom om företagen tillsammans är av ringa betydelse med hänsyn till syftet med grupp tillsynen.

Parallella regelverk

9 § Om ett blandat finansiellt holdingföretag i ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat omfattas av tillsyn enligt den lagen och grupp tillsyn enligt detta kapitel, får Finansinspektionen besluta om undantag från detta kapitel så att det blandade finansiella holdingföretaget bara behöver tillämpa de relevanta bestämmelserna i lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Ett beslut enligt första stycket får bara fattas om tillsynen över företaget enligt lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat kan anses likvärdig med grupp tillsynen enligt detta kapitel.

10 § Om ett blandat finansiellt holdingföretag i ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat omfattas av grupp tillsyn enligt detta kapitel och av grupp baserad tillsyn enligt lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, får Finansinspektionen besluta om undantag från detta kapitel så att det blandade finansiella holdingföretaget bara behöver tillämpa de relevanta bestämmelserna för den största sektorn enligt 2 kap. 3 § lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, varvid tjänstepensionsföretag som ingår i gruppen ska räknas till försäkringssektorn.

Ett beslut enligt första stycket får bara fattas om tillsynen över företaget enligt lagen om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag kan anses likvärdig med grupp tillsynen enligt detta kapitel.

Gruppsolvens

Kapitalbas och kapitalkrav på grupp nivå

11 § Ett tjänstepensionsföretag som enligt 3 § första stycket står under grupp tillsyn ska säkerställa att det inom gruppen sammantaget finns en grupp baserad kapitalbas som uppfyller ett särskilt kapitalkrav för gruppen.

Metoder för beräkning av kapitalbas och kapitalkrav

12 § Kapitalbasen och kapitalkravet för en grupp som står under grupp tillsyn enligt detta kapitel ska beräknas enligt en sammanläggnings-

och avräkningsmetod. Om det är lämpligt, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta att kapitalbasen och kapitalkravet i stället ska beräknas enligt en konsolideringsmetod, eller enligt en kombination av de angivna metoderna.

Proportionellt beaktande av innehav

13 § Vid beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska ett anknutet företag beaktas proportionellt efter det innehav som ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 eller ett sådant moderföretag som avses i 3 § första stycket 3 har i det anknutna företaget. Om det saknas kapitalbindningar mellan företagen, eller om det finns andra särskilda skäl, får innehav och ägarintressen beaktas till en annan andel.

Vissa avdrag vid beräkning av den gruppbaseade kapitalbasen

14 § Vid beräkningen av den gruppbaseade kapitalbasen ska avdrag göras så att inte dubbelräkning sker av poster som ingår i kapitalbasen i flera företag i gruppen. Vid beräkningen ska avdrag också göras för värden som skapats internt inom gruppen och som härrör från ömsesidig finansiering.

Återkommande beräkningar av kapitalbas och kapitalkrav på gruppnivå

15 § Den gruppbaseade kapitalbas och det gruppbaseade kapitalkrav som gäller enligt detta kapitel ska beräknas minst en gång per år. Beräkningarna ska utföras av ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 3 § första stycket 1–3.

Resultatet av en sådan beräkning som avses i första stycket ska rapporteras till Finansinspektionen.

Övervakning av kapitalkrav på gruppnivå

16 § Det företag som ska ansvara för rapporteringen enligt 15 § ska fortlöpande övervaka kapitalkravet för gruppen. Om det finns grundad anledning att anta att gruppens riskprofil förändrats väsentligt sedan dagen för den senaste rapporteringen av kapitalkravet på gruppnivå, ska företaget göra en ny beräkning av detta krav och snarast möjligt rapportera detta till Finansinspektionen. Inspektionen får under samma förutsättningar begära en förnyad beräkning av kapitalkravet.

Kapitaltillägg på gruppnivå till det gruppbaseade kapitalkravet

17 § Finansinspektionen får besluta om ett kapitaltillägg utöver det gruppbaseade kapitalkravet, om detta kapitalkrav inte stämmer överens med gruppens riskprofil eller om förutsättningarna enligt 14 kap. 3 § 2 är uppfyllda.

Bestämmelserna i 14 kap. 4–7 §§ och 17 kap. 28 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska gälla för ett sådant beslut om kapitaltillägg som avses i första stycket.

Åtgärder vid bristande efterlevnad av kapitalkravet för gruppen

18 § Om en grupp inte efterlever det gruppbaseade kapitalkrav som gäller enligt detta kapitel, i förekommande fall efter beslut om kapitaltillägg enligt 17 §, eller om det finns risk för en sådan brist inom tre månader, ska ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 3 § första stycket underrätta Finansinspektionen omgående.

Bestämmelserna om åtgärdsplan i 15 kap. 3–5 §§ ska gälla i tillämpliga delar vid en sådan brist som avses i första stycket.

Gruppsolvans för tjänstepensionsföretag som är dotterföretag till vissa holdingföretag

19 § När ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag, eller är ett blandat finansiellt holdingföretag i ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, ska beräkningen av gruppsolvans göras med hänsyn även till det moderföretaget. Beräkningen ska göras enligt 11–15 och 17 §§.

Vid beräkningen enligt första stycket ska moderföretaget hanteras som ett tjänstepensionsföretag som omfattas av

1. bestämmelserna om riskkänsligt kapitalkrav i 8 kap. 1–6 §§, och
2. villkor enligt 7 kap. 2–5 §§ för att poster i ska få ingå i kapitalbasen.

Riskkoncentrationer och interna transaktioner*Rapportering av väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp*

20 § Väsentliga riskkoncentrationer och betydande transaktioner av vissa slag inom en grupp ska minst en gång per år rapporteras till Finansinspektionen. Vilka dessa slag av riskkoncentrationer och transaktioner är ska, tillsammans med lämpliga tröskelvärden, beslutas av Finansinspektionen för varje enskild grupp. Tröskelvärdena ska baseras på kapitalkrav eller försäkringstekniska avsättningar eller båda dessa värden och hänsyn ska tas till gruppens struktur och riskhanteringssystem. Inspektionen ska, innan dessa beslut meddelas, ha hört gruppen.

Vid bedömningen av riskkoncentrationer enligt första stycket ska Finansinspektionen beakta risker för spridning inom gruppen, intressekonflikter samt riskernas nivå och omfattning.

Även transaktioner som gjorts med fysiska personer som har nära förbindelser med något företag inom gruppen ska rapporteras.

Om en transaktion har en mycket betydande omfattning, ska den rapporteras snarast möjligt.

Vilket företag som ansvarar för rapportering av riskkoncentrationer och betydande transaktioner inom en grupp

21 § Rapporteringen enligt 20 § ska göras av det tjänstepensionsföretag som finns i toppen av gruppen eller som är ett sådant dotterföretag som avses i 3 § första stycket 3.

22 § Om det i en grupp finns ett sådant moderföretag som avses i 3 eller 4 § och det företaget i sin tur är dotterföretag till ett sådant företag som avses i 3 kap. 1 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, får Finansinspektionen besluta att på nivån för detta dotterföretag inte tillämpa bestämmelserna om tillsyn enligt 20 och 21 §§ avseende riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp.

Undantag från kravet på tillsyn över riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp

23 § Finansinspektionen får besluta att tillsyn över sådana riskkoncentrationer och transaktioner inom en grupp som avses i 20 § inte ska utövas på nivån för ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 eller på nivån för det holdingföretag eller blandade finansiella holdingföretag som avses i 3 § första stycket 3 och som är ett anknutet företag till en reglerad enhet eller självt är en reglerad enhet eller ett blandat finansiellt holdingföretag som omfattas av lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Tillsyn över transaktioner inom grupper där moderföretaget skulle vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet

24 § När ett tjänstepensionsföretag är dotterföretag till ett företag som skulle vara ett försäkringsholdingföretag med blandad verksamhet om tjänstepensionsföretaget var ett försäkringsföretag, ska tjänstepensionsföretaget ha en god kontroll över transaktioner med moderföretaget och dess andra anknutna företag.

Vid Finansinspektionens tillsyn över kraven i första stycket ska 20 § gälla i tillämpliga delar.

Företagsstyrning inom en grupp

Företagsstyrningssystem

25 § Bestämmelserna i 9 kap. om företagsstyrning ska gälla i tillämpliga delar på gruppnivå.

Ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 3 § första stycket ska ansvara för att kraven på företagsstyrning i tillämpliga delar följs på gruppnivå.

Om det är lämpligt, får Finansinspektionen i ett enskilt fall besluta att ett annat företag i gruppen ska ansvara för att kraven följs.

I en grupp där det finns ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 3 § första stycket 1 eller 2 eller ett sådant moderföretag som avses i 3 § första stycket 3 ska system för riskhantering, internkontroll och rapportering genomföras konsekvent i alla företag som omfattas av grupp-tillsyn så att dessa system och rapporter kan kontrolleras på gruppnivå. Systemet för internkontroll inom en grupp ska omfatta

1. rutiner avseende grupp-solvens för att identifiera och mäta alla betydande risker gruppen är utsatt för och på lämpligt sätt anpassa kapitalbasen till riskerna, och

2. sunda rapporterings- och redovisningsmetoder för att övervaka och hantera transaktioner inom gruppen och riskkoncentrationer.

Egen risk- och solvensbedömning

26 § En egen risk- och solvensbedömning som omfattar hela gruppen ska genomföras i enlighet med 9 kap. 9 § av ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 3 § första stycket

Finansinspektionen får besluta att företag som avses i första stycket får göra en egen risk- och solvensbedömning enligt 9 kap. 9 § på gruppnivå och på nivån för ett dotterföretag inom gruppen. En enda handling ska omfatta samtliga bedömningar.

Ett beslut enligt andra stycket påverkar inte dotterföretagets skyldigheter enligt 9 kap. 9 § eller 10 kap. 11–13 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Tillgång till information

Informationsutbyte inom en grupp

27 § Ett tjänstepensionsföretag som avses i 3 §, ett företag som ingår i samma grupp som ett sådant tjänstepensionsföretag och sådana fysiska personer som avses i 20 § tredje stycket ska på begäran lämna information till varandra som behövs för att uppfylla kraven i detta kapitel.

Skyldighet att lämna upplysningar till Finansinspektionen och kontroller på plats

28 § Ett tjänstepensionsföretag som avses i 3 § ska på begäran av Finansinspektionen lämna de upplysningar till inspektionen som behövs för grupp tillsynen.

29 § Om ett tjänstepensionsföretag inte fullgör sin upplysnings-skyldighet enligt 28 § inom skälig tid, får Finansinspektionen förelägga ett annat företag inom gruppen att lämna upplysningar som rör detta företag direkt till inspektionen, om upplysningarna behövs för grupp tillsynen.

Finansinspektionen får på plats kontrollera all information som behövs för grupp tillsynen hos

1. tjänstepensionsföretag som omfattas av grupp tillsynen,
2. företag som är anknutna till tjänstepensionsföretaget,
3. moderföretag till tjänstepensionsföretaget, och
4. företag som är anknutna till moderföretaget till tjänstepensionsföretaget.

Tystnadsplikt

30 § En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett företag som vid fullgörande av skyldigheter enligt detta kapitel får kunskap om affärsförhållanden i ett företag eller hos en person som enligt 29 § ska lämna uppgifter, får inte obehörigen röja vad han eller hon fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med uppgiftslämnarens intresse.

31 § Ett företag som vid fullgörandet av skyldigheter enligt detta kapitel får sådan kunskap som avses i 30 §, är skyldigt att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Meddelandeförbud

32 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 31 § får besluta att företaget samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 31 § eller att det pågår en förundersökning, ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller ett ärende om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål eller om erkännande och verkställighet av en europeisk utredningsorder får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp eller den utländska myndighet som har utfärdat utredningsordern samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet, ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Ansvar

33 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 32 § döms till böter.

Offentliggöranden

Offentliggörande av en solvens och verksamhetsrapport på gruppnivå

34 § Ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i 3 § första stycket ska offentliggöra en solvens- och verksamhetsrapport på gruppnivå. Rapporten ska offentliggöras minst en gång per år.

Bestämmelserna i 13 kap. om offentliggörande ska gälla i tillämpliga delar.

Ett sådant tjänstepensionsföretag som avses i första stycket får, efter tillstånd från Finansinspektionen, offentliggöra en gemensam solvens- och verksamhetsrapport såväl på gruppnivå som för de enskilda företagen i gruppen.

Innehållet i den gemensamma solvens- och verksamhetsrapporten

35 § Den gemensamma rapporten enligt 34 § tredje stycket ska innehålla uppgifter om

1. gruppens samlade verksamhet och solvens enligt 34 §, och
2. varje enskilt dotterföretag inom gruppen som är ett tjänstepensionsföretag, ett utländskt tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsföretag eller en EES-försäkringsgivare och uppgifter om dess verksamhet och solvens enligt 13 kap. 2–8 §.

Saknas sådana uppgifter som avses i första stycket 2 i rapporten, får Finansinspektionen förelägga dotterföretaget att offentliggöra dessa uppgifter, om

1. dotterföretaget är ett tjänstepensionsföretag eller ett försäkringsföretag,
2. Finansinspektionen kräver att jämförbara tjänstepensionsföretag eller försäkringsföretag ska offentliggöra dessa uppgifter, och
3. de utelämnade uppgifterna är av väsentlig betydelse.

Bestämmelserna i 13 kap. 2–8 §§ om offentliggörande ska gälla i tillämpliga delar.

Offentliggörande av strukturen på en grupp

36 § Tjänstepensionsföretag som avses i 3 § första stycket ska årligen på gruppnivå offentliggöra

1. den juridiska strukturen på den grupp som företaget ingår i,
2. en beskrivning av alla dotterföretag, betydande filialer och väsentliga anknutna företag i gruppen, och
3. gruppens organisations- och beslutsstruktur.

Särskilda bestämmelser om vissa moderföretag

Ledningen i vissa moderföretag

37 § Ett sådant moderföretag som avses i 3 § första stycket 3 b och c ska säkerställa att de som avses ingår i styrelsen för företaget eller vara verkställande direktör i det, eller vara ersättare för någon av dem, uppfyller de krav som anges i 2 kap. 4 § 4.

Moderföretaget ska snarast möjligt till Finansinspektionen anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning enligt första stycket.

Moderföretaget ska underrätta inspektionen om någon av de personer som avses i första stycket har ersatts på grund av att han eller hon inte längre uppfyller lämplighetskraven.

Ingripande mot vissa moderföretag

38 § Om någon i ledningen i ett sådant moderföretag som avses i 3 § första stycket 3 b och c inte uppfyller de krav som anges i 2 kap. 4 § första stycket 4, får Finansinspektionen förelägga företaget att rätta till förhållandet.

Finansinspektionen får förelägga ett sådant moderföretag som avses i 3 § första stycket 3 b och c att vidta åtgärder för att göra rättelse, om företaget inte uppfyller de krav som ställs på det enligt detta kapitel eller föreskrifter som meddelats med stöd av detta kapitel.

39 § Regeringen eller den myndighet som regeringen föreskriver får meddela föreskrifter om

1. hur den gruppbaseade kapitalbasen och det gruppbaseade kapitalkravet ska beräknas enligt 11–19 §§,
2. innehållet i samt omfattningen och fullgörandet av rapporteringen enligt 15 § andra stycket,
3. innehållet i en åtgärdsplan enligt 18 § andra stycket,
4. vilka upplysningar som ett företag ska lämna till Finansinspektionen enligt 20 och 28 §§ samt om hur och när upplysningarna ska lämnas,
5. företagsstyrningssystem inom en grupp enligt 25 §, och
6. innehållet i en egen risk- och solvensbedömning inom en grupp enligt 26 §.

17 kap. Överklagande m.m.

Överklagande av Finansinspektionens beslut

1 § Finansinspektionens beslut i ärenden enligt 17 kap. 13 § första stycket och 18 kap. 25 § andra stycket försäkringsrörelselagen (2010:2043) samt beslut om sanktionsföreläggande får inte överklagas.

2 § Finansinspektionens beslut som avses i 11 kap. 1 § andra stycket 1 försäkringsrörelselagen (2010:2043) får överklagas till regeringen.

3 § Andra beslut av Finansinspektionen i enskilda fall enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) och denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Förordnande om att ett beslut ska gälla omedelbart

4 § Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Förklaring att ärendet onödigt uppehålls

5 § Om beslut i ett ärende om tillstånd enligt 2 kap. 4 § inte har meddelats inom sex månader från det att ansökan gavs in, eller i ett ärende enligt 3 kap. 2 § inom tre månader eller i ett ärende enligt 3 kap. 7 § andra stycket inom en månad, får sökanden begära förklaring av domstol att ärendet onödigt uppehålls.

En begäran om en förklaring som avses i första stycket ska göras hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Om rätten lämnar en förklaring ska ansökan anses ha avslagits av Finansinspektionen om beslut därefter inte har meddelats inom motsvarande tidsfrister som anges i första stycket för respektive ärende.

Överklagande av Bolagsverkets beslut

6 § Bolagsverkets beslut i ärenden enligt 10 kap. 9, 22 och 33 §§ får överklagas till tingsrätten i den ort där tjänstepensionsföretagets styrelse har sitt säte.

Skrivelsen med överklagandet ska ges in till Bolagsverket inom tre veckor från dagen för beslutet.

Vid ett överklagande enligt första stycket gäller lagen (1996:242) om domstolsärenden.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

2. Denna lag tillämpas första gången i förhållande till ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet som inte är en medlemsstat i Europeiska unionen från den tidpunkt då Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut införlivas i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet).

Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.

dels att 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 11 d §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

Arbetsgivare äger i balansräkningen som skuld under rubriken Avsatt till pensioner upptaga vad han enligt allmän pensionsplan åtagit sig att redovisa under denna rubrik.

Aktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag, ekonomisk förening och sparbank äger under rubriken Avsatt till pensioner redovisa även upplupen del av pensionsutfästelse som ej omfattas av allmän pensionsplan. I fråga om arbetstagare, som har bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, eller sådan arbetstagares efterlevande får, under den tid inflytandet består, vid redovisningen avseende dock icke fästas vid annan pensionsutfästelse än sådan som ingår i allmän pensionsplan. Till grund för bedömandet huruvida en person har bestämmande inflytande lägges hans eget samt hans föräldrars, far- och morföräldrars, makes, avkomlings och avkomlings makes samlade innehav av aktier eller andelar.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan förordna att vad som sägs i andra stycket första punkten *skall* äga tillämpning även på annan arbetsgivare än som avses där.

Aktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag, *försäkringsförening, ömsesidigt tjänstepensionsbolag, tjänstepensionsförening*, ekonomisk förening och sparbank äger under rubriken Avsatt till pensioner redovisa även upplupen del av pensionsutfästelse som ej omfattas av allmän pensionsplan. I fråga om arbetstagare, som har bestämmande inflytande över bolaget eller föreningen, eller sådan arbetstagares efterlevande får, under den tid inflytandet består, vid redovisningen avseende dock icke fästas vid annan pensionsutfästelse än sådan som ingår i allmän pensionsplan. Till grund för bedömandet huruvida en person har bestämmande inflytande lägges hans eget samt hans föräldrars, far- och morföräldrars, makes, avkomlings och avkomlings makes samlade innehav av aktier eller andelar.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer kan förordna att vad som sägs i andra stycket första punkten *ska* äga tillämpning även på annan arbetsgivare än som avses där.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 1975:1388.

11 d §³

En person som utför arbete inom riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen i en pensionsstiftelse ska ha de insikter och den erfarenhet som behövs för att utföra arbete inom funktionen och i övrigt vara lämplig för uppgiften.

En person får inte utföra uppgifter i båda funktionerna.

De personer som utför arbete inom funktionerna ska regelbundet rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till styrelsen i pensionsstiftelsen.

Den som utför arbete inom funktionerna är skyldig att underätta Finansinspektionen om styrelsen inte vidtar lämpliga åtgärder inom skälig tid efter att de informerats om att

1. det inom funktionen har upptäckts att det finns en betydande risk att pensionsstiftelsen inte kommer att uppfylla ett materiellt väsentligt krav enligt lag och detta kan få väsentlig påverkan på de förmånsberättigades intressen, eller

2. det inom funktionen har konstaterats att det förekommit en väsentlig överträdelse av lag eller andra bestämmelser som gäller för pensionsstiftelsens verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

³ I promemorian Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det andra tjänstepensionsdirektivet (Fi2018/01129/FPM) föreslås att det i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. införs införas 12 nya paragrafer, bl. a. 11 a-c §§

Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förmånsrätt följer med försäkringstagares och andra ersättningsberättigades fordran hos försäkringsgivare i den egendom och i den omfattning som anges i 6 kap. 13 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 5 kap. 11 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Föreslagen lydelse

4 a §¹

Förmånsrätt följer med försäkringstagares och andra ersättningsberättigades fordran hos försäkringsgivare i den egendom och i den omfattning som anges i 6 kap. 13 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), 6 kap. 17 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag och 5 kap. 11 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

¹ Senaste lydelse 2015:709.

Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 13 §, 8 kap. 7 § och 9 kap. 5 § konkurslagen (1987:672) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***7 kap.**13 §¹

Förvaltaren *skall* upprätta en bouppteckning. I denna *skall* boets tillgångar tas upp till noggrant uppskattade värden. Bouppteckningen *skall* vidare innehålla uppgift om varje borgenärs namn och postadress.

Om det finns anledning, *skall* bouppteckningen också innehålla uppgift om egendom som inte ingår i boet på grund av att den finns utomlands. Har gäldenären uppgivit att sådan egendom saknas *skall* bouppteckningen innehålla uppgift om detta.

I den utsträckning det behövs *skall* bouppteckningen också innehålla en förteckning över dels räkenskapsmaterial, dels andra handlingar som rör boet.

Bouppteckningen *skall* av förvaltaren ges in till rätten och tillsynsmyndigheten så snart som möjligt och senast en vecka före edgångssammanträdet.

Har en av gäldenären underskriven bouppteckning förut getts in till rätten, behöver någon ny bouppteckning inte upprättas, om förvaltaren anser att denna är tillförlitlig. I så fall *skall* han snarast anmäla det till rätten och tillsynsmyndigheten.

Skall bevakningsförfarande äga rum och har någon bouppteckning ännu inte getts in till rätten, *skall* förvaltaren så snart som möjligt och senast en vecka från beslutet om bevakningsförfarandet skicka en

Förvaltaren *ska* upprätta en bouppteckning. I denna *ska* boets tillgångar tas upp till noggrant uppskattade värden. Bouppteckningen *ska* vidare innehålla uppgift om varje borgenärs namn och postadress.

Om det finns anledning, *ska* bouppteckningen också innehålla uppgift om egendom som inte ingår i boet på grund av att den finns utomlands. Har gäldenären uppgivit att sådan egendom saknas *ska* bouppteckningen innehålla uppgift om detta.

I den utsträckning det behövs *ska* bouppteckningen också innehålla en förteckning över dels räkenskapsmaterial, dels andra handlingar som rör boet.

Bouppteckningen *ska* av förvaltaren ges in till rätten och tillsynsmyndigheten så snart som möjligt och senast en vecka före edgångssammanträdet.

Har en av gäldenären underskriven bouppteckning förut getts in till rätten, behöver någon ny bouppteckning inte upprättas, om förvaltaren anser att denna är tillförlitlig. I så fall *ska* han snarast anmäla det till rätten och tillsynsmyndigheten.

Ska bevakningsförfarande äga rum och har någon bouppteckning ännu inte getts in till rätten, *ska* förvaltaren så snart som möjligt och senast en vecka från beslutet om bevakningsförfarandet skicka en

förteckning över borgenärerna med uppgift om varje borgenärs postadress till rätten och tillsynsmyndigheten. I konkurs hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet *skall* till bouppteckningen eller borgenärsförteckningen bifogas uppgift om insättningsborgenärerna och deras fordringsbelopp med upplupen ränta. Detsamma gäller i ett värdepappersbolags konkurs om bolaget har tillstånd att ta emot insättningar på konto. I ett livförsäkringsbolags konkurs *skall* på motsvarande sätt bifogas uppgift om försäkringstagarna och deras fordringar.

förteckning över borgenärerna med uppgift om varje borgenärs postadress till rätten och tillsynsmyndigheten. I konkurs hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet *ska* till bouppteckningen eller borgenärsförteckningen bifogas uppgift om insättningsborgenärerna och deras fordringsbelopp med upplupen ränta. Detsamma gäller i ett värdepappersbolags konkurs om bolaget har tillstånd att ta emot insättningar på konto. I ett livförsäkringsbolags *eller ett tjänstepensionsföretags* konkurs *ska* på motsvarande sätt bifogas uppgift om försäkringstagarna och deras fordringar.

8 kap.

7 §²

Försäljning av lös egendom som inte sker genom fortsättande av gäldenärens rörelse ska ske på auktion eller på annat sätt efter vad förvaltaren anser vara mest fördelaktigt för boet. Om egendom säljs till konkursgäldenären eller någon denne sådan närstående person som anges i 4 kap. 3 § ska försäljningen ha föregåtts av ett offentligt anbuds-förfarande, om särskilda skäl inte gör det obehövligt.

Lös egendom i vilken en borgenär har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt får inte utan hans samtycke säljas på annat sätt än på auktion, om hans rätt är beroende av försäljningen. Även om samtycke inte lämnas, får egendomen säljas på annat sätt än på auktion, om det är sannolikt att högre pris uppnås därigenom och om tillsynsmyndigheten medger det.

Samtycke enligt andra stycket krävs inte när förvaltaren säljer finansiella instrument, upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller valuta till gällande marknadspris eller när det är fråga om försäljning av lös egendom genom fortsättande av gäldenärens rörelse.

Särskilda bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd finns i 14 kap. 16 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Särskilda bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd *och tjänstepensionsförsäkringsbestånd* finns i 14 kap. 16 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) *respektive 11 kap.*

² Senaste lydelse 2015:711.

9 kap.5 §³

En borgenär som till säkerhet för sin fordran har panträtt i fast eller lös egendom behöver inte bevaka fordringen för att få rätt till betalning ur den pantsatta egendomen.

En borgenär som har en fordran hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet på grund av en insättning på räkning behöver inte bevaka sin fordran i ett sådant instituts konkurs, om uppgift om fordringen har lämnats enligt 7 kap. 13 § sjätte stycket. Detsamma gäller beträffande värdepappersbolag som har tillstånd att ta emot insättningar på konto. En försäkringstagare behöver inte bevaka sin fordran i ett livförsäkringsbolags konkurs, om uppgift om fordringen lämnats enligt det angivna lagrummet.

En borgenär som har en fordran hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet på grund av en insättning på räkning behöver inte bevaka sin fordran i ett sådant instituts konkurs, om uppgift om fordringen har lämnats enligt 7 kap. 13 § sjätte stycket. Detsamma gäller beträffande värdepappersbolag som har tillstånd att ta emot insättningar på konto. En försäkringstagare behöver inte bevaka sin fordran i ett livförsäkringsbolags *eller ett tjänstepensionsföretags* konkurs, om uppgift om fordringen lämnats enligt det angivna lagrummet.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda

Bilaga 3

Häriigenom föreskrivs att 2 § lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Med företag avses i denna lag aktiebolag, bank, hypoteksinstitut, försäkringsföretag och ekonomisk förening samt europakooperativ för vilket lagen gäller enligt 1 b §.

Med företag avses i denna lag aktiebolag, bank, hypoteksinstitut, försäkringsföretag, *tjänstepensionsföretag* och ekonomisk förening samt europakooperativ för vilket lagen gäller enligt 1 b §.

Med koncern avses i denna lag svenska juridiska personer som enligt 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), 1 kap. 2 § sparbankslagen (1987:619), 1 kap. 5 § lagen (1995:1570) om medlemsbanker eller 1 kap. 10–14 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar är moderföretag och dotterföretag i förhållande till varandra, eller företag som enligt 13–16 §§ lagen (2011:427) om europeiska företagsråd utövar ett bestämmande inflytande över ett annat företag och de företag över vilka detta inflytande utövas.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

¹ Senaste lydelse 2018:714.

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

1 §¹

Med bankinstitut förstås i denna lag bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker och utländska bankföretag som med stöd av 4 kap. 1 eller 4 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse driver bankrörelse från filial här i landet.

Med finansinstitut förstås bankinstitut, kreditmarknadsföretag, värdepappersinstitut, Första–Fjärde AP-fonderna enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder), Sjätte AP-fonden enligt lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden, försäkringsföretag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse här i landet enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), Svenska skeppshypotekskassan samt utländska företag som med stöd av 4 kap. 1, 3 eller 4 § lagen om bank- och finansieringsrörelse driver verksamhet från filial i Sverige.

Med finansinstitut förstås bankinstitut, kreditmarknadsföretag, värdepappersinstitut, Första–Fjärde AP-fonderna enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder), Sjätte AP-fonden enligt lagen (2000:193) om Sjätte AP-fonden, försäkringsföretag som har tillstånd att driva försäkringsrörelse här i landet enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), *tjänstepensionsföretag som har tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag*, Svenska skeppshypotekskassan samt utländska företag som med stöd av 4 kap. 1, 3 eller 4 § lagen om bank- och finansieringsrörelse driver verksamhet från filial i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag är tillämplig på försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Denna lag är tillämplig på försäkringsföretag. Med försäkringsföretag avses *i denna lag*

1. försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), och

2. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar som omfattas av lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i denna lag ska det som sägs om

1. livförsäkringsföretag avse tjänstepensionsföretag,

2. försäkringsaktiebolag avse tjänstepensionsaktiebolag,

3. ömsesidiga försäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,

4. ömsesidiga livförsäkringsbolag avse ömsesidiga tjänstepensionsbolag,

5. försäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar, och

6. livförsäkringsföreningar avse tjänstepensionsföreningar.

Bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. ska tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som är försäkringsföretag eller utländska företag av motsvarande slag. Med finansiellt holdingföretag avses ett aktiebolag, ett handelsbolag eller en ekonomisk förening vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

¹ Senaste lydelse 2015:713.

Bilaga 3

Från denna lag får medges undantag för sådana försäkringsföretag som får undantas från försäkringsrörelselagen enligt 1 kap. 20 § samma lag. Frågor om sådana undantag prövas av Finansinspektionen.

För sådana företag som medgivits undantag från denna lag ska i stället sådana föreskrifter som meddelats med stöd av 4 § andra stycket gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Följande insättare, eller utländska motsvarigheter, kan inte få ersättning enligt garantin:

1. en bank, 2. ett kreditmarknadsföretag, 3. ett värdepappersbolag, 4. ett försäkringsföretag, 5. ett återförsäkringsföretag, 6. <i>en understödsförening,</i> 7. <i>ett finansiellt institut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,</i> 8. <i>en värdepappersfond eller en alternativ investeringsfond,</i> 9. <i>en pensionsfond,</i> 10. <i>ett landsting, en kommun eller en statlig myndighet, eller</i> 11. <i>en insättare som inte har identifierats enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.</i>	6. <i>ett tjänstepensionsföretag,</i> 7. <i>en understödsförening,</i> 8. <i>ett finansiellt institut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,</i> 9. <i>en värdepappersfond eller en alternativ investeringsfond,</i> 10. <i>en pensionsfond,</i> 11. <i>ett landsting, en kommun eller en statlig myndighet, eller</i> 12. <i>en insättare som inte har identifierats enligt lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.</i>

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

¹ Senaste lydelse 2017:638.

Förslag till lag om ändring i lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹

Bestämmelserna i denna lag om gäldenär gäller inte bankaktiebolag, sparbank, medlemsbank, kreditmarknadsföretag, försäkringsföretag, värdepappersbolag, clearingorganisation och värdepapperscentral.

Bestämmelserna i denna lag om gäldenär gäller inte bankaktiebolag, sparbank, medlemsbank, kreditmarknadsföretag, försäkringsföretag, *tjänstepensionsföretag*, värdepappersbolag, clearingorganisation och värdepapperscentral.

Bestämmelserna avser inte heller sådana gäldenärer i vars verksamhet staten, en kommun, ett landsting, ett kommunalförbund, en församling eller en kyrklig samfällighet har ett bestämmande inflytande.

Bestämmelserna i denna lag om gäldenär gäller inte heller ett finansiellt institut eller holdingföretag som är försatt i resolution enligt lagen (2015:1016) om resolution.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige

dels att 1 kap. 5 §, 2 kap. 1, 1 a och 3 §§ och 3 kap. 2 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken till 9 kap. ska lyda ”Överlåtelse av försäkringsbestånd m.m.”,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 8 kap. 6 § och 9 kap. 1 a och 9 §§, och närmast före 9 kap. 9 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §¹

I denna lag avses med

1. EES-försäkringsgivare: utländsk försäkringsgivare vars hemland hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och vars verksamhet inom EES står under finansiell tillsyn endast av den behöriga myndigheten i hemlandet,

2. försäkringsgivare från tredje land: annan utländsk försäkringsgivare än EES-försäkringsgivare som enligt sitt hemlands lag är en juridisk person,

3. utländskt tjänstepensionsinstitut: utländskt institut vars hemland hör till EES och som utan att vara försäkringsgivare enligt denna lag omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut,

3. utländskt tjänstepensionsinstitut: utländskt institut vars hemland hör till EES och som utan att vara försäkringsgivare enligt denna lag omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2016/2341/EG av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut,

4. hemland: det land där försäkringsgivaren eller det utländska tjänstepensionsinstitutet har sitt säte och, när det gäller försäkringsgivaren i en försäkringssammanslutning, det land där sammanslutningens ledning finns,

5. myndighet: den nationella myndighet utomlands som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över EES-försäkringsgivare, utländskt tjänstepensionsinstitut eller försäkringsgivare från tredje land.

Bestämmelserna i 2 och 3 kap. i denna lag tillämpas på EES-försäkringsgivare och bestämmelserna i 4–7 kap. på försäkringsgivare från tredje land. Bestämmelserna i 8–10 kap. gäller både EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredje land.

¹ Senaste lydelse 2005:1123.

För utländska tjänstepensionsinstitut gäller bestämmelserna i 2, 3, 8 och 10 kap. i tillämpliga delar.

För utländska tjänstepensionsinstitut gäller bestämmelserna i 2, 3, 8, 9 och 10 kap. i tillämpliga delar.

2 kap.

1 §²

En EES-försäkringsgivare som inte är ett återförsäkringsföretag och som i sitt hemland har tillstånd att driva försäkringsrörelse, får bedriva verksamhet i Sverige

1. från en sekundäretablering här i landet med början två månader efter det att Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 § eller dessförinnan, om Finansinspektionen i ett enskilt fall beslutar att verksamheten får påbörjas,

2. genom gränsöverskridande verksamhet, så snart Finansinspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 3 §.

Utöver det som anges i första stycket ska följande gälla för en EES-försäkringsgivare som meddelar tjänstepensionsförsäkring.

Verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring får inledas så snart försäkringsgivaren tagit emot de uppgifter från Finansinspektionen som avses i 3 kap. 2 § tredje stycket, eller i varje fall *två månader* efter det att inspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 § andra stycket eller 3 § tredje stycket.

Verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring får inledas så snart försäkringsgivaren tagit emot de uppgifter från Finansinspektionen som avses i 3 kap. 2 § tredje stycket, eller i varje fall *six veckor* efter det att inspektionen från den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 § andra stycket eller 3 § tredje stycket.

1 a §³

Ett utländskt tjänstepensionsinstitut som i sitt hemland har tillstånd eller är registrerat för att bedriva verksamhet avseende tjänstepension får bedriva sådan verksamhet i Sverige

1. från en sekundäretablering här i landet,

2. genom gränsöverskridande verksamhet.

Tjänstepensionsverksamheten får inledas så snart tjänstepensionsinstitutet tagit emot de uppgifter från Finansinspektionen som avses i 3 kap. 2 § tredje stycket, eller i varje fall *två månader* efter det att inspektionen från den behöriga myndigheten i *försäkringsgivarens*

Tjänstepensionsverksamheten får inledas så snart tjänstepensionsinstitutet tagit emot de uppgifter från Finansinspektionen som avses i 3 kap. 2 § tredje stycket, eller i varje fall *six veckor* efter det att inspektionen från den behöriga

² Senaste lydelse 2008:101.

³ Senaste lydelse 2005:1123.

hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 § tredje stycket eller 3 § fjärde stycket.

myndigheten i *tjänstepensionsinstituts* hemland tagit emot en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 § tredje stycket eller 3 § fjärde stycket.

3 §⁴

En underrättelse enligt 1 § 2 om gränsöverskridande verksamhet ska innehålla

1. uppgifter om vilket eller vilka slag av risker eller åtaganden försäkringarna ska täcka, och

2. ett intyg utfärdat av hemlandsmyndigheten om

a) försäkringsgivarens kapitalbas, och

b) de försäkringsklasser försäkringsgivarens koncession omfattar.

För verksamhet rörande försäkringar som avses i 2 kap. 11 § första stycket klass 10 i försäkringsrörelselagen (2010:2043) (motorfordonsansvar) och som inte uteslutande gäller försäkring av fraktförarens ansvar ska underrättelsen dessutom innehålla

1. uppgifter om vem som är försäkringsgivarens representant enligt 5 § trafikskadelagen (1975:1410), och

2. en försäkran att försäkringsgivaren är medlem i Trafikförsäkringsföreningen.

Varje gång en EES-försäkringsgivare åtar sig ett uppdrag att genom gränsöverskridande verksamhet meddela tjänstepensionsförsäkring ska en särskild underrättelse lämnas till den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland. Underrättelsen ska innehålla

1. uppgift om den som i egenskap av arbetsgivare ska betala försäkringspremierna, och

2. uppgift om det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för försäkringarna.

Varje gång ett utländskt tjänstepensionsinstitut åtar sig ett uppdrag att genom gränsöverskridande verksamhet ingå avtal om tjänstepension ska en särskild underrättelse *med de uppgifter som anges i tredje stycket* lämnas till den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemland.

Varje gång ett utländskt tjänstepensionsinstitut åtar sig ett uppdrag att genom gränsöverskridande verksamhet ingå avtal om tjänstepension ska en särskild underrättelse lämnas till den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemland. *Underrättelsen ska innehålla uppgift om*

1. *den som i egenskap av arbetsgivare ska betala premierna och var denne har sitt hemvist,*

2. *i vilket land åtagandena ska fullgöras, och*

3. *det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska*

⁴ Senaste lydelse 2010:2060.

Om försäkringsgivaren avser att ändra sin verksamhet i fråga om förhållanden som anges i första och andra styckena, får ändringen göras tidigast en månad efter det att Finansinspektionen underrättats om ändringen av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland. Om ändringen innebär att verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring ska inledas, ska dock bestämmelserna i 1 § andra stycket samt tredje stycket i denna paragraf tillämpas.

3 kap.

2 §⁵

Finansinspektionen ska, i samarbete med den behöriga myndigheten i hemlandet, utöva tillsyn över att en EES- försäkringsgivare eller ett utländskt tjänstepensionsinstitut bedriver sin verksamhet i Sverige i enlighet med denna lag och andra författningar som reglerar deras näringsverksamhet.

Finansinspektionen ska lämna uppgifter till de behöriga myndigheterna i hemländerna, om dessa myndigheter behöver uppgifterna för sin tillsyn över försäkringsgivares och utländska tjänstepensionsinstituts verksamheter, samt i övrigt ha ett nära samarbete med dessa myndigheter och Europeiska kommissionen.

När det gäller EES-försäkringsgivare som meddelar tjänstepensionsförsäkring och utländska tjänstepensionsinstitut ska Finansinspektionen, om det behövs, senast *två månader* efter det att inspektionen tagit emot en underrättelse enligt 2 kap. 2 § andra eller tredje stycket eller 3 § tredje eller fjärde stycket till den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens eller tjänstepensionsinstitutets hemland lämna uppgifter om i Sverige tillämplig arbetsrätt på tjänstepensionsområdet samt om de bestämmelser om information som gäller här i landet gentemot dem som ingår eller avser att ingå ett avtal om tjänstepensionsförsäkring eller tjänstepension, liksom gentemot dem som annars är ersättningsberättigade på grund av ett sådant avtal.

När det gäller EES-försäkringsgivare som meddelar tjänstepensionsförsäkring och utländska tjänstepensionsinstitut ska Finansinspektionen, om det behövs, senast *sex veckor* efter det att inspektionen tagit emot en underrättelse enligt 2 kap. 2 § andra eller tredje stycket eller 3 § tredje eller fjärde stycket till den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens eller tjänstepensionsinstitutets hemland lämna uppgifter om i Sverige tillämplig arbetsrätt på tjänstepensionsområdet samt om de bestämmelser om information som gäller här i landet gentemot dem som ingår eller avser att ingå ett avtal om tjänstepensionsförsäkring eller tjänstepension, liksom gentemot dem som annars är ersättningsberättigade på grund av ett sådant avtal.

Finansinspektionen ska, när försäkringsgivaren eller tjänstepensionsinstitutet påbörjat sin verksamhet här i landet, underrätta den behöriga

⁵ Senaste lydelse SFS 2011:832.

6 §⁶

Om en EES-försäkringsgivare överträder denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av denna lag eller på annat sätt visar sig olämplig att driva verksamhet här, får Finansinspektionen förelägga försäkringsgivaren att vidta rättelse. Inspektionen ska underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland när den förelägger om sådan rättelse. Om försäkringsgivaren inte följer föreläggandet, ska hemlandsmyndigheten också underrättas.

Om rättelse ändå inte sker, får Finansinspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya försäkringsavtal om risker som är belägna här i landet eller, när det gäller livförsäkring, om försäkringsåtaganden som ska fullgöras här i landet.

Innan ett förbud meddelas, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

I brådskande fall får Finansinspektionen, utan att den behöriga myndigheten underrättats, vidta åtgärder som anges i andra stycket för att hindra ytterligare överträdelser.

Finansinspektionen får i brådskande fall, och utan att den utländska behöriga myndigheten underrättats, även förordna ett ombud att på försäkringsgivarens vägnar ta emot stämning och i övrigt företräda denne när det gäller redan meddelade försäkringar. Inspektionen ska genast införa kungörelse enligt 10 kap. 1 § 1 om förordnandet. Till dess att en sådan kungörelse har införts får en försäkringstagare, om försäkringsgivaren inte är en försäkringssammanslutning, sätta in förfallna försäkringspremier hos inspektionen med samma verkan som om de har betalats till försäkringsgivaren.

Om en EES-försäkringsgivare som meddelar tjänstepensionsförsäkring överträder sådana bestämmelser som anges i 2 § tredje stycket, ska Finansinspektionen genast underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland. Om en EES-försäkringsgivare, trots de åtgärder som vidtagits av den behöriga myndigheten i hemlandet, fortsätter att överträda den i Sverige tillämpliga arbetsrätten på tjänstepensionsområdet, får Finansinspektionen förbjuda försäkringsgivaren att fortsätta sin marknadsföring och att ingå nya avtal om tjänstepensionsförsäkring som ska fullgöras här i landet. Innan ett förbud meddelas, ska inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Ett förbud enligt *sjätte* stycket får meddelas först sedan Finansinspektionen har förelagt EES-försäkringsgivaren att vidta rättelse, om inte motsvarande åtgärd har vidtagits av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

Ett förbud enligt *sjunde* stycket får meddelas först sedan Finansinspektionen har förelagt EES-försäkringsgivaren att vidta rättelse, om inte motsvarande åtgärd har vidtagits av den behöriga myndigheten i försäkringsgivarens hemland.

⁶ Senaste lydelse 2008:101.

Det som sägs i femte–sjunde styckena om EES-försäkringsgivare ska tillämpas på motsvarande sätt för utländska tjänstepensionsinstitut.

Det som sägs i sjätte–åttonde styckena om EES-försäkringsgivare ska tillämpas på motsvarande sätt för utländska tjänstepensionsinstitut.

8 kap.

6 §

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller även bestämmelserna i lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution för utländska tjänstepensionsinstitut. Vid tillämpningen av bestämmelserna i den lagen ska det som där sägs om försäkringsföretag avse utländska tjänstepensionsinstitut.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad utländska tjänstepensionsinstitut ska iakttä vid tillämpning av första stycket.

9 kap.

1 a §

Ett utländskt tjänstepensionsinstitut som driver verksamhet enligt denna lag kan helt eller delvis överta ett bestånd av tjänstepensionsavtal från ett svenskt tjänstepensionsföretag under de förutsättningar som anges i detta kapitel.

Överlåtelse av bestånd till utländskt tjänstepensionsinstitut

9 §

När Finansinspektionen från en behörig myndighet i ett annat EES-land har fått underrättelse om att tillstånd till verkställighet har meddelats för bestånd av tjänstepensionsavtal med åtaganden som ska fullgöras i Sverige ska inspektionen inom fyra veckor till den behöriga myndigheten lämna uppgifter om i Sverige tillämplig arbetsrätt på tjänstepensionsområdet och om de bestämmelser om information som

gäller här i landet gentemot de vars avtal överlåts till det utländska tjänstepensionsinstitutet.

När det utländska tjänstepensionsinstitutet har påbörjat sin verksamhet här i landet ska Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i hemlandet om väsentliga förändringar i de bestämmelser som anges i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 och 5 §§ lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt försäkringsföretag får avvika från bestämmelser i bolagsordningen.

Finansinspektionen får besluta att ett svenskt försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* får avvika från bestämmelser i bolagsordningen.

5 §²

Under krigsförhållanden och till dess krigsbokslut upprättats får återbäring inte gottskrivas livförsäkringstagare och beslut inte fattas om vinstutdelning till aktieägare eller garanter i livförsäkringsföretag.

Under krigsförhållanden och till dess krigsbokslut upprättats får återbäring inte gottskrivas livförsäkringstagare *eller andra ersättningsberättigade* och beslut inte fattas om vinstutdelning till aktieägare eller garanter i livförsäkringsföretag *eller tjänstepensionsföretag*.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

¹ Senaste lydelse 2010:2063.

² Senaste lydelse 2010:2063.

Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

6 §¹

Affärshändelserna ska kunna presenteras i en och samma redovisningsvaluta. Redovisningsvalutan ska vara svenska kronor. I aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker, medlemsbanker *och* försäkringsföretag får dock redovisningsvalutan i stället vara euro.

Affärshändelserna ska kunna presenteras i en och samma redovisningsvaluta. Redovisningsvalutan ska vara svenska kronor. I aktiebolag, ekonomiska föreningar, sparbanker, medlemsbanker, försäkringsföretag *och tjänstepensionsföretag* får dock redovisningsvalutan i stället vara euro.

Byte av redovisningsvaluta får ske endast vid ingången av ett nytt räkenskapsår. Bestämmelser om omräkning i samband med byte av redovisningsvaluta finns i årsredovisningslagen (1995:1554).

Om företaget har bytt redovisningsvaluta, får ett nytt byte göras endast om Skatteverket tillåter det. Tillstånd får vägras endast om det finns anledning att anta att bytet har ett otillbörligt syfte.

Trots första–tredje styckena får ett avdelningskontor som är beläget utomlands och som har självständig förvaltning ha sin redovisning i en valuta som i det andra landet godtas som redovisningsvaluta.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

¹ Senaste lydelse 2017:437.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

Härigenom föreskrivs att 2 och 3 §§ lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

1. *försäkringsföretag*: försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043),

1. *försäkringsföretag*:
a) försäkringsaktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag och försäkringsförening som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043), *samt*

b) *tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsförening som omfattas av lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,*

2. *kreditinstitut*: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 14 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

3. *finansiellt företag*: de företag som anges i 1 och 2 samt

a) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

b) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

c) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

d) svensk clearingorganisation enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,

e) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och

f) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

4. *koncern*: detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

3 §²

Med stadgar avses

1. bolagsordning i ett aktiebolag, ett försäkringsaktiebolag *eller* ett ömsesidigt försäkringsbolag,

1. bolagsordning i ett aktiebolag, ett försäkringsaktiebolag, *ett tjänstepensionsaktiebolag, ett ömsesidigt försäkringsbolag eller*

¹ Senaste lydelse 2017:687.

² Senaste lydelse 2010:2065.

- ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag,
2. reglemente i en sparbank eller	2. reglemente i en sparbank eller
3. stadgar i en medlemsbank, en försäkringsförening eller en ekonomisk förening.	3. stadgar i en medlemsbank, en försäkringsförening, en tjänstepensionsförening eller en ekonomisk förening.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 10 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §¹

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster, 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar och 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i 19 kap. 46 § försäkringsrörelselagen (2010:2043), *16 kap. 31 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag*, 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om värdepappersfonder, 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, 6 kap. 11 § lagen (2014:968) om särskild tillsyn över kreditinstitut och värdepappersbolag, 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster, 3 kap. 14 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar och 8 kap. 25 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

I de lagar som anges i första stycket finns även bestämmelser om meddelandeförbud och ansvarsbestämmelser för den som bryter mot ett sådant förbud.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Härigenom föreskrivs att 2 § revisorslagen (2001:883) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

1. *revisor*: en auktoriserad eller godkänd revisor,
2. *auktoriserad revisor*: en revisor som har auktoriserats enligt 4 §,
3. *godkänd revisor*: en revisor som ursprungligen har godkänts enligt äldre bestämmelser utan att ha avlagt revisorsexamen,
4. *revisionsföretag*:
 - a) en revisor som utövar revisionsverksamhet som enskild näringsidkare,
 - b) ett enkelt bolag med annan revisor, ett handelsbolag eller ett aktiebolag som en revisor utövar revisionsverksamhet i, eller
 - c) ett företag som av en behörig myndighet i en annan stat inom EES än Sverige har godkänts att utföra lagstadgad revision,
5. *registrerat revisionsbolag*: ett revisionsföretag som har registrerats enligt 13, 14 eller 16 a §,
6. *revisor* från ett tredjeland: någon som har registrerats enligt 16 b §,
7. *nätverk*: en struktur för samarbete i vilken minst ett revisionsföretag ingår och som
 - a) tydligt syftar till vinstdelning eller kostnadsdelning,
 - b) har ett gemensamt ägande eller en gemensam kontroll eller ledning,
 - c) har gemensamma system för kvalitetssäkring,
 - d) har en gemensam affärsstrategi,
 - e) använder ett gemensamt namn, eller
 - f) i betydande omfattning har gemensam personal,
8. *revisionsverksamhet*:
 - a) verksamhet som består i sådan granskning av förvaltning eller ekonomisk information som utmynnar i en rapport eller någon annan handling som är avsedd att utgöra bedömningsunderlag även för någon annan än uppdragsgivaren, samt
 - b) rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid granskning enligt a,
9. *företag av allmänt intresse*:
 - a) företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad,
 - b) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 - c) värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, eller
 - c) värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

¹ Senaste lydelse 2016:430.

d) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom sådana företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § i den lagen,

d) företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), utom sådana företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § i den lagen, *eller*

e) företag som har tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,

10. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

11. *tredjeland*: en stat utanför EES.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §¹

Tillstånd enligt denna lag behövs inte för finansieringsrörelse som drivs av

1. en bank,
2. ett utländskt bankföretag som har tillstånd att driva bankrörelse i Sverige enligt 4 kap. 4 §,
3. ett försäkringsföretag, ett värdepappersföretag, Svenska skeppshypotekskassan eller en pantbank enligt pantbankslagen (1995:1000), i den utsträckning det är tillåtet enligt den för dem tillämpliga lagstiftningen,
3. ett försäkringsföretag, ett tjänstepensionsföretag, ett värdepappersföretag, Svenska skeppshypotekskassan eller en pantbank enligt pantbankslagen (1995:1000), i den utsträckning det är tillåtet enligt den för dem tillämpliga lagstiftningen,
4. ett företag som tillhandahåller finansiering i samband med avsättning av tjänster som erbjuds eller varor som framställs eller säljs av
 - a) företaget, eller
 - b) ett annat företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp, förutsatt att – koncernen eller företagsgruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet, och – företaget som tillhandahåller finansieringen lånar upp medel från allmänheten bara genom att ge ut sådana överlåtbara värdepapper som avses i punkt 2 i definitionen i 1 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden med en löptid på minst ett år,
5. ett aktiebolag eller en ekonomisk förening om
 - a) verksamheten består i att vid enstaka tillfällen förvärva fordringar, och
 - b) medel för verksamheten inte löpande anskaffas från allmänheten,
6. ett företag som bara finansierar andra företag i samma koncern eller motsvarande utländska företagsgrupp, förutsatt att koncernen eller företagsgruppen inte har som huvudsakligt ändamål att driva finansiell verksamhet,
7. en ekonomisk förening, vilken
 - a) som medlemmar vid varje tillfälle har högst 1 000 fysiska personer,
 - b) som medlemmar antar bara personer som ingår i en i förväg identifierbar begränsad krets som också anges i föreningens stadgar,
 - c) tar emot återbetalningspliktiga medel bara från medlemmarna eller från finansiella företag, och

¹ Senaste lydelse 2017:691.

d) har till ändamål bara att med sådana medel som avses i c tillgodose finansieringsbehov hos medlemmarna.

Undantagen enligt första stycket 5 och 7 för rörelse som drivs av aktiebolag eller ekonomisk förening gäller även för sådan rörelse som drivs av motsvarande utländska företag.

Tillstånd att driva finansieringsrörelse behövs inte heller för tillhandahållande av betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (2004:575) om europabolag att 6 och 16 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Bolagsverket ska utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 25.2 i SE-förordningen, när beslut om tillstånd har meddelats enligt 23 kap. 23 eller 24 § aktiebolagslagen (2005:551) och beslutet har vunnit laga kraft. När det gäller bolag som driver bank- eller finansieringsrörelse tillämpas i stället 10 kap. 38 § respektive 11 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

När det gäller europabolag som driver försäkringsrörelse ska Bolagsverket utfärda intyget när beslut om tillstånd att verkställa en fusionsplan har meddelats enligt 11 kap. 33 eller 35 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) och beslutet har vunnit laga kraft.

När det gäller europabolag som driver försäkringsrörelse ska Bolagsverket utfärda intyget när beslut om tillstånd att verkställa en fusionsplan har meddelats enligt 11 kap. 33 eller 35 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller 10 kap. 8 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag och beslutet har vunnit laga kraft.

16 §²

I fråga om europabolag som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i SE-förordningen (dualistiskt organiserade europabolag) gäller följande.

Om inte annat följer av SE-förordningen, ska bestämmelserna i aktiebolagslagen (2005:551) och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på ledningsorganet eller dess ledamöter. Detta gäller dock inte bestämmelserna i lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda.

Det som sägs i följande bestämmelser i aktiebolagslagen om styrelsen eller dess ledamöter ska tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

7 kap. 32, 34 och 35 §§ om upplysningsplikt mot bolagsstämman,

7 kap. 50 § om styrelsens eller en styrelseledamots talan mot bolagsstämmobeslut,

7 kap. 53 § om styrelsens talan mot bolaget,

7 kap. 54 § om skiljeförfarande,

8 kap. 3 § om styrelsesuppleanter,

8 kap. 4 § fjärde stycket om delegation av uppgifter,

8 kap. 9 § om bosättningskrav,

8 kap. 10–12 §§ om hinder mot att vara styrelseledamot,

8 kap. 13 § första stycket andra meningen om ändringar i styrelsens sammansättning,

¹ Senaste lydelse SFS 2010:2068.

² Senaste lydelse SFS 2014:544.

8 kap. 14 § om förtida avgång,
8 kap. 20 § första stycket om inträde av suppleant,
8 kap. 21 § andra stycket om beslutsunderlag,
8 kap. 23 § om jäv för styrelseledamot,
8 kap. 23 a § om arvoden och annan ersättning till styrelseledamot,
8 kap. 24 och 26 §§ om styrelseprotokoll,
8 kap. 43 § om registrering,
8 kap. 45 § om anmälan av aktieinnehav,
8 kap. 46 a § om arbetsordning,
8 kap. 48 § om information inför styrelseval,
9 kap. 7 § om tillhandahållande av upplysningar m.m.,
9 kap. 17 § om jäv,
9 kap. 28 § första stycket om revisionsberättelsen,
9 kap. 43 § om revisorns underrättelse om brottsmisstanke,
10 kap. 10 § om jäv,
10 kap. 13 § om granskningsrapport,
16 kap. om vissa riktade emissioner m.m.,
21 kap. om lån från bolaget till aktieägare m.m.,
25 kap. 11 § om tvångslikvidation på grund av Bolagsverkets beslut,
25 kap. 45 § andra och tredje styckena om upphörande av likvidation,
25 kap. 46 § om styrelseval efter upphävande av likvidationsbeslut,
27 kap. 6 § om avregistrering av obehöriga företrädare, och
29 kap. 1 och 5–14 §§ om skadestånd.

För dualistiskt organiserade europabolag som driver försäkringsrörelse gäller även 2 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

För dualistiskt organiserade europabolag som driver försäkringsrörelse gäller även 2 kap. 2 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 2 kap. 2 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 1 § aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

1 §¹

Bolagsverket ska föra ett aktiebolagsregister för registrering enligt denna lag eller annan författning.

Av 13 kap. 1 § första stycket lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse framgår att bankaktiebolag ska registreras i bankregistret. Av 17 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) framgår att försäkringsaktiebolag ska registreras i försäkringsregistret. När det i denna lag hänvisas till aktiebolagsregistret, ska hänvisningen beträffande bankaktiebolag och försäkringsaktiebolag avse bankregistret respektive försäkringsregistret.

Av 13 kap. 1 § första stycket lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse framgår att bankaktiebolag ska registreras i bankregistret. Av 17 kap. 1 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 1 kap. 5 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag framgår att försäkringsaktiebolag respektive tjänstepensionsaktiebolag ska registreras i försäkringsregistret. När det i denna lag hänvisas till aktiebolagsregistret, ska hänvisningen beträffande bankaktiebolag avse bankregistret och hänvisningen beträffande försäkringsaktiebolag och tjänstepensionsaktiebolag avse försäkringsregistret.

I fråga om registrering i aktiebolagsregistret av redovisnings- och revisionshandlingar gäller bestämmelserna i tillämplig lag om årsredovisning i stället för bestämmelserna i detta kapitel.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

¹ Senaste lydelse 2015:719.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

dels att 1 kap. 3 §, 3 kap. 1–4 §§, 4 kap. 1, 4 och 5 §§, 5 kap. 2, 4, 6–9 och 11–14 §§, 6 kap. 1–3, 7, 8 och 10 §§ och 7 kap. 1, 3 och 4 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 1 a §, och närmast före den en rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹

I denna lag betyder

1. *AIF-förvaltare*: en svensk förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt 1 kap. 3 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

2. *anknutet företag*: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet är att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller driva annan liknande verksamhet som har samband med den huvudsakliga verksamheten i ett eller flera kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländska företag,

3. *behörig myndighet*: Finansinspektionen eller någon annan myndighet inom EES som utövar tillsyn, individuell eller på gruppnivå, över ett reglerat företag med huvudkontor inom EES,

4. *blandat finansiellt holdingföretag*: ett moderföretag som inte är ett reglerat företag och som tillsammans med sina dotterföretag, varav minst ett är ett reglerat företag med huvudkontor inom EES, och andra företag utgör ett finansiellt konglomerat

4. *blandat finansiellt holdingföretag*: ett moderföretag som inte är ett reglerat företag eller, i ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §, ett tjänstepensionsföretag, och som tillsammans med sina dotterföretag, varav minst ett är ett reglerat företag med huvudkontor inom EES, och andra företag utgör ett finansiellt konglomerat

5. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

6. *finansiellt institut*: ett företag som inte är ett kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag, eller AIF-förvaltare eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att

a) förvärva aktier eller andelar,

b) driva en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2–10, 12 och 15 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § samma lag, eller

c) driva värdepappersrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

7. *finansiell sektor*: ett eller flera av följande företag

a) kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag, AIF-förvaltare eller motsvarande utländska företag samt finansiella institut och anknutna företag (bank- och värdepapperssektorn),

b) försäkringsföretag eller motsvarande utländska företag, försäkringsholdingföretag och specialföretag (försäkringssektorn), och

c) blandade finansiella holdingföretag,

8. *fondbolag*: ett svenskt aktieföretag som har fått tillstånd att driva fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder,

9. *försäkringsföretag*: ett försäkringsaktieföretag, ömsesidigt försäkringsbolag eller en försäkringsförening enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043),

10. *försäkringsholdingföretag*: ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag eller ett motsvarande utländskt företag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och vars huvudsakliga verksamhet är att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsföretag eller motsvarande utländska företag eller specialföretag,

11. *institut*: kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag och AIF-förvaltare,

12. *konglomeratdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/87/EG av den 16 december 2002 om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat och om ändring av rådets direktiv 73/239/EEG, 79/267/EEG, 92/49/EEG, 92/96/EEG, 93/6/EEG och 93/22/EEG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG och 2000/12/EG, *senast ändrat genom* Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU,

12. *konglomeratdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/87/EG av den 16 december 2002 om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat och om ändring av rådets direktiv 73/239/EEG, 79/267/EEG, 92/49/EEG, 92/96/EEG, 93/6/EEG och 93/22/EEG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG och 2000/12/EG, *i lydelsen enligt* Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU,

13. *kreditinstitut*: en bank eller ett kreditmarknadsföretag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse,

14. *reglerat företag*:

a) ett institut eller ett motsvarande utländskt företag, eller

b) ett försäkringsföretag eller ett motsvarande utländskt företag eller ett specialföretag,

15. *relevant behörig myndighet*:

a) en behörig myndighet som ansvarar för tillsynen över en finansiell företagsgrupp, försäkringsgrupp eller en motsvarande utländsk grupp som ingår i ett finansiellt konglomerat, särskilt över det företag som är det överordnade moderföretaget i bank- och värdepapperssektorn respektive försäkringssektorn,

b) någon annan behörig myndighet än som avses i a som utsetts till samordnare för ett finansiellt konglomerat, eller

c) någon annan behörig myndighet som de myndigheter som avses i a och b kommer överens om är relevant,

16. *samordnare*: den behöriga myndighet som enligt 4 kap. ansvarar för tillsynen över ett finansiellt konglomerat,

17. *sektorsbestämmelser*: de bestämmelser i lag och andra författningar som gäller för den rörelse som drivs av institut och försäkringsföretag, och

17. *sektorsbestämmelser*: de bestämmelser i lag och andra författningar som gäller för den rörelse som drivs av institut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag,

18. *tjänstepensionsföretag*: ett tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag som inte är ett blandat finansiellt holdingföretag i ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 §, och

18. *värdepappersbolag*: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden.

19. *värdepappersbolag*: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden.

2 kap.

Särskilda finansiella konglomerat där tjänstepensionsföretag ingår

1 a §

Om det i en grupp som inte är ett finansiellt konglomerat enligt 1 § ingår ett eller flera tjänstepensionsföretag och gruppen skulle vara ett finansiellt konglomerat enligt 1 § om ett eller flera av tjänstepensionsföretagen var försäkringsföretag, ska gruppen vara ett finansiellt konglomerat.

3 kap.

1 §

Bestämmelserna i 4–7 kap. tillämpas för ett finansiellt konglomerat om ett reglerat företag som är auktoriserat inom EES

Bestämmelserna i 4–7 kap. tillämpas för ett finansiellt konglomerat om ett reglerat företag som är auktoriserat inom EES eller ett tjänstepensionsföretag

1. finns i toppen av det finansiella konglomeratet,
2. har ett moderföretag som är ett blandat finansiellt holding-företag med huvudkontor inom EES, eller
3. står under gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat företag *inom* den finansiella sektorn.

3. står under gemensam eller i huvudsak gemensam ledning med ett annat företag *som tillhör* den finansiella sektorn *eller ett annat tjänstepensionsföretag.*

För ett finansiellt konglomerat som inte omfattas av första stycket och vars moderföretag är ett reglerat företag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor utanför EES tillämpas bestämmelserna i 8 kap.

2 §

Om ett finansiellt konglomerat organisatoriskt hör under ett annat finansiellt konglomerat, gäller bestämmelserna i 4–8 kap. bara för det sistnämnda konglomeratet.

Första stycket gäller inte om ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 § är underordnat ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §.

3 §

Bestämmelserna i denna lag, eller vissa av dem enligt vad som framgår av beslut enligt 4 kap. 4 § 2, *skall* tillämpas på ett institut *eller* ett försäkringsföretag om

1. en fysisk eller juridisk person har ägarintresse i, kapitalbindningar med eller annars utövar ett väsentligt inflytande över institutet *eller* försäkringsföretaget,

2. villkoren i 2 kap. 1 § 3–5 är uppfyllda för de företag som den fysiska eller juridiska personen har sådana förbindelser med som anges i 1, och

3. det bedöms särskilt viktigt att institutet *eller* försäkringsföretaget står under sådan särskild tillsyn som utövas över finansiella konglomerat.

När första stycket är tillämpligt *skall* hänvisningarna i denna lag till finansiella konglomerat i stället

Bestämmelserna i denna lag, eller vissa av dem enligt vad som framgår av beslut enligt 4 kap. 4 § 2, *ska* tillämpas på ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* om

1. en fysisk eller juridisk person har ägarintresse i, kapitalbindningar med eller annars utövar ett väsentligt inflytande över institutet, försäkringsföretaget *eller tjänstepensionsföretaget,*

2. villkoren i 2 kap. 1 § 3–5 är uppfyllda för de företag som den fysiska eller juridiska personen har sådana förbindelser med som anges i 1 *eller villkoren skulle vara uppfyllda för ett tjänstepensionsföretag om det var ett försäkringsföretag,* och

3. det bedöms särskilt viktigt att institutet, försäkringsföretaget *eller tjänstepensionsföretaget* står under sådan särskild tillsyn som utövas över finansiella konglomerat.

När första stycket är tillämpligt *ska* hänvisningarna i denna lag till finansiella konglomerat i stället

avse de förbindelser mellan en fysisk eller juridisk person och ett institut *eller* ett försäkringsföretag som avses i första stycket 1.

avse de förbindelser mellan en fysisk eller juridisk person och ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* som avses i första stycket 1.

4 §²

Under de förutsättningar som anges i andra stycket får en grupp som har verksamhet i försäkringssektorn eller bank- och värdepapperssektorn undantas

1. helt från denna lags tillämpning, eller
2. från tillämpning av en eller flera av bestämmelserna i 5 kap. 7–9 och 11–14 §§.

En sådan grupp får undantas, om

1. gruppen når upp till de gränsvärden som anges i 2 kap. 3 § men har en verksamhet som inte är betydande enligt 2 kap. 4 §, eller har en verksamhet som är betydande enligt 2 kap. 4 § men gruppen inte når upp till de gränsvärden som anges i 2 kap. 3 §, och
2. det inte är nödvändigt eller lämpligt att gruppen omfattas av bestämmelser om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.

Första och andra styckena gäller även för sådana grupper som avses i 2 kap. 1 a §.

4 kap.

1 §

För varje finansiellt konglomerat som avses i 3 kap. 1 § första stycket *skall* det finnas en samordnare. Om det finns flera berörda behöriga myndigheter, *skall* samordnaren utses bland dem. Samordnaren ansvarar för den särskilda tillsynen över det finansiella konglomeratet.

För varje finansiellt konglomerat som avses i 3 kap. 1 § första stycket *ska* det finnas en samordnare. Om det finns flera berörda behöriga myndigheter, *ska* samordnaren utses bland dem. Samordnaren ansvarar för den särskilda tillsynen över det finansiella konglomeratet.

Finansinspektionen är samordnare för sådana finansiella konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §. För sådana konglomerat gäller inte 2 och 3 §§ eller 5 § andra stycket.

4 §

När Finansinspektionen är samordnare *skall* inspektionen fatta beslut i frågor som gäller om

1. det finns ett finansiellt konglomerat enligt 2 kap. 1–6 §§,

När Finansinspektionen är samordnare *ska* inspektionen fatta beslut i frågor som gäller om

1. det finns ett finansiellt konglomerat enligt 2 kap. 1–6 §§,

2. bestämmelserna i denna lag *skall* tillämpas på ett institut *eller* ett försäkringsföretag enligt 3 kap. 3 §.

3. ett finansiellt konglomerat *skall* upphöra att vara ett finansiellt konglomerat, och

4. bestämmelserna i 3 kap. 3 § inte längre *skall* tillämpas på ett institut *eller* ett försäkringsföretag.

2. bestämmelserna i denna lag *ska* tillämpas på ett institut, ett försäkringsföretag *eller* ett tjänstepensionsföretag enligt 3 kap. 3 §,

3. ett finansiellt konglomerat *ska* upphöra att vara ett finansiellt konglomerat, och

4. bestämmelserna i 3 kap. 3 § inte längre *ska* tillämpas på ett institut, ett försäkringsföretag *eller* ett tjänstepensionsföretag.

5 §³

När Finansinspektionen har fattat ett beslut enligt 4 § 1 eller 2, ska inspektionen lämna en under rättelse om beslutet och om att inspektionen är samordnare. En sådan underrättelse ska lämnas till det moderföretag som finns i toppen av ett konglomerat eller, om det inte finns något moderföretag, det reglerade företag som har den största balansomslutningen inom den största sektorn.

När Finansinspektionen har fattat ett beslut enligt 4 § 1 eller 2, ska inspektionen lämna en under rättelse om beslutet och om att inspektionen är samordnare. En sådan underrättelse ska lämnas till det moderföretag som finns i toppen av ett konglomerat eller, om det inte finns något moderföretag, det reglerade företag *eller, i ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §, det tjänstepensionsföretag* som har den största balansomslutningen inom den största sektorn *varvid tjänstepensionsföretag ska räknas till försäkringssektorn.*

Den information som anges i första stycket ska också lämnas till

1. behöriga myndigheter som auktoriserat reglerade företag i konglomeratet och behöriga myndigheter i det land inom EES där det blandade finansiella holdingföretaget har sitt huvudkontor, och

2. den gemensamma kommittén för de europeiska tillsynsmyndigheterna.

Information enligt andra stycket ska inte lämnas om sådana finansiella konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §.

5 kap.

2 §

För ett finansiellt konglomerat *skall* det finnas en kapitalbas som uppfyller ett för finansiella konglomerat särskilt kapitalkrav.

För ett finansiellt konglomerat *ska* det finnas en kapitalbas som uppfyller ett för finansiella konglomerat särskilt kapitalkrav.

³ Senaste lydelse 2012:195.

Institut *och* försäkringsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat *skall* ha en kapitalbas som är tillräckligt stor med hänsyn till kapitalkravet för det finansiella konglomeratet.

Institut, försäkringsföretag *och tjänstepensionsföretag* som ingår i ett finansiellt konglomerat *ska* ha en kapitalbas som är tillräckligt stor med hänsyn till kapitalkravet för det finansiella konglomeratet.

4 §

Om det i toppen av ett finansiellt konglomerat finns ett institut *eller* ett försäkringsföretag, *skall* kapitalbasen och kapitalkravet för det finansiella konglomeratet beräknas enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden (metod 2 enligt bilaga I till konglomeratdirektivet). Om det finns skäl, får kapitalbasen och kapitalkravet i stället beräknas enligt konsolideringsmetoden (metod 1 enligt bilaga I till konglomeratdirektivet) eller enligt en kombination av de angivna metoderna.

Om det i toppen av ett finansiellt konglomerat finns ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag ska* kapitalbasen och kapitalkravet för det finansiella konglomeratet beräknas enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden (metod 2 enligt bilaga I till konglomeratdirektivet). Om det finns skäl, får kapitalbasen och kapitalkravet i stället beräknas enligt konsolideringsmetoden (metod 1 enligt bilaga I till konglomeratdirektivet) eller enligt en kombination av de angivna metoderna.

Första stycket *skall* tillämpas även i fråga om andra finansiella konglomerat än sådana som har ett institut *eller* ett försäkringsföretag i toppen om Finansinspektionen är den enda relevanta behöriga myndigheten.

Första stycket *ska* tillämpas även i fråga om andra finansiella konglomerat än sådana som har ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* i toppen om Finansinspektionen är den enda relevanta behöriga myndigheten *eller om Finansinspektionen är samordnare för det finansiella konglomeratet enligt 4 kap. 1 § andra stycket.*

6 §

Finansinspektionen *skall* besluta om undantag för ett företag som ingår i ett finansiellt konglomerat från beräkningen av kapitalbasen och kapitalkravet för konglomeratet om

Finansinspektionen *ska* besluta om undantag för ett företag som ingår i ett finansiellt konglomerat från beräkningen av kapitalbasen och kapitalkravet för konglomeratet om

1. företaget är beläget i ett land utanför EES där det finns rättsliga hinder för att överföra nödvändig information om företaget,
2. företaget har försumbar betydelse med hänsyn till syftet med den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat, eller
3. det skulle vara olämpligt eller missvisande att låta företaget omfattas av beräkningen med hänsyn till syftet med den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat.

När bestämmelsen i första stycket 2 är tillämplig på flera företag, får undantag inte beslutas, om de tillsammans inte har försumbar betydelse med hänsyn till syftet med den särskilda tillsynen över finansiella konglomerat.

Innan Finansinspektionen beslutar att med stöd av första stycket 3 undanta ett företag från beräkningen, *skall* inspektionen höra de andra relevanta behöriga myndigheterna. Detta krävs inte i brådskande fall.

Om Finansinspektionen med stöd av första stycket 2 eller 3 undantar ett institut *eller* ett försäkringsföretag från beräkningen, *skall* det företag som finns i toppen av konglomeratet, på begäran av Finansinspektionen, lämna upplysningar som inspektionen behöver för sin tillsyn över institutet *eller* försäkringsföretaget.

Innan Finansinspektionen beslutar att med stöd av första stycket 3 undanta ett företag från beräkningen, *ska* inspektionen höra de andra relevanta behöriga myndigheterna. Detta krävs inte i brådskande fall *eller om beslutet rör ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §.*

Om Finansinspektionen med stöd av första stycket 2 eller 3 undantar ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* från beräkningen, *ska* det företag som finns i toppen av konglomeratet, på begäran av Finansinspektionen, lämna upplysningar som inspektionen behöver för sin tillsyn över institutet, försäkringsföretaget *eller tjänstepensionsföretaget.*

7 §

Ett företag i ett finansiellt konglomerat får inte vara exponerat för så stora finansiella eller andra risker att solvensen eller den finansiella ställningen hos ett reglerat företag som ingår i det finansiella konglomeratet hotas (riskkoncentration).

Ett företag i ett finansiellt konglomerat får inte vara exponerat för så stora finansiella eller andra risker att solvensen eller den finansiella ställningen hos ett reglerat företag som ingår i det finansiella konglomeratet hotas (riskkoncentration).

Det som sägs i första stycket om ett reglerat företag gäller även för ett tjänstepensionsföretag i ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §.

8 §⁴

Om ett blandat finansiellt holdingföretag finns i toppen av ett finansiellt konglomerat, vars största sektor är bank- och värdepapperssektorn, gäller bestämmelserna om stora exponeringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 för samtliga företag som tillhör den sektorn och för det blandade finansiella holdingföretaget.

⁴ Senaste lydelse 2014:984.

Första stycket gäller inte för sådana finansiella konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §.

9 §

Interna transaktioner får inte hota solvensen eller den finansiella ställningen hos ett reglerat företag inom ett finansiellt konglomerat.

Med en intern transaktion avses en transaktion genom vilken ett reglerat företag inom ett finansiellt konglomerat direkt eller indirekt anlitar ett annat företag inom samma konglomerat eller en fysisk eller juridisk person som har nära förbindelser med företaget i konglomeratet för att uppfylla en skyldighet, oavsett om den följer av avtal eller inte och oavsett om den förutsätter betalning eller inte.

Interna transaktioner får inte hota solvensen eller den finansiella ställningen hos ett reglerat företag inom ett finansiellt konglomerat. *Interna transaktioner får inte heller hota solvensen hos ett tjänstepensionsföretag i ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §.*

Med en intern transaktion avses en transaktion genom vilken ett reglerat företag *eller ett tjänstepensionsföretag* inom ett finansiellt konglomerat direkt eller indirekt anlitar ett annat företag inom samma konglomerat eller en fysisk eller juridisk person som har nära förbindelser med företaget i konglomeratet för att uppfylla en skyldighet, oavsett om den följer av avtal eller inte och oavsett om den förutsätter betalning eller inte.

11 §

Risikkoncentrationer och interna transaktioner som är betydande och av visst slag, *skall* regelbundet rapporteras till Finansinspektionen. Vilka dessa är *skall* beslutas av Finansinspektionen för varje enskilt konglomerat. Inspektionen *skall* dessförinnan, i fråga om vilka transaktioner och risikkoncentrationer som är betydande, ha hört övriga relevanta behöriga myndigheter och det finansiella konglomeratet, samt, i fråga om vilka slag av risikkoncentrationer och interna transaktioner som *skall* rapporteras, ha hört övriga relevanta behöriga myndigheter.

Risikkoncentrationer och interna transaktioner som är betydande och av visst slag, *ska* regelbundet rapporteras till Finansinspektionen. Vilka dessa är *ska* beslutas av Finansinspektionen för varje enskilt konglomerat. Inspektionen *ska* dessförinnan, i fråga om vilka transaktioner och risikkoncentrationer som är betydande, ha hört övriga relevanta behöriga myndigheter och det finansiella konglomeratet, samt, i fråga om vilka slag av risikkoncentrationer och interna transaktioner som *ska* rapporteras, ha hört övriga relevanta behöriga myndigheter.

Finansinspektionen ska inte höra andra behöriga myndigheter inman inspektionen fattar sådana beslut som avses i första stycket för

12 §

När ett reglerat företag hemmahörande inom EES finns i toppen av det finansiella konglomeratet, *skall* rapporteringen enligt 10 och 11 §§ göras av det företaget.

I andra fall *skall* rapporten lämnas av det blandade finansiella holdingföretaget i det finansiella konglomeratet eller det institut eller försäkringsföretag i konglomeratet som Finansinspektionen i ett enskilt fall beslutar efter att ha hört de övriga relevanta behöriga myndigheterna och konglomeratet.

När ett reglerat företag hemmahörande inom EES finns i toppen av det finansiella konglomeratet, *ska* rapporteringen enligt 10 och 11 §§ göras av det företaget.

I andra fall, *utom sådana som avses i tredje stycket*, *ska* rapporten lämnas av det blandade finansiella holdingföretaget i det finansiella konglomeratet eller det institut eller försäkringsföretag i konglomeratet som Finansinspektionen i ett enskilt fall beslutar efter att ha hört de övriga relevanta behöriga myndigheterna och konglomeratet.

I ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a § ska rapporten lämnas av det företag som hör hemma i Sverige som Finansinspektionen beslutar i det enskilda fallet.

13 §

Institut *och* försäkringsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat *skall* ha system för riskhantering och rutiner för intern kontroll som är betryggande med hänsyn till konglomeratets samlade risksituation.

Institut, försäkringsföretag som ingår i ett finansiellt konglomerat *ska* ha system för riskhantering och rutiner för intern kontroll som är betryggande med hänsyn till konglomeratets samlade risksituation. *Detsamma gäller för tjänstepensionsföretag i sådana finansiella konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §.*

14 §

Institut, försäkringsföretag och blandade finansiella holdingföretag med huvudkontor i Sverige som enligt 12 § ansvarar för rapporteringen till Finansinspektionen *skall* ha nödvändiga rutiner för intern kontroll för att kunna ta fram uppgifter som kan vara av betydelse för tillsynen över det finansiella konglomeratet.

Institut, försäkringsföretag, blandade finansiella holdingföretag med huvudkontor i Sverige *och tjänstepensionsföretag* som enligt 12 § ansvarar för rapporteringen till Finansinspektionen *ska* ha nödvändiga rutiner för intern kontroll för att kunna ta fram uppgifter som kan vara av betydelse för tillsynen över det finansiella konglomeratet.

Om ett institut, ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige ansvarar för ett finansiellt konglomerats rapportering till en utländsk behörig myndighet som är samordnare av tillsynen över konglomeratet, *skall* företaget ha sådana rutiner för intern kontroll som anges i första stycket.

Om ett institut, ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige ansvarar för ett finansiellt konglomerats rapportering till en utländsk behörig myndighet som är samordnare av tillsynen över konglomeratet, *ska* företaget ha sådana rutiner för intern kontroll som anges i första stycket.

6 kap.

1 §

Finansinspektionen övervakar att denna lag följs.

I fråga om tillsynen över institut *och* försäkringsföretag gäller det som är föreskrivet i sektorsbestämmelserna, om inte annat följer av denna lag.

I fråga om tillsynen över institut, försäkringsföretag *och tjänstepensionsföretag* gäller det som är föreskrivet i sektorsbestämmelserna, om inte annat följer av denna lag.

2 §

Innan Finansinspektionen fattar ett beslut med stöd av någon av bestämmelserna i 2 kap. 5 och 6 §§, 8 § tredje stycket och 9 § samt 3 kap. 3 och 4 §§, *skall* inspektionen ha kommit överens med övriga relevanta behöriga myndigheter om innehållet i beslutet.

Innan Finansinspektionen fattar ett beslut med stöd av någon av bestämmelserna i 2 kap. 5 och 6 §§, 8 § tredje stycket och 9 § samt 3 kap. 3 och 4 §§, *ska* inspektionen ha kommit överens med övriga relevanta behöriga myndigheter om innehållet i beslutet. *Detta gäller dock inte om beslutet rör ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §.*

Finansinspektionen *skall* på begäran av ett företag som ingår i konglomeratet besluta om förutsättningarna i de nämnda bestämmelserna är uppfyllda.

Finansinspektionen *ska* på begäran av ett företag som ingår i konglomeratet besluta om förutsättningarna i de nämnda bestämmelserna är uppfyllda.

Om ett beslut enligt första stycket inte framgår av en underrättelse enligt 4 kap. 5 §, *skall* Finansinspektionen underrätta övriga berörda behöriga myndigheter om beslutet.

Om ett beslut enligt första stycket inte framgår av en underrättelse enligt 4 kap. 5 §, *ska* Finansinspektionen underrätta övriga berörda behöriga myndigheter om beslutet. *Detta gäller dock inte om beslutet rör ett sådant finansiellt konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §.*

3 §

Ett företag som ingår i ett finansiellt konglomerat *skall* lämna

Ett företag som ingår i ett finansiellt konglomerat *ska* lämna

Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen begär för tillsynen över konglomeratet.

Om företaget inte lämnar upplysningarna till Finansinspektionen, får inspektionen förelägga företaget att göra det. Ett sådant föreläggande får dock inte riktas mot ett reglerat företag som hör hemma i ett annat land inom EES. I fråga om ett sådant företag gäller i stället 7 kap. 3 §.

Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen begär för tillsynen över konglomeratet.

Om företaget inte lämnar upplysningarna till Finansinspektionen, får inspektionen förelägga företaget att göra det. Ett sådant föreläggande får dock inte riktas mot ett reglerat företag som hör hemma i ett annat land inom EES. I fråga om ett sådant företag gäller i stället 7 kap. 3 §, *förutom om företaget ingår i ett sådant finansiellt konglomerat som avses 2 kap. 1 a §.*

7 §

En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag, som vid fullgörandet av skyldigheter enligt denna lag får kunskap om affärsförhållanden hos ett annat företag inom samma finansiella konglomerat, får inte obehörigen röja vad han eller hon har fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med det företags intresse.

En styrelseledamot eller annan befattningshavare hos ett försäkringsföretag, *ett tjänstepensionsföretag*, eller ett blandat finansiellt holdingföretag, som vid fullgörandet av skyldigheter enligt denna lag får kunskap om affärsförhållanden hos ett annat företag inom samma finansiella konglomerat, får inte obehörigen röja vad han eller hon har fått veta och inte heller utnyttja kunskapen i strid med det företags intresse.

8 §⁵

Ett försäkringsföretag och ett blandat finansiellt holdingföretag är skyldigt att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och

Ett försäkringsföretag, *ett tjänstepensionsföretag* och ett blandat finansiellt holdingföretag är skyldigt att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren eller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål, på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol, eller i ett ärende om erkännande och

⁵ Senaste lydelse 2017:1010.

verkställighet av en europeisk utredningsorder.

verkställighet av en europeisk utredningsorder.

10 §⁶

Ett institut *eller* ett försäkringsföretag som står under tillsyn enligt denna lag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Om Finansinspektionen vid tillsynen enligt denna lag behöver anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga, ska kostnaden för detta betalas av det institut *eller* det försäkringsföretag som tillsynen avser.

Ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* som står under tillsyn enligt denna lag ska med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet samt Statistiska centralbyråns verksamhet enligt lagen (2014:484) om en databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna.

Om Finansinspektionen vid tillsynen enligt denna lag behöver anlita någon med särskild fackkunskap för bedömning av en viss fråga, ska kostnaden för detta betalas av det institut, det försäkringsföretag *eller det tjänstepensionsföretag* som tillsynen avser.

7 kap.

1 §

Om ett institut *eller* ett försäkringsföretag inom ett finansiellt konglomerat inte uppfyller de krav som anges i 5 kap. eller om kraven är uppfyllda men solvensen eller den finansiella ställningen hos ett reglerat företag inom konglomeratet ändå är hotad, *skall* Finansinspektionen förelägga det företag som *skall* rapportera enligt 5 kap. 12 § att vidta åtgärder för att rätta till förhållandet.

Om ett institut *eller* ett försäkringsföretag bryter mot denna lag, gäller dessutom det som föreskrivs i sektorsbestämmelserna.

Om ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* inom ett finansiellt konglomerat inte uppfyller de krav som anges i 5 kap. eller om kraven är uppfyllda men solvensen eller den finansiella ställningen hos ett reglerat företag *eller ett tjänstepensionsföretag* inom konglomeratet ändå är hotad, *ska* Finansinspektionen förelägga det företag som *ska* rapportera enligt 5 kap. 12 § att vidta åtgärder för att rätta till förhållandet.

Om ett institut, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* bryter mot denna lag, gäller dessutom det som föreskrivs i sektorsbestämmelserna.

3 §

Om Finansinspektionen, i egenskap av samordnare, bedömer att ett reglerat företag som hör hemma i ett annat land inom EES inte uppfyller de krav som ställs på det enligt denna lag eller om kraven är uppfyllda men det reglerade företagets solvens eller finansiella ställning ändå är hotad, *skall* inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet.

Om Finansinspektionen, i egenskap av samordnare, bedömer att ett reglerat företag som hör hemma i ett annat land inom EES inte uppfyller de krav som ställs på det enligt denna lag eller om kraven är uppfyllda men det reglerade företagets solvens eller finansiella ställning ändå är hotad, *ska* inspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det landet.

Första stycket gäller inte när Finansinspektionen är samordnare för sådana finansiella konglomerat som avses i 2 kap. 1 a §.

4 §

Om ett institut, ett försäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige inte i tid lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 9 kap. 1 § 6 och 7, får Finansinspektionen besluta att företaget *skall* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Om ett institut, ett försäkringsföretag, *ett tjänstepensionsföretag* eller ett blandat finansiellt holdingföretag med huvudkontor i Sverige inte i tid lämnar de upplysningar som föreskrivits med stöd av 9 kap. 1 § 6 och 7, får Finansinspektionen besluta att företaget *ska* betala en förseningsavgift med högst 100 000 kronor.

Avgiften tillfaller staten.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ

Härigenom föreskrivs att 7, 8 och 21 §§ lagen (2006:595) om europakooperativ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

I fråga om skyddet för en fusionerande förenings borgenärer ska bestämmelserna i 23 kap. 20 och 22–24 §§ aktiebolagslagen (2005:551) om tillstånd att verkställa en fusionsplan tillämpas. När det gäller föreningar som driver finansieringsrörelse tillämpas i stället 12 kap. 21 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. När det gäller föreningar som driver försäkringsrörelse tillämpas i stället 13 kap. 33–35 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043).

I fråga om skyddet för en fusionerande förenings borgenärer ska bestämmelserna i 23 kap. 20 och 22–24 §§ aktiebolagslagen (2005:551) om tillstånd att verkställa en fusionsplan tillämpas. När det gäller föreningar som driver finansieringsrörelse tillämpas i stället 12 kap. 21 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. När det gäller föreningar som driver försäkringsrörelse tillämpas i stället 13 kap. 33–35 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 10 kap. 35 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

8 §²

Bolagsverket ska utfärda ett sådant intyg som avses i artikel 29.2 i SCE-förordningen, när beslut om tillstånd har meddelats enligt 23 kap. 23 eller 24 § aktiebolagslagen (2005:551) och beslutet har vunnit laga kraft. När det gäller föreningar som driver finansieringsrörelse tillämpas i stället 12 kap. 22 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

När det gäller europakooperativ som driver försäkringsrörelse ska Bolagsverket utfärda intyget när beslut om tillstånd har meddelats enligt 13 kap. 33–35 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) och beslutet har vunnit laga kraft.

När det gäller europakooperativ som driver försäkringsrörelse ska Bolagsverket utfärda intyget när beslut om tillstånd har meddelats enligt 13 kap. 33–35 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller 10 kap. 35 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag och beslutet har vunnit laga kraft.

¹ Senaste lydelse 2010:2074.

² Senaste lydelse 2010:2074.

I fråga om europakooperativ som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 37–41 i SCE-förordningen, i den ursprungliga lydelsen, (dualistiskt organiserade europakooperativ) gäller följande.

Om något annat inte följer av någon annan författning eller av SCE-förordningen, i den ursprungliga lydelsen, ska lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar och andra författningar om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på ledningsorganet eller dess ledamöter.

Det som sägs om styrelsen eller dess ledamöter i följande bestämmelser i lagen om ekonomiska föreningar ska tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

- 6 kap. 29–32 §§ om upplysningsplikt mot föreningsstämman,
- 6 kap. 47 § om talan mot föreningsstämmans beslut,
- 6 kap. 50 § om talan mot föreningen,
- 6 kap. 51 § om skiljeförfarande,
- 7 kap. 3 § andra stycket om styrelsesuppleanter,
- 7 kap. 4 § andra stycket om delegation av uppgifter,
- 7 kap. 7 § första stycket om krav på medlemskap,
- 7 kap. 8 § om bosättningskrav,
- 7 kap. 9–11 §§ om hinder mot att vara styrelseledamot,
- 7 kap. 13 § om när en ändring i styrelsens sammansättning får verkan,
- 7 kap. 14 § om förtida avgång,
- 7 kap. 20 § första stycket om inträde av suppleant,
- 7 kap. 21 § andra stycket om beslutsunderlag,
- 7 kap. 23 § om jäv,
- 7 kap. 24 och 25 §§ om protokoll,
- 7 kap. 26 § om arvode och annan ersättning till styrelseledamot,
- 7 kap. 44 och 45 §§ om registrering,
- 7 kap. 46 § om anmälan av aktieinnehav,
- 8 kap. 7 § om tillhandahållande av upplysningar till revisorn,
- 8 kap. 19 § om revisorsjäv,
- 8 kap. 32 § första stycket om revisionsberättelsen,
- 8 kap. 46 § om underrättelse om brottsmisstanke,
- 17 kap. 11 § om tvångslikvidation,
- 17 kap. 43 § andra och tredje styckena om styrelseval i samband med upphörande av likvidation,
- 17 kap. 44 § om styrelseval efter upphävande av likvidationsbeslut,
- 19 kap. 9 § om avregistrering av ledamot, och
- 21 kap. 1 och 4–13 §§ om skadestånd.

När 7 kap. 7 § lagen om ekonomiska föreningar tillämpas på europakooperativ, ska den paragrafens första stycke inte gälla arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (2006:477) om arbetstagarinflytande i europakooperativ.

För dualistiskt organiserade europakooperativ som driver försäkringsrörelse gäller även försäkringsrörelselagen (2010:2043). För dualistiskt organiserade europakooperativ som driver försäkringsrörelse gäller även försäkringsrörelselagen (2010:2043) och 2 kap. 2 § lagen

³ Senaste lydelse 2018:727.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 § och 16 kap. 4 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt bet. 2017/18:FiU45 Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Tillstånd enligt 1 § behövs inte för

1. Sveriges riksbank, Riksgäldskontoret och Kammarkollegiet,
2. anknutna ombud för de verksamheter som anges i 1 kap. 4 b §,
3. börs som driver verksamhet med stöd av sitt tillstånd,
4. försäkringsföretag med tillstånd enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043),
4. försäkringsföretag med tillstånd enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043) *eller tjänstepensionsföretag med tillstånd enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,*
5. företag inom en koncern som tillhandahåller investeringstjänster uteslutande till andra företag i koncernen,
6. fysiska och juridiska personer som tillhandahåller investeringstjänster, om tjänsten tillhandahålls tillfälligt i samband med annan yrkesmässig verksamhet som regleras av
 - a) bestämmelser i lag eller annan författning, eller
 - b) etiska regler som avser yrkesverksamheten i fråga och som inte utesluter att tjänsten tillhandahålls,
7. fysiska och juridiska personer som för egen räkning handlar med andra finansiella instrument än råvaruderivat eller utsläppsätter eller derivat hänförliga till utsläppsätter och som inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller utför annan investeringsverksamhet med andra finansiella instrument än råvaruderivat eller utsläppsätter eller derivat hänförliga till utsläppsätter, såvida de inte
 - a) är marknadsgaranter,
 - b) är deltagare på en reglerad marknad eller en MTF-plattform eller har direkt elektroniskt tillträde till en handelsplats, med undantag av ickefinansiella enheter som på en handelsplats genomför transaktioner som på ett objektivet mätbart sätt minskar risker som står i direkt samband med affärsverksamheten eller likviditetsförvaltningen hos dem eller de koncerner de ingår i,
 - c) tillämpar en teknik för algoritmisk högfrequenshandel, eller
 - d) handlar för egen räkning vid utförandet av kundorder,
8. företag som tillhandahåller investeringstjänster som uteslutande består i förvaltning av ett program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget,
9. företag som tillhandahåller både
 - a) investeringstjänster som uteslutande består i förvaltning av program som syftar till delägarskap för de anställda i företaget, och

b) andra investeringstjänster än sådana som anges i a uteslutande till andra företag i koncernen,

10. fondbolag, förvaltningsbolag och fondföretag som får driva verksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder samt AIF-förvaltare som får driva verksamhet enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder i andra fall än efter registrering enligt 2 kap. den lagen,

11. företag som handlar med råvaruderivat, utsläppsrätter eller derivat hänförliga till utsläppsrätter för egen räkning utan att utföra kundorder, eller tillhandahåller investeringstjänster i fråga om sådana instrument till kunderna i sin huvudsakliga verksamhet, om

a) detta utgör en kompletterande verksamhet eller, om företaget ingår i en koncern, detta utgör en kompletterande verksamhet sett till koncernen i dess helhet,

b) den huvudsakliga verksamheten inte utgörs av tillhandahållande av investeringstjänster eller sådana tjänster som avses i 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse eller verksamhet som marknadsгарant för råvaruderivat,

c) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrequenshandel, och

d) företaget årligen anmäler till Finansinspektionen att undantaget utnyttjas samt på inspektionens begäran rapporterar på vilken grund företaget anser att verksamheten endast är en kompletterande verksamhet,

12. fysiska och juridiska personer som tillhandahåller investeringsrådgivning inom ramen för annan yrkesmässig verksamhet än sådan som omfattas av bestämmelserna i denna lag, om det inte lämnas någon specifik ersättning för rådgivningen,

13. fysiska och juridiska personer som utför investeringsverksamhet, dock inte drift av en andrahandsmarknad, eller tillhandahåller investeringstjänster rörande råvaruderivat för att fullgöra uppgifter

– enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG, i den ursprungliga lydelsen,

– enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG, i den ursprungliga lydelsen,

– enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel och om upphävande av förordning (EG) nr 1228/2003 eller enligt sådana nätföreskrifter eller riktlinjer som har antagits enligt förordningen, eller

– enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 715/2009 av den 13 juli 2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005 eller enligt sådana nätföreskrifter eller riktlinjer som har antagits enligt förordningen, om

a) personen är en sådan systemansvarig för överföringssystemet som avses i artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG, i den ursprungliga lydelsen, eller artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG, i den ursprungliga lydelsen,

b) personen tillhandahåller tjänster till en systemansvarig som avses i a och fullgör uppgifterna för den systemansvariges räkning, eller

c) personen är operatör eller förvaltare av energibalanseringssystem, rörelsningsnät eller system för balansering av tillgången och efterfrågan på energi, 14. företag som är verksamhetsutövare enligt 1 kap. 2 a § lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter som handlar med utsläppsrätter för egen räkning, om

a) företaget inte tillhandahåller andra investeringstjänster eller ägnar sig åt annan investeringsverksamhet, och

b) företaget inte tillämpar en teknik för algoritmisk högfrekvenshandel, och

15. värdepapperscentraler med tillstånd enligt artikel 16 i förordningen om värdepapperscentraler för att tillhandahålla de tjänster som uttryckligen anges i avsnitten A och B i bilagan till den förordningen. Tillstånd krävs inte heller för sådan förvaltning av finansiella instrument som är reglerad i någon annan lag.

16 kap.

4 §¹

Emittenten ska så snart som möjligt och senast fyra månader efter utgången av varje räkenskapsår offentliggöra sin årsredovisning och i förekommande fall en koncernredovisning.

Års- och koncernredovisningarna ska vara granskade av emittentens revisor. Revisionsberättelsen ska offentliggöras tillsammans med års- och koncernredovisningen. Bestämmelser om revision finns i 4 a kap. sparbankslagen (1987:619), 7 a kap. lagen (1995:1570) om medlemsbanker, revisionslagen (1999:1079), 17 kap. 11 och 12 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043), 9 kap. aktiebolagslagen (2005:551) och 8 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Års- och koncernredovisningarna ska vara granskade av emittentens revisor. Revisionsberättelsen ska offentliggöras tillsammans med års- och koncernredovisningen. Bestämmelser om revision finns i 4 a kap. sparbankslagen (1987:619), 7 a kap. lagen (1995:1570) om medlemsbanker, revisionslagen (1999:1079), 17 kap. 11 och 12 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043), 14 kap. 3 § lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag, 9 kap. aktiebolagslagen (2005:551) och 8 kap. lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

¹ Senaste lydelse 2018:728.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ett ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag *eller* försäkringsaktiebolag,

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag, fondbolag, försäkringsaktiebolag *eller tjänstepensionsaktiebolag.*

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs, clearingorganisation, svensk värdepapperscentral, betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar eller företag som driver verksamhet enligt lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter eller lagen (2016:1024) om verksamhet med bostadskrediter.

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Ett betalningsinstitut ska vid varje tidpunkt ha en kapitalbas som motsvarar minst startkapitalet enligt 1 § eller ett kapitalkrav beräknat enligt 3 eller 4 §. Betalningsinstitutets kapitalbas får inte underskrida det högsta av dessa två belopp. Om betalningsinstitutet endast tillhandahåller betalningsinitieringstjänster gäller enbart kravet att institutet vid varje tidpunkt ska ha en kapitalbas som motsvarar minst startkapitalet enligt 1 §.

Vid beräkningen av kapitalbasen tillämpas tillsynsförordningen. Minst 75 procent av primärkapitalet ska vara i form av kärnprimärkapital, och supplementärkapitalet får uppgå till högst en tredjedel av primärkapitalet.

Ett betalningsinstitut som tillhör samma grupp som ett annat betalningsinstitut, eller ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag, ett fondbolag, ett försäkringsföretag, en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder eller ett institut för elektroniska pengar får inte vid beräkning av kapitalbasen ta med sådana poster som ingår i beräkningen av något av dessa företags kapitalbas.

Ett betalningsinstitut som tillhör samma grupp som ett annat betalningsinstitut, eller ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag, ett fondbolag, ett försäkringsföretag, *ett tjänstepensionsföretag*, en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder eller ett institut för elektroniska pengar får inte vid beräkning av kapitalbasen ta med sådana poster som ingår i beräkningen av något av dessa företags kapitalbas.

Ett betalningsinstitut som driver annan verksamhet i enlighet med 5 § får inte vid beräkningen av kapitalbasen ta med sådana poster som ingår i beräkningen av kapitalbasen i sådan annan verksamhet.

För ett betalningsinstitut som har bytt redovisningsvaluta gäller att kapitalbasen inte får understiga det högsta av de belopp som följer av 6 och 7 §§ lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

¹ Senaste lydelse 2018:175.

Förslag till lag om ändring i delgivningslagen (2010:1932)

Härigenom föreskrivs att 29 § delgivningslagen (2010:1932) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

Särskild delgivning med juridisk person får användas av en myndighet om ett försök till vanlig delgivning eller förenklad delgivning har misslyckats i samma delgivningsärende eller ett sådant delgivningsförsök bedöms som utsiktslöst vid delgivning med

1. aktiebolag som är registrerade i aktiebolagsregistret,
2. ekonomiska föreningar, bostadsrättsföreningar, kooperativa hyresrättsföreningar och sambruksföreningar som är registrerade i föreningsregistret,
3. handelsbolag, kommanditbolag, ideella föreningar och registrerade trossamfund som är registrerade i handelsregistret,
4. bankaktiebolag, sparbanker och medlemsbanker som är registrerade i bankregistret,
5. försäkringsaktiebolag och ömsesidiga försäkringsbolag som är registrerade i försäkringsregistret,
5. försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, tjänstepensionsaktiebolag och ömsesidiga tjänstepensionsbolag som är registrerade i försäkringsregistret,
6. europabolag som är registrerade i europabolagsregistret, och
7. europakooperativ som är registrerade i europakooperativsregistret.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (2010:2043)
dels att 2 kap. 1 och 2 §§, 11 kap. 45 §, 12 kap. 74, 88 och 89 §§, 13 kap. 27 §, 15 kap. 14 §, 18 kap. 12 § och 21 kap. 1 § ska ha följande lydelse
dels att punkt 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 4 a §, och närmast före 2 kap. 4 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Försäkringsrörelse får drivas bara efter tillstånd. Tillstånd får ges ett aktiebolag, ett ömsesidigt försäkringsbolag *eller* en försäkringsförening.

Försäkringsrörelse får drivas bara efter tillstånd. Tillstånd får ges ett aktiebolag, ett ömsesidigt försäkringsbolag *en* försäkringsförening, *ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag eller en tjänstepensionsförening.*

2 §¹

I fråga om europabolag och europakooperativ som driver försäkringsrörelse och som har ett sådant förvaltningssystem som avses i artiklarna 39–42 i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag eller artiklarna 37–41 i rådets förordning (EG) nr 1435/2003 av den 22 juli 2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar ska följande bestämmelser i denna lag om styrelsen eller dess ledamöter tillämpas på tillsynsorganet eller dess ledamöter:

2 kap. 4 § 4 om ledningsprövning,

2 kap. 4 § 4 om ledningsprövning,

4 kap. 9 § första stycket 1 om avtal med eller till förmån för styrelseledamot,

4 kap. 9 § första stycket 1 om avtal med eller till förmån för styrelseledamot,

11 kap. 8 § och 13 kap. 17 § om uppgifter inför styrelseval,

11 kap. 8 § och 13 kap. 17 § om uppgifter inför styrelseval,

11 kap. 10 § och 13 kap. 11 § om jäv för styrelseledamot,

11 kap. 10 § och 13 kap. 11 § om jäv för styrelseledamot,

13 kap. 13 § om överskridande av befogenhet och behörighet,

17 kap. 13 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen och närvara vid sådant sammanträde samt delta i överläggningarna,

17 kap. 13 § om rätt för Finansinspektionen att sammankalla styrelsen och närvara vid sådant sammanträde samt delta i överläggningarna,

¹ Senaste lydelse 2015:700.

18 kap. 11 § om återkallelse av tillstånd, och

19 kap. 45 § om tystnadsplikt.

Av 16 § andra stycket och 22 § lagen (2004:575) om europabolag samt 21 § andra stycket och 26 § lagen (2006:595) om europakooperativ framgår att de i första stycket angivna bestämmelserna om styrelsen eller dess ledamöter ska tillämpas också på ett europabolags eller ett europakooperativs lednings- eller förvaltningsorgan eller dess ledamöter.

Omvandling

4 a §

Ytterligare förutsättningar för tillstånd än i 4 § att driva försäkringsrörelse enligt denna lag (omvandling) är

1. för ett tjänstepensionsaktiebolag, att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett bolagsstämmobeslut som har biträtts av aktieägare med minst två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de aktier som är företrädna på stämman,

2. för ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag, att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett bolagsstämmobeslut som har biträtts av nio tiondelar av de röstberättigade eller minst två tredjedelar av de röstande,

3. för en tjänstepensionsförening eller en understödsförening som omfattas av bestämmelserna i 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen

(2010:2043), att ansökan om tillstånd har godkänts genom ett föreningsstämmobeslut som har biträtts av nio tiondelar av de röstberättigade eller minst två tredjedelar av de röstande, och

4. för de företag som avses i 1–3, att den rätt som tillkommer försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar inte försämras.

11 kap.
45 §²

Utöver det som föreskrivs i 25 kap. 11 § aktiebolagslagen (2005:551) om i vilka fall allmän domstol eller Bolagsverket ska besluta att ett bolag ska gå i likvidation gäller för försäkringsaktiebolag att Bolagsverket ska besluta att bolaget ska gå i likvidation om

1. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller

2. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse.

2. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse *eller ett tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.*

Beslutet enligt första stycket 2 ska fattas så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

I ärenden om likvidation av försäkringsaktiebolag vars tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse, ska 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte tillämpas.

I ärenden om likvidation av försäkringsaktiebolag vars tillstånd att driva försäkringsrörelse har återkallats utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva någon annan tillståndspliktig finansiell rörelse *eller ett tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,* ska 25 kap. 24 § aktiebolagslagen inte tillämpas.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en aktieägare eller på anmälan av Finansinspektionen.

12 kap.
74 §³

Bestämmelsen i 17 kap. 16 § första stycket 1 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar om allmän domstols beslut om likvidation ska gälla också för ömsesidiga försäkringsbolag.

Bolagsverket ska besluta att ett ömsesidigt försäkringsbolag ska gå i likvidation om

1. bolagets hela försäkringsbestånd har överlåtits,

2. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse som har beviljats för en bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats,

² Senaste lydelse 2013:166.

³ Senaste lydelse 2018:731.

3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats,

3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats *utan att bolaget i stället har fått ett tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,*

4. bolaget är försatt i konkurs som avslutats med överskott och bolagsstämman inte inom föreskriven tid har fattat beslut om likvidation enligt 79 §, eller

5. bolaget saknar till försäkringsregistret anmäld behörig styrelse eller verkställande direktör.

Ett beslut om likvidation ska inte meddelas, om det styrks att likvidationsgrunden upphört under ärendets handläggning. Frågor om likvidation enligt första eller andra stycket prövas på anmälan av Finansinspektionen eller på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören eller en delägare eller röstberättigad som inte är delägare.

I de fall som avses i andra stycket 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket.

I de fall som avses i andra stycket 4 eller 5 prövas frågan på ansökan även av en borgenär eller någon annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

Lydelse enligt prop. 2017/18:267 Föreslagen lydelse

88 §

Ett ömsesidigt försäkringsbolags företagsnamn ska innehålla orden ömsesidig och försäkring. Om verksamheten avser att meddela försäkring av egendom bara inom ett begränsat geografiskt område, ska företagsnamnet ange området för bolagets verksamhet men ordet ömsesidig får utelämnas.

Bolagets styrelse får anta ett särskilt företagsnamn. Ett särskilt företagsnamn får inte innehålla ordet ömsesidig.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från företagsnamn som är införda i det register som avses i 14 kap. 1 §. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i lagen (2018:000) om företagsnamn.

Företagsnamnet ska tydligt skilja sig från företagsnamn som är införda i det register som avses i 17 kap. 1 §. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i lagen (2018:000) om företagsnamn.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

89 §

I 14 kap. 1 § finns bestämmelser om registreringsmyndighet och försäkringsregister.

I 17 kap. 1 § finns bestämmelser om registreringsmyndighet och försäkringsregister.

13 kap.
27 §⁴

Utöver bestämmelserna om tvångslikvidation i 17 kap. 11 § och 16 § första stycket 1–3 lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar gäller för försäkringsföreningar att Bolagsverket ska besluta att föreningen ska gå i likvidation, om

1. föreningens hela försäkringsbestånd har överlåtit,
 2. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller
 3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats.
3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats *utan att föreningen i stället har fått ett tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.*

I de fall som avses i första stycket 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en föreningsmedlem eller en innehavare av förlagsandelar eller på anmälan av Finansinspektionen.

I ärenden enligt första stycket 3 ska 17 kap. 12 § lagen om ekonomiska föreningar inte tillämpas.

15 kap.
14 §⁵

Finansinspektionen får besluta att ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier vid stämman inte får företräda fler aktier än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat

1. om ägaren motverkar eller kan antas komma att motverka att försäkringsaktiebolagets verksamhet drivs på ett sätt som är förenligt med kraven i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet,

2. om ägaren i väsentlig mån har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet,

3. om ägaren är ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 9 kap. 10 § denna lag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om särskild

3. om ägaren är ett försäkringsholdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och dess ledning inte uppfyller de krav som ställs på ledningen i ett sådant företag enligt 19 kap. 63 § första stycket denna lag respektive 5 kap. 16 § lagen (2006:531) om

⁴ Senaste lydelse 2018:731.

⁵ Senaste lydelse 2017:653.

tillsyn över finansiella kon- särskild tillsyn över finansiella
glomerat, eller konglomerat, eller

4. om det finns skäl att anta att innehavet har samband med eller kan öka risken för

a) penningtvätt enligt 1 kap. 6 § lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, eller

b) brott enligt 2 § 2, 3 § eller 4 § lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall, såvitt avser brott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.

Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 1 eller 2 §, får Finansinspektionen besluta att ägaren vid stämman inte får företräda aktierna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier, får innehavaren inte företräda aktierna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

18 kap.

12 §⁶

Finansinspektionen ska återkalla ett försäkringsföretags tillstånd, om företaget

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har *vunnit* laga kraft,

2. har förklarat sig avstå från tillståndet,

3. har försatts i konkurs eller om beslut har fattats om att företaget ska gå i tvångslikvidation,

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, och företagets finansiella saneringsplan är uppenbart otillräcklig, *eller*

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan.

1. inte har anmälts för registrering inom föreskriven tid eller anmälan har avskrivits eller avslagits genom ett beslut som har *fått* laga kraft,

4. inte uppfyller minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, och företagets finansiella saneringsplan är uppenbart otillräcklig,

5. inte inom tre månader från den tidpunkt då företaget inte längre uppfyllde minimikapitalkravet eller ett kapitalkrav som ska uppfyllas av ett företag som har beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 19 b §, har vidtagit de åtgärder som finns angivna i en godkänd finansiell saneringsplan, *eller*

6. *får tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen*

6. *får tillstånd att driva verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring enligt lagen*

21 kap.

1 §⁷

Finansinspektionens beslut i ärenden enligt 17 kap. 13 § första stycket och 18 kap. 26 § andra stycket samt beslut om sanktionsföreläggande får inte överklagas.

Finansinspektionens beslut i ärenden enligt 17 kap. 13 § första stycket och 18 kap. 25 § andra stycket samt beslut om sanktionsföreläggande får inte överklagas.

2. För försäkringsföretag som vid lagens ikraftträdande bedriver verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar gäller för den delen av verksamheten, till och med den 31 december 2019, tillämpliga bestämmelser i 1–7, 14, 16 och 17 kap. i den äldre lydelsen samt föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser. För verksamheten som avser tjänstepensionsförsäkring gäller under angiven tid i övrigt tillämpliga bestämmelser i 10–15 och 19 kap. denna lag.

2. För försäkringsföretag som vid lagens ikraftträdande bedriver verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar gäller för den delen av verksamheten, till och med den 31 december 2022, tillämpliga bestämmelser i 1–7, 14, 16 och 17 kap. i den äldre lydelsen samt föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser. För verksamheten som avser tjänstepensionsförsäkring gäller under angiven tid i övrigt tillämpliga bestämmelser i 10–15 och 19 kap. denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillämpningen enligt första stycket av bestämmelserna i 10 och 19 kap. denna lag på ett försäkringsföretags tjänstepensionsverksamhet.

För ett försäkringsföretag som avses i första stycket gäller bestämmelserna enligt det stycket även den del av försäkringsrörelsen som avser övrig livförsäkringsverksamhet, om denna är av endast ringa omfattning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med ringa omfattning enligt tredje stycket.

Ett försäkringsföretag som avses i första stycket får, efter anmälan till Finansinspektionen, tillämpa denna lag även på verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

⁷ Senaste lydelse 2017:653.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

En understödsförening som före den 1 april 2011 är registrerad enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar får fortsätta att driva verksamheten och ska då omfattas av bestämmelserna i den lagen till utgången av juni 2019 eller, om en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) då har getts in, till dess att ett beslut med anledning av en sådan ansökan har fått laga kraft.

En understödsförening som före den 1 april 2011 är registrerad enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar får fortsätta att driva verksamheten och ska då omfattas av bestämmelserna i den lagen till utgången av juni 2019 eller, om en ansökan om tillstånd enligt 2 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) *eller 2 kap. lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag* då har getts in, till dess att ett beslut med anledning av en sådan ansökan har fått laga kraft.

Om en ansökan om tillstånd enligt första stycket inte har getts in före utgången av juni 2019 eller om den avslås, ska föreningen träda i likvidation.

Likvidationen ska handläggas enligt bestämmelserna i lagen om understödsföreningar.

Har sådant förhållande inträffat som påkallar likvidation enligt andra stycket och har inte inom sex veckor därefter i understödsföreningsregistret införts uppgift om att föreningen trätt i likvidation, ska rätten på anmälan av Finansinspektionen och efter föreningens hörande förklara att föreningen ska träda i likvidation.

Bestämmelserna i 44 § lagen om understödsföreningar ska tillämpas vid rättens handläggning av en anmälan enligt fjärde stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:755) om elektroniska pengar

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 § lagen (2011:755) om elektroniska pengar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 §¹

Ett institut för elektroniska pengar ska vid varje tidpunkt ha en kapitalbas som lägst motsvarar startkapitalet enligt 1 § eller ett kapitalkrav beräknat enligt 3 §. Institutets kapitalbas får inte underskrida det högsta av dessa belopp.

Vid beräkningen av kapitalbasen och dess sammansättning ska Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 tillämpas. Därutöver gäller följande vid beräkningen:

1. Ett institut för elektroniska pengar som tillhör samma grupp som ett annat institut för elektroniska pengar, eller ett betalningsinstitut, ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag, ett fondbolag, en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder *eller* ett försäkringsföretag får vid beräkning av kapitalbasen inte ta med sådana poster som ingår i beräkningen av något av dessa företags kapitalbas.

1. Ett institut för elektroniska pengar som tillhör samma grupp som ett annat institut för elektroniska pengar, eller ett betalningsinstitut, ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag, ett fondbolag, en AIF-förvaltare som förvaltar specialfonder, ett försäkringsföretag *eller ett tjänstepensionsföretag* får vid beräkning av kapitalbasen inte ta med sådana poster som ingår i beräkningen av något av dessa företags kapitalbas.

2. Ett institut för elektroniska pengar som bedriver annan verksamhet i enlighet med 5 § får vid beräkningen av kapitalbasen inte ta med sådana poster som ingår i beräkningen av kapitalbasen i den andra verksamheten.

3. För ett institut för elektroniska pengar som har bytt redovisningsvaluta får kapitalbasen inte understiga det högsta av de belopp som följer av 6 och 7 §§ lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2014:836) om näringsförbud

Härigenom föreskrivs att 3 och 11 §§ lagen (2014:836) om näringsförbud ska ha följande lydelse.

¹ Senaste lydelse 2014:989.

3 §

Bestämmelserna i 4–9 §§ ska tillämpas på dem som faktiskt har utövat ledningen av en näringsverksamhet som en juridisk person har bedrivit.

Bestämmelserna i 4–9 §§ ska alltid tillämpas på följande befattningshavare:

1. i kommanditbolag: komplementär, 2. i andra handelsbolag: bolagsman, 3. i aktiebolag <i>och</i> ömsesidiga försäkringsbolag: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör, 4. i sparbanker, ekonomiska föreningar <i>och</i> försäkringsföreningar: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör, 5. i europeiska ekonomiska intressegrupperingar med säte i Sverige: företagsledare, 6. i europabolag och europakooperativ med säte i Sverige: ledamot och suppleant i förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan samt verkställande direktör och vice verkställande direktör, 7. i utländska filialer som omfattas av lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.: verkställande direktör och vice verkställande direktör, och 8. i stiftelser som omfattas av 2 kap. 3 § bokföringslagen (1999:1078): ledamot och suppleant i styrelsen samt, när en stiftelse har anknuten förvaltning, sådana befattningshavare hos förvaltaren som anges i detta stycke.	3. i aktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag <i>och ömsesidiga tjänstepensionsbolag</i>: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör, 4. i sparbanker, ekonomiska föreningar, försäkringsföreningar <i>och tjänstepensionsföreningar</i>: ledamot och suppleant i styrelsen samt verkställande direktör och vice verkställande direktör,

11 §

Den som har näringsförbud får inte

1. driva näringsverksamhet, 2. faktiskt utöva ledningen av en näringsverksamhet eller av en sådan juridisk person som är bokföringspliktig även om den inte driver näring, 3. vara bolagsman i ett annat handelsbolag än ett kommanditbolag eller komplementär i ett kommanditbolag eller medlem i en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige, 4. vara stiftare av ett aktiebolag eller en sparbank, 5. vara ledamot eller suppleant i styrelsen för – ett aktiebolag, – en ekonomisk förening, – en sparbank, – ett ömsesidigt försäkringsbolag,	5. vara ledamot eller suppleant i styrelsen för – ett aktiebolag, – en ekonomisk förening, – en sparbank, – ett ömsesidigt försäkringsbolag <i>eller ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag</i>,

- en försäkringsförening,
- en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige,
- en pensionsstiftelse, eller
- en sådan ideell förening eller stiftelse som driver näringsverksamhet,
- 6. vara ledamot eller suppleant i förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet för ett europabolag eller ett europakooperativ med säte i Sverige,
- 7. vara verkställande direktör eller vice verkställande direktör i
 - ett aktiebolag,
 - en ekonomisk förening,
 - ett ömsesidigt försäkringsbolag,
 - ett europabolag eller ett europakooperativ med säte i Sverige,
 - en sparbank,
 - en medlemsbank, eller
 - en filial enligt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
- 8. vara företagsledare i en europeisk ekonomisk intressegruppering med säte i Sverige eller föreståndare enligt 2 § andra stycket lagen om utländska filialer m.m.,
- 9. vara firmatecknare eller i annan egenskap vara ställföreträdare för en sådan juridisk person som anges i 3–5 eller vara firmatecknare för ett utländskt bankföretags filial,
- 10. äga så många aktier i ett aktiebolag eller ett europabolag med säte i Sverige att hans eller hennes andel av röstetalet för samtliga aktier i bolaget överstiger femtio procent,
- 11. inneha fullmakt att företräda en enskild näringsidkare i dennes näringsverksamhet eller en juridisk person som anges i 3–5,
- 12. vara anställd eller återkommande ta emot uppdrag i en näringsverksamhet som drivs av en närstående till honom eller henne eller där en närstående har en sådan ställning som anges i 3 §, eller
- 13. vara anställd eller återkommande ta emot uppdrag i den näringsverksamhet där han eller hon har åsidosatt sina skyldigheter.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1306) med kompletterade bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 9 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

9 §¹

Med finansiellt företag avses i 7 och 8 §§

1. ett svenskt företag som är
 - a) AIF-förvaltare som har tillstånd enligt 3 kap. 1 § lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder,
 - b) börs enligt 1 kap. 4 b § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,
 - c) clearingorganisation enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden,
 - d) fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 8 lagen (2004:46) om värdepappersfonder,
 - e) försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043),
 - e) försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen (2010:2043) eller tjänstepensionsföretag som omfattas av lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag,
 - f) kreditinstitut enligt 1 kap. 5 § 10 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
 - g) värdepappersbolag enligt 1 kap. 4 b § lagen om värdepappersmarknaden, eller
 - h) värdepapperscentral enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument, och
2. ett utländskt företag som hör hemma utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som, efter tillstånd från Finansinspektionen, från filial i Sverige driver motsvarande verksamhet som ett företag som avses i 1.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2019.

Följande remissinstanser har lämnat synpunkter: Arbetsgivarverket, Bokföringsnämnden, Bolagsverket, Domstolsverket, FAR, Finansförbundet, Finansinspektionen, Fondbolagens förening, Förvaltningsrätten i Stockholm, Hovrätten för Västra Sverige, Kammarrätten i Stockholm, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Konsumentverket, Kronofogdemyndigheten, Landsorganisationen i Sverige (LO), Näringslivets regelnämnd, Pensionsmyndigheten, Regelrådet, Revisorsinspektionen, Riksgäldskontoret, Skatteverket, Statens tjänstepensionsverk, Svensk Försäkring, Svenska Bankföreningen, Svenska pensionsstiftelsers förening (SPFA), Svenskt Näringsliv, Sveriges advokatsamfund, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges Kommuner och Landsting, Tjänstemännens centralorganisation (TCO) och Tjänstepensionsförbundet.

Därutöver har yttrande inkommit från AFA Försäkring, Alecta, AMF Pension, Folksam, Förhandlings- och samverkansrådet PTK, Handelsbanken Liv, Jusek, KPA Pension, Kåpan pensioner försäkringsförening, Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, Länsförsäkringar AB, Offentliganställdas Förhandlingsråd (OFR), SEB Pension och Försäkring AB, SPP Pension & Försäkrings AB, Svenska aktuarieföreningen, Swedbank Försäkring AB och Ägarföreningen ProSkandia.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Finansbolagens Förening, Företagarna, Försäkringsjuridiska föreningen, Försäkringsorganisationen Liv (FOLIV), Försäkringsorganisationen Sak (FOSAK), Riksdagens ombudsmän, Sparbankernas Riksförbund, Stockholms universitet (juridiska fakulteten), Svenska Fondhandlareföreningen, Svenska försäkringsförmedlars förening (SFM) och Sveriges riksbank.

Tjänstepensionsföretag

Parallelluppställning över genomförandet i svensk rätt av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (omarbetning)

Artikel	i	Svenska bestämmelser (i lagen om
Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut	och	tjänstepensionsföretag [TPL], om inte annat anges)
1		1 kap. 1 och 3 §§
2.1		1 kap. 1 och 3 §§.
2.2		Direktivet tillämpas enligt svensk rätt inte på sådana institut som avses i artikeln
3		I Sverige finns inte några sådana tjänstepensionsinstitut som avses i artikeln
4		Valmöjligheten utnyttjas inte
5 första stycket		Valmöjligheten utnyttjas inte
5 andra stycket		Valmöjligheten utnyttjas inte
6.1		1 kap. 3 och 4 §§
6.2		Definitionen har inte tagits in i lag (pensionsplan)
6.3		6 kap. 10 § andra stycket
6.4		1 kap. 4 §
6.5		Motsvaras av begreppet försäkrad (se avsnitt 5.4 samt 1 kap. 11 § försäkringsrörelselagen [2010:2043], FRL)
6.6		Motsvaras av begreppet försäkrad (se avsnitt 5.4 samt 1 kap. 11 § FRL)
6.7		Definitionen har inte tagits in i lag (presumtiv medlem), se avsnitt 5.4
6.8		1 kap. 5 § 1
6.9		Definitionen har inte tagits in i lag (biometriska risker)
6.10		Definitionen har inte tagits in i lag (hemmedlemsstat)
6.11		Definitionen har inte tagits in i lag (värdmedlemsstat)
6.12		10 kap. 1 §
6.13		10 kap. 1 §

6.14	1 kap. 5 § 11
6.15	1 kap. 5 § 11
6.16	1 kap. 5 § 11
6.17	Definitionen har inte tagits in i lag (varaktigt medium)
6.18	Definitionen har inte tagits in i lag (nyckelfunktion)
6.19	3 kap. 1 § TPL, 1 kap. 7 § lagen (1998:293) om utländska försäkrings- givares och tjänstepensionsinstitutets verksamhet i Sverige, LUFT
7 första stycket	4 kap. 5 §
7 andra stycket	Genomförs inte då valmöjligheten enligt artikel 4 inte utnyttjas
7 tredje stycket	4 kap. 1 och 4 §§.
8	Bedöms uppfyllt i gällande svensk rätt, se avsnitt 7.5
9.1	2 kap. 1 §
9.2	Genomförs i föreskrifter på lägre nivå än lag
9.3	Genomförs i föreskrifter på lägre nivå än lag
10.1 a	4 kap. 1 och 4 §§
10.1 b	Någon bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 7.5
10.2	1 kap. 4 §
11.1	3 kap. 1 TPL och bestämmelserna om utländska tjänstepensionsinstitut i LUFT, se avsnitt 8.1–2
11.2	3 kap. 1 § TPL
11.3	3 kap. 2 § TPL, 2 kap. 2 och 3 §§ stycket LUFT
11.4	3 kap. 3–5 §§
11.5	3 kap. 5 § och 17 kap. 1 §
11.6	8 kap. 1 b § LUFT
11.7	3 kap. 6 § första stycket TPL, 3 kap. 2 § LUFT
11.8	3 kap. 7 § TPL, 2 kap. 1 a § andra stycket LUFT
11.9	3 kap. 6 § andra stycket TPL och 3 kap. 2 § LUFT
11.10	15 kap. 1 § andra stycket TPL, 3 kap. 2 och 6 §§ LUFT
11.11	3 kap. 6 § LUFT
12.1	11 kap. 1 § första stycket TPL, 9 kap. 1 § andra stycket LUFT
12.2	11 kap. 15 § första stycket 1 och 21 § 3 TPL, 9 kap. 13 § 3 LUFT
12.3	11 kap. 14 § och 19 § 5 TPL, 9 kap. 10 § 5 LUFT

Bilaga 5	12.4	11 kap. 13, 15, 18 §§, 19 § första stycket, 21 § 2 och 23 § första stycket TPL, 9 kap. 10 §, 13 § 2 och 14 § LUFT
	12.5	11 kap. 19 § TPL, 9 kap. 10 § LUFT
	12.6	11 kap. 20 § TPL, 9 kap. 12 § LUFT
	12.7	11 kap. 21 § TPL, 9 kap. 13 § LUFT
	12.8	11 kap. 15 § första stycket
	12.9	11 kap. 15 § andra stycket
	12.10	17 kap. 1 och 3 §§ TPL, 10 kap. 4 § LUFT, att skälen till ett avslag ska anges följer av gällande svensk rätt, se avsnitt 12.8
	12.11	11 kap. 16 och 23 §§ TPL, 9 kap. 14 och 15 §§ LUFT
	12.12	11 kap. 17 och 24 §§ TPL, 9 kap. 16 § LUFT
	12.13	11 kap. 25 § TPL, 9 kap. 17 § LUFT
	12.14	3 kap. 4 § andra stycket och 15 kap. 1 § andra stycket TPL, 3 kap. 2 § och 6 § femte och sjätte stycket LUFT
	13.1 och 13.2	5 kap. 1 §
	13.3	5 kap. 5 § och föreskrifter på lägre nivå än lag
	13.4	5 kap. 6 §
	13.4 a	5 kap. 3 §
	13.4 b	Genomförs i föreskrifter på lägre nivå än lag
	13.4 c	5 kap. 3 §
	13.4 d	Genomförs i föreskrifter på lägre nivå än lag
	13.5	Möjligheten utnyttjas inte
	14.1	6 kap. 12 och 13 §§
	14.2	Möjligheten utnyttjas inte, se avsnitt 9.2.1
	14.3	6 kap. 12 §
	15.1	7 kap. 1 §
	15.2	Se artiklarna 16–18
	15.3	7 kap. 1 §, 8 kap. 1–6 §§ och föreskrifter på lägre nivå än lag
	16.1	7 kap. 1 §
	16.2	7 kap. 2 och 4 §§
	16.3	Genomförs i föreskrifter på lägre nivå än lag
	16.4	7 kap. 3 § och föreskrifter på lägre nivå än lag
	17.1	8 kap. 7 §
	17.2	8 kap. 7 §
	17.3	Se artikel 18

17.4–17.5	Någon uttrycklig bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 9.5.4	Bilaga 5
17.6	8 kap. 7 §	
18.1	8 kap. 8 §	
18.2	8 kap. 11 §	
18.3 första–femte styckena	8 kap. 9 §	
18.3 sjätte stycket	8 kap. 11 § första stycket	
18.4 första–sjätte styckena	8 kap. 10 §	
18.4 sjunde stycket	8 kap. 11 § första stycket	
18.5	8 kap. 12 §	
19.1 första stycket	6 kap. 1 § första stycket	
19.1 första stycket a	6 kap. 2 §	
19.1 första stycket b	6 kap. 7 §	
19.1 första stycket c	6 kap. 4 §	
19.1 första stycket d	6 kap. 6 §	
19.1 första stycket e	6 kap. 9 § TPL, 4 kap. 2 § 12 lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, 4 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) och föreskrifter på lägre nivå än lag	
19.1 första stycket f	6 kap. 5 §	
19.1 första stycket g	6 kap. 1 och 5 §§ och 6 kap. 10 § första stycket	
19.1 andra stycket	6 kap. 5 § fjärde stycket och 6 kap. 8 § andra stycket	
19.2	14 kap. 3 § andra stycket	
19.3	4 kap. 6 och 7 §§	
19.4	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.3.6	
19.5	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.3.7	
19.6	6 kap. 2 och 5 §§ och föreskrifter på lägre nivå, valmöjligheten att fastställa mer detaljerade föreskrifter utnyttjas inte, se avsnitt 9.2.8	
19.7	Valmöjligheten utnyttjas inte	
19.8	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.2.9	
20.1	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.1	
20.2	Någon uttrycklig bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 9.1	
21.1	9 kap. 1 § första stycket	
21.2	9 kap. 1 § andra stycket	
21.3 första meningen	9 kap. 4 § första stycket 1 och 3–5	
21.3 andra meningen	9 kap. 4 § andra stycket	
21.4 första meningen	9 kap. 18 § första stycket	
21.4 andra meningen	9 kap. 18 § andra stycket 1–3	

21.5		9 kap. 1 § andra stycket och 9 kap. 2 §
21.6 första meningen		10 kap. 2, 21 och 49 §§
21.6 andra och tredje meningarna	tredje	Valmöjligheten att tillåta att endast en person i praktiken leder tjänstepensionsinstitut utnyttjas inte.
22.1 a i)		9 kap. 3 § första stycket 1
22.1 a ii)		9 kap. 3 § första stycket 2, 9 kap. 12 § tredje stycket och 9 kap. 13 § andra stycket
22.1 a iii)		9 kap. 3 § första stycket 2
22.1 b		9 kap. 3 § första stycket 1 och 2
22.2		9 kap. 3 § andra och tredje styckena samt 14 kap. 5 §
22.3–7		Någon uttrycklig bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 9.6.3
23.1		9 kap. 1 § andra stycket, 9 kap. 4 § första stycket 7 och 9 kap. 19 § andra stycket 1–3
23.2		9 kap. 6 §
23.3 a–c		9 kap. 27 § 2 samt i föreskrifter på lägre nivå än lag
23.3 d		9 kap. 19 § första stycket
23.3 e		9 kap. 19 § andra stycket 1–3
23.3 f		9 kap. 4 § andra stycket och 9 kap. 19 första stycket
23.3 g		9 kap. 1 § första stycket
24.1 första meningen		9 kap. 8 §
24.1 andra meningen		9 kap. 1 §
24.2		9 kap. 12 § andra stycket
24.3		9 kap. 1 § andra stycket, 9 kap. 3 § första stycket 2 och 9 kap. 4 § första stycket 9
24.4		9 kap. 10 § andra stycket 3, 9 kap. 12 § första stycket 3, 9 kap. 13 § första stycket 2 a–c. Kravet att styrelsen ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas bedöms uppfyllt i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.6.4
24.5 a och b		9 kap. 9 §
24.6		Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.6.4
25.1 första stycket första meningen	första	9 kap. 1 § andra stycket, 9 kap. 8 § och 9 kap. 10 § första stycket
25.1 första stycket andra meningen	andra	9 kap. 10 § första stycket och 9 kap. 14 § första stycket
25.1 andra stycket		9 kap. 14 § andra stycket första meningen

25.2 a–g	9 kap. 1 § andra stycket, 9 kap. 15 § första och 9 kap. 15 § andra stycket 1–7
25.3	9 kap. 15 § tredje stycket
26 första meningen	9 kap. 1 § andra stycket, 9 kap. 8 § och 9 kap. 12 § första stycket
26 andra meningen	9 kap. 12 § första stycket 1 och 2
27.1	9 kap. 8 § och 9 kap. 13 § första stycket
27.1 a	5 kap. 6 § och 9 kap. 13 § första stycket 1
27.1 b–d	9 kap. 13 § första stycket 1
27.1 e	9 kap. 13 § första stycket 2 a
27.1 f	9 kap. 13 § första stycket 2 b
27.1 g	9 kap. 13 § första stycket 2 c
27.1 h	9 kap. 13 § första stycket 3
27.2	9 kap. 13 § tredje stycket
28.1 första stycket	9 kap. 1 § andra stycket och 9 kap. 20 § första stycket
28.1 andra stycket första meningen	9 kap. 21 §
28.1 andra stycket andra meningen	9 kap. 27 § 13 samt i föreskrifter på lägre nivå än lag
28.2	9 kap. 1 § andra stycket
28.2 a–c	9 kap. 27 § 13 samt i föreskrifter på lägre nivå än lag
28.2 d	9 kap. 20 § andra stycket 1 och 9 kap. 27 § 13 samt i föreskrifter på lägre nivå än lag
28.2 e–h	9 kap. 27 § 13 och i föreskrifter på lägre nivå än lag
28.3 första meningen	9 kap. 20 § tredje stycket första meningen
28.3 andra meningen	9 kap. 1 § andra stycket
28.3 tredje meningen	9 kap. 20 § tredje stycket andra meningen
28.4	9 kap. 20 § fjärde stycket
29	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 16.3
30 första meningen	9 kap. 4 § första stycket 8 och 9 kap. 4 § andra stycket
30 andra meningen	9 kap. 7 § första stycket tredje meningen
30 tredje meningen	9 kap. 7 § tredje stycket 1–3
30 fjärde meningen	9 kap. 7 § första stycket fjärde meningen
31.1	9 kap. 23 § första meningen
31.2	9 kap. 23 § andra meningen
31.3 a	9 kap. 24 § första stycket 1
31.3 b	9 kap. 24 § första stycket 2
31.3 c	9 kap. 24 § första stycket 3

31.3 d	9 kap. 24 § första stycket 4
31.4	9 kap. 24 § andra stycket
31.5	9 kap. 24 § tredje stycket
31.6 första och andra meningarna	9 kap. 25 § första meningen
31.6 tredje meningen	9 kap. 25 § andra meningen
31.7	9 kap. 26 § och 14 kap. 5–8 §§
32	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.2.10
33.1–33.2	Valmöjligheten att ställa krav på att tjänstepensionsinstitut ska utse förvaringsinstitut utnyttjas inte, se avsnitt 9.2.2
33.3–33.4	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 9.2.2
33.5–33.8, 34.1–4 och 35.1 och 35.2	Någon uttrycklig bestämmelse med detta innehåll är inte nödvändig, se avsnitt 9.2.2
33.8, 34.5 a–c och 35.3	6 kap. 8 §
34.5 d	14 kap. 5 §
36–37	4 kap. 2 § och i föreskrifter på lägre nivå än lag
38–40	4 kap. 3 § och i föreskrifter på lägre nivå än lag
41–44	4 kap. 2 § och i föreskrifter på lägre nivå än lag
45.1	Tillgodoses genom 14 kap. 3 §, samt 2 § förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen
45.2	Tillgodoses genom anslag som preciseras i regleringsbrev, samt, när det gäller mandat, i förordningen (2009:93) med instruktion för Finansinspektionen
46	14 kap. 3 § andra stycket
47.1	14 kap. 3 § första stycket
47.2	14 kap. 3 § fjärde stycket
47.3	14 kap. 3 och 6 §§
47.4	14 kap. 3 §
47.5	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 14.1.1
48.1	14 kap. 3 §
48.2	15 kap. 1 §
48.3	Valmöjligheten utnyttjas inte
48.4	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 14.2.1
48.5 första meningen	Bedöms uppfylld i gällande svensk rätt, se avsnitt 14.2.1
48.5 andra meningen	15 kap. 15 §
48.6	15 kap. 2 och 10 §§
48.7	15 kap. 12 § andra stycket

48.8	15 kap. 13 §	
48.9	17 kap. 1 §	
49.1	14 kap. 5 §	
49.2	14 kap. 5 §	
49.3	15 kap. 2 och 25 §§	
49.4	Tillgodoses	genom
	Finansinspektionens	
	verksamhetsformer	
50 a–d, f	14 kap. 5 och 7 §§ och föreskrifter på	
	lägre nivå än lag.	
50 e	14 kap. 6 §	
51	Bedöms uppfylld i gällande svensk	
	rätt genom de regler, instruktioner	
	och verksamhetsformer som gäller	
	för Finansinspektionen, se avsnitt	
	14.1.1	
52	30 kap. 4 § offentlighets- och	
	sekretesslagen (2009:400) samt	
	20 kap. 3 § brottsbalken	
53	Bedöms uppfylld i gällande svensk	
	rätt, se avsnitt 14.1.1	
54	Avser Europaparlamentets	
	utredningsbefogenheter.	
55	14 kap. 3 § TPL, 7–10 kap.	
	offentlighets- och sekretesslagen	
56	14 kap. 3 § TPL, 7–10 kap.	
	offentlighets- och sekretesslagen	
57	10 kap. 15 § offentlighets- och	
	sekretesslagen	
58	Bedöms uppfylld i gällande svensk	
	rätt, se avsnitt 14.1.1	
59	Kräver inga bestämmelser i svensk	
	rätt	
60	14 kap. 4 §	
61	Kräver inga bestämmelser i svensk	
	rätt, se avsnitt 14.1.1	
62	Avser åtgärder som ska utföras av	
	kommissionen	
63.1	1 kap. 9 § FRL	
63.2	Punkt 2 i ikraftträdande- och	
	övergångsbestämmelserna till FRL	
64.1	Punkt 1 i ikraftträdandebestäm-	
	melserna	
64.2	Någon uttrycklig bestämmelse med	
	detta innehåll är inte nödvändig	
65	Kräver inga bestämmelser i svensk	
	rätt	
66	Avser direktivets ikraftträdandedag	
67	Avser direktivets adressater	

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2017/828

av den 17 maj 2017

om ändring av direktiv 2007/36/EG vad gäller uppmuntrande av aktieägares långsiktiga engagemang

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 50 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG ⁽³⁾ fastställs krav med avseende på utnyttjande av vissa aktieägarrättigheter som är kopplade till aktier med rösträtt vid bolagsstämmor i bolag som har sitt säte i en medlemsstat och vilkas aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad belägen i eller med verksamhet inom en medlemsstat.
- (2) Finanskrisen har blottlagt att aktieägarna i många fall stödde förvaltarnas överdrivna, kortsiktiga risktagande. Det finns dessutom klara belegg för att den nuvarande nivån på "tillsynen" över investeringsobjekten och engagemanget från de institutionella investerarnas och kapitalförvaltarnas sida ofta är otillräckliga och alltför inriktade på kortsiktiga vinster, vilket kan leda till att bolagsstyrning och resultat inte blir optimala.
- (3) I sitt meddelande av den 12 december 2012 med titeln *Handlingsplan: Europeisk bolagsrätt och företagsstyrning – ett modernt regelverk för mer engagerade aktieägare och hållbara företag* tillkännagav kommissionen ett antal åtgärder på området för bolagsstyrning, framför allt för att uppmuntra till ett långsiktigt engagemang från aktieägarnas sida och för att öka transparensen mellan bolag och investerare.
- (4) Aktier i börsnoterade bolag innehas ofta genom komplexa kedjor av intermediärer som gör utövandet av aktieägarrättigheter svårare och kan utgöra ett hinder för aktieägarnas engagemang. Bolagen kan ofta inte identifiera sina aktieägare. Identifieringen av aktieägarna är en förutsättning för en direkt kommunikation mellan aktieägarna och bolaget och därför mycket viktig för att göra det lättare för aktieägare att utöva sina rättigheter och att engagera

⁽¹⁾ EUT C 451, 16.12.2014, s. 87.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 14 mars 2017 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 3 april 2017.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/36/EG av den 11 juli 2007 om utnyttjande av vissa av aktieägares rättigheter i börsnoterade företag (EUT L 184, 14.7.2007, s. 17).

sig. Detta är särskilt relevant vid gränsöverskridande situationer och vid användningen av elektroniska medel. De börsnoterade bolagen bör därför ha rätt att identifiera sina aktieägare för att kunna kommunicera med dem direkt. Intermediärerna bör vara skyldiga att på begäran av bolaget delge bolaget informationen om aktieägarens identitet. Medlemsstaterna bör dock ha möjlighet att från identifieringskravet undanta aktieägare som bara innehar ett litet antal aktier.

- (5) För att detta mål ska uppnås måste viss information om aktieägares identitet översändas till bolaget. Denna information bör omfatta minst aktieägarens namn och kontaktuppgifter och, då aktieägaren är en juridisk person, dess registreringsnummer eller, om ett registreringsnummer inte finns, en unik identifieringskod, till exempel identifieringskoden för juridiska personer (LEI-koden), samt antalet aktier som innehas av aktieägare och, om det begärs av bolaget, aktiekategorier eller aktieslag och det datum då aktierna förvärvades. Om mindre information översänds har bolaget inte möjlighet att identifiera sina aktieägare och kommunicera med dem.
- (6) Enligt detta direktiv bör aktieägarnas personuppgifter behandlas på ett sådant sätt att det blir möjligt för bolaget att identifiera sina aktuella aktieägare, så att bolaget kan kommunicera med dem direkt i syfte att underlätta utövandet av aktieägarrättigheter och aktieägarnas engagemang i bolaget. Detta påverkar inte medlemsstaternas nationella rätt i fråga om behandling av aktieägares personuppgifter för andra ändamål, till exempel för att göra det möjligt för aktieägare att samarbeta sinsemellan.
- (7) För att göra det möjligt för bolaget att kommunicera direkt med sina aktuella aktieägare i syfte att underlätta utövandet av aktieägarrättigheter och aktieägarnas engagemang i bolaget, bör bolaget och intermediärerna tillåtas att lagra aktieägarnas personuppgifter så länge de är aktieägare. Bolag och intermediärer är dock ofta inte medvetna om att en person har upphört att vara aktieägare, såvida de inte har informerats om detta av personen eller fått denna information under ett förfarande för identifiering av nya aktieägare, vilket ofta genomförs bara en gång om året i samband med bolagsstämman eller andra viktiga företagshändelser, såsom uppköpserbjudanden eller fusioner. Bolag och intermediärer bör därför tillåtas att lagra personuppgifter fram till den tidpunkt då de får reda på att en person har upphört att vara aktieägare, och i högst 12 månader efter det att bolaget eller intermediären har fått reda på detta. Detta påverkar inte det faktum att bolaget eller intermediären för andra ändamål kan behöva lagra personuppgifter för personer som har upphört att vara aktieägare, till exempel för att säkerställa adekvata register i syfte att hålla reda på förändringar i ägandet av ett bolags aktier, upprätthålla nödvändiga register med avseende på bolagsstämmor, inklusive med avseende på giltigheten av bolagets beslut, samt för att uppfylla bolagets förpliktelser när det gäller att betala utdelning eller ränta i samband med aktier eller andra belopp som ska betalas till före detta aktieägare.
- (8) En viktig förutsättning för att aktieägarna faktiskt ska kunna utöva sina rättigheter är effektiviteten i den kedja av intermediärer som förvaltar värdepapperskonton för aktieägares eller andra personers räkning, framför allt i gränsöverskridande sammanhang. I kedjan av intermediärer, särskilt när kedjan omfattar många intermediärer, förs informationen inte alltid vidare från bolaget till dess aktieägare, och aktieägarnas röster överförs inte alltid på rätt sätt till bolaget. Detta direktiv syftar till att förbättra överföringen av information genom kedjan av intermediärer för att underlätta utövandet av aktieägarrättigheter.
- (9) Med tanke på intermediärernas viktiga roll bör de åläggas att underlätta utövandet av aktieägarnas rättigheter, såväl när aktieägarna önskar utöva sina rättigheter själva som när de vill utse en tredje person att göra det. Om aktieägarna inte vill utöva sina rättigheter själva utan har utsett intermediären att göra detta, bör den senare utöva dessa rättigheter efter uttryckligt godkännande och enligt anvisningar från aktieägarna och i deras intresse.
- (10) Det är viktigt att säkerställa att aktieägare som genom att rösta engagerar sig i investeringsobjekten kan få vetskap om huruvida deras röster har beaktats på rätt sätt. Vid elektroniska omröstningar bör det ges en bekräftelse av att rösterna mottagits. Vidare bör varje aktieägare som avger en röst vid en bolagsstämma åtminstone ha möjlighet att efter bolagsstämman kontrollera om hans eller hennes röst på giltigt sätt har registrerats och räknats av bolaget.

- (11) För att främja kapitalinvestering i unionen och underlätta utövandet av aktierelaterade rättigheter bör detta direktiv föreskriva en hög grad av transparens kring avgifter och priser för tjänster som tillhandahålls av intermediärer. Diskriminering i fråga om de avgifter som tas ut för inhemskt respektive gränsöverskridande utövande av aktieägarrättigheter hämmar gränsöverskridande investeringar och en effektivt fungerande inre marknad och bör förbjudas. Eventuella skillnader mellan de avgifter som tas ut för det inhemska respektive det gränsöverskridande utövandet av aktieägarrättigheter bör tillåtas endast om de är vederbörligen motiverade och avspeglar skillnaderna mellan intermediärernas faktiska kostnader för att tillhandahålla tjänsterna.
- (12) Kedjan av intermediärer kan omfatta intermediärer som varken har sitt säte eller sitt huvudkontor i unionen. Den verksamhet som bedrivs av intermediärer från tredjeland skulle dock kunna påverka unionsbolagens långsiktiga hållbarhet och bolagsstyrningen i unionen. För att uppnå målen för detta direktiv är det dessutom nödvändigt att säkerställa att information överförs genom hela kedjan av intermediärer. Om intermediärer från tredjeland omfattades av detta direktiv och inte hade samma skyldigheter som unionsintermediärer när det gäller informationsöverföring, skulle informationsflödet riskera att brytas. Intermediärer från tredjeland som tillhandahåller tjänster med avseende på aktier i bolag som har sitt säte i unionen och vilkas aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad belägen i eller med verksamhet inom unionen bör därför omfattas av reglerna om identifiering av aktieägare, överföring av information, underlättande av aktieägares rättigheter och transparens samt icke-diskriminering i fråga om kostnader för att säkerställa en effektiv tillämpning av bestämmelserna om aktier som innehas via sådana intermediärer.
- (13) Detta direktiv påverkar inte nationell rätt som reglerar innehav och ägande av värdepapper och arrangemangen för att upprätthålla värdepapperens integritet och påverkar inte heller de verkliga ägarna eller andra personer som inte är aktieägare enligt tillämplig nationell rätt.
- (14) Ett effektivt och hållbart aktieägarengagemang är en av hörnstenarna i de börsnoterade bolagens bolagsstyrningsmodell, som är beroende av en god maktfördelning mellan olika organ och intressenter. Ett större engagemang i bolagsstyrningen från aktieägarnas sida är ett av de redskap som kan bidra till att förbättra bolags finansiella och icke-finansiella resultat, bland annat när det gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och bolagsstyrningsfaktorer, särskilt enligt de principer för ansvarsfulla investeringar som stöds av Förenta nationerna. Dessutom är ett större engagemang från alla intressenter, framför allt de anställda, i bolagsstyrningen en viktig faktor för att säkerställa att börsnoterade bolag tillämpar en mer långsiktig strategi. Detta engagemang bör uppmuntras och beaktas.
- (15) Institutionella investerare och kapitalförvaltare är ofta viktiga aktieägare i unionens börsnoterade bolag och kan därför spela en viktig roll i dessa bolags bolagsstyrning men också mer allmänt vad gäller deras strategi och långsiktiga resultat. Erfarenheterna under senare år har emellertid visat att institutionella investerare och kapitalförvaltare sällan engagerar sig i de bolag i vilka de äger aktier, och det finns belägg för att kapitalmarknaderna ofta utövar påtryckningar på bolagen för att de ska uppvisa kortsiktiga resultat, vilket kan äventyra bolagens långsiktiga finansiella och icke-finansiella resultat och få flera negativa konsekvenser, bland annat icke optimala investeringsnivåer i till exempel forskning och utveckling, något som är till skada för såväl bolagens som investerarnas långsiktiga resultat.
- (16) Ofta underlåter institutionella investerare och kapitalförvaltare att på ett transparent sätt redovisa sina investeringsstrategier och sin policy när det gäller engagemang samt hur de tillämpas. En offentlig redovisning av sådan information skulle kunna öka investerarnas medvetenhet, göra det lättare för de slutliga förmänstagarna, till exempel blivande pensionärer, att optimera sina investeringsbeslut, underlätta dialogen mellan bolagen och deras aktieägare, uppmuntra aktieägarnas engagemang samt stärka deras ansvarighet gentemot intressenterna och det civila samhället.
- (17) Därför bör institutionella investerare och kapitalförvaltare vara mera transparenta när det gäller sitt förhållningssätt till aktieägarengagemang. De bör antingen utarbeta och offentligt redovisa en policy för aktieägarengagemang eller förklara varför de valt att inte göra det. Policyn för aktieägarengagemang bör beskriva hur institutionella investerare och kapitalförvaltare integrerar aktieägarengagemang i sin investeringsstrategi och på vilka olika sätt de väljer att

engagera sig samt hur de gör detta. Policyn för aktieägarengagemang bör också innehålla riktlinjer för att hantera faktiska eller potentiella intressekonflikter, särskilt i en situation där institutionella investerare eller kapitalförvaltare eller deras närstående företag har betydande affärsförbindelser med investeringsobjektet. Denna policy för aktieägarengagemang, eller förklaringen, bör vara tillgänglig för allmänheten på internet.

- (18) Institutionella investerare och kapitalförvaltare bör offentligt redovisa information om genomförandet av sin policy för aktieägarengagemang och framför allt om hur de har utövat sin rösträtt. För att minska eventuella administrativa bördor bör investerarna dock kunna besluta att inte offentliggöra varje avgiven röst, om rösten anses obetydlig på grund av ämnet för omröstningen eller storleken på innehavet i bolaget. Sådana obetydliga röster kan innefatta röster som avges i rena procedurfrågor eller röster som avges i bolag där investeraren har en mycket liten andel i förhållande till sitt innehav i andra investeringsobjekt. Investerarna bör fastställa sina egna kriterier för vilka röster som är obetydliga på grund av ämnet för omröstningen eller storleken på innehavet i bolaget och tillämpa dem konsekvent.
- (19) En strategi på medellång och lång sikt är nyckelfaktor för att möjliggöra en ansvarsfull förvaltning av tillgångar. Därför bör de institutionella investerarna varje år offentligt redovisa hur de viktigaste inslagen i deras kapitalinvesteringsstrategi stämmer överens med deras ansvarsförbindelsers profil och löptid och hur dessa inslag bidrar till tillgångarnas utveckling på medellång och lång sikt. Om de institutionella investerarna anlitar en kapitalförvaltare, antingen via diskretionära fullmakter för förvaltning av kapital på individuell basis eller genom samlade tillgångar, bör de offentligt redovisa vissa viktiga inslag i överenskommelsen med kapitalförvaltaren, särskilt hur den uppmuntrar kapitalförvaltaren att anpassa sin investeringsstrategi och sina investeringsbeslut efter profilen och löptiden för den institutionella investerarens ansvarsförbindelser, i synnerhet långfristiga ansvarsförbindelser, hur den utvärderar kapitalförvaltarens prestationer, inklusive dennes ersättning, hur den bevakar kapitalförvaltarens kostnader för portföljens omsättning och hur den uppmuntrar kapitalförvaltaren att engagera sig på ett sätt som bäst gagnar den institutionella investerarens intresse på medellång och lång sikt. Detta skulle bidra till en verklig intressegemenskap mellan de institutionella investerarnas slutliga förmånstagare, kapitalförvaltarna och investeringsobjekten samt skapa möjligheter att utveckla långsiktigare investeringsstrategier och förbindelser med investeringsobjekten, vilket även innebär aktieägarengagemang.
- (20) Kapitalförvaltarna bör ge den institutionella investeraren information som gör det möjligt för denne att bedöma om och hur förvaltaren agerar på ett sätt som på lång sikt bäst gagnar investerarens intressen och om kapitalförvaltaren tillämpar en strategi som ger ett effektivt aktieägarengagemang. Förhållandet mellan kapitalförvaltaren och den institutionella investeraren är i princip ett bilateralt avtalsarrangemang. Även om stora institutionella investerare kan begära detaljerad rapportering av kapitalförvaltaren, särskilt om tillgångarna förvaltas på diskretionär basis, är det emellertid för små och mindre sofistikerade institutionella investerare avgörande att införa ett antal legala minimikrav, så att de kan göra en korrekt bedömning av kapitalförvaltaren och utkräva ansvar av denne. Kapitalförvaltarna bör därför vara skyldiga att redovisa för de institutionella investerarna hur deras investeringsstrategi och tillämpningen av den bidrar till utvecklingen av den institutionella investerarens tillgångar eller fonden på medellång och lång sikt. Denna redovisning bör omfatta rapportering om de väsentligaste riskerna på medellång och lång sikt i samband med portföljinvesteringar, inklusive bolagsstyrningsfrågor och andra risker på medellång och lång sikt. Denna information är mycket viktig för att den institutionella investeraren ska kunna bedöma om kapitalförvaltaren genomför en analys på medellång och lång sikt av det egna kapitalet och portföljen, vilket är en nyckelfaktor för ett effektivt aktieägarengagemang. Eftersom dessa risker på medellång och lång sikt kommer att påverka investerarnas avkastning kan det för de institutionella investerarna bli nödvändigt att på ett bättre sätt integrera dessa frågor i investeringsprocesserna.
- (21) Kapitalförvaltarna bör dessutom för de institutionella investerarna redovisa portföljens sammansättning, omsättning och omsättningskostnader samt sin policy när det gäller utlåning av värdepapper. Portföljens omsättningshastighet är en viktig indikator på huruvida en kapitalförvaltares processer är fullt anpassade efter den institutionella investerarens fastlagda strategi och intressen, och indikerar även om kapitalförvaltaren innehar aktier under en tidsperiod som gör det möjligt för denne att engagera sig i bolaget på ett effektivt sätt. En hög portföljomsättning kan vara ett tecken på bristande tillit till investeringsbesluten eller på flockbeteende, och ingetdera av dessa är

ägnade att bäst gagna den institutionella investerarens intressen på lång sikt, särskilt som öknings i omsättningen ökar investerarnas kostnader och kan påverka systemriskerna. Å andra sidan kan en oväntat låg omsättning signalera bristande fokus på riskförvaltning eller en gradvis övergång till en mer passiv investeringsstrategi. Utlåning av värdepapper kan skapa kontroverser när det gäller aktieägarengagemang eftersom investerarnas aktier då faktiskt säljs och omfattas av återköpsrätt. Sålda aktier måste tas tillbaka för att engagemang ska kunna utövas, till exempel för omröstningar vid bolagsstämman. Det är därför viktigt att kapitalförvaltaren rapporterar om sin policy när det gäller utlåning av värdepapper och anger hur den tillämpas för att fullfölja kapitalförvaltaren's engagemang, särskilt vid investeringsobjektets bolagsstämma.

- (22) Kapitalförvaltaren bör också informera den institutionella investeraren om, och i så fall hur, kapitalförvaltaren fattar investeringsbeslut på grundval av en bedömning av investeringsobjektets resultat på medellång och lång sikt, inklusive dess icke-finansiella resultat. Denna information är särskilt användbar för att ange huruvida kapitalförvaltaren antar en långsiktig och aktiv kapitalförvaltningsstrategi och tar hänsyn till sociala faktorer, miljöfaktorer och bolagsstyrningsfaktorer.
- (23) Kapitalförvaltaren bör tillhandahålla den institutionella investeraren korrekt information om huruvida intressekonflikter har uppkommit i samband med engagemang i bolagens verksamhet, och i så fall vilka, samt om hur kapitalförvaltaren har hanterat dem. Intressekonflikter kan till exempel hindra kapitalförvaltaren från att rösta eller från att engagera sig över huvud taget. Alla sådana situationer bör redovisas för de institutionella investerarna.
- (24) Medlemsstaterna bör tillåtas att föreskriva att om en institutionell investerarens tillgångar inte förvaltas på individuell basis utan slås ihop med andra investerarens tillgångar och förvaltas via en fond bör information lämnas också till andra investerare, åtminstone på begäran, så att det blir möjligt för alla de andra investerarna i samma fond att få denna information om de så önskar.
- (25) Många institutionella investerare och kapitalförvaltare anlitar röstningsrådgivare som tillhandahåller dem undersökningar, råd och rekommendationer om hur de ska rösta vid bolagsstämmor i börsnoterade bolag. Även om röstningsrådgivare spelar en viktig roll i bolagsstyrningen genom att bidra till minskade kostnader för analyser av bolagsuppgifter, kan de även ha betydande inflytande på röstningsbeteendet hos investerare. Framför allt förlitar sig investerare med mycket diversifierade portföljer och många utländska aktieinnehav mer på rekommendationer från ombud.
- (26) Med tanke på deras betydelse bör röstningsrådgivarna omfattas av krav på transparens. Medlemsstaterna bör se till att röstningsrådgivare som omfattas av en uppförandekod verkligen redovisar hur de har tillämpat denna kod. De bör också offentliggöra viss central information som hänför sig till utarbetandet av deras undersökningar, råd och röstningsrekommendationer och alla faktiska eller potentiella intressekonflikter eller affärsförbindelser som kan påverka utarbetandet av undersökningarna, råden och röstningsrekommendationerna. Denna information bör förbli tillgänglig för allmänheten under en period på minst tre år, så att det blir möjligt för de institutionella investerarna att välja röstningsrådgivarnas tjänster med hänsyn till deras tidigare prestationer.
- (27) Röstningsrådgivare från tredjeland som varken har sitt säte eller sitt huvudkontor i unionen kan tillhandahålla analyser av unionsbolag. För att säkerställa lika spelregler mellan röstningsrådgivare i unionen och röstningsrådgivare från tredjeland bör detta direktiv tillämpas även på röstningsrådgivare från tredjeland som bedriver sin verksamhet via ett verksamhetsställe i unionen, oavsett formen för detta verksamhetsställe.
- (28) Ledande befattningshavare bidrar till att bolaget blir framgångsrikt på lång sikt. Formen och strukturen för ersättningen till ledande befattningshavare avgörs i första hand av bolagen, deras styrelser, aktieägare och, där så är tillämpligt, arbetstagarrepresentanter. Det är därför viktigt att respektera skillnaderna mellan olika system för bolagsstyrning inom unionen, vilka avspeglar de olika medlemsstaternas syn på de uppgifter som bör åligga bolagen respektive de organ som har ansvar för att lägga fast ersättningspolicy och ersättningen till enskilda ledande befattningshavare. Eftersom ersättningar är ett av de viktigaste instrumenten för att harmonisera företagets och deras ledande befattningshavares intressen och mot bakgrund av den avgörande roll ledande befattningshavare spelar i bolagen är det viktigt att bolagens ersättningspolicy fastställs på ett lämpligt sätt av behöriga organ inom bolaget och att aktieägarna har möjlighet att uttrycka sina synpunkter om bolagets ersättningspolicy.
- (29) För att säkerställa att aktieägare faktiskt kan påverka ersättningspolicyen bör de ges rätten att hålla en bindande eller rådgivande omröstning om ersättningspolicyen på grundval av en tydlig, lättbegriplig och fullständig översikt över bolagets ersättningspolicy. Ersättningspolicyen bör bidra till bolagets affärsstrategi, långsiktiga intressen och hållbarhet och bör inte helt eller till största delen kopplas till kortsiktiga mål. Ledande befattningshavares prestationer

bör utvärderas utifrån såväl finansiella som icke-finansiella kriterier, inklusive miljöfaktorer, sociala faktorer och bolagsstyrningsfaktorer när det är lämpligt. Ersättningspolicyn bör beskriva de olika komponenterna i ledande befattningshavares ersättning och omfånget av deras relativa andelar. Policyn kan utformas som en ram inom vilken ersättningen till ledande befattningshavare måste hållas. Ersättningspolicyn bör redovisas offentligt utan dröjsmål efter det att aktieägarna röstat om den på bolagsstämman.

- (30) Under vissa exceptionella omständigheter kan bolagen behöva göra undantag från vissa bestämmelser i ersättningspolicyn såsom kriterier för fast eller rörlig ersättning. Medlemsstaterna bör därför kunna låta bolag införa ett sådant tillfälligt undantag från den tillämpliga ersättningspolicyn om de i sin ersättningspolicy specificerar hur det skulle tillämpas under de exceptionella omständigheterna. Exceptionella omständigheter bör endast omfatta situationer där undantag från ersättningspolicyn krävs för att tillvarata hela bolagets långsiktiga intressen och hållbarhet eller säkerställa dess bärkraft. Ersättningsrapporten bör innehålla information om vilken ersättning som har utbetalats eller ska utbetalas under sådana exceptionella omständigheter.
- (31) För att säkerställa att genomförandet av ersättningspolicyn ligger i linje med policyn bör aktieägarna få rätt att rösta om bolagets ersättningsrapport. För att säkerställa transparens i bolagen, och ledande befattningshavares ansvarighet, bör ersättningsrapporten vara tydlig och lättbegriplig och ge en heltäckande översikt över ersättningen till enskilda ledande befattningshavare under det räkenskapsår som rapporten avser. Om aktieägarna röstar emot ersättningsrapporten bör bolaget i nästa ersättningsrapport förklara hur resultatet av omröstningen har beaktats. När det gäller små och medelstora bolag bör dock medlemsstaterna, som ett alternativ till omröstningen om ersättningsrapporten, kunna föreskriva att ersättningsrapporten ska lämnas till aktieägarna och endast diskuteras som en separat punkt på dagordningen vid bolagsstämman. Om en medlemsstat använder denna möjlighet bör bolaget i nästa ersättningsrapport redogöra för hur diskussionen på bolagsstämman har beaktats.
- (32) För att ge aktieägarna enkel tillgång till ersättningsrapporten och göra det möjligt för potentiella investerare och intressenter att få information om ersättningen till ledande befattningshavare bör ersättningsrapporten offentliggöras på bolagets webbplats. Detta bör inte påverka medlemsstaternas möjlighet att kräva att rapporten offentliggörs även genom andra kanaler, till exempel som en del av bolagsstyrningsrapporten eller förvaltningsberättelsen.
- (33) Redovisningen av ersättningen till enskilda ledande befattningshavare och offentliggörandet av ersättningsrapporten är avsedda att öka transparensen i bolagen och ledande befattningshavares ansvarighet samt ge en bättre aktieägartillsyn över ersättningen till ledande befattningshavare. Detta skapar nödvändiga förutsättningar för utövandet av aktieägar rättigheter och aktieägar engagemang när det gäller ersättningar. Redovisningen av denna information till aktieägarna är framför allt nödvändig för att de ska kunna bedöma ersättningen till ledande befattningshavare och uttrycka sina synpunkter om formerna för och nivåerna på ledande befattningshavares ersättningar samt om sambandet mellan varje enskild ledande befattningshavares ersättning och prestationer, i syfte att komma till rätta med potentiella situationer där en ledande befattningshavares ersättningsnivå inte är berättigad med tanke på hans eller hennes individuella prestation och bolagets resultat. Offentliggörandet av ersättningsrapporten är nödvändigt för att göra det möjligt för inte bara aktieägare utan även potentiella investerare och intressenter att bedöma ersättningen till ledande befattningshavare, i vilken mån denna ersättning är kopplad till bolagets resultat och hur bolaget genomför sin ersättningspolicy i praktiken. Det skulle inte vara möjligt att uppnå dessa mål genom att redovisa och offentliggöra anonymiserade ersättningsrapporter.
- (34) För att öka transparensen i bolagen och ledande befattningshavares ansvarighet, och för att göra det möjligt för aktieägare, potentiella investerare och intressenter att få en heltäckande och tillförlitlig bild av den ersättning som beviljas till varje enskild ledande befattningshavare, är det särskilt viktigt att varje del av ersättningen redovisas liksom även det totala ersättningsbeloppet.

- (35) För att förhindra att bolaget kringgår kraven i detta direktiv, förhindra eventuella intressekonflikter och säkerställa de ledande befattningshavarnas lojalitet gentemot bolaget är det framför allt nödvändigt att redovisa och offentliggöra den utbetalade eller inestående ersättningen till enskilda ledande befattningshavare inte bara från bolaget självt, utan också från alla företag som ingår i samma koncern. Om ersättningsrapporten inte innehåller några uppgifter om utbetalad eller inestående ersättning till enskilda ledande befattningshavare från företag tillhörande samma koncern som bolaget, finns det risk för att bolagen försöker kringgå kraven i detta direktiv genom att tilldela ledande befattningshavare dold ersättning via ett kontrollerat företag. I så fall skulle aktieägarna inte få en heltäckande och tillförlitlig bild av den ersättning som bolaget beviljar ledande befattningshavare, och syftena med detta direktiv skulle inte uppnås.
- (36) För att ge en fullständig översikt över ersättningen till ledande befattningshavare bör ersättningsrapporten också, i förekommande fall, ange hur stort ersättningsbelopp som beviljats på grundval av enskilda ledande befattningshavares familjesituation. Ersättningsrapporten bör därför också, i förekommande fall, inbegripa ersättningskomponenter såsom familjetillägg eller barntillägg. Eftersom personuppgifter som avser enskilda ledande befattningshavares familjesituation eller särskilda kategorier av personuppgifter i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽¹⁾ är särskilt känsliga och kräver särskilt skydd, bör rapporten dock bara redovisa ersättningsbeloppet utan att ange skälen till att det beviljades.
- (37) Personuppgifter som ingår i ersättningsrapporten bör enligt detta direktiv behandlas i syfte att öka bolagstransparensen när det gäller ersättningen till ledande befattningshavare och på så sätt göra det lättare att utkräva ansvar av ledande befattningshavare och stärka aktieägartillsynen över ersättningen till dem. Detta påverkar inte medlemsstaternas nationella rätt i fråga om behandling av ledande befattningshavares personuppgifter för andra ändamål.
- (38) Det är mycket viktigt att bedöma ledande befattningshavares ersättning och prestationer inte bara en gång om året, utan även under en lämplig tidsperiod för att göra det möjligt för aktieägare, potentiella investerare och intressenter att korrekt bedöma om ersättningen belönar långsiktiga resultat och för att mäta hur ledande befattningshavares prestationer och ersättningar utvecklas på medellång och lång sikt, särskilt i relation till bolagets resultat. I många fall är det först efter flera år som det är möjligt att bedöma om den beviljade ersättningen var i linje med bolagets långsiktiga intressen. Framför allt kan beviljandet av långsiktiga incitament täcka perioder på upp till 7–10 år och kombineras med uppskovsperioder på flera år.
- (39) Det är också viktigt att kunna bedöma den ersättning som beviljas till en ledande befattningshavare under hela den period då denne sitter i ett bolagets styrelse. Inom unionen sitter ledande befattningshavare som ledamöter i ett bolags styrelse under i genomsnitt sex år, även om denna period i några medlemsstater överstiger åtta år.
- (40) För att begränsa intrånget i ledande befattningshavares rätt till integritet och skyddet av deras personuppgifter bör bolagens offentliga redovisning av ledande befattningshavares personuppgifter i ersättningsrapporten vara begränsad till tio år. Denna period är förenlig med de andra perioder som fastställs i unionsrätten avseende offentlig redovisning av bolagsstyrningshandlingar. Till exempel måste förvaltningsberättelsen och bolagsstyrningsförsäkringen enligt artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG ⁽²⁾ förbli tillgängliga för allmänheten som en del av den årliga redovisningen i minst tio år. Det finns ett uppenbart intresse av att olika typer av bolagsstyrningsrapporter, inklusive ersättningsrapporten, ska vara tillgängliga i tio år, så att aktieägare och intressenter ges en övergripande bild av läget i ett bolag.
- (41) I slutet av denna tioårsperiod bör bolagen ta bort eventuella personuppgifter i ersättningsrapporten eller upphöra med den offentliga redovisningen av ersättningsrapporten i sin helhet. Efter denna period skulle tillgång till sådana personuppgifter kunna bli nödvändig för andra ändamål, till exempel för att vidta rättsliga åtgärder. Bestämmelserna om ersättning bör inte påverka det fulla utövandet av grundläggande rättigheter som är garanterade i

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/109/EG av den 15 december 2004 om harmonisering av insynskraven angående upplysningar om emittenter vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad och om ändring av direktiv 2001/34/EG (EUT L 390, 31.12.2004, s. 38).

fördragen, särskilt i artikel 153.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, allmänna principer i nationell avtalsrätt och arbetsrätt, unionsrätt och nationell rätt i fråga om deltagande och allmänna skyldigheter hos det berörda bolagets förvaltnings-, lednings- och kontrollorgan samt i tillämpliga fall arbetsmarknadsparternas rätt att ingå och tillämpa kollektivavtal i enlighet med nationell rätt och praxis. Bestämmelserna om ersättning bör i förekommande fall inte heller påverka tillämpningen av nationell rätt i fråga om anställdas representation i förvaltnings-, lednings- eller kontrollorganet.

- (42) Transaktioner med närstående parter kan skada bolagen och deras aktieägare, eftersom de kan ge den närstående parten en möjlighet att tillägna sig värden som tillhör bolaget. Det är därför viktigt att införa lämpliga skyddsåtgärder för bolagens och aktieägarnas intressen. Medlemsstaterna bör därför säkerställa att väsentliga transaktioner mellan närstående parter läggs fram för godkännande av aktieägarna eller av förvaltnings- eller kontrollorganet, i enlighet med förfaranden som hindrar den närstående parten från att utnyttja sin ställning och ger tillräckligt skydd för bolagets intressen och intressena för de aktieägare som inte är en närstående part, däribland minoritetsaktieägare.
- (43) Om transaktionen med närstående parter inbegriper en ledande befattningshavare eller en aktieägare, bör denna ledande befattningshavare eller aktieägare inte delta i godkännandet eller omröstningen. Medlemsstaterna bör emellertid ha möjlighet att låta en aktieägare som är en närstående part delta i omröstningen under förutsättning att det i nationell rätt föreskrivs lämpliga skyddsåtgärder i samband med omröstningsprocessen för att skydda intressena för bolag och de aktieägare som inte är en närstående part, däribland minoritetsaktieägare, till exempel ett högre majoritetströskelvärde för godkännande av transaktioner.
- (44) Bolagen bör offentligt tillkännage väsentliga transaktioner senast när transaktionen genomförs och identifiera den närstående parten, transaktionens datum och värde och all annan information som är nödvändig för att bedöma rimligheten i transaktionen. Ett offentliggörande av denna transaktion, till exempel på ett bolags webbplats eller med andra lättillgängliga medel, behövs för att göra det möjligt för aktieägare, fordringsägare, anställda och andra berörda parter att informeras om de konsekvenser som sådana transaktioner kan komma att få för bolagets värde. En tydlig identifiering av den närstående parten är nödvändig för att man bättre ska bedöma riskerna i samband med transaktionen och för att göra det möjligt att bestrida denna transaktion, även genom rättsliga åtgärder.
- (45) I direktivet fastställs krav på transparens för bolag, institutionella investerare, kapitalförvaltare och röstningsrådgivare. Avsikten med dessa krav på transparens är inte att tvinga bolag, institutionella investerare, kapitalförvaltare eller röstningsrådgivare att offentligt redovisa viss specifik information vars offentliggörande allvarligt skulle äventyra deras marknadsposition eller, om de inte är företag med ett kommersiellt syfte, deras medlemmars eller förmånstagares intressen. Sådan avsaknad av offentlig redovisning bör inte urholka syftena med de krav på offentliggörande som fastställs i detta direktiv.
- (46) För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av bestämmelserna om identifiering av aktieägare, överföring av information och underlättande av utövandet av aktieägarrättigheter bör kommissionen ges genomförandebefogenheter. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011⁽¹⁾.
- (47) Framför allt bör kommissionens genomförandeakter ange minimistandariseringskrav när det gäller vilka format som ska användas och tidsfrister som ska följas. Genom att bemyndiga kommissionen att anta genomförandeakter blir det möjligt att hålla dessa krav aktuella i förhållande till marknads och tillsynssystemens utveckling och att

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

undvika skillnader i medlemsstaternas genomförande av bestämmelserna. Sådana skillnader i genomförandet skulle kunna resultera i att det antas oförenliga nationella standarder som ökar riskerna med och kostnaderna för gränsöverskridande transaktioner och därigenom äventyrar deras ändamålsenlighet och effektivitet och ökar bördorna för intermediärerna.

- (48) Vid utövandet av sina genomförandebefogenheter i enlighet med detta direktiv bör kommissionen ta hänsyn till relevant marknadsutveckling och, i synnerhet, till befintliga självregleringsinitiativ, såsom marknadsstandarder för behandling av bolagshändelser och marknadsstandarder för bolagsstämmor, och bör uppmuntra användning av modern teknik i kommunikationen mellan bolagen och deras aktieägare, inklusive genom intermediärer, samt, i förekommande fall, andra marknadsdeltagare.
- (49) För att säkerställa en mer jämförbar och konsekvent utformning av ersättningsrapporten bör kommissionen anta riktlinjer för att specificera den standardiserade utformningen. Medlemsstaternas befintliga praxis när det gäller utformningen av informationen i ersättningsrapporten skiljer sig mycket åt, vilket resulterar i en ojämn nivå av transparens och skydd för aktieägare och investerare. Resultatet av skillnaderna i praxis är att aktieägare och investerare, särskilt när det gäller gränsöverskridande investeringar, måste hantera svårigheter och kostnader när de vill förstå och övervaka genomförandet av ersättningspolicyn och engagera sig i bolaget i denna specifika fråga. Kommissionen bör i lämplig utsträckning samråda med medlemsstaterna innan den antar sina riktlinjer.
- (50) För att säkerställa att de krav som fastställs i detta direktiv eller de åtgärder som antas för att genomföra detta direktiv tillämpas i praktiken bör överträdelse av dessa krav vara föremål för sanktioner. I det syftet bör sanktionerna vara tillräckligt avskräckande och proportionella.
- (51) Eftersom målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna på grund av den internationella karaktären på unionens aktiemarknad, och åtgärder enbart av medlemsstaterna sannolikt skulle leda till olika uppsättningar av regler, vilket kan undergräva eller skapa nya hinder för den inre marknadens funktion, kan målen snarare, på grund av deras omfattning och effekter, uppnås bättre på unionsnivå. Unionen kan därför vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (52) Detta direktiv bör tillämpas i enlighet med unionsrätten i fråga om dataskydd och det integritetsskydd som är förankrat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. All behandling av fysiska personers personuppgifter enligt detta direktiv bör ske i enlighet med förordning (EU) 2016/679. Framför allt bör uppgifterna hållas korrekta och uppdaterade, och den registrerade bör vederbörligen informeras om behandlingen av personuppgifter i enlighet med detta direktiv och ha rätt att korrigera ofullständiga eller felaktiga uppgifter och att radera personuppgifter. Dessutom bör all överföring av information om aktieägares identitet till intermediärer från tredjeland vara förenlig med kraven i förordning (EU) 2016/679.
- (53) Personuppgifter enligt detta direktiv bör behandlas för de särskilda ändamål som anges i detta direktiv. Behandling av dessa personuppgifter för andra ändamål än de ändamål för vilka de ursprungligen samlades in bör ske i enlighet med förordning (EU) 2016/679.
- (54) Detta direktiv bör inte påverka de bestämmelser som fastställs i sektorsspecifika unionslagstiftningsakter som reglerar specifika typer av bolag eller specifika typer av enheter, till exempel kreditinstitut, värdepappersföretag, kapitalförvaltare, försäkringsbolag och pensionsfonder. Bestämmelserna i sektorsspecifika unionslagstiftningsakter bör betraktas som *lex specialis* i förhållande till detta direktiv och bör ha företräde framför detta direktiv, i den

mån kraven i detta direktiv står i strid med kraven i en sektorsspecifik unionslagstiftningsakt. Särskilda bestämmelser i en sektorsspecifik unionslagstiftningsakt bör emellertid inte tolkas på ett sätt som undergräver en ändamålsenlig tillämpning av detta direktiv eller uppfyllandet av dess allmänna syfte. Bara det faktum att det finns särskilda unionsbestämmelser i en viss sektor bör inte utesluta att detta direktiv tillämpas. Om detta direktiv fastställer närmare bestämmelser eller lägger till krav i förhållande till de bestämmelser som anges i sektorsspecifika unionslagstiftningsakter, bör bestämmelserna i sektorsspecifika unionslagstiftningsakter tillämpas tillsammans med bestämmelserna i detta direktiv.

- (55) Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna från att anta eller behålla strängare bestämmelser på det område som omfattas av detta direktiv, i syfte att ytterligare underlätta utövandet av aktieägarrättigheterna, uppmuntra aktieägarengagemang och skydda minoritetsaktieägarnas intressen samt för att uppfylla andra syften, såsom att få till stånd säkra och sunda kredit- och finansinstitut. Sådana bestämmelser bör dock inte förhindra en effektiv tillämpning av detta direktiv eller uppfyllandet av dess syften, och de bör under alla omständigheter vara förenliga med fördragets bestämmelser.
- (56) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument ⁽¹⁾ har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i ett direktiv och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Lagstiftaren anser att översändandet av sådana dokument är berättigat när det gäller detta direktiv.
- (57) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 28.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 ⁽²⁾ och avgav sitt yttrande den 28 oktober 2014 ⁽³⁾.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av direktiv 2007/36/EG

Direktiv 2007/36/EG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1 ska ändras på följande sätt:

a) Punkterna 1 och 2 ska ersättas med följande:

”1. I detta direktiv fastställs krav med avseende på utnyttjande av vissa aktieägarrättigheter som är kopplade till aktier med rösträtt vid bolagsstämmor i bolag som har sitt säte i en medlemsstat och vilkas aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad belägen i eller med verksamhet inom en medlemsstat. I direktivet fastställs också särskilda krav för att uppmuntra aktieägarnas engagemang, särskilt på lång sikt. Dessa särskilda krav tillämpas i samband med identifiering av aktieägare, överföring av information, underlättande av utövandet av aktieägarrättigheter, transparens för institutionella investerare, kapitalförvaltare och röstningsrådgivare, ersättning till ledande befattningshavare samt transaktioner med närstående parter.

2. Den medlemsstat som är behörig att reglera frågor som omfattas av detta direktiv ska vara den medlemsstat i vilken bolaget har sitt säte och hänvisningar till tillämplig lagstiftning utgör hänvisningar till denna medlemsstats lagstiftning.

Vid tillämpningen av kapitel Ib ska den behöriga medlemsstaten definieras på följande sätt:

a) För institutionella investerare och kapitalförvaltare: den hemmedlemsstat som definieras i en tillämplig sektorsspecifik unionslagstiftningsakt.

b) För röstningsrådgivare: den medlemsstat där röstningsrådgivaren har sitt säte eller, om röstningsrådgivaren inte har sitt säte i en medlemsstat, den medlemsstat där röstningsrådgivaren har sitt huvudkontor eller, om röstningsrådgivaren inte har vare sig sitt säte eller sitt huvudkontor i en medlemsstat, den medlemsstat där röstningsrådgivaren har ett verksamhetsställe.”

⁽¹⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

⁽³⁾ EUT C 417, 21.11.2014, s. 8.

b) Punkt 3 a och b ska ersättas med följande:

- ”a) företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) i den mening som avses i artikel 1.2 Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG (*),
- b) företag för kollektiva investeringar i den mening som avses i artikel 4.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU (**),

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).”

c) Följande punkt ska införas:

”3a. De bolag som avses i punkt 3 ska inte undantas från bestämmelserna i kapitel Ib.”

d) Följande punkter ska läggas till:

”5. Kapitel Ia ska tillämpas på intermediärer i den mån de tillhandahåller tjänster åt aktieägare eller andra intermediärer när det gäller aktier i bolag som har sitt säte i en medlemsstat och vilkas aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad belägen i eller med verksamhet inom en medlemsstat.

6. Kapitel Ib ska tillämpas på

- a) institutionella investerare i den mån de direkt eller genom en kapitalförvaltare investerar i aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad,
- b) kapitalförvaltare i den mån de investerar i sådana aktier för investerares räkning, och
- c) röstningsrådgivare i den mån de tillhandahåller aktieägare tjänster när det gäller aktier i bolag som har sitt säte i en medlemsstat och vilkas aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad belägen i eller med verksamhet inom en medlemsstat.

7. Bestämmelserna i detta direktiv påverkar inte bestämmelser som föreskrivs i någon sektorspecifik unionslagstiftningsakt som reglerar specifika typer av bolag eller specifika typer av enheter. Om detta direktiv fastställer närmare bestämmelser eller lägger till krav i förhållande till de bestämmelser som anges i någon sektorspecifik unionslagstiftningsakt, ska de bestämmelserna tillämpas tillsammans med bestämmelserna i detta direktiv.”

2. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) Led a ska ersättas med följande:

- ”a) *reglerad marknad*: en reglerad marknad enligt definitionen i artikel 4.1.21 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU (*),

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).”

b) Följande led ska läggas till:

”d) *intermediär*: en person, såsom ett värdepappersföretag enligt definitionen i artikel 4.1.1 i direktiv 2014/65/EU, ett kreditinstitut enligt definitionen i artikel 4.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 (*) och en värdepapperscentral enligt definitionen i artikel 2.1.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 (**), som för aktieägares eller andra personers räkning tillhandahåller tjänster som avser förvar av aktier, administration av aktier eller förvaltning av värdepapper,

e) *institutionell investerare*:

i) ett företag som erbjuder livförsäkringar i den mening som avses i artikel 2.3 a, b och c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG (***) och återförsäkring enligt definitionen i artikel 13.7 i det direktivet, förutsatt att denna verksamhet täcker livförsäkringskrav och inte är utesluten enligt det direktivet,

ii) tjänstepensionsinstitut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 (****) i enlighet med dess artikel 2, om inte en medlemsstat har valt att helt eller delvis underlåta att tillämpa det direktivet på det institutet i enlighet med artikel 5 i det direktivet,

f) *kapitalförvaltare*: ett värdepappersföretag enligt punkt 1 i artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU som tillhandahåller portföljförvaltningstjänster åt investerare, en AIF-förvaltare (förvaltare av alternativa investeringsfonder) enligt definitionen i artikel 4.1 b i direktiv 2011/61/EU som inte uppfyller villkoren för undantag enligt artikel 3 i det direktivet, ett förvaltningsbolag enligt definitionen i artikel 2.1 b i direktiv 2009/65/EG eller ett investeringsbolag som är auktoriserat enligt direktiv 2009/65/EG, under förutsättning att det inte utsett ett förvaltningsbolag som auktoriserats enligt det direktivet som ansvarigt för förvaltningen,

g) *röstningsrådgivare*: en juridisk person som på yrkesmässig och kommersiell basis analyserar bolagens redovisningar och, i förekommande fall, annan information om börsnoterade bolag i syfte att informera investerarna inför deras omröstningsbeslut genom att tillhandahålla undersökningar, råd eller röstningsrekommendationer som relaterar till utöandet av rösträtten,

h) *närstående part*: termen ska ha samma betydelse som i de internationella redovisningsstandarder som antagits i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 (*****),

i) *ledande befattningshavare*:

i) en medlem av ett företags förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan,

ii) den verkställande direktören och, om en sådan befattning finns i bolaget, den vice verkställande direktören, även när de inte är medlemmar av bolagets förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan,

iii) om en medlemsstat föreskriver detta, andra personer som utför arbetsuppgifter som liknar dem som utförs inom ramen för leden i eller ii,

j) *information om aktieägares identitet*: information som gör det möjligt att fastställa identiteten på en aktieägare, inklusive åtminstone följande information:

i) namnet på aktieägaren och dennes kontaktuppgifter (inklusive fullständig adress och, om en sådan finns, e-postadress) samt, om det handlar om en juridisk person, registreringsnummer eller, om ett registreringsnummer inte finns att tillgå, unik identifieringskod, såsom en identifieringskod för juridiska personer,

ii) det antal aktier som aktieägaren innehar, och

- iii) dock endast i den mån de begärs av bolaget, en eller flera av följande uppgifter: aktiekategori eller aktieslag eller det datum från och med vilket aktierna innehas.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (EUT L 176, 27.6.2013, s. 1).

(**) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 (EUT L 257, 28.8.2014, s. 1).

(***) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1).

(****) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341/EG av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 354, 23.12.2016, s. 37).

(*****) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder (EGT L 243, 11.9.2002, s. 1)."

3. Följande kapitel ska införas:

"KAPITEL Ia

IDENTIFIERING AV AKTIEÄGARE, ÖVERFÖRING AV INFORMATION OCH UNDERLÅTTANDE AV UTÖVANDE AV AKTIEÄGAR-RÄTTIGHETER

Artikel 3a

Identifiering av aktieägare

1. Medlemsstaterna ska se till att bolag har rätt att identifiera sina aktieägare. Medlemsstaterna får föreskriva att bolag som har sitt säte på deras territorium ska få begära identifiering endast av aktieägare som innehar mer än en viss andel av aktierna eller rösträtterna. Denna andel får inte överstiga 0,5 %.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att intermediärerna på begäran av bolaget eller en tredje part utsedd av bolaget utan fördröjning meddelar bolaget informationen om aktieägares identitet.

3. Om det finns fler än en intermediär i en kedja av intermediärer ska medlemsstaterna säkerställa att begäran från bolaget eller från en tredje part utsedd av bolaget utan dröjsmål överförs mellan intermediärerna och att informationen om aktieägares identitet utan dröjsmål överförs direkt till bolaget eller till en tredje part utsedd av bolaget av den intermediär som innehar den efterfrågade informationen. Medlemsstaterna ska säkerställa att bolaget kan få information om aktieägares identitet från en intermediär i kedjan som innehar informationen.

Medlemsstaterna får föreskriva att bolaget får anmoda värdepapperscentralen eller en annan intermediär eller tjänsteleverantör att samla in informationen om aktieägares identitet, även från intermediärerna i kedjan av intermediärer, och att överföra informationen till bolaget.

Medlemsstaterna får dessutom föreskriva att intermediären, på begäran av bolaget eller en tredje part utsedd av bolaget, utan dröjsmål ska meddela bolaget kontaktuppgifterna till nästa intermediär i kedjan av intermediärer.

4. Aktieägarnas personuppgifter behandlas i enlighet med denna artikel för att göra det möjligt för bolaget att identifiera sina aktuella aktieägare i syfte att kommunicera med dem direkt och därigenom göra det lättare för dem att utöva sina aktieägarrättigheter och att engagera sig i bolaget.

Utän att det påverkar tillämpningen av eventuella längre lagringsperioder som fastställs genom en sektorsspecifik unionslagstiftningsakt ska medlemsstaterna säkerställa att bolagen och intermediärerna inte lagrar aktieägares personuppgifter, som har överförts till dem i enlighet med denna artikel för det syfte som anges i denna artikel, under längre tid än tolv månader efter det att de får kunskap om att den berörda personen har upphört att vara aktieägare.

Medlemsstaterna får i nationell rätt föreskriva om behandling av aktieägares personuppgifter för andra ändamål.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att juridiska personer har rätt till rättelse av ofullständig eller felaktig information om sin identitet som aktieägare.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att en intermediär som redovisar information om aktieägares identitet i enlighet med reglerna i denna artikel inte ska anses bryta mot några restriktioner för röjande av information i avtal eller i lagar, förordningar eller administrativa bestämmelser.
7. Senast den 10 juni 2019 ska medlemsstaterna meddela den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) (Esma), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 (*) huruvida de har begränsat identifieringen av aktieägare till aktieägare som innehar mer än en viss andel av aktierna eller rösträtterna i enlighet med punkt 1 och, om så är fallet, den andel som tillämpas. Esma ska offentliggöra dessa uppgifter på sin webbplats.
8. Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter för att ange minimikraven för överföring av den information som anges i punkt 2 när det gäller formatet för den information som ska överföras och formatet för begäran, inklusive deras säkerhet och kompatibilitet, samt de tidsfrister som ska hållas. Dessa genomförandeakter ska antas senast den 10 september 2018 i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 14a.2.

Artikel 3b

Överföring av information

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att intermediärerna är skyldiga att överföra följande information utan dröjsmål, från bolaget till aktieägarna eller till en tredje part som utsetts av aktieägaren:
 - a) den information som bolaget måste tillhandahålla aktieägaren, så att aktieägaren kan utöva de rättigheter som följer av aktieinnehavet och som gäller alla som äger aktier i den klassen, eller
 - b) om den information som avses i led a är tillgänglig för aktieägarna på bolagets webbplats, ett meddelande om var på webbplatsen denna information kan hittas.
2. Medlemsstaterna ska kräva att bolagen tillhandahåller intermediärerna den information som avses i punkt 1 a eller det meddelande som avses i punkt 1 b i standardiserad form och i god tid.
3. Medlemsstaterna får dock inte kräva att den information som avses i punkt 1 a eller det meddelande som avses i punkt 1 b ska överföras eller tillhandahållas i enlighet med punkterna 1 och 2 om bolagen skickar den informationen eller det meddelandet direkt till samtliga sina aktieägare eller till en tredje part som utsetts av aktieägaren.
4. Medlemsstaterna ska ålägga intermediärerna att utan dröjsmål och i enlighet med de anvisningar som lämnas av aktieägarna till bolaget överföra den information som de tar emot från aktieägarna avseende utövandet av de rättigheter som följer av aktieinnehavet.
5. Om det finns fler än en intermediär i en kedja av intermediärer ska den information som avses i punkterna 1 och 4 utan dröjsmål överföras mellan intermediärerna, såvida inte informationen direkt kan överföras av intermediären till bolaget eller till aktieägaren eller till en tredje part som utsetts av aktieägaren.
6. Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter för att ange minimikraven för överföring av den information som anges i punkterna 1–5 i denna artikel när det gäller typerna av och formaten för den information som ska överföras, inklusive deras säkerhet och kompatibilitet, samt de tidsfrister som ska hållas. Dessa genomförandeakter ska antas senast den 10 september 2018 i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 14a.2.

*Artikel 3c***Underlättande av utövandet av aktieägarrättigheter**

1. Medlemsstaterna ska se till att intermediärerna vidtar åtgärder för att underlätta för aktieägarna att utöva sina rättigheter, inklusive rätten att delta i och rösta vid bolagsstämmor, som ska omfatta åtminstone ett av följande:

- a) Intermediären gör det som krävs för att aktieägaren eller en tredje part som utsetts av aktieägaren ska kunna utöva rättigheterna på egen hand.
- b) Intermediären utövar de rättigheter som följer av aktieinnehavet efter uttryckligt tillstånd och anvisningar från aktieägaren och i aktieägarens intresse.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att en elektronisk bekräftelse av att rösterna tagits emot skickas till den person som avgav rösten när omröstningen sker elektroniskt.

Medlemsstaterna ska säkerställa att aktieägaren eller en tredje part som utsetts av aktieägaren efter bolagsstämman kan få, åtminstone på begäran, bekräftelse av att deras röster på giltigt sätt har registrerats och räknats av bolaget, såvida inte denna information redan finns tillgänglig för dem. Medlemsstaterna får fastställa en tidsfrist för att begära en sådan bekräftelse. Denna tidsfrist får inte vara längre än tre månader från den dag då omröstningen ägde rum.

När intermediären får den bekräftelse som avses i första eller andra stycket ska den utan dröjsmål skicka den till aktieägaren eller en tredje part som utsetts av aktieägaren. Om det finns fler än en intermediär i kedjan av intermediärer ska bekräftelsen utan dröjsmål överföras mellan intermediärerna, såvida inte bekräftelsen direkt kan skickas till aktieägaren eller en tredje part som utsetts av aktieägaren.

3. Kommissionen ges befogenhet att anta genomförandeakter för att ange minimikraven för det underlättande av utövandet av aktieägarrättigheter som anges i punkterna 1 och 2 i denna artikel när det gäller typerna av underlättande åtgärder, formatet på den elektroniska bekräftelsen av att rösterna tagits emot, formatet för överföring av bekräftelsen av att rösterna på giltigt sätt har registrerats och räknats genom kedjan av intermediärer, inklusive deras säkerhet och kompatibilitet, samt de tidsfrister som ska hållas. Dessa genomförandeakter ska antas senast den 10 september 2018 i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 14a.2.

*Artikel 3d***Icke-diskriminering, proportionalitet och transparens i fråga om kostnader**

1. Medlemsstaterna ska kräva att intermediärerna offentligt redovisar alla tillämpliga avgifter för tjänster som tillhandahålls inom ramen för detta kapitel, separat för varje tjänst.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla avgifter som en intermediär tar ut av aktieägare, bolag eller andra intermediärer är icke-diskriminerande och står i proportion till de faktiska kostnaderna för att tillhandahålla tjänsterna. Eventuella skillnader mellan avgifterna för inhemskt respektive gränsöverskridande utövande av rättigheter ska vara tillåtna endast om de är motiverade och återspeglar skillnader mellan de faktiska kostnaderna för att tillhandahålla tjänsterna.

3. Medlemsstaterna får förbjuda intermediärer att ta ut avgifter för de tjänster som tillhandahålls inom ramen för detta kapitel.

*Artikel 3e***Intermediärer från tredjeland**

Detta kapitel ska även tillämpas på intermediärer som varken har sitt säte eller sitt huvudkontor i unionen när de tillhandahåller tjänster som avses i artikel 1.5.

*Artikel 3f***Information om genomförande**

1. De behöriga myndigheterna ska underrätta kommissionen om betydande praktiska svårigheter vid genomförandet av bestämmelserna i detta kapitel eller bristande efterlevnad av bestämmelserna i detta kapitel av unionsintermediärer eller intermediärer från ett tredjeland.

2. Kommissionen ska i nära samarbete med Esma och den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska bankmyndigheten), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 (**), överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av detta kapitel, inbegripet dess ändamålsenlighet, svårigheter vid den praktiska tillämpningen och verkställigheten, samtidigt som man tar hänsyn till den relevanta marknadsutvecklingen på unionsnivå och internationell nivå. I rapporten ska också tas upp huruvida tillämpningsområdet för detta kapitel är lämpligt med avseende på intermediärer från tredjeländer. Kommissionen ska offentliggöra rapporten senast den 10 juni 2023.

KAPITEL Ib

TRANSPARENS I FRÅGA OM INSTITUTIONELLA INVESTERARES, KAPITALFÖRVALTARES OCH RÖSTNINGSRÅDGIVARES VERKSAMHET

Artikel 3g

Policy för aktieägarengagemang

1. Medlemsstaterna ska se till att institutionella investerare och kapitalförvaltare antingen följer de krav som anges i leden a och b eller offentligt redovisar en tydlig och motiverad förklaring om varför de har valt att inte följa ett eller flera av dessa krav.

- a) Institutionella investerare och kapitalförvaltare ska utarbeta och offentligt redovisa en policy för aktieägarengagemang som beskriver hur de integrerar aktieägarengagemang i sin investeringsstrategi. Policyn ska beskriva hur de övervakar investeringsobjekt i relevanta frågor, bland annat strategi, finansiella och icke-finansiella resultat och risker, kapitalstruktur, social och miljömässig påverkan samt bolagsstyrning, för dialoger med investeringsobjekten, utövar rösträtter och andra rättigheter knutna till aktier, samarbetar med andra aktieägare, kommunicerar med relevanta intressenter i investeringsobjekten och hanterar faktiska och potentiella intressekonflikter i samband med sitt engagemang.
- b) Institutionella investerare och kapitalförvaltare ska en gång per år offentligt redovisa hur denna policy för aktieägarengagemang har genomförts, med en allmän beskrivning av röstningsbeteende, en förklaring av de viktigaste omröstningarna och deras användning av röstningsrådgivares tjänster. De ska offentligt redovisa hur de har röstat under bolagsstämmor i bolag som de innehar aktier i. Denna redovisning får utelämnas omröstningar som är oviktiga på grund av ämnet för omröstningen eller storleken på innehavet i bolaget.

2. Den information som avses i punkt 1 ska kostnadsfritt vara tillgänglig på den institutionella investerarens eller kapitalförvaltarens webbplats. Medlemsstaterna får kräva att informationen ska offentliggöras kostnadsfritt på andra lättillgängliga sätt på internet.

När en kapitalförvaltare genomför policyn för aktieägarengagemang, även vad gäller omröstningar, för en institutionell investerarens räkning ska den institutionella investeraren ange var kapitalförvaltaren har offentliggjort informationen om omröstningarna.

3. Regler om intressekonflikter tillämpliga på institutionella investerare och kapitalförvaltare, inbegripet artikel 14 i direktiv 2011/61/EU, artikel 12.1 b och artikel 14.1 d i direktiv 2009/65/EG och de berörda genomförandebestämmelserna samt artikel 23 i direktiv 2014/65/EU, ska vara tillämpliga också i fråga om aktieägarengagemang.

Artikel 3h

Institutionella investerarens investeringsstrategi och överenskommelser med kapitalförvaltare

1. Medlemsstaterna ska se till att de institutionella investerarna offentligt redovisar hur de viktigaste inslagen i deras kapitalinvesteringsstrategi stämmer överens med deras ansvarsförbindelsers profil och löptid, i synnerhet för långfristiga ansvarsförbindelser, och hur de bidrar till tillgångarnas utveckling på medellång till lång sikt.

2. Om en kapitalförvaltare investerar för en institutionell investerare, antingen på grundval av ett diskretionärt arrangemang med varje enskild kund eller genom ett företag för kollektiva investeringar, ska medlemsstaterna se till att den institutionella investeraren offentligt redovisar följande information om sin överenskommelse med kapitalförvaltaren:

- a) Hur överenskommelsen med kapitalförvaltaren uppmuntrar denne att anpassa sin investeringsstrategi och sina investeringsbeslut efter profilen och löptiden för den institutionella investerarens ansvarsförbindelser, i synnerhet långfristiga ansvarsförbindelser.
- b) Hur den överenskommelsen uppmuntrar kapitalförvaltaren att fatta investeringsbeslut som grundas på bedömningar av investeringsobjektets finansiella och icke-finansiella resultat på medellång till lång sikt och att engagera sig i investeringsobjekten i syfte att förbättra deras resultat på medellång till lång sikt.
- c) Hur metoden och tidshorisonten för utvärdering av kapitalförvaltarens prestationer och ersättningen för kapitalförvaltningstjänsterna stämmer överens med profilen och löptiden för den institutionella investerarens ansvarsförbindelser, i synnerhet långfristiga ansvarsförbindelser, samt beaktar det absoluta långsiktiga resultatet.
- d) Hur den institutionella investeraren bevakar kapitalförvaltarens kostnader för portföljens omsättning och hur den definierar och bevakar portföljens avsedda omsättningshastighet eller hastighetsintervall.
- e) Varaktigheten för överenskommelsen med kapitalförvaltaren.

Om överenskommelsen med kapitalförvaltaren inte innehåller ett eller flera sådana inslag ska den institutionella investeraren lämna en tydlig och motiverad förklaring till varför det förhåller sig så.

3. Den information som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska vara tillgänglig kostnadsfritt på den institutionella investerarens webbplats och uppdateras årligen; om ingen väsentlig förändring har skett behöver dock ingen uppdatering göras. Medlemsstaterna får föreskriva att denna information ska vara tillgänglig kostnadsfritt på andra lättillgängliga sätt på internet.

Medlemsstaterna ska se till att institutionella investerare som regleras genom direktiv 2009/138/EG får ta med denna information i sin rapport om solvens och finansiell ställning enligt artikel 51 i det direktivet.

Artikel 3i

Transparens för kapitalförvaltare

1. Medlemsstaterna ska se till att kapitalförvaltare en gång per år redovisar för den institutionella investerare med vilken de har ingått de överenskommelser som avses i artikel 3h, hur deras investeringsstrategi och genomförandet av den överensstämmer med den överenskommelsen och bidrar till utvecklingen av den institutionella investerarens eller fondens tillgångar på medellång till lång sikt. Denna redovisning ska inbegripa rapportering om de mest betydande riskerna på medellång till lång sikt som investeringarna är förenade med, portföljens sammansättning, omsättning och omsättningskostnader, anlitanade av röstningsrådgivare för engagemang i bolaget samt deras policy för utlåning av värdepapper och hur denna tillämpas för att fullfölja engagemanget i tillämpliga fall, särskilt vid investeringsobjektens bolagsstämmor. Denna redovisning ska även inbegripa information om huruvida, och i så fall hur, de fattar investeringsbeslut på grundval av en bedömning av investeringsobjektets resultat på medellång till lång sikt, inklusive dess icke-finansiella resultat, och om huruvida, och i så fall vilka, intressekonflikter som har uppkommit i samband med engagemanget och hur kapitalförvaltarna har hanterat dem.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att informationen enligt punkt 1 ska redovisas tillsammans med den årsrapport som avses i artikel 68 i direktiv 2009/65/EG eller artikel 22 i direktiv 2011/61/EU, alternativt de regelbundna meddelanden som avses i artikel 25.6 i direktiv 2014/65/EU.

Om den information som redovisas i enlighet med punkt 1 redan är tillgänglig för allmänheten är kapitalförvaltaren inte skyldig att lämna informationen direkt till den institutionella investeraren.

3. Om kapitalförvaltaren inte förvaltar tillgångarna diskretionärt för varje enskild kund, får medlemsstaterna kräva att information som redovisas i enlighet med punkt 1 också ska tillhandahållas andra investerare i samma fond, åtminstone på begäran.

*Artikel 3j***Transparens för röstningsrådgivare**

1. Medlemsstaterna ska se till att röstningsrådgivare offentligt hänvisar till en uppförandekod som de tillämpar samt redovisar hur de har tillämpat denna uppförandekod.

Om röstningsrådgivare inte tillämpar en uppförandekod ska de lämna en tydlig och motiverad förklaring till varför det förhåller sig så. Om röstningsrådgivare tillämpar en uppförandekod men avviker från någon av rekommendationerna i den ska de ange vilka delar de avviker från, lämna en förklaring till detta och i förekommande fall ange vilka alternativa åtgärder som vidtagits.

Den information som avses i denna punkt ska kostnadsfritt göras tillgänglig för allmänheten på röstningsrådgivarnas webbplatser och uppdateras årligen.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att röstningsrådgivarna – för att på ett tillfredsställande sätt informera sina kunder om riktigheten och tillförlitligheten i sin verksamhet – årligen offentligt redovisar minst all följande information kring utarbetandet av sina undersökningar, råd och röstningsrekommendationer:

- a) Huvuddragen i de metoder och modeller de tillämpar.
- b) Vilka informationskällor de huvudsakligen använder.
- c) Vilka förfaranden de infört för att säkra kvaliteten på sina undersökningar, råd och röstningsrekommendationer och kvalifikationerna för berörd personal.
- d) Om, och i så fall hur, de beaktar nationella marknadsvillkor, rättsliga villkor, regleringsvillkor och bolagsspecifika villkor.
- e) Huvuddragen i de röstningspolicier de tillämpar för varje marknad.
- f) Om de för dialoger med de bolag som är föremål för deras undersökningar, råd eller röstningsrekommendationer samt med bolagens intressenter och, om så är fallet, dialogernas omfattning och natur.
- g) Policyn för förebyggande och hantering av potentiella intressekonflikter.

Den information som avses i denna punkt ska göras tillgänglig för allmänheten på röstningsrådgivarnas webbplatser och förbli tillgänglig kostnadsfritt under minst tre år från publiceringsdatum. Informationen behöver inte redovisas separat om den är tillgänglig som en del av det som redovisas i enlighet med punkt 1.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att röstningsrådgivare identifierar och för sina kunder utan dröjsmål redovisar alla faktiska eller potentiella intressekonflikter eller affärsförbindelser som kan påverka utarbetandet av deras undersökningar, råd eller röstningsrekommendationer samt de åtgärder de har vidtagit för att undanröja, begränsa eller hantera de faktiska eller potentiella intressekonflikterna.

4. Denna artikel ska tillämpas även på röstningsrådgivare som varken har sitt säte eller sitt huvudkontor i unionen men som bedriver sin verksamhet genom ett verksamhetsställe i unionen.

*Artikel 3k***Översyn**

1. Kommissionen ska lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om genomförandet av artiklarna 3g, 3h och 3i, inbegripet en bedömning av behovet att kräva att kapitalförvaltarna offentligt redovisar viss information enligt artikel 3i, med beaktande av den relevanta marknadsutvecklingen på unionsnivå och internationell nivå. Rapporten ska offentliggöras senast den 10 juni 2022 och ska om lämpligt åtföljas av lagstiftningsförslag.

2. Kommissionen ska i nära samarbete med Esma lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om genomförandet av artikel 3j, inbegripet dess tillämpningsområdes lämplighet och dess ändamålsenlighet samt en bedömning av behovet av regleringskrav för röstningsrådgivare, med beaktande av den relevanta marknadsutvecklingen på unionsnivå och internationell nivå. Rapporten ska offentliggöras senast den 10 juni 2023 och ska om lämpligt åtföljas av lagstiftningsförslag.

- (*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 84).
- (**) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 12)."

4. Följande artiklar ska införas:

"Artikel 9a

Rätten att rösta om ersättningspolicyn

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att bolagen upprättar en ersättningspolicy för ledande befattningshavare och att aktieägarna har rätt att rösta om ersättningspolicyn på bolagsstämman.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att aktieägarnas omröstning om ersättningspolicyn på bolagsstämman är bindande. Bolagen får endast betala ersättning till sina ledande befattningshavare enligt en ersättningspolicy som har godkänts av bolagsstämman.

Om någon ersättningspolicy inte har godkänts och bolagsstämman inte godkänner den föreslagna policyn får bolaget fortsätta att betala ersättning till sina ledande befattningshavare i enlighet med sin befintliga praxis och ska lägga fram en reviderad policy för godkännande på nästa bolagsstämma.

Om det finns en godkänd ersättningspolicy och bolagsstämman inte godkänner den föreslagna nya policyn ska bolaget fortsätta att betala ersättning till sina ledande befattningshavare i enlighet med den befintliga godkända policyn och ska lägga fram en reviderad policy för godkännande på nästa bolagsstämma.

3. Medlemsstaterna får dock föreskriva att omröstningen om ersättningspolicyn på bolagsstämman ska vara rådgivande. I det fallet ska bolagen betala ersättning till sina ledande befattningshavare enbart i enlighet med en ersättningspolicy som har lagts fram för en sådan omröstning på bolagsstämman. Om bolagsstämman förkastar den föreslagna ersättningspolicyn ska bolaget lägga fram en reviderad policy för omröstning på nästa bolagsstämma.

4. Medlemsstaterna får tillåta bolagen att under exceptionella omständigheter tillfälligt göra undantag från ersättningspolicyn, förutsatt att policyn anger de förfaranderegler som gäller för tillämpningen av undantaget och vilka delar av policyn som det är möjligt att göra undantag från.

De exceptionella omständigheter som avses i första stycket ska endast omfatta situationer där undantaget från ersättningspolicyn är nödvändigt för att tillgodose hela bolagets långsiktiga intressen och hållbarhet eller att säkerställa dess bärkraft.

5. Medlemsstaterna ska se till att bolagen lägger fram ersättningspolicyn för omröstning av bolagsstämman vid varje väsentlig förändring, dock minst vart fjärde år.

6. Ersättningspolicyn ska bidra till bolagets affärsstrategi och långsiktiga intressen och hållbarhet och ska innehålla en förklaring av hur den gör det. Den ska vara tydlig och begriplig, med en beskrivning av de olika komponenterna av fasta och rörliga ersättningar, inklusive alla bonusar och övriga förmåner oavsett form, som kan delas ut till ledande befattningshavare, med angivande av deras relativa andelar.

I ersättningspolicyn ska förklaras hur lönen och anställningsvillkoren för bolagets anställda beaktades när ersättningspolicyn fastställdes.

Om ett bolag delar ut rörlig ersättning ska ersättningspolicyn innehålla tydliga, uttömmande och varierade kriterier för utdelning av den rörliga ersättningen. Den ska ange de finansiella och icke-finansiella resultatkriterierna, inbegripet, när det är lämpligt, kriterier som rör bolagets sociala ansvar, med en förklaring av hur de bidrar till de mål som fastställs i första stycket, liksom de metoder som ska tillämpas för att fastställa i vilken utsträckning resultatkriterierna har uppfyllts. Den ska innehålla uppgifter om eventuella uppskovsperioder och om bolagets möjlighet att återkräva rörlig ersättning.

Om bolaget delar ut aktiebaserade ersättningar ska policyn innehålla uppgifter om förvärvandeperioder och i tillämpliga fall behållande av aktier efter förvärv, med en förklaring av hur den aktiebaserade ersättningen bidrar till de mål som anges i första stycket.

I ersättningspolicyn ska anges varaktigheten för avtal eller överenskommelser med ledande befattningshavare och de tillämpliga uppsägningsperioderna, huvuddragen för systemen för tilläggs pension eller förtidspensionering samt villkoren för uppsägning och betalningar kopplade till uppsägning.

Ersättningspolicyn ska innehålla en förklaring av den beslutsprocess som tillämpas för att fastställa, se över och genomföra den, inbegripet åtgärder för att undvika eller hantera intressekonflikter och, i förekommande fall, rollen för ersättningskommittén eller andra berörda kommittéer. Om det sker en översyn av policyn ska policyn innehålla en beskrivning och förklaring av alla betydande förändringar och på vilket sätt den beaktar aktieägarnas röster och synpunkter på policyn samt rapporterna sedan den senaste omröstningen om ersättningspolicyn av bolagsstämman.

7. Medlemsstaterna ska säkerställa att ersättningspolicyn, tillsammans med dagen för och resultatet av bolagsstämmans omröstning, offentliggörs utan dröjsmål efter omröstningen på bolagets webbplats och förblir tillgänglig för allmänheten utan kostnad, åtminstone så länge som policyn gäller.

Artikel 9b

Information som ska uppges i ersättningsrapporten och rätten att rösta om ersättningsrapporten

1. Medlemsstaterna ska se till att bolaget utarbetar en tydlig och lättbegriplig ersättningsrapport som ger en heltäckande översikt över ersättningen, inklusive alla förmåner oavsett form, utbetalade eller inestående under det senaste räkenskapsåret till enskilda ledande befattningshavare, inklusive nyrekryterade och tidigare ledande befattningshavare, i enlighet med den ersättningspolicy som avses i artikel 9a.

I förekommande fall ska ersättningsrapporten innehålla följande uppgifter om varje enskild ledande befattningshavares ersättning:

- a) Den totala ersättningen uppdelad per komponent, den relativa andelen fast och rörlig ersättning, en förklaring av hur den totala ersättningen följer den antagna ersättningspolicyn, däribland hur den bidrar till bolagets långsiktiga resultat, samt information om hur resultatkriterierna tillämpats.
- b) Den årliga förändringen av ersättningen, av bolagets resultat och av den genomsnittliga ersättningen i heltids-ekvivalenter för bolagets andra anställda än ledande befattningshavare under åtminstone de fem senaste räkenskapsåren, presenterat tillsammans på ett sätt som medger jämförelse.
- c) Ersättning från ett annat företag inom samma koncern enligt definitionen i artikel 2.11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU (*).

- d) Antalet aktier och aktieoptioner som tilldelats eller erbjudits och de huvudsakliga villkoren för att lösa in optionerna, inklusive lösenpris och lösendatum och eventuella ändringar av dessa.
- e) Information om möjligheten att kräva tillbaka rörlig ersättning.
- f) Information om eventuella avvikelser från det förfarande för genomförande av ersättningspolicyn som avses i artikel 9a.6 och om eventuella undantag som tillämpas i enlighet med artikel 9a.4, inbegripet förklaringen av arten av exceptionella omständigheter och uppgifterna om de specifika delar från vilka undantag gjorts.

2. Medlemsstaterna ska se till att bolagen i ersättningsrapporten inte tar med särskilda kategorier av enskilda ledande befattningshavares personuppgifter i den mening som avses i artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 (**) eller personuppgifter som avser enskilda ledande befattningshavares familjesituation.

3. Bolagen ska behandla ledande befattningshavares personuppgifter i ersättningsrapporten i enlighet med denna artikel i syfte att öka transparensen i fråga om ersättningen till ledande befattningshavare och på så sätt göra det lättare att utkräva ansvar av ledande befattningshavare och stärka aktieägartillsynen över deras ersättning.

Utan att det påverkar tillämpningen av eventuella längre perioder som fastställs genom en sektorsspecifik unionslagstiftningsakt ska medlemsstaterna se till att bolagen inte håller ledande befattningshavares personuppgifter som i enlighet med denna artikel tas med i ersättningsrapporten tillgängliga för allmänheten i enlighet med punkt 5 i denna artikel längre än tio år efter offentliggörandet av ersättningsrapporten.

Medlemsstaterna får i nationell rätt föreskriva om behandling av ledande befattningshavares personuppgifter för andra ändamål.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att den årliga bolagsstämman har rätt att hålla en rådgivande omröstning om ersättningsrapporten för det senaste räkenskapsåret. Företaget ska i nästa ersättningsrapport förklara hur resultatet av omröstningen på bolagsstämman har beaktats.

När det gäller små och medelstora bolag enligt definitionen i artikel 3.2 respektive 3.3 i direktiv 2013/34/EU får dock medlemsstaterna, som ett alternativ till en omröstning, föreskriva att ersättningsrapporten från det senaste räkenskapsåret ska läggas fram för diskussion på den årliga bolagsstämman som en separat punkt på dagordningen. Bolaget ska i nästa ersättningsrapport förklara hur diskussionen på bolagsstämman har beaktats.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5.4 ska bolagen efter bolagsstämman göra ersättningsrapporten tillgänglig för allmänheten utan kostnad på sina webbplatser under en period på tio år, och får välja att hålla den tillgänglig längre, under förutsättning att den inte längre innehåller ledande befattningshavares personuppgifter. Den revisor eller det revisionsföretag som stadgas enligt lag ska kontrollera att den information som krävs enligt denna artikel har lämnats.

Medlemsstaterna ska se till att bolagets ledande befattningshavare, inom ramen för den behörighet som nationell rätt ger dem, har kollektivt ansvar för att se till att ersättningsrapporten utarbetas och offentliggörs i enlighet med kraven i detta direktiv. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras lagar och andra författningar om ansvar, åtminstone gentemot bolaget, tillämpas på bolagets ledande befattningshavare vid åsidosättande av de skyldigheter som avses i denna punkt.

6. Kommissionen ska, i syfte att säkerställa en harmonisering i fråga om denna artikel, anta riktlinjer för att fastställa den standardiserade redovisningen av den information som anges i punkt 1.

*Artikel 9c***Transparens i fråga om och godkännande av transaktioner med närstående parter**

1. Medlemsstaterna ska fastställa en definition av väsentliga transaktioner för tillämpningen av denna artikel med beaktande av

- a) det inflytande som information om transaktionen kan ha på de ekonomiska beslut som bolagets aktieägare fattar, och
- b) de risker som transaktionen skapar för bolaget och dess aktieägare som inte är närstående parter, däribland minoritetsaktieägare.

När medlemsstaterna definierar väsentliga transaktioner ska de fastställa en eller flera kvantitativa faktorer baserade på transaktionens påverkan på bolagets finansiella ställning, intäkter, tillgångar, kapitalisering, inbegripet eget kapital, eller omsättning eller ta hänsyn till transaktionens art och den närstående partens ställning.

Medlemsstaterna får anta andra definitioner av väsentlighet för tillämpningen av punkt 4 än de för tillämpningen av punkterna 2 och 3, och får differentiera definitionerna efter bolagets storlek.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att bolagen offentligt tillkännager väsentliga transaktioner med närstående parter senast vid den tidpunkt då transaktionen slutförs. Tillkännagivandet ska innehålla information om åtminstone arten av relation till den närstående parten, namnet på den närstående parten, transaktionens datum och värde samt övrig information som är nödvändig för att bedöma huruvida transaktionen är skäligen och rimligen för bolaget och för aktieägare som inte är en närstående part, däribland minoritetsaktieägare.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att det offentliga tillkännagivande som avses i punkt 2 ska åtföljas av en rapport med en bedömning av huruvida transaktionen är skäligen och rimligen för bolaget och för aktieägare som inte är en närstående part, däribland minoritetsaktieägare, och en förklaring av de antaganden den bygger på, tillsammans med de metoder som använts.

Denna rapport ska framställas av

- a) en oberoende tredje part, eller
- b) bolagets förvaltningsorgan eller kontrollorgan, eller
- c) revisionskommittén eller en kommitté där majoriteten består av oberoende ledande befattningshavare.

Medlemsstaterna ska säkerställa att de närstående parterna inte deltar i utarbetandet av rapporten.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att väsentliga transaktioner med närstående parter godkänns av bolagsstämman eller av bolagets förvaltnings- eller kontrollorgan i enlighet med förfaranden som hindrar den närstående parten från att utnyttja sin ställning och ger tillräckligt skydd för intressena för bolaget och för de aktieägare som inte är en närstående part, däribland minoritetsaktieägare.

Medlemsstaterna får föreskriva att aktieägarna på bolagsstämman har rätt att rösta om väsentliga transaktioner med närstående parter som godkänts av bolagets förvaltnings- eller kontrollorgan.

Om transaktionen med den närstående parten inbegriper en ledande befattningshavare eller en aktieägare ska denna ledande befattningshavare eller aktieägare inte delta i godkännandet eller omröstningen.

Medlemsstaterna får tillåta att en aktieägare som är en närstående part deltar i omröstningen under förutsättning att det i nationell rätt föreskrivs lämpliga skyddsåtgärder som gäller före eller under omröstningen för att skydda intressena för bolaget och för de aktieägare som inte är en närstående part, däribland minoritetsaktieägare, genom att hindra närstående parter från att godkänna transaktionen om majoriteten av de aktieägare som inte är en närstående part eller majoriteten av de oberoende ledande befattningshavarna är av motsatt åsikt.

5. Punkterna 2, 3 och 4 ska inte tillämpas på transaktioner som är en del av den löpande verksamheten och genomförs på normala marknadsvillkor. För sådana transaktioner ska bolagets förvaltnings- eller kontrollorgan inrätta ett internt förfarande för att regelbundet bedöma huruvida dessa villkor är uppfyllda. De närstående parterna får inte delta i denna bedömning.

Medlemsstaterna får dock föreskriva att bolagen ska tillämpa kraven i punkterna 2, 3 eller 4 på transaktioner som är en del av den löpande verksamheten och genomförs på normala marknadsvillkor.

6. Medlemsstaterna får utesluta eller tillåta bolagen att utesluta följande transaktioner från kraven i punkterna 2, 3 och 4:

- a) Transaktioner mellan ett bolag och dess dotterbolag under förutsättning att dessa är helägda eller att inga andra närstående parter till bolaget har ett intresse i dotterbolaget eller att det i nationell rätt föreskrivs tillräckligt skydd för intressena för bolaget, dotterbolaget och deras aktieägare som inte är en närstående part, däribland minoritetsaktieägare, i sådana transaktioner.
- b) Tydligt definierade typer av transaktioner för vilka det i nationell rätt föreskrivs bolagsstämans godkännande, förutsatt att en rättvis behandling av alla aktieägare och intressena för bolaget och för de aktieägare som inte är en närstående part, däribland minoritetsaktieägare, specifikt tas upp och är föremål för tillräckligt skydd genom bestämmelser i nationell rätt.
- c) Transaktioner som rör ersättningen till ledande befattningshavare, eller vissa delar av ersättningen till ledande befattningshavare, utbetalad eller inestående, i enlighet med artikel 9a.
- d) Transaktioner som ingåtts av kreditinstitut på grundval av åtgärder som syftar till att skydda deras stabilitet och som antagits av den behöriga myndighet som ansvarar för tillsyn i den mening som avses i unionsrätten.
- e) Transaktioner som erbjuds alla aktieägare på samma villkor, om likabehandling av alla aktieägare och skydd av bolagets intressen säkerställs.

7. Medlemsstaterna ska se till att bolagen offentligt tillkännager väsentliga transaktioner mellan bolagets närstående parter och bolagets dotterbolag. Medlemsstaterna får också föreskriva att tillkännagivandet ska åtföljas av en rapport med en bedömning av huruvida transaktionen är skäligen och rimlig för bolaget och för de aktieägare som inte är en närstående part, däribland minoritetsaktieägare, och en förklaring av de antaganden den bygger på, tillsammans med de metoder som använts. De undantag som anges i punkterna 5 och 6 ska tillämpas även på de transaktioner som anges i denna punkt.

8. Medlemsstaterna ska se till att transaktioner med samma närstående part som slutförts under valfri tolv månadersperiod eller under samma räkenskapsår och som inte omfattas av de skyldigheter som anges i punkterna 2, 3 eller 4 räknas ihop för tillämpningen av de punkterna.

9. Denna artikel ska inte påverka bestämmelserna om offentliggörande av insiderinformation som avses i artikel 17 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 (**).

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU av den 26 juni 2013 om årsbokslut, koncernredovisning och rapporter i vissa typer av företag, om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG och om upphävande av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG (EUT L 182, 29.6.2013, s. 19).

(**) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

(***) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG (EUT L 173, 12.6.2014, s. 1)."

5. Följande kapitel ska införas:

"KAPITEL IIa

GENOMFÖRANDEAKTER OCH SANKTIONER

Artikel 14a

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av Europeiska värdepapperskommittén, som inrättats genom kommissionens beslut 2001/528/EG (*). Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 (**).

2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 14b

Åtgärder och sanktioner

Medlemsstaterna ska fastställa regler om åtgärder och sanktioner för överträdelse av nationella bestämmelser som antas enligt detta direktiv och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas.

Åtgärderna och sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla dessa regler och genomförandeåtgärder senast den 10 juni 2019 samt utan dröjsmål eventuella ändringar som berör dem.

(*) Kommissionens beslut 2001/528/EG av den 6 juni 2001 om inrättande av en europeisk värdepapperskommitté (EGT L 191, 13.7.2001, s. 45).

(**) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13)."

Artikel 2

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 10 juni 2019 sätta i kraft de lagar, förordningar och administrativa författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När dessa åtgärder antas av medlemsstaterna ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Metoderna för denna hänvisning ska fastställas av medlemsstaterna.

Trots vad som sägs i första stycket ska medlemsstaterna senast 24 månader efter antagandet av de genomförandeakter som avses i artiklarna 3a.8, 3b.6 och 3c.3 i direktiv 2007/36/EG sätta i kraft de lagar, förordningar och administrativa författningar som är nödvändiga för att följa artiklarna 3a, 3b och 3c i det direktivet.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala åtgärder i den nationella rätten som de antar på det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 3

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 4

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 17 maj 2017.

På Europaparlamentets vägnar

A. TAJANI

Ordförande

På rådets vägnar

C. ABELA

Ordförande